

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY,

WITH

PRELIMINARY OBSERVATIONS ON THE ELEMENTARY SOUNDS OF THE
ENGLISH LANGUAGE, AND A COPIOUS VOCABULARY
OF THE ROOTS OF ENGLISH WORDS.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SAESONAEG A CHYMRAEG,

YN NGHYD A

SYLWADAU RHAGARWEINIOL AR SEINIAU EGWYDDOROL YR IAITH
SAESONAEG, A LLECHRES O'I GWREIDDEIRIAU.

GAN

WILLIAM SPURRELL.

CARMARTHEN:

W. SPURRELL. LONDON: H. HUGHES, ST. MARTIN'S-LE-GRAND.

MDCCCL.

PB 2191
S75

W. SPURRELL, PRINTER, CARMARTHEN.

8-6

P R E F A C E.

7

IN compiling the Work now offered to the public, the principal object aimed at has been to compress into the volume as much useful matter as the limits contemplated would admit of. The formation of a complete vocabulary of English words has not been attempted. Indeed, as every living language is in a state of transition, some of its words becoming obsolete, and new terms being constantly added, such a production if desirable would be impossible.

It would have been an easy task to extend the Work to double its present size, without in any material degree increasing its utility, by the insertion of large classes of derivatives presenting no difficulty or irregularity in their orthography, pronunciation, or translation. By the omission of such words, space has been left for the introduction of a great number of modern terms, and for a careful notice of

numerous anomalies in etymology and orthoepy, a feature which distinguishes the present work from those which have preceded it. The compiler has also availed himself of various typographical expedients which have enabled him to comprise in 435 pages matter which would otherwise have occupied about 470.

With the exception of the Vocabulary of Roots, which are not English terms, all the words are arranged under one alphabet, the practice of separately classifying terms relating to some particular branch of study being deemed an unnecessary departure from the simplicity desirable in a book of reference.

In the preparation of this, the only English-Welsh Pronouncing Dictionary that has appeared, twenty-one dictionaries of authority have been constantly referred to; and in cases of disputed pronunciation, a general but by no means a servile deference has been paid to the authority of Smart, whose elaborate and comprehensive work is undoubtedly the best reflex of the customary pronunciation of educated English speakers, the true criterion of correct English orthoepy.

August 16th, 1850.

THE
ELEMENTARY SOUNDS
OF THE
ENGLISH LANGUAGE.

THE elementary sounds of the English Language are thirty-eight in number.

The English alphabet used to represent these sounds contains only twenty-six letters, and exhibits the following imperfections :—

1. A great many English letters have more than one sound each ; as *c* in *cot* and *cell* ; *s* in *so*, *is*, *sure*, and *measure*.

2. Frequently different letters stand for the same sound ; as *c* in *cat*, *k* in *kin*, *q* in *quick*.

3. Sometimes two letters represent a single sound ; as *sh* in *shall*, *th* in *thin* and *this*, *ng* in *sing*.

4. Sometimes two sounds are represented by a single letter ; as *u* in *tune*, *x* in *fox*, *j* in *jar*.

5. Letters are often mute, that is they are found in the written words but not in the spoken ; as *b* in *lamb*, *c* in *victuals*, *g* in *sign*, *p* in *psalm*.

6. Occasionally sounds are heard in words which, when written, have no character to represent those sounds ; as *g* in *stronger* (*strongger*).

Hence it will be convenient to employ in the following pages a few distinctive marks not found in the English alphabet.

The following is a list of the English elementary sounds, with the characters which will be here used to represent them :—

No.	Charac- ters.	Examples of the sounds.	No.	Charac- ters.	Examples of the sounds.
1.	ṽ	oo in <i>cool</i>	8.	ē	e in <i>there</i>
2.	ṽ̃	oo in <i>cook</i>	9.	ě	e in <i>then</i>
3.	ô	o in <i>more</i>	10.	ī	i in <i>pique</i>
4.	ō	o in <i>cord</i>	11.	ĩ	i in <i>pin</i>
5.	ö	o in <i>cot</i>	12.	ū	u in <i>curve</i>
6.	ā	a in <i>father</i>	13.	ů	u in <i>cut</i>
7.	ǎ	a in <i>fat</i>			
14.	R	r in <i>fare</i>	15.	h	h in <i>hot</i>
16.	p	p in <i>put</i>	28.	z	z in <i>zone</i>
17.	b	b in <i>bad</i>	29.	n	n in <i>name</i>
18.	wh	wh in <i>where</i>	30.	sh	sh in <i>shall</i>
19.	w	w in <i>well</i>	31.	zh	z in <i>azure</i>
20.	m	m in <i>man</i>	32.	l	l in <i>law</i>
21.	f	f in <i>for</i>	33.	r	r in <i>row</i>
22.	v	v in <i>vow</i>	34.	yh	hu (equal to yhw̄) in <i>humid</i> , yhw̄'mīd
23.	th	th in <i>thick</i>	35.	y	y in <i>yes</i>
24.	TH	th in <i>this</i>	36.	k	k in <i>kill</i>
25.	t	t in <i>ton</i>	37.	g	g in <i>gig</i>
26.	d	d in <i>done</i>	38.	ng	ng in <i>sing</i>
27.	s	s in <i>so</i>			

This scheme differs in some particulars from the arrangements adopted in other works on the subject, the writer being unable to acquiesce entirely in any of the systems hitherto propounded.

The sounds are here arranged in a natural order, beginning in each division with those sounds produced in the anterior part of the mouth, and ending with those formed most internally.

The sounds are usually divided into two classes: vowels and consonants.

The first thirteen sounds in the list are vowels; the last twenty-three are consonants. The sounds *r* and *h*, however, belong to neither of these classes; *h* being an unarticulated aspiration, and *r* an obscure sound partaking of the nature of both vowel and consonant.

VOWELS.

The vowels are clear open sounds of the voice alone. They are very irregularly represented in the established system of orthography. The following examples of the various letters and combinations employed for this purpose will give an idea of the perplexity arising from this source:—

Sounds.	Characters used to represent them.
ŵ	<i>oo</i> in <i>cool</i> , <i>o</i> in <i>to</i> , <i>ou</i> in <i>through</i> , <i>eu</i> in <i>rheumatism</i> , <i>ew</i> in <i>threw</i> , <i>u</i> in <i>sure</i> , <i>ue</i> in <i>true</i> , <i>ui</i> in <i>cruise</i> , <i>oe</i> <i>in shoe</i> , <i>œu</i> in <i>manceuvre</i> , <i>wo</i> in <i>two</i>
ŵ	<i>oo</i> in <i>cook</i> , <i>u</i> in <i>pull</i> , <i>ou</i> in <i>could</i> , <i>o</i> in <i>wolf</i>
ô	<i>o</i> in <i>more</i> , <i>oa</i> in <i>roar</i> , <i>oo</i> in <i>door</i> , <i>ou</i> in <i>pour</i>
ô	<i>o</i> in <i>cord</i> , <i>au</i> in <i>cause</i> , <i>a</i> in <i>all</i> , <i>aw</i> in <i>awl</i> , <i>awe</i> in <i>awe</i> , <i>oa</i> in <i>broad</i> , <i>ou</i> in <i>ought</i>
ô	<i>o</i> in <i>cot</i> , <i>a</i> in <i>wash</i> , <i>au</i> in <i>laurel</i> , <i>ou</i> in <i>trough</i> , <i>ow</i> in <i>knowledge</i>
ā	<i>a</i> in <i>father</i> , <i>au</i> in <i>jaunt</i> , <i>ea</i> in <i>heart</i> , <i>e</i> in <i>clerk</i>
ă	<i>a</i> in <i>fat</i> , <i>ai</i> in <i>plaid</i>
ē	<i>e</i> in <i>there</i> , <i>a</i> in <i>mare</i> , <i>ai</i> in <i>stair</i> , <i>ea</i> in <i>pear</i> , <i>ei</i> in <i>heir</i>
ē	<i>e</i> in <i>then</i> , <i>ea</i> in <i>head</i> , <i>u</i> in <i>bury</i> , <i>eo</i> in <i>leopard</i> , <i>ie</i> in <i>friend</i> , <i>a</i> in <i>many</i> , <i>ai</i> in <i>said</i> , <i>ay</i> in <i>says</i>
ī	<i>i</i> in <i>pique</i> , <i>e</i> in <i>me</i> , <i>ee</i> in <i>seen</i> , <i>ea</i> in <i>sea</i> , <i>ei</i> in <i>seize</i> , <i>ie</i> <i>in field</i> , <i>œ</i> in <i>Cæsar</i> , <i>œ</i> in <i>phœnix</i> , <i>y</i> in <i>any</i> , <i>ay</i> in <i>quay</i> , <i>ey</i> in <i>key</i> , <i>eo</i> in <i>people</i>
ï	<i>i</i> in <i>pin</i> , <i>u</i> in <i>busy</i> , <i>y</i> in <i>system</i> , <i>ui</i> in <i>build</i> , <i>ee</i> in <i>breeches</i> , <i>ie</i> in <i>sieve</i> , <i>o</i> in <i>women</i>
ū	<i>u</i> in <i>curve</i> , <i>e</i> in <i>serve</i> , <i>i</i> in <i>bird</i> , <i>y</i> in <i>myrrh</i> , <i>ea</i> in <i>learn</i> , <i>eu</i> in <i>amateur</i> , <i>o</i> in <i>work</i> , <i>ou</i> in <i>scourge</i>
ū	<i>u</i> in <i>cut</i> , <i>o</i> in <i>son</i> , <i>oe</i> in <i>does</i> , <i>ou</i> in <i>tough</i> , <i>oo</i> in <i>flood</i> , <i>wo</i> in <i>twopence</i> ; in conjunction with <i>w</i> , <i>o</i> in <i>one</i>

There are two classes of vowels : open and stopped. Open vowels are those which have a full uninterrupted sound. Stopped vowels are those the sound of which is interrupted or stopped by a succeeding consonant. With the exception of *ô*, which has no corresponding stopped sound in English, the vowels may be arranged in pairs ; thus :—

Open vowels.	Stopped vowels.
\bar{w} cool	\check{w} cook
\hat{o} more	
\bar{o} north	\check{o} not
\bar{a} far	\check{a} fat
\bar{e} there	\check{e} then
\bar{i} pique	\check{i} pick
\bar{u} curd	\check{u} cut

Of these vowels \bar{o} is the most open, and \bar{i} the most confined ; \bar{w} partakes most of the labial character, and \bar{u} most of the guttural ; \bar{i} requires the greatest effort in pronouncing it, and \bar{u} the least ; hence \bar{u} is not unfitly called the *natural vowel*.

The vowel \hat{o} is nearly allied to \bar{w} ; but the passage at the lips is more confined in the latter. \bar{e} and \bar{i} have a similar resemblance, the passage between the tongue and the palate being more contracted in pronouncing \bar{i} .

In pronouncing \bar{w} and \hat{o} , the interior of the mouth is in just the same state as in pronouncing \bar{a} and \bar{o} , but the lips are brought closer together. The French *u* and *eux*, which so much puzzle Englishmen, bear the same relation, the former to \bar{i} , and the latter to \bar{e} or perhaps to \bar{u} .

Orthoepists differ much in their opinions as to the vowel sounds, and as to relations of those sounds to each other. Their disagreement very frequently arises from the fact that the sounds of the different pairs are often represented by different letters. Thus, the relationship between \bar{o} and \check{o} is often lost sight of when they are respectively represented by *aw* and *o*, as in *bawl* and *not* ; but it is quickly recognised when both sounds are represented by the same letters, as in the words *north* and *not*, *walnut* and *wallet*, *quarter* and

quality. Under these circumstances an error of an opposite nature is often committed. Reid, for instance, makes no distinction between the open vowel sounds represented by *a* in the words *quarter*, *squall*, and *walnut*, and the stopped sounds represented by the same letter in *quality*, *squat*, *wallet*, and in many other similar cases in which the distinction is marked by Smart, Walker, Knowles, Sheridan, Worcester, and other authorities. Craig pretty nearly coincides with him but he distinguishes between the *a* in *squat* and *a* in *wattle* where no difference exists. The sounds \bar{e} and \check{e} , and \bar{i} and \check{i} are for the same reason liable to be improperly classified.

DIPHTHONGS.

When two vowels coalesce, and are sounded together in one syllable, the combination is called a diphthong. There are six diphthongs, *a*, *i*, *o*, *u*, *oi*, *ow*.* Four of them are the names of four letters usually supposed to represent so many simple sounds.

1. "a" is represented by *a* in *mate*, *ai* in *pail*, *ei* in *eight*, *ay* in *pay*, *au* in *gauge*, *ea* in *great*, *ao* in *gaol*, *ey* in *survey*. This diphthong is, by English orthoepists generally, treated of as a simple sound. The distinction they make between *stayer* (one who stays) and *stare* (to gaze), is simply making one a word of two syllables and the other a word of one syllable. The sound \bar{i} , however, is heard in *stayer* as in *stay*, while it is not in words like *stare*, *flare*, *stair*, *ware*, and other syllables ending in *air* and *are*. This diphthong is a compound of *a* in *mare*, or *e* in *there*, and *e* in *me*, or \bar{e} , \bar{i} , in the foregoing list, and is not identical with *a* (\bar{e}) in *mare*. The sound \bar{e} is found only before *r*, and in that position it is in pronouncing dictionaries confounded with the diphthong *a*.

2. "i" is represented by *i* in *fine*, *ei* in *height*, *ie* in *hie*, *uy* in *buy*, *eye* in *eye*, *y* in *shy*, *ye* in *lye*. It is said to be compounded of \bar{a} \bar{i} , but it may be questioned whether \bar{u} \bar{i} are not its true components. For instance, the word *pine* seems

* See Note page 12.

compounded rather of *pu* in *purse*, and *ine* in *machine*, than of *pa* in *path*, and *ine*.

3. "o," like "a," is considered a simple sound. It is represented by *o* in *note*, *oa* in *boat*, *oe* in *toe*, *ou* in *soul*, *ow* in *tow*, *eau* in *beau*, *ew* in *sew*, *oo* in *brooch*. The interjection *O* and the verb *owe* are by Englishmen correctly pronounced alike. In pronouncing these words, there certainly is a change in the position of the organs. That change if carefully examined will be found the same as would be required to pronounce $\hat{o} \bar{w}$ (or perhaps $\bar{o} \bar{w}$) in succession. Of these sounds the name sound of the English *o* is formed.

Writers on this subject make no distinction between this diphthong and the vowel \hat{o} , which latter is the same as the long *o* in French and Welsh. The only difference they notice between the words *mower*, *sower*, *rower*, and *more*, *sore*, *roar*, is that they make the first three to consist of two syllables; thus, *mo-ur*, *sō-ur*, *ro-ur*; and the last three of one syllable; thus, *mor*, *sor*, *ror*, or, what is the same thing, *more*, *sore*, *rore*, with the final *e* silent. But it seems undeniable that there is a difference besides that pointed out by their plan of pronunciation. The sound \bar{w} certainly occurs in *mower*, *sower*, *rower*, as it does in *mow*, *sow*, *row*; but it is not heard in *more*, *sore*, *roar*. In other words, the diphthong *o* exists in one case and the long \hat{o} in the other.

4. The diphthong *u* is formed of \bar{i} and \bar{w} . It is represented by *u* in *muse*, *ew* in *mew*, *ue* in *sue*, *ui* in *suit*, *ieu* in *lieu*, *iew* in *view*, *eu* in *therapeutic*, *eau* in *beauty*. The long or name sound of the letter *u* is undoubtedly a diphthong when preceded by a consonant in the same syllable. When, however, it commences a syllable, it is by some persons resolved into $\bar{i}\bar{w}$, by others into $y\bar{w}$, who say *an union*, *an unit*, &c., or *a union*, *a unit*, &c., according to the sound they give the letter in question.

5. The diphthong *oi* is composed of $\bar{o} \bar{i}$. It is seldom, if ever, represented by any other letters than *oi*, as in *coin*, and *oy*, as in *boy*. In *lawyer*, *y* is a consonant, and forms part of the second syllable, *aw* (\bar{o}) being pronounced in the first.

6. The diphthong *ow* is represented by *ow* in *cow*, *ou* in

bound. It is supposed to consist of \bar{a} and \bar{w} . As in the case of the diphthong *i*, this is questionable. The \bar{a} , if heard at all, is so very imperfectly formed that it can scarcely be distinguished from \bar{u} : \bar{u} and \bar{w} are here considered the elements of this diphthong.

The influence of accent on unaccented vowels and diphthongs is worthy of notice. Accent not only affects the syllable on which the stress is laid, but by rendering that syllable more distinct, it necessarily occasions more or less obscurity in the unaccented syllables of the word. This will appear on comparing the vowels in the following words, in each of which the same vowel occurs twice:—*afar* (\bar{a} - $\bar{f}\bar{a}$ '), *extend* (\check{e} x- $\bar{t}\bar{e}$ nd'), *repeat* ($\bar{r}\bar{i}$ - $\bar{p}\bar{i}$ t'), *hangman* ($\check{h}\check{a}$ ng' $\bar{m}\bar{a}$ n), *tenets* ($\bar{t}\bar{e}$ n' \check{e} ts), *feasibly* ($\bar{f}\bar{i}$ ' $\bar{z}\bar{i}$ - $\bar{b}\bar{l}\bar{i}$). This effect of the accent is particularly observable in words having \check{o} unaccented, which in many cases might be marked indifferently \check{u} or \check{o} ; as in *compel*. Often, too, the same word has \check{u} or \check{o} according as the word is used colloquially or otherwise. Diphthongs under these circumstances are often compressed into simple sounds; as, *ai* into \check{e} in *again*, and *i* in *combine* into \bar{i} in *combination*. The *i* in this last word would by some orthoepists be marked \check{i} , but this arises from the error unfrequently fallen into of confounding an unaccented open vowel with its relative stopped sound. A similar error is observable in such words as *delicate*, the last syllable of which is sometimes marked $\check{k}\check{e}$ t. *H* following an accented syllable is subject to the influence referred to; as *Wrexham*, *Durham*, in which *h* cannot be produced without an effort. Instances of the different opinions formed of sounds thus obscured occurs in the words *orange* and *villain*, in the former of which the *a* is resolved into \check{i} by Walker, \check{e} by Smart, and \check{a} by Knowles, in the latter *ai* (equal to "a"), is pronounced \check{i} by Walker, "a" by Smart, and \check{e} by Knowles. The *e* in *barrel* is marked \check{i} by Walker, Sheridan, and Craig, and \check{e} by Smart and Reid. Some of the phonographers would in the three words resolve the unaccented vowel into \check{u} .

“R” OBSCURE AND “h”.

These sounds are classed with the consonants. There is, however, an ambiguity in their character which renders a separate notice of them desirable.

The sound h is a simple aspiration or whisper. It is essentially distinct from the vowels; but in uttering it, there does not appear to be any contact or contraction of the organs, which is a leading characteristic of the consonants. It is uniformly represented by the same letter; but the letter is sometimes found in the written word when the sound is not heard in the spoken; as in *hour, honour, honest*; and it is often used with another letter to represent a sound quite distinct from h; as *th* in *this*, *gh* in *cough*, *ph* in *physic*, *sh* in *show*.

The letter *r* has two distinctly different sounds in English. When beginning a syllable, its sound well serves to convey the ideas expressed by the words *rough, rigid, rugged, rude*. When it is preceded by an open vowel in the same syllable, it has an obscure sound partaking largely of the nature of a vowel, and it is by some speakers incorrectly pronounced like *ā*; *farther* and *father*, for instance, being by such persons pronounced alike. This sound, which may be termed *r* obscure, is represented by *r* in *fur*, *rr* in *err*, *rrh* in *myrrh*.

When *r* obscure is preceded by *ī* or *ū*, the sound of *ū* is heard in connection with *r*; *fear, poor*, being pronounced *fīūr, pūūr*. It is questionable, however, whether the *ū* precedes the *r*, or whether both are sounded together.* When *r* is preceded by *ē* and *ô*, these sounds contrasting less with *ū*, the *ū* is more obscured; and after *ā* and *ō*, the *ū* is scarcely distinguishable, if heard at all; as in *fārm, fōrm*. The vowels *ā, ō, and ū* seem almost modified by *r*, as some of the French

* It has been said (page 9) that the number of English diphthongs is six. The assertion requires qualification. If *ū* and *r* are pronounced consecutively, it is obvious that in words like *fear* (*fīūr*), *poor* (*pūūr*), *mare* (*mēūr*), *store* (*stōūr*), four other diphthongs occur; for these words are monosyllables, and two vowels coming together in the same syllable form a diphthong. On the same grounds, triphthongs must exist in *fire* (*fīūr*), *flour* (*flūūr*), *pure* (*pīūr*), or these words must be dissyllables.

vowels are by the nasal *n*. In words like *payer*, *flayer*, *mower*, and *stower*, the diphthongal sounds *a* and *o*, terminating respectively in *ī* and *w̄*, are heard before *ūr*, which constituting a separate syllable, these words are dissyllables : but in words like *pair*, *flare*, *more*, and *store*, having the same final sound as those in the first-named series, the simple vowels *ē* and *ô* are heard, and the words are monosyllables. *Prayer*, a supplication, is a word of one syllable, and pronounced *prēūr* ; *prayer*, one who prays, has the diphthongal *a*, and is pronounced *pra'-ūr*, the *ū* being more distinct on account of its being preceded by a (*ē ī*). All the other vowels flow easily into *r*, if followed by that sound ; as *lord*, *far*, *curd*. Indeed *ū* does not exist in English, except as an element of the diphthong *i* in *fine* and *ow* in *cow*, and when followed by *r*, or united with it ; for, as said before, the two sounds seem to be pronounced together. In the word *murmur*, for instance, the tongue is kept curved upwards from first to last, before the *m* is pronounced, and after the sound has ceased ; but in pronouncing *ōr* and *ār*, the vowels in which coalesce easily with *r*, there is a sinking of the lower jaw, which brings the tongue a little further from the palate, as will be observed in the first syllable of *former*, and *farmer*, which motion is not observable in *murmur* and the like. In the long syllable *curd*, the *r* is continuous as well as the *ū*.

R obscure does not stop the vowel preceding it, but the vowel often is or appears to be shorter when followed by an aspirate consonant, and longer when followed by a vocal consonant, than when not followed by either ; as in *curve*, *cur*, *curse*, *heard*, *her*, *hurt*.

When the letter *r*, preceded by a long vowel, ends a syllable and is followed by a vowel, both *r* and *r* are heard in the pronunciation ; as *hearing*, pronounced *hīūr'ring*.

Orthoepists are divided in their opinions of the sounds of certain vowels when preceding *r* in accented syllables. Walker marks the sound represented by the *e* in *mermaid*, *i* in *virtue*, and *y* in *myrrh*, as if it were identical with *e* in *merry* and *met* ; and he distinguishes these sounds from that of *u* in *murder*, *tub*. It is generally acknowledged that *e*, *i*,

and *y* in *mermaid*, *virtue*, *myrrh*, are merely different ways of writing the same sound; but there is an obvious distinction between that sound and that of *e* in *merry* and *met*. The difference, however, between *e* in *mermaid* and *u* in *murder* is not so clear, and it is questioned by some authorities. In the words *mermaid*, *fir*, *ferment*, *myrrh*, and the like, the tongue takes the position requisite to form the *r*, while the lips form *m* and *f*, as before noticed with respect to the word *murmur*; but in *ferry*, *merry*, and the like, the tongue does not assume that position till the *f* and *m* are pronounced. The distinction, if any, between *er* and *ur*, in *mermaid* and *murder*, or between the words *fir* and *fur*, is so slight that writers of the best authority disregard it.

CONSONANTS.

Consonants are generally defined as “letters which cannot be sounded by themselves,” or “cannot be perfectly sounded without the help of a vowel.” These definitions are founded in error; for all the consonants may be pronounced alone. The sounds *p*, *b*, *t*, *d*, *c*, and *g* indeed cannot be continuously pronounced, either with or without a vowel; because in forming these sounds, the passage of the breath is perfectly closed. Most, if not all, of the other consonants may be continuously pronounced without a vowel; of which fact any person may convince himself, by pronouncing words ending in *th*, *s*, *z*, *f*, as in *month*, *miss*, *size*, *stiff*, and dwelling on the last sounds. A familiar instance of pronouncing a consonant alone is found in the action called *hissing*, which is nothing more than a continuous pronunciation of the sound *s*. The word *size* in the above example may be supposed to terminate in a vowel; but vowels are here spoken of as sounds, not as letters, and in this case *e* is mute; that is, it has no sound.

It must also be remembered that the *name* of every one of the consonants contains a vowel; and a distinction must be made between things so different as the name and the thing named. The sound *s*, for instance, though called *ess* (ěs), has no ě in it; but is merely the hissing sound which begins *so*

and terminates *miss*, and which is quite detached from a vowel in the words *scribe* and *acts*. Not attending to this obvious distinction has been the cause of many misconceptions with respect to the nature and power of consonants.

It is curious to find Englishmen assert that a consonant cannot be pronounced without a vowel, when we find four, five, six, and (including *r*), even seven consonants in the English language, without an intervening vowel. Examples :—

4	consonants, <i>exclaim</i> , k, s, k, l
5	„ <i>postscript</i> , s, t, s, k, r
6	„ <i>large spray</i> , r, d, zh, s, p, r
7	„ <i>enlarg'd screen</i> , r, d, zh, d, s, k, r
7	„ <i>parch'd scroll</i> , r, t, sh, t, s, k, r

Not only can consonants be pronounced alone, they in many instances form distinct syllables in the English language, without the assistance of any vowel. The *e* being mute in the last syllable of the words *able*, *trifle*, *heaven*, *rattles*, that syllable is in these words destitute of a vowel. Some orthoepists mark these as words of one syllables; but general usage, supported by the authority of those best judges of sound, the poets, is opposed to that view of the subject.

As is the case with vowels, scarcely any of the consonants are uniformly represented by the same character. An idea of the irregularity of the English system of orthography, in this respect, may be obtained from the following illustrations :—

p	<i>p</i> in <i>put</i> , <i>pp</i> in <i>stopped</i> , <i>ph</i> in <i>diphthong</i> , <i>pb</i> in <i>raspberry</i> *
b	<i>b</i> in <i>bad</i> , <i>bb</i> in <i>ebb</i> , <i>pb</i> in <i>cupboard</i> *
wh	<i>wh</i> in <i>where</i>
w	<i>w</i> in <i>well</i> , <i>u</i> in <i>quick</i> ; in conjunction with <i>ü</i> , <i>o</i> in <i>one</i>

* In the cases of *pb* in *raspberry* and *cupboard*, one consonant only is heard; each of the sounds may therefore be said to be represented by *pb*; or *b* may be said to be silent in one word, and *p* in the other. In such words as *manner* and *sinning*, the vowel in the first syllable is stopped by the consonant that begins the second syllable; two consonants are not pronounced.

m	<i>m</i> in <i>man</i> , <i>mm</i> in <i>rammed</i>
f	<i>f</i> in <i>for</i> , <i>ph</i> in <i>physic</i> , <i>ff</i> in <i>off</i> , <i>gh</i> in <i>laugh</i>
v	<i>v</i> in <i>vow</i> , <i>f</i> in <i>of</i> , <i>u</i> in <i>lieutenant</i> †, <i>ph</i> in <i>nephew</i>
th	<i>th</i> in <i>thick</i> , <i>tth</i> in <i>Matthew</i>
TH	<i>th</i> in <i>this</i>
t	<i>t</i> in <i>ton</i> , <i>d</i> in <i>pressed</i> , <i>th</i> in <i>thyme</i> , <i>tt</i> in <i>butt</i> , <i>z</i> in <i>mezzotinto</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>c</i> in <i>vermicelli</i> , <i>ch</i> in <i>chair</i>
d	<i>d</i> in <i>done</i> , <i>dd</i> in <i>add</i> ; in conjunction with <i>zh</i> , <i>j</i> in <i>jar</i> , <i>g</i> in <i>gin</i> , <i>gg</i> in <i>exaggerate</i> , <i>de</i> in <i>grandeur</i> , <i>d</i> in <i>verdure</i> , <i>di</i> in <i>soldier</i>
s	<i>s</i> in <i>so</i> , <i>c</i> in <i>ice</i> , <i>ss</i> in <i>miss</i> , <i>z</i> in <i>waltz</i> , <i>sc</i> in <i>scene</i> , <i>sch</i> in <i>schism</i> ; in conjunction with <i>k</i> , <i>x</i> in <i>fox</i>
z	<i>z</i> in <i>zone</i> , <i>s</i> in <i>cries</i> , <i>c</i> in <i>sacrifice</i> , <i>sc</i> in <i>discern</i> , <i>ss</i> in <i>scissors</i> , <i>x</i> in <i>xebeck</i> , <i>zz</i> in <i>buzz</i> ; in conjunction with <i>g</i> , <i>x</i> in <i>example</i>
n	<i>n</i> in <i>mane</i> , <i>nn</i> in <i>inn</i>
sh	<i>sh</i> in <i>shall</i> , <i>ch</i> in <i>chaise</i> , <i>ti</i> in <i>motion</i> , <i>ssi</i> in <i>mission</i> , <i>ce</i> in <i>ocean</i> , <i>ci</i> in <i>social</i> , <i>si</i> in <i>mansion</i> , <i>s</i> in <i>sure</i> , <i>sci</i> in <i>conscience</i> ; in conjunction with <i>t</i> , <i>c</i> in <i>violoncello</i> , <i>t</i> in <i>nature</i> , <i>ch</i> in <i>charge</i> ; with <i>k</i> , <i>xi</i> in <i>anxious</i> .
zh	<i>z</i> in <i>azure</i> , <i>s</i> in <i>measure</i> , <i>g</i> in <i>rouge</i> , <i>si</i> in <i>hosier</i> , <i>ssi</i> in <i>abscission</i> , <i>zi</i> in <i>brazier</i> ; in conjunction with <i>d</i> , <i>j</i> in <i>jam</i> , <i>g</i> in <i>age</i> (See <i>d</i>)
l	<i>l</i> in <i>law</i> , <i>ll</i> in <i>all</i>
r	<i>r</i> in <i>row</i> , <i>rh</i> in <i>rhyme</i> , <i>rr</i> in <i>hurry</i>
yh	in conjunction with <i>w̄</i> , <i>hu</i> in <i>humid</i> (<i>yhw̄'mīd</i>)
y	<i>y</i> in <i>yes</i> , <i>i</i> in <i>onion</i>
k	<i>c</i> in <i>can</i> , <i>k</i> in <i>kill</i> , <i>ck</i> in <i>lick</i> , <i>ch</i> in <i>stomach</i> , <i>q</i> in <i>quilt</i> , <i>qu</i> in <i>quadrille</i> , <i>que</i> in <i>pique</i> ; in conjunction with <i>s</i> , <i>x</i> in <i>box</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>x</i> in <i>anxious</i>
g	<i>g</i> in <i>gig</i> , <i>gg</i> in <i>rigged</i> , <i>gh</i> in <i>ghost</i> ; in conjunction with <i>z</i> , <i>x</i> in <i>exalt</i>
ng	<i>ng</i> in <i>sing</i> , <i>n</i> in <i>ink</i>

† Smart attributes the anomalous pronunciation of this word to the practice which once prevailed of using *u* and *v* indifferently in the spelling of words, the gradations in the corruption from *lieutenant* being *lievtenant*, *līvtēn'ānt*, *līvtēn'ānt*.

The consonants are capable of four distinct classifications:—

1. They may be classed according to the organs by which they are formed.

Those in pronouncing which the lips are used are called labials. They are p, b, wh, w, f, v, and m.

Those in forming which the tongue touches or approaches the teeth are called dentals. They are t, d, th, тн, s, z, and n.

Those formed near the roof of the mouth are called palatals. They are sh, zh, l, r, yh, and y.

Those formed in the throat are called gutturals. They are k, g, and ng.

Or, to descend to minuter distinctions, p, b, wh, w, and m are pure labials; f and v are dento-labials; th and тн are dentals; t, d, s, z, and n are dento-palatals; sh, zh, l, r, yh, and y, are palatals; and k, g, ng are gutturals.

2. They may be classed according to the channel through which the breath passes in pronouncing them.

Those in pronouncing which the breath passes through the mouth are orals. They are p, b, t, d, k, g, wh, w, f, v, th, тн, s, z, sh, zh, l, r, yh, and y.

Those in pronouncing which the breath passes through the nose are nasals. They are m, n, and ng.

3. They may be classed according to the manner in which they are pronounced.

Those which are incapable of being pronounced continuously, the breath being stopped in its passage, may be called shut consonants. They are p, b, t, d, k, and g.

Those in pronouncing which the breath passes continuously may be called open or continuous consonants. Most of them have more or less of a hissing or buzzing sound. They are wh, w, f, v, th, тн, s, z, sh, zh, l, r, yh, y, m, n, and ng.

4. The consonants may again be classed into those which are formed with the vibration in the larynx, and those which are formed without it; that is, those in which the voice is heard, and those in which the breath is heard alone. They may be distinguished by the terms *aspirate* and *vocal*.

The aspirate consonants are p, t, k, wh, f, th, s, sh, and yh.

The vocal consonants are b, d, g, w, v, TH, z, zh, l, r, y, m, n, and ng.

The following table exhibits the four systems of classification at one view :—

	ORAL.				NASAL.
	SHUT.		OPEN.		OPEN.
	Aspirate.	Vocal.	Aspirate.	Vocal.	Vocal.
Labial	p	b	wh	w	m
Dento-labial			f	v	
Dental			th	TH	
Dento-palatal	t	d	s	z	n
Palatal			sh	zh	
				l	
				r	
Guttural	k	g	yh	y	ng

Of these sounds, yh, z, zh, are not found in the Welsh language. Wh and probably sh, sometimes heard in Welsh words, are borrowed from the English. On the other hand, the Welsh language possesses the aspirates of l and r, in *ll* and *rh*; and an aspirate open oral guttural *ch*, which has no corresponding vocal in either Welsh or English. Probably the vocal sound in question did exist at one time in the Welsh language; for where *g* now disappears in Welsh mutations on account of the absence of this sound (which by analogy would be the soft mutation of *g*), a letter found amongst the old British characters, called “Coelbren y Beirdd,” was used, which is a presumption in favour of the existence of this vocal sound. Aspirating l or r, or pronouncing them forcibly with the *breath alone*, is the secret of uttering the Welsh sounds *ll* and *rh*. The idea of the simple character of *rh* has not occurred to writers on Welsh grammar, who uniformly treat of it as a compound of r and h. It is, however, quite distinct from r, which is a vocal consonant, while *rh* is essentially aspirate.

The sound zh never commences a word in English, and in pure English words never ends a word except in conjunction

with *d*, as in *age* (*adz*h). The sound *ng* also is never found at the commencement of a syllable, which is the only situation the sound *h* occupies.

All the nasal consonants are vocal and continuous. The breath passing through the nose, without the voice, would be either inaudible, or incapable of variation. In Welsh, however, they are followed by an aspiration; but they are not altered in sound, the voice is not omitted as it is in converting *TH* into *th*. *Mh*, *nh*, and *ngh*, used in Welsh, are really compounds of *m*, *n*, *ng*, and *h*: the combined sounds are uttered consecutively.

All the vocal oral consonants may be considered as compound, inasmuch as they consist of breath and voice. This is quite evident in *TH*, *z*, *zh*, and *v*, in which the voice (in the throat) and the breath (in the mouth) are distinctly audible. In *b*, *d*, and *g*, in which the passage of the breath is stopped, the voice may be continued for a short time, and heard as a murmur, which ceases when the breath is allowed to pass. Grammarians who class *s* as a semi-vowel, lose sight or are not aware of the distinction between aspirates and vocals.

The vocal consonants approach very nearly to vowels in character, which accounts for their being in some cases capable of forming syllables without the aid of a vowel. As in other subjects which nature presents for our investigation, there is here an almost insensible gliding of one class into the other. The close *i*, which is the greatest departure from the open *o*, is by many considered identical with *y*. Again, *w* in *wet* is considered identical with *ŵ* (*oo* in *good*). But both these consonants are more compressed than the vowels they so much resemble, and both are found in words of one syllable followed by the sounds with which they are said to be identical, as in *yeast*, *wood*, while it is generally admitted that it is impossible to repeat the same sound consecutively in one and the same syllable. Besides this, *w* and *y*, like most of the other consonants, are capable of being converted into their corresponding aspirates, as in *whet*, *humid* (*yhŵ-mīd*), which is a reason for classing them with the consonants.

It is curious that this fact has entirely escaped observation.* Walker says, "The Saxons, as Dr. Lowth observes, placed the *h* before the *w*, as, *hwat*: and this is certainly its true place: for, in the pronunciation of all words beginning with *wh*, we ought to breathe forcibly before we pronounce the *w*, as if the words were written *hoo-at*, *hoo-ile*, &c." It is surprising that while thus discussing the situation of the aspiration, he did not observe that the aspiration is neither before nor after the sound *w*, that neither *w* nor *w̄* exists in the sound *wh*, which is really a simple aspirate sound, the voice not being heard till the following vowel is commenced.

There is an important affinity between the consonants, which ought to be attended to. Aspirate sounds generally unite more easily with aspirates, and vocals more readily with vocals, than either do with one of the other class. This is the case to so great an extent that an aspirate is often in English converted into a vocal when following a vocal consonant, and *vice versa*. The letter *s*, in the third person singular of verbs, and in the plural of nouns, is pronounced as *s* or *z*, accordingly as it is preceded by an aspirate or a vocal consonant, and *ed* in verbs when the *e* is mute, is subject to the same law. The following are examples:—

The final letter aspirate.
s and *ed* pronounced *s* and *t*.

top	tops
rot	rots
book	books
muff	muffs
miss	missed
walk	walked
wash	washed

The final letter vocal.
s and *ed* pronounced *z* and *d*.

tub	tubs
load	loads
bag	bags
glove	gloves
seize	seized
wag	wagged
wage	waged

* This opinion of the simple nature of *wh* and *yh* was advanced by the writer, in December, 1849, in a letter in the *Athenæum*; and it appeared in a reply from a correspondent that the existence of these sounds had been asserted by Mr. Ellis, in his *Essentials of Phonetics*, a work the writer had not an opportunity of referring to at the time of writing these introductory remarks.

It matters not how the sound is represented, whether alone, as in *k*, *c*, *ss*, *s*, *z*, *sh*, or *zh*, or in combination with another sound, as in *ch*, *g*, which are composed of *tsh*, *dzh*. These compounds also show the operation of the same principle in themselves as well as in their union with the terminations before mentioned: *x* is another instance, which is pronounced *ks* in *execute*, *gz* in *example*; never *kz* or *gs*, in the English language at a least.

Dr. Latham goes so far as to say that it is impossible to pronounce combinations of aspirate and vocal (or, as he terms them, sharp and flat) sounds; but he does not appear to be aware that all consonants are either aspirate or vocal, and that *r* and *l* in particular, are vocal (flat) consonants, having corresponding aspirate (sharp) consonants, though not in the English language. These vocal sounds (*l* and *r*) are in English often united to aspirate sounds, as, *false*, *malt*, *true*. In Welsh, on the contrary, the tendency is to join the aspirate *ll* and *t*, and *l* and *d*, as in *bolllt*, a bolt, *gallt*, a cliff, *gwallt*, hair, *gwellt*, straw, *gwyllt*, wild, *hallt*, salt, *holllt*, a slit, *mollt*, a wether, *sullt*, a shilling; *ffald*, a fold, *mold*, a mould; but it would be absurd to argue from this that the vocal *l* and the aspirate *t* cannot be united.

The difficulty is much less when an aspirate consonant follows a vocal than when it precedes it; and less after some vocal consonants than after others. Hence *lt*, *rs*, *mt*, *ns*, *ngk*, in *salt*, *verse*, *exempt*, *once*, and *ink*, are easily pronounced; *ěgs*, *ăds*, *ěbs*, would be nearly as easy. Few Welshmen would find it an insurmountable difficulty to pronounce *stags* with the *g* vocal and *s* aspirate, which is one of the combinations Dr. Latham considers it impossible to pronounce; and in *width*, *breadth*, such a combination as he describes actually does exist, according to all authorities on the subject the writer has been able to consult; though *wıthth*, *brėthth*, would perhaps be easier.

The difficulty of combining consonants of opposite characters, and the impossibility of pronouncing the same consonant twice consecutively in the same syllable, account for the different ways of pronouncing, and consequently,

of writing some of the affixes of the English language. When a noun or verb ends in any one of the sounds *s*, *z*, *sh*, and *zh*, the possessive termination 's, the plural termination *es*, and the termination *es* in the third person singular, present tense of verbs, are pronounced *iz*. But when the primitive word ends in any other consonant, there is no vowel in the affix; but the 's or *s*, is pronounced as *s* or *z* accordingly as the primitive word ends in an aspirate or a vocal consonant; unless, as is sometimes the case, the final consonant of the primitive word undergoes a change.

EXAMPLES.

's and *es*, pronounced *iz*.

Verb or Noun, Original form.	Noun Possessive.	Noun Plural.	Third Person Singular Present Indicative.
prince	prince's	princes	
entice			entices
miss	miss's	misses	misses
prize	prize's	prizes	prizes
fish	fish's	fishes	fishes
watch	watch's	watches	watches
change	change's	changes	changes
box	box's	boxes	boxes

s pronounced *z*, the final sound being vocal.

club	club's	clubs	clubs
command	command's	commands	commands
dog	dog's	dogs	dogs
feel			feels
fear	fear's	fears	fears
knave	knave's	knaves	
save			saves

s pronounced *s*, final sound being aspirate.

drop	drop's	drops	drops
print	print's	prints	prints
stick	stick's	sticks	sticks

Examples might be multiplied as the principle prevails with respect to all the consonants; though it may operate in a different manner; as in words like *knife* and *mouth*, which vocalize the final consonant in the singular word instead of aspirating the plural termination; as *knives* (nivz), *mouths* (mūw̄THZ). Verbs like *breathe*, *wreathe*, *strive*, derived from nouns with aspirate terminations, seem to be vocalized preparatory to forming the inflections *breathes*, *breathed*, &c.

Again, when a verb in the infinitive ends in *d* or *t*, the vowel ě is heard in the termination *ed* in the past tense and past participle, when they are formed by adding that termination. It is, however, not heard when the verb in the infinitive ends in any other consonant, but the *d* is pronounced t if the infinitive ends in an aspirate consonant, though the letter representing the sound is not altered in spelling the words.

EXAMPLES.

Infinitive.	Past Tense.	Pronunciation.
rent end	rented ended	rĕn'tĕd ĕnd'ĕd
warp talk press wash	warped talked pressed washed	wōrpt tōkt prĕst wōsht
ebb drag gaze edge	ebbed dragged gazed edged	ĕbd drăgd gazd ĕdzhd

Words ending in a vowel take the vocal sound in all the above cases; as, *sea*, possessive *sea's* (sīz), plural, *seas* (sīz); *fee*, third person singular, present tense, *fees* (fīz), past tense, *feed* (fīd).

KEY TO THE PRONUNCIATION.

Charac- ters.	Examples of the sounds.	Corresponding Welsh sound.
ā	<i>a</i> in <i>path</i> , <i>father</i>	<i>a</i> in <i>tad</i> , father; <i>cas</i> , hateful
ǎ	<i>a</i> in <i>fat</i> , <i>an</i>	<i>a</i> in <i>pan</i> , when; <i>cant</i> , a hundred
a	<i>a</i> in <i>fate</i> =ē ī	No similar Welsh sound
b	<i>b</i> in <i>bad</i> , <i>tub</i>	<i>b</i> in <i>bwyd</i> , food; <i>pab</i> , pope
d	<i>d</i> in <i>done</i> , <i>sad</i>	<i>d</i> in <i>deg</i> , ten; <i>tad</i> , father
ē	<i>e</i> in <i>ere</i> , <i>a</i> in <i>fare</i>	<i>e</i> in <i>mel</i> , honey; <i>ser</i> , stars
ě	<i>e</i> in <i>met</i> , <i>end</i>	<i>e</i> in <i>pen</i> , head; <i>er</i> , though
f	<i>f</i> in <i>for</i> , <i>ff</i> in <i>muff</i>	<i>ff</i> in <i>ffordd</i> , way; <i>cyff</i> , a block
g	<i>g</i> in <i>give</i> , <i>gig</i>	<i>g</i> in <i>gallu</i> , power; <i>gwag</i> , empty
h	<i>h</i> in <i>had</i> , <i>how</i>	<i>h</i> in <i>haid</i> , swarm; <i>hawdd</i> , easy
ī	<i>i</i> in <i>machine</i>	<i>i</i> in <i>ir</i> , juicy; <i>hi</i> , she
ĩ	<i>i</i> in <i>pin</i> , <i>in</i>	<i>i</i> in <i>sicr</i> , sure
i	<i>i</i> in <i>line</i> =ū ī	<i>ei</i> colloquially in <i>ei</i> , his, her
j	<i>j</i> in <i>judge</i> =dzh	No similar Welsh sound
k	<i>k</i> in <i>kill</i> , <i>ck</i> in <i>sick</i>	<i>c</i> in <i>cof</i> , memory; <i>cnwc</i> , a lump
l	<i>l</i> in <i>law</i> , <i>ll</i> in <i>all</i>	<i>l</i> in <i>tawel</i> , calm; <i>hawl</i> , a claim
m	<i>m</i> in <i>man</i> , <i>am</i>	<i>m̄</i> in <i>min</i> , edge; <i>mam</i> , mother
n	<i>n</i> in <i>name</i> , <i>in</i>	<i>n</i> in <i>newydd</i> , new; <i>man</i> , a place
ng	<i>ng</i> in <i>sing</i> , <i>long</i>	<i>ng</i> in <i>angel</i> , angel
ō	<i>o</i> in <i>ore</i> , <i>fore</i>	<i>o</i> in <i>mor</i> , sea; <i>coch</i> , red
ō	<i>o</i> in <i>orb</i> , <i>aw</i> in <i>awl</i>	No similar Welsh sound
ö	<i>o</i> in <i>on</i> , <i>cot</i>	<i>o</i> in <i>ffon</i> , staff; <i>pot</i> , a pot
o	<i>o</i> in <i>no</i> , <i>ode</i> =ô w̄	No similar Welsh sound
p	<i>p</i> in <i>put</i> , <i>sup</i>	<i>p</i> in <i>pren</i> , stick; <i>hwp</i> , a push
r	<i>r</i> in <i>row</i> , <i>rigid</i>	<i>r</i> in <i>pur</i> , pure; <i>tref</i> , town
s	<i>s</i> in <i>so</i> , <i>this</i>	<i>s</i> in <i>gwas</i> , servant; <i>saith</i> , seven
sh	<i>sh</i> in <i>she</i> , <i>wash</i>	<i>si</i> in <i>sionc</i> , brisk
t	<i>t</i> in <i>to</i> , <i>not</i>	<i>t</i> in <i>ton</i> , wave; <i>at</i> , to
th	<i>th</i> in <i>thin</i> , <i>pith</i>	<i>th</i> in <i>athrist</i> , very sad; <i>peth</i> , thing
TH	<i>th</i> in <i>this</i> , <i>breathe</i>	<i>dd</i> in <i>addfwyn</i> , meek; <i>pridd</i> , earth
ū	<i>u</i> in <i>curve</i>	like <i>y</i> in <i>dy</i> , thy
ü	<i>u</i> in <i>up</i> , <i>cut</i>	<i>y</i> in <i>llyncu</i> , swallow
u	<i>u</i> in <i>mute</i> =ī w̄ or yw̄	<i>iw</i> in <i>lliw</i> , colour
v	<i>v</i> in <i>vow</i> , <i>eve</i>	<i>f</i> in <i>fel</i> , so; <i>nef</i> , heaven
w̄	<i>oo</i> in <i>too</i> , <i>ooze</i>	<i>w</i> in <i>swn</i> , sound
w̄	<i>oo</i> in <i>took</i> , <i>cook</i>	<i>w</i> in <i>cwm</i> , dingle; <i>wrth</i> , by
wh	<i>wh</i> in <i>where</i> , <i>what</i>	<i>chw</i> (in South Wales*) in <i>chwaer</i> , sister
w	<i>w</i> in <i>well</i> , <i>work</i>	<i>w</i> in <i>yn wyn</i> , white
y	<i>y</i> in <i>yes</i> , <i>yet</i>	like <i>i</i> in <i>Ior</i> , the Lord
z	<i>z</i> in <i>zone</i> , <i>gaze</i>	No similar Welsh sound
zh	<i>z</i> in <i>azure</i>	No similar Welsh sound
'r	<i>r</i> in <i>poor</i>	No similar Welsh sound

* Dr. Davies, in his learned grammar, published in 1621, notices the substitution of *wh* for *chw* by the inhabitants of South Wales, in the pronunciation of such words as *chwaer*, a sister, *chwerthyn*, to laugh, *chwith*, sinister, &c., a local peculiarity which prevails at the present day.

The letters a, i, o, u, and j, representing compound sounds, are used for typographical convenience. Bearing in mind that the first four stand for the *name sounds* of the letters, and j for dzh (its usual sound), no error can arise from their introduction.

At the commencement of a syllable, u is by some authorities pronounced yw̄, by others ī w̄. (See page 10 back.) The use of the adjective *a* or *an* before words beginning with this compound sound, is regulated by the opinion the speaker forms of its elements; as, *a union* (ā yw̄nī-ūn), or *an union* (ān īw̄nī-ūn). When u is preceded by h, the compound sound is resolvable into yhw̄ or hīw̄. (See page 19 back.) In these cases u and hu are used in the Dictionary, and the determination of the sounds left to the reader's discretion.

No mute or silent letters are used in marking the pronunciation. Thus, *fate, mete, site, pope, tune, rouge*, are marked, fat, mīt, sit, pop, tun, r̄wzh.

When r follows an open vowel in the same syllable, it represents the obscure sound r̄, described in page 12.

Accented syllables spelt with *er, ir, yr* (as in the words *mercy, fir, myrtle*), and marked ūr in the pronunciation, are by Walker, Sheridan, Knowles, and others pronounced ěr, like *er* in *merry*, which is undoubtedly an error. Smart makes a nice distinction between the sound in question and that of *ur* in *fur*, which "delicacies of pronunciation," he remarks, "even the more refined classes of society" disregard in common words. Worcester observes that "there is little or no difference" in the vowel sounds of "*her, fir, fur, myrrh.*" They are here treated as identical.

The apostrophe (') used before r in the pronunciation implies the presence of ū in conjunction with r̄ obscure, and indicates that the sound ūr̄ does not form a separate syllable. Poor, p̄w'r, is equivalent to p̄wūr. (See page 12 back).

The accent ('), besides its usual office, supplies the place of a hyphen in separating a word into syllables.

The mark = used in the foregoing table, and in the head-lines of the Dictionary, means "*equivalent to.*"

ERRORS COMMITTED BY WELSHMEN.

Welshmen are apt to fall into the following errors in pronouncing English words:—

1. Using ô for ô; as lôrd, nôrth, ôl, for lôrd, nôrth, ôl (*lord, north, all*).
2. Using ä for ǔ; as kwälītī, wäsp, for kwöl-ī-tī, wösp (*quality, wasp*).
3. Using ē for a; as lēt, plēn, sēn, for lat, plan, san (*late, plane, sane*).
4. Using ô for o; as nôt, rôz, sôp, for not, roz, sop (*note, rose, soap*).
5. Omitting w before w̄ or w̄; as w̄m, w̄d, for w̄wm, w̄wd (*womb, wood*).
6. Using r instead of R in such words as *far, mar, mortar*.
7. Putting emphasis on the consonant after a long vowel, instead of on the vowel, and generally dwelling longer on consonants than Englishmen do.
8. They also have a habit of shortening open vowels, and lengthening stopped vowels.

IRREGULARITIES IN ETYMOLOGY.

The irregular formation of plurals of nouns, comparative and superlative degrees of adjectives, and past tenses and past participles of verbs, are marked between parentheses after primitive words in the Dictionary.

The regular formations are as follows :—

NOUNS.

1. Nouns ending in *s*, *sh*, *ch*, *x*, and *o* (not *io*), take *es* in the plural.
2. Nouns ending in *y* preceded by a consonant, change *y* into *ies*.
3. Nouns with any other termination take *s*.

ADJECTIVES.

The are four regular formations of the comparative and superlative degrees of adjectives.

1. By adding *r* and *st* to positives ending in *e*; as *white*, *whiter*, *whitest*, *free*, *freer*, *freest*.
2. By omitting *y* and adding *ier* and *iest* to positives ending in *y* preceded by a consonant; as *dry*, *drier*, *driest*.
3. By doubling the final consonant of positives (of one syllable, or accented on the last syllable) ending in a single consonant preceded by a single vowel, and adding *er* and *est*; as *hot*, *hotter*, *hottest*.
4. By adding *er* and *est* in all other cases; as *black*, *blacker*, *blackest*.

VERBS.

Regular verbs are those the past tense and past participle of which end in *ed*. All others are irregular.

There are five conjugations of regular verbs distinguished by the termination of the infinitive mood. An example of each conjugation is given in the Table, in which the verbs, *be*, *have*, *do*, *will*, *shall*, *can*, and *may*, called auxiliaries from their being used with other verbs to convey ideas which cannot be otherwise expressed, are added on account of their frequent occurrence.

1. Verbs ending in *e*; as *love*.
2. Verbs ending in *a*, *ch*, *o*, *s*, *sh*, *x*, *z*; as *vex*.
3. Verbs ending in *y* preceded by a consonant; as *try*.
4. Verbs of one syllable, or accented on the last syllable, ending in a single consonant, preceded by a single vowel; as *fit*.
5. Verbs having any terminations other than those enumerated; as *fear*.

Be is the only verb that has the hypothetical mood. The past indicative of other verbs is used instead.

Be and *have* are used as auxiliaries in all their moods and tenses: *be* with the present and past participle, *have* with the past participle only.

Do, auxiliary, is used in the indicative and imperative moods, and *will* *shall*, *can*, and *may* in the indicative only, with verbs in the infinitive.

As principal verbs, *will* is regular, of the 5th declension, and *do* irregular, as marked in *italics*.

T A B L E O F V E R B S .

MOODS.	TENSES	NUMBER.	PRO-NOUNS.	REGULAR VERBS.					IRREGULAR AUXILIARY VERBS.						
				I.	II.	III.	IV.	V.	SOMETIMES PRINCIPAL.	ALWAYS AUXILIARY.	can	may			
INDICATIVE	<i>Present</i>	<i>Singular</i>	1st I	love	vex	try	fit	fear	am	have	do	will	shall	can	may
			2nd thou	lovest	vexest	triest	fittest	fearest	art	hast	dost	wilt	shalt	canst	mayest
			3rd he	loves	vexes	tries	fitts	fears	is	has	does	will	shall	can	may
		<i>Plural</i>	1st we	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			2nd you	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
			3rd they	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
	<i>Past</i>	<i>Singular</i>	1st I	loved	vexed	tried	fitted	feared	was	had	did	would	should	could	might
			2nd thou	lovedst	vexedst	triedst	fittedst	fearedst	wasst	hadst	didst	wouldst	shouldst	couldst	mightst
			3rd he	loved	vexed	tried	fitted	feared	was	had	did	would	should	could	might
		<i>Plural</i>	1st we	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			2nd you	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
			3rd they	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
HYPOTHETICAL	<i>Present</i>	<i>Singular</i>	1st I						were						
			2nd thou							were					
			3rd he							were					
		<i>Plural</i>	1st we						were						
			2nd you							were					
			3rd they							were					
IMPERATIVE				love	vex	try	fit	fear	be	have	do				
INFINITIVE				love	vex	try	fit	fear	be	have	do				
PARTICIPLES	<i>Present</i>			loving	vexing	trying	fitting	fearing	being	having	doing				
	<i>Past</i>			loved	vexed	tried	fitted	feared	been	had	done				

ABBREVIATIONS.—TALFYRIADAU.

a.	,	,	adjective	,	,	,	,	<i>enw gwan, ansoddair</i>
ad.	,	,	adverb	,	,	,	,	<i>rhagferf, gorair</i>
con.	,	,	conjunction	,	,	,	,	<i>cysylltiad</i>
cd.	,	,	comparative degree	,	,	,	,	<i>gradd gymharol</i>
def.	,	,	defective	,	,	,	,	<i>diffygiol</i>
fem.	,	,	feminine	,	,	,	,	<i>benywol</i>
int.	,	,	interjection	,	,	,	,	<i>cyfryngiad, ebychiad</i>
n.	,	,	noun	,	,	,	,	<i>enw cadarn, sylweddair</i>
pl.	,	,	plural	,	,	,	,	<i>lluosog</i>
pp.	,	,	past participle	,	,	,	,	<i>cyfraniad gorphenol</i>
pre.	,	,	preposition	,	,	,	,	<i>arddodiad</i>
pro.	,	,	pronoun	,	,	,	,	<i>rhagenw</i>
pt.	,	,	past tense	,	,	,	,	<i>amser gorphenol</i>
px.	,	,	prefix	,	,	,	,	<i>blaenddodiad</i>
s.	,	,	singular	,	,	,	,	<i>unig, unigol</i>
sd.	,	,	superlative degree	,	,	,	,	<i>gradd eithafol</i>
v.	,	,	verb active and neuter	,	,	,	,	<i>parwyddiad gweithredol a rhydd</i>
vi.	,	,	verb neuter	,	,	,	,	<i>parwyddiad canolig, parwyddiad rhydd</i>
vt.	,	,	verb active	,	,	,	,	<i>parwyddiad gweithredol</i>

A	,	,	,	Arabic	,	,	,	<i>Arabaeg</i>
C.	,	,	,	Celtic	,	,	,	<i>Celtaeg</i>
D.	,	,	,	Dutch	,	,	,	<i>Is-Allmanaeg</i>
Da.	,	,	,	Danish	,	,	,	<i>Danaeg</i>
F.	,	,	,	French	,	,	,	<i>Francaeg</i>
G.	,	,	,	Greek	,	,	,	<i>Groeg</i>
Ga.	,	,	,	Gaelic	,	,	,	<i>Gaelaeg</i>
Ge.	,	,	,	German	,	,	,	<i>Allmanaeg</i>
Go.	,	,	,	Gothic	,	,	,	<i>Gothaeg</i>
H.	,	,	,	Hebrew	,	,	,	<i>Hebraeg</i>
Ic.	,	,	,	Icelandic	,	,	,	<i>Islandaeg</i>
Ir.	,	,	,	Irish	,	,	,	<i>Gwyddelaeg</i>
I.	,	,	,	Italian	,	,	,	<i>Italaeg</i>
L.	,	,	,	Latin	,	,	,	<i>Lladin</i>
P.	,	,	,	Portuguese	,	,	,	<i>Portugaeg</i>
Pe.	,	,	,	Persian	,	,	,	<i>Persiaeg</i>
S.	,	,	,	Anglo-Saxon	,	,	,	<i>Sacsonaeg</i>
Sp.	,	,	,	Spanish	,	,	,	<i>Yspañaeg</i>
Sw.	,	,	,	Swedish	,	,	,	<i>Swedaeg</i>
T.	,	,	,	Tuetonic	,	,	,	<i>Tutonaeg</i>
Tur.	,	,	,	Turkish	,	,	,	<i>Tyrcaeg</i>

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SAESONAEG A CHYMRAEG.

pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;
ōre; fate, line, no, mute; she, zh=z azure; thin, THIS; j=dzh.

- A**, ansoddair heb un gair Cymraeg yn cyfateb iddo. Fe'i cynenir fel *a* yn *fate*, pan byddo'r pwyslais arno, ac fel *ā*, pan heb y pwyslais. Arferir *an* o flaen llafarsain; megys, An owl, An uncle, An hour; ac o flaen *h*, pan bo'r acen ar yr ail sillaf; megys, An historical account. Arferir *a* yn mhob sefyllfa arall; megys, A man, A union, A house. Such a one, y cyfryw un. A penny a yard, ceiniog y llath
- A**, *ā*, px. talfyriad o *at*. To go a-walk-ing, myned i rodio. A-bed, ar y gwely
- A-**, **ab-**, **abs-**, px. oddiwrth, ymaith
- A-**, **an-**, **px. dī-**, **an-**, heb
- Aback**, *ā-bāk'*, ad. yn ol, yn wysg y cefn
- Abacus**, *āb'ā-kūs*, n. bwrdd cyfrif
- Abaddon**, *ā-bād'ūn*, n. y diafol, dinystrydd
- Abaft**, *ā-bāft'*, ad. yn ol, wrth y llyw
- Abaisance**, *ā-ba'sāns*, n. ymddarostyngiad
- Abalienate**, *āb-a'lī-ēn-at*, vt. trosi, arallu
- Abalienation**, *āb-a-lī-ēn-a'shūn*, n. trosiad, aralliad
- Abandon**, *ā-bān'dūn*, vt. rhoi i fyny, gadael
- Abandonment**, *ā-bān'dūn-mēnt*, n. rhodd-
iad i fyny [i lawr]
- Abase**, *ā-bas'*, vt. darostwng, iselu, taflu
- Abasement**, *ā-bas'mēnt*, n. iseliad
- Abash**, *ā-bāsh'*, vt. cywilyddio
- Abashment**, *ā-bāsh'mēnt*, n. cythrudd,
braw; cywilydd; delwad
- Abate**, *ā-bat'*, v. gostwng; lleiâu; colli
- Abatement**, *ā-bat'mēnt*, n. gostyngiad
- Abb**, *āb*, n. yr edau yn ngwennol gwēydd
- Abbacy**, *āb'ā-sī*, n. abadaeth
- Abbess**, *āb'ēs*, n. abades, penfynaches
- Abbey**, *āb'ī*, n. abatty, mynachlog
- Abbot**, *āb'ūt*, n. abad, penfynach
- Abbreviate**, *ā-brī'vī-at*, vt. byrâu, cwtogi,
talfyru; geirdori
- Abbreviation**, *ā-brī-vī-a'shūn*, n. talfyr-
iad; geirdoriad; darnair [cwtogwr]
- Abbreviator**, *ā-brī'vī-a-tūr*, n. talfyrydd
- Abbreviature**, *ā-brī'vī-a-tshūr*, n. byr-
nôd, talfyrnôd [hometaidd]
- Abdest**, *āb'dēst*, n. puredigaeth Ma-
- Abdicate**, *āb'dī-kat*, vt. gadaw; rhoi i fyny
- Abdication**, *āb-dī-ka'shūn*, n. llysiant;
ymadawiad, rhoddiad i fyny
- Abditive**, *āb'dī-tīv*, a. a eill ymguddio
- Abdomen**, *āb-do'mēn*, n. bol, ceudod,
gwaelod y bol
- Abdominal**, *āb-dōm'ī-nāl*, **Abdominous**,
āb-dōm'ī-nūs, a. perthynol i'r bol
- Abduce**, *āb-dus'*, vt. tynu ymaith; neill-
duo, gwahanu [tyniadwy]
- Abducent**, *āb-du'sēnt*, a. gwahanadwy;
- Abduction**, *āb-dūk'shūn*, n. tyniad yn ol
- Abductor**, *āb-dūk'tūr*, n. treisddygrwr
- Abecedarian**, *ā-bī-sī-dēr'ī-ān*, n. dysg-
awdwr yr egwyddor; llythyrenwr
- Abecedary**, *ā-bī-sī'dūr-ī*, a. egwyddorol
- Aberrance**, *āb-ēr'āns*, n. cyfeiliornad,
crwydrad [crwydrol]
- Aberrant**, *āb-ēr'ānt*, a. cyfeiliornus,
- Aberration**, *āb-ēr-ra'shūn*, n. cyfeiliorn,
gŵyrad [attegau]
- Abet**, *ā-bēt'*, vt. cefnogi; cynorthwyo;
- Abetment**, *ā-bēt'mēnt*, n. cefnogaeth;
cynaliaeth [nogwr]
- Abettor**, *ā-bēt'ūr*, n. cynorthwywr; an-
- Abeyance**, *ā-ba'āns*, n. gorddysgwyliad
- Abgregate**, *āb'grī-gat*, vt. didoli
- Abhor**, *āb-hōr'*, vt. ffeiddio, casâu

ABS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Abhorrence, āb-hōr'ēns, n. casineb, ffeiddiad

Abhorrent, āb-hōr'ēt, a. atgas, ffaidd

Abide, ā-bid'(abode), v. aros, cyfanneddu; goddef. I cannot abide it, nis gallaf ei oddef

[cymhwysder

Ability, ā-bīl'ī-tī, n. gallu, nerth, medr;

Abintestate, āb-in-tēs'tat, n. etifedd y

neb ag sydd yn marw heb ewylls

Abject, āb-jēkt', vt. bwrw ymaith, gwrthod

Abject, āb-jēkt, a. distadl, gwael

Abjectness, āb-jēkt-nēs, n. gwaeledd, salwedd; iseled

[di-ieuo

Abjurate, āb'ju-gat, vt. gollwng, rhyddâu;

Abjuration, āb-ju-ra'shūn, n. ymwadiad,

diofryd; ymwrthodiad; anudoniaeth

Abjure, āb-ju'r', vt. gwadu ar lŵ; rhoi i fyny, ymwrthod

Ablactate, āb-lāk'tat, vt. diddyfnu

[iad

Ablactation, āb-lāk-ta'shūn, n. diddyfn-

Ablaqueation, āb-lāk-wī-a'shūn, n.

gwraiddnoethiad

Ablation, āb-la'shūn, n. cymeriad ymaith

Ablative, āb-lā-tīv, a. tarddiadol, deilliog

Able, a'bl, a. galluog, medrus, dawnus.

I am able, gallaf, medraf

Ablegate, āb'lī-gat, vt. anfon oddi cartref ar genadwri

[medredd

Ableness, a'bl-nēs, n. cryfder, nerth;

Ablepsy, āb'lēp-sī, n. tywyllni, dallineb

Abliguration, āb-līg-u-rīsh'ūn, n. afradlondeb

[golchai

Abluent, āb'lu-ēt, a. golchiadol: n.

Ablution, āb-lu'shūn, n. golchiad; pur-edigaeth

[diarddelwī

Abnegate, āb'nī-gat, vt. nacâu, pallu;

Abnegation, āb-nī-ga'shūn, n. gwadiad, nacâd, pall

[doriad

Abnodation, āb-no-da'shūn, n. ysglin-

Abnormal, āb-nōr'māl, a. afreolaidd; affuniaidd

[anferthwch

Abnormity, āb-nōr'mī-tī, n. afreolaeth;

Aboard, ā-bō'r'd', ad. ar fwrdd, mewllong

Abode, ā-bod', n. annedd, trigfa, haddef; arosiad, preswyliaid, cartrefiad: pt. & pp.—Abide

[argoel

Abodement, ā-bod'mēt, n. rhagarwydd,

Abolish, ā-bōl'īsh, vt. diddymu, dilēu

Abolition, āb-o-līsh'ūn, n. dilead, diddymiad

[ffiaidd

Abominable, ā-bōm'ī-nā-bl, a. atgas,

Abominableness, ā-bōm'ī-nā-bl-nēs, n. atgasrwydd

[ffieiddio

Abominate, ā-bōm'ī-nat, vt. casâu,

Abomination, ā-bōm'ī-na'shūn, n.

ffieidd-dra; esgymun-beth; bryntni

Aboriginal, āb-o-rīj'ī-nāl, a. cyntaf, cysefin

[drigolion

Aborigines, āb-o-rīj'ī-nīz, n. pl. cyn-

Abortion, ā-bōr'shūn, n. erthyliad

Abortive, ā-bōr'tīv, a. annhymmig, erthylog; anffodiog

Abound, ā-būw'nd', vi. cael gwala, meddu digon; bod yn lluosog

About, ā-būw't', pre. perthynol; gerllaw; yn nghylch, oddeutu; am; tua: ad. yn ol. Round about, amgylch, ogylech.

Round about us, o'n hamgylch. To send round about, cylchanfon. To spit about, amboeri

Above, ā-būv', pre. uwch, goruwch, uwchlaw, uwchben: ad. fry

[gyfaredd

Abacadabra, āb-rā-kā-dāb'rā, n. cryd-

Abrade, ā-brad', vt. treulio ymaith, rhasglio

[rhasgliad

Abrasion, ā-bra'zhūn, n. rhwbiad ymaith,

Abreast, ā-brēst', ad. ochr yn ochr

Abridge, ā-brīj', vt. talfyru, crynōi

Abridgement, ā-brīj'mēt, n. talfyriad

Abroach, ā-brotsh', ad. ar ollyngiad

Abroad, ā-brōd', ad. allan, ar led; oddi cartref. To spread abroad, gwasgaru, taenu ar led; cyhoeddi

Abrogate, āb-ro-gat, vt. diddymu, dilēu

Abrogation, āb-ro-ga'shūn, n. diddymiad

Abrupt, āb-rūpt', a. disymwth, byrbwyll; serth; anamserol

[serthedd

Abruptness, āb-rūpt'nēs, n. byrbwylldra;

Abscess, āb'sēs, n. cornwyd, dargod

Abscind, āb-sīnd', vt. rhwygo, tori ymaith

[toriad

Abscission, āb-sīzh'ūn, n. rhwygiad,

Abscond, āb-skōnd', vi. ymguddio, ymgelu, llechu, encilio

Absence, āb'sēns, n. absenoldeb, absen

Absent, āb'sēt, a. absenol; ar goll; anystyriol, disylw

Absent, āb-sēt', vt. asswyno, absenoli

Absentee, āb-sēn-tī', n. ymabsenwr, anngywiad

[wedig

Absinthiated, āb-sīnthī-a-tēd, a. chwer-

Absist, āb-sīst', vi. peidio

Absolute, āb'so-lut, a. cwbl, hollol; diammodol; hanfodol; annibynol

Absoluteness, āb'so-lut-nēs, n. diderfynoldeb, tra-awdurdod, arbenigrwydd

Absolution, āb-so-lu'shūn, n. gollyngiad; maddeuant

[maddeuol

Absolutory, āb-sōl'u-tūr-ī, n. rhyddaol,

Absolve, āb-zōlv', vt. rhyddâu, gollwng; maddeu

[gwrthun

Absonant, āb'so-nānt, a. annghyson,

Absorb, äb-sörb', vt. llyncu, sugno, sychu
 Absorbent, äb-sör'bënt, n. sugnydd, sychydd: a. sugnol, sychol, llyncol
 Absorption, äb-sörp'shün, n. llynciad, sugniad [ymgadw
 Abstain, äb-stan', vi. ymattal; dirwestu;
 Abstemious, äb-stī'mī-üs, a. cymedrol, sobr [cymedroldeb; ymattaliad
 Abstemiousness, äb-stī'mī-üs-nës, n.
 Abstention, äb-stën'shün, n. gocheliad, ymogeliad, ymocheliad
 Absterge, äb-stürj', vt. glanâu, sychu
 Abstergent, äb-stür'jënt, a. glanaol, purol
 Abstertion, äb-stür'shün, n. glanâd, sychiad [attaliad
 Abstinence, äb'stī-nëns, n. dirwest, ym-
 Abstinent, äb'stī-nënt, a. cymedrol, sobr
 Abstract, äb-sträkt', vt. neillduo; crynoi, talfyru [iad: a. dansoddol
 Abstract, äb'sträkt, n. crynodeb, cynwys-
 Abstraction, äb-sträc'shün, n. dansodd-
 iad, neillduo; diystyrwch am y byd
 Abstruse, äb-strw's', a. anamlwg, tywyll; dyrys; annealladwy [anhawsder
 Abstruseness, äb-strw's'nës, n. tywyllni,
 Absume, äb-sum', vt. difa, dinystrio
 Absurd, äb-sürd', a. afresymol; gwrthun; ynfyd, ffol
 Absurdity, äb-sür'dī-tī, Absurdness, äb-sürd'nës, n. afresymoldeb, ynfydrwydd, ffoledd [amllder, llawnder
 Abundance, ä-bün'däns, n. digonedd,
 Abundant, ä-bün'dänt, a. helaeth, cyf-
 lawn, llawn, toreithiog, fflwch
 Abuse, ä-bus', n. cam-driniaeth; am-
 mharch; difriad; llygriad; trais
 Abuse, ä-buz', vt. cam-arfer, cam-
 ddefnyddio; difenwi, difriö; treisio
 Abusive, ä-bu'siv, a. enllibaidd, tra-
 häus, saräus [mharch
 Abusiveness, ä-bu'siv-nës, n. enllib, an-
 Abut, ä-büt', vi. cydio, cyffinio; cyfarfod
 Abutment, ä-büt'mënt, n. ffin, cyffiniad
 Abuttal, ä-büt'älz, n. pl. minion, cy-
 ffinniau; terfynau; pentanau
 Abyss, ä-bizm', Abyss, ä-bis', n. eigion, gagendor, anoddyfn
 Academician, äk-ä-dīm'än, Academic, äk-ä-dēm'ik, Academician, äk-ä-dī-mish'än, Academicist, ä-käd'ī-mist, n. ysgolâig, prif-ysgolwr, aelod o ryw brif-ysgol [ysgolaidd
 Academical, äk-ä-dēm'ī-käl, n. prif-
 Academy, ä-käd'ī-mī, n. prif ysgol, athrofa [blaen-llym
 Acanacious, äk-ä-na'shüs, a. pigog,

Acanthus, ä-kän'thüs, n. troed yr arth
 Acatalectic, ä-kät-ä-läk'tik, n. gwrs ddiwall [gelaidd, annealladwy
 Acateleptic, ä-kät-ä-löp'tik, a. tra dir-
 Accede, äk-sid', vi. cytuno, cydsynio
 Accelerate, äk-sël'ür-at, vt. prysuro, brysio; ffyrstio [uriad, brysiad
 Acceleration, äk-sël-ür-ä'shün, n. prys-
 Accend, äk-sënd', vt. tanio, gosod ar dân
 Accension, äk-sën'shün, n. taniad, fflag-
 iad, enyniad
 Accent, äk'sënt, n. acen, pwyslais ar sill
 Accent, äk-sënt', vt. acenu
 Accentuate, äk-sën'tshu-at, vt. acenu; dynodi acen gair [ceniad
 Accentuation, äk-sën-tshu-ä'shün, n. a-
 Accept, äk-sëpt', vt. derbyn (yn gy-
 meradwy)
 Acceptable, äk-sëp'tä-bl, a. derbyniol, cymeradwy, croesawus, boddlawn
 Acceptance, äk-sëp'täns, n. derbyniad; tansysgrifeniad; ysgrifenyw
 Acceptation, äk-sëp-tä'shün, n. cymer-
 iad; yr ystyr y cymerir gair ynddo
 Acceptilation, äk-sëp-tī-lä'shün, n. ma-
 ddeuant o ddyled heb dderbyn arian
 Access, äk-sës', n. dyfodfa, nesâd, agosiad
 Accessible, äk-sës'ī-bl, a. hygyrch; mwynaid, hawdd nesu ato
 Accession, äk-sësh'ün, n. dyfodiad; ychwanegiad
 Accessory, äk'sës-ür-ī, a. cyfranogol, cynorthwyol: n. cyfranogwr, cefnogwr
 Accidence, äk'sī-dëns, n. mabddysg, rhaglith grammadeg
 Accident, äk'sī-dënt, n. dygwyddiad, danwain; priodolder anhanfodol
 Accidental, äk-sī-dëntäl, a. damweiniol
 Accipient, äk-sip'yënt, n. derbyniwr
 Accite, äk-sit', vt. gwysio, dyfynu
 Acclaim, ä-klam', Acclamation, äk-lä-mä'shün, n. bloedd, banllef; moliant, gorfoledd, uchelglod
 Acclamatory, ä-kläm'ä-tür-ī, a. banllefol; gorfoleddol [rhiw, gorifyny
 Acclivity, ä-kliv'ī-tī, n. esgyniad, gallt,
 Accloy, ä-klō', vt. gorlenwi, llaru, diwallu
 Accoil, ä-kōil', vi. ymdrafferthu, ffyrstio, ffwdanu; ymwithio [addas
 Accommodable, ä-köm'o-dä-bl, a. cyf-
 Accommodate, ä-köm'o-dat, vt. diwallu; cymhwyso: a. addas, cyfaddas
 Accommodation, ä-köm-o-dä'shün, n. cyfaddasiad, cymhwysiad; diwalliad; cymod; lletty [cydfynediad
 Accompaniment, ä-küm'pä-nī-mënt, n

ACQ	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	Accurate, āk'u-rat, a. cywir, celfgar, gofalus, cywrain
Accompany,	ā-kūm'pā-nī, vt. cydymdeithio ; hebrwng [cyfranogwr	Accuse, ā-kuz', vt. cyhuddo, beio ;
Accomplice,	ā-kōm'plīs, n. cyfrinachwr,	Accuser, ā-ku'zūr, n. cyhuddwr, athrodwr
Accomplish,	ā-kōm'plīsh, vt. cyflawni, cwblāu, gorphen ; diwyllio	Accustom, ā-kūs'tūm, vt. arfer, ymarfer, cynefino. Accustomed, arferedig, cyffredin, defodol
Accomplished,	ā-kōm'plīsh, a. perffeithlawn ; doniog, dawnwych ; dillynaidd	Accusation, āk-u-zā'shūn, n. cyhuddiad, Accusative, ā-ku'zā-tīv, a. cyhuddol
Accomplishment,	ā-kōm'plīsh-mēnt, n. cwblād ; addurn	Accusatory, ā-ku'zā-tūr-ī, a. cyhuddadwy, beius [achwyn ar
Accompt,	ā-kūwnt', n. Accomptant, ā-kūwn'tānt, n.—Account, Accountant	Accuse, ā-kuz', vt. cyhuddo, beio ;
Accord,	ā-kōrd', n. cydfod, cydsyniad ; bodd : v. cytuno, cyd-weddu, cyd-daro.	Accuser, ā-ku'zūr, n. cyhuddwr, athrodwr
According to,	yn ol, yn gyfatebol i. With one accord, o unfryd, yn gygun	Accustom, ā-kūs'tūm, vt. arfer, ymarfer, cynefino. Accustomed, arferedig, cyffredin, defodol
Accordance,	ā-kōr'dāns, n. cydsyniad, cyd-weddiad	Accustomable, ā-kūs'tūm-ā-bl, a. defodol, arferol [cyffredin
Accordant,	ā-kōr'dānt, a. cydsyniol, cytun	Accustomary, ā-kūs'tūm-ūr-ī, a. arferol,
Accorporate,	ā-kōr'po-rat, vt. cydgorffori	Ace, as, n. nod yr un ; ās
Accost,	ā-kōst', vt. cyfarch, anereh	Acephalous, ā-sēf'ā-lūs, a. pen-goll, diben
Accostable,	ā-kōs'tā-bl, a. cyfeillgar, caruaidd	Acerb, ā-sūr'b', a. sur, chwerw ; sarug
Accoucheur,	ā-kwsh-ūr', n. colwynydd	Acerbate, ā-sūr'bat, vt. suro, chwerwi
Account,	ā-kūwnt', vt. cyfrif : n. rhif, cyfrif ; cymeriad. Accounts, cyfrifon ; rhifyddiaeth, rhifyddeg. Of no account, dibarch, dinod. To account for, rhoddi rheswm am. To give an account, rhoddi cyfrif	Acerbity, ā-sūr'bī-tī, n. surni, chwibledd ; sarugrwydd
Accountable,	ā-kūwnt'ā-bl, a. cyfrifol, atebol [rhifyddwr	Acervate, ā-sūr'vat, vt. crugio, pentyru
Accountant,	ā-kūwnt'ānt, n. cyfrifydd,	Acervation, ās-ūr-va'shūn, n. pentyriad, crugiad
Accouple,	ā-kūp'l, vt. cysylltu ; cydio ; ieuo ; cymharu	Acescent, ā-sēs'ēt, a. surol, chwiblaidd
Account,	ā-kōrt', vt. croesawu yn garedig	Acetose, ā-sī-tos', Acetous, ā-sī'tūs, a. egr, chwibl, sur. Acetic acid, sur surig
Accoutre,	ā-kw'tūr, vt. taclu, trwsiadu, arfogi, amwisgo, addurno	Ache, ak, n. dolor, gwŷn, poen, cur : v. gwŷnio, poeni [adwy
Accoutrements,	ā-kw'tūr-mēnts, n. pl. offer, arfau, taclau, gwisgoedd	Achievable, ā-tshī'vā-bl, a. gwneuthur
Accredit,	ā-krēd'īt, vt. coelio, credu	Achieve, ā-tshī'v, vt. cyflawni, gorphen ; cwblāu [waith, gorchest
Accretion,	ā-krī'shūn, n. cynydd, tyfiant	Achievement, ā-tshī'v-mēnt, n. gorchest
Accretive,	ā-krī'tīv, a. tyddfol [bach)	Achor, ākōr, n. math o grugdardd
Accroach,	ā-krotsh', vt. tynu (megys ā	Achromatic, a-kro-māt'ik, a. diliwiadol
Accrue,	ā-krw', vi. chwanegu, tarddu, deillio, codi [iad	Acid, ās'īd, a. sur, egr, chwibl : n. suryn
Accubation,	āk-u-bā'shūn, n. lledorwedd	Acidify, ā-sīd'ī-fi, Acidulate, ā-sīd-u-lat, vt. suro, chwiblo
Accumbent,	ā-kūm'bēnt, a. lledorweddol	Acidity, ā-sīd'ī-tī, Acidness, ās'īd-nēs, n. surni, chwibledd
Accumulate,	ā-ku'mu-lat, v. casglu, pentyru, ymbelaethu	Acknowledge, āk-nōl'ēj, vt. cydnabod, cyfaddef [cydnabyddiaeth
Accumulation,	ā-ku-mu-la'shūn, n. tyriad, pentyriad, cyflawnder	Acknowledgement, āk-nōl'ēj-mēnt, n.
Accumulative,	ā-ku'mu-la-tīv, a. cynrychiol, pentyrol	Acme, āk'mī, n. uchradd ; eithaf
Accumulator,	ā-ku'mu-la-tūr, n. casglwr, pentyrydd [gofal	Acolothist, ā-kōl'o-thīst, n. is-weinydd
Accuracy,	āk'u-ra-sī, n. cywreindeb ;	Aconite, āk'o-nit, n. llyisiau'r blaidd
		Acorn, ākōrn, n. mesen
		Acoustics, ā-kūws'tīks, n. pl. swniadaeth, seinddysg
		Acquaint, ā-kwant', vt. hyspysu, amlygu ; arfer. Acquainted with, adnabyddus āg ; cynefin āg

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, THIS; j = dzh. ADH

Acquaintance, ă-kwan'tăns, n. cyfaill, cydnabyddiaeth; cynefindra
Acquest, ă-kwěst', Acquist, ă-kwist', n. cyrhaeddiad, ennilliad
Acquiesce, ăk-wi-ěs', v. ymostwng, ym-lonyddu; cydsynio; goddef
Acquiescence, ăk-wi-ěs'ěns, n. cydsyniad; goddefiad
Acquirable, ă-kwi'r'ă-bl, a. cyrhaeddawy
Acquire, ă-kwi'r', vt. cyrhaedd, caffael; casglu, ennill
Acquirement, ă-kwi'r'měnt, Acquisition, ăk-wi-zish'ün, n. ennilliad
Acquisitive, ă-kwiz'î-tiv, a. ennilledig
Acquit, ă-kwit', n. rhyddâu, cyfiawnâu, gollwng. To acquit of blame, difeio
Acquittal, ă-kwit'měnt, Acquittal, ă-kwit'ăl, n. rhyddâd, di-euogiad
Acquittance, ă-kwit'ăns, n. rhyddâd; ys-grifen rhyddâd, addefiad o daledigaeth
Acre, a'kir, n. erw, cyfar [poethsur
Acrid, ăk'rid, a. sur, chwerw, llymsur,
Acrimonious, ăk-rî-mo'nî-üş, a. sarug, saruglym, chwerwedig
Acrimony, ăk'rî-mün-î, n. surni, llymder, toster; sarugrwydd [archwaeth sur
Acritude, ăk'rî-tud, Acrity, ăk'rî-tî, n.
Acroamatic, ăk-ro-a-măt'ik, a. gor-ddysgeidiol
Across, ă-krös', ad. yn groes, ar draws
Acrostic, ă-krös'tik, n. penenwad
Act, ăkt, v. gweithio, gweithredu; chwarcu: n. gweithred, gorchwyl; deddf.
A great act, gorchest. A noble act, rhagorgamp. A wicked act, cyflafan.
To act vainly, gwageddu
Actinolite, ăk-tin'o-lit, n. rheiddfaen
Action, ăk'shün, n. gweithred; cwyn, cynghaws, hawl, dadl; brwydr, cad
Actionable, ăk'shün-ă-bl, a. cospadwy; holadwy, dadleuadwy
Active, ăk'tiv, a. bywiog, gweithgar, esgud, heinif; sionc
Activeness, ăk'tiv-něs, Activity, ăk-tiv'-î-tî, n. bywiogrwydd, sioncedd
Actor, ăk'tür, n. gweithredwr; chwarcyudd
Actress, ăk'trěs, n. chwarcyuddes [diau
Actual, ăk'tshu-ăl, a. gweithredol, gwir,
Actuary, ăk'tshu-ür-î, n. ysgrifenydd
Actuate, ăk'tshu-at, vt. cynhyrfu, cyffroi: a. cynhyrffedig
Acuate, ăk'u-at, vt. blaenllymu, golymu
Acuity, ă-ku'î-tî, n. llymder
Aculeate, ă-ku'li-at, a. pigog, cylinol, blaenllym [synwyr, cyfrwysdra
Acumen, ă-ku'měn, n. llymdra; crafflder,

Acuminate, ă-ku'mî-nat, vt. blaenllymu, pigfeinio
Acute, ă-ku't', a. llym; synwyr, deallus; cywrain. Acute accent, acen feinlais
Acuteness, ă-ku't'něs, n. llymder, synwyrdeb
Ad-, ac-, af-, ag-, al-, an-, ap-, ar-, as-, neu at-, px. yn arwyddo wrth, at, i
Adage, ăd'aj, n. diareb, direb, gwirair
Adagio, ă-da'ji-o, n. gair am amser araf
Adamant, ăd'ă-mănt, n. diemwnt, adamant
Adamantine, ăd-ă-mănt'in, a. adamant-aid, anhydraidd, caled [hyweddu
Adapt, ă-dăpt', vt. cymhwysu, addasu,
Adaptation, ăd-ăp-ta'shün, n. cyfaddasiad
Add, ăd, vt. cynodi, cysylltu, chwanegu
Addecimate, ă-děs'î-mat, vt. degymu
Addeem, ă-dim', vt. tybio, cyfrif; dyfriio
Addendum, ă-děn'düm (pl. addenda, ă-děn'dă), n. atddodiad, attodiad
Adder, ăd'ür, n. neidr, gwiber. Adder's stone, maen glain
Addible, ăd'î-bl, a. chwanegadwy
Addice, ăd'is, n. neddyf, bwyell gam
Addict, ă-dikt', vt. ymroddi, diofrydu
Addicted, ă-dik'těd, a. chwannog, ymroddgar [rwydd
Addictedness, ă-dik'těd-něs, n. tuedd-Additament, ă-dit'ă-měnt, n. cynodiad
Addition, ă-dish'ün, n. ychwanegiad; attodiaeth [ychwanegol
Additional, ă-dish'ün-ăl, a. cynodol,
Addle, ăd'l, a. gwag, clwc, gorllyd.
Addle-pated, Addle-headed, penwan, syffran, hurt, ffol, diymenydd
Address, ă-drěs', vt. anerch, cyfeirio; ymosod: n. cyfarchiad; cyfarwyddiad; erfyniad; medr; deheurwydd
Adduce, ă-dus', vt. dwyn yn mlaen
Adducent, ă-du'sěnt, a. attynol
Addulce, ă-düls', vt. melysu, pereiddio
Ademption, ă-děm'shün, n. difeddaiad, dygiad ymaith [ar y chwarenau
Adenography, ăd-î-nög'ră-fî, n. traith
Adenoid, ăd'î-noid, Adenose, ăd'î-nos, a. chwarenaidd [glythineb
Adephagia, ăd-î-fa'ji-ă, n. duwies
Adept, ă-děpt', n. celfyddwr; un hyddysg
Adequate, ăd'î-kwat, a. cyfartal, cystal, cymesur, cyfaddas
Adequateness, ăd'î-kwat-něs, n. cyfartallwch, addasrwydd [ansawdd
Adfected, ăd-fěk'těd, a. cymysg; cyf-Adhere, ăd-hî'r', vi. ymlynu, glynu wrth
Adherence, ăd-hî'r'ěns, n. ymlyniad

ADU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pñu, orb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Adherent, ād-hī'r'ēnt, a. unol; glymol, yn nglŷn: n. dilynwr, canlynwr, di-lynyddydd; pleidiwr [gysylltiad
Adhesion, ād-hī'zhūn, n. glyniad, ym-Adhesive, ād-hī'siv, a. ymlynol, gafaelgar
Adhibit, ād-hīb'it, vt. cymhwyso; defu-
yddio [cymhwysiad
Adhobition, ād-hī-bīsh'ūn, n. defnydd
Adhortation, ād-hōr-ta'shūn, n. cynghor,
annogaeth
Adhortatory, ād-hōr-tā-tūr-ī, a. annogol
Adiaphorous, ād-ī-āf'o-rūs, a. annleiddgar,
annhleidiol [weh
Adiaphory, ād-ī-āf'ūr-ī, n. annleiddgar-
Adieu, ā-du', int. Bydd wych! yn iach!
Adipose, ād'ī-pos, Adipous, ād'ī-pūs, a.
seimlyd, tew
Adit, ād'it, n. mynedfa dan y ddaear
Adjacency, ā-jā'sēn-sī, n. agosrwydd
Adjacent, ā-jā'sēnt, a. cyfagos, gerllaw
Adject, ā-jēkt', vt. cysylltu; ychwanegu
Adjection, ā-jēk'shūn, n. cynodiad;
ychwanegiad [soddair
Adjective, āj'ēk-tiv, n. enw gwan, an-
Adjoin, ā-jōin', vt. cydio, cysylltu, uno
Adjoining, ā-jōi'ning, a. yn ymyl, cy-
ngyfhwrdd, nesaf
Adjourn, āj'ūr'n', vt. gohirio, oedi
Adjournment, ā-jūr'n'mēnt, n. gohiriad,
oediad, addoediad
Adjudge, ā-jūj', vt. dyfarnu, barnu
Adjudicate, ā-ju'dī-kat, vt. barnu, dyfarnu
Adjugate, āj'u-gat, vt. ieuo wrth
Adjunct, āj'ūngkt, n. attodiad
Adjunction, ā-jūngk'shūn, n. cysylltiad,
undeb, cydiad
Adjurate, āj'u-rat, vt. cynorthwyo
Adjuration, āj-u-ra'shūn, n. tyngediad
Adjure, ā-ju'r', vt. tyngedu [trefnu
Adjust, ā-jūst', vt. cymhwyso, addasu,
Adjustment, ā-jūst'mēnt, n. addasiad,
trefniad, uniawniad [cynorthwyol
Adjutant, āj'u-tānt, n. īs-gadben: a.
Adjute, ā-jut', vt. cynorthwyo, helpu
Adjutor, āj'u-tūr, n. cynorthwywr
Adjutory, āj'u-tūr-ī, a. cynorthwyol
Adlegation, ād-lī-ga'shūn, n. cynghen-
adaeth [mesuriad
Admeasurement, ād-mēzh'ūr-mēnt, n.
Administrator, ād-mñ'īs-tūr, vt. gweinyddu;
dirprwyo [gweinyddiaeth
Administration, ād-mñ-īs-trā'shūn, n.
Administrator, ād-mñ'īs-tra-tūr, n.
gweinyddwr
Administratorship, ād-mñ'īs-tra-tūr-
shīp, n. swydd weinyddol

Administratrix, ād-mñ'īs-tra-trīks, n.
gweinyddes [da; rhagorol
Admirable, ād'mī-rā-bl, a. rhyfeddol;
Admiral, ād'mī-rāl, n. llyngesydd, llyng-
eswr [mor-lywiant
Admiralty, ād'mī-rāl-tī, n. mor-lŷs,
Admiration, ād-mī-ra'shūn, n. rhyfeddod,
syndod; hoffder. Note of admiration,
(!) rhyfeddnod [hoffi
Admire, ād-mī'r', vt. rhyfeddu, mawrygu;
Admirer, ād-mī'r'ūr, n. mawrygwr;
serchwyr, carwr [goddefadwy
Admissible, ād-mīs'ī-bl, a. derbyniadwy;
Admission, ād-mīsh'ūn, n. derbyniad;
caniatâd, addefiad [goddef, addef
Admit, ād-mīt', vt. derbyn; caniatâu,
Admittance, ād-mīt'āns, n. derbyniad;
addefiad
Admix, ād-mīks', vt. cymysgu
Admixture, ād-mīks'tshūr, n. cymysgiad,
cymysgedd
Admonish, ād-mōn'ish, vt. rhybuddio;
ceryddu, cynghori; dwyn ar gôf
Admonition, ād-mo-nīsh'ūn, n. rhybudd,
cynghor, cerydd [iol
Admonitory, ād-mōn'ī-tūr-ī, a. rhybudd-
Admove, ād-mōv', vt. nesu, dynesu
Adnoun, ād'nūwn, n. ansoddair, enw gwan
Ado, ā-dō', n. traferth, cynhwrf, terfysg
Adolescence, ād-o-lēs'ēns, n. blodau
ieuenctid; ieuenctid [iau'r cwsg
Adonis, ā-dō'nīs, n. blodau'r gwynt, llys-
Adopt, ā-dōpt', vt. mabwysiadu [mabwys
Adoption, ā-dōp'shūn, n. mabwysiad,
Adoptive, ā-dōp'tiv, a. mabwysaidd
Adorable, ā-dōr'ā-bl, a. addoladwy,
parchadwy [parch, anrhydedd
Adoration, ād-o-ra'shūn, n. addoliad;
Adore, ā-dō'r', vt. addoli; caru; mawrâu,
anrhydeddu [trwsio
Adorn, ā-dōrn', vt. addurno, harddu,
Adornment, ā-dōrn'mēnt, n. addurniad
Adown, ā-dōwn', ad. i lawr, i waered
Adread, ā-drēd', ad. yn ofnus, yn ofnog
Adrift, ā-drīft', ad. gyda'r dwfr, gyda'r
llif [hyfedr
Adroit, ā-drōit', a. medrus, deheu, hylaw,
Adroitness, ā-drōit'nēs, n. medrusrwydd,
hylawder [benthycol
Adscitious, ād-sī-tīsh'ūs, a. ffugiol,
Adstriction, ād-strīk'shūn, n. cydglym-
iad, cydrwymiad [truth
Adulation, āj-u-la'shūn, n. gweniaith,
Adulator, āj'u-la-tūr, n. gwenieithwr,
truthiwr [truthgar
Adulatory, āj'u-la-tūr-ī, a. gwenieithus,

Adult, ā-dūl't, n. un mewn oedran: a. cyfandwf	Adverbial, ād-vūr'bi-āl, a. rhagferfol, gor-eiriol [adwy
Adulterate, ā-dūl'tūr-at, v. llygru, cymysgu; rhithio: a. halogedig, cymysgedig; ffugiol [iad; cymysgiad	Adversable, ād-vūr'sā-bl, a. gwrthwyneb-
Adulteration, ā-dūl-tūr-ra'shūn, n. llygr-	Adversaria, ād-vūr-sē'r'ī-ā, n. nod-lyfr
Adulterer, ā-dūl'tūr-ūr, n. godinebwr	Adversary, ād'vūr-sūr-ī, n. gwrthwyneb-
Adulteress, ā-dūl'tūr-ēs, n. godineb-wraig, godinebes, puten	wr, gelyn
Adulterine, ā-dūl'tūr-in, n. basdardd	Adverse, ād'vūrs, a. adfydig, anffodus, gwrthwynebus, croes. Adverse party, gwrthblaid. An adverse saying, gom-medd [drygfyd, ing
Adulterous, ā-dūl'tūr-ūs, a. godinebus, puteiniol, puteinig [dra	Adversity, ād-vūr'sī-tī, n. adfyd, cyni,
Adultery, ā-dūl'tūr-ī, n. godineb, putein-	Advert, ād-vūr't, vt. ystyried, dal sylw
Adumbrate, ād-ūm'brat, vt. cysgodi; braslunio [odiad	Advertence, ād-vūr'tēns, Advertency, ād-vūr'tēn-sī, n. ystyriaeth, sylwad, daliad sylw, golygiad ar
Adumbration, ād-ūm-brā'shūn, n. cysg-	Advertise, ād'vūr-tiz, vt. hysbysu, cy-
Adunation, ād-u-nā'shūn, n. undeb, uned, under [iad, gŵyrni	hoeddi, mynegi [bysiad, cyhoeddiad
Aduncy, ā-dūn'sī-tī, n. camedd, crym-	Advertisement, ād-vūr'tiz-mēnt, n. hys-
Aduncous, ā-dūng'kūs, Adunque, ā-dūng'k', a. gŵyrgam	Advesperate, ād-vēs'pūr-at, vi. prydnawnio
Adure, ā-du'r, vt. deifio, golosgi, crasu	Advice, ād-vis', n. cynghor; mynegiad; hanes [as; call
Adust, ā-dūst', a. golosgedig, cras	Advisable, ād-vī'zā-bl, a. cymhwys, add-
Adustible, ā-dūs'tī-bl, a. hylosg, llosgadwy [deifiad	Advisableness, ād-vī'zā-bl-nēs, n. cymhwysder, addasrwydd
Adustion, ā-dūst'shūn, n. goddeithiad,	Advise, ād-viz', vt. cynghori, annog; hysbysu. Ill-advised, annoeth; nystyriol. Well-advised, synwryol, call; pwylllog [yn ystyriol
Advance, ād-vāns', n. mynediad; cynydd: v. myned yn mlaen; dyrchafu; gwell-âu; cynyg, gosod allan; talu yn mlaen llaw, rhagdalau. Advanced in years, oedranus, hên. Advance-guard, y fyddin flaen, cynnhorf	Advisedly, ād-vī'zēd-lī, ad. yn bwylllog;
Advancement, ād-vāns'mēnt, n. dyrchaf-iad; gwelliant	Advocacy, ād'vo-ka-sī, Advocation, ād-vo-ka'shūn, n. dadleuyddiaeth, eiriol-aeth, amddiffyn, arddadl [dadleuwr
Advantage, ād-vān'taj, n. budd, mael, elw, mantais; goruchafaeth; blaenafaeth: vt. llesâu, manteisio	Advocate, ād'vo-kat, n. amddiffynwr,
Advantageous, ād-vān-tā'jūs, a. buddiol, llesol [buddioldeb, llesoldeb	Advolation, ād-vo-lā'shūn, n. ymdyniad
Advantageousness, ād-vān-tā'jūs-nēs, n.	Advolution, ād-vo-lu'shūn, n. ymdreigliad
Advectitious, ād-vēk-tīsh'ūs, a. tramor	Advoutry, ād-vūw'trī, n. godineb
Advene, ād-vīn', v. dyfod at, cyfarfod, dynesu	Advow, ād-vūw', vt. haeru, gwirio
Advent, ād-vī'nī-ēnt, a. dynesol	Advowee, ād-vūw-ī', n. glwys tadog
Advent, ād'vēnt, n. dyfodiad; yr adfent	Advowson, ād-vūw'sūn, n. hawl i gyflwyno offeiriaid i eglwys
Adventine, ād-vēn'tīn, Adventitious, ād-vēn-tīsh'ūs, Adventive, ād-vēn'tīv, a. damweiniol, arddyfodol; anmberthyn-asol [adfent	Adze, ādz, n. bwyell, neddyf
Adventual, ād-vēn'tshu-āl, a. perthynoli'r	Aerial, a-ī'r'ī-āl, a. awyrol, wybrol; uchel
Adventure, ād-vēn'tshūr, n. antur; enbyd-waith: v. beiddio, llyfasu, ymantur	Aerie, ī'r'ī, n. nyth adar ysglyfaethgar
Adventuresome, ād-vēn'tshūr-sūm, a. eofn, dibryder [hy, difyrgwl	Aerolite, ē'r'o-lit, n. awyrfaen
Adventurous, ād-vēn'tshu-rūs, a. anturiol,	Aerology, ē'r-ōl'o-jī, n. awyrrddysg, awyrolaeth
Adverb, ād'vūr, n. rhagferf, gorair	Aeromancy, ē'r'o-mān-sī, n. awyrgeol
	Aerometer, ē'r-ōm'ī-tūr, n. awyrbwysai
	Aerometry, ē'r-ōm'ī-trī, n. awyr-feidraeth
	Aeronaut, ē'r'o-nōt, n. awyrydd, awyrdeithiwr
	Aeroscopy, ē'r-ōs'ko-pī, n. awyrnodiad
	Aerostatic, ē'r-ōs-tāt'īk, a. awyriaethol
	Aerostation, ē'r-ōs-tā'shūn, n. awyryddiaeth
	Æsthetic, īs-thēt'īk, a. deiniol

AGE	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Afar, ā-fār', ad.	pell, hirbell, anngysbell	Affray, ā-fra', n.
Afeard, ā-fī'rd', a.	brawychus, ofnus	ymryson, terfysg, ymladd : vt. brawychu, dychrynu
Afer, a'fūr, n.	gwynt y deau-orllewin	Affriction, ā-frik'shūn, n.
Affability, āf-ā-bīl'ī-tī, Affableness, āf-ā-bl-nēs, n.	mwynder, tirionwch, hynawsedd [foes	ā-frik'shūn, n. rathliad
Affable, āf-ā-bl, a.	mwyn, addfwyn, hy-	Affright, ā-frit', Affrightment, ā-frit'-mēnt, n.
Affabrous, ā-fa'brūs, a.	cyfan, perffaith	ā-frit'-mēnt, n. braw, dychryn
Affair, ā-fē'r', n.	gorchwyl ; achos ; perwyl. An affair of importance, mater o bwys	Affront, ā-frūnt', n. sarâd, anfri, amharch : vt. diffrīo, sarâu ; digio
Affear, ā-fī'r', vt.	sicrâu, sefydlu	Affrontive, ā-frūn'tiv, a. sarâus
Affect, ā-fēkt', n.	serch, teimlad ; naws ; nwyd : vt. cyffrīo ; ceisio ; ffuantu	Affuse, ā-fuz', vt. tywallt un peth ar arall
Affectation, āf-ēk-ta'shūn, Affectedness, ā-fēk'tēd-nēs, n.	cymbhendod, mursendod, coegdyb	Affusion, ā-fu'zhūn, n. tywalltiad ar beth
Affected, ā-fēk'tēd, a.	coegaidd [gar	Affy, ā-fī', vt. dyweddio ; hyderu
Affecting, ā-fēk'tīng, a.	cynhyrfiol ; rhith-	Afield, ā-fild', ad. i'r maes, yn y maes
Affection, ā-fēk'shūn, n.	cariad, serch ; affeithiad, tuedd ; clefyd, haint	Aflat, ā-flāt', ad. yn wastad
Affectionate, ā-fēk'shūn-at, a.	serchog, cariuaidd, tyner [ffrous	Afloat, ā-flot', a. ar nawf ; yn symud
Affective, ā-fēk'tiv, a.	teimladwy, cy-	Afoot, ā-fw't', ad. ar draed, ar droed
Affectuoso, ā-fēk'tshu-o-so, ad.	yn dyner a pheraidd	Afore, ā-fō'r', pre. & ad. rhag, cyn, o flaen, o'r blaen
Affiance, ā-fī'āns, n.	ymddiriad, cred, goglud : vt. ymddiried ; dyweddio	Aforehand, ā-fō'r'hānd, ad. yn mlaen llaw
Affidation, āf-i-dā'shūn, Affidature, āfī-da-tshūr, n.	cyfammodiad	Aforetime, ā-fō'r'tim, ad. o'r blaen, gynt
Affidavit, āf-ī-dā'vīt, n.	llŵ cyhoedd	Afraid, ā-fra'd', a. dychrynedig, ofnus. I am afraid, mae ofn arnaf, ofnaf. To make one afraid, brawychu un, periddo ofni [eto, trachefn
Affiliation, ā-fīl-ī-a'shūn, n.	mabwysiad	Afresh, ā-frēsh', ad. o'r newydd, eilwaith, Afront, ā-frūnt', ad. cyferbyn, o flaen
Affinage, āfī-naj, n.	purad, coethiad	Aft, āft, ad. yn ol, wrth y llyw
Affined, ā-fīnd', a.	yn perthyn	After, āftūr, pre. gwedi, ar ol. After-birth, olysgar, y brych. After-math, adladd. After-pains, poenau wedi esgor. After-wit, olsynwyr. After this manner, fel hyn. To go after him, myned ar ei ol, dilyn, canlyn
Affinity, ā-fīn'ī-tī, n.	perthynas trwy briodas ; tebygoliaeth	Afternoon, n. āf-tūr-nŵn', prydawn, echwydd
Affirm, ā-fūr'm', vt.	haeru ; sicrâu, gwirio	Afterwards, āftūr-würdz, ad. gwedi hyny
Affirmable, ā-fūr'mā-bl, a.	haeradwy, gwir	Aga, a'gā, n. swyddog milwraidd yn Nhwrci
Affirmant, ā-fūr'mānt, n.	sicrâwr, honwr	Again, ā-gēn', ad. eilwaith, drachefn, eto, hefyd. As big again, cymaint arall. Over again, o'r newydd. To repeat again, ailadrodd. To rise again, adgyfodi
Affirmation, āf-ūr-mā'shūn, n.	cadarnâd	Against, ā-gēnst', pre. erbyn, yn erbyn, cyferbyn ; rhag, wrth. Against one's consent, yn groes i ewyllys un ; o'i anfodd
Affirmative, āfūr'mā-tiv, n.	sicraol, cadarnaol [cysylltu	Agape, ā-gap', ad. yn safnrwth
Affix, ā-fīks', vt.	cydio, sicrâu, hoelio ;	Agaric, āg'ā-rīk, n. madarch
Affix, āfīks, n.	cysawd, olddodiad	Agast, ā-gāst', a. syn, brawychus
Afflation, ā-fla'shūn, n.	anadliad	Agate, āgāt, n. maen muchudd
Afflict, ā-fīkt', vt.	gofidio, trallodi, drygu	Age, aj, n. oed, oedran ; oes, einioes, hoedl ; cenedlaeth. Of age, un ar ugain oed. Old age, henaint. Persons of the same age, cyfoedion
Affliction, ā-fīk'shūn, n.	cystudd, adfyd	Aged, a'jēd, a. hên, oedran, oediog
Afflictive, ā-fīk'tiv, a.	trallodus, gofidus	Agency, a'jēn-sī, n. goruchwyliaeth
Affluence, āflu-ēns, n.	llawnder, cyfoeth	
Affluent, āflu-ēnt, a.	goludog, gorllawn	
Afflux, āflūks, Affluxion, ā-flūk'shūn, n.	llanw, llifeiriad	
Afford, ā-fō'rd', vt.	rhoddi, gweini ; cynrychu ; gallu [breinnio	
Affranchise, ā-frān'tshīz, vt.	rhyddâu ;	

Agent, a'jënt, n. goruchwyliwr, dirprwy;
achos [iâ
Aggellation, äj-ël-a'shün, n. clymiad yr
Aggeneration, ä-jën-ü-ra'shün, n. cyd-
genedliad
Aggerate, äj'ür-at, vt. pentyru
Agglomerate, ä-glöm'ür-at, vt. pellenu,
sypio
Agglutinate, ä-glu'ti-nat, vt. cydlydio
Aggrandise, äg'rän-diz, vt. urddasu,
anrhydeddu, mawrâu, dyrchafu, codi
Aggrandisement, äg'rän-diz-mënt, n.
dyrchafiad [herio, cyffröi
Aggravate, äg'rä-vat, vt. mwyâu bai;
Aggravation, äg-rä-va'shün, n. mwyâd
bai; cyffrôad
Aggregate, äg'rî-gat, a. cydgrynöedig,
rhefawl: n. crynôad, cyfanswm: vt.
cydgorlanu; casglu, cynyll
Aggregation, äg-rî-ga'shün, n. cynodiad,
casgliad [ymosod
Aggress, ä-grës', vi. dechreu cynhen,
Aggression, ä-grësh'ün, n. dechreud
cynhen
Aggressor, ä-grës'ür, n. cŵd y gynhen
Aggrievance, ä-grî'väns, n. gofid, gor-
mes, alaeth [poeni
Aggrieve, ä-grîv', vt. blino, gormesu,
Aggroup, ä-grŵp', vt. crynôi, cydgasglu
Agile, äj'il, a. ystwyth, esgud, heinif,
sionc [n. bywiogrwydd
Agility, ä-jil'i-ti, Agileness, äj'il-nës,
Agiö, äj'i-o, n. y gwahaniaeth mewn
cyfnewidwriaeth arian tramor
Agist, ä-jist', vt. cymeryd anifeiliaid i
bori; casglu arian
Agistage, ä-jis'taj, Agistment, ä-jist'-
mënt, n. tir porfa [dadleu
Agitate, äj'i-tat, vt. cynhyrfu, aflonyddu;
Agitation, äj-i-ta'shün, n. cynhyrriad;
aflonyddwch [aflonyddwr
Agitator, äj'i-ta-tür, n. cynhyrfwr,
Aglet, äg'lët, n. pwyntyl, olpai
Agminal, äg'mî-näl, a. byddinol
Agnail, äg'nal, n. corn; ewinor, ewin-
wasg [tad
Agnation, äg-na'shün, n. carenydd o du
Agnition, äg-nish'ün, n. cydnabyddiaeth
Agnize, äg-niz', vt. cydnabod, addef
Agnomination, äg-nöm-i-na'shün, n.
cafatebiad geiriau
Ago, ä-go', ad. cyn hyn [awyddus
Agog, ä-gög', ad. yn chwannog, yn
Agonise, äg'o-niz, vi. dirboeni
Agonistes, äg-o-nis'tiz, n. ymdrechwr;
cleddyfwr

Agony, äg'o-ni, n. gloes, ing; ymdrech
Agrarian, ä-grë'r'i-än, a. daearaidd,
maesyddaidd [cyfateb
Agree, ä-grî', vi. cytuno, heddychu;
Agreeable, ä-grî'ä-bl, a. cyfatebol;
boddus [rwydd; hyfrydwch
Agreeableness, ä-grî'ä-bl-nës, n. addas-
Agreement, ä-grî'mënt, n. cytundeb,
cyfatebiad
Agrestic, ä-grës'tik, a. gwledig; taiogaidd
Agricultural, äg-rî-kül'tshu-räl, a.
amaethyddol [yddiaeth
Agriculture, äg-rî-kül'tshür, n. amaeth-
Agriculturist, äg-rî-kül'tshu-rüst, n.
llafurwr, amaethydd, ffermwr
Aground, ä-grüwnd', ad. ar lawr, ar dir
Ague, ä'gu, n. y cryd, y ddeirthon.
Tertian ague, cryd tridiau [aidd
Aguish, ä'gu-ish, a. crydol, crynol, oer-
Ah, ä, int. O! och! aha! wb!
Aha, ä-hä', int. wft! ha!
Ahead, ä-hëd', ad. yn mlaen, o flaen
Ajar, ä-jär', ad. haner agored
Aid, ad, vt. cynorthwyo, nerthu, helpu
Aid, ad, Aidance, ä'däns, n. porth,
cynhorth
Aidant, ä'dänt, a. cynorthwyol
Aid-de-camp, ä-dü-köng', n. gweinyddwr
cadfaenwr
Aidless, ad'lës, a. digymhorth, diborth
Ail, al, v. dolurio, poeni, gofidio
Ailing, a'ling, a. doluriol, clafsaidd,
clwyfus [cystudd
Ailment, al'mënt, n. dolur, afiechyd,
Aim, am, vi. annelu, amcanu, cyfeirio: n.
amcan, cyfeiriad, nôd
Air, ë'r, n. awyr, awel; dygan, alaw:
vt. awyru; twymo, heulo. Air-built,
disail, ffugiol, dychymygol. Air-gun,
awyr-ddryll. Airshaft, mynedfa i awyr
Airiness, ë'r'i-nës, n. llonder; awyriad
Airless, ë'r'lës, di-awyr, cauedig
Airling, ë'r'ling, n. coegyn, ysgentyn
Airs, ë'rz, n. pl. pêr-donau; coegdulliau
Airy, ë'r'i, a. awyrol, awelog; coeg-ffol;
Aisle, il, n. rhodfa mewn eglwys
Ait, at, n. ynysig mewn afon
Akin, ä-kîn', a. perthynol [mynor
Alabaster, äl'ä-bäs-tür, n. math o faen
Alack, ä-läk', Alackaday, ä-läk'ä-da, int.
och fi! [rwydd
Alacrity, ä-läk'rî-ti, bywiogrwydd, parod-
Alamode, ä-lä-mod', ad. yn ol yr arfer
Alarm, ä-lärm' vt. dychrynu; galw at
arfau: n. ofn, dychryn; rhybydd,
gwaedd, bloedd

ALL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;

Alarum, ā-lār'ūm, n. gwaedd perygl, rhybydd

Alas, ā-lās', int. och! och fi! aha!

Alb, ālb, n. gwenwisg [eto

Albeit, ōl-bī't, con. er, er hyny, anlai,

Albion, āl'bī-ūn, n. hen enw Prydain

Alcaic, āl-kā'ik, n. pennill Alcæus

Alcaid, āl-kad', n. enw swyddog yr Hispaen

Alcavala, āl-kāv'ā-lā, n. toll a delir yn yr Hisbaen

Alchemist, āl'kēm-īst, n. un yn honi y gall droi metelloedd yn arian, uchfferyll

Alchemy, āl'kēm-ī, n. uch-fferylliaeth

Alcohol, āl'ko-hōl, n. gwirf

Alcoholization, āl-ko-hōl-ī-za'shūn, n. gwirfiad

Alcoholize, āl'ko-ho-liz, vt. gwirfio

Alcoran, āl'ko-rān, n. Bibl y Mahomet-aniaidd [cell-fwd

Alcove, āl-kov', n. ystafell nen-fwd,

Alder, ōl'dūr, n. gwernen [eddwr

Alderman, ōl'dūr-mān, n. henadur, sen-

Ale, al, n. cwrw, diod, heiddlyn

Aleberry, al'bēr-ī, n. math o ddiod gymysgedig [au cwrw

Aleconner, al'kōn-ūr, n. golygwr mesur-

Alectryomancy, ā-lēk'trī-o-mān-sī, n. ceiliog-ddewiniaeth

Alegar, āl'ī-gār, n. cwrw sur

Alehouse, al'hūws, n. cwrwfdy, diotty, tafarn [lestr

Alembic, ā-lēm'bīk, n. math o ddystyll-

Alength, ā-lēngth', ad. yn ei hyd

Alert, ā-lūrt', a. bywiog, heini, gwyl-iadwrus [hoender

Alertness, ā-lūrt'nēs, n. bywiogrwydd,

Alewife, al'wif, n. tafarnwraig

Alexandrine, āl-ēg-zān'drīn, n. llinell yn cynwys deuddeg sill

Alexipharmic, āl-ēks-ī-fār'mīk, Alex-iteric, āl-ēks-ī-tēr'ik, a. cyfareddol rhag gwenwyn [lythyrenol, alsawdd

Algebra, āl'gī-brā, n. alsoddeg, rhyfydddeg

Algebraic, āl-jī-brā'ik, Algebraical, āl-jī-brā'ī-kāl, a. alsoddol

Algebraist, āl'jī-brā-īst, n. alsoddegydd

Algid, āl'jīd, a. oerllyd, fferllyd

Algidity, āl-jīd'ī-tī, Algōr, āl'gōr, n. oerfel, oerni, anwyd

Algorithm, āl'go-rīthm, n. rhifyddiaeth

Alias, al'ī-ās, ad. neu, yn amgen

Alibi, āl'ī-bī, n. lle arall. To prove an alibi, profi absenoldeb [hyfaeth

Alible, āl'ī-bl, a. maethlawn, maethus,

Alien, al'ī-ēn, n. allwlad, alltud, estron

Alienable, al'ī-ēn-ā-bl, a. trosglwydd-
adwy [arallu: a. estronol, dyeithr

Alienate, al'ī-ēn-at, vt. dyeithrio; trosi,

Alienation, al'ī-ēn-ā'shūn, n. aralliad, trosiad, gwerthiad

Alight, ā-lit', vi. disgyn, dyfod i lawr

Alike, ā-līk', ad. yn debyg, yn gyffelyb, undull, cymaeth [bwyd

Aliment, āl'ī-mēnt, n. maeth, lluniaeth,

Alimental, āl'ī-mēn'tāl, Alimonious, āl'ī-mō'nī-ūs, a. maethol

Alimony, āl'ī-mūn-ī, n. maeth; rhan gwraig wedi ysgar heb achos cyfreith-lawn

Aliquant, āl'ī-kwānt, a. anghydrif

Aliquot, āl'ī-kwōt, n. cydnifer

Alish, al'īsh, a. cwrwaidd

Alive, ā-liv, a. byw, yn fyw, bywiog, sionc

Alkhest, āl'kā-hēst, n. ardrwyth

Alkali, āl'kā-lī, n. gwrthsur

Alkaline, āl'kā-līn, a. gwrthsuraidd

Alkermes, āl-kūr'mīz, n. cyffraith grawn kermes

All, ōl, a. oll, holl, pawb, y cwbl

Allatrate, āl'ā-trat, vt. cyfarth, difrio

Allaudable, ā-lō'dā-bl, a. canmoladwy, gwiwglod

Allay, ā-lā', vt. tymheru; cymysgu; llinaru: n. adwyn cymysgedig âg un mwy gwerthfawr

Allection, āl-ēk-tā'shūn, n. hudriad, deniad, llithriad

Allegation, āl'ī-gā'shūn, n. haeriad; dadl

Allege, ā-lēj', vt. honi, haeru, gwirio, traethi

Allegeable, ā-lēj'ā-bl, a. traethadwy

Allegiance, ā-lī'jī-āns, n. ffyddlondeb i'r llywodraeth [dammegol

Allegorical, āl'ī-gōr'ī-kāl, a. arallegol,

Allegory, āl'ī-gōr-ī, n. aralleg, cyffelyb-iaeth

Allegro, āl'ī'gro, ad. yn bywiog

Alleluja, āl'ī-lu'yā, n. moliant i Dduw

Alleviate, ā-lī'vī-at, vt. ysgyfnau, es-mwytho

Alleviation, ā-lī-vī-ā'shūn, n. ysgafnâd

Alley, āl'ī, n. rhodfa; heol gul

Allhallowtide, ōl-hāl'o-tid, n. calan gauaf

Alliance, ā-lī'āns, n. cyfathrach, cymghrair

Alliency, ā-līsh'ēn-sī, n. attyniad, swyn

Allied, ā-līd', a. cyfathrachol, cymghreiriol

Alligation, āl'ī-gā'shūn, n. cyd-glymiad

Alligate, āl'ī-gat, vt. cyd-glymu

Alligator, ăl'î-ga-tūr, n. crocodil, addanc
 Allision, ă-lîzh'ün, n. cyd-daro
 Alliteration, ă-lît-ŭ-ra'shün, n. cyd-lyth-
 yreniad [cyd-ddodiad
 Allocation, ăl-o-ka'-shün, n. gosodiad,
 Allocation, ăl-o-ku'shün, n. cyfarchiad i
 arall [rhydd
 Allodial, ă-lo'dî-ăl, a. breiniol, annibynol,
 Allodium, ă-lo'dî-üm, n. rhydd-feddiant
 Allonge, ă-lünj', n. gŵth, neu gais âg
 arf
 Alloo, ă-lw', ălw̄.—Halloo
 Allot, ă-löt', vt. gosod, penodi, cyfranu
 Allotment, ă-löt' mënt, n. cyfran, dawg,
 darn o dir [twng
 Allow, ă-lūw', vt. caniatâu; goddef, gos-
 Allowable, ă-lūw'ă-bl, a. goddefol, can-
 iataol
 Allowance, ă-lūw'ăns, n. goddefiad; dogn
 Alloy, ă-lōi', n. adwyn o is werth yn gy-
 mysgedig âg aur, arian, &c., er eu
 caledu: vt. cymysgu metteloedd
 Allubescency, ăl-u-bēs'ēn-sī, n. parod-
 rwydd
 Allude, ă-lud', vi. cyfeirio, cyffelybu
 Alluminate, ă-lu'mī-nat, vt. addurno,
 gwychu [lliwydd
 Alluminor, ă-lu'mī-nūr, n. paentiwr,
 Allure, ă-lu'r', vt. hudo, denu, lithio
 Allurement, ă-lu'r' mënt, n. hudoliaeth
 Allusion, ă-lu'zhün, n. cyfeiriad; aw-
 grym
 Allusive, ă-lu'siv, a. cyffelybol; cyfeiriol
 Alluvium, ă-lu'vī-üm, n. ysbwriol a gludir
 gan ddwfr
 Ally, ă-lî', n. cynghreiriad; cyfail; câr:
 vt. ymgfyathrachu
 Almacantar, ăl-mă-kăn'tūr, n. cyleh yn
 cyfochrolîr terfyngyleh
 Almanack, ăl'mă-năk, n. amseroni,
 dyddlyfr [gwerthfawr
 Almandine, ăl'măn-din, n. math o faen
 Almighty, ăl-mî'tî, a. Ollalluog: n. Duw
 Almond, ă'inünd, n. ffrwyth y pren
 almon. Almonds of the throat, chwâr-
 enau y gwddf
 Almoner, ăl'mün-ūr, n. elusenwr
 Almonry, ăl'mün-rî, Amry, ăm'rî, n.
 elusenfa
 Almost, ăl-most', ad. yn mron, agos,
 braidd, o fewn ychydig, prin
 Alms, ănz, n. elusen, cardod, cardawd.
 Alms-deeds, elusenau. Alms-house,
 elusendy, yspytty
 Aloes, ă'oz, n. sudd pren, alws
 Aloetic, ăl-o-ēt'ĭk, a. alwsaidd

Aloft, ă-löft', ad. yn uchel, fry, i fyny
 Alogy, ăl'o-jî, n. afresymoldeb, yn-
 fydrwydd [hun
 Alone, ă-lon', a. unig, unigol, wrtho ei
 Along, ă-löng', ad. yn mlaen; bellach.
 Along-side, wrth ochr y llong
 Aloof, ă-lw'f', ad. o bell, o hirbell; nes
 i'r gwynt
 Alopecy, ăl'o-pî-sî, n. syrthiad y gwallt
 Aloud, ă-lūw'd', ad. yn uchel, yn groch
 Alpha, ăl'fă, n. y llythyren gyntaf yn yr
 egwyddor Roeg
 Alphabet, ăl'fă-bët, n. yr egwyddor
 Alphabetical, ăl'fă-bët'î-kăł, a. egwydd-
 Alpine, ăl'pin, a. mynyddig [oraidd
 Already, ăl-rêd'î, ad. eisoes, yn barod,
 cyn hyn
 Also, ăl'so, con. hefyd, yn yr un modd
 Altar, ăl'tūr, n. allor; bwrdd y cymun
 Altarage, ăl'tūr-aj, n. yr offrw
 Alter, ăl'tūr, v. newid, arallu
 Alterable, ăl'tūr-ă-bl, a. newidiadwy
 Alterant, ăl'tūr-ânt, a. newidiol
 Alteration, ăl-tūr-ra'shün, n. newidiad,
 cyfnewidiad
 Alterative, ăl'tūr-ra-tiv, n. cyffer yn
 gweithio yn raddol
 Altercate, ăl'tūr-kat, vi. ymeirio, ymgecu
 Altercation, ăl-tūr-ka'shün, n. ymryson,
 ymddadleuad [yn ail
 Alternate, ăl-tūr'nat, a. cylehynol, bob
 Alternation, ăl-tūr-na'shün, n. cylchyniad
 Alternative, ăl-tūr'nă-tiv, n. dewisiad o
 un o ddau beth
 Althea, ăl-thî'ă, n. prysgen flodeuawl
 Although, ăl-tho', ad. er, pe, cyd bo
 Altiloquence, ăl-tîl'o-kwëns, n. chwydd-
 iaith [uchfesuriad
 Altimetry, ăl-tîm'î-trî, n. uchfeidraeth,
 Altisonant, ăl-tîs'o-nănt, a. uchelseiniol
 Altitude, ăl'tî-tud, n. uchder, uchedd,
 uchelder
 Altogether, ăl-tw-gët'ur, ad. yn hollol,
 i gyd, yn llwyr, yn gyfan gwbl
 Aludel, ăl'ü-dêł, n. math o lestr a ar-
 ferir mewn fferylliaeth
 Alum, ăl'üm, n. allawg, alwm
 Aluminous, ă-lu'mî-nūs, a. allogaidd,
 alymaidd [gwenynfa
 Alveary, ăl'vî-ūr-î, n. gardd wenyn,
 Always, ăl'waz, ad. yn wastadol, bob
 amser [senol Be
 Am, ăm, vi. wyf, ydwyf. (Amser pre-
 Amability, a-mă-bîl'î-tî, n. hawddgarweh,
 anwyldeb [yn egniol
 Amain, ă-man', ad. â'r holl egni, yn lew,

AMO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Amalgam, ā-māl'gām, n. corphoriad
adwynau [adwynau
Amalgamate, ā-māl'gā-mat, vt. cymysgu
Amand, ā-mānd', vt. anfon, gyru ymaith
Amandation, ā-mān-da'shūn, n. cennad-
wriaeth [fenydd geiriau arall
Amanuensis, ā-mān'u-ēn-sis, n. ysgri-
Amaranth, ām'ā-rānth, n. blodau ammor
Amaranthine, ām-ā-rānthīn, a. ammor-
aid
Amaritude, ā-mār'ī-tud, n. chwerwder
Amass, ā-mās', vt. casglu, cronī, pentyru
Amassment, ā-mās'mēnt, n. pentyriad,
casgliad
Amate, ā-inat', vt. dychrynu, arswydo
Amateur, ā-mā-tūr', n. carwr y celfydd-
ydau
Amatory, ām'ā-tūr-ī, a. serchlawn
Amaurosis, ām-ō-ro'sīs, n. gwendid
golwg [dangu
Amaze, ā-maz', vt. synu, brawychu, ir-
Amazement, ā-maz'mēnt, n. aruthredd,
braw [garwen
Amazon, ām'ā-zūn, n. gwraig ŵraidd,
Ambages, ām-ba'jiz, n. cylehymadrodd
Ambassador, ām-bās'ā-dūr, n. prif gen-
adwr, negesydd
Ambassade, ām'bās-aj, n. cenadwri
Amber, ām'būr, n. gwefr, elydr
Ambergris, ām'būr-grīs, n. ambyr
Ambidexter, ām-bī-dēks'tūr, n. un de-
heug o bob llaw, un dau wynebog ;
dyhiryn [lawiog
Ambidextrous, ām-bī-dēks'trūs, a. cyf-
Ambient, ām'bī-ēnt, a. amgylehol
Ambigu, ām'bī-gu, n. dysgliad o gym-
ysgedd dyeithr [aeth ; mwysder
Ambiguity, ām-bī-gu'ī-tī, n. ammheu-
Ambiguous, ām-bīg'u-ūs, a. ammheus ;
mwys ; arbetrusol
Ambiguousness, ām-bīg'u-ūs-nēs, n. an-
nilysrwydd, mwysder [petrusiaeth
Ambiloquy, ām-bīl'o-kwī, n. annilysiaeth,
Ambiloquous, ām-bīl'o-kwūs, a. am-
mheul, petrusol [iad
Ambit, ām'bīt, n. amgylchedd, cylchyn-
Ambition, ām-bīsh'ūn, Ambitiousness,
ām-bīsh'ūs-nēs, n. uchel-gais, uchel-
drem [awyddus
Ambitious, ām-bīsh'ūs, a. uchel-frydig,
Ambitude, ām'bī-tud, n. cylech, cwmpas
Amble, ām'bl, vi. rhygyngu : n. rhygyng-
iad [duwiau
Ambrosia, ām-bro'zhī-ā, n. bwyd y
Ambrosial, ām-bro'zhī-āl, a. pêr, hyfryd ;
bywiol

Ambry, ām'brī, n. bwytty, cardotty
Ambulation, ām-bu-lā'shūn, n. rhodiad,
cerddediad [aramredol
Ambulatory, ām'bu-la-tūr-ī, a. rhodianol,
Ambury, ām'bu-rī, n. dafaden waedlyd
ar geffyl
Ambuscade, ām-būs-kad', Ambush, ām'-
būsh, n. cynllwyn, cynllwynfa rhag-
odfa ; cadwll
Ambustion, ām-būst'shūn, n. llosgiad,
gwlyb-losgiad
Amel, ām'ēl, n. arliw, barnais
Amelcorn, ām'ēl-körn, n. gwenith
Ffrenig [gwellâu
Ameliorate, ā-mī'lī-o-rat, vt. diwyllio,
Amen, a'mēn', ad. yn wir ; felly y bo,
boed felly
Amenable, ā-mī'nā-bl, a. atebol, cyfrifol
Amenance, ām'ēn-āns, n. ymddygiad,
agwedd [diwygio
Amend, ā-mēnd', v. adgyweirio, gwellâu,
Amendment, ā-mēnd'mēnt, n. diwygiad,
gwellād [rwydd
Amends, ā-mēndz', n. pl. iawn, boddlon-
Amenity, ā-mēn'ī-tī, n. hyfrydwech lle
Amerce, ā-mūrs', vt. dirwyo
Amercement, ā-mūrs'mēnt, n. dirwy,
camlwrw [fawr
Amethyst, ām'ī-thīst, n. maen gwerth-
Amiable, a'mī-ā-bl, a. hawddgar, pryd-
weddol, serchus [ystinos
Amianthus, ām-ī-ān'thūs, n. math o faen
Amicable, ām'ī-kā-bl, a. caredig, hygar,
hynaws, cyfeillgar [grys
Amice, ām'īs, n. pilyn isaf yr offeren-
Amid, ā-mīd', Amidst, ā-mīdst', pre.
yn nghanol, yn mhlith, plith, yn mysg,
rhwng [warthus
Amiss, ā-mīs', ad. ar fai, yn feius, yn
Amission, ā-mīsh'ūn, n. colled, coll, di-
fuddiad
Amit, ā-mīt', vt. gollwng ymaith
Amity, ām'ī-tī, n. cariad, cyfeillach
Ammonia, ā-mo'nī-ā, n. math o wrthsur
Ammonium, ā-mo'nī-ūm, n. math o
adwyn [rhyfel
Ammunition, ām-u-nīsh'ūn, n. arlwy
Amnesty, ām'nēs-tī, n. deddf ebargofiad
troseddau
Amomum, ā-mo'mūm, n. math o frwyth
Among, ā-mūng', Amongst, ā-mūngst',
pre. yn mhlith, yn mysg, rhwng
Amorist, ām'o-rīst, n. cariad-fab
Amorous, ām'o-rūs, a. careugar, carlyd ;
anllad
Amort, ā-mōrt', a. digalon, trwm, prudd

Amount, ā-mūwnt', n. cyfanswm, swm : vt. cyraedd, cynyddu, dringo
 Amour, a-mw'r', a. anllad-serch, nwyf-waith
 Amove, ā-mwv', vt. symud ; diswyddo
 Amph, Amph, px. yn arwyddo dau
 Amphibious, ām-fīb'yūs, a. deu-elfenog, cyntefin
 Amphibology, ām-fī-bōl'o-jī, n. mwys-iaith, mwys-air [ieithol
 Amphibolous, ām-fīb'o-lūs, a. mwys-Amphiscii, ām-fīsh'yi, n. trigolion y cylch poeth [reudŷ, chwreufa
 Amphitheatre, ām-fī-thī'ā-tūr, n. chwa-Amphora, ām'fo-rā, n. math o ddiodlestr
 Ample, ām'pl, a. helaeth, mawr, eang ; cyflawn [llawnder
 Ampleness, ām'pl-nēs, n. helaethder,
 Ampliation, ām-plī-a'shūn, Amplification, ām-plīf-i-ca'shūn, n. helaethiad
 Amplify, ām'plī-fi, vt. chwanegu, ēangu, taenu, lledu [ēangder
 Amplitude, ām'plī-tud, n. helaethrwydd,
 Amputate, ām'pu-tat, vt. tori aelod, amdori [iad
 Amputation, ām-pu-ta'shūn, n. amdor-Amulet, ām'u-lēt, n. swyngyfaredd
 Amuse, ā-muz', vt. difyru ; hud-foddio
 Amusement, ā-muz'mēt, n. difyrwch, digrifwch [boddâus
 Amusive, ā-mu'siv, a. difyrol, hyfryd,
 Amygdalate, ā-mīg'dā-lat, a. almonaidd
 An, ān, a. arferedig o flaen llafarsain.
 Nid oes gair Cymreig cyfatebol i A neu An.
 Anabaptist, ān-ā-bāp'tist, n. ail-fedyddiwr
 Anacampic, ān-ā-kāmp'tik, a. adlamol, adlewyrchiol
 Anacathartic, ān-ā-kā-thār'tik, n. medd-yginiaeth gyfogol
 Anachorete, ān-āk'o-rēt, Anachorite, ān-āk'o-rit, n. meudwy [arfrudiaeth
 Anachronism, ān-āk'ro-nīzm, n. cam-Anaclastics, ān-ā-klās'tiks, n. pell-dremiaeth [dull Anacreon
 Anacreontic, ān-āk-rī-ōn'tik, a. yn oll
 Anadiplosis, ān-ā-dī-plo'sīs, n. ail-ddyb-liad ; ail-roddiad
 Anagogical, ān-ā-gōj'ī-kāl, a. dirgelaidd
 Anagram, ān'ā-grām, n. traws-symudiad llythyrenau [awduron
 Analects, ān'ā-lēkts, n. pigeon o amryw
 Analeptic, ān-ā-lēp'tik, a. adferol, cryf-âol
 Analogical, ān-ā-lōj'ī-cāl, Analogous, ā-nāl'o-gūs, a. cyfatebol, tebyg

Analogy, ā-nāl'o-jī, n. cyffelybiad ; cy-fatebiad [datglymiad
 Analysis, ā-nāl'ī-sīs, n. dadansoddiad,
 Analytic, ān-ā-līt'ik, Analytical, ān-ā-līt'ī-kāl, a. dosranol [dyfynu
 Analyze, ān'ā-liz, vt. dattod, dansoddi,
 Anamorphosis, ān-ā-mōr'fo-sīs, n. an-ffurfedigaeth
 Ananas, ā-na'nās, n. afal pinwydden
 Anapaest, ān'ā-pēst, n. math o fydr cerdd
 Anaphora, ā-nāf'o-rā, n. brawd-daddurn
 Anarch, ān'ār-k, n. terfysgwr, anllywodwr
 Anarchy, ān'ār-kī, n. terfysg ; annhrefn, aflywodraeth
 Anasarca, ān-ā-sār'kā, n. dyfrglwŷf
 Anastrophe, ā-nās'tro-fī, n. newidiad trefn naturiol, geiriau [melldith
 Anathema, ā-nāth'ī-mā, n. esgymuniad ;
 Anathematize, ā-nāth'ī-mā-tiz, vt. es-gymuno ; rhegi [arlog
 Anatocism, ā-nāt'o-sīzm, n. llog ar log,
 Anatomical, ān-ā-tōm'ī-kāl, a. difyn-iadol, difynol [difynwr
 Anatomist, ā-nāt'o-mīst, n. difynydd,
 Anatomy, ā-nāt'o-mī, n. difyniaeth, ys-gerbwdd [rhieni, cyndadau
 Ancestors, ān'sēs-tūr-z, n. pl. hynafiaid,
 Ancestral, ān'sēs-trāl, a. hynafaidd, cen-edlawl [gwelygordd
 Ancestry, ān'sēs-trī, n. achau, bonedd,
 Anchor, āng'kūr, n. angor : vt. angori, bwrw angor. Anchor-smith, gof an-gorion [angor-drêth
 Anchorage, āng'ko-raj, n. angorfa ;
 Anchoret, āng'ko-rēt, Anchorite, āng'ko-rit, n. meudwy [bychain
 Anchovy, ān-tshō'vī, n. math o fôr-bysg
 Ancient, an'shēt, a. hen, hir-hoedlog ; oesol : n. llummanwr. Ancients, hyn-afaid, hynaif, tadau. Ancient-of-days, Hen-ddihenydd
 Anciently, an'shēt-lī, ad. gynt, yn y cynfyd [bonedd, achau
 Ancientry, an'shēt-trī, n. hynafiaeth,
 Ancillary, ān'sīl-ūr-ī, a. gwasanaethol
 Ankle, āng'kl, a. ffêr, migwrn
 And, ānd, con. a, ac [eglur
 Andante, ān-dān'tī, ad. yn gymedrol ac
 Andiron, ānd'ī-ūr-n, n. brigwn, gobed
 Androgynal, ān-drōj'ī-nāl, a. deu-rywiol
 Anecdote, ān'ēk-dot, n. hanesyn, chwedl
 Anemography, ān-ī-mōg'rā-fī, n. gwynt-graffiad
 Anemoscope, ā-nēm'o-skop, n. gwynt-fesyrydd
 Anent, ā-nēt', ad. gyferbyn, ar gyfer

Aneurism, ān'ū-rīzm, n. ēangiad rhedweli
 Anew, ā-nu', ad. o'r newydd, eilwaith
 Anfractuous, ān-frāk'tshu-ūs, a. troedig, dyrus
 Angel, an'jēl, n. angel ; cenad ; ansawd hardd ; hen ddarn o arian
 Angelic, ān-jēl'ik, Angelical, ān-jēl'ī-kāl, a. angelaidd [cerdd
 Angelot, ān'jī-lōt, n. math o offeryn
 Anger, āng'gūr, n. dig, digter, gwg, llid : vt. digio, llidio, anfoddloni
 Angiography, ān-jī-ōg'rā-fī, n. darluniad o lestri y corph
 Angle, āng'gl, n. ongl, congl, cornel, genwair : vi. genweirio, pysgota
 Anglesey, āng'gl-sī, n. Mon, Ynys Mon
 Anglicise, āng'glī-siz, vt. seisnigo, troi i'r Saesonaeg
 Anglicism, āng'glī-sīzm, n. seisnigaeth
 Angober, āng'go-būr, n. math o beran
 Angry, āng'grī, a. dig, lliديو, digllawn. To be angry, digio [cystudd
 Anguish, āng'gwīsh, n. ing, gloes, dirboen,
 Angular, āng'gu-lūr, Angularous, āng'gu-lūs, a. onglog, conglog
 Angulated, āng'gu-la-tēd, a. ongledig
 August, āng-gūst', a. cul, cyfyng
 Angustation, āng-gūs-tā'shūn, n. culni, cyfyngder [diffyg anadl
 Anhelation, ān-hī-la'shūn, n. dyheuad,
 Anhelose, ān'hī-los, a. allan o anadl
 Aniented, ān'yēn-tēd, a. diddymiedig
 Anility, ā-nīl'ī-tī, n. gwracheiddrwydd ; ail-fabandod
 Animadversion, ān-ī-mād-vūr'shūn, n. sylwad, ystyraeth, cerydd, beirniadaeth [ol, sylwiadol
 Animadversive, ān-ī-mād-vūr'sīv, a. barn-
 Animadvert, ān-ī-mād-vūrt', vt. barnu, ceryddu
 Animal, ān'ī-māl, n. anifail, mil, milyn : a. enidiol, bywiol, nwyfol
 Animalcule, ān-ī-māl'kul, n. milyn anweledig i'r llygad [imalcule
 Animalcula, ān-ī-māl'ku-lā, n. pl.—An-
 Animality, ān-ī-māl'ī-tī, n. enidiolrwydd, bywyd
 Animate, ān'ī-mat, a. byw, bywydog : vt. bywāu, cefnogi, calonogi
 Animation, ān-ī-mā'shūn, n. bywād, bywiogrwydd [nogaethol
 Animative, ān'ī-ma-tīv, a. bywāol, an-
 Animose, ān'ī-mos, a. poethlyd, gwresog
 Animosity, ān-ī-mōs'ī-tī, n. gelyniaeth, casineb, dygasedd

Aniseed, ān'ī-sīd, n. gwewyrlys, had anis
 Anker, āng'kūr, n. barilan deg galwyn
 Ankle, āng'kl, n. migwrn, ffēr, asgwrn y ffēr
 Annalist, ān'āl-īst, n. hanesydd blynyddol
 Annals, ān'ālz, n. pl. blwyddol hanesion
 Annats, ān'āts, n. pl. blaen-ffrwythau, cyngnwd
 Anneal, ā-nīl', vt. tymheru gwydr ; pobi
 Annex, ā-nēks', vt. cysylltu, cynodi
 Annexion, ā-nēk'shūn, Annexation, ān-ēk-sā'shūn, n. cysylltiad, cyfrwymriad, atddoddiad [dinystrio
 Annihilate, ā-nī'hī-lat, vt. diddymu,
 Annihilation, ā-nī-hī-la'shūn, n. diddymiad, diddymiant
 Anniversary, ān-ī-vūr'sūr-ī, n. cylchwyl : a blynyddol, blwyddol [canaidd
 Annolis, ān'o-līs, n. ymlysgiad Ameri-
 Annotation, ān-o-tā'shūn, n. nodau egluraol, sylwadau [esponiwr
 Annotator, ān'o-tā-tūr, n. nodiedydd,
 Announce, ā-nūwns', vt. datgan, cyhoeddi
 Annoy, ā-nōī', vt. drygu, niweidio ; blino
 Annoyance, ā-nōī'āns, n. aflonyddwch, sarād
 Annual, ān'ū-āl, a. blynyddol, blwyddol
 Annuitant, ā-nu'ī-tānt, n. un a hawl ganddo i dāl blynyddol
 Annuity, ā-nu'ī-tī, n. dogn neu dāl blynyddol
 Annul, ā-nūl, vt. dyddimu, dilēu, dirymu
 Annular, ān'ū-lūr, a. crwn, modrwyaidd
 Annulet, ān'ū-lēt, n. modrwyig ; addurngerfiad bychan o gylch colofn arch [cyfrif
 Annumerate, ā-nu'mūr-at, vt. rhifo,
 Annunciate, ā-nūn'shī-at, vt. hysbysu, dwyn cenadwri [archiad
 Annunciation, ān-ūn-sī-ā'shūn, n. cyf-
 Anodyne, ān'o-dīn, n. esmwythāydd, llinarydd : a. esmwythaol, llynyddol
 Anoint, ā-nōīnt', vt. iro, eneinio
 Anomalism, ā-nōm'ā-līzm, Anomaly, ā-nōm'ā-lī, n. annghyfartaledd
 Anomalous, ā-nōm'ā-lūs, a. annghydrddol, dirēol
 Anomy, ān'o-mī, n. annghyfraith, an-nhrefn [man
 Anon, ā-nōn', ad. yn fyr, yn fuan, yn y
 Anonymous, ā-nōn'ī-mūs, a. anadnabyddus, dienw
 Anorexy, ān'o-rēk-sī, n. anchwennegiad
 Another, ān-ūth'ūr, a. arall, un arall, all, nid yr un
 Ansated, ān'sa-tēd, a. dolenog, carnog

Answer, ăn'sūr, vt. ateb; cyfateb: n. ateb, atebiad; dadbrawf
 Answerable, ăn'sūr-ā-bl, a. atebol, cyfrifol
 Ant, ănt, n. morgrugyn, mywionyn
 Antagonist, ăn-tăg'o-nĭst, n. gwrthwyn-
 ebwr, gwrthblaid [hanol eiriad
 Antanaclasis, ăn-tăn-ā-klă'sĭs, n. gwa-
 Antarctic, ăn-tărk'tĭk, a. deheuol. An-
 tarcctic pole, pegwn y de
 Ante, px. cyn, o flaen, rhag [flaenu
 Antecede, ăn-tĭ-sĭd', v. blaenori, rhag-
 Antecedence, ăn-tĭ-sĭ'dĕns, n. blaen-
 afaeth
 Antecedent, ăn-tĭ-sĭ'dĕnt, n. rhagflaenor,
 blaenor: a. blaenorol, blaenfod
 Antechamber, ăn'tĭ-tsham-būr, n. rhag-
 ystafell [ydd
 Antecessor, ăn-tĭ-sĕs'ūr, n. rhag-arwein-
 Antedate, ăn'tĭ-dat, vt. rhag-ddyddio
 Antediluvian, ăn-tĭ-dĭ-lu'vĭ-ăn, a. cyn y
 dylif, o'r cynfyd
 Antelope, ăn'tĭ-lop, n. math o greadur
 Antemeridian, ăn-tĭ-mĭ-rĭd'yăn, n. cyn
 nawn, y bore [flaen y byd
 Antemundane, ăn-tĭ-mũn'dane, a. o
 Antepast, ăn'tĭ-păst, n. blaen-brawf,
 byr-bryd [ond dwy
 Antepenult, ăn-tĭ-pĭ-nũlt', n. y sill olaf
 Antepileptic, ănt-ĕp-ĭ-lĕp'tĭk, a. gwrth-
 ddirgrynawl
 Anterior, ăn-tĭ'rĭ-ūr, a. blaenorol, cyn
 Anteriority, ăn-tĭ'r-ĭ-ōrĭ-tĭ, n. blaen-
 oriaeth
 Anthem, ăn'thĕm, n. mawl-gân
 Anthology, ăn-thōl'o-jĭ, n. blodeugrawn,
 blodeu-lyfr [ddysg
 Anthropology, ăn-thro-pōl'o-jĭ, n. difyn-
 Anthropophagi, ăn-thro-pōf'ă-jĭ, n. pl.
 bwytywyr dynion [dynol-ddysg
 Anthroposophy, ăn-thro-pōs'o-fĭ, n.
 Antnypnotic, ăn-thĭp-nōt'ĭk, a. gwrth-
 gwsgawl
 Anti, Ant, px. gwrth, yn erbyn
 Antic, ăn'tĭk, a. hên, digrif, gwatwaraidd:
 n. ysgentyn, ystumiwr. Antics, digrif-
 gastiau, munudiau
 Antichrist, ăn'tĭ-krist, n. anghrist
 Antichristian, ăn-tĭ-kris'tshăn, a. an-
 nghristaidd
 Anticipate, ăn-tĭs'ĭ-pat, vt. rhag-achub,
 blaen-brofi; rhag-weled
 Anticipation, ăn-tĭs-ĭ-pă'shũn, n. blaen-
 brofiad; rhag-fwynăd [ddisgyniad
 Anticlimax, ăn-tĭ-klĭ'măks, n. gradd-
 Anticonvulsive, ăn-tĭ-kōn-vũl'sĭv, a.
 gwrth-ddirgrynol

Anticor, ăn'tĭ-kōr, n. clwyf yr ysgyfaint
 Antidotal, ăn'tĭ-do-tăl, a. gwrth-wen-
 wynol [rhag gwenwyn, &c.
 Antidote, ăn'tĭ-dot, n. meddyginiaeth
 Antifebrile, ăn-tĭ-fĕb'rĭl, a. gwrth-dwym-
 ynol [iad mewn awdwr
 Antimony, ăn-tĭ'l'o-jĭ, n. gwrth ddywed-
 Antimonarchical, ăn-tĭ-mo-năr'kĭ-kăl, a.
 gwrth-deyrniol
 Antimony, ăn'tĭ-mũn-ĭ, n. math o adwyn
 Antinomians, ăn-tĭ-no'mĭ-ănz, n. anti-
 nomiaid
 Antinomy, ăn'tĭ-no-mĭ, n. gwrthddywed-
 iad rhwng dwy ddeddf
 Antipathy, ăn-tĭp'ă-thĭ, n. gwrthnaws;
 casineb [gwrth-heintiol
 Antipestilential, ăn-tĭ-pĕs-tĭ-lĕn'shăl, a.
 Antiphone, ăn-tĭf'o-nĭ, n. ateb-gerdd,
 ateb-gân
 Antiphrasis, ăn-tĭf'ră-sĭs, n. gwrtheiriaid
 Antipodes, ăn-tĭp'o-dĭz, n. gwrth-
 draedwyr
 Antipope, ăn'tĭ-pop, n. gwrth-babydd
 Antiquarian, ăn-tĭ-kwĕ'rĭ-ăn, Antiquary,
 ăn'tĭ-kwĕ'r-ĭ, n. hynafiaeth
 Antiquate, ăn'tĭ-kwat, vt. heneiddio;
 diddymu
 Antique, ăn-tĭk', a. hênaid, oedranus,
 hynod: n. hen-beth, gorhenyn, hen-
 waith
 Antiquity, ăn-tĭk'wĭ-tĭ, n. hynafiaeth, yr
 amser gynt. Antiquities, hynafiaethau,
 hynafion [cyhydedd
 Antiscii, ăn-tĭsh'yi, n. trigolion dau du y
 Antiscorbutic, ăn-tĭ-skōr-bu'tĭk, a. da
 rhag y llwg [fraenol
 Antiseptic, ăn-tĭ-sĕp'tĭk, n. gwrth-
 Antispaasmodic, ăn-tĭ-spăz-mōd'ĭk, a.
 gwrth-wrystaidd
 Antisplenetic, ăn-tĭ-splĕn'ĭ-tĭk, a. da
 rhag y ddægwest [cerdd
 Antistropic, ăn-tĭs'tro-fĭ, n. ail bennill
 Antistrumatic, ăn-tĭ-strũw-măt'ĭk, a. da
 rhag y manwynau
 Antithesis, ăn-tĭth'ĭ-sĭs, (pl. antitheses,
 ăn-tĭth'ĭ-sĭz), n. pl. cyferbyniaeth
 Anitrinitarian, ăn-tĭ-trĭn-ĭ-tĕr'ĭ-ăn, n.
 gwrthdrindodiad; a. gwrthdrindodaidd
 Antitype, ăn'tĭ-tip, n. gwrthlun, gwarth-
 gysgod [rhag y frech losg
 Antivenereal, ăn-tĭ-vĭ-nĕr'ĭ-ăl, a. da
 Antlers, ănt'lũrs, n. pl. cyrn y carw
 Antœci, ăn-tĭ'si, n. gwrthdrigolion
 Antonomasia, ăn-to-no-mă zhĭ-ă, n.
 gwrthomwad
 Antre, ăn'tũr, n. ogof, lloches, ffau

Anvil, ān'vīl, n. eingion. Anvil-stock, cyff eingion	Apogiatura, ā-po-jī-ā-tu'r'ā, n. addurn-nod
Anxiety, āng-zī'ī-tī, Anxiousness, āngk'shūs-nēs, n. pryder, gofal, anesmwythder, trymfryd [awyddus	Apologetical, āp-ōl-o-jēt'ī-kāl, a. esgus-odol, amddiffynol [ddiffynydd
Anxious, āngk'shūs, a. pryderus, gofalus;	Apologist, ā-pōl'o-jīst, n. diheurydd, am-
Any, ēn'ī, a. un, unrhyw, neb, rhyw, nebawd, dim	Apologize, ā-pōl'o-jiz, vi. amddiffyn; esgusodi [wers
Anywise, ēn'ī-wiz, ad. mewn rhyw dull	Apologue, āp'o-lōg, n. chwedl, moes-
Aorist, a'ō-rīst, n. enw amser amhenodol	Apology, ā-pōl'o-jī, n. diffyniad, esgeusawd [pell-fesuriaeth
Aorta, a-ōr'tā, n. y rhedweli fawr	Apomecometry, āp-o-mī-kōm'ī-trī, n.
Apace, ā-pas', ad. yn fuan, ar ffwrst, ar frys	Apophlegmatic, āp-o-flēg-māt'īk, a. yn tynu ymaith llysnafedd
Apagogical, āp-ā-gōj'ī-kāl, a. gwyr-gyrchiol	Apophthegm, āp'o-thēm, n. doethair, diareb [lys mud
Apart, ā-pārt', ad. o'r neilldu, ar wahân	Apoplectic, āp-o-plēk'tīk, a. o natur par-
Apartment, ā-pārt'mēt, n. rhandy, ys-tafell	Apoplexy, āp'o-plēk-sī, n. parlys mud
Apathetic, āp-ā-thēt'īk, a. dideimlad	Apostacy, ā-pōs'tā-sī, n. gwrthgiliad, gwrthgwyp
Apathy, āp'ā-thī, n. annheilmlad; syrthni	Apostate, ā-pōs'tat, n. gwrthgiliwr, gwrthgwypwr
Ape, ap, n. ab, epa, gwrab; dynwaredydd: vt. dynwared, amredu	Apostatize, ā-pōs'tā-tiz, vi. gwrthgilio
Apepsy, ā-pēp'sī, n. treuliad afreolaidd	Aposteme, āp'ōs-tīm, n. math o ymgasgliad [casglu
Aperient, ā-pī'r'ī-ēnt, a. ryddâol [nedfa	Apostemate, ā-pōs'tī-mat, vi. crawni,
Apertion, ā-pūr'shūn, n. agoriad, my-	Apostle, ā-pōs'l, n. apostol, cenad
Aperture, āp'ūr-tshu'r, n. bwlch, twll	Apostleship, ā-pōs'l-shīp, n. apostoliaeth
Apetalous, ā-pēt'ā-lūs, a. heb ddaill blodeu [pen, copa, crib	Apostolic, ā-pōs-tōl'īk, a. apostolaidd
Apex, a'pēks (apices), n. blaen, pwynt,	Apostrophe, ā-pōs'trō'fī, n. sillgoll (')
Aphelion, ā-fī'lī-ūn, n. y rhan bellaf oddiwrth yr haul o gylchdro y planed	Apothecary, ā-pōth'ī-kūr-ī, n. cyfferiwr
Aphorism, āf'ō-rīzm, n. gosodedigaeth, prif-rêol, rhêol, call-chwedl	Apothegm, āp'o-thēm, n. doethair, diareb [gysegriad
Apiarian, a-pī-ē'r'ī-ān, n. gwenynwr, cadwr gwenyn	Apotheosis, āp-o-thī'o-sīs, n. dwyf-
Apiary, a-pī-ūr-ī, n. gwenynlle, gwenynfa	Apozem, āp'o-zēm, n. trwyth, isgell, diod
Apices, āp'ī-sīz, n. pl.—Apex	Appal, ā-pōl', vt. dychrynu, digaloni, synu [dyddelwad
Apish, a'pīsh, a. gŵrabaidd, dynwaredol, ffol [ddigrifwch	Appalment, ā-pōl'mēt, n. arswyd, braw,
Apishness, a'pīsh-nēs, n. coegedd, ffol,	Apparatus, āp-ā-ra'tūs, (pl. apparatus), n. offer, arlwy [engaf
Apo-, ap-, px. oddiwrth, ymaith	Appanage, āp'ā-naj, n. tir i'r plant ieu-
Aplustre, ā-plūs'tūr, n. math o faner	Apparel, ā-pār'ēl, n. dillad, gwisgiad, trwsiad: vt. dilladu, trwsio, addurno
Apocalypse, ā-pōk'ā-līps, n. datguddiad, gweledigaeth [guddiadol	Apparent, ā-pār'ēt, a. eglur; ymddangosiadol, amlwg
Apocalyptical, ā-pōk-ā-līp'tī-kāl, a. dat-	Apparition, āp-ā-rīsh'ūn, n. drychiol-aeth; ysbryd; ellyll [gwysiwyr
Apocope, ā-pōk'o-pī, n. toriad ymaith y sill olaf [ammheus	Apparitor, ā-pār'ī-tūr, n. rhingylch,
Apocrypha, ā-pōk'rī-fā, n. pl. llyfrau	Appay, ā-pa', vt. talu, gollwng ymaith
Apocryphal, ā-pōk'rī-fāl, a. anawduredig, amheus [osiadol	Appeach, ā-pīts'h', vt. cyhuddo, achwyn, ceryddu [frawd: vi. appelio
Apodictical, ā-po-dīk'tī-kāl, a. arddang-	Appeal, ā-pīl', n. appeliad, crychiad am
Apodixis, āp-o-dīk'sīs, n. prawf, arddangosiad	Appeal, ā-pī'r', vi. ymddangos; bod yn debyg
Apogee, āp'o-jī, n. y rhan bellaf o gylchdro yr haul neu blaned oddiwrth y ddaear	Appearance, ā-pī'r'āns, n. ymddangosiad, golwg, dull, rhith, agwedd, tebygoliaeth; crychfa

Appease, ä-pîz', vt. gostegu, dystewi, dyhuddo [dystewiad	Apprehend, äp-rî-hënd', vt. dirnad; tybio; ofni; dal
Appasement, ä-pîz'mënt, n. diddigiad,	Apprehension, äp-rî-hën'shün', n. amgyffred; deall; ofn
Appellant, ä-pël'ânt, n. appeliwr; beiddiwr [i'w erbyn	Apprehensive, äp-rî-hën'siv, a. ofnus, pryderus; synwryol
Appellate, ä-pël'at, n. y neb yr appeliwr	Apprentice, ä-prën'tis, n. breintwas, dysgiadur, egwyddorwas: vt. rhwymoy n freintwas [iadwriaeth
Appellation, äp-ë-la'shün, n. enwad, galwad; enw, titl	Apprenticeship, ä-prën'tis-ship, n. dysgydd
Appellative, ä-pël'ä-tiv, n. enw cyffredin: a. enwedigol, galwedigol	Apprise, ä-priz', vt. hysbysu, rhybyddio
Append, ä-pënd', vt. crogi wrth, cydio; cymmodi, atddodi	Approach, ä-protsh', n. dynesiad, nesäd: vt. dynesu, nesäu [wyaeth
Appendage, ä-pën'daj, n. ychwanegiad, atddodiad [glyndol	Approbation, ä-pro-ba'shün, n. cymeradwy
Appendant, ä-pën'dânt, n. cydiad: a. Appendicate, ä-pën'di-kat, vt. cysylltu, atddodi	Approof, ä-prw'f', n. prawf; cymeradwyad
Appendix, ä-pën'diks (pl. Appendices, ä-pën'di-siz), n. atddodiad, ychwanegiad	Appropriate, ä-pro'pri-at, vt. neillduo; priodoli: a. neillduol; addas
Appertain, äp-ür-tan', vi. perthynu, deiryd	Appropriation, ä-pro-pri-a'shün, n. priodoldeb, cyfaddasiad [derbyniadwy
Appertinent, ä-pür'ti-nënt, a. perthynol	Approvable, ä-prw'vä-bl, a. profadwy,
Appetence, äp'i-tëns, n. awydd, blys	Approval, ä-prw'väl, n. derbyniad
Appetibility, äp-ët-i-bil'i-ti, n. chwennyholdeb, awydd [ychol	Approve, ä-prw'v', vt. cymeradwyo; profi, dangos [ymlynu
Appetible, äp'i-ti-bl, a. dymunol, chwenny	Approximate, ä-prök'si-mat, vt. dynesu,
Appetite, äp'i-tit, n. awydd; chwant bwyd, bwydflys [fori, mawrygu	Approximation, ä-prök'si-ma'shün, n. dynesiad, ymlyniad [wrth
Applaud, ä-plöd', vt. canmol, moli, clod-	Appulse, ä-puls', n. nesiad; tarawiad
Applause, ä-plöz', n. clod, canmoliaeth, moliant	Appurtenance, ä-pür'ti-näns, n. perthynas, darymsawdd
Apple, äp'l, n. afal. Apple of the eye, canwyll llygad. Apple-yard, perllan, afallach	Apricot, äp'rî-köt, n. bricyllen
Applicable, äp'li-kä-bl, a. cymhwysiadol	April, a'pril, n. Ebrill, mis Ebrill
Applicant, äp'li-känt, n. cymhwysydd	Apron, a'prün, a'pürn, n. ffedog, arffedog; barclod, balog [perwyl
Application, äp-li-kä'shün, n. cymhwysiad, cyfaddasiad, cyflead, cais; ymroad [ymroawl	Apropos, äp'ro-po, ad. yn brydlawn; i'r
Applicative, äp'li-kä-tiv, a. cyfaddasol;	Apsis, äp'sis, n. y rhanau hyny mewn cylchdro planed ag sydd bellaf oddiwrth, ac agosaf at, yr haul neu y ddaear [mhwys, parod
Apply, ä-pli', v. cymhwyso; ymosod, ymroi	Apt, äpt, a. chwannog, hyddysg; cy-
Appoint, ä-pöint', vt. gosod, trefnu, nodi, penodi, dogni, penu	Aptitude, äp'ti-tud, n. cymhwysder; tueddrwydd [rwydd
Appointment, ä-pöint'mënt, n. gosodiad, trefniad, penodiad; cytundeb	Aptness, äpt'nës, n. addasrwydd; deheu-
Apportion, ä-pô'r'shün, vt. dogni, cyfranu	Aptote, äp'tot, n. sylweddair a dim ond un terfyniad iddo
Appose, ä-poz', vt. holi, chwilio	Aquafortis, a-kwä-för'tis, n. sur blorig
Apposite, äp'o-zit, a. cymhwysiadol, cyfaddas [cyfladdiad	Aquarius, ä-kwë'r'i-üs, n. y dyfrwr
Apposition, äp-o-zish'un, n. arddodiad;	Aquatic, ä-kwät'ik, a. dyfrol, dyfrog
Appraise, ä-praz', vt. prysio, cywerth-yddio	Aquavitæ, a-kwä-vi'ti, n. dwfr y bywyd; brandi [dwfr-ffos
Appraisement, ä-praz'mënt, n. prisiad	Aqueduct, äk'wi-dükt, n. dwfr-lwybr,
Appreciate, ä-prî'shi-at, vt. mawrâu, gwerthfawrogi; prisio	Aqueous, äkw'i-üs, a. dyfrllyd, dyfraidd
	Aquiline, äk'wi-lin, a. eryraidd; trwyn-grwn [Arabiaid
	Arabic, ä'r'ä-bik, n. Arabaeg, iaith yr
	Arable, ä'r'ä-bl, a. arddadwy, hygar
	Araneous, ä-ra'ni-üs, a. fel gwe copyn

ARI pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Aration, ā-rā'shūn, n. arddwriaeth

Arbalat, ār'bā-lāt, Arbalist, ār'bā-list, n. bwa croes ; albrys

Arbiter, ār'bī-tūr, Arbitrator, ār'bī-tra-tūr, n. dyddiwr, canolwr, cyflafareddwr ; athrywynwr ; rhaglaw

Arbitration, ār-bī-tra'shūn, n. barn cyflafaredd

Arbitrariness, ār'bī-trūr-ī-nēs, n. trawsedd, trahausder [gormesol

Arbitrary, ār'bī-trūr-ī, a. tra-awdurdodol, Arbitrate, ār'bī-trat, v. dyddio, cyfareddu

Arbour, ār'būr, n. gwasgodfa, deil-dy

Arboreous, ār-bō'r-ūs, a. gwyddwasg-odol

Arboret, ār'bo-rēt, n. manwydden

Arborist, ār'bo-rist, n. naturiaethwr coed

Arbucle, ār'būs-l, n. manwydden

Arbute, ār'but, n. mefus-bren, pren syfi

Arc, ārk, n. bwa, arch

Arcade, ār-kad', n. mwd-rodffa

Arcanum, ār-ka'nūm (pl. arcana, ār-ka'nā), n. peth dirgel

Arch, ārtsh, n. bwa ; mwdd, mwd ; nen : a. ysmala : vt. bwāuo, gwneyd bwāuo ; mydu : px. prif-, arch-,

Archæology, ār-kī-ōl'o-jī, n. hynafiaeth

Archaism, ār'ka-izm, n. hen eiriad

Archangel, ārk-an'jël, n. arangel, arch-angel

Archbishop, ārtsh-bīsh'ūp, n. archesgob

Archdeacon, ārtsh-dī'kn, n. prif-ddēon, archddiacon

Archdeaconry, ārtsh-dī'kn-rī, n. arch-ddēoniaeth

Archduke, ārtsh-duk', n. arch-ddug

Archer, ār'tshūr, n. saethydd, saethwr

Archery, ār'tshūr-ī, n. saethyddiaeth

Archetypal, ār'kī-ti-pāl, a. argynddel-waidd [cynddelw

Archetype, ār'kī-tip, n. argynddelw

Archidiaconal, ār-kī-dī-āk'o-nāl, a. arch-ddiaconawl

Archiepiscopal, ār-kī-ī-pīs'ko-pāl, a. archesgobaidd

Archipelago, ār-kī-pēl'ā-go, n. môr ynysol, lluos-ynys-fôr

Architect, ār'kī-tēkt, n. saer, pen-saer, prif-saer

Architecture, ār-kī-tēk'tshūr, n. pen-saerniaeth, adeiladaeth

Architrave, ār'kī-trav, n. prif-drawst, capan colofn [lyfr-dy

Archives, ār'kīvz, n. pl. cofnodiadau ; cof-

Archprelate, ārtsh-prēl'at, n. archesgob

Archwise, ārtsh'wiz, ad. yn fwaog, yn fwaol, fel bwa

Arctation, ārk-tā'shūn, n. carchariad, caethiwed

Arctic, ārk'tik, a. gogleddol. Arctic pole, pegwn y gogledd [mydiad

Arcuation, ār-ku-a'shūn, n. crymiad

Ardency, ār'dēn-sī, Ardentness, ār'dēt-nēs, n. taerni ; aidd ; trymder ; poethni, angerdd, gwres [og, poeth

Ardent, ār'dēt, a. taer, awchus ; gwres-

Ardour, ār'dūr, n. awydd-fryd ; taerni, aidd [perygulus

Arduous, ār'du-ūs, a. anhawdd, caled,

Area, ā-rī-ā, n. gwyneb-fesur, arwyneb ; llanerch, clawr, buarth, cadlas

Aread, Areed, ā-rīd', vt. cynghori, cyfarwyddo [crasiad

Arefaction, ār-ī-fāk'shūn, n. sychiad,

Arenacious, ār-ī-na'shūs, Arenose, ār-ī-nos', tywodlyd

Areotics, ē'r-ī-ōt'iks, n. meddyginiaeth-au agorol

Argent, ār'jēnt, a. arianaidd, ariannlliw

Argil, ār'jīl, n. clai y crochenydd

Argillaceous, ār-jīl-a'shūs, Argillous, ār'jīl-ūs, a. cleiog

Argol, ār'gōl, n. halen gwaddod gwin

Argosy, ār'go-sī, n. llestr masgnach fawr

Argue, ār'gu, v. dadleu, rhesymu, profi

Argument, ār'gu-mēnt, n. dadl, rheswm, testun dadl

Argumentation, ār-gu-mēn-tā'shūn, n. rhesymiad, dadleuad [deleugar ; cryf

Argumentative, ār-gu-mēn'tā-tīv, a.

Argute, ār-gut', a. llym, craff, main, arebawl

Arian, ē'r-ī-ān, n. dysgybl

Arianism, ē'r-ī-ān-izm, n. ariaeth, athrawiaeth

Ariad, ār'īd, a. sych, crin, crās, gwyw

Aridity, ā-rīd'ī-tī, n. sychder, gwywder

Aries, ē'r-ī-īz, n. yr hwrdd, arwydd yr hwrdd

Arietate, ē'r-ī-ī-tat, vt. hyrddio, hyrddu

Arietation, ē'r-ī-ī-tā'shūn, n. hyrddiad, gwthiad

Arietta, ē'r-ī-ēt'ā, n. cân, neu dôn fer

Aright, ā-rīt', ad. yn iawn, yn gywir, yn eile

Ariolation, ē'r-ī-o-la'shūn, n. dewiniad

Arise, ā-riz' (arose, arisen), vi. codi, cwnu, esgyn, ymdderchafu

Arisen, ā-rīz'n, pp.—Arise

Aristocracy, ār-īs-tōk'rā-sī, n. pendefig-lywiaeth [lywiol

Aristocratic, ār-īs-to-krāt'ik, a. pendefig-

Arithmancy, ăr'ĩth-măn-sĩ, n. rhif-ddarogan [rhifiaeth
 Arithmetic, ă-rĩth' mĩ-tĩk, n. rhifyddiaeth,
 Arithmetician, ăr-ĩth-mĩ-tĩsh'ăn, n. rhifyddwr
 Ark, ărĕk, n. arch; llong; cawell; cist
 Arm, ărĕm, n. braich; caine; adwy dwfr; nerth; arf: vt. arfogĩ. Armed, arfog.
 Arm-pit, cesail, twll y gesail
 Armada, ăr-ma'dă, n. llynges arfog
 Armadillo, ăr-mă-dĩl'ô, n. math o anifail [lynges arfogol
 Armament, ăr'mă-měnt, n. llu neu
 Armature, ăr'mă-tshu'r, n. arfogaeth; diffyniad
 Armigerous, ăr-mĩj'ũr-ũs, a. arfog
 Armgaunt, ărĕm'gănt, a. egwan, gwanaidd
 Armillary, ăr'mĩl-ũr-ĩ, a. breichledol, breichrwyol
 Arminian, ăr-mĩn'yăn, n. arminiad
 Arminianism, ăr-mĩn'yăn-ĩzm, n. arminiaeth [gryf, dewr-arfog
 Armipotent, ăr-mĩp-o-těnt, a. rhyfel-
 Armistice, ăr'mĩ-stĩs, n. byr-gyngrair, arf-attaliad
 Armlet, ărĕm'lět, n. ceincell; breichled
 Armorial, ăr-mô'r-ĩ-ăl, a. perthynol i arfau bonedd
 Armory, ăr'mũr-ĩ, n. arfdy; pais arfau
 Armour, ăr'mũr, n. arfogaeth, rhyfel-wisg. Armour-bearer, yswain, cludydd arfau
 Armourer, ăr'mũr-ũr, n. arfwr, gof arfau; arfogwr
 Army, ăr'mĩ, n. llu, byddyn, cădĭlu
 Aromatic, ăr-o-măťĩk, a. perarogĭlaid
 Aromatics, ăr-o-măťĩks, n. perarogĭlau
 Aromatise, ă-ro'mă-tiz, vt. perarogĭli
 Arose, ă-roz', pt.—Arise [tu
 Around, ă-rũwďd', ad. o amgylch, o bob
 Arouse, ă-rũwz', vt. deffrői, dihuo; cyffrői [hwnt
 Aroynt, ă-rōĩnt', ad. ffwrdd, ymaĩth,
 Arquebuse, ăr'kwĩ-bũs, n. llaw-ddryll, gwn llaw [cnau cocoa
 Arrack, ăr'ăk, n. gwirod a wneir o'r
 Arraign, ă-ran', vt. cyhuddo, o flaen brawdĭle
 Arraignment, ă-ran'měnt, n. cyhuddiad
 Arrange, ă-ranj', vt. trefnu, rhesu, rhestru
 Arrangement, ă-ranj'měnt, n. trefniad
 Arrant, ăr'ănt, a. hysbys, hynod, cywil-yddus; carn
 Arras, ăr'ăs, n. teisban, eurlen
 Array, ă-ra', n. gwisg, trwsiad; trefn: vt. addurno; trefnu; byddino

Arread, Arreed, ă-rĩd', vt. cyfarwyddo, cyngħori
 Arrear, ă-rĩ'r', n. ôĭ-ddyled
 Arrest, ă-rěst', vt. dal, dal yn garcharor; attal: n. dalfa
 Arret, ă-rěť', n. deddf, barn: vt. pennodi
 Arriere, ă-rĩ'r', n. rhan olaf byddin
 Arrival, ă-ri'văl, n. dyfodiad, dawediad, triad
 Arrive, ă-riv', vi. dyfod, cyraedd, tirio
 Arrode, ă-rod', vt. enoi, difa
 Arrogance, ăr'o-găns, n. balchder, traha, hunanol [hăus
 Arrogant, ăr'o-gănt, a. uchelfrydig, tra-
 Arrogate, ăr'o-gat, vt. rhyfygu, ymħoeni; hunanu
 Arrosion, ă-ro'zhũn, n. enăod
 Arrow, ăr'ô, n. saeth, picell
 Arsefoot, ărs'fũt, n. math o aderyn y dwfr [arfau
 Arsenal, ăr'sěn-ăl, n. arf-dy, ystordy
 Arsenic, ăr'sĩ-nĩk, n. aur bibau; math o wenwyn cryf
 Art, ărt, n. celf, celfyddyd; crefft; cywreinrwydd, medr; cyfrwysdra, manyl-waith
 Arteriotomy, ăr-tĩ'r-ĩ-ôt'o-mĩ, n. gwaediad o'r rhedweli
 Artery, ăr'tũr-ĩ, n. rhedweli
 Arterial, ăr-tĩ'r-ĩ-ăl, a. rhedweliol
 Artful, ărt'fũl, a. dichellgar, ystrywgwr; hyfedr
 Arthritic, ăr-thrĩťĩk, a. cymalwstog
 Article, ăr'tĩ-kl, n. bannod, nod bannog; amod, ethygl, pen: vt. anmodi, rhwymo
 Articulate, ăr-tĩk'u-lat, a. cymalog; cydseiniol; croew, eglur: v. llefaru yn groew, cynanu
 Articulation, ăr-tĩk-u-la'shũn, n. cymaliad; cynaniad; clymau coed; cydsain
 Artifice, ăr'tĩ-fĩs, n. hoced, ystryw, dichell
 Artificer, ăr-tĩf'ĩ-sũr, n. crefftwr, celfyddwr [celfawl
 Artificial, ăr-tĩ-fĩsh'ăl, a. dynwardol;
 Artillery, ăr-tĩl'ũr-ĩ, n. offer rhyfel, magnelau [yddwr
 Artisan, ăr'tĩ-zăn, n. crefftwr, llawgelf-
 Artist, ăr'tĩst, n. celfyddwr, manyl-weithydd [didwyll
 Artless, ăr'tĩs, a. anghelydd; symĭl,
 Artlessness, ăr'tĩs-něs, n. symledd, didwylledd [grymus
 Artuose, ăr'tshu-os, a. cadarn, cryf,
 Arundinaous, ă-rũn-dĩ-na'shũs, a. cors-enog

ASS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Aruspice, ā-rūs'p̄is, n. perfeddgoel	Aslope, ā-slop', ad. ar lechwedd, ar w̄yr, ar leddf [yr asp
As, āz, con. megys, fel, mal; tra; cyn, mor; â, âg	Asp, āsp, Aspic, ās'p̄ik, n. math o sarph,
Asafœtida, ās-ā-fēt'ī-dā, n. math o sudd drevllyd	Asp, āsp, n. athwydden
Asaph, (St). sant-ā'sāf, n. Llanelwy	Aspect, ās'p̄ekt, n. golygiad, amddan-gosiad; edrychiad; trem
Asbestos, āz-bēs'tūs, n. maen ystinos, uraul [annifaol	Aspectable, ās-p̄ekt'ā-bl, a. gweladwy
Asbestine, āz-bēs'tīn, a. o natur ystinos,	Aspen, ās'p̄en, n. aethnen, aethwydden
Ascend, ā-sēnd', vi. esgyn, dyrchafu, dringo	Asper, ās'p̄ur, n. bath Tyrcaidd, gwerth ffyrlling: a. garw
Ascendant, ā-sēn'dānt, n. uwchder; goruchafiaeth: a. uwch, trech, goruwch	Asperate, ās'p̄ur-at, vt. garwāu
Ascendancy, ā-sēn'dēn-sī, n. awdurdod, goruchafiaeth	Asperity, ās-p̄ēr'ī-tī, n. gerwindeb, sarugrwydd, llymder [diofalwch
Ascension, ā-sēn'shūn, n. esgyniad, dyrchafiad. Ascension-day, dydd dyrchafael	Aspernation, ās-p̄ur-na'shūn, n. dirmyg;
Ascent, ā-sēnt', n. esgynfa, rhiw, llethr	Asperse, ās-p̄urs, vt. taenellu; gwara-dwyddo [difriad
Ascertain, ās-ūr-tan', vt. sicrāu, gwirio; sefydlu	Aspersion, ās-p̄ur'shūn, n. taenelliad;
Ascertainment, ās-ūr-tan'mēnt, n. cadarnād, sefydliad [dwyaidd	Asphaltic, ās-fāl'tik, a. glydiog, pygaidd
Ascetic, ā-sēt'ik, n. meudwy: a. meudwy	Asphaltum, ās-fāl'tūm, n. math o byg
Ascites, ā-sī'tiz, n. dyfrglwyf y bol	Aspirant, ās-pi'r'ānt, n. un uchelfrydig
Ascitic, ā-sīt'ik, Ascitical, ā-sīt'ī-kāl, a. dyfrglwyfus [wanegiadol	Aspirate, ās'p̄i-rat, vt. seinio yn arw-gryf, seinio âg anadl gryf: n. llythyr-en arw-sain [anadl-gynaniad
Ascititious, ās-ī-tīsh'ūs, a. attodawl, ych-	Aspiration, ās-p̄i-ra'shūn, n. gorawydd,
Ascribable, ās-kri'bā-bl, a. cyfrifadwy	Aspire, ās-pi'r', vi. uchel-geisio; ym-geisio [â lled-olwg
Ascribe, ās-krib', vt. cyfrif, priodoli, rhoddi	Asquint, ā-skwiŋt, ad. yn llygad-draws,
Ascription, ās-kri'p'shūn, n. priodoliad	Ass, ās, n. asyn, haw; asen, hawes
Ash, āsh, n. onen, on, onwydden. Ground-ash, onen y ddaear	Assail, ā-sal', vt. ymosod ar, ruthro ar, taro
Ashame, ā-sham', vt. cywilyddio. He is ashamed, mae cywilydd arno	Assailable, ā-sa'lā-bl, a. ruthradwy, curadwy [ydd
Ashen, āsh'n, n. onenaidd, o onen	Assailant, ā-sa'lānt, n. ymosodwr, taraw-
Ashes, āsh'iz, n. pl. lludw, ulw, ulwyn	Assart, ā-sārt', vt. chwynu coed
Ashlar, āsh'lūr, n. careg nadd arw o'r gloddfa [arlan	Assassin, ā-sās'in, n. dirgel-lofrudd
Ashore, ā-shō'r', ad. ar dir, ar y traeth,	Assassinate, ā-sās'in-at, vt. cudd-lofruddio
Ashwednesday, āsh-wēnz'da, n. dydd Mercher lludw	Assassination, ā-sās-ī-na'shūn, n. bradladdiad, cudd-lofruddiad
Ashy, āsh'ī, a. o liw yr onen, llwydwyn	Assation, ā-sa'shūn, n. rhoitiad, crasiad
Aside, ā-sid' ad. o'r neilldu, o'r naill ochr, ar ddi-dol; ar osgo; ar wahan; heibio	Assault, ā-sōlt', n. rhuthr, ymosodiad; sarād: vt. taro, ymgrychu, ymosod ar
Asinary, ās'ī-nūr-ī, Asinine, ās'ī-nin, a. asynaidd, hurt	Assay, ā-sa', n. cais, cynygiad; prawf: vt. profi adwynau; ceisio; cynyg
Ask, āsk, v. gofyn, holi; deisyf, ceisio	Assocation, ā-sēk-ta'shūn, n. gweinyddiad, gofal [gofal
Askance, ās-kāns', Askant, ās-kānt', ad. yn llygad-draws, yn gam	Assocation, ās-ī-ku'shūn, n. cyraeddiad,
Askew, ās-ku', ad. ar osgo, yn w̄yr-gam	Assemblage, ā-sēm'blaj, n. cyd-gynulliad, casgliad, cynulleidfa
Aslant, ā-slānt', ad. ar ogwydd, ar ystlys, ar dro	Assemble, ā-sēm'bl, v. ymgynull; casglu, crynōi, cynull, galw yn nghyd
Asleep, ā-slip', ad. yn nghwsg, yn cysgu	Assembly, ā-sēm'blī, n. cynulleidfa, cymanfa
	Assent, ā-sēnt', n. cyd-syniad, cytuniad: v. cydsynio, cytuno [dywedyd
	Assert, ā-sürt', vt. haeru, honi, gwirio,

Assertion, ă-sŭr'shŭn, n. haeriad; cadarnăd
 Assess, ă-sēs', vt. trethu, gosod treth
 Assessment, ă-sēs'mënt, n. trethiad; y-griflyfr y dreth
 Assessor, ă-sēs'ŭr, n. trethwr, dognwr teyrnged [telir dyledion
 Assets, ă-sēs't', n. meddiannau o'r rhai y
 Asseverate, ă-sēv'ŭr-at, vt. gwirio, haeru, honi, tyngu [sicrăd trwy lŵ
 Asseveration, ă-s-ēv-ŭ-ra'shŭn, n. honiad,
 Assiduity, ă-s-i-du'i-ti, n. diwydrwydd, dyfalwch [astud
 Assiduous, ă-s-ŭd'u-ŭs, a. dyfal, gofalus,
 Assiento, ă-s-i-ēn'to, n. cytundeb am gaethweision
 Assign, ă-sin', vt. penu, rhoddi; trosi
 Assignable, ă-si'nă-bl, a. trosiadwy; nodadwy
 Assignment, ă-sĭg-na'shŭn, n. trosiad; penodiad, eilwydd
 Assignee, ă-si-ni', n. dirprwywr, rhaglaw
 Assignment, ă-sin'mënt, n. neillduad; aralliad, trosiad
 Assimilate, ă-sĭm-i-lat, vt. gwneyd neu droi yn debyg; corfforaethu
 Assimilation, ă-sĭm-u-la'shŭn, n. tebyg-iad [asynwr
 Assinogo, ă-s-in-i-go, n. ceidwad asynod,
 Assist, ă-sist', vt. cynorthwyo, amddiffyn
 Assistance, ă-sis'tăns, n. porth, nawdd, cymhorth
 Assize, ă-siz', n. brawdlys, gorsedd, eisteddfod barn; penodiad pris: vt. penodi pris, mesur, a phwysau
 Associate, ă-so'shĭ-at, vt. cymdeithasu, cyweithasu: n. cydymaith
 Association, ă-so-shĭ-a'shŭn, n. cymanfa, cymdeithasiad
 Assoil, ă-sōil', vt. rhyddâu o esgymundod
 Assonance, ă-s'o-năns, n. adsain, cydsain
 Assort, ă-sōrt', vt. cymathu, cyhafalâu, cyd-drefnu [pigion
 Assortment, ă-sōrt'mënt, n. cymathiad;
 Assot, ă-sōt', vt. ynyfydu, penwanu
 Assuage, ă-swaj', vt. llonyddu, llinaru, dofi [ăd; dyhuddiant
 Assuagement, ă-swaj'mënt, n. esmwyth-
 Assuasive, ă-swa'siv, a. esmwythaol, llinarol
 Assubjugate, ă-sŭb'ju-gat, vt. darostwng
 Assuefaction, ă-su-i-făk'shŭn, n. cynefindra
 Assume, ă-sum', vt. cymeryd yn rhyfygus
 Assumption, ă-sŭm'shŭn, n. cymeriad, cymyraeth, tybiaeth

Assumptive, ă-sŭm'tiv, a. a ellir ei gymeryd neu feddiannu
 Assurance, ă-shŭr'ăns, n. sicrwd; hyder, hyfder; cytundeb; haerllugrwydd
 Assure, ă-shŭr', vt. sicrâu, gwarantu, gwirio
 Asterisk, ăstŭr-ĭsk, n. serenig, seren (*)
 Asterism, ăst-tŭr'ĭzm, n. ser-gynulliad, cyd-ser [gwerthfawr
 Asterites, ăs-tēr-i-tĭz, n. math o faen
 Astern, ăs-tŭrn', ad. ar ol y llong, tua'i phen ôl [mogfa
 Asthma, ăst'mă, n. diffyg anadl, mygfa,
 Asthmatic, ăst-măt'ĭk, a. anadl-fyr
 Astonish, ăs-tŏn'ĭsh, vt. brawychu, synu
 Astonishment, ăs-tŏn'ĭsh-mënt, n. braw, dychryn, syndod
 Astound, ăs-tŭwnd', vt. synu, peri rhyfedd
 Astraddle, ăs-trăd'l, ad. troed o bob-tu
 Astragal, ăs-tră-găl, n. ffêr; addurngylch i ben colofn
 Astral, ăstrăl, a. serenog, dysclae'r
 Astray, ăs-tra', ad. ar gyfeiliorn, ar grwydr ar ddi-draw
 Astrict, ăs-trĭkt', vt. clymu, rhwymo
 Astriction, ăs-trĭk'shŭn, n. cyd-gylmiad, clymiad
 Astride, ăs-trid', ad. â'r traed ar led
 Astringe, ăs-trĭnj', vt. rhwymo, clymu
 Astringent, ăs-trĭn'jĕnt, a. argaeol, bol-rwymol [luniad
 Astrography, ăs-trŏg'ră-fi, n. ser-ddar-
 Astrolabe, ăs'tro-lab, n. offeryn seryddol
 Astrology, ăs-trŏl'o-jĭ, n. ser-ddewiniaeth
 Astrologer, ăs-trŏl'o-jŭr, n. ser-ddewin
 Astronomer, ăs-trŏn'o-mŭr, n. seryddwr
 Astronomical, ăs-tro-nŏm'ĭ-kăl, a. seryddol, serenawl
 Astronomy, ăs-trŏn'o-mĭ, n. seryddiaeth
 Astrotheology, ăs-tro-thĭ-ŏl'o-jĭ, n. ser-dduwinyddiaeth
 Astute, ăs-tut', n. ffalst, call
 Asunder, ă-sŭn'dŭr, ad. o'r neilldu, ar ddidol, ar wahan, yn wahanredol
 Asylum, ă-sĭ'lŭm, n. noddfa, nawddle
 Asymmetry, ă-sĭm'i-trĭ, n. anghymesur-olaeth, afluniaeth
 At,ăt, pre. yn, wrth, ger, ar; yn ol
 Atabal,ăt'ă-băl, n. math o dabwrdd
 Ataraxy,ăt'ă-răk-sĭ, n. llonyddwch, esmwythder
 Ataxy,ăt'ăk-sĭ, n. annhrefn, hylldrefn
 Atheism, a'thĭ-ĭzm, n. didduwiaeth, atheistiaeth
 Atheist, a'thĭ-ĭst, n. un didduw, un annuw

AUG pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took

Atheistical, a-thī-īs'ī-tī-kāl, a. didduw, annuwiadd

Athirst, ā-thūrst, a. sychedig

Athletic, āth-lēt'īk, a. pybyr, cadarn, cryf, grymus [drwodd

Athwart, ā-thwōrt', ad. ar draws, ar ŵyr,

Atlantes, āt-lān'tīz, n. lluniau dynion neu anifeiliaid yn cynal adail

Atlantic, āt-lān'tīk, n. Cefnfor Werydd

Atlas, āt'lās, n. darlun-lyfr

Atmosphere, āt'mōs-fī'r, n. awyrgylech

Atom, āt'ūm, n. mymryn, brycheuyn, gronyn [manwl

Atomical, ā-tōm'ī-kāl, a. gronyaidd;

Atone, ā-ton', v. rhoi iawn; cymodi; heddychu

Atonement, ā-ton'mēnt, n. iawn, cymod

Atop, ā-tōp', ad. ar ben, ar gopa

Atrabilarian, āt-rā-bī-lēr'ī-ān, Atrabilarious, āt-rā-bī-lēr'ī-ūs, a. pruddglwyfus, trymlyd

Atramental, āt-rā-mēn'tāl, Atramentous, āt-rā-mēn'tūs, a. du, incaidd

Atrocious, ā-tro'shūs, a. creulawn, erchyll, ysgeler, echryslawn, anfad, echrydus [gelderder

Atrocity, ā-trōs'ī-tī' n. creulondeb, ys-

Atrophy, āt'ro-fī, n. didyciant, ymborth

Attach, ā-tātsh', vt. dal, atafaelu

Attachment, ā-tātsh'mēnt, n. ymafiad; ymlyniad, serch

Attack, ā-tāk', n. rhuthr, ymosodiad, cyrch: vt. gosod, ymosod ar

Attain, ā-tan', vt. eunill; cyraedd; cael gafael

Attainable, ā-tā'nā-bl, a. cyraeddadwy

Attainder, ā-tan'dūr, n. collfarniad; gwarth [dawn, dysg, gwybodaeth

Attainment, ā-tan'mēnt, n. caffaeliad;

Attaint, ā-tant' vt. euog-farnu; difrio, llygru

Attemper, ā-tēm'pūr, Attemperate, ā-tēm'pūr-at, vt. tymheru, cyd-dymheru; cymedroli

Attempt, ā-tēmt', vt. anturio, ceisio, ymdrechu: n. anturiaeth, cynyg, ymgais

Attend, ā-tēnd', v. gweini; gofalu, gwrando, ystyried; canlyn, heilio

Attendance, ā-tēn'dāns, n. gweiniad

Attendant, ā-tēn'dānt, n. cydymaith, gwas, gweinydd: a. dylunol, cydfynedol

Attention, ā-tēn'shūn, n. clust-ymwrandawriad; ystyriaeth; dyfalwch

Attentive, ā-tēn'tīv, a. gwrandawgar; ystyriol, gwiliadwrus

Attentiveness, ā-tēn'tīv-nēs, n. gwrandawriad, dyfalwch

Attenuate, ā-tēn'ū-at, a. teneu: vt. teneuo; lleiâu [lleiid

Attenuation, ā-tēn-u-a'shūn, n. teneuad;

Attest, ā-tēst', vt. tystio, gwirio

Attestation, ā-tēs-tā'shūn, n. tystiolaeth

Attic, āt'īk, a. hardd, dillyn: n. uwchystafell

Attire, ā-tī'r', n. gwisg, dillad; cyrn carw: vt. gwisgo, trwsiadu, addurno

Attitude, āt'ī-tud, n. ystum, agwedd, safiad

Attinge, ā-tīnj', v. cyffhwrdd yn ysgafn

Attolent, ā-tōl'ēnt, a. dyrchafadwy

Attorney, ā-tūr'nī, n. dirprwywr; cyfreithiwr, canllaw: vt. dirprwyo

Attract, ā-trākt', vt. atdynu, denu, llithio, hudo

Attraction, ā-trāk'shūn, n. atdyniad

Attractive, ā-trāk'tīv, a. denol, hudolaidd

Attrahent, āt'rā-hēnt, a. tyniadol: n. tyniedydd

Attributable, ā-trīb'ū-tā-bl, a. cyfrifadwy

Attribute, āt'rī-but, n. priodoledd, priodoliaeth [ar, cyfrif i

Attribute, ā-trīb'ut, vt. priodoli, gosod

Attribution, āt-rī-bu'shūn, n. priodoliad, cyfrifiad

Attributive, ā-trīb'ū-tīv, a. a briodola

Attrition, ā-trīsh'ūn, n. treuliad; tristwch am bechod

Attune, ā-tun', vt. hwylio, cyweirio

Auburn, ō'būr'n, a. gwineu

Auctifical, ōk-tīf'ī-kāl, Auctive, ōk'tīv, a. cynyddol

Auction, ōk'shūn, n. arwerthiad, gwerthiad i'r cynygiwr uchaf [arwerthwr

Auctioneer, ōk-shūn-ī'r', n. arwerthydd,

Aucupation, ō-ku-pā'shūn, n. daliad adar

Audacious, ō-dā'shūs, a. digywilydd, haerllug, hyf, rhyfygus, öofn, anturus, beiddial

Audacity, ō-dās'ī-tī, n. eondra

Audible, ō'dī-bl, a. hyglyw, eglur; soniarus, croch

Audience, ō'dī-ēns, n. gwrandawyr; clywedigaeth; gosteg

Audit, ō'dīt, vt. chwilio a phrofi cyfrifon: n. prawf cyfrifon, holiad tystion

Auditor, ō'dī-tūr, n. gwrandawwr; golygwr cyfrifon [nulleidfa

Auditory, ō'dī-tūr-ī, n. gwrandawle, cy-Auf, ōf, n. ffwl, hurtyn, lleban [trul

Auger, ō'gūr, n. ebill, taradr, trwyddew,

Aught, ōt, n. un peth, unrhyw beth, dim

Augment, ôg-měnt', vt. ychwanegu, cynyddu [ddodiad
 Augment, ôg'měnt, n. cynyddiad; at-
 Augmentation, ôg-měn-ta'shün, n. he-
 laethiad, amlâd
 Augur, ô'gür, n. dewin : v. dewino
 Augury, ô'gu-rî, n. dewindeb; adargoel
 August, ô'güst, n. Awst [eddig
 August, ô-güst', a. ardderchog, mawr-
 Augustness, ô-güst'nēs, n. urddasrwydd,
 bri, ardderchawgrwydd
 Aulic, ô'lik, a. llysol, breiniol
 Auln, ôn, n. mesur llathen a chwarter
 Aunt, änt, n. modryb
 Aurelia, ô-rî'lî-ä, n. chwiler [glust
 Auricule, ô'rî-kul, n. clysten, godre y
 Auricula, ô-rîk'u-lä, n. math o flodeu
 Auricular, ô-rîk'u-lür, n. clustaidd, dir-
 gel. Auricular confession, clust-gyffes
 Auriferous, ô-rîf'ür-üs, a. eurddwyn
 Aurist, ô'rîst, n. clust feddyg
 Aurora, ô-rô'r'ä, n. gwennydd, seren-
 ddydd; y wawr-ddydd, y wawr. Aurora-
 borealis, y goleuni gogleddol
 Auscultation, ôs-kül-ta'shün, n. gwan-
 dawiad
 Auspicial, ôs-pîsh'äl, a. argoelaidd
 Auspice, ôs'pîs, n. adar-goel; nawdd, llâd
 Auspicious, ôs-pîsh'üs, a. llwyddianus,
 ffodiog [iant, ffawd
 Auspiciousness, ôs-pîsh'üs-nēs, n. ffyn-
 Austere, ôs-tî'r', a. gerwin, creulawn,
 tost, sarug, garw [rugrwydd
 Austerity, ôs-těr'î-tî, n. gerwindeb, sa-
 Austral, ôs'träl, a. deheuol, deheuberthig
 Authentic, ô-thěn'tîk, a. awduredig,
 dilys, gwir
 Authenticate, ô-thěn'tî-kat, vt. gwarantu,
 gwirio, profi, awdurdodi
 Authenticity, ô-thěn-tîs'î-tî, n. dilys-
 rwydd, awdurdodiad
 Author, ô'thür, n. awdur, gwneuthurwr
 Authorize, ô'tho-riz, vt. awdurdodi;
 cefnogi [dodol
 Authoritative, ô-thör'î-ta-tîv, a. awdur-
 Authority, ô-thör'î-tî, n. awdurdod, gallu
 Autocracy, ô-tök'rä-sî, n. unbenaeth
 Autograph, ô'to-gräf, n. llaw ysgrifen
 Automath, ô'to-mäth, n. hunan-addysgwr
 Automaton, ô-töm'ä-tün, (pl. automata,
 ô-töm'ä-tä), n. peiriant â'i allu symud-
 ol ynddo ei hun; hunan ysgogydd
 Automatus, ô-töm'ä-tüs, a. hunan-ys-
 gogol
 Autopsy, ô'töp-sî, n. prawf golygol
 Autoptical, ô-töp'tî-käl, a. canfyddol

Autumn, ô'tüm, n. hydref, cynhauf
 Autumnal, ô-tüm'näl, a. hydrefol, hydre-
 faidd
 Auxesis, ôg-zî'sîs, n. helaethiad, ych-
 wanegiad
 Auxiliar, ôg-zî'l'yür, a. cynorthwyol
 Auxiliary, ôg-zî'l'yür-î, a. cynorthwyol:
 n. cynorthwywr, helpiwr
 Auxiliaries, ôg-zî'l'yür-iz, n. byddinoedd
 cynorthwyol
 Avail, ä-val', n. lles, budd, enill: vt.
 llesâu, cynorthwyo
 Available, ä-va'lä-bl, a. llesol, effeithiol
 Availment, ä-val'měnt, n. budd, llesäd,
 elw [arlethu
 Avale, ä-val', v. gostwng, iselu, suddo,
 Avant, ä-vöng', a. blaenaf
 Avantguard, ä-vöng'gärd, n. blaen-lu,
 blaen-fyddyn [want
 Avarice, äv'ä-rîs, n. cybydd-dod, trach-
 Avaricious, äv-ä-rîsh'üs, a. cybyddlyd;
 erintach [law, aros
 Avast, ä-väst', int. gan bwyll, dal dy
 Avaunt, ä-vönt', int. ymaith, ffwrdd
 Avel, ä-věl', Avulse, ä-vüls', vt. tynu
 ymaith [Mair
 Ave-Maria, a-vî-mä-rî'ä, n. gweddi ar
 Avenge, ä-věnj', vt. dial, ymddial
 Avengement, ä-věnj'měnt, n. dialedd,
 dialeddiad [rhodfa
 Avenue, äv'ën-u, n. dyfodfa; cyntedd;
 Aver, ä-vür', vt. gwirio, haeru, sicrau
 Average, äv'ür-aj, n. canolbris, canolrif
 Averment, ä-vür'měnt, n. arwariant,
 haeriad
 Avernat, ä-vür'nät, n. math o rawnwin
 Avert, äv'ür-ä-ä-rüng'kat, vt. di-
 wreiddio, chwynu [ebiad, annuedd
 Aversion, äv-ür-sä'shün, n. gwrthwyn-
 Averse, ä-vürs', a. gwrthwynebol, gelynol
 Averseness, ä-vürs'nēs, n. anewyllysgar-
 wch, câs [casineb
 Aversion, ä-vür'shün, n. gwrthwynebiad,
 Avert, ä-vürt', vt. eiriach, troi heibio,
 rhagflaeni, dat-droi
 Aviary, äv'î-ür-î, n. adardy, adargell
 Avidity, ä-vîd'î-tî, n. awydd; gwanc,
 rhaib, ainc
 Avocate, äv'o-kat, vt. galw ymaith
 Avocation, äv-o-ka'shün, n. galwad
 ymaith
 Avoid, ä-vöid', vt. gochel, cilio, dianc
 Avoidable, ä-vöi'dä-bl, a. gocheladwy
 Avoidance, ä-vöi'däns, n. gocheliad;
 arlloesiad
 Avoidless, ä-vöid'lēs, a. anocheladwy

BAD pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

Avoirdupois, āv-ūr-du-pōiz', n. y pwysau
16 wns [aith, diangiad
Avolation, āv-o-la'shūn, n. ehediad ym-
Avouch, ā-vūwtsh', vt. gwirio, haeru ;
arddelw : n. arddelw, dystiad, gwiriant
Avow, ā-vūw', vt. addef; amddiffyn;
addunedu
Avowable, ā-vūw'ā-bl, a. arddeladwy
Avowal, ā-vūw'āl, n. cyffes; arddelwad;
amddiffyniad
Avowee, ā-vūw'-ī, n. tadog eglwys
Avowry, ā-vūw'r'ī, n. rhydd-gyffes; di-
heurad
Avowtry, ā-vūw'trī, n. godineb, puteindra
Avulsion, ā-vūl'shūn, n. gwahan-dyniad
Await, ā-wa', vt. dysgwyl, aros; gweini
Awake, ā-wak', (*awoke*), vt. deffro, di-
huno, deffroi; a. effro, ar ddihūn;
bywiog
Awaken, ā-wa'kn, v. deffro, dihuno
Award, ā-wōrd', vt. rhodd-barn, dyfarnu,
rhoddi-barn : n. barn, cylafaredd, ded-
fryd
Aware, ā-wē'r', a. rhagystyriol, yn rhag-
ganfod, arwybodus
Away, a-wa', ad. ymaith, ffwrdd
Awe, ō, n. arswyd, ofn, parchedig ofn :
vt. dychrynu, peri arswyd
Awful, ō'fŵl, a. ofnadwy, arswydus
Awfulness, ō'fŵl-nēs, n. arswydolrwydd

Awhape, ā-whap', vt. taro, curo; dyrysu
Awhile, ā-whil', ad. encyd, ennyd
Awkward, ōk'wūrd, a. trwsogl, chwithig,
lledchwith
Awkwardness, ōk'wūrd-nēs, n. anheue-
rwydd
Awl, ōl, n. minawyd
Awless, ō'lēs, a. diofn, diarswyd, dibris
Awm, ōm, n. mesur o 36 galwyn
Awn, ōn, n. col ŷd
Awning, ō'ning, n. gwasgodlen; cysgodfa
Awoke, , ā-wok', pt.—Awake
Awry, ō-ri', ad. ar ŵyr, ar ledtraws, yn
lledgam, yn lleddf
Axe, āks, n. bwyell, cymynai
Axes, āk'siz, n. pl.—Axis
Axillary, ak-sil'ūr-ī, a. ceseilaidd
Axiom, ak'shūm, n. gwireb, arwiredd,
gosodiad
Axis, āk'sis, (pl. axes), n. echell, pegwn,
gwerthyd [echel men
Axle, āk'sl, axletree, āk'sl-trī, n. echel,
Ay, a, ad. ie
Aye, a, ad. yn wastadol, byth, pyth
Azimuth, āz'ī-mūth, n. cyfeirle. Az-
imuth-compass, math o beiriant
Azote, āz'ot, n. blorai
Azure, a'zhūr, n. asur, neflin, glas,
goleu-las, lliw'r wybr
Azymous, āz'ī-mūs, a. croew

B

BAA, bā, vi. brefi fel dafad
Baal, ba'āl, n. un o eilunod Canaan
Babble, bāb'l, vi. baldorddi, gwag-siarad,
dwyndro : n. ffregawd, fflorege
Babe, bab, Baby, ba'bī, n. maban, baban
Babery, ba'būr-ī, n. ffriiliau i foddâu
plant [aidd
Babish, ba'bīsh, a. mabanaidd, plentyn-
Baboon, bā-bw'n', n. math o epa lled fawr
Babyhood, ba'bī-hūwd, n. mabandod, bab-
andod [myrierid
Baccated, bāk'a-tēd, a. addurnedig
Bacchanalian, bāk-ā-na'li-ān, n. meddw-
yn, gloddestwr [oedd, wttresau
Bacchanals, bāk'ā-nālz, n. pl. gwin-wledd-
Bacciferous, bāk-sif'ūr-ūs, a. eirinog,
aeronog
Bachelor, bātsh'ī-lūr, n. mab ieuanc;
dyn gweddw, hēn lanc, henfab. Ba-
chelor of arts, gwyrif yn y celfyddydau
Back, bāk, n. cefn; gwegil, cil : v. cefn-
ogi, cynnal; myned yn wýsg cefn : ad.
yn ol, yn y gwrthol

Backbite, bāk'bit, vt. absenu, athrodi,
enllibio
Backbone, bāk'bon, n. asgwrn y cefn
Backdoor, bāk'dō'r, n. drws y cefn
Backfriend, bāk'frēnd, n. cyfaill gau
Backgammon, bāk-gām'un, n. chware
gwydd-bwyll; chware ffrisial a thawl-
fwrdd
Backslide, bāk-slīd', vi. (pt. backslid,
bāk-slīd', pp. backslidden, bāk-slīd'n),
gwrthgilio, encilio [gogi hwylbren
Backstays, bāk'staz, n. rhaffau i ddiys-
Backsword, bāk'sō'rd, n. cleddyf unfn,
cleddyf gwegilog
Backward, bāk'wūrd, ad. yn ol, yn wýsg
y cefn : a. hwyrfydig, anewyllysgar,
anmharod [ysgarwch
Backwardness, bāk'wūrd-nēs, n. anewyll-
Bacon, ba'kn, n. cig-moch hallt
Bad, bād, (worse, worst), a. drwg, dryg-
ionus; niweidiol; gwael, sal. As bad,
cynddrwg
Bade, bād, pt.—Bid

Badge, bāj, n. arwydd, nôd, amlygyn : vt. nodi, arwydd-nodi [byrhwech
 Badger, bāj'ūr, n. daear-fochyn; edwicwr
 Badinage, bād'ī-nāzh, n. araith ddirgrifol
 Badness, bād'nēs, n. bai, drwg; anhwylddeb; drwg gywair
 Baffle, bāf'l, vt. dyrsu; siomi; trechu
 Bag, bāg, n. cwd, cōd, ffetan, sach, ysgrepan: vt. cydu, ysgrepanu; hel i gwd [gwael-beth
 Bagatelle, bāg-ā-tēl', n. ffril, ffiloreg,
 Baggage, bāg'aj, n. clud, celfi, llu; dyhiren. Bag and baggage, cōd a chelfi [trythylldy
 Bagnio, bān'yo, n. ymolchdy, twymdy,
 Bagpipe, bāg'pip, n. cōd-bib
 Bail, bal, n. mechnïaeth; meichiau, mach: vt. mechnïo, ymwystlo
 Bailable, ba'lā-bl, a. mechnïadwy
 Bailiff, ba'lif, n. maer; maeron; hafodwr ceispwl; ceisiad; gwysiwyr, rhingyll
 Bailiwick, ba'li-wik, n. maerdref, cantref, cwmwd
 Bait, bat, n. llith, hud; abwyd; byrbryd: vt. abwydo; adwledda; baeddu, eirthio
 Baize, baz, n. brethyn cedenog
 Bake, bak, v. pobi, crasu. Baking trough, toeseg
 Bakehouse, bak'hūws, n. pobdy, ffyrndy
 Baker, ba'kūr, n. pobwr, pobydd, tylinwr.
 Bakerlegged, coesgam
 Balance, bāl'āns, n. clorian, tafol; cydbwysedd; mantiolaeth: vt. pwyso; cyd-bwyso; mantioli; gwastadâu
 Balcony, bāl'ko-nī, n. ystlys-nen
 Bald, bōld, a. moel, gwallt-goll. Bald-headed, pen-foel [baldordd
 Balderdash, bōld'ūr-dāsh, n. ffregawd,
 Baldness, bōld'nēs, n. moelni, moeidd
 Baldric, bōld'rik, n. gwregys, y sidydd
 Bale, bal, n. trwsa, bwrn; corn ystwc; trallod: vt. byrnio, byrneidio; sypynu [galarus
 Baleful, bal'fūl, a. alaethus, gresynol,
 Balegoods, bal'gūdz, n. nwyfau pynerog
 Balk, bōk, n. siom; trawst, tylath; bale, male: vt. siomi; balcio, twyllaru
 Ball, bōl, n. pēl, pellen, bwl; dawns gymanfa; tor y llaw
 Ballad, bāl'ād, n. cân gyffredin, baled.
 Ballad-singers, cler y dom; canwyr baledau [sarnu
 Ballast, bāl'āst, n. balasarn: vt. bala-
 Ballatry, bāl'āt-rī, n. llam-ddawns; cân
 Ballet, bāl'ē, n. math o ddawns

Balloon, bāl-lūn', n. awyren
 Ballot, bāl'ūt, n. coelbren: vt. dewis trwy goelbren
 Ballotation, bāl-o-ta'shūn, n. dewisiad trwy goelbren
 Balm, bām, n. triagl; y wenwynog
 Balmy, bām'ī, a. adfywiol; peraroglaidd
 Balneary, bāl'nī-ūr-ī, n. ymolchdy, ymdrochdy
 Balneation, bāl'nī-a'shūn, n. ymolchiad, ymdrochiad
 Balsam, bōl'sām, n. enaint; math o bren bychan [adfywiol
 Balsamic, bōl-sām'ik, a. iachäol, adferol,
 Baltic Sea, bōl'tik sī, n. y Llychlyn
 Baluster, bāl'ūs-tūr, n. cledren, canllaw, canbost, colofnig [canllaw
 Balustrade, bāl'ūs-trad, n. mânbyst,
 Bam, bām, n. twyll, siom; vt. twyllu, siomi [Indiaidd
 Bamboo, bām-bw', n. corsen neu fesur
 Bamboozle, bām-bw'zl, vt. twyllu, rhithdwyllu, siomi
 Ban, bān, n. cyhoeddiad; rheg; gosteg; esgymundod: v. rhegu. Ban-dog, cadwyn-gi
 Banana, bā-nā'nā, n. math o blanhigyn
 Band, bānd, n. rhwymyn, caw; cwlwm; mintai; cor o berorwyr [rwym
 Bandage, bān'daj, n. rhwymyn, gwasg-
 Bandbox, bānd'bōks, n. cistan ysgafn
 Bandelet, bān'dī-lēt, n. addurn-gerfiad, gwyneb wastad; arch
 Bandit, bān'dit (pl. banditti, bān-dit'ī), n. yspeiliwr, carnleidr dinawdd
 Bandoleers, bān-do-lī'rz', n. pl. cōddyllau i gadw ergydion
 Bandy, bān'dī, vt. ymryson, ymbleidio; taenu chwedlau: a. cam-fachog: n. ffon belgib. Bandy-legged, coes gam
 Bane, ban, n. andwyad; gwenwyn
 Baneful, ban'fūl, a. dinystriol, marwol, andwyol
 Bang, bāng, a. ergyd, dyrnod, llab, llach, dul: vt. pwyo, ffusto, baeddu, dulio, curo [Indiaidd
 Banian, bān-yān', n. boreu-wisg; pren
 Banish, bān'ish, vt. alltudio, deol
 Banishment, bān'ish-mēnt, n. alltudiaeth, deoliad
 Banister, bān'is-tūr, Baluster, bāl'ūs-tūr, n. cledren, colofnig
 Banjo, bān'jo, n. math o offeryn cerdd
 Bank, bāngk, n. glan, torlan; bryncyn, twmpath; clawdd; ariandy, cefda.
 Bankbill, ysgrif-docyn arianydd

BAS	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tū = too, tūk = took ;
Banker, bāng'kūr, n. sylltydd, arianydd	Bareness, bē'r'nēs, n. llymder, moelni ;
Bankrupt, bāngk'rūpt, n. meth-dalwr, torged	prinder
Bankruptcy, bāngk'rūpt-sī, n. toredig-aeth, methdāl	Bargain, bār'gan, n. cytundeb, amod : v. cytuno, cyfamodi [ysgraff
Banner, bān'ūr, n. lluman, baner	Barge, bārj, n. bād neu gwch mawr,
Banneret, bān'ūr-ēt, n. marchog y faner	Bargeman, bārj'mān, n. badwr, cychwr, ysgraffwr [math o wrthsur
Bannerol, bān'ūr-ol, n. lluman bychan	Barilla, bā-rī'l'ā, n. lludw coed a llysiau,
Bannock, bān'ūk, n. teisen geirch	Bark, bārċ, n. rhisgl, rhisg ; math o long : v. dirisglio, rhisglio ; cyfarth
Banquet, bāng'kwēt, n. gwledd, cyfeddach, gwestfa : v. gwledda, cyd-wledda	Barley, bār'lī, n. haidd, barlys. Barley-corn, heidden [diod
Banshee, bān'shī, n. elyll	Barm, bārċ, n. burym, swyf neu ewyn
Bansticle, bān'stī-kl, n. crothell : pl. crethyll [cellwair	Barmouth, bār'mūth, n. Abermaw
Banter, bān'tūr, n. gwawd : vt. gwawdio,	Barn, bārċ, n. ysgubor
Bantling, bānt'ling, n. llencyn ; baban	Barnacle, bār'nā-kl, n. genfa ; math o wyddau gwylltion ; gwyrain
Baptism, bāp'tizm, n. bedydd	Barnacles, bār'nā-klz, n. pl. trwyn-ffrwyn
Baptismal, bāp'tiz'māl, a. bedyddiol	Barometer, bā-rōm'ī-tūr, n. awyr-bwysydd, tywydd-fesurydd
Baptist, bāp'tist, Baptizer, bāp-tī'zūr, n. bedyddiwr [bedyddfa	Baryon, bār'ūn, n. brēyr, barwn
Baptistery, bāp'tis-tūr-ī, n. bedydd-fan,	Baronage, bār'ūn-aj, Barony, bār'o-nī, n. brēyriaeth [ferch
Baptize, bāp-tiz', vt. bedyddio	Baroness, bār'ūn-ēs, n. brēyres, baron-
Bar, bār, n. bar, bollt, trosol ; rhwystr ; traethell ; ban ; lle carcharor mewn brawdlys ; ystafell weini tafarndy : vt. bario, bolltio ; attal, rhwystro	Baronet, bār'o-nēt, n. brēyr-farchog, baronig
Barb, bārċ, n. ceffyl o Barbaria ; barf ; adfach : vt. eillio ; blaen-llymu	Baroscope, bār'o-skop, n. awyr-bwysydd
Barbacan, bār'bā-kān, n. rhagfur, rhagglawdd	Barracan, bār'ā-kān, n. brethyn garw
Barbarian, bār-bē'r'ī-ān, n. barbariad, dyn diddysg : a. creulawn, anfoesog	Barrack, bār'āk, n. lluest neu fwth milwr
Barbaric, bār-bār'īk, a. estronol, tramor, alltudaidd	Barrator, bār'ā-tūr, n. ymgyfreithiwr, cecryn
Barbarism, bār'būr-izm, n. anfoes ; an-nysg ; llediaith	Barrel, bār'ēl, n. baril, celwrn : vt. barilo
Barbarity, bār-bār'ī-tī, n. creulondeb, cieidd-dra	Barren, bār'ēn, a. anffrwythlawn, diffaeth ; amhlantadwy ; hysp, aflith ; gwag
Barbarous, bār'būr-ūs, a. diddysg, anghywrain, trwsgl, anfoesgar ; creulawn, ffyrnig ; gwyllt	Barrenness, bār'ēn-ēs, n. anffrwythlondeb, hysprwydd
Barbecue, bār'bī-ku, n. mochyn wedi ei drin yn gyfan	Barricade, bār-ī-kad', n. argae, attalgae, argau-waith, amgaer : vt. argâu, cad-arnâu
Barbed, bārbd, a. barfog ; adfachog	Barrier, bār'ī-ūr, n. attalfa, terfyn, cyffin
Barbel, bār'bēl, n. barfogyn, math o bysgod	Barrister, bār'īs-tūr, n. dadleuwr, cynghawysdd
Barber, bār'būr, n. eilliwr, barfwr [tafod	Barrow, bār'ō, n. berfa, carthglwyd ; gwyddgrug. Barrow-hog, mochyn dyspadd
Barbles, bār'blz, n. y llyfanwst, llyffan-	Barshot, bār'shōt, n. bwled ddeupen
Bard, bārċ, n. bardd, prydydd	Barter, bār'tūr, v. cyfnewidio : n. new-idwriaeth
Bardesey, bārċ'zī, n. ynys Enlli	Barton, bār'tūn, n. tai allanol
Bare, bē'r, a. noeth, llwm, moel ; unig : v. noethi, llymâu, moeli. Bare-boned, tenau iawn, trachul. Bare-faced, digywilydd ; wyneb-agored. Bare-foot, Bare-footed, troed-noeth	Barytes, bā-rī'tiz, n. daear drom
Bare, bē'r, pt.—Bear	Basalt, bā-sōlt', n. math o faen mynor
	Base, bas, a. brwnt, gwrthun ; gwael, dirmygus ; isel ; gau, ffugiol ; cymysg : n. sylfaen, gosail ; sylwedd ; bon
	Baseborn, bas'bōrn, a. basdarddaidd
	Baseless, bas'lēs, a. di-sylfaen, disail

Baseness, bas'nēs, n. gwaelder, diffeithder; bryntni; lledryw, basdarddiad
 Bases, ba'siz, n. pl.—Basis.
 Bashaw, bā-shō', n. rhaglaw yn mysg y Tyrciaid
 Bashful, bāsh'fŵl, a. cywilyddgar, yswil, gŵylaidd
 Bashfulness, bāsh'fŵl-nēs, n. cywilydddra, gwlaideidd-dra [offeryn
 Basil, bāz'īl, n. y breninlys; osgo-fin
 Basilic, bā-zīl'īk, a. yn perthyn i wythen yr afu [esgobdy
 Basilica, bā-zīl'īk-ā, n. gwythen yr afu;
 Basilicon, bā-zīl'īk-ūn, n. math o eli
 Basilisk, bāz'ī-līsk, n. sarph gribog; math o fagnel [crwnlyn
 Basin, ba'sn, n. cawg; prydfan, nawfle
 Basis, ba'sīs (bases), n. sail; gwaelod
 Bask, bāsk, v. bronheulo, bolheulo, ymheulo
 Basket, bās'kēt, n. cawell, basged, mwys.
 Basket-maker, basgedwr
 Bass, bas, n. islais, isalaw
 Bass, bās, n. math o bysgod; mat
 Basset, bās'ēt, n. math o chwarae cardiau
 Bassoon, bā-sŵn', n. math o offeryn cerdd
 Bassrelief, bās-rī-līf', n. goysgythriad
 Bastard, bās'tūrd, n. basdardd, plentyn gordderch: a. basdarddol, lledrywiol
 Bastardise, bās'tūr-diz, vt. basdarddio
 Bastardy, bās'tūr-dī, n. basdarddiaeth, lledryw
 Baste, bast, vt. iro; brasbwytho; ffonodio
 Bastile, bās-tīl', n. carchar yn Paris gynt
 Bastinade, bās-tī-nad', Bastinado, bās-tī-na'do, vt. ffonodio gwadnau y traed; dwys guro [glawdd
 Bastion, bās'tshūn, n. rhagfur, gwrth-Bassviol, bas-vī'ūl, n. crwth yr isalaw
 Bat, bāt, n. ystlum; cwlbren, cnwpa, humog. Bat-fowling, daliad adar yn y nos
 Batch, bātsh, n. pobiad, ffyrniad
 Bate, bat, v. lleiâu, colli, gostwng, suddo
 Bateful, bat'fŵl, a. cynhenlyd, ceecus
 Bath, bāth, n. badd, ymolchfa, trochlestr; Caerfaddon
 Bathe, batH, v. ymdrochi, ymolchi
 Batoon, bā-tŵn', n. berllysg; llawffon
 Battailous, bāt'a-lūs, a. milwraidd, dewrfryd
 Battalia, bā-tā'lī-ā, n. brwydr-drefn
 Battalion, bā-tāl'yūn, n. byddin o 500 i 800 o wyr
 Batten, bāt'n, n. murais: vt. tewychu; cwrteithio; ymdreiglo

Batter, bāt'ūr, n. defnydd cremog: vt. curo, dyrnodio, pwyo. Battering-ram, hwrdd-dyrnodiol, hwrdd-beiriant
 Battery, bāt'ūr-ī, n. magnelfa, gwn-glawdd; rhuthr-gyrch [golchffon
 Batting-staff, bāt'īng-stāf, n. golchbren,
 Battle, bāt'l, n. cād, ymladd, brwydr, rhyfel: v. ymladd, brwydro, ymwrfo.
 Battle-array, trefn-brwydr, aer-drefn
 Battleaxe, bāt'l-āks, n. bwyell ennileg, arf-fwyell [corn
 Battledoor, bāt'l-dō'r, n. pel-gip; llyfr
 Battlement, bāt'l-mēnt, n. canllaw, gwale
 Battology, bā-tōl'ō-jī, n. ffladredd
 Baubee, bō-bī', n. dimai Albanaidd
 Bauble, bō'bl, n. ffiril, tegau
 Bavaroy, bāv'ā-rōī, n. arwisg, hugan
 Bavin, bāv'īn, n. ffagoden, ysgubell
 Bawbling, bō'blīng, a. gwael, diwerth; dirmygus
 Bawd, bōd, n. carn-butain, llattai
 Bawdry, bō'drī, n. anlladiaith, serthedd
 Bawdy, bō'dī, a. anniwair, serth, aflan.
 Bawdy-house, n. puteindy
 Bawl, bōl, vi. gwaeddi, crochlefaen, bloeddio
 Bawrel, bō'rēl, n. math o guryll
 Bay, ba, n. môr-gilfach, angorfa; cwlas: a. gwineu, gwineugoch: vi. cyfarth.
 To keep at bay, peri sefyll, attal
 Bayard, ba'yūrd, n. ceffyl gwineu
 Bayonet, ba'yūn-ēt, n. gwnfidog, bidogan
 Baysalt, bā'sōlt, n. math o halen
 Baytree, ba'trī, n. llawryf, llawrwydden
 Bdellium, dēl'yūm, n. math o sudd peraroglus
 Be, bī (am, was, been), vi. bod, hanfod.
 To be about to, bod ar fedr
 Be-, px. oddiamgylch; rhag-
 Beach, bītsh, n. traethell, tywyn, beisdon
 Beacon, bī'kn, n. gwylfa, goleudy
 Beaconage, bī'kn-aj, n. treth gwylfa
 Bead, bīd, n. glain: pl. gleiniau; y paderau
 Beadle, bī'dl, n. rhingyll, plwyfwas
 Beagle, bī'gl, n. olrhēad, olrhein-gi
 Beak, bik, n. pig, gylfin, gylfant; duryn
 Beaker, bī'kūr, n. diodlestr [llong
 Beal, bīl, n. llynoryn, pendduyn
 Beam, bīm, n. trawst, tylath, swmer: pelydryn, paladr: vi. pelydru, llewyrchu
 Bean, bīn, n. ffāen: pl. ffa. Bean-pods, codau ffa. Bean-shells, plisg ffa, masgl ffa, cibau ffa. Bean-stalks, gwellt ffa, callodr ffa

BEF pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took

Bear, bē'r, n. arth; arthes: vt. (bore, bare, borne, born) dwyn, cludo, cynal, cario; goddef, dal. To bear with, cyd-ddwyn, ymaros ā. To bear witness, tystiolaethu

Beard, bī'rd, n. barf, col ŷd, adfach: vt. barfu; sarāu; blaen-docio [moel

Beardless, bī'rd'lēš, a. difaraf, heb farf, Bearer, bē'r'ūr, n. cludwr, cariw'r

Beargarden, bē'r'gār-dn, n. arthfa; ter-fysgle

Beast, bīst, n. anifail, mil, bwystfil

Beastial, bīs'tshāl, a. anifeilaidd, bwyst-filaidd; ffiaidd [budreddi

Beastliness, bīst'li-nēs, n. anifeildra;

Beastly, bīst'li, a. anifeilaidd, aflan, mochynaidd

Beat, bīt (pt. beat, bēt; pp. beaten, bī'tn), vt. curo, baeddu, pwnio, taro: n. cur; tic oriaw'r; rhodfa gwiliwr. To beat a drum, canu tabwrdd. A beaten path, llwybr sathredig

Beatific, bī-ā-tīf'īk, Beatifical, bī-ā-tīf'ī-kāl, a. gwynfydlawn

Beatification, bī-āt-ī-fī-ka'shūn, n. gwynfydedigrwydd [fydoli

Beatify, bī-āt'ī-fi, vt. gwyneithu, gwyn-

Beatitude, bī-āt'ī-tud, n. llawn wynfyd, dedwyddwch

Beau, bo, n. coegyn, coegddyn, pefryn

Beauish, bo'īsh, a. coegaidd, coegy-naidd

Beaumont, bo-mōnd', n. y byd llun-ieiddwch [hardd

Beateous, bu'tshūs, a. glān, prydf'erth,

Beauteousness, bu'tshūs-nēs, n. tegwch, harddwch [hardd

Beautiful, bu'tī-fūl, a. glān, prydf'erth,

Beautify, bu'tī-fi, vt. harddu, prydf'erthu, gwychu

Beauty, bu'tī, n. glendid, prydf'erthwch, harddwch; creiries, manon

Beaver, bī'vūr, n. ffrancon, llostlydan

Becafico, bēk-ā-fī'ko, n. aderyn tebyg i'r ēos, āg sydd yn porthi ar ffigys

Becalm, bī-kām', vt. llonyddu, llinaru, ymdawelu

Because, bī-kōz', con. oherwydd, oblegid, o achos; gan, am

Beck, bēk, n. amnaid, awgrym; gofer

Beckon, bēk'n, v. amneidio, rhoi am-naid neu awgrym

Beclip, bī-klīp', vt. cofleidio

Become, bī-kūm' (pt. became, bī-kam', pp. become), vt. gweddu, perthynu; dyfod [gweddeidd-dra

Becomingness, bī-kūm'ing-nēs, n.

Bed, bēd, n. gwely, gorweddfa

Bedabble, bī-dāb'l, vt. gwlychu, taenellu

Bedaggle, bī-dāg'l, Bedraggle, bī-drāg'l, vt. caglu, diblo [gwlychu

Bedash, bī-dāsh', vt. taenellu, ysgeintio,

Bedaub, bī-dōb' vt. diwyno, dwbio, pryddio, tomi

Bedazzle, bī-dāz'l, vt. dallu, tywyllu

Bedchamber, bēd'tsham-būr, n. ystafellwely, cuddigl

Bedclothes, bēd'klotHz, n. pl. dillad gwely

Bedeck, bī-dēk', vt. addurno, trwsio, ymbincio

Bedehouse, bīd'hūws, n. ysbytty, elusendy

Bedew, bī-du', vt. gwliitho, gwlychu

Bedfellow, bēd'fēl-o, n. cywely, cydwelywr

Bedight, bī-dit', a. trwsiedig

Bedim, bī-dīm', vt. dallu, tywyllu

Bedizen, bī-dīz'n, vt. addurno

Bedlam, bēd'lām, n. gwallgofdy, bedlem

Bedlamite, bēd'lām-it, n. dyn gorphwyll-og, ynyf-ddyn

Bedrid, bēd'rīd, a. gorweddiog

Bedrop, bī-drōp', vt. taenellu, ysgeintio

Bedstead, bēd'stēd, n. pren gwely, ochrgwely, erchwyn gwely

Bedtime, bēd'tīm, n. amser cysgu

Bedung, bī-dūng', vt. tomi, teilo

Bedust, bī-dūst', vt. llychwino, llychio

Bee, bī, n. gwenyñen

Beech, bītsh, Beech-tree, bītsh'trī, n. ffawydden

Beechen, bītsh'n, a. o ffawydd

Beech-mast, bītsh'māst, n. ffrwyth y ffawydd

Beef, bīf, n. cig eidion; ych (pl. Beeves)

Beehive, bī'hīv, n. cwch gwenyn, bodrydaf

Been, bīn, pp.—Be

Beer, bī'r, n. heiddlyn, cwrw, diod

Beet, bīt, n. beatws, betysen

Beetle, bī'tl, n. chwilen; gordd bren: vi. hongian allan, pwyso yn mlaen.

Beetleheaded, hurt, pendew

Beeves, bīvz, n. pl. anifeiliaid duon, ychain.—Beef [meryd lle

Befall, bī-fōl', v. dygwyddo, darfod, cy-

Befit, bī-fīt', v. gweddu, ymweddu

Befool, bī-fōwl', vt. twyllo; gwatwar

Before, bī-fō'r', prep. o flaen, ger bron, cyn: ad. gynt, o'r blaen [llaw

Beforehand, bī-fō'r'hānd, ad. yn mlaen

Befoul, bī-fōwl', vt. diwyno, halogi, budreddu

Befriend, bī-frēnd', vt. gwneyd cymwynas, cedu [neu eddi

Befringe, bī-frīnj', vt. addurno a sider

Beg, bĕg, vt. erfyn, deisyf, ymbil; cardota
 Began, bĭ-găn', pt.—Begin
 Beget, bĭ-gĕt' (pt. begat, bĭ-găt', begot; pp. begotten), vt. cenedlu, eppilio
 Beggar, bĕg'ūr, n. cardoty, crefwr: vt. llymâu, tlodi; rheiduso
 Beggarly, bĕg'ūr-lĭ, a. anghenog: ad. yn fawaid [eisiau
 Beggary, bĕg'ūr-ĭ, n. tlodi, anghenoctyd,
 Begin, bĭ-gĭn', (began, begun) vt. dechreu, cychwyn
 Begird, bĭ-gŭrd', vt. gwregysu; cylchynu
 Beglerbeg, bĕg'lŭr-bĕg, n. llywodraethwr ar dalaith yn Twrci
 Begone, bĭ-gŏn', int. ymaith! ffwrdd!
 Begot, bĭ-gŏt', pt.—Beget
 Begotten, bĭ-gŏt' n, pp.—Beget
 Begrease, bĭ-grĭz', vt. iro, seimio; ymiro
 Begrime, bĭ-grim', vt. duo, pardduo, budreddu [twyllo
 Beguile, bĭ-gil', vt. hudo, llithio, denu,
 Begun, bĭ-gŭn', pp.—Begin
 Behalf, bĭ-hăf', n. plaid, rhan, achos, tu
 Behave, bĭ-hav', vi. ymddwyn, ymarweddu, gwneyd. To behave one's self, ymddwyn yn addas, ymddwyn
 Behaviour, bĭ-hăvĭ-ūr, n. ymddygiad, moes [tori pen
 Behead, bĭ-hĕd', vt. dibenu, torfynyglu,
 Behemoth, bĭ-hĭ-mŏth, n. afon-farch
 Behest, bĭ-hĕst', n. addewid, gorchymyn, archiad [cefn
 Behind, bĭ-hind', pre. yn ol, ar ol, y tu
 Behindhand, bĭ-hind'hănd, ad. yn ol llaw, ar ol
 Behold, bĭ-hold' (pt. beheld, bĭ-hĕld'; pp. beheld, beholden), vt. edrych, gweled, golygu, tremio
 Beholden, bĭ-hold'n, a. rhwymedig, dan ddyled: pp.—Behold [lles
 Behoof, bĭ-hŭf', n. mantais, elw, budd,
 Behoovable, bĭ-hŭvă-bl, a. gweddus; llesol, addas [addas
 Behoove, Behove, bĭ-hŭv', vi. bod yn Being, bĭ'ing, n. hanfod, bod
 Belabour, bĭ-la'bŭr, vt. dwys-guro, baeddu, treisio
 Belamy, bĕl'ă-mĭ, n. cyfaill, cyfeillachwr
 Belated, bĭ-la'tĕd, a. diweddar, hwyr
 Belay, bĭ-la', vt. cynllwyn, rhagod; sicrâu rhaff
 Belch, bĕltsh, vi. bytbeirio: n. bytheiriad
 Beldam, bĕl'dăm, n. hen-wrach, hen fall
 Beleague, bĭ-lĭg', vt. cylchynu, gwarchâu, amgylchynu [ydd
 Belfounder, bĕl'fŭwn-dŭr, n. clych-dodd-

Belfry, bĕl'frĭ, n. llofft y glôch
 Belial, bĭ-lĭ-ăl, n. y fall, diafol; drygioni
 Belie, bĭ-lĭ', vt. athrodi, enllibio, camgyhuddo; dadguddio
 Belief, bĭ-lĭf', n. ffydd, coel, cred, crediniaeth; credo
 Believe, bĭ-liv', vt. credu, coelio, ymddiried [goel
 Believable, bĭ-lĭ'vă-bl, a. credadwy, hy-Believer, bĭ-lĭ'vŭr, n. credadyn, ffyddloniad
 Belike, bĭ-lik', ad. ysgatfydd, tebygol
 Bell, bĕl, n. cloch: pl. clych, clychau
 Belle, bĕl, n. coegeiddferch, glanferch, bun hoewdeg
 Belles-lettres, bĕl-ĕ'trŭ, n. tlws-ddysg
 Bellied, bĕl'ĭd, a. boliog, crothog
 Belligerent, bĕ-lĭj'ŭr-ĕnt, a. rhyfelog
 Bellipotent, bĕ-lĭp'o-tĕnt, a. cadarn mewn rhyfel [cyhoeddwr
 Bellman, bĕl'măn, a. clochydd, criwr,
 Bellmetal, bĕl'mĕt-ăl, n. clych-fettel, clych-adwyn
 Bellow, bĕl'o, vi. rhuo, brefi, bugunaw
 Bellows, bĕl'ŭs, n. pl. megyn
 Belluine, bĕl'u-in, a. bwystflaidd, creulawn, gwyllt, anwar
 Belly, bĕl'ĭ, n. bol, bola; ceudod, cest, tor; croth, bru: vi. bolio, chwyddo allan [coluddwst
 Bellyache, bĕl'ĭ-ak, n. bolwst, dolur bol,
 Bellybound, bĕl'ĭ-bŭwnd, a. bolrwym
 Bellyful, bĕl'ĭ-fŭl, n. bolaid, gwala
 Belong, bĭ-lŏng', vi. perthynu, deiryd, bod yn meddiant i
 Belout, bĭ-lŭwt', vt. difrio
 Beloved, bĭ-lŭvd', n. anwylyd, anwylddyn, cariad: a. anwyl, eu, hoff, cariadus
 Below, bĭ-lo', vt. & ad. is, islaw, isod, obry, oddi tanodd
 Belswagger, bĕl'swăg-ŭr, n. rhodreswr, bocsachwr
 Belt, bĕlt, n. gwregys, rhwymyn
 Belwether, bĕl'wĕth-ŭr, n. llwdn y gloch, yr arweinydd [gwaradwyddo
 Bemire, bĭ-mĭ'r', vt. diwyno, tomi;
 Bemoan, bĭ-mon', vt. cwyno, galaru; ymofidio, cwynfan
 Bemoil, bĭ-mŏil', vt. budreddu, anurddo
 Bemourn, bĭ-mŏrn', vt. galaru, cwyno ar; arwylo
 Bench, bĕntsh, n. mainc, eisteddle; gorseddfa, brawdle; eisteddfod; y cydeistedd
 Bencher, bĕn'tshŭr, n. aelod, athrofa gyfreithiol

BES pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Bend, bēnd (*bent, bent*), v. plygu, dolenu; gwyro; annelu; cyfeirio, camu, ymblygu: n. plyg, camedd, crymedd. To bend a bow, annelu bwa

Bendable, bēn'dā-bl, a. plygadwy, hyblyg
Bendlet, bēnd'lēt, n. taleithig

Beneath, bī-nīth', pr. & ad. is, islaw, isod, obry, tan, goris

Benedictine, bēn-ī-dīk'tīn, a. yn perthyn i fynachod o urdd Benedict

Benediction, bēn-ī-dīk'shūn, n. bendith, bendithiad [wynas, haeledd, cēd

Benefaction, bēn-ī-fāk'shūn, n. cym-
Benefactor, bēn-ī-fāk'tūr, n. cymwynaswr, noddwr [wynaswraig

Benefactress, bēn-ī-fāk'trēs, n. cym-
Benefice, bēn'ī-fīs, n. bywioliaeth eglwysig [asgarwech, haelioni

Beneficence, bī-nēf'ī-sēns, n. mwyn-
Beneficent, bī-nēf'ī-sēnt, a. hael, haelionus; daionus

Beneficial, bēn-ī-fīsh'āl, a. buddiol, llesol
Beneficiary, bēn-ī-fīsh'ūr-ī, a. glwysfuddog; yn dal bywoliaeth dan arall

Benefit, bēn'ī-fīt, n. budd, lles; cymwynas: v. llesâu, peri budd. Benefit of clergy, braint eglwyswr

Benet, bī-nēt', vt. maglu, rhwydo

Benevolence, bī-nēv'ō-lēns, n. ewyllys da, daioni, caredigrwydd

Benevolent, bī-nēv'ō-lēnt, a. daionus, caredig, caruaidd [hael

Benign, bī-nīn', a. tirion, mwyn, gwâr,
Benignant, bī-nīg'nānt, a. hynaws, rhadlawn; da [mwyneidd-dra

Benignity, bī-nīg'nī-tī, n. hynawsedd,
Benison, bēn'ī-zn, n. bendithiad

Bent, bēnt, n. ystumiad, plygiad; tuedd, gogwyddiad, tueddfryd: pt. & pp.—
Bend

Benumb, bī-nūm', vt. merwino, fferu

Benzoin, bēn-zōīn', n. math o ystor meddygol

Bepaint, bī-pant', vt. amliwio, arliwio

Beplume, bī-plum', vt. addurno a phlyf

Bequeathe, bī-kwīth', vt. cymynu, rhoi mewn ewyllys

Bequest, bī-kwēst', n. cymyn, cymynrodd, rhodd mewn ewyllys

Bereave, bī-rīv' (pt. & pp. *bereft*, bī-rēft), vt. difuddio, difeddu; amddifadu

Bereavement, bī-rīv'mēnt, n. difeddiad, difuddiad

Bergamot, būr'gā-mōt, n. pēr-bren

Bergomask, būr'go-māsk, n. math o ddawns gynt

Bergmaster, būr'gās-tūr, n. goruchwylwr ar fwyngloddwyr [wyr

Bergmote, būr'gōt, n. llys mwynglodd-
Berlin, būr'līn, n. math o gerbyd

Bernardine, būr'nūr-dīn, n. mynach o urdd St. Bernard [aeron

Berries, bēr'īz, n. pl. grawn, cyrawel,
Bertram, būr'trām, n. pelydr gwyllt

Beryl, bēr'īl, n. y maen beryl

Beseech, bī-sītsh' (pt. & pp. *besought*), vt. atolygu, deisyf, erfyn, ymbil, crefu

Beseem, bī-sīm', vi. gweddu, cydweddu
Beseemingness, bī-sīm'ing-nēs, n. gweddeidd-dra

Beset, bī-sēt', vt. cynllwyn; amgylchynu

Beshrew, bī-shrēw', vt. difrio, senu, rhegu
Beside, bī-sīd', Besides, bī-sīdz', pr.

gerllaw, wrth, yn ochr, yn mynl, yn agos at; heblaw, gyda. Beside one's self, gwallgofus, ynyf

Besiege, bī-sīj', vt. gwarchae, amgylchu
Besmear, bī-smī'r', vt. iro, dwbio

Besmoke, bī-smok', vt. mygu, mygsychu
Besmut, bī-smūt', vt. pardduo, huddiglo

Besom, bī-zūm, n. ysgubell, ysgub

Besort, bī-sōrt', vi. gweddu, hyweddu
Besot, bī-sōt', vt. lled-feddwi; syfrdanu

Besought, bī-sōt', pt. & pp.—Beseech
Bespangle, bī-spāng'gl, vt. serenu, dyfritho [enllibio

Bespatter, bī-spāt'ūr, vt. diblo, diwyno;
Bespawl, bī-spōl', vt. poeri, amboeri

Bespeak, bī-spīk' (bespoke, bespoken), vt. rhag-erchu, rhag-ofyn, rhag-ddangos [fritho

Bespeckle, bī-spēk'l, vt. amliwio, mân-
Bespew, bī-spu', vt. chwydu ar

Bespoke, bī-spok', pt.—Bespeak

Bespoken, bī-spō'kn, pp.—Bespeak
Bspot, bī-spōt', vt. manu, britho, brychu

Bespread, bī-spred', (pt. & pp. *bespread*), vt. taenu, lledu, gorchuddio

Besprinkle, bī-spring'kl, vt. taenellu, ysgeintio

Besputter, bī-spūt'ūr, vt. taenu poer

Best, bēst, a. goreu: ad. yn oreu. sd.—
Good, Well. To the best of my know-

ledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth

Bestial, bēs'tshāl, a. anifeilaidd, creulawn
Bestow, bī-stō', vt. rhoddi, anrhegu; cyfleu [mhwylllog

Bestraught, bī-strōt', a. gwallgofus, an-
Bestrew, bī-stru', vt. gwasgaru, taenu

Bestride, bī-strīd' (bestrode, bī-strod',
bestriden, bī-strīd'n), vt. myned goes o bob tu

Bestud, bî-stûd', vt. boglynu
 Bet, bêt, n. cyngwystl: vt. cyngwystlo
 Betake, bî-tak', vt. ymosod, ymroddi; rhoi bryd; cyrchu at
 Beteem, bî-tîm', vt. anrhegu, rhoddi
 Bethink, bî-thîngk', vi. ystyried; pwylo; adgofio
 Bethral, bî-thrôl', vt. caethiwo, darostwng
 Bethump, bî-thûmp', vt. dyrnodio, pwyo
 Betide, bî-tid', v. damweinio, dygwydd
 Betimes, bî-timz', ad. yn brydlawn, yn yn gynar, yn fore [rhag-ddangos
 Betoken, bî-to'kn, vt. arwyddo, argoeli,
 Betray, bî-tra', vt. bradychu, dadguddio, cyhuddo [hoewi
 Betrim, bî-trîm', vt. trwsio, cymhenu,
 Betroth, bî-trôth', vt. dyweddio, ymgredu
 Betrusted, bî-trûst', vt. ymddiried i
 Better, bêt ûr, a. gwell, rhagorach: ad. yn well: cd.—Good, Well: vt. gwellâu. So much the better, goreu gyd. To get the better of, gorchfygu. To get better, to make better, gwella, gwellâu
 Betty, bêt'î, n. math o offeryn at dori trwy ddrws
 Between, bî-twîn', Betwixt, bî-twîkst, pre. rhwng, yn mysg
 Bevel, bæv'l, n. conglyn, pedror, pedryd
 Beverage, bæv'ür-aj, n. diod; gwirod
 Bevy, bæv'î, n. haid o adar; myntai, diadell [galaru, alaethu
 Bewail, bî-wal', vt. cwyno, cwynfan,
 Bewailable, bî-wa'lâ-bl, a. gwiw-gwÿn, alaethol [gadw, ymogelyd
 Beware, bî-wê'r', vt. gochel, gwilio, ym-
 Bewet, bî-wêt', vt. gwlychu, mwydo
 Bewilder, bî-wîl'dür, vt. dyrysu, annhrefni
 Bewitch, bî-wîts'h', vt. rheibio, llygad-
 tynu, hudo; swyno; tynu serch, denu
 Bewray, bî-ra', vt. datguddio, bradychu, dangos; diwyno
 Bey, ba, n. llywydd yn mysg y Tyrciad
 Beyond, bî-yönd', prep. dros, tros, tra, tu hwnt i, tu draw i; yn mhellach; uwchlaw [carw
 Bezantler, bî-zânt'lür, n. ail gangen corn
 Bezoar, bî-zô'r', n. math o gareg rin-
 weddol rhag gwenwyn
 Bezonian, bî-zo'nî-än, n. dyhiryn, adyn
 Bezzle, bæv'l, vi. gloddesta, diotta
 Biangulous, bi-äng'gu-lüs, a. dwy onglog
 Bias, bi'äs, n. tueddiad, gwÿredd: vt. tueddu, lled ochri; denu
 Bib, bîb, n. bron-liain, bron-lian: v. llymeitian, diota

Bible, bi'bl, n. y Bibl; yr Ysgrhythyr lân; y Llyfr [yrol
 Biblical, bîb'lî-käl, a. biblaidd, ysgryth-
 Bibliographer, bîb-lî-ög'râ-für, n. ys-
 grifenydd llyfrau [gellaidd
 Bibliothecal, bîb-lî-öth'î-käl, a. llyfr-
 Bibulous, bîb'u-lüs, a. yspwngaid, masw
 Bicapsular, bi-käp'su-lür, a. deu-ranol
 Bice, bis, n. math o liw glas
 Bicipital, bi-sîp'î-täl, Bicipitous, bi-sîp'î-tüs, a. dau-benog
 Bicker, bîk'ür, vi. ymryson, ymrafaelïo, ymgecu [nhen
 Bickering, bîk'ür-îng, n. ymryson, cy-
 Bickern, bîk'ürn, n. haiarn blaenfain
 Bicorn, bi'körn, Bicornous, bi-körn'üs, a. dau-gornïog [og
 Bicorporal, bi-kör'po-räl, a. dau-gorph-
 Bid, bîd (bade, bidden), vt. erchi; gwa-
 hodd; cynyg. To bid farewell, canu'n iach
 Bidden, bîd'n, pp.—Bid
 Bidder, bîd'ür, n. archwr, cynygiwr
 Bide, bid, (pt. & pp. bode), vi. aros, trigo; goddef
 Bidental, bi-dên'täl, a. dau-ddeintiog
 Biennial, bi-ên'yäl, a. dwy-flwyddol
 Bier, bi'r, n. elor, elorwydd
 Biestings, bîs'tîngz, n. pl. llaeth tor
 Bifarious, bi-fê'r'î-üs, a. deublyg, dyblyg; ammheus
 Biferous, bîf'ür-üs, a. deugnydiog
 Bifid, bi'fîd, Bifidated, bîf'î-da-têd, a. fforehog
 Bifold, bi-fold', a. dyblyg
 Biformed, bi'förm'd, a. dau-ffurfiog
 Bifurcated, bi-für'ka-têd, a. deubigog
 Big, bîg, a. mawr; braisg, beichiog, torog. As big, cymaint. Big-bellied, bolïog, beichiog. Big with young, torog. Big with calf, cyflo
 Bigamist, bîg'â-mîst, n. amlwreigiwr
 Bigamy, bîg'â-mî, n. amlwreigiaeth, dwyweddiad [piser
 Biggin, bîg'în, n. taleith-gapaban;
 Bight, bit, n. cylech-dorch rhaff angor
 Bigness, bîg'nês, n. maint, maintïoli
 Bigot, bîg'üt, n. dall-bleidiwr, dyn pen-
 boeth [boethder
 Bigotry, bîg'üt-rî, n. dall-bleidiad, pen-
 Bilander, bil'än-dür, n. math o long fechan
 Bilberries, bîl'bër-îz, n. pl. llus, llus duon bach: Bilberry-tree, lluswydden
 Bilbo, bil'bo, n. cleddyf
 Bilboes, bîl'boz, n. cyffion llongwyr

BLA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tū=too, tūk=took;	
Bile, bil, n. geri, llyn y bustl; penddūyn, llyncryn	Birthright, būrth'rit, n. genedigaeth fraint
Bilge, bīlj, n. lled gwaelod llong: v ymdolcio, ymddryllio	Biscuit, bīs'kīt, n. bara caled, teisen galed
Bilingual, bi-ling gwūis, a. dau-dafodog	Bisect, bi-sēkt', vt. deubarthu, rhanu
Bilious, bil'yūs, Biliary, bil'yūr-ī, a. geriog, geriaidd	Bishop, bīsh'ūp, n. esgob, golygwr; math o ddiod
Bilk, bilk, vt. twyllo, siomi	Bishoprick, bīsh'ūp-rīk, n. esgobaeth
Bill, bīl, n. craifft, dyleb, ysgrifen-rwym; rhybudd cyhoedd; pig, gylfant, gylfin, duryn: vt. pig-gusanu, anwesu; cyhoeddi. Bill-hook, glaif. Hedgebill, gwddi, cryman cau	Bisk, bīsk, n. cawl, isgell, potes
Billet, bīl'ēt, n. byr-lythyr; nodyn, cipyll: vt. rhoi lletty-lythyr	Bismuth, bīz'mūth, n. math o adwyn, ystaenwydr
Billeted, bīl-ē-dw', n. llythyr caru	Bison, bīz'ūn, n. ych gwyllt, bual
Billiards, bīlyūrdz, n. math o chwarae â phelau ifori [moryn]	Bissextile, bī-sēks'tīl, n. blwyddyn naid
Billow, bīl'ō, n. ton, gwaneg, môr-gaseg,	Bisson, bīs'ūn, a. dall, tywyll
Billowy, bīl'ō-ī, a. tonog, tonol	Bisulcous, bi-sūl'kūs, a. fforchog, ewin fforchog [deryn; genfa]
Bin, bīn, n. cist, cist ystyfflog	Bit, bīt, n. tamaid, safnaid, difyn,
Binary, bī'nūr-ī, a. dyblyg, deuol	Bitch, bītsh, n. gast, gasten
Bind, bind (pt. bound, pp. bound), vt. rhwymo, clymu, ymyl-wisgo	Bitchfox, bītsh'fōks, n. cadnoes
Binding, bīn'dīng, n. rhwymiad; ymyl-wisgiad	Bite, bit, n. enöad; bráth; tamaid; hoced; hocedydd: vt. (pt. bit, bīt, pp. bitten, bīt'n, bit), enöi; brathu, pigo; twyllo [onglyr-gist]
Binnacle, bīn'ā-kl, n. compawd-gist llong	Bittance, bīt'ā-kl, n. compawd-gist,
Binocle, bīn'ō-kl, n. syllddrych i'r ddau llygiad	Bitter, bīt'ūr, a. chwerw, bustlaidd, tost
Binocular, bī-nōk'u-lūr, a. dau-lygeidiog	Bittern, bīt'ūr'n, n. aderyn y bwn, bwmp y gors [bustledd]
Binomial, bi-no'mī-āl, a. dau enwol	Bitterness, bīt'ūr-nēs, n. chwerwder,
Biographer, bi-ōg'rā-fūr, n. buch-draethydd [buch-draethiad]	Bittervetch, bīt'ūr-vētsh, n. pys y garanod
Biography, bi-ōg'rā-fī, n. bywgraphiad,	Bitumen, bī-tu'mēn, n. pyg-glai, pyglöyn, dyglist
Biparous, bīp'ār-ūs, a. gyfeillddwyn	Bituminous, bī-tu'mī-nūs, a. dyglistaidd
Bipartite, bīp'ār-tit, a. dwyran, deuran	Bivalve, bī'vāl, Bivalvular, bi-vāl'vu-lūr, a. deufasglog; dwygragenog
Biped, bī'pēd, n. creadur deudroed	Bivouac, bī'vū-āk, vi. bod dan arfau drwy'r nos: n. cadwyliad
Bipedal, bīp'ī-dāl, a. daudroediog, deudroed	Bizantine, bīz'an-tin, n. darn o aur gwerth pumtheg punt
Bipennated, bi-pēn'ā-tēd, a. dwyadeiniog	Blab, blāb, vt. digelu chwedl, clepian; ffadru: n. clepiwr, hauwr chwedlau
Bipetalous, bi-pēt'ā-lūs, a. dwyddalenog	Black, blāk, a. du; tywyll, erchyll, dybryd: n. dyn du: vt. duo, duliwio. To beat black and blue, cleisio, dygleisio. Black art, y gelfyddyd ddu, dewiniaeth
Biquadrate, bi-kwōd'rat, Biquadratic, bi-kwō-drāt'īk, n. pedrysawdd: a. pedrysoddol [bedwen]	Blackamoor, blāk'ā-mūr n. dyn du
Birch, būrthsh, n. bedw. Birch-tree,	Blackberries, blāk'bēr-īz, n. pl. mwyar duon. Blackberry-bush, dyryslwyn, mierinlwyn
Birchen, būrthsh'n, a. o fedw	Blackbird, blāk'būr'd, n. mwyalch, mwyalchen, yr aderyn du
Bird, būr'd, n. aderyn, edyn. Female Bird, adaren	Blackcap, blāk'āp, n. penlöyn, y lleian
Birdlime, būr'd'lim, n. glud, ysgrawling	Blackcock, blāk'ōk, n. ceiliog du, ceiliog y mynydd
Birgander, būr'gān-dūr, n. llwynogwyydd	Blackguard, bläg'ārd, n. dyhiryn, dryg-adynd, mab y fall
Birt, būr't, n. lleden y môr, tafod yr hýdd	Blacksmith, blāk'smīth, n. gof, gof du
Birth, būrth, n. genedigaeth, esgoriaeth. Of good birth, boneddig. Untimely birth, erthyl. Second birth, adenedigaeth	
Birthday, būrth'da, n. dydd genedigaeth	

Blacken, blāk'n, vt. duo, gordduo; ty-
 wyllu [duad
 Blacking, blāk'ing, n. du esgidiau;
 Blackish, blāk'ish, a. lled ddu, duaidd,
 tywyll, hyll [duder
 Blackness, blāk'nēs, n. duwch, duedd,
 Bladder, blād'ūr, n. pledren, chwysigen
 Blade, blad, n. llafn, llain; eginyn;
 paladr; pefryn, brolyn; llefnyn, llenc-
 yn: vt. llafnu, ymwychu. Blade of an
 oar, palf rhwyf. Blade of grass, glas-
 welltyn, blewyn glas. Bladebone, as-
 gwyrn y balsaf, crafell yr ysgwydd
 Blain, blan, n. penddŷyn; chwisigl;
 llynoryn; gweli
 Blamable, blāmā-bl, a. ceryddadwy,
 beius, ar fai
 Blame, blam, n. bai, cwl; gwyd: vt.
 beio, ceryddu; dwrddio
 Blameless, blam'lēs, a. difai, difeius,
 diargyhoedd [gochelyd; dioli
 Blanch, blāntsh, vt. canu; dirisgo;
 Bland, blānd, a. mwyn; afaethus
 Blandiloquence, blān-dīl'o-kwēs, n.
 gweniaith, hudiath
 Blandish, blān'dīsh, vt. gwenieithio;
 mwythddenu [gwenieithiad
 Blandishment, blān'dīsh-mēnt, n. afaeth;
 Blank, blāngk, n. gwagle; siom-gwtws:
 a. gwelw-lywd, gwyn; syn. Blank
 verse, mesur diodl
 Blanket, blāng'kēt, n. brycan, gwrthban
 Blare, blēr, vi. rhuo; enyn, fflagu
 Blaspheme, blās-fim', vt. cablu, difenwi
 Blasphemous, blās'fī-mūs, a. cabledus,
 cablaidd [difenwad
 Blasphemy, blās'fī-mī, n. cabled, cabl
 Blast, blāst, n. chwa, pwff, gwynt;
 chwŷth; malldod, deifiad, rhwd: vt.
 deifio; anafu; seithugo
 Blatant, blā'tānt, a. yn brefu fel llo
 Blatter, blāt'ūr, vi. rhuo, buguno;
 baldordd
 Blay, bla, Bleak, blik, n. math o wyniad
 Blaze, blaz, n. fflam, fflagl; seren wen
 yn nhalcen march: vi. fflamio; cy-
 hoeddi
 Blazon, blā'zn, Blazonry, blā'zn-rī, n.
 arwydd-farddoniaeth
 Blazon, blā'zn, vt. egluro arwyddion ar
 bais arfau; gwychu, addurno; cyhoeddi;
 dathlu [y glaswellt
 Bleach, blītsh, vt. canu yn yr haul, ar
 Bleak, blik, a. oer, oerllyd, anwydog;
 gwelw: n. gwyniad [rhyndod
 Bleakness, blik'nēs, n. oerni; fferdod,

Blear, blēr, vt. cilgochi'r llygaid; cib-
 ddallu: a. gwlyb, molawg, tost, gwan.
 Blear-eyed, llygad-wlyb, llygad-goch
 Bleat, blīt, n. brefiad: vi. brefu
 Bleed, blīd (pt. & pp. bled, blēd), v.
 gwaedu, gollwng gwaed, taro gwaed;
 colli gwaed
 Blemish, blēm'ish, n. anaf, bai, meff,
 gwrthuni: vt. anafu, anharddu, niweidio
 Blench, blēntsh, vi. tynu yn ol, ymrwystro
 Blend, blēnd, vt. cymysgu; cyd-dymheru;
 cysoddi
 Bless, blēs, vt. bendithio, lladu. Blessed,
 gwynfydedig, bendigedig, wedi ben-
 dithio
 Blessing, blēs'ing, n. bendith, gorlad,
 llād [rwydd, dedwyddyd
 Blessedness, blēs'ēd-nēs, n. bendigedig-
 Blew, blu, pt.—Blow
 Blight, blīt, n. golosgiad, deifiad; cawod:
 vt. golosgi, deifio; difwyno
 Blind, blind, a. dall, tywyll: vt. dallu,
 tywyllu; mwgydu; bwrw hud: n.
 caeadlen, gorchudd, mwgwd. Blind-
 man's buff, chwareu mwgwd
 Blindfold, blind'fold, vt. mwgydu y llyg-
 aid: a. âr llygaid wedi eu cuddio
 Blindness, blind'nēs, n. dallineb, dellni,
 delli [dall, ffaeledd
 Blindside, blind'sid, n. gwendid, ochr
 Blindworm, blind'wūrm, n. madfall,
 dallneidr
 Blink, blīngk, vi. ysmicio, amrantu
 Blinkard, blīng'kūrd, n. ysmiciwr, cil-
 lygadwr [gorhoen
 Bliss, blīs, n. gwynfyd, dedwyddyd,
 Blissful, blīs'fūwl, a. gwynfydedig, ded-
 wyddlawn [wch
 Blissfulness, blīs'fūwl-nēs, n. dedwydd-
 Blister, blīs'tūr, n. chwydalen, pothell;
 chwysigl, coden: vt. pothellu, chwydalu
 Blithe, blītsh, Blithesome, blītsh'sūm, a.
 llawen, llon, digrif, hoenus [fynu
 Bloat, blot, vt. chwyddo; chwythu i
 Bloatedness, blo'tēd-nēs, n. chwyddiant,
 chwydd
 Blob, blōb, Blobber, blōb'ūr, n. chwys-
 igen, bwrllwm. Blob-cheeked, boch-
 dew, bochog
 Block, blōk, n. cyff, boncyff, cipyll: vt.
 cau i fynu, gwarchâu
 Blockade, blō-kad', n. argae, gwarchae,
 cylchyniad [hurthgen
 Blockhead, blōk'hēd, n. penbwl, hurtn,
 Blockhouse, blōk'hūws, n. argae-borth
 Blockish, blōk'ish, a. hurt, penglogaidd

BOL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

- Blomary, blŵ'mūr-ī, n. tawdd-ffwrn haiarn [wtreswr
Blood, blūd, n. gwaed, crau; trās;
Bloodshed, blūd'shēd, n. tywalltiad gwaed
Bloodshot, blūd'shōt, n. y fflameg: a. gwaed-gleisiog [am waed
Bloodthirsty, blūd'thūrs-tī, a. sychedig
Bloodvessel, blūd'vēs-ēl, n. gwaed lestr, rhedwely
Bloody, blūd'ī, a. gwaedlyd, creulawn.
Bloody-flux, gwaedlif, gwaedlifant
Bloom, blŵm, n. blodau; glasbail, glesni; gwrid: vi. blodeuo, blaguro; ffynu [blodeuo
Blossom, blōs'ūm, n. blodeuyn: vi.
Blot, blōt, n. du, dunod, dufan; anaf; anair: vt. duo, diwyno. To blot out, dilēu. Blotting-paper, sugn-papur
Blotch, blōtsh, n. crug-darodd; llynoryn
Blouse, blŵz, n. cot ysgafn
Blow, blo, n. dyrnod, ergyd, cnoc, ffat, llab, tres, cernod: v. (blew; pp. blown), chwythu; blodeuo
Blown, blon, pp.—Blow
Blowze, blūwz, n. llances fochgoch; yslebrn
Blowzy, blūw'zī, a. wyneb-goch, swga
Blubber, blūb'ūr, n. math o for bysg; braser y morfil: vt. wylo nes chwyddo y bochau
Bludgeon, blūj'ūn, n. cwlbren, pastwn
Blue, blu, n. lliw glās, glās: a. glās, asurliw: vt. glāsu, lliwio yn lās
Blueness, blu'nēs, n. glesni: clais-liwiad
Bluff, blūf, a. traws-falch, cuchiog
Blunder, blūn'dūr, n. amryfusedd, camgymeriad, camsyniad; coll: vi. camsynied [ddryll, gwn byr
Blunderbuss, blūn'dūr-būs, n. rhwth-
Blunderhead, blūn'dūr-hēd, n. dyn pendew
Blunt, blūnt, a. pŵl; difoes, trwsgl, lled-arw: vt. pylu, di-awchu
Bluntness, blūnt'nēs, n. pylni, pyledd; difoesedd
Blur, blūr, n. duad, brycheuyn; anaf; magl: vt. ysbrychu; diwyno
Blurt, blūrt, vt. digelu chwedl, baldorodd, ffladur
Blush, blūsh, vi. gwrido, cochi, yswilio: n. gwrid, gwyledd; gwridiad
Blushet, blūsh'ēt, n. geneth wylaidd
Bluster, blūs'tūr, n. rhuad, trwst, terfysg: vi. trystio, dadwrdd, gwag-fygwth
Blusterous, blūs'tūr-ūs, a. tymbestlog, trystfawr, brochus
Bo, bo, int. bo! bolol! Bo-peep, mig-ynguddiad
Boar, bō'r, n. baedd, tremyniad
Boarish, bō'r'ish, a. baeddaidd; taegaidd
Board, bō'rd, n. eisteddfod; astell, planc; bwrdd: v. byrddio, byrddu; tâl-westu.
Board-wages, dogn at ymborth
Boardyard, bō'rd'yārd, a. astellfa
Boast, bost, n. ffrost, ymffrost, bocсах, bost, brol: vi. ymffrostio, bocсachu, bostio [ffrostgar, bostgar
Boastful, bost'fŵl, Boastive, bos'tiv, a.
Boat, bot, n. bad, cwch. Ferry-boat, ceubal; ysgraff
Boatman, bot'mān, n. badwr, ysgraffwr
Boatswain, bo'sn, n. penbadwr
Bob, bōb, n. dyrnod ysgafn, cnith; croes-air: a. byr, cwta: vt. taro'n ysmala; gwawdio; twyllo; maeddu
Bobbin, bōb'īn, n. math o llynyn gwyn; plethwäell [plant
Bobcherry, bōb'tshēr-ī, n. math o chware
Bobtail, bōb'tal, n. cynffon gwta
Bobwig, bōb'wīg, n. gwallt gapan gwta
Bode, bod, vt. darogan, argoeli, rhagarwyddo: pt. & pp.—Bide [argoel
Bodement, bod'mēnt, n. daroganiad,
Bodice, bōd'īs, n. gwasg-rwym merch
Bodiless, bōd'ī-lēs, a. digorff, anghorffol
Bodily, bōd'ī-lī, a. corffol, corfforol
Bodkin, bōd'kīn, n. gwäell; mynawyd; nodwydd [paladr; llu
Body, bōd'ī, n. corff; un; swm, crynodeb;
Bog, bōg, n. cors, mignen, siglen, pydwern [llygeirin
Bogberries, bōg'bēr-īz, n. pl. llygaeron,
Boggle, bōg'g'l, vi. petruso; tynu yn ol; cloff-siarad
Boggy, bōg'ī, a. corsog, siglenog
Bohea, bo-hī', n. math o de garw
Boil, bōil, n. penddüyn, llynoryn: v. berwi
Boiler, bōil'ūr, n. callawr, pair, berwedydd
Boisterous, bōis'tūr-ūs, a. terfysglyd, bloeddgar [aeth, terfysg
Boisterousness, bōis'tūr-ūs-nēs, n. afreol-
Bold, bold, a. hyf, ëon, diarswyd, anturiol, hyderus, dewr: ehud; gwastad-lyfn. To make bold to, cymeryd ar, beidio, bod yn hŷ
Bolden, bol'dn, v. ëoni, ymëoni, ymhyfäu
Boldness, bold'nēs, n. hyfder, ëonder; haerllugrwydd
Bole, bol, n. priddell; mesur o 12 cibyn
Bolis, bol'īs, n. pelen o dân a defir i'r awyr

Boll, bol, n. paladr; calaf; bolltad: v. corsenu, hadu
 Bolster, bol'stūr, n. gobenydd, clustog: vt. attegu
 Bolt, bolt, n. bollt, bar, trosol, gefyn: vt. bolltio; saethu; gogrynu, traflyncu, peillio. Bolting-house, peillyd
 Boltsprit, bŭw'sprīt, n. hwyllbren yn flureg llong.—Bowsprit
 Bolus, bo'lūs, n. pelen feddygol
 Bomb, būm, Bombshell, būm'shēl, n. pelen hylosg [hylosg
 Bombard, būm-bārd', vt. ergydio pelenau
 Bombardier, būm-bār-dī'r', n. triniwr gynau y pelenau hyn [mysg-we
 Bombasin, būm-bā-zīn', n. math o gy-Bombast, būm-bāst', n. y pren cotwm; math o frethyn cotymyg; chwydd-iaith
 Bombastic, būm-bās'tīk, a. chwyddedig, gorwag [trwst
 Bombilation, būm-bī-lā'shūn, n. sŵn
 Bombketch, būm'kētsh, n. llong i daflu pelenau hylosg [putain
 Bonaroba, bo-nā-ro'bā, n. gordderch
 Bonassus, bo-nās'ūs, n. bual, ych gwyllt
 Bonchretien, bōn-krēt'yēn, n. math o beren
 Bond, bōnd, n. rhwymyn, cadwyn, tid; ysgrifrenrwym, rhwymedigaeth, rhwymiad [carchar
 Bondage, bōn'daj, n. caethiwed, caethfyd
 Bondman, bōnd'mān, n. caethwas
 Bondservice, bōnd'sūr-vīs, n. caethwasanaeth, gwarogaeth
 Bondwoman, bōnd'wōm-ān, n. caethferch
 Bone, bon, n. asgwrn: vt. di-asgwrn.
 Bone-setter, gosodwr esgyrn
 Bonelace, bon'las, n. ysnoden lin
 Boneless, bon'lēs, a. diesgryn
 Bonfire, bōn'fī'r, n. coelcerth, bonffagl
 Boniface, bōng'grās, n. heulrod, cysgod-dalaith [guwch, capan merch
 Bonnet, bōn'ēt, n. cwewll, penwisg, pen-Bonny, bōn'ī, a. hoew-wych, dillyn; hoenus; difyr [enwyn sur
 Bonnyclabber, bōn'ī-klāb-ūr, n. llaeth
 Bony, bo'nī, a. ysgyrnig, esgyrniog
 Booby, bōw'bī, n. hurtyn, drelyn, penbwl; aderyn mawr
 Book, bŭk, n. llyfr, llyfryn. A little book, llyfryn, llyfran. Book-keeper, cryfrifydd, llyfrwr. Book-keeping, llyfryddiaeth, cryfryddiaeth [wr
 Bookbinder, bŭk'bin-dūr, n. llyfr-rwym-Bookcase, bŭk'as, n. llyfrgell
 Bookish, bŭk'īsh, a. llyfrgar

Bookmate, bŭk'īnat, n. cyd-ysgolaig
 Bookseller, bŭk'sēl-ūr, n. llyfrwerthwr
 Bookworm, bŭk'wūrm, n. llyfrbryf; darllenydd diflin [ymgyrchu
 Boom, bŭm, n. hwyll bawl: v. ruthoro;
 Boon, bŭn, n. arch, deisyfiad; rhodd, cēd: a. llawen, difyr, cellweirus
 Boor, bŭ'r, n. drelyn, delffyn, taelog-ddyn, gwerinwr [aidd, delffaidd
 Boorish, bŭ'r'īsh, a. taelogaidd, gwlad-Boorishness, bŭ'r'īsh-nēs, n. taelogrwydd, dreldra
 Boose, bŭz, n. cōr mewn beudy, preseb
 Boot, bŭt, n. botasen, cwran, coesarn; cist cerbyd; mantais, elw, ennill; anrhaith: vt. elwa, ennill; gwisgo botasau
 Booth, bŭth, n. bŭth, lluesty, caban
 Bootjack, bŭt'jāk, n. botas-bren, cwran-bren
 Bootless, bŭt'lēs, a. anfuddiol, diles, ofer
 Booty, bŭt'ī, n. ysglyfaeth, anrhaith, caffaeliad, ysbail
 Borachio, bo-rātsh'ō, n. costrel, barilan
 Borax, bo'rāks, n. math o halen
 Bordel, bōr'dēl, n. puteindy
 Border, bōr'dūr, n. ffin, cyffin, cyffiniad, terfyn; bargod; ymyl; godre; ymyl-waith: vt. cyffinio, terfynu ar; ymylu
 Borderer, bōr'dūr-ūr, n. cyffiniwr; cymydog
 Bore, bō'r, n. twll; twll clo; ceudwll: vt. tyllu, ebillio: pt.—Bear
 Boreal, bō'r'ī-āl, Borealis, bō'r-ī-a'līs, a. gogleddol
 Boreas, bō'r'ī-ās, n. gogledd-wynt
 Born, bōrn, pp. ganedig—Bear. First-born, cyntafanedig
 Borne, bō'rn, pp. cynaledig—Bear
 Borough, bŭr'ō, n. bwrdeisdref
 Borrow, bŭr'ō, vt. echwynna, benthyca
 Boscage, bōs'kaj, n. coedwig; gwig-ffrwythau
 Bosky, bōs-kī, a. coediog, garwaidd
 Bosom, bŭz'ūm, n. monwes, mynwes, cilfach: vt. mynwesu; cofleidio, col-eddu. Bosom friend, cyfaill anwyl
 Boss, bōs, n. boglyn; bogeilglwm, oddf
 Botanic, bo-tān'īk, Botanical, bo-tān'ī-kāl, a. llysieuaidd [ydd
 Botanist, bōt'ā-nīst, n. llysieuwr, llysieu-Botanology, bōt-ā-nōl'ō-jī, n. llysieu-draith [wriaeth
 Botany, bōt'ā-nī, n. llysieuath, llysieu-Botch, bōtsh, n. pyloryn, llynoryn, crachen; brās-waith: vt. brās-drwsio, hagr-glytio

BRA	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
Both, both, a. dau, dwy, dauoedd, dwy-oedd. Both of us, ni ein dau	Bowl, bol, n. cawg, mail; bwl, pelen, enapen, cronell, pêl-dreigl: vt. pêl-dreiglo. Bowling-green, bwl-gamlas
Bots, bōts, n. pl. euon, gwyrn, pryfigedd	Bowline, bo'lin, n. rhaffyn nghanol hwyl
Bottle, bōt'l, n. potel, costrel, costrelig: vt. costrelu, potelu	Bowman, bo'mān, n. saethydd
Bottom, bōt'ūm, n. gwaelod, sail, sylfaen; sawdd, llawr; godre; pant, dyffryn, ystrad	Bowman, bŵ'mān, n. rhwyfwr wrth ffureg cwch
Bottomless, bōt'ūm-lēs, a. diwaelod. Bottomless-pit, uffern, annwfn	Bowsprit, bŵ'sprīt, n. yr hwylbren gogwyddedig yn y ffureg
Bottomry, bōt'ūm-rī, n. llong wystl, arian echwyr ar long	Bowssen, bŵ'sn, vt. gwlychu, mwydo
Boud, bŵ'd, n. prfyn fyd, fyd-ysydd	Bowyer, bo'yūr, n. bwēydd, saer bwāu
Bouge, bŵj, v. treiddio, trydyllu, tyllu; ohwyddo allan	Box, bōks, n. blwch, golwrch, cisten; bocys: vt. dyrnodio, dwrnguro, paffio. A box in the ear, bonclust. Boxing match, dyrnodfa, dyrnodwaith. Box tree, bocysen, pren boc. Coach box, eisteddle cerbydwr. Christmas box, calenig [focys
Bough, bŵw, n. cainc, cangen, gwrysgen, clofen, osgl. A little bough, cangenig	Boxen, bōk'sn, a. wedi ei wneuthur o
Bought, bōt, pt. & pp.—Buy: n. camedd; cwlwm; ffon dafl	Boy, bōi, n. bachgen, llanc, hogyn. A little boy, bachgenyn
Bougie, bŵ'zhī, n. trwyddew	Boyish, bō'ish, a. bachgenaidd
Bounce, bŵwns, n. naid, ysbonc: vi. neidio; trystio; bocsachu, bostio	Boyishness, bō'ish-nēs, n. bachgeneidd-rwydd
Bound, bŵwnd, n. terfyn, ffin, cyffin: v. cyffinio; neidio: pt. & pp.—Bind	Brabble, brāb'l, n. ymgecaeth, ymgiprys: vi. ymgegu, ymeirio, ymdaeru
Bounden, bŵwn'dn, a. rhwymedig	Brace, bras, n. craff, rhwymyn; cwpl; cyplysnod (—): vt. cydio, cyfrwymo, rhwymo; tynāu, cryfāu
Boundless, bŵwnd'lēs, a. annherfynol	Bracelet, bras'lēt, n. breichled, breichrwy
Bounteous, bŵwn'tshūs, Bountiful, bŵwn'ti-fw'l, a. hael, rhodddgar, cedawl, cymwynasgar	Bracer, bra'sūr, n. cyfrwmydd; tynāwr
Bounty, bŵwn'tī, Bountifulness, bŵwn'ti-fw'l-nēs, n. haelioni, rhadlonedd	Braces, bra'sīz, n. hwyl-raffau; crog-gareiau [aidd
Bourgeois, bŵr-jōis', n. math o argrafflythyren [blaguro	Brachial, bra'kī-āl, a. breichiol, breich-
Bourgeon, bŵr'jūn, vi. tarddu, egino,	Brachygraphy, brā-kīg'rā-fī, n. berysgrifen
Bourn, bōrn, n. terfyn, cyffin; nant, cornant	Brachylogy, brā-kī'ō-jī, n. byr-draith
Bouse, bŵz, vi. meddwi	Brack, brāk, n. brêg, agen, toriad: vt. halltu
Bousy, bŵ'zī, a. brwysgawl, lled-feddw	Bracket, brāk'ēt, n. ysgwyddyn, gobenyddiad; cromfach []
Bout, bŵwt, n. tro; prawf, cais, ymgais; ffrwgwd	Brackish, brāk'ish, a. hallt, heliaidd
Boutade, bŵ-tād', n. mympwy, chwidrdro, rhosb	Brad, brād, n. math o hoel fain heb glopa
Bow, bo, n. bwa. Fiddle-bow, bwa crwth, ffloryn. Rain-bow, enfys. Bow-legged, coesgam. Bow-window (neu Bay-window), cromffenestr	Brag, bräg, n. ymffrost, bocsach, rhodres: vi. brolio, ffrostio, gwag-fostio
Bow, bŵw, n. ymgrymiad, cyffarchiad; ffureg llong: v. ymgrymu, plygu; ymostwng	Bragger, bräg'ūr, Braggart, bräg'ürt, Braggadocio, bräg-ā-dō'sho, n. ymffrostiwr, bocsachwr, broliwr
Bowel, bŵw'ēl, vt. dberfeddu [dosturi	Bragget, bräg'ēt, n. bragod, meddyglyn, bragodlyn
Bowelless, bŵw'ēl-ēs, a. dideimlad, di-	Braid, brād, n. pleth, penbleth; cudyn modrwyog; sidan-bleth: vt. plethu, crychu, modrwyo
Bowels, bŵw'ēlz, n. pl. ymysgaroedd, coluddion, perfedd [angor	Brails, bralz, n. pl. rhaffau i gymblygu hwyl
Bower, bŵw'ūr, n. deildy, gwasgodfa;	
Bowery, bŵw'ūr-ī, a. gwasgodol, cysgodfawr	

Brain, bran, n. ymenydd; deall: vt. diymenyddio. Brain-pan, penglog, siad, siol, creuan. Brain-sick, penwan, haner pan, gwallgofus. Hair-brained, penffol, ansefydlog
 Brainless, bran'lës, a. diymenydd, disynwyr, ffol, ynyfyd
 Brait, brat, n. diemwnt anghaboledig
 Brake, brak, n. dyryslwyn, gwýddle; heislan, cardden; genfa ffrwyn; braich sugn-beiriant llong: pt.—Break
 Braky, bra'kī, n. dreiniog; perthlawn
 Bramble, brām'bl, n. mieren, dyrysien
 Brambling, brām'bling, n. gwinc
 Bramin, brā'mīn, n. offeiriad yn yr India
 Bran, brān, n. rhuddion, eisin. Brannew, tanlli, newydd tanlli
 Branch, brāntsh, n. cangen, gwrysgen, cainc, osgl: v. ceincio, cangenu; tori allan
 Branchless, brāntsh'lës, a. diwrysg, digainc
 Branchy, brān'tshī, a. ceinciog, cangenog, brigog
 Brand, bränd, n. tewyn, pentewyn; dinod; haiarn-nod: vt. haiarn-nodi; gwaradwyddo. Brand-iron, haiarn nodi.
 Brand-goose, math o aderyn gwyllt.
 Brandish, brān'dish, vt. chwyrnellu; ysgwyd
 Brandling, bränd'ling, n. pryf y gwlith, yr abwyd i'r brithyll
 Brandy, brān'dī, n. poethlyn
 Brangle, brāng'gl, vi. ymdaeru, ymgecru
 Brank, brāngk, n. gwenith yr hýdd
 Brass, brās, n. pres, efydd, elydr
 Brassy, brās'ī, a. o bres, efyddaidd
 Brat, brāt, n. bretyn
 Bravado, brā'va'do, n. gwag-ymffrost
 Brave, brav, a. dewr, glew, calonog, mawrfrydig, hý; taclus; ardderchog, hardd: vt. gofyn gwaethaf, herio; ymwychu
 Bravery, bra'vūr-ī, n. glewder, gwroldeb; dewrder, hoewder; mawrfrydigrwydd
 Bravo, bra'vo, n. hurlofrudd
 Brawl, bröl, n. cecraeth, cynhen, ymryson: vi. ymdaeru, cecru, clewtian
 Brawler, bröl'lūr, n. cecryn, ymdaerwr
 Brawn, brōn, n. baeddgig; cyhyrgig; grym, cryfder [cryf
 Brawny, brōnī, a. cyhyrog; gewynog
 Bray, bra, v. pwyo, briwio, malurio; rhuo fel asyn; offeryn at malurio; pwywr
 Braze, braz, vt. efyddu, cyfanu, asio

Brazen, bra'zn, a. efyddaidd; haerllug; hyf, hyfaidd. Brazen-faced, wyneb-galed, digywilydd
 Brazenness, bra'zn-ës, n. haerllugrwydd
 Brazier, bra'zhūr, n. gof pres, gof copr, efydd-weithiwr
 Brazil, brā-zīl', n. gwlad yn America Deheuol; math o goed lliwio o'r wlad hono
 Breach, brītsh, n. adwy, brég, rhwyg; anghydfod
 Bread, bréd, n. bara. Bread-chipper, gwas pobydd. Bread-corn, ýd bara
 Breadth, brédth, n. lled, llydander, éangder, helaethder
 Break, brak (broke, broken), v. tori (nid ág offeryn awchus); dryllio; hyweddu: n. toriad, methiad, agoriad. Break of day, toriad y dydd, gwawr. Broken-boned, asgwrn tw'n. Broken-backed, cefn-dwn. Broken-bellied, bol-dwn. Broken-hearted, calon friw, digalon. Broken-winded, wedi tori ei wynt
 Breakers, bra'kūrz, n. pl. beisdon, beisdonau, mor-donau
 Breakfast, brék'fäst, n. boreu-bryd: vi. tori ympryd, cymeryd boreufwyd
 Breakwater, brak'wō-tūr, n. noddfur
 Bream, brim, n. math o bysg: vt. golosgi gwaelod llong
 Breast, brést, n. bron, dwyfron; mynwes. Breast-bone, asgwrn y ddwyfron, Breast-cloth, bronliain. Breast-knot, bron-glwm. Beast-plate, dwyfroneg, broneg. Breast-plough, gwth-aradr. Breast-work, bronlawdd
 Breath, bréth, n. anadl, ffun, chwyth, awel; awyr-gyrchiad
 Breathe, brīth, v. anadlu; byw: gorphwys
 Breathless, bréth'lës, a. allan o anadl; dianadl; marw [Frecheiniog
 Brecknockshire, brék'nūk-shī'r, n. Sir Brecon, brék'ūn, n. Aberhonddu
 Bred, bréd, pt. & pp.—Breed. Well-bred, moesgar, moesog. Ill-bred, anfoesgar, drwg ei foes
 Brede, brīd, n. pleth, penbleth; lled
 Breech, brītsh, n. cyfeistedd, tin, bontin; bôn
 Breeches, brītsh'íz, n. pl. llofrau, clôs. Breeches-maker, llodrwr
 Breed, brīd, n. rhyw, rhywogaeth, hil, eppil: v. (bred, bred), eppilio, hilio, planta; magu, maethu
 Breeze, brīz, n. awel ysgafn
 Breezy, brī'zī, a. awelog; oeraidd

BRO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took

- Bret, brēt, n. lleden y môr
Brethren, brēth'rēn, n. pl. brodyr, brod-orion.—Brother
Breve, brīv, n. manig; gwys-lythyr
Breviary, brī'vī-ūr-ī, n. llyfr gwasanaeth eglwys Rhufain
Breviate, brī'vī-at, n. crynodeb, talfyriad
Breviature, brī'vī-a-tshu'r, n. byr-nôd
Brevier, brī-vī'r', n. math o argraff-lythyren
Brevity, brēv'ī-tī, n. byrder, bydrā
Brew, brw, vt. mysgu, darllaw. Brew-house, darllaw-dy
Brewis, brw'īs, n. bywes, micas, potes
Bribe, brib, n. gwobr, dobr, llwgr-wobr: vt. dobrwyo, llwgr-wobrwyo; hurio
Bribery, brī'būr-ī, n. budr-wobraeth, hud-wobraeth
Brick, brīk, n. pruddfaen, priddlech
Brickbat, brīk'bāt, n. darn o briddfaen
Brickdust, brīk'dūst, n. llwch priddfeini
Bricklayer, brīk'la-ūr, n. saer priddfeini
Brickmaker, brīk'ma-kūr, n. priddellwr
Brickwork, brīk'wūrk, n. priddfeinwaith
Bridal, brī'dāl, n. neithior, priodas: a. neithioraidd
Bride, brid, n. priodferch, y wraig ienanc. Bride-cake, teisen briodas. Bride-bed, gwely priodas
Bridegroom, brīd'grwm, n. priodfab
Brideman, brīd'mān, n. gwas priodas
Bridemaid, brīd'mad, n. morwyn priodas
Bridewell, brīd'wēl, n. carchar-weithdy
Bridge, brīj, n. pont [ogwyd
Bridgend, brīj-ēnd', n. Penbont-ar-Bridle, brī'dl, n. ffirwyn, genfa; attaliad: vt. ffirwyo, attal, arafu
Brief, brīf, a. byr, cryno, cwta: n. crynôad; gwys-lythyr, dyfyn-lythyr
Briefness, brīf'nēs, n. byrder, crynoder, cwtogder
Brier, brī'ūr, n. mieren, dyrysien
Brigade, brī-gad', n. un fintai mewn llu, byddindorf [fintau; byddynwr
Brigadier, brīg-ā-dī'r', n. llywydd y fath
Brigand, brīg'ānd, n. yspeiliwr, carnleidr
Brigandage, brīg'ān-daj, n. lladrad, an-rhaith, yspail [bais
Brigandine, brīg'ān-dīn, n. lluryg; cād-Brigantine, brīg'ān-tīn, n. math o long ysgafn [ysplynydd
Bright, brit, a. clae, gloew, canaid, eirian, Brighten, brī'tn, vt. dysgleirio, gloewi
Brightness, brīt'nēs, n. gloewder, dyscleirdeb, llewyrch, can, eirianwch, claeuder
Brigose, brī-gos', a. ymrysongar, cecrus, cynhenllyd
Brigue, brīg, n. ymrafael: vt. erfyn, gofyn pleidleisiau [wychder
Brilliance, brīl'yān-sī, n. gloewder, gor-Brilliant, brīl'yānt, a. claeurwch, llachar; ardderchog: n. diemwnt tryloew, adamant
Brim, brīm, n. glan, ymyl, mīn, cwr, ochr: vt. llenwi; llodi [gorlawn
Brimful, brīm'fūl, a. llawn hyd yr ymyl
Brimless, brīm'lēs, a. di-ymyl
Brimmer, brīm'ūr, n. cwpan llawn
Brimstone, brīm'ston, n. mygfaen, llosgfaen, melynfaen [brych
Brindled, brīn'dld, a. brith, amryliw,
Brine, brin, n. heli; dwfr hallt. Brine-pit, pwl heli, heledd
Bring, brīng (brought), vt. dwyn, cyrchu, cludo, cywain, arwain, arweddu. To bring about, dwyn i ben, achosi
Brink, brīngk, n. ochr, mīn, ymyl, cwr, glan
Briny, brī'nī, a. hallt, heliaidd
Brisk, brīsk, a. bywiog, heinif, sione, cyflym, hoenus, hawn
Brisket, brīs'kēt, n. y barwydden
Briskness, brīsk'nēs, n. bywiogrwydd, sioncedd, cyflymder, hoewder
Bristle, brīs'l, n. gwrychyn, rhawnyn: vi. codi gwrychyn, gwrychio; ymhyllu
Bristly, brīs'li, a. gwrychog, rhawnog, blewog, garw
Bristol, brīs'tūl, n. Caerodor. Bristol Channel, Môr Hafren
Brit, brīt, n. math o bysgodyn
Britain, brīt'an, n. Prydain
British, brīt'ish, a. Prydanaidd
Briton, brīt'ūn, n. Brython, Prydeiniad
Brittle, brīt'l, a. brau, breuol, bregis, gwan [older
Brittleness, brīt'l-nēs, n. breuder, breu-Brize, briz, n. clyryn, cacynen y meirch
Broach, brotsh, n. bêr: vt. agor baril, gollwng; taenu ar led, mynegu
Broad, brōd, a. llydan; eang, helaeth. As broad, lleted. Broad day, dydd goleu
Broadcloth, brōd'klōth, n. brethyn deu-lêd
Broaden, brō'dn, v. lledanu, helaethu
Broadness, brōd'nēs, n. lled, lledander, eangder
Broadside, brōd'sid, n. ystlys-ergydion; wyneb-len argraffedig [llydan
Broadsword, brōd'sō'rd, n. cleddyf llafn
Broadwise, brōd'wiz, ad. ar draws, ar led

Brocade, bro-kad', n. sidan-we: vt. eur-blethu
 Brocoli, brök'o-lī, n. math o fresych
 Brock, brök, n. daear fochyn
 Brocket, brök'ët, n. carw dwyflyydd
 Broggle, brög'l, vi. pwtio am lyswöd, dal llyswöd
 Brogue, brog, n. math o esgid; llediaith
 Broid, bröid, Broider, bröi'dür, vt. plethu, brodio, crychu
 Broil, bröil, n. terfysg, cynhwrf; ymryson: vt. rhostio uwch tân, golosgi
 Brokage, bro'kaj, Brokerage, bro'kür-aj, n. gwobr cyflog-werthydd, maeldäl; masgnach mewn hen nwyddau
 Broke, brok, pt.—Break
 Broker, bro'kür, n. cyflog-werthydd, dirprwy-fasgnachwr, rhyng-fasgnachydd
 Broken, bro'kn, a. toredig: pp.—Break
 Brome, brom, n. gwlybwr tra phwsig
 Bronchial, bröng'kī-äl, a. mynyglaidd
 Bronchotomy, bröng-köt'o-mī, n. breuant doriad, toriad y corn gwynt
 Brontology, brön-töl'o-jī, n. traeth ar dyrfa; tarandraeth [bathodyn
 Bronze, brönz, n. pres; lliw pres;
 Brooch, brotsh, n. tlws, glain gwddf; addurn
 Brood, bröd, n. hil; deoriad, nythiad: vi. eistedd, gori, deor; trwm fyfyrio
 Broody, brö'di, a. gorllyd; yn deor; yn dwys fyfyrio
 Brook, brö'k, n. nant, cornant, gofer, afonig: vt. goddef, ymoddef; cyddwyn â [ysgub
 Broom, bröwm, n. banadl; ysgub fanadl;
 Broomstick, bröwm'stik, n. pren neu goes ysgub
 Broth, bröth, n. potes, cawl, isgell, sew
 Brothel, bröth'ël, n. puteindy, trythylldy
 Brothelry, bröth'ël-rī, n. puteindra, anladrwydd; serthedd
 Brother, brüth'ür, n. (pl. *brethren*), brawd
 Brotherhood, brüth'ür-hw'd, n. brawdoliaeth; cymdeithas
 Brotherliness, brüth'ür-li-nēs, n. brawd-olrwydd
 Brotherly, brüth'ür-lī, a. brawdol; serchog: ad. fel brawd. Brotherly-love, brawdgarwch
 Brought, bröt, pt. & pp.—Bring
 Brow, brüw, n. ael; tal, talcen; ellael.
 Brow-sick, prudd, digalon, athrist
 Browbeat, brüw'bīt, vt. bygylu; cuch-ddwrddio; cuchio
 Browless, brüw'lēs, a. talgryf, digwylydd

Brown, brüwn, a. llwyd; gwinau, gwineu-goch. Brown-black, gwineu-ddu.
 Brown study, dyfn fyfyrdod
 Brownish, brüwn'ish, a. lled-winau, llwyd-winau
 Browse, brüwz, vi. brig-bori, difrigo: n. glasgoed, pawrfrig, pawrddail
 Bruise, brwz, n. clais, ysigiad; anafod: vt. ysigo, cleisio; pwyo, malu; dryllio
 Bruit, brwt, n. sôn, sw'n, gair, chwedl: vt. taeni chwedl, rhoi gair allan
 Brumal, brw'mäl, a. gauafaidd, oer, llym
 Brunette, brw'nēt', n. gwineuen, merch wineuliw [lam
 Brunt, brünt, n. rhuthr, hyrddiad; dryg-Brush, brüşh, n. gwrychrugl; curfa: vt. ysgubo, rhuglo, crafellu; rhoi curfa
 Brushwood, brüş'hw'd, n. manwydd, gwiw-wydd, gosgymon
 Brustle, brüs'l, vi. rhugl-drystio; crochfygylu [anllad
 Brutal, brw'täl, a. anifeilaidd; creulawn;
 Brutality, brw-täl'i-tī, n. anifeildra; bryntni
 Brutalize, brw'tä-liz, vt. anifeileiddio; ymgreuloni
 Brute, brwt, n. anifail, mil, milyn, ysgrubl: a. anifeilaidd; afresymol, anwar
 Brutish, brw'tish, a. anifeilig; anfoesgar
 Bub, büb, n. diod gadarn
 Bubble, büb'l, n. morwysiad, bwrlwm, cloch o dwfr; gwael-beth; siomiant, meddal-ddyn: vt. bwrlymu, boglynu, crychferwi, clochi; twyllo, hocedu, siomi
 Bubby, büb'i, n. bron benyw
 Bubo, bu'bo, n. llynoryn arffed
 Buccanier, бүk-ä-nī'r', n. mor leidr yn America
 Buck, бүk, n. bwch; y gwrryw o'r geifr, cwingod, &c.; lleisw coed, trwyth: v. golchi a lleisw
 Bucket, бүk'ët, n. ystwc, celwrn, crwc
 Buckish, бүk'ish, a. gwych, balch
 Buckle, бүk'l, n. boglwm, bwcl, gwäeg: vt. boglynu; ymosod ar; ymostwng
 Buckler, бүk'lür, n. bwclled, tarian, aestalch
 Buckram, бүk'räm, n. syth-liain
 Bucolic, bu-köl'ik, n. bugeil-gerdd
 Bud, büd, n. blaguryn, eginynd, bywullyn: vi. blaguro, egino, blaendarddu, bywullu
 Buddle, бүd'l, n. golchle, mw'n-olchfa: vt. golchi neu ddadfyngu mw'n
 Budge, бүj, vi. syflyd, ymsymud: n. oen-gen: a. sarug; hoenus

BUR	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;
Budget	būj'ēt, n. cwd, coden, bwlgan
Buff	būf, n. bualgen; hyddgen
Buffalo	būf'ā-lo, n. bual, ŷch gwyllt, bittolws
Buffet	būf'ēt, n. cernod, bonclust, cernhep: vt. cernodio
Buffet	bū-fēt', n. ongl-gell, llawgell
Buffle	būf'l, vt. posio, dyrysu, penfwdanu: n. ych gwyllt. Buffleheaded, pendew
Buffoon	būf-w'n', n. digrifwas, ysgentyn, croesan
Buffoonery	bū-fw'nūr-ī, n. croesanaeth, cymwedd [drewbryf, bwg
Bug	būg, n. math o leuen ddrewyd,
Bugbear	būg'bē'r, n. bwgan, bo, bw, bwbach, hwdwg, bwci
Bugle	bu'gl, n. buelin, bual, ŷch gwyllt
Buglehorn	bu'gl-hōrn, n. bual-gorn, corn hela
Build	bīld (pt. & pp. built, bīlt), vt. adeiladu, adeilo; murio; seillio. To build upon, pwyso ar, ymddiried yn
Building	bīl'dīng, n. adail, adeilad, adeiladaeth
Bulb	būlb, n. crwn-wreiddyn, llōr
Bulbous	būl'būs, a. crwn-wreiddiog
Bulge	būlj, n. tolc, hollt, twll: vt. tolcio, agenu, ymddryllio [glwfyf
Bulimy	bu'lī-mī, n. y wanc, y newyn-
Bulk	būlk, n. swm; maint, corffolaeth; corff; clamp; bwlg, rhagfwrdd
Bulky	būl'kī, a. helaeth; mawr, corffol, braisg
Bull	būwl, n. tarw, bwla; gwrthiaith, trosgliaith; cyhoedd llythyr y pab
Bullace	būwl'as, n. eirin perthi o'r fath fwyaf [lythyrâu y pab
Bullary	būwl'ūr-ī, n. casgliad o gyhoedd
Bulldog	būwl'dōg, n. ci tarw, cystowci
Bullet	būwl'ēt, n. pelen gwn, pelen
Bulletin	būwl'ī-tīn, n. cyfrif swyddol o newyddion cyhoeddus
Bullfeast	būwl'fīst, n. gwyl ymladd teirw
Bullfinch	būwl'fīntsh, n. coch y berllan
Bullhead	būwl'hēd, n. penbwl, penglwp; crothell
Bullion	būwl'yūn, n. aur neu arian yn y clamp heb ei fathu
Bullition	būwl'ysh'ūn, n. berwad
Bullock	būwl'ūk, n. bustach, eidion, ŷch
Bullrushes	būwl'rūsh-īz, n. pl. llafwrwn, y mōr hesg
Bullstag	būwl'stāg, n. adfwl, attarw
Bulltrout	būwl'trūwt, n. brythyll mawr, brythyll gwrrwy
Bully	būwl'ī, n. bygyllwr, ymgecwr: vt. hyllddwrdio, bocsachu, t̄an-boeri
Bulwark	būwl'wūrk, n. gwrthglawdd, amddiffynfa
Bum	būm, n. bontin, ffolen
Bumbailiff	būm-ba'līf, n. gwysiwyr, ceispwl
Bumboat	būm'bot, n. porth cwch
Bumblebee	būm'bl-bī, n. gwenynen wyllt, begegyr
Bump	būmp, n. dyrnod; chwydd, cnwc: v. dyrnodio; codi yn gnwc
Bumper	būm'pūr, n. llawngwpanaid
Bumpkin	būm'kīn, n. delff, drel, lleban, llabi
Bun	būn, n. chwïog, bara mïod
Bunch	būntsh, n. swp, sypyn; cwlwm; oddf; chwydd, hwrwg: vi. chwyddo allan. Bunchback, cefn crwca
Bundle	būn'dl, n. sypyn, sopen, bwrn, bwrnel, rhwymfaich: vt. sypynu, sopenu, cydrwymo
Bung	būng, n. bwng, geuad
Bunghole	būng'hol, n. twll barrel, bwng
Bungle	būng'gl, n. bonglerwaith; trysgl-edd: vi. bonglera, trwsaglweithio
Bungler	būng'glūr, n. bōn y gler, bongleryn
Bunt	būnt, n. ceuedd neu chwydd hwyl gan wynt: vi. chwyddo gan wynt
Bunting	būn'tīng, n. aderyn bras yr ŷd.
Bunting-line	rheffyn hwyl
Buoy	bōi, n. nofnod mewn porthladd, nawf ddangosydd: vt. cynal, dal i fynu, codi i fynu. To buoy one up, codi calon un [nawfduedd
Buoyancy	bōi'ān-sī, n. hynawfedd,
Buoyant	bōi'ānt, a. nofiol, esgynol, ysgafn
Burbot	būr'bōt, n. llofen-bysg, llofenan
Burden	būr'dn, vt. beichio, pynio, pynorio, llwytho: n. baich, pwn; llwyth, clud, pwys; gair cych, atgof cān [fawr, beichiol
Burdensome	būr'dn-sūm, a. trwm, pwys-
Bureau	bu-ro', n. ysgrifengist
Burgage	būr'gaj, n. amodau perthynol i fwrdeisdrefi
Burgamot	būr-gā-mōt', n. math rhagorol o ellaig; math o berarogl
Burganet	būr-gā-nēt, n. helm, penffestin
Burgess	būr'jēs, n. cynrychiolwr, dinesydd, bwrdaes [iaeth, dinasfrait
Burgess-ship	būr'jēs-shīp, n. bwrdeis-
Burgh	būrg, n. bwrdeisdref; corfforiaeth

Burgher, bŭr'gŭr, n. bŭrdais, dinesydd
 Burghmote, bŭr'g'mot, n. llys bŭrdeisdref
 Burglar, bŭr'g'lŭr, n. torwr tŷ yn y nos
 Burglary, bŭr'g'lŭr-ĭ, n. tŷ-doriad yn y nos
 [tref yn yr Iseldiroedd
 Burgomaster, bŭr'go-mās-tŭr, n. maer
 Burgrave, bŭr'grav, n. llywydd yn yr Almaen
 Burial, bŭr'ĭ-āl, n. claddiad. Burial-place, beddrod; mynwent, claddfa, gwyddfa
 Burine, bu'rĭn, n. cerf-offeryn
 Burlesque, bŭr-lĕsk', n. duchan, gwatwargerdd, gogerdd, gwawdiaith: vt. duchanu, gwatwar, goganu
 Burletta, bŭr-lĕt'ā, n. coegchwarau, cerddgan
 Burly, bŭr'lĭ, a. chwyddedig, mawr
 Burn, bŭrn (*burnt*), n. llosg, llosgiad: v. llosgi, golosgi; goddeithio, deifio. To burn one's fingers, cael colled.
 Burning-glass, llosgwydr
 Burnish, bŭr'nĭsh, vt. caboli, llathru, gloewi, yslipanu, lluganu
 Burnt, bŭrnt, pt. & pp.—Burn
 Burr, bŭr, n. llabed y glust; oddf ar fŏn corn hŷdd; cefndedyn llo
 Burrel, bŭr'ĕl, n. peren, gellygen
 Burrow, bŭr'ŏ, v. tyllu, daearu: n. twll cwnigen; cwning-gaer
 Bursar, bŭr'sŭr, n. trysorydd mewn coleg
 Burse, bŭrs, n. marchnadyddfa, cyfnewidfa
 Burst, bŭrst, n. ymdoriad; rhwyg; rhuthr; trwyd: v. (pt. & pp. burst), yndori; dryllio; rhuthro
 Burt, bŭrt, n. math o bysgod
 Burthen, bŭr'tĕn, n. & vt.—Burden
 Bury, bŭr'ĭ, vt. claddu [cadno
 Bush, bŭsh, n. perth, llwyn, twyn; cynffon
 Bushel, bŭsh'ĕl, n. pwysel, mesur wyth galwyn. Imperial Bushel, y mesur a ddefnyddir yn bresenol yn Mhrydain, yn cynwys 2218.192 o fodfeddi trifesur. Winchester Bushel, yr hen fesur yn cynwys 2150.42 o fodfeddi trifesur
 Bushy, bŭsh'ĭ, a. perthog, dreiniog; cudynog [lafur
 Busiless, bĭz'ĭ-lĕs, a. diwaith, segur, di-Business, bĭz'nĕs, n. galwad, celfyddyd, crefft, gwaith, gorchwyl, swydd, neges, achos; ffwdan, trafferth
 Busk, bŭsk, n. bronatteg, bronbren: v. parotŏi, ymwisgo
 Buskin, bŭs'kĭn, n. gwentas, coesarn, llopan

Buss, bŭs, n. math o gwch pysgota; cusan: vt. cusanu
 Bust, bŭst, n. penddelwedd; hanerlun
 Bustard, bŭs'tŭrd, n. gwerniar
 Bustle, bŭs'l, n. godwrdd, terfysg, ffrwst, ffwdan, trafferth: vi. trafferthu, ffwdanu [prysur
 Busy, bĭz'ĭ, a. diwyd, gweithgar, llafurus,
 Busybody, bĭz'ĭ-bŏd-ĭ, n. rhodreswr, ymyrwr
 But, bŭt, con. ond, onid, oni, eithr, er hyny: pre. oddieithr, heblaw: n. ffin, terfyn
 Butcher, bŭt'shŭr, n. cigydd, cigwr: vt. cigyddio, dienyddio, lladd. Butcher's broom, celyn Mair
 Butcherly, bŭt'shŭr-lĭ, a. cigyddlyd, creulawn, gwaedlyd [galanasdra
 Butchery, bŭt'shŭr-ĭ, n. cigyddiaeth;
 Butler, bŭt'lŭr, n. trulliad, heilyn, gwall-offiad
 Butment, bŭt'mĕnt, n. mydatteg
 Butt, bŭt, n. nŏd; gwawd-nŏd; llestr o 126 galwyn: vt. cornio, hyrddu, gyrddu
 Butter, bŭt'ŭr, n. ymenyn
 Butterfly, bŭt'ŭr-flĭ, n. eilir, glŏen byw
 Butteris, bŭt'ŭr-ĭs, n. math o offeryn gŏf
 Buttermilk, bŭt'ŭr-mĭlk, n. liaeth enwyn
 Butterspoon, bŭt'ŭr-spŏwn, n. crafell ymenyn [llydan
 Butterspout, bŭt'ŭr-tŭth, n. rhagddant
 Buttery, bŭt'ŭr-ĭ, n. ymenyngell, bwydgell: a. ymenynog, ymenyulld
 Buttock, bŭt'ŭk, n. morddwyd, pedrain, ffolen
 Button, bŭt'n, n. botwm, boglwm: vt. botymu, boglymu. Button-hole, twll botwm [cynal-fur: v. attegu
 Buttress, bŭt'rĕs, n. atteg, canbost;
 Butyraceous, bu-tĭ-ra'shŭs, Butyrous, bu'tĭ-rŭs, a. ymenynaidd
 Buxom, bŭk'sŭm, a. bywiog, sionc, llawen, gwisgi, hŏenus, llonwych; nwyfus
 Buxomness, bŭk'sŭm-nĕs, n. bywiog-rwydd, gorhoen; anlladrwydd
 Buy, bi (bought), vt. prynu
 Buzz, bŭz, n. si, sis, sisial, husting, swngwenyn: v. sio, sisialu, husting
 Buzzard, bŭz'ŭrd, n. bwncath, bod y gwerni. Bald buzzard, bod tinwyn, iar dinwen
 By, bi, pr. gan, wrth, trwy, ger, gerllaw: ad. heibio; yn agos: px. yn arwyddo dirgelwech, heibio, ar naill ochr. By-and-by, ar fyr, yn y man, allan o law,

CAL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

maes o law, yn ddoied. By-blow, celddyrnod. By-end, cam ddyben, gau amcan. By-gone, gynt, gorphen-edig. By-law, deddf gartrefol, cyfraith neillduol. By-name, llysenw. By-path, By-walk, coeglywybr. By-place, diar-ffordd, llechfan. By-road, ffordd goeg. By-room, ystafell ddirgel. By-stander,

edrychwyr, sefyllwyr. By-street, heol gefn, coegheol. By-view, hunan-les. By-way, ffordd ddiramwy. By-word, gwawd, diareb, gwatwargyff. Bye, bi, n. (hen air) trigfa, pentref, tref. Good bye (God be wi' ye), yn iach. Byzantine, bīz'ān-tin, n. darn o aur o werth pumptheg punt

C

CAB, kāb, n. mesur Iuddewig o dri pheint

Cabal, kā-bāl', n. cydgynghor, cydgyfrinach: vi. cydlynio, cydfwriadu, cyfradu [Iuddewig

Cabala, kāb'ā-lā, n. y traddodiadau

Cabalist, kāb'ā-līst, n. rhinddysgawdwr

Cabalistical, kāb-ā-līs'tī-kāl, a. traddodiadol, dirgel

Caballine, kāb'ā-lin, n. math o aloes garw

Cabaret, kāb'ā-rē, n. tafarndy

Cabbage, kāb'aj, n. bresych, cawl: vt. darn-ladrata

Cabin, kāb'īn, n. caban, cell, cuddigl, lluest, twlc. Cabin-boy, cell-wesyn

Cabinet, kāb'ī-nēt, n. cloer-gell, amgüedd-gist, tlys-gist, tlys-gell; cyfringynghor [cistanwr

Cabinetmaker, kāb'ī-nēt-ma-kūr, n.

Cable, kā'bl, n. rhaff angor

Cabriolet, kāb-rī-ō-lē', n. math o gerbyd

Cachectical, kā-kēk'tī-kāl, a. aniwgyiol

Cachexy, kā-kēk'sī, n. anniwyg; drwg ansawdd corff [iniad uchel

Cachination, kāk-ī-na'shūn, n. chwerth-

Cacklerel, kāk'ūr-ēl, n. math o bysgodyn

Cackle, kāk'l, vi. clwrcian, crecian

Cacochemistry, kāk'o-kīm-ī, n. drwg ansawdd y gwaed [drwg, cythraul

Cacodæmon, kāk-o-dī'mūn, n. yspryd

Cacophony, kā-kōf'o-nī, n. dryg-sain

Cadaver, kā-da'vūr, n. celan, corff

Cadaverous, kā-dāv'ūr-ūs, a. celanaidd

Caddis, kād'īs, n. ysnoden, abwydyn

Cade, kād, n. llestryn, barilan: vt. llawfaethu: a. tyner, dōf, gwār. Cadelamb, oen llawfaeth. Cade of her-rings, mwys o benwaig

Cadence, kā'dēns, n. disgynsain

Cadene, kā-dīn', n. math o lawrlen Dwrciaidd

Cadent, kā'dēnt, a. arostyngiad, gostyngol

Cadet, kā-dēt', n. bodd-filwr, cadlanc

Cadge, kāj, vt. cludo, dwyn baich; llwytho

Cadger, kāj'ūr, n. edwicwr, adwerthydd

Cadi, kā'dī, n. pen swyddog Tyrciaidd

Cadillac, kā-dīl'āk, n. math o ellaig

Caducity, kā-du'sī-tī, n. breuder, gwendid [y Persiaid

Caftan, kāf'tān, n. math o wisg yn mysg

Cag, kāg, n. barilan, llestryn

Cage, kāj, n. cawell; adardŷ; gwialgell

Caisson, kā'sōn, n. cistiad o bylor neu beli rhyfel [caethwas, adyn

Caitiff, kā'tīf, n. dihiryn, diffeithiwr;

Cajole, kā-jol', vt. twyllo; gwenieithio; hudo

Cake, kāk, n. teisen, afrlladen, chwiogen: v. teisenu, torthi; glynu ynghyd

Calamanco, kāl-ā-māng'ko, n. math o wlan-we

Calamary, kāl'ā-mūr-ī, n. môr-gyllell

Calamine, kāl'ā-mīn, n. mŵn alcan, mŵn pres

Calamint, kāl'ā-mīnt, n. mintys y gath

Calamitous, kā-lām'ī-tūs, a. adfydus, trallodus

Calamity, kā-lām'ī-tī, n. adfyd, blinfyd, helbul, trallod, trueni, drygfyd, trych-ineb, cystudd

Calamus, kāl'ā-mūs, n. math o gorsen beraroglaidd

Calash, kā-lāsh', n. cerbyd agored; math o benwisg [calchog

Calcareous, kāl-kē'r'ī-ūs, a. calchaid, calces, kāl'siz, n. pl.—Calx

Calcination, kāl-sī-na'shūn, n. calch-losgiad [losgi

Calcine, kāl-sin', vt. calch-losgi, gwyn-

Calcinator, kāl-sīn'ā-tūr-ī, n. calch-losg-lestr, tawdd-lestr

Caligraphy, kāl-kōg'rā-fī, n. pres-ysgythriaeth

Calculate, kāl'ku-lat, v. cyfrif, bwrw cyfrif; olrhain; addasu, cymesuro

Calculation, kāl-ku-la'shūn, n. cyfrifiad, cyfrif [caregog

Calculus, kāl'ku-lūs, a. graianog,

Calculus, kāl'ku-lūs, n. y gareg yn y bledren; dull o gyfrif

Caldron, kōl'drūn, n. pair, callawr
 Caledonia, käl-i-do'nī-ā, n. yr Alban
 Caledonian, käl-i-do'nī-ān, n. Ysgotyn :
 a. ysgotaid [iad, poethiad
 Calefaction, käl-i-fäk'shūn, n. gwresog-
 Calefactory, käl-i-fäk'tūr-i, a. gwresog,
 poethiannol [gwresogi
 Calefy, käl'i-fi, v. twymo, poethi,
 Calendar, käl'ēn-dūr, n. dydd-lyfr, dydd-
 iadur : vt. cymeryd cyfrif, coffau
 Calender, käl'ēn-dūr, n. pry'r yd ; llathr-
 wasg lliciniau, &c. : vt. llathru, llyfn-
 wasgu, twymwasgu
 Calends, käl'ēndz, n. calan-ddyddiau
 Calenture, käl'ēn-tshu'r, n. twymyn-
 boeth, mōr-gryd [crōth esgair
 Calf, käf (pl. calves), n. llo ; crōth y goes,
 Caliber, käl'i-būr, n. mesur ceuedd gwn
 Calico, käl'i-ko, n. cotymwe
 Calid, käl'yd, a. tanlyd, tanbaid, twym,
 poeth
 Calidity, kā-lid'i-tī, n. poethder
 Caligation, käl-i-gā'shūn, n. twyllni,
 caddug [og, anamlwg
 Caliginous, kā-lj'i-nūs, a. tywyll, niwl
 Calligraphy, kā-lig'rā-fī, n. tēg ysgrifen-
 iad, llaw dēg [metaniaid
 Caliph, ka'lif, n. archoffeiriad y Maho-
 Caliver, käl'i-vūr, n. llaw-ddryll
 Calix, käl'iks, n. cwpan [pygedig
 Calk, kōk, vt. cau agenau llong â charth
 Cail, kōl, n. galwad ; gofyniad ; gwa-
 hoddiaid : v. galw ; gwysio ; enwi.
 To call often, gelwain, mynych-alw.
 To call to mind, cofio, adgofio. Call-
 ing, celfyddyd.
 Callet, käl'ēt, n. cyffoden, diffieith-wraig
 Callid, käl'yd, a. cyfrwys ; ystrywgar
 Callidity, kā-lid'i-tī, n. cyfrwysdra
 Callipers, käl'i-pūrz, n. math o gwmpas
 coesgam
 Callosity, kā-lōs'i-tī, n. caledwch, chwydd
 caled ; annheimpladrwydd [caled
 Callous, käl'ūs, a. croendew ; dideimplad,
 Callow, käl'o, a. diblu, noeth, croenllwm
 Calm, kām, vt. tawelu, gostegu ; dyhuddo :
 n. tawelwch, tegwch, hindda : a. dys-
 taw, llonydd, digyffro, araf
 Calmness, kām'nēs, n. tawelwch ; llar-
 eidd-dra [byw
 Calomel, käl'o-mēl, n. darpariad o arian
 Caloric, kā-lōr'ik, n. defnydd gwres,
 gwres [gwresogol
 Calorific, käl'o-rif'ik, a. twymynol,
 Calotte, kā-lōt', n. math o gapan ; ceu-
 dwll crwn

Caltrop, käl'trōp, n. math o ysgall ;
 offeryn rhyfel [cam-gyhuddo
 Calumniate, kā-lūm'nī-at, vt. enllibio,
 Calumniator, kā-lūm'nī-a-tūr, n. athrod-
 wr, enllibiwr
 Calumny, käl'ūm-nī, n. anair, enllib,
 eabl, athrod ; drwg absen
 Calve, kāv, vi. dyfod â llō, bwrw llō
 Calves, kāvz, n. pl.—Calf
 Calvinism, käl'vīn-izm, n. Calfiniaeth
 Calvinistic, käl-vī-nis'tik, a. Calfiniaidd
 Calx, kälks (pl. calces), n. calch
 Calycle, käl'i-kl, n. blaguryn, bywullyn
 Cambering, kām'būr-ing, a. bwāawg,
 mydawg [cyfnewidydd
 Cambist, kām'bist, n. cyfnewidydd, arian
 Cambric, kām'brik, n. bliant, sindal,
 meinllian
 Cambridge, kām'brj, n. Caergrawnt
 Came, kam, pt.—Come
 Camel, kām'ēl, n. cammarch, cawr-farch
 Cameleopard, kām'ēl-ēp-ūrd, n. cawr-
 lewpard, camel-lewpard
 Camelot, kām'i-lōt, n. math o gymysgwe
 Cameo, kām'yo, n. math o onyces ; arlun
 o un lliw
 Camera obscura, kām'ūr-ā ōb-sku'rā, n.
 ystafell dywell ; math o beiriant trem-
 awl
 Camerate, kām'ūr-at, vt. bwaâu
 Cameration, kām-ū-ra'shūn, n. mydiad,
 bwäad [plygein-gyrch
 Camisado, kām-i-sā'do, n. nos-ruthr ;
 Camlet, kām'lēt, n. math o ddefnydd
 gwlaniaidd [ysmwt
 Camous, ka'mūs, a. trwyn-lydan, trwyn-
 Camp, kämp, n. gwersyll, gwersyllfa
 Campaign, kām-pan', n. gwasdattir ;
 rhyfel dymhor
 Campaigner, kām-pā'nūr, n. hen filwr
 Campanel, cām'pā-nēl, n. clych y perthi
 Campestral, kām-pēs'trāl, a. maesaidd ;
 gwyllt [llyisiau'r ychain
 Champion, kām'pī-ūn, n. rhōs campan,
 Camphor, kām'fūr, n. camphyr
 Camphorate, kām'fūr-at, a. mysgeidd â
 champhyr
 Can, kån (pt. could), vd. gallaf, gelli,
 gall, &c., medraf, medri, medr, &c.,
 dichon : n. piser
 Canakin, kån'ā-kīn, n. cwpan, diod-lestr,
 piser [y bobl
 Canaille, kā-nā'īl, n. gwerinos, gwchilion
 Canal, kā-nāl', n. dyfr-ffos, dyfr-glawdd
 Canalculated, kån-ā-lik'u-la-tēd, a.
 ffosaidd

CAP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Canaries, kā-nē'r-iz, n. pl. yr Ynysoedd Dedwydd	Canoe, kā-nŵ', n. ceubal, cwrwgl, cwch
Canary, kā-nē'r-ī, n. math o ddawns: vi. dawnsio, campio, rhonta. Canary-bird, y melynog mwyn. Canary-grass, glaswellt y cŵn. Canary-wine, gwin o'r Ynysoedd Dedwydd [ddymu	Canon, kān'ūn, n. canon, rheol, deddf; math o argraff-lythyren
Cancel, kān'sēl, vt. dileu, dirymu, dy-Cancellation, kān-sē-la'shūn, n. dilēad, diddymiad [nghroes	Canonical, kā-nōn'ī-kāl, a. canonaidd, awdurdodedig, rheolaidd
Canceled, kān'sēl-a-tēd, a. groes-yn-Cancer, kān'sūr, n. dafaden wyllt, cancer, cranc	Canonicals, kā-nōn'ī-kālz, n. y gwisgoedd offeiriadol
Cancerate, kān'sūr-at, vi. cancru, crancu	Canonist, kān'ūn-īst, n. cyfreithiwr eglwysig; canonwr [iad
Cancerous, kān'sūr-ūs, a. cancradd	Canonization, kān-ūn-ī-za'shūn, n. seint-Canonize, kān'ūn-iz, vt. seintio, santioli
Cancerine, kāng'krin, a. morgranciaidd	Canonry, kān'ūn-rī, n. canoniaeth
Candent, kān'dēnt, a. poeth, tanbaid, llachar	Canopy, kān'o-pī, n. gortho, mwd-len, gorchuddlen: vt. gorthōi, mwdlenu
Candid, kān'dīd, a. teg, gonest, didwyll	Canorous, kā-nō'r'ūs, a. llafar, soniarus, cerddgar
Candidate, kān'dī-dat, n. ymgeisiwr; swydd-erlynwr	Cant, kānt, n. truth-iaith, iaith ffugiol; rhagrith; iaith ddisylwedd; deniad: vt. ffregodi, truthio, gwagsynio, rhagrithio
Candify, kān'dī-fi, vt. canu, gwynu	Cantata, kān-tā'tā, n. adrodd-gan
Candle, kān'dl, n. canwyll	Cantation, kān-tā'shūn, n. caniad, cynghaniad
Candleberry-tree, kān'dl-bēr-ī-trī, n. math o helyg pêr [canwyllau	Canteen, kān-tīn', n. gwirod-lestr milwr
Candlemas, kān'dl-mās, n. gwyl Fair y Candlestick, kān'dl-stīk, n. canwyllbren, canwyllr	Canter, kān'tūr, vi. go-garlamu: n. rhygyngiad; rhagrithiwr
Candour, kān'dūr, n. tegwech, hynawsedd, rhywiogrwydd, mwyneidd-dra	Canterbury, kān'tūr-bēr-ī, n. Caergaint. Canterbury bells, clych y perthi
Candy, kān'dī, v. crawanu â siwgr	Cantharides, kān-thār'ī-dīz, cylion Paradwys, cylion Ysbaen
Cane, kan, n. calaf, corsen, corsffon: vt. ffonodio, ffonio. Cane-reed, cawnen, corsen [blawr	Canthus, kān'thūs, n. cil y llygad
Canescent, kā-nēs'ēnt, a. llwyd, henaidd	Canticle, kān'tī-kl, n. canig, cân, caniad, cathl; cân Solomon
Canicular, kā-nīk'ū-lūr, a. perthynol i seren y ci; poeth. Canicular days, dyddiau y cŵn	Cantle, kān'tl, vt. darnio, dryllio, rhanu: n. darn, dryll, rhan
Canine, kā-nīn', a. ciaidd, cystogaidd. Canine-tooth, ysgythr-ddant. Canine-madness, y gynddaredd	Cantlet, kānt'lēt, n. darn, dryll, talp
Causter, kān'īs-tūr, n. blychyn, blwch te	Canto, kān'to, n. cân, dosparth o gân
Canker, kāng'kūr, n. cancer, rhwd, rhyd-ni, ysiad: v. rhydu, canero, ysu. Canker-worm, pryf y rhwd	Canton, kān'tūn, n. rhandir, talaeth, ardal, tiriogaeth
Cannel, kān'ēl, n. pibell baril. Cannel-bone, corn breuant, corn gwddf. Cannel-coal, math o lo du	Canton, kān'tūn, Cantonize, kān'tūn-iz, vt. rhanu, dosparthu [tiriogaeth
Cannibal, kān'ī-bāl, n. dyn-fwyntawr, breuad	Cantonment, kān'tūn-mēnt, n. rhandir
Cannon, kān'ūn, n. magnel, cyflegwr. Cannon-ball, pelen magnel	Cantred, kān'trēd, n. cantref, cwmwd
Canonade, kān-ūn-ad', n. magneliad: vt. magnelu, cyflegwr	Canvass, kān'vās, n. sachliain, brasliain, cywarehlen: vt. holi, chwilio; gofyn, ceisio
Cannoneer, kān-ūn-ī'r', n. magnelwr, cyflegwr	Cany, kā'nī, a. corsenog
	Canzonet, kān'zo-nēt, n. erddygan, gân fer, canig
	Cap, kāp, n. cap, capan, heulrod, cwflen: vt. capio. Cap-a-pie, o'r pen i'r traed
	Capability, ka-pā-bil'ī-tī, n. gallu, galluogrwydd, cymhwysder
	Capable, kā'pā-bl, a. galluog, cyfaddas, digonol

Capacious, kâ-pâ'shûs, a. helaeth, éang, cynwysfawr
 Capaciousness, kâ-pâ'shûs-nês, n. helaethrwydd [cyfaddasu
 Capacitate, kâ-pâs'î-tat, vt. galluogi,
 Capacity, kâ-pâs'î-tî, n. medr; gallu, cymhwysder; sefyllfa, cyflwr, cynwysiad
 Caparison, kâ-pâr'î-zûn, n. seirch; addurnwisg march: vt. addurno, trwsiadu
 Caparisoned, kâ-pâr'î-zûnd, a. mewn seirch, llurigog
 Cape, cap, n. penrhyn, penarth, pentir. Cape of Good Hope, Penrhyn Gobaith Da
 Caper, ka'pûr, n. llamsach, crychlamiad: vi. rhonta, crychneidio, crychlamu
 Capers, ka'pûrz, n. math o gyffaith
 Capias, ka'pî-âs, n. dien-wÿs
 Capillaire, kâp'î-lê'r', n. sew o wallt y forwyn [iach; briger
 Capillament, kâ-pîl'â-mënt, n. gwreidd-
 Capillary, kap'îl-ür-î, n. mân, gwallt-aid, brigeraidd. Capillary veins, mân-wythenau
 Capital, kâp'î-tâl, a. prif, penaf, arbenig: n. argyfre; arian treigl; penglwn, penyn, heiliog [penau
 Capitation, kâp-î-ta'shûn, n. treth y Capitol, kâp'î-töl, n. cabidwl, cabidyldy
 Capitular, kâ-pî't-u-lûr, n. corph o ddeddfau [ammodau
 Capitulate, kâ-pî't-u-lat, vi. ymroddi ar
 Capitulation, kâ-pî't-u-la'shûn, n. ymroddiad ar ammodau [cabwllt
 Capon, kâ'pn, n. ceiliog dyspaidd,
 Capouch, kâ-pw'tsh', n. cwcwll, cwff, capwllt
 Caprice, kâ-prîs', n. chwidredd, mympwy, gwamaldyb
 Capricious, kâ-prîsh'ûs, a. gwamal, anwadal, penchwiban
 Capricorn, kâp'rî-körn, n. arwydd yr afr
 Capriole, ka'prî-ol, n. gaflram, carlam
 Capstan, kâp'stân, n. dirwynlath llong
 Capsular, kâp'su-lûr, a. ceuaidd, cistan-aid [edig: vt. cau
 Capsulat, kâp'su-lat, a. mewn cist, cau-
 Capsule, kâp'sul, n. hâd-lestr, cibyn
 Captain, kâp'tan, n. cadben, blaenor, llywydd
 Captaincy, kâp'tan-sî, Captainship, kâp'tan-shîp, n. cabeniaeth
 Caption, kâp'shûn, n. daliad, gafaeliad
 Captious, kâp'shûs, a. ymrafaelgar, cecrus, croes

Captivate, kâp'tî-vat, vt. caethiwo; hudo, denu
 Captive, kâp'tîv, n. caethglud, carcharor: a. caeth [caethiwed
 Captivity, kâp-tîv'î-tî, n. caethgludiad,
 Captor, kâp'tûr, n. ysgafaelwr, caethgludwr [cymeryd, dal
 Capture, kâp'tshûr, n. ysglyfiad: vt.
 Capuchin, kâp-u-shîn', n. cweyllfrawd; math o fantell; math o golomen
 Car, kâr, n. car, cerbyd; certwyn, men
 Carac, kâr'âk, n. math o lwyth-long Ysbaenaidd
 Carat, kâr'ât, n. pwys o bedwar gronyn
 Caravan, kâr-â-vân', n. mintai o fasnachwyr; men döedig
 Caravansary, kâr-â-vân'sûr-î, n. lletty cyffredin yn y Dwyrain
 Caraway, kâr'â-wa, n. y garddwy
 Carbine, kâr'bin, Carabine, kâr'â-bin, n. dryll byr [ysgafu
 Carbineer, câr-bî-nî'r', n. march-filwr
 Carbonade, kâr'bo-nad, vt. rhostio cig yr ddernynau ar farwor
 Carbon, kâr'bûn, n. golosg; prif elfen yr adamant; coed llosgedig
 Carbuncle, kâr'bûng-kl, n. carbwncl; llynoryn dugoch [gleiniol
 Carcanet, kâr-kâ-nêt, n. gwddf-glych
 Carcass, kâr'kâs, n. celan, abwy, ysgerbwd, corff marw, abod, buria, ysgrwd
 Card, kârd, n. cerdyn
 Card, kârd, vt. cardio, cribo gwlan; chwarae cardiau [Paradwys
 Cardamoms, kâr'dâ-mûmz, n. pl. grawn
 Cardiac, kâr'dî-âk, a. cryfâol, adfywiol
 Cardiff, kâr'dîf, n. Caerdydd
 Cardigan, kâr'dî-gân, n. Aberteifi. Cardiganshire, Ceredigion
 Cardinal, kâr'dî-nâl a. prif, arbenig: n. penadur cochl; cochl benyw. Cardinal points, dwyrain, gorllewin, gogledd, deau
 Care, kê'r, n. gofal, pryder, ystigrwydd: vi. dawr, gofalu, gwilio, pryderu; maelio
 Careen, kâr-rîn', v. diddosi llong, cyweirio [hynt
 Career, kâr-rî'r', n. gyrfa, rhedfa, helynt,
 Careful, kê'r'fwl', a. gofalus, gwyliadwrus, carcus [care
 Carefulness, kê'r'fwl-nês, n. gofal, pryder,
 Careless, kê'r'lês, a. diofal, esgeulus
 Carelessness, kê'r'lês-nês, n. diofalwch, esgeulusdra
 Caress, kâr-rês'. vt. anwesu, llochi, maldodi

CAS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took

Caret, kē'r'ēt, n. gwall-nôd, diffyg-nôd (A)	Carronade, kār-ūn-ad', n. cyfleg'r haiarn byr
Cargo, kār'go, n. llwyth llong, [lwyth	Carrot, kār'ūt, n. moronen : pl. moron, moron cochion. Wild carrot, llyisiau y meddyglyn [monronliw
Caricature, kār-ī-kā-tu'r', n. anferth-lun, digrif-lun	Caroty, kār'ūt-ī, n. cochn, pengoch,
Caries, kē'r'ī-īz, Cariosity, kē'r-ī-ōs'ī-tī, n. pydrni esgyrn	Carry, kār'ī, vt. cario, arwedd, cywain ; ymddwyn. To carry the day, ennil y dydd
Carious, kē'r'ī-ūs, a. pwr, ysedig	Cart, kār't, n. men, certyn, trol, car. Dray-cart, car llusg. Cart-wright, saer meni
Cark, kār'k, vi. gofalu, rhyofalu, pryderu	Carteblanche, kār't-blōnsh', n. papur gwyn i'w lenwi ; trwydded
Carle, kār'le, n. cerlyn, bawddyn, crinwas	Cartel, kār'tēl, n. cytundeb i newid carch-arorion rhyfel
Carleat, kār'l'kāt, n. cwreath, cath wryryw	Cartilage, kār'tī-laj, n. madruddyn
Carlisle, kār-lil', n. Caerliwelydd	Cartilaginous, kār-tī-lāj'ī-nūs, a. madruddog [papur
Carman, kār'mān, n. certwynwr, certiwr, gyrrwr	Cartoon, kār-tw'n', n. bras gynllun ar
Carmarthen, kār-mār'thēn, n. Caerfyrddin ; Maridunum y Rhufeinwyr	Cartouch, kār-twsh', n. cōd i gadw pelenau
Carmelite, kār'mēl-it, n. carmeliad, brawd o urdd Carmel	Cartridge, kār'trij, n. papuraid o bylor ; ergydrol. Cartridge box, cod i gadw ergydroliau
Carminative, kār-mīn'ā-tīv, n. meddyg-inaeth i chwalu gwynt	Caruncle, kār'ūng-kl, n. difyn o gig, cigyn
Carmine, kār-mīn', n. lliw goleugoch	Carve, kār'v, vt. cerfio ; ysgythyru ; tori bwyd
Carnage, kār'naj, n. galanasdra, lladdfa	Case, kas, n. cyflwr, ansawdd, helynt ; anwysg, gorchudd ; mater, peth ; achos, treigl : vt. gorchuddio, gweinio, amwisgo. A hard case, cyflwr caled. In case, os, pe. Book-case, llyfr-gell. Nominative case, achos enwedigol. Put the case, gadêwch, caniatêwch [durfingo
Carnal, kār'nāl, a. cnawdol ; anianol	Caseharden, kas'hār-dn, vt. durgaledu,
Carnality, kār-nāl'ī-tī, n. cnawdolrwydd	Caseknife, kas'nif, n. cyllell gegin
Carnarvon, kār-nār'vūn, n. Caerynarfon	Casemate, kas'mat, n. gwaith bwāog
Carnation, kār-na'shūn, n. blodeuyn teg cigliw	Casement, kas'mēnt, n. rhwyll ; colofn-gap [rhyfel, cod belan
Carnelion, kār-nī'li-ūn, n. math o agat, cigfaen [cnodiog, ciglyd	Caseshot, kas'shōt, n. sypyn o fân belau
Carneous, kār'nī-ūs, Carnous, kār'nūs, a. Carnify, kār'nī-fi, vi. tewychu, brasâu, pwyntio [cigwyl	Cash, cāsh, n. arian parod, mwnai, arian bath
Carnival, kār'nī-vāl, n. gloddestwyl	Cashew, kā-shw', n. math o pren cnau
Carnivorous, kār-nī'v'o-rūs, a. ciglwn, cig-reibus, rheibus	Cashier, kā-shī'r', n. arian was : vt. di-swyddo, diraddu
Carnosity, kār-nōs'ī-tī, n. cnodigrwydd	Cask, kās'k, n. baril, barilan
Caroche, kā-resh', n. pleser gerbyd	Casket, kās'kēt, n. cistan, prenfol, blwch, golwrch, gemflwch
Carole, kār'ūl, n. mawlderdd nadolig : v. canu ; moli, canmol ; mawrygu	Casque, kās'k, n. helm, penffestin
Carousal, kā-rūw'zāl, n. gloddest, cyfeddach, wttres	Cass, kās, Cassate, kā-sat', vt. dileu, dirymu, diddymu [iad
Carouse, kā-rūw'z', vi. gloddesta, wttresa	Cassation, kā-sa'shūn, n. dilêad, dirym-
Carp, kār'p, n. llynbysg : v. cnoi, senu, pigo beiau, ceuru	Cassia, kās'hā, n. pēr risgl
Carpenter, kār'pēn-tūr, n. saer, saer coed	Cassidony, kās'ī-dūn-ī, n. math o flodeuyn ; maen myrierid
Carpentry, kār'pēn-trī, n. saerniaeth, saerwaith	
Carpet, kār'pēt, n. llawrlen ; bwrddlen. To bring a thing upon the carpet, dwyn peth dan sylw	
Carriage, kār'ij, n. clud, cludai, cerbyd ; cludiad ; ymddygiad, ymarweddiad	
Carrier, kār'ī-ūr, n. cariwr, cludydd, arweddodwr, cyweiniwr	
Carrion, kār'ī-ūn, n. burgun, llurgun, celan, buria, abwy	

Cassock, kăs'úk, n. crysbais offeiriad, hugan [o'r India
 Cassowary, kăs'o-wē'r-ī, n. aderyn mawr
 Cast, kăst (pt. & pp. cast), vt. bwrw, lluchio, ergydio; toddi, bathu, tawdd-lunio; terfyn; cyfrifo; collfarnu: n. tafliad, ergyd; prawf, prawen; cynyg; gwawr, gwedd; bath. To cast abroad, gwasgaru. To cast down, gostwng, iselu. To cast up, cyfrif. Casting voice, terfyn lais. Casting net, rhwyd fwrw. A cast in the eye, traws yn y llygad
 Castanet, kăs-tā-nēt', n. dwylawrugl dawnsyr [collddyn
 Castaway, kăst'ā-wa, n. un gwrthodedig,
 Castellán, kăs'těl-ān, n. ceidwad castell
 Castellany, kăs'těl-ān-ī, n. rhandir castell
 Castellated, kăs'těl-a-těd, a. castellaidd, castello
 Castellet, kăs'těl-ět, n. castell, castellan
 Castigate, kăs'tī-gat, vt. ceryddu; cystwyo, curo
 Castigation, kăs-tī-ga'shūn, n. cospedigaeth, cystwyd
 Castle, kăs'l, n. castell, twr amddiffynfa
 Castling, kăst'ling, n. erthyl, peth annhymig [llostlydan
 Castor, kăs'tūr, n. yr afanc, ffrancon,
 Castrametation, kăs-trā-mī-ta'shūn, n. gwersylliaeth [anafu
 Castrate, kăs'trat, vt. dyspaddu, cyweirio;
 Castration, kăs-tra'shūn, n. dyspaddiad; byrād
 Castrel, kăs'trěl, n. y cudyll coch, cudyll, ceinlly goch [gwyddol
 Casual kăzh'u-āl, a. damweiniol, dy-
 Casualty, kăzh'u-āl-tī, n. damwain, dygwyddiad
 Casuist, căzh'u-ist, n. dattodwr am-mheuon cydwybod
 Casuistry, kăzh'u-is-trī, n. beirniadaeth achosion cydwybod
 Cat, kăt, n. cāth. To turn cat in the pan, chwre'u'r ffon ddwy-big. Cat-o'-nine-tails, n. math o fflangell
 Cata-, cat-, px. i lawr; yn gwrth-, erbyn
 Catabaptist, kăt-ā-băp'tist, n. gwrthwyn-ebwr bedydd [rhy bell o air
 Catachresis, kăt-ā-krī'sis, n. arferiad
 Catachrestical, kăt-ā-krės'tī-kăl, a. rhy bell, treisiol [gorlif
 Cataclysm, kăt'ā-klīzm, n. llif, dylif,
 Catacombs, kăt'ā-komz, n. claddgelloedd, claddogofëydd
 Catalepsy, kăt'ā-lēp-sī, n. pang-glefyd

Catalogue, kăt'ā-lög, n. rhestr, cofrestr, llechres [bryntni, bryntwas
 Catamite, kăt'ā-mit, n. llanc at drin
 Cataphract, kăt'ā-frăkt, n. marchogwr llawn arfog [meddalai
 Cataplasma, kăt'ā-plăzm, n. sugaethan,
 Catapult, kăt'ā-pūlt, n. tafl beiriant
 Cataract, kăt'ā-răkt, n. rhaiadr; sech bilen ar llygad [mwyth
 Catarrh, kă-tăr', n. pen ddyferwst, gor-
 Catarrhal, kă-tăr'āl, Catarrhous, kă-tăr'ūs, a. gormwythig
 Catastrophe, kă-tăs'tro-fī, n. gwrthdro; troad a diweddiad; drwg ddiwedd; damwain
 Cateal, kăt'köl, n. math o chwibanogl
 Catch, kătsh (caught), n. bach, clicied; dalfa, ysglyf; difyrigan: vt. dal, gafaelu, ymaflyd yn, cipio, cymeryd; boddau. Catch word, dangosair. A catching disease, glefyd adwythig, haint
 Catchfly, kătsh'fli, n. glydlys, Bladder catchfly, llysiau poer [ceisiad
 Catchpoll, kătsh'pol, n. rhingyll, ceisplw,
 Catchup, kătsh'ūp, n. math o gyffraith
 Catechetical, kăt-ī kět'ī-kăl, a. egwydd-orig
 Catechise, kăt'ī-kiz, vt. egwyddori; holi
 Catechism, kăt'ī-kīzm, n. egwyddorlith, holiadlith [gwyddorwr
 Catechist, kăt'ī-kīst, n. egwyddorwr,
 Catechumen, kăt-ī-ku'mēn, n. dysgybl egwyddorig
 Categorical, kăt-ī-gör'ī-kăl, a. pendant, penodol, eglur [ddrychau
 Category, kăt'ī-gūr-ī, n. trefn meddyl-
 Catenarian, kăt-ī-nēr'ī-ān, a. cadwyn-aid [cyfrwmyiad
 Catenation, kăt-ī-na'shūn, n. cadwyniad,
 Cater, kătūr, v. darparu neu brynu lluniaeth, arlwyo [pryf cadachog
 Caterpillar, kăt'ūr-pīl-ūr, n. llyndys, y
 Caterwaul, kăt'ūr-wöl, vi. cathderica
 Cates, kats, n. pl. danteithion, ancwynion
 Catgut, kăt'güt, n. tant telyn, tannau crwth [iadol
 Cathartic, kă-thăr'tik, a. ryddäol, cath-
 Cathedral, kă-thī'drāl, n. eglwys gadeiriol: a. esgobal, henaidd, hybarch
 Catholic, kăth'o-lik, a. cyffredinol, cath-olic [inedd
 Catholicism, kă-thöl'ī-sīzm, n. cyffred-
 Catholicon, kă-thöl'ī-kūn, n. meddygiaeth holl iachaol [dwdff
 Catkins, kăt'kīnz, n. cenawon cyll, coed-
 Catling, kăt'ling, n. cylllell llaw feddyg

CEN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Cattle, kāt'1, n. pl. anifeiliaid, gwartheg, da byw
Caudebek, kō'dī-bēk, n. math o het ysgafn
Candle, kō'dl, n. llymeidfwyd; susan
Caul, kōf, n. cistan dyllog at bysgod
Caught, kōt, pt. & pp.—Catch
Cauk, kōk, n. math o wydr-faen garw
Caul, kōl, n. gweren fol; rhwyden
Cauliflower, kōl'ī-flūw-ūr, n. math o fresych
Causal, kō'zāl, a. achosol, achlysurol
Causation, kō-za'shūn, n. achosiad, achlysurriad parād
Cause, kōz, n. achos, ethryb, achlysur; cynghaws hawl dadl: vt. peri, achosi, effeithio, achlysurol
Causeless, kōz'lēs, a. diachos; dechreuol
Causey, kō'zī, Causeway, kōz'wa, n. sarn, llwybr troed [poethnaws
Caustic, kōs'tīk, a. ysol, difaol: n. eli
Cautelous, kō'tēl-ūs, a. pwylllog, gochelgar, cyfrwys
Cauterise, kō'tūr-iz, vt. serio; llosg ysu
Cautery, kō'tūr-ī, n. haiarn poeth; seriad
Caution, kō'shūn, n. pryder, pwyll, gocheliad: vt. rhybyddio, rhag-rybyddio
Cautious, kō'shūs, a. gochelgar, pwylllog, gofalus [garwch, pwyll
Cautiousness, kō'shūs-nēs, n. gochel-
Cavalcade, kāv-āl-kad', n. gosgorddiad; marchordaith [marchfilwr
Cavalier, kāv-ā-lī'r', n. marchogwr,
Cavalierly, kāv-ā-lī'r'lī, a. yn uchelfarch
Cavalry, kāv'āl-rī, n. pl. marchoglu, gwyr meirch, meirchfilwyr
Cavation, kā-va'shūn, n. daear-gafniad
Cave, kav, n. ogof, gogof, ceudwll, ffau, cell
Caveat, ka'vī-āt, n. rhybydd, gwaharddiad
Cavern, kāv'ūr, n. ceudwll, ogof, llechfa
Cavernous, kāv'ūr-nūs, a. ogofawg, tyllog
Cavesson, kāv'ēs-ūn, n. trwyn-gaw, march
Caviare, kāv-yē'r', n. cyffaieth o wrawn pysg
Cavil, kāv'īl, n. coeg-wrthddadl, trawsddadl: vi. trawsddadleu, ymgecu, ymeirio
Cavity, kāv'ī-tī, n. ceudod, ceudwll, ogof
Cawl, kōl, n. penre, penrwym, rhwyden
Caw, kō, vi. crawcian, creu, crefu
Cease, sīs, v. peidio, gadael, gorphwys, ymattal [phwys, didawl
Ceaseless, sīs'lēs, a. dibaid, didor, dior-
Cecity, sī'sī-tī, n. dellni, dallineb
Cedar, sī'dūr, n. cedrwydden, pren cedr
Cede, sīd, vt. ymrōi, rhoi i fyny, trosi

Cedrine, sī'drīn, a. cedraidd, o gedr
Ceil, sīl, vt. cronglwydo, nenfydu, mydu
Ceiling, sī'l'īng, n. mwd, nenfwd; mydiad; cronglwyd
Celandine, sēl'ān-dīn, n. llyisiau y clefyd melyn; llyisiau y llygaid
Celature, sī'lā-tshu'r, n. cerfidaeth
Celebrate, sēl'ī-brat, vt. datgan; dathlu; cadw gwyl; gweini. A celebrated man, gwr enwog
Celebration, sēl-ī-bra'shūn, n. cadwad gŵyl; canmoliad [edig, hyglog
Celebrious, sī-lī'brī-ūs, a. enwog, nod-
Celebrity, sī-lēb'rī-tī, n. enwogrydd, clodforedd [dra, brys
Celerity, sī-lēr'ī-tī, n. buander, cyflym-
Celery, sēl'ūr-ī, n. bwyd-lyisiau. Wild celery, helogan
Celestial, sī-lēs'tshāl, a. nefol, nefolaidd
Celibacy, sēl'ī-bā-sī, n. gweddwdod, unigrwydd, annyweddiaeth
Cell, sēl, n. cuddigl, cell, celfa, llechfa
Cellar, sēl'ūr, n. diodgell, trull
Cellarist, sēl'ūr-īst, n. trulliad, diod-was
Cellular, sēl'u-lūr, a. cellog, ceuol
Celsitude, sēl'sī-tud, n. uchder, uchelder
Celtic, sēl'tīk, a. Celtaidd
Cement, sēm'ēt, n. cymrwd, syth, glyd
Cement, sī-mēnt', vt. cymrydu, cyddydio, cydio [mynwent
Cemetery, sēm'ī-tūr-ī, n. beddrod, Cenatory, sī'nā-tūr-ī, a. swperaidd
Cenobitic, sī-no-bīt'īk, a. cyweithasol
Cenotaph, sēn'o-tāf, n. urdd-wyddfa, coeg-feddrod
Cense, sēns, n. perarogl: vt. perarogli
Censer, sēn'sūr, n. padell dân
Censor, sēn'sūr, n. beirniad; hyfeiwyr
Censorious, sēn-sō'r'ī-ūs, a. hyfarn, enllibus, goganus, hyfai
Censoriousness, sēn-sō'r'ī-ūs-nēs, n. cyhuddgarwch [beius
Censurable, sēn'shu-rā-bl, a. ceryddadwy,
Censure, sēn'shūr, n. sen, barn, gogan; cerydd: vt. barnu, beio, ceryddu, senu
Census, sēn'sūs, n. cyfrifiad y bobl
Cent, sēnt, Centum, sēn'tūm, n. cant
Centaur, sēn'tōr, n. anghenfil dychymy-gol; y saethydd [ddaeary
Centenary, sēn'tō-rī, n. arlladlys, bustl y
Centenary, sēn'tī-nūr-ī, n. cant: canfedrifol
Centesimal, sēn-tēs'ī-māl, a. canranol
Centifidous, sēn-tīf'ī-dūs, a. canranol, candryll [og
Centifolious, sēn-tī-fo'lī-ūs, a. candalen-

Centipede, sĕn'ti-pĭd, n. cantroedyn, (math o bryf)
 Cento, sĕn'to, n. dryll-bryddest
 Central, sĕn'trāl, a. canolbarthaidd
 Centre, sĕn'tūr, n. canol, canolbarth, cymherfeddu, perffedd-bwnc: vt. cymherfeddu, canol gyfeirio; cydgyfarfod
 Centric, sĕn'trĭk, a. canolaidd, canolawg
 Centrifugal, sĕn-trĭf'u-gāl, a. canol-ochel
 Centripetal, sĕn-trĭp'i-tāl, a. canolgyrchol, canolgais [cymaint
 Centuple, sĕn'tu-pl, a. canplyg, can
 Centuriate, sĕn-tu'rĭ-at, vt. canrifo, rhanu yn gannoedd
 Centuriator, sĕn-tu'rĭ-a-tūr, n. oesfrudiwr, oeshanesydd
 Centurion, sĕn-tu'rĭ-ūn, n. canwriad
 Century, sĕn'tshu-rĭ, n. canrif, can mlynedd, oes
 Cephalalgia, sĕf'āl-āl-jĭ, n. dolur pen
 Cephalic, sĭ-fāl'ĭk, a. da rhag dolur pen
 Cerastes, sĭ-rās'tĭz, n. sarph gyrnig
 Cerate, sĭ'rat, n. eli cŵyrog, cŵyrelï
 Cere, sĭ'r, vt. cwyo, glydio, pygu
 Cerebrum, sĕr'i-brŭm, n. yr ymenydd
 Cerecloth, sĭ'r'klōth, Cerement, sĭ'r'mĕnt, n. pigliain, cŵyrlïain, sugliain
 Ceremonial, sĕr-i-mo'ni-āl, n. llyfr defodau: a. defodol [moesgar
 Ceremonious, sĕr-i-mo'ni-ūs, a. ffurfiol,
 Ceremony, sĕr'i-mŭn-i, n. defod; rhwysg, rhodres
 Certain, sūr'tan, a. sier, diau, dir, diamau, dilys; gwir, rhyw, rhai. A certain person, rhyw un
 Certainty, sūr'tan-tĭ, Certitude, sūr'tĭ-tud, n. sierwydd, dir, dilysrydd, dieurwydd, hysbysrwydd
 Certificate, sūr'tĭf'i-kat, n. ysgrifendyst
 Certify, sūr'tĭ-fi, vt. hysbysu, ardystio, gwirio [canghell-lys
 Certiorari, sūr-shĭ-o-rĕ'rĭ, n. gwŷs o'r
 Cerulian, sĭ-rŵ'lĭ-ān, Ceruleous, sĭ-rŵ'lĭ-ūs, a. brithlas, nefliw
 Cerumen, sĭ-rŵ'mĕn, n. cwyr y clust
 Ceruse, sĭ'rŵs, n. gwyn-blwm puredig
 Cervical, sūr'vĭ-kāl, a. gyddfol
 Cesarian, sĭ-sĕrĭ-ān, a. Cesaraidd.
 Cesarian operation, crothdoriad
 Cess, sĕs, n. treth; tasg: vt. treth ddogni, trethu
 Cessation, sĕ-sa'shŭn, n. paid, tor, gorphwysiad, seibant, ymatalïad
 Cessible, sĕs'i-bl, a. ymollyngadwy
 Cession, sĕsh'ŭn, n. ymollyngiad, ymroddïad; trosïad

Cessment, sĕs'mĕnt, n. treth, trethïad
 Cestus, sĕs'tŭs, n. gwregys Gwener
 Cesura, sĭ-zu'r'ā, n. torïad gair neu linell mew'n barddonïaeth
 Cetaceous, sĭ-ta'shŭs, a. morfilaidd
 Chace, tshas, n. helfa; gwïgfa: vt. hela, ymlïd
 Chad, shād, n. math o bysgodyn
 Chafe, tshaf, n. digter, soriant, cynddarëdd: vt. poeth rwbio; brydio; cyffröi.
 Chafing-dish, tân-ddysgl, padellig dân
 Chaff, tshāf, n. us, manus, peiswyn, hedïon
 Chaffer, tshāf'ūr, vi. marchnata, edwica: n. marchnatwr, masgnachwr
 Chaffinch, tshāf'ĭntsh, n. gwinc, asgell-fraith [ysgafn
 Chaffy, tshāf'ĭ, a. llawn us, manusog;
 Chagrin, shā-grĭn', n. cythrudd, gofid; anfoddlonïad: vt. blino, gofidio, anfoddloni
 Chain, tshan, n. cadwyn, torch, tid, syg, tres: vt. cadwyno, tïdo. Chain-shot, tid-belan
 Chair, tshĕ'r, n. cadair; eisteddfa; sedd
 Chaise, shas, n. cerbydan, taitngerbyd
 Chalcedony, kāl-sĕd'o-nĭ, n. math o faen gwerthfawr [gerfiadaeth
 Chalcography, kāl-kōg'rā-fĭ, n. pres-
 Chaldron, tshōl'drŭn, n. callawr; pair; calloraid
 Chalice, tshāl'ĭs, n. cwpan y cymun
 Chalk, tshōk, n. priddgalch, sialc, marm: vt. marmu, priddgalchu. Chalk-cutter, codwr marm. Chalk-pit, pwll marm
 Challenge, tshāl'ĕnj, n. baidd, herïad; arddelw; hawl; nam: vt. beiddio; herio; arddelwi; llysu [llyd
 Chalybeate, kā-lĭb'i-at, a. duraidd, dur-
 Cham, kām, n. penadur Tartary
 Chamade, shā-mād', n. sain tabwrdd i ofyn cyflafaredd
 Chamber, tsham'būr, n. ystafell, llofft
 Chambering, tsham'būr-ĭng, n. wtres; trythyllwch [ydd
 Chamberlain, tsham'būr-lan, n. ystafell-
 Chambermaid, tsham'būr-mad, n. ystafel-lyddes [fadfall newidliw
 Chameleon, kā-mĭ'lĭ-ŭn, n. math o
 Chamfer, tshām'fūr, n. rhïgol, rhych, pannel: vt. rhïgoli, rhychu, pannelu
 Chamois, shā-mōi', n. math o afr
 Champ, tshāmp, vt. cnoi, dygnöi, cnoi yr awen
 Champagne, shām-pan', n. math o win

CHA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;	
Champaign, shām-pan', n. gwastadedd, rhos, bro; tir digoed: a. gwastad	Character, kār'āk-tūr, n. gair, enw, cymeriad, nodweddiad; nōd, arwydd; coel [deb
Champion, tshām-pī-ūn, n. campiw'r; ornestwr; cawr	Characterism, kār'āk-tūr-izm, n. nodol-
Chance, tshāns, n. damwain, dygwyddiad, hap: vi. damweinio, dygwyddo.	Characteristic, kār-āk-tūr-īs'tik, a. nodweddol: n. nodwedd
Chance medley, damwain-laddiad	Characterize, kār'āk-tūr-iz, vt. nodweddu, nodi; hynodi, priod lunio
Chancel, tshān'sēl, n. canghell, llogawd	Charcoal, tshār'kol, n. golosg
Chancellor, tshān'sēl-ūr, n. canghellydd	Chare, tshē'r, n. lōn, heolan
Chancellorship, tshān'sēl-ūr-shīp, n. canghellwriaeth	Charge, tshārj, n. gorchymyn, archiad, annogaeth; gofal, cadwraeth; cōwyn, cyhuddiad; traul; rhuthr: vt. erchi, gorchymyn; cyhuddo; rhuthro, ymosod ar; gofyn tāt; llwytho
Chancery, tshān'sūr-ī, n. llys cydwybod	Chargeable, tshār'jā-bl, a. treulfawr; cyhuddadwy [march rhyfel
Chancre, shāng'kūr, n. math o lynoryn drwg	Charger, tshār'jūr, n. cawg, dysgl;
Chandelier, shān-dī-lī'r', n. canwylyr	Chariness, tshē'r'ī-nēs, n. gocheliad, gofal, cynnildeb
Chandler, tshānd'lūr, n. canwyllydd	Chariot, tshār'ī-ūt, n. cerbyd, cludai
Change, tshanj, n. newid, newidiad, aralliad, tro: vt. cyfnewid, arallu, troi	Charioteer, tshār-ī-ū-tī'r', n. gyrwr cerbyd, cerbydwr [elusengar
Changeable, tshan'jā-bl, Changeful, tshanj'fwl, a. cyfnewidiol [hurtyn	Charitable, tshār'ī-tā-bl, a. cariadus, hael;
Changeling, tshan'ling, n. anwadaly'n;	Charity, tshār'ī-tī, n. cariad; tosturi; cardod, elusen [gwag-ymhonwr
Channel, tshān'ēl, n. cyfyngfor; rhedle; dyfrlle; rhych, ffos; moddion: vt. cwysu, neu rychu colofn	Charlatan, shār'lā-tān, n. crachfeddyg;
Chant, tshānt, vt. canu, cōrganu; pyncio	Charlatanical, shār-lā-tān'ī-kāl, a. gwagymhonawl
Chanticleer, tshān-tī-klī'r', n. crochgeiniad; y ceiliog	Charm, tshārm, n. swyn, swyngyfaredd; swynserch: vt. swyno; rheibio; llygad-dynu; boddio; ennill serch, hudo, denu.
Chantry, tshān'trī, n. cōr gafell, cōr gapel	Charming weather, hin hyfryd
Chaos, ka'ōs, n. annhrefn, cymysgedd	Charnel, tshār'nēl, a. yn cynwys cig, neu gelanedd. Charnel-house, esgyrndy
Chaotic, ka-ōt'ik, a. didrefn, afluniadd, cymysg	Chart, tshārt, n. darlunlen, argrafflen
Chap, tshōp, n. gēn, bochgern. Chapfallen, bochlaes, llaes wefl; digalon	Charter, tshār'tūr, n. breintlen, baint ysgrif: vt. awdurdodi, breinnio
Chap, tshāp, vt. agenu, ymagor, hollti: n. agen, holltiad	Charwoman, tshē'r'wōm-ān, n. hurwraig
Chape, tshap, n. daliedydd, gafaelydd	Chary, tshē'r'ī, a. gofalus, gochelgar, cynil; dyfal
Chapel, tshāp'ēl, n. addoldy, cysegrfa, capel	Chase, tshas, n. helwriaeth; erlyniad; coedwig: vt. hela; ymlid, erlid, erlyn. Beast of chase, anifail hela
Chapelry, tshāp'ēl-rī, n. terfynau addoldy	Chasm, kāzm, n. agen, gagendor, cyfwng, adwy [dilwgr
Chaperon, shāp'ūr-ōn, n. math o gap neu gwfl: vt. gweini ar foneddiges	Chaste, tshast, a. diwair, dihalog, pur,
Chapiter, tshāp'ī-tūr, n. heiliog neu benclwm colofn	Chasten, tsha'sn, Chastise, tshās-tiz', vt. ceryddu, cospi [cosp, cystwyad
Chaplain, tshāp'lan, n. caplan, capelwr	Chastisement, tshās'tiz-mēnt, n. cerydd,
Chapless, tshōp'lēs, a. cegnoeth, diwefl	Chastity, tshās'tī-tī, n. diweirdeb, gwryf-dod
Chaplet, tshāp'lēt, n. coronig, coronbleth, talaith [nachwr	Chat, tshāt, n. clebar, cogor, siaradach: vi. bragaldio, baldorrd, pepru
Chapman, tshāp'mān, n. maeler, masg-	Chatellany, tshāt'ēl-ān-ī, n. tiriogaeth eastell
Chapter, tshāp'tūr, n. pennod; senedd eglwys gadeiriol: vt. trethu; cyhuddo; ceryddu. Chapter-house, cabidwl; cadeirdy	
Char, tshē'r, n. dydd orchwyl, byr waith y torgoch: vi. dydd-weithio	
Char, tshār, n. math o bysgodyn: vt. golosgi	

Chattels, tshăt'ëlz, n. dăoedd, da, dăoedd symudol	Chess, tshës, n. gwyddbwyll
Chatter, tshăt'ūr, vi. lolio, trydar, ymddadwrdd, gwagsiared [pepryn]	Chessboard, tshës'bô'rd, n. tawlfwrdd, clawr y wyddbwyll
Chatterbox, tshăt'ūr-böks, n. clebryn,	Chessmen, tshës'mën, n. pl. gwerin y wyddbwyll
Chavender, tshăv'ën-dūr, n. y penci	Chest, tshëst, n. cist; cledr, dwyfron.
Chawdron, tshô'drŭn, n. perfedd, coluddion, coludd [werth]	Chest of drawers, cist logello
Cheap, tshĭp, a. rhad, isel, iselbris; di-cheapen, tshĭ'pn, vt. lleiâu gwerth	Chester, tshës'tūr, n. Caerlleon
Cheapness, tshĭp'nës, n. iswerth, newid, rhadedd	Chestnut, tshës'nŭt, n. castan, piggneuen.
Cheat, tshĭt, n. hoced, dichell, twyll; twyllwr: vt. twyllo, hudo, siomi, coll-edu	Chesnut-tree, castanwydden
Check, tshĕk, n. rhwystr; pigiad; gwastadâd cyfrif: vt. attal; ceryddu, arafu	Chevalier, shëv-â-lĭ'r', n. marchog
Cheek, tshĭk, n. grudd, boch, cern	Chevaux de frise, shëv-ô-dŭ-friz', n. diffynwrych [penci]
Cheer, tshĭ'r, n. hoen, llonder; arlwy: v. lloni, sirioi; ymhyfâu. Be of good cheer, cymerwch gysur	Chevin, tshëv'ĭn, n. pysg penfawr, y
Cheerful, tshĭ'r'fŭl, a. llon, hoenus, llawen, dyddan [sirioldeb]	Cheveril, tshëv'ūr-ĭl, n. myn, mynyn; croen myn [cil]
Cheerfulness, tshĭ'r'fŭl-nës, n. llawenydd,	Chew, tshu, vt. cnoi. Chew the cud, cnoi
Cheerless, tshĭ'r'lës, a. annyddan, trist, annifyr [llon, go-lon]	Chicane, shĭ-kan', Chicanery, shĭ-ka'nŭr-ĭ, n. cecraeth, twyll, genbwyll, ystryddadl, ystranc
Cheerly, tshĭ'r'lĭ, Cheery, tshĭ'r'ĭ. a. siriol,	Chicory, tshĭk'ūr-ĭ, n. math o ddant y llew a gymysgir â choffi
Cheese, tshĭz, n. caws [werthydd]	Chich, tshĭk, n. ydbys mân cochion
Cheesemonger, tshĭz'mŭng-gŭr, n. caws-cheesepress, tshĭz'prës, n. gwryf caws	Chichester, tshĭtsh'ës-tŭr, n. Caercei
Cheeselip, tshĭz'lĭp, n. gwraich y lludw	Chick, tshĭk, Chicken, tshĭk'ĭn, n. cyw. Chiken-hearted, digalon, ofnus. Chick-en-pox, brech yr ieir
Chely, kĭ'lĭ, n. crafanc pysgodyn cragenog	Chickweed, tshĭk'wid, n. gwlydd
Chemical, këm'ĭ-kăl, a. fferyllaidd	Chide, tshid (pt. chid, tshid; pp. chidden, tshĭd'n, chid), vt. senu; ceryddu, dwrديو, dondio
Chemist, këm'ĭst, n. fferyllydd	Chief, tshĭf, a. pen, penaf, arbenig, prif: n. pen, penaeth, blaenor, udd
Chemistry, këm'ĭs-trĭ, n. fferylliaeth	Chiefdom, tshĭf'dŭm, n. blaenoriaeth, arlywiaeth
Chepstow, tshëp'sto, n. Caerwent	Chiefly, tshĭf'lĭ, ad. yn benaf, gan mwyaf
Cheque, tshĕk, n. braithliain, lliain, croesreng	Chieftain, tshĭf'tan, n. blaenor, penadur, tywysog [malerth]
Chequer, tshĕk'ūr, vt. amryliwio, britho.	Chilblain, tshĭl'blan, n. llosg eira, cibwst,
Chequer-work, amrywiaeth, rhwyd-waith	Child, tshild (pl. children), n. plentyn; maban, baban
Cherish, tshër'ish, vt. meithrin, achlesu, ymgeleddu, cefnogi	Childbearing, tshild'bë'r-ĭng, a. plantog, yn planta: n. esgoriad, dygiad plant
Cherry, tshër'ĭ, n. ceiriosen, surain.	Childbed, tshild'bëd, Childbirth, tshild'bŭrth, n. esgorfan, gwelyfod, gwely esgor [mabanoed, mabolaeth]
Cherry-cheeked, rhuddfochog, boch-goch	Childhood, tshild'hŭd, n. mebyd, maboed,
Chert, tshŭrt, n. math o gallestr	Childish, tshild'ĭsh, Childlike, tshild'lik, a. plentyniaidd, mabanaidd
Cherub, tshër'üb (pl. cherubim), n. cerub, angel	Childless, tshild'lës, a. anlantadwy, diblant
Cherubic, tshĭ-rŭ'bĭk, Cherubical, tshĭ-rŭ'bĭ-kăl, a. cerubaidd, angeliaidd, nefol	Children, tshĭl'drën, n. pl.—Child
Cherubim, tshër'u-bĭm, n. pl.—Cherub	Chiliad, kĭl'yăd, n. mil o rifedi canlynol
Cherup, tshër'ŭp, vi. trydar, cathlu, grillo	Chiliahedron, kĭl-yă-hĭ'drŭn, n. dull milochrog [milwraidd]
Chervil, tshŭr'vil, n. sierfel. Wild chervil, nodwydd y bugail	Chiliarch, kĭl'yărk, n. llywydd ar fil.

CHR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took

Chiliast, kīl'yāst, n. milflwyddiad, credwr yn y mil o flynyddoedd

Chill, tshīl, n. fferdod, rhyndod: a. annwydog, oer: vt. fferu, rhynu, oeri; llwfrāu

Chillness, tshīl'nēs, n. annwyd, oerni

Chilly, tshīl'ī, a. rhyullyd, annwydog, oer, oerllyd

Chime, tshim, n. cynghanedd-glych, cydsain: vt. cynghaneddu; cytuno

Chimera, kī-mī'r'ā, n. gwag-ddychymyg

Chimerical, kī-mēr'ī-kāl, a. dychymygod, mympwyol

Chiminage, shīm'ī-naj, n. gwig-doll

Chimney, tshīm'nī, n. simdde, simnai, sawell, mygdwll, ffumer. Chimney-piece, cladde

Chin, tshīn, n. gēn; elgeth. Double-chin, tagell. Chin-cloth, miswrn, gēnliain

Chinaware, tshī'nā-wē'r, n. priddlestri China [pās

Chincough, tshīn'kōf, n. sych peswch,

Chine, tshin, n. llain y cefn, cefnddryll

Chink, tshīngk, n. agen, hollt, holltiad:

v. tincian; agenu, ymagor, hollti

Chinky, tshīngkī, a. agenog, holltog

Chintz, tshīnts, n. math o gotymwe

Chip, tshīp, vt. asglodi; hacio, naddu: n. asglawd, asglodyn [enydd

Chirographer, ki-rōg'rā-fūr, n. ysgrif-

Chirographist, ki-rōg'rā-fist, n. llaw-ddewiniaeth [ysgrifwaith

Chirography, ki-rōg'rā-fī, n. ysgrifeniad,

Chirolgy, ki-rōl'o-jī, n. amneidiaeth

Chiromancy, kī'ro-mān-sī, n. llaw-ddewiniaeth [ddewin

Chiromancer, kī'ro-mān-sūr, n. llaw-Chirp, tshūr, vi. trydar, clochdar, grill-

Chirper, tshūr'pūr, n. cethlydd

Chirurgeon, ki-rūr'jūn, n. llaw-feddyg

Chirurgery, ki-rūr'jūr-ī, n. llaw-feddyg-aeth

Chisel, tshīz'l, n. gaing, cŷn cerfio

Chit, tshīt, n. coryn; egyptyn, blaguryn: vi. egin, blaen-darddu [llol

Chitchat, tshīt'tshāt, n. trydar, siaradach,

Chitterlings, tshīt'ūr-līngz, n. coludd; pleth-addurn

Chitty, tshīt'ī, a. brych, brycheulyd

Chivalry, shīv'āl-rī, n. urddas milwraidd; marchwriaeth; camp, gwrol-gamp

Chives, tshivz, n. pl. cenin y gwinwydd, cenin syfi; canoldwf blodau

Chlorosis, klo-ro'sīs, n. y glasglwyf

Chocolate, tshōk'o-lat, n. math o foreulyn
Choice, tshōīs, n. dewis, dewisiad; am-rywiaeth: a. dewisol, rhagorol, odiaeth, da iawn

Choiceness, tshōīs'nēs, n. rhagoriaeth

Choir, kwī'r, n. cōr, cafell; coraid o gantorion

Choke, tshok, vt. tagu, llindagu, mygu

Choky, tshō'kī, a. taglyd

Choler, kōl'ūr, n. geri, bustl; digter, llidnaws, llid [nawswyllt

Choleric, kōl'ūr'īk, a. geriog; digofus,

Choose, tshōz (chose, chosen), vt. dewis, ethol, dethol, pigo

Chop, tshōp, vt. dryllio, darnio, briwo; cyfnwid, llewa: n. dyrnod, holltiad, dernyn, dryll. Chop-house, bwyd-ty.

Chopping-knife, cylllell friwo

Chopin, tsho-pīn', n. chwart gwin yn yr Alban

Choppy, tskōp'ī, a. agenog, tyllod, holltog

Choral, kō'r'āl, a. coraidd, cafellaidd

Chord, kōrd, n. tant: vt. cyduno

Chorister, kōr'īs-tūr, Chorist, kō'r'īst, n. cor-geiniad [ddarluniad

Chorography, ko-rōg'rā-fī, n. parth-

Chorographer, ko-rōg'rā-fūr, n. parth-ddarluniwr

Chorus, kō'rūs, n. cydgōr, cydgân

Chose, tshoz, pt.—Choose

Chosen, tshō'zn, pp.—Choose

Chough, tshūf, n. y goegfran, y gawci, palores, y gegid

Choule, tshūwl, n. crombil; cern

Chouse, tshūws, n. ffwl, gwirionyn; hud, hoced: vt. hocedu, twyllo, siomi

Chrism, krīzm, n. eneinniad; yr olew cysegredig [flwch

Chrismatory, krīz'mā-tūr-ī, n. yr eneini-

Chrisom, krīz'ūm, n. y lliain santaidd

Christ, krist, n. Crist, Eneinniog. Christ-cross row, krīs'krōs ro, yr egwyddor

Christen, krīs'n, vt. bedyddio, cristionogi

Christendom, krīs'n-dūm, n. gwledydd cred, y byd Cristionogol

Christian, krīs'tshān, n. cristion; cred- adyn: a. cristionogol. Christian name, enw bedydd [ogaeth

Christianity, krīs-tshī-ān'ī-tī, n. cristion-

Christianize, krīs'tshān-iz, vt. cristionogi

Christianlike, krīs'tshān-lik, a. cristion-ogaidd

Christmas, krīs'mās, n. Nadolig. Christ- mas-box, calenig; cyfarwys

Chromatic, kro-māt'īk, a. perthynol i liwiau neu beroriaeth

- Chronic, krôn'ík, a. hên, parâol, hir-barâus
- Chronicle, krôn'î-kl, n. brud, côf-lyfr, oes-lyfr, hanes: vt. cofrestru, brudio
- Chronieler, krôn'î-klûr, n. brudai, am-seryddwr, cof-restrydd, hanesydd
- Chronogram, krôn'o-grâm, n. côf-argraff
- Chronologer, kro-nôl'o-jûr, n. am-seryddwr, oesrestrydd [restrawl]
- Chronological, kro-no-lôj'î-kâl, a. oes-
- Chronology, kro-nôl'o-jî, n. brudiaeth, am-seryddiaeth [fynag, oriawr]
- Chronometer, kro-nôm'î-tûr, n. awr-
- Chrysalis, kris'â-lis, n. chwileryn, elindys
- Chrysolyte, kris'o-lit, n. yr eur-faen
- Chub, tshûb, n. y pysg penfawr, y penci; delff. Chub-cheeked, bochdew
- Chubby, tshûb'î, a. penfawr, pendew, tew
- Chuck, tshûk, v. elwcian; taro tan yr ên: n. elwciad; dyrnod dan yr ên
- Chuckle, tshûk'î, v. crechwenu; hoff-lochi, elwcian; chwethin
- Chuff, tshûf, n. delff, drel, drelyn, lleban
- Chum, tshûm, n. cywely, cydymaith; cysaig
- Chump, tshûmp, n. boncyff, cypyll, cyff
- Church, tshûrtsh, n. eglwys, llan: vt. rhyddâu gwraig [gwr eglwysig]
- Churchman, tshûrtsh'mân, n. eglwysydd;
- Churchwarden, tshûrtsh'wôr-dn, n. gol-yygydd eglwys [beddian, beddrod]
- Churchyard, tshûrtsh'yârd, n. mynwent,
- Churl, tshûrl, n. delff, drel; cybydd, carl, cerlyn
- Churlish, tshûr'lish, a. drellaidd, taiogaidd
- Churlishness, tshûr'lish-nês, n. taiog-rwyd, anfoes
- Churme, tshûrm, n. swn, trwst
- Churn, tshûrn, n. buddai: vt. corddi
- Chylaceous, ki-la'shûs, a. ceulaidd
- Chyle, kil, n. caul
- Chylifaction, ki-lî-fâk'shûn, n. ceulad
- Chyme, kim, n. sudd ymborth treuliedig, maethsudd
- Cibarious, sî-bê'r'î-ûs, a. bwytdawy
- Cibol, sib'ûl, Ciboul, sî-bw'î, Chibbol, tshîb'ûl, n. sibolen
- Cicatrice, sîk'â-trîs, n. craith, crachen
- Cicatrise, sîk'â-triz, v. creithio, crachenu
- Cicerone, tshî-tsha-ro'na, n. cyfarwyddwr dieithriaid
- Cicisbeo, tshî-tshîs-ba'ô, n. cariadfab gwraig briod yn yr Eidal [weddu]
- Cicurate, sîk'u-rat, vt. dofi, arafu, hy-
- Cicuration, sîk-u-ra'shûn, n. dofiad, arafiad
- Cider, sî'dûr, n. afal-ddiod, osai
- Cilery, sîl'ûr-î, n. deil-gerfiad
- Ciliary, sîl'yûr-î, a. amrantaidd
- Cilicious, sî-lîsh'ûs, a. blewog, garw
- Cimmerian, sî-mê'r'î-ân, a. erchylldu, caddugawl, tywyll
- Cincture, sîngk'tshûr, n. gwregys, rhwymyn, modrwy
- Cinder, sîn'dûr, n. marworyn
- Cineritious, sîn-ûr-ish'ûs, Cinereous, sî-nî'r'î-ûs, a. lludwaidd, ulwaidd
- Cingl, sîng'gl, n. cengl
- Cinnabar, sîn'â-bâr, n. mwn arian byw, delid coch
- Cinnamon, sîn'â-mûn, n. canel, synamwn
- Cinque, sîngk, n. pump. Cinque-pace, math o daplas neu ddawns. Cinque ports, y pump porthladd Dover, Sandwich, Hastings, Romney, a Hythe, at y rhai ychwanegwyd Winchelsea, Rye, a Seaford
- Cion, sî'ûn, n. blaguryn, impyn, ysbrigyn
- Cipher, sî'fûr, n. goddim (0); dirgel-nôd: vi. bwrw cyfrif, cyfrifo
- Ciphering, sî'fûr-îng, n. cyfrifyddiaeth
- Circinate, sûr'sî-nat, vt. crynâu, gwneud cylch
- Circle, sûr'kl, n. cylch, cylchwy, cant, cwmpas; vt. cylchynu; cantio
- Circlelet, sûr'klêt, n. cylchig, cylchyn, torch
- Circuit, sûr'kî't, n. amgylchedd, cylchen, cyrehyd; cylchdaith: vt. cylchynu
- Circuiteer, sûr-kî-tî'r', n. cylchdeithiwr
- Circuitous, sûr'ku'î-tûs, a. cwmpasog, cylchol
- Circular, sûr'ku-lûr, a. cylchol
- Circularity, sûr-ku-lâr'î-tî, n. cylchol-rwydd [gerdded; cylch-anfon]
- Circulate, sûr'ku-lat, v. ymdröi, cylch-
- Circulating, sûr'ku-la-tîng, a. cylch-redawl [cylchrediad]
- Circulation, sûr-ku-la'shûn, n. amlfiad,
- Circum-, px. cylch-, am-
- Circumambieny, sûr-kûm-âm'bî-ên-sî, n. cylchyniad [amredol, cylchynol]
- Circumambient, sûr-kûm-âm'bî-ênt, a.
- Circumambulate, sûr-kûm-âm'bu-lat, vi. cylchrodio, amrodio
- Circumcise, sûr'kûm-siz, vt. enwaedu
- Circumcision, sûr-kûm-sîzh'ûn, n. en-waediad
- Circumduct, sûr'kûm-dûkt, vt. cylch-arwain; amluddio, gwrthdrin
- Circumduction, sûr-kûm-dûk'shûn, n. cylcharweiniad

CLA	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;		
Circumference,	sūr-kūm'fūr-ēns, n.	Circumvention,	sūr-kūm-vēn'shūn, n.
cylched, cylchedd, cwmpas		siomiant, hocedwaith	
Circumferentor,	sūr-kūm-fūr-ēn'tūr, n.	Circumvest,	sūr'kūm-vēst, vt. amwisgo,
cylchedydd		amddilladu	
Circumflex,	sūr'kūm-flēks, n. nōd hir	Circumvolution,	sūr-kūm-vo-lu'shūn, n.
dōn ; ffoehnōd fel hyn a		amdraill, amrod, cylchdroad, cylch-	
Circumfluence,	sūr-kūm'flu-ēns, n.	rediad	[cylchdrōi
cylchlifiad	[lifiol, amlifiol	Circumvolve,	sūr'kūm-vōlv, v. amdrōi,
Circumfluent,	sūr-kūm'flu-ēnt, a. cyleh-	Circus,	sūr'kūs, n. cemmaes, maes y
Circumfuous,	sūr-kūm'flu-ūs, a. cyleh-	campau	
lifeiriol		Cist, sist, n. gwain, cod ; ceuad ; penddigid	
Circumforaneous,	sūr-kūm-fo-ra'nī-ūs,	Cistern, sis'tūrn, n. dyfrgist, pydew,	
a. yn myned o ddrws i ddrws		ffynnon	[tŵr
Circumfulgent,	sūr-kūm-fūl'jēnt, a. am-	Citadel, sīt'ā-dēl, n. castell, amddiffynfa,	
dywynawl	[tywallt o bob tu	Cital, sīt'tāl, Citation, si-ta'shūn, n. gwys	
Circumfuse,	sūr'kūm-fuz, vt. amdywallt,	eglwysig ; llythyr dyfyn ; dyfyniad,	
Circumfusion,	sūr-kūm-fu'zhūn, n. am-	dyfyn ; geiradroddiad	
dywalltiad	[dreiglo, cylchdroi	Citatory, sīt'tā-tūr-ī, a. dyfynol, gwysawl	
Circumgyrate,	sūr-kūm'ji-rat, vt. am-	Cite, sīt, vt. gwysio, dyfynu, geiradrodd	
Circumcision,	sūr-kūm-īsh'ūn, n. cyleh-	Cithern, sīth'ūr, n. math o hen delyn	
fynediad	[gyffiniol	Citizen, sīt'ī-zn, Cit, sīt, n. dinesydd,	
Circumjacent,	sūr-kūm-jā'sēnt, a. ar-	bwrdaes	[maen crisialaidd
Circumligation,	sūr-kūm-li-ga'shūn, n.	Citrine, sīt'rīn, a. melynliw, eurliw : n.	
cylchrwymiad		Citron, sīt'rūn, n. afal euraid	
Circumlocution,	sūr-kūm-lo-ku'shūn, n.	City, sīt'ī, n. din, dinas, dinasdref, caer	
cylchymadrodd, amgylchiaith, cylch-		Civet, sīv'ēt, n. perarogl tebyg i fwsq.	
ddyweddiad		Civet-cat, cath fwsq, cath Peru	
Circumnavigation,	sūr-kūm-nāv-ī-ga'-	Civic, sīv'ik, a. dinasaidd ; gwladol.	
shūn, n. amfordwyad		Civic crown, coronbleth a roddid gynt	
Circumnavigator,	sūr-kūm-nāv'ī-ga-tūr,	yn wobr am orchestwaith gwladol	
n. amfordwywr	[cylchosodiad	Civil, sīv'īl, a. gwledig ; dinasol, gwladol ;	
Circumposition,	sūr-kūm-po-zīsh'ūn, n.	moesgar. Civil law, y gyfraith wladol.	
Circumrotation,	sūr-kūm-ro-tā'shūn, n.	Civil war, rhyfel gartrefol	
cylchdroad, amdreigliad		Civilian, sī-vīl'yān, n. cyfreithiwr	
Circumrotatory,	sūr-kūm-ro'tā-tūr-ī, a.	Civility, sī-vīl'ī-tī, n. moes, moesgarwch,	
cylchdroawl	[argyfyngu	hynawsedd	[iad, gwareiddiant
Circumscribe,	sūr'kūm-skrib, vt. amgāu,	Civilization, sīv-īl-ī-za'shūn, n. moesol-	
Circumscription,	sūr-kūm-skrip'shūn, n.	Civilize, sīv'īl-iz, vt. moesoli, hyweddu,	
cylch ysgrifeniad		gwareiddio	
Circumspect,	sūr'kūm-spēkt, a. amwel,	Clack, klāk, n. elec, clep, clebar, clegr :	
gochelgar, gwyliadwrus, gofalus, call		vi. clecian, clepio, clepian, clegyr	
Circumspection,	sūr-kūm-spēk'shūn, n.	Clad, klād, a. gwisgedig : pp. — Clothe	
gwyladwriaeth, gofal		Claim, klām, n. hawl, arddelw, arddelwad :	
Circumstance,	sūr'kūm-stāns, n. am-	v. arddelwi, honi hawl ; ceisio	
gylchiad, dygwyddiad, achos, sefyllfa,		Claimable, klā'mā-bl, a. arddeladwy	
cyflwr		Claimant, klā'mānt, n. arddelwydd, ym-	
Circumstantial,	sūr-kūm-stān'shāl, a.	honwr	[sythu
amgylchiadol, manwl		Clam, klām, v. glynu, glydio ; lluddio ;	
Circumstantiate,	sūr-kūm-stān'shī-at, vt.	Clamber, klām'būr, vi. dringo, yingribo	
manwl ddangos, profi	[cylchgrwydrol	Clamminess, klām'ī-nēs, n. glydedd,	
Circumvagant,	sūr-kūm-va'gānt, a.	gwydnedd	[toeslyd
Circumvallation,	sūr-kūm-vā-la'shūn, n.	Clammy, klām'ī, a. glydiog, gwyn, n.	
gwrachglawdd, anglawdd		Clamorous, klām'o-rūs, a. trystfawr,	
Circumvection,	sūr-kūm-vēk'shūn, n.	bloeddffawr, gwaeddgar	
cylchddygiad	[gorymestyn	Clamour, klām'ūr, n. dadwrdd, gwaedd,	
Circumvent,	sūr'kūm-vēnt, vt. twyllo,	trwst, trwf : vi. croch rwnnach, diaspad	

Clamp, klämp, n. darn o bren neu haiarn : vt. cysylltu astellod trwy rychu.
 Clamp of bricks, odynaid o briddfeini
 Clan, klän, n. tylwyth, cenedl
 Clancular, kläng'ku-lür, a. celgar, dirgel, dan gudd [dan law
 Clandestine, klän-dës'tin, a. lladradaidd,
 Clang, kläng, v. crochseinio, cloncio : n. sw'n croch, clonc
 Clangor, kläng'gür, n. sw'n croch, clec, uchelsain, crochsain
 Clangous, kläng'güs, a. crochseinio
 Clank, klängk, vt. clewtian, clecian, crasdcinio : n. crochsain, clonc
 Clap, kläp, n. twrf, trwst : v. curo, taro, clecian, dulio, bwrw
 Clapboards, kläp'bô'rdz, n. estyll barilau
 Clapper, kläp'ür, n. curwr dwylaw; clep-bren; clep melin; tafod, tafod cloch; ystwwfwl
 Clapperclaw, kläp'ür-klö, vt. difrio, tafodi
 Clarenceux, klär'ëns-yw, n. yr ail arwyddfardd
 Clare-obscure, klär'öb-sku'r', n. goleu a gwyll mew'n lluniadaeth
 Claret, klär'ët, n. gwin coch Ffrengig
 Clarichord, klär'í-körd, n. math o offeryn cerdd, claerdant [gloewad
 Clarification, klär'í-fí-ka'shün, n. teriad
 Clarify, klär'í-fí, vt. teri, gloewi, puro
 Clarionet, klär'í-o-nët, n. math o delgorn
 Clarion, klär'í-ün, n. udgorn, llugorn
 Claritude, klär'í-tud, Clarity, klär'í-tí, n. gloewder, terder
 Clash, kläsh, v. mawdrystio; gwrthdaro, anghytuno, anghydsynio
 Clasp, kläsp, n. gwäeg, boglwm, craffglwm : vt. tytwymo, boglymu; cofeidio; cau. Clasp-knife, cyllell yn cau yn y carn
 Claspers, kläs'pürz, n. pl. amglymyddion
 Class, kläs, n. trefn, gradd, dosparth, rhes : vt. trefnu, rhestru
 Classic, kläs'ík, n. prifawdwr : a. prifawdurol
 Classical, kläs'í-käl, a. awdurol, uchelraddol, dysgedig
 Clatter, klät'ür, n. clewt, twrddglep, baldordd : v. clewtian, crochddadwrdd
 Clause, klöz, n. adnod, adran, erthygl, gwers
 Claustal, klö'strä, a. mynachol
 Clausure, klö'zhür, n. cauedigaeth, carchariad
 Clave, klav, pt.—Cleave
 Clavicle, kläv'í-kl, n. trybedd yr ysgwydd

Claw, klö, n. crafanc, ewin, palf: vt. crafu, crafangu, cripio [truthiwr
 Clawback, klö'bäk, n. gwenieithiwr,
 Clay, kla, n. clai, priddgist. Clay-cold, difywyd, marw
 Claymore, kla'mô'r, n. math o gleddyf mawr dwylaw [cleiog
 Clayey, kla'í, Clayish, kla'ish, a. cleilyd
 Clean, klän, a. glän, gloew, glanwaith; pur : vt. glanâu, gloewi, puro : ad. yn gwbl, yn hollol [edd
 Cleanliness, klén'lí-nës, n. glendid, pur
 Cleanly, klén'lí, ad. yn gwbl, yn lanwaith
 Cleanness, klän'nës, n. glendid, gloewder, purder
 Cleanse, klänz, vt. glanâu, puro; coethi
 Clear, klí'r, a. amlwg, eglur; glän, gloew; goleu, clær; rhydd, dieuog; croew : ad. yn llwyr, yn gwbl, yn lân : vt. glanâu; dieuogi, rhyddâu. Clear of debt, allan o ddyled. Clear-sighted, craffolwg, craff [dod
 Clearance, klí'r'äns, n. rhyddäd, gollyng
 Clearness, klí'r'nës, n. eglurder; croewder
 Cleave, klív (cleft; cleft, cloven), vt. hollti, ysgyriani, fforchogi : vi. (pt. *clave*), glynu [ydd
 Cleaver, klí'vür, n. holltwr; bwyell cig
 Cleft, klëf, n. allwedd [pp.—Cleave
 Cleft, klëft, n. hollt, agen, rhigol : pt. &
 Clemency, klëm'ën-sí, n. tynerwch, hynawsedd, tiriondeb
 Clement, klëm'ënt, a. gwâr, mwyn, tirion, trugarog, hynaws
 Clench, klëntsh, vt. rhybedio. To clench the fist, cau y dwrn
 Clepe, klíp, vt. galw, enwi
 Clergy, klür'jí, n. gwyr llen, offeiriad. Benefit of clergy, braint eglwyswr
 Clergyman, klür'jí-män, n. offeiriad, periglor [ig
 Clerical, klür'í-käl, a. offeiriadol, eglwys
 Clerk, klärk, n. ysgolâig; offeiriad, gwr llen; ysgrifenydd; llyfrwr; cyfrifwas. Parish clerk, clochydd
 Clerkship, klärk'shíp, n. ysgoleigdd; swydd ysgrifenydd
 Cleromancy, klür'o-män-sí, n. coelbren-goel [hardd
 Clever, kläv'ür, a. medrus, hylaw, hyfedr;
 Cleverness, kläv'ür-nës, n. deheuder; prydfferthwch
 Clew, klu, n. pellen edafedd; arweinydd, hyfforddiad, awgrym : vt. codi yr hwyliau
 Click, klík, vi. clecian, tincian, clepian

CLU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Clicker, klīk'ūr, n. drws-wahoddwr
Clicket, klīk'ēt, n. clicied; ystffwl
Client, klī'ēt, n. nawdd-ddyn, huriwr
cyfreithiwr [clogwyn, gallt
Cliff, klīf, Clift, klīft, n. dibyn, clegr,
Cliffy, klīf'ī, Clifty, klīf'tī, a. elegrog,
serth
Climacter, kli-māk'tūr, Climacteric, kli-
māk-tēr'ik, n. pob saith blynedd o
einioes dyn. Grand climacteric, y
drydedd fywyddyn a thriugain
Climate, klī'mat, n. hinsawdd
Climax, klī'māks, n. gradd-deb, gradd-
iaith
Climb, klim, v. dringo, esgyn; ymgori
Clime, klim, n. gwlad; parthran; hin-
sawdd
Clinch, klīntsh, vt. cau; gwrth-blygu;
sierāu; tynafaelu: n. cwllwm
Cling, klīng (clung), vi. glynu wrth,
cydio wrth, cynghafu
Clinic, klīn'ik, n. dyn gorweddiog
Clinical, klīn'ī-kāl, a. gorweddiog, clāf
Clink, klīngk, v. tincian, tincio
Clinquant, klīng'kānt, n. brodiad: a.
dysglaer, gwyeh
Clip, klīp, vt. cneifio, brig-dori,ocio.
Clippings, cneifion; ciniach
Clipper, klīp'ūr, n. tociwr arian bathol
Cloak, klok, n. mantell, cochl, hug,
hugan, coban: vt. mantellu; dirgelu,
cuddio
Clock, klōk, n. awrlais, cloch, cloc
Clockmaker, klōk'ma-kūr, n. orleisydd,
awrleisiwr [clocewaith
Clockwork, klōk'wūrck, n. pwyswaith,
Clod, klōd, n. tywarchen, priddell, mawnen
Cloddy, klōd'ī, a. tywarchog
Clodpate, klōd'pat, Clodpole, klōd'pol,
n. un pendew, hurtyn
Clog, klōg, n. attal, lludd, rhwystr;
prenesgid; llyffethar: vt. gorlwytho,
lluddio; llyffetheirio
Cloister, klōis'tūr, n. mynachdy; lleiandy;
rhodfa golofnog, cyntedd golofnog: vt.
cau i fyny mewn mynachlog
Cloisteral, klōis'tūr-āl, a. mynachaidd,
unigol
Clope, klok.—Cloak
Close, klos, n. cae: a. cauedig, tyn;
cyfagos, agos; tawedog. Close-stool,
troeth-lestr. Close-handed, llaw-
gnaud, crintach. Close-hauled, ar y
gwynt
Close, kloz, v. cau; terfynu; dybenu;
cysylltu: n. terfyn; clo, diweddglō

Closeness, klos'nēs, n. agosrwydd; tyn-
der; anhaelder; tawedogrwydd; dur-
fingrwydd
Closset, klōz'ēt, n. gell, cuddigl, llogawd;
llogell: vt. cau mewn cell; cuddio
Closure, klo'zhūr, n. cae; diweddglō;
terfyn
Clot, klōt, n. tywarchen; tolchen o waed:
vi. tolchi, tolchenu, ceulo
Cloth, klōth, n. brethyn; lliain. Table-
cloth, brwdd-len
Clothe, kloru (pp. clad), vt. dilladu,
gwisgo, trwsiadu. Well-clothed,
trwsiadus, taclus
Clothes, kloruz, n. pl. dillad, gwisgoedd
Clothier, klō'thī-ūr, n. brethynwr,
dilledydd [trwsiad
Clothing, klō'thīng, n. dillad, gwisgiad,
Clotty, klōt'ī, a. tolchenog
Cloud, klūwd, n. cwmwl, nifwl: vt.
cymylu; tywyllu, gorchuddio. Cloud-
capped, ā'ī ben yn y cymylau
Cloudberries, klūwd'bēr-iz, n. pl. mwyar
berwyn [clae
Cloudless, klūwd'lēs, a. digwmwl, eglur,
Cloudy, klūw'dī, a. cymylog, tywyll;
cuchiog
Clough, klūf, n. dibyn, gallt, clegyr
Clout, klūwt, n. clwt, bril, bretyn, cadach:
vt. clwtio; hoelio
Clouterly, klūw'tūr-lī, a. annhaclus;
llabiaidd
Clove, klov, n. ewin garleg; seith-pwys
o wlān; grawn pēr o'r India
Cloven, klo'vn, pp.—Cleave. Cloven-
footed, fforchog ei ewin
Clover, klo'vūr, n. meillion. Clover-
grass, meillion-wair [drelyn
Clown, klūwn, n. drel, lleban, buach,
Clownish, klūw'nīsh, a. trwsgl, gwladaidd
Clownishness, klūw'nīsh-nēs, n. gwlad-
eiddrwydd
Cloy, klōi, vt. digoni, llenwi, arddigoni
Cloyless, klōi'lēs, a. nas gellir ei ddigoni
Cloyment, klōi'mēnt, n. digoniant, gwala,
llawndid
Club, klüb, n. cnwpa; cymdeithias
gydranol: v. cyfuno i dalu. Club-
footed, troedgam, troedglwp. Club-
headed, penfawr, pendew. Club-law,
cyfraith arfau, nerth arfau. Club-
room, ystafell gymdeithas
Cluck, klūk, vi. clwecian, clocharddain
Clue, klu, n. pellen, edefyn; godre hwyll
Clump, klūmp, n. cnwff, clamp, cyff
Clumps, klūmps, n. delff, lleban

Clumsiness, klüm'zī-nēs, n. anneheurwydd [lledchwith
 Clumsy, klüm'zī, n. trwsgl, anfedrus,
 Clung, klüng, pt. & pp.—Cling: a. gwystyn, celfain
 Cluster, klūs'tūr, n. swp, sypyn, pwn, bagwy: v. cydmysypio, bagadu
 Clutch, klütsh, n. crafanc, pawen; crafangiad: vt. crafangu, ysbachu
 Clutter, klüt'ūr, n. dadwrdd, cynhwrf, trwst
 Clyster, klīs'tūr, n. chwistrell. Clyster-pipe, rhefr-chwistrell
 Coacervate, ko-ā-sūr'vat, vt. crugio, pentyru
 Coach, kotsh, n. cerbyd. Coach-box, cerbyd-gist. Coach-house, cyrbytty
 Coachmaker, kotsh'ma-kūr, n. saer cerbydau
 Coachman, kotsh'män, n. cerbydwr
 Coact, ko-äkt', vi. cydweithredu, cyduno
 Coaction, ko-äk'shün, n. cydweithrediad; gorfod [weithredol
 Coactive, ko-äk'tiv, a. cydweithiol, cyd-
 Coadjutant, ko-äj'u-tänt, a. cynorthwyol
 Coadjutor, ko-ä-ju'tūr, n. cynorthwywr, cyfnerthwr [uniad
 Coadunition, ko-äd-u-nish'ün, n. cyd-
 Coagent, ko-a'jänt, n. cydweithredwr, cydweithwr [lydio, cydio
 Coagment, ko-äg'mënt, vt. cytyru; cyd-
 Coagulate, ko-äg'u-lat, v. ceulo, troi yn geulad [tolcheniad
 Coagulation, ko-äg-u-la'shün, n. ceulad,
 Coal, kol, n. gloyn; glo. Burning coals, marwor, marwor tanlyd. Anthracite or stone coal, glo caled. Bituminous or soft coal, glo rhinc, glo rhwym.
 Coal-pit, pwll glo. Coal-black, du iawn; erchyll
 Coalery, ko'lür-ī, n. gwaith glo
 Coalesce, ko-ā-lēs', vi. cydymuno, cyduno
 Coalescence, ko-ā-lēs'ēns, n. cyduniad, cysylltiad
 Coalescent, ko-ā-lēs'ënt, a. cyfunol; undwf, cyd-dwf
 Coalition, ko-ā-līsh'ün, n. undeb, cyfuniad, cydiad
 Coaly, ko'lī, a. fel glo; yn cynwys glo
 Coaptation, ko-äp-ta'shün, n. cyfaddasiad, cymhwysiad
 Coarct, ko-ärkt', Coarctate, ko-ärkt'tat, vt. cyfyngu; tynâu, gwasgu
 Coarse, kō'rs, a. garw, bräs, braisg; trwsgl; gwael [mhurdeb
 Coarseness, kō'rs'nēs, n. garwedd; an-

Coast, kost, n. arfordir, glan, goror, cyffin: vi. hwylio gyda'r tyr
 Coat, kot, n. cochl, coban, amwisg, paiswisg. Great coat, cōb uchaf, hugan. Coat of arms, pais arfau. Coat of mail, pais ddur, cadbais, llurgy
 Coax, koks, vt. twyll-foddio; gwenieithio, hudo
 Cob, köb, n. gwylan lwyd; cybydd
 Cobalt, ko'bölt, n. math o adwyn
 Cobble, köb'l, vt. trwsio, clytio, brasglytio [bras-glytiwr
 Cobbler, köb'lür, n. cyweiriwr esgidiau;
 Cobcal, köb'käl, n. math o esgid
 Cobiron, köb'i-ürn, n. brigwn, gobed
 Cobnut, köb'nüt, n. math o gneuen; chwareu bechgyn
 Cobswan, köb'swän, n. yr alarch blaen
 Cobweb, köb'wëb, n. gwe'r cor
 Cochineal, kötsh-i-nil', n. math o bryf lliwio
 Cochlear, kök'lī-ür, n. troell Archimedes
 Cochleary, kök'lī-ür-ī, a. ar ddull troell, neu granc malwoden
 Cock, kök, n. ceiliog; dwsel; mwdwl; gwalc: vt. gwalcio; codi, syth-godi; mwdu, clo-drecio, Cock-grass, dail troed y ceiliog. Heath-cock, ceiliog du. Cock-brained, penchwiban. Cocksure, cwbl sicr [rosyn
 Cockade, kö-kad', n. cern-bleth, het-
 Cockahoop, kök'ā-hw̄p, ad. yn orhoenus
 Cockatrice, kök'ā-trīs, n. sarph ddy-chymygod
 Cockboat, kök'bot, n. cwch llong, bad
 Cockcrowing, kök'ro-īng, n. caniad y ceiliog; y plygain
 Cocker, kök'ür, vt. cocru, anwesu, llochi
 Cockerel, kök'ür-ël, n. cyw ceiliog, ceiliogyn
 Cocket, kök'ët, n. toll ysgrifen: a. bywiog
 Cockhorse, kök'hōrs, ad. yn farch; yn fuddugol [ceiliogod
 Cockfighting, kök'fi-tīng, n. ymladdfa
 Cockle, kök'l, n. ller, gith, ydig, bulwg, lleren: v. crychu, tolcio, crebachu.
 Cockles, cocos, rhythion. Cockle-stairs, grisiau nydd-droello
 Cockloft, kök'löft, n. croglofft
 Cockmatch, kök'mätsh, n. ymladdfa ceiliogod
 Cockney, kök'nī, n. un o Lundain
 Cockpit, kök'pīt, n. twmpath ceiliogod
 Cockroach, kök'rotsh, n. math o chwilen
 Cockscorb, köks'kom, n. crib ceiliog; coegddyn

COL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Cockshut, kōk'shūt, n. hwyr, ucher, prydawn; nos

Cockswain, kōk'sn, n. bādlywydd

Cocoa-nut, kō'ko-nūt, n. math o gneuen o'r India [iad

Coction, kōk'shūn, n. berwad; cyd-ddod-

Coctible, kōk'tī-bl, a. hyferw, berwadwy

Cod, kōd, n. cibyn, plisgyn; y penfras, math o bysgodyn

Coddle, kōd'l, vt. berwi, goferwi, lledferwi

Coddling, kōd'līng, n. math o afal berwadwy

Code, kod, n. llyfr; deddf-lyfr

Codex, kō'dēks, n. deddf-lyfr eglwysig

Codicil, kōd'ī-sil, n. ychwanegiad at ewylls [cydweithrediad

Coefficacy, kō-ēf'ī-kā-sī, n. cyfallu,

Coefficiency, kō-ē-fīsh'ēn-sī, n. cyf-achosiaeth, cydeffaith

Coefficient, kō-ē-fīsh'ēt, a. cyweithiol

Coemption, kō-ēm'shūn, n. ollbryniad

Coequal, kō-ī'kwūl, a. gogystal, gogyf-uwch, cydradd [deb

Coequality, kō-ī-kwōl'ī-tī, n. cydraddol-

Coerce, kō-ūr's, vt. cymhell, gorfodi

Coercion, kō-ūr'shūn, n. cymhelliad

Coercive, kō-ūr'siv, a. gorfodol

Coessential, kō-ē-sēn'shāl, a. cydhanfodol [cydoed, unoed

Coetaneous, kō-ī-tā'nī-ūs, a. cyfoed,

Coeternal, kō-ī-tūr'nāl, a. cyd-dragywyddol [a. cyfoed

Coeval, kō-ī'vāl, n. cyfoedydd, cyfoesydd:

Coevous, kō-ī'vūs, a. cyfoed, cyfoes

Coexist, kō-ēg-zīst', vi. cydfod, cydhanfodi [ol

Coexistent, kō-ēg-zīst'ēt, a. cydhanfod-

Coextend, kō-ēks-tēnd, vi. cyfledu

Coffee, kōf'ī, n. coffi

Coffer, kōf'ūr, n. cist, coffor, trysor-gist

Coffin, kōf'in, n. arch corff marw; preniad, ysgrin: vt. doddi mewn arch

Cog, kōg, v. hudo, siomu, twyllo, ffuantu: n. dant mewn olwyn

Cogency, kō'jēn-sī, n. dirni, effeithioldeb, grym, nerth

Cogent, kō'jēt, a. grymus, effeithiol

Cogitate, kōj'ī-tat, vi. meddyllo, ystyried

Cogitation, kōj-ī-tā'shūn, n. argynghyd, myfyriad, myfyriaeth, ystyriaeth

Cogitative, kōj'ī-tā-tīv, a. meddylgar

Cognate, kōg'nat, a. cyfathrachol, perthynasol

Cognition, kōg-na'shūn, n. trās, carenydd

Cognisee, kōg-nī-zī', n. derbyniwr dirwy, dirwywr

Cognisor, kōg'nī-zūr, n. gorchymynwr, dirwywr

Cognition, kōg-nīsh'ūn, n. adnabyddiaeth, gwybodaeth [i'w brofi

Cognizable, kōg'nī-zā-bl, a. holadwy,

Cognizance, kōg'nī-zāns, n. gwybyddiaeth, chwiliad; crib [enw

Cognomen, kōg-no'mēn, n. cyfenw, llyscognominate, kōg-nōm'ī-nat, vt. cyfenwi, llysenwi

Cognoscible, kōg-nōs'ī-bl, a. a ellir ei wybod, chwiliadwy

Cogue, kog, n. llestryn pren

Cohabit, kō-hāb'īt, vi. cydfyw, cyd-drigo; cyd-welya [wr

Cohabitant, kō-hāb'ī-tānt, n. cydannedd-

Cohabitation, kō-hāb-ī-tā'shūn, n. cyddyaeth, cyd-drigias

Coheir, kō-ē'r', n. cyd-etiffedd

Cohere, kō-hī'r', vi. ymlynu, cydlynu, cytuno [sondeb

Coherence, kō-hī'r'ēns, n. cydlyniad, cy-

Coherent, kō-hī'r'ēt, a. cydlynol; cytun; cyson [rwywiad, ymlyn

Cohesion, kō-hī'zhūn, n. cydlyniad, cyf-

Cohesive, kō-hī'siv, a. cydlynol, glynol, glydiog [ffwyno

Cohibit, kō-hīb'īt, vt. attal, lludduas,

Cohobate, kō'ho-bat, vt. ad-ddysdyllio

Cohort, kō'hōrt, n. mintai o filwr (500)

Coif, kōif, n. moled, penwisg, cap

Coigne, kōin, n. congwl

Coil, kōil, n. rhaff dorchedig; torch: v. torchi rhaff; cylchddyrrwyn; ymdorchi

Coin, kōin, n. arian, bath, mwnei: vt. bathu; ffugio; ffurfio

Coinage, kōi'naj, n. bathiad; yr arian bathol [fod; cyd-daro

Coincide, kō-in-sid', vi. cytuno; cydgyfar-

Coincidence, kō-in'sī-dēns, n. cytundeb

Coincidence, kō-in'sī-dēt, a. cyd-ddygywyddol; cydredol [cudyll

Coistril, kōis'trīl, n. cachgi, annewryn;

Coit, kōit, n. coeten [cydiad, uniad

Coition, kō-īsh'ūn, n. cyd-dueddiad,

Cojoin, kō-jōin', vt. uno, cytuno, cyfuno

Coke, kok, n. golosg, golosglo, marwor: v. troi yn olog

Colander, kōl'an-dūr, n. hidl, hidyl, gogr

Colation, kō-lā'shūn, Colature, kō-lā-tshu'r, n. hidliad [noden

Colbertine, kōl-būr-tīn', n. math o yscold, kold, a. oer, anwydog, oerllyd; diawydd: n. oerni, oerfel; anwyd, gormwyth. To catch cold, cael anwyd

Coldish, kol'dīsh, a. oeraidd, lled oer

Coldness, kold'nës, n. oerni, oerfel, oerder
 Colic, kôl'ik, n. bolwst, coluddwst
 Collapse, kô-läps', vi. cydsyrthio; adfeilio
 Collar, kôl'ür, n. torch, gwddf-dorch;
 mynei; penffestin: vt. lindsayu
 Collate, kô-lat', vt. cymharu; chwilio;
 cyflëu, rhoddi [cyfystlys
 Collateral, kô-lät'ür-äl, a. cyfochrol;
 Collation, kô-la'shün, n. cymhariad;
 cyflwyniad; gwledd [lwynwr
 Collator, kô-la'tür, n. cymharwr; cyf-
 Colleague, kô-lig', n. cydswyddwr,
 cydwas
 Collect, kô-lëkt', v. casglu, cynull,
 crynoi; ymgasglu, ymgynull
 Collect, kôl'ëkt, n. gweddi fer
 Collection, kô-lëk'shün, n. casgl, casgliad
 Collective, kô-lëk'tiv, a. cryno, casgliadol
 Collector, kô-lëk'tür, n. casglwr; tollwr,
 cyllidwr [ysgoldy
 College, kôl'ëj, n. brawdoliaeth; prif
 Collegian, kô-lï'jï-än, n. aelod o brif
 ysgoldy; ysgolwr [ysgoldy
 Collegiate, kô-lï'jï-at, a. perthynol i brif
 Collide, kô-lid', v. gwrthdaro, cyd-daro
 Collier, kôl'yür, n. glöwr; glo-lestr
 Colliery, kôl'yür-i, n. gwaith glo, pwll
 glo [iad
 Colligation, kôl-i-ga'shün, n. cyd-glym-
 Colligate, kôl-i-kwat, v. toddi, cyd-doddi;
 meddalâu [cyd-darawiad
 Collision, kô-lïzh'un, n. gwrthdarawiad,
 Collocate, kôl'o-kat, vt. cyflëu, gosod,
 sefydlu [gosodiad
 Collocation, kôl-o-ka'shün, n. cyflëad,
 Collocution, kôl-o-ku'shün, n. ymddydd-
 an, cyflafaredd
 Collogue, kô-log', vi. mwynlithio, lithio
 Collop, kôl'üp, n. golwyth
 Colloquial, kô-lo'kwï-äl, a. cydymddy-
 ddanol [nadledd
 Colloquy, kôl'o-kwï, n. cylafaredd, cy-
 Follow, kôl'o, n. parddu, huddigl
 Collocation, kôl-ük-ta'shün, n. cydym-
 drechiad [bradychu
 Collude, kô-lud', vi. cyd-wneud twyll,
 Collusion, kô-lu'zhün, n. cyd-dwyll,
 hoced [twyllodrus
 Collusive, kô-lu'siv, a. cyd-ffuantus,
 Colly, kôl'i, vt. pardduo: n. parddu
 Colon, kô'lün, n. gorwahannod (:); y
 coluddyn mawr
 Colonel, kür'nël, n. milwriad
 Colonize, kôl'o-niz, vt. trefiannu, poblogi
 Colonnade, kôl-o-nad', n. colofnedd,
 colofn-res

Colony, kôl'o-nï, n. trefedigion; trefedig-
 aeth [gwerthfawr
 Colophonite, kôl'o-fön-it, n. maen
 Colophony, kôl'o-fön-i, n. ystôr-du, pyg
 Colorate, kül'ür-at, a. lliwiedig, goliwiol
 Colossus, ko-lös'üs, n. delw fawr
 Colour, kül'ür, n. lliw, eiliw; gwawr;
 ffug, rhith; lluman, baner: v. lliwio;
 ymliwio, cochi, gwrido; ffugio
 Colourable, kül'ür-ä-bl, a. golygus,
 hardd-deg; tebygol
 Colt, kolt, n. ebol; llwdn, fflog. Colt's
 foot, llyisiau troed yr ebol [en
 Columbine, kôl'üm-bin, n. troed y golomdy
 Columbarium, kôl'üm-bür-i, n. colomendy
 Column, kôl'üm, n. colofn, cynal-bost,
 post
 Coma, kô'mä, n. cwsg, gorchwsg; blew
 planigyn; pelydrau planed
 Comate, ko-mat', n. cydymaith, cyfaill
 Comate, kôm'at, a. blewog, pelydrog
 Comatose, kô'mä-tos, a. cysgiadol, syrth-
 lyd
 Comb, kom, n. crib; ysgraffell: vt. cribo
 Combat, küm'bät, n. trin, ymgyrch,
 ymryson, ornest, trafod: vt. ymladd,
 gwrthsefyll [rhyswr
 Combatant, küm'bä-tänt, n. ornestwr,
 Combinate, kôm'bï-nat, a. dyweddiol,
 sefydledig [deb, cydfwriad
 Combination, kôm-bï-nä'shün, a. cytun-
 Combine, küm-bin', v. cydymgyssylltu;
 cysoddi, cysylltu, cysysgu
 Combustible, küm-büs'ti-bl, a. hylog
 Combustion, küm-büs'tshün, n. llosgiad
 Come, küm (came, come), vi. dyfod,
 dynesu. To come near, nesâu. To
 come to pass, dygwyddo
 Comedian, küm-i'di-än, n. digrif-
 chwareuydd [cymwawd
 Comedy, kôm'i-di, n. chwârdd-draeth,
 Comeliness, küm'li-nës, n. glendid,
 prydfferthwch [hardd
 Comely, küm'li, a. glân, gweddys, teg,
 Comet, kôm'ët, n. seren gynffonog, seren
 wib [sych-felysion
 Comfits, küm'fits, n. pl. anwynion,
 Comfort, küm'fürt, n. cysur; hyfrydwch:
 vt. dyddanu, cysuro
 Comfortable, küm'für-tä-bl, n. cysurus,
 dyddanus; hyfryd [annyddan
 Comfortless, küm'für-tlës, a. digysur,
 Comic, kôm'ik, Comical, kôm'i-käl, a.
 digrif, arabeddu
 Comitia, ko-mish'ä, n. pl. cymanfaoedd
 Comitial, ko-mish'äl, a. cymanfaoel

COM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took

Comity, kōm'ī-tī, n. moesgarwech, hynawsedd

Comma, kōm'ā, n. rhagwahannod (,)

Command, kŭ-mānd' n. arch, archiad, gorchymyn; awdurdod, llywodraeth; vt. erchi, llywio, rheoli

Commander, kŭ-mān'dūr, penaeth, pen-ciwdod. Commander in chief, cad-lywydd [chymyn, arch

Commandment, kŭ-mānd'mēnt, n. gorchommark, kŭ-mār'k', n. cyffin, terfyn gwlad

Commateral, kōm-ā-tī'r'ī-āl, a. o'r un defnydd [gwiw-gof

Commemorable, kŭ-mēm'o-rā-bl, a. Commemorate, kŭ-mēm'o-rat, vt. coffau, cadw coffa, cofio

Commemoration, kŭ-mēm-o-ra'shŭn, n. coffadwriaeth; cof-wyl [cychwyn

Commence, kŭ-mēns', v. dechreu,

Commencement, kŭ-mēns'mēnt, n. dechreuad, cychwyniad

Commend, kŭ-mēnd', vt. cyflwyno, canmol

Commendable, kŭ-mēn'dā-bl, a. canmoladwy, gwiw-glod

Commendam, kŭ-mēn'dām, n. gwag eglwysfudd [moliaeth, clod

Commendation, kōm-ēn-da'shŭn, n. can-Commendatory, kŭ-mēn'dā-tŭr-ī, a. canmoliaethol

Commensurability, kŭ-mēn-shu-rā-bīl'ī-tī, n. cymesurolddeb

Commensurable, kŭ-mēn'shu-rā-bl, a. cymesurol

Commensurate, kŭ-mēn'shu-rat, vt. cymesuro, cyfartalu; a. cyfartal, cyfaddas

Commensuration, kŭ-mēn-shu-ra'shŭn, n. cymesuriad [eglorâu, arnodi

Comment, kōm'ēnt, vi. sylwi, esponio,

Commentary, kōm'ēn-tŭr-ī, n. eglurād, agoriad, sylwad, esponiad

Commentator, kōm'ēn-ta-tŭr, n. esponiwr, slywiedydd

Commentitious, kōm-ēn-tīsh'ūs, a. dy-chymygiol, ffugiol [cyweithas

Commerce, kōm'ŭrs, n. trafndiaeth,

Commercial, kŭ-mŭr'shāl, a. trafndiol, masgnachol [symud trigias

Commigrate, kōm'ī-grat, vi. cydfudo,

Commination, kōm-ī-na'shŭn, n. bygythiad, bygyliad [iol

Commminatory, kŭ-mīn'ā-tŭr-ī, a. bygyth-Commingle, kŭ-mīng'gl, v. cymysgu, cymhlithio [malurio

Commminute, kōm'ī-nut, vt. mânfalu,

Commminution, kōm-ī-nu'shŭn, n. mân-faliad, llychiad [uriadwy

Commiserable, kŭ-mīz'ŭr-ā-bl, a. tost-

Commiserate, kŭ-mīz'ŭr-at, vt. tosturio, trugarâu [tostur, cydymdeimlad

Commiseration, kŭ-mīz-ŭ-ra'shŭn, n.

Commissary, kŭ-mīs'ŭr-ī, n. rhaglaw, dirprwywr

Commission, kŭ-mīsh'ŭn, n. gorchymyn-
iad, negesiaeth, archiad; dirprwyaeth;
gwneuthuriad: v. swyddo, awdurdodi

Commissioner, kŭ-mīsh'ŭn-ŭr, n. dir-
prwywr, dirprwyadur, negesydd

Commissure, kŭ-mīsh'ŭr, n. cymal,
gwniad, cyswllt

Commit, kŭ-mīt', vt. gorchymyn; cyf-
lawni, gwnēyd; traddodi; cyflwyno;
bwrw i [carchar-warrant

Commitment, kŭ-mīt'mēnt, n. traddodiad;

Committee, kŭ-mīt'ī, n. cyfeistedd, pwyll-
gôr. Members of a committee, cyfe-
eisteddwyr. Committee-room, cyfe-
eisteddbarth

Commix, kŭ-mīks', v. cydgymysgu,
cymhlitho; cydymgymysgu

Commixion, kŭ-mīk'shŭn, n. cynysgiad

Commode, kŭ-mod', n. math o benwisg
benyw; troeth-stôl

Commodious, kŭ-mo'dī-ŭs, a. cyfŷus;
cymhwys, cyfaddas, defnyddiol, buddiol

Commodiousness, kŭ-mo'dī-ŭs-nēs, a.
cymhwysder

Commodity, kŭ-mōd'ī-tī, n. cêd, lles,
buddioldeb, elw; nwyf, nwydd, dâoedd
masgnachol [is-lyngeswr

Commodore, kōm'o-dô'r, n. môr-raglaw,

Common, kōm'ŭn, n. tir cyffredin, cyttir:
a. cyffredin; gwael; arferol, cynnefin:
v. cydfwyta; cydbori. Common law,
y gyfraith draddodiadol. Common
pleas, yr ail lŷs gwladol. Common-
place, cyffredin, arferol. Common-
place book, nod-lyfr, cof-lyfr. Book
of Common Prayer, Llyfr Gweddi
Gyffredin

Commonage, kōm'ŭn-aj, n. hawl i cyd-
bori

Commonalty, kōm'ŭn-āl-tī, n. y werin,
y cyffredin [cyffredinwr

Commoner, kōm'ŭn-ŭr, n. gwrengwr;

Communion, kōm-o-nīsh'ŭn, n. rhy-
budd, cynghor

Commonness, kōm'ŭn-nēs, n. cyffredin-
edd; cyfraniad

Commons, kōm'ŭnz, n. cyfymborth;
cyffrediniaid

Commonwealth, kôm'ün-wêlth, n. gwlad-wriaeth; gweriniaeth
 Commorance, kôm'o-räns, n. annedd
 Commorant, kôm'o-ränt, a. trigiannol, anneddol
 Commotion, kü-mo'shün, n. aflonyddwch, cyffro, cynhwrf, terfysg
 Commove, kü-mwv', vt. cyffroi, aflonyddu, terfysgu [chwedleua
 Commune, kü-mun', vi. ymddyddan
 Communicable, kü-mu'nî-kä-bl, a. cyfranadwy
 Communicableness, kü-mu'nî-kä-bl-nës, n. hygyrchedd
 Communicant, kü-mu'nî-känt, n. cymunwr; cyfranwr
 Communicate, kü-mu'nî-kat, v. cymuno; cyfranu; hysbysu
 Communication, kü-mu-nî-ka'shün, n. cyfrangiad, cydymddyddan; rhydd-dramwy, dystlwn
 Communicative, kü-mu'nî-ka-tiv, a. cyfrangar, rhydd-feddwl
 Communion, kü-mu'nî-ün, n. cymun, cymundeb
 Community, kü-mu'nî-tî, n. gweriniaeth, gwladwriaeth, y cyffredin
 Commutable, kü-mu'tä-bl, a. newidiadwy
 Commutation, kôm-u-ta'shün, n. cyfnewidiaeth [ymaith gosp
 Commute, kü-mut', vt. cyfnewid; prynu
 Compact, kôm'päkt, n. cytundeb, cyfamad
 Compact, kü-m'päkt', a. cryno, taclus, cynwys, cyspell: v. cytuno; cyfuno; cyfamodi [cymwysder
 Compactness, kü-m'päkt'nës, n. crynoder
 Compacture, kü-m'päk'tshür, n. cydgysylltiad, cyswllt
 Compages, kü-m-pa'jiz, (pl. compages) n. cyf-ddeseb
 Compagination, kü-m-päj-i-na'shün, n. cyfunedd, uniant
 Companion, kü-m-pän'yün, n. cydymaith, cyfaill, cydwr
 Company, kü-m-pä-nî, n. cymdeithias, cymdaith; cymdeithion; cydgyfuniad; cydres
 Comparable, kôm'pür-ä-bl, a. cymharadwy; i'w gystadlu, tebyg, cyffelyb
 Comparative, kü-m-pär'ä-tiv, a. cymhariaethol
 Compare, kü-m-për', n. cymhariaeth, cystadliad: vt. cymharu, cydraddu
 Comparison, kü-m-pär'i-sn, n. cymhariaeth, cyffelybiaeth

Compart, kü-m-pärt', vt. parthu, rhanu
 Compartment, kôm-pär-tish'ün, n. dosparthiad, rhaniad
 Compartment, kü-m-pärt'mënt, Compartment, kü-m-pär'ti-mënt, n. rhan
 Compass, kü-m'päs, n. cwmpas, cylch, amgylchedd; onglyr: vt. amgylchu, cwmpasu; dwyn i ben; cael
 Compasses, kü-m'päs-iz, n. pl. compodau
 Compassion, kü-m-päsh'ün, n. tosturi, trugaredd [uriol: vt. tosturio
 Compassionate, kü-m-päsh'ün-at, a. tosturiol
 Compatibility, kôm-pät-i-bil'i-tî, n. cydweddoldeb [cydunol
 Compatible, kü-m-pät'i-bl, a. cydweddol
 Compatriot, kü-m-pät'ri-üt, n. cydwleidiad, cydwladwr
 Compeer, kü-m-pi'r', n. cyfurddor, cydraddwr: v. cydraddio, cystadlu
 Compel, kü-m-pël', vt. cymhell, dirgymhell, gorfodi [cyfarchiad
 Compellation, kôm-pë-la'shün, n. dull
 Compendious, kü-m-pën'di-üs, a. cynwysfawr, byr, cryno
 Compendium, kü-m-pën'di-üm, n. cryn-odeb, talfyriad
 Compensate, kü-m-pën'sat, Compense, kü-m-pëns', vt. talu, gwneuthur iawn, gwobrwyo; iawni
 Compensation, kôm-pën-sa'shün, n. tâl iawn, boddloniad [gohirio
 Comperendinate, kôm-pür-ën'di-nat, vt.
 Competence, kôm'pî-tëns, Competency, kôm'pî-tën-sî, n. cyfraid, cyfaddasrwydd, gweddeidd-ran; digonedd
 Competent, kôm'pî-tënt, a. cymhwys, digonol, addas [gweddus
 Competible, kü-m-pët'i-bl, a. cydweddawl
 Competition, kôm-pî-tish'ün, n. cydgais, cyfymryson [geisiwr
 Competitor, kü-m-pët'i-tür, n. cydym-
 Compilation, kôm-pî-la'shün, n. casgliad, cyfansoddiad
 Compile, kü-m-pil', vt. casgli, cyfansoddi
 Complacency, kü-m-pla'sën-sî, Complacence, kü-m-pla'sëns, n. ymfoddloniad, addfwynder, ymhyfrydiad, cymodlonedd [cyfoddus, boddlaw
 Complacent, kü-m-pla'sënt, a. hynaws
 Complain, kü-m-plan', vt. achwyn, cwyno; beio, grwgnach [wr; hawlblaid
 Complainant, kü-m-pla'nänt, n. achwyn-
 Complaisance, kôm-pla-zäns', n. moesgarwch
 Complaisant, kôm-pla-zänt', a. hynaws, boneddigaidd

CON	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, orb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;
Complanate, k̄m-plá'nat, Complane, k̄m-plan', vt. llyfnáu	Compound, k̄m'pūwnd, n. cysawdd; gair cyfansawdd: a. cymysg, cyfansawdd. Compound interest, ad-lôg
Complement, k̄m'pli-měnt, n. cyflenwad, llawn-rif [lenwol	Compound, k̄m-pūwnd', v. cymysgu; cyfran dalu [amgyffred
Complemental, k̄m-pli-měnt'āl, a. cyf-	Comprehend, k̄m-pri-hěnd', n. cynwys;
Complete, k̄m-plit', a. perffaith, hollol, cydol, cwbl, cyfan: vt. perffeithio, cwbláu, cyflawni	Comprehensibility, k̄m-pri-hěn-si-bil'-i-ti, n. amgyffrediad
Completeness, k̄m-plit'nēs, n. perffeithrwydd, cyflawnder [perffeithiad	Comprehensible, k̄m-pri-hěn'si-bl, a. dirnadadwy
Completion, k̄m-pli'shūn, n. cwblâd,	Comprehension, k̄m-pri-hěn'shūn, n. amgyffred, dirnadaeth
Completory, k̄m'pli-tūr-i, n. y weddi olaf [rys; cymhlyg	Comprehensive, k̄m-pri-hěn'siv, a. cyraeddgar; cynwysfawr
Complex, k̄m'plěks, a. amrywiog; dy-	Compress, k̄m-prēs', vt. gwasgu, cydwasgu: n. gwasg-dusw llawfeddyg
Complexion, k̄m-plěk'shūn, n. hoen, gwedd, pryd, gwawr	Compressible, k̄m-prēs'i-bl, a. cydwasg-gadwy [iad, cyngwasg
Compliance, k̄m-pli'āns, n. cydsyniad, ymroddiad [ufudd, hyblyg	Compression, k̄m-prěsh'ūn, n. cydwas-
Compliant, k̄m-pli'ānt, a. cydsyniol,	Compressive, k̄m-prēs'iv, a. gwasgiadol
Complicate, k̄m'pli-kat, a. cymhlyg, cymhleth; dyrys: vt. cymhlygu, cymysgu; dyrysu	Compressure, k̄m-prěsh'ūr, n. gwasgiad, cydwasgiad [dēalliad
Complication, k̄m-pli-ka'shūn, n. cymhlygiad, cymhlithiad	Comprisal, k̄m-pri-zāl, n. cynwysiad,
Complice, k̄m'plis, n. cyfranogwr	Comprise, k̄m-priz', vt. amgyffred, cynwys, dal [cyd-brofiad, arwiriant
Compliment, k̄m'pli-měnt, n. moesair, cyfarchiad: v. moes-gyfarch; truthio	Comprobatation, k̄m-pro-ba'shūn, n.
Complimental, k̄m-pli-měnt'āl, a. moesawg, moesgar [anerchawl	Compromise, k̄m'pro-miz, n. cyfaddawd, cytundeb: vt. cyfaddaw, cylafar-eddu
Complimentary, k̄m-pli-měnt'ūr-i, a.	Compt, k̄mt, a. hoew, sionc
Compline, k̄m'plin, n. y weddi olaf	Comptrol, k̄n-trol'.—Control
Complot, k̄m'plōt, n. cydfwriad, cydfrad: v. cydlunio, cydfwriadu	Compulsative, k̄m-pul'sā-tiv, a. cymhelliadol
Comply, k̄m-pli', vi. cydsynio, ymroddi	Compulsatory, k̄m-pul'sā-tūr-i, a. cymhelliadol, gorfodol
Component, k̄m-po'něnt, a. ansoddol, cyfansoddol [weddu	Compulsion, k̄m-pul'shūn, n. dirdrais, dirgymhelliad
Comport, k̄m-pō'rt', v. cytuno; ym-	Compulsive, k̄m-pul'siv, Compulsory, k̄m-pul'sūr-i, a. gorfodol
Comport, k̄m'purt, Comportment, k̄m-pō'rt'měnt, n. ymddygiad	Compunction, k̄m-pungk'shūn, n. dwysbigiad; edifeirwch
Comportable, k̄m-pō'r'tā-bl, a. cyngweddol, gweddus	Compurgation, k̄m-pūr-ga'shūn, n. tystiad dros arall
Compose, k̄m-poz', vt. cyfansoddi; llonyddu, tawelu	Computable, k̄m-pu'tā-bl, a. cyfrifadwy
Composedness, k̄m-po'zěd-nēs, n. tawelwch, arafwch	Computant, k̄m-pu'tānt, n. cyfrifwr
Composition, k̄m-po-zish'ūn, n. cyfansoddiad; cymysgiad; cymod	Computation, k̄m-pu-ta'shūn, n. cyfrif, cyfrifiad; amcan-gyfrif
Compositor, k̄m-pōz'ī-tūr, n. cyfansoddwr; cysodydd	Compute, k̄m-put', vt. cyfrifo; bwrw cyfrif [filwr
Compost, k̄m'pūst, Composture, k̄m-pōs'tshūr, n. tail, gwrtaeth	Comrade, k̄m'rad, n. cydymaith; cyd-
Compost, k̄m-pōst', vt. teilo, gwrteithio	Con-, co-, cog-, col-, com-, cor-, px. o'r un ystyr â cy-, cyd-, cyf-, cyn-, cys-
Composure, k̄m-po'zhūr, n. trefn, agwedd; tawelwch	Con, k̄n, vt. efrydu, myfyrio; dirnad
Computation, k̄m-po-ta'shūn, n. cydfed, cyfeddach	Concenerate, k̄n-kām'ūr-at, vt. mydu, cron-glwydo [wyno
	Concatenate, k̄n-kāt'ī-nat, vt. cyd-gad-

Concatenation, kôn-kât-î-na'shün, n. cyd-gadwyniad; rhes olynol
 Concause, kôn-kôz', n. cyfachos
 Concave, kõng'kav, a. cau, ceuol; rhonca
 Concavity, kôn-käv'î-tî, n. ceuedd, ceu-dod
 Conceal, kôn-sil', vt. cuddio, celi, celcio, dirgelu [celadwy
 Concealable, kôn-sil'la-bl, a. cuddiadwy,
 Concealment, kôn-sil'mënt, n. celedig-aeth; cuddfa [addef
 Concede, kôn-sid', vt. cyspeidio; caniatâu,
 Conceit, kôn-sit', n. tyb, coegydb; hunan, balchder: v. tybio; dychymygu. Con-ceited, hunan-dybus, mympwyol
 Conceivable, kôn-siv'â-bl, a. tebygol; amgyffredadwy
 Conceive, kôn-siv', v. amgyffredd, deall, dirnad; tybied; dychymygu; beichiogi
 Concent, kôn-sënt', n. cynghanedd, cysondeb, cydsain
 Concentrate, kôn-sën'trat, vt. canol-gasglu, cymherfeddu
 Concentration, kôn-sën-tra'shün, n. canolgasgliad
 Concentre, kôn-sën'tür, v. cydgyfarfod
 Concentric, kôn-sën'trik, Central, kôn-sën'tri-käl, a. cymherfeddol
 Centennial, kôn-sën'tshu-äl, a. cynghaneddol [dirnadadwy
 Conceptible, kôn-sëp'ti-bl, a. dealladwy,
 Conception, kôn-sëp'shün, n. amgyffred; beichiogiad
 Concern, kôn-sürn', n. neges, gorchwyl, achos, trafferth, gofal, dyddoreb; cur, gofid: vt. perthynu, deiryd, trafferthu. To be concerned at, bod yn flin am.
 Concerning, am, yn achos, yn nghylch, mewn perthynas
 Concernment, kôn-sürn'mënt, n. dyddordeb; gorchwyl [cyd-gyngor
 Concert, kôn'sürt, n. cyd-gynghanedd;
 Concert, kôn-sürt', vt. cyd-lunio, cyd-drefnu, cyd-bwysio
 Concession, kôn-sësh'ün, n. addefiad, caniatâd, goddefol [goddefol
 Concessive, kôn-sës'iv, a. caniatâol,
 Conch, kõngk, n. cragen pysgodyn
 Conchology, kõng-köl'o-ji, n. cregyniaeth
 Conciliate, kôn-sil'î-at, vt. boddloni, dyhuddo, heddychu
 Conciliation, kôn-sil-î-a'shün, n. cy-modiad, hyddychiad [dyhuddwr
 Conciliator, kôn-sil'î-a-tür, n. cymodwr,
 Conciliatory, kôn-sil'yâ-tür-î, a. cy-modol, dyhuddol

Concinnity, kôn-sin'î-tî, n. dillynedd, cydweddiad
 Concinnous, kôn-sin'üs, a. cryno gwedd-us, destlus [fawr
 Concise, kôn-sis', a. byr, cryno, cynwys-
 Conciseness, kôn-sis'nës, n. byrder, cynwysder, crynodeb
 Concision, kôn-sizh'ün, n. cyd-doriad
 Concitation, kôn-si-ta'shün, n. twrf, cynhyrfiad [cydfloedd, banllef
 Conclamation, kôn-klâ-ma'shün, n.
 Conclave, kõng'klav, n. cymanfa yr îs-babyddion; cyfarfod dirgel, cyfarfod dan glo
 Conclude, kôn-klud', v. diweddu, dybenu, cwblâu; penderfynu, barnu
 Conclusion, kôn-klu'zhün, n. diweddglo, cload, terfyniad; canlyniad
 Conclusive, kôn-klu'siv, a. penderfynol diymwad [cyd-geulo
 Concoagulate, kõng-ko-äg'u-lat, vt. ceulo,
 Concoct, kôn-kökt', vt. treulio yn y cylla; berwi [cydferwad
 Concoction, kôn-kök'shün, n. treuliad;
 Concomitance, kôn-köm'î-täns, n. cyd-fynediad
 Concomitant, kôn-köm'î-tänt, a. cydfod-awl, cydredol: n. cydymaith, cyd-deithiwr
 Concord, kõng'körd, n. cydgord, cyfun-deb; cysonedd, cydweddiad
 Concord, kôn-körd', vi. cydfod, cytuno
 Concordance, kôn-kör'däns, n. cytun-iaeth; mynegai, dangoseg
 Concordant, kôn-kör'dänt, a. cytunol, unfeddwl, cyson
 Concordate, kôn-kör'dat, n. cyfamod
 Concorporate, kôn-kör'po-rat, vt. cyd-gorffori [cydgasgliad
 Concourse, kõng'kô'rs, n. tyrfa, cyrchfa,
 Concreate, kõng-krî-at', vt. cyd-greu
 Concrete, kôn-krît', v. cyd-dyru, casglu
 Concrete, kõng'krît, a. cyd-gorfforedig
 Concretion, kôn-krî'shün, n. cyd-gorff-oriad
 Concupinage, kôn-ku'bî-naj, n. putein-dra, gordderchiad
 Concubine, kõng'ku-bin, n. gordderch, cyffoden, putain
 Conculcate, kôn-kül'kat, vt. sathru, sarnu
 Concupiscence, kôn-ku'pis-ëns, n. chwant; anlladrydd [anllad
 Concupiscent, kôn-ku'pis-ënt, a. trythyll,
 Concur, kôn-kür', vi. cytuno, cydsynied
 Concurrence, kôn-kür'ëns, n. cydrediad, cyduniad, cydsyniad

CON pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Concurrent, kōn-kūr'ēnt, a. cydred, cyd-unol	Conductor, kōn-dūk'tūr, n. arweinydd ; cyfarwyddwr
Concussion, kōn-kūsh'ūn, n. ysgydwad, ysgytiad [cynhyrfiol	Conduit, kūr'dīt, n. dyfrlle, dyfr-bibell
Concussive, kōn-kūs'iv, a. ysgytiol,	Cone, kon, n. cyfan-gorff cyfdull a thorth siwgr, cōn
Condemn, kōn-dēm', vt. euog-farnu, dy-farnu, collfarni [damniol	Coney, kō'nī, n. cwningen, ffiogen
Condemnable, kōn-dēm'nā-bl, a. beius ;	Confabulate, kōn-fāb'u-lat, vi. siared, ymchwedleua
Condemnation, kōn-dēm-nā'shūn, n. collfarniad	Confabulation, kōn-fāb-u-lā'shūn, n. ymddyddan, siaradach
Condemnatory, kōn-dēm'nā-tūr-ī, a. dyfarnol, collfarnol	Confect, kōn-fēkt', vt. cymysgu, cyffeithio
Condensate, kōn-dēm'sat, vt. cyd-dew-ychu, cyd-ddwysio	Confect, kōn'fēkt, Confection, kōn-fēk'shūn, n. cyffaith ; anwyn
Condensation, kōn-dēm-sa'shūn, n. cyd-dewychiad, dwysiad	Confectioner, kōn-fēk'shūn-ūr, n. cyffeithiwr
Condense, kōn-dēm's, v. tewychu, tewâu, dwysâu : a. tew, dwyn	Confectionery, kōn-fēk'shūn-ūr-ī, n. cyffeithiau, anwyn, ammeuthyn
Condensity, kōn-dēm'sī-tī, n. tewedd, dwysedd	Confactory, kōn-fēk'tūr-ī, n. cyffeithdy, anwyndy
Conder, kōn'dūr, n. arweinydd pysgotwyr	Confederacy, kōn-fēd'ūr-ā-sī, n. cynghtair, cydfwriad, cyfundeb
Condescend, kōn-dī-sēnd', vi. ymostwng, ymblygu	Confederate, kōn-fēd'ūr-at, n. cynghtreir-iwr, cyswynwr : vt. cydfwriadu, cydbleidio : a. cydbleidiol
Condescension, kōn-dī-sēn'shū, n. ymblygiad, iselfrydedd, hynawseidd, difalchedd [iannol, rhyglyddol	Confederation, kōn-fēd-ū-ra'shūn, n. cynghtreiriad
Condign, kōn-din', a. dyledus, haedd-	Confer, kōn-fūr', v. cynadlu, ymgomio ; anrhegu, cynysgaeddu ; cymharu
Condignity, kōn-dig'nī-tī, n. gwiwdeb, rhyglwyddiant [cyffaith	Conference, kōn'fūr-ēns, n. cynadledd, cydymddyddan [cydnabod
Condiment, kōn-dī-mēnt, n. cyffeithiad ;	Confess, kōn-fēs', v. cyffesu, cyfaddef,
Condite, kōn-dit', vt. cyffeithio ; halltu	Confessary, kōn-fēs'ūr-ī, n. cyffeswr, cyfaddefwr [cyffesiad, cyffēs
Condite, kōn'dit, a. cyffeithiedig	Confession, kōn-fēsh'ūn, n. cyfaddefiad,
Condition, kōn-dīsh'ūn, n. cyfiwr, helynt, sefyllfa ; ansawdd, tuedd ; gradd ; ammod : vi. ammodi	Confessional, kōn-fēsh'ūn-āl, n. cyffesfa, cyffesgell [cyffesiadau
Conditional, kōn-dīsh'ūn-āl, a. ammodol, tan ammodau [modedig	Confessor, kōn-fēs'ūr, n. gwrandawydd
Conditional, kōn-dīsh'ūn-ūr-ī, a. am-	Confidant, kōn'fī-dānt, n. cyfrinachwr, cyfaill mynwesol
Condole, kōn-dol', v. cydalaru, cyd-gwyno, cyd-ofdio	Confide, kōn-fid', v. hyderu, ymddiried
Condolement, kōn-dol'mēnt, n. cydymdeinlad, cydgŵyn	Confidence, kōn'fī-dēns, n. ymddiriad, hyder ; ëonder [hyf
Condolence, kōn-do'lēns, n. cydalaeth, cydofidiad [euad, maddeuant	Confident, kōn'fī-dēnt, a. hyderus ; ëon,
Condonation, kōn-do-nā'shūn, n. madd-	Confidential, kōn-fī-dēn'shāl, a. ymddiriedus, ffyddlawn
Condor, kōn'dūr, n. aderyn tra mawr, yn cartrefu yn America Deheuol	Configuration, kōn-fīg-ū-ra'shūn, n. cyfluniad, cyfdulliad
Conduce, kōn-dus', vi. cydarwain, cyd-dueddu ; bod o les	Configure, kōn-fīg'ūr, vt. cydffurfio, cyflunio [goror, myl
Conducible, kōn-du'sī-bl, a. llesiadol, cynorthwyol [gweinyddol	Confine, kōn'fin, n. cyffin, terfyn, ffin,
Conducive, kōn-du'siv, a. gwasanaethgar,	Confine, kōn-fin', vt. cyffinio, gosod terfyn ; attal, carcharu, caethiwo ; cyfyngu ar ; gwarchâu
Conduct, kōn'dūkt, n. ymddygiad, ymarweddiad	Confinement, kōn-fin'mēnt, n. attaliad ; carchariad ; carchar
Conduct, kōn-dūkt' vt. ymarweddu ; arwain ; trefnu	Confinity, kōn-fīn'ī-tī, n. cymydogath

Confirm, kôn-fûr'm', vt. sefydlu, cadarn- âu; awdurdodi; rhoddi bedydd esgob	Congeeal, kôn-jîl', v. rhewi; tewychu, ceulo [cyd-geuladwy
Confirmable, kôn-fûr'mâ-bl, a. profadwy, arddangosaadwy	Congeealable, kôn-jî'lâ-bl, a. hyrew; Conge-d'elire, kôn-jî-dê-lîr', n. cenad i ddewis esgob
Confirmation, kôn-fûr-ma'shûn, n. cad- arnâd; bedydd esgob	Congelation, kôn-jî-la'shûn, n. rhewiad; cyd-dewychiad
Confirmative, kôn-fûr'mâ-tîv, a. cyf- nerthol, cadarnol	Congenerous, kôn-jên'ûr-ûs, a. cydryw, cydrywiol
Confiscate, kôn-fîs'kat, vt. atafaelu; drwyo: a. atafaeliedig	Congenial, kôn-jî-nî-âl, a. cydnaws, cydgyneddf
Confiscation, kôn-fîs-ka'shûn, n. atafael- iad, dirwyad [meuthyn	Congentiality, kôn-jî-nî-âl'î-tî, n. cyd- rywiaeth, cyfnawsedd [darddiad
Confiture, kôn-fî-tshu'r, n. anwyn, an- Confix, kôn-fîks', vt. sicrau i lawr, cysodi	Congeniture, kôn-jên'î-tshu'r, n. cyd- Conger, kông'gûr, n. môr lyswên, pen- doll [betheuach
Conflagrant, kôn-flâ'grânt, a. goddeithiol, cydfflamiol [losgiad, tanllwyth	Congeries, kôn-jî'r'î-iz, n. cryg o amryw
Conflagration, kôn-flâ-gra'shûn, n. cyd- Conflation, kôn-flâ'shûn, n. cydchwyth- iad; toddiad delid [ymdrech	Congest, kôn-jêst', vt. crugio, pentyru; croni [gasgliad, croniad
Conflict, kôn'fîkt, n. ymladd, brwydr,	Congestion, kôn-jês'tshûn, n. crawn-
Conflict, kôn-fîkt', vi. ymdynu, ymryson, ymornest. Conflicting statements, gwrthddywediadau	Congiarly, kôn-jî-ûr-î, n. rhodd i'r bobl Rhufeinig [rhewi
Confluence, kôn-flu-êns, n. cydlif; tyrfa, cyrchfa; aber [cydredol	Conglaciare, kôn-gla'shî-at, v. troi yn îa,
Confluent, kôn-flu-ênt, a. cydlifeiriol,	Conglobate, kông'glo-bat, vt. pellenu, pellenu [pellen, pelen, clobyn
Conflux, kôn-flûks, n. cydffrydiad; cyd- gyrchiad [cydffurfio	Conglobation, kông-glo-ba'shûn, n.
Conform, kôn-fôr'm', v. cydymffurfio;	Conglobulate, kôn-glôb'u-lat, vi. ym- bellenu
Conformable, kôn-fôr'mâ-bl, a. unfurf, cytun, cyfatebol	Conglomerate, kôn-glôm'ûr-at, vt. pell- enu, sypio, crugio: a. pellen-ddull, pelenog; n. careg gymysgedig
Conformation, kôn-fôr-ma'shûn, n. cyf- luniad, cydweddiad	Conglomeration, kôn-glôm-û-ra'shûn, n. pentyriad, crugiad
Conformist, kôn-fôr'mîst, n. cydffurfwr	Conglutination,, kôn-glu-tî-na'shûn, n. cyddydiad, glydiad
Conformity, kôn-fôr'mî-tî, n. cyfweddiad, cyfaddasiad, cydffurfriad	Congo, kông'go, Congou, kông'gô, n. math o dê du lled dda
Confortation, kôn-fôr-ta'shûn, n. nerth- iad, cryfâd	Congratulate, kôn-grât'u-lat, vt. cyd- lawenâu; llon-gyfarch
Confound, kôn-fûwnd', vt. cymysgu; dyrysu; gwaradwyddo	Congratulation, kôn-grât-u-la'shûn, n. cydlawenychiad
Confraternity, kôn-frâ-tûr'nî-tî, n. cyd- frawdoliaeth	Congratulatory, kôn-grât'u-la-tûr-î, a. llon-gyfarchiadol
Confront, kôn-frünt', v. gwynebu; gwrth- wynebu; cymharu; cyfarwynebu	Congree, kôn-grî', vi. cyduno, cydfwriadu
Confuse, kôn-fuz', vt. cymysgu, dyrysu; cywilyddio; didrefnu, rhwystro	Congreet, kôn-grît', vt. cyd-anerch, cyd- gyfarch
Confusion, kôn-fu'zhûn, n. anhrefn, terfysg; syndod [adwy	Congregate, kông'grî-gat, v. ymgynull, crynôi [cynulleidfa, tyrfa
Confutable, kôn-fu'tâ-bl, a. gwrthbrof-	Congregation, kông-grî-ga'shûn, n.
Confutant, kôn-fu'tânt, n. dyryswr, gwrthbrofwr	Congregational, kông-grî-ga'shûn-âl, a. cynulleidfaol
Confutation, kôn-fu-ta'shûn, n. dad- brawf, gwrthbrofiad [brofi; dyrysu	Congress, kông'grês, n. cymansa; cyd- henuriaeth; cydgyfarfod; ymgrychfa
Confute, kôn-fut', v. dadbrofi, gwrth-	Congressive, kôn-grês'îv, a. cydym- gyrchol, cyfarfodol
Conge, kôn-jî, n. moes-blygiad; moes- genadiad: vt. moes-blygu; ymado	Congrue, kôn-grû', vi. cyfuno, cyfaddasu

CON pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Congruence, kōng'grw-ēns, Congruity, kōn-grw'ī-tī, n. cydnawseddiad, cysondeb, cyfundeb, cyfaddasrwydd

Congruent, kōng'grw-ēnt, Congruous, kōng'grw-ūs, a. cyfaddas, cydred, cymhwys, cytunol

Conic, kōn'īk, Conical, kōn'ī-kāl, a. cōnol, bon-braff a blaen-fain

Conjectural, kōn-jēk'tshu-rāl, a. tebygol, amcanadwy

Conjecture, kōn-jēk'tshūr, n. amcan, tyb, dychymyg : v. tybio, godybio, dyfalu

Conjoin, kōn-jōin', v. cysylltu, cydrwymo, cyfuno, cydio [asol

Conjugal, kōn'ju-gāl, a. dyweddiol, priod-

Conjugate, kōn'ju-gat, vt. cydieuo ; treiglo berf [ad ; treigliad

Conjugation, kōn-ju-ga'shūn, n. cydieu-
Conjunct, kōn-jūngkt', a. cysylltiedig, cyfunedig [cysylltiad

Conjunction, kōn-jūngk'shūn, n. undeb ;

Conjunctive, kōn-jūngk'tiv, a. cysyllt-
iol, cyfunol

Conjuncture, kōn-jūngk'tshūr, n. cyfnod, arfod ; trefn, ansawdd, neu amgylchiad pethau

Conjuration, kōn-ju-ra'shūn, n. cyfrad ; dewiniaeth, swyn-gyfaredd

Conjure, kōn-ju'r', vt. tynghedu ; cydfradu

Conjure, kōn'jūr', vt. dewino, swyno, chawreu'r llaw ysgafn

Connascence, kō-nās'ēns, n. cyfenidrwydd

Connate, kō-nat', a. cyfenid, cydryw

Connatural, kō-nāt'shu-rāl, a. cydanian, greddfól, cydnaws [cydio, uno

Connect, kō-nēkt', vt. cysylltu, cyfrwymo

Connection, kō-nēk'shūn, n. cysylltiad, cydiad ; perthynas

Connivance, kō-nī'vāns, n. goddefiad ; esgeulusiad [ddwyn

Connive, kō-niv', vi. ymoddef â, cyd-

Connoisseur, kōn-a-sūr', n. beirniad, un cyfarwydd [arddangosiad

Connotation, kōn-o-ta'shūn, n. cyfnodiad,

Connote, kō-not', v. dynodi, arwyddo, arddangos [priodasol

Connubial, kō-nu'bī-āl, a. cydwedðog,

Conoid, kō'nōid, n. ffurf tebyg i gōn, cōnaidd [siglo, symud

Conquassate, kōn-kwās'at, vt. ysgwyd,

Conquer, kōng'kwūr, v. gorchfygu, goresgyn, trechu [fygadwy

Conquerable, kōng'kwūr-ā-bl, a. gorch-

Conqueror, kōng'kwūr-ūr, n. gorchfygwr, goresgynwr, gorfodwr

Conquest, kōng'kwēst, n. goruchafiaeth, buddygoliaeth [cydwaed

Consanguineous, kōn-sāng-gwīn'yūs, a.

Consanguinity, kōn-sāng-gwīn'ī-tī, n. carenydd, cydwadolaeth

Conscience, kōn'shēns, n. cydwybod

Conscientious, kōn-shī-ēn'shūs, a. cydwybodol [n. cydwybodoldeb

Conscientiousness, kōn-shī-ēn'shūs-nēs,

Conscionable, kōn'shūn-ā-bl, a. cydwybodol, rhesymol [cydwybodus

Conscious, kōn'shūs, a. ymwybodol,

Consciousness, kōn'shūs-nēs, a. ymwybodolrwydd

Conscript, kōn'skrīpt, a. rhestredig

Conscription, kōn-skrīp'shūn, n. rhestriad, cofrestriad [neillduo, urddio

Consecrate, kōn'sī-krat, vt. cysegru ;

Consecration, kōn-sī-kra'shūn, n. cysegriad ; urddiad [lyniadol

Consectaneous, kōn-sēk-tā'nī-ūs, a. can-

Consectary, kōn-sēk'tūr-ī, n. canlyniad, casgliad, cload

Consecution, kōn-sī-ku'shūn, n. olynol ddilyniad, oliant [olynol

Consecutive, kōn-sēk'u-tiv, a. canlynol,

Conseminate, kōn-sēm'ī-nat, vt. hau hadau cymysg [bodd

Consension, kōn-sēn'shūn, n. cydsyniad,

Consent, kōn-sēnt', vt. cydsynio, cytuno : n. cydsyniad, bodd, caniatâd. Against one's consent, o'i anfodd, yn erbyn ei ewyllys

Consentaneous, kōn-sēn-tā'nī-ūs, Con-

sentient, kōn-sēn'shēnt, a. cydsyniol, cyson, unfryd, cytun, cydunol

Consequence, kōn'sī-kwēns, n. canlyniad ; pwys

Consequent, kōn'sī-kwēnt, a. arlynol, arlyniog, canlynol : n. arlyniad, dirdarddiad

Consequential, kōn-sī-kwēn'shāl, a. canlyniadol ; o fawr bwys, pwysfawr ; uchelfrydig [cyfaddasiad

Consertion, kōn-sūr'shūn, n. cyfluniad,

Conservancy, kōn-sūr'vān-sī, n. cyrtiau a gedwir er diogelu pysgod yn afon Tafwys [wriaeth

Conservation, kōn-sūr-wā'shūn, n. cad-

Conservative, kōn-sūr'vā-tiv, a. cadwriaethol, noddawl : n. ceidwadwr, gwrthwynebwr cyfnewidiadau yn yr eglwys ar gwladwriaeth

Conservator, kōn'sūr-wā-tūr, n. ceidwad, noddwr [le, nawddle ; llysieufa

Conservatory, kōn-sūr'vā-tūr-ī, n. maeth..

Conserve, kôn'sûrv, n. cyffaiþ	Conspicuity, kôn-spî-ku'î-tî, n. eglurdeb, amlygrwydd
Conserve, kôn-sûrv', vt. cadw, noddi; cyffeithio [meddylid	Conspicuous, kôn-spîk'u-ûs, a. amlwg, hywel, hyspys, eglur [cydfrad
Consider, kôn-sîd'ûr, v. ystyried, pwylllo;	Conspiracy, kôn-spîr'â-sî, n. cydfwriad,
Considerable, kôn-sîd'ûr-â-bl, a. haeddol o ystyriaeth, cyfrifol; mawr, pwysfawr	Conspirator, kôn-spîr'â-tûr, n. cydfradwr, bradwr [fwriadu
Considerableness, kôn-sîd'ûr-â-bl-nës, n. cyfrifoldeb; mawrder	Conspire, kôn-spi'r', v. bradfwriadu, cyd-
Considerate, kôn-sîd'ûr-at, a. ystyriol, pwylllog	Constable, kûn'stâ-bl, n. hedd-geidwad, hedd-was [ffyddlondeb; parâd
Considerateness, kôn-sîd'ûr-at-nës, n. ystyrioldeb, pwyllled	Constancy, kôn'stân-sî, n. gwadalwch,
Consideration, kôn-sîd-û-ra'shûn, n. ystyriaeth, myfyriad; dyspwyll; parch, bri; iawn, tâl	Constant, kôn'stânt, a. dianwadal, gwastadol; dyfal; ffyddlon
Consign, kôn-sin', v. trosi, trosglwyddo	Constellation, kôn-stê-la'shûn, n. cyd-sêr
Consignable, kôn-sî'nâ-bl, a. trosiadwy	Consternation, kôn-stûr-na'shûn, n. braw, dychryn, syndod
Consignation, kôn-sîg-na'shûn, n. trosiad, trosglwyddiad [iddo	Constipate, kôn'stî-pat, vt. tynâu; rhwymo, cysychu [bolrwywiad
Consignee, kôn-sî-nî', n. yr hwn a trosir	Constipation, kôn-stî-pa'shûn, n. tynâd,
Consignment, kôn-sî'nîmënt, n. y da trosglwyddedig	Constituent, kôn-stî'u-ënt, a. elfenol, ansoddol; hanfodol: n. cysail, elfen; etholydd, anfonwr [soddi
Consist, kôn-sîst', vi. sefyll, cydsefyll; bod; cynwys	Constitute, kôn'stî-tut, vt. arosod, cyfan-
Consistence, kôn-sîs'tëns, Consistency, kôn-sîs'tën-sî, n. cysondeb, cydsafiad; tewedd, sylwedd, tewder	Constitution, kôn-sî-tu'shûn, n. cyfansoddiad; ffurf-lywodraeth; tymher, ardymer, naws, ansawdd
Consistent, kôn-sîs'tënt, a. cyson, cyfunfod, tewychol	Constitutional, kôn-sî-tu'shûn-âl, a. gwreiddiol; cyfreithlawn
Consistorial, kôn-sîs-tô'r'î-âl, a. gorseddfaol, eglwyslysol	Constitutive, kôn'stî-tu-tîv, a. sefydladwy
Consistory, kôn-sîs'tûr-î, n. cwrt yr esgob, eglwyslys	Constrain, kôn-stran', vt. dirgymhell, gorfodi [mbelladwy
Consociate, kôn-so'shî-at, v. cydgyfeillachu: n. cyfaelod, cydymaith	Constrainable, kôn-strâ'nâ-bl, a. cy-
Consolable, kôn-so'lâ-bl, a. dyddanadwy, cysuradwy [daddanwch	Constraint, kôn-strant', n. cymhell, trais, dir, gorthrech
Consolation, kôn-so-la'shûn, n. cysur,	Constriction, kôn-strîk'shûn, n. cydrwymiad, cydwasgiad
Consolatory, kôn-sôl'â-tûr-î, a. cysurus, dyddanol, llon [sirioli	Constringe, kôn-strînj', vt. cydwasgu, tynrwymo [iadol, bolrwymol
Console, kôn-sol', vt. cysuro, dyddanu,	Constringent, kôn-strînj'ënt, a. rhwym-
Consolidant, kôn-sôl'î-dânt, a. iachael: n. eli iachael	Construct, kôn-strûkt', vt. adeilo, ffurfio, adeiladu; cyfansoddi
Consolidate, kôn-sôl'î-dat, v. cysylltu, cyfrwymo; cryfâu	Construction, kôn-strûk'shûn, n. adeilad; cyfansoddiad; dehongliad, ystyr; cys-trawiad [adaeth, cydosodiad
Consolidation, kôn-sôl-î-da'shûn, n. cyfaniad; cryfâd [cynsyniad	Constructure, kôn-strûk'tshûr, n. adeil-
Consonance, kôn'so-nâns, n. cydsain;	Construe, kôn'strû, vt. dehongli; cyf-ieithu [diforwyo
Consonant, kôn'so-nânt, a. cysain; cyson, cytun: n. cydsain; cydsyniad	Constuprate, kôn'stu-prat, vt. treisio,
Consonous, kôn'so-nûs, a. cydseiniol, cynganeddol	Constupration, kôn-stu-pra'shûn, n. treisiad, llathruddiad
Consort, kôn'sôrt, n. gwr neu wraig; cydwedd; cyfeill-long [priodi	Consubstantial, kôn-sûb-stân'shâl, a. cydsylweddol [cydsylwedd
Consort, kôn-sôrt', v. ymggyfeillachu,	Consubstantiate, kôn-sûb-stân'shî-at, vt.
Conspersion, kôn-spûr'shûn, n. taenelliad	Consuetude, kôn'swî-tud, n. arferiad, defod [masgnachol
	Consul, kôn'sûl, n. uchel-faer; negesydd

CON	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;
Consular, kōn'su-lūr, a. uchel-faeronol	dynu ; ymdaeru ; ymryson, ymwrial, ymladd, ymdrechu
Consulate, kōn'su-lat, Consulship, kōn'-sūl-shīp, n. uchel-faeroniaeth	Content, kōn-tēnt', n. boddlonrwydd ;
Consult, kōn-sūlt', vt. ymgynghori, ymresymu	ēangiad : a. boddllawn ; esmwyth ;
Consultation, kōn-sūl-tā'shūn, n. ymgynghoriad ; ystyriaeth	parod : vt. boddloni, rhyngu bodd.
Consumable, kōn-su'mā-bl, a. difrodadwy, difadwy	I am content, bydded felly, yr wyf yn cytuno. Contented, boddllawn
Consume, kōn-sum', v. dyfetha, treilio, afradloni ; nychu, dyhoeni, edwi ; defnyddio	Contention, kōn-tēn'shūn, n. cynhen, anghydfod ; aidd
Consummate, kōn-sūm'at, a. perffeithiedig, cyflawn : v. gorphen, perffeithio	Contentious, kōn-tēn'shūs, a. ymrysongar, cecrus, cyndyn
Consummation, kōn-sū-mā'shūn, n. cwblād, diweddiad	Contentiousness, kōn-tēn'shūs-nēs, n. ymrysongarwch [anfoddllawn
Consumption, kōn-sūm'shūn, n. treuliad ; darfodedigaeth	Contentless, kōn-tēnt'lēs, a. anfoddog,
Consumptive, kōn-sūm'tiv, a. nychlyd, darfodedigol [darfodedigrwydd	Contentment, kōn-tēnt'mēnt, n. boddlondeb, rhancbodd [cyfanswm
Consumptiveness, kōn-sūm'tiv-nēs, n.	Contents, kōn-tēnts', n. pl. cynwysiad ;
Contabulate, kōn-tāb'u-lat, vt. llorio āg estyll, plancio [iad	Terminous, kōn-tūr'mī-nūs, a. cyfagos, cyffiniol [cynhen
Contact, kōn'tākt, n. cyfhwrrd, cyffyrdd	Contest, kōn'tēst, n. ymdrech, ymryson,
Contagion, kōn-tā'jūn, n. haint, heintnod, pla	Contest, kōn-tēst', v. gwrthdaeru, ymdynu [annilyd
Contagious, kōn-tā'jūs, a. heintus, llygrol. A contagious disease, clefyd cael	Contestable, kōn-tēs'tā-bl, a. dadleuadwy,
Contain, kōn-tan', vt. cynwys, dal ; amgyffred	Context, kōn'tēkst, n. cyd-destyn, cyfadnodau [mhleth
Contaminate, kōn-tām'ī-nat, vt. halogi, llygru, diwino : a. halogedig, llygredig	Context, kōn'tēkst', a. cyd-wēol, cy-
Contamination, kōn-tām'ī-na'shūn, n. halogedigaeth, llygriad [difrio	Contexture, kōn-tēks'tshūr, n. cyd-wēad, cymhlethiad [iad
Contemn, kōn-tēm', vt. diystyru, dirmygu,	Contingnation, kōn-tīg-na'shūn, n. cledr-
Contemperate, kōn-tēm'pūr-at, vt. cyddymheru [n. tymher, eniain	Contiguity, kōn-tī-gu'ī-tī, n. cyfagosrwydd, cyfnesafedd, agosrwydd
Contemperament, kōn-tēm'pūr-ā-mēnt,	Contiguous, kōn-tīg'u-ūs, a. cyfagos, cynghyffwrdd, wrth eu gilydd
Contemperate, kōn-tēm'plat, v. myfyrio, ymsynied	Continence, kōn'tī-nēns, Continency, kōn'tī-nēn-sī, n. diweirdeb
Contemplation, kōn-tēm-plā'shūn, n. myfyriad, meddyliad	Continent, kōn'tī-nēnt, a. diwair, ymat-talgar, dihalog : n. cyfandir
Contemplative, kōn-tēm'plā-tiv, a. myfyrgar, meddylgar [ydd, myfyriwr	Continental, kōn-tī-nēnt'āl, a. cyfandirold
Contemplator, kōn'tēm-plā-tūr, n. efryd-	Contingence, kōn-tīn'jēns, Contingency, kōn-tīn'jēn-sī, n. damwain
Contemporary, kōn-tēm'po-rūr-ī, n. cyfoeswr, cyfoedydd [oesi, cyfoesi	Contingent, kōn-tīn'jēnt, n. dygwyddiad ; dogn, cyfran : a. dygywddol, damweiniol
Contemporize, kōn-tēm'po-riz, vt. cyd-	Continual, kōn-tīn'u-āl, a. dibaid, gwas-tadol, didawl, parâus [arosiad
Contempt, kōn-tēmt', n. dirmyg, diystyrwech, anfri [adwy, dirmygus	Continuance, kōn-tīn'u-āns, n. parâd ;
Contemptible, kōn-tēm'tī-bl, a. dirmyg-	Continue, kōn-tīn'u-at, a. didor, dibaid, digyfrwng
Contemptuous, kōn-tēm'tshu-ūs, a. trahaus, diystyrlyd	Continuation, kōn-tīn-u-ā'shūn, n. parâd, estyniad, gohiriad
Contemptuousness, kōn-tēm'tshu-ūs-nēs, n. diystyrwech	Continuator, kōn-tīn'u-a-tūr, n. gorest-nyydd, estynydd [estyn, hirio
Contend, kōn-tēnd', v. amrafaelio, ym-	Continue, kōn-tīn'u, v. parâu, aros ;
	Continuity, kōn-tīn-ū'ī-tī, n. parâusder, cydolrwydd, parâd didor, gorestyniad
	Contort, kōn-tōrt', vt. nydd-droi
	Contortion, kōn-tōr'shūn, n. nydd-droad

Contour, kôn-tw'r', n. cylehlinell
 Contra-, px. gwrth-, croes-
 Contraband, kôn'trâ-bând, a. gwahardd-iedig, annghyfreithlawn
 Contract, kôn'trâkt, n. ammod, cyfammod; cytundeb, ymgred
 Contract, kôn-trâkt', v. ammodi, cyfammodi, cytuno; dyweddio, cyfaddaw; byrâu, cwtogi. To contract a debt, rhedeg i ddyled. To contract a habit, dysgu arfer [ammodadwy
 Contractible, kôn-trâk'ti-bl, a. byradwy;
 Contractile, kôn-trâk'til, a. crebachaidd
 Contraction, kôn-trâk'shün, n. byrâd, cwtogiad, crebachiad
 Contractor, kôn-trâk'tür, n. ammodwr; cymerwr
 Contradict, kôn-trâ-dïkt', v. gwrthddywedyd, croesddadlau; gwadu
 Contradiction, kôn-trâ-dïk'shün, n. gwrthddywediad
 Contradictory, kôn-trâ-dïk'tür-î, a. croes, gwrthwynebol; ceurus
 Contradistinct, kôn-trâ-dïs-tïngkt', a. gwrthddynodol
 Contradistinction, kôn-trâ-dïs-tïngk'shün, n. gwrthddynodiant
 Contradistinguish, kôn-trâ-dïs-tïng'g-wïsh, vt. gwrthwahanu
 Contramure, kôn'trâ-mu'r, n. gwrthfur, gwrthglawdd [gwrthgyflêad
 Contraposition, kôn-trâ-po-zïsh'ün, n.
 Contrariant, kôn-trê'rî-ânt, a. croes, annghytunol
 Contrariety, kôn-trü-rî-tî, n. gwrthwedd, gwrthdarawiad
 Contrariwise, kôn'trü-rî-wiz, ad. yn y gwrthwyneb, o'r tu arall
 Contrary, kôn'trü-rî, a. gwrthwyneb, annghytunol. Contrary wind, gwrthwylt. Contrary witness, gwrthdyst
 Contrast, kôn'trâst, n. cyferbyniad
 Contrast, kôn-trâst', v. cyferbyn, gwrthosod [gwrthgaer
 Contravallation, kôn-trâ-vâ-la-shün, n.
 Contravene, kôn-trâ-vîn', vt. gwrthdrin; rhwystro
 Contravention, kôn-trâ-vên'shün, n. difuddiad, dieffeithiad [drethol
 Contributory, kôn-trïb'u-tür-î, n. cyd-Contribute, kôn-trïb'ut, v. rhoddi, cyfranu
 Contribution, kôn-trï-bu'shün, n. cyd-daliad, casgliad [wyadwy
 Contributive, kôn-trïb'u-tïv, a. cynorth-Contributor, kôn-trïb'u-tür, n. cyfranwr, cyfrodwr

Contributory, kôn-trïb'u-tür-î, a. cyd-roddawl, cynorthwyol
 Contristate, kôn-trïst'at, vt. tristâu, pruddâu [tuddiol, edifeiriol
 Contrite, kôn'trit, a. briwedig, cys-
 Contrition, kôn-trïsh'ün, n. rhwbiad; edifeirwch [dychymyg
 Contrivance, kôn-trïvâns, n. dyfais,
 Contrive, kôn-triv', v. dyfeisio, llunio; trefnu
 Control, kôn-trol', n. rheolaeth, awdurdod: vt. ffrwyno, rheoli, cyfattal, goruchwyllo [ffrwynadwy
 Controllable, kôn-tro'lâ-bl, a. attaliadwy,
 Controlment, kôn-trol'mënt, n. attaliaeth, rheolaeth
 Controversial, kôn-tro-vür'shâl, a. dadleuol, ymddadleuol [dadleuwr
 Controversialist, kôn-tro-vür'shâl-ïst, n.
 Controversy, kôn'tro-vür-sî, n. dadl, ymrafael, cynghaws [gwrthddywedyd
 Controvert, kôn'tro-vürt, vt. gwrthddadlu,
 Controvertible, kôn-tro-vür'ti-bl, a. dadleuadwy, ammhës
 Controvertist, kôn'tro-vür-tïst, n. dadleuwr, cysdadlwr [dyn, ystyfnig
 Contumacious, kôn-tu-mâ'shüs, a. cyn-
 Contumacy, kôn'tu-mâ-sî, n. gwrth-
 Cynsigrwydd [llibus, dirmygus
 Contumelious, kôn-tu-mî'li-üs, a. en-
 Contumely, kôn'tu-mî-lî, n. anfri, sarâd, diystyrwen [pwyo
 Contuse, kôn-tuz', vt. briwio, dryllio,
 Contusion, kôn-tu'zhün, n. cymriw; pwyâd; clais
 Conundrum, ko-nün'drüm, n. mwsair cellweirus [holiad
 Conusance, kôn'u-sâns, n. gwybyddiaeth,
 Convalescence, kôn-vâ-lës'ëns, n. gwelliant, gwellâd [ar wellâd
 Convalescent, kôn-vâ-lës'ënt, a. gwellaol,
 Convenable, kôn-vî'nâ-bl, a. cydweddawl, cymhwys [cydymgynull
 Convene, kôn-vîn', vt. galw yn nghyd,
 Convenience, kôn-vî'nî-ëns, n. cyfleusdra, odfa, egwyl
 Convenient, kôn-vî'nî-ënt, a. cyfleus; cyfaddas; tymhorol
 Convent, kôn'vent, n. cyfaint, mynachlog
 Convent, kôn'vent', v. gwsio, galw i farn
 Conventicle, kôn'vent'î-kl, n. cyfarfod bychan
 Convention, kôn'ven'shün, n. cytundeb, cyfammod; cymanfa
 Conventional, kôn'ven'shün-äl, a. cymanfaol; cyfammodol

COP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took ;
Conventual, kōn-vēn'tshu-āl, n. mynach :	Convoy, kōn'vōi, n. canymdo ; amddiffyn
a. mynachlogaidd [gyfeirio	Convoy, kōn-vōi', vt. canymdoi ; noddi
Converge, kōn-vūrj', vi. cyd-dueddu, cyd-	llongau [ysgwyd
Convergent, kōn-vūr'jēnt, a. cydgyfeiriol	Convulse, kōn-vūls', vt. dirgrynu, dir-
Conversable, kōn-vūr'sā-bl, a. siaradwy ;	Convulsion, kōn-vūl'shūn, n. dirgryniad,
cyfeillgar [cynefin	dirgryd
Conversant, kōn-vūr'sānt, a. cyfarwydd ;	Convulsive, kōn-vūl'siv, a. dirgrynawł
Conversation, kōn-vūr-sa'shūn, n. ym-	Conway, kōn'wa, n. Caergyffin, Aber-
ddygiad ; ymddyddan	cynwy
Converse, kōn-vūrs', vi. siarad ; ymgy-	Cony, kō'nī, n. cwningen, ffiofen. Cony-
feillach	warren, cwning-gaer
Converse, kōn'vūrs, a. gwrthwynebol,	Coo, kṵ, vi. lleisio fel colomen
croes : n. y gwrthwyneb ; cyfeillach	Cook, kṵk, n. cōg, ceginwr, ceginwraig,
Conversion, kōn-vūr'shūn, n. trōedigaeth,	coges : vt. arlwyo, trin bwyd. Cook-
dychweliad	shop, bwydy
Convert, kōn'vūrt, n. dychwelwr, dyscybl	Cookery, kṵk'ūr-ī, n. arlwyaeht, bwyd-
Convert, kōn-vūrt', vt. troi, dychwelyd ;	driniaeth, cogyddiaeth
newid	Cool, kṵl, v. oeri, llygoeri, tawelu : a.
Convertible, kōn-vūr'tī-bl, a. troadwy,	oer, lledoer ; llariaidd, arafaidd
newidiadwy	Cooler, kṵ'lūr, n. oeriedydd, llestr oeri
Convex, kōn'vēks, a. crwm, cynghrwm,	Coolish, kṵ'lish, a. lledoer, go-oer,
amgrom : n. crwmach	oeraidd [arafwech
Convexity, kōn-vēk'sī-tī, n. amgrymedd,	Coolness, kṵl'nēs, n. oerfelgarwch ;
crymedd	Coom, kṵm, n. huddygl
Convey, kōn-va', vt. cludo ; cywain	Coomb, kṵm, n. mesur sych o bedwar
Conveyance, kōn-va'āns, n. trosglwydd,	pwysel [argau, cutio
cyweiniad ; trosiad, aralliad	Coop, kṵp, n. adardy, cut ieir : vt. cau
Conveyancer, kōn-va'ān-sūr, n. arallydd,	Coopee, kṵ-pī', n. ysgogiad taplasol
troswr	Cooper, kṵ'pūr, n. cylehwr, cwperydd
Convict, kōn-vikt', vt. euog-brofi ; euog-	Co-operate, ko-ōp'ūr-at, vi. cydweithio
farnu, coll-farnu	Co-optation, ko-ōp-ta'shūn, n. cyfabwys-
Convict, kōn'vikt, n. collddyn, un wedi	iad [cysdadi
ei euog-brofi [argyhoeddiad	Co-ordinate, ko-ōr'dī-nat, a. cydradd,
Conviction, kōn-vik'shūn, n. euogbrofiad ;	Coot, kṵt, n. corsiar, dyfriar
Convictive, kōn-vik'tiv, a. euog-brofol	Cop, kōp, n. coryn, copa ; brig, crib, cōb
Convince, kōn-vīns', vt. argyhoeddu ;	Copal, ko'pāl, n. math o ystawr
diddadln	Coparcenary, ko-pār'sī-nūr-ī, Copar-
Convincement, kōn-vīns'mēnt, n. argy-	ceny, ko-pār'sī-nī, Copartnership,
hoeddiad ; sicrād [adwy	ko-pārt'nūr-shīp, n. cyd-gyfranogaeth,
Convincible, kōn-vīn'sī-bl, a. argyhoedd-	cydfasgnach
Convive, kōn-viv', vt. gwledda ; gwesta ;	Copartner, ko-pārt-nūr, n. cydgyfranog-
difyru [cydymlonol	wr, cydranwr
Convivial, kōn-viv'yāl, a. cydweddol,	Copatriot, ko-pā'trī-ūt, n. cydwladgarwr
Convocate, kōn'vo-kat, vt. gwysio yn	Cope, kop, n. cochł ; mwd, crib : v.
nghyd ; cydalw	mydu ; ymladd, ymwrio, brwydro
Convocation, kōn-vo-ka'shūn, n. cy-	Copernican, ko-pūr'nī-kān, a. perthynol
manfa eglwysig ; cydwys [aill	i Copernicus
Convoke, kōn-vok', vt. gwysio, cydwysio,	Copesmate, kōps'mat, n. cydymaith, cyf-
cydalw [edig	Copious, ko'pī-ūs, a. helaeth, dibrin,
Convoluted, kōn'vo-lu-tēd, a. ymdorch-	llawn [digonedd
Convolution, kōn-vo-lu'shūn, n. cyd-	Copiousness, ko'pī-ūs-nēs, n. helaethder,
amdoad, dirwyniad [nydd-droi	Coppel, kōp'ēl, n. math o dawddlestr
Convolve, kōn-vōlv', v. amdroi, dirwyn,	Copper, kōp'ūr, n. copr, efydd, eiydr ;
Convolvulus, kōn-vōl'vo-lūs, n. cy-	pair, crochan. Copper-plate, argraff-
nghafog. Wild convolvulus, cwlwm y	lafn. Copper-smith, n. gof copr
coed	Copperas, kōp'ūr-ās, n. copras, du'r crydd

Coppice, kôp'is, Copse, köps, n. coedwig; glasgoed, prysgoed
 Copulate, kôp'u-lat, v. cydio, ymrewyddu, ymreain
 Copulation, kôp-u-la'shün, n. cydiad, cydgnawd, ymrëad [sylltiol
 Copulative, kôp'u-la-tiv, a. cydiol, cy-
 Copy, kôp'i, n. adysgrifen; cynysgrifen, arlun, cynllun, copi: vt. adysgrifenu; efelychu, cynnelwi. Copy-hold, daliad tir wrth adysgrif rheol y llys. Copy-right, meddiant o lyfr, ysgrifhawl
 Copyist, kôp'i-ist, n. adysgrifwr
 Coquet, ko-kët', v. rhith-garu, hoedena
 Coquetry, ko-kët'rî, n. hoeden-waith
 Coquette, ko-kët', n. chwidwen, croesen, hoeden
 Coracle, kôr'ä-kl, n. corwg, cwrwg
 Coral, kôr'äl, n. gwylar, lluchochr; tegan plentyn
 Coralline, kôr'äl-in, n. lluchochraidd
 Corant, ko-ränt', n. math o ddawns fuan
 Corb, kôrb, n. cawell, basged globwll
 Corban, kôr'bän, n. elusen-gawell, elusen, rhodd
 Corbel, kôr'bël, n. corbed, ysgwyddiad
 Cord, kôrd, n. cord, cort, rheffyn, tenyn; tant: vt. cortio, rheffynu; cludeirio
 Cordage, kôr'daj, n. rheffynwaith, rhaffiad
 Cordelier, kôr-dî-lî'r', n. mynach o urdd St. Francis
 Cordial, kôr'dî-äl, n. meddyglyn; dyddanwch: a. diffuant; caredig; gwresog; calonog [rwyd, serch
 Cordiality, kôr-dî-äl'i-tî, n. caredig-
 Cordon, kôr'dông, n. rhestr o geryg
 Cordwain, kôrd'wan, Cordovan, kôr'do-vän, n. lledr Cordova yn Yspaña
 Cordwainer, kôrd'wa-nür, n. crydd
 Core, kô'r, n. bywed, bywedyn, calon; crown
 Coriaceous, kôr'r-î-a'shüs, a. lledraidd
 Coriander, kôr'r-î-än'dür, n. llyisiau y bara
 Corinthian, ko-rin'thi-än, a. Corinthiaidd. The Corinthian order, y bedwaredd reol adeiladaeth
 Cork, kôrk, n. core: vt. corcio
 Cormorant, kôr'mo-ränt, n. mulfran, môrfran; gloddestwr
 Corn, kôrn, n. ýd, ydau, grawn ýd, llafur; corn, oddf: vt. sychu, halltu, caledu a halen [werthwr ýd
 Cornhandler, kôrn'tshänd-lür, n. ad-
 Cornel-tree, kôr'nël-trî, Cornus, kôr'nüs, n. cŵyros, cŵyr-wialen

Cornelian, kôr-nî'lî-än.—Carnelian
 Corneous, kôr'nî-üs, a. cornaidd, caled
 Corner, kôr'nür, n. congl, ongl, cornel, cillfach
 Cornet, kôr'nët, n. llumanwr marchoglu; udgornwr; math o udgorn
 Cornetcy, kôr'nët-sî, n. swydd llumanwr
 Cornice, kôr'nîs, n. addurn-dalaith
 Cornicle, kôr'nî-kl, n. cornyn, cornig, corn bach [corniog
 Cornigerous, kôr-nj'ür-üs, a. cynrig,
 Cornish, kôr'nîsb, a. Cerniwaidd. The Cornish language, y Gerniwaeg
 Cornucopia, kôr-nu-ko'pî-ä, n. corn llawnder
 Cornute, kôr-nut', vt. cychwalltu, diwriaw
 Cornuto, kôr-nu'to, n. cornieyll
 Cornwall, kôr'nwül, n. Cerniw
 Corny, kôr'nî, a. cornaidd; grawnaidd
 Corollary, kôr'öl-ür-î, n. casgliad, canlyniad, elöad
 Coronal, kôr'o-näl, n. gwyrten, coronbleth: a. corynol [coronol
 Coronary, kôr'o-nür-î, a. coronaidd,
 Coronation, kôr'o-na'shün, n. coronedig-aeth, coroniad
 Coroner, kôr'o-nür, n. coronwr
 Coronet, kôr'o-nët, n. coronig, talaith
 Corporal, kôr'po-räl, n. dengwriad: a. yn perthyn i'r corff, corffrol
 Corporality, kôr-po-räl'i-tî, n. corffolaeth
 Corporate, kôr'po-rat, a. corfforedig
 Corporation, kôr-po-ra'shün, n. corfforaeth [chorff ganddo
 Corporeal, kôr-pô'rî-äl, a. corffog, a
 Corporealist, kôr-pô'rî-äl-ist, n. corffolwr [deb, corffëg
 Corporeity, kôr-po-rî'i-tî, n. defnyddiol-
 Corporify, kôr-pôr'i-fi, vt. corffori
 Corps, kô'r, n. byddin-ran, catrawd
 Corpse, kôrps, n. celan, corff marw, burgyn [tewdra
 Corpulence, kôr'pu-lëns, n. corffogrwydd,
 Corpulent, kôr'pu-lënt, a. corffog, tew, cnawdog
 Corpuscle, kôr'püs-l, n. mymryn, corffilyn
 Corpuscular, kôr-püs'ku-lür, a. mymrynol
 Corrade, kô-rad', vt. cydrwbio; cydgrafu
 Corradiation, kô-räd-î-a'shün, n. cydlewyrchiad
 Correct, kö-rekt', a. cywir, manol, cywrain: vt. cospi, ceryddu; diwygio, gwellâu [cerydd, cystwy
 Correction, kö-rëk'shün, n. cyweiriad;
 Corrective, kö-rëk'tiv, a. diwygiadol; tymherol: n. ardymherydd, cyweirydd

COU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Correctness, kō-rēkt'nēs, n. cywirdeb, manylrwydd	Corticated, kōr'ti-ka-tēd, a. rhisglaidd, fel rhisg
Corrector, kō-rēk'tūr, n. diwygiwr; cospwr; cystwywr [Yspæen	Coruscant, ko-rūs'kānt, a. dyscleiriol, llachar
Corregidor, kō-rěj'ī-dōr, n. uch-ynad yn	Coruscate, ko-rūs'kat, vi. llewyrehu
Correlate, kōr'ī-lat, n. gwrth-berthynas	Corvette, kōr-vēt', n. llong rhyfel
Correlative, kō-rēl'ā-tīv, a. cyd-berthynasol [gyhoeddiad	Corvine, kōr'vīn, a. branaidd
Correption, kō-rēp'shūn, n. cerydd, ar-	Cosey, kō'zī, a. chwedleugar
Correspond, kōr'ī-spōnd', v. cyfateb; gohebu	Cosier, kō'zhī-ūr, n. bongleryn: a. trwsgl
Correspondence, kōr'ī-spōn'dēns, n. cyfatebiad; gohebiaeth	Cosmetic, kōz-mēt'īk, a. tecaol, addurn: ol: meddyginiaeth a bair degwch pryd
Correspondent, kōr'ī-spōn'dēnt, a. cyfatebol, addas: n. cyfatebwr, gohebydd	Cosmical, kōz-mī-kāl, a. perthynol i'r byd; yn codi neu fachlud gyda'r haul
Corridor, kōr'ī-dōr', n. oriel o gwmpas tŷ, amrodfa [diwygiadwy	Cosmogony, kōs-mōg'o-nī, n. crēad, neu haniad y byd [ddarluniwr
Corrigible, kōr'ī-jī-bl, a. ceryddadwy;	Cosmographer, kōs-mōg'rā-fūr, n. byd-
Corrival, kō-rī-vāl, n. cydgeisiwr, cydymgeisiwr	Cosmography, kōs-mōg'rā-fī, n. byd-ddarluniad [bydyssawd
Corrivation, kōr'ī-va'shūn, n. cyd-ffrydiau, aber [cryfaol	Cosmolatory, kōs-mōl'ā-tūr-ī, n. addoliad
Corroborant, kō-rōb'o-rānt, a. cyfnerthol,	Cosmopolite, kōs-mōp'o-lit, n. dinasydd y byd
Corroborate, kō-rōb'o-rat, vt. cyfnerthu, cadarnâu: a. sefydledig, sicr	Cossack, kōs'āk, n. milwr yn Rwsia
Corroborative, kō-rōb'o-ra-tīv, a. cyfnerthol, cadarnaol [cyfysu	Cosset, kōs'ēt, n. oen llawfaeth
Corrode, kō-rod', v. ysu, difa, amgnōi,	Cossick, kōs'īk, a. alsoddol
Corrodent, kō-ro'dēnt, a. ysol, difaol	Cost, kōst (pt. & pp. cost), n. traul, cost, pris; as, eisen: vt. costio, bod yn werth. It cost me a shilling, mae yn sefyll i mi swllt
Corrodible, kō-ro'dī-bl, a. ysadwy	Costal, kōs'tāl, a. eisawl, asenawl [masw
Corrosion, kō-ro'zhūn, n. amdraul, ysiad, amgnōad	Costard, kōs'turd, n. pen; math o afal
Corrosive, kō-ro'siv, a. ysol, cyfysol, difaol: n. eli cyfysol	Costive, kōs'tiv, a. bolrwym, rhwym
Corrugate, kōr'u-gat, vt. crychu, rychu, crebachu	Costiveness, kōs'tiv-nēs, n. bolrwymiad, rhefrwym [rhad
Corrupt, kō-rūpt', a. llygredig, halogedig, pwr; anonest: v. halogi, diwyno; pydru; gwobri	Costless, kōst'lēs, a. digost, diwerth;
Corruptibility, kō-rūp-tī-bil'ī-tī, n. llygroldeb, hylgredd	Costliness, kōst'lī-nēs, n. gwerthfawrogrwydd
Corruptible, kō-rūp'tī-bl, a. llygradwy, pydradwy [crawn, gōr	Costly, kōst'lī, a. gwerthfawr; costfawr
Corruption, kō-rūp'shūn, n. llygredigaeth;	Costume, kōs-tum', n. dull-wisgiad [twlc
Corruptive, kō-rūp'tiv, a. llygrol, hylwgr	Cot, kōt, n. bwth, llyuest, caban, bwthyn,
Corruptness, kō-rūpt'nēs, n. llygredd, halogrwydd; anonestrwydd	Cote, kot, vt. gadael ar ol: corlan, llōc
Corsair, kōr-sē'r', n. môr-leidr	Cotemporary, ko-tēm'po-rūr-ī, n. cyfoedydd, cyfoesydd
Corse, kōrs, n. celan, ysgerbwed, abwy	Coterie, kō-tūr-ī, n. llon-gymanfa, cymdeithas [ion merched
Corselet, kōrs'lēt, n. dwyfroneg	Cotquean, kōt'kwīn, n. ymyrwr â matter-
Corset, kōr'sēt, n. bron-gengl	Cottage, kōt'aj, n. bwth, cabandy, twlc
Cortes, kōr'tēz, n. cynrychiolwyr seneddol Ysbaen	Cottager, kōt'a-jūr, Cotter, kōt'ūr, Cottier, kōt'yūr, n. bwthynwr
Cortex, kōr'tēks, n. rhisgl, rhisg	Cotton, kōt'n, n. cotwm, ceden
Cortical, kōr'tī-kāl, Corticose, kōr'tīkos, a. rhisglog	Cottony, kōt'n-ī, a. cotymaidd
	Couch, kōw'tsh, n. glwth, trwl, gwâl, gorweddfainc: v. gorwedd; cynwys; tynu pelenau oddiar lygaid; annelu. To couch a spear, rhoi gwaewffon ar annel [orweiddiol
	Couchant, kōw'tshānt, a. yswatiol, tor-

Couchee, kŵ'shī, n. ymweliad nosawl
 Cough, kōf, n. peswch: v. pesychu.
 Hooping-cough, Chin-cough, y pas
 Could, kŵd, pt.—Can
 Coulter, kol'tūr, n. ewllyr
 Council, kūwn'sīl, n. cynghor, cynghorfa
 Councillor, kūwn'sīl-ūr, n. aelod cynghor
 Counsel, kūwn'sēl, n. cynghor; dadleuwr
 cynghorwr: vt. cynghori; hyfforddi
 Counsellor, kūwn'sēl-ūr, n. cynghorwr,
 cynghawsydd, dadleuwr
 Count, kūwnt, n. iarll; cyfrif, rhif;
 v. rhifo, cyfrifo. Counting-house,
 cyfrifdy
 Countenance, kūwn'tī-nāns, n. gwyneb,
 gwedd, gwynebpryd; cefnogiad;
 nawdd: vt. noddī, cefnogi. Keep your
 countenance, na wridwch
 Counter, kūwn'tūr, n. ffug-arian; bwrdd
 cyfrif; uwchlais, uchalaw: a. croes,
 gwrth, gwrthwyneb: ad. yn groes, yn
 erbyn, yn y gwrth: px. gwrth-
 Counteract, kūwn-tūr-ākt', vt. gwrth-
 sefyll, gwrthweithredu
 Counterbalance, kūwn-tūr-bāl'āns, vt.
 gwrthbwysio
 Counterbalance, kūwn'tūr-bāl-āns, n.
 gwrthbwys, cydbwys [rwym
 Counterbond, kūwn'tūr-bōnd, n. gwrth-
 Countercharge, kūwn'tūr-tshārj, n.
 gwrthgyhuddiad [attaliad; cerydd
 Countercheck, kūwn'tūr-tshēk, n. gwrth-
 Counterfeit, kūwn'tūr-fīt, n. gau, flugiol,
 ffuantus: vt. ffugio; dynward: n.
 ffugbeth, rhith, twyll. Counterfeit
 money, arian drwg
 Countermand, kūwn'tūr-mānd', vt.
 gwrthorchymyn [gwrthgyrchu
 Countermarch, kūwn'tūr-mārtsh', vi.
 Countermine, kūwn'tūr-min, n. gwrth-
 glawdd: vt. dadymchwelyd
 Counterpane, kūwn'tūr-pan, n. teisban
 Counterpart, kūwn'tūr-pārt, n. gwrthran
 Counterplea, kūwn'tūr-plī, n. gwrthdadl
 Counterplot, kūwn'tūr-plōt, n. gwrthfrad
 Counterpoint, kūwn'tūr-pōint, n. cy-
 nghanedd [bwyso
 Counterpoise, kūwn'tūr-pōiz, vt. gwrth-
 Counterscarp, kūwn'tūr-skārp, n. gwrth-
 glawdd [wyddo
 Countersign, kūwn'tūr-sin, vt. llaw-ar-
 Countertide, kūwn'tūr-tīd, n. gwrthlif
 Countervail, kūwn'tūr-val', vt. cyfartalu;
 cyfiawni; cyferbynu
 Countervail, kūwn'tūr-val, n. cydbwysedd
 Countess, kūwn'tēs, n. iarlles

Countless, kūwnt'lēs, a. aneirif, dirif
 Countrified, kūn'trī-fīd, a. gwladaidd
 Country, kūn'trī, n. gwlad; bro, goror,
 ardal; tir: a. gwladaidd, gwledig
 Countryman, kūn'trī-mān, n. cydwladwr;
 gwladwr
 County, kūwn'tī, n. sir, swydd, rhandir;
 iarllaeth: a. siryddol, perthynol i
 swydd [llamsach
 Coupee, kŵ-pa', n. ysgogiad taplasol;
 Couple, kŵp'l, n. par, dau, cwpl; magl:
 vt. cysylltu, cymharu, cydieuo, priodi
 Couplet, kŵp'lēt, n. pennill dwy fraich
 Courage, kūr'aj, n. dewrder, glewder,
 calondid [dewr, calonog
 Courageous, kūr-ā'jūs, a. gwrol, glew,
 Courageousness, kūr-ā'jūs-nēs, n. gwr-
 oldeb
 Courant, kŵ-rānt', n. math o daplas
 Courb, kŵ'rb, vt. ymblygu, crymu,
 camu: a. cam [cenad
 Courier, kŵr'ī-ūr, n. brysgenad, rhedegwr,
 Course, kō'rs, n. ystod, gyrfa, rhedegfa;
 cylech, chŵyl; helynt, hynt; llwybr,
 haen, rhes: v. hela; rhedeg; erlyn,
 ymlid
 Courser, kō'r'sūr, n. rhedegfarch
 Court, kō'rt, n. llys, brenindy; cwrt;
 cyntedd: vt. caru; addolwyn, erfyn.
 Court-hand, llawysgrifen a arferir i
 gofstru. Court-leet, llŷs pentrefol.
 Court-martial, cwrt milwraidd
 Courteous, kō'r'tshūs, a. moesawg, caru-
 aidd, mwyn [deb, mwynder
 Courteousness, kō'r'tshūs-nēs, n. tirion-
 Courtesan, kūr-tī-zān', n. putain
 Courtesy, kūr'tī-sī, n. tirionfoes, hynaws-
 edd, mwynas
 Courtesy, kūr't'sī, n. glin-ostyngiad
 Courtier, kō'r'tī-ūr, n. gwr llŷs, llyswr;
 carwr [hyfoesedd
 Courtliness, kō'rt'lī-nēs, n. moeswytchedd,
 Courtly, kō'rt'lī, Courtlike, kō'rt'lik, a.
 moeswch; dilyn; gwenieithus
 Courtship, kō'rt'shīp, n. carwriaeth
 Cousin, kŵz'n, n. cār, cefnder (fem.
 cyfnither). Second cousin, cyfyrdwr
 Cove, kov, n. cil, cilfach, ebach, lloches
 Covenant, kŵv'ī-nānt, n. cyfammod, cyng-
 nghrair: v. cyfammodi, cytuno
 Covenanter, kŵv'ī-nān-tūr, n. cyfam-
 modwr, ammodwr
 Cover, kŵv'ūr, n. clawr, caead, croeg,
 gorchudd, tō: vt. toi, gorchuddio,
 cysgodi [cauad
 Covercle, kŵv'ūr-kl, n. gorchudd, hulier,

CRA	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tū = too, tūk = took ;
Coverlet, kŭv'ūr-lēt, Coverlid, kŭv'ūr-līd, n. huling, teisban, tersed	Craft, krāft, n. celf, crefft ; ystryw, cyfrwysder ; celfi pysgota ; llong fechan
Covert, kŭv'ūrt, n. gwasgawd, cuddlwyn, cudded : a. cudd, dirgel	Craftiness, krāft'ī-nēs, n. cyfrwysedd
Covertness, kŭv'ūrt-nēs, n. dirgelrwydd	Craftsman, krāfts'mān, n. celfyddwr, crefftwr
Coverture, kŭv'ūr-tshu'r, n. cyflwr gwraig dan nawdd ei gwr ; cysgod	Crafty, krāft'ī, a. cyfrwys, dichellgar
Covet, kŭv'ēt, vt. chwennyachu, deisyfu	Crag, krāg, n. glaen-gwddf ; elegyr, elogwyn
Covetous, kŭv'ī-tūs, a. trachwantus, cybyddlyd	Cragginess, krāg'ī-nēs, n. garwder
Covetousness, kŭv'ī-tūs-nēs, n. trachwant, ariangarweh	Craggy, krāg'ī, a. ysgythrog, serth, garw
Covey, kŭv'ī, n. haid, nythlwyth o adar	Cram, krām, v. gorlenwi, bol-lwytho
Covin, kŭv'īn, n. cyd-dwyll, cyd-frac	Crambo, krām'bo, n. rhosb, rhosb-chware
Covinous, kŭv'ī-nūs, a. twyllodrus	Cranp, krāmp, n. yr wrwst, cwllwm gwythi ; creffyn : v. caethiwo ; creffynu ; dirwasgu : a. anhawdd, caled, rhwystrus.
Cow, kŭw, n. buweh, buch ; bôn : vt. digaloni, pruddâu. A cow near calving, buweh ddowydd. A young cow, anneir-fuwch. Cow-wheat, ygliniogai. Cow-grass, buch-laswellt. Cow-herd, bugail, heusor, grēwr. Cow-house, beudy. Cow-blake, gleiad	Cramper-iron, craff, creffyn, gafael-fach
Coward, kŭw'ūrd, n. anwr, llyfrgi, cachgi, annewryn [annewredd	Cranberries, krān'bēr-īz, n. pl. ceirios y wern, cryglus
Cowardice, kŭw'ūr-dīs, n. llyfrdra, ofn	Crane, kran, n. garan, crēyr, crychydd, cregyr ; dyrwynlath, dyrwynydd
Cowardize, kŭw'ūr-diz, vt. llyfrâu, digaloni [aidd, llwfr	Cranebill, krān'bīl, n. mynawyd y bugail. Stinking cranebill, llyisiau y llwynog
Cowardly, kŭw'ūrd-lī, a. digalon, cachgi	Cranium, krān'ī-ūm, n. penglog, iād
Cowbane, kŭw'ban, n. cegid y dwfr	Crank, krāngk, n. offeryn bachog ; dyrwynlath : a. heini, bywiog, iachus, cryf
Cowbridge, kŭw'brīj, n. Pontfaen, Pont-yfôn	Crankle, krāng'kl, v. dolenu fel afon : n. crychiad ; doleniad
Cower, kŭw'ūr, vi. cwrian, cwrcydu	Crankness, krāngk'nēs, n. bywiogrwydd
Cowish, kŭw'īsh, a. ofnus, llwfr, digalon	Cranny, krān'ī, n. agen, hollt, agenig
Cowl, kŭwl, n. cwcwll, cwfl. Cowl-staff, pawl, berllysg [yn, pefryn	Crape, krap, n. galarwe
Coxcomb, kōks'kom, n. coegyn, ysgoeg	Crapulence, krāp'u-lēns, n. afechyd trwy anghymedroldeb
Coxcomical, kōks-kōm'ī-kāl, a. coegyn-aidd, cymhen [aidd	Crapulous, krāp'u-lūs, a. glwth, meddw, meddw-glaf
Coy, kōī, a. mursenaidd, osgoilyd, gwedd-coyness, kōī'nēs, n. mursendod, gwyledd	Crash, krāsh, n. grem, grill, rhinc, tor-drwst : v. chwilfriwio, gremio
Cozen, kŭz'n, vt. twyllo, hudo, siomi	Crisis, krā'sīs, n. ardymer, cymysgedd
Cozenage, kŭz'n-aj, n. twyll, dichell	Crassitude, krās'ī-tud, n. tewedd, trweh, trymder [oediad
Crab, krāb, n. cranc, mor-granc ; afal sur, cogwrn. Crab-tree, afallen sur	Crastination, krās-tī-nā'shūn, n. gohiriad,
Crabbed, krāb'ēd, a. sarug, anfoddog	Cratch, krātsh, n. preseb ; rhesel ; cafn ebran
Crabbedness, krāb'ēd-nēs, n. surni ; astrusi	Crate, krat, n. cawell i gario priddlestri
Crack, krāk, n. breg, agen, hollt ; trwst ; bost : v. hollti ; croch-drystio ; brolio. Crack-brained, penchwiban, penwan	Crater, krā'tūr, n. safn mynydd tanllyd ; twll ; adwy
Cracker, krāk'ūr, n. fflamyg ; gwag-fostiwr [lwgach	Cranch, krāntsh, vt. rhygnu dannedd
Crackle, krāk'l, vi. elindarddach, ysgwr	Cravat, krā-vāt', n. math o wddf-liain
Cracknel, krāk'nēl, n. teisen caled	Crave, krav, vt. crefu, deisyf ; chwennyach
Cradle, krā'dl, n. cryd ; cawell, alch : v. siglo cryd, cryd-siglo	Craven, krā'vn, n. ceiliogyn digalon ; cachgi
	Craw, krō, n. crombil, cromil, crofa
	Crawfish, krō'fish, Crayfish, krā'fish, n. ceimweh coch, ceimweh Mair
	Crawl, krōl, vi. ymlusgo, cropian, ymgripiant
	Crayon, krā'ūn, n. pwyntel siale

Craze, kraz, vt. syfrdanu, gwallgofi
 Craziness, kra'zī-nēs, n. methiant; amnhwyll
 Crazy, kra'zī, a. methodig, ysig; penwan
 Creak, kriċ, vi. grillian, gwichian, crecian
 Cream, krīm, n. hufen: vi. hufenu
 Creamy, krī'mī, a. hufenog, hufenllyd
 Crease, krīs, n. ôl plygiad, crychiad: vt. crychiadu, peru crychiad
 Create, krī-at', vt. crēu, peru; urddo
 Creation, krī-a'shūn, n. cread, creadig-aeth
 Creative, krī-a'tīv, a. creadawl, creawl
 Creator, krī-a'tūr, n. creawydd, crēydd
 Creature, krī'tshūr, n. creadur, dynyn
 Crebrous, krī'brūs, a. mynych
 Credence, krī'dēns, n. cred, coel, ffydd
 Credent, krī'dēnt, a. credus, crediniol
 Credentials, krī-dēn'shālz, n. cred-lythyrau
 Credibility, krēd-ī-bīl'ī-tī, Credibleness, krēd'ī-bl-nēs, n. crededd, coeledd, coeledigaeth, tebygoliaeth
 Credible, krēd'ī-bl, a. credadwy, coeladwy, hygoel
 Credit, krēd'īt, n. coel, cred; cymeriad, cyfrifiad, bri, parch, enw, ymddiriad: vt. credu, coelio, ymddiried i [asol
 Creditable, krēd'ī-tā-bl, a. cyfrifol, urdd-
 Creditableness, krēd'ī-tā-bl-nēs, n. cymeriad, bri [retawr, coeliwr
 Creditor, krēd'ī-tūr, n. gofynwr, ach-
 Credulous, krī-du'li-tī, n. hygoledd
 Credulous, krēd'u-lūs, a. coelgar, hygred, hawdd ganddo goelio [garwch
 Credulousness, krēd'u-lūs-nēs, n. coel-
 Creed, krīd, n. pynciau ffydd, credo
 Creek, krīċ, n. cilfach, crīgyll, ebach: vi. gwichian, grillio
 Creeky, krī'kī, a. cilfachog, bachog
 Creep, krīp (crept), vi. ymlusgo, cropian, ymgreinio [neuad
 Cremation, krī-ma'shūn, n. llosgiad, cy-
 Cremor, krī'mōr, n. sylwedd hufenog
 Crenated, krī'na-tēd, a. bylchog, garw, sitrachog [ach
 Crepitation, krēp-ī-ta'shūn, n. clindardd-
 Crept, krēpt, pt. & pp.—Creep
 Crepuscule, krī-pūs'kul, n. cyfnos, cyffddydd, cyflychwyr
 Crepuscular, krī-pūs'ku-lūs, a. llwyd-dywyll, godywyll
 Crescent, krēs'ēt, n. cyfn-lloer, haner lleuad; haner cylch
 Crescent, krēs'ēt, Crescive, krēs'īv, a. cynyddol, tyfol

Cresset, krēs'ēt, n. tân-fwdwl, trybedd
 Crest, krēst, n. crib, copa; mwng; helm gribog arfau bonedd. Crest-fallen, digalon, isel
 Crested, krēs'tēd, a. cribog, cobynog
 Crestless, krēs'lēs, a. di-arfog, di-grib; pen-isel [farm, marinog
 Cretaceous, krī-ta'shūs, a. sialcaidd, o
 Crevice, krēv'is, n. agen, hollt, rhigol
 Crew, krw, n. haid o ddyhirwyr; cydfor-wyr, llongwyr, dynion llong: pt.—Crow
 Crewel, krw'ēl, n. edau fain o wlan
 Crib, krīb, n. preseb; rhesel; bwthyn: vt. darnuggdio, celcio; caethiwo
 Cribbage, krīb'aj, n. math o chwareu
 Cribble, krīb'l, n. gogr, gwagr tro
 Cribration, krī-bra'shūn, n. gogryniad
 Crick, krīċ, n. grill, sythdod y gwddf
 Cricket, krīċ'ēt, n. criciad, criciodyn, grilliedydd; chwareu pêl a chlwa
 Crickhowel, krīċ-ho'ēl, n. Crughywel
 Cricoid, krī'kōid, a. cylchaidd, modrwy-aidd
 Crier, krī'ūr, n. criwr, cyhoeddwr
 Crime, krim, n. bai, trosedd, camwedd, pechod [niweid
 Crimeless, krim'lēs, a. dieuog, difai, di-
 Criminal, krīm'ī-nāl, n. troseddwr, drwg-weithredwr: a. camweddus, beius
 Criminality, krīm-ī-nāl'ī-tī, n. camwedd, euogrydd [yn erbyn
 Criminate, krīm'ī-nat, vt. cyhuddo, rhoi
 Crimination, krīm-ī-na'shūn, n. cyhudd-
 iad; achwyniad [og
 Criminatory, krīm'ī-na-tūr-ī, a. cyhudd-
 Crimp, krīmp, a. crych; crimpiol, brau, crisbin: v. crychu
 Crimple, krīm'pl, v. crychu, crimpio
 Crimson, krīm'zn, n. coch dwfn, porphor
 Crinated, krī'na-tēd, a. gwalltiedig, gwalltlaes
 Crinum, krīng'kūm, n. chwimp, creffyn
 Cringe, krīnj, vi. cynffoni, isel-druthio: n. truthblygiad, gwaseiddfoes
 Crinigerous, krī-nī'ūr-ūs, Crinose, krī-nos, a. gwalltog, garw
 Crinkle, krīng'kl, n. crych, plyg: v. crychu, rhychu, tolcio
 Crinosity, krī-nōs'ī-tī, n. gwalltedd, garwder
 Cripple, krīp'l, n. un cloff, efrydd, dyn baglog: vt. efryddu, cloffi
 Crisis, krī'sīs (pl. crises, krī'sīz), n. uchder clefyd; cyfrwng o berygl neu fawr ddysgwyliad, dwys-gyfrwng

CRU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Crisp, krīsp, a. erisbin, sychgras : v. crisbinio, sychgrasu ; crychu

Crispation, krīs-pā'shūn, n. dwys-grasiad

Crispness, krīsp'nēs, n. sychgrasder

Criterion, kri-tī'r'ī-ūn (pl. criteria, kri-tī'r'ī-ā), n. prawf, maen prawf

Critic, krīt'ik, n. beirniad, llenfeirniad, arholwr [enbyd

Critical, krīt'ī-kāl, a. beirniadol, manwl

Criticalness, krīt'ī-kāl'nēs, n. enbyd-rwydd, manyldeb [farnu yd]

Criticise, krīt'ī-siz, v. arholi, manwl-

Criticism, krīt'ī-sīzm, n. beirniadaeth, arholiad [beirniadaeth

Critique, krī-tīk', n. manwl-sylwad ;

Croak, krok, vi. crygleisio, grymial : n. cryglais llyffant neu fran

Croceus, kro'shūs, a. saffyraidd, melyn

Crochet, kro'sha, n. cromfach

Crocitation, krōs-ī-ta'shūn, n. crygleisiad bran [vi. pardduo

Crock, krōk, n. y parddu ar gefn crochan :

Crockery, krōk'ūr-ī, n. llestri pridd

Crocodile, krōk'o-dil, n. afanc, addanc

Crocus, kro'kūs, n. saffyr, saffrwm

Croft, krōft, n. cae bychan, erw, cadlas

Croisade, krōi-sad', n. rhyfel y croes

Croise, krōis, n. rhyfelwr y groes, pererin

Crone, kron, n. hēn ddafad, hēn wrāch

Crony, kro'nī, n. cyfaill, cyfeilles

Crook, krōk, n. crwbach, crwbachffon, ffon gnwpa, baglan ; bugeilffon : v. crwbachu, crymu ; gŵyrdroi. Crook-backed, cefngrwm, gwargam

Crooked, krōk'ēd, a. crwca ; gŵyrdraws ; bachog [gŵyrni, crymedd

Crookedness, krōk'ēd'nēs, n. camedd,

Croop, krōp, n. clefyd yn yr wddf

Crop, krōp, n. cnwd, adgen, ffrwyth, cynrych ; cropa, cromil : vt. tocio, blaendori ; difrigo, ysgythru ; blaenbori ; cneifio ; medi : a. cwta, cwtog ; clust-gwta. Crop-sick, glaf trwy loddest [ffon

Crosier, kro'zhūr, n. ffon esgob, bugeil-

Croslet, krōs'lēt, n. croesig ; talaith baban

Cross, krōs, n. croes, crog ; adfyd, blinder, rhwystr : a. croes, traws ; anynad : v. croesi ; gwrthwynebu. Cross-bow, albrys, bwa croes. Cross-examine, gwrth-holi. Cross-grained, tabluddus, anynad [adrwydd

Crossness, krōs'nēs, n. croesineb, anyn-

Crosswise, krōs'wiz, ad. ar wedd groes, ar draws

Crotch, krōtsh, n. bach ; fforch neu ffwrch pren

Crotchet, krōtsh'ēt, n. corfanig, penddu ; coegdyb [gwenieithio

Crouch, krūwtsh, vi. isel-grymu, ymblygu,

Croup, krūp, n. pedrain, ffolen, cloren

Croupade, krū-pad', n. uchel-lam ; naid dros y pen

Crow, kro, n. bran ; trosol haiarn : vi. (crew), canu fel ceiliog ; ymfrostio. A flock of crows, branes. Crow's foot, crafanc y fran. Carrion-crow, breuan, cigfran. Young crows, branos

Crowd, krūwd, n. torf, tyrfa, tyn-dorf, lluaws : v. tynlenwi ; ymdyru ; ymwasgu

Crowder, krūw'dūr, n. crythor, crythwr

Crown, krūwn, n. coron, coronrwy ; talaith ; coron-bleth ; coryn, copa ; pum swllt : vt. coroni ; addurno

Crucial, krū'shī-āl, a. croes, traws, croesawl [yddio, poeni

Cruciate, krū'shī-at, vt. arteithio, poen-

Crucible, krū'sī-bl, n. tawdd-lestr

Crucifix, krū'sī-fiks, n. llun Crist ar y groes ; crōg [hoeliad

Crucifixion, krū-sī-fīk'shūn, n. croes-

Crucify, krū'sī-fi, vt. croeshoelio

Crude, krūd, a. llymrig, amrwd ; an-added

Crudeness, krūd'nēs, Crudity, krū'dī-tī, n. llymrigrwydd ; anaddfedrwydd

Cruel, krū'ēl, a. creulawn, ffyrnig, ciaidd

Cruelty, krū'ēl-tī, n. creulondeb, mil-eindra

Cruentous, krū'ēn-tūs, Cruentate, krū'ēn-tat, a. creuled

Cruet, krū'ēt, n. costreliog

Cruise, krūz, n. gwyl-fordwyaeth ; cwpan, costrelan : vt. gwyl-fordwyo, gwib-fordwyo

Cruiser, krū'zūr, n. gwiblong

Crumb, krūm, n. mwydionyn ; difyn, briwsionyn [malu

Crumble, krūm'bl, v. briwsioni, briwioni,

Crummy, krūm'ī, a. mwydionog, bywynog

Crump, krūmp, a. cam, crwm, crwca

Crumpet, krūm'pēt, n. teisen fwyth

Crumple, krūm'pl, v. crychu ; annhrefnu : n. crych, crychiad

Crunk, krūngk, Crunkle, krūng'kl, vi. lleisio fel creyr

Cruor, krū'ūr, n. gōr, gwyar

Crupper, krū'ūr, n. pedrain, bontin, pystylwyn

Crural, krū'r'āl, a. coesaidd, esgeiriol

Crusade, krw̄-sad', n. rhyfel y groes; darn arian
 Cruse, krw̄z, n. cwpan, costrelan
 Creset, krw̄zēt, n. tawdd-lestr gôf aur
 Crush, krūsh, n. gwasgiad, llethiad; dinystr: v. ysigo, malurio, dyfetha
 Crust, krüst, n. crawen; crafen, cresten, cramen: v. crawenu; crestenu, cramenu
 Crustaceous, krūs-ta'shūs, a. crawenaid; cragenaidd
 Crustiness, krūs-tī-nēs, n. crawenog-rydd; swri [sarug
 Crusty, krūs'tī, a. crawenog; afrywiog,
 Crutch, krūtsh, n. bagl, ffon-fagl
 Cry, kri, n. bloedd, gwaedd, llef, dolef, cri: v. wylo, llefain, gwaeddi, cyhoeddi. To cry aloud, goralw, llefain yn groch
 Cryer, kri'ūr, n. criwr, cyhoeddwr
 Crypt, kript, n. cafell, cell dywell
 Cryptography, kriḡ-tōg'rā-fī, n. cêl-ysgrifen [nod-iaith
 Cryptology, kriḡ-tōl'o-jī, n. cêl-iaith
 Crystal, kris'tāl, n. crisial, crisiant, gloew-wydr [tryloew
 Crystalline, kris'tāl-in, a. crisialaidd
 Crystallization, kris-tāl-ī-za'shūn, n. crisialiad [iannu
 Crystallize, kris'tāl-iz, v. crisialu, cris-
 Cub, küb, n. cenau, cenaw
 Cubation, ku-ba'shūn, n. gorweddiad, gorphwysiad
 Cubatory, ku'bā-tūr-ī, a. lled-orweddol, gorweddol
 Cube, kub, n. cub, cyfan-gorff chwe chyfochrol. Cube-root, trysawdd; trysoddiaeth
 Cubic, ku'bīk, Cubical, ku'bī-kāl, a. chwech-ochrol, trifesur
 Cubit, ku'bit, n. cufydd, cyfelin (18 modfedd) [drochi
 Cuckingstool, kük'ing-stw̄l, n. ystol
 Cuckold, kük'uld, n. cynicyll, gwanwr: vt. diwirio, godinebu
 Cuckoldy, kük'ul-dī, a. salw, gorwael dirmygadwy [godineb
 Cuckoldom, kük'ul-dūm, n. godinebiad;
 Cuckoo, kük'w̄, n. cōg, cethlydd, cwew; hurtyn. Cuckoo-pint, pidyn y gōg.
 Cuckoo-spittle, poer y gōg [len
 Cucquean, kük'wīn, n. chwidwen, mwyg-
 Cucullate, ku-kül'at, a. mwygdawl, cwflaidd
 Cucumber, ku'cūm-būr, n. y chwerw-ddwfr; cucumber [fferyllaidd
 Cucurbit, ku'kūr-bit, n. math o lestr

Cud, küd, n. cil boch; bwyd cilfoch. To chew the cud, enoi'r cil; myfyrio, hoff-gofio [delff, hurtyn
 Cuddle, küd'l, v. llechu, yswatio; cofeidio [llong
 Cuddy, küd'ī, n. lle mân-gelloedd mewn
 Cudgel, küj'el, n. ffon, cwlbren, llach-bren: vt. ffonodio, pastynu
 Cudweed, küd'wid, n. llyisiau y gynn-daredd; yr adafeddog, llwyd y ffordd
 Cue, ku, n. awgrym; diwedd, cynffon; tymher
 Cuff, küf, n. torch llawes; dyrnod, cernod; v. torchi; dyrnodio; bonclustio
 Cuirass, kwī'rās, n. dwyfroneg, lluryg
 Cuirassier, kwī-rā-sī'r', n. milwr llurygog
 Cuisse, kwīs, n. morddwyd-arfogaeth
 Culinary, kü'li-nūr-ī, a. ceginaidd
 Cull, kül, vt. cwlio, dewis, pigo
 Cullender, kül'en-dūr, n. hidl
 Cullion, kül'yūn, n. dyhiryn, adyn
 Cully, kül'ī, n. dyn a dwyllwyd gan fenyw; vt. siomi, twyllo, hudo
 Culm, külm, n. math o lo mân, glo cwlwm
 Culminate, kül'mī-nat, vi. ucheddu, bod mewn entrych [camweddus
 Culpable, kül'pā-bl, a. beius, cylus,
 Culprit, kül'prit, n. drwgweithredwr
 Cultivate, kül'tī-vat, vt. diwyllio, amaethu, llafurio, gwrteithio; meithrin, coledd
 Cultivation, kül-tī-wa'shūn, Culture, kül'tshūr, n. amaethiad, diwylliant, gwellineb; addysgiad; coleddiad
 Culver, kül'vūr, n. colomen; ysguthan
 Culverin, kül'vūr-in, n. math o gyfleg mawr
 Culvert, kül'vürt, n. crymfya, ceuffos
 Cumber, küm'būr, vt. rhwystro, beichio, gorlwytho [iad; trafferthiad
 Cumberance, küm'būr-āns, n. afwydd-
 Cumbersome, küm'būr-sūm, n. Cumbrous, küm'brūs, a. llwythfawr, rhwystrawl; gorthrwm
 Cummin, küm'in, n. llyisiau'r ehedydd
 Cumulate, ku'mu-lat, vt. crugio, pentyru, carneddu [pentyriad
 Cumulation, ku-mu-la'shūn, n. casgliad,
 Cunctation, küngk-ta'shūn, n. oediad, gohiriad
 Cuneal, ku'nī-āl, Cuneated, ku'nī-a-tēd, a. fel colpes, cynaidd
 Cunning, kün'ing, a. cyfryws, call; dichellgar; cywrain, medrus: n. cyfrwysder; medr

CUT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took ;	
Cup, kŭp, n. cwpan ; cib, cibyn : vt. cibwaedu. In his cups, Cup-shot, meddw. Cup-bearer, heilyn, trulliad	Cursor, kŭr'sī-tŭr, n. swyddwr yn llys cydwbybod [ar ffrwst, buan
Cupboard, kŭb'ō'rd, n. llogawd, clogell, cwpan-gell	Cursory, kŭr'sŭr-ī, a. esgeulus, byrbwyll,
Cupel, ku'pĕl, n. coeth-lestr. Cupel dust, llwch i lanâu adwynau	Cursoriness, kŭr'sŭr-ī-nĕs, n. brŷs, cyflumedd, diofalwch
Cupid, ku'pid, n. duw cariad	Curst, kŭrst, pt. & pp.—Curse
Cupidity, ku-pid'ī-tī, n. trythyllserch, trachwant	Curt, kŭrt, a. byr, cwta [ogi
Cupola, ku'po-lā, n. cromen [aidd	Curtail, kŭr-tal', vt. byrâu, gofyr, cwt-
Cupreous, ku'pri-ŭs, n. efyddaidd, copr-Cur, kŭr, n. corgi, costawg	Curtain, kŭr'tan, n. llen, croglen, caeadlen. Curtain-lecture, gwely-wers gan wraig
Curable, ku'r'ā-bl, a. meddygadwy, gwelladwy [rwydd	Curtilage, kŭr'tī-laj, n. cadlas, buarth
Curableness, ku'r'ā-bl-nĕs, n. iachael-Curacy, ku'r'ā-sī, n. perigloriaeth	Curvated, kŭr'va-tĕd, a. cam, crwca, crwm
Curate, ku'r'at, n. periglor, curad	Curvation, kŭr'va'shŭn, n. crymiad, doleniad
Curative, ku'r'a-tīv, a. iachael, meddygol	Curvature, kŭr'vā-tshu'r, n. camedd, dolystum, crymder
Curator, ku-ra'tŭr, n. cyfeiriwr	Curve, kŭrv, v. camu, gŵyros : n. cemi, crymedd, camder
Curb, kŭrb, vt. ffrwyno, attal, cadw i fewn : n. genfa ; attaliad, rhwystr	Curvet, kŭr'vĕt, n. naid, crychnaid, carlam : vt. carlamu, neidio
Curd, kŭrd, n. caul, ceulfran	Curvilinear, kŭr-vī-līn'yŭr, a. crymlinellaiidd [crymiad
Curdle, kŭr'dl, v. ceulo, ceuledu, cawsio	Curvity, kŭr'vī-tī, n. camedd, gŵyrni,
Curdy, kŭr'dī, a. cawsog, ceuladawg	Cushion, kŭsh'ŭn, n. gobenydd, clustog
Cure, ku'r, n. iachâd, gwellâd ; perigloriaeth : v. iachâu, meddyginiaethu ; halltu	Cusp, kŭsp, n. cynr y lloer ; blaen, pig
Cureless, ku'r'lĕs, a. anfeddygiaethol	Cuspidate, kŭs'pī-dat, vt. blaenllymu, pigfeinio [fwyd
Curfew, kŭr'fu, n. dyhudd-gloch ; tân-orchudd	Custard, kŭs'tŭrd, n. ceulfwyd, meluscustodial, kŭs-to'dī-ăl, a. cadwrol, ceidwadol [carchar
Curiosity, ku'r-ī-ōs'ī-tī, n. manylwch ; cywrein-beth	Custody, kŭs'to-dī, n. cadwraeth ; dalfa,
Curious, ku'r'ī-ŭs, a. manol, cywrain ; celfydd ; tlws	Custom, kŭs'tŭm, n. defod, arfer, moes ; masgnach ; toll, arian porth, cyllid, treth. Custom-house, tollidy, tollfa
Curl, kŭrl, n. crychgydyn ; doleniad gwallt : v. crychu, modrwyo, dolenu	Customable, kŭs'tŭm-ā-bl, a. tolladwy ; arferedig [ferol, cyffredin
Curlew, kŭr'lu, n. y gylfinhir	Customary, kŭs'tŭm-ŭr-ī, a. defodol, ar-
Curmudgeon, kŭr-mŭj'ŭn, n. cerlyn, bawddyn, cybydd	Customer, kŭs'tŭm-ŭr, n. prynwr, masgnachwr [reithiau a defodau
Currant, kŭr'ant, n. rhyf, grawn Corinth. Currant-tree, rhyfwydden	Customary, kŭs'tu-mŭr-ī, n. llyfr cyf-
Currency, kŭr'ĕn-sī, n. hydreigledd, rhywydd-rhediad, cylchrediad ; arian neu werth derbyniol	Cut, kŭt (pt. & pp. cut), vt. tori (âg offeryn niniog) ; naddu ; archolli ; trychu ; gwahanu : n. toriad, archoll, briw ; argraffun, llun ; dyfrglawdd. To cut in pieces, dryllio, tori yn ddarnau. To cut capers, carlamu. To cut teeth, cael dannedd. Cut-throat, llofrudd, Bradwr. Cut-purse, lleidr
Current, kŭr'ĕnt, n. ffrwd, cerhynt, hoewal : a. derbyniol, cymeradwy, presenol. A current of air, awel	Cutaneous, ku-ta'nī-ŭs, a. croenaidd
Curricule, kŭr'ī-kl, n. cerbydan dwy olwyn	Cute, kut, a. call, cyfrwys [hysbys
Currier, kŭr'ī-ŭr, n. lledrwr ; ysgrafellwr	Cuth, kŭth, n. gwybodaeth, medr : a.
Currish, kŭr'ish, a. corgiaidd ; sarug	Cuticle, ku'tī-kl, n. croen, uchgroen
Curry, kŭr'ī, vt. trin lledr ; ysgrafellu ; cribo ; gwenieithio. Curry-comb, ysgrafell, crafell	Cuticular, ku-tīk'u-lŭr, a. croenaidd
Curse, kŭrs, n. melldith, rheg ; blinder : v. (curst) melldithio, rhegu ; gofidio	Cutlass, kŭt'lās, n. bidog, cleddyf byr
	Cutler, kŭt'lŭr, n. cyllŭllwr

Cutlery, kūt'lūr-ī, n. offer awch
 Cutlet, kūt'lēt, n. darn tenau o gig
 Cutter, kūt'ūr, n. llong ysgafn; torwr
 Cuttle-fish, kūt'l-fīsh, n. ysdifflog, mor-gyllell
 Cycle, sí'kl, n. cylch, cylchwy; cylchwyl
 Cycloid, sí'klōid, n. llun cylchol, ffurf cylchol
 Cyclopædia, si-klo-pī'di-ā, n. cylch-gwybodaeth, cylch y celfyddydau, llyfr yn cynwys pob math o wybodaeth, corff o wybodaeth
 Cygnet, síg'nēt, n. cyw alarch, alarchen
 Cylinder, síl'in-dūr, n. rhol, trol; crwn-geuedd
 Cylindrical, sī-līn'drī-kāl, a. rholaidd; crwn-geuol
 Cymar, sī-mār', n. ysgwyddwisg
 Cymbal, sīm'bāl, n. symbal

Cymbiform, sīm'bī-fōrm, a. cyebaidd
 Cynegeticks, si-nī-jēt'íks, n. helyddiaeth, y gelfyddyd o ddysgu cwn i hela
 Cynic, sīn'ík, n. dilynwr Diogenes; chwyrnwr [sarug
 Cynic, sīn'ík, Cynical, sīn'ī-kāl, a. cíaidd,
 Cynorexy, sīn'ō-rēk-sī, n. y rhaib-glwyf
 Cynosure, sí'no-shu'r, n. seren y gogledd, yr arth leiaf, seren y morwyr
 Cypress, sí'prēs, n. cypreswydden; arwydd galar. Field cypress, troed y gath bali [Gwener, putain
 Cyprian, síp'rī-ān, n. gwasanaethyddes
 Cyprus, sí'prūs, n. ysnoden Fair; brwyn
 Cyriologic, sī-rī-o-lōj'ík, a. bras-lythyr-enol
 Cyst, síst, n. coden, crawn-goden
 Czar, zār, n. ymherawdwr Russia
 Czarina, zā-rī'nā, n. ymherodres Russia

D

DAB, dāb, n. lleden y llaid, llythien; cnith; celfyddwr: vt. ysgafn-daro, cnithio
 Dabble, dāb'l, v. sicio; tryboli; ymyraeth
 Dabbler, dāb'lūr, n. ymdrybaeddwr; gwanymyrrwr
 Dabchick, dāb'tshīk, n. math o adar dwfr
 Da capo, dā kā'po, ad. eto, eilwaith
 Dace, das, n. brwyniad
 Dactyle, dāk'tīl, n. mesur o dair sill, un hir, a dwy fer
 Dad, dād, Daddy, dād'ī, n. tad, tata
 Daddock, dād'ūk, n. pren gwyn, pren pwdwr [cyfrwys, dyrus
 Dædal, dī'dāl, Dædalian, dī-da'lī-ān, a.
 Daft, dāft, a. gorphwyllog
 Dag, dāg, vt. blaengneifio; dwbio, diwyo. Dag-locks, blaengneifion
 Dagger, dāg'ūr, n. dagger, cleddyf byr; bidog (†). Double dagger, ber (†)
 Daggie, dāg'ī, v. diblo, budro, diwyo
 Daily, da'lī, a. beunyddiol, dyddiol: ad. beunydd, o ddydd i ddydd
 Daintiness, dan'tī-nēs, n. moethusder; dichlynedd
 Dainty, dan'tī, n. dantaith, danteithfwyd, ammeuthyn: a. danteithiol
 Dairy, dē'rī, n. hafod, llaethdy, maerdy. Dairy-maid, llaethwraig. Dairy-man, hafodwr
 Daisy, da'zī, n. llygad y dydd, sensigl
 Daker, da'kūr, n. deg o rifedi. Dakerhen, creciar [doldir
 Dale, dal, n. dyffryn, glyn, ystrad, dol,

Dalliance, dāl'yāns, n. maldod, cudeb; oediad [talp
 Dallop, dāl'ūp, n. twff, cnwff, crynswdd,
 Dally, dāl'ī, vi. maldodi, masweddu; gohirio
 Dam, dām, n. man, arglawdd, cronfa: vt. argau, croni, llynio
 Damage, dām'aj, n. niweid, colled; at-daliad, iawn: v. colledu, gwaethu, argyweddu, gwaethygu. Damage-feasant, niweidio anifail [adwy
 Damageable, dām'aj-ā-bl, a. gwaethygd
 Damascene, dām'ā-sīn, a. Damascaidd: n.—Damson
 Damask, dām'āsk, n. lliain blodeuwedd: a. blodeuwedd
 Damaskeen, dām'ās-kīn, vt. brith-osod haiarn āg aur neu arian
 Damaskin, dām'ās-kīn, n. cleddyf llydan
 Dame, dam, n. meistress; benyw
 Damn, dām, v. dyfarnu: melldithio, rhegu
 Damnable, dām'nā-bl, a. barnadwy; ysgeler, echryslawn
 Damnation, dām-na'shūn, n. barnedig-aeth [melldigol
 Damnatory, dām'nā-tūr-ī, a. collfarnol,
 Damnify, dām'nī-fī, vt. colledu, niweidio
 Damp, dāmp, a. llaith, tarthlyd, gwlyb: n. lleithder, gwlybnaws; tarth, mygdarth; gwangalondid: vt. lleithio, lledwlychu; llyfrâu, digaloni
 Dampish, dām'pīsh, Dampy, dām'pī, a. lledlaith; prudd

DEA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Damsel, dām'zēl, n. geneth, herlodes, llances, bun, morwyn	Date, dat, n. dyddiad: math o ffrwyth pēr: vt. dyddio, dydd-nodi
Damson, dām'zn, n. eiryne ddu	Dateless, dat'lēs, a. annyddiedig, heb ei ddyddio
Dance, dāns, n. dawns, taplas: v. taplasa, crychneidio, llemain, llamsachu.	Dative, da'tiv, a. rhoddedigol
Dancing-master, dawnsddysgwr	Datum, da'tūm (pl. data), n. gwirionedd addefedig [iro; truthorio
Dandelion, dān-dī-lī'ūn, n. dant y llew	Daub, dōb, vt. dwbio; priddo, cleio;
Dandiprat, dān'dī-prāt, n. cymhenffraeth, coryn	Daughter, dō'tūr, n. merch. Daughter-in-law, merch-yn-nghyfraith, dawes, gwaudd. Step-daughter, llys-ferch
Dandle, dān'dl, vt. dorlota, mwynfodddio	Daunt, dānt, vt. digaloni, brawychu, llwfrāu; synu, peri ofn
Dandruff, dān'd'ruff, n. marwdon, mardon	Dauntless, dānt'lēs, a. calonog, hyf, diddychryn
Danegelt, dan'gēlt, n. treth a delid i'r Daniaid [rwydd	Dauphin, dō'fīn, n. edlin coron Ffrainc
Danger, dan'jūr, n. perygl, pyd, enbyd-	Dauphiness, dō'fī-nēs, n. gwraig y Dauphin
Dangerless, a. dan'jūr-lēs, a. diberygl, diogel [bydus	David's, (Saint), sant-da'vidz, n. Tyddewi; Mynew, Menew
Dangerous, dan'jūr-ūs, a. peryglus, en-	Daw, dō, n. corfran, cawci, palores
Dangerousness, dan'jūr-ūs-nēs, n. enbydrwydd, perygl	Dawdle, dō'dl, vi. llercian, ofera
Dangle, dāng'gl, v. rhydd-grogi; llusgo ar ol, ymganlyn, dilyn	Dawk, dōk, n. toriad: v. tori, asglodi
Dank, dāngk, a. gwlyb, llaith	Dawn, dōn, n. gwawr, gwawrddydd, dych-lais, cyfddydd, glasddydd, glasiad dydd: vi. gwawrio, dyddio, goleuo
Dankish, dāng'kish, a. gowlyb, lledlaith	Day, da, n. diwrnod, dydd, dwtwn; goleu, goleuni. This day, heddyw. Every day, beunydd. Next day, tranoeth. The day before yesterday, echdoe. The day after to-morrow, trenydd. Day-book, dydd-lyfr. Day-break, toriad dydd, gwawr. Day-labourer, dydd-weithiwr. Day-light, goleu y dydd, dydd-waw!. Day's-man, dyddiwr, cylafareddwr, cyfrwngwr. Day-spring, gwawr. Day-star, y seren ddydd; Gwener. Day-time, amser goleu y dydd, y dydd. Day-work, gwaith wrth y dydd
Dapper, dāp'ūr, a. bach a bywiog, cryno	Dazzle, dāz'l, v. gorddyscleirio, serenu, dallu [ddysclaer
Dapperling, dāp'ūr-līng, n. dynyn, coryn	Dazzling, dāz'līng, a. llachar, gor-
Dapple, dāp'l, a. anryliw, manog, brithliw. Dapple-gray, brithlas, brithlwyd	De-Deacon, dī'kn, n. diacon, dyweinydd
Dare (durst), dē'r, v. beiddio, anturio	Deaconess, dī'kn-ēs, n. diacones, dyweinyddes
Daring, dē'r'īng, a. hyf, eon, rhyfygus, anturiol: n. eondra, hyfder	Deaconry, dī'kn-rī, Deaconship, dī'kn-shīp, n. diaconiaeth
Dark, dār'k, a. gwyll, tywyll, caddugol; aneglur, anamlwg [caddugau	Dead, dēd, a. marw; difywyd; diflas; gwyw, gwywedig; trwm. Dead of night, canol y nos [gwanâu
Darken, dār'kn, v. tywyllu, duo, nosi	Deaden, dēd'n, vt. marweiddio, ladd
Darkish, dār'kish, a. godywyll, llwyddywyll [inagddu	Deadly, dēd'lī, a. marwol, angeuol, dinyströl: ad. yn farwol; annghymodlawn
Darkness, dār'k'nēs, n. tywyllwch, caddug;	
Darksome, dār'k'sūm, a. tywyll, dilewyrch, anoleu	
Darling, dār'līng, a. anwyl, hoff, gorhoff, cu: n. anwylyd, anwylddyn	
Darn, dār'n, vt. darn-wnio, cyweirio	
Darnel, dār'nēl, n. drēwg, efre, efrau	
Darrain, dā-ran', vt. byddino i frwydr; beiddio	
Darrein, dār'an, a. diweddaf	
Dart, dārt, n. picell, pilwrn, gaffach, saeth: v. picio, ymsaethu; picellu.	
Dart-fish, brwyniad	
Dash, dāsh, n. esgyd, tarawiad; cymysg; llinell (—): v. taro, chwyrndaro; malurio; cymysgu; arwlychu, yswilio; synu; dileu [ddyn, cilgi	
Dastard, dās'tūrd, a. anwr, cachgi, baw-	
Dastardly, dās'tūrd-lī, a. anwraidd, llwfr, bawaidd	
Data, da'tā, n. pl.—Datum	

Deadness, dĕd'nĕs, n. marweidd-dra
 Deaf, dĕf, a. byddar; trymglyw; di-glyw.
 Deaf-mute, un mud a byddar
 Deafen, dĕf'n, vt. byddaru, syfrdanu
 Deafness, dĕf'nĕs, n. byddardra, bydderi,
 trym glyw
 Deal, dĭl, n. rhan, cyfran : v. (pt. & pp.
 dealt) cyfranu; masgnachu; ymdrin,
 trin. A great deal, llawer, amledd,
 helaethder. Dealings, ymarferiad;
 masgnach; triniaeth. Double-dealing,
 dau-wynebedd. Deal-tree, ffawydden
 Dealbation, dĭ-āl-ba'shŭn, n. gwynâd,
 canad [rhanwr
 Dealer, dĭlŭr, n. cywerthydd, maelier;
 Dealt, dĕlt, pp. & pt.—Deal
 Deambulatory, dĭ-ām'bu-la-tŭr-ĭ, a. gor-
 ymdeithiol
 Dean, dĭn, n. dĕon; cōr-flaenor
 Deanery, dĭ'nŭr-ĭ, n. dĕoniaeth; dĕondy
 Dear, dĭ'r, n. anwyl, cu, hoff; drud,
 prin. Dear-bought, wedi ei brynu yn
 ddrud. My dear, fy anwlyd, fy
 nghalon [drudaniaeth
 Dearness, dĭ'r'nĕs, n. anwyledd, cudeb;
 Dearth, dŭrth, n. prinder, drudaniaeth;
 newyn [malu
 Dearticulate, dĭ-ār-tĭk'u-lat, vt. dadgy-
 Death, dĕth, n. angeu, dylaith, marwol-
 aeth, tranc, dien. Death-bed, gwely
 angeu. Death-like, llonydd, digyffro,
 tawel. Death-watch, ticbryf
 Deathless, dĕth'lĕs, a. anfarwol
 Deauration, dĭ-ō-ra'shŭn, n. goreurad
 Debar, dĭ-bār', vt. lluddias, llesteirio,
 cau allan [lwytho
 Debark, dĭ-bār'k', v. tirio, glanio; dad-
 Debase, dĭ-bas', vt. iselu; gwaethu;
 dibrisio [ygiad, llygriad
 Debasement, dĭ-bas'mĕnt, n. gwaeth-
 Debatable, dĭ-ba'tā-bl, a. dadleuadwy
 Debate, dĭ-bat', v. ymresymu, dadleu,
 amrafaelio : n. dadl, arddadledd; ym-
 ryson
 Debauch, dĭ-bōtsh', v. wttresu, halogi,
 llygru; treisio, diforwyno : n. gor-
 modedd, rhyseidd, wttres
 Debauchee, dĕb-o-shĭ', n. meddwyn,
 cyfeddachwr, anlladfab, gloddestwr
 Debauchery, dĭ-bō'tshŭr-ĭ, n. rhyseidd-
 waith, bryntni [iad, llygriad
 Debauchment, dĭ-bōtsh'mĕnt, n. halog-
 Debel, dĭ-bĕl', Debellate, dĭ-bĕl'at, vt.
 goresgyn, gorchfygu
 Debenture, dĭ-bĕn'tshŭr, n. hawl-ysgrifen
 am ddyled

Debile, dĕb'ĭl, a. gwan, eiddil, llesg
 Debilitate, dĭ-bĭl'ĭ-tat, vt. gwanychu,
 llesgâu [nychdod
 Debility, dĭ-bĭl'ĭ-tĭ, n. gwendid, llesgedd,
 Debris, da-brĭ', n. malurion creigiau
 Debonair, dĕb-o-nĕ'r', a. moesgar; hoen-
 us, llonych
 Debt, dĕt, n. dyled, dyl; gofyn
 Debtor, dĕt'ŭr, n. dyledwr
 Deca-, Dec-, px. deg
 Decade, dĕk'ad, n. deg; degaid; degnos
 Decadence, dĭ-ka'dĕns, n. adfeiliad
 Decadist, dĕk'ā-dĭst, n. hanesydd deng-
 mlyyddol [ochrog
 Decagon, dĕk'ā-gŭn, n. darlun deng-
 Decalogue, dĕk'ā-lŏg, n. y deg gor-
 chymyn, y dengair deddf [mudo
 Decamp, dĭ-kāmp', vi. dadwersyllu;
 Decampment, dĭ-kāmp'mĕnt, n. dad-
 wersylliad; mudiad
 Decant, dĭ-kānt', vt. araf-dywallt, tywallt
 Decanter, dĭ-kānt'ŭr, n. gwydrel; gwall-
 ofydd [dĭbenu
 Decapitate, dĭ-kāp'ĭ-tat, vt. torffynyglu,
 Decapitation, dĭ-kāp'ĭ-ta'shŭn, n. diben-
 iad, torffynygliad
 Decay, dĭ-ka', n. adfeiliad, methiant,
 nychdod : vi. nychu, dihoeni, gwanâu
 Decease, dĭ-sĭs', n. ymadawiad, tranc :
 vi. marw, trengi, ymado
 Deceased, dĭ-sĭst', a. trancedig, marw,
 ymadawedig [hud
 Deceit, dĭ-sĭt', n. twyll, hoced, geudeb,
 Deceitful, dĭ-sĭt'fŭl, a. twyllodrus, ystryw-
 ddrwg
 Deceitfulness, dĭ-sĭt'fŭl-nĕs, n. twyll,
 ffalsder, hudoliaeth [hydwyll
 Deceivable, dĭ-sĭ'vā-bl, a. dichellgar,
 Deceivableness, dĭ-sĭ'vā-bl-nĕs, n. dichell,
 hydwylledd [hocedu
 Deceive, dĭ-sĭv', vt. twyllo, siomi, hudo,
 December, dĭ-sĕm'bŭr, n. Rhagfyr. y
 mis du bach [iaeth
 Decemvirate, dĭ-sĕm'vĭ-rat, n. dengwr-
 Decency, dĭ-sĕn-sĭ, n. gweddusrwydd,
 iawnfoes, cymhwysder, prydfërthweh
 Decennial, dĭ-sĕn'yāl, a. deng-mlwyddol
 Decent, dĭ-sĕnt, a. gweddaidd, moesgar,
 prydfërth [hudadwy
 Deceptible, dĭ-sĕp'tĭ-bl, a. twylladwy.
 Deception, dĭ-sĕp'shŭn, n. twyll, hud,
 siom; dichell [siomgar
 Deceptive, dĭ-sĕp'tĭv, a. twyllodrus,
 Deceptory, dĭ-sĕp'tŭr-ĭ, a. hudol
 Decerpt, dĭ-sŭrpt', a. didoledig, gwahanol
 Decerptible, dĭ-sŭrpt'ĭ-bl, a. gwahanadwy

DED pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Decerption, dī-sūr'p'shūn, n. gwahaniad, tyriad ymaith [iad, cynhen	Decollate, dī-kōl'at, vt. torfynyglu, tori pen [dībeniad
Decertation, dī-sūr-ta'shūn, n. ymryson-	Decollation, dēk-ō-la'shūn, n. pendoriad,
Decession, dī-sēs'hūn, n. ymadawiad, gadawiad [gwrth-hudo	Decompose, dī-kūm-poz', Decomound, dī-kūm-pūwnd', v. adgymysgu, dadan-soddi [sawdd
Decharm, dī-tshārm', vt. gwrthswyno,	Decomposite, dī-kūm-pōs'it, a. adgyfan-
Decide, dī-sid', v. penderfynu	Decorate, dēk'ō-rat, vt. addurno, gwychu, harddu, trwsio [trwsiad
Deciduous, dī-sīd'u-ūs, a. syrthiadol	Decoration, dēk-ō-ra'shūn, n. addurniad,
Decimal, dēs'ī-māl, a. degawl, degynawl.	Decorous, dēk'ō-rūs, a. gweddus, prydf-ferth, lawddgar
Decimals, degiadaeth. Duodecimal, dauarddegiadaeth	Decorticate, dī-kōr'tī-kat, vt. dirisglo
Decimate, dēs'ī-mat, vt. degymu, degu	Decortication, dī-kōr-tī-ka'shūn, n. dirisgliad [harddwch
Decimation, dēs-ī-ma'shūn, n. degymiad, degiad [dynodi	Decorum, dī-kō'rūm, n. gweddeidd-dra,
Decipher, dī-sī'fūr, vt. dehongli, egluro,	Decoy, dī-kōī', vt. hudo, denu, lithio; twyllo: n. hud, deniad; hudlyn. Decoy-duck, hudhwyad, hudhwy
Decision, dī-sīzh'ūn, n. barniad; penderfyniad, döofryd	Decrease, dī-kris', v. lleiâu, treio, treulio, cilio: n. lleiâd, treiad; cil y lloer
Decisive, dī-sī'siv, a. terfynol, dybenol	Decree, dī-krī', v. deddfu; lluniaethu, arfaethu, gosod orechymyn: n. gorchymyn, deddf; arfaeth
Decisiveness, dī-sī'siv-nēs, n. terfynol-rwydd	Decrement, dēk'rī-mēnt, n. lleiâd, treuliad, traul
Deck, dēk, n. bwrdd llong: vt. taclu, trwsio, addurno; ymbincio [feio	Decrepid, dī-krēp'it, a. methedig, cleiriach, egwan, llesg
Declaim, dī-klam', v. ymadroddi; dwys-	Decrepitation, dī-krēp-ī-ta'shūn, n. clindarddiad, crinelliad
Declamation, dēk-lā-ma'shūn, n. areith-floedd, areithiad	Decrepitude, dī-krēp'ī-tud, n. methiant, llesgedd [treiawl
Declamatory, dī-klām'ā-tūr-ī, a. croch-siaradol [gwiriadwy	Decrescent, dī-krēs'ēnt, a. lleiâol,
Declarable, dī-klē'r'ā-bl, a. traethadwy,	Decretal, dī-krī'tāl, n. gosodiad; deddf-lyfr y Pab: a. gorchymynol, gosod-edigol [terfynol
Declaration, dēk-lā-ra'shūn, n. adroddiad, ardystiad [mynegol	Decretory, dēk'rī-tūr-ī, a. barnedigol;
Declarative, dī-klār'ā-tīv, a. hysbysol,	Decrial, dī-krī'āl, n. difenwad, goganiad
Declaratory, dī-klār'ā-tūr-ī, a. datganawl, cadarnawl	Decry, dī-krī', vt. goganu, beio; difrio
Declare, dī-klē'r, v. mynegi, datgan, adrodd, cyhoeddi; dangos, ardystio, gwirio; cyffesu	Decumbence, dī-kūm'bēns, n. gorweddiad [isel
Declension, dī-klēn'shūn, n. gogwyddiad, adfeiliad, dirywiad; treigliad	Decumbent, dī-kūm'bēnt, a. gorweiddiol;
Declinable, dī-klī'nā-bl, a. hydreigl; gocheladwy [iad; graddbellder	Decumbiture, dī-kūm'bī-tshu'r, n. claf-orweddiad
Declination, dēk-lī-nā'shūn, n. gogwydd-	Decuple, dēk'u-pl, a. degplyg
Declinator, dēk-lī-na-tūr, n. offeryn at wneyd deial	Decurion, dī-ku'r'ī-ūn, n. dengwriad
Decline, dī-klīn', n. darfodedigaeth, adfeiliad: v. nychu, gwanâu; gochelyd, gwrthod; gogwyddo, bod ar ogwydd; treiglo gair [llechwedd, llethr,	Decursion, dī-kūr'shūn, n. dylifiant, rhediad [byrâd
Declivity, dī-klīv'ī-tī, n. gorwaered,	Decurtation, dī-kūr-ta'shūn, n. cwtogiad,
Declivous, dī-klī'vūs, a. llethrog, serth	Decussate, dī-kūs'at, vt. croesi, cynghroesi
Decoet, dī-kōkt', vt. berweddu, trwytho: treulio [treuliadwy	Decussation, dī-kū-sa'shūn, n. cynghroesiad [sarâu
Decoctible, dī-kōk'tī-bl, a. berwadwy,	Dedecorate, dī-dēk'ō-rat, vt. gwaradwyddo
Decoction, dī-kōk'shūn, n. berwad, dyferwad	Dedecorous, dī-dēk'ō-rūs, a. gwaradwyddus [dannedd
Decoecture, dī-kōk'tshūr, n. trwyth, isgell; meddyglyn	Dedentition, dī-dēn-tīsh'ūn, n. colliad

Dedicate, dĕd'î-kat, vt. cysegru, cyflwyno, priodoli [cyflwyniad	Defeature, dî-fî'tshûr, n. gwedd-newidiad
Dedication, dĕd-î-ka'shûn, n. cysegriad,	Defecate, dĕf'î-kat, vt. diwaddodi, puro, teru [iad, puredigaeth
Dedicatory, dĕd'î-ka-tŭr-î, a. anrhegol, cyflwynol [ymroad	Defecation, dĕf-î-ka'shûn, n. diwaddod-
Dedition, dî-dîsh'ûn, n. ymroddiad,	Defect, dî-fĕkt', n. byrdra, diffyg, coll, gwall, meth [mherffaiath
Deduce, dî-dus', vt. casglu, tynu oddiwrth	Defectible, dî-fĕkt'î-bl, a. diffygiol, an-
Deducement, dî-dus'mĕnt, n. tardd-gasgliad	Defective, dî-fĕk'tiv, a. gwallus, anafus, cloff, byr [gwallusrwydd
Deducible, dî-du'sî-bl, a. casgladwy	Defectiveness, dî-fĕk'tiv-nĕs, n. byrdra,
Deduct, dî-dŭkt', vt. tynu allan, erthynu	Defence, dî-fĕns', n. diffyn, ainddiffyn, amnawdd, cysgod. City of defence, dinas gadarn [diamddiffyn
Deduction, dî-dŭk'shûn, n. erthyriad, tyniad allan [erthyinol	Defenceless, dî-fĕns'lĕs, a. dinodded,
Deductive, dî-dŭk'tiv, a. casgliadol,	Defend, dî-fĕnd', vt. diffyn, diogelu, noddi [diffynblaid
Dee, dî, n. Dyfrdwy, Dwrddwy, afon yn Nghymru Gogleddol; enw dwy afon yn yr Alban	Defendant, dî-fĕn'dănt, n. diffynwr,
Deed, dîd, n. gweithred, gorchestwaith; gwaith, gorchwyl, ffaith, peth; ammodysgrifen [segur	Defensible, dî-fĕn'sî-bl, a. diffynadwy, achubadwy [diffynol
Deedless, dîd'lĕs, a. diweithred; swrth,	Defensive, dî-fĕn'siv, a. amddiffynol,
Deem, dîm, v. tybied, meddyllo; barnu; cyfrif	Defer, dî-fŭr', v. oedi, gohirio; cyfeirio at, ymröi [ymostyngiad
Deemster, dîm'stŭr, n. barnwr yn Manw	Deference, dĕf'ŭr-ĕns, n. parch, bri;
Deep, dîp, a. dwfn, gorddwfn : n. dyfnder, eigion, anoddyfn, affwys. Deep sorrow, tristwech mawr. Deep sleep, trym-gwsg. Deep-mouthed, croch-leisiol. Deep-musing, prudd, trist, meddylgar	Deferent, dĕf'ŭr-ĕnt, n. dygiedydd, dygwr, cludydd [her, aws
Deepen, dî'pn, v. dyfnâu, trymâu	Defiance, dî-fî'ăns, n. beiddiad, heriad,
Deepness, dîp'nĕs, n. dyfnder, dyfnedd	Deficiency, dî-fîsh'ĕn-sî, n. diffyg, byrdra, eisiau [anorphen
Deer, dî'r, (pl. deer) n. danas, ewig, hydd; carw, eilion	Deficient, dî-fîsh'ĕnt, a. diffygiol, byr,
Deface, dî-fas', vt. hacru, gwrthuno, anharddu; dilĕu	Deficit, dĕf'î-sĭt, n. diffyg, amherffeithrwydd
Defacement, dî-fas'mĕnt, n. afluniad, anferthiad; dilĕad [byrdra	Defile, dî-fil', n. culffordd, llwybr, coeg-lwybr: vt. halogi, diwyno, diforwyno
Defailance, dî-fa'lăns, n. meth, diffyg,	Defilement, dî-fil'mĕnt, n. halogedigaeth, llygriad [sieradwy
Defalcate, dî-făl'kat, vt. blaendori; cwtogi	Definable, dî-fî'nă-bl, a. darluniadwy;
Defalcation, dî-făl-ka'shûn, n. brigdor- iad; collgyfrif [cabl, gogan	Define, dî-fîn', vt. penodi; amlygu, darlunio [sîc
Defamation, dĕf-ă-ma'shûn, n. difenwad,	Definite, dĕf'î-nĭt, a. penodol, pendant,
Defamatory, dî-făm'ă-tŭr-î, a. athrodus, enllibus [cablu	Definiteness, dĕf'î-nĭt-nĕs, n. penodol- deb, sierwydd
Defame, dî-fam', vt. absenu, athrodi,	Definition, dĕf-î-nĭsh'ûn, n. penodiad, dyffiniad, dosbeniad
Defatigate, dî-făt'î-gat, vt. blino	Definitive, dî-fĭn'î-tiv, a. penodol, terfynol; eglur
Defatigation, dî-făt-î-ga'shûn, n. lludd- ediad, blinder [daliad	Deflagrate, dĕf'lă-grat, vt. tanio
Default, dî-fôlt', n. diffyg, gwall; pall-	Deflagrable, dĕf'lă-gră-bl, a. llosgadwy
Defeasance, dî-fĭzans, n. dirymiad; dadymrwymiad	Deflagration, dĕf-lă-gră'shûn, n. llosgiad
Defeasible, dî-fĭ'zĭ-bl, a. diddymadwy	Deflect, dî-flĕkt', v. gwyr-gamu, cam- lwybro, troi heibio
Defeat, dî-fĭt', n. gorchfygiad; maedd- iad; curfa : vt. gorchfygu; dym- chwelyd; dirymu	Deflection, dî-flĕk'shûn, n. gwyrriad, traws-wyrriad, traws-giliad
	Defloration, dî-flo-ra'shûn, n. treisiad, diforwyniad; dewision
	Deflour, dî-flŭw'r', vt. treisio, llathruddo; diflodeuo

DEL	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn,	ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;
Defluous, dēf'lu-ūs, a. llifiannaidd, syrthiannaidd	[gwallt, cwympiad	Delactation, dī-lāk-ta'shūn, n. dilaethiad, diddyfniad
Defluvium, dī-flu'vī-ūm, n. syrthiad		Delapse, dī-lāps', vi. lithro i lawr
Defluxion, dī-flūk'shūn, n. llifiad, llifiant, dyferwest	[aflanād	Delate, dī-lat', vt. dwyn, dygyd, cludo ; cyhuddo [cyhuddiad
Defœcation, dēf-ī-da'shūn, n. halogiad,		Delation, dī-la'shūn, n. trosglwyddiad ;
Deforcement, dī-fō'r's'mēt, n. traisattaliaeth	[hagru	Delay, dī-lā', n. oed, aros, atreg, godrig, gohir : v. addoedi, gohirio ; aros
Deform, dī-fōrm', vt. anffurfio, gwrthuno,		Dele, dī'lī, vt. (gorchymynol) dilēa
Deformity, dī-fōr'mī-tī, n. anferthwch, gwrthuni, aflunieiddrwyd		Delectable, dī-lēk'tā-bl, a. hyfrydlawn, dymunol, maws
Defraud, dī-frōd', vt. twyllo, camgolledu ; siomi	[gost	Delectableness, dī-lēk'tā-bl-nēs, n. hyfrydwch, tirionwch [dywenydd
Defray, dī-fra', vt. talu, dwyn traul neu		Delection, dī-lēk-ta'shūn, n. ffawg,
Dest, dēst, a. prydfferth, hardd, deheu		Delegacy, dēl'ī-ga-sī, n. dirprwywr
Defunct, dī-fūngkt', a. marw		Delegate, dēl'ī-gat, vt. anfon yn genad ; rhoi mewn swydd : n. cenad, dirprwy, rhaglaw [swyddogaeth
Defunction, dī-fūngk'shūn, n. tranc, marwolaeth		Delegation, dēl-ī-ga'shūn, n. dirprwyad,
Defy, dī-fī', vt. beiddio, herio ; dirmygu		Delete, dī-līt', vt. dilēu
Degeneracy, dī-jēn'ūr-a-sī, n. dirywiad ; llygredigaeth		Deleterious, dī-lī-tī'r'ī-ūs, a. gwenwynig, dinystrol, marwol
Degenerate, dī-jēn'ūr-at, vt. dirywio, afrywiogi : a. dirywiol, llygredig, afryw		Deletion, dī-lī'shūn, n. cyrfa, dilcād [pridd
Degenerateness, dī-jēn'ūr-at-nēs, n. dirywiaeth, llygriad		Delf, dēlf, n. cleddiwieg, cloddfa ; llestri
Degenerous, dī-jēn'ūr-ūs, a. dirywiog, diffaieth, gwael		Delibation, dī-li-ba'shūn, n. chwaethiad ; prawf, cynyg
Deglutinate, dī-glu'tī-nat, vt. dilydio		Deliberate, dī-līb'ūr-at, v. arystyried, pwyso, petruso : a. pwylllog ; dwysfyfyrgar [ogrwydd
Deglutition, dēg-lu-tīsh'ūn, n. llynciad, llwnc	[niad, diraddiad	Deliberateness, dī-līb'ūr-at-nēs, n. pwyll-
Degradation, dēg-rā-da'shūn, n. difreindegrade, dī-grad', vt. diraddu, diurddo, iselu		Deliberation, dī-līb-ū-ra'shūn, n. ystyriaeth, dyspyll [pwyllus
Degree, dī-grī', n. gradd, urdd ; mesur		Deliberative, dī-līb'ūr-a-tīv, a. ystyriol,
Degustation, dī-gūs-ta'shūn, n. archwaethiad	[galoni	Delicate, dēl'ī-kat, a. moethus, cynil
Dehort, dī-hōrt', vt. gwrthgyngchori, di-		Delicacy, dēl'ī-ka-sī, n. manylwch, cynilwch ; moesgarwch ; meindra. Delicacies, danteithion
Dehortation, dī-hōr-ta'shūn, n. gwrthgyngchor	[hoeliad	Delicateness, dēl'ī-kat-nēs, n. manylder ; tynerwch [moethus ; pēr
Deicide, dī-ī-sid, n. duw-laddiad, y croes-		Delicious, dī-līsh'ūs, a. danteithiol,
Deification, dī-ī-fī-ka'shūn, n. dwyfoliad		Deliciousness, dī-līsh'ūs-nēs, n. pereidd-dra [i fynu
Deify, dī-ī-fī, vt. duwioli, dwyfoli, gwneyd yn dduw	[yn wîw gan	Deligation, dēl-ī-ga'shūn, n. rhwywiad
Deign, dan, v. teilyngu, caniatáu, bod		Delight, dī-līt', n. hyfrydwch, dywenydd ; boddād : vt. difyru ; ymhoffi ; ymserchu
Deintegrate, dī-īn'tī-grat, vt. lleiâu		Delightful, dī-līt'fūl, a. dyddan, hyfrydlawn [lonedd
Deism, dī-īzm, n. duwiaeth ; annghristiaeth		Delightfulness, dī-līt'fūl-nēs, n. hyfryd-
Deist, dī-īst, n. anffyddiwr, duwgyredydd		Delineate, dī-līn'ī-at, vt. arlunio, llunio ; cynllunio
Deistical, dī-īstī-kāl, a. rhydd-dybiol, anffyddiol		Delineation, dī-līn-ī-a'shūn, n. llun, ffurf, bras-luniad [beiusrwydd
Deity, dī-ī-tī, n. duwdod, duwdeb ; Duw		Delinquency, dī-līng'kwēn-sī, n. bai ;
Deject, dī-jēkt', vt. digaloni, llwfrâu, tristâu	[galonidid, ymollyngiad	Delinquent, dī-līng'kwēnt, n. troseddwr, camweddwr
Dejection, dī-jēk'shūn, n. trymfryd, di-		
Dejecture, dī-jēk'tshūr, n. ysgarth, tom		
Dejeration, dēj-ū-ra'shūn, n. dwysdnyiad		

Deliquate, děl'ī-kwat, v. toddi; ym-doddi; dadlaith
 Deliquation, děl-ī-kwa'shūn, n. toddiad, ymdoddiad [dylliad, llesmeiriad
 Deliquium, dī-līk'wī-ūm, n. poeth-ddys
 Delirious, dī-līr'ī-ūs, a. pen-syfrdan; gorphwyllus [gwallgof, collbwyll
 Delirium, dī-līr'ī-ūm, n. pen-ysgafnder,
 Deliver, dī-līv'ūr, vt. traddodi; gwaredu, rhyddâu. To deliver one's self, dianc. To deliver a speech, traethu ymadrodd, areithio. To be delivered, esgor
 Deliverance, dī-līv'ūr-āns, n. achubiaeth, gollyngdod, ymwared, rhyddâd; ymadroddiad [esgorfa; traddodiad
 Delivery, dī-līv'ūr-ī, n. rhyddâd; tymp,
 Dell, děl, n. glyn, nant, pant, dyffryn
 Delta, děl'tā, n. D Groeg (Δ); tir yn nghanol aber
 Deltoid, děl'tōid, a. tebyg i *ddelta*.
 Deltoid muscle, un o gyhyrau yr ysgwydd [hudadwy
 Deludable, dī-lu'dā-bl, a. twylladwy,
 Delude, dī-lud', vt. twyllo, hudo, llithio, siomi [vt. dylifo, llifeirio, gorlifo
 Deluge, děl'uj, n. dylif, gorlif, llifeiriant:
 Delusion, dī-lu'zhūn, n. twyll, siom, hudoliaeth [a. twyllodrus
 Delusive, dī-lu'siv, Delusory, dī-lu'sūr-ī,
 Delve, děl'v, n. ffos, clawdd, twll, pwll, pydew: v. cloddio, palu, agor, chwilio
 Demagogue, dēm'ā-gōg, n. blaenor ymbleidiaeth, corn y gynhen
 Demand, dī-mānd', n. gofyniad, holiad, arch, galwad: vt. gofyn, holi, ceisio
 Demandant, dī-mān'dānt, n. gofynydd, hawlblaidd, hawlwr
 Demean, dī-mīn', vt. ymddwyn, ymarweddu; dibrisio [ymddygiad
 Demeanor, dī-mī'nūr, n. ymarweddiad,
 Dementate, dī-mēn'tat, a. gwallgofus, ynfyd [bwyll, marwerydd
 Dementation, dī-mēn-ta'shūn, n. coll-
 Demerit, dī-mēr'īt, n. anhaeddiant, drygedd [suddiant
 Demersion, dī-mūr'shūn, n. suddiad,
 Demesne, dī-mīn', n. trefadaeth, tiriogaeth; maerdref
 Demi-, px. haner [haner-dduw
 Demigod, dēm'ī-gōd, n. lled-dduw,
 Demigrate, dēm'ī-grat, vi. mudo
 Demilance, dēm'ī-lāns, n. bêr, rhaidd
 Demise, dī-miz', n. marwolaeth, ymadawiad: v. cymynu, rhoi mewn ewyllys

Demisemiquaver, dēm-ī-sēm'ī-kwa-vūr, n. gogorgrychyn [iad
 Demission, dī-mīsh'ūn, n. iseliad, diradd-
 Demit, dī-mīt', v. darostwng, iselu
 Democracy, dī-mōk'rā-sī, n. gweriniaeth
 Democrat, dēm'o-krat, Democratist, dī-mōk'rā-tīst, n. gweriniaethwr [aidd
 Democratic, dēm-o-krāt'ik, a. gwerin-
 Demolish, dī-mōl'ish, vt. dychwelyd, dystyrio [dadymchweliad
 Demolition, dēm-o-līsh'ūn, n. dinystriad,
 Demon, dī'mūn, n. cythraul, ysbryd drwg, ellyll [thraul ynddo
 Demoniac, dī-mō'nī-āk, n. un a chly-
 Demoniacal, dēm-o-nī'ā-kāl, a. cythreulig [threulieath
 Demonology, dēm-ōn-ōl'o-jī, n. cy-
 Demonstrate, dī-mōn'strat, vt. arddangos, profi [arddangosiad, eglurâd
 Demonstration, dēm-ōn-strā'shūn, n.
 Demonstrative, dī-mōn'stra-tīv, a. arddangosiadol, eglurol
 Demoralization, dī-mōr-āl-ī-za'shūn, n. anfoesoliad [llygru
 Demoralize, dī-mōr'āl-iz, vt. anfoesoli;
 Demulcent, dī-mūl'sēnt, a. esmwythaol, meddalaol
 Demur, dī-mūr', n. petrusder, atreg; oed-hawl: v. petruso; gwrthdadlu; oedi
 Demure, dī-mu'r, a. hunan-ddwys, gwep-ddwys [frifwch
 Demureness, dī-mu'r'nēs, n. gwep-ddi-
 Demurrage, dī-mūr'aj, n. dogn an attal longau [cynghaws
 Demurrer, dī-mūr'ūr, n. attaliad mewn
 Demy, dī-mī', n. papur 22½ modfedd o hyd, a 18 modfedd o led
 Den, dēn, n. ogof, ffau, gwâl, lloches
 Denary, dēn'ūr-ī, a. deg; yn cynwys deg
 Denbigh, dēn'bī, n. Dinbych
 Denegation, dēn-ī-gā'shūn, n. gwadiad, necâd, nag [hywad
 Deniable, dī-nī'ā-bl, a. gwadadwy,
 Denial, dī-nī'āl, n. gwâd; negyddiad, nacâd, nag
 Denigrate, dēn'ī-grat, vt. duo, ardduo
 Denizen, dēn'ī-zn, n. dinesydd, bwrtais: vt. breinnio, rhyddfrennio
 Denominate, dī-nōm'ī-nat, vt. enwi, cyfenwi, galw
 Denomination, dī-nōm-ī-na'shūn, n. enw, enwad, cyfenwad [ydd
 Denominator, dī-nōm'ī-na-tūr, n. enwed-
 Denotation, dī-no-ta'shūn, n. penodiad, dynodiad [hynodi
 Denote, dī-not', vt. arwyddo, darnodi,

DEP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;
Denounce, dī-nūwŋs', vt. argyhuddo ; arddatgan	[ythiad]
Denouncement, dī-nūwŋs'mēt, n. byg-Dense, dēns, a. tew, dwysedig ; durfing	
Density, dēn'sī-tī, n. tewychder, cynwysedd ; durfingdra	
Dent, dēt, n. bwlch, tolc, rhigol, rhint : vt. gylfu, bylchu, rhigoli	
Dental, dēn'tāl, a. deintiol, danneddol	
Denticulated, dēn-tīk'u-la-tēd, a. deint-iawg	[danneddiad, deintiad]
Denticulation, dēn-tīk-u-la'shūn, n.	
Dentifrice, dēn'tī-frīs, n. deint-lwch	
Dentist, dēn'tīst, n. deintydd	
Dentition, dēn-tīsh'ūn, n. deintiad	
Denudation, dēn-u-da'shūn, n. dynoethiad, dihatriad	
Denude, dī-nud', vt. noethi, dihatru	
Denunciate, dī-nūn'shī-at, vt. argyhuddo, arddatgan	[arddatganiad]
Denunciation, dī-nūn-sī-a'shūn, n.	
Deny, dī-nī', vt. gwadu ; gomedd, pallu ; dad-ddywedyd	
Deobstruct, dī-ōb-strūkt', vt. dirwystro	
Deodand, dī'o-dānd, n. duwin-rodd, dirwy, diofryd-beth	
Deopilate, dī-ōp'ī-lat, vt. digaregu, rhwyddâu ffordd	
Deosculate, dī-ōs-ku'lat, vt. cusanu	
Depaint, dī-pant', vt. arlunio, darnodi	
Depart, dī-pārt', vi. ymadael, cefnu ar ; ymwahanu : n. ymadawiad	
Departure, dī-pār'tshūr, n. ymadawiad	
Department, dī-pār'tmēt, n. lle, dybarth, swydd	
Dépasture, dī-pās'tshūr, vi. pori, porfâu	
Depauperate, dī-pō'pūr-at, vt. tlođi, llymâu ; andwyo	
Depectible, dī-pēk'tī-bl, a. glydiog, gwydn, toeslyd	[hoedd-ladrad]
Depeculation, dī-pēk-u-la'shūn, n. cy-Depend, dī-pēnd', vi. ymddibynu ; hyderu, gorphwys	
Dependance, dī-pēn'dāns, n. dibyniad, ymorphwysiad, goglud, hyder, ymddiried ; atteg	
Dependant, dī-pēn'dānt, a. ymddibynol, dibynol : n. ymddibynydd	
Deperdition, dī-pūr-dīsh'ūn, n. coll, cyfrgollledigaeth	
Dephlegm, dī-flēm', Dephlegmate, dī-flēg'mat, vt. dilysnafeddu	
Depict, dī-pīkt', vt. darlunio, darliwio	
Depilation, dēp-ī-la'shūn, n. diwalltiad, moeliad	
Depilatory, dī-pīl'ā-tūr-ī, a. moel-nawsol	
Depilous, dēp'ī-lūs, a. moel, diflew, diwallt	[lenwad]
Depletion, dī-plī'shūn, n. gwagād, dad-Deplorable, dī-plō'r'ā-bl, a. galarus, trist	
Deplorableness, dī-plō'r'ā-bl-nēs, n. trueni, gresymder	[galaru]
Deplore, dī-plō'r', vt. tostorio, gofidio, Deplumation, dēp-lu-ma'shūn, n. dibluad	
Deplume, dī-plum', vt. dibluo ; pluo	
Deponent, dī-po'nēt, n. tyst ar lw, ar-dyst, tyngedydd	[difrodi]
Depopulate, dī-pōp'u-lat, vt. diboblogi ; Depopulation, dī-pōp-u-la'shūn, n. anghyfanneddiad, difrodiad	
Deport, dī-pō'rt', vi. ymddwyn, bucheddu : n. ymddygiad	[iaeth, dēoliad]
Deportation, dī-pō'r-ta'shūn, n. alltud-Deportment, dī-pō'rt'mēt, n. ymddygiad	
Depose, dī-poz', vt. tystio ar lw, tyngu ; diswyddo	
Deposit, dī-pōz'īt, n. adneu, gwystl, cyngwystl ; gwaelodion : vt. dodi i lawr ; gwystlo ; tystio	
Depositary, dī-pōz'ī-tūr-ī, n. gwystl-ddaliwr, llaw gadw	
Deposition, dēp-o-zīsh'ūn, n. tystiad ar lw ; difreiniad	[trysorfa, ystordý]
Depository, dī-pōz'ī-tūr-ī, n. cronfa, Depôt, da-po', n. cronfa, ystōrgell, trysorfa	[gwaethygiad]
Depravation, dēp-rā-va'shūn, n. llygriad, Deprave, dī-prav', vt. llygru, halogi, diwyo	
Depravity, dī-prāv'ī-tī, n. drygioni	
Deprecate, dēp'rī-kat, vt. gwrthymbil, gwrtherfyn	[gwrthymbiliad]
Deprecation, dēp-rī-ka'shūn, a. archan, Depreciate, dī-prī'shī-at, vt. difrio, iselu, bychanu	[glyfio]
Depredate, dēp'rī-dat, vt. preiddio, ys-Depredation, dēp-rī-da'shūn, n. difrodiad, anrheithiad	[dadguddio]
Deprehend, dēp-rī-hēnd', vt. dadenhuddo, Deprehension, dēp-rī-hēn'shūn, n. dadguddiad	[iselu]
Depress, dī-prēs', vt. arlethu, gostwng, Depression, dī-prēsh'ūn, n. pwysiant ; goriseliad ; iselder	
Depressor, dī-prēs'ūr, n. gorthrymwr ; un o gyhyrau y llygad	[diraddiad]
Deprivation, dēp-rī-va'shūn, n. difuddiant, Deprive, dī-priv', vt. difeddu ; diraddu	
Depth, dēpth, n. dyfnder, dyfnedd	
Depucelate, dī-pu'sī-lat, vt. diforwyno	
Depulsion, dī-pul'shūn, n. ymliadiad ymaith	

Depurate, dĕp' u-rat, a. pur, glân: vt. puro, coethi [coethiad	Desert, dĭ-zŭrt', n. haeddiant, gobryn, rhyglydd: v. gadael; encilio; gwrthod; ffoi
Depuration, dĕp-u-ra'shŭn, n. puriad	Desert, dĕz' ŭrt, n. anialwch, diffeithwch: a. annglyfannedd, diffaith; anial
Deputation, dĕp-u-ta'shŭn, n. cenadwriaeth; dirprwywyr; awdurdodi dirprwy	Desertion, dĭ-zŭr'shŭn, n. enciliad, ffôad, gadawiad
Depute, dĭ-put', vt. anfon dirprwy; rhoi swydd i un [cenadwr	Desertless, dĭ-zŭrt'lĕs, a. diwerth, diles
Deputy, dĕp' u-tĭ, n. dirprwywr, rhaglaw, Deracinate, dĭ-rās' i-nat, vt. diwreiddio	Deserve, dĭ-zŭrv', vt. haeddu, teilyngu
Deraign, dĭ-ran', vt. profi; cyflawnâu	Desiccate, dĭ-sĭk' at, v. dysychu, agerddu
Derange, dĭ-ranj', vt. annhrefnu, anhwylio. He is deranged, mae ef maes o'i bwyll	Desiccative, dĭ-sĭk' ā-tĭv, a. dysychol
Derangement, dĭ-ranj' mĕnt, n. annhrefn; annhrefniad; gwallgofrwydd	Desiderata, dĭ-sĭd-ŭ-ra'tā.—Desideratum
Dereliction, dĕr-ĭ-lik' shŭn, n. gadawiad, ymwrthodiad	Desiderate, dĭ-sĭd' ŭr-at, vt. chwennychu
Deride, dĭ-rid', vt. gwatwar, gwawdio	Desideratum, dĭ-sĭd-ŭ-ra'tŭm (pl. desiderata), n. peth dymunol
Derision, dĭ-rĭzh' ŭn, n. gwatwar, gwawd	Design, dĭ-sĭn', n. arfaeth, amcan, bwrriad; cynllun: vt. arfaethu, arofin; cynllunio. A designing person, un dichellgar [dynodi
Derivative, dĭ-rĭv' ā-tĭv, a. tarddedig, deilliaw, hanedig	Designate, dĕs' ŭg-nat, vt. nodi allan
Derive, dĭ-rĭv', v. cyrchu; olreinio; tarddu, hanu, deillio [weddaf	Designation, dĕs-ŭg-na'shŭn, n. llun-ieithiad; dynodiant
Dernier, dŭr'nĭ-ŭr, a. olaf, unigol, di-Derogate, dĕr'o-gat, v. dirmygu, bychanu; tolio: a. gwaethygedig, niweiddiedig	Designative, dĕs' ŭg-na-tĭv, a. arwyddaol; darluniadol [bwriad
Derogation, dĕr-o-ga'shŭn, n. lleiâd, iseliad; anfrïad [gwarthus	Designment, dĭ-sĭn' mĕnt, n. dyfais,
Derogatory, dĭ-rŏg' ā-tŭr-ĭ, a. anfrïol,	Desinence, dĕs' i-nĕns, n. terfyn, clo, clôad [fryd, ceiswïw
Dervis, dŭr' vĭs, n. mynach Twrciaidd	Desirable, dĭ-zĭ'r' ā-bl, a. dymunol, hy-
Descant, dĕs' kânt, n. traethiad; pynciad; tŏn [byncio, traethu	Desire, dĭ-zĭ'r', n. dymuniad, erfyniad; chwant, hiraeth: vt. chwennych, ewyllysio; bod a chwant arno, erchi, gofyn, deisyf; blyσιο, hiraethu am. I desire no more, digon yw genyf
Descant, dĭ-skânt', vi. ardrethu, ar-Descend, dĭ-sĕnd', vi. disgyn, ymostwng; hanu [hiliogaeth	Desirous, dĭ-zĭ'r' ŭs, a. chwannog, awyddus [heibio
Descendant, dĭ-sĕn'dânt, n. hil, eppil,	Desist, dĭ-sĭst', vi. ymattal, peidio, rhoi
Descendent, dĭ-sĕn'dĕnt, a. disgynol; haniadol [diraddiad	Desistance, dĭ-sĭs'tans, n. peidiad, paid
Descension, dĭ-sĕn'shŭn, n. disgyniad;	Desk, dĕsk, n. darlenna; areithfa; osg-fwrdd, ysgrifenfwrdd
Descent, dĭ-sĕnt', n. disgynfa; gorwaered; rhuthr; âch. Of high descent, boneddig. Of low descent, lledryw [ddangos	Desolate, dĕs' o-lat, a. anrheithiedig; annglyfannedd; amddifad: vt. anrheithio, diffeithio
Describe, dĭ-skrib', vt. darlunio, ar-Description, dĭ-skrĭp'shŭn, n. darluniad, darnodiad, arddulliad; eilun, delw, dull, bath [cyflawn	Desolation, dĕs-o-la'shŭn, n. annglyfannedd-dra; difrodïad
Descriptive, dĭ-skrĭp'tĭv, a. darluniadol;	Despair, dĭ-spĕ'r', n. anobaith: vi. anobeithio; gwan-galoni
Desery, dĭ-skrĭ', vt. canfod, dirnad, digelu	Despatch, dĭ-spătsh', n. brys, dyfrys, brys-genadwri: vt. brysio; anfon; gorphen, dybenu
Desecrate, dĕs' i-krat, vt. digysegru, halogi [iad, halogiad	Desperado, dĕs-pŭ-ra'do, n. diriedwas, ysgelerddyn [bwyll, ffyrnig
Desecration, dĕs-ĭ-krā'shŭn, n. digysegr-	Desperate, dĕs' pŭr-at, a. diobaith; byr-Desperateness, dĕs' pŭr-at-nĕs, n. gorwylltedd
	Desperation, dĕs-pŭ-ra'shŭn, n. anobaith; gorwylltiad

DEU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Despicable, dēs'pī-kā-bl, a. dirmygadwy ; salw, gorwael	Detainder, dī-tan'dūr, n. ysgrifen i attal mewn carchar [dal
Despicableness, dēs'pī-kā-bl-nēs, n. dielwigrwydd [difriawl	Detect, dī-tēkt', vt. datguddio, diargelu,
Despicable, dī-spī'zā-bl, n. salw, dielwig,	Detection, dī-tēk'shūn, n. dynoethiad, daliad [attaliad
Despise, dī-spiz', vt. dirmygu, diystyru	Detention, dī-tēn'shūn, n. carchariad,
Despite, dī-spit', vt. sarāu, annharchu, trallodi : n. dirmyg, diystyrweh ; cas	Deter, dī-tūr', vt. rhwystro ; brawychu
Despiteful, dī-spit'fōl, a. trahāus, dygas- og ; sarāus [dygasedd	Deterge, dī-tūrj', vt. glān-syechu, glānāu, carthu [lanaol
Despitefulness, dī-spit'fōl-nēs, n. traha,	Detergent, dī-tūr'jēnt, a. glanaol, clwyf-
Despoil, dī-spōil', vt. anrheithio, yspeilio	Deteriorate, dī-tī'r'ī-o-rat, v. niweidio ; gwaethygu
Despoliation, dī-spo-lī-a'shūn, n. an- rheithiad, difuddiad [galoni	Determent, dī-tūr'mēnt, n. rhwystr, lludd
Despond, dī-spōnd', vi. anobeithio, gwan-	Determinable, dī-tūr'mī-nā-bl, a. terfyn- adwy
Despondency, dī-spōn'dēn-sī, n. digal- onddid, gwanobaith [digalon	Determinate, dī-tūr'mī-nat, v. terfynu ; sefydlu, gosod : a. penderfynedig
Despondent, dī-spōn'dēnt, a. diobaith,	Determination, dī-tūr'mī-na'shūn, n. penderfyniad ; dīofryd
Desponsate, dī-spōn'sat, vt. dyweddio,	Determinative, dī-tūr'mī-na-tīv, a. pen- derfynol ; ymroddol
Despot, dēs'pūt, n. archdeyrn ; gor- thrynwyr, gormeswr [iaethol	Determine, dī-tūr'mīn, v. terfynu, pen- derfynu, penodi ; bwriadu, llwyr-fwr- iadu ; ymrōi
Despotic, dī-spōt'ik, a. tra-arglwydd-	Detersion, dī-tūr'shūn, n. glanâd archoll
Despotism, dēs'po-tīzm, n. tra-awdur- dod, teyrniaeth unbenaethol	Detersive, dī-tūr'siv, a. clwyf-lanaol, glanaol [llwyr-gasāu
Despunate, dī-spu'mat, vi. diewynu, puro [ewyniad ; swyf	Detest, dī-tēs't', vt. ffeiddio, casāu,
Despumation, dī-spu-mā'shūn, n. dī-	Detestable, dī-tēs'tā-bl, a. ffaidd ; atgas, dygas [gasrwydd, ffeidd-dra
Dessert, dē-zūrt', n. hail o ffrwythau	Detestableness, dī-tēs'tā-bl-nēs, n. at-
Destination, dēs-tī-na'shūn, n. amcan, lluniaethiad [dedfrydu	Detestation, dī-tēs-tā'shūn, n. ffeidd- iad, casineb [freinio
Destine, dēs'tīn, vt. penu ; bwriadu ;	Dethrone, dī-thron, vt. diorseddau ; dī-
Destiny, dēs'tī-nī, n. tynged, tyngedfen	Dethronement, dī-thron'mēnt, n. dior- seddiad
Destitute, dēs'tī-tut, a. amddifad, anghennus, amdlawd, mewn eisiau, di- Destitute of friends, digeraint	Detinue, dēt'ī-nu, n. cwyn cyfraith yn erbyn cam-attaliwr
Destitution, dēs-tī-tu'shūn, n. angen, amddifedi [lladd	Detonate, dēt'o-nat, v. swnio fel taran
Destroy, dī-strōi, vt. dystrywio, dyfetha ;	Detort, dī-tōrt', vt. gŵyrdroi, gŵyro
Destructible, dī-strūk'tī-bl, a. dinystr- adwy [colledigaeth	Detract, dī-trākt', vt. bychanu ; athrodi, enllibo [absen
Destruction, dī-strūk'shūn, n. dystryw,	Detraction, dī-trāk'shūn, n. enllib, athrod,
Destructive, dī-strūk'tīv, a. dinystrol, difrodol [dirfawr	Detractory, dī-trāk'tūr-ī, a. enllibus, hortiawl [wr
Desudation, dēs-u-da'shūn, n. chwysiad	Detractor, dī-trāk'tūr, n. athrodwr, difri-
Desuetude, dēs'wī-tud, n. annghyefnol- dra [annherthynol	Detriment, dēt'rī-mēnt, n. colled, niw- eid, argywedd [colledus
Desultory, dēs'ūl-tūr-ī, a. ansefydlog,	Detrimental, dēt-rī-mēn'tāl, a. niweidiol,
Desume, dī-sum', vt. cymeryd o wrth, bentyca [anfōn	Detrition, dī-trīsh'ūn, n. treuliad
Detach, dī-tātsh', vt. neillduo ; gwahan-	Detritus, dī-trīt'us, n. mân falurion a olchir i lawr gan afonydd ; llif-waddod
Detachment, dī-tātsh'mēnt, n. gwahan- lu, gwahan-rif [iad	Detrude, dī-trūd', vt. gwthio i lawr, iselu
Detail, dī'tal, n. adroddiad manol, adnod-	Detrusion, dī-trw'zhūn, n. gwthiad i lawr [y diawl
Detail, dī-tal', vt. adrodd yn fanol	Deuce, dus, n. carden deu-lygad ; y fall,
Detain, dī-tan', vt. dal, attal, caethiwo, lluiddio	

Deuterogamy, du-tü-rög'ā-mī, n. ail-bridas
 Deuteronomy, du-tü-rön'o-mī, n. eil-ddeddf [amcan, ail-fwriad
 Deuteroscopy, du-tü-rös'ko-pī, n. ail-
 Devastate, dēv'ās-tat, vt. diffaetho, difrodi
 Devastation, dēv-ās-tā'shün, n. difrod-
 iad, diffaethiad [amlygu; daddlygu
 Develop, dī-vēl'ūp, vt. dynoethi, egluro
 Devexity, dī-vēk'sī-tī, n. gŵyredd,
 lleth-redd; llethr
 Deviate, dī-vī-at, vi. gŵyuro, ymgrwydro,
 gwibio, gadael ffordd
 Deviation, di-vī-a'shün, n. gŵyriad;
 trawsgiliad [dyfeiswaith
 Device, dī-vis', n. dyfais, dychymyg,
 Devil, dēv'l, n. diawl, diafol, cythraul,
 andras: vt. gorboethi a phupyr.
 Devil's-fish, môr-lyffant
 Devilish, dēv'l-īsh, a. diaflaidd, dieffig ✓
 Devilkin, dēv'l-kīn, n. diefflyn
 Devious, dī-vī-ūs, a. diarffordd, gŵyrog,
 cyfeiliornus
 Devise, dī-viz', vt. dyfeisio, dylunio;
 dychymyg; cymynu: n. cymyniad;
 ewyllys [gymyng
 Devisee, dēv-ī-zī', n. derbyniwr trwy
 Devitable, dēv'ī-tā-bl, a. gocheladwy
 Devoid, dī-vōid', a. gwâg, llwyr-wâg,
 amddifad [gwasanaeth
 Devoir, dēv-wār', n. parch-ddangosiad;
 Devolution, dēv-o-lu'shün, n. disgyniad,
 symudiad [syρθio
 Devolve, dī-vōlv', vi. disgyn, treiglo,
 Devonshire, dēv'n-shī'r, n. Dyfeint
 Devoration, dēv-o-ra'shün, n. ysiad,
 llynciad [diofrydu
 Devote, dī-vot', vt. cysegru, cyflwyno;
 Devotee, dēv-o-tī', n. ymgyflwynwr;
 coelgrefyddwr [hewyd
 Devotion, dī-vō'shün, n. duwiolder; dy-
 Devotional, dī-vō'shün-āl, a. crefyddus,
 crefyddol [difa
 Devour, dī-vūw'r', vt. gwancio, traflynuc,
 Devout, dī-vūw't', a. duwiol; crefyddol
 Devoutness, dī-vūw't'nēs, n. crefyddol-
 deb, duwiolfryd
 Dew, du, n. gwllith; arien: vt. gwllithio
 Dewberry, du'bēr-ī, n. math o fwyaren
 Dewdrop, du'drōp, n. gwllithyn
 Dewlap, du'lāp, n. tagell
 Dewy, du'ī, a. gwllithog, gwllithawn,
 arienog
 Dexter, dēk'stūr, a. deheu
 Dexterity, dēk-stēr'ī-tī, n. deheuder,
 medruswydd

Dexterous, dēk'stūr-ūs, a. deheu, hylaw,
 hyfedr, celfydd
 Dey, da, n. prif-lywydd Algiers
 Dia-, px. trwy, try-
 Diabetes, di-ā-bī'tīz, n. trochlif, dyfrlif
 Diabolic, di-ā-bōl'īk, Diabolical, di-ā-
 bōl'ī-kāl, a. dieffig
 Diachylon, di-āk'ī-lūn, n. math o eli
 Diaconal, di-āk'o-nāl, a. diaconol
 Diacope, di-āk'o-pī, n. rhyngsang;
 math o bysgod; cyswllt yr iād
 Diacoustics, di-ā-kūw's'tīks, n. seinydd-
 iaeth [coronbleth
 Diadem, dī-ā-dēm, n. coron; talaith,
 Diæresis, di-ēr'ī-sīs (pl. diæreses, di-
 ēr'ī-sīz), n. dydoleg, dydol-nod ("")
 Diagnostic, di-äg-nōs'tīk, n. arwydd-
 brawf, argoel-nod
 Diagonal, di-äg'o-nāl, n. croes-linell o
 gongl i gongl: a. goleddf, croes
 Diagram, dī-ā-grām, n. dyfais arddang-
 osyddol [luniad
 Diagraph, dī-ā-grāf, n. cynllun, dar-
 Dial, dī-āl, n. deial, amserfyng
 Dialect, dī-ā-lēkt, n. tafodiaith, priod-
 iaith, cangeniaith; geirwedd [awl
 Dialectical, di-ā-lēk'tī-kāl, a. rhesymeg-
 Dialing, dī-āl-īng, n. deialiaeth
 Dialogue, dī-ā-lōg, n. cydymddyddan,
 cynadledd
 Diameter, di-ām'ī-tūr, n. tryfesur
 Diametrical, di-ā-mēt'rī-kāl, a. try-
 fesurool, canoldraws
 Diamond, dī-ā-münd, n. deimwnt,
 adamant; math o argraff-lythyren
 Diapason, di-ā-pā'zūn, n. cyfan-gerdd
 Diapente, di-ā-pēn'tī, n. math o fedd-
 yginiaeth yn cynwys pum sylwedd
 wahanol [euwe
 Diaper, dī-ā-pūr, n. lliain caerog; blod-
 Diaphanous, di-āf'ā-nūs, a. tryloew, gloew
 Diaphoretic, di-ā-fo-rēt'īk, a. chwysgar
 Diaphragm, di-ā-frām, n. y llengig
 Diarrhoea, di-ā-rī'ā, n. y dolur rhydd,
 rhydd-glwyf
 Diary, di'ūr-ī, n. dyddlyfr, ddyddiadur
 Diastole, di-ās'to-lī, n. estyniad; ym-
 lediad y galon
 Diatonic, di-ā-tōn'īk, a. trydonol
 Dibble, dīb'l, n. planbren, haiarn planu;
 v. planu
 Dice, dis, n. pl.—Die [canol
 Dichotomi, di-kōt'o-mī, n. rhaniad yn y
 Dicker, dīk'ūr, n. deg
 Dictate, dīk'tat, v. ymadroddi; addysgu,
 penodi: n. cyfarwyddyd; rheol-roddiad

DIL	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;
Dictator, dīk-ta'tūr, n.	pen rheolwr, archwr
Dictatorial, dīk-tā-tō'r'ī-āl, Dictatory, dīk'tā-tūr-ī, a.	meistrolaidd
Dictatorship, dīk-ta'tūr-shīp, n.	pen-rheolaeth [iad
Diction, dīk'shūn, n.	ieithwedd ; ymrodd-
Dictionary, dīk'shūn-ūr-ī, n.	geirlyfr, geiriadur
Did, dīd, pt.—Do	
Didactic, dī-dāk'tīk, a.	addysgedigol, eirchiol ; athrawiaethol
Didapper, dīd'āp-ūr, n.	tindroed fechan
Diddle, dīd'l, vi.	honcian fel plentyn
Die, di (pl. dice), n.	ffristyn, ffrist : n. (pl. dies), bath, nōd-beiriant : vi. marw, trengi, diffodd. Dying, yn marw ; marwolaeth, tranc. Dice-box, ffristial, ffristiol. To throw dice, ffristialu
Diet, dī'ēt, n.	ymborth, lluniaeth pen-nodol ; eisteddfod tywysogion
Differ, dīf'ūr, vi.	amghywio ; anghytuno
Difference, dīf'ūr-ēns, n.	gwahaniaeth ; amrafael
Different, dīf'ūr-ēnt, a.	amrywiol, gwahanol ; amgen
Difficile, dīf'ī-sīl, Difficult, dīfī-kūlt, a.	anhawdd, caled, rhwystrus, cyfyng
Difficulty, dīf'ī-kūl-tī, n.	dyrswch, caledi, astrusi, cyfyngdra [ddiried
Diffide, dī-fīd', vi.	gwan-gredu, amym-
Diffidence, dīf'ī-dēns, n.	anymddiried, anhyder [petrusgar
Diffident, dīf'ī-dēnt, a.	anghoelgar ;
Diffidence, dīf'lu-ēns, n.	hylifedd, amlifiad
Difform, dī-fōrm', a.	annghyflun
Diffranchisement, dī-frān'tshīz-mēnt, n.	disreiniad [amdaenu, tywallt
Diffuse, dī-fuz', vt.	taenu, lled-wasgaru,
Diffuse, dī-fus', a.	annghryno ; helaeth
Diffusible, dī-fu'zī-bl, a.	gwasgaradwy, taenadwy [taeniad
Diffusion, dī-fu'zhūn, n.	gwasgariad,
Diffusive, dī-fu'sīv, a.	helaeth-daenedig, helaeth [edd
Diffusiveness, dī-fu'sīv-nēs, n.	gwasgar-
Dig, dīg (pt. & pp. dug), v.	cloddio, cibio, palu [addfedu
Digest, dī-jēs't, v.	iawn-drefnu ; treulio ;
Digest, dī-jēs't, n.	crynodeb o deddfau gwladol [trefnadwy
Digestible, dī-jēs'tī-bl, a.	treuliadwy,
Digestion, dī-jēs'tshūn, n.	treuliad ; cyd-doddiad [treul-bair
Digestive, dī-jēs'tīv, a.	a bâr dreuliad,
Dight, dīt, vt.	trwsio, addurno : a. trwsiedig
Digit, dīj'īt, n.	lled bys, $\frac{3}{4}$ modfedd ; unig-rif, sef a fo islaw deg ; y ddeuddegfed ran o dryfesur yr haul neu'r lloer
Digital, dīj'ī-tāl, a.	perthydol i'r bysedd
Digitalis, dīj'ī-tāl'īs, n.	bysedd y cwn
Digitated, dīj'ī-ta-tēd, a.	byseddol
Digladiation, di-glād-ī-a'-shūn, n.	ymgleddyfiad
Dignification, dīg-nī-fī-ka'shūn, n.	urddasiad, dyrchafiad [asu
Dignify, dīg'nī-fī, vt.	anrhydeddu, urdd-
Dignitary, dīg'nī-tūr-ī, n.	eglwyswr urddasol
Dignity, dīg'nī-tī, n.	bonedd ; urddas, bri, addurniant
Digraph, dī'grāf, n.	deugraff ; dwy lythyren ag un sain
Digress, dī-grēs', vi.	gŵyro, gadael, osgōi
Digression, dī-grēs'hūn, n.	dywaniad ; osgoad
Digressive, dī-grēs'īv, a.	ymhelaethol
Dijudicate, di-ju'dī-kat, vi.	barnu rhwng, cylafareddu [eddiad
Dijudication, di-ju-dī-ka'shūn, n.	cylafar-
Dike, dik, n.	clawdd, ffos ; argae
Dilacerate, di-lās'ūr-at, vt.	dryllio, llarpio, rhwygo [iad, darniad
Dilaceration, di-lās-ūr-a'shūn, n.	rhwyg-
Dilaniate, di-lān'ī-at, vt.	cigyddio, dryllio, darnio [iad, drylliad
Dilaniation, di-lān-ī-a'shūn, n.	dystryw-
Dilapidate, di-lāp'ī-dat, v.	adfeilio, ymsyrthio [iad, adfeiliad
Dilapidation, dī-lāp-ī-da'shūn, n.	difur-
Dilatable, di-la'tā-bl, a.	lledadwy, ymledawl [helaethu ar
Dilate, di-lat', v.	ymhelaethu, lledu ;
Dilatoriness, dīl'ā-tūr-ī-nēs, n.	hwyr-frydigrwydd
Dilatory, dīl'ā-tūr-ī, a.	oedgar, hwyr-frydig, gohiriog, diog
Dilemma, di-lēm'ā, n.	astrusi, cyfyngder o bob tu ; anhawdd ; rheswm dwy-big
Diligence, dīl'ī-jēns, n.	diwydrwydd, dyfalwch [difiin, eorth
Diligent, dīl'ī-jēnt, a.	diwyd, ystig,
Dill, dīl, n.	ffenigl, llysiau y gwewyr
Dilucid, di-lu'sīd, a.	eglur, gloew, tryloew
Dilucidate, di-lu'sī-dat, vt.	egluro, amlygu, goleu
Diluent, dīl'u-ēnt, n.	teneuydd
Dilute, dī-lut', vt.	teneuâu ; cymysgu â dwfr ; gwanâu

Dilution, dī-lu'shūn, n. teneuād, gwanād, tymheriad	Director, dī-rĕk'tūr, n. cyfarwyddwr; llywydd
Diluvial, dī-lu'vī-āl, a. dylifol, llifeiriol	Directorial, dī-rĕk-tó'r'ī-āl, n. cyfarwyddol, addysgol [rheol
Diluvium, dī-lu'vī-ūm, n. gwaelodion ar ol lif	Directory, dī-rĕk'tūr-ī, n. cyfarwyddwr;
Dim, dīm, a. tywyll, pwl, anoleu; gwan: vt. tywyllu, cymylu [maintioli	Directress, dī-rĕk'trĕs, n. hyfforddes
Dimension, dī-mĕn'shūn, n. mesur,	Direful, dī'r'fŵl, a. echryslawn, erchyll
Diminish, dī-mīn'ish, v. lleiāu, bychanu; treio, cilio	Direness, dī'r'nĕs, n. echryslonedd
Diminution, dīm-ī-nu'shūn, n. toliant, lleiād, bychaniad, triad, prinād	Direption, dī-rĕp'shūn, n. anrheithiad, trais [gān
Diminutive, dī-mīn'u-tīv, a. bychanig, lleiedigol: n. bychanig air, eiddil-air	Dirge, dūrj, n. galarnad, mawrnad, galarnad, dūrĕ, n. math o gleddyf byr, bidog
Diminutiveness, dī-mīn'u-tīv-nĕs, n. bychander, eiddilwch	Dirt, dūrĕ, n. baw, tom, llaca, llaid
Dimissory, dīm'ī-sūr-ī, a. gollyngol	Dirtness, dūr'tī-nĕs, n. baweiddrwydd, budredd
Dimity, dīm'ī-tī, n. math o gotwm main	Dirty, dūr'tī, a. budr, brwnt, swga, bawaidd, aflan: vt. diwyno, budreddu, lleidio. A dirty woman, bronten
Dimness, dīm'nĕs, n. pylni, tywyllni	Diruption, dī-rŭp'shūn, n. ymdoriad, ymrwygiad
Dimple, dīm'pl, n. panuwl, bochdwl, pant [vt. syfrdanu, byddaru	Dis-, di-, dif-, px. yn arwyddo nacād, dadwneuthuriad, neu wahaniad
Din, dīn, n. dyar, twrdd, dadwrdd, trwst:	Disability, dīs-ā-bīl'ī-tī, n. anallu, gwendid
Dine, dīn, v. ciniawa, bwyta ciniaw.	Disable, dīz-ā'bl, vt. analluogi
Dining-room, ciniawfa, ciniawgell	Disabuse, dīs-ā-buz', vt. didwyllo, iawni
Dinetical, dī-nĕt'ī-kāl, a. cylchdroawl, hydroawl	Disaccommodation, dīs-ā-kōm-o-da'shūn, n. anghyfleusdra
Ding, dīng, v. taro; trystio, rho; syfrdanu: n. dyrnod, dwrn-gnith, tarawiad	Disaccord, dīs-ā-kōrd', vt. anghytuno
Dingle, dīng'gl, n. cwm, glyn, dyffryn	Disacknowledge, dīs-āk-nōl'ĕj, vt. anaddef, gwadu
Dingy, dīng'jī, a. tywyll; budr, brwnt, aflan	Disadvantage, dīs-ād-vān'taj, n. colled, anfantais, afes: v. colledu, drygu
Dinner, dīn'ūr, n. ciniaw, cyghno	Disadvantageous, dīs-ād-vān-tā'jūs, a. anghyfleus [dyeithro
Dint, dīnt, n. ergyd, ôl; grym, nerth, awch: vt. tyllu, pantio, nodi [rifiad	Disaffect, dīs-ā-fĕkt', v. peru anghariad,
Dinumeration, di-nu-mŭ-ra'shūn, n. un-Diocesan, di-ōs'ī-zān, n. esgob	Disaffection, dīs-ā-fĕk'shūn, n. anserch, anfoddlonedd]brofiad, gwād
Diocese, dī'o-sīs, n. esgobaeth	Disaffirmance, dīs-ā-fūr'māns, n. gwrth-
Dioptrical, di-ōp'trī-kāl, a. pelldreiniol	Disafforest, dīs-ā-fōr'ĕst, vt. digoedwigo
Dioptries, di-ōp'trīks, n. pell-dremiaeth	Disagree, dīs-ā-grī, vi. anghytuno
Dip, dīp, v. trochi; gwlychu; brās-chwilio	Disagreement, dīs-ā-grī'mĕnt, n. anghydfod, anghydweddiad, anghytundeb, amrafael [ffyddlaw
Diphthong, dīp'thōng, n. deusain [tywysol	Disalliege, dīs-ā-līj', vi. myned yn an-
Diploma, dī-plō'mā, n. gradd-lythyr, gradd-fraint	Disallow, dīs-ā-lūw', vt. anghymeradwyo, gwrthod
Dipsas, dīp'sās, n. math o sarph	Disanchor, dīz-āng'kūr, vt. diangori
Diptote, dīp'tot, n. enw deudreig	Disanimate, dīz-ān'ī-mat, vt. digaloni; dieneidio, lladd [dirymu
Diptych, dīp'tīk, n. cofrestr o ferthyron	Disannul, dīs-ā-nŭl', vt. dilēu, diddymu,
Dire, dīr, a. arswydus, echryslawn	Disappear, dīs-ā-pī'r', vi. diflannu, llifanu [seithugio, twyllo
Direct, dī-rĕkt', n. cyfeirnod: a. uniawn-gyreh, uniawn, dioed: vt. cyfarwyddo, addysgu; cyfeirio	Disappoint, dīs-ā-pōint', vt. siomi.
Direction, dī-rĕk'shūn, n. hyfforddiad, tywysiad, trefniad; arch; gorchymyn; cyfeiriad [tywysol	Disappointment, dīs-ā-pōint'mĕnt, n. siomiant

DIS	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;		
Disapprove, dīs-ā-prw̄v',	vt. gwrthod, anghymeradwyo	Disclose, dīs-kloz',	vt. dynoethi, digelu, amlygu
Disarm, dīz-ārm',	vt. dadarfogi, diarfu, diarfogi [ansefydlu]	Disclosure, dīs-klo'zhūr,	n. dynoethiad, dadguddiad [liwio]
Disarrange, dīs-ā-ranj',	vt. dadrestru,	Discolour, dīs-kūl'ūr,	vt. diliwio, dryg-
Disarray, dīs-ā-ra',	n. adwisg; terfysg, annhrefn: vt. dadwisgo; annhrefnu	Discomfit, dīs-kūm'fīt,	vt. gorchfygu, dymchwelyd [gorchfygiad]
Disaster, dīz-ās'tūr,	a. anhap, trychineb, dryglam [anfodud]	Discomfiture, dīs-kūm'fī-tshu'r,	n.
Disastrous, dīz-ās'trūs,	a. trychinebus,	Discomfort, dīs-kūm'fūrt,	vt. tristâu, gofidio, anghysuro, aflonyddu: n.
Disavow, dīs-ā-vūw',	v. diarddelwi	Discomfy, dīs-kūm'fūrt,	vt. tristwch, gofid, aflonyddwch [annghanmol]
Disavowal, dīs-ā-vūw'āl,	n. gwād, nag	Discommend, dīs-kū-mēnd',	vt. beio,
Disband, dīs-bānd',	vt. difyddino; gollwng ymaith; gwasgaru	Discommendable, dīs-kū-mēn'dā-bl,	a. beius, ceryddus
Disbark, dīs-bārk',	vt. dadlwytho, glanio	Discommode, dīs-kū-mod',	vt. blino, aflonyddu [annghyflēus]
Disbelief, dīs-bī-līf',	n. anghoel, anffyddiad [annghoelio]	Discommodious, dīs-kū-mo'dī-ūs,	a.
Disbelieve, dīs-bī-liv',	vt. anghredu,	Discompose, dīs-kūm-poz',	vt. aflonyddu; annhrefnu
Disbench, dīs-bēntsh',	vt. dieisteddfodi	Discomposure, dīs-kūm-po'zhūr,	n. an-nhrefniad; cynhwrf
Disbranch, dīs-brāntsh',	vt. digangenu, digeincio [lwytho]	Disconcert, dīs-kōn-sūrt',	vt. siomi; terfysgu, cyffrōi
Disburden, dīs-būr'dn,	vt. difeichio, dad-	Disconformity, dīs-kōn-fōr'mī-tī,	n. anghydfurfiad
Disburse, dīs-būrs',	v. gwario, treulio, talu arian [talad; cost]	Discongruity, dīs-kōn-grw'ī-tī,	n. anghysondeb, anghydweddiad
Disbursement, dīs-būrs'mēnt,	n. traul,	Disconsolate, dīs-kōn'so-lat,	a. prudd, anghysyrus [anfoddlonrwydd]
Discalceate, dīs-kāl'shī-at:	vt. diesgidio	Discontent, dīs-kōn-tēnt',	n. tristyd,
Discandy, dīs-kān'dī,	vi. toddi, dadleithio [ddelu]	Discontented, dīs-kōn-tēn'tēd,	a. an-foddog, anesmwyth
Discard, dīs-kārd',	vt. diswyddo; diar-	Discontentment, dīs-kōn-tēnt'mēnt,	n. an-foddlondeb
Discarnate, dīs-kār'nat,	a. dignawd	Discontinuance, dīs-kōn-tīn'u-āns,	n. anmharâd, peidiant, dyspeidiad, toliant
Disceputation, dīs-ēp-tā'shūn,	n. dadl; ymresymiad [gwahaniaethu]	Discontinue, dīs-kōn-tīn'u,	v. peidio, dibarâu; attal
Discern, dī-zūr'n',	vt. canfod, dirnad,	Discontinuity, dīs-kōn-tī-nu'ī-tī,	n. anghyffander; dibarâd
Discernible, dī-zūr'nī-bl,	a. amlwg; dealladwy [dirnadaeth]	Discord, dīs'kōrd,	n. anghydgord; gwrthsain [annghygerdd]
Discernment, dī-zūr'n'mēnt,	n. craffder,	Discordance, dīs-kōr'dāns,	n. anundeb,
Discerpible, dī-sūr'pī-bl,	a. gwahanadwy	Discordant, dīs-kōr'dānt,	a. anghywir, anghyson, anghywair
Discharge, dīs-tshārj',	v. gollwng, rhyddâu; talu; cyflawni; ymarllwys; dilwytho; diswyddo; saethu, ergydio: n. gollyngod; talnod; taliad; ergyd	Discounsel, dīs-kūwn'sēl,	vt. gwrthgynhori
Discinct, dī-sīngkt',	a. laes, rhýdd, llac	Discount, dīs-kūwnt',	vt. erthynu, tynu allan [tawl-gyfrif]
Discind, dī-sīnd',	vt. gwahanu, rhanu, darnio [dylwynwr]	Discount, dīs'kūwnt,	n. erthyniad, toliad,
Disciple, dī-sī'pl,	n. dysgybl, ysgolâig,	Discountenance, dīs-kūwn'tī-nāns,	vt. annghfnogi [galoni]
Disciplinable, dīs'ī-plīn-ā-bl,	a. athrylithgar, llywodraethus	Discourage, dīs-kūr'aj,	vt. llwfrâu, di-
Disciplinarian, dīs-ī-plī-nē'r'ī-ān,	n. dysgyblwr; carwr trefn	Discouragement, dīs-kūr'aj-mēnt,	n. anghfnogiad, digalondid
Disciplinary, dīs'ī-plīn-ūr-ī,	a. trefnus; dysgyblaidd		
Discipline, dīs'ī-plīn,	n. dysgyblaeth; rheolaeth: vt. dysgyblu, addysgu, iawn drefnu; hyfforddi; ceryddu		
Disclaim, dīs-klam',	vt. diarddelwi, gwadu, gwrthod		

- Discourse, dīs-kô'rs', n. ymddiddan, traethawd: vi. ymresymu; traethu; areithio. Introductory discourse, rhagdraeth [anfoesgar
- Discourteous, dīs-kô'r'tshūs, a. anfwyn, Discourtesy, dīs-kūr'tī-sī, n. anfwyn-eidd-dra
- Discous, dīs'kūs, a. fel dysgl, fel coeten Discover, dīs-kūv'ūr, vt. dadguddio, digelu, canfod
- Discoverable, dīs-kūv'ūr-ā-bl, a. dirnadwy, olrheinadwy
- Discovery, dīs-kūv'ūr-ī, n. dadguddiad, dadenhuddiad
- Discredit, dīs-kréd'it, n. gwaradwydd, annghlod, drygair: vt. annghoelio; gwaradwyddo [pwylllog
- Discreet, dīs-krīt', a. call, synwryol; Discrepance, dīs-krép'āns, Discrepancy, dīs-krép'ān-sī, n. annghydfod
- Discrete, dīs-krīt', a. gwahanedig; dosparthedig
- Discretion, dīs-krēsh'ūn, n. dyspwyll, callineb, pwyll; synwyr. At discretion, heb ammodau
- Discretionary, dīs-krēsh-ūn'ūr-ī, a. digyfngol, diammodol
- Discretive, dīs-krī'tiv, a. dosparthus
- Discriminable, dīs-krīm'ī-nā-bl, a. gwahanadwy [haniaethu, dynodi
- Discriminate, dīs-krīm'ī-nat, v. gwa-Discrimination, dīs-krīm-ī-nā'shūn, n. gwahaniaethiad; dynodiad
- Discriminous, dīs-krīm'ī-nūs, a. enbydus
- Discubitory, dīs-ku'bi-tūr-ī, a. lled-orweddlëol [orweddiad
- Discumbency, dīs-kūm'bēn-sī, n. lled-Discumber, dīs-kūm'būr, vt. diddyrysu; dadrwystro [amrediad
- Discursion, dīs-kūr'shūn, n. amwibiad, Discursive, dīs-kūr'siv, a. amredawl, gwibiog
- Discursory, dīs-kūr'sūr-ī, a. rhesymiadol
- Discus, dīs'kūs, n. tafl-lech, coeten
- Discuss, dīs-kūs', vt. holi, chwilio, trin; eglurāu; chwalu [ymchwiliad
- Discussion, dīs-kūsh'ūn, n. arholiad, Discutient, dīs-ku'shēt, a. gwrthweithiol: n. meddygiaeth wrth-weithiol
- Disdain, dīs-dan', a. dirmyg, ffeiddiad; traha; ysgorn: v. diystyru; ffeiddio; ysgornio [diystyrlyd
- Disdainful, dīs-dan'fwl, a. ffoenuchel, Disease, dīz-īz', n. clefyd, dolur, elwyf, afiechyd; anesmythder, poen: vt. aflonyddu, poeni
- Diseased, dīz-īzd', a. claf, afiachus; poenedig
- Disedged, dīz-ēj'd', a. difin, diawch, pwl
- Disembark, dīs-ēm-bār'k', v. tirio, glanio, dadlwytho [ddyrysu, dadrwystro
- Disembarras, dīs-ēm-bār'ās, vt. dad-Disembitter, dīs-ēm-bīt'ūr, vt. melysu, dadchwerwi [nghorffedig
- Disembodied, dīs-ēm-bōd'id, a. an-Disembogue, dīs-ēm-bog', v. ymarllwys; aberu [dad-ddyrysu
- Disembroil, dīs-ēm-brōil', vt. difeichio, Disenable, dīs-ēn-ā'bl, vt. analluogi; anaddasu [dadswyno
- Disenchanted, dīs-ēn-tshānt', vt. dadreibio, Disencumber, dīs-ēn-kūm'būr, vt. dadrwystro, difeichio
- Disengage, dīs-ēn-gaj', vt. gollwng; diddyrysu; rhyddāu [urddasu
- Disennoble, dīs-ē-no'bl, vt. diraddu, di-Disentangle, dīs-ēn-tāng'gl, vt. dad-ddyrysu; rhyddāu [gwaredu
- Disenthral, dīs-ēn-thrōl', vt. rhyddāu, Disenthroned, dīs-ēn-thron', vt. diorseddu
- Disentrance, dīs-ēn-trāns', vt. deffroi o lewyg [ysgar
- Disespouse, dīs-ēs-pūw'z', vt. gwahanu, Disesteem, dīs-ēs-tīm', n. dibarchiad, anfri: vt. difrio, dibarchu, bychanu
- Disfavour, dīs-fā'vūr, n. annghymeriad: vt. annghefnogi; anhoffi
- Disfiguration, dīs-fīg-ū-ra'shūn, n. anffurfedigaeth [harddu; hacru
- Disfigure, dīs-fīg'ūr, vt. anffurfio; an-Disfigurement, dīs-fīg'ūr-mēnt, n. hylliad, anffurfiad [difuddio
- Disfranchise, dīs-frān'tshīz, vt. difreinnio; Disfurnish, dīs-fūr'nīsh, vt. dyosg, dynoethi [dyosg
- Disgarnish, dīs-gār'nīsh, vt. diaddurno, Disglorify, dīs-glō'r-ī-fi, vt. darostwng, iselu [ymarllwys
- Disgorge, dīs-gōrj', v. arllwys, chwydu; Disgrace, dīs-gras', vt. gwarthbruddo; gwaradwyddo: n. gwaradwydd; sarād, cywylydd; dianrhydedd
- Disgraceful, dīs-gras'fwl, a. cywilyddus, amharchus
- Disgracious, dīs-grā'shūs, a. anngharedig, anfwyn
- Disguise, dīs-giz', n. lledrith, ffuant; twyll-wisg: v. ymddyethrio, ffuantu, ffugio, gwedd-ddullio, lledrithio. Disguised in liquor, meddw
- Disgust, dīs-gūst', n. diflasrwydd; ffeiddrwydd: vt. diflasu, anfoddāu

DIS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Disgustful, dīs-gūst'fūl, a. diflas, ffaidd, atgas, cās

Dish, dīsh, n. dysgl, ysgudell ; dysglaid

Dishabille, dīs-ā-bīl', n. bore-wisg, an-wisg

Dishabit, dīs-hāb'īt, vt. bwrw o gartref

Disharmony, dīs-hār'mo-nī, n. anghysondeb [gwangaloni

Dishearten, dīs-hār'tn, vt. digaloni,

Dishevel, dī-shēv'ēl, vt. dyrysu gwallt

Dishonest, dīz-ōn'ēst, a. anffyddlawn, anonest, annghywir

Dishonesty, dīz-ōn'ēst-ī, n. anonestrwydd, annghyfiawnder ; anniweirdeb

Dishonour, dīz-ōn'ūr, n. dianrhydedd ; gwarth : vt. dianrhydeddu, gwaradwyddo ; diforwyno

Dishorn, dīs-hōrn', vt. digornio

Disincarcerate, dīs-īn-kār'sūr-at, vt. rhyddâu, digarcharu

Disinclination, dīs-īn-klī-nā'shūn, n. annueddiad ; gwrthwynebiad

Disincline, dīs-īn-klīn', vt. annhueddu

Disincorporate, dīs-īn-kōr'po-rat, vt. digorffori, gwahanu

Disingenuity, dīs-īn-jī-nu'ī-tī, n. an-nhegwch, hoced

Disingenuous, dīs-īn-jēn'u-ūs, a. hocedus, dichellgar ; annheg, anonest

Disinherit, dīs-īn-hēr'īt, vt. didreftadu, dietifeddu

Disinter, dīs-īn-tūr', vt. dadgladdu

Disinterested, dīz-īn'tūr-ēst-ēd, a. an-hunanol ; diduedd

Disinterestedness, dīz-īn'tūr-ēst-ēd-nēs, n. dihunanedd, tegwch

Disjoin, dīs-jōin', vt. dadgysylltu, dad-uno, ysgar

Disjoint, dīs-jōint', vt. dadgymalu

Disjudication, dīs-ju-dī-ka'shūn, n. penderfyniad [sylltiad

Disjunction, dīs-jūngk'shūn, n. dadgy-

Disjunctive, dīs-jūngk'tīv, a. dadgysylltiadol : n. gwahaniedydd. Disjunctive conjunction, cysylltiad gwahaniadol

Disk, dīsk, n. wyneb gweledig yr haul, y lleuad, neu'r sêr ; coeten, taf-lech

Dislike, dīs-lik', n. anhoffedd, ffeiddiad, casâd : vt. anhoffi, anngharu, casâu

Dislike, dīs-lī'kn, vt. annhebygu, annghyffelybu

Dislimb, dīs-līm', vt. diaelodi, dryllio

Dislocate, dīs'lo-kat, vt. dadgymalu

Dislocation, dīs-lo-ka'shūn, n. dadgymaliad

Dislodge, dīs-lōj', vt. dilochesu, didyō, tarfu [annghywir ; gwrthfreiniol

Disloyal, dīs-lōf'āl, a. anffyddlawn,

Dismal, dīz'māl, a. cethin, erchyll, echryslawn ; hyll ; galarus, gresynol ; tywyll ; ansiriol. A dismal moan,

oerlef [hyllder

Dismalness, dīz'māl-nēs, n. erchyllder,

Dismantle, dīs-mān'tl, vt. difurio ; difantellu, dyosg

Dismask, dīs-māsk', vt. digelu, dihatru

Dismast, dīs-māst', vt. tori hwyllbren, dadhwyllbreni

Dismay, dīs-mā', n. braw, ofn, dychryn, arswyd : vt. brawychu, ofni, digaloni

Disme, dīm, n. degwm [darnio

Dismember, dīs-mēm'būr, vt. diaelodi,

Dismiss, dīs-mīs', vt. diswyddo ; gollwng ymaith ; rhyddâu

Dismissal, dīs-mīs'āl, Dismission, dīs-mīsh'ūn, n. diswyddiad, gollyngdod ; anfoniad ymaith ; rhyddâd [wystlo

Dismortgage, dīs-mōr'gaj, vt. dadar-

Dismount, dīs-mūwnt', v. disgyn, dyfod i lawr ; tafu i lawr, dadymchwelyd ; didrwylo cyflegr [ufudd-dod

Disobedience, dīs-o-bī'dī-ēns, n. an-

Disobedient, dīs-o-bī'dī-ēnt, a. anhydyn, gwrthnysig, anuffudd, anhywedd

Disobey, dīs-o-bā', vt. anuffuddâu, tros-eddu [digio ; drygu

Disoblige, dīs-o-blij', vt. anfoddâu ;

Disorder, dīz-ōr'dūr, n. annhrefn, terfysg ; afiechyd : vt. annhrefnu ; anhwylio [penrydd, didrefn

Disorderly, dīz-ōr'dūr-lī, a. afreolus ;

Disordinate, dīz-ōr'dī-nat, a. afreolaidd, annglymedrol [weirio

Disorganize, dīz-ōr'gā-niz, vt. dadgy-

Disown, dīz-on', vt. gwadu, gwrthod, diarddelwi [amledu

Dispand, dīs-pānd', vt. lledu allan, taenu,

Dispansion, dīs-pān'shūn, n. amlediad, ymlediad [bychanu

Disparage, dīs-pār'aj, vt. amherchi,

Disparagement, dīs-pār'aj-mēnt, n. anfri, gwarth, gogan, dirmyg

Disparate, dīs-pā-rat, a. annghyfartal

Disparity, dīs-pār'ī-tī, n. annghyfartallwch, annghyffelybrwydd

Dispart, dīs-pārt', vt. rhanu, gwahanu

Dispassion, dīs-pāsh'ūn, n. diddirwydd, llarieidd-dra

Dispassionate, dīs-pāsh'ūn-at, a. araf-aidd, pwyllus

Dispel, dīs-pēl', vt. chwalu, gwasgaru

ôre; fate, line, no, mute; she, zh=z azure; thin, THIS; j=dzh. DIS

- Dispensable, dīs-pĕn'sā-bl, a. gwariadwy, treuliadwy
Dispensary, dīs-pĕn'sūr-ī, n. cyfferdy; meddygdy
Dispensation, dīs-pĕn-sa'shŭn, n. goruchwyliaeth, trefniad; goddefiad, esgusodiad; trwydded [lyfr
Dispensatory, dīs-pĕn'sā-tŭr-ī, n. cyffer-
Dispense, dīs-pĕns', v. rhanu; gweinyddu; esgusodi
Dispeople, dīs-pī'pl, vt. dibobli, difrodi
Disperse, dīs-pŭrj', vt. taenellu, taenu
Disperse, dīs-pŭrs', v. gwasgaru, chwalu, taenu, hau [gwasgariad
Dispersion, dīs-pŭr'shŭn, n. gwasgarawd
Dispirit, dīs-pīr'it, vt. digaloni, anwroli, llwfrâu [o le, symud
Displace, dīs-plas', vt. anghyflĕu; troi
Displacency, dīs-pla'sĕn-sī, n. anfoddlonedd; anfoesedd [blanu
Displant, dīs-plānt', vt. diwreiddio, dad-
Displantation, dīs-plān-ta'shŭn, n. diwreiddiad
Display, dīs-pla', n. dadblygiad, arddangosiad: vt. gosod allan, amlygu, taenu ar led. To display a banner, dyrchafu baner [atgas
Displeasant, dīs-plĕz'ānt, a. anhyfryd
Displease, dīs-plīz', vt. anfoddio, digio, diflasu [sorient, digter
Displeasure, dīs-plĕzh'ūr, n. anfodd
Displode, dīs-plođ', vt. gollwng allan gyda thwrf [iad
Disposion, dīs-plō'zhŭn, n. trais-ruthr-
Dispoil, dīs-pōil', vt. anrheithio, yspeilio
Disport, dīs-pōrt', n. difyrwch: v. chwareu, difyru; anlladu
Disposal, dīs-po'zāl, n. trefniad, triniad, rheoliad; aralliad
Dispose, dīs-poz', vt. tueddu; addasu; trefnu, dosparthu; cyflĕu; defnyddio. To dispose of, gwerthu; rhoddi; cael gwared o. To be disposed to, bod â'i fryd ar. To be disposed of, ar werth, i'w werthu
Disposition, dīs-po-zīsh'ŭn, n. trefniad, dosbarthiad; llywiad; gogwyddiad, cymhwysiad, tuedd, hwyl, tymmher, ansawdd, aniaeth, greddf
Disposess, dīs-pŭ-zĕs', vt. difeddiannu; difeddu [moladwy
Dispraisable, dīs-prā'zā-bl, a. anghan-
Dispraise, dīs-praz', n. anghlod, anfoliant, anair: vt. anfoli, goganu, beio; cabl [lledaenu
Dispread, dīs-prĕđ', vt. taenu ar led,
- Disprofit, dīs-prōf'it, n. afles, anfuđđ, colled [brawf
Disproof, dīs-prŭf, n. dadbrawf, gwrth-
Disproportion, dīs-pro-pō'r'shŭn, n. anngymesuraeth, annghyfartaledd; anngghymedroldeb: vt. annghydranu, anngghymesuro; annghyfartalu
Disproportionable, dīs-pro-pō'r'shŭn-ā-bl, Disproportionate, dīs-pro-pō'r'shŭn-at, a. annghydran, annghyfatebol
Disprovable, dīs-prŭ'vā-bl, a. gwrthbroadwy [brofi
Disprove, dīs-prŭw', vt. dadbrofi, gwrth-
Dispunishable, dīs-pŭn'īsh-ā-bl, a. anngghospadwy [treullio
Dispurse, dīs-pŭrs', vt. gwastraffu
Disputable, dīs-pu'tā-bl, a. dadleuadwy, ammheus [resymwr
Disputant, dīs-pu'tānt, n. dadleuwr, ym-
Disputation, dīs-pu-ta'shŭn, n. dadleuad, ymddadleuad
Disputations, dīs-pu-ta'shŭs, Disputative, dīs-pu'tā-tīv, a. dadleugar, ceccraidd, ymrysongar, croes
Dispute, dīs-put', n. dadl, ymryson, amrafael: v. ymbyncio, dadleu, ymryson; gwrthwynebu [bynciwr
Disputer, dīs-pu'tŭr, n. dadleuwr, ym-
Disqualify, dīs-kwōl'ī-fi, vt. anaddasu, anngghymwyso [trallodi
Disquiet, dīs-kwī'ĕt, vt. aflonyndu, blino,
Disquiet, dīs-kwī'ĕt, Disquietude, dīs-kwī'ĕ-tud, n. anesmwythder, aflonyddwch, anorphwysdra; cynhwrf, blinder
Disquisition, dīs-kwī-zīsh'ŭn, n. arholiad, ymchwiliad
Disregard, dīs-rī-gārd', n. diystyrwch, anfriad: vt. diystyru, bychanu
Disregardful, dīs-rī-gārd'fŭl, a. esgeuluso; dirmyglawn
Disrelish, dīs-rĕl'īsh, n. diflasdod; ffi-eiddrwydd; vt. diflasu; anhoffi
Disreputable, dīs-rĕp'u-tā-bl, a. anngghlodfawr, dibarch
Disreputation, dīs-rĕp-u-ta'shŭn, Disrepute, dīs-rī-put', n. anfri
Disrespect, dīs-rī-spĕkt', n. amnharch, drygfoes [foesgar, dibarchus
Disrespectful, dīs-rī-spĕkt'fŭl, a. an-
Disrobe, dīs-rob', vt. dađwisgo, dyosg, dihatru
Disruption, dīs-rŭp'shŭn, n. ymdoriad, ymrwygiad; gwahaniad
Dissatisfy, dī-sāt'īs-fi, vt. anfoddio, anfoddloni [chwilio
Dissect, dī-sĕkt', vt. difyru; manwl-

DIS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Dissection, dī-sēk'shūn, n. difyniad, difyniaeth

Disseize, dī-sīz', vt. difeddiannu, difeddu

Disseizee, dīs-ī-zī', n. un difeddiannedig

Disseizin, dī-sī'zīn, n. difeddiad, trais-difeddiad

Disseizor, dī-sī'zūr, n. difeddiannwr

Dissemblance, dī-sēm'blāns, n. annhebygrwydd

Dissemble, dī-sēm'bl, vi. ffugio, lledrithio; argelu. Dissembling, dauwynebog [ar led, lledu

Disseminate, dī-sēm'ī-nat, vt. hau, taenu

Dissemination, dī-sēm-ī-nā'shūn, n. heuad, taeniad [iad

Dissension, dī-sēn'shūn, n. annghydsyn-

Dissensious, dī-sēn'shūs, a. cynhenus

Dissent, dī-sēnt', n. annghydsyniad, annghytundeb; ymneillduad, neillduad: vi. annghytuno, annghydsynio; ymwahanu, ymneillduo: gwrthdybio. Dissenting-chapel, t̄y-cwrdd ymneillduwyr

Dissentaneous, dīs-ēn-tā'nī-ūs, a. annghytunol

Dissenter, dī-sēn'tūr, n. ymneillduwr

Dissentient, dī-sēn'shēt, a. annghydsyniol: n. ymneillduydd, nacāwr

Dissertation, dīs-ūr-tā'shūn, n. traith; ymresymiad [drygu

Disserve, dī-sūr', vt. aflesu, niweidio,

Disservice, dī-sūr'vīs, n. annghymwynas

Dissever, dī-sēv'ūr, vt. dadgysylltu, dyranu

Dissidence, dīs'ī-dēns, n. annghytundeb

Dissiliation, dīs-ī-līsh'ūn, n. ymdoriad

Dissimilar, dī-sīm'ī-lūr, a. annhebyg, amryfal, amryfeilryw, annghyfelyb

Dissimulation, dī-sīm-u-lā'shūn, n. rhagrith, ffugiad, lledrithiant

Dissipable, dīs'ī-pā-bl, a. gwasgaradwy

Dissipate, dīs'ī-pat, vt. chwala, gwasgaru, afradloni [iad; gwastraff

Dissipation, dīs-ī-pā'shūn, n. gwasgar-

Dissociate, dī-so'shī-at, vt. digyfeillio, digyfeuo [iad, gwahaniad

Dissociation, dī-so-shī-a'shūn, n. ysgardissolute, dīs'o-lut, a. penrydd, afradlawn, diffaith

Dissoluteness, dīs'o-lut-nēs, n. penryddid, oferedd

Dissolution, dīs-o-lū'shūn, n. ymddatodiad, toddiad, ymddodiad; diddymiad; gollyngiad; marwolaeth

Dissolvable, dī-zōl'vā-bl, Dissoluble, dīs'o-lu-bl, a. dattodadwy, dadmeradwy

Dissolve, dī-zōlv', v. toddi, dadleithio, ymollwng; dattod; digorffori; diweddu. To dissolve parliament, gollwng ymaith y senedd

Dissolve, dī-zōlv'ēt, n. dadmerydd, dadleithydd

Dissonance, dīs'o-nāns, n. annghydsainiad [annghyson

Dissonant, dīs'o-nānt, n. annghydsain,

Dissuade, dī-swad', vt. gwrthannog, gwrthgymhell [nghor

Dissuasion, dī-swa'zhūn, n. gwrthgy-

Dissyllable, dī-sīl'ā-bl, n. gair o ddwysill, dwysill

Distaff, dīs'tāf, n. cogail, cogeilyn

Distain, dīs-tān', vt. ystaenio, goliwio; diwyno

Distance, dīs'tāns, n. pellder, pelldra; cyfrwng: vt. pellāu, gadael ar ol. A great distance, hir-bell

Distant, dīs'tānt, a. pell, pellenig, annghysbell. Not distant, nid yn mhell

Distaste, dīs-tast', n. diflasrwydd: vt. diflasu; casāu; alaru [atgas

Distasteful, dīs-tast'fwl, a. ffaidd, diflas,

Distemper, dīs-tēm'pūr, n. gwst, anhwy, saldra: vt. annhymheru; annhrefnu

Distemperate, dīs-tēm'pūr-at, a. annghymedrol

Distemperature, dīs-tēm'pūr-a-tshu'r, n. annhumerusrwydd [ēangu

Distend, dīs-tēnd', vt. arledu, arlydanu;

Distention, dīs-tēn'shūn, n. llediad, arlediad, ēangiad

Distich, dīs'tik, n. pennill dwy fraich; cywydd deuair

Distil, dīs-tīl', v. dysdyllio; dyhidlo

Distillation, dīs-tī-lā'shūn, n. dysdylliad, defnyniad [dysdyllidy

Distillery, dīs-tīl'ūr-ī, n. dysdyllyddiaeth,

Distinct, dīs-tīngkt', a. eglur, amlwg; gwahannodol; croew

Distinction, dīs-tīngk'shūn, n. gwahaniaeth; rhagoriaeth [iaethol

Distinctive, dīs-tīngkt'īv, n. gwahan-

Distinctness, dīs-tīngkt'nēs, n. eglurder, manwl-nodiad, amlygrwydd

Distinguish, dīs-tīng'gwīsh, v. gwahaniaethu, dosparthu, dynodi; hynodi; enwogi [gwahanadwy

Distinguishable, dīs-tīng'gwīsh-ā-bl, a.

Distort, dīs-tōrt', vt. ḡwrygamu, camystumio [croesdroad

Distortion, dīs-tōr'shūn, n. camystun,

Distract, dīs-trākt', vt. aflonyddu, blino, gwallgofi. To be distracted, ynfydu

Distraction, dīs-trāk'shūn, n. annhrefn; gwallbwyll	Dive, div, vi. ymsuddo, dwfn-dreiddio, olrain
Distrain, dīs-tran', vt. gafaclu, atafaela	Diver, dī'vūr, n. ymsuddiwr; dwfn-dreiddiwr [lledwyo
Distrainable, dīs-tra'nā-bl, a. atafaeladwy	Diverge, dī-vūrj', vi. ymbellau, osgöi,
Distraint, dīs-trant', n. atafael, atafaeliad	Divergent, dī-vūr'jënt, a. ymbellaol, osgöawl [llawer
Distream, dīs-trīm', vi. llifo, dylifo, ffrydio	Divers, dī'vürz, n. amryw, amryfal, aml,
Distress, dīs-trēs', n. cyfyngder, ing; atafaeliad; helbul: v. arwasgu, gor-thrymu, b'ino, cystuddio, trallodu	Diverse, dī'vürs, a. gwahanol; annhebyg
Distressful, dīs-trēs'fwl, a. gofidus, gor-thrymderus, helbulus	Diversification, dī-vür-sī-fī-ka'shūn, n. amrywiad [hanredu
Distribute, dīs-trīb'ut, vt. rhanu, dosparthu; cyfranu, cyflëu	Diversify, dī-vür'sī-fi, vt. amrywio; gwa-Diversion, dī-vür'shūn, n. difyrwech; g'wyo; tröad o'r neilldu
Distribution, dīs-trī-bu'shūn, n. rhaniad; cyflëad; iawndrefniad; dosparthiad	Diversity, dī-vür'sī-ti, n. amryfeiliant, amrywiaeth [difyru, lloni
Distributive, dīs-trīb'u-tiv, a. cyfran-edigol; haelionus [ardal	Divert, dī-vürt', vt. troi o'r neilldu;
District, dīs'trikt, n. tiriogaeth; rhandir,	Divertive, dī-vürtiv, a. difyrus, difyrgar
Distrust, dīs-trüst', n. anhyder, anym-ddiried: vt. anymddiried, drwgdybio	Divertizement, dī-vür'tiz-mënt, n. difyrwech; adloniad
Distrustful, dīs-trüst'fwl, a. drwgdybus: pryderus [thruddo; terfyssgu	Divest, dī-vest', vt. dihatru, dyosg, difeddiannu [difuddiad
Disturb, dīs-türb', vt. aflonyddu, cy-Divesture, dī-vest'tshür, n. dyosgiad;	Dividable, dī-vi'dā-bl, Dividant, dī-vi'dänt, a. rhanadwy [gwahanu
Disturbance, dīs-tür'bäns, n. terfyssg, cynhwrf, cyffro, aflonyddwech	Divide, dī-vid', v. cyfranu; dosparthu;
Disunion, dīs-u'nī-ün, n. ysgariad; an-Disunite, dīs-u-nit', v. gwahanu, ysgaru, daduno [oliaeth	Dividend, dīv'i-dënd, n. rhan, rhandwy; tal-gyfran
Disunity, dīs-u'nī-ti, n. anundeb, anun-Division, dī-vi'diun, n. rhanwr, dosparthwr	Dividual, dī-vij'u-äl, a. rhanedig, dosparthedig
Disusage, dīs-u'zaj, n. anarferiad, anghynneffindra	Divination, dīv-i-na'shūn, n. dewiniaeth
Disuse, dīs-uz', vt. anarferu, diarferu	Divine, dī-vin', n. duwinydd, dewinydd: a. duwiol, duwinyddol, dewin: v. dewino, darogan; dyfalu
Disvaluation, dīs-väl-u-a'shūn, n. dibrisiad, saräd	Diviner, dī-vi'nür, n. dewin, daroganwr
Disvalue, dīs-väl'u, vt. dirmygu, bychanu	Divinity, dī-vin'i-ti, n. duwdod; duwinyddiaeth [ranedd
Disvouch, dīs-vüwtsh', vt. gwrthbrofi, anwirio, gwadu	Divisibility, dī-viz-i-bil'i-ti, n. hyd-Divisible, dī-viz'i-bl, a. rhanadwy
Ditch, dītsh, n. clawdd, ffos, camlas: v. cloddio. Ditch-dock, tafol Mair	Division, dī-viz'hūn, n. rhan, cyfran; rhaniad; cyfraniaeth; ymraniad
Ditcher, dītsh'ür, n. cloddiwr, ffosiwr	Divisor, dī-vi'zür, n. cyfranydd, rhaniedydd [ysgariaeth; llythyr ysgar
Dithyramb, dith'i-rämb, n. gwinn-gerdd, ofer-gân	Divorce, dī-vô'rs', vt. ysgar, gwahanu: n. Divorcement, dī-vô'rs'mënt, n. ysgariad
Ditto, dīt'o, ad. eto, yr un, yr un peth	Divulgate, dī-vül'gat, Divulge, dī-vülj', vt. cyhoeddi, dadgelu
Ditty, dīt'i, n. cân, canig. A sorrowful ditty, ewyn-gerdd	Divulsion, dī-vül'shūn, dadgysylltiad, n. dattodiad
Diuretic, di-u-rët'ik, a. troethbair	Dizen, dī'zn, vt. taclu, addurno, gwyachu
Diurnal, di-ür'näl, n. dyddlyfr: a. dyddiol, beunyddiol	Dizzard, dīz'ürd, n. ffol, cadafael, hurthgen, hurtyn
Diuturnity, di-u-tür'nī-ti, n. parausrwydd	Dizziness, dīz'i-nës, n. penysgafnder, madrondd
Divan, dī-vän', n. y prif-gyngor yn Nhwrci [gwahan-ranu	Dizzy, dīz'i, a. pensyfrdan, difedddl
Divaricate, di-vär'i-kat, v. fforchogi,	
Divarication, di-vär-i-ka'shūn, n. fforchogiad; ymraniad	

DOO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Do, d̄w, v. (did, done), gwneuthur, gwneud, gwnelyd. I have done, yr wyf wedi dibenu. How do you do? Sut yr ydych chiwi? That will do, gwna hwna y tro. Do not, peidiwch â. Do I? A ydwyf fi? To do well, llwyddo. Doings, gweithredoedd; trafterth; ystwr

Docible, dōs'ī-bl, Docile, dōs'īl, a. hydrin, hyddysg, hydyn

Docility, do-sīl'ī-tī, n. hyddysgedd, eorthfryd; gwaredd

Dock, dōk, n. llongborth; cloren march; tafol: vt. tori. Sour dock, surain y maes. Dock-yard, llong-orsaf

Docket, Doquet, dōk'ēt, n. hyfforddnod, cyfeirnod

Doctor, dōk'tūr, n. cadeirdraw, dysgawdwr, athraw

Doctrinal, dōk'trī-nāl, a. athrawiaethol

Doctrine, dōk'trīn, a. athrawiaeth, athronddysg [ysgrifenbrawf

Document, dōk'u-mēnt, n. addysgiad; Documental, dōk-u-mēn'tāl, a. hyfforddiadol; ardystiol [ochrog

Dodecagon, do-dēk'ā-gūn, n. dull deuddeg

Dodge, dōj, v. traws-ddadleu, ceuru, geirdrōi

Doe, do, n. ewig

Doff, dōf, vt. dadwisgo, dihatru; gohirio

Dog, dōg, n. ci; cian: v. dirgel-olrain.

Dog-briar, mieri Mair, rhôs Mair.

Dog-cheap, rhy isel-bris. Dog-days,

dyddiau'r cŵn. Dog-fish, môrgi,

penci. Dog-kennel, cynhordy, tŷ

cŵn. Dog-sleep, ffuant-gwsg, cwsg

ci. Dog-star, seren y ci

Doge, doj, n. penllywydd Venice gynt

Dogged, dōg'ēd, a. ystyfnig; ciaidd, sarug

Doggedness, dōg'ēd-nēs, n. ystyfnigrwydd; cieidd-dra, anhynawsedd

Dogger, dōg'ūr, n. ysgoren, llong fechan

Doggerel, dōg'ūr-ēl, a. gorwael, salw,

annghelfydd: n. priddest gwael neu

afreolaidd [brathlyd

Doggish, dōg'īsh, a. ciaidd, creulawn,

Dogma, dōg'mā, n. egwyddor sefydledig;

pwnc athrawiaethol

Dogmatical, dōg-māt'ī-kāl, a. hunan-

gryf, cyndyn [ddysg

Dogmatism, dōg'mā-tīzm, n. meistrol-

Dogmatist, dōg'mā-tīst, n. awduriaeth-

wr; dysgadwr pendant

Dogmatize, dōg'mā-tīz, vi. awdur-

iaethu; sicr-haeru

Doily, dōi'lī, n. math o liain

Doit, dōit, n. darn o arian

Dole, dol, n. cyfran, dogn; cwynfan

alaeth: vt. cyfranu, rhanu

Doleful, dol'fwl, Dolesome, dol'sūm, a.

galarus, trymllyd

Dolefulness, dol'fwl-nēs, n. alaethus-

rwydd, iradedd

Doll, dōl, n. delwan plentyn

Dollar, dōl'ūr, n. darn arian gwerth yn

nghylch 4s. a 6cē. [neu ofid

Dolorific, dōl-o-rīf'īk, a. yn achosi poen

Dolorous, dōl'o-rūs, a. alaethus; galarus;

dolurus [alaeth

Dolor, do'lūr, n. gofid; poen; galar,

Dolphin, dōl'fīn, n. môr hwch, dolphyn

Dolt, dolt, n. delff, penbwl, hurthgen

Doltish, dol'tīsh, a. delffaidd, hurt, pen-

bylaidd

Domain, do-man', n. treftadaeth, etifedd-

iaeth, tir meddiant; arglwyddiaeth

Dome, dom, n. cromen, tŵr bwaog

Domestic, do-mēs'tīk, a. tŷaidd, teulu-

aidd, cartrefol: n. teulu-was, gwas,

gweinydd [cartref

Domicil, dōm'ī-sīl, n. annedle, trigfa,

Dominate, dōm'ī-nat, v. gorthrechu,

darostwng; arglwyddiaethu

Domination, dōm'ī-nā'shūn, n. rheoliad,

arglwyddiaeth [arglwyddiaethu

Domineer, dōm'ī-nī'r', v. rhwystro, tra-

Dominical, do-mīn'ī-kāl, a. perthynol i'r

Arglwydd. Dominical-letter, llyth-

yren y Sul [Dominic

Dominican, do-mīn'ī-kān, a. o urdd

Dominion, do-mīn'yūn, n. llywodraeth,

arglwyddiaeth, rheolaeth, awdurdod

Domino, dōm'ī-no, n. cwewll mynach

Don, dōn, n. enwad uchelwr yn yr

Hispaen [doniad

Donation, do-nā'shūn, n. rhodd, anrheg;

Donative, dōn'ā-tīv, n. rhodd; rhodd

ddigyfrwng: a. rhoddedig

Done, dūn, pp.—Do

Donee, do-nī', n. derbyniwr rhodd

Donor, do'nōr, n. anrhegwr, rhoddwr

Doodle, dōw'dl, n. diogyn; oferwr, hurtyn

Doom, dōm, n. dedfryd, barn, brawd:

vt. barnu, dyfarnu, collfarnu. Doom's

day, dydd y farn, dydd brawd.

Doom's day book, cofrestr o etifedd-

iaethau. Doom's man, barnwr

Door, dō'r, n. drws, dōr; porth. Door-

frame, attegwisg drws. Door-keeper,

drysor, porthor. Door-post, gorsin,

post drws. Upper door-post, capan

drws, gwarddrws

- Doree, do'ra, n. yr eurgefn. Gelwir yn gyffredin John Doree (jaune doré)
- Doric, dôr'ík, a. Doraidd
- Dormant, dôr'mânt, a. yn cysgu; tan gudd, o'r golwg. Dormant tree, prif-drawst, swmer drws
- Dormer, dôr'mûr, n. ffenestr yn nen tŷ
- Dormitive, dôr'mî-tîv, n. meddyginiaeth cwsghar [hundy; hunfay meirw
- Dormitory, dôr'mî-tûr-î, n. ystafell gysgu,
- Dormouse, dôr'mûws, n. pathew
- Dorn, dôrn, n. math o bysgodyn
- Dorp, dôrp, n. pentref, cordref
- Dorsal, dôr'sâl, a. cefnol
- Dorser, dôr'sûr, n. cefn-gawell, baner
- Dose, dos, n. dogn : vt. dogni
- Dot, dôt, n. man, nôd : v. manu, nodi
- Dotage, do'taj, n. penwendid, lledfrydedd, gwallgof
- Total, do'tâl, a. gwaddolog
- Dotard, do'tûrd, Doter, do'tûr, n. tra-serchwr; un penwan
- Dote, dot, vi. gorhoffi, ffôl-serchu; ynfydu
- Dottard, dôt'ûrd, n. coeden a docir yn barâus
- Double, dúb'l, a. dyblyg, deublyg, dauddyblyg : v. plygu, dyblygu, deublygu; rhedeg a gwrthreddeg : n. plyg, dyblygiad, dill; cymaint arall. Double-meaning, mwysder
- Doublet, dúb'lét, n. math o wasgawd; par [aidd (£3. 4s.)
- Doubloon, dúb-lw'n', n. bath Hispaen
- Doubt, dūwt, v. ammau, petruso, rhuso : n. ammau, ammheuaeth; dadl
- Doubtful, dūwt'fwl, a. ammheuol, annily, petrusol [ddiammau
- Doubtless, dūwt'lés, ad. yn ddiau, yn
- Douceur, dū-sûr', n. gwobr; budr-wobr
- Dough, do, n. toes [dewr
- Doughty, dūw'tî, a. gwŷch, dewrwyeh,
- Doughy, do'î, a. toeslyd, fel toes
- Douse, dūws, n. trochiad : v. cernodio; rhoi trochfa
- Dove, dūv, n. colomen. Stock-dove, cuddan, ysguthan. Ring-dove, ysguthan gadwynog. Turtle-dove, turtur, colomen Fair. Dove-cot, colomendy
- Doveline, dūv'lik, a. colomenaidd, diniveid
- Dovetail, dūv'tal, n. math o gyswllt mewngwaith coed : vt. cysylltu
- Dowable, dūw'ā-bl, a. gwaddoladwy
- Dowager, dūw'a-jûr, n. gwraig weddw
- Dowdy, dūw'dî, n. benyw annhaclus ei gwisg
- Dower, dūw'ûr, Dowery, dūw'ûr-î, n. gwaddol, cynysgaeth, agweddi
- Dowerless, dūw'ûr-lés, a. digynysgaeth
- Dowlas, dūw'lās, n. math o liain cryf
- Down, dūwn, n. manblu, pân, plucan, goflew, plu'r gweunydd; gwastadedd; rhôs : ad. i lawr, i waered, obry, tu a'r llawr. Downs, noethdir, gwastad-dir
- Downcast, dūwn'kâst, a. prudd, digalon, crymedig [dinystr
- Downfall, dūwn'fôl, n. cwmp, codwm,
- Downhill, dūwn'hîl, n. gwaered, gorwaered, llethr, llechwedd
- Downright, dūwn'rit, a. noeth, amlwg; didwyll, onest
- Downward, dūwn'wûrd, a. tu â'r llawr
- Downward, dūwn'wûrd, Downwards, dūwn'wûrdz, ad. i lawr, i waered, tu ag i waered [esmwyth
- Downy, dūw'nî, a. pluaidd, mân-bluog;
- Dowse, dūws, n. cernod, dynod, bonclust : vt. cernodio
- Doxology, dôks-ôl'o-jî, n. mawl-wers, mawl-gân
- Doxy, dôk'sî, n. cyffoden, putain, dyhiren
- Doze, doz, vi. huno, lledgysgu, hepian : n. cwsg ysgafn, gogwsg
- Dozen, dūz'n, n. deuddeg, dwsin
- Doziness, do'zî-nés, n. cysgadrydd, syrthni [aidd
- Dozy, do'zî, n. cysglyd, syfrdan, marw-
- Drab, drâb, a. llwyd-wyn : n. budrogen
- Drachm, drâm, n. wythfed ran o wns
- Drachma, drâk'mâ, n. hen ddarn arian werth wyth ceiniog
- Draff, drâf, n. soeg, gweisgion, cibau, golehion, gwaddod
- Draffy, drâf'î, a. soeglyd, gwaddolyd
- Draft, drâft, n. cynllun, darlun; hawlysgrif; arian-ysgrif
- Drag, drâg, n. car llusg; tynfach : v. llusgo, dylusgo; tynu, rhwyd-dynu
- Draggle, drâg'l, v. diblo, dibl-lusgo. Draggletail, ysblabi
- Dragon, drâg'ûn, n. draig. Snapdragon, trwyn y llo. Dragon-fly, gwas y neidr
- Dragoon, drâ-gw'n', n. marchfilwr : vt. dirgymhell, gorfodi
- Drain, dran, n. dyfr-ffos, soch : v. dyhysbyddu, sychu, cwteru
- Drainable, dra'nâ-bl, a. dyhysbyddaawy
- Drainage, dra'naj, n. dyhysbyddiaeth
- Drake, drak, n. ceiliog hwyad, adiad, mailart [fed ran o wns
- Dram, drâm, n. trafllwnc o wirod; wyth-

DRO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;	Dresser, drēs'ūr, n. ceginffwrdd; gwisgwr
Drama, drām'ā, n. chwareu dynwaredol	Dressy, drēs'ī, a. gwisgwyeh
Dramatic, drā-māt'īk, a. chwaryddol	Drew, drŵ. pt.—Draw
Dramatist, drām'ā-tīst, n. awdwr chware-waith	Dribble, drīb'l, v. defnynu; dyboeri
Drank, drāngk, pt.—Drink	Dribblet, drīb'lēt, n. mân-ddyled
Drape, drap, v. gwneyd brethyn	Drier, drī'ūr, n. sychydd: a. sychach
Draper, drā'pūr, n. brethynwr, llieiniwr	Drift, drīft, n. amcan, nwyd, tuedd; lluchfa; cluder; croeslwybr: v. lluchio, lluwchio; gyru
Drapery, drā'pūr-ī, n. brethyniaeth; brethynau, llieiniau [iol	Drill, drīl, n. trwydden, ebill, trul; cor-nant; epa: vt. treulio; dysgu milwyr; goferu
Drastic, drās'tīk, a. cryf, nerthol, effeith-Draugh, drāf, n. golchion, soeg, sorod	Drink, drīngk, n. diod, llyn, gwirod: v. (drank, drunk) yfed; traflyneu; ym-ddiodi [yfed
Draught, drāft, n. traflwnc, llymaid; llynciad; arloesdy, geudy; tyn, tyniad, tynfa; arlun, cynllun; bras-gynllun; gwahan-lu; arian-ysgrif.	Drinkable, drīng'kā-bl, a. yfadwy, i'w
Draught-horse, march-tynu	Drip, drīp, n. dyferiad: vi. dyferu, defnynu. Dripping, toddion, dyferion. Dripping-pan, padell y toddion
Draughts, drāfts, n. math o chwareu	Drive, driv, (pt. drove, pp. driven) v. gyru, gwthio, ymlid. Driven snow, mân ôd
Draw, drō (drew, drawn), v. tynu, llusgo; arwain; llunio, llinellu	Drivel, drīv'l, n. glafoerion, ymboer; ynfydyn: vi. ymboeri; ynfydu
Drawback, drō'bāk, n. at-dal, at-daliad	Driveller, drīv'l-ūr, n. glafoerwr; un penwan
Drawbridge, drō'brīj, n. ysgrogell	Driver, drī'vūr, n. gyrwr, gyriedydd
Drawers, drōrz, n. pl. llodrau. Chest of drawers, llogell-gist	Drizzle, drīz'l, vi. defnynu, gwllith-wlawio. Drizzling weather, lleith-hīn
Drawing, drō'īng, n. tyniad; arlun, llun, darluniad [siared	Drizzly, drīz'li, a. mân-ddefnynog, defniog
Drawl, drōl, v. llusgo geiriau, trwm-	Dröil, drōil, vi. araf-weithio: n. diogyn
Drawn, drōn, pp.—Draw	Droll, drol, n. ysgentyn, digrifwas, cellweirwr: a. digrif, cellweirus, ysmala
Dray, dra, n. car, car hir, car trol	Drollery, drō'lūr-ī, n. arabedd, cymwedd
Drayman, drā'mān, n. cariwr, gyrwr trol	Dromedary, drūm'ī-dūr-ī, n. math o gammarch [diogyn
Drazel, drāz'ěl, n. budrogen, dwgan; dyhiren	Drone, drōn, n. begegwr, bychygyr;
Dread, drēd, n. ofn, arswyd, braw, dychryn: a. ofnadwy, arswydus, dychrynlyd: vt. ofni [irad	Dronish, drō'nīsh, a. diog, cysglyd
Dreadful, drēd'fŵl, a. erchýll, echryslawn,	Droop, drōp, vi. dihoeni, llipáu, methu
Dreadless, drēd'lēs, a. diofn, diarswyd; òn [vi. breuddwydio	Drop, drōp, n. dyferyn, dafn, defnyn; clust-dlysyn: v. dyferu, defnynu; syrthio; gadu
Dream, drīm (dreamt), n. breuddwyd:	Droplet, drōp'lēt, a. defnyn
Dreamer, drī'mūr, n. breuddwydiwr	Dropsical, drōp'sī-kāl, a. dyfrglwyfus
Dreamless, drīm'lēs, n. difreuddwydion	Dropsy, drōp'sī, n. y dyfrglwyf
Drear, drī'r, Dreary, drī'r'ī, a. hyll, erchýll, echrysol [yllod	Dropwort, drōp'würt, n. crogedyf, crogedan [sinidr
Dreariness, drī'r'ī-nēs, n. tywyllni, erch-Dredge, drēj, n. rhwyd llymeirch; cymysgedd: vt. treillio; blodio bwyd yn rhostio. Dredging-box, blawd-flwch, treill-flwch	Dross, drōs, n. sorod, sothach; gorferw;
Dreggy, drēg'ī, a. gwaddodlyd	Drossy, drōs'ī, a. sothachlyd, aumhur
Dregs, drēgz, n. pl. gwaddod, gwaelodion; gwehilion	Drought, drūwt, Drouth, drūwth, n. sychder, gwres; syched [sychedig
Drench, drēntsh, n. meddyglyn i farch: vt. mwydo; trwytho; trochi	Droughty, drūw'tī, a. sych-hinog, tesog
Dress, drēs, n. gwisg, gwisgiad, dillad, trwsiad; addurniad: v. gwisgo, dilladu; addurno, trwsio, trin; gwrteithio; cy-weirio, cyffeithio	Drove, drov, n. gyr, dēadell, cefnaint, mintai: pt.—Drive

Drover, drô'vûr, n. porthmon, gyrwr, gyriedydd [trochi	Duckling, dük'ling, n. hwyad ieuanc
Drown, drūwn, v. boddi, suddo, soddi, y gyflafan, llinos y dwfr	Duckweed, dük'wid, n. bwyd yr hwyaid,
Drowning, drūw'ning, n. bawdd, boddiad: vt. yn boddi [syrrhni	Duct, dükt, n. pibell; ffordd, llwybr
Drowsiness, drūw'zī-nēs, n. cysgadrwydd, hydyn	Ductile, dük'til, a. ystwyth, hyblyg,
Drowsy, drūw'zī, a. cysglyd, marwaidd	Ductility, dük-til'i-ti, n. ystwythdra
Drub, drüb, n. ffonod, llach, dyrnod, llab; vt. llabio, llachio, dulio, ffustio	Dudgeon, düj'ün, n. bidogan; drygnwyd, llid
Drudge, drúj, n. cystogwr, cystegwr; cystoges: vi. gwneyd gwaith gwael, cystogi [waith, cwst	Due, du, n. dyled; haeddiant; iawn; eiddo: a. dyledus, dyladwy; iawn; da; addas [dau
Drudgery, drúj'ür-i, n. caledwaith, budr-	Duel, du'él, n. ornest, ymladdiad rhwng
Drug, drüg, n. cyffyr meddygol; gwael-beth	Duellist, du'ë-list, n. ornestwr
Drugget, drüg'ët, n. math o frethyn	Duenna, du-ën'ä, n. hên lywyddes, hynafwraig [deulais
Druggist, drüg'ist, n. cyfferiwr	Duet, du-ët', Duetto, du-ët'o, n. cân
Druid, drū'id, n. derwydd	Dug, düg, n. teth; diden, did, bron: pt. & pp.—Dig
Druidical, drū'id'i-käl, a. derwyddawl	Duke, duk, n. duc, dug [iaeth
Druidism, drū'id-izm, n. derwyddiaeth, derwyddoniaeth	Dukedom, duk'düm, n. dugiaeth, duc-
Drum, drüm, n. tabwrdd, rhuglen: v. tabyrddu. Drum-major, prif-dabyrddwr. Drum-stick, tabyrdd-ffon	Dulcet, dül'sët, a. melyn, hyfryd, pêr, chweg [eiddiad, melysiad
Drummer, drüm'ür, n. tabyrddwr	Dulcification, dül-si-fi-ka'shün, n. perdulcify, dül'si-fi, Dulcorate, dül'ko-
Drunk, drüngk, a. meddw, brwysg: pp. —Drink [brwysgyn, diotwr	rat, v. melysu, pereiddo
Drunkard, drüng'kürd, n. meddwyn,	Dulcimer, dül'si-mür, n. dwsml
Drunken, drüng'kn, a. meddw, brwysg	Dullard, dül'ürd, n. penbwl, hurtyn, delff
Drunkenness, drüng'kn-ës, n. meddw-dod, brwysgedd	Dull, dül, a. hurt, syfrdan, synwyr-bwl; marwaidd, swrth; diflas; di-awch, pwl, di-ffin: v. hurtio, syfrdanu; pylu; trymâu [tywyllni
Dry, dri, a. sych (fem. sech), hysp (fem. hesp), sychlyd, sychedig; cräs: v. sychu; crasu; dyhsybyddu. Dry-eyed, llygadsych; dideimlad. Dry-land, sychdir, tir sych. Dry-salter, 'cig-halltwr. Dry-shod, troedsych	Dulness, dül'nēs, n. hurtrwydd; pylni
Dryness, dri'nēs, n. sychder, crasder	Dulocracy, du-lök'rä-si, n. goruch-reol-aeth, caethion
Dual, du'äl, a. perthynol i ddau, deuol	Duly, du'li, ad. yn ddyladwy, yn addas
Duality, du-äl'i-ti, n. deuad	Dumb, düm, a. mud, aflafar; dystaw, tawelog. A dumb person, mudan. He was struck dumb, aeth yn fud
Dub, düb, vt. urddo, urddasu, dyrchafu	Dumbness, düm'nēs, n. aflafaredd, mudanaeth
Dubious, du'bī-üs, a. ammhëius, petrus, annilys [ansicr	Dumfound, düm'füw'nd, Dumfounder, düm'füw'n-dür, vt. dystewi, dyrysu
Dubitable, du'bī-tä-bl, a. ammhëuadwy,	Dumous, du'müs, a. llawn perthi, mieriog
Dubitation, du-bi-ta'shün, n. ammhëuaeth, petrusder	Dumpish, düm'pish, n. dystaw-ddig, gosarug
Dublin, düb'lin, n. Dulyn [iol	Dumpling, dümp'ling, n. rholen, poten
Ducal, du'käl, a. perthynol i dduc, dug-	Dumps, dümps, n. ysmigwst
Ducate, du-kap', n. math o sidanwe	Dun, dün, a. gwineu-ddu, llwyd-ddu: n. ceispwl: v. dirgymbell, mynych ofyn dyled. Dun-bee, Dun-fly, clyryn llwyd
Ducate, dük'ät, n. bath tramor, yn werth yn arian, tu a 3s. 4c.; yn aur, 9s. 4c.	Dunce, düns, n. brebwl, delff, penbwl
Duchess, dütsh'ës, n. duges	Duncery, düm'sür-i, n. hurtrwydd, penbylni
Duchy, dütsh'i, n. tiriogaeth dug	
Duck, dük, n. hwyad, hwyaden: v. trochi, ymsuddo, taflu dan ddwfr.	
Ducking-stool, ystöl drochi	

EAR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Dung, dūng, n. tom, baw ; tail ; biswael, ebod : v. teilo, tomi, bisweilio ; gwr-teithio [carchar
Dungeon, dūn'jūn, n. daeardy, dyfngell,
Dunghill, dūng'hīl, n. tomen-dail
Dungy, dūng'ī, a. teilawg, tomlyd ; budr, aflan [ddegiaeth
Duodecimals, du-o-dēs'ī-mālz, n. deu-Duodecimo, du-o-dēs'ī-mo, a. deuddegplyg
Dupe, dup, n. dyn hydwyll, symlyn, gwirionyn : vt. twyllo, siom-ddenu
Duple, du'pl, a. deublyg, dyblyg
Duplex, du'plēks, a. dyblyg, cyfansawdd
Duplicate, du'pli-kat, n. adysgrifen, adlythyr : a. deublygol, dyblyg
Duplication, du-plī-ka'shūn, n. deublygiad : adluniad
Duplication, du'plī-ka-tshu'r, n. deublygiaeth, dyblygedd
Duplicity, du-plīs'ī-tī, n. dyblygrwydd, dau-wyneb [safadwy, cryf
Durable, du'r'ā-bl, a. parāus, paraol,
Durability, du'r-ā-bīl'ī-tī, n. parāusder
Durance, du'r'āns, n. carchariad, caethiwed, dalfa
Duration, du-rā'shūn, n. parād ; arosiad
Dure, du'r, vi. parāu, aros, sefyll
Dureless, du'r'lēs, a. dibara, darfodedig
Duress, du'r'ēs, n. carchariad ; trais-ddaliad
Durham, dūr'ām, n. Deifr, Dewyr
During, du'r'īng, pre. yn parāu ; tra parao, cyd ag, hyd tra [wch
Durity, du'r'ī-tī, n. caledrwydd, caled-Durst, dūrst, pt.—Dare [y nos
Dusk, dūsk, n. cyfnos, cyflychwyr, gwyll
Duskish, dūs'kīsh, Dusky, dūs'kī, a. godywyll, lled-dywyll
Duskishness, dūs'kīsh-nēs, n. tywyllni, lled-dywyllni
Dust, dūst, n. llwch, pylor ; meilon ; ffylor : v. dylychio ; llychwino, llychiannu

Dusty, dūs'tī, a. llychlyd, llychwin
Dutch, dūtsh, a. Is ellmynaid. The dutch language, yr Is-allmanaeg. Dutch-myrtle, mordwydd
Duteous, du'tshūs, Dutiful, du'tī-fwl, a. ufudd, gostyngedig
Dutifulness, du'tī-fwl-nēs, n. dyledgarweh ; ufudd-dod
Duty, du'tī, n. dyled, dyledswydd ; gwasanaeth ; daffar ; cyllid, toll, teyrnged, treth. On duty, yn nghyflawniad ei swydd
Duumvirate, du-ūm'vī-rat, n. llywodraeth ddeuol
Dwarf, dwārf, n. cor, coryn (fem. coren), nar ; pegor : a. coraidd
Dwarfish, dwār'fīsh, a. coraidd, naraidd
Dwell, dwēl (dwelt), vi. anneddu, trigo, trigiannu ; aros ; ymhelaethu. Dwelling, dwelling-place, annedd, preswylfod, tŷ, anneddfa, trigfa, preswylfa, cartref
Dwelt, dwēlt, pt. & pp.—Dwell
Dwindle, dwīn'dl, vi. dihoeni, gwanāu, gwywo
Dye, di, n. lliw, gne : vt. lliwio, lliwo. Dye-house, lliwdy. Dyer's weed, banadlos, eurfanadl
Dyer, di'ūr, n. lliwydd, lliwiwr
Dynasty, dīn'ās-tī, n. llin o freninoedd ; teyrnach ; rheolaeth
Dyscracy, dīs'krā-sī, n. anhawnt, drwg ansawdd corff
Dysentery, dīs'ēn-tūr-ī, n. clefyd y gwaed
Dysnoy, dīs'no-mī, n. annghyfraith ; drwg-lywiad
Dysopsia, dīs-ōp'shī-ā, n. byr olwg
Dyspepsia, dīs-pēp'shī-ā, n. annhreuliad bwyd yn y cylla [cnoi
Dysphagia, dīs-fā'gī-ā, n. anhawsder
Dysphonia, dīs-fo'nī-ā, n. attal dywediad
Dyspnœia, dīsp-nī-ā, n. diffyg anadl, byr anadl [dwr
Dysuria, dīs-u'r'ī-ā, n. y tostedd, attaj

E

EACH, ītsh, pro. pob, pob un. Each other, y naill y llall, eu gilydd. On each side, o'r ddeutu, ar bob ochr
Eager, ī'gūr, a. taer, awyddus ; awchus ; gwancus ; haerllug [chwant
Eagerness, ī'gūr-nēs, n. awydd ; dir-
Eagle, ī'gl, n. eryr (fem. eryres). Eagle-eyed, llygadlym, llygadgraif. Eagle-stone, eryrai, eryfaen

Eaglet, ī'glēt, n. eryran, cyw eryr
Ear, ī'r, n. clust, ysgyfarn ; twysen ; dolen : v. twysenu, hedeg ; hadu. To give ear, ymwrando. About one's ears, am ei ben. Having ears, clystiog. Ear-shot, yn nghyraedd y glust. Ear-ring, clust-dlws, clust-fodrwy
Earl, ūrl, n. iarll. Earl-marshal, swyddog milwrol

Earldom, ūrl'dūm, n. iarllaeth
 Earless, ī'r'lēs, a. diglust, heb glust
 Earliness, ūr'lī-nēs, n. cynarwch, boreuedd [ad. yn fore
 Early, ūr'lī, a. cynar; prydlawn; bore:
 Earn, ūrn, vt. ennill, elwa
 Earnest, ūr'nēst, a. difrif, prysur; diwyd, taer: n. ern, ernes, gwystl; difrifwch
 Earnestness, ūr'nēst-nēs, n. dyfalwch, awydd-fryd, taerineb
 Earth, ūrth, n. daear, tir, pridd; y llawr; daearen: v. priddo, claddu; daearu; ymddaearu. Earth-born, ganedig o'r pridd. Earth-worm, amwyden, abwydyn [priddlyd
 Earthen, ūr'thn, a. o'r pridd, priddol
 Earthenware, ūr'thn-wē'r, n. llestri pridd
 Earthliness, ūrth'lī-nēs, n. daearoldeb
 Earthling, ūrth'līng, n. bydol-ddyn
 Earthly, ūrth'lī, a. daearol, bydol
 Earthquake, ūrth'kwak, n. daeargryd, daeargryn [amnhur
 Earthy, ūr'thī, a. daearaidd, priddlyd;
 Earwig, ī'r'wīg, n. prif y glust
 Ease, iz, n. gorphwysdra, llonyddwch; rhwyddineb: vt. esmwytho; llinaru; cysuro. To give ease, esmwythâu
 Easel, ī'zł, n. attegwydd, arliwydd
 Easement, iz'mēnt, n. esmwythâd, ysgafnâd
 Easily, ī'zī-lī, ad. yn hawdd, yn esmwyth.
 Easily pleased, diddig, hyfodd
 Easiness, ī'zī-nēs, n. rhwyddydd, hwy-lusder; hynawsedd
 East, ist, n. dwyrain, codiad haul
 Easter, is'tūr, n. gwyl y Pasc, y Pasc
 Easterly, is'tūr-lī, a. dwyreiniol: ad. tu a'r dwyrain
 Eastern, is'tūr, a. dwyreiniol
 Eastward, ist'wūrd, ad. tu a'r dwyrain
 Easy, ī'zī, a. hawdd, esmwyth, rhwydd; hynaws; meddal. Of easy temper, hynaws, araf, dioddefgar
 Eat, it (pt. ate, eat, ēt; pp. eaten, ī'tn), vt. bwyta, ymborthi; difa, treulo, ysu.
 Eating-house, bwyt-ty
 Eatable, ī'tā-bl, a. bwytdawry: n. bwyd
 Eater, ī'tūr, n. bwytâwr; dyn glwth
 Eaves, ivz, n. bargod, bondo
 Eavesdrop, ivz'drōp, vi. clustfeinio dan fargod [wr chwedlau; clepiwr
 Eavesdropper, ivz'drōp-ūr, n. gwrandaw-
 Ebb, ēb, n. trai, adlif, mordrai, ertrai, dysdyll: vi. treio, adlifo; lleiâu
 Ebon, ēb'ūn, Ebony, ēb'ūn-ī, n. math o bren du caled o'r India

Ebionites, ēb'yūn-its, n. canlynwyr
 Ebion, y rhai a wrthodant bob efengyl ond yr eiddo Mathew [edd
 Ebriety, ī-brī'ī-tī, n. meddwod, brwysg-
 Ebriosity, ī-brī-ōs'ī-tī, n. ymroddiad i feddwdod
 Ebullition, ēb-ū-lish'ūn, n. gorferwad, crychias; cynhwrf
 Eccentric, ēk-sēn'trīk, a. gŵyrog, yn cilio oddiwrth y canolbwynt; afreol-aid; amnhwylllog; pengam
 Eccentricity, ēk-sēn-trīs'ī-tī, n. gŵyr-ogrwydd; gwallgofrwydd
 Ecclesiastes, ē-klī-zī-ās'tīz, n. llyfr y Pregethwr [gŵr eglwysig
 Ecclesiastic, ē-klī-zī-ās'tīk, n. eglwyswr,
 Ecclesiastical, ē-klī-zī-ās'tī-kāl, a. eglwysaidd, eglwysig
 Echinated, ī-kī'na-tēd, a. dreiniog, gwrychog [ddraenog
 Echinus, ī-kī'nūs, n. draenog; y môr-
 Echo, ēk'ō, n. adsain, dadsain, adlef, careg ateb: v. adseinio, dadseinio, adleisio [amlygiad, eglurâd
 Eclaircissement, ē-klēr'sis-mōng, n.
 Eclat, a-klō', n. dyscleirdeb; urddun-iant, clod [i ddewis
 Eclectic, ēk-lēk'tīk, a. dewisol; â hawl
 Eclipse, ī-klīps', n. diffyg; cil, cwmwl: v. peru diffyg; cymylu, tywyllu
 Ecliptic, ī-klīp'tīk, n. cylch y diffygion
 Eclogue, ēk'lōg, n. bugeilgerdd
 Economical, ēk-o-nōm'ī-kāl, a. teulu-wriaethol; cynil; diwastraff
 Economist, ī-kōn'o-mīst, n. cynilwr; iawn-drefnwr [cynilo
 Economize, ī-kōn'o-miz, v. trefnyddu;
 Economy, ī-kōn'o-mī, n. teuluyddiaeth; cynildeb
 Ecstasy, ēk'stā-sī, n. perlewyg, gorawen
 Ecstatic, ēk-stāt'īk, a. pēr-lesmeiriol, pēr-lewygol
 Ectype, ēk'tīp, n. adysgrifen; arlun
 Edacity, ī-dās'ī-tī, n. gwanc, glythni
 Edder, ēd'ūr, n. caead penclawdd
 Eddy, ēd'ī, n. cylchdroad dwfr neu wynt; gwrthlif: a. cylchdroawl; chwyrndroawl [dwfrglwyfus
 Edematouse, ī-dēm'ā-tūs, a. chwyddedig,
 Edentated, ī-dēm'tā-tēd, a. diddannedd
 Edge, ēj, n. min; awch; ymyl, cwr, ochr, goror: v. minio, awchu, hogi; cilio ymaith. To set the teeth on edge, peru y ddeincod. Edged tools, offerynau awch. A two-edged sword, cledddy dau-finiog

EIG pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Edgeless, ɛj'lēš, a. pṵl, difn, di-awch

Edgewise, ɛj'wiz, ad. tu ar min

Edible, i'dī-bl, a. bwytdwy, a. ellir ei fwyta [hoeddiad

Edict, i'dīkt, n. deddf gyhoedd, cy-

Edification, ɛd-i-ft-ka'shūn, n. adeilad- aeth; addysgiad [waith

Edifice, ɛd'i-fis, n. adail, adeilad, adeil-

Edify, ɛd'i-fi, vt. adeiladu, addysgu; darbwyllo

Edile, i'dil, n. enw swyddog Rhufeinig

Edinburgh, ɛd'in-būrg, n. Eiddin, Edyn; Castell y Morwynion

Edit, ɛd'it, vt. darparu gwaith i'r wasg

Edition, i-dīsh'ūn, n. argraffiad

Editor, ɛd'i-tūr, n. golygydd

Editorial, ɛd-i-tō'r'i-āl, a. arolygawl

Educate, ɛj'u-kat, vt. meithrin; addysgu; hyfforddi

Education, ɛj-u-ka'shūn, n. dysg, addysg, addygiad [dangos

Educe, i-dus', vt. dwyn neu dynu allan,

Eduction, i-dūk'shūn, n. dygiad allan, amlygiad [iad, pereiddiad

Edulcoration, i-dūl-ko-ra'shūn, n. melys- Eel, il, n. llysŵen (pl. llysŵod)

Effable, ɛf'ā-bl, a. hydraeth, traethadwy, hyson [dilēu

Efface, ɛ-fas', vt. dinystro, diddymu;

Effect, ɛ-fɛkt', n. effaith, canlyniad; lles, budd; ystyr, amcan, dyben, perwyl: vt. effeithio, achosi; arlwyddo; dwyn i ben; digoni; cyflawni, cwblāu. Effects, da, daoedd, eiddo

Effectible, ɛ-fɛk'ti-bl, a. effeithiadwy, gwneuthuradwy [grymus

Effective, ɛ-fɛk'tiv, a. effeithiol; galluog,

Effectless, ɛ-fɛkt'lɛš, a. dieffaith, dirym, difudd

Effector, ɛ-fɛk'tūr, n. effeithiwr, achosydd

Effectual, ɛ-fɛk'tshu-āl, a. effeithiol, gorol, achosol; digonol

Effectuate, ɛ-fɛk'tshu-at, vt. effeithio, achosi, dwyn i ben

Effectuation, ɛ-fɛk'tshu-a'shūn, n. effeithiolaeth, digoniant

Effeminacy, ɛ-fɛm'i-na-sī, n. masweddra, mwythusder

Effeminate, ɛ-fɛm'i-nat, a. merchedaidd, benywaidd: vt. masweddu, gwreigeiddio

Effervesce, ɛf-ūr-vɛs', vi. dyferwi, ymgynhyrfu [ymgynhyrfiad

Effervescence, ɛf-ūr-vɛs'ɛns, n. dyferwiad,

Effete, ɛ-fit', a. meithiantlyd, gwanlyd

Efficacious, ɛf-i-ka'shūs, a. effeithiol

Efficacy, ɛf'i-ka-sī, n. effeithioldeb

Efficiency, ɛ-fīsh'ɛns, n. effeithiad, achosiad; grym [nerthog

Efficient, ɛ-fīsh'ɛnt, a. effeithiol, achosol,

Effigy, ɛf'i-jī, n. llun, eilun, delw, dy- luniad [tarddiad

Efflorescence, ɛf-lo-rɛs'ɛns, n. blodeuad;

Efflorescent, ɛf-lo-rɛs'ɛnt, a. blodeuog, blodeuwedd [tarddiad

Effluence, ɛf'lu-ɛns, n. dylifiad, dulliad,

Effluent, ɛf'lu-ɛnt, a. dylifol, ffrydiol, tarddiadol

Effluvium, ɛ-flu'vī-ūm (pl. effluvia, ɛ-flu'vī-ā), n. chwys hedion, chwys- dardh, arogl-hedion, sawr-hedion, mŵs

Efflux, ɛf'lüks, n. ffrydiad, dylifiad, rhediad [gwthio

Efforce, ɛ-fō'rs', vt. dirio, dirgymhell;

Effort, ɛf'urt, n. dyrawr, cais, hwp, hypynt, ymdrech, egni. To make an effort, cynyg ymdrech, ymegnio

Effusion, ɛ-fōsh'ūn, n. cloddiad, paliad

Effrontery, ɛ-frūn'tūr-i, n. digywilydd- dra, anfoes [llewyrchiad

Effulgence, ɛ-fūl'jɛns, n. arddisclairdeb;

Effulgent, ɛ-fūl'jɛnt, a. gloew, disclaer; llewyrchus [colli

Effuse, ɛ-fuz', v. tywallt ar led; gollwng;

Effusion, ɛ-fu'zhūn, n. tywalltiad; gwastraffiad

Eft, ɛft, n. genau goeg, budr-chwilen

Egestion, i-jɛs'tshūn, n. carthiad y corff

Egg, ɛg, n. wy: vt. cyffrōi, anog, cymhell, symbylu, gwthio, gyru, cynhyrfu. Addled egg, wy clwc. Egg-shell, plisgyn wy

Eglantine, ɛg'lān-tin, n. mieri Mair, dyrysiēn bér. Eglantine berries, egroes. Wild eglantine rhôs y cwn

Egotism, ɛg'o-tizm, n. myfiaeth, hunan-oliaeth [ganmolydd

Egotist, ɛg'o-tist, n. myfiwr, hunan-

Egotistical, ɛg-o-tis'ti-kāl, a. hunanfalech

Egotize, ɛg'o-tiz, vi. myfio, hunanfoli

Egregious, i-grī'jī-ūs, a. nodedig, hynod; gwrthun [rwydd, aruthredd

Egregiousness, i-grī'jī-ūs-nɛš, n. hynod-

Egress, i'grɛš, Egression, i-grɛsh'ūn, n. mynediad allan, ymadawiad

Egret, i'grɛt, n. aderyn y bwn

Egriot, i'grī-ūt, n. math o surianen

Egyptian, i-jīp'shān, n. Aiphtwr: a. Egypt, i'jīpt, n. yr Aipht [Aiphtaid

Eh, a, int. ow! och fi! ha!

Eight, a, a. wyth [ar bymtheg

Eighteen, a-tin', a. deunaw, tri (fem. tair)

Eighteenth, a-tiñth', a. deunawfed

Eighth, atth, a. wythfed
 Eightieth, a'ti-éth, a. pedwar-ugeinfed
 Eighty, a'ti, a. pedwar ugain
 Eigne, a'nī, a. cyntafanedig
 Eisel, i'sél, a. gwinegr, aesel; surbeth
 Either, i'thūr, a. un o'r ddau, y naill neu y llall: con. naill ai
 Ejaculate, i-jäk'u-lat, v. saethu, ergydio; saeth-weddio; gwaeddi
 Ejaculation, i-jäk-u-la'shün, n. gwaedd, saethweddi; ergydiad
 Ejaculatory, i-jäk'u-la-tür-i, a. saethol; diragfyfyr [didyo
 Eject, i-jëkt', vt. bwrw allan, tafu allan;
 Ejection, i-jëk'shün, n. bwriad allan; didyad
 Ejectment, i-jëkt'mënt, n. ysgrifen didyad
 Eke, ik, vt. estyn allan; cyflenwi: ad. hefyd, heblaw hyn, yn mhellach, gyda hyny, yn yr un modd
 Elaborate, i-läb'o-rat, a. cywrain, manwl; llafur-fawr: vt. llafurio, ymboeni
 Elance, i-läns', vt. bwrw allan, saethu allan
 Elaphine, ël'ä-fīn, a. perthynol i'r carw
 Elapse, i-läps', vi. myned heibio, dianc, ymlithro, ffoi [ystwyth
 Elastic, i-läs'tik, a. gwrthneidiol; twythol,
 Elasticity, i-läs-tis'i-ti, n. ystwythder
 Elate, i-lat', a. derchafedig, uchelfrydig, penuchel: vt. dyrchafu; balchio
 Elation, i-la'shün, n. ymfalchiad, ymchwydd
 Elbow, ël'bo, n. penelin, clin; plyg; ongl. Elbow-chair, cadair ddwyfraich. Elbow-room, lle i droi; rhyddid
 Elder, ël'dür, n. henuriad, henadur, hynaf-wr; ysgawen: a. hÿn, hynach, heneiddiach: cd.—Old. Dwarf elder, ysgaw Mair
 Elderly, ël'dür-lī, a. henaidd, oedranus
 Eldership, ël'dür-shīp, n. henaduriaeth
 Eldest, ël'dëst, a. hynaf, heneiddiaf, henaif: sd.—Old [alan
 Elecampane, ël-i-käm-pan', n. march-
 Elect, i-lëkt', vt. ethol, dewis: a. ethol-
 edig, detholedig. The elect, yr ethol-
 edigion [edigaeth
 Election, i-lëk'shün, n. etholiad, ethol-
 Elective, i-lëk'tiv, a. etholiadol, dewis-
 iadol. Elective franchise, etholfraint
 Elector, i-lëk'tür, n. etholwr, dewisydd
 Electoral, i-lëk'to-räl, a. etholyddawl
 Electorate, i-lëk'to-rat, n. ardal-etholydd,
 etholyddiaeth [elydr
 Electre, i-lëk'tür, n. gwefr, ystor coeth;

Electric, i-lëk'trik, a. trydanol. Electric fluid, lluchiasan
 Electrical, i-lëk-tri'käl, a. trydanol
 Electrician, i-lëk-tri'sh'än, n. trydanwr
 Electricity, i-lëk-tris'i-ti, n. trydaniaeth
 Electrify, i-lëk'tri-fi, vt. trydanu. Elec-
 trifying machine, peiriant trydanol
 Electuary, i-lëk'tshu-ür-i, n. cyffaith; cymysgedd tew [elusenol
 Eleemosynary, ël-i-möz'i-nür-i, a.
 Elegance, ël'i-gäns, n. dillni, tlysni, prydfertwhch [wych; hyawdl
 Elegant, ël'i-gänt, a. dillynaidd, gor-
 Elegiac, ël-i-jí'äk, a. alaethol, galarnadol
 Elegiast, ël-i-jí'äst, Elegist, ël'i-jist, n. ysgrifenydd marwnadau
 Elegy, ël'i-jī, n. marwnad, galarnad
 Element, ël'i-mënt, n. elfen, elfydd; egwyddor
 Elemental, ël-i-mën'täl, Elementary, ël-i-mën'tür-i, a. elfenol, elfyddol; egwyddorol; dechreuol, gwreiddiol
 Elench, i-lëngk', n. cyfrwys ddadl, twyll ddadl
 Elephant, ël'i-fänt, n. eliphant, cawrfil
 Elephantine, ël-i-fäü'tin, a. cawrfilaidd
 Elevate, ël'i-vat, vt. dyrchafu, urddasu; lloni: a. dyrchafedig, uchel
 Elevation, ël-i-va'shün, n. dyrchafiad;
 Eleven, i-lëv'n, a. un-ar-ddeg [uchder
 Eleventh, i-lëv'nth, a. unfed-ar-ddeg
 Elf, ëlf (pl. elves), n. ellyll, anysbryd, diafol. Elf-lock, cudyn yr ellyll
 Elfin, ël'fīn, Elfish, ël'fish, a. ellyllaidd
 Elicit, i-lis'it, vt. dwyn i oleuni, eglurâu
 Elicitation, i-lis-i-tä'shün, n. eglurâd trwy weithred
 Elide, i-lid', vt. chwilfriwio, dinystrio
 Eligibility, ël-i-jī-bil'i-ti, n. dewisoldeb, dymunoldeb, rbagoriaeth [munol
 Eligible, ël'i-jī-bl, a. dewisiadwy; dy-
 Eliminate, i-lim'i-nat, vt. gollwng yn rhydd, rhyddâu [gwrthodiad
 Elimination, i-lim-i-na'shün, n. deoliad;
 Elinguid, i-ling'gwid, a. mud. dilafar, affafar [wahaniad
 Eliquation, ël-i-kwa'shün, n. tawdd-
 Elision, i-lizh'ün, n. toriad ymaith. Mark of elision, or apostrophe ('), sillgoll
 Elite, ë-lit', n. pl. dewisolion
 Elixation, i-lik-sä'shün, n. araf-ferwad
 Elixir, i-lik'sür, n. sylwedd-lyn; meddyg-
 Elk, ëlk, n. math o garw mawr [lyn
 Ell, ël, n. llathen a phedwarran
 Ellipsis, ë-lip'sis (pl. ellipses, ë-lip'siz), n. dull hirgrwn; diffyg, agen

EMB pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄vk=took ;	
Elliptical, ē-līp'tī-kāl, a. hirgrynoi ; diffygiol ; ammheuol	Embalm, ěm-bām', vt. perarogli, per- eneinio [hwylio
Elm, ělm, n. llwyf, llwyfan. Witch-elm, llwyfanen lyfuddail	Embargo, ěm-bār'go, n. gwaharddiad i
Elocution, ěl-o-ku'shūn, n. ffraethoneg, parabledd ; arauthyddiaeth	Embark, ěm-bār'k', v. myned, neu osod ar long ; hwylio ; ymrwymo ; ymosod ar
Elodes, ī-lo'dīz, n. chwys glefyd	Embarkation, ěm-bār-ka'shūn, n. ar- hwyliad, cychwyniad [dyrysu
Elongate, ī-lōng'gat, vt. hwyāu, estyn ; dychwelyd [hwyād, pellād	Embarrass, ěm-bār'ās, vt. rhwystro,
Elongation, ī-long-ga'shūn, n. estyniad,	Embarrassment, ěm-bār'ās-mēnt, n. cyfyng-gynghor [diraddu
Elope, ī-lop', vi. diane, encilio ; rhedeg i bant yn ddirgel [ymadawiad	Embase, ěm-bas', vt. llygru, gwaethu,
Elopement, ī-lop'mēnt, n. enciliad, ffōad,	Embassador, ěm-bās'ā-dūr, Embassy, ěm'bās-ī, n. cenadwriaeth, cenadwri, cenadiaeth.—Ambassador
Elops, ī'lōps, n. math o bysgodyn	Embattle, ěm-bāt'l, vi. byddino, llueddu
Eloquence, ěl'o-kwēns, n. hyawdledd, ffraethineb [hyawdl	Embay, ěm-ba', vt. llochi, cornelw, cil- fachu ; trochi [harddu, gwycho
Eloquent, ěl'o-kwēnt, a. parablus, ffraeth,	Embellish, ěm-bēl'ish, vt. addurno,
Else, ěls, a. all, arall : ad. os amgen, pe amgen, onidē, oni bai hyny	Embellishment, ěm-bēl'ish-mēnt, n. addurn, hardd-wisgiad
Elsewhere, ěls'whē'r, ad. mewn lle arall	Embers, ěm'būrz, n. marwor, marwydos, lludw, ulw. Ember-days, dyddiau y lludw. Ember-week, wythnos y cyd- goriau
Elucidate, ī-lu'sī-dat, vt. eglurāu, amlygu	Embezzle, ěm-bēz'l, vt. celcio, darn- guddio, dwyn y peth a roddwyd dan ymddried iddo
Elucidation, ī-lu-sī-da'shūn, n. eglurād, amlygiad	Embezzlement, ěm-bēz'l-mēnt, n. darn- guddiad, afradiad
Elucidator, ī-lu'sī-da-tūr, n. eglurāwr	Emblaze, ěm-blaz', Emblazon, ěm- bla'zn, vt. addurno ; llunio arfau bonedd
Elucubration, ī-lu-ku-brā'shūn, n. nos- gyfansoddiad [ochel	Emblem, ěm'blēm, n. arwyddlun
Elude, ī-lud', vt. gochelyd, cyfrwys-	Emblematical, ěm-blī-māt'ī-kāl, a. ar- wyddlunol, arwyddlol
Eludible, ī-lu'dī-bl, a. gocheladwy	Emblems, ěm'bl-mēnts, n. pl. ffrwyth llafurdir, cnwd
Elumbated, ī-lūm'ba-tēd, a. gwan yn yr arenau [ystryw	Embody, ěm-bōd'ī, vt. corffori
Elusion, ī-lu'zhūn, n. cyfrwys-ocheliad,	Embolden, ěm-bol'ōn, vt. hyfāu, ēoni, calonogi [gorymddwyn
Elusive, ī-lu'sīv, Elusory, ī-lu'sūr-ī, a. gochelus, hocedus	Embolism, ěm'bo-līzm, n. dysoddiad, y
Elute, ī-lut', Elutriate, ī-lu'trī-at, vt. golchi ymaith, glanāu, puro ; hidlo	Emboss, ěm-bōs', vt. boglynu ; amgāu
Eluxate, ī-lūk'sat, vt. dadgymalu	Embow, ěm-bo', vt. crymu, bwāu ; mydu
Elver, ěl'vūr, n. mân lyswēn	Embowel, ěm-būw'ēl, vt. tynu perfedd, diberfeddu
Elves, ělvz, n. pl.—Elf [hyfrydlawn	Embrace, ěm-bras', vt. cofleidio, breich- eidio : n. cofleidiad, gwasgiad
Elysian, ī-līzh'yān, a. paradwysaidd,	Embrasure, ěm-bra'zhūr, n. saeth-dwll
Elysium, ī-līzh'yūm, n. hyfryd-ddolydd	Embrocate, ěm'bro-kat, vt. twymolchi, twymrwbio
Emaciate, ī-mā'shī-at, v. teneuo, culāu, curio ; gwastio [ffrydiol	Embrocation, ěm-bro-ka'shūn, n. twym- fwydiad, golchdrwyth [brodio
Emanant, ěm'ā-nānt, a. deillio, tarddiol,	Embroider, ěm-brōī'dūr, vt. brwydweithio,
Emanate, ěm'ā-nat, vi. deillio o, dylifo o	Embroidery, ěm-brōī'dūr-ī, n. brodiad, brwydwaith [afionyddu
Emanation, ěm-ā-na'shūn, n. deilliad, tarddiad	Embroil, ěm-brōīl', vt. enyn terfysg,
Emanative, ěm'ā-na-tīv, a. deilliol	
Emancipate, ī-mān'sī-pat, vt. breinnio, digaethu, rhydd-ollwng, rhyddāu	
Emancipation, ī-mān-sī-pa'shūn, n. rhyddfrenniad ; gwaredred	
Emasculate, ī-mās'ku-lat, vt. dyspaddu, anwrio ; amrywio	
Emasculation, ī-mās-ku-la'shūn, n. an- wriad, dyspaddiad [sypio	
Embale, ěm-bal', vt. cydrwymo, cyd-	

Embrotel, ẽm-brõth'ẽl, vt. cau o fewn puteindy
 Embryo, ẽm'brĩ-o, n. cynffurf, milrith, llysrith, anelwig ddefnydd; peth anorphen [diwygiad
 Emendation, ẽm-ẽn-da'shũn, n. gwellåd,
 Emendator, ẽm'ẽn-da-tũr, n. gwellåwr, diwygiwr
 Emerald, ẽm'ũr-æld, n. gwyrddfaen
 Emerge, ĩ-mũrj', vi. deilliaw o
 Emergency, ĩ-mũr'jẽn-sĩ, n. deilliad; dirdro, dirni, diffyg
 Emergent, ĩ-mũr'jẽnt, a. deilliol
 Emerods, ẽm'ũr-õdz, n. clwyf y marchogion, lledewigwst
 Emersion, ĩ-mũr'shũn, n. dadsuddiant
 Emery, ẽm'ũr-ĩ, n. mw'n yn cynwys clai, callestre, a haiarn [a. cyfogol
 Emetic, ĩ-mẽt'ĩk, n. cyfogydd, carthlyn :
 Emication, ẽm-ĩ-ka'shũn, n. gwreichiant
 Emigrant, ẽm'ĩ-grãnt, n. ymfudwr, ymgiliwr : a. crwydrol [mudo
 Emigrate, ẽm'ĩ-grat, vi. symud trigias,
 Emigration, ẽm-ĩ-gra'shũn, n. ymfudiad
 Eminence, ẽm'ĩ-nẽns, n. rhagoriaeth, hynodedd, enwogrwydd; uchedd, ar-ucheledd; copa, pen
 Eminent, ẽm'ĩ-nẽnt, a. uchel, enwog, hynod, ardderchog
 Emissary, ẽn'ĩ-sũr-ĩ, n. cenadwr; cẽlgenad, yspiwr [fwriad allan
 Emission, ĩ-mĩsh'ũn, n. anfoniad neu
 Emit, ĩ-mĩt', vt. rhoddi neu fwrw allan
 Emmet, ẽm'ẽt, n. morgrugyn
 Emmew, ẽ-mũ', vt. cau i fewn, argâu
 Emollient, ĩ-mõl'yẽn-sĩ, n. mwytthedd, meddaledd [tynerol
 Emollient, ĩ-mõl'yẽnt, a. meddalaol,
 Emollition, ẽm-õ-lĩsh'ũn, n. tyneriad, ystwythiad [elw, ennil
 Emolument, ĩ-mõl'u-mẽnt, n. budd, cẽd,
 Emotion, ĩ-mõ'shũn, n. cyffroad, ysgogiad, cynhyrfiad [pawlwãnu
 Empale, ẽm-pal', vt. argâu, pawlgâu;
 Empalement, ẽm-pal'mẽnt, n. argaead; pawl-waniad
 Empeople, ẽm-pĩ'pl, vt. pobli, poblogi
 Emperor, ẽm'pũr-ũr, n. amherawdwr, ymherawdwr, unben, archdeyrn
 Emphasis, ẽm'fã-sĩs (pl. emphases, ẽm'fã-sĩz), n. pwyslais, dirlais
 Emphatic, ẽm-fãt'ĩk, Emphatical, ẽm-fãt'ĩ-kãl, a. arnodol, arbenodol, traphwysig; grymws, nerthol
 Emphysematous, ẽm-fĩ-sĩ'mã-tũs, a. chwyddedig

Empire, ẽm'pĩ'r, n. amherodraeth
 Empiric, ẽm-pĩr'ĩk, n. coegfeddyg, crachfeddyg [crachfeddygol
 Empirical, ẽm-pĩr'ĩ-kãl, a. coegfeddygol,
 Empiricism, ẽm-pĩr'ĩ-sĩzm, n. crachfeddygiaeth [dwbio
 Emplaster, ẽm-plãs'tũr, vt. plastro,
 Emplastic, ẽm-plãs'tĩk, a. glynol, eliol, glydiog [huddo
 Emplead, ẽm-plĩd', v. arddadlu; cy-
 Employ, ẽm-plõĩ', vt. rhoi gwaith i; gorchwylâu; arferu, defnyddio. To employ one's time, treulo ei amser
 Employ, ẽm-plõĩ', Employment, ẽm-plõĩ'mẽnt, n. gorchwyl, galwad, gwaith; gwasanaeth, galwedigaeth, swydd; defnyddiad
 Employer, ẽm-plõĩ'ũr, n. rhoddwr gwaith; cyflogwr [llygru
 Empoison, ẽm-põĩ'zn, vt. gwenwyno,
 Emporium, ẽm-põ'r'ĩ-ũm, n. prif-farchnadfa
 Empress, ẽm'prẽs, n. amherodres
 Emprise, ẽm-prĩz', n. anturiaeth
 Emptiness, ẽm'tĩ-nẽs, n. gwagder, gorgagedd, coegedd
 Emption, ẽm'shũn, n. pryniad; rhyddåd
 Empty, ẽm'tĩ, a. gwag, gorgag, coeg : v. arllwys, gwagâu; dyspyddu; difuddio
 Emphyreal, ẽm-pĩr'ĩ-ãl, a. uwchwybrenol, wybrol
 Emphyrean, ẽm-pĩr'ĩ-ãn, n. nef y nefoedd
 Emphyrosis, ẽm-pĩ-ro'sĩs, n. goddaith, cydosgiad
 Emu, ĩ'mu, n. estrys y deheu
 Emulate, ẽm'u-lat, vt. cydorchestu; cenfigenu; efelychu [cydymdrech
 Emulation, ẽm-u-la'shũn, n. cydymgais,
 Emulator, ẽm-u-la'tũr, n. cydymgeiswr
 Emulgent, ĩ-mũl'jẽnt, a. sugnawl; dyhysbyddol [trechgeisiol
 Emulous, ẽm'u-lũs, a. awyddus i ragori;
 Emulsion, ĩ-mũl'shũn, n. meddyg-laeth
 En-, em-, im-, px. yn arwyddo gwneuthuriad; am-
 Enable, ẽn-a'bl, vt. nerthu, galluogi
 Enact, ẽn-ãkt', vt. deddfu, sefydlu, gosod
 Enallage, ĩ-nãl'ã-jĩ, n. newidiad geiriau
 Enambush, ẽn-ãm'bũsh, vt. cynllwyn; dirgelu
 Enamel, ẽn-ãm'ẽl, vt. arlliwio, amliwio : n. arlliw, amliwriad
 Enamour, ẽn-ãm'ũr, vt. enyn cariad
 Enarration, ẽn-ã-ra'shũn, n. mynegiad adroddiad [caethiwo
 Encage, ẽn-kaj', vt. cau i fynu, argâu;

ENF	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;	Endamage, ɛn-dām'aj, vt. niweidio, colledu, aflesu [turio
Encamp, ɛn-kāmp', v. gwersyllu		Endanger, ɛn-dan'jūr, vt. peryglu, an-
Encampment, ɛn-kāmp'měnt, n. gwersyll, gwersyllt, lluesty		Endangerment, ɛn-dan'jūr-měnt, n. perygl, enbydrwydd
Encephalgia, ɛn-sɛf-āl'ji-ā, n. dolor yn y pen [cyffröi		Endear, ɛn-dī'r', vt. anwylâu, anwylô
Enchafe, ɛn-tshaf', vt. llidio, cynhyrfu		Endearment, ɛn-dī'r'měnt, n. anwylder, carüeidwch
Enchain, ɛn-tshan', vt. cadwyno, tido. rhwymo [hudo serch		Endeavour, ɛn-děv'ūr, n. cais, egni, ymdrech, llafur: v. egniô, ymegniô, ymgeisio
Enchant, ɛn-tshānt', vt. swyno, cyfareddu		Endemial, ɛn-dī'mī-āl, Endemic, ɛn-dēm'ik, a. perthynol i ryw wlad, lle, neu genedl
Enchanter, ɛn-tshān'tūr, n. swynwr, hudolwr [edd, hudoliaeth		Endenize, ɛn-děn'iz, Endenizen, ɛn-děn'ī-zn, vt. rhyddâu, breinnio
Enchantment, ɛn-tshānt'měnt, n. cyfar-		Endite, ɛn-dit', vt. cyfansoddi; traethu sylwedd llyfr
Enchantress, ɛn-tshān'trēs, n. dewines, hudoles [mewn aur, gordlysâu		Endive, ɛn'div, n. ysgall y meirch
Enchase, ɛn-tshas', vt. gosod tlysau		Endless, ɛnd'lēs, a. diddiwedd, diderfyn, didranc
Encircle, ɛn-sūr'kl, vt. cylchynu, amgylchu [yn, modrwyig		Endorse, ɛn-dōrs', vt. arysgrifenu
Encirclet, ɛn-sūr'klēt, n. cylchig, cylch-		Endorsement, ɛn-dōrs'měnt, n. arysgrif
Encloister, ɛn-klō'stūr, vt. cau mewn mynachty [cylchynu		Endow, ɛn-dūw', vt. gwaddoli, cynysgaethu; donio
Enclose, ɛn-kloz', vt. amgâu, gwarchâu,		Endowment, ɛn-dūw'měnt, n. gwaddoliad; arddawn, dawn, rhodd; doniad, rhoddiad
Enclosure, ɛn-klo'zhūr, n. cae, cadlas, cenfaes, caeadle		Endue, ɛn-du', vt. donio; cynysgaethu
Encomia, ɛn-ko'mī-ā, n. pl.—Encomium		Endurable, ɛn-du'r'ā-bl, a. goddefadwy
Encomiast, ɛn-ko'mī-āst, n. molydd, gwawdydd [clod, molawd, arwyrain		Endurance, ɛn-du'r'āns, n. parâd; goddefiant [ymaros
Encomium, ɛn-ko'mī-üm, n. (encomia),		Endure, ɛn-du'r', v. parâu; goddef
Encompass, ɛn-küm'päs, vt. cwmpasu, amgylchu [amgylchyniad		Endwise, ɛnd'wiz, ad. gerfydd ei ben, ar ei ben [wr; andras
Encompassment, ɛn-küm'päs-měnt, n.		Eneiny, ɛn'ī-mī, n. gelyn, gwrthwyneb-
Encore, ɔng-kō'r', ad. eto, unwaith eto: vt. galw am fyned dros yr un gân eilwaith		Energetic, ɛn-ūr-jēt'ik, a. grymus, nerthol, effeithiol [bywiogi
Encounter, ɛn-kūwn'tūr, n. ymgyrch, gwrthdrin, brwydr: vt. cyfarfod; ymladd; gwrthwynebu; brwydro		Energize, ɛn-ūr-jiz, vt. grymuso, nerthu;
Encourage, ɛn-kūr'aj, vt. cefnogi, calonogi, gwroli [nogaeth; calondid		Energy, ɛn'ūr-jī, n. grym, gallu, yni, nerth [dinerthu, gwanâu
Encouragement, ɛn-kūr'aj-měnt, n. an-		Enervate, ī-nūr'vat, Ænerve, ī-nūr'v', vt.
Encroach, ɛn-krotsh', vi. cyfyngu, gormesu; traisfeddiannu		Enervation, ɛn-ūr-va'shün, n. llesgâd, llethiad, dinerthiad
Encroachment, ɛn-krotsh'měnt, n. gormes, traws-ymwthiad [beichio		Enfeble, ɛn-fī'bl, vt. gwanâu, llesgâu, eiddilo [iant
Encumber, ɛn-küm'būr, vt. gorlwytho,		Enfeoff, ɛn-fěf', vt. gosod mewn medd-
Encumbrance, ɛn-küm'brāns, n. arludd, rhwystr, baich, arlwyth. An encumbrance on an estate, dyled ar dir		Enfeoffment ɛn-fěf'měnt, n. gosodiad mewn meddiant [cadwyno
Encyclical, ɛn-sik'li-kāl, a. cylchynol, cylehaidd		Enfetter, ɛn-fět'ūr, vt. llyffetheirio,
Encyclopedia, ɛn-si-klo-pī'dī-ā, n. cylch y celfyddydau, corff o wybodaeth neu addysg		Enflade, ɔng-fī-läd', n. cydres, cydresiad: vt. cydresu; saethu ar draws cydres
End, ɛnd, n. diwedd, terfyn, pen; dyben; amcan, bwriad: v. gorphen, terfynu, cwblâu, diweddu. To the end that, er mwyn, fel. Never ending, diderfyn		Enforce, ɛn-fō's', vt. rhoi mewn grym a gweithrediad; cyfnerthu, grymuso; dirgymhell, dirio

Enforcement, ên-fô'rs'mënt, n. gorfodiad; cyfnerthiad [rhyddâu	Enlarge, ên-lārj', v. ychwanegu; êangu, helaethu, ymhelaethu; rhyddâu
Enfranchise, ên-frân'tshĭz, vt. breinnioli;	Enlargement, ên-lārj'mënt, n. helaethiad; gollyngdod
Enfranchisement, ên-frân'tshĭz-mënt, n. breinniad; rhyddâd	Enlighten, ên-lĭ'tn, vt. goleuo; egluro
Engage, ên-gaj', v. ammodi; rhwymo, ymrwymo; ymgyduno, addaw; denu; ymosod ar; ymladd, brwydro. To engage one's affections, tynu neu ennill ei serch	Enlink, ên-lĭngk', vt. cadwyno, tido; cydrwymo [cofrestru
Engagement, ên-gaj'mënt, n. cytundeb; rhwymedigaeth; ymrwymiad, ammod; gorchwyl; brwydr [luyddu	Enlist, ên-lĭst', v. rhestru, ymrestru,
Engarrison, ên-gār'ĭ-sn, vt. gwarch-Engender, ên-jĕn'dūr, vt. epilio, cenedlu; magu; achosi, peri	Enliven, ên-lĭ'vn, vt. adfywio, bywiogi; sirioli [bywâd
Engine, ên'jĭn, n. peiriant; offeryn. Fire-engine, diffoddyr. Steam engine, agerbeiriant	Enlivening, ên-lĭ'vn-ĭng, n. bywiocâd,
Engineer, ên-jĭ-nĭ'r', n. peiriannydd	Enmesh, ên-mĕsh', vt. rhwydo, maglu, dyrysu [edd, casineb
Engird, ên-gūr'd', vt. amrwymo, ainwregysu [Seison	Enmity, ên'mĭ-tĭ, n. gelyniaeth, dygas-
England, ĭng'glând, n. Lloegr, gwlad y English, ĭng'glĭsh, a. Seisonig; n. math o argraff-lythren. English language, Saesonaeg, Seisonaeg. Englishman, Sais. English channel, y Môr Udd. English flour, blawd Lloegr	Ennoble, ê-no'bl, vt. urddasu, ardderchogi, urddo [iad, uchraddiad
Englut, ên-glūt', vt. ymrythu, gorlenwi; glythu; gwancio	Ennoblement, ê-no'bl-mënt, n. urddas-
Engorge, ên-gōrj', vt. bolrythu, llyneu	Ennuï, ôn-wĭ', n. lludded, blinder
Engraft, ên-grăft', vt. impio	Enodation, ĭ-no-da'shūn, n. dattodiad, dad-glymiad [ysgelderder
Engrail, ên-gral', vt. ymyl-fylchu	Enormity, ĭ-nōr'mĭ-tĭ, n. anfadrwydd,
Engrain, ên-gran', vt. dwfn-liwio, adliwio	Enormous, ĭ-nōr'mūs, a. anfadlawn, ysgeler, dirfawr, dros fesur, difesur; anwedd, anferth
Engrave, ên-grav', vt. cerfio, crifellu, ysgythu [ydd	Enough, ĭ-nōf'hy, n. digon, digonedd, gwala: a. & ad. digon. Large enough, digon mawr, digon o faint. To give one enough, digoni, llenwi, boddloni
Engraver, ên-gra'vūr, n. cerfiwr, crified-	Enrage, ên-raj', vt. gwylltio, cynddeir-iogi, lliديو
Engraving, ên-gra'ving, n. cerfiad, ysgythriad; darlun [llwyr-feddiannu	Enraged, ên-rajd', a. lliديو, gwyllt, gorwyllt [foddâu
Engross, ên-gros', vt. glân-ysgrifenu;	Enrapture, ên-răp'tshūr, v. gorloni, gor-
Engrossing, ên-gro'sĭng, n, glân-ysgrifeniad; rhagbryniad [mwyâu; codi	Enravishment, ên-răv'ĭsh-mënt, n. gorlonder, perlewgy
Enhance, ên-hăns', vt. ychwanegu;	Enrich, ên-rĭtsh', vt. cyfoethogi; brasâu
Enhancement, ên-hăns'mënt, n. mwyâd, ychwanegiad; codiad	Enring, ên-rĭng', v. cylchynu, modrwyo
Enigma, ĭ-nĭg'mă, n. dammeg, cymyg, dychymyg [dammegol	Enrobe, ên-rob', vt. dilladu; harddwisgo, arwisgo [amrolïo
Enigmatical, ĭ-nĭg-măt'ĭ-kăl, a. aneglur,	Enrol, ên-rol', vt. cofrestru, coflyfru;
Enjoin, ên-jōĭn', vt. gorchymyn, erchi; cyfarwyddo	Enrolment, ên-rol'mënt, n. cofrestriad
Enjoy, ên-jōĭ', vt. meddu, mwynâu, ymhyfrydu yn. To enjoy one's self, bod wrth ei fodd	Enroot, ên-rw't', vt. gwreiddio
Enjoyment, ên-jōĭ'mënt, n. mwyniant, meddiant, amwes [cyneu	Ens, ênz, n. bod, hanfod, bodoliaeth
Enkindle, ên-kĭn'dl, vt. enyn, enynu,	Ensampler, ên-săm'pl, n. enghraifft, cynllun
	Ensanguine, ên-săng'gwĭn, vt. llychwino â gwaed [diogello
	Enseance, ên-skōns', vt. amgloddio,
	Enseam, ên-sĭm', vt. cydwnio, gwio i fynu [ddiffyn, noddi
	Enshield, ên-shĭld', vt. gorthōi, am-
	Enshrine, ên-shriu', vt. coffru; creirgadw
	Ensign, ên'sin, n. lluman; baner, llumanwr, banierydd
	Enslave, ên-slav', vt. caethiwo, caethu

EPE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

- Enslavement, ěn-slav'mĕnt, n. caethiwed, caethiant [rhwydo
Ensnares, ěn-snĕ'r, vt. maglu, bachellu,
Ensnares, ěn-suĕ'r'ūr, n. byddaglwr, maglwr
Ensnares, ěn-snĕ'r'ing, a. bachellgar ; dichellgar
Ensteep, ěn-stīp', vt. mwydo, sicio, sicioni
Ensue, ěn-su', vi. arganlyn, dyfod ar ol, dylyn, canlyn
Ensuing, ěn-su'ing, a. canlynol, nesaf
Ensure, ěn-shw'r', vt. diogelu, sicrāu ; digolledu
Entablature, ěn-tāb'lā-tshu'r, Entablement, ěn-tā'bl-mĕnt, n. capan colofn
Entail, ěn-tal', n. rhwymiad anaralladwy ar etifeddiaeth : vt. sicrāu eti:eddiaeth fel nas gellir ei harallu ; anarallu
Entame, ěn-tam', vt. dofi, hyweddu
Entangle, ěn-tāng'gl, vt. dyrysu, maglu, rhwydo, clymu
Enter, ěn'tūr, v. myned neu ddyfod i mewn ; ysgrifenu mewn ; cychwyn. To enter into a bond, ymrwymo. To enter into conversation, dechreu ymddiddan. To enter into covenant, ammōdi, cytuno. To enter into service, cyflogi
Enterology, ěn-tūr'ōl'o-jī, n. coluddiaeth
Enterparlance, ěn'tūr-pār-lāns, n. cyflafaredd, cylafaredd
Enterprise, ěn'tūr-priz, n. arfeiddiad, anturiaeth : vt. anturio, arfeiddio
Entertain, ěn-tūr-tan', vt. llettyo, gwestu, difyru [croesawgar
Entertaining, ěn-tūr-tā'nning, a. dyddan,
Entertainment, ěn-tūr-tan'mĕnt, n. lletyad ; cynaliaeth ; gwledd ; difyrwch, chwareu [dyrchafu
Enthrone, ěn-thron', vt. gorseddu ;
Enthusiasm, ěn-thu'zī-āzm, n. penboethder, gwynfydiaeth
Enthusiast, ěn-thu'zī-āst, n. gwylltymdorwr, gwynfydwr
Enthusiastic, ěn-thu-zī-ās'tik, a. brwdfryds, penboeth
Enthymeme, ěn'thī-mīm, n. cyfreswm amherffaith
Entice, ěn-tis', vt. hudo, denu, llithio
Enticement, ěn-tis'mĕnt, n. llithiad, hudoliaeth, deniad
Entire, ěn-ti'r', a. cyfa, cyfan, cyflawn, cyfangwbl, hollol, llwyr
Entitle, ěn-ti'tl, vt. enwi, rhoi enwad ; rhoi hawl [aeth
Entity, ěn'tī-tī, n. hanfod, bod ; hanfod-
- Entoil, ěn-tōil', vt. dyrysu, maglu ; ymrwystro [bedd, daearu
Entomb, ěn-twm', vt. claddu, dodi mewn
Entomology, ěn-to-mōl'o-jī, n. trychbryfdraeth [fedd, mysgaroedd
Entrails, ěn'tralz, n. pl. coluddion, perdrws ; porth ; cychwyniad ; derbyniad
Entrance, ěn'trāns, n. mynediad i mewn ; Entrance, ěn-trāns', vt. rhoi mewn llewyg
Entrap, ěn-trāp', vt. maglu, bachellu, rhwydo, dyrysu
Entreat, ěn-trīt', v. atolygu, deisyfu, ymhwedd, ymbil, erfyn, dymuno
Entreaty, ěn-trīt'ī, n. erfyniad, ymbiliad, gweddi [coelio
Entrust, ěn-trüst', vt. ymddiried, hyderu ;
Entry, ěn'trī, n. cyntor, cyntedd, porth ; mynediad i mewn ; meddianniad, goresgyn ; cofnodiad, llyfriad ; mewniad
Entwine, ěn-twin', vt. cyfrodeddu, amdrōi, cordeddu [hionaid
Enubilous, ěn-nū'bī-lūs, a. digwinwl, teg,
Enucleate, ěn-nū'klī-at, vt. dignewullu ; eglurāu
Enumerate, ěn-nū'mūr-at, vt. cyfrif, rhifo
Enumeration, ěn-nū-mūr-āshūn, n. cyfrifiad, rhifiad
Enunciate, ěn-nū'nshī-at, vt. datgan, adrodd, hysbysu, llefaru, cynanu
Enunciation, ěn-nūnshī-āshūn, n. adroddiad, hysbysiad, cynaniad [arlenu
Envelop, ěn-vĕl'ūp, vt. cuddio, enhuddo,
Envelope, ěn'vī-lōp, n. gorchudd ; amlen, llythyrglawr ; gorthōydd
Envenom, ěn-vĕn'ūm, vt. gwenwyno
Enviableness, ěn'vī-ā-bl, a. cenfigenadwy
Envier, ěn'vī-ūr, n. cenfigenwr
Envious, ěn'vī-ūs, a. cenfigenus, dygas
Environ, ěn-vī'r'ūn, vt. amgylchu ; amwregysu ; gwarchāu
Environments, ěn-vī'r'ūnz, n. pl. amgylchoedd, y wlad o amgylch [negeswr
Envoy, ěn'vōi, n. cenadwr, cenad, herodr,
Envy, ěn'vī, n. cenfigen : vt. cenfigenu
Enwomb, ěn-wwm', vt. ffrwythloni ; cuddio, celu [amdōi
Enwrap, ěn-rāp', vt. amblygu, amwisgo,
Epact, ěp'ākt, n. y gwahaniaeth (un diwrnod ar ddeg) rhwng y flwyddyn heulaidd ā'r un leuadawl
Epaulet, ěp'ō-lĕt, n. ysgwydd-addurn
Epalment, ěp'ōl'mĕnt, n. ystlyswaith amddiffynfa [clodforol
Epenetic, ěp-ī-nĕt'ik, a. canmolawl,
Epenthesis, ěp-ĕn'thī-sis, n. chwangediad llythyren yn nghanol gair

- Ephemera, ī-fēm'ūr-ā, n. pl. cilion neu pryfed un dydd; cryd diwrnod
- Ephemeral, ī-fēm'ūr-āl, a. dyddiol
- Ephemeris, ī-fēm'ūr-īs, n. dyddyfr y planedau
- Ephemerist, ī-fēm'ūr-īst, n. sêrolygydd
- Ephialtes, ēf-ī-āl'tīz, n. yr hunllef, yr hunllewyg [wisg]
- Ephod, ēf'ūd, n. ysgwyddlian, ysgwydd-
- Epi-, ep-, px. ar
- Epic, ēp'īk, a. hanesiol, arwraidd. Epic poem, pryddsed hanesiol, cerdd arwraidd
- Epicedium, ēp-ī-sī'dī-ūm, n. galar-gan, marwnad
- Epicene, ēp'ī-sīn, a. deurywiol, deuryw
- Epicure, ēp'ī-ku'r, n. glythyn, anwynai, moethyn
- Epicurean, ēp-ī-ku-rī'ān, a. blysig, moethgar, glwth
- Epicurism, ēp'ī-ku'r-īzm, n. glythineb, blysigrwydd
- Epidemic, ēp-ī-dēm'īk, n. haint llynol
- Epidemic, ēp-ī-dēm'īk, Epidemical, ēp-ī-dēm'ī-kāl, a. cyffredin, ymdanol, llyn, llynawl [groen]
- Epidermis, ēp-ī-dūr'mīs, n. y rhwyd-
- Epigastric, ēp-ī-gās'trīk, n. perthynol i'r rhan uchaf o'r bol
- Epigram, ēp'ī-grām, n. englyn, pennill
- Epigrammatic, ēp-ī-grā-māt'īk, a. englynaidd; digrif-lym, sylwedd-lawn
- Epigrammatist, ēp-ī-grām'ā-tīst, n. englynydd, englynwr [lech]
- Epigraph, ēp'ī-grāf, n. argraff, argraff-
- Epilepsy, ēp'ī-lēp-sī, n. yr haint dygwydd, llesmeirglwyf [i'r haint dygwydd]
- Epileptic, ēp-ī-lēp'tīk, a. darostyngedig
- Epilogue, ēp'ī-lōg, n. diwedd glo olaraeth
- Epipastic, ēp-ī-pās'tīk, a. pothellbair
- Epiphany, ī-pīf'ā-nī, n. yr ystwyll
- Episcopacy, ī-pīs'ko-pa-sī, n. esgobaeth; esgobyddiaeth [gobaidd]
- Episcopal, ī-pīs'ko-pāl, a. esgobawl, es-
- Episcopalian, ī-pīs-ko-pā'li-ān, n. esgobaethwr [swydd esgob]
- Episcopate, ī-pīs'ko-pat, n. esgobaeth,
- Episcopcy, ī-pīs'ko-pī, n. arolygiaeth; chwyliad
- Episode, ēp'ī-sod, n. adgan, ystlysgan
- Epispastic, ēp-īs-pās'tīk, a. tyniadol, sugnol: n. chwydalen
- Epistle, ī-pīs'l, n. llythyr, epistol
- Epistolary, ī-pīs'to-lūr-ī, a. llythyradd, epistolaidd
- Epitaph, ēp'ī-tāf, n. beddargraff
- Epithalamium, ī-pīth-ā-lā'mī-ūm, n. priodasgerdd
- Epithem, ēp'ī-thēm, n. goleb, golchiad
- Epithet, ēp'ī-thēt, n. addas-air, enw doddi; cylym-air [fyriad, crynoad]
- Epitome, ī-pīt'o-mī, n. crynodeb, tal-
- Epitomist, ī-pīt'o-mīst, n. crynowr, talfywr
- Epitomize, ī-pīt'o-miz, vt. crynōi, talfyru
- Epoch, ēp'ūk, n. cyff cyfrif, priodnōd amser
- Epode, ēp'od, n. trydydd pennill cerdd
- Epopée, ēp-o-pī', n. cerdd arwraidd, difrif-gerdd [wych]
- Epulary, ēp'u-lūr-ī, a. gloddestawl; llon-
- Epulation, ēp-u-lā'shūn, n. gwledd, cyfeddach; llonder
- Epulosity, ēp-u-lōs'ī-tī, n. glythineb, glythi, gloddest
- Epulotic, ēp-u-lōt'īk, a. clwyf-iachael
- Equability, ēk-wā-bīl'ī-tī, n. cymhwysdra, cyfartaledd [gwastad]
- Equable, ēk-wā-bl, a. cyfartal, cymhwys,
- Equal, ī'kwūl, a. cyfartal, cystal, cysdafl, cydradd: n. un cydradd, cydraddolwr: vt. cysdadlu, cydraddu, cymeinnio, bod yr un faint âg. Of equal breadth, height, length, weight, cyfled, cyfuwch, cyhyd, cydbwys
- Equalize, ī'kwūl-iz, vt. cyfartalu, cymhwyso [taliad]
- Equalization, ī-kwūl-ī-za'shūn, n. cyfar-
- Equality, ī-kwōl'ī-tī, n. cydwastadrwydd, cydraddoldeb
- Equanimity, ī-kwā-nīm'ī-tī, n. cymodoldeb, tawelfryd [boddlawn]
- Equanimous, ī-kwān'ī-mūs, a. tawel,
- Equation, ī-kwa'shūn, n. cyfartaliad, cymedriad [canolgyleh]
- Equator, ī-kwa'tūr, n. y cyhydedd, y
- Equatorial, ēk-wā-tō'r'ī-āl, a. cyhydeddol
- Equerry, ēk'wūr-ī, n. marchwr, gwas-trawd [urddasol]
- Equestrian, ī-kwēs'trī-ān, n. marchogol;
- Equiangular, ēk-wī-āng'gu-lūr, a. cyf-ongl [cynghoesawl]
- Equicrural, ēk-wī-krūr'āl, a. cyfystlys,
- Equidistant, ēk-wī-dīs'tānt, a. cydbell, o'r un bellder [lun]
- Equiform, ēk'wī-fōrm, a. cyflun, gogyf-
- Equiformity, ēk-wī-fōr'mī-tī, n. cyflunedd
- Equilateral, ēk-wī-lāt'ūr-āl, a. cyfochrog
- Equilibrate, ēk-wī-līb'rī-at, vt. cydbwysyo
- Equilibrium, ēk-wī-līb'rī-ūm, n. cydbwysedd, cydbwysiad, cydbwys

ESC	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	Erection,	ī-rēk'shūn, n. adeiladiad;
Equinal,	ī-kwī'nāl, a. perthynol i'r ceffyl, marchol		[sythder sythgodiad
Equinecessary,	ēk-wī-nēs'ē-sūr-ī, a. cyd-	Erectness,	ī-rēkt'nēs, n. uniawn-safiad,
Equinoctial,	ēk-wī-nōk'shāl, a. cyhydeddol. The equinoctial line, y cyhydedd, cylch y cyhydedd	Eremit,	ēr-ī-mīt, n. meudwy
Equinox,	ēk-wī-nōks, n. cyhydedd dydd a nos. Vernal equinox, alban eilir, Mawrth 21fed. Autumnal equinox, alban elfed, Medi 21fed	Eremitical,	ēr-ī-mīt'ī-kāl, a. meudwyol
Equinumerant,	ēk-wī-nu'mūr-ānt, a. cydrifol	Ergo,	ūr'go, con. am hyny, gan hyny, o herwydd, paham
Equip,	ī-kwīp', vt. taclu, offeru, trecio,	Eringo,	ī-rīng'go, n. celyn y môr
Equipage,	ēk'wī-paj, n. taclau, trec, seirch	Eristic,	ī-rīs'tik, a. dadleuol
Equipment,	ī-kwīp'mēt, n. tacliad,	Ermine,	ūr'mīn, n. pali, cath bali; croen mân-flewog y gath bali
Equipoise,	ēk'wī-pōiz, n. cydbwysedd	Ermined,	ūr'mīnd, a. mewn dillad o groen cath bali
Equipollency,	ēk-wī-pōl'ēn-sī, n. cyfalluedd, cydnerth	Erode,	ī-rod', vt. amgnōi, ysu, difa, rhydu
Equipollent,	ēk-wī-pōl'ēt, a. cydnerthol,	Erogation,	ēr-o-gā'shūn, n. rhoddiad
Equiponderance,	ēk-wī-pōn'dūr-āns, n. cydbwysedd	Erosion,	ī-ro'zhūn, n. ysiad, amgnoad
Equiponderant,	ēk-wī-pōn'dūr-ānt, a.	Err,	ūr, vi. ymgrwydro, gwibio, diarfforddi; camsynied, cyfeiliorni; camwneuthur, dotio
Equiponderate,	ēk-wī-pōn'dūr-at, vt. cydbwyso	Errand,	ēr'ānd, n. neges, cenadwri, herodraeth. Errand-boy, negeswas
Equitable,	ēk'wī-tā-bl, a. iawn, uniawn,	Errant,	ēr'ānt, n. crwydraidd, gwibiog
Equity,	ēk'wī-tī, n. cyfiawnder, uniondeb; cywirdeb. Court of equity, llys cydwybod	Errantry,	ēr'ānt-rī, n. crwydredigaeth
Equivalence,	ī-kwīv'ā-lēns, n. cyfwerth-	Errata,	ē-ra'tā, n. pl.—Erratum
Equivalent,	ī-kwīv'ā-lēnt, n. cyfwerth, cywerthydd: a. cywerthol, cyfwerthol	Erratic,	ēr-rāt'ik, a. crwydraidd. Erratic stars, sēr gwibiog
Equivocal,	ī-kwīv'o-kāl, a. amwys, ammheus, mwys	Erratum,	ē-ra'tūm, n. bai, gwall mewn ysgrifeniad neu argraffiad
Equivocate,	ī-kwīv'o-kat, vi. mwys-eirio, deu-eirio; dywedyd celwydd	Erroneous,	ē-ro'nī-ūs, a. cyfeiliornus, amryfus, beius
Equivocation,	ī-kwīv-o-ka'shūn, n. mwys-eiriad, amwysedd	Erroneousness,	ē-ro'nī-ūs-nēs, n. geu-
Equivocator,	ī-kwīv'o-ka-tūr, n. amwyswr, nydd-eiriwr; celwyddwr	Error,	ēr'ūr, n. cyfeiliornad; geugred; bai, camgymeriad
Equivoke, Equivoque,	ēk'wī-vok, n. geirdro, mwysair, mwysdro	Erse,	ūrs, n. & a. Gaeleg
Era,	ī'r'ā, n. cyff cyfrif, prifnod amser	Erst,	ūrst, ad. gynt, cyn hyn
Eradiation,	ī-ra-dī-a'shūn, n. pelydriad, gwreichioniad	Erubescence,	ēr-u-bēs'ēns, n. gwrid-cochiad; ymwriddiad
Eradicate,	ī-rād'ī-kat, vt. diwreiddio,	Eructate,	ī-rūk'tat, vi. darlyncu, byth-
Eradication,	ī-rād-ī-ka'shūn, n. dadwreiddiad; dinystriad	Eructation,	ī-rūk-ta'shūn, n. darlynciad; bytheiriad
Erase,	ī-ras', vt. dilēu, crafu ymaith; difa	Erudite,	ēr'u-dit, a. dysgedig, ysgol-
Erasement,	ī-ras'mēt, n. dilēad; difääd	Erudition,	ēr-u-dīsh'ūn, n. dysgeidiaeth, ysgoleigdro
Ere,	ēr, pre. cyn. Ere long, cyn bo hir. Ere now, cyn hyn. Ere while, yn ddiweddar, gynneu fach	Eruginous,	ī-rw'jī-nūs, a. efyddaidd
Erect,	ī-rēkt', a. syth (fem. seth), uniawnsyth; uniawn: vt. adeiladu, codi, sythu, syth-godi	Eruption,	ī-rüp'shūn, n. ball, crugdardd; chwyrdarddiad, rhuthriad allan, toriad allan
		Eruptive,	ī-rüp'tiv, a. ymdorawl; ym-
		Erysipelas,	ēr-ī-sip'ī-lās, n. tan iddwf
		Escalade,	ēs-kā-lad', n. mur-ddringiad
		Escape,	ēs-kap', v. dianc, cilio, ffoi; gochelyd: diangfa, ymwarded, ffoad
		Escargatoire,	ēs-kār-gā-twār', n. nythlwyth o falwod
		Eschalot,	ēsh-ā-lōt', n. math o wynwyn
		Eschar,	ēs'kār, n. craith

Escharotic, ês-kā-rôt'ík, a. llogawl ysol, difäol [diarddelwi	Estimate, ês'ti-mat, vt. prisio; cyfrif: n. prisiad, cyfrif
Escheat, ês-tshīt', n. diarddelwad: v.	Estimation, ês-ti-ma'shün, n. parch, cymeriad; cyfrifiad
Escheator, ês-tshī'tūr, n. dirwywr	Estival, ês'ti-väl, a. hafaidd, hafawl
Eschew, ês-tshu', vt. gochel, cilio rhag, ffoi, ymochel [cymhorth	Estivate, ês'ti-vat, vi. treulio'r hâf
Escort, ês'kört, n. canymdo, porth,	Estrade, ês-träd', n. ystrad, gwastadle, dyffryn [pellâu
Escort, ês-kört', vt. canymdöi, noddi, diogelu	Estrange, i-stranj', vt. estroni, dyeithrio;
Escritoir, ês-krī-twār', n. ysgrifen-gist	Estrangement, i-stranj'mënt, n. estron- iad, dyeithriad; pellâd
Esculent, ês'ku-lënt, a. bwytdadwy: n. bwyd [Ysphaen	Estray, i-strā', n. anifail crwydr, crwydrin: vi. crwydro
Escurlion, ês-ku'r'i-äl, n. llys brenin	Estreat, i-strit', n. adysgrifen
Escutcheon, i-sküt'shün, n. arf-gwnsallt, pais arfau	Estuary, ês'tshu-ür-i, n. cainefor, cilfor
Esox, i'söks, n. y penhwyad	Estuate, ês'tshu-at, vi. berwi, tarddellu, chwyddo [chwyddiad
Espalier, ês-päl'yūr, n. coeden wastad- ganghenog	Estuation, ês-tshu-a'shün, n. berwad,
Especial, i-spësh'äl, a. arbenig; neill- duol; enwedigol; prif, penaf; priodol	Esurient, i-zu'r'i-ënt, a. newynog
Especialy, i-spësh'äl-i, ad. yn enwedig, yn benodol [yspeiad	Esurine, êz'u-rin, a. ysol, difaol
Espial, i-spi'äl, n. sylwad, ardremiad;	Etch, êtsh, vt. darlunio a surai
Espier, i-spi'ür, n. yspeiw'r [iaeth	Etching, êtsh'ing, n. math o gerfiad- aeth, surddarluniad
Espionage, ês'pi-o-naj, n. gwyllydydd-	Eternal, i-tür'näl, a. tragwyddol, byth- ol, annherfynol
Espousal, i-spüw'zäl, a. dyweddïol, priodasol: n. dyweddïad, priodas	Eternalize, i-tür'näl-iz, Eternize, i-tür'- niz, vt. tragwyddoli, bytholi, anfarwoli
Espouse, i-spüw'z', vt. dyweddïo; priodi; noddi [gwylio	Eternally, i-tür'näl-i, ad. byth, byth bythoedd, yn oes oesoedd, yn dragy- wyddol [oldeb
Espy, i-spi', v. selu, canfod, yspeio, sylu;	Eternity, i-tür'nī-ti, n. byth, tragwydd-
Esquire, i-skwi'r', n. yswain, cludydd arfau byrdræath	Etesian, i-ti'zhän, a. b'lynyddol, amserol
Essay, ês'a, n. cais; prawf, cynbrawf;	Ether, i'thūr, n. uwch-awyr, awyr pur, uwch-wybr
Essay, ê-sa', vt. gwneyd prawf neu gais, ymgeisio	Ethereal, i-thi'r'i-äl, a. awyrol, wy- brenol; pur
Essayist, ês'a-ist, n. traethodwr	Ethic, êth'ik, Ethical, êth'i-käl, a. moesol, moesaidd [athroniaeth
Essence, ês'ëns, n. anian, sylwedd, cyn- ryw; hanfod; perogl: vt. pêrarogli	Ethics, êth'iks, n. moesaddysg, moes-
Essential, ê-sën'shäl, a. hanfodol, syl- weddol, anhepgorol: n. bod, hanfod, hanfodaeth. Essentials, pethau an- hepgorol	Ethnic, êth'n'ik, a. cenedlig: n. pagan, cenedlddyn
Essoin, ê-sōin', n. asswyn, esgusawd	Ethology, i-thöl'o-jī, n. moesogaeth, moes-draethawd [ddefod
Establish, i-stäb'l'ish, vt. sefydlu, cad- arnâu, gosod [awduredig	Etiquette, êt'i-kët, n. arfer, defod, ar-
Established, i-stäb'l'isht, a. sefyddledig;	Etui, êt-wi', n. offer-wain
Establishment, i-stäb'l'ish-mënt, n. sefy- yddiad; cyfnerthiad. The establish- ment, yr eglwys sefyddledig	Etymological, êt-i-mo-löj'i-käl, a. cyf- iachol, tadogaethol [iachydd
Estate, i-stat', n. etifeddiaeth, treftad- aeth; golud; cyflwr, ansawdd. Man's estate, oedran gwr, cyflawn oedran	Etymologist, êt-i-möl'o-j'ist, n. cyf-
Esteem, i-stim', n. cymeriad, cyfrifiad, bri, parch: vt. parchu, dyfrio; cyfryf; prisio [gwerthfawr	Etymology, êt-i-möl'o-jī, n. geirydd- iaeth; geirdarddiad [tadogair
Esteemable, ês'ti-mā-bl, a. hybarch;	Etymon, êt'i-mön, n. gwreiddair, cynair,
	Eu, px. da [diolchus
	Eucharist, u'kā-r'ist, n. cymun; coffa
	Eucharistical, u-kā-r'is'ti-käl, a. cy- munol; diolchus
	Euchology, u-köl'o-jī, n. ffurf o weddïau

EVI	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;
Eucrazy,	u'krā-sī, n. ardymer iachus y corff [sudd y corff]
Euchymy,	u'kī-mī, n. ardymer iachus
Eulogist,	u'lo-jīst, n. molwr, canmolwr
Eulogy,	u-ōl'o-jī, n. clodair, molawd
Eunuch,	u'nūk, n. dyspaidd; ystafellydd
Eunuchate,	u'nūk-at, vt. dyspaddu
Eupathy,	u'pā-thī, n. teimlad da
Eupepsy,	u-pēp'sī, n. cydferwad neu dreuliad da
Euphonical,	u-fōn'ī-kāl, a. perseiniol
Euphony,	u'fo-nī, n. pereiddsain, erddygan [ogleddwynt]
Euroclydon,	u-rōk'ī-dūn, n. dwyrein-
Europe,	u'r'op, n. Europa, Europ, Ewrop
European,	u'r-o-pī'ān, a. Ewropaidd: n. Ewropiad
Eurus,	u'r'ūs, n. dwyreinwynt
Eurythmy,	u-rīth'mī, n. iawndrefn, cyd-weddiad
Eutaxy,	u'tāk-sī, n. trefn sefydledig
Euthanasia,	u'thān-a-zī, n. marwolaeth ddedwydd
Eutrophy,	u'tro-fī, n. iawn-faethiad
Evacuate,	ī-vāk'u-at, v. arloesi, gwagâu, dyspyddu; gadael [arloesiad]
Evacuation,	ī-vāk-u-a'shūn, n. gwagâd,
Evade,	ī-vad', vt. cilio, gochelyd; mwys-eirio [crwydrad]
Evagation,	ī-vā-gā'shūn, n. gwib;
Evagination,	ī-vāj-ī-nā'shūn, n. tyniad, dadweiniad [difant]
Evanescence,	ēv-ā-nēs'ēns, n. diflanedd;
Evanescer,	ēv-ā-nēs'ēnt, a. diflanol, difanol, dedwinol [aidd]
Evangelical,	ēv-ān-jēl'ī-kāl, a. efengyl-
Evangelism,	ī-vān'jēl-izm, n. efengyl-iaeth [efengyles]
Evangelist,	ī-vān'jēl-īst, n. efengylwr;
Evangelize,	ī-vān'jēl-iz, vt. efengylu
Evanid,	ī-vān'īd, a. gwanaidd, diflanol, difanus [anweddu]
Evaporate,	ī-vāp'o-rat, v. mygdarthu,
Evaporation,	ī-vāp-o-ra'shūn, n. mygdarthiad [mwys-eiriad]
Evasion,	ī-va'zhūn, n. cyfrwys-ocheliad,
Evasive,	ī-va'siv, a. gochelus, cyfrwys
Eve,	īv, n. min nos, noswyl, nos o flaen gwyl. On the eve of departure, ar fynediad, ar fin mynediad
Even,	ī'vn, a. gwastad, cydwastad, gwas-tad-lyfn; lyfn; cyfartal, gogymaint; tawel: ad. hyd yn nod; yn ddiau, sef; yn yr un modd. To be even with a person, talu y pwyth i un. To make even, gwastadâu
Evening,	ī'vn-īng, Even, ī'vn, n. pryd-nawn, min nos, yr hwyr, ucher, echwydd, diwedd-dydd. Evening-prayer, prydnewnol weddi
Evenness,	ī'vn-ēs, n. cyfartaledd, llyfn-dra; tawelwch
Event,	ī-vēnt', n. dygwyddiad; canlyn-iaid, diwedd. At all events, beth bynag
Eventerate,	ī-vēn'tūr-at, vt. rhwygo neu agor y bol [pwysig]
Eventful,	ī-vēnt'fwl, a. dwys-ganlyniadol,
Eventide,	ī'vn-tid, n. ucherddaw, pryd-nawn [yllio; chwilio allan]
Eventilate,	ī-vēn'tī-lat, vt. nithio, gwynt-
Eventual,	ī-vēn'tshu-āl, a. dygwyddol; canlyniadol
Ever,	ēv'ūr, ad. bob amser, yn wastad, erioed, byth, yn dragywydd. For ever and ever, byth bythoedd, yn oes oesoedd
Evergreen,	ēv'ūr-grīn, a. byth-ddeiliog, byth-wyrdd: n. pren neu lysieuyn byth-wyrdd
Everlasting,	ēv-ūr-lās'tīng, a. tragywyddol, didranc: n. byth
Everlastingness,	ēv-ūr-lās'tīng-nēs, n. byth, tragywyddolrwydd
Everlastingly,	ēv-ūr-lās'tīng-lī, ad. yn dragywydd, byth [bythfodawl]
Everliving,	ēv-ūr-liv'īng, a. anfarwol,
Evermore,	ēv-ūr-mō'r', ad. yn ddiawl, yn ddiranc, yn oes oesoedd
Eversion,	ī-vūr'shūn, n. dadymchweliad
Evert,	ī-vūr't', vt. dymchwelyd; didrefnu
Every,	ēv'ūr-ī, a. pob, pob un, pawb; pob peth. Every other day, bob ail ddydd
Everywhere,	ēv'ūr-ī-whē'r, ad. yn mhob lle, yn mhob man [olrain]
Evestigiate,	ī-vēs'tī-gat, vt. chwilio allan,
Evict,	ī-vīkt', vt. difeddiannu, difeddu
Eviction,	ī-vīk'shūn, n. prawf, tyst; dyfarniad
Evidence,	ēv'ī-dēs, n. tyst, tystiolaeth; eglurder: vt. tystio, profi; amlygu
Evident,	ēv'ī-dēt, a. amlwg, goleu, honaid, eglur
Evil,	ī'vl (worse, worst), a. drwg, blin, drygionus, anfad: n. drwg, niweid, aflwydd, anffawd; drygioni; abred: ad. yn ddrwg; yn neweidiol. King's evil, clefyd y brenin, manwyn. Evil-doer, drwgweithredwr, drygddyn
Evilness,	ī'vl-nēs, n. drygioni
Evince,	ī-vīns', v. arddangos; brofi
Evincible,	ī-vīn'si-bl, a. arddangosadwy

Eviration, êv-î-ra'shûn, n. anwrrywiad; dyspaddiad

Eviscerate, î-vîs'ûr-at, vt. diberfeddu

Evitable, êv'î-tâ-bl, a. gocheladwy

Evitate, êv-o-tat, vt. gochel, cilio rhag, dianc rhag [gwysiad o

Evocation, êv-o-ka'shûn, n. galwad allan,

Evoke, î-vok', vt. galw ar, ymbil, gwysio

Evolution, êv-o-la'shûn, n. ehediad ymaith [troell-ysgogiad

Evolution, êv-o-lu'shûn, n. dabblygiad;

Evolve, î-vôlv', v. dadblygu, egori; treiglo; rhoddi allan; ymagor

E vulgate, î-vûl'gat, vt. cyhoeddi

E vulsion, î-vûl'shûn, n. tyniad allan, diwreiddiad

Ewe, u, n. dafad; mamog. A young ewe, hespin, dafadan. An ewe with young, mamogiad

Ewer, u'ûr, n. dyfr-lestr, ystên

Ex-, e-, ef-, px. allan, o

Exacerbation, êg-zâs-ûr-ba'shûn, n. gerwinder, uchder clefyd

Exact, êg-zâkt', a. manwl, cywraint, cryno; llym; cywir: vt. mynu, dirgeisio, traws-fynu

Exaction, êg-zâk'shûn, n. cribddail, gorthrymdreth, gormes

Exactness, êg-zâkt'nês, n. cywirdeb, cywreindrwydd, manyldra

Exaggerate, êg-zâj'ûr-at, vt. a. mwyâu, trymâu, pentyru

Exaggeration, êg-zâj-û-ra'shûn, n. ychwanegiad, helaethiad

Exalt, êg-zôlt', vt. mawrâu, mawrygu, dyrchafu [dyrchafiad

Exaltation, êg-zôl-ta'shûn, n. arwyrain;

Examination, êg-zâm-î-na'shûn, n. ymholiad, chwiliad, ymofyniad, profiad, prawf [profi, chwilio

Examine, êg-zâm'in, vt. holi, arholi,

Examiner, êg-zâm'in-ûr, n. holydd, arholwr, chwiliwr [cynllun

Example, êg-zâm'pl, n. annghraifft,

Exanimate, êg-zân'î-mat, a. dienaïd, difywyd, diyspyrd: vt. dieneïdio; digaloni [iad; digalondid

Exanimation, êg-zân-î-ma'shûn, n. treng-

Exarch, êks'ârk, n. rhaglaw, llywydd; cenadwr

Exarchate, êks'âr-kat, n. rhaglawaeth

Exasperate, êg-zâs-pûr-at, vt. cyffrôi, chwerwi, lldio, cythruddo

Exasperation, êg-zâs-pû-ra'shûn, n. gorddigiad [o blwyf

Exauctorate, êg-zôk'to-rat, vt. difuddio

Excalceated, êks-kâl'shî-at-êd, a. di-esgid, troednoeth

Excandescence, êks-kân-dês'êns, n. poethni, gwres; gwylltineb

Excarnate, êks-kâr-nat, Excarnificate, êks-kâr-nîf'î-kat, vt. dignawdio; cigyddio [cloddio

Excavate, êks'kâ-vat, vt. cafnu, ceudyllu,

Excavation, êks-kâ-va'shûn, n. tir-doriad, tir-gloiddiad

Exceed, êk-sîd', vt. rhagori, blaenori, myned tu hwnt i

Exceeding, êk-sî'ding, a. yn rhagori; rhagorol; dirfawr; iawn

Exceedingly, êk-sî'ding-lî, ad. tra, dros ben [trechu

Excel, êk-sêl', v. blaenori, rhagori;

Excellence, êk'sêl-êns, n. rhagoriaeth, ardderchawgrwydd, godidogrwydd, enwogrwydd; urddas

Excellent, êk'sêl-ênt, a. rhagorol; od; godidog; gwiw; ardderchog

Except, êk-sêpt', pre. eithr, oddieithr, ond, onid, namyn, heblaw, oddigerth: con. oddieithr; oni, onid, oni bai; pe na, os na, pe nad, os nad: v. eithro, llysu, gadael allan; gwrthdadleu

Exception, êk-sêp'shûn, n. eithriad, gwrthddadl, nam, ardroad

Exceptionable, êk-sêp'shûn-â-bl, a. eithradwy, gwrthodadwy

Exceptious, êk-sêp'shûs, a. hyfeiawl, ceerus [eithriol

Exceptive, êk-sêp'tiv, a. llysiannol,

Excern, êk-sûrn', vt. hidlo allan, gwasgu allan [lloffiad; detholiad

Excerption, êk-sûrp'shûn, n. pigiad,

Excess, êk-sês', n. gormodedd, annghymedroldeb

Excessive, êk-sês'iv, a. gormodol, rhy, dirfawr. Excessively large, tra mawr

Exchange, êks-tshanj', n. newidwriaeth, cyfnewidty: vt. cyfnewid, newid

Exchequer, êks-tshêk'ûr, n. syllty, y trysorlys [tretheadwy

Excisable, êk-sîzâ-bl, a. tolladwy,

Excise, êk-sîz', n. toll, cyllid, treth: vt. gosod toll. Excise-man, tollydd, cyllidwr [dinystriad

Excision, êk-sîzh'ûn, n. trychiad;

Excite, êk-sît', vt. cynhyrfu, annog, annos; cyffrôi

Excitement, êk-sît'mênt, n. cyffrôad, annogaeth, annosiad, cynhyrfiad

Exclaim, êks-klam', vi. crochlefaïn, gwaeddi, bloeddio; wfftio

EXH pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	
Exclamation, ěks-klā-ma'shūn, n. ban- lef, cri ; rhyfeddeb. Note of exclama- tion, rhyfedd-nod (!) [leisiol	Executrix, ěks-ěk'u-trīks, n. cymyn- weinyddes [iad
Exclamatory, ěks-klām'ā-tūr-ī, a. croch-	Exigesis, ěks-ī-jī'sīs, n. eglurād, espon-
Exclude, ěks-klud', vt. cau allan, bwrw allan ; gwrthod, gwahardd	Exemetical, ěks-ī-jēt'ī-kāl, a. egluraol
Exclusion, ěks-klu'zhūn, n. gwrthodiad, llysiant [neillduol, didol	Exemplar, ěg-zēm'plūr, n. cynllun, engraifft, deongliad
Exclusive, ěks-klu'siv, a. llysiannol,	Exemplary, ěg-zēm-plūr-ī, a. dilyn-wiw, anghrefftiol
Excogitate, ěks-kōj'ī-tat, vt. dyfeirio ; cael allan [dychymyg	Exemplification, ěg-zēm-plī-fī-ka'shūn, n. arddangosiad, cynddelwad
Excogitation, ěks-kōj-ī-ta'shūn, n. dyfais,	Exemplify, ěg-zēm'plī-fi, vt. egluro, adysgrifenu, dangos
Excommunicate, ěks-kū-mu-nī-kat, vt. esgymuno [shūn, n. esgymundod	Exempt, ěg-zēmt', vt. rhyddāu, dirwymo, esgusodi : a. rhydd, esgusodol
Excommunication, ěks-kū-mu-nī-ka'- Excariate, ěks-kōr'ī-at, vt. digroeni, blingo ; pilio	Exemption, ěg-zēm'shūn, n. trwydded, rhyddfrait
Excoriation, ěks-kōr-ī-a'shūn, n. di- groeniad ; dirisgliad	Exenterate, ěks-ěn'tūr-at, vt. diberfeddu
Excorticate, ěks-kōr'tī-kat, vt. dirisglo	Exequies, ěks'ī-kwiz, n. arwylant, arwyl
Excreate, ěks'krī-at, vt. hochi, hochboeri	Exercent, ěg-zūr'sēnt, a. arferiaethol, yn ymarfer ā
Excrement, ěks'krī-mēnt, n. ysgarth ; tom	Exercise, ěks'ūr-siz, n. ymarferiad, gorchwyl, gwaith, llafur ; ymarial, ymysgwyd ; ymdrech-waith ; dogn- waith : v. arferu, ymarfer, profi, trin
Excremental, ěks-krī-mēn'tāl, a. ys- garthawl [iad, attwī, oddf, hwrwg	Exercitation, ěg-zūr-sī-ta'shūn, n. ym- arferiad
Excrecence, ěks-krēs'ěns, n. gorthwī-	Exert, ěg-zūr't', vt. ymegnio, ymdrechu, ymorchestu. To exert an influence on, effeithio ar
Excretion, ěks-krī'shūn, n. ysgarthiad, ymgarthiad [krī'tūr-ī, a. arloesol	Exertion, ěg-zūr'shūn, n. ymroddiad, ymegniad, ymdrech
Excretive, ěks-krī'tiv, Excretory, ěks-	Exesion, ěg-zī'zhūn, n. bwyttād trwodd
Excruciate, ěks-krw'shī-at, vt. arteithio, dirboeni [esgusodi	Exestuation, ěg-zēs-tshu-a'shūn, n. go- ferwad, crychias
Exculpate, ěks-kul'pat, vt. difeio,	Exeter, ěks'ī-tūr, n. Caerwysg
Exculpation, ěks-kul-pa'shūn, n. difeiad, digyhuddiad, esgus [daith ; gwibiad	Exfoliate, ěks-fo'li-at, vt. deilio allan ; delltenu
Excursion, ěks-kūr'shūn, n. gwib-ym-	Exhalation, ěks-hā-la'shūn, n. myg- darthiad ; ager, tawch [darthu
Excursive, ěks-kūr'siv, a. gwib-deithiol	Exhale, ěg-zal', v. anadlu allan ; myg-
Excusable, ěks-ku'zā-bl, a. esgusadwy, maddeuadwy [diheurool	Exhaust, ěg-zōst', vt. gwagâu, gwanâu ; dyhyspyddu [gwanâd
Excusatory, ěks-ku'zā-tūr-ī, a. esgusol,	Exhaustion, ěg-zōs'tshūn, n. gwagâd,
Excuse, ěks-kus', n. esgus, esgusawd, diheurad. Without excuse, diesgus	Exhaustless, ěg-zōst'lēs, a. annyspydd- adwy [gosod allan
Excuse, ěks-kuz', vt. esgusodi ; diheuro ; maddeu	Exhibit, ěg-zīb'it, vt. dangos, darlunio,
Execrable, ěks'ī-krā-bl, a. atgas, mell- digidig, ysgeler [rhegu, ffeiddio	Exhibition, ěg-zī-bīsh'ūn, n. arddangos- iad ; heidd-wobr i ysgoleigion
Execrate, ěks'ī-krat, vt. melldithio,	Exhibitioner, ěg-zī-bīsh'ūn-ūr, n. ys- golâig gwobrwyedig [bywiogi
Execration, ěks-ī-krā'shūn, n. melldith, rhegfa, rheg	Exhilarate, ěg-zīl'ūr-at, v. lloni, sirioli,
Execute, ěks'ī-kut, vt. cyflawni, cwblâu ; dienyddio. To execute judgement, gwneuthur barn	Exhort, ěg-zōrt', vt. cynghori, annog, cymhell [annogaeth ; rhybydd
Execution, ěks-ī-ku'shūn, n. cyflawniad ; dienyddiad [dienyddwr	Exhortation, ěks-hōr-ta'shūn, n. cynghor,
Executioner, ěks-ī-ku'shūn-ūr, n. crogwr,	Exhortative, ěg-zōr'tā-tiv, Exhortatory, ěg-zōr'tā-tūr-ī, a. annogaethol
Executive, ěks-ěk'u-tiv, a. gweithred- iadol ; llywiol [weinydd	
Executor, ěks-ěk'u-tūr, n. cymyn-	

Exhumation, ɛks-hu-ma'shün, n. symud- iad o'r bedd, dadgladdiad	Expatriot, ɛks-pá'trī-üt, n. annghy- wleidiad; alltud [edrych am
Exigence, ɛks'ī-jěns, n. angen, gofyniad; achos [annghenrhaid; dir-achos	Expect, ɛks-pěkt', vt. dysgwyl, aros,
Exigent, ɛks'ī-jěnt, n. dir-angen	Expectable, ɛks-pěk'tā-bl, a. dysgwyl- iadwy
Exiguous, ɛg-zīg'u-üs, a. bychan, eiddil	Expectancy, ɛks-pěk'tän-sī, n. dysgwyl- iad; etifeddiaeth dysgwyliedig
Exile, ɛks'il, n. alltud; alltudes; alltud- aeth, alltudedd, herwriaeth, deoliad : vt. alltudo, allwladu, deol, difröi	Expectant, ɛks-pěk'tánt, a. dysgwylgar : n. dysgwyliwr
Exilement, ɛg-zil'měnt, n. alltudaeth	Expectation, ɛks-pěk-ta'shün, n. dys- gwyliad; ymarosiad
Exility, ɛg-zil'ī-tī, n. eiddilwch, meinder	Expectorate, ɛks-pěk'to-rat, vt. poeri, peswch-boeri [peswch-boeriad
Exinanition, ɛg-zin-ā-nish'ün, n. gwag- âd; diddymiad [bod yn fyw	Expectoration, ɛks-pěk-to-ra'shün, n.
Exist, ɛg-zist', vi. bod, hanfodi, byw,	Expedience, ɛks-pī'dī-ěns, n. cyfaddas- rwydd, cymhwysder; lles
Existence, ɛg-zis'těns, n. bod, bodol- iaeth, hanfod [mewn bod	Expedient, ɛks-pī'dī-ěnt, a. addas, cy- mhwys, cyflëus; llesol : n. dyfais, ffordd addas
Existent, ɛg-zis'těnt, a. bodawl, hanfodol,	Expedite, ɛks'pī-dit, vt. dirwystro, rhwyddâu, prysuro : a. rhwyddawl, parod
Exit, ɛks'it, n. mynediad allan; ymad- awiad; marwolaeth. He made his exit, aeth allan [n. ymadawiad	Expedition, ɛks-pī-dish'ün, n. prysuriad, cyflymedd, brys; hynt filwraidd, ym- gyrcbiad [cyflym, esgud
Exodus, ɛks'o-düs, Exody, ɛks'o-dī,	Expeditious, ɛks-pī-dish'üs, a. ebrwydd,
Exomphalos, ɛg-zöm'fā-lüs, n. bogeil- rwyg, toriad llen-gig	Expel, ɛks-pěl', vt. bwrw allan, gyru ymaith, tarfu [gwario, treulio
Exonerate, ɛg-zön'ür-at, vt. esmwythâu, difeichio [feichiad, dadlwythiad	Expend, ɛks-pěnd', vt. difa, afradlu;
Exoneration, ɛg-zön-ü-ra'shün, n. di- hyblyg, hynaws	Expenditure, ɛks-pěndī-tshu'r, n. traul, cost; treuliad
Exoptable, ɛg-zöp'tā-bl, a. dymunol	Expense, ɛks-pěns', n. traul, cost
Exorable, ɛks'o-rā-bl, a. cymodadwy,	Expenseless, ɛks-pěns'lěs, a. didraul, digost; rhâd [costus; drud
Exorbitance, ɛg-zör'bī-tāns, n. annghy- medroldeb [gormodol	Expensive, ɛks-pěns'siv, a. treulfawr,
Exorbitant, ɛg-zör'bī-tánt, a. anwedd,	Experience, ɛks-pī'rī-ěns, n. prawf, profiad; hirbrawf, ymbrawf, ymarfer- iad; cyfarwyddyd : vt. profi; teimlo, ymbrofi [ig; cyfarwydd
Exorbitate, ɛg-zör'bī-tat, vi. draws- wyro, diarfforddi [eddu	Expierenced, ɛks-pī'rī-ěnst, a. profied-
Exorcise, ɛks'ör-siz, vt. tyngedu, cyfar-	Experiment, ɛks-pěr'ī-měnt, n. prawf; cais, cynyg : vi. gwneuthur prawf
Exorcism, ɛks'ör-sizm, n. swyngyfar- edd, tynghediaeth [swynwr	Experimental, ɛks-pěr-ī-měnt'äl, a. profiadol
Exorcist, ɛks'ör-sist, n. tynghedydd,	Expert, ɛks-pürt', a. cyfarwydd, hyfedr, hyddysg, medrus, hylaw
Exordium, ɛg-zör'dī-üm, n. rhagdraeth, rhagymadrodd, rhagrith	Expertness, ɛks-pürt'něs, n. deheurwydd, medrusrwydd [dileadwy
Exornation, ɛks-ör-nā'shün; n. addurn ; addurniad [fodol	Expiable, ɛks'pī-ā-bl, a. maddeuadwy,
Exortive, ɛg-zör'tiv, a. dwyreiniol, cy-	Expiate, ɛks'pī-at, vt. gwneyd iawn ; dyhuddo [iawniad
Exosseoous, ɛg-zösh'üs, a. diësgyrn	Expiation, ɛks-pī-ā'shün, n. iawn; cymod;
Exotic, ɛg-zöt'ik, a. dieithrol, estronol, pellenig : n. peth tramor	Expiatory, ɛks'pī-ā-tür-ī, a. dyhuddol, cymodroddawl
Expand, ɛks-pänd', v. taenu, lledu ; ymledu, ymagor; darledu; dadblygu	Expiration, ɛks-pī-ra'shün, n. anadliad allan; ymadawiad; terfyniad
Expanse, ɛks-pāns', n. eangder; ymlediad	
Expansion, ɛks-pān'shün, n. taeniad, eangiad, llediad, chwyddiant	
Expansive, ɛks-pān'siv, a. ymdaenol, ymledol [ymledu	
Expatriate, ɛks-pā'shī-at, vi. ymhelaethu;	
Expatriate, ɛks-pā'tri-at, vt. allwadu, alltudio, difröi	

EXT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

- Expire, ěks-pi'r', v. anadlu allan ; trengi, darfod ; diweddu [agoryd
Explain, ěks-plan', vt. egluro, dehongli,
Explanation, ěks-plā-na shūn, n. eglur-
ād, amlygiad
Explanatory, ěks-plān'ā-tūr-ī, a. eglur-
aol, amlygiadol [diangenraid
Explicative, ěks-pli-tiv, n. gair llanw, gair
Expletory, ěks-pli-tūr-ī, a. cyflenwol, yn
llenwi [dehongladwy
Explicable, ěks-pli-kā-bl, a. egluradwy,
Explicate, ěks-pli-kat, vt. dadblygu,
dattod, egluro
Explication, ěks-pli-ka'shūn, n. dad-
blygiad, dehongliad [agoriadol
Explicative, ěks-pli-ka-tiv, a. egluraol,
Explicator, ěks-pli-ka-tūr, n. eglurāwr
Explicit, ěks-pli'sīt, a. amlwg, eglur,
penodol, manwl
Explode, ěks-plod', v. hwtio, gwrthod
yn ddirmygus. The theory is ex-
ploded, mae'r tyb wedi ei ddadbrofi
Exploit, ěks-plōit', n. gorchest, gwrol
waith, gorchestwaith
Exploration, ěks-plo-ra'shūn, n. fforiad,
chwiliad allan [fforio, olrhain
Explore, ěks-plō'r', vt. chwilio allan,
Explosion, ěks-plō'zhūn, n. ffrwydriad,
ysgortiad ; ergyd [tān-ruthrol
Explosive, ěks-plō'siv, a. ysgurtiawl,
Export, ěks-pō'rt, n. nwydd tramoredig
Export, ěks-pō'rt', v. anfon allan, tros-
glwyddo, allgluddo
Exportation, ěks-pō'r-ta'shūn, n. tra-
moriad, mōr-drosiad
Expose, ěks-poz', vt. amlygu, dynoethi,
dangos allan ; gwaradwyddo ; peryglu
Exposition, ěks-po-zīsh'ūn, n. egoriad,
eglurād ; sefyllfa [arnodydd
Expositor, ěks-pōz'ī-tūr, n. dehonglwr,
Expostulate, ěks-pōs'tshu-lat, vt. ym-
liwied, ymddadleu, ymresymu
Expostulation, ěks-pōs-tshu-lā'shūn, n.
ymresymiad [ymliwaidd
Expostulatory, ěks-pōs'tshu-lā-tūr-ī, a.
Exposure, ěks-po'zhūr, n. dynoethiad ;
gwaradwyddiad [dehongli
Expound, ěks-pūw'nd', vt. egluro, egori,
Expounder, ěks-pūw'ndūr, n. dehonglydd,
lladmerydd
Express, ěks-prēs', vt. mynegi, dywedyd,
adrodd ; datgant, traethu ; darlunio ;
gwasgu allan, gwryfio : a. pennodol,
eglur, hysbysol, gwir : n. brys-genad
Expressible, ěks-prēs'ī-bl, a. traethadwy,
darluniadwy

- Expression, ěks-prēs'h'ūn, n. gair, ym-
adrodd, dywediad ; dull ymadrodd ;
gwasgiad allan. Expression of coun-
tenance, dull gwynebpryd
Expressive, ěks-prēs'iv, a. mynegol ;
darluniadol ; dwys-ddywedol, grymus ;
cynwysfawr
Expressly, ěks-prēs'li, ad. wrth ei enw,
yn benodol, yn eglur [datganiad
Expressure, ěks-prēs'h'ūr, n. mynegiad,
Exprobrate, ěks'pro-brat, vt. edliw, ym-
liw, dannod
Exprobration, ěks-pro-bra'shūn, n. ed-
liwiant, dannodiaeth, cyhuddiad, dir-
mygus [trosi
Expropriate, ěks-pro'pī-at, vt. arallu ;
Expugn, ěks-pun', vt. gorthrechru,
gorchfygu ; tarfu
Expugnable, ěks-pūg'nā-bl, a. goresgyn-
adwy, ennilladwy [fygiad, trechriad
Expugnation, ěks-pūg-na'shūn, n. gorch-
Expugner, ěks-pū'nūr, n. gorthrechwr
Expulsion, ěks-pūl'shūn, n. tarfiad ;
troad neu fwriad allan
Expulsive, ěks-pūl'siv, a. a yro allan
Expunction, ěks-pūngk'shūn, n. dilead,
tyniad ymaith [allan
Expunge, ěks-pūnj', vt. dilēu ; croesi
Expurgation, ěks-pūr-ga'shūn, n. glanād,
puredigaeth [glanāu
Expurgate, ěks-pūr'gat, vt. carthu ; puro,
Expurgatory, ěks-pūr-gā-tūr-ī, a. ys-
garthol, glanweithiol
Exquisite, ěks'kwī-zīt, a. rhagorol, od-
iaeth, godidog, dethol ; perffāith, eithaf
Exquisiteness, ěks'kwī-zīt-nēs, n. man-
ylrwydd, cywreinrwydd, destlusrwydd
Exsanguious, ěks-sāng'gwī-ūs, a. diwaed
Exsibilate, ěk-sīb'ī-lat, vt. hysio neu
hwtio ymaith
Exsiccant, ěk-sīk'ānt, a. sychaidd
Exsiccate, ěk-sīk'at, vt. sychu, dysychu
Exsuccous, ěk-sūk'ūs, a. sychlyd, disudd
Exsuction, ěk-sūk'shūn, n. sugniad allan
Exsudation, ěk-su-dā'shūn, n. chwysiad,
dyhidlad
Exsude, ěk-sud', v. chwysu
Exsusitate, ěk-sūs'ī-tat, vt. dihuono,
cyffrōi
Extancy, ěks'tān-sī, n. codiad, chwyddiad
Extant, ěks'tānt, a. yn bod, mewn bod,
i'w gael
Extasy, ěks'tā-sī.—Ecstasy
Extemporeous, ěks-tēm-po-ra'nī-ūs,
Extemporary, ěks-tēm-po-rūr-ī, a. di-
ragfyfyr, disyfyd

Extempore, ɛks-tɛm'po-rī, ad. yn ddi-fyfyfyr, yn ddiattreg
 Extemporize, ɛks-tɛm'po-riz, vi. llafaru yn ddiragfyfyfyr [eangu, arledu
 Extend, ɛks-tɛnd', v. estyn, cyraedd,
 Extensible, ɛks-tɛn'si-bl, a. estynadwy, lledadwy
 Extension, ɛks-tɛn'shūn, n. estyniad, arlediad, eangiad
 Extensive, ɛks-tɛn'siv, a. eang, helaeth, maith [gyraeddiad, eangder
 Extensiveness, ɛks-tɛn'siv-nɛs, n. am-Extent, ɛks-tɛnt', n. cyraedd, helaethder, maint [ysgafnâu
 Extenuate, ɛks-tɛn'u-at, vt. lleiâu,
 Extenuation, ɛks-tɛn-u-a'shūn, n. lleiâd; esgusodiad
 Exterior, ɛks-tī'rī-ūr, a. allanol, oddi allan, o faes: n. tu faes, ymddangosiad allanol
 Exterminate, ɛks-tūr'mī-nat, vt. di-wreiddio, llwyr-ddyfethu
 Extermination, ɛks-tūr-mī-na'shūn, n. diwreiddiad
 External, ɛks-tūr'nāl, a. nesaf allan, allanol, o'r tu allan
 Externals, ɛks-tūr'nālz, n. pl. allanolion
 Extersion, ɛks-tūr'shūn, n. dilead, rhwbiad ymaith
 Extil, ɛks-tīl', vi. dyhidlo neu ddysdyllo o
 Extillation, ɛks-tī-la'shūn, n. dyhidliad
 Extinct, ɛks-tīngkt, a. diffoddedig; wedi darfod
 Extinction, ɛks-tīngk'shūn, n. diffoddiad; llwyr-ddyfethiad; dilead
 Extinguish, ɛks-tīng'gwish, vt. diffodd; diddymu, dilëu; llwyr-ddifa
 Extinguishable, ɛks-tīng'gwish-ā-bl, a. diffoddadwy [ffoddydd
 Extinguisher, ɛks-tīng'gwish-ūr, n. di-Extirpate, ɛks-tūr'pāt, vt. diwreiddio; dinystrio [wreiddiad; dystrywiad
 Extirpation, ɛks-tūr-pa'shūn, n. di-Extol, ɛks-tōl', vt. mawrygu, dyrchafu, arwyrain, canmol, clodfori
 Extorsive, ɛks-tōr'siv, a. treisiol, crib-ddeilaidd
 Extort, ɛks-tōrt', vt. cribddeilio, edwica, gwasgu [gorthrymiant
 Extortion, ɛks-tōr'shūn, n. cribddail,
 Extortionate, ɛks-tōr'shūn-at, a. treisiol
 Extortioner, ɛks-tōr'shūn-ūr, n. crib-ddeiliwr, gorthrymwr
 Extra-, px. allan o, tu hwnt i
 Extract, ɛks-trākt', vt. dethol, gwasgu, tynu neu bigo allan

Extract, ɛks-trākt, n. detholiad, dewis-ran, sylwedd-ran. Extracts, pigion, dewision, dyfyniadau
 Extraction, ɛks-trāk'shūn, n. tyniad allan, gwelygordd bonedd, cyff. Of low extraction, lledryw. Of high extraction, diledryw, boneddig
 Extractor, ɛks-trāk'tūr, n. tyniedydd
 Extrajudicial, ɛks-trā-ju-dish'āl, a. allan o reol cyfraith, afreolaidd
 Extramission, ɛks-trā-mish'ūn, n. an-foniad allan [bydol
 Extramudane, ɛks-trā-mūn'dan, a. tra-Extraneous, ɛks-trā-nī-ūs, a. estronaidd, arallaidd, allanol, diberthynas, an-mherthynol
 Extraordinary, ɛks-trōr'dī-nūr-ī, a. hynod, annghyfredin, od, odiaeth, anarferol [anmhlwyfol
 Extraparochial, ɛks-trā-pā-ro'kī-āl, a. Extravagance, ɛks-trāv'ā-gāns, n. afrad, gwastraff, gormodedd, difrodaeth, afradlonedd; afresymoldeb
 Extravagant, ɛks-trāv'ā-gānt, a. gormod, gwastraffus, difrodus, didrefn, afresymol; afradlawn
 Extravagate, ɛks-trāv'ā-gat, vi. ynfyd-siared, ffladru [o'i briod lestr
 Extravasated, ɛks-trāv'ā-sa-tɛd, a. allan
 Extravenate, ɛks-trā-vī'nat, a. wedi tarddu o'r gwythienau [allan
 Extraversion, ɛks-trā-vūr'shūn, n. tafliad
 Extreme, ɛks-trīm', n. eithafedd, trefyn, y nod pellaf: a. eithaf, pellaf, diweddfaf; dirfawr, rhyfawr, gor-, tra-. Extreme heaviness, trathrymder. Extreme age, gorhenaint [ddirfawr, yn dra
 Extremely, ɛks-trīm'li, ad. dros ben, yn
 Extremity, ɛks-trēm'ī-tī, n. pen pellaf, eithaf, cwr eithaf, cyfyngder, gwasgfa; enbydrwydd [ddyrysu; dadfaglu
 Extricate, ɛks-trī-kat, vt. rhyddâu; di-Extrication, ɛks-trī-ka'shūn, n. diddyrysiad, dirwydiad [allanol
 Extrinsic, ɛks-trīn'sik, a. anmhriodol,
 Extrude, ɛks-trūd', vt. gwthio ymaith; bwrw allan [ymaith
 Extrusion, ɛks-trū'zhūn, n. gwthiad
 Exuberance, ɛks-tu'būr-āns, n. oddf, hwrwg, twddf [chwyddiad
 Exumescence, ɛks-tu-mɛs'ɛns, n.
 Exuberance, ɛg-zu'būr-āns, n. arddig-onedd; gordyfiant [gormodol
 Exuberant, ɛg-zu'būr-ānt, a. rhyllawn,
 Exuberate, ɛg-zu'būr-at, vi. gorlenwi, gorlifo

FÆC pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Exuccous, ěk-sūk'ūs.—Exsuccous

Exude, ěk-sud', v.—Exsude

Exulcerate, ěg-zūl'sūr-at, vi. gweliō,
llynori [iad, crawniad

Exulceration, ěg-zūl-sū-ra'shūn, n. gwel-

Exult, ěg-zūlt', vi. gorfoleddu, llawen-
ychu

Exultation, ěg-zūl-ta'shūn, n. gorfoledd,
gorhoen, ymorfoleddiad, ymffrost

Exundation, ěks-ūn-da'shūn, n. gorllif,
llifeiriant

Exuperance, ěk-su'pūr-āns, n. traphwys

Exustion, ěg-zūs'tshūn, n. llosgiad,
trylosgiad

Exuviæ, ěg-zu'vī-ī, n. pl. crwyn a fwrir

Eyas, i'ās, n. hebog ieuanc

Eye, i, n. llygad; golwg, trem, gweled;

blaguryn; rhwyll; nythaid o goed ieir;

vt. llygadu, tremio, edrych, gwylio.

Eye-ball, canwyll y llygad. Eye-
brow, ael y llygad. Eye-drop,

deigryn. Eye-glass, gwyr-ddrych.

Eye-lash, blew yr amrant. Eye-lid,

amrant, caead llygad. Eye-service,

golwg-wasanaeth. Eye-shot, cipolwg,

tremyn. Eye-sight, golwg. Eye-sore,

peth cas i'r golwg. Eye-string, gïau

y llygad. Black-eyed, llygad-ddu.

Blar-eyed, llygad-wlyb. Evil-eyed,

eiddigus. Goggle-eyed, llygad-fawr.

Moon-eyed, cibddall. One-eyed, un-

llygeidiog. Squint-eyed, llygad-gam,

llygad-draws. Wall-eyed, llygad-
frith. To cast sheep's eyes, edrych ar

ŵyr ar un

Eyeless, i'lēs, a. dilygad, dall

Eyelet, i'lēt, Eylet-hole, i'lēt-hol, n. olp,

olpai, twll olpai

Eyeot, i'ōt, n. ynysan, ynisis

Eyre, ē'r, n. llys barnwr ymdeithiol,

cylchlys

Eyry, i'r'ī, n. nythle adar ysglyfgar

F

FABACEOUS, fā-ba'shūs, a. o natur
ffaen, ffaenaidd

Fable, fa'bl, n. ffug-chwedl, rhith hanes,
dammeg; ffalsedd: v. ffuglunio, ffug-

io, chwedlu [waith, cydwe

Fabric, fa'brīk, n. adail, adeiliad, adeil-

Fabricate, fāb'rī-kat, vt. adeilio; llunio;
ffurfio; llyfelu

Fabrication, fāb-rī-ka'shūn, n. adeilad-

iad, gwneuthuriad; anwiredd

Fabulist, fāb'u-līst, n. chwedlydd, dam-
megwr

Fabulous, fāb'u-lūs, a. dychymybol,
ffugiol, disail [rwydd

Fabulousness, fāb'u-lūs-nēs, n. ffugiol-

Facade, fā-sād', n. gwyneb adeiliad

Face, fas, n. gwyneb, gwynebpryd,

arwyneb: v. wynebu, gwynebu, gwrth-

wynebu. Bare-faced, digwylydd.

Double-faced, dau-wynebog, rhagrith-

iol. Pale-faced, wyneb-lwyd, piglas,
gweblas. Shame-faced, cywylyddus.

A wry face, gwep. Facing a person,

gyfrbyn āg un. To make faces,
gwepio

Facet, fās'ēt, n. arwyneb bychan

Facetious, fā-sī'shūs, a. cellweirus,
arabeddu, digrif [digrifwch

Facetiousness, fā-sī'shūs-nēs, n. arabedd,

Facial, fa'shāl, a. gwynebol. Facial
angle, ongl o furfir gan linellau o'r
clust i'r genau, ac o'r genau i'r talcen

Facile, fās'īl, a. hawdd, rhwydd, hyblyg,
hydyn [rwyddo

Facilitate, fā-sīl'ī-tat, vt. rhwyddâu, hy-

Facility, fā-sīl'ī-tī, n. hwylusdod,
rhwyddineb [anfad, diried

Facinorous, fā-sīn'o-rūs, a. ysgeler,

Fact, fākt, n. gweithred; ffaith. In
fact, mewn gwirionedd

Faction, fāk'shūn, n. plaid, ymblaid,
terfysgblaid [bleidgar

Faction, fāk'shūs, a. terfysgus, ym-

Factitious, fāk'tīsh'ūs, a. gwneuthuredig

Factor, fāk'tūr, n. goruchwylydd, dir-

prwy, rhyngfaelydd [dros arall

Factorage, fāk'tūr-aj, n. marchnadaeth

Factorship, fāk'tūr-shīp, n. goruchwyl-

iaeth

Factory, fāk'tūr-ī, n. gweithfa; trigle
neu gymdeithias masgnachwyr dir-

prwyol [gwaith

Factotum, fāk-to'tūm, n. gwas pob

Faculty, fāk'ūl-tī, n. medr, galluedd

braint; cynneddf; y gymdeithas fedd-

ygol, y meddygon

Facundity, fā-kūn'dī-tī, n. hyawdledd,
ffraethineb [siared

Faddle, fād'l, vi. ofera, ffwdanu, ofer-

Fade, fad, v. edwi, difanu, diflanu,
dihoeni; gwywo. Apt to fade, diflan-

adwy. Never-fading, anniflanol

Fady, fa'dī, a. diflan, gwywedig, edwin

Fæces, fī'sīz, n. ysgarthion

- Fag, fäg, v. baeddu, curo; ymfino, llesg-
âu. Fag-end, gobed brethyn, y pen
gwaethaf
- Fagot, fäg'üt, n. fflagod, fflagell, ced-
ysen, cidysen: vt. fflagodi, cydrwymo,
cidysio
- Fail, fal, vi. ffaelu, methu; pallu; tori i
fyny. Never-failing, diball
- Failure, fa'lu'r, n. ffaeliad, methiant,
pall, gwalliad, diffyg, bai; toriad
- Fain, fan, a. awyddus, chwannog, ewyll-
ysgar: ad. yn chwannog, tan orfod.
I fain would, chwenychwn, da fyddai
genyf
- Faint, fant, a. egwan, methedig, llwfr;
aneglur: vi. llesmeirio, llewygu;
llesgâu [lyd
- Faintish, fan'tish, a. gwanlyd, gwanych-
Faintness, fant'nës, n. gwendid, llesgedd,
llyfrder
- Fainty, fan'ti, a. llesmeiriol, llwfr, egwan
- Fair, fê'r, n. ffair; y rhyw fenywaidd:
a. teg, glan, prydfferth, telaid, mwyn-
aidd; gloew, clae; cyfiawn, didwyll.
Fair or foul, teg neu annheg
- Fairing, fê'r'ing, n. ffeiryng, rhodd o ffair
- Fairness, fê'r'nës, n. tegwch, glendid;
uniondeb
- Fairy, fê'r'i, n. ellyll, anyspryd: a.
perthynol i'r tylwyth teg. Fairies, y
tylwyth teg
- Faith, fath, n. ffydd, crediniaeth, cred,
coel; hyder, ymddiried; ffyddlondeb.
To break one's faith, tori ei air
- Faithful, fath'fwl, a. ffyddlawn, cywir,
didwyll. The faithful, y ffyddloniad,
y credinwyr
- Faithfulness, fath'fwl'nës, n. ffyddlon-
deb, cywirdeb
- Faithless, fath'lës, a. diffydd, digred;
anffyddlawn
- Fake, fak, n. torch rhaff, un tro ar raff
- Fakir, fa'kür, n. plaid o grefyddwyr
penboeth yn y dwyrain [bachog
- Falcated, fäl'ka-tëd, a. crymanaidd;
- Falcation, fäl'ka'shün, n. gŵyryn, crym-
edd [crwm-gledddyf
- Falchion, fäl'tshün, n. cryman-gledd,
- Falcliform, fäl'si-förm, a. bachog, crwm,
cryman-ddull
- Falcon, fô'kn, n. math o hebog
- Falconer, fô'kn-ür, n. hebogydd
- Falconct, fäl'ko-nëct, n. cyflegr bychan
- Falconry, fô'kn-ri, n. hebogyddiaeth
- Faldstool, föld'stöwl, n. mainc a ddefn-
yddir i goroni
- Fall, föl (fell, fallen), vi. cwympo, syrthio;
tramgwyddo; dygwyddo: n. cwymp,
cwympiad, codwm; disgyniad, syrth-
iad; dygwydd, syrth; dinystr. To
fall in with, cyfarfod. To fall out,
digwydd; ymryson, cwmpo maes.
To fall back, cilio yn ol, encilio.
Falling sickness, yr haint dygwydd
- Fallacious, fäl-la'shüs, a. twyllodrus,
twyllgar, ffugiol [iaeth
- Fallacy, fäl'ä-si, n. twyll, hoced, hudol
- Fallen, föl'n, pp.—Fall [gwendid
- Fallibility, fäl-i-bil'i-ti, n. hydwylledd,
- Fallible, fäl'i-bl, a. hyball, hysiom,
hyfeth
- Fallow, fäl'o, n. braenar, adwydd: v.
braenaru: a. hyddliw, gwynëu-goch:
braenarliw. Fallow-deer, danys, gafr
danys, hydd
- False, föls, a. anwir, ffugiol, gau, cel-
wyddog, twyllodrus. A false oath,
geu-lw, anudon, llw anudon
- Falsehood, föls'höd, Falsity, fäl'si-ti,
n. ffalsedd, geudeb
- Falsifier, fäl'si-fi-ür, n. ffugiwr, gau-
eiriwr [gwrthbrofi
- Falsify, fäl'si-fi, v. ffugio; llygru;
- Falter, fäl'tür, vi. petruso; bloesgi, methu
- Faltering, fäl'tür-ing, n. bloesgni, bloesg-
edd
- Fame, fam, n. bri, clod, enwogrwydd,
enw; gair, sôn, chwedl, newydd
- Famed, famd, a. enwog clodfawr, hyglod
- Fameless, fam'lës, a. anenwog, anhynod
- Familiar, fä-mil'yür, a. cyfeillgar, cyf-
eillaidd; adnabyddus; teuluaidd: n.
cyfaill, cydnabod. Familiar spirit,
yspryd dewiniaeth
- Familiarity, fä-mil-i-är'i-ti, n. cydna-
byddiaeth; cyfeillach; cynefindra
- Familiarize, fä-mil'yür-iz, vt. cynefino,
ymgynefino [äch
- Family, fäm'i-li, n. teulu; cenedlaeth,
- Famine, fäm'in, n. newyn, diffyg ymborth
- Famish, fäm'ish, v. newynu; marw o
newyn [hyglod, nodedig
- Famous, fäm'üs, a. clodfawr, enwog,
- Fan, fän, n. gwyntyll, nithlen: vt.
gwyntyllio, puro, nithio
- Fanatic, fä-nät'ik, n. penboethiad; cref-
yddwr penboeth
- Fanatical, fä-nät'i-käl, a. penboeth,
gwallgofus
- Fanaticism, fä-nät'i-sizm, n. penboeth-
ni, gwallbwyll [iedig
- Fancied, fän'sid, a. dychymygod, flug-

FAT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Fanciful, fān'sī-fŵl, a. dychymyngus, coelgar, ffoldybus [pwyaeath]	Farriery, fār'ī-ūr-ī, n. meirch feddyg-iadaeth
Fancifulness, fān'sī-fŵl-nēs, n. mymfancy, fān'sī, n. dychymyg, darfelydd; oferdyb, mympwy, lled-tyb; serch, hoffedd: v. dychymgu, ffugu; tybio; serchu	Farrow, fār'o, vt. bwrw perchyll, dyfod â pherchyll: n. torllwyll. A sow in farrow, hŵch dorog. A farrow cow, myswynog
Fandango, fān-dāng'go, n. math o daplas	Farther, fār'thūr, a. pellach: ad. yn mhellach; eto, hefyd: cd.—Far
Fane, fan, n. teml, addoldy	Farthest, fār'thēst, a. pellaf, eithaf, eithafig: sd.—Far
Fanfaron, fān'fa-rūn, n. bygyllwr, gwagymffrostiwr [boesach, ffrost]	Farthing, fār'thīng, n. ffyrlling
Fanfaronade, fān-fā-ro-nad', n. rhodres, Fang, fāng, n. ysgythr; crafanc, ewin	Farthingale, fār'thīng-gal, n. cylchbais, paisgyloch
Fangled, fāng'gld, a. coeg-ffurfiedig, ffugiedig [grafanc]	Faces, fās'īz, n. ysgub o wiail a ddygid o faen hen lywiawdwywr Rhufain
Fangless, fāng'lēs, a. diysgythr, di-	Fascia, fāsh'ā, n. addurn-dalaith
Fannel, fān'ēl, Fanon, fān'ūn, n. ysgwyddrwyll offeiriad	Fasciated, fāsh'ī-a-tēd, a. rhwymedig â gwiaail [rhwymiad]
Fantastic, fān-tās'tik, Fantastical, fān-tās'tī-kāl, a. ffol-dybus, coegfalch, penchwiban; mympwyol, anwadal	Fasciation, fāsh-ī-a'shūn, n. cyfrwymiad, Fascicular, fā-sīk'u-lūr, a. rhwymynol
Fantasticalness, fān-tās'tī-kāl-nēs, n. anwadalwch	Fascinate, fās'ī-nat, vt. rheibio, hudo, swyno [tyniad, llithiad]
Fantasy, fān'tā-sī, n. mympwy, oferdyb	Fascination, fās-ī-na'shūn, n. llygad-
Far, fār (farther, farthest), a. pell, pellenig, anghysbell; hirbell: adv. yn mhell, pell. By far, o lawer. He is not far off, nid yw efe mhell. As far, cybelled. Thus far, hyd yma. Far better, llawer gwell.	Fascinē, fā-sīn', n. ffagoden, cidysen, cedysen
Farce, fārs, n. coegchwareu; esgusbeth, lliw o beth [digrifol]	Fasinos, fās'ī-nūs, a. rheibiol, swynol
Farcical, fār'sī-kāl, a. coegchwareuol;	Fashion, fāsh'ūn, n. dull, gwedd, dullwedd, ffurf, ffunud, llun; ffōrdd, modd; arfer, defod: vt. ffurfio, llunio, agweddu. In this fashion, fel hyn. To fashion alike, cydlunio
Farcy, fār'sī, n. y clefri mawr, gwahanglwyf y meirch. Water farcy, y clefri dyfrllyd	Fashionable, fāsh'ūn-ā-bl, a. dull-wiw; dillynaidd; moddgar, harddfoes
Fardel, fār'dēl, n. sypyn [erw]	Fast, fāst, n. ympryd, dirwest, cythlwnig: vi. ymprydio, dirwestu, ymattal: a. tyn, sicr, diysgog, diogel, safadwy; buan, cyflym, ffeist, chwai: adv. yn dyn, yn fuan. Fast-asleep, mewn trwm-gwsg. Fast-day, dydd ympryd
Fardingdeal, fār'dīng-dīl, n. chwarter	Fasten, fās'n, v. sicrâu; cadarnâu; gafaclu, rhwymo
Fare, fē'r, n. lluniaeth, bwyd; ymborth; clud-lôg: vi. bod, byw; ymdaro; ymborthi	Fastidious, fās-tīd'yūs, a. cymhenfalech, ffroenuchel [hausder]
Farewell, fē'r-wēl', int. bydd wych, yn iach: n. cyfarchiad ymadawol, caniad yn iach. To bid farewell, canu yn iach	Fastidiousness, fās-tīd'yūs-nēs, n. tra-
Farinaceous, fār-ī-na'shūs, a. blodwy, blodiog	Fastigium, fās-tīj'ī-ūm, n. talog, talfa
Farm, fārm, n. tyddyn, syddyn, fferm: vt. amaethu; llafurio'r tir	Fastness, fāst'nēs, n. sadrwydd; diogelfā; sicrād [uchel, balch]
Farmer, fār'mūr, n. amaethydd, hwsmon, ffermwr	Fastuous, fās'tshu-ūs, a. trahaus, ffroen-
Farmost, fār'most, n. eithaf, pellaf	Fat, fāt, n. brasder; mehīn; gwēr; bloneg: a. brās, tew; ffrwythlon; gwerog, blonegog. To grow fat, tewâu, brasâu. To make fat, pesgi, brasâu. Fat-witted, penbylaidd, synwyrbwll
Farness, fār'nēs, n. pellder, pelledd	Fatal, fa'tāl, a. tyngedfenol; angeuol, marwol
Farraginous, fā-rāj'ī-nūs, a. cymysg	
Farrago, fā-ra'go, n. cymysgedd, cymysg-grug [pedolwr]	
Farrier, fār'ī-ūr, n. meddyg meirch;	

Fatalism, fa'täl-izm, n. tyngedfenydd-iaeth	Fawn, fôn, n. elain, rhydain, carw ieuanc: vi. llydnu; truthio, gwenieithio; cynffoni
Fatalist, fa'täl-ïst, n. tyngedfenydd	Fay, fa, n. elyll, anysbryd: v. cysylltu
Fatality, fâ-täl'i-ti, n. angeuolrwydd; tyngedfen [anochel	Feaberry, fi'bër-i, n. eiryen Mair, grwyswydden
Fatally, fa'täl-i, ad. yn angeuol; yn	Fealty, fi'äl-ti, n. ffyddlondeb; gwiriogaeth
Fate, fat, n. tynged; anffawdd, aflwydd, dinystr, dyrraith; dedfryd	Fear, fi'r, n. ofn, arswyd; braw, dychryn; arynaig: v. ofni; dychrynu, arswydo. To put in fear, brawychu, peri ofn ar. Without fear, diofn, hÿ, dewr
Fated, fa'tëd, a. arfaethedig, rhagluniedig. Ill fated, anffodiog, trwch	Fearful, fi'r'fwl, a. ofnus, brawychus; ofnadwy
Father, fa'thür, n. tad: vt. tadu, tadogi, mabwysiadu [tadogaeth	Fearfulness, fi'r'fwl-nës, n. ofnusrwydd; llyfrdra; echryslonrwydd
Fatherhood, fa'thür-hwd, n. tadaeth,	Fearless, fi'r'lës, a. diofn, dibryder, diarswyd
Fatherless, fâ'thür-lës, a. di-dad, am-ddifad [tad, yn dadol	Fearlessness, fi'r'lës-nës, n. ëonder, di-ofnusrwydd, dewrder [hawsedd
Fatherly, fâ'thür-li, a. tadol: ad. fel	Feasibility, fi-zî-bil'i-ti, n. hywneledd,
Fathom, fâthüm, n. gwrhyd, chwech troedfedd: vt. gwrhydio; plymio; amgyffred [annirnadwy	Feasible, fi'zî-bl, a. hawdd ei wneud; dichonadwy
Fathomless, fâthüm-lës, a. diwaelod;	Feast, fist, n. gwledd; cyfeddach; gÿwl: v. gwledda; gloddestu, wttresu. Wedding feast, neithior. Feast-rite, defod gwledd. A solemn feast, cylehwyl, uchel-wyl [bolerwr
Fatidical, fâ-tid'i-käl, a. tynged-fynegol, prophwydol [euol	Feaster, fis'tür, n. gwleddwr; wttreswr,
Fatiferous, fâ-tif'ür-üs, a. marwol, ang-	Feasting, fis'ting, n. cyfeddach: v. yn gwledda
Fatigue, fâ-tig', n. lludded, blinder: vt. peru lludded, blino, lluddedu	Feat, fit, n. camp, gorchest, rhagorgamp
Fatling, fät'ling, n. anifail pasgedig	Feather, fëth'ür, n. pluen, plufen (pl. plu, pluf): vt. pluo; dibluo; addurno â phluf. Feathered fowls, ehediaid, adar asgellog. Feather-bed, gwely plu. Feather-dresser, plufwr, pluw
Fatness, fät'nës, n. tewder, brasder; ffrwythlondeb [tewychu	Featherless, fëth'ür-lës, a. diblu; croenllwm [yn dlws
Fatten, fät'n, v. tewâu, pesgi, brasâu,	Featly, fit'li, ad. yn ddeheug, yn hyfder,
Fatuity, fâ-tu'i-ti, n. ffolineb, hurtrwydd	Featness, fit'nës, n. destledd, deheuder
Fatuous, fät'shu-üs, a. delffiaidd, ynyfd	Feature, fi'tshür, n. wyneb-pryd, gweddnodiad
Faucet, fôsët, n. dwsel	Feaze, fiz, vt. dadtröi, dadblethu
Fault, fölt, n. bai; trosedd; amryfusedd, cwl; anaf. Fault-finder, beiwr. To commit a fault, troseddu. To find fault, beio, bwrw bai	Febrific, fi-brif'ik, a. crydbair
Faultiness, föl'ti-nës, n. beusrwydd; drygedd [nam, perffaith	Febrifuge, fëb'ri-fuj, n. meddygiaeth wrth-grydawl: a. gwrth-grydol, taf-grydol [crydol
Faultless, fölt'lës, a. difai, diddrwg; difaulty, föl'ti, a. beius, ar fai, o le, cylus, anaddas, gwallog	Febrile, fëb'rîl, a. cryd-bar, twymynol,
Faun, fôn, n. duw gwledig, gwyddan	February, fëb'rÿ-ür-i, n. Chwefror
Fauna, fônâ, n. anifeiliaid ardal	Februation, fëb-rÿ-a'shün, n. huredigaeth [gwaelodiad
Favillous, fâ-vil'üs, a. lludwaidd	Feculence, fëk'u-lëns, n. gwaddodiad,
Favour, fa'vür, n. hoffedd, serch, cymeriad, ewyllys da, hawddgarwch; cymwynas; ysnoden rodd: vt. hoffi; cymwynasu; derbyn wyneb. Ill-favoured, hagr, anferth. Well-favoured, prydweddol [cymwynasol	Feculent, fëk'u-lënt, a. gwaddodlyd
Favourable, fa'vür-â-bl, a. hynaws;	Fecund, fëk'ünd, a. ffrwythlawn, torieithiog, ffaeth
Favourableness, fa'vür-â-bl-nës, n. tiriondeb, rhiadlondeb [cefnogwr	
Favourer, fa'vür-ür, n. hoffwr, noddwr,	
Favourite, fa'vür-üt, a. cu, hoff: n. hoffdyn, anwylyd	

FER	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;
Fecundate, fēk'ūn-dat, vt.	fīrwythloni
Fecundity, fī-kūn'dī-tī, n.	fīrwythlondeb ; toraeth
Fed, fēd, pt. & pp.—Feed	
Fedary, fēd'ūr-ī, Federary, fēd'ūr-ūr-ī, n.	cyfranogwr [ammodol]
Federal, fēd'ūr-āl, a.	cyfammodol
Fee, fī, n.	gwobr, tāl, cyflog : vt. cyflogi ; gwobrwyo ; llwgr-wobrwyo. Fee farm, tir cydnabod. Fee simple, hawl-rydd. Fee-tail, hawl ammodol
Feeble, fī'bl, a.	gwan, egwan, eiddil, llesg. To make feeble, to wax feeble, to grow feeble, gwanâu, llesgâu [wch Feebleness, fī'bl-nēs, n. gwendid, eiddil-Feed, fīd (fed), v. porthi, bwydo ; tewâu, pesgi ; yspori : n. ebran, ceirch-ddogn ; porthiant [bwytâwr]
Feeder, fī'dūr, n.	porthydd ; maethydd ;
Feel, fīl (felt), v.	teimlo ; profi ; ymdeimlo
Feeling, fī'ling, n.	teimlad ; profiad ; syniad
Feet, fīt, n. pl.—Foot	
Feign, fan, v.	dychymgu ; ffuantu, ymrithio [rhythiol]
Feigned, fand, a.	gau, ffugiol, ffuantus,
Feint, fant, n.	rith, lledrith, lliw : a. gau, gwâg, ffugiol, ffals
Felicitate, fī-līs-ī-tat, vt.	llwyddiannu, dedwyddo ; dymuno llwyddiant, llonygyfarch [ddymuniant]
Felicitation, fī-līs-ī-ta'shūn, n.	llwydd- Felicity, fī-līs-ī-tī, n. dedwyddwch, dedwyddyd, gwynfyd, llwydd
Feline, fī'lin, a.	cathaidd, fel cath
Fell, fēl, a.	creulawn, gwaedlyd, ffyrnig : n. croen, bling-groen : vt. tori i lawr, taro i lawr ; cymynu : pt.—Fall
Fellable, fēl'ā-bl, a.	tafladwy, addas i'w dori
Feller, fēl'ūr, n.	cymynwr, tafwr coed
Fellmonger, fēl'mūng-gūr, n.	crwynwr, crwynfaelwr
Fellœ, fēl'œ, n.	cameg, cylch olwyn
Fellow, fēl'œ, n.	cyfaill, cydymaith, cymhar, cydradd, cydwr, brodawr ; cyd- : vt. cymharu, cyfieuo ; cyffelybu. Fellow-creature, cydgreadur. Fellow-soldier, cydfilwr. A wicked fellow, dyhiryn. A little fellow, dynyn
Fellowship, fēl'œ-shīp, n.	cymdeithas, cydgyfeillach, cyfranogaeth
Fellwort, fēl würt, n.	chwerwlys
Felly, fēl'ī, ad.	yn ffyrnig, yn greulawn : n. cylch olwyn, cameg
Felo de se, fī-lo-dī-sī', n.	hunan-leiddiad
Felon, fēl'ūn, n.	lleidr, cyflafanwr, drwgweithredwr ; bystwn, gwrllys : a. ffyrnig [lladradawl ; ysgeler]
Felonious, fī-lo'nī-ūs, a.	cyflafanol,
Felony, fēl'ūn-ī, n.	cyflafan, lladrad
Felt, fēlt, n.	brethyn llawban, brethyn hetiau : vt. llawbanu : pp.—Feel
Feltre, fēl'tūr, n.	pen ddwyfroneg
Felucca, fī-lūk'ā, n.	bâd â chwech rhwyf
Female, fī'mal, a.	benywaidd, benywol : n. benyw, dynes, merch, bun, gwraig
Femecouvert, fīm-ko-vūr't, n.	gwraig briod
Femesole, fīm-sol', n.	benyw weddw
Feminality, fēm-ī-nāl'-ī-tī, n.	benyweiddrwydd
Feminine, fēm'ī-nin, a.	benywaidd
Femoral, fēm'o-rāl, a.	morddwydol
Fen, fēn, n.	corsdir, cors, gwaun-wleb ; morfa. Fen-berries, ceirios y waun. Fen-cricket, rhinc y tēs. Fen-duck, cors hwyad
Fence, fēns, v.	cau, caeru, amgau, amgaeru, argâu ; amddiffyn ; chwareu diffyn a'r cleddyf : n. gwrych, cae, pawlgae ; diogelfa. A fenced city, dinas gadarn, dinas gaerog
Fencer, fēn'sūr, n.	cleddyfwr, cleddyfydd
Fencible, fēn'sī-bl, a.	amddiffynadwy, diffynadwy : n. amddiffynwr
Fencing, fēn'sing, n.	cleddyfyddiaeth
Fend, fēnd, v.	cadw draw ; dadleu ; gwrthresymu [wyd-gylch]
Fender, fēn'dūr, n.	gwalc aelwyd, ael-
Fenestral, fī-nēs'trāl, a.	ffenestrol
Feneration, fēn-ū-ra'shūn, n.	arlog, ocr, ocrath
Fenugreek, fēn'u-grik, n.	y grogwyran
Fennel, fēn'ēl, n.	ffenigl
Fenny, fēn'ī, a.	corsog, corslyd
Feodal, fū'dal, a.	gwriogaethol ; a ddalier dan arall [aeth]
Feodary, fū'dūr-ī, n.	deiliad dan wriog-
Feoff, fēf, vt.	rhoi llwyr feddiant
Feoffee, fē-fī', n.	meddiannydd cyflawn
Feoffer, fēf'ūr, n.	rhoddwr mewn meddiant
Feoffment, fēf'mēnt, n.	llawn feddiant
Feracious, fī-ra'shūs, a.	fīrwythlawn, cnydiol
Feracity, fī-rās'ī-tī, n.	fīrwythlonedd
Feral, fī'r'āl, a.	alaethus, galarus ; marwol [seibiant]
Feriation, fī'r-ī-a'shūn, n.	cadwad gwyl ;
Ferine, fī'r'in, a.	gwylltflaidd, anwar, ffyrnig [ffyrnigrwydd]
Feriness, fī-rī'nēs, Ferity, fēr'ī-tī, n.	

Ferment, fūr'mēnt, n. eples, ymwaith; cynhwrf [lefeinio; bragodi
 Ferment, fūr-mēnt', v. gweithio; eplesu,
 Fermentation, fūr-mēn-ta'shūn, n. ym-
 weithiad, ymferwad, ymgynhyrfaid;
 ymlefeiniad [lefeiniol
 Fermentative, fūr-mēn'tā-tīv, a. eplisol,
 Fern, fūr'n, n. rhedynen (pl. rhedyn)
 Ferny, fūr'nī, a. rhedynog, rhedynaidd
 Ferocious, fī-ro'shūs, a. ffyrnig, gor-
 wyllt, creulawn [creulonedd
 Ferocity, fī-rōs'ī-tī, n. mileinrwydd,
 Ferreous, fēr'ī-ūs, a. haiarnaidd, o haiarn
 Ferret, fēr'ēt, n. ieugen, ffured: vt.
 olrain, hela, ffuredu; chwilio allan
 Ferriage, fēr'ī-aj, n. porth-lôg, porth-dâl
 Ferruginous, fē-rw'jī-nūs, a. haiarnaidd
 Ferrule, fēr'īl, n. amdorch, amgarn:
 vt. amgarnu, amdorch
 Ferry, fēr-ī, n. porth, porthfa, ceubalfa:
 v. croesi y borth, trosglwyddo. Ferry-
 boat, ceubal, ysgraff, trosglwyddfâd.
 Ferry-man, porthwas, ysgraffwr
 Fertile, fūr'tīl, a. ffrwythlawn, cynydfawr,
 ffaeth
 Fertility, fūr-tīl'ī-tī, n. ffrwythlondeb
 Fertilize, fūr'tī-liz, vt. ffrwythloni
 Ferula, fēr'w-lā, n. crafell i guro llaw
 Fervency, fūr'ven-sī, Ferventness, fūr'-
 vēnt-nēs, n. gwresogrwydd, awyddfyrd,
 taerni, taerineb [tanbaid, taer
 Fervent, fūr'vent, a. brwd, gwresog,
 Fervescent, fūr-vēs'ēnt, a. poethawl,
 twymnawl
 Fervid, fūr'vīd, a. brwdfrydus, gwresog
 Fervour, fūr'vūr, n. gwresogrwydd, taer-
 ineb
 Fescue, fēs'ku, n. cyfeirbin, dangosbin
 Fessitude, fēs'ī-tud, n. lludded, blinder
 Festal, fēs'tāl, a. gwleddawl, llon, gor-
 hoenus [braenu
 Fester, fēs'tūr, vi. crawni, gori, madru,
 Festinate, fēs'tī-nat, a. buan, ffyrstiog,
 brysgar
 Festination, fēs-tī-na'shūn, n. brys,
 brysiad, ffrwst, ffrystiad
 Festival, fēs'tī-vāl, n. gŵyl, gwledd;
 dydd gŵyl: a. gwleddol. High fes-
 tival, uchel ŵyl. Principle festival,
 prif ŵyl, gŵyl arbenig [hoenus
 Festive, fēs'tīv, a. gwleddol, gwestfaol,
 Festivity, fēs-tīv'ī-tī, n. llawenydd, di-
 fyrrwch; gwledd [flodau
 Festoon, fēs-tw'n', n. addurn-bleth o
 Festucous, fēs'tu-kūs, a. o wellt
 Fetal, fī'tāl, a. milrithol

Fetch, fētsh, vt. cyrchu, ceisio, hōl;
 dwyn, cywain, cludo; cyrhaeddyd;
 dwyn pris: n. ystryw; dichelldro;
 ystranc. Far-fetched, annaturiol,
 maes o le [brwnt
 Fetid, fēt'īd, a. drewllyd; atgas, ffaidd,
 Fetidness, fēt'īd-nēs, n. drewi, drewsawr,
 drewdod [lawn
 Fetiferous, fī-tīf'ūr-ūs, a. hilig, ffrwyth-
 Fetish, fī'tīsh, n. eilun Indiaidd
 Fetlock, fēt'lōk, n. cudyn egwyd, egwyd,
 swrn, mwyled; deilw, meilwn
 Fetor, fī'tōr, n. drygsawr, gwynt cas
 Fetter, fēt'ūr, n. llyffethar, hual, gefyn,
 burwy: vt. llyffetheiro, hualu, troedogi
 Fettle, fēt'l, vi. simera, ofera; gwag
 daclu [ydd
 Fetus, fī'tūs, n. milrith, anelwig ddefn-
 Feud, fud, n. dygasedd; cynhen, ymryson
 Feudal, fu'dāl, a. gwriogaethol
 Feudatory, fu'dā-tūr-ī, a. deiliaid dan
 wriogaeth
 Fever, fī'vūr, n. cryd, twymyn, lluch-
 eden, poethgryd; teithion. Inter-
 mittent fever, cryd dyspeidiol. A
 continual fever, cryd diddyspaid. In-
 flammatory fever, y cryd poeth.
 Putrid fever, y dwymyn fraenol
 Feverfew, fī'vūr-fu, n. llysiaw'r fam
 Feverish, fī'vūr-īsh, a. crydawl, poeth
 Few, fu, a. ychydig, bychydig; anaml.
 In few words, mewn byr eiriau. There
 are but a few of them, nid oes nemawr
 o honynt
 Fewness, fu'nēs, n. anamledd, anamllder,
 bychoddedd [iad
 Fiat, fī'āt, n. gorchymyn, deddf; gosod-
 Fib, fīb, n. ffug, geudeb, anwiredd, cel-
 wydd: vi. dywedyd celwydd, celwyddu,
 ffugio
 Fibber, fīb'ūr, n. celwyddwr, ffugiwr
 Fibre, fīb'ūr, n. mân edefyn (pl. mân
 edafedd, mân wraidd)
 Fibrous, fīb'rūs, a. mân-wreiddiog
 Fickle, fīk'l, a. anwastad, anwadal, an-
 safadwy, ysgoew, oriog, gwammal
 Fickleness, fīk'l-nēs, n. anwastadrwydd
 Fictive, fīk'tīl, a. o bridd, cleiog, priddin
 Fiction, fīk'shūn, n. ffugchwedl, ffugiad;
 anwiredd, celwydd [ūs, a. ffugiol
 Fictitious, fīk'shūs, Fictitious, fīk-tīsh'-
 Fiddle, fīd'l, n. crwth: vi. crythorio.
 Fiddle-faddle, coegwaith, oferedd.
 Fiddle-stick, bwa crwth, ffiloryn.
 Fiddle-string, tant crwth. Scotch
 fiddle, y crafu

FIN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Fiddler, fīd'lūr, n. crythor, fīlor

Fidelity, fī-dēl'ī-tī, n. ffyddlondeb, cy-wirdeb, uniondeb

Fidget, fīj'ēt, vi. ofer-hela, ffwdanu ; sygogi : n. ffwdan ; un fwdanllyd

Fidgety, fīj'ēt-ī, a. aflonydd, anesmwyth

Fiducial, fī-du'shāl, a. ymddriedus, ffyddiadol

Fiduciary, fī-du'shūr-ī, n. ymddiried-olwr : a. hyderus

Fie, fi, int. ffei ! ffi ! hach !

Fief, fif, n. maenor wriogaethol

Field, fīld, n. cae, maes, maesan ; cad-faes. Field-book, llyfr tir-fesurwr. To take the field, myned allan i ryfel, meio [lwyd

Fieldfare, fīld'fēr, n. socan eira, socan

Fiend, fīnd, n. cythraul, diafl, ellyll, dera

Fiendlike, fīnd'lik, a. diefflyg

Fierce, fīrs, a. ffyrnig, gerwin, gorwyllt, creulawn. To grow fierce, cynddeir-iogi [cieidd-dra

Pierceness, fīrs'nēs, n. ffyrnigrwydd,

Fiery, fī'rī, a. tanllyd, tanbaid, o dân ; poeth

Fife, fif, n. pib feinllais, chwibanogl

Fifer, fī'fūr, n. pibydd, chwibanydd

Fifteen, fīf-tīn', a. pymtheg

Fifteenth, fīf-tīnth', a. pymthegfed

Fifth, fīfth, a. pummed

Fiftieth, fīf'tī-ēth, a. degfed a deugain

Fifty, fīf'tī, a. haner cant, deg a deugain

Fig, fīg, n. ffigysen : pl. ffigys. Fig-tree, ffigysbren, ffigyswydden

Fight, fit (pt. & pp. fought), v. ymladd, ymwrio ; rhyfela : n. ymladdfa, brwydr, cād, aer

Pigment, fīg'mēnt, n. ffug-chwedl, ffug-dyffais, dychymyg

Figulate, fīg'u-lat, a. priddgleiog, priddin

Figurable, fīg'u-rā-bl, a. lluniadwy, hylun [edd

Figurability, fīg-u-rā-bīl'ī-tī, n. hylun-

Figural, fīg'u-rāl, Figureate, fīg'u-rat, a. darluniadol [lluniad

Figuration, fīg-u-ra'shūn, n. ffurfiad,

Figurative, fīg'u-ra-tīv, a. cysgodol ; arddangosol ; ail-ystyriaethol ; trawsfudol ; allegol

Figure, fīg'ūr, n. llun, dull, ffurf, ffunud, ystum, gwedd, agwedd ; eilun, delw ; rhith, cyffelybiaeth, alleg, aralledd, troellymadrodd ; rhifnod : v. llunio, ffurfio ; rhifnodi ; cysgodi. Figure-head, addurn yn floreg llong. To cut a mean figure, bod â golwg gwael arno

Filaceous, fī-la'shūs, a. edafeddog, mân-wreiddiol

Filacer, fīl'ā-sūr, n. swyddog cyfreithiol

Filament, fīl'ā-mēnt, n. mân edefyn ; mân-wreiddyn

Filbert, fīl'būrt, n. cneuen y gerddi

Filch, fīltsh, vt. chwiwo, chwiwbigo, chwiwladrata

Filcher, fīl'tshūr, n. chwiwleidr, ysgipiwr

File, fīl, n. durlif ; rhes ; rhestr ; llinyn : v. durlifo ; rhencio ; llinynu. File-cutter, gōf durlifiau. File-dust, blawd durlif, durlifion

Filemot, fīl'ī-mōt, n. lliw dalen wywedig, melyn-lwyd

Filial, fīl'yāl, a. mabol, mabaidd

Filiation, fīl-ī-a'shūn, n. mabwysiad

Filigree, fīl'ī-grī, n. gwaith edafog ar aur neu arian

Fill, fīl, v. llenwi, diwallu, digoni ; cyforio : n. llonaid, gwala ; digon ; digonedd. To take one's fill, ymlenwi, ymddigoni

Fillet, fīl'ēt, n. ysnoden, ffunen, rhwymyn ; rhirionglych ; morddwyd-ddryll : vt. rhwymo ; addurngylechu

Fillibeg, fīl'ī-bēg, n. gwisg yn yr Alban, math o bais fechan

Fillip, fīl'īp, n. cnipws, cnocell : v. rhoi cnipws neu gnocell

Filly, fīl'ī, n. eholes, ffilog

Film, fīlm, n. pilen, pilionen, cronen

Filmy, fīl'mī, a. pilenog, croenyaidd

Filter, fīl'tūr, n. hydlydd : v. hidlo, glân-hidlo [tom

Filth, fīlth, n. bryntni, budredd ; baw, Filthiness, fīl'thī-nēs, n. bryntni, budreddi, aflendid [ffiaidd, aflan

Filthy, fīl'thī, a. brwnt, bawlyd, budr,

Filtration, fīl-tra'shūn, n. hidlad, glân-hidlad

Fimbriate, fīm'brī-at, vt. ymyl weithio

Fin, fīn, n. aden neu asgell pysgodyn

Finable, fīnā-bl, a. dirwyadwy

Final, fī'nāl, a. diweddaf, terfynol, cwblaol

Finale, fī-nā'lē, n. diwedd cerdd

Finally, fī'nāl-ī, ad. o'r diwedd, yn derfynol

Finance, fī-nāns', n. ardreth y deyrnas

Financial, fī-nān'shāl, a. ardrethol

Financier, fīn-ān-sī'r, n. trysorydd, golygydd y sylltty

Finch, fīntsh, n. pinc, pincyn, pila, telor

Find, fīnd (pt. & pp. found), vt. cael, deall. To find fault, beio. How do you find yourself? sut yr ydych chi?

- Fine, fin, a. main, manwl; mân; pur, dilin, coeth; tlws, pine, lluniaidd, gwych, teg, hârd: n. dirwy, canlwrw, fforffed: vt. dirwyo; coethi, puro, glân-buro. Fine-spun, cywreiniol. Fining-house, coethdy, terdy. Fining-pot, tawddlestr, coethlestr. In fine, yn olaf, yn y diwedd
- Finely, fin'li, ad. yn wych, yn dlws; yn fanwl [gwycheder
- Fineness, fin'nes, n. meinder; purder; Finer, fin'nr, n. purwr, coethwr, glanâwr
- Finery, fin'nr-i, n. gwycheder, harddwisg; coeth-fwrn, coeth-efail [dichell
- Finesse, fi-nés', n. ystryw, ystranc, Finew, fin'u, n. braen-llwydni
- Finger, fing'gür, n. bys (pl. bysedd): vt. bysio, bysdeimlo; ymdrafod. Fore-finger, myneg-fys. Middle-finger, hir-fys, canol-fys. Ring-finger, bys y fodrwy. Little-finger, bys bach. Light-fingered, long-fingered, lladronaidd. Finger-post, myneg-bost
- Finical, fin'i-käl, a. cymhenffol, coeg-ynaidd, pine
- Finicalness, fin'i-käl-nés, n. coegen-eiddrwydd
- Finis, fin'nis, n. y diwedd, y terfyn
- Finish, fin'ish, v. diwedu, gorphen, cwblâu; perffeithio: n. cwblâd; perffeithiad [benwr
- Finisher, fin'ish-ür, n. gorphenwr, dy-
- Finite, fin'it, a. terfynol, mesurol, meidrol [meidroldeb
- Finiteness, fin'it-nés, n. terfynoldeb,
- Finless, fin'lës, a. diesgyll, diedyn
- Finny, fin'i, a. adeiniog fel pysg
- Fir, für, n. ffeinidwydden
- Fire, fir, n. tân, ufel; goddaith, tanllwyth: v. ufelu; tanio; goddeithio.
- Fire-arms, arfau tân. Fire-brand, pentewyn, tewyn; fflaglydd. Fire-damp, tanchwa, tanfa. Fire-drake, awyrdan. Fire-engine, diffoddyr.
- Fire-fly, math o loen. Fire-proof, tân-brawf. Fire-wood, tanwydd, coed tân. St. Anthony's fire, tân iddwf. To set on fire, to set fire to, tanio, gosod ar dân
- Fireman, fir'män, n. tân-ddifoddwr
- Fireside, fir'sid, n. aelwyd, simäde; teulu
- Firing, fir'ing, n. cynud, tanwydd; taniad
- Firk, fürk, vt. fflangellu, cystwyo
- Firkin, für'kin, n. llestr o naw galwyn
- Firm, fürm, vt. cadarnâu, sefydlu, cryfâu: a. cadarn, dianwadad, diysgog, sad, cryf: n. enwau cydfasgnachwyn
- Firmament, für'mä-mënt, n. ffurfafen, awyren, entrych [wybrenol
- Firmamental, für-mä-mën'täl, a. awyrol,
- Firmness, fürm'nés, n. cadernid, cryfder, disigledd
- First, fürst, a. unfed, cyntaf; blaenaf; prif, penaf: ad. yn gyntaf. First-born, cyntafanedig, cyblyntyn. First-fruit, blaenffrwyth. First-milk, cynllaeth, cynlaeth: s. d.—Fore [anedig
- Firstling, fürst'ling, n. anifail cyntaf-
- Fiscal, fis'käl, a. perthynol i gyllid y deyrnas
- Fish, fışh, n. pŷsg, pysgodyn: v. pysgota; treillio, rhwydo. Fish-garth, fishwear, cored. Fish-market, marchnad bysgod. Fish-pond, pysgodlyn. Fish-spawn, grawn pysgod. Codfish, penfras. Cray-fish, ceimwch coch. Dog-fish, penci. Flat-fish, lleden, llythien. Needle-fish, môrnodwydd. Saw-fish, môr-lif. Sword-fish, cledd-bysg
- Fisher, fışh'ür, Fisherman, fışh'ür-män, n. pysgodwr, pysgotwr
- Fishery, fışh'ür-i, n. pysgodfa, pysgodle
- Fishing, fışh'ing, n. pysgota. Fishing-rod, gwialen bysgota, genwair
- Fishguard, fışh'gärd, n. Abergwaun
- Fishmonger, fışh'müng-gür, n. gwerthwr pysgod
- Fishy, fışh'i, a. pysgodawl, pysgodaidd
- Fissile, fis'il, a. holltadwy; hyhollt
- Fissure, fışh'ür, n. hollt, agen: vt. hollti, agenu
- Fist, fist, n. dwrn. Close-fisted, ariangar, cybyddol, cynil [oryn
- Fistula, fis'tshu-lä, n. pibglwyf, piblyn
- Fistulous, fis'tshu-lüs, a. pibello, pibglwyfus [ymldd â dyrnau
- Fisty, fis'ti, n. dyrnol. Fisty-cuff, Fit, fit, n. llewyg, gloes; cyrch y cryd, chwiw: a. addas, cymhwys, cymesur, cysladd, gweddus, rhesymol, uniawn: v. cyfaddasu, cyditaro; cyfateb, cydweddu; darparu, parotöi; cyweirio. To fit out, trwsio [llygod
- Fitches, fit'shiz, n. gwygbys, pŷs y
- Fiteb, fitsh, Fitchet, fit'shët, n. ffwlbart, gwichyll
- Fitful, fit'fwl, a. anwadad, gwammal
- Fitness, fit'nés, n. addasrwydd, cymhwysder

FLA	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
Fitting, fit'ing, a. cymhwys, cyfaddas,	Flame, flān, n. fflām, fflag, gwenfflām : vi. fflāmio, fflaglu; enyn
Fitz, fīts, n. mab, ap, ab [addas	Flamen, fflā'mēn, n. offeiriad Paganaid
Five, fiv, a. pump, pum	gynt [a choesau hir
Fives, fivz, n. chwarae pēl humog; afiechyd ar feirch [plyg	Flamingo, flā-mūng'go, n. aderyn â gwddf
Fivefold, fiv'fold, a. pum-dyblyg, pum-	Flammation, flā-mā'shūn, n. fflamiad, fflagliad
Fix, fiks, v. sierâu, sefydlu, gosod; caledu; ymsefydlu; ymgaledu	Flammeous, flām'yūs, a. fflamaidd
Fixed, fikst, a. sefydledig, sier, dian-wadal	Flammiferous, flā-mif'ūr-ūs, a. fflam-ddwyn [boer
Fixedness, fik'sēd-nēs, n. diysgogrwydd	Flammivomous, flā-miv'o-mūs, a. fflan-
Fixidity, fik-sīd'i-tī, Fixity, fik'sī-tī, n. tyn-osodiad [nghyffro	Flamy, flā'mī, a. fflamlyd, fflamiog, fflaglog
Fixture, fiks'tshūr, n. dodrefn an-Fizgig, fiz'gig, n. tryfer morwyr	Flank, flāngk, n. tenewyn; adeinlu, ystlys-lu: v. mylu
Fizz, fiz, Fizzle, fiz'l, vi. sio	Flannel, flān'ēl, n. gwlanen
Flabbiness, flāb'i-nēs, n. lliprynwydd, meddalwch [llibin, llac	Flap, flāp, n. palfod; llipddarn, gwerchyr; cantel: v. palfodio; lliprynu. The flaps, afiechyd ar weflau meirch
Flabby, flāb'i, a. llipa, meddal, masw,	Flapdragon, flāp'drāg-ūn, n. math o chwareu
Flaccid, flāk'sīd, a. nychlyd, llibin, llipa; gwyw [twythder	Flare, flē'r, v. difa; gwan-oleuo; serenu
Flaccidity, flāk-sīd'i-tī, llipryndod; ys-	Flash, flāsh, n. llucheden, mellten; fflamiad, mellteniad; gwagfostiad: v. mell-tenu, lluchedenu [diflas
Flag, flāg, n. lluman, baniar, penwn; llech-faen, fflag; hesgen: vt. llipâu, llesgâu, diffygio. Flag-ship, llumanlong. Flag-staff, lluman-bren	Flashy, flāsh'i, a. disylwedd, bostgar;
Flagellant, flāj'ē-lānt, n. dilynwr y meudwy Rainer, yr hwn a ddaliodd fod fflangelliad mor rinweddol â bedydd neu'r cymun; ffrewyllydd, fflangellwr [iad, ffrewylliad	Flask, flāsk, n. costrel, fflask; pylorflwch
Flagellation, flāj-ē-la'shūn, n. fflangell-	Flasket, flās'kēt, n. cawell, basged
Flagellate, flāj'ēl-at, vt. fflangellu	Flat, flāt, a. gwyneb-wastad, gwastad, llyfn, lleddf; diflas: n. beisle, traethell. To lay flat, rhoi yn ei orwedd. To lie flat, gorwedd yn ei hyd
Flageolet, flāj-o-lēt', n. pibell, chwibanog	Flatness, flāt'nēs, n. gwastadrwydd; diflasrwydd [pylu
Flagginess, flāg'i-nēs, n. lliprynwydd, llacrywydd [diflas	Flatten, flāt'n, v. gwastadâu; marweiddio,
Flaggy, flāg'i, a. llipa, llibin, ymollyngol;	Flatter, flāt'ūr, vt. gwenieithio, truthio
Flagitious, flā-jīsh'ūs, a. anfad, drwg, ysgeler [hirwch, anfadrwydd	Flatterer, flāt'ūr-ūr, n. gwenieithwr, truthfolwr [glafriad
Flagitiousness, flā-jīsh'ūs-nēs, n. dy-	Flattery, flāt'ūr-ī, n. gweniaith, truth,
Flagon, flāg'ūn, n. cwpan grothog, costrel	Flattish, flāt'īsh, a. lledwastad; lled-diflas
Flagrancy, flā'grān-sī, n. hynodrwydd, fflamiad; ysgelerder	Flatulence, flāt'u-lēns, Flatulency, flāt'u-lēn-sī, n. gwyntchwydd, gwynt yn y cylla
Flagrant, flā'grānt, a. gwresog, brwd, llachar, fflamiol; hynod; cyhoedd; gwarthus, ysgeler	Flatulent, flāt'u-lēnt, a. gwyntchwyddol, gwyntog [ei wyneb
Flail, flal, n. ffust. Flail-handle, troedffust. Flail-yard, gwial-ffust	Flatwise, flāt'wiz, ad. ar ei wastad, ar
Flake, flak, n. tafell, fflochen, clwyden; gwanaf: vi. fflochenu	Flaunt, flānt, vi. ymrodresu, coegymdrwsio: n. balchdro; ymlediad
Flaky, flā'kī, a. clwydenog, fflochenog	Flavourous, flā'vūr-ūs, a. blasus, sawrus, aroglbēr [sawr, arogl
Flam, flām, n. chwedl, celwydd, siom, coeg: vt. siomi, twyllo; chwedla	Flavour, flā'vūr, n. archwaeth, blas,
Flambeau, flām'bo, n. carth-ganwyll, canwyll byg	Flavous, flā'vūs, a. melyn
	Flaw, flō, n. agen, gogen, fflaw, hollt, rhwyg, breg, bradwy; bai, diffyg, gwall, meth: vt. fflawio, agenu, hollti, rhwygo

Flawy, flō'ī, a. agenog, fflawiog; gwallus	Flexible, flēk'sī-bl, a. hyblyg, ystwyth,
Flax, flāks, n. llin. Flax-comb, heislan.	plygadwy; hydro; hydrin, ystumgar
Flax-dresser, llinwr. Flax-raiser, codwr llin	Flexion, flēk'shūn, Flexure, flēk'shūr, n. plygiad, troad, ystumiad; camedd, cemi [cameidig]
Flaxen, flāk'sn, a. o lin, llinaidd. Flaxen hair, gwallt goleu	Flexuous, flēk'shu-ūs, a. cam, ystumiol, Flicker, flīk'ūr, vi. ysgwyd adenydd, ysgwyd
Flay, fla, vt. pilio, digroeni, blingo	Flier, flī'ūr, n. ehedydd; ffoadur; ciliwr
Flea, flī, n. chwanen: v. chweina. Flea-bite, brath chwanen. Flea-bitten, wedi ei frathu gan y chwain; manog; gorwael	Flight, flit, n. hedfa; encil, ffoad. Flight of steps, rhes o risiau. To put to flight, gyru ar ffo [gwyllt]
Fleak, flīk, n. cudyn, edefyn	Flighty, flī'tī, a. ansefydlog; ysgafn
Fleam, flīm, n. ffaim	Flimsy, flīm'zī, a. masw, gwan, gwael; distadl [ymollwng]
Fleawort, flī'würt, n. llysiau y llydw	Flinch, flīntsh, vi. olgilio; ymlacâu, Fling, flīng (pt. & pp. flung), vt. tafllu, bwrw, ergydio, lluchio: n. tafll, tafliad, ergyd
Fleck, flēk, Flecker, flēk'ūr, vt. manu, britho	Flint, flīnt, n. callestr, careg dân, cellt. Flint-hearted, dideimlad. Skin-flint, cybydd [Fflint]
Fled, flēd, pt. & pp.—Flee [plu	Flintshire, flīnt'shī'r, n. Teg-eingl, swydd
Fledge, flēj, vt. plueno, magu plu, rhoi	Flinty, flīn'tī, a. callestrol, celltaidd
Fledged, flēj'd, a. pluenog, pluog, llawn pluf	Flip, flīp, n. math o gymysg-ddiod
Fledgeling, flēj'ling, n. cyw pluog	Flippancy, flīp'ān-sī, n. sionc-lafar, gorffraethder [sionc]
Flee, flī (pt. & pp. fled), vi. ffoi, cilio, diane [cneifio; yspeilio	Flippant, flīp'ānt, a. ffraeth, tafodrydd;
Fleece, flīs, n. cnu, cnuf, cnaif: vt.	Flirt, flīrt, n. ysponc; hoeden, mwyglen. vt. tafllu gwawd; sionc-neidio; chwyfio gwynt; anwadaldu; hoedena
Fleecy, flī'sī, a. cnuog, gwlanog	Flirtation, flīr-tā'shūn, n. sionc-ysgogiaid, mursendod [flanu]
Fleer, flī'r, n. gwawd; v. gwatwor, gwawdio [gar	Flit, flīt, vi. symud; hedeg heibio; di-
Fleering, flī'r'ing, a. gwatwarus, gwawd-	Flitch, flītsh, n. hanerob, hanereg, ystlys mochyn
Fleet, flīt, n. llynges, llyng-fintai; crigyll: a. cyffm, buan, buandroed: vi. cyffymu, diflanu.	Flitter, flīt'ūr, n. dernyn cremog. All to flitters, yn ufflon, yn chwilfriw. Flitter-mouse, ystlum
Fleeting, flī'ting, a. diflanedig, yn myned heibio. Fleeting-dish, ysgal hufen	Float, flot, v. nofio, ysgafn nofio, nofio ar wyneb: n. cludair; llif, llifant, dylif
Fleetness, flīt'nēs, n. buander, cyffymdra	Flock, flōk, n. deaddell, praidd; llu; haid; mintai, tyrfa; casnach, cneifion gwlan: vi. cyd-dyru, cydymgasglu, ymdyru [cystwyo]
Flesh, flēsh, n. cig, cigfwyd, cnawd; cyhyr: vt. annog; caledu; gorlenwi. Flesh-brush, croen-ysgrafell. Flesh-colour, cigliw; gwyngoch. Flesh-fly, cyhyryn. Flesh-fork, cigwain. Flesh-hook, cigfach. Proud flesh, cig marw [cnodigrwydd	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshiness, flēsh'ī-nēs, n. cigogrwydd,	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshless, flēsh'lēs, a. dignawd; teneu	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshliness, flēsh'li-nēs, n. cnawdolrwydd	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshly, flēsh'li, a. cnawdol; cnawdwyllt	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshmonger, flēsh'mūng-gūr, n. cigydd, cigwerthwr; llatai	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fleshy, flēsh'ī, a. cigog, cnawdog, tew	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fletch, flētsh, vt. pluo fel saeth	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fletcher, flēt'shūr, n. saer saethau; paledrydd [dagrau	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Fletiferous, flī-tīf'ūr-ūs, a. yn achosi	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Flew, flu, n. gweflau bythead: pt.—Fly	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Flewed, flud, a. gweflog, llaeswefl	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif
Flexibility, flēk-sī-bīl'ī-tī, n. hyblygrwydd, ystwythder	Flood, flūd, n. llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefnllif, dylif; llanw, gorllanw: vt. llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddôr, bala llyn. Flood-mark, ôl grym llif

FOG	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took;	Fluidity, flu-īd'ī-tī, n. hylifedd, ffrydiol-rwydd
Florid, flōr'īd, a.	blodeuog, godidog, harddwyeh; tīrf, ireiddlawn; gwridgoch, gwridog	Fluke, fluk, n. adfach, gafaelfach angor; lleden, llythien
Floridness, flōr'īd-nēs, n.	gwridgochder; llynsi; tīrfder [a ddwg flodau	Flummery, flūm'ūr-ī, n. llymry, uwd sucān, mwdran. Flummery-stuff, bwyd sucān
Floriferous, flo-rīf'ūr-ūs, a.	blodeu-fāg,	Flung, flūng, pt. & pp.—Fling
Florin, flōr'īn, n.	darn arian o werth dau swllt	Flurry, flūr'ī, n. chwa o wynt; ffrwst, ffwdan
Florist, flōr'īst, n.	blodeuwr, blodeuydd	Flush, flūsh, a. iawn; gor-llawn; balch: n. gwridliw; gwrid; hafug, amledd: v. gwridgochi, cochi; gorlenwi; gorloni
Flosculous, flōs'ku-lūs, a.	blodeuydd	Fluster, flūs'tūr, n. cynhwrf, derfysg, ffwdan: v. annhrefnu; ffwdanu
Floss, flōs, n.	manblu	Flute, flut, n. pibell, chwibanogl; rhyeh: vt. rhychu, rhigoli
Flota, flo'tā, Flotilla, flo-tīl'ā, n.	llynges Yspañaidd	Fluted, flū'tēd, a. rhychwag, rhigolawg
Flotson, flōt'sūn, n.	nwyddau yn cael eu gyru hyd y môr	Flutter, flūt'ūr, v. ymhedfan, ymchwifian; ymddyrsu, ymderfysgu, ffwdanu: n. ysgydwad adenydd; curiad y galon; cyffroad, ffwdan
Flounce, flūw'ns, n.	addurn myl gwisg, sider: v. sideru; ymdaflu, ymddigio	Flux, flūks, n. llif, dylif; gwaedlif; llifeiriad; y dolur rhydd, y bib, darymred
Flounder, flūw'n'dūr, vi.	ymluchio; ymsoddi: n. lleden, llythien (pl. llythi)	Fluxibility, flūk-sī-bīl'ī-tī, n. hylifedd
Flour, flūw'r, n.	blawd, peillied, peillion, paill, mungan: vt. blodio	Fluxion, flūk'shūn, n. darlifiad, rhediad, ffrydiad
Flourish, flūr'īsh, n.	blodeuwaith; blaengerdd, rhag-chwareu; gwagfost, ymfferst: vi. blodeuo; addurno; llwyddo, ffynu, rhag-chwareu; ffrustio, gwagfostio [a. llwyddiannus	Fly, fli (flew, flown), n. gwybedyn, cylionyn, ednogyn; clyryn, cleren: vi. ehedeg, ehedfan; ffoi; ymhollti. Fly-blows, chwyth y cilion. To let fly, saethu, ergydio. Dragon-fly, gwas y neidr, gwaell neidr, chwildarw. Spanish-flies, cylion paradwys
Flourishing, flūr'īsh-ing, n.	blodeuad:	Flying, flī'ing, n. ehediad; ffoad: a. hedegog
Flout, flūw't, v.	gwawdio: n. gwawd	Foal, fol, n. ebol (fem. eboles), llwdn: v. llydnu, bwrw ebol. In foal, cyfebol
Flow, flo, vi.	dylifo; tarddu, deillio; rhedeg: n. llif, ffrwd, llanw; rhediad, llifant. To flow again, adlifo. To flow back, gwrthlifo. To flow out, lifo allan, tarddu. A flow of spirits, llawndid o ysbryd	Foam, fom, n. ewyn, ysgai, swyf, burym; dystryeh: vi. malu ewyn, bwrw ewyn, ewynu; glafoeri
Flower, flūw'ūr, n.	blodeuyn, blodyn, blaendardd: vi. blodeuo, gwallio.	Foamy, fo mī, a. ewynog, ewynllyd
Flowers, gwall.	Flower-de-luce, camined, elestr	Fob, fōb, n. coden oriawr: vt. siomi, twyllo, dichellu
Floweret, flūw'ūr-ēt, n.	bloden [lawn	Focus, fo'kūs (pl. foci, fo'si), n. cynullfan pelydr; aelwyd, ffoc
Flowery, flūw'ūr-ī, a.	blodeuog, blodeu-	Fodder, fōd'ūr, n. porthiant, gogawr: vt. porthi, ebranu
Flown, flon, pp.—Fly	[safadwy	Foe, fo, n. gelyn, casddyn, gwrthwynebwr
Fluctuant, flūk'tshu-ānt, a.	anwastad, an-	Fœtus, fī'tūs, n. anelwig ddefnydd, milrith
Fluctuate, flūk'tshu-at, vi.	bwhwman, anwadalū [log; petrusol	Fog, fōg, n. niwl, tarth, caddug; adladd
Fluctuating, flūk'tshu-a-tīng, a.	ansefyd-	Fogage, fōg'aj, n. myn-gwellt, sech-borfa
Fluctuation, flūk-tshu-a'shūn, n.	anwadalwch; ymdoniad	Foggy, fōg'ī, a. niwlog; godywyll
Flue, flu, n.	manblyf, manflew, pān; pibell simdden [edd	
Fluency, flu'ēn-sī, n.	rhugledd, hyawdl-	
Fluent, flu'ēt, a.	hyawdl, ffraeth, parablus	
Fluid, flu'īd, n.	aw, gwy, llifnodd, gwlybwr: a. hylif, ffrydiol, rhedegog, llifannaidd	

Foible, fōī'bl, n. gwendid, y man gwan
 Foil, fōil, vt. cilgwthio, gorchfygu, maeddu: n. gorfychiad; prawfgledd; gwrthlun
 Foin, fōin, n. ysgŵd, ysgŵth, gwân: v. gwanu, brathu
 Foison, fōī'zn, n. helaethrwydd, digonedd
 Foist, fōist, vt. ffugdodi
 Fold, fold, n. cail, corlan; ffald, lloc; plyg, dyblygiad: v. corlanu, ffaldio; plygu, dyblygu. A hundred-fold, can-plyg. Easily folded, hyblyg
 Foliage, fo'lī-aj, n. dail; deilfrig, deil-iant [deilio
 Foliage, fo'lī-at, a. deiliog: v. daleni,
 Foliation, fo-lī-a'shün, n. daleniad; blodeuddail
 Folio, fo'lī-o, n. dalen lawn: a. unplyg, llawn-ddalen, dalenlawn [ion
 Folk, fok, Folks, foks, n. pl. pobl, dyn-
 Follicle, fōl'ī-kl, n. hâd-goden; cibyn
 Follow, fōl'ō, v. canlyn, dilyn; erlyn, erlid, ymlid
 Follower, fōl'ō-ūr, n. canlynwr, dilyner
 Folly, fōl'ī, n. ynfydrwydd, ffoledd, ffolineb
 Foment, fo-mēnt', vt. cynhesu, twym-dwyro; twymolchi; achlesu, magu, cefnogi. To foment a quarrel, chwythu marwor annghydfod [olchiad
 Fomentation, fo-mēn-ta'shün, n. twym-
 Fond, fōnd, a. hoff, maldodus; ysmala; ffol [lota
 Fondle, fōn'dl, vt. gorhoffi, llochi, dor-
 Fondling, fōnd'līng, n. anwylyd, hoffdyn; maldod [faldodus; yn ffol
 Fondly, fōnd'lī, ad. yn anwesog; yn
 Fondness, fōnd'nēs, n. gorhoffedd, cudeb, maldod
 Font, fōnt, n. bedyddfaen, bedyddfan
 Fontanel, fōn'tā-nēl, n. agen yn y siol
 Food, fōd, n. maeth, ymborth, bywd, lluniaeth [lluniaeth
 Foodful, fōd'fūl, a. maethlawn, llawn
 Foodless, fōd'lēs, a. difwyd
 Fool, fōl, n. ynfyd-ddyn, ffol-was, ffwl, hurtyn: v. siomi, twyllo; ofera, afradu. To make a fool of, siomi, twyllo [gwegi
 Foolery, fōl'ūr-ī, n. ffoledd; ffiloreg,
 Foolish, fōl'īsh, a. ffol, annoeth, ynfyd, annghall [annoethineb
 Foolishness, fōl'īsh-nēs, n. ffolineb,
 Foolscap, fōlz'kăp, n. math o bapyr o ychydig faintioli [ion
 Fooltrap, fōl'trăp, n. magl i ddal ynfyd-

Foot, fōt (feet), n. troed, pēd, pedd, troedfedd: v. troedio, pedestru, sathru, cerdded. Four-footed, pedwarcarniol, pedwartroediog. Light-footed, gwisgi, ysgafn troed. Nimble-footed, buan-droed. Splay-footed, troed-gall. Sure-footed, diasgendraed. Web-footed, cyfan-droed. To set on foot, rhoi dechreuad i beth
 Football, fōt'bōl, n. pêl droed [bren
 Footbridge, fōt'briġ, n. pont droed, pont-
 Footing, fōt'īng, n. cerddediad; pedestrig; lle troed, ymsefydliad; sefyllfa; cyflwr; ammod
 Footman, fōt'măn, n. pedesydd, gwr traed. Running-footman, rhedeg-was
 Footpad, fōt'păd, n. lleidr traed, lleidr pen ffordd
 Footpath, fōt'păth, n. llwybr troed, troed-ffordd
 Footpost, fōt'pōst, n. traed-redegwr
 Footstep, fōt'stēp, n. ôl troed, cam, arlwybr
 Footstool, fōt'stūl, n. troedfainc, lleithig
 Fop, fōp, n. ysgoegyn, mursyn, coegyn
 Foppery, fōp'ūr-ī, n. mursendod, balchder
 Foppish, fōp'īsh, a. coegynaid, coegwych
 Foppishness, fōp'īsh-nēs, n. coegffoledd; coegddull
 For, fōr, pre. tros, yn lle, rhag, er, oblegid: con. canys, oblegid, oherwydd, gan, am, o blaid, o achos, o ethryb
 Forage, fōr'aj, n. gogawr, ebran, porth-iant: v. casglu porthiant; anrheithio
 Foraminous, fo-răm'ī-nūs, a. tyllog
 Forasmuch, fōr-ăz-mütsh', con. yn gymaint, gan, o herwydd, am
 Forbear, fōr-bē'r' (pt. forbore, fōr-bō'r', pp. forborne, fōr-bō'rn'), v. ymattal, peidio; goddef, cyd-ddwyn
 Forbearance, fōr-bē'r'ăns, n. dyoddef-garwch, ymaros
 Forbid, fōr-bid' (pt. forbade, fōr-băd', pp. forbidden, fōr-bid'n), v. gwahardd, gomedd. God forbid, na ato Duw
 Force, fō'rs, n. grym, gallu, nerth, egni, dirni; trais, gorthrech, gorfod; byddin, llu, milwyr: v. dirgymhell; gwthio; goresgyn [diallu
 Forceless, fō'rs'lēs, a. dirym, dimerth
 Forceps, fōr'sēps, n. gefail llawfeddyg
 Forcible, fō'r'sī-bl, a. cadarn, grymus, nerthol
 Ford, fō'rd, n. rhŷd, rhydle, bais: vt. rhydio, beisio, croesi [adwy
 Fordable, fō'r-dă-bl, a. rhydadwy, beis-

FOR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Fore, fō'r (former, foremost, first), a. blaen, blaenaf: ad. yn mlaen: px. cyn-, rhag-, blaen-	Foresee, fō'r-sī' (pt. foresaw, fō'r-sō; pp. foreseen, fō'r-sīn'), vt. rhagweled; rhagwybod
Foreappoint, fō'r-ā-pōīnt', vt. rhagbenodi	Foreshow, fō'r-shō', vt. rhagddangos; darogan [welediad]
Forebode, fō'r-bod', vt. darogan, rhag-argoeli	Foresight, fō'r'sit, n. rhagolwg, rhag-
Forecast, fō'r-kāst' (pt. & pp. forecast), v. rhagddarbod, rhaglunio	Foreskin, fō'r'skīn, n. blaen-groen
Forecast, fō'r-kāst, n. rhagddyfais, rhag-weliad [llong]	Forest, fō'r'ēt, n. coedwig, fforest, gwigfa, celli: vt. fforestu, gwigio
Forecastle, fō'r-kās-l, n. fflureg, blaen	Forestall, fō'r-stōl', vt. rhagbrynu, edwica [fforestwr]
Forechoose, fō'r-tshwz' (pt. forechose, fō'r-tshos', pp. forechosen, fō'r-tsho'-zn), vt. rhagddewis	Forester, fō'r'ēs-tūr, n. ceidwad coedwig,
Foredeck, fō'r-dēk, n. arfwrđ blaen llong [rhagbenu]	Foretaste, fō'r'tast, n. blaenbrawf, rhag-flas [chwaethu]
Foredoom, fō'r-dwīn', vt. rhagarfaethu,	Foretaste, fō'r-tast', vt. rhagbrofi, cyn-
Forefather, fō'r-fā-thūr, n. hynaf, cyndad	Foretell, fō'r-tēl' (pt. & pp. foretold), v. rhagfynegi, darogan [cynbwyll]
Forefend, fō'r-fēnd', vt. rhagddiogelu; troi heibio; rhwystro	Forethought, fō'r'thōt, n. rhagfwriad,
Forefoot, fō'r-fw't, n. troed blaen	Foretoken, fō'r'to-kn, n. rhagarwydd, argoel [argoelio]
Forego, fō'r-go' (pt. forewent, fō'r-wēnt'; pp. foregone, fō'r-gōn'), vt. rhoi i fyny; rhagfynd; gollwng gafael	Foretoken, fō'r-to'kn, vt. rhagarwyddo,
Forehead, fō'r'ēd, n. tal, talcen	Foreward, fō'r-wōrd, n. y wyneb, y tu wyneb
Foreign, fō'r'īn, a. estronol, tramor, pellenig [dyeithriad]	Forewarn, fō'r-wōrn', vt. rhagrybuddio
Foreigner, fō'r'īn-ūr, n. alltud, estron,	Forfeit, fō'r'fīt, n. camlwrw, dirwy; colled; penyd: vt. fforffedu, colli, talu camlwrw [fforffediad]
Forejudge, fō'r-jūj', vt. rhagfarnu	Forfeiture, fō'r'fī-tshu'r, n. collediad,
Foreknow, fō'r-no' (pt. foreknew, fō'r-nu'; pp. foreknown, fō'r-non'), vt. rhagwybod; rhagddeall	Forfex, fō'r'fēks, n. gwellaif
Foreknowledge, fō'r-nōl'ēj, n. rhagwybodaeth	Forficula, fō'r'fīk'u-lā, n. pryf y elust
Foreland, fō'r'lānd, n. penrhyn, pentir	Forge, fō'rj, n. ffwrn-weithdy, morth-wylfa; ffwrn; gefail: vt. morthwyllo; ffugio, ffugfathu
Forelay, fō'r-la', vt. cynllwyn, rhagodi	Forger, fō'r'jūr, n. ffugluniwr, ffugiwr
Forelock, fō'r'lōk, n. taldrwch, cudyn talcen. Take time by the forelock, brysiog, achub yr adeg	Forgery, fō'r'jūr-i, n. ffugiad; ffugysgrifeniad; twyll-fathiad
Foreman, fō'r-mān, n. blaenor; hyfforddwr	Forget, fō'r-gēt' (pt. forgot, fō'r-gōt'; pp. forgotten, fō'r-gōt'n), vt. e bargofio, anghofio, gollwng yn anghof
Forementioned, fō'r-mēn'shūnd, a. rhagrybwylledig	Forgetful, fō'r-gēt'fwl, a. anghofus, gwan ei gōf
Foremost, fō'r-most, a. blaenaf: ad. yn mlaenaf: s.d.—Fore	Forgetfulness, fō'r-gēt'fwl-nēs, n. anghof, e bargofiad
Forenoon, fō'r'nōn, n. bore, rhagnawn, anterth	Forgive, fō'r-gīv' (pt. forgave, fō'r-gav'; pp. forgiven, fō'r-gīv'n), vt. maddeu i; rhyddāu. Ready to forgive, maddeugar
Forensic, fo-rēn'sīk, a. cyfreithiol	Forgiveness, fō'r-gīv'nēs, n. maddeuant, gollyngdod
Foreordain, fō'r-ōr-dan', vt. rhagdfrefnu, rhagarfaethu [blaen]	Fork, fōrk, n. fforch, pigfforch; cig-wain. Tuning-fork, cyweirfforch
Forepart, fō'r-pārt, n. rhag flaen, pen	Forked, fōrk'ēd, a. fforchog
Forerun, fō'r-rūn' (pt. foreran, pp. forerun), vt. blaenredeg, rhagredeg	Forlorn, fō'r-lōrn', a. diymgeledd, digyfaill, amddifad, truan; gwrthodedig, colledig, diobaith. Forlorn-hope, tamaid angau; myntai a osoder ar orchwyl dra enbydus
Forerunner, fō'r-rūn'ūr, n. rhagflaenydd, rhagredwr	
Foresail, fō'r'sal, n. hwyl blaen llong	

Forlornness, fôr-lôr'nës, n. amddifedi	Fortilage, fô'r'tî-laj, Fortlet, fô'rt'lêt, n. castellyn
Form, fôr'm, n. ffurf, dull, agwedd; modd, trefn, ystum; gwâl ysgyfarnog: vt. ffurfio, llunio, ystumio	Fortitude, fôr'tî-tud, n. gwroldeb, calon-did, mawrfrydedd, glewder; cadernid, grym, dewdrer [nes
Form, fôr'm, n. maine, gorseddfa	Fortnight, fôr'nit, n. pythefnos, pymtheg-
Formal, fôr'mäl, a. ffurfiol; rheolaidd, trefnus; ffurfgar	Fortress, fôr'trës, n. amddiffynfa, caer; castell [dygwyddol
Formalist, fôr'mäl-ïst, n. un ffurfiol, ffurfiolwr, arddedodwr	Fortuitous, fôr-tu'î-tüs, a. damweiniol,
Formality, fôr-mäl'î-tî, n. ffurfioldeb; trefnusrwydd, arddedod, urddfoes	Fortuity, fôr-tu'î-tî, n. damchwaen, dygwyddiad
Formalize, fôr'mä-liz, v. ffurfio; ffurfioli	Fortunate, fôr'tshu-nat, a. ffyniannus, hylwydd, ffodiog, llwyddiannus
Formation, fôr-mä'shün, n. ffurfiad, lluniad, ardumiad [lluniadwy	Fortune, fôr'tshun, n. tyngedfen; hap, damwain; ffawd, ffyniant; gwaddol; cynysgaeth. Fortune-hunter, gwaddolgeisiwr. Fortune-teller, adroddwr tesni
Formative, fôr'mä-tïv, a. ffurfiadwy,	Forty, fôr'tî, a. deugain, dau ugain
Former, fôr'mür, n. ffurfiwr, lluniwr, lluniedydd: a. cynt, blaenorol: c.d. —Fore	Forum, fô'r'üm (pl. fora, fô'r'a), n. areithle, brawdle
Formerly, fôr'mür-lî, ad. gynt, cyn hyn, er ys talm, er ys llawer dydd	Forward, fôr'wörd, a. ëon, hyfaidd; awyddus; cynnar: adv. yn mlaen, rhagddo: vt. hyrwyddo; cyfarwyddo, prysuro. From this time forward, o hyn allan
Formic, fôr'mïk, a. morgrugaidd	Forwardness, fôr'wörd-nës, n. parodrydd, awyddfrydedd; digywilydd-dra; cynarweh
Formidable, fôr'mî-dä-bl, a. arswydus, brawychus, ofnadwy	Forwards, fôr'wördz, ad. yn mlaen, yn y blaen, rhag blaen, rhagddo, rhago.
Formless, fôr'm'lës, a. dilun, aflunaidd	Foss, fös, n. ffos, clawdd
Formula, fôr'mu-lä, n. ffurf-reol, ffurf	Fossil, fös'ïl, n. mwn: a. a gloddir i fyny, mwnawl
Formulary, fôr'mu-lür-î, n. ffurflyfr; rheol [godinebu	Fossilist, fös'î-list, n. casglwr mwnau
Fornicate, fôr'nî-kat, vi. puteinio,	Foster, fös'tür, vt. magu, maethu, meithrin; annog, cefnogi. Foster-father, tad maeth. Foster-brother, brawd-maeth, brawd unfon
Fornication, fôr'nî-kä'shün, n. puteindra, anniweirdeb [gordderchwr	Fosterage, fös'tür-aj, n. meithriniad, maethiad
Fornicator, fôr'nî-ka-tür, n. puteiniwr,	Fought, fôt, pt. & pp.—Fight
Fornicatrix, fôr'nî-ka-trës, n. putan, anlladferch	Foul, fûwl, a. aflan, brwnt, budr, anhur; annheg, anonest; afiach: vt. diwyno, budreddu. Foul rope, rhaff ddyryslud. Foul wind, gwynt croes. To run foul of, gwrthdaro, rhydeg ar draws
Forsake, fôr-sak' (pt. forsook, fôr-säk'; pp. forsaken, fôr-sä'kn), vt. gadael, gadu, ymadael â	Foulness, fûwl'nës, n. bryntni, budreddi; gwrthuni; annhegweh
Forsooth, fôr-swth', ad. yn wir, ddiâu	Found, fûw'd, vt. seilio, sylfaenu, sefydlu; bwrw; gosod sail: pt. & pp.—Find
Forswear, fôr-swë'r' (pt. forswore, pp. forsworn), v. anudoni, tyngu anudon	Foundation, fûwn-dä'shün, n. sail, sylfan, gwaelod. Foundation-stone, sylfaen, careg sylfan
Fort, fô'rt, n. caer, castell, llysdin, amddiffynfa	
Forte, fôr'të, n. lleisiad llawn-gryf	
Forted, fô'r'tëd, a. caerog, castellog	
Forth, fô'rth, ad. allan, yn mlaen, rhag llaw, i maes. To set forth, cychwyn; gosod allan. To bring forth, dwyn allan	
Forthcoming, fô'rth-küm'ing, a. parod i ymddangos [rhag blaen	
Forthright, fô'rth'rit, ad. yn uniawn,	
Forthwith, fô'rth-wïth', ad. yn ddiattreg, yn ddioed	
Fortieth, fôr'tî-ëth, a. deugeinfed	
Fortification, fôr-tî-fî-kä'shün, n. amddiffynfa, amgaer	
Fortify, fôr'tî-fî, vt. cadarnâu, cryfâu; caeru, amgaeru	

FRE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;	
Founder , fūw'n'dūr, n. seiliwr, sylfaenwr; sefydlwr; bwriwr, toddydd: v. suddo; ymddryllio; cloffi	Fragrant , fra'grānt, a. peraroglus
Foundry , fūw'n'dūr-ī, Foundry , fūw'n'drī, n. tawdd-dŷ, tawddle	Frail , fral, a. brau, gwan; anwadal; hyfeth, hygwyp, darostyngedig i wendidau: n. basged frwyn; gwyn
Foundling , fūw'n'd'ling, n. plentyn cael, plentyn diarddelw	Frailty , fra'l'tī, n. breuolder; gwendid, llesgedd
Fount , fūwnt, Fountain , fūw'n'tan, n. ffynnon, ffynnonell. Fount of types, nifer cyfrdro o argraff-lythyrenau. Fountain-head , llygad y ffynnon	Frame , fram, n. ffurf, ansawdd, agwedd, trefn; cyfansoddiad, adeiliad, cydosodiad, cyd-drefniad; swydd, llwyf, atteg-wydd, gwale; ystram: vt. ffurfio, llunio, cyfansoddi, cyd-drefnu; dyfeisio; ymgylchu
Fountful , fūwnt'fwl, a. llawn ffynnonau	Franc , frāngk, n. darn arian Ffrengig o werth deg ceiniog
Four , fō'r, a. pedwar (fem. pedair). Four-cornered , pedronglog. Four-fold , pedwarplyg; ar ei bedwerydd. Four-score , pedwar ugain	France , frāns, n. Ffrainc
Fourbe , fŵ'rb, n. dichellwr, twyllwr	Franchise , frān'tshīz, n. baint, etholfraint, rhyddfraint: vt. breinnio, rhyddâu [Francis
Fourchy , fŵ'r'shī, n. fforch, pigfforch	Franciscan , frān-sīs'kān, a. o urdd St.
Fourteen , fō'r-tīn', a. pedwar-ar-ddeg	Frangible , frān'jī-bl, a. hydor, breuol, toradwy
Fourteenth , fō'r-tīnth', a. pedwerydd-ar-dddeg [waredd]	Frank , frāngk, n. Ffrencyn; rhyddâd-llythr: a. ffranc, bywiog; rhwyddgalon, hael; didwyll: vt. rhyddfrennio
Fourth , fō'rth, a. pedwerydd, (fem. ped-	Frankalmoigne , frāng-kāl-mōin', n. elusendir
Fowl , fūwl, n. aderyn, edn, ehedyn, ehediad: vi. adara, saethu adar. Water-fowl , adar y dwfr, adar cyfandroed. Fowling-piece , adar-ddryll, ddryll adara	Frankcense , frāng'kīn-sēns, n. thus
Fowler , fūw'lūr, n. adarwr	Frankly , frāngk'li, ad. yn rhydd, o fodd, yn rhydd [claufrydedd
Fox , fōks, n. cadno, llwynog, gwyddgi. Bitch fox , cadnōes, llwynoges, llwynogast. Fox-case , croen-llwynog. Fox-chase , helfa llwynog. Fox-hunter , heliwr llwynog	Frankness , frāngk'nēs, n. rhydd-der,
Foxglove , fōks'glūv, n. bysedd y cwn	Frantic , frān'tik, a. gwallgofus, gorwyllt, ynyf [gwallgof
Foxlike , fōks'lik, a. cadnōaid, llwynogaid [ffyddlondeb	Franticness , frān'tik-nēs, n. gorphwyl,
Foy , fōi, n. gwledd gychwyn; ffydd	Fraternal , frā-tūr'nāl, a. brawdol, brawdgar [brodoriaeth
Fraca , frā-kā', n. ymryson, cecraeth	Fraternity , frā-tūr'nī-tī, n. brawdoliaeth,
Fract , frākt, vt. tori, darnio, traws-dori	Fraternization , frāt-ūr-nī-za'shūn, n. brodoriad, brawdoliad
Fraction , frāk'shūn, n. toriad, rhwygiad; twrif, darn o rif	Fraternize , frāt'ūr-niz, vi. brawdoli, brodori
Fractional , frāk'shūn-āl, a. twrifol	Fratricide , frāt'rī-sid, n. brawd-laddiad; brawd-leiddiad [ystryw
Fractious , frāk'shūs, a. ceintachlyd, cecrus, croes	Fraud , frōd, n. twyll, hocedwaith, siom,
Fractiousness , frāk'shūs-nēs, n. croesineb, ceintachrwydd	Fraudless , frōd'lēs, a. didwyll
Fracture , frāk'tshūr, n. toriad, gorthoriant; bwlech: vt. tori, dryllio	Fraudulence , frō'du-lēs, Fraudulency , frō'du-lēs-sī, n. dichell, twyll, hoced-iaeth
Fragile , frāj'īl, a. brau, breuol, hydor	Fraudulent , frō'du-lēnt, Fraudful , frōd'fwl, a. twyllodrus
Fragility , frā-jīl'ī-tī, n. breuder, breuolder	Fraught , frōt, a. llwythog, llawn: n. llwyth. Fraught with danger , peryglus, llawn perygl
Fragment , frāg'mēnt, n. dryll, darn, cetyn, cilcyn, biwionyn, briwysionyn	Fray , fra, n. ymryson; ymgiprys, ymladdfa: v. ymdreilio, ymrwbio; dychrynu [mympwy: vt. britho
Fragmentary , frāg'mēn-tūr-ī, a. o fân ddarnau	Freak , frīk, n. chwidr-dro, ysmal-dro,
Fragrance , fra'grāns, Fragrancy , fra'grān-sī, n. perarogledd	

Freakish, frī'kīsh, a. penchwiban, penwan
 Freakishness, frī'kīsh-nēs, n. penwendid,
 penchwidredd [fan
 Freckle, frēk'ł, n. brych, brychyn, brych-
 Freckled, frēk'ld, a. brychedig, brychlyd
 Freckliness, frēk'li-nēs, n. brychni
 Freckly, frēk'li, a. brychlyd
 Free, frī, a. rhydd, breinniol; hael, parod,
 rhywyd, eon, hy: vt. rhyddâu; breinnio,
 breinnioli. To set free, rhyddâu
 Freebooter, frī'bŵ-tūr, n. yspeiliwr, ys-
 glyfaethwr [rhydd
 Freeborn, frī'börn, a. wedi ei eni yn
 Freedom, frī'düm, n. rhyddid, rhydd-did,
 dinas fraint
 Freehold, frī'hold, n. rhydd-ddaliad,
 rhyddfeddiant
 Freeholder, frī'hold-ūr, n. rhydd-ddeil-
 iad, uchelwr [hael
 Freely, frī'lī, ad. yn rhydd, yn rhodd, yn
 Freeman, frī'män, n. dinesydd, bwrdais;
 gwr rhydd
 Freeness, frī'nēs, n. rhywydd-deb, haeledd
 Freestone, frī'ston, n. careg nadd, maeth
 o dywodfaen [dybiwr
 Freethinker, frī'thīng-kūr, n. rhydd-
 Freeze, frīz (froze, frozen), v. rhewi,
 oer-geulo
 Freight, frat, n. llwyth llong; hur llong:
 vt. llwytho llong
 French, frēntsh, a. Ffregig. French-
 man, Ffrancwr. French language,
 Ffranceg. French woman, Ffrances
 Frenchify, frēn'tshī-fi, vt. ffregigio
 Frenetic, frī-nēt'ik, a. gwallgofus, gor-
 wyllt, ynfyd, ffyrnig
 Frenzy, frēn'zi, n. gorphwyll, cynddaredd
 Frequency, frī'kwēn-sī, n. mynychder
 Frequent, frī'kwēnt, a. mynych, aml,
 cyffredin
 Frequent, frī-kwēnt', vt. mynych-dramwy,
 mynych-gyrchu, mynychu, cyniwair
 Requested, frī-kwēn'téd, a. mynychedig,
 hygyrch
 Requirer, frī-kwēn'tūr, n. mynych
 ymgyrchwr, cyniweiriwr
 Frescade, frēs-kad', n. cysgodfa
 Fresco, frēs'ko, n. cysgod, oerawel; ir-
 arliwiad
 Fresh, frēsh, a. newydd, crai, cri; ffres,
 croew, gwyrf; bywiog; gwridog, tîrf;
 go-oer [creio
 Freshen, frēsh'n, v. croewi; bywiogi;
 Freshlet, frēsh'lēt, n. llyn o ddwfr croew
 Freshness, frēsh'nēs, n. croewder; byw-
 iogrwydd

Fret, frēt, v. rhuglo, rhwbio; digio:
 blino, chwerwi: n. cythrudd, soriant;
 treuliad [digofus
 Fretful, frēt'fŵl, a. anfoddog, anynad,
 Fretfulness, frēt'fŵl-nēs, n. ffromdei,
 drygnawsedd [rhwyll
 Fretwork, frēt'würk, n. rhwyllwaith,
 Friable, frī'ā-bl, a. hyfriw, briwysionllyd
 Friar, frī'ūr, n. mynach, crefydd-frawd
 Friarlike, frī'ūr-lik, a. mynachaid
 Friary, frī'ūr-ī, n. mynachlog, mynachdy
 Fribble, frīb'ł, n. ffrityn, ffirlyn, eiddilyn:
 vi. ffritian, ofer-chwareu, ofera
 Fricassee, frīk-ä-sī', n. manfwyd
 Friction, frīk'shün, n. rhathiad, rhwbiad,
 rhwtiad
 Friday, frī'da, n. dydd Gwener. Good
 Friday, dydd Gwener y Croglith
 Friend, frënd, n. cyfaill, cydymaith, câr.
 To make friends, cymodi, atgymodi;
 ymgymodi [amddifad
 Friendless, frënd'lēs, a. digyfaill, diborth
 Friendliness, frënd'lī-nēs, n. cyfeill-
 garwch [caruaid, hynaws
 Friendly, frënd'li, a. cyfeillgar, caredig,
 Friendship, frënd'shīp, n. cyfeillach;
 caredigrwydd
 Frize, Frize, frīz, n. brethyn tewban;
 addurn-dalaith pen colofn
 Frigate, frīg'at, n. ysgafn-long rhyfel
 Fright, frīt, n. arswyd, echryn, ofn, braw,
 orn, dychryn: vt. arswydo, dychrynu
 Frighten, frīt'fn, vt. brawychu, dychrynu,
 peri ofn ar
 Frightful, frīt'fŵl, a. dychrynlyd, hagr,
 erchyll, anferth, ofnadwy, arswydus
 Frigid, frīj'īd, a. oer, rhewllid; marwaidd,
 egwan. Frigid zone, rhewgylch
 Frigidity, frī-jīd'ī-tī, n. oerni; marweidd-
 dra, gwendid
 Frigorific, frī-go-rīf'ik, a. oeriadol
 Frill, frīl, v. crynu: n. crych-ddill, ffril
 Fringe, frīnj, n. sider, ymylwe, amaerwy:
 vt. eiddio, sitrachu, sideru
 Fripperer, frīp'ūr-ūr, n. gwerthwr hên
 ddillad; bragaldiwr
 Frippery, frīp'ūr-ī, n. gwerthle hên
 bethau; hên ddillad; baldorrd, gwag-
 siarad: a. gwael, dirmygus
 Friseur, frī-zūr, n. gwallt-drwsiwyr,
 gwallt-drinwr
 Frisk, frīsk, n. crychneid, rhont: vi.
 crychneidio, crychlamu, rhonta
 Frisket, frīs'kēt, n. llen-gylch, haiarn-
 gylch argraffwasg [rhontus
 Frisky, frīs'ki, a. chwareugar, nwyfus,

FUC pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took ;

Frit, frīt, n. lludw i wneyd gwydr
Frith, frīth, n. cyfyngfōr, caine o fōr
Fritinancy, frīt-ī-nān-sī, n. ysgrêch, crêch
Fritter, frīt'ūr, n. cremogen, mioden,
crammwythen : vt. manddryllio. To
fritter away, lleiâu, gwastraffu
Frivolity, frī-vōl'ī-tī, n. gorwaeledd,
coegedd, folineb, oferedd
Frivolous, frīv'o-lūs, a. dibwys, gorwag,
disylwedd [modrwyo
Frizz, frīz, Frizzle, frīz'l, vt. crychu,
Fro, fro, ad. o, yn ōl
Frock, frōk, n. twyg, hukan, arwisg
Frog, frōg, n. llyffant melyn, ffroga ;
bywyn carn ceffyl. Frog-spawn,
griffi, griffyll, penbyliaid
Froise, frōiz, n. cremog, crammwyth
Frolic, frōl'īk, n. gwamalweh, cellweir-
gamp : a. chwareugar : vi. masweddu,
prancio, chwareu
Froliesome, frōl'īk-sūm, a. gorhoenus,
afieithus, chwareugar ; difyr
From, frōm, pre. o, oddi, o wrth, oddiwrth
Front, frōnt, n. tal, talcen ; gwyneb, tu
blae ; blae : v. gwynebu
Frontal, frōn'tāl, n. tal-addurn ; talaith :
a. perthynol i'r talcen. Frontal bone,
asgwrn y talcen
Frontier, frōn'tī'r, n. cyffin, terfyn : a.
cyffiniol [Ffrenigig
Frontiniac, frōn-tīn'yāk, n. math o win
Frontispiece, frōn'tīs-pīs, n. wyneb-
addurn, wyneblun
Frontless, frōnt'lēs, a. talgryf, haerllug
Frontlet, frōnt'lēt, n. talaith, rhagdal
Frost, frōst, n. rhew. Frost-bitten,
deifedig gan rew. Hoar-ffrost, barug,
llwydrew
Frosty, frōs'tī, a. rhewlyd, rhewllyd
Froth, frōth, n. ewyn, ewyn-gant, burym,
broch. To skim off froth, diwynu
Frothiness, frōth'īs-nēs, n. ewynedd ;
ysgafnder, gwagder
Frothy, frōth'ī, a. ewynog ; disylwedd,
gwag [vt. crychu
Frounce, frūw'ns, n. annhrefn ; dafaden :
Froward, frō'wūrd, a. cyndyn, anhydyn,
anhyaith, ystyfnig
Frowardness, frō'wūrd-nēs, n. cyndyn-
rwydd, afrywiogrwydd
Frower, frō'ūr, n. dellt-gyllell, holltydd
Frown, frūw'n, n. cuch, cuweh, gwg,
cilwg : vt. cuchio, cuwehio, gygu
Frowning, frūw'nīng, a. cuchiog, digus,
cilygus [drewllyd ; tywyll
Frowzy, frūw'zī, Frowy, frūw'ī, a. mws,

Froze, froz, pt.—Freeze
Frozen, frō'zn, pp.—Freeze
Fructiferous, frūk-tīf'ūr-ūs, a. cynyrch-
iol, cnydiol
Fructify, frūk'tī-fi, v. cnydio ; ffrwyth-
iannu, ffrwythloni
Fructuous, frūk'tshu-ūs, a. cnydfawr,
ffrwythlawn
Frugal, frw'gāl, a. cynil, ymarbedus ;
anhael [dyfalweh
Frugality, frw-gāl'ī-tī, n. cynildeb ;
Frugiferous, frw-jīf'ūr-ūs, a. cnydiol,
ffrwythol, ffrwythddwyn
Frugiverious, frw-jīv'ūr-ūs, a. yn bwyta
aeron, aeron-ffwyta
Fruit, frw't, n. ffrwyth, cnwd, cynyrch ;
toraeth ; aeron. Fruit-bearing, yn
dwyn ffrwyth, cnydiol. Fruit-tree,
pren ffrwythau
Fruitage, frw'taj, n. ffrwythau, ffrwythydd
Fruiterer, frw'tūr-ūr, n. aeron-werthydd
Fruiterery, frw'tūr-ī, n. ffrwythfa ; aeron-
gell
Fruitful, frw'tfwl, a. ffrwythlawn, cnyd-
fawr, toreithiog ; ffaeth
Fruitfulness, frw'tfwl-nēs, n. ffrwythlon-
deb, ffrwythlonedd [meddiant
Fruition, frw-īsh'ūn, n. mwyniant,
Fruitive, frw'ī-tīv, a. mwynaol, medd-
iannol
Fruitless, frw'tlēs, a. ofer, seithug, diles,
difudd, anfuddiol ; diffwrthy
Fruментaceous, frw-mēn-ta'shūs, a. o
yđ ; tebyg i yđ
Frumentarious, frw-mēn-tē'r'ī-ūs, a. ydol
Fruментy, frw'mēn-tī, n. cawl gwenith
Frump, frūmp, n. cellwair, gwawd : vt.
gwawdio, gwatwar
Frush, frūsh, n. bywyn carn ceffyl : vt.
tori, ysigo, malurio
Frustrable, frūs'trā-bl, a. siomiadwy
Frustrate, frūs'trat, vt. seithugo, siomi ;
diddymu : a. ofer, difudd, diles
Frustraneous, frūs-trā'nī-ūs, a. seithug,
ofer, aflesol [siomiant
Frustration, frūs-tra'shūn, n. seithugiad,
Frustrative, frūs'trā-tīv, a. seithugiol,
twyllodrus
Frustrum, frūs'trūm, n. dernyn toredig
Frutescent, frw'trēs'ēt, a. manwyddog
Fry, fri, n. grawn pysgod ; pysg-haig ;
manbysg : v. cras-bobi, ffrio. Frying-
pan, padell ffrio
Fryed, frīd, a. crasboeth, ffriedig
Fub, fūb, vt. bwrw heibio, oedi ; siomi
Fucate, fu'kat, a. rhith-liwiedig

Fucus, fu'kûs, n. golchliw, arliw; môr-lysieuyn [feddwi; cyfeddwogi	Fumet, fu'mêt, n. cagl hÿdd
Fuddle, fÿd'ł, v. ymyfed, diota, ym-	Fumid, fu'mïd, a. myglyd; tarthiol, tarthlyd
Fuddled, fÿd'łd, a. meddw, brwysg	Fumigate, fu'mï-gat, vt. mygdarthu, mygu [darthiad
Fuddler, fÿd'łur, n. meddwyn	Fumigation, fu-mï-ga'shÿn, n. myg-
Fudge, fÿj, n. ffug, ffugbeth, ffugwaith	Fumitory, fu'mï-tÿr-ï, n. cwd y mwg, pwff y mwg. Hedge-fumitory, mwg y perthi
Fuel, fu'ël, n. tanwydd, cynud, tanwent	Fumy, fu'mï, a. mygdarthiol
Fugacious, fu-ga'shÿs, a. hedegol, ffoadurus	Fun, fÿn, n. digrifwch, ysbleddach, cell-wair, difyrwch [ddawnsio
Fugacity, fu-ga's-ï-tï, n. ffoadusrwydd	Funambulate, fu-nãm'bu-lat, vi. rhaff-
Fugitive, fu'ji-tïv, n. ffoadur, enciliwr: a. ffoadurus, crwydrus, hyffo; ysgafn, difyfyf, hedegol	Funambulist, fu-nãm'bu-lïst, n. rhaff-ddawnsiwr [igaeth
Fugue, fug, n. canred mewn cerdd	Function, fÿngk'shÿn, n. swydd, galwed-
Fulciment, fÿl'sï-mënt, n. cynalbost, ateg	Functionary, fÿngk'shÿn-ÿr-ï, n. un mewn swydd, swyddog
Fulcrum, fÿl'krÿm, n. gwifrwym	Fund, fÿnd, n. cyff, arian-gyff, trysorfa
Fulfil, fÿl-fïl', vt. cyflawni, dybenu, gorphen, cwblâu	Fundament, fÿn'da-mënt, n. yr eistedd-fod, y cyfeistedd, y rhefr, y cwthr
Fulfilment, fÿl-fïl'mënt, n. cwblâd	Fundamental, fÿn-dã-mën'tãl, a. sylfaenol; gwreiddiol; hanfodol; arbenig, prif, penaf: n. gwreiddbwnc
Fulgency, fÿl'jën-sï, n. dyscleirdeb, gloewder	Fundamentally, fÿn-dã-mën'tãl-ï, ad. yn y sylfaen, yn sylfaenol
Fulgent, fÿl'jënt, a. dysclaer, llachar	Funeral, fu'nÿr-ãl, n. angladd, arwyl, claddedigaeth
Fuliginous, fu-ljï'ï-nÿs, a. huddyglyd; myglyd	Funereal, fu-nï'r-ï-ãl, a. galarus, trist, gresynol; tywyll, angladdol
Fulimart, fu'li-mãrt, n. ffwlbart	Fungous, fÿng'gÿs, a. madarchaidd, yspyngaidd; masw
Full, fÿł, a. llawn, cyflawn; cyfan; perffaith: n. llonaid: v. panu. Full of sorrow, gofidus	Fungus, fÿng'gÿs (pl. fungi, fÿn'ji), n. meddal-gig; madarch, bwyd ellyllon
Fuller, fÿł'ÿr, n. panwr, panydd, golch-ydd. Fuller's earth, gogarth, pridd y panwr	Funicular, fu-nïk'u-lÿr, a. mân-edefynog
Fullery, fÿł'ÿr-ï, n. pandy, melin-banu	Funk, fÿngk, n. drewdawch, tagfwg: vi. drewi trwy ofn
Fulling, fÿł'ïng, n. pan, panfa, paniad	Funnel, fÿn'ël, n. ffynel, twmffed, pibell
Fully, fÿł'ï, ad. yn gyfan, yn hollol, yn gwbl, yn llawn, yn gyflawn	Funny, fÿn'ï, a. digrifol, arabeddu, ysmala, cellweirus
Fulminant, fÿl'mï-nãnt, a. taranllyd; bygylus	Fur, fÿr, n. mân-flew, pân, ffwrwr; cen: vt. panu; cenu; cresteru
Fulminate, fÿl'mï-nat, v. taranu; bwgwth	Furacity, fu-rãs'ï-tï, n. lladraeth
Fulmination, fÿl-mï-na'shÿn. n. taraniad; bygythiad [bygythiol	Furbelow, fÿr'bï-lo, n. sider, amaerwy
Fulminatory, fÿl'mï-na-tÿr-ï, a. taranol:	Furbish, fÿr'bïsh, vt. gloewi, caboli, llathru, trwsio [trwsïwr
Fulness, fÿł'nës, n. llawnder, cyflawnder; gwala [brwnt; truthfwyn	Furbisher, fÿr'bïsh-ÿr, n. llugenydd;
Fulsome, fÿl'sÿm, a. chwydlyd, ffaidd,	Furcate, fÿr'kat, a. fforchog
Fulsomeness, fÿl'sÿm-nës, n. bryntni, ffeiddrwydd; gorfwynder	Furcation, fÿr-ka'shÿn, n. fforchogrwydd
Fulvid, fÿl'vïd, a. melyngoch	Furious, fu'r-ï-ÿs, a. cynddeiriog, ffyrnig, dywal [ffyrnigrwydd
Fumado, fu-ma'do, n. pysgodyn coch, pysgodyn mygiedig	Furiousness, fu'r-ï-ÿs-nës, n. cynddaredd,
Fumble, fÿm'bl, v. llaw-weithio, trin yn chwithig [hylaw	Furl, fÿrl, vt. crychio, plygu, cymhlygu
Fumbler, fÿm'blÿr, n. bongler, un an-	Furlong, fÿr'löng, n. ystaden, wythfed ran milldir [milwr
Fume, fum, n. tarth, ager; mwg; digter: v. mygu; sori, digio, brochi, ffromi; mwg-sychu	Furlough, fÿr'lo, n. ysgrifen ymabseniad

GAL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Furmenty, fūr'mēn-tī, n. cawl gwenith
Furnace, fūr'nas, n. ffwrn, ffoc; odyu,
cyl, cylvn; creisier
Furnish, fūr'nīsh, vt. dodrefnu; diwallu,
digoni; cynal, cynysgaeddu, darparu,
arlwyo [parwr
Furnisher, fūr'nīsh-ūr, n. diwallwr, dar-
Furniture, fūr'nī-tshu'r, n. dodrefn, lestri;
taclau, trec, offer, arfau; addurnau
Furrier, fūr'ī-ūr, n. gwerthwr pân, panydd
Furrow, fūr'o, n. cwys; rhÿch; rhigol;
ffos, ffynegl: vt. cwysu, rhychu; ffyneglu
Furry, fūr'ī, a. pânog; cenog
Further, fūr'thūr, a. pellach: ad. yn
mhellach, eto, hefyd, heblaw hyn;
mwy: vt. rhwyddâu, hyrwyddo, dwyn
yn mlaen: cd.—Far
Furtherance, fūr'thūr-āns, n. rhwyddâd,
cynorthwyad, dygiad yn mlaen
Furthermore, fūr'thūr-mô'r, ad. yn
mhellach, heblaw hyn, hefyd
Furthest, fūr'thūr-most, Furthest,
fūr'thēst, pellaf, eithaf, olaf: sd.—Far
Furtive, fūr'tiv, a. lladradol
Furuncle, fūr'ung-kl, n. llynoryn
Fury, fūr'ī, n. cynddaredd, ffyrnigrwydd,
gorphwyll; cythreules. Furies, plant
y fall, cethryn, cythreuliaid
Furze, fūrz, n. eithin

Furzy, fūr'zī, a. eithinog
Fuse, fuz, v. toddi; ymdoddi
Fusee, Fusil, fu-zī', n. dryll-ysgafn,
llaw-ddryll
Fusible, fu'zī-bl, a. toddadwy, hydawdd
Fusilier, fu-zī-lī'r', n. milwr yn cario
dryll ysgafn
Fusion, fu'zhūn, n. toddiad, dadleithiad
Fuss, fūs, n. ffwdan, dadwrdd, gwag
helynt, ffrwt
Fust, füst, n. paladr colofn
Fustian, fūs'tshān, n. math o frethyn;
iaith chwyddedig
Fustic, fūs'tik, n. math o bren lliwio
Fustilarian, fūs-tī-lēr'ī-ān, n. bawddyn,
adyn [llwydni
Fustiness, fūs'tī-nēs, n. drewiant; mysni;
Fusty, fūs'tī, a. llwyd; drewllyd; mws
Futile, fu'til, a. gwag, coeg, siaradus;
dilēs [ffladredd
Futility, fu-tīl'ī-tī, n. gwagedd, oferedd;
Future, fu'tshūr, a. dyfodol, dyfodadwy, i
ddyfod: n. yr amser i ddyfod. For
the future, o hyn allan
Futurity, fu-tu'r'ī-tī, n. yr amser i ddy-
fod, dyfodiant
Fuzz, füz, n. lluwchion: vi. lluwchio;
dadwau. Fuzz-ball, cwd y mwg
Fy, Fie, fi, int. ffei! ffi! hach! wfft!

G

GAB, gāb, Gabble, gāb'l, vi. clebran:
n. gwag-siarad, baldorrd, clebar
Gabardine, gāb-ūr-dīn', n. mantell
werddonig, bugeilwisg
Gabel, ga'bēl, n. treth, ardreth
Gabion, ga'bī-ūn, n. cawell llawn o bridd
Gabionade, ga'bī-ūn-ad, n. amddiffyn-
waith geyll llawn o bridd
Gable, ga'bl, n. talcen tŷ
Gaby, ga'bī, n. hurtyu, delff, clwpa
Gad, gād, n. llafn o aur, cŷn, crifell: vi.
erwydro, gwibio, rhodiena. Gad-fly,
cacynen y meirch
Gaelic, ga'lik, n. Gaeleg
Gaff, gāf, n. math o fach pysgota
Gaffer, gāf'ūr, n. hēn wr [yspardun
Gaffle, gāf'l, n. gafflach; tynfach;
Gag, gāg, n. safn-glo: vt. cau y safn
Gage, gāj, n. gwystl, arwystl, adneu: vt.
gwystlo, arwystlo. Green gage, eiryneu
wen (pl. eiryu gwyn)
Gaggle, gāg'l, vi.—Cackle
Gaiety, ga'ī-tī, n. gorhoen, llonder,
hoewder, llonwychedr

Gaily, ga'li, ad. yn hoew-wych; yn
llawen
Gain, gan, n. elw, budd, ced, mael,
mantais: v. elwa, ennill, manteisio,
cyraedd [raeddadwy
Gainable, ga'nā-bl, a. ennilladwy; cy-
Gainful, gan'fwl, a. ennillfawr, buddfawr,
cēdlawn [dielw
Gainless, gan'lēs, a. difudd, diennill,
Gainsay, gan'sa (pt. & pp. gainsaid,
gan'sēd), vt. gwrthddywedyd, ammhau
Gait, gat, n. rhodiad; agweddfoes
Gaiter, ga'tūr, n. brocsen
Gala, ga'lā, n. prif-wyl
Galaxy, gāl'āk-sī, n. y llwybr llaethog,
eiriarrod; Caer Gwdion; galaeth;
heol y gwynt
Gale, gal, n. awel, chwa
Galeated, gāl'ī-a-tēd, a. helmog
Gall, gōl, n. bustl, geri; dygasedd; cneuen
dramor: v. digroeni, dolurio, poeni.
Gall-stones, ceryu yn y pledren. Gall-
bladder, coden y bustl
Gallant, gāl'ānt, a. gwrol, dewrwyh

Gallant, gǎ-lǎnt', n. cariad-dyn, gor-dderchwyr: a. careugar	Gamesome, gam'süm, a. chwaraeus; nwyfus
Gallantness, gǎl'ánt-nēs, n. gwrolder, dewrder, dewredd	Gamester, gam'stūr, n. chwareuydd
Gallantry, gǎl'ánt-rī, n. dewredd; nwyfneges; gwychder; anlladrwydd	Gammer, gǎm'ūr, n. hen fenyw
Galleas, gǎl'yās, n. math o rwyf-long	Gammon, gǎm'ün, n. enuch mochyn
Galleon, gǎl'yün, n. llong Ysopaenaid	Gamut, gǎm'üt, n. seinradd, graddeg, egwyddor cerddoriaeth
Gallery, gǎl'ür-ī, n. oriel, uchlawr, grisllofft	Gander, gǎn'dūr, n. ceiliogwydd
Galley, gǎl'ī, n. rhwyf-long; offeryn argraffydd. Galley-foist, math o gwch neu fad mawr	Gang, gǎng, n. mintai, torf, haid: vi. hyntio, myned
Galliard, gǎl'yürd, n. hoewddyn; llam-dawlans, corelw	Ganglion, gǎng'glī-ün, n. chwydd y gïau
Gallic, gǎl'ik, a. Ffrengig; yn perthyn i fath o gneuen dramor [aidd	Gangrel, gǎng'grēl, n. lleban, llabwst, llabi
Gallican, gǎl'ī-kǎn, a. Ffrengig, Ffrainc-Gallicism, gǎl'ī-sizm, n. llafarddull Ffrengig [lodrau, rhydd-glôs	Gangrene, gǎng'grīn, n. madredd, cig marw, braenedd: v. magu cig drwg
Galligaskins, gǎl'ī-gās'kīnz, n. uch-Gallimaufry, gǎl'ī-mō-frī, n. cymysgfwyd, cymysgedd	Gangrenous, gǎng'grī-nūs, a. braenedig, mallus
Gallinule, gǎl'ī-nul, n. corsiar	Gangway, gǎng'wa, n. rhodfa ar long
Galliot, gǎl'yüt, n. llong ysgafn	Gannet, gǎn'ēt, n. gwylan lwyd, hucan
Gallipot, gǎl'ī-pöt, n. blwch enaint	Gantlet, gǎnt'lēt, Gantelope, gǎnt'lop, n. dyrnfol, gwial-gosp
Gallon, gǎl'ün, n. galwyn, galwynaid, pedwar chwart	Ganza, gǎn'zā, n. math o wydd wyllt
Galloon, gǎ-lwñ', n. ysnoden gref	Gaol, jal, n. carchar
Gallop, gǎl'üp, n. carlam, gwillhobain: vi. carlamu, gwillhobain	Gaoler, ja'lūr, n. ceidwad carchar
Gallow, gǎl'o, vt. dychrynu, brawychu.	Gap, gǎp, n. bwlch, adwy; agen, agendor [agenu, ymagor
Gallow-glass, hen draed-filwr Iwerddon	Gape, gap, vi. dylyfu gēn; llygadrythu;
Galloway, gǎl'o-wa, n. crynfarch	Garb, gǎrb, n. gwisg, trwsiad, arddull
Gallows, gǎl'ūs, n. crogbren, pren dyoddef	Garbage, gǎr'bj, n. syrth; ysgarthion; tripa [dethol
Galvanic, gǎl-vǎn'ik, a. trydanol	Garble, gǎr'bl, vt. darnbigio, difrychu;
Galvanism, gǎl-vǎ-nīzm, n. trydaniaeth fferyllaidd, neu heb rwbïad	Garboil, gǎr'bōil, n. cynhwrf, ymgripys, terfysg, cyffroad
Gambado, gǎm-ba'do, n. math o fotasen	Garden, gǎr dn, n. gardd: v. garddu. Kitchen-garden, arbawr, ceginardd
Gamble, gǎm'bl, vi. chwaraeu am arian; chwiredu	Gardening, gǎr'dn-īng, n. garddwrddiaeth
Gambler, gǎm'blūr, n. twyll-chwaraeuidd	Gare, gē'r, n. gwlan garw; ceden
Gamboge, gǎm-bw'j, n. math o sudd llysieuaidd o liw melyn	Garfish, gǎr'fish, n. y môr-nodwydd, y cornbig [ceglyn
Gambol, gǎm'bül, n. chwydawiaeth, crychnaid, pranc: vi. crychlamu, rhontu	Gargarism, gǎr'gär-īzm, n. golch safn,
Gambrel, gǎn'brēl, n. coes ôl march: vt. clymu wrth y goes	Garget, gǎr'gēt, n. math o haint ar anifeiliaid [n. gwddf-olch
Game, gam, n. chwarae, chwarae, camp; asgafaeth, helwriaeth: vi. chwaraeu, campio; gwawdio, cellwair. Gamecock, ceiliog ymladd. Game-keeper, ceidwad helwriaeth. Gaming-house, chwaraeudy; chwiredfan. Game-leg, coes clymedig, coes cam	Gargle, gǎr'gl, vt. golchi y safn a'r gwddf:
	Gargol, gǎr'göl, n. haint ar foch
	Garish, gē'r'ish, a. hoewych, coegwych, nwyflawen [talaith
	Garland, gǎr'länd, n. coronbleth, gwyrten,
	Garlick, gǎr'līk, n. garlleg. Wild garlic, troed yr asen [gwisg, achre
	Garment, gǎr'mēnt, n. dilledyn, twyg,
	Garner, gǎr'nūr, n. ysgubor, ydle, ydloffit, ytty: vt. ysguborio, ystorio, ydgellu
	Garnet, gǎr'nēt, n. maen rhudd gwerthfawr, rhuddem, gwenithfaen
	Garnish, gǎr'nīsh, vt. addurno, harddu, trwsïadu: n. addurn
	Garniture, gǎr'nī-tshu'r, n. addurniad

GEN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;	
Garret, gār'ēt, n. nen-lofft, uch-ystafell, uch-lofft, nenawr	Gawn, gōn, n. baril. Gawn-tree, trestl barilau [dyddan
Garreteer, gār-ēt-ī'r', n. a fo byw mewn uch-lofft, nenorydd	Gay, ga, a. gwych, dillyn, hoenus, Gayety, ga'ī-tī.—Gaiety
Garrison, gār'ī-sn, n. gwarchawdlu, milwrfa : vt. gwarchluyddu, gosod llu i warchod, amdiffyn	Gaze, gaz, n. sylliad ; ardrem ; hyllidrem : vi. syllu, ardremio, llygadrythu. Gazing-stock, gwawd [methdalwyr
Garron, gār'ūn, n. corfarch, crynfarch	Gazette, gā-zēt', n. newyddiadur ; rhestr
Garrulity, gā-rŵ'lī-tī, n. dywedgarwch ; baldordd [us	Gazetteer, gāz-ē-tī'r', n. llyfr daear-draethol
Garrulous, gār'u-lūs, a. tafodrydd, siarad-garter, gār'tūr, n. gardas : v. gardasu.	Gear, gī'r, n. cēr, seirch, trec, taclau, trefnau ; tresi ; offer ; trwsiad
Garter king-at-arins, arwyddfardd y gardys. Knight of the garter, marchog y gardys aur	Geese, gīs, n. pl.—Goose
Garth, gārth, n. cored bysgota ; clos	Gelable, jēl'ā-bl, a. ceuladwy, hygau
Gas, gās, n. nwy ; hyllog	Gelatine, jēl'ā-tīn, n. glydgeuled, ceuled
Gasconade, gās-ko-nad', n. bocsiach, coegfolach, brol : vi. brolio, gwagfostio	Gelatinous, jī-lāt'ī-nūs, a. ceuledig
Gash, gāsh, n. archoll, dyfnoriad : vt. archolli, hacio, trychu [glos	Geld, gēld, vt. dyspaddu ; cyweirio : n. treth. Gelded bull, adfwl, attarw. A gelding horse, march dyspadd, adfarch
Gaskins, gās'kīnz, n. uch-lodrau, rhydd-gasp, gāsp, n. tyniad anadl ; chwýth : vi. tynu anadl mewn lludded ; dyhēu ; hiraethu	Gelid, jēl'īd, a. fferllyd, rhewedig, oer
Gate, gat, n. porth, talddrws, lliidiart elwyd. Gate-house, cynhorde, porthdy, tolldy. Gate-keeper, porthor ; drysor	Gem, jēm, n. glain, gem, em, tlws ; cynflaguryn
Gather, gāth'ūr, vi. casglu, cynull, crynoi, pentyru ; cawni, gori ; tewychu ; plygu : n. plygiad	Gemination, jēm-ī-na'shūn, n. ad-dyblygiad, adblygedd
Gaud, gōd, n. coegaddurn : tegan	Gemini, jēm'ī-ni, n. arwydd y gefeilliaid
Gaudiness, gō'dī-nēs, n. coegwychder, ceinedd	Geminous, jēm'ī-nūs, a. dyblyg, dau-ddyblyg [gemawg
Gaudy, gō'dī, a. coegwych, gorwych, hoewffol : n. gŵyl, gwledd	Gemmary, jēm'ūr-ī, Gemmy, jēm'ī, a.
Gauge, gaj, n. cyfartalai ; mesurai ; mesur : vt. mesuro, ffonfesuro ; cyfartalu [fesurydd	Gender, jēn'dūr, n. rhyw, ystlen ; math : v. cenedlu, eppilio, hilio ; magu. Neuter gender, y canolryw
Gauger, ga'jūr, n. mesurydd ; ffon-gaunt, gānt, a. cul, achul, culfain, teneu Gauntlet, gānt'lēt, n. dyrnfol, maneg ddur	Genealogical, jī-nī-ā-lōj'ī-kāl, a. achawl
Gaul, gōl, n. Ffrainc ; Ffrancwr	Genealogist, jī-nī-āl'o-jīst, n. achwr, hanesydd achau [achyddiaeth
Gauze, gōz, n. teneuwe o lin neu sidan, niwlwe	Genealogy, jī-nī-āl'o-jī, n. ach, cenedl ;
Gave, gav, pt.—Give	Genera, jēn'ūr-ā, n. pl.—Genus
Gavel, gāv'ēl, n. treth, teyrnged ; ardreth. Gavel-kind, rhaniad tir yn gyfartal rhwng meibion	General, jēn'ūr-āl, a. cyffredin, mynych, cyffredinol : n. cadflaenor, llueddwr
Gaveloc, gāv'ī-lōk, n. trosol haiarn	Generalissimo, jēn-ūr-āl-īs'ī-mo, n. pen-ciwddod [rwydd
Gavot, gā-vōt', n. tōn fywiog ; chwaidaplas	Generality, jēn-ūr-āl'ī-tī, n. cyffredinol
Gawk, gōk, Gawky, gō'kī, n. yslebog, yslebryn, hurtyn	Generalization, jēn-ūr-āl-ī-za'shūn, n. dosparthiad
	Generalize, jēn'ūr-āl-iz, vt. dosparthu
	Generally, jēn'ūr-āl-ī, ad. yn gyffredin, yn gyffredinol, yn fynychaf, gan mwyaf, yn amlaf [iaeth
	Generalness, jēn'ūr-āl-nēs, n. cyffredin
	Generalship, jēn'ūr-āl-shīp, n. cadflaenoriaeth ; medr lluyddol
	Generate, jēn'ūr-at, vt. cenedlu, eppilio ; magu
	Generation, jēn-ūr-ra'shūn, n. cenedliad, hiliad, cenedlaeth, hiliogaeth ; genedig-aeth ; oes [iol
	Generative, jēn'ūr-a-tīv, a. hiliawl, eppil-

Generic, jī-nēr'ík, Generical, jī-nēr'ī-kāl, a. rhywogaethol [tirionwch	Geodæsia, jī-o-dī'zhā, n. wyneb-fesuriaeth [daearddarluniwr
Generosity, jĕn-ŭ-rōs'ī-tī, n. haelioni;	Geographer, jī-ōg'-rā-fūr, n. daearyddwr,
Generous, jĕn'ūr-ūs, a. hael, haelionus; rhywyddgalon, boneddigaidd	Geographical, jī-o-grāf'ī-kāl, a. daearddarluniol
Genesis, jĕn'ī-sīs, n. cenedliad; llyfr cenedliad [math o wenci	Geography, jī-ōg'rā-fī, n. daearyddiaeth, daearddarluniad
Genet, jĕn'ēt, n. math o farch cyflym;	Geology, jī-ōl'o-jī, n. daearddysg, daeardraith, daeareg
Genial, jī'nī-āl, a. genedigol, naturiol, hiliogaethol; rhywiol, rhywiog; llon, gorhoenus	Geomancy, jī'o-mān-sī, n. daeargoel
Genialness, jī'nī-āl-nēs, n. rhywiogrwydd	Geometer, jī-ōm'ī-tūr, Geometrician, jī-ōm-ī-trish'ān, n. daearfesurydd
Geniculate, jī-nīk'u-lat, a. cylymog, clymog	Geometrical, jī-o-mēt'ī-kāl, a. mesuregol [fesuriaeth
Genii, jī'nī-i, n. pl.—Genius	Geometry, jī-ōm'ī-trī, n. mesureg, daear-Geoponic, jī-o-pōn'īk, a. amaethyddol
Genio, jī'nī-o, n. dyn o feddwl neillduol	Geoponics, jī-o-pōn'īks, n. arddwriaeth, amaethyddiaeth [yddiaeth
Genital, jĕn'ī-tāl, a. cenedlawl, hiliawl	Georgic, jōr'jīk, n. pryddest ar amaeth-
Genitals, jĕn'ī-tālz, n. rhanau cenedliad	Geranium, jī-ra'nī-ūm, n. math o flod-euyn
Geniting, jĕn'ī-tīng, n. afal cynar	Germ, jūr, Germen, jūr'mĕn, n. bragur, blaguryn, impyn, eginy
Genitive, jĕn'ī-tīv, a. hiliawl, tarddiadol. Genitive case, achos meddiannol	German, jūr'mān, n. Allman: a. Allmanaidd; cyfnesaf; unwaed. Brother-german, brawd undad, unfam. Cousin-german, cefnder unwaed. German Ocean, y Mor Tawch
Genius, jī'nī-ūs, n. yspryd da neu ddrwg (pl. genii); athrylith, anian, awen, anian-duedd; dyn athrylithfawr (pl. geniuses) [dlws	Germander, jūr'mān-dūr, n. derwen Caersalem
Genteel, jĕn-tīl', n. moesawg, gweddeidd-	Germany, jūr'mān-ī, n. yr Allmaen, gwlad yr Eilmy
Genteelness, jĕn-tīl'nēs, n. boneddigeiddrwydd [lys	Germinate, jūr'mī-nat, v. blaguro; eginog; braguro
Gentian, jĕn'shān, n. crwynllys, chwerve-	Germination, jūr-mī-na'shūn, n. blaendarddiad, blaendwf [iadol
Gentianella, jĕn-shān-ēl'ā, n. math o lysiueyn	Gerund, jēr'ūnd, n. sylweddair cyfran-
Gentil, jĕn'tīl, n. cynronyn	Gest, jĕst, n. arddangosiad, gweithred
Gentile, jĕn'tīl, n. cenedlddyn Ethnig: a. cenedlig [wch	Gestation, jĕs-ta'shūn, n. dygiad yn y groth, cyfebriad
Gentilesse, jĕn-tī-lēs', n. moes, moesgar-	Gesticulate, jĕs-tīk'u-lat, vi. ystumio
Gentilism, jĕn'tī-līzm, n. eilunaddoliaeth, paganiaeth [uchelradd	Gesticulation, jĕs-tīk-u-la'shūn, n. ystumiad [ystum
Gentility, jĕn-tīl'ī-tī, n. boneddigaeth;	Gesture, jĕs'tshūr, n. agwedd, arddull,
Gentle, jĕn'tl, a. boneddig; tirion, rhadlawn, mwynaidd, esmwyth; gwâr, dôf, araf: n. cynronyn; hebog	Get, gĕt (pt. & pp. got), v. cael, caffael; ceisio; darparu; ennil; myned, dyfod. To get up, codi, cyfodi. To get down, disgyn, dyfod i lawr
Gentleman, jĕn'tl-mān, n. gwŕ boneddig, boneddwr	Gewgaw, gu'gō, n. coegbeth; tegan: a. diwerth
Gentleness, jĕn'tl-nēs, n. addfwynder, tiriondeb [foneddig	Ghastliness, gāst'lī-nēs, n. hyllrwydd, erchyllod; truanwedd, gwelwedd
Gentlewoman, jĕn'tl-wŕm-ān, n. gwraig	Ghastly, gāst'lī, a. elyllaidd, erchyll, irad, girad, cethin, gwelw, hyll
Gently, jĕn'tlī, ad. yn dirion, yn addfwyn, gan bwyll [gwyr-da	Gherkin, gūr'kīn, n. cucumer cyffeithiedig
Gentry, jĕn'trī, n. pl. boneddigion;	
Genuflection, jĕn-u-flĕk'shūn, n. plygiad glin [cynwynol	
Genuine, jĕn'u-īn, a. pur, digymysg;	
Genuineness, jĕn'u-īn-ēs, n. purdeb; cywirdeb	
Genus, jī'nūs (pl. genera), n. math, rhywogaeth, tylwyth, teulu	

GLA	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;	Gip, jīp, vt. tynu perfedd ysgadan
Ghost, gost, n.	yspryd; ellyll, bwbach,	Gipsy, jīp'sī, n. crwydryn, crwydriad
Gwgan, gwyll.	Holy Ghost, Yspryd	Giraffe, jī-rāf', n. cawrlwepard
Glan.	To give up the ghost, marw, trengi	Girandole, zhī'r'an-dol, n. canwyllbren mawr
Ghostly, gost'li, a.	ysprydol; ellyllaidd	Gird, gūrd (<i>girt</i>), vt. amwregysu, gwregysu, gwisgo; cengl; gwatwar: n. pang, poen
Giant, jī'ant, n.	cawr	Girder, gūr dūr, n. gwregysdrawst, llogail
Giantess, jī'ant-ēs, n.	cawres; gwiddan	Girdle, gūr'dl, n. gwregys, rhwymyn; cengl; planc. Girdle-cake, bara planc
Gibber, gib'ūr, vi.	ffregodi, baldorddi	Girl, gūrl, n. geneth, bachgenes, hocrell, herlodes, llances. A little girl, croten
Gibberish, gib'ūr-ish, n.	ffrec, ffregawd, baldordd; gwagedd, gwagsiarad	Girlish, gūr'lish, a. genethaidd, plentyn-aidd
Gibbet, jīb'ēt, n.	crogbren, crogwydd, pren dyoddef: vt. crog-osod, crogi	Girroch, gūr'ūk, n. mōrnodwydd
Gibbosity, gī-bōs'ī-tī, n.	crwmddull, crymedd	Girth, gūrth, n. cengl; cylchfesur, cwmpas: pt. & pp.—Gird
Gibbous, gib'ūs, a.	crymaidd, cefn-grwn	Gist, jīst, n. prif bwnc mewn dadl
Gibe, jib, n.	gwawd, gwatwar: v. goganu, gwawdio [hwyaden	Give, giv (pt. gave, gav; pp. given, giv'n), v. rhoddi, anrhegu, donio; ymroddi. To give way, cilio. To give advice, cynghori. To give offence, anfoddâu. To give in, rhoddi i fyny. To give battle, brwydro, ymladd. To give over, peidio â. Given to laughing, chwerthingar. Given to drinking, diodgar
Giblets, jīb'lēts, n.	syρθ gŵydd neu	Giver, giv'ūr, n. rhoddwr, doniwr, deon, cyfranwr [afu glas
Giddiness, gīd'ī-nēs, n.	penddaredd, madronod; y bendro; penchwibandod, anofaledd	Gizzard, gīz'ūrd, n. glasog, glas-gylla,
Giddy, gīd'ī, a.	syfrdan, penchwiban; anwadal, diofal, byrbwyll	Glacial, glā'shāl, a. iâaidd, rhewllyd
Gift, gift, n.	rhodd, dawn, anrheg, gwobr	Glaciate, glā'shī-at, vi. ceulo, rhewi, troi yn iâ
Gifted, gīf'tēd, a.	doniol, dawnus	Glaciation, gla-shī-a'shūn, n. iâad, troad yn iâ, rhewiad
Gig, gīg, n.	cerbydan; tro-degan	Glacis, glā-sīs', n. llethrglawdd
Gigantic, jī-gān'tik, Giantlike, jī'ant-lik, a.	cawraidd, dirfawr	Glad, glād, a. llawen, llon, siriol, hoenus. I am glad, mae yn dda genyf
Giggle, gīg'l, vi.	cilchwerthin, ffolchwerthin [tryhylls, hoeden	Gladden, glād'n, v. lloni, llawenâu, cysuro; ymlawenâu
Giglot, gīg'lōt, n.	mwyglen, coegen	Glade, glad, n. goleufwlch, llanerch
Gild, gīld (<i>gilt</i>), vt.	euro, goreuro	Gladiator, glād'ī-a-tūr, n. cleddyfwr, ymladdwr [edd
Gilder, gīl'dūr, n.	goreurwr, eurwr	Gladness, glād'nēs, n. llawenydd, gorfoll
Gill, gīl, n.	cyffoden, cymones; tagell, crogen	Gladsome, glād'sūm, a. dyddanus, difyr, llon, llawen
Gill, jīl, n.	pedwaran peint; dail eidral, eiddeu y ddaear	Glair, glē'r, n. gwyn ŵy; math o waewffon: vt. arddwbio â gwyn ŵy
Gillyflower, jīl'ī-flūw-ūr, n.	blodeuyn	Glamorgan, glā-mōr'gān, n. Morganwg
Gorphenaf, llysliau y llaw		Glance, glāns, n. cipolwg, tremyn; pel-edryn: v. ciledrych; ysgafn-gyfhwrd; peledru
Gilt, gīlt, pt. & pp.—Gild		Gland, glānd, n. chwaren, cilchwyrn
Gilthead, gīlt'hēd, n.	eurben, banwes	Glandage, glān'daj, n. porthiant ar mēs
Gimbal, jīm'bāl, n.	modrwy ddyblyg	
Gimcrack, jīm'krāk, n.	tegan, ffril, ffrilyn	
Gimlet, gīm'lēt, n.	ebillen, trwyddew	
Gimp, gīmp, n.	eirion-we o sidan	
Gin, jīn, n.	magl, croglath, annel, byddagl; meryw-wyrod	
Ginger, jīn'jūr, n.	poethwraidd tramor	
Gingerbread, jīn'jūr-brēd, n.	bara pêrflas	
Gingerly, jīn'jūr-lī, ad.	yn araf, yn esmwyth [dannedd	
Gingival, jīn'jī-vāl, a.	perthynol i gig y	
Gingle, jīng'gl, n.	tinc, tincian, rhinc: v. tincio, cyd-dincio, tincian	
Ginnet, jīn'ēt, n.	ceffyl bach cyflym, corfarch	

Glanders, glän'dürz, n. elwy yr ysgyfaint, clwy y chwarenau [meslawn	Glomerate, glöm'ür-at, vt. cronellu, pellenu: a. cronelledig
Glandiferous, glän-dif'ür-üs, a. mesawg,	Gloom, glwm, Gloominess, glw'mi-nës, n. caddug, tywyllni, gorbrudd-der, trymder meddwl [gorbrudd
Glandular, glän'du-lür, a. chwarenog	Gloomy, glw'mi, a. caddugol, cymylog;
Glandulosity, glän-du-lös'i-ti, n. chwareniaeth	Glorification, glö'r-i-fi-ka'shün, n. gogoneddiad
Glare, glēr, n. gorddyscleirder, arddysglaerder: vt. arwynygio, serenu, dysgleirio	Glorify, glö'r'i-fi, vt. gogoneddu; clodfori, mawrygu, moliannu [dderchog
Glass, gläs, n. gwydr; gwydryn; gwydraid, gwydrynaid [tryloew	Glorious, glö'r'i-üs, a. gogonawl; ar-
Glassy, gläs'i, a. o wydr, gwydraidd;	Glory, glö'r'i, n. gogoniant; godidawg-rydd; clod, bri, mawl, molawd; anrhydedd; urddas: vi. ymogoneddu, ymffrostio; bostio
Glastonbury, gläs'n-bër-i, n. Ynys Afallach, Ynys Wydryn	Gloss, glös, n. egluriad, agoriad; rhith-ddehongliad; wyneb-liw, dysgleirdeb arwynebol: vi. dehongli, eglurâu; arlathru
Glaucous, glö'küs, a. gwyrdd-lwyd	Glossalgia, glö-säl'ji-ä, n. poen yn y tafod
Glave, glav, n. cleddyf llydan	Glossary, glös'ür-i, n. geirddehonglydd; geirlyfr, geireglureg
Glaze, glaz, vt. gwydro; caboli, llathru, arliwio	Glossiness, glös'i-nës, n. liathreiddrwydd; wyneb-lyfnedd
Glazier, gla'zhür, n. gwydrwr, gwydrydd	Glossographer, glö-sög'rä-für, Glossologist, glö-söl'o-jüst, n. geirdded-honglwr [honglyddiaeth
Gleam, glim, n. llachar, llygeidyn, pelydryn: vi. tywynu, pelydru, llucho	Glossography, glö-sög'rä-fi, n. geirdded-
Glean, glin, v. lloffa, casglu lloffion	Glossy, glös'i, a. claellyfn, llathr, dysclaer
Gleaner, glinür, n. lloffwr; casglwr	Glottis, glöt'is, n. beudagfwlch
Glbe, glib, n. clasdir, tir eglwys; tywarchen	Gloucester, glös'tür, n. Caerliew
Glede, glid, n. bareutan	Glout, glüwt, v. edrych yn guchiog, gygu
Glee, glī, n. llonder, llawenydd, gorawen	Glove, glüv, n. maneg, amlaw; dyrnfol
Gleek, glīk, n. cynghanedd; cerddor; gwawd: vi. cellwair; gwawdio, gwatwar	Glover, glüv'ür, n. menygwr, dyrnfolydd
Gleen, glin, vi. poeth-dywynu, llewyrchu	Glow, glo, vi. twymwrido; gwyniasu, ymboethi: n. twymwrid; poethias.
Gleet, glit, n. hadred, hadlif; dyfrlif	Glow-worm, y gyfarwydd, magien
Gleety, glit'i, a. crawnaidd; hadlifaidd	Gloze, gloz, vi. gwenieithio; wyneb liwio
Glen, glen, n. glyn, cwm, dyffryn	Glue, glu, n. glyd, ysgrawling, syth: vt. glydio, ysgrawlingo; asio. Glue-boiler, glydiwr
Glene, glin, n. twll y llygad	Gluey, glu'i, a. glydiog, hylud, gwydn
Glib, glib, a. llyfn, yslib, llithrig, hylithr	Glueyness, glu'i-nës, n. glydrwydd, gwydnedd
Glibness, glib'nës, n. llyfnedd; parod-rydd [lifo	Glum, glüm, a. anhylon, diserch, sarug
Glide, glid, vi. ymlithro, ymlusgo; llyfn-	Glut, glüt, vi. gorlenwi, arddigoni, gwancio: n. gormodedd, arddigonedd
Glimmer, glim'ür, vi. godywynu, gwandlewyrchu	Gluten, glüt'en, n. glydd llysieuol
Glimpse, glimps, n. golewyrch; lledolwg, cipolwg	Glutinous, glüt'i-nüs, a. glydiog, ysgrawlingaidd [rythwr, rhemwth
Glisten, glis'n, Glisten, glis'tür, vi. claelwyrchu, gorddyscleirio, echdywynu	Glutton, glüt'n, n. glwth, gewai, bol-
Glitter, glit'ür, vi. dyscleirio, tywynu: n. gorddyscleirdeb	Gluttonize, glüt'n-iz, vi. ymrythu, glythu
Gloat, gloat, vi. traws-edrych, cipdremio	Gluttonous, glüt'n-üs, a. bolrwth, rheibus;
Globe, glob, n. pel, pellen, cronen, cronell	Gluttony, glüt'n-i, n. glythineb, bol-rythni, glythni [chwyrrnu
Globose, glo-bos', Globous, glo'büs, Globular, glöb'u-lür, Globulous, glöb'u-lüs, a. cronellog, crwn, cyfrgrwn, amgrwn [grymedd	Gnar, nār, Gnarl, nārli, vi. grymial,
Globosity, glo-bös'i-ti, n. cronelliad, am-	
Globule, glöb'ul, n. crynyn; defnyn	

GOR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;

Gnarled, nārld, a. cylymog, cygnog ; garw

Gnash, nāsh, v. rhincian ; ysgyrnygu

Gnat, nāt, n. gwybedyn, ednogyn, cylion-yn [ysu]

Gnaw, nō, v. cnoi, deintio ; amgnöi ; difa,

Gnoff, nōf, n. cybydd

Gnome, nom, n. yspryd dychymygol yn trigo yn nghanol y ddaear

Gnomon, nō mūn, n. mynegfys, bys deial

Gnomonics, nō-mōn'īks, n. y gelf o ddeialu

Gnostics, nōs'tīks, n. plaid o grefyddwyr yn y ganrif gyntaf

Gnu, nu, n. math o garw

Go, go (went, gone), vi. myned ; cychwyn ; cerdded, rhodio. To go back, dychwelyd. To go with, cydfyned ā. To let go, gollwng ymaith, gadael yn rhydd. To go well with, bod yn llwyddiannus. A go-between, cyfryngwr. To go beyond, twyllo, siomi

Goad, god, n. garthion, swmbwl, irai, ierthi : vt. symbylu, pigo ; gyru, adnog

Goal, gol, n. gāl, crychnod

Goat, got, n. gafr, cidws, llill. Goat-herd, bugail geifr. Goat-sucker, troellwr, aderyn. A young goat, efyrnig. A gelded goat, hyfr

Goatish, go'tish, a. gafraidd ; m̄ws, trythyll, fel bwch gafr

Gob, göb, Gobbet, göb'ēt, n. tamaid, safnaid [flyncu]

Gobble, göb'l, v. cegu, bochlwytho, tra-

Goblet, göb'lēt, n. ffio, cwpan, gwn, mail

Goblin, göb'līn, n. ellyll, gwyll

Goby, go'bī, n. hud, siom, twyll, rhithdro

God, göd, n. Duw, Duw Celi, Naf, Nêr, Iōn, Iōr : vt. dwyfoli, duwioli, addoli. God-father, alltraw, tad-bedydd. God-mother, mam-fedydd. God-son, mab-fedydd

Goddess, göd'ēs, n. duwies

Godhead, göd'hēd, n. duwdod, duwdeb, duwiaeth [nuwiol]

Godless, göd'lēs, a. didduw, annuw, an-Godlike, göd'lik, a. duwiaidd, dwyfol

Godliness, göd'lī-nēs, n. duwioldeb, dwyfoler [yddol]

Godly, göd'lī, a. duwiol, dwyfol, cref-Godward, göd'wūrd, ad. tu ag at Dduw

Godwit, göd'wīt, n. aderyn hirgoes. Common godwit, chwioen y mynydd

Goggle, gög'l, vi. llawnrythu, ydrych yn llygadgam

Gold, gold, n. aur. Gold-beater, aur-ddalenwr. Gold-finer, eurydd, purwr aur.

Golden, gol'dn, a. euraidd, euraidd, eurin

Goldfinch, gold'fīntsh, n. telor, eurbine, peneuryn

Goldsmith, gold'smīth, n. eurych, gof aur [phastwn]

Golf, gölf, n. math o chwareu ā phêl a

Gome, gom, n. cymysg-iraid

Gondola, gön'do-lā, n. math o gwch

Gondolier, gön-do-lī'r', n. ysgraffwr, badwr

Gone, gön, pp.—Go

Gonfalon, gön'fā-lōn, n. lluman, baner

Gong, göng, n. math o symbal

Gonorrhœa, gön-o-rī'ā, n. hadred, hadliff

Good, gŵd (better, best), a. da, daionus, mād ; llesol, buddiol : n. da, daioni, budd, lles, mād, llād, mēd. Goods, nwyddau. Household goods, dodrefn.

Good-bye, yn iach. Good-natured, hynaws. As good, cystal. A good way off, yn mhell, encyd o ffordd. A good while, encyd o amser. As good as his word, cystal ā'i air

Goodliness, gŵd'lī-nēs, n. tegwch, prydfert hwch [cain]

Goodly, gŵd'lī, a. hardd, teg, prydfert h,

Goodness, gŵd'nēs, n. daioni, tosturi, madedd. Have the goodness to, byddwch gystal ā

Goosander, gŵ'sān-dūr, n. math o wydd

Goose, gŵs (geese), n. gwydd. Wild geese, eleys. Wild goose chase, yndrech ffio ac ofer. Goose-pen, ffronc gwyddau

Gooseberry, gŵz'bēr-i, n. eirinen Mair, grwysen. Gooseberry-bush, eur-ddrainen. Gooseberry-fool, grwysfwyd [potenog]

Gorbellied, gōr'bēl-īd, a. cestog, bolrwth,

Gordian, gōr'jān, a. astrus, dyrus, rhwystrus

Gore, gō'r, n. gor, gwyar, gwaedgrawn ; cwysed : vt. cornio ; gori

Gorge, gōrj, n. corn gwddf, corn pori, sefnig : v. gorlenwi, dyslyncu, gwancio

Gorgeous, gōr'jūs, a. hoew-wych, claerw-ych, gorwych [der]

Gorgeousness, gōr'jūs-nēs, n. gorwych-

Gorget, gōr'jēt, n. broneg, brondor ; mynyglwsg

Gorgon, gōr'gūn, n. anghenfil, hyllyn

Gormandize, gōr'mān-diz, vi. bolrythu, gorfwyta, glythinebu

Gorse, gôrs, n. eithin
 Gory, gô'rî, a. gorlyd, gwaedlyd
 Goshawk, gôs'hök, n. cuddon-walch, gwalch mawr
 Gosling, gôz'ling, n. gwyddan, cyw gwydd
 Gospel, gôs'pël, n. efengyl, newydd da
 Gossamer, gôs'â-mûr, n. gosymerth, gwawn
 Gossip, gôs'ïp, n. chwedlai, clepwraig, clecai: vi. clecian, chwedleua
 Got, gôt, pt. & pp.—Get
 Gothic, gôth'ik, a. Gothaidd, hen-ddull-iawg. Gothic type, llythyrenau
COTHAIDD
 Gouge, gŵj, n. gaing gau, cŷn llwy
 Gourd, gô'rd, n. math o gostrel; cicaion
 Gourdy, gô'r'dî, a. a fo â choesau chwydd-edig
 Gout, gŵt, n. cymalwst. Gout-weed, llysiau y gymalwst [anllyfn
 Gouty, gŵ'tî, a. troedwstog; encygiog,
 Govern, gŵ'ûrn, v. llywodraethu, rheoli, llywio [hydrin, rheoladwy
 Governable, gŵ'ûr-nâ-bl, a. hylyw,
 Governance, gŵ'ûr-nâns, n. llywodraeth, llywodri, llywiedigaeth
 Governant, gŵ'ûr-nânt, Governess, gŵ'ûr-nës, n. llywiadures, athrawes
 Government, gŵ'ûrn-mënt, n. llywodraeth, gwledwch
 Governor, gŵ'ûr-nûr, n. llywydd, llywodraethwr, llywiawdwr
 Gown, gŵ'n, n. gwn, ysgin, hug, twyg. Gown-man, ysginawg
 Gowned, gŵ'nd, a. gynog, ysginog
 Grabble, gră'b'l, vi. palfu, palfalu; chwilota
 Grace, gras, n. rhad, llad, gras, rhadlon-edd; ced, caredigrwydd; bendith; gweddusrwydd: vt. urddasu; prydfferthi, addurno. Graces, rhadau, grasusau; taleidion; moes-dduwiesau, y tair chwaer delediw [cain, teg
 Graceful, gras'fŵl, a. prydfferth, telaid,
 Gracefulness, gras'fŵl-nës, n. harddwch, gweddusder [anfad
 Graceless, gras'lës, a. diras, anrasol,
 Gracile, gräs'ïl, a. main, eiddil
 Gracious, gră'shüs, a. rhadlawn, trugarog, tirion, graslawn [rwydd
 Graciousness, gră'shüs-nës, n. graslon-
 Gradation, gră-da'shün, n. graddiad, gradd, esgyniad
 Gradatory, grăd'â-tür-î, n. rhes o risiau
 Gradient, gră'dî-ënt, a. mynedawl; gradd-fynedol

Gradual, grăj'u-äl, a. graddol
 Graduate, grăj'u-at, n. graddolwr, urdd-awg: v. graddio, graddoli, graddogi
 Graduation, grăj-u-a'shün, n. graddedig-aeth, graddiant
 Graff, grăf, Grăft, grăft, n. imp, impyn; ffos: vt. impio. Grafting-stock, coettrych. To cleft-graft, hollt-impio
 Grain, gran, n. gronyn; temig; mymryn; yden; graen. Grain of wood, llin, llinon. Cross-grained, afrywiog. Grains, soeg
 Grallatores, gräl-â-tô'r'iz, n. pl. rhydd-dion, hirgoesion, adar coes-hir
 Grallic, gräl'ik, a. tudfachog, a choesau hirion, hirgoes, coes-hir
 Gramineal, gră-mîn'yäl, Graminous, gräm'î-nüs, Gramineaceous, gräm-î-na'shüs, a. glaswelltog
 Graminivorous, gräm-î-niv'o-rüs, a. yn bwyta glaswellt [ieithadur
 Grammar, gräm'ür, n. grammadeg,
 Grammarian, gră-mē'r'î-än, n. gram-madegydd, ieithydd [madegol
 Grammatical, gră-măt'î-käl, a. gram-Grammatist, gräm'â-tist, n. crach-ram-madegwr
 Grampus, gräm'püs, n. môrhwech, morfil
 Granary, grän'ür-î, n. ystordy fyd, ydle, heiniardy
 Grand, gränd, a. mawrwyh, mawreddus, prif, arbenig, uchel, dyrchafedig, ar-dderchog, godidog
 Grandam, grän'däm, n. nain; hen fenyw
 Grandchild, gränd'tshild, n. wyr
 Granddaughter, grän'dô-tür, n. wyres. Great granddaughter, gorwyres
 Grandee, grän-dî, n. pendefig, uchelwr
 Grandeur, grän'jür, n. mawrwyhder, rhwysg
 Grandfather, gränd'fä-tür, Grandsire, gränd'sir, n. taïd, tadeu, hendad. Great grandfather, hendaïd. Great grandfather's father, gorbendaïd
 Grandiloquence, grän-dîl'o-kwëns, n. chwyddiaith
 Grandiloquent, grän-dîl'o-kwënt, Grandiloquous, grän-dîl'o-kwüs, a. chwydd-edig
 Grandmother, gränd'mütür-ür, n. nain, mangu. Great grandmother, hennain, gorhenfam. Great grandmother's mother, gorbennain
 Grandson, gränd'sün, n. wyr. Great grandson, gorwyr. Grandchild's grandson, goresgynydd

- GRE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;
- Grange, granj, n. maerdy, hafotty ; ydlan, ydle [grawn]
- Graniferous, grā-nīf'ūr-ūs, a. yn dwyn
- Granite, grān'īt, n. gronynfaen
- Granivorous, grā-nīv'ō-rūs, a. yn byw ar rawn
- Grant, grānt, n. rhoddiad, anrheg ; goddefiad ; cenad, caniatād : vt. rhoddi, cenadu ; addef ; caniatāu [ydd]
- Grantee, grān-tī', n. derbyniwr, derbyn-Grantham, grānt'hām, n. Caergraint
- Grantor, grān-tōr', n. rhoddwr, caniatāwr
- Granulary, grān'u-lūr-ī, a. gronynol, graeanol [ynu]
- Granulate, grān'u-lat, vt. graeanu, gron-Granulation, grān-u-lā'shūn, n. gronyn- iad, graeaniad
- Granule, grān'ul, n. gronyn, graeanen
- Granulosity, grān-u-lōs'ī-tī, n. graeander
- Granulous, grān'u-lūs, n. graeanol, gronynog, gronynol
- Grape, grap, n. gwinronyn (pl. grawn gwin, gwinrawn). Grape-shot, math o beleni dryll [cywraint, manwl]
- Graphic, grāf'ik, a. argraffol, darluniadol ;
- Grapnel, grāp'nēl, n. gafaelfach, angoryn
- Grapple, grāp'l, v. bachu, bachgydio ; ymgydio, cydymgydio : n. gafaelfach ;
- Grapy, grā'pī, a. llawn gwinrawn
- Grasp, grāsp, v. gafaclu, tyn-afaelu, crafangu : n. crafangaid, dynnaid ; dwrn-wasgiad, gafaeliad ; aflau, gafael
- Grass, grās, n. glaswellt, gwelltglas, porfa, gwellt. Latter-grass, aethwellt, adladd. Blade of grass, blewyn glas. Reed-grass, cawn. Scurvy-grass, llysiâu'r llwy. Hound-grass, glaswellt y cŵn. Cock's-foot grass, dant y ci [rhedyn]
- Grasshopper, grās'hōp-ūr, n. ceiliog
- Grassy, grās'ī, a. glaswelltog, porfäog, irlas
- Grate, grat, a. alch ; gradell : v. rathellu, rhygnu ; gofidio, anfoddäu
- Grateful, grāt'fwl, a. diolchgar, boddus, derbyniol [wch]
- Gratefulness, grāt'fwl-nēs, n. diolchgar-
- Grater, grā'tūr, n. rhathell, crafell
- Gratification, grāt-ī-fī-kā'shūn, n. boddād, boddloniad ; taliad ; digoniad
- Gratify, grāt'ī-fi, vt. boddäu, boddloni ; talu, gwobrwyo
- Grating, grā'ting, a. garw, anhyfryd, llym : n. alchwaith ; eiswaith ; cledriad
- Gratis, grā'tis, ad. am ddim, yn rhad, yn rhodd
- Gratitude, grāt'ī-tud, n. diolchgarwch, iolwch
- Gratuitous, grā-tu'ī-tūs, a. anrhegol ; rhad ; gwirfoddol ; dibrawf
- Gratuity, grā-tu'ī-tī, n. rhodd, gwobr ; cydnabyddiad [llon-gyfarch
- Gratulate, grāt'u-lat, vt. cyfarch gwell,
- Gratulation, grāt-u-lā'shūn, n. cyd-lawenād, hawddanmhor, llwydd- anerchiad [awl, cyfarchiadol
- Gratulatory, grāt'u-la-tūr-ī, a. anrech-
- Grave, grav, a. difrif, dwys, sobr ; go- dywyll : n. bedd, beddrod : v. (graven), cerfio, crifellu ; crafu. Grave-clothes, amdo. Grave-stone, careg bedd, beddfaen, beddlech
- Gravel, grāv'ēl, n. graean, marian, gro ; grut ; graeanwst : vt. graeanu ; dy- rysu [lyd]
- Gravelly, grāv'ēl-ī, a. graeanog, graean-
- Gravelly, grāv'lī, ad. o ddifrif, yn ddwys ; yn sobr
- Graven, grāv'n, pp.—Grave
- Graveness, grāv'nēs, n. difrifoldeb, dwysder, sobrwydd [crifell
- Graver, grāv'ūr, n. cerfiwr ; cŷn cerfio.
- Gravity, grā-vīd'ī-tī, n. beichiogrwydd
- Gravitate, grāv'ī-tat, vi. dyseyrchu, dym- gyrchu, creiddio
- Gravitation, grāv'ī-ta-shūn, n. dyseyrch- iad, dymgyrchiad, creiddiad
- Gravity, grāv'ī-tī, n. gobwysiad ; difrif- wch. Centre of gravity, craidd
- Gravy, grāv'ī, n. sudd cig, irnodd cig tew
- Gray, gra, a. llwyd, blawr, llwydwyn. Gray-beard, henddyn, henwr. Black- ish gray, raven gray, llwyd-ddu, dulwyd
- Grayish, grā'ish, a. lledlwyd, golwyd. Grayish blue, llwydlas. Grayish white, llwydwyn
- Grayling, grā'ling, n. teimbysg, gwyniad
- Graze, graz, v. pori, porfäu ; go- gyfhwrd
- Grazier, grā'zhūr, n. porfäwr, porthwr anifeiliaid, porthmon
- Grease, grīs, n. ir, iraid, saim, mehin
- Grease, grīz, vt. iro, seimio, ireidio
- Greasiness, grī'zī-nēs, n. seimlydrwydd ; brasder [llythnig
- Greasy, grī'zī, a. seimlyd, ireidlyd ;
- Great, grat, a. mawr, mawreddus ; cyf- rinachol. As great, cymaint. How great soever, pa faint bynag. In- finitely great, anfeidrol o faint. To make great, mawrâu, mawrygu. A great swelling, gorchwydd

- Greatness, grat'nēs, n. maintioli, maint; mawredd; mawrwychedd, rhwysg, bonedd
- Greave, grīv, n. coesarn, coesarf, botas
- Grebe, grīb, n. tindroed
- Grecian, grī'shān, a. Groegaidd: n. Groegwr
- Grecism, grī'sīzm, n. Groegeiddiaeth
- Greece, grīs, n. gwlad Roeg, bro Gryw
- Greediness, grī'dī-nēs, Greed, grīd, n. ainc, awydd, trachwant, gwanc, rhaib, bolrhythni
- Greedy, grī'dī, a. chwannog, awchus, rheibus, trachwantus, gwancus, bolrwrth [Groegwr
- Greek, grīk, n. Groeg; Groegaeg; Green, grīn, a. gwyrdd; llysieuol; gwirion. Green cheese, caws newydd. Green finch, llinos werdd. Green gage, yr eirinen werdd. Green grass, glaswellt. Green horn, gwirionyn. Green-house, llysieuol. Green sickness, y glasglwyf. Greens, bresych; cawl. Green trees, glasgoed. Bluish green, gwyrddlas. Sea-green, mor-liw. The green-eyed monster, eiddgedd
- Greenish, grī'nīsh, a. gwyrddaidd, lledwyrdd. Greenish blue, gwyrddlas
- Greenness, grī'nēs, n. gwyrddedd, gwyrddlesni; irder; anaddfedrwydd
- Greet, grīt, vt. anerch, llwyddanerch, cyfarch [anerchiad
- Greeting, grī'ting, n. anerch, cyfarch,
- Gregarious, grī-gē'rī-ūs, a. deadellog, minteiog
- Grenade, grī-nad', n. tân-belen
- Grenadier, grēn-ā-dī'r', n. talfilwr; tân-belenydd
- Grew, grw, pt.—Grow
- Grey, gra, a.—Gray
- Greyhound, gra'hūwnd, n. milgi, hyddgi. Greyhound-bitch, milast
- Grice, gris, n. pl. grisiau
- Gridelin, grīd'ī-līn, a. symudliw, gwyn-goch [greidyll
- Gridiron, grīd'ī-ūr, n. alch, greidell,
- Grief, grīf, n. gofid, tristwch, trymder, tristydd, cystudd, blinder, alaeth, galar
- Grievance, grī'vāns, n. gofid, gormes, sarād; cwyn
- Grieve, grīv, v. gofidio, tristâu; galaru
- Grievous, grī'vūs, a. trwm, gorthrwm, poenus, gofidus, blin, trallodus, galarus
- Grievousness, grī'vūs-nēs, n. trymder; atgasedd, blinder [grufft, egriff
- Griffin, grīf'īn, Griffon, grīf'ūn, n. gruff,
- Grig, grīg, n. corlyswen; ysgentyn
- Grill, grīl, vt. rhostio ar alch
- Grillade, grī-lad', n. bwyd rhostiedig ar alch [hyll
- Grim, grīm, a. cuchiog, gerwin, gygus,
- Grimace, grī-mas', n. mingamiad, hylldrem. To make a grimace, mingamu, gwneyd gwep, gwepio
- Grimalkin, grī-māl'kīn, n. hen gath
- Grime, grīm, n. parddu; budreddi, baw, llaid: vt. budreddu, pardduo, dwbio
- Grimness, grīm'nēs, n. cuchiogrwydd, gerwindeb, hyllder
- Grin, grīn, vi. esgyrniad; coeg-chwerthin: n. dysgyrniad, esgyrnygiad
- Grind, grind (ground), v. malu, chwilfriwio; breuanu, llifo; gorthrymu. To grind on a grind-stone, llifo. To grind the teeth, rhincian dannedd.
- Grind-stone, breuanllif, maenllifo
- Grinder, grīn'dūr, n. malwr, llifannwr; cilddant. Grinders, dannedd malu
- Grinning, grīn'ing, a. dysgyrnol
- Gripe, grīp, n. crafangiad; tynwasgiad; crafanc: vt. crafangu; tynwasgu; cribddeibio; enoi. Gripes, cnofa, bolgnofa, bolwst, gwaew
- Grisamber, grīs-ām'būr, n. gwefr
- Grise, gris, n. porchellyn
- Grisette, grī-zēt', n. merch, geneth
- Griskin, grīs'kīn, n. glain cefn mochyn
- Grisly, grīz'li, a. erchyll, hyll, ffyrnig, ofnadwy
- Grist, grīst, n. māl, maliad; ŷd i'w falu; arfael
- Gristle, grīs'l, n. madruddyn, mwythan. The gristle between the nostrils, teisban y ddwyffroen [ynog
- Gristly, grīs'li, a. madruddog, madrudd
- Grit, grīt, n. grut, graeanlwch, grutfaen
- Grittiness, grīt'ī-nēs, n. graeanogrwydd, grutnaws [grutiol
- Gritty, grīt'ī, a. graeanllyd, tywodlyd,
- Grizzled, grīz'ld, a. llwyd, dulwyd, llwydwyn
- Groan, gron, n. och, erthwch, griddfan, cwyn: vi. ochneidio, griddfan, tuchan
- Groat, grōt, n. pedair ceiniog
- Grocer, grō'sūr, n. pêrlysiwr, chwegnyddwr. Green grocer, bresychwr
- Grocery, grō'sūr-ī, n. pêr-lysiau
- Grog, grög, n. gwirod a dwfr
- Grogram, grög'rām, n. math o sidan cyfrodeddwe
- Groin, grōīn, n. cesail morddwyd, cylch yr arffed, gweryd

GUI pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;	
Groom, grŵm, n. marchwas, gwastrawd	Gruff, grŵf, Grum, grŵm, a. sarug, diserch, garw [fwynder
Groove, grŵv, n. rhigol, rhych, ceurigol : vt. rhigoli, rhychu	Gruffness, grŵf'nēs, n. sarugrwydd ; an-Grumble, grŵm'bl, vi. grwgnach, grymial ;
Grope, grop, vi. palfalu, palfu, ymbalfalu	Grume, grŵm, n. gwaed tolchenog ; tuchan [ceulwaed
Gross, gros, a. tew, brās ; braisg ; gwrthun ; anmhur ; hurtbwl : n. cyfanrif ; deuddeg dwsin. In the gross, yn ei grynswth, y cyfan drwyddo. To make gross, to become gross, brasâu	Grumous, grŵ'mūs, a. tolchenog, ceulog
Grossbeak, gros'bik, n. y gylfinbraff	Grunt, grŵnt, n. rhoch, grydwst : vi. rhochi, rhochain, erthrychain fel moch
Grossness, gros'nēs, n. tewedd ; anmhur-edd [addurngell	Grunter, grŵn'tūr, n. rhochwr ; math o bysg [edd
Grot, grōt, Grotto, grōt'ō, n. ogofdy,	Gryphosis, gri-fō'sis, n. clefyd yr ewin-
Grotesque, gro-tēs'k', a. digrifddull, digrifwedd	Guaiaicum, gwa'yā-kūm, n. math o goed tramor [mōr-adar
Ground, grŵnd, n. llawr, daear ; sail, sylfaen ; gwaelod ; testun, cynddefnydd : vt. seilio, sylfaenu ; sefydlu : pt. & pp.—Grind. Ground-colour, cynlliw. Ground-plot, seilddarlun. Ground-work, sail, gosail. To gain ground, cryfâu, cynyddu. Grounds, seiliau ; gwaddodion	Guano, gu-ā'no, n. adardom, ysgarthion
Groundless, grŵnd'lēs, a. disail, dir-eswm	Guarantee, gār-ān-tī', Guaranty, gār-ān-ti, n. gwarantydd, mechnïydd : vt. ateb dros ; mechnïo
Groundling, grŵnd'līng, n. pysgodyn a driga yn ngwaelod dwfr [sail	Guard, gār'd, n. gwyliaidwriaeth ; gochel-iaid ; gwylwr ; gwarchodlu ; gosgorddlu : v. cadw, amddiffyn, diogelu, gwarchadw ; gwylid, gwartu. Fire-guard, cylch aelwyd. Life-guards, gosgordd y frenines. Rear-guard, ol-fyddin. Van-guard, blaen-fyddin
Groundsel, grŵnd'sēl, n. hiniog, go-Group, grŵp, n. twr, crug, lluaws, swp : vt. cydosod	Guardian, gār'dī-ān, n. gwarcheidwad, arffedogwr, gwarchodydd, ymgeleddwr, noddwr, golygwr : a. gwarcheidwadol. Board of guardians, bwrdd gwarcheidwaid [cheidwadaeth
Grouse, grŵws, n. ceiliog du, ceiliog y y mynydd [breisgion	Guardianship, gār'dī-ān-shīp, n. gwar-
Grouts, grŵwts, n. pl. rhynion, rhynflawd,	Guardless, gār'd'lēs, a. diwyliaidwriaeth, diofal, penrhydd ; dinodded
Grove, grov, n. llwyn, cell, celli, gwigfa	Gubernation, gu-būr-na'shūn, n. rheol-aeth, gofal
Grovel, grōv'l, vi. ymlusgo ; ymfaweiddio	Gudgeon, gŵj'ūn, n. gwyniad ; symlyn
Grow, gro (pt. & pp. grew, grown), v. tyfu, prifio ; chwaneu ; codi. To grow bold, ymhyfâu. To grow day, dyddâu. To grow fat, tewâu. To grow old, heneiddio. To grow worse, gwaethygu. To grow together, cydtyfu	Guerdon, gūr'dūn, n. gwobr, gwobrwy, tâl, iawn
Growl, grŵwl, v. chwyrnu, grymial, grwgnach, rhochi	Guess, gēs, n. amcan, dyfaliad, tybiaeth, dychymyg : v. dyfalu, bwrw amcan, lled-dybio, dychymygu
Grown, gron, pp.—Grow	Guest, gēst, n. gwestai, gwestwr, osb. Guests, gwahoddedigion
Growth, groth, n. twf, tyfiant, tyfiad, cynydd ; cynyreb, adgen	Guggle, gŵg'l, vi. bwrlymu, boglynu
Grub, grŵb, n. corbryf ; cynronyn : v. diwreiddio, dadwreiddio ; chwynu	Guidage, gī'daj, n. gwobr hyfforddwr
Grubbe, grŵb'l, v. ymbalfalu ; ymgribo	Guidance, gī'dāns, n. hyfforddiad, arweiniad, tywysiad, cyfarwyddiad, cyfarwyddiad
Grudge, grŵj, n. dygasedd, cenfigen, llid : v. gwarafun, grwgnach. To owe a grudge, dal gwg, cadw llid, dwyn malais	Guide, gid, n. hyfforddwr, cyfarwyddwr : vt. cyfarwyddo, tywys, arwain
Gruel, grŵ'ēl, n. cawl, grual, isgell. Barley-gruel, heidd-gāwl. Water-gruel, dyfr-gawl, cawl dwfr	Guideless, gid'lēs, a. dihyfforddiad
	Guidon, gī'dūn, n. llumanwr ; lluman, baner
	Guild, gīld, n. cymdeithas, brawdoliaeth, corfforiaeth ; dirwy, treth, ardreth. Guild-hall, bwrdeisdy, llys y dref

Guile, gil, n. twyll, dichell, hoced, ystryw	Gunsmith, gŭn'smĭth, n. gof gynau, gwŭ-werthwr
Guileful, gil'fŵl, a. hocedus, dichellgar	Gunstock, gŭn'stök, n. bon gwn
Guilefulness, gil'fŵl-nës, n. twyllgarwch	Gurge, gŭrj, n. llynclyn, pwll tro
Guileless, gil'lës, a. didwyll, annichellgar	Gurgion, gŭr'jŭn, n. blawd garw
Guillotine, gil-yo-tĭn', n. peiriant i dori pen cyflafanwr, peiriant dienyddol: vt. tori pen	Gurnet, gŭr'nët, Gurnard, gŭr'nŭrd, n. pengernyn
Guilt, gŭlt, n. euogrwydd; bai, pechod	Gush, gŭsh, n. ffrwd, gorlif; llifeiriad: vi. ffrydio; llifeirio, pistyllio
Guiltiness, gŭl'tĭ-nës, n. euogrwydd	Gusset, gŭs'ët, n. cwysed, llain, dernyn
Guiltless, gŭl'lës, a. dĭeuog, difai, di-bechod	Gust, gŭst, n. awel, chwa, hyrddwynt; chwaeth, blas [blasiad]
Guilty, gŭl'tĭ, a. euog, beius	Gustation, gŭs-ta'shŭn, n. archwaethiad,
Guinea, gŭn'ĭ, n. gwlad yn Africa; darn aur o werth un swllt ar ugain	Gustatory, gŭs'tā-tŭr-ĭ, a. archwaethol
Guise, giz, n. modd, dull, sut, llun, gwedd, rhith; defod, arfer; gwisgiad	Gustful, gŭst'fŵl, a. archwaethus, blasus
Guitar, gĭ-tār', n. math o offeryn cerdd	Gusto, gŭs'to, n. sawr, chwaeth, blas
Gulch, gŭltsh, n. bolerwr, ymrythwr, glwth	Gusty, gŭs'tĭ, a. chwaol, ystormus, awelog
Gules, gulz, a. rhudd coch, rhuddgoch	Gut, gŭt, n. perfeddyn, coluddyn, mon-ochen: vt. dĭberfeddu, tynu perfedd.
Gulf, gŭlf, n. morgainc; cadduglyn, llynclyn; môr-gerwyn; gagendor	Guts, perfedd, coludd, ymysgaroedd
Gulfy, gŭl'fĭ, a. llynclynog	Gutling, gŭt'lĭng, n. monochenen
Gull, gŭl, n. gwylan; gwirionyn, symlyn: vt. twyllo, hudo, siomi, hocedu	Gutter, gŭt'ŭr, n. ffos, dyfrglawdd, cwter, rhewyn: v. ffosi, cwteru
Gullet, gŭl'ët, n. sefnig, corn breuant, corn y gwddf, breuant, cegen	Guttle, gŭt'l, vt. cegu, ymddyfoli, bolera, glythinebu, traflyncu
Gullibility, gŭl-ĭ-bĭl'ĭ-tĭ, n. hygoledd, gwiriondeb, gwirionyni	Guttler, gŭt'lŭr, n. bolerai, bolrythwr
Gully, gŭl'ĭ, vi. cegleisio, gorlyneu: n. math o ffos. Gully-hole, ffosdswll	Guttural, gŭt'ŭr-äl, a. cegaidd; garw-seiniol, sefnigol
Gulosity, gu-lös'ĭ-tĭ, n. gwanc, rhaib, glythi, glythedd	Guy, gi, n. dyrwynraff i long
Gulp, gŭlp, n. trafwnw, darlwnw, cegiad: vt. traflyncu, darlyncu, cegu	Guzzle, gŭz'l, vi. ymyfed, cofftio, bolrythu, traflyncu, glythinebu
Gum, gŭm, n. glyd, gwyddlyd, môl: vt. sythu, glydio, glyd-ddwbio. Gums, gorchfannau, cig y dannedd. Gum-boil, llynoryn yn nghig y dannedd	Guzzler, gŭz'lŭr, n. traflyncwr, cofftiwr, glwth [ysgolwr]
Gummy, gŭm'ĭ, a. glydiog; molog	Gymnasiarch, jĭm-na'zhĭ-ärk, n. pen-Gymnasium, jĭm-na'zhĭ-ŭm, ymddrechle, gorchestfa
Gun, gŭn, n. gwn, cyflegwr, dryll tanio. Great gun, cyflegwr mawr, magnel	Gymnaestic, jĭm-näs'tĭk, a. gorchestol, noeth-ymdrechol. Gymnastics, ymdrechwaith [iasol]
Gunnel, Gunwale, gŭn'ël, n. trawst llong	Gymnotus, jĭm-no'tŭs, a. llyswen lluch-
Gunner, gŭn'ŭr, n. gynwr, cyflegwr	Gynecocracy, jĭn-ĭ-kök'rā-sĭ, n. llywodraeth y bais, llywodraeth benywod
Gunnery, gŭn'ŭr-ĭ, n. gynyddiaeth	Gyration, ji-ra'shŭn, n. chwildroad, cylchdroad
Gunpowder, gŭn'pŭw-dŭr, n. fflamlwch, pylor gwn	Gyre, jĭr, n. cylchwy; chwildro: vt. chwildroi [ddewiniaeth]
Gunshot, gŭn'shöt, n. ergyd gwn	Gyromancy, jĭr'o-män-sĭ, n. math o Gyves, jĭvz, n. gefynau, hualau

H

HA, hä, int. ha! och!

Habeas-corpus, ha-bĭ-äs-kör'pŭs, n. llythyr dyfyn neu wŷs i ddwyn carcharor i'r frawdle

Haak, hak, n. y cegddu.—Hake

Haberdasher, häb'ŭr-däsh-ŭr, n. gwerthwr mân-nwyddau, mân-nwyddwr

Haberdashery, häb-ŭr-däsh'ŭr-ĭ, n. mân-nwyddau [eu halltu a'u sychu]

Haberdine, häb'ŭr-dĭn, n. penfras wedi

HAL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;
 Habergeon, hāb'ūr-jūn, n. dwyfroneg, lluryg
 Habitament, hā-bīl'ī-mēnt, n. dillad, trwsiad, gwisg [mhwyso
 Habilitate, hā-bīl'ī-tat, vt. addasu, cy-
 Ability, hā-bīl'ī-tī, n.—Ability
 Habit, hāb'īt, n. cyflwr, ansawd ; defod, arfer ; greddf, tuedd ; agwedd, dull, moes ; gwisg, gwisgad ; acen : vt. gwisgo, dilladu, trwsiadu
 Habitable, hāb'ī-tā-bl, a. preswlyiadwy
 Habitant, hāb'ī-tānt, n. trigwr, cyf-anneddwr, preswlydd
 Habitation, hāb-ī-ta'shūn, n. trigfan, annedd, cartref, preswylfa
 Habitual, hā-bīt'shu-āl, a. arferol, defodol ; cyson ; ansoddol
 Habituate, hā-bīt'shu-at, vt. cynefino, ymarfer
 Habitude, hāb'ī-tud, n. greddf-duedd ; ymarfer, cynefindra ; perthynas
 Habnab, hāb'nāb, ad. yn fyrbwyll, ar amcan [mynych arfer
 Hack, hāk, v. hacio, tori ; hurio allan ;
 Hack, hāk, Hackney, kāk'nī, n. yr hyn a logir neu a arferir yn fynych. Hack-horse, ceffyl llōg. Hack-servant, gwas i bawb. Hackney-coach, cerbyd llōg
 Hackle, hāk'l, n. heisyllt, crib llin, heislan : vt. cribo, heislanu
 Had, hād, pt. & pp.—Have
 Haddock, hād'ūk, n. math o fōr-bysg
 Hades, hād'īz, n. cartref ysbrydion ymadawedig ; uffern
 Hæmatoid, hī'mā-tōīd, a. gwaedlyd
 Hæmatosis, hī-mā-to'sīs, n. gwaedlif
 Hæmorrhoids, hī'mōr-ōīdz, n. pl. clwyf y marchogion
 Haft, hāft, n. carn, said ; coes ; dwrn : vt. carnio, gosod carn neu ddwrn
 Hag, hāg, n. gwiddanes ; hēn wrach ; hudoles : vt. aflonyddu, poeni, blino.
 Hag-ridden, a flinir gan yr hunllef
 Haggard, hāg'ūrd, a. gwrthun ; truan, cul ; gwyllt : n. gweirlan, ydlan
 Haggis, hāg'īs, n. selsigen friwgg
 Haggish, hāg'īsh, a. gwiddanaidd, hagr, hyll, gwrahaidd
 Hagiocracy, ha-jī-ōk'rā-sī, n. llywodraeth offeiriadol
 Haggie, hāg'ī, vi. gwrthun-dori ; edwica
 Hagiographer, ha-jī-ōg'rā-fūr, n. ysgrifenydd santaidd
 Hagiology, ha-jī-ōl'o-jī, n. hanes bywydau y saint
 Hail, hal, n. cenllysg, cesaīr : int. groesaw ! henffych well ! vi. bwrw cenllysg ; cyfarch-alw. Hailstone, ceseiryn, careg genllysg
 Haily, hā'ī, a. cenllysgog, ceseiriog
 Hair, hē'r, n. gwallt, briger ; blew.
 Horse-hair, rhawn. A single hair, blewyn. Hair-brained, penffol, penchwiban. Hair-breadth, lled blewyn. Hair-cloth, carthenrawn. Red-haired, pengoch, gwallt-goch
 Hairiness, hē'r'ī-nēs, n. blewogrwydd
 Hairless, hē'r'lēs, a. moel, diflew ; penfoel
 Hairy, hē'r'ī, a. blewog, gwalltog ; garw
 Hake, hak, n. y cegddu
 Halberd, hāl'būrd, n. ffon-fwyell, gwaewffon [wr
 Halberdier, hāl-būr-dī'r', n. ffon-fwyell
 Halcyon, hāl'shūn, a. tawel, teg : n. math o aderyn ; pioden y dwfr
 Hale, hal, a. iach, iachus, cryf ; pybyr : vt. llusgo, llurgunio, dirdynu
 Half, hāf (pl. halves), n. haner, hanereg : vt. tori neu ranu yn haner, haneru.
 Half-bred, cymysgryw, lledryw. Half-moon, haner lleuad. Half-naked, haner noeth. Half-pike, gwaewffon fer. Half-seas-over, meddw, brwysg.
 Half-witted, haner call. Half-way, ar haner ffordd
 Halfpenny, hā'pēn-ī, n. dimai (pl. halfpence, hā'pēns). Three halfpence, ceiniog a dimai. Seventeen pence halfpenny, deunaw ond dimai. Have you halfpence ? Oes genych ddimeiau ?
 Halfpennyworth, hā'pēn-ī-wūrth, n. gwerth dimai, dimeiwerth
 Halibut, hāl'ī-būt, n. lleden y môr
 Hall, hōl, n. llys ; neuadd ; dadleudy ; eisteddlys. Town hall, llys y dref
 Hallage, hōl'aj, n. toll marchnatty
 Hallelujah, hāl-ī-lu'yā, vi. molweh yr Arglwydd : n. mawlgan
 Halloo, hā-lw', v. gawri, bloeddio : n. dolef ; bloedd, gwaedd
 Hallow, hāl'o, vt. cysegru, santeiddio
 Hallowed, hāl'o-ēd, a. santeiddiedig, bendigedig, cysegredig, cysegrlān, glwys [[camsyniad ; gwallgofrwydd
 Hallucination, hāl-lu-sī-na'shūn, n. gwall
 Halm, hōm, n. callod, gwellt, cyrs
 Halo, hā'lo, n. gnotai ; cylch oddeutu'r haul neu'r planedau
 Halse, Hawse, hōs, n. rhaff-dwll llong
 Halser, Hawser, hō'sūr, n. tynraff i lusgo long

<p>Halt, hōlt, n. cloffi; heciad; gor-phwysiad: a. cloff: vi. hecian; cloffi; sefyll, aros</p> <p>Halter, hōl'tūr, n. cebystr, tennyn; cortyn, corden; penrheffyn: vt. cebystru; tenynu</p> <p>Halve, hāv, vt. haneru, deubarthu</p> <p>Halves, hāvz, n. pl.—Half</p> <p>Ham, hām, n. ffolen, morddwyd; y gar; maerdy</p> <p>Hamated, hā'mā-tēd, a. a bachau ynddo</p> <p>Hame, ham, n. mynci</p> <p>Hamlet, hām'lēt, n. maesdref, rhandir; pentref</p> <p>Hammer, hām'ūr, n. morthwyl; gordd: v. morthwyllo; pwyo. The yellow hammer, melynyr eithin [wely</p> <p>Hammock, hām'ūk, n. gwely crog, crog-Hamper, hām'pūr, n. cawell, fflasg: vt. dryysu, rhwystro, maglu. A small hamper, cawellan</p> <p>Hamstring, hām'strīng, n. llinyn y gar: vt. tori llinyn y gar</p> <p>Hanaper, hān'ā-pūr, n. sylltty, trysorfa</p> <p>Hand, hānd, n. llaw; lled llaw, dyrnfedd, pedair modfedd: v. estyn; arwain gerfydd y llaw; trosglwyddo; traddodi.</p> <p>Hand-breadth, dyrnfedd, lled llaw.</p> <p>Hand-cuff, llaw-dorch, llyfethar.</p> <p>Hand-maid, llawforwyn. Hand-mill, breuan, llawfelin. At hand, gerllaw, yn agos. Hand in hand, law yn law. Off hand, ar unwaith, maes o law, yn ddioed. To get the upper hand, gorthrechu. Even-handed, cyflawn. One-handed, unllaw. Open-handed, llaw-agored, hael</p> <p>Handful, hānd'fŵl, n. dyrnaid, llawaeth, llonaid llaw; crafangaid</p> <p>Handicraft, hān'dī-krāft, n. llaw-gel-fyddyd, crefft</p> <p>Handicraftsman, hān'dī-krāfts-mān, n. llaw-gelfyddydwr</p> <p>Handiness, hān'dī-nēs, n. deheurydd, hylawder, parodrwydd</p> <p>Handiwork, hān'dī-würk, n. llaw-waith, gorchwyl</p> <p>Handkerchief, hāng'kūr-tshīf, n. cadach, llawfoled, llawliain</p> <p>Handle, hān'dl, n. carn, said; coes; troed; dolen, dwrn, dyrnddol: vt. llofi, dylofi; trin; teimlo [ig</p> <p>Handsel, hānd'sēl, n. goseb, honsel, calen-</p>	<p>Handsomeness, hānd'sūm-nēs, n. teleid-rwydd, tegwch, prydfferthwch, harddwch, gweddeidd-dra [trosol</p> <p>Handspike, hānd'spik, n. trosolbren,</p> <p>Handwriting, hānd'ri-tīng, n. llawysgrif, llawysgrifen</p> <p>Handy, hān'dī, a. hylaw, deheuig, parod, medrus. Handy-dandy, minddu manddel [ymddibynu</p> <p>Hang, hāng (hung), v. crogi; dibynu;</p> <p>Hanger, hāng'ūr, n. bidog, byr-gledddyf.</p> <p>Hanger-on, truthymlynwr, dibynydd</p> <p>Hanging, hāng'īng, n. croglen, caeadlen</p> <p>Hangman, hāng'mān, n. crogwr, dienyddiwr</p> <p>Hank, hāngk, n. cengl; cloffrwym: vi. cenglu, cenglu edau</p> <p>Hanker, hāng'kūr, vi. chwantu, blysiu. To hanker after, chwennyachu, hiraethu am</p> <p>Hansel, hān'sēl, n. goseb, honsel, calenig</p> <p>Hap, hāp, n. hap, damwain, damchwaen: vi. hapio, dygwyddo, dygwydd</p> <p>Hapless, hāp'lēs, a. anhapus, anffodiog</p> <p>Haply, hāp'li, ad. o ddamwain, ysgatfydd, efallai, nid hwyrach, hwyrach</p> <p>Happen, hāp'n, vi. damweinio, cymeryd lle, dygwyddo, dygwydd</p> <p>Happiness, hāp'ī-nēs, n. dedwyddwch, dedwyddyd, hapusrwydd, gwynfyd; ffawd</p> <p>Happy, hāp'ī, a. dedwydd, gwynfydedig</p> <p>Harangue, hā-rāng', n. araeth, arawd; hir-chwedl: v. areithio; hir-chwedleua</p> <p>Harass, hār'ās, vt. aflonyddu, dryysu, blino; anrheithio</p> <p>Harbinger, hār'bīn-jūr, n. rhagreddegwr, blaenred</p> <p>Harbour, hār'būr, n. porthladd, llongborth; angorfa; lletty: v. llettya; croesawn, arfolli; llochesu; nodd</p> <p>Harbourage, hār'būr-aj, n. lletty, lloches</p> <p>Harbourless, hār'būr-lēs, a. dinodded; diborth</p> <p>Hard, hārd, a. caled, durfin, durfing, tyn, cynil, crintach; annyner: ad. yn agos. Hard by, ger, gerllaw. Hard of hearing, trwm ei glywed. Hard-hearted, creulawn, calon-galed. Hard to learn, anhawdd. Hard-mouthed, a phen anhydryn. Hard-ware, durnwyddau, durgelfi</p> <p>Harden, hār'dn, v. caledu; ymgaledu</p> <p>Hardiness, hār'dī-nēs, n. eönder, hyfder, gwroldeb, dewredd</p> <p>Hardish, hār'dīsh, a. gogaled, lled-galed</p>
---	---

HAT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;

Hardly, hārd'li, ad. yn galed ; yn anhawdd ; yn orthrymus ; yn brin, o braidd, prin [hawsder

Hardness, hārd'nēs, n. caledweh ; an-Hardship, hārd'shīp, n. caledi, cam, gorthrymder

Hardy, hār'dī, a. caled, cadarn, cryf ; hý, calonog, hyfaidd, dewr, eofn. Fool-hardy, rhyfygus, ynyfyd-ddewr

Hare, hē'r, n. ysgyfarnog, ceinach : vt. brawychu ; aflonyddu. Hare-brained, penchwiban, anwadal. Hare-hearted, ofnus, digalon. Hare's-foot, meillion cedenog. Hare-lip, bylchfīn, gwefus fylchog. Hare-pipe, yslepan, magl. Buck-hare, ysgyfarnog wryw. Doe hare, fenyw [puteindy

Harem, hē'r'ēm, a. tŷ y gwragedd, Hariolation, hē'r-i-o-la'shūn, n. dewiniad Hark, hār'k, int. hai ! ho ! gwrandu ! clyw ! vi. gwrandu, clustfeinio

Harleigh, hār'la, n. Harlech, Caer Collwyn [digrifwas

Harlequin, hār'li-kīn, n. ysgentyn, Harlot, hār'lūt, n. putan, mwyglen, dyhiryn

Harlotry, hār'lūt-rī, n. puteindra, godineb Harm, hārm, n. niweid ; sarād ; colled ; drwg ; cam : vt. niweidio, colledu, drygu

Harmful, hārm'fŵl, a. niweidiol, dryglawn Harmless, hārm'lēs, a. diniwed, diddrwg, diadwyth [rwydd

Harmlessness, hārm'lēs-nēs, n. diniweid-Harmonic, hār-mōn'ik, Harmonious, hār-mō'nī-ūs, a. cynganeddol, cynghanol, cydseiniol

Harmonics, hār-mōn'iks, n. cynganaddysg, athrawiaeth cynganedd

Harmoniousness, hār-mō'nī-ūs-nēs, n. cydseiniolrwydd, cysondra

Harmonist, hār'mo-nīst, n. cynganeddwr, cerddor

Harmonize, hār'mo-niz, v. cynganu, cynganeddu, cydseinio, cysoni

Harmony, hār'mo-nī, n. cynganedd, peroriaeth ; cysondeb

Harness, hār'nēs, n. harnais, cêr, seirch, trec ; arfogaeth, rhyfelwsg : vt. harneisio, seirchio ; arfogi. Harness-maker, harneisiwr

Harp, hārp, n. telyn : vi. telynorio, chwareu ar y delyn

Harper, hār'pūr, n. telynor, telynwyr

Harpoon, hār-pŵn', n. tryfer morfeirch : vt. tryferu

Harpooner, hār-pŵ'nūr, Harpooneer, hār-pŵ-nī'r', n. tryferwr

Harpsichord, hārp'sī-kōrd, n. math o offeryn cerdd

Harpy, hār'pī, n. aderyn aflan ; rheib-ddyn, cribddeiliwr. White-headed

harpy, cath y wern, y penwyn

Harridan, hār'ī-dān, n. hen butain, carn butain

Harrier, hār'ī-ūr, n. helgi, ceinachgi ; bwncath, bod y gwerni. Hen-harrier, hebog llwydas

Harrow, hār'o, n. og, oged : vt. llyfnu, ogi. To harrow up the feelings, aflonyddu, dwysbigu'r teimladau

Harsh, hārsh, a. garw, afrywiog, llym, sarug [sarugrwydd

Harshness, hārsh'nēs, n. gerwindeb, Harslet, hārsl'ēt, Haslet, hās'lēt, n.

syth mochyn, perfedd mochyn

Hart, hārt, n. hydd carw ; eilon ; elain

Hartshorn, hārts'hörn, n. corn yr hydd

Harvest, hār'vēst, n. cynauaf : vt. cynauafa, cywain. Harvest-home, cynauaf-wledd. Harvest-lord, blaenor y felid

Hash, hāsh, n. briwgig, mângig : vt. briwo, mân-friwo cig

Hasp, hāsp, n. cloig, cloigyn, hespyn : vt. cloigynu, hespenu

Hassock, hās'ūk, n. hesor, clustog benlin

Hast, hāst, vt. mae genyt

Haste, hast, n. brys, ffwrst, prysurdeb : v. brysio, prysuro, dyfrysio. Make haste, brysiwch

Hasten, hā'sn, v. brysio, prysuro

Hastiness, hā'stī-nēs, n. ffwdan, byrbwylldra [ffrwythau cynar

Hastings, hā'stīngz, n. pl. pŷs cynar ;

Hasty, hā'stī, a. brysiol, ffrystioliol, buan ; byrbwyll, nawswyllt, brysgar ; anystyrioliol. Hasty-pudding, gwynod, brysboten

Hat, hāt, n. het ; heulrod, capan.

Hat-band, llinyn het, rhwymyn het

Hatch, hātsh, n. deoriad, nythlwyth, haid o gywion ; gwarddrws : v. deori ; dyfeisio, llunio

Hatchel, hāt'shēl, n. heisyllt, heislan, crib llin : vt. cribo, heislanu

Hatchet, hāt'shēt, n. bwyell, cymynai

Hatchment, hātsh'mēnt, n. marw-gwnsallt [glawrddorau llong

Hatchway, hātsh'wa, n. ffordd dros

Hate, hat, vt. casáu, ffeiddio : n. cas, casineb, dygasedd. I hate, cas genyf

Hateful, ha'tfŵl, a. cas, atgas, dygas, ffaidd [dygasedd	Haziness, ha'zī-nēs, n. niwlogrwydd
Hatefulness, ha'tfŵl-nēs, n. dygasrwydd,	Hazy, ha'zī, a. niwliog, godywyll
Hatred, ha'trēd, n. cas, casineb, dygasedd	He, hī, pro. efe, ef, e; efo, fo, o. He also, yntau
Hatter, hāt'ūr, n. hetwr, hetiw'r	Head, hēd, n. pen; copa, clopa; talcen; blaen; blaenor, penaeth: vi. blaenori, llywio; dibenu. Head-band, penrwymyn. Head-borough, maer bwrdeisdref. Head-land, penarth, pentir, penryn; talar. Head-piece, helm, penffestīn; deall. Light-headed, penysgafn, syfrdan, ehud. Thick-headed, hurt, pendew, pengam. Forepart of the head, iād. Side of the head, cern. Top of the head, coryn, siol. To make head against, gwrthsefyll
Hattock, hāt'ūk, n. ysgub o ŷd; cogwrn	Headache, hēd'ak, n. dolur neu gur pen
Haughtiness, hō'tī-nēs, n. balchder, traha, balchedd	Headily, hēd'ī-lī, ad. yn chwidr-wyllt
Haughty, hō'tī, a. balch, uchelfrydig, ffoenuchel, trahaus, uchel	Headiness, hēd'ī-nēs, n. ehudrwydd; cryfder diod
Haul, hōl, vt. tynu, dirdynu, llusgo	Headless, hēd'lēs, a. diben, heb ben
Haum, hōm, n. calod, gwellt, cyrs	Headlong, hēd'lōng, ad. yn bendramwnwgl: a. chwyrnwylt, byrbwylt; serth [blaenoriaeth
Haunch, hāntsh, n. morddwyd, clun, ffolen	Headship, hēd'shīp, n. penaduriaeth
Haunt, hānt, n. cyrchfa, cyniweirfa, cyrchle: vt. cyniwair, mynych-gyrchu; aflonyddu [mefysen	Headstrong, hēd'strōng, a. anhywedd, cyndyn [brwysgaidd
Hautboy, ho'bōi, n. rhibib, telgorn;	Heady, hēd'ī, a. ehud, byrbwylt; cryf,
Hauteur, ho-tūr, n. balchder, trahausder	Heal, hīl, v. iachāu, meddyginiaethu
Have, hāv (had), vt. cael, meddu, meddiannu; dwyn. I have, mae genyf, mae i mi. I have been, yr wyf wedi bod. To have mercy, cymeryd drugaredd, trugarāu	Health, hēlth, n. iechyd, pwynt. In health, iach, yn iach. Your health, iechyd da i chwi
Haven, ha'vn, n. porthladd, llong-borth, aber, cilfach [Hwlffordd	Healthful, hēlth'fŵl, Healthy, hēl'thī, a. iach, iachusol [rwydd
Haverfordwest, hāv-ūr-fō'rd-wēst', n.	Healthfulness, hēlth'fŵl-nēs, n. iachusol
Havoc, hāv'ūk, n. difrod, anrhaith, hafog: vt. difrodi, hafogi, anrheithio	Heap, hīp, n. crug, twr, pentwr, carnedd, twmpath: vt. crugio, pentyru, cludeirio
Haw, hō, n. pilen ar lygad ceffyl; grawn y ddraenen wen, cyrafol y moch	Hear, hī'r (pt. & pp. heard, hūrd), v. clywed, erglywed; gwrandaw. I have heard, clywais sōn [ydd
Hawk, hōk, n. hebog, gwalch, cudyll, curyll: v. heboga; hoch-boeri; gwica.	Hearer, hī'r'ūr, n. clywedydd, gwrandaw
Hawk's beard, llysiau y gwalch.	Hearing, hī'r'ing, n. clyw, clybod, clywedigaeth; gwrandawiad; achlust, gosteg [clustfeinio
Sparrow-hawk, cydyll coch. Hawk-warned, llysiau yr hebog	Hearse, hūrs, n. elor feirch, elor-gerbyd
Hawker, hō'kūr, n. hebogydd; gwicawr, gwicwr, edwicwr	Heart, hārt, n. calon; canol; rhuddin, madruddyn pren. Heart-ache, dolur calon, trallod. Heart-burn, ingloes, llosg cylla. Heart's-ease, y feidiog drilliw, y blodeu ofer-garu. Heartfelt, teimledig yn y gydwybod. Heart-rending, torgalonus. Heart-strings, gewynau y galon. Broken-heart, calon doredig. Broken-hearted, calonfriu,
Hawthorn, hō'thōrn, n. yspyddaden, draenen wen	
Hay, ha, n. gwair, gweirwellt, gwyran.	
Hay-cock, mwdwl gwair. Hay-field, gweirglawdd, cae gwair. Hay-loft, taflod wair. Hay-maker, cyweiriwr gwair. Hay-rick, dās wair. Hay-yard, hay-garth, or haggard, ydlan, gweirlan	
Hazard, hāz'ūr, n. enbydrwydd, perygl; antur; damwain; hap: vt. anturio, pydio, peryglu. Hap-hazard, damwain noeth [peryglus	
Hazardous, hāz'ūr-dūs, a. enbydus,	
Haze, haz, n. niwl, tarth, tawch	
Hazel, ha'zl, n. collen: a. gwinau goleu, fel collen. Hazel-grove, coll-lwyn, collwydd, celli	

HEL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵw=too, tṵwk=took;

wedi tori ei galon. Faint-hearted, llwfr, llesg. False-hearted, twyllodrus, anffyddlon. Great-hearted, mawrfrydig, dewr. Hollow-hearted, rhagrithiol. Light-hearted, llawen, hoenus. Open-hearted, calon rhwydd, hael. True-hearted, pur, ffyddlon. Of little heart, gwan ei galon. To learn by heart, dysgu ar ei dafod. [sirioli

Hearten, hār'tn, vt. calonogi, cefnogi, Hearth, hārth, n. aelwyd

Heartiness, hār'tī-nēs, a. diffuantrwydd; calonogrwydd, yni, dyfalwch

Heartless, hār'tlēs, a. digalon, diyspryd, annewr [diffuant

Hearty, hār'tī, a. calonog; iachus; Heat, hīt, n. gwres, brydaniaeth; poether, twymdra; cynhesrwydd; ias, angerdd; rhedfa, gyrfa: v. twymno, twymo, poethi; cynhesu; ymdwymno

Heath, hīth, Heather, hī'thūr, n. grug, myncog; grugos; rhos. Heath-berries, gryglys, grygon

Heathen, hī'thēn, n. cenedlddyn, ethnig: a. cenedlig, digred

Heathenish, hī'thēn-ish, a. cenedlig, digred, paganaidd [annghred

Heathenism, hī'thēn-izm, n. paganiaeth; Heathy, hī'thī, a. grugog

Heave, hīv, v. codi; chwyddo; dyheu: n. dyrchafael; codiad

Heaven, hēv'n, n. nef: pl. nefoedd

Heavenliness, hēv'n-lī-nēs, n. nefolder, nefolrwydd

Heavenly, hēv'n-lī, a. nefolaidd, nefol

Heaviness, hēv'ī-nēs, n. trymder, tristwch; pwys

Heavy, hēv'ī, a. trwm, pwysfawr, dwys, pwysig; cysglyd; hwydrwm; trist, athrwm, athrist. Heavy-laden, llwythog, trymlwythog. Top-heavy, pendrwm; meddw

Hebdomad, hēb'do-mād, n. wythnos

Hebdomadal, hēb-dōm'ā-dāl, Hebdomadary, hēb-dōm'ā-dūr-ī, a. wythnosol

Hebetate, hēb'ī-tat, vt. hurtio, pylo, marweiddio

Hebetude, hēb'ī-tud, n. pylni, hurtrwydd

Hebraism, hī'bra-izm, n. priod-ddull

Hebräaidd

Hebraist, hī'bra-ist, Hebrewist, hī'brw-ist, Hebrician, hī-brīsh'ān, n. Hebrëwr

Hebrew, hī'brw, n. Hebrëwr: a. Hebrëig, Hebreiaidd. Hebrew language, Hebräeg

Hebrides, hēb'rī-dīz, n. Heledd, Ynysoedd Heledd [anifail

Hecatomb, hēk'ā-tōm, n. aberth can Hectic, hēk'tīk, a. gwastadol, dibaid

Hectolitre, hēk'tō-lī-tūr, n. mesur Ffrenigig, yn cynwys 22.009668 o alwynau, neu 2.7512085 o bwyseli

Prydeinig

Hector, hēk'tūr, n. bygyllwr, ymfrostiwr: v. bygylu, bwgwth, bocsbachu

Hederaceous, hēd-ū-ra'shūs, Hederal, hēd'ūr-āl, a. eiddewog

Hedge, hēj, n. gwrych, gwydding, perth: v. cau, bidio, cloddio. Hedging-bill, cryman cau, gwyddlif

Hedgehog, hēj'hōg, n. draenog, ballog, armell. Sea-hedgehog, mōr-ddraenog.

—Echinus

Hedger, hēj'ūr, n. caewr, gwrychwr

Hedgerow, hēj'ro, n. gwydding, gwyddi, cae

Heed, hīd, n. gofal, pwyll, gwrandawiad, ystyriaeth, gocheliad: v. ystyried, pwyll; ymgadw

Heedful, hīd'fwl, a. gofalus, gochelgar, gwagelog

Heedfulness, hīd'fwl-nēs, n. ymogeliad, gwageliad [esgeulus

Heedless, hīd'lēs, a. anochelgar, diofal, Heel, hīl, n. sawdl, ffal, tap: v. sodli; gogwyddo, taplasu [n. tepyn

Heelpiece, hīl'pīs, v. tapio, trwsio sawdl: Heft, hēft, n.—Haft [etaniaid

Hegira, hēj'ī-rā, n. cyff cyfrif y Mahom-Heifer, hēf'ūr, n. anner, treisiad; meinoles

Heigho, hī'ho, int. hoho! haiho! /

Height, hit, n. uchder, uchelder /

Heighten, hī'tn, vt. uchelu, dyrchafu, codi yn uwch; mwyâu

Heinous, ha'nūs, a. echryslawn, anfad, ysgeler, cyflafanaidd

Heinousness, ha'nūs-nēs, n. erchylldra, drygedd, ysgelerder

Heir, ē'r, n. etifedd, treftadog; edlin. Joint-heir, cydetifedd. Heir-apparent, edlin

Heiress, ē'r'ēs, n. etifeddes, treftadoges

Heirless, ē'r'lēs, a. dietifedd

Heirship, ē'r'shīp, n. treftadogoeth

Heliacal, hī-lī'ā-kāl, a. heulaidd, yn gadael neu yn dyfod i mewn i oleuni yr haul [dröellog

Helical, hēl'ī-kāl, a. nydd-dröedig, nydd-Heliocentric, hī-lī-o-sēn'trik, a. gwel-edig o'r haul

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, THIS; j = dzh. HER

Heliolatry, hī-lī-ōl'ā-trī, n. addoliad yr haul	Henbane, hēn'ban, n. ffa y moch, y bela
Helioscope, hī'lī-o-skop, n. heul-ddrych	Henchman, hēntsh'mān, n. gwas, dilynwr
Heliotrope, hī'lī-o-trop, n. blodeuyn yr haul; gwaed-faen	Hence, hēns, ad. oddi yma: int. ymaith! fwrdd!
Helix, hēl'īks, n. llinell nydd-dröellog	Henceforth, hēns'fō'rth, Henceforward, hēns-fō'rwürd, ad. bellach, rhagllaw, mwyach, o hyn allan
Hell, hēl, n. uffern, alis, afagddu, annwfn. Hell-black, erchyll-ddu.	Hend, hēnd, vt. gafaelu, dal; amgylchynu
Hell-born, dieflyg, gwarthus. Hell-cat, hen wrach	Hepatic, hī-pāt'ī-kāl, a. afuol, afuaidd
Hellebore, hēl'ī-bō'r, n. pelydr Yspaen	Hepatitis, hēp-ā-tī'tis, n. enyfa yr afu
Hellish, hēl'īsh, a. uffernol, uffernig	Heptagon, hēp'tā-gūn, n. dull seithochr
Hellishness, hēl'īsh-nēs, n. uffernolrwydd	Heptagonal, hēp-tāg'o-nāl, a. seithochrol
Helm, hēlm, n. llyw; helm, penawr	Heptangular, hēp-tāng'gu-lūr, a. seithonglog [iaeth
Helmet, hēl'mēt, n. helm, penwisg dur, penffestin [haint y chwys	Heptarchy, hēp'tār-kī, n. seith-lywydd
Helodes, hī-lo'dīz, n. cryd chwyslyd,	Her, hūr, pro. ei, hi. Hers, eiddi. Her also, hithau
Helot, hēl'ūt, n. caethwas Spartaidd	Herald, hēr'āld, n. achwydd, achwr; cyhoeddwr; herodr: vt. cyhoeddi; herodri
Helotism, hēl'ūt-īzm, n. caethwasanaeth, caethrawd, caethiwed	Heraldry, hēr'āld-rī, n. achyddiaeth; arwyddfarddoniaeth; herodraeth
Help, hēlp, n. porth, cynorthwy; ymgeledd: v. cymhorth, cynorthwyo, cyfnerthu, helpio. So help me God (in oaths), fel yr atebaf i Dduw	Herb, hūrb, n. llysieuyn, glaswelltyn
Helpful, hēlp'fwl, a. cynorthwyol, ymgeleddgar	Herbaceous, hūr-ba'shūs, a. llysieuaid; llysieugar
Helpless, hēlp'lēs, a. digymhorth, dinodded, diymgeledd	Herbage, hūr'bj, n. porfa, tir, porfa, llysiau; degwm porfa; rhydd-did i gyd-bori. Fresh herbage, irwellt
Helpmate, hēlp'mat, n. cydymaith, cyfaill	Herbal, hūr'bāl, n. llysieuulyfr
Helterskelter, hēl-tūr-skēl'tūr, ad. yn ddidrefn	Herbalist, hūr'bāl-īst, n. llysieuydd
Helve, hēlv, n. coes bwyell, troed, carn	Herbivorous, hūr-bīv'o-rūs, a. yn bwyta llysiau, llys-fwyta
Helvetic, hēl-vēt'ik, a. perthynol i'r Swissiaid	Herby, hūr'bi, a. llysieuulyd, llawn o llysiau
Hem, hēm, n. hem, gwrym, gwald, haech: vt. hemio, gwrymio; amgylchynu	Herculean, hūr-ku'lī-ān, a. cawraidd, gorchestol
Hemi, px. haner	Hercules, hūr'ku-līz, n. Ercwlf, Ercwl
Hemiplegy, hēm'ī-plēj-ī, n. parlys lleawl, parlys mewn un haner o'r corff	Herd, hūrd, n. gyr; mintai, cenfaint, gre, deadell: v. cydymdyru, deadellu
Hemisphere, hēm'ī-sfēr, n. hanergrwn, arddrych [crwn	Herdsmān, hūrdz'mān, n. bugail, grewr, deadellwr
Hemispherical, hēm'ī-sfēr'ī-kāl, a. haner	Here, hī'r, ad. yma, yn y lle hwn, yn y fan yma, yn y fan hon; dyma, llyma. Here he is, dyma fe [yma
Hemistich, hēm'ī-stīk, n. haner llinell	Hereabouts, hī'r'ā-būwts, ad. o ddeutu
Hemlock, hēm'lök, n. cegid	Hereafter, hī'r-āf'tūr, ad. wedi hyn, ar ol hyn, o hyn allan, rhagllaw: n. y byd i ddyfod
Hemorrhage, hēm'ōr-aj, n. gwaedlif, tarddeiliad gwaed	Hereat, hī'r-āt', ad. ar hyn, wrth hyn
Hemorrhoids, hēm'ōr-ōīdz, n. pl. clwyf y marchogion	Hereby, hī'r-bī', ad. wrth hyn
Hemp, hēmp, n. cywarch. Fimble-hemp, cywarch benyw	Hereditable, hī-rēd'ī-tā-bl, Heritable, hēr'ī-tā-bl, a. etifeddadwy
Hempen, hēm'pn, a. cywarchog, o gywarch	Hereditament, hēr-ī-dīt'ā-mēnt, n. da etifeddol treftadol
Hen, hēn, n. iâr, giâr, dicen. Hen-pecked, tan gnwe gwraig. Heath-hen, iar y mynydd. Moor-hen, cotiar, corsiar	Hereditary, hī-rēd'ī-tūr-ī, a. etifeddol
	Hereford, hēr'ī-fō'rd, n. Caerffawydd, Henffordd

HIG	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōu, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Herefrom, hī'r-frōm', ad.	oddiyma
Herein, hī'r-īn', Hereinto, hī'r-īn'tŵ, ad.	yn hyn; yma; i hyn
Hereof, hī'r-ōf', ad.	o hyn; ei
Hereon, hī'r-ōn', Hereupon, hī'r-ūp-ōn', ad.	ar hyn
Heresiarch, hēr'ī-sī-ārck, n.	blaenor geugred, archwrthgredwr
Heresy, hēr'ī-sī, n.	geugred, gwrthgred, geugrefydd, geulith, camgred, geuffydd
Heretic, hēr'ī-tīk, n.	geugrefyddwr, camgredwr, geuffyddiwr
Hereto, hī'r-tŵ', Hereunto, hī'r-ūn-tŵ', ad.	i hyn, at hyn, wrth hyn; hyd yn hyn [hyn, o'r blaen
Heretofore, hī'r-tŵ-fō'r', ad.	gynt, cyn
Herewith, hī'r-wīth', ad.	efo hyn, gyda hyn
Heriot, hēr'ī-ūt, n.	ebediw
Heritage, hēr'ī-taj, n.	etifeddiaeth, tref-tadaeth
Hermaphrodite, hūr-māf'ro-dit, n.	deurywyn: a. deurywiol
Hermaphroditical, hūr-māf-ro-dīt'ī-kāl, a.	deurywiol
Hermetic, hūr-mēt'īk, Hermetical, hūr-mēt'ī-kāl, a.	fferyllaidd
Hermit, hūr'mīt, n.	meudwy, didryfwr, elai [meudwyfan
Hermitage, hūr'mī-taj, n.	meudwyfod
Hermitical, hūr-mīt'ī-kāl, a.	meudwyol, didryf
Hernia, hūr'nī-ā, n.	rhwyg; bolystyn, torgest, toriad llen-gig [dewryn
Hero, hī'r'ō, n.	arwr, gwron, gwrolddyn
Heroic, hī-ro'īk, Heroical, hī-ro'ī-kāl, a.	gwrnauidd, mawrfrydig, tra-gwrol, arwrol. Heroic verse, mesur deg troed
Heroine, hēr'ō-īn, n.	arwraig, arwres
Heroism, hēr'ō-īzm, n.	arwredd, arwr-iaeth, gwroliath
Heron, hēr'ūn, n.	crēyr, crychyd
Heronry, hēr'ūn-rī, n.	crēyrfa
Herpes, hūr'pīz, n.	tarddwaint; tan iddwf
Herring, hēr'īng, n.	penwag, ysgadenyn. Pickle-herring, croesan, ysgentyn
Herself, hūr-sēlf', pro.	hi ei hunan, ei hunan
Hesitancy, hēz'ī-tān-sī, n.	petrusder, ammheuaeth, oediad
Hesitate, hēz'ī-tat, vi.	petruso, gohirio, oedi; ammhau; geirdagu
Hesitation, hēz-ī-tā'shūn, n.	petrusder; geirdagiad; ammheuaeth
Hesperian, hēs-pī'r'ī-ān, a.	gorllewinol
Heteroclite, hēt'ūr-o-klīt, n.	sylweddair, peth, neu ddyn afreolaidd: a. afreolaidd
Heteroclitical, hēt'ūr-o-klīt'ī-kāl, a.	afreolus, gŵyrol [iol, geoul
Heterodox, hēt'ūr-o-dōks, a.	gwrthdyb-
Heterodoxy, hēt'ūr-o-dōk-sī, n.	allfarn, geuddysg, geuffydd
Heterogeneous, hēt'ūr-o-jī'nī-āl, Heterogeneous, hēt'ūr-o-jī'nī-ūs, a.	allryw, amryfeilyw, brithryw
Hetman, hēt'mān, n.	llywydd
Hew, hu (hewn), vt.	naddu, tori
Hewn, hun, pp.—Hew	[ochrog
Hexagon, hēk'sā-gūn, n.	corff chwech-
Hexagonal, hēg-zāg'ō-nāl, a.	chwech-ochrol, chwechongl, chwechonglog
Hexameter, hēg-zām'ī-tūr, n.	chwebanog, mesur chwe-throed
Hey, ha, Heyday, ha'da, int.	ha! wi! oi! oian; oio! haio! hai! [ffosp
Hiation, hi-a'shūn, n.	dylyfiad gēn; agen,
Hiatus, hi-a'tūs, n.	agen, gagendor, gagen
Hibernal, hi-būr'nāl, a.	gauafaidd
Hibernate, hi'būr-nat, vi.	gauafu
Hibernation, hi-būr-na'shūn, n.	geuafiad
Hibernia, hi-būr'nī-ā, n.	yr Iwerddon
Hibernian, hi-būr'nī-ān, n.	Gwyddyl, Gwyddel: a. Gwyddelig, Iwerddonig
Hiccup, Hiccough, hīk'ūp, n.	ig, yr ig: vi. igian, eigian
Hickwall, hīk'wōl, Hickway, hīk'wa, n.	caseg y ddryghin, delor y derw, cymynwr y coed
Hide, hid (pt. hid hīd; pp. hidden, hīd'n, hid hīd), v.	cuddio, celcio, celu, dirgelu: n. croen, cen, bling-groen. Hide-and-seeck, mig-ynguddiad. Hide-bound, croenrwym
Hideous, hīd'yūs, a.	hyll, erchyll, echryslawn
Hie, hi, vi.	brysio, prysuro, ffrystio.
Hying, yn prysuro; prysuriad	
Hierarch, hī'ī-rārck, n.	penadur eglwysig
Hierarchy, hī'ī-rār-kī, n.	llywodraeth eglwysig
Hieroglyph, hī'ī-ro-glīf, Hieroglyphic, hi-ī-ro-glīf'īk, n.	nod arwyddol, arwyddllun
Hieroglyphical, hi-ī-ro-glīf'ī-kāl, a.	batheiniol, arwyddol
Higgle, hīg'l, vi.	edwica, tynfasgnachu
Higgledy-piggledy, hīg-l-dī-pīg'l-dī, ad.	yn draphlith, yn ddirrefn

- High, hi, a. uchel, ban, banog, tal; balch; drud; llawn; croch; mawr. High-flown, uchel-falch. High-mettled, ffoen-uchel. High-minded, uchel-frydydig. High-road, y ffordd fawr, cefn-ffordd. High-spirited, calonog, hy. Ten feet high, deg troedfedd o uchder. As high, cyfuwch. It is high time, mae'n llawn bryd. To set on high, dyrchafu. From on high, oddi uchod [mynydd-dir
- Highland, hi'länd, n. ban, ucheldir, Highlander, hi'län-dür, n. mynyddwr
- Highly, hi'li, ad. yn fawr; yn falch; yn uchel. Highly-seasoned, poeth i'r chwaeth [blaenaf
- Highmost, hi'most, a. uchaf; cyntaf, Highness, hi'nës, n. uchder, uwchder, uchelder, uchelradd [llawn
- Highwater, hi'wō-tür, n. gorllanw, gor-Highway, hi'wa, n. ffordd fawr, prif-ffordd
- Highwayman, hi'wa-män, n. lleidr pen ffordd
- Hilarity, hi-lär'i-ti, n. llawenydd, hoen-srwydd, hyfrydwch
- Hilary, hi'ür-i, n. yn agos i wyl Hilary (Ionawr 13). Hilary-term, un o dymhorau y gyfraith, yn dechreu yn Ionawr l. Ho
- Hilding, hi'ding, n. bawddyn gi
- Hill, hi'l, n. bryn, moel, cefn, garum. Ant-hill, myrdwyn h[ath
- Hillock, hi'ük, n. bryncyn, pone, twm-
- Hilly, hi'li, a. mynyddig, bryniog
- Hilt, hi'lt, n. carn cleddyf
- Him, hi'm, pron. ef, efe, efo, fo, o. Him also, yntau
- Himself, hi'm-sëlf', pron. ei hun, ei hunan. He is beside himself, mae efe allan o'i bwyll
- Hind, hi'nd, n. ewig; llafur-was, gwas taiog: a. ol
- Hinder, hi'n'dür, v. rhwystro, attal, rhagod, lluddias, llesteirio
- Hinderance, hi'n-dür-äns, Hidrance, hi'n'dräns, n. rhwystr, llestair, lludd
- Hindmost, hi'n'dür-most, Hindmost, hi'n'd' most, a. olaf, diweddaf; bonawl
- Hinge, hi'nj, n. colyn drws, crogfach
- Hint, hi'nt, n. amnaid, awgrym, arwydd: vt. amneidio, crybwyllo
- Hip, hi'p, n. clun, pen uchaf y glun; duegwst, pruddglwyf; ofgaen; ffirwyth marchferi, egroesen: vt. llaesu cymal pen y glun. Hip-shot, wedi ysigo pen y glun, clunlaes
- Hippish, hi'p'ish, a. isel o ysbryd, trist
- Hippishness, hi'p'ish-nës, n. clefyd y dduwg, pruddglwyf; iselder ysbryd
- Hippocentaur, hi'p-o-sën'tör, n. math o anghenfil, dynfarch
- Hippogriff, hi'p'o-grif, n. march asgellog dychymygol
- Hippopotamus, hi'p-o-pöt'ä-müs, n. yr afonfarch, behemoth yr Ysgrythyr
- Hire, hi'r, n. cyflog, hur, llog: vt. cyflogi, hurio, llogi [hurwas
- Hireling, hi'r'ling, n. gwas cyflog;
- Hirsute, hi'r-sut', a. blewog, cedenog; garw
- His, hi'z, pron. eiddo ef, ei eiddo, ei
- Hiss, hi's, n. chwithrwd, chwithlais, si; hwt: v. chwythleisio, sio, hwtio
- Hist, hi'st, int. ust! tewch! taw!
- Historian, hi's-tör'i-än, n. hanesydd, ysdoriawr [ysdoriawl
- Historical, hi's-tör'i-käl, a. hanesol,
- Historify, hi's-tör'i-fi, vt. hanesu, adrodd
- Historiographer, hi's-to-ri-og'rä-für, n. hanesydd; brudai
- Historiography, hi's-to-ri-ög'rä-fi, n. hanesyddiaeth
- History, hi's'tür-i, n. hanes, brud, ysdori; edrybod, hanesyddiaeth
- Histrionic, hi's-tri-ön'ik, a. chwaryddol
- Hit, hi't (pt. & pp. hit), n. ergyd, tarw-iad; damwain: v. taro, cyfhrdd; dygwyddo
- Hitch, hi'tsh, v. gafaclu, bachu: n. cwlwm; gafaelfach
- Hitchel, hi'tshël, n. heisyllt
- Hithe, hi'th, n. porthladd bychan
- Hither, hi'th'ür, ad. yma, hyd yma, tu ag yma
- Hithermost, hi'th'ür-most, a. nesaf yma
- Hitherto, hi'th'ür-tw, ad. hyd yma, hyd yn hyn
- Hitherward, hi'th'ür-wörd, ad. tu ag yma
- Hive, hi'v, n. cwch gwenyn, bodrydaf: v. cychu, llestru gwenyn
- Ho, ho, int. ho! hai! clyw! clywch!
- Hoar, hō'r, a. llwyd, llwydyn, blawr.
- Hoar-frost, llwydrew, barug, arien
- Hoard, hō'rd, n. cuddfa, cuddgrug; cronfa: v. casglu, tyru, croni
- Hoariness, hō'r'i-nës, n. llwydedd; pen-wyni, penllwydni
- Hoarse, hō'rs, a. cryg, cryglyd. To grow hoarse, crygu, myned yn gryg
- Hoarseness, hō'rs'nës, n. crygni, crygi, crygiant [penllwyd
- Hoary, hō'r'i, a. llwyd, blawr, ariencog;

HON pāth, fāt, ēre, mē ^ā , mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	
Hoax, hoks, n. twyl ^l , hoked, siom : vt. twyllo, siomi ^l , pentan, pentan-faen	Hollow, hōl'o, n. ceule, ceudwll, cau, ceued : a. cau, cafnog, ceuol ; diwaelod : v. ceuo, cafnu
Hob, hōb ^h , hōb'l, n. herciad ; dyrysweh, magl, trallod : vi. hercian, cloff-gerdded	Hollowness, hōl'o-nēs, n. ceuedd, ceudod
Hobby, hōb'i, n. corfach ; math o hebog ; hurtyr ; anwylbeth, hoffbeth	Holly, hōl'i, n. celyn, celynen, pren celyn.
Hobgoblin, hōb'gōb-līn, n. ellyll, anys-bryd, bygwydd, bo	Holly-grove, celyneg, celynllwyn
Hobnail, hōb'nal, n. hoel glopa	Hollyhoek, hōl'i-lōk, n. hocys bendigaidd
Hock, hōk, n. coesgyn, gar, coesddarn blaen o gig mochyn ; math o win	Holm, hōlm, n. prinwydden, y dderwen fyth-ddeiliog, glasdonen ; maran, marian, marianedd, ynys mewn afon
Hock, hōk, Hockle, hōk'l, vt. tori gewyn y gar	Holocaust, hōl'o-kōst, n. llosgaberth, poethoffwrw [—Help
Hocuspocus (hoc est corpus, hwn yw'r corff), hō-kūs-po'kūs, n. hud, hud a ffug, hoked, twyll	Holpen, hōl'pn, a. cynorthwyedig : pp. Holster, hōl'stūr, n. gwain llawddryll
Hod, hōd, n. cafn cymrwd, hawc	Holy, hō'lī, a. santeidd, glan, cysegredig.
Hodful, hōd'fwl, n. hawcaid	The holy of holies, cysegr santeiddiolaf
Hoddy, hōd'i, a. cryf, iachus	Holyhead, hōl-i-hēd', n. Caergybi
Hodman, hōd'mān, n. cymrydwr, hawcwr	Holywell, hōl'i-wēl, n. Treffynnon
Hodgepodge, hōj'pōj, Hotchpotch, hōtsh'pōtsh, n. cymysgedd didrefn	Homage, hōm'aj, n. ymostyngiad, addoliad, gwriogaeth [warogaeth
Hodiernal, hō-dī-ūr'nāl, a. perthynol i heddyw	Homager, hōm'a-jūr, n. deiliad dan
Hoe, hō, n. chwynogl, caib, cribyngaib, vt. chwynogli, cribyn-geibio	Home, hōm, n. cartref, tref, trigfa, haddef : ad. adref, i dref ; at y pwnc. Home thrust, gwth hyd adref. Home-spun, cartrefig, a wnaed gartref ; diadurn
Hog, hōg, n. mochyn, llwdn hwch, twrch.	Homeliness, hōm'lī-nēs, n. cartrefeidd-rwydd
Hog'slard, bloneg. Hog-cot, Hog-sty, cwt, twlc mochyn	Home ^{ly} , hōm'lī, a. cartrefaidd, gwladaidd
Hoggerell, hōg'ūr-ēl, n. hespwrn, hespin	Hom ^{nia} , hōm'nī, n. mesur Hebreaidd o gyl ^{nian} , pheint [adref
Hoggish, hōg'ish', a. mochaidd ; drellaidd	Hom ^{ydde} , hōm'wūrd, ad. adref, tuag
Hoggishness, hōg'ish-nēs, n. mocheidd-dra	Hom ^{ip} , hōm'i-sid, n. lleiddiad dyn, llofrudd ; dynladdiad, galanas, llofrudd-iaeth [draethawd
Hogherd, hōg'hūrd, n. ceidwad moch	Homily, hōm'i-lī, n. byrdraeth, byr-Hommoce, hōm'ūk, n. bryncyn, garth, gallt
Hogo, hō'go, n. drewiant, drewdod	Homocentric, hō-mo-sēn'trīk, a. cy-mherfeddol cynghraidd
Hogshead, hōgz'hēd, n. myddi, 63 galwyn	Homœopathy, hō-mī-ōp'ā-thī, n. y gelfyddyd o iachâu â dognau o anfeidrol fychander
Hoiden, hōi'dn, n. hoiden, hobi	Homogeneous, hō-mo-jī'nī-ūs, a. cydrywiog, unryw, cyfunryw
Hoititoity, hōi-tī-tōi'tī, int. hai, haio, ha	Homogeneousness, hō-mo-jī'nī-ūs-nēs, n. cydrywiaeth
Hoist, hōist, vt. codi, dyrchafu	Homologous, hō-mōl'o-gūs, a. gogymedr, gogyfartal, cyffelyb [ammhēs
Hold, hold, n. gafael, dalfa ; amddiffynfa ; lloches ; ceudod llong : v. (pt. held, hēld ; pp. held, holden, hōl'dn), dal ; gafael ; attal ; cadw : int. dal ! aros ! paid ! To lay hold of, ymaflyd yn. To hold one's peace, tewi, tewi â sōn	Homonymous, hō-mōn'i-mūs, a. mwys,
Holdfast, hold'fāst, n. gafaelfach, dalbren	Homophonous, hō-mōf'o-nūs, a. unsain, gogydsain [unseinedd
Hole, hōl, n. twll, bwt ; ffau	Homophony, hō-mōf'o-nī, n. cydseinedd,
Holidam, hōl'i-dām, n. santeiddfam	Homotonous, hō-mōt'o-nūs, a. unwedd
Holiday, Holyday, hōl'i-da, n. dydd gŵyl	Hone, hōn, n. hogfaen, ellynfaen, hogalen
Holiness, hō'lī-nēs, n. santeiddrwydd	Honest, hōn'ēst, a. cyfiawn, cywir, di-dwyll, gonest, addwyn
Holland, hōl'ānd, n. Is-Almaen ; math o liain	
Holloa, Hollo, hō-lo', int. hai ! clyw ! gwrandaw ! vi. galw, gwaeddi : n. gwaedd, galwad	

Honesty, õn'ës-tî, n. uniondeb, addwyn-der, gonestrwydd, cywiredd

Honey, hũn'î, n. mêl. Honey-bag, cwd y mêl, cylla gwenyn. Honey-comb, dil mêl, crwybr. Honey-dew, mêl-wlith, mêl-gawod. Honey-moon, mis yr afaeth, mis cyntaf ar ol priodi.

Honey-mouthed, mwyn-dafod
Honeysuckle, hũn'î-sũk-l, n. gwyddfïd, gwyddwydd

Honeywort, hũn'î-wũrt, n. llysiâu y mêl
Honied, hũn'id, a. llawn mêl, melus

Honorary, õn'o-rũr-î, a. mygedol, myged; anwobrwyedig, heb ei dalu

Honorificability, õn-o-rĩf-ĩ-kā-bĩl-ĩ-tu-dĩn'ĩ-tĩ, n. anrhydeddusrwydd; (y gair hwyaf yn y iaith Seisnig)

Honour, õn'ũr, n. anrhydedd, bri, parch, enw, ardduniant, urddas, ermyg, edmyg: vt. anrhydeddu, parchu. Without honour, dibarch, dianrhydedd

Honourable, õn'ũr-ā-bl, a. anrhydeddus, parchus [rhydeddusrwydd

Honourableness, õn'ũr-ā-bl-nēs, n. an-

Hood, hũd, n. cwff, cwcwll, penguwch

Hoodwink, hũd'wĩngk, vt. mwgydu, gorchuddio

Hoof, hũf, n. carn, ewin-garn
Hoofed, hũft, a. carnïog, carnol. Hoofed animals, carnolion

Hoofless, hũf'lēs, a. digarn

Hook, hũk, n. bach, bechyn: v. bachu, dyfachu, dal. Bill-hook, glaif. Fish-hook, bach pysgota. Pruning-hook, gwyddfïd. Reaping-hook, cryman. By hook or by crook, rhyw ffordd neu gilydd. Hook and eye, bach a llygad, bach a dolen

Hookah, hũ'kā, n. math o bib hir

Hoop, hũp, n. cylch, cylchyn, cant: v. cylchu, cantio. Hooping-cough, y pas

Hoot, hũt, v. hwtian, hwtio

Hop, hũp, n. go-naid, hwp, dylam; llam un droed: v. llemain, hecian; hopysu

Hope, hop, n. gobaith, goglud, hyder: v. gobeithio, hyderu, ymddyried. Hope-deserted, diobaith. Forlorn hope, tamaid angau

Hopeful, hop'fũl, a. gobeithiol; golygus

Hopefulness, hop'fũl-nēs, n. gobeithiol-rwydd [dihyder

Hopeless, hop'lēs, a. diobaith, anobeithiol

Hopelessness, hop'lēs-nēs, n. anobaith

Hopper, hũp'ũr, n. hopran melin; basged

Hopple, hũp'l, vt. rhwymo y traed yn nghyd

Hops, hũps, n. pl. llewyg y blaidd, hopys
Moral, hũr'āl, Horary, hũr'ũr-î, a. awrol, oriawl

Horde, hũrd, n. tylwyth, torf, mintai

Horehound, hũr'hũwnd, n. môr-ddanadl.

White horehound, llwyd y cwn [wel

Horizon, ho-rĩ-zũn, n. terfyn-gylech, gor-

Horizontal, hũr-ĩ-zũn'tāl, a. gwastad; terfyn-gylchol; gorweddol

Horn, hũrn, n. corn. Horn-book, llyfr corn. Hunting-horn, helgorn. Inner horn, mab gorn. Without horns, moel, digorn. Green horn, gwyrionyn

Hornblende, hũrn'blēnd, n. math o gareg

Horned, hũrn'ēd, a. cornïog, cynrig

Hornet, hũr'nēt, n. cacynen y meirch, chwiliores

Hornpipe, hũrn'pĩp, n. math o daplas

Horny, hũrn'î, a. cornaidd, cyrnaidd

Horologe, hũr'o-lũj, n. awrfynegydd

Horology, hũr'o-lo-jĩ, n. awronaeth

Horometry, ho-rũm'ĩ-trĩ, n. awrfesuriaeth [y planedau

Horoscope, hũr'o-skop, n. cyd-dremiad

Horrent, hũr'ēnt, a. gwrychog, garw; dychrynllud

Horrible, hũr'ĩ-bl, a. erchyll, ofnadwy, hyll, dychrynllud, echryslawn

Horribleness, hũr'ĩ-bl-nēs, n. echryslonedd, erchylldra [anferth

Horrid, hũr'id, a. erchyll, echrydus,

Horrific, hũ-rĩf'ĩk, a. dychrynllud, arswydus

Horrisonous, hũ-rĩs'o-nũs, a. erchyllseiniol [erchylllod

Horror, hũr'ũr, n. arswyd, dychryn, braw,

Horse, hũrs, n. march; ceffyl: v. rhoi ar farch; marchogaeth. Horse-block, careg farch, esgynfaen. Horse-breaker, torwr meirch. Horse-cloth, hws, cefalllain. Horse-dealer, porthmon meirch. Horse-fly, cacynen y meirch. Horse-laugh, crechwen. Horse-race, marchred, marchdegfa. Horse-shoe, pedol ceffyl. Horse-trappings, seirch. Entire horse, march. Hobby-horse, ceffyl pren. Pack-horse, pynfarch. Race-horse, rhedfarch, rhedegfarch. Stalking-horse, ceffyl brethyn. War-horse, cadfarch. On horse-back, ar gefn ceffyl, yn marchgâu, yn marchâu

Horseman, hũrs'mān, n. gwr march, marchog [wriaeth

Horsemanship, hũrs'mān-shĩp, n. march-

Hortation, hũr-tā'shũn, n. annogaeth, cynghor

HUM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Hortative, hōr'tā-tīv, Hortatory, hōr'tā-tūr-ī, a. annogaethol, rhybyddiol

Horticulture, hōr'tī-kūl-tshūr, n. gardd-wrddiaeth [gardd

Hortulan, hōr'tu-lān, a. garddawl, fel

Hosanna, ho-zān'ā, n. gair Hebræg, yn arwyddo "Achub, attolwg"

Hose, hoz, n. hosan

Hosier, ho'zhūr, n. hosanydd, hosaneuwr

Hospitable, hōs'pī-tā-bl, a. llettygar, croesawgar

Hospital, hōs'pī-tāl, n. ysbytty, clafdy

Hospitality, hōs-pī-tāl'ī-tī, n. llettygarwch, ysbyd, haelioni

Host, host, n. llu, byddyn; llettywr; tafarnwr; aberth yr offeren

Hostage, hōs'taj, n. mach, gwystl, gwystl-ddyn [wraig

Hostess, hōs'tēs, n. llettywraig; tafarn-

Hostile, hōs'tīl, a. gelyniaethus, gelynol; rhyfelgar

Hostility, hōs-tīl'ī-tī, n. gwrthryn, gelyniaeth, gelynolrwydd; rhyfel; casineb

Hostler, ōs'lūr, n. marchwas, ostler

Hostry, hōs'trī, n. marchdy cyffredin

Hot, hōt, a. twym, gwresog, brwd, poeth.

Hot-brained, penboeth, ffrachwyllt.

Hot-headed, penboeth, ffyrnig, gorwyllt. Burning hot, poeth angerddol.

Red hot, gwynias, yn dan coch

Hotbed, hōt'bēd, n. gwely brwd

Hotel, ho-tēl', n. lletty cyffredin, ostl

Hothouse, hōt'hūws, n. twymdy

Hotspur, hōt'spūr, n. dyn nwydwyllt,

Hottentot, hōt'ēn-tōt, n. brodor Penryn

Gobaith Da; dyn gwyllt

Hough, hōk, n. gar: vt. tori llinyn y gar

Hound, hūwnd, n. bytheuad, huad,

huadgi, helgi. Blood-hound, gwaedgi.

Hound-bitch, bytheuades. Hound-

fish, y pysg picwđ, penci. Hound-tree,

pisgwydden [awrwydryn

Hour, ūw'r, n. awr. Hour-glass, awrwydr,

Hourly, ūw'r'lī, ad. bob awr: a. oriawl

House, hūws (pl. houses, hūw'zīz), n.

tŷ: v. dwyn i dŷ, tyo, llettya. House-

warming, gwledd gynhesiad tŷ.

Dwelling-house, tŷ annedd, trigfan.

Pest-house, heint-dy. Play-house,

chwareu-dy. Public-house, tafarn.

A summer dwelling-house, hafod,

hafod-ty

Housebreaker, hūws'bra-kūr, n. ty-dorwr

Housebreaking, hūws'bra-kīng, n. ty-

doriad [tŷ; tyaid

Household, hūws'hold, n. teulu, tylwyth;

Householder, hūws'hol-dūr, n. gwr tŷ, perchen tŷ

Housekeeper, hūws'kī-pūr, n. perchen tŷ, teuluyddes

Houseless, hūwz'lēs, a. diannedd, digartref [luaidd

Housemaid, hūws'mad, n. morwyn deu-

Housewife, hūz'wīf (pl. housewives,

hūz'wīvz), n. teuluyddes

Housewifery, hūz'wīf-rī, n. teuluyddiaeth

Housing, hūw'zīng, n. hws, huling march

Hovel, hōv'ēl, n. penty, bwthyn, clerty

Hover, hōv'ūr, vi. chwyfio, hofio, hofian,

cwhwfanu, chŵylo, ehedfan

How, hūw, ad. pa, mor, pa mor, pa gyn,

pa fodd, pa sut. How old is he? beth

yw ei oedran? [oll

Howbeit, hūw-bī'īt, ad. er hyny, er hyn

However, hūw-ēv'ūr, Howsoever, hūw-

so-ēv'ūr, ad. pa fodd bynag, beth

bynag; er hyny, anllai

Howitzer, hūw'īt-zūr, n. math o gyfleg

Howl, hūwl, Howling, hūw'ling, n. ud,

udiad, udfa; oernad

Howl, hūwl, vi. udo, udain; oernadu

Howlet, hūw'lēt, n. dylluan ieuanc

Hox, hōks, vt. tori llinyn y gar

Hoy, hōi, n. math o long fechan

Hubbub, hūb'ūb, n. gwag derfysg, da-

dwrdd, godwrdd [bras

Huckaback, hūk'ā-bāk, n. math o liain

Huckle, hūk'l, n. gafael y glun. Huckle-

backed, cefn-grwm. Huckle-bone,

asgrwn y glun [wr

Huckster, hūk'stūr, n. edwicwr, adwerth-

Huddle, hūd'l, vt. brysdryu; brysguddio:

n. cymysgfa

Hue, hu, n. lliw, eiliw, gwawr, gwedd,

gne, gorne; gwaedd. Hue-and-cry,

gwaedd ac ymlid

Huff, hūf, n. anfodlonedd, soriant;

sarād: v. senu; sardio, bygylu

Huffish, hūf'īsh, a. anniddig; trahaus-

falch

Hug, hūg, vt. cofleidio, breicheidio: n.

cofleidiad, breicheidiad

Huge, huj, a. dirfawr, aruthrol, amrosgo,

anferthol [fawredd

Hugeness, huj'nēs, n. aruthredd, gor-

Huguenots, hu'gī-nūts, n. llysenw ar y

Protostaniaid Calffinaidd yn Ffrainc

Hulk, hūlk, n. corff llong, cyff llestr

Hull, hūl, n. corff llong; cibyn, plisgyn

Hully, hūl'ī, a. cibynog, plisgog, eisinog

Hum, hūm, n. si gwenyn, si; sibrwd:

v. mwngial; mudleisio

Human, hu'măn, a. dynol, dyniadol.	Hunger, hŭng'gŭr, n. newyn, chwant
Human nature, dynoliant, dynoliaeth	bwyd: v. newynu, dwyn newyn, bod a chwant bwyd arno
Humane, hu-man', a. hynaws, tirion, dyn-garol [grammadegydd	Hungriness, hŭng'grĭ-nĕs, n. newyndod
Humanist, hu'măn-ĭst, n. ieithydd,	Hungry, hŭng'grĭ, a. a chwant bwyd ar, newynog, gwancus [was
Humanity, hu-măn'ĭ-tĭ, n. dynoliaeth, dyn-garwch [eiddio	Hunks, hŭngks, n. cerlyn, cybydd, crin-
Humanize, hu'măn-iz, vt. dynoli, gwar-	Hunt, hŭnt, n. helyddiaeth; helfa, hela; haid o helgwn: v. hela, hely, hel, helcyd; asgafaethu; erlyn, ymlid, erlid; olrain [farch
Humber, hŭm'bŭr, n. afon Hymyr	Hunter, hŭn'tŭr, n. heliwr; helgi; hel-
Humble, ŭm'bl, a. difalch, gostyngedig, ufudd; gwael, isel, tlawd: vt. iselu, darostwng. Humble-bee, gwenynen wyllt	Hunting, hŭn'tĭng, n. helwriaeth; helfa
Humbles, n. pl.—Umbles	Huntress, hŭn'trĕs, n. helyddes, helwraig
Humbug, hŭm'bŭg, n. twyll: vt. twyllo	Huntsman, hŭnts'măn, n. helwr, heliwr
Humdrum, hŭm'drŭm, a. pendrwm: n. delff [lleithio	Huntsmanship, hŭnts'măn-shĭp, n. medr helwriaethol
Humectate, hu-mĕk'tat, vt. gwlychu,	Hurden, hŭr'dn, n. math o liain bras
Humeral, hu'mŭr-ăl, a. ysgwyddol	Hurdle, hŭr'dl, n. clwyd, clwyden, pleiden: vt. clwydo, gwial-glwydo
Humid, hu'mĭd, a. gwlyb, llaith, ir; dyfrllyd	Hurds, hŭrdz, n. breision llin
Humidity, hu-mĭd'ĭ-tĭ, n. lleithder, gwlybrwydd, gwlybaniaeth	Hurl, hŭrl, v. tafu, ergydio, chwyrnellu, chwyrndafu: n. tafu, chwyrndafiad, ergyd
Humific, hu-mĭf'ĭk, a. lleithbair, gwlybyrog [iselu	Hurlbat, hŭrl'băt, n. maneg ddyrnodio
Humiliate, hu-mĭl'ĭ-at, vt. darostwng,	Hurlwind, hŭrl'wĭnd, n. trowynt, corwynt
Humiliation, hu-mĭl-ĭ-a'shŭn, n. iseliad, darostyngiad; ymostyngiad, gostyngiad	Hurly, hŭr'lĭ, n. trwst. Hurly-burly, cynbwrf, terfysg
Humility, hu-mĭl'ĭ-tĭ, n. isel-frydedd, gostyngieiddrwydd, difalchedd	Hurrah, hŭ-ră', int. hwra!
Hummingbird, hŭm'ĭng-bŭrd, n. math o aderyn bach	Hurricane, hŭr'ĭ-kan, n. gyrwynt, rhuthrwynt, tymestl, hyrddwynt
Humour, u'mŭr, vt. boddâu, mwyndrin: n. irnaws, sudd, llyn, gorlif; tuedd, tymher, mympwy; arabedd, cellwair, digrifwch. Good-humoured, hynaws, addfwyn. Ill-humoured, anfwyn, sarug	Hurrier, hŭr'ĭ-ŭr, n. ffystiwr, ystunwr
Humourist, u'mŭr-ĭst, n. gwamaldwyn	Hurry, hŭr'ĭ, n. ffrwst, brys, ffwdan, ffull: v. prysuro, brysio, ystuno, ffwdanu
Humourous, u'mŭr-ŭs, a. penchwiban, gwamal; digrif, hoenus, cellweirus, ysmala; irnawsaidd, llynorol	Hurst, hŭrst, n. coed, gwig, coedwig
Humoursome, u'mŭr-sŭm, a. gwyniawg, anfoddawg, anniddig, anynad, drygnaws, anwadal	Hurt, hŭrt, n. niwed, afes, drwg; anafod: vt. (pt. & pp. hurt), niweidio, colledu; dolurio; drygu
Hump, hŭmp, n. crwmach. Hump-back, cefn crwm. Hump-backed, cefn-grwm, crwca, cefn-gam	Hurtful, hŭrt'fŭl, a. niweidiol, anafol
Hunch, hŭntsh, n. penelinawd, crwmach: vt. penelino; dyrnodio. Hunch-backed, ysgwyddgam, cefn-grwm	Hurtle, hŭr'tl, vt. hergydio, gwrthdaro. Hurtle-berry, llusen, llusien
Hundred, hŭn'drĕd, n. cantref: a. cant. Hundred times, canwaith	Hurtless, hŭrt'lĕs, a. diddrg, diniwed
Hundredth, hŭn'drĕdth, a. canfed	Huband, hŭz'bănd, n. gwr priod, gwr; priod: vt. iawn-drefnu; amaethu. Ship's husband, dirprwywr perchenogion llong [gweddww
Hung, hŭng, pt. & pp.—Hang	Hubandless, hŭz'bănd-lĕs, a. heb wr, Hubandman, hŭz'bănd-măn, n. arddwr, amaethydd
	Hubandry, hŭz'bănd-rĭ, n. llafuriaeth, arddwriaeth, amaethyddiaeth; cynildeb
	Hush, hŭsh, int. ust! taw! ystaw! v. dystewi, gostegu; dyhuddo. Hush-money, arian taw, cyflog tawi
	Husk, hŭsk, n. plisgyn, usyn, eisinyn, cib, cibyn, coden, mesglyn

HYS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;

Husky, hūs'kī, a. usawg, eisinog, cibog
Hussar, hŵ-zār', n. math o farchfilwr
Hussy, hūz'ī, n. dybiren, maden, cecren
Hustings, hūs'tingz, n. pl. esgynlawr,
taflod areithio
Hustle, hūs'l, vt. cydysgwyd, ysgytian
Huswife, hūz'wif, n. teuluyddes—House-
wife
Hut, hüt, n. bwth, twlc, ffronc, cut
Hutch, hütsh, n. ydgist ; cist cwningen
Hux, hüks, vi. pysgota penhwyad a bach
Huzza, hŵ-zā', n. bloedd, bloddest,
banllef : vi. bloeddio : int. hwra !
Hyacinth, hi'ā-sīnth, n. math o faen
gwerthfawr ; cenin y brain. Wild
hyacinth, glas y llwyn.
Hyades, hi'ā-dīz, Hyads, hi'ādz, n. pl. y
pum seren siriol, y twr ser
Hyaline, hi'ā-līn, a. gwydraidd, crisial-
aid, tryloew
Hybrid, hi'brīd, n. milyn neu lysieuy
cymysgryw : a. cymysgryw
Hydra, hi'drā, n. ffugsarff amlben a
laddwyd gan Erowlf ; cydrif o sér
deheuol
Hydragogue, hi'drā-gōg, n. meddygin-
iaeth i garthu y llif-lynoedd
Hydraulic, hi-drō'lik, a. awellaidd
Hydraulics, hi-drō'liks, n. awelliaeth
Hydrocele, hi'dro-sil, n. dyfrglwyf y gail
Hydrocephalus, hi-dro-sēf'ā-lūs, n. dyfr-
glwyf yn y pen
Hydrogen, hi'dro-jēn, n. ulai
Hydrographer, hi-drōg'rā-fūr, n. môr-
ddarluniwr
Hydrography, hi-drōg'rā-fī, n. môr-
ddarluniad
Hydrology, hi-drōl'o-jī, n. dyfrdraeth
Hydromancy, hi'dro-mān-sī, n. dyfrogan,
dyfrgoel [ddwfr
Hydromel, hi'dro-mēl, n. medd, mēl-
Hydrometer, hi-drōm'ī-tūr, n. dyfr-
fesurydd [ddaredd
Hydrophobia, hi-dro-fō'bī-ā, n. y gyn-
Hydropical, hi-drōp'ī-kāl, a. dyfrglwyf-
us, dyfrol
Hydrops, hi'drōps, n. dyfrglwyf
Hydrostatics, hi-dro-stāt'īks, n. dyfr-
bwysiant, awsafiaeth
Hydrothorax, hi-dro-thō'r'āks, n. dyfr-
glwyf y fron
Hydrotic, hi-drōt'īk, n. meddyginiaeth i
symud ymaith ddwfr neu lysnafedd
Hydrous, hi'drūs, a. dyfrol
Hyemal, hi-ī'māl, a. gauafaidd, gauafol
Hyena, hi-ī'nā, n. gwylltffil ffyrnig

Hygeian, hi-jī'ān, a. iechydol
Hygiene, hi-jī'in, n. iechyd ; ffordd i
gadw iechyd
Hygrometer, hi-grōm'ī-tūr, Hygroscope,
hi'gro-skop, n. offeryn i fesur lleithder
yr awyr
Hymen, hi'mēn, n. duw priodas ; priodas
Hymencal, hi-mē-nī'āl, Hymenean, hi-
mē-nī'ān, a. priodasol : n. priodasgerdd
Hymn, hīm, n. emyn, cathl, mawlderdd :
v. canu mawl, dyganu, emynu
Hymnist, hīm'nīst, n. emynydd, hymnwr
Hymnology, hīm-nōl'o-jī, n. casgliad o
hymnau
Hyper-, px. yn arwyddo gormodaeth
Hyperbole, hi-pūr'bo-lī, n. gormodiath,
gorwireb
Hyperbolical, hi-pūr-bōl'ī-kāl, n. dros
ben gwir, gormodol
Hyperbolize, hi-pūr'bo-liz, v. mwyāu
Hyperborean, hi-pūr-bō'r'ī-ān, a. uch-
ogleddig, gogleddol : n. gogleddwr
Hypercritic, hi-pūr-krīt'īk, n. beirniad
rhyfanwl
Hyphen, hi'fēn, n. cysylltnod, cyplysnod
(-) [cwsqbair
Hypnotic, hīp-nōt'īk, n. meddyginiaeth
Hypo-, px. tan-
Hypochondria, hīp-o-kōn'drī-ā, n. clefyd
y dduwg, gwyntglwyf ; iselder yspryd,
pruddglwyf
Hypochondriac, hīp-o-kōn'drī-āk, a.
claf o'r dduwg, pruddglwyfus : n. un
pruddglwyfus [rith, ffug
Hypoecrisy, hī-pōk'rī-sī, n. rhagrith, lled-
Hypocrite, hīp'o-krīt, n. rhagrithiwr,
ffuantwr [rithiol, ffuantwr
Hypocritical, hīp-o-krīt'ī-kāl, a. rhag-
Hypostasis, hī-pōs'tā-sīs, n. hanfodoldeb,
personoldeb
Hypostatical, hīp-o-stāt'ī-kāl, a. han-
fodol ; sylweddol
Hypothesis, hī-pōth'ī-sīs (pl. hypotheses,
hī-pōth'ī-sīz), n. amcansail, lledtyb,
tybiad
Hypothetical, hīp-o-thēt'ī-kāl, a. tybiol,
tyb-seiliedig
Hyrax, hi'r'āks, n. cwningen y creigiau
Hyson, hi'sūn, n. math o de gwyrrd
Hyssop, hīs'ūp, n. isop
Histeric, hīs-tēr'īk, Hysterical, hīs-tēr'-
ī-kāl, a. mamwstaid, dirgrynol
Hysterics, hīs-tēr'īks, n. pl. y famwst,
clefyd y fam [y groth
Hysterotomy, hīs-tī-rōt'o-mī, n. difyniad
Hystrix, hīs'trīks, n. ballasc, draenog

I

- I**, i, pro. mi, myfi; i. I also, minau
Iambic, i-âm'bîk, n. math o fydraeth,
yn cynwys sill fer a hir bob yn ail
Ibex, i'bêks, n. math o afar wyllt
Ibis, i'bîs, n. aderyn Aifftaidd
Ice, is, n. iâ; caenrew
Ichneumon, ik-nu'mün, n. llygoden
Pharaoh
Ichnographer, ik-nög'rā-fūr, n. seil-
ddarluniwr
Ichnography, ik-nög'rā-fī, n. cynllun
adaid
Ichor, i'kōr, n. cornwydlif, sudd y corff
Ichorous, i'kōr-ūs, a. nodd-lifawl, dyfr-
llyd
Ichthyologist, ik-thī-ōl'o-jîst, n. pysgydd
Ichthyology, ik-thī-ōl'o-jī, n. pysgydd-
iaeth
Icicle, i'sī-kl, n. cloyn iâ, cloch iâ
Iciness, i'sī-nēs, n. iâaeth, iâedd; oerder
Icon, i'kūn, n. cywirlun, llun, darlun,
delw [doriad
Iconoclast, i-kōn'o-klāzm, n. delw-
iconoclast, i-kōn'o-klāst, n. delw-dorwr
Iconolater, i-ko-nōl'ā-tūr, n. eilun
addolwr, delw addolwr
Icosahedral, i-ko-sā-hī'drāl, a. ugain-
ochrog
Icosahedron, i-ko-sā-hī'drūn, n. corff
ugain-ochrog [melyn
Icteric, ik-tēr'ik, a. claf o'r cryd
Icterus, ik'tī-rūs, n. y clefyd melyn
Icy, i'sī, a. llawn iâ, rhewlyd, iâaidd
Idea, i-dī'ā, n. meddylddrych, meddylryth,
dychymyg; amgyffred, cyffred; tyb;
meddwl
Ideal, i-dī'āl, a. dychymygod, tybiol
Idealism, i-dī'āl-izm, n. ansylweddiaeth,
meddylddrychiaeth, cred y rhai a
haerant nad oes sylwedd corfforol
Identic, i-dēn'tik, Identical, i-dēn'tī-kāl,
a. yr un, unrhywiol, hwnw ei hun
Identify, i-dēn'tī-fi, vt. profi mae efe ei
hunan yw, profi unrhywdeb, hunan-
iaethu
Identity, i-dēn'tī-tī, n. unrhywdeb,
hunandeb
Ides, idz, n. pl. enw a roddid gynt ar am-
ryw o ddyddiau y flwyddyn; sef y 15fed
o Fawrth, Mai, Gorphenaf, a Hydref,
a'r 13fed o'r misoedd ereill
Idiocy, id'yo-sī, Idiocy, id'yūt-sī, n.
gwallgofrwydd, ynfydrwydd
Idiom, id'yüm, n. priod-ddull iaith,
ieithwedd, eiddull
Idiosyncrasy, id-yo-sin'krā-sī, n. tym-
mher priodol, priod-ddull meddwl
Idiot, id'yūt, n. ffol geni, ynfydyn, un
coeg, hurtyr, gwirionyn [iaith
Idioticon, id-ī-ōt'ī-kūn, n. geiriadur un-
Idiotism, id'yo-tīzm, n. gwallgof; yn-
fydrwydd; priod-ddull iaith, eiddull
Idle, i'dl, a. diog, segur, dioglyd; diwaith,
gwag, coeg: v. diogi, segura, ofera
Idleness, i'dl-nēs, n. diogi, segurddod
Idler, id'lūr, n. diogyn, segurwr, segur-
ddyn
Idol, i'dül, n. delw, eilun, eilundduw
Idolater, i-döl'ā-tūr, n. delw-addolwr,
eilun-addolwr, geuaddolwr
Idolatrix, i-döl'ā-triz, vi. delw-addoli
Idolatrous, i-döl'ā-trūs, a. eilun-addolgar
Idolatry, i-döl'ā-trī, Idolism, i'do-līzm,
n. eilun-addoliaeth
Idolize, i'do-liz, vt. gorhoffi, gorberchi,
addoli
Idoneous, i-dōnī-ūs, a. addas, cymhwys
Idyl, i'dil, n. bugeilgerdd; cân fer, canig
If, if, con. os, od, o, pe, ped, pes. If not,
os ni, os na, onid, onidê
Igneous, ig'nī-ūs, a. tanllyd, tanawl,
llachar
Ignis fatuus, ig'nīs fāt'u-ūs (pl. ignes
fatui, ig'niz fāt'u-i), n. llewyrn, mall-
dan, ellyll-dan
Ignite, ig-nit', v. ennyn, tanio, cyneu
Ignitable, ig-nī'tī-bl, a. llogadwy,
cyneuol
Ignition, ig-nish'ün, n. tandawd, ennyniad
Ignivomous, ig-niv'o-mūs, a. yn bwrw
allan tân [salw
Ignoble, ig-no'bl, a. anenwog; gwael,
Ignominious, ig-no-mīn'yūs, a. gwarthus,
cywilyddus [gwarth
Ignominy, ig'no-mīn-ī, n. gwaradwydd;
Ignoramus, ig-no-rāmūs, n. dyn an-
wybodus, hurthgen, penbwl
Ignorance, ig'no-rāns, n. anwybodaeth,
annysg
Ignorant, ig'no-rānt, a. anwybodus, an-
neallus, anhyddysg, anhyfedr, diwybod
Ignore, ig-nō'r', vt. gwrthod, gwadu,
honi anwybodaeth o beth
Il, il, px. di-, an-
Iliac, il'yāk, a. coluddaidd, coluddawl
Iliad, il'yād, n. cerdd arwraidd gan Homer

MB pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Ill, il (worse, worst), a. drwg; claf, sal, salw, afiach, drwg ei hwyl; beius: ad. yn ddrwg: n. drwg, niweid; anhap, adfyd, trueni. Ill-advised, disynwyr, drygbwyll, haerllug. Ill-affected, drygnawsus. Ill-bred, anfoesog, anfoesgar. Ill-contrived, afluniaidd, annghryno, annhaclus. Ill-fated, aflwyddiannus. Ill-manners, anfoes. Ill-natured, drwg-anwydus, anfoddog. Ill-sorted, annghymbar, annghydwedd. Ill-starred, anffodus, anhapus. Ill-timed, allan o amser, anamserol. Ill-will, dygasedd, ewyllys drwg. As ill, cynddrwg. Ill at ease, clâf; anesmwyth [mherffaith
Illaborate, ỹ-lāb'ō-rat, a. dilafur; an-
Illacerate, ỹ-lās'ūr-at, Illacerable, ỹ-lās'ūr-ā-bl, a. anhyrwyg [ddagrau
Illachrymable, ỹ-lāk'rī-mā-bl, a. di-
Illapse, ỹ-lāps', n. arlithrad; rhuthrad
Illaqueate, ỹ-lāk'wī-at, vt. rhwydo, maglu, dyrys
Illation, ỹ-la'shūn, n. casgliad, canlyniad
Illative, ỹ-lā-tīv, a. canlyniadol; casgliadol
Illaudable, ỹ-lō'dā-bl, a. annghanmoladwy, anhyfawl, anhyglod
Illegal, ỹ-lī'gāl, a. annghyfreithlawn
Illegality, ỹ-lī-gāl'ī-tī, n. annghyfreithlondeb
Illegible, ỹ-lěj'ī-bl, a. annarllenadwy
Illegibility, ỹ-lěj-ī-bīl'ī-tī, n. annarllenolrwydd
Illegitimacy, ỹ-lī-jīt'ī-ma-sī, n. basdarddiaeth; annghyfreithlondeb
Illegitimate, ỹ-lī-jīt'ī-mat, a. basdarddaidd; annghyfreithlon
Illeviable, ỹ-lěv'yā-bl, a. annghasgladwy
Il liberal, ỹ-līb'ūr-āl, a. anhael, bawaidd, crintach, anhyged; anfoneddigaidd
Illiberality, ỹ-līb-ūr-āl'ī-tī, n. anhaelder, crintachrwydd; anfoneddigrwydd; an-syberwyd [annhég
Illicit, ỹ-līs'īt, a. annghyfreithlawn,
Illuminate, ỹ-lī'tn, vt. goleuo; egluro
Illimitable, ỹ-līm'ī-tā-bl, a. annherfyndadwy
Illiterate, ỹ-līt'ūr-at, a. diddysg, anllythrenog, annysgedig
Illness, ỹ-nēs, n. afiechyd, clefyd, anhwylddeb, anhwl; bai; drygioni
Illogical, ỹ-lōj'ī-kāl, a. annadlol, afresymegol
Illude, ỹ-lud', vt. twyllo, siomi, cellwair, gwawdio

Illume, ỹ-lum', Illumine, ỹ-lū'mīn, Illuminate, ỹ-lū'mī-nat, vt. goleuo, eglurâu, llewyrchu, llewychu; harddu
Illumination, ỹ-lu-mī-na'shūn, n. goleuad, llewyrchiad, claer-oleuad; canwyll-iaid; egluriaid [iaeth
Illusion, ỹ-lu'zhūn, n. twyll, hud, hudol
Illusive, ỹ-lu'siv, Illusory, ỹ-lu'sūr-ī, a. hudolawl, lledrithiog, siomgar, ffals, twyllodrus, gau
Illustrate, ỹ-lūs'trat, vt. gloewi; egluro, amlygu, goleuo
Illustration, ỹ-lūs-tra'shūn, n. eglurâd, agoriad; darlun
Illustrative, ỹ-lūs'tra-tīv, a. egluraol, agoriadol [enwog, godidog
Illustrious, ỹ-lūs'trī-ūs, a. ardderchog,
Image, ỹ-m'aj, n. delw, eilun, llun, darlun; rhith, cyffelybiaeth, arddull; tyb: vt. llunio, darfelyddu, tybied. Image-worship, eilun-addoliaeth [iaeth
Imagery, ỹ-m'a-jūr-ī, n. delwant, arlun-
Imaginable, ỹ-māj'ī-nā-bl, a. dychymygadwy [tybiol
Imaginary, ỹ-māj'ī-nūr-ī, a. dychymybol,
Imagination, ỹ-māj-ī-na'shūn, n. dychymyg, meddwl, tyb, amgyffred, darfelydd, dirnadiad
Imagine, ỹ-māj'yn, v. dychymygu, tybio
Iman, ỹ-mān, n. offeiriad Mahometanaidd
Imbank, ỹm-bāngk', vt. amgloddio, amgâu
Imbecile, ỹm-bī-sīl', a. gwan, diallu, dirym, egwan; penwan
Imbecility, ỹm-bī-sīl'ī-tī, n. eiddilwch, gwendid, gwander
Imbibe, ỹm-bīb', vt. sugno, derbyn, llyncu
Imbitter, ỹm-bīt'ūr, vt. chwerwi, trachwerwi
Imbody, ỹm-bōd'ī, vt. corffori, cynwys
Imbolden, ỹm-bōl'dn, vt. hyfâu, èoni; calonogi, cefnogi
Imbosom, ỹm-bōz'ūm, vt. mynwesu
Imbound, ỹm-būw'nd', vt. amgâu, amgylchu
Imbow, ỹm-bo', vt. bwâu, mydu
Imbower, ỹm-būw'ūr, vt. gwyddwasgodi, gwyddguddio [doriad ceul
Imbrication, ỹm-brī-ka'shūn, n. bwlech-
Imbrown, ỹm-brūw'n', vt. llwyd-wineuo
Imbrue, ỹm-brw', vt. trochi, gwylchu, mwydo [anifeilâu
Imbrute, ỹm-brw't', vt. anifeilyddio,
Imbue, ỹm-bu', vt. tryliwio; egwyddori
Imburse, ỹm-būrs', vt. dwyn cost, edryd arian dyledus

Imbursement, ım-bürs'mënt, n. cost, traul	Immethodical, ım-i-thöd'ı-käl, a. an-nhrefnus, didrefn, direol
Imitable, ım'ı-tä-bl, a. dylanadwy, dyn-wardadwy [ychol	Imminence, ım'ı-nëns, n. agosrwydd
Imitary, ım'ı-tür-ı, a. dynwardol, efel-	Imminent, ım'ı-nënt, a. ymwng, cyfagos, agos, bygythiol, yn crogi uwch ben
Imitate, ım'ı-tat, vt. dynwarded, efelychu, arddullio [efelychiad	Imminution, ım-i-nu'shün, n. lleiäd, bychaniad [adwy
Imitation, ım'ı-ta'shün, n. tebygiad,	Immiscible, ı-mıs'ı-bl, a. anngyhynysg-
Imitative, ım'ı-ta-tiv, a. arddulliog, eilfyddog [wardedydd	Immission, ı-mış'ün, n. tafliad i mewn
Imitator, ım'ı-ta-tür, n. efelychwr, dyn-	Immit, ı-mıt', vt. tafu i mewn
Immaculate, ı-mäk'u-lat, a. difrycheulyd, pur, glân [adwy	Immix, ı-mıks, Immingle, ı-mıng'gl, vt. cymysgu [adwy
Immalleable, ı-mäl'yä-bl, a. anwrthwyl-	Immixable, ı-mıks'ä-bl, a. anngghymysg-
Immanacle, ı-män'ä-kl, vt. llyfetheirio, rhwymo	Immobility, ım-o-bıl'ı-tı, n. ansymudoldeb, anngghyfröedigaeth, diysgog-rwydd, disigledd
Immane, ı-man', a. dirfawr, creulawn	Immoderate, ı-möd'ür-at, a. anngghymedrol, anngghymesur, anweddol, gormodol
Immanent, ım'ä-nënt, a. mewdol, priodol, hanfodol, naturiol	Immoderateness, ı-möd'ür-at-nës, n. anngghymedroldeb
Immanifest, ı-män'ı-fëst, a, ammheol, aneglur, anamlwg [cieidd-dra	Immodesty, ı-möd'ës-tı, n. anweiddeidd-dra, anniweirdeb
Immanity, ı-män'ı-tı, n. creulonedd,	Immolate, ım'ö-lat, vt. aberthu, offrymu
Immarcensible, ım-är-sës'ı-bl, a. anniflanedig [anwraidd	Immolation, ım-o-la'shün, n. aberthiad, offrymiad [eddol
Immartial, ı-mär'shäl, a. anfilwraidd,	Immoral, ı-mör'äl, a. anfoesol, anfuch-
Immask, ı-mäsk', vt. mwggydu, llen-guddio	Immortality, ım-o-räl'ı-tı, n. anfoesoldeb
Immateral, ım-ä-tı'r'ı-äl, a. anngghorff- orol; annefyddiol; dibwys, disylwedd, diwerth	Immortal, ı-mör'täl, a. anfarwol, didranc
Immaterialism, ım-ä-tı'r'ı-äl-ızm, n. anngghorffolaeth, ansylweddoliaeth	Immortality, ım-ör-täl'ı-tı, n. anfarwoldeb [oli, anfarwoli
Immateriality, ım-ä-tı'r-ı-äl'ı-tı, n. anngghorfforoldeb; annefyddioldeb	Immortalize, ı-mör'täl-iz, vt. tragwydd-
Immature, ım-ä-tu'r', a. anadffed, anmhrydlawn [rwydd	Immovable, ı-mw'vä-bl, a. diysgog, diymmod, ansymudol, dianwadal, disigl
Immaturity, ım-ä-tu'r'ı-tı, n. anadffed-	Immunity, ı-mu'nı-tı, n. breinniolaeth, trwydded, rhyddid
Immeasurable, ı-mëzh'ür-ä-bl, a. anfe-suro, difesur	Immure, ı-mu'r', vt. caethiwo, amgaeru
Immediacy, ı-mı'dı-a-sı, n. annibyndod	Immusical, ı-mu'zı-käl, a. annggherddgar
Immediate, ı-mı'dı-at, a. digyfrwng; diattreg, dioed, uniongyrchol, diaros	Immutability, ı-mu-tä-bıl'ı-tı, n. dianwadalwch, anngghyfnewidioldeb
Immedicable, ı-mëd'ı-kä-bl, a. anfedd-iginiaethol	Immutable, ı-mu'tä-bl, a. anngghyfnewid- iol, digyfnewid, sicr
Immemorable, ı-mëm'o-rä-bl, a. anhygof	Imp, ım, n. imp, impyn; dieflyn, mab y fall; vt. impio; helaethu; estyn, hwyâu [wasgu
Immemorial, ım-i-mó'r'ı-äl, a. dros ben cöf; hen [dirfawr	Impact, ım-päkt', vt. gyru yn agos, taer
Immense, ı-mëns', a. anfeidrol, tramawr,	Impaint, ım-pant', vt. arliwio, darlun- liwio [niweidio
Immensity, ı-mën'sı-tı, n. anfeidroldeb	Impair, ım-për', v. lleiäu; gwaethygu,
Immensurable, ı-mën'shu-rä-bl, a. anfe-suro, anfeidrol	Impalm, ım-päm', vt. llawafaelu
Immerse, ı-mür', Immerse, ı-mürs', v. suddo, trochi	Impalpable, ım-päl'pä-bl, a. annheim-ladwy
Immerit, ı-mër'ıt, n. annheilyngdod, anwiwdeb	Impalsy, ım-pöl'zı, vt. taro a'r parlys
Immersion, ı-mür'shün, n. soddiad, trochiad	Impannel, ım-pän'ël, vt. tyngu rheithwyr

IMP pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Imparadise, ʼim-pār'ā-dis, vt. rhoi mewn gwynfyd

Imparity, ʼim-pār'ī-tī, n. annglyfartaledd

Imparlance, ʼim-pār'lāns, n. cynadledd, cyflafaredd, oed-gais [rhoddi

Impart, ʼim-pār't, vt. cyfranu, cyfroddi

Impartance, ʼim-pār'tāns, n. cyfraniad ; anrheg

Impartial, ʼim-pār'shāl, a. diduedd, amleiddgar, teg, cyfiawn, didderbyn wyneb [mhleiddgarwch

Impartiality, ʼim-pār'shāl'ī-tī, a. an-

Impartible, ʼim-pār'tī-bl, a. cyfranadwy

Impartment, ʼim-pār'tmēt, n. cýfraniad, rhoddiad [anhydraidd

Impassable, ʼim-pās'ā-bl, a. anhyffordd,

Impassible, ʼim-pās'ī-bl, Impassive, ʼim-pās'iv, a. anhyboen

Impassibility, ʼim-pās-ī-bīl'ī-tī, n. anmhoeniad

Impassion, ʼim-pāsh'ūn, vt. enwynu

Impatience, ʼim-pā'shēns, n. diamynedd-garwch, anamynedd

Impatient, ʼim-pā'shēt, a. diamynedd anoddefgar, anymarous, dibwyll, awchus, gwyllt

Impatronize, ʼim-pā'tro-niz, vt. rhoddi mewn meddiant o fywioliaeth eglwysig

Impawn, ʼim-pōn', vt. arwystlo, gwystlo

Impeach, ʼim-pītsh, vt. cyhuddo, achwyn ar, argyhuddo

Impeachment, ʼim-pītsh'mēt, n. cyhudd, cyhuddgŵyn, cyhudded, achwyn ; attalfa

Impeccability, ʼim-pēk-ā-bīl'ī-tī, n. anhybechedd [dibechedd

Impeccable, ʼim-pēk'ā-bl, a. anhybech,

Impede, ʼim-pīd', vt. attal, rhwystro, lluddias, lluddio

Impediment, ʼim-pēd'ī-mēt, n. attalfa, rhwystr, lludd, goludd, attal. Imped-

iment in one's speech, attal-dywedyd

Impel, ʼim-pēl', vt. cymhell, annog, gyru, hyrddio, gwthio yn mlaen

Impellent, ʼim-pēl'ēt, a. dirgymbhellol

Impend, ʼim-pēnd', vi. crogi uwch ben ; dynesu

Impendent, ʼim-pēn'dēt, Impending, ʼim-pēn'dīng, a. yn crogi uwch ben, bygythiol, agos

Impenetrability, ʼim-pēn-ī-trā-bīl'ī-tī, n. annrheiddadrwydd

Impenetrable, ʼim-pēn'ī-trā-bl, a. annrheiddiadwy, anhydraidd

Impenitence, ʼim-pēn'ī-tēns, n. anedifeirwch, calon-galedwch

Impenitent, ʼim-pēn'ī-tēt, a. anedifeiriol

Impennous, ʼim-pēn'ūs, a. diedyn, diesgyll, anadeiniog

Imperate, ʼim'pūr-at, a. gwirfoddol

Imperative, ʼim-pēr'ā-tiv, a. gorchymynol, archedigol

Imperceivable, ʼim-pūr-siv'ā-bl, Imperceptible, ʼim-pūr-sēp'tī-bl, a. anweladwy, annirnadwy, anhysyn, anhywel

Imperfect, ʼim-pūr'fēkt, a. anmherffaieth, diffygiol. Imperfect tense, amser anorphenol

Imperfection, ʼim-pūr'fēk'shūn, n. amherffeithrwydd, diffyg, gwall, bai, meth, ffael [iedig, didwill

Imperforate, ʼim-pūr'fo-rat, a. annbreidd-

Imperial, ʼim-pī'r'ī-āl, a. amherodrawl, ymerodrol [awdrwydd

Imperialist, ʼim-pī'r'ī-āl-ist, n. amher-

Imperious, ʼim-pī'r'ī-ūs, a. meistrolgar, trahâus, tra-awdurdodaidd

Imperiousness, ʼim-pī'r'ī-ūs-nēs, n. arglwyddeiddrwydd

Imperishable, ʼim-pēr'ish-ā-bl, a. diddarfod, didranc [ol

Impersonal, ʼim-pūr'sūn-āl, a. anmherson-

Imperspicuous, ʼim-pūr-spīk'u-ūs, anamlwg, aneglur [arbwylladwy

Impersuasive, ʼim-pūr-swa'zī-bl, a. an-

Impertinence, ʼim-pūr'tī-nēns, n. dberthynasedd ; coeghyfder ; traws-ymwthiad

Impertinent, ʼim-pūr'tī-nēt, a. amherthynasol ; ymyrgar ; coegffol, haerllug ; ymwithiol ; digywilydd

Imperturbable, ʼim-pūr-tūr'bā-bl, a. annghyffroadwy, tawel, llonydd, distaw

Impervious, ʼim-pūr'vī-ūs, a. annhrywanadwy, anhydraidd, anhygyrch

Impetrate, ʼim'pī-trat, vt. argaffael, cael trwy erfyn

Impetuosity, ʼim-pēt-shu-ōs'ī-tī, n. tanbeidrwydd, angerdd, ffyrnigrwydd, cynddaredd

Impetuous, ʼim-pēt'shu-ūs, a. egniol, gorwyllt, poethlyd, ffromwyllt, ffyrnig, brysgar [ynt

Impetus, ʼim'pī-tūs, n. egni, rhuthr, lluch-

Impiety, ʼim-pī'ī-tī, n. annuwioldeb, drygioni [arwystlo

Impignorate, ʼim-pīg'no-rat, vt. gwystlo,

Impinge, ʼim-pīnj', vi. taro yn erbyn, gwrthdaro

Impinguate, ʼim-pīng'gwat, vt. pesgi, tewâu, brasâu

Impious, ʼim-pī'ūs, a. annuwiol, anfad, anwir

Impish, ʼim'pīsh, a. impaidd, dieffig

Implacability, im-pla-kā-bīl'ī-tī, n. an-nyhuddiant, anngwymodlonedd	Importer, im-pō'r'tūr, n. mewndros-glywyddydd [werth
Implacable, im-pla'kā-bl, a. anngwymodlawn, anfaddeugar [planu	Importless, im-pōrt'lēs, a. dibwys, di-
Implant, im-plānt', vt. impio; gwreiddio;	Importunate, im-pōrt'shu-nat, a. taer, deisyfgar, cethrus
Implausible, im-plō'zī-bl, a. anweddol, annhebygol, afresymol, anolygus, gwrthun [gwynol	Importune, im-pōr-tun', vt. dyfal-geisio, taer-erfyn, cethru
Implead, im-plīd', vt. argyhuddo; hawl-	Importunity, im-pōr-tu'nī-tī, n. taerni, ymnedd; haerllugrwydd
Implement, im'plī-mēnt, n. trecyn, offerfyn, peiriant, arf (pl. cêr, trec, offer, celf, peiriannau; arfau; dodrefn; llestri) [lenwad	Imposable, im-po'zā-bl, a. arddodadwy
Impletion, im-plī'shūn, n. llenwad, cyf-	Impose, im-poz', vt. gosod ar, trethu. To impose upon, twyllo
Implex, im'plēks, a. cymhlethedig, dyrus	Imposer, im-po'zūr, a. arddodwr; twyllwr
Implicate, im'plī-kat, vt. cymhlethu; cydgynewys	Imposition, im-po-zīsh'ūn, n. arddodiad, gosodiad; ardrethiad; gormes; siom, twyll. Imposition of hands, arddodiad dwylaw
Implication, im-plī-ka'shūn, n. cydymbleth; cydgasgliad; dirganlyniad	Impossibility, im-pōs-ī-bīl'ī-tī, n. anallu, analluoldeb, annichonrwydd
Implicit, im-plīs'īt, a. cuddgasgliadol canlynol; dibynol ar arall, diymchwiliad, cymhleth	Impossible, im-pōs'ī-bl, a. anallu, anhyall, annichonadwy
Implicitly, im-plīs'īt-lī, ad. o ganlyniad	Impost, im'post, n. toll, treth, ardreth, cyllid [llynori, casglu
Implore, im-plō'r', vt. atolygu, ymbil, erfyn, erchi	Imposthume, im-pōs'tshu-mat, v.
Implumous, im-plu'mūs, a. diblu	Imposthume, im-pos'tshum, n. llynoryn, llynor, addwyd, gōrgasgliad
Imply, im-plī', vt. cynwys; dal allan; arwyddo	Impostor, im-pōs'tūr, n. twyllwr, hudwr; siomwr [twyll
Impoison, im-pōi'zn, vt. gwenwyno	Imposture, im-pōs'tshūr, n. hudoliaeth,
Impolicy, im-pōl'ī-sī, n. annghallineb, annoethedd, ffoledd	Impotence, im'po-tēns, Impotency, im'po-tēn-sī, n. analluedd, annerth, dialluedd, gwendid
Impolite, im-po-lit', a. anfoesog, difoes	Impotent, im'po-tēnt, a. analluog, dirym, dinerth; heb allu ymrain
Impolitic, im-pōl'ī-tik, a. annghyfrwys, annghall, annoeth	Impound, im-pūwnd', vt. gwarchâu, caethiwo
Imponderable, im-pōn'dūr-ā-bl, a. amhwysig, dibwys. Imponderables, sylweddau amhwysig; sef, gwres, goleuni, a thrydaniaeth	Impoverish, im-pōv'ūr-ish, vt. tlodi, digyfoethogi; llymâu, diffrywytho, gwagâu
Imponderous, im-pōn'dūr-ūs, a. dibwys, amhwysig	Impoverishment, im-pōv'ūr-ish-mēnt, n. llymâd
Imporosity, im-po-rōs'ī-tī, n. dwysder, durfingriwydd [annhylllog	Impower, im-pūw'ūr, vt. galluogi
Imporous, im-pō'r'ūs, a. durfing, didwl,	Impracticability, im-prāk-tī-kā-bīl'ī-tī, n. annichondeb, anarferolrwydd
Import, im'pō'rt, n. cynwysiad, llawnystyr, arwyddocâd; defnydd	Impracticable, im-prāk'tī-kā-bl, a. anwneuthuradwy, anhywnel, anarferadwy
Import, im-pō'rt', vt. arwyddo; cynwys; perthynu; dwyn neu drosglwyddo i fewn, atgludo	Imprecate, im'prī-kat, vt. deisyfu drwg, rhegu, melldithio
Importance, im-pōr-tāns', n. pwys, mawr-ganlyniad; cynwysiad, ystyr; grym. Matters of importance, gorchwylion pwysig	Imprecation, im'prī-ka'shūn, n. rhegiad, melldithiad
Important, im-pōr'tānt, a. pwysfawr, pwysig, dirfawr; dwys-ganlyniadol	Imprecatory, im'prī-ka-tūr-ī, a. drwg-erfyniol, melldithiol
Importation, im-pō'r-tā'shūn, n. dygiad i mewn o wledydd tramor, atgludiad	Imprecision, im'prī-sīzh'ūn, a. anfanylrwydd [anoresgynadwy
	Impregnable, im-prēg'nā-bl, a. cadarn,
	Impregn, im'prīn', Impregnate, im'prēg'nat, vt. beichiogi, ffrwythloni

INA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Imprejudicate, im-pri-ju-dī'kat, a. di-ragfarn	Imprudent, im-prŵ'dēnt, a. anghall, anhybwyll [dra
Impress, im'prēs, n. argraff, gwasg nod; dirgymhelliad	Impudence, im'pu-dēns, n. digywilydd
Impress, im-prēs', vt. argraffu, nodi; dirgymhell, argymhell	Impudent, im'pu-dēnt, a. haerllug, digywilydd [ymosod ar
Impressible, im-prēs'ī-bl, a. argraffadwy	Impugn, im-pun', vt. gwrthwynebu,
Impression, im-prēs'h'ūn, n. argraffiad; argraff; nōd, ōl	Impuissance, im-pu'ī-sāns, n. annerth, gwendid, llesgedd
Impressment, im-prēs'mēnt, n. dirgymhelliad [graffiad	Impulse, im'pūls, n. gwthiad, cynhyrfiad, cymhelliad, diriad, cyffroad
Impressure, im-prēs'h'ūr, n. gwasg-	Impulsion, im-pūl'shūn, n. ffwyrad, gyrawd
Imprinis, im-pri'mīs, ad. yn y lle cyntaf	Impulsive, im-pūl'siv, a. dirgymhellol
Imprint, im'print, n. argraff-nod; enw'r argraffydd	Impunity, im-pu'nī-tī, n. angherydd, anghosp
Imprint, im-print', vt. argraffu	Impure, im-pu'r', a. anmhur, brwnt, budr, aflan, annghoeth, halogedig, annher
Imprison, im-priz'n, vt. carcharu	Impurity, im-pu'r'ī-tī, n. anmhuredd, aflendid, budreddi
Imprisonment, im-priz'n-mēnt, n. carchariad [nhebygolrwydd	Impurple, im-pūr'pl, vt. glasgochi
Improbability, im-prōb-ā-bil'ī-tī, n. an-	Imputable, im-pu'tā-bl, Imputative, im-pu'tā-tiv, a. cyfrifadwy; cyfrifol
Improbable, im-prōb-ā-bl, a. annhebygol	Imputation, im-pu-tā'shūn, n. cyfrifiad
Improbate, im'pro-bat, vt. gwrthod, anghymeradwyo	Impute, im-put', vt. cyfrifi i; priodoli; gosod yn erbyn, bwrw ar
Improbation, im-pro-ba'shūn, n. llysiant, gwrthodiad, anghymeradwyaeth	Imputrescible, im-pu-trēs'ī-bl, a. anllygradwy
Improbability, im'prōb'ī-tī, n. anonestrwydd, anghywirdeb, anuniondeb	In, in, pr. yn, mewn, o fewn. In that, am, o herwydd, o achos
Improliferate, im-pro-lif'ī-kat, vt. ffwrwythiannu, beichiogi	In-, ig-, il-, im-, ir-, px. di-, an-; mewn, ar [gwendid
Impromptu, im-prōmp'tu, a. difyfur: ad. yn ddifyfur	Inability, in-ā-bil'ī-tī, n. anallu, annerth,
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inabstinence, in-āb'stī-nēns, n. diymarbediad
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inaccessible, in-āk-sēs'ī-bl, a. anhygyrch
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inaccuracy, in-āk'u-ra-sī, n. anghywirdeb; camsyniad
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inaccurate, in-āk'u-rat, a. anghywir
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inaction, in-āk'shūn, n. anwaith; seguryd, diogi, segurddod, syrthni
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inactive, in-āk'tiv, a. anweithgar, diog, anfywiog, dioglyd, swrth
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inactivity, in-āk-tiv'ī-tī, n. diogi, syrthni, gorphwysdra
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inadequate, in-ād'ī-kwat, a. anghyffaddas, anghyfartal, anghyffatebol, diffygiol [byniadwy
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inadmissible, in-ād-mīs'ī-bl, a. aner-
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inadvertence, in-ād-vūr'tēns, n. ansylw, ansyniad, anystyriaeth
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inadvertent, in-ād-vūr'tēnt, a. ansyniol, anofalus, anystyriol [adwy
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inalienable, in-a'li-ēn-ā-bl, a. anarall-
Improper, im-prōp'ūr, a. anghymhwys, anaddas, anghyfaddas; anwedus	Inalimentary, in-āl-ī-mēn'tāl, a. difaeth, anfaeth

Inamissible, in-â-mîs'î-bl, a. anhygoll
 Inamorato, in-âm-o-ra'to, n. carwr, cariad-ddyn
 Inane, in-an', a. gwag, diddefnydd, ofer
 Inangular, in-âng'gu-lûr, a. anonglog
 Inanimate, in-ân'î-mat, a. difywyd, anfyw, marw [ioldeb
 Inanimation, in-ân-î-ma'shûn, n. anfyw-
 Inanition, in-â-nîsh'ûn, Inanity, in-ân'-î-tî, n. gwagder [anflys
 Inappetence, in-âp'î-têns, n. anchwant,
 Inapplicable, in-âp'î-kâ-bl, a. anghymwysiadol, anghyfaddasol
 Inapplication, in-âp-î-kâ'shûn, n. an-ymroddiad [anaddas
 Inapposite, in-âp'o-zît, a. anghyfaddas,
 Inapt, in-âpt', a. anghymwys
 Inarable, in-âr'â-bl, a. anarddadwy
 Inarticulate, in-âr-tîk'u-lat, a. an- nghroew, aneglur [aneglurdeb
 Inarticulation, in-âr-tîk-u-la'shûn, n.
 Inartificial, in-âr-tî-fîsh'âl, a. anghel- fydd
 Inattention, in-â-tên'shûn, n. anwran- dawiad, diofalwch, esgeulusdod
 Inattentive, in-â-tên'tîv, a. diofal, es- geulus, anystyriol
 Inaudible, in-ô-dî-bl, a. anhyglyw, disain
 Inaugurate, in-ô'gu-rat, vt. urddfrennio, urddedigo, cysegro, gosod mewn swydd
 Inauguration, in-ô-gu-ra'shûn, n. urdd- iad, urdeiniad, cysegriad
 Inaurate, in-ô'rat, vt. goreuro
 Inauspicious, in-ôs-pîsh'ûs, a. anffodus, drwg-argoelus, drwg-ddaroganus, an- ffodiog
 Inbeing, in'bî-îng, n. anwahanolrwydd
 Inborn, in'bôrn, a. cynenid, mewdol
 Inbred, in'brêd, a. greddfoll, naturiol
 Incalculable, in-kâl'ku-lâ-bl, a. an- nghyfrifadwy [iad
 Incalcescence, in-kâ-lês'êns, n. gwresog-
 Incandescence, in-kân-dês'êns, n. gwyn- iasiad, gwynboethni
 Incandescent, in-kân-dês'ênt, a. gwyn- boeth, gwynias [gan, cyfareddgan
 Incantation, in-kân-ta'shûn, n. swyn-
 Incapability, in-ka-pâ-bîl'î-tî, n. anallu, anaddasrwydd [anaddas
 Incapable, in-ka-pâ-bl, a. analluog,
 Incapacious, in-kâ-pâ'shûs, a. anhelaeth, aneang, cyfyng
 Incapacitate, in-kâ-pâs'î-tat, vt. anadd- asu, analluogi
 Incapacity, in-kâ-pâs'î-tî, n. analluedd; anghymwysder, anfedr

Incarcerate, in-kâr'sûr-at, vt. carcharu, caethiwo [oli
 Incarn, in-kâr'n', vt. cnawdio; ymgrawd-
 Incarnadine, in-kâr'nâ-dîn, a. cigliw, rhuddgoch: vt. cochliwio
 Incarnate, in-kâr'nat, a. cnawdol
 Incarnation, in-kâr-na'shûn, n. cnawd- oliaeth, cnawdiad
 Incarnative, in-kâr'nâ-tîv, a. cnawdbair
 Incase, in-kas', vt. amwisgo, gweinio
 Incautious, in-kô'shûs, a. anochelgar, anofalus [ceugog, ceuol
 Incavated, ing'kâ-va-têd, a. cafnog,
 Incendiary, in-sên'dî-ûr-î, n. ffaglydd, ffeimiad; terfysgydd [darth
 Incense, in'sêns, n. aroglarth, myg-
 Incense, in-sêns', vt. digio, cyffrôi, llidio
 Incensement, in-sêns'mênt, n. digder
 Incension, in-sên'shûn, n. cyneud, enyniad
 Insensor, in-sên'sûr, n. cyffrôwr, enynwr
 Incensory, in-sên'sûr-î, n. llestr arogl- darth
 Incentive, in-sên'tîv, n. cynhyrriad, an- nogiad: a. annogol, cynhyrffiol
 Inception, in-sêp'shûn, n. dechreuad, dechreu
 Incertitude, in-sûr'tî-tud, n. ansicrwydd, ammhau, annilysrwydd
 Incessant, in-sês'ânt, a. dibaid, didor, didawl
 Incest, in'sêst, n. lloggach, ymloggach
 Incestuous, in-sês'tshu-ûs, a. euog o losgach
 Inch, întsh, n. modfedd, lled bawd
 Inchoate, ing'ko-at, a. dechreu
 Inchoation, in-ko-a'shûn, n. dechreuad, dechreu [dechreuol
 Inchoative, ing'ko-a-tîv, a. dechreuedigol,
 Inchpin, întsh'pîn, n. herwth hydd
 Incident, in'sî-dênt, Incidence, in'sî- dêns, n. damwain, dygwyddiad, hap, damchwaen, dychwaen
 Incident, in'sî-dênt, Incidental, in-sî- dênt'tâl, a. damweiniol
 Incinerate, in-sîn'ûr-at, vt. llosgi yn ulw
 Incipient, in-sîp'yênt, a. dechreuol
 Incircumspection, in-sûr-kûm-spêk'- shûn, n. diamwelediad
 Incise, in-siz', vt. tori, parthu, trychu
 Incision, in-sîzh'ûn, Incisure, in-sîzh'- ûr, n. haciad, toriad
 Incisor, in-sî'sûr, n. blaenddant
 Incite, in-sî't', vt. annog, cyffrôi, cynhyrfu
 Incitement, in-sî't'mênt, Incitation, in- sî-ta'shûn, n. annogiad

INC pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	
Incivility, īn-sī-vīl'ī-tī, n. anfoesgarwch, anfoes [io	Incompactness, īn-kūm-pākt'nēs, n. anghrynodel
Inclasp, īn-klāsp', vt. tyn-afaelu, cofeid-	Incomparable, īn-kōm'pūr-ā-bl, a. anghydmарol, digyffelyb, digymhar, digynyg, digystal, rhagorol
Inclency, īn-klēm'ēn-sī, n. afrywiog-rwydd, garwder, gerwindeb ; creulon-edd ; oerder [iog	Incompassionate, īn-kūm-pāsh'ūn-at, a. annbrugarog, annosturiol
Inclement, īn-klēm'ēnt, a. gerwin, afryw-	Incompatibility, īn-kūm-pāt-ī-bīl'ī-tī, n. annghydweddiad, gwrthwynebrwydd
Inclinable, īn-klī'nā-bl, a. tueddol, parod	Incompatible, īn-kūm-pāt'ī-bl, a. anghydweddol
Inclination, īn-klī-nā'shūn, n. tueddiad, gogwyddiad, tueddfryd, lled-awydd ; ewylls [lleddfu	Incompetence, īn-kōm'pī-tēns, n. anghymwysder, annghyfaddasrwydd
Incline, īn-klīn', v. tueddu, gogwyddo,	Incompetent, īn-kōm'pī-tēt, n. anaddas, annigonol, annghyfaddas
Inclip, īn-klīp', vt. amgāu, cau i mewn	Incomplete, īn-kūm-plīt', a. annghyfan, annghwbl, amherffaith, annghyflawn
Inclose, īn-kloz', vt. cau i mewn, am-gylchu [edig	Incomplex, īn-kūm-plēks', a. annghymblyg
Inclosure, īn-klo'zhūr, n. cae, maes cae-	Incompliable, īn-kūm-plī'ā-bl, a. anghydsyniol
Inclound, īn-klūwd', vt. tywyllu, cymylu	Incomposite, īn-kūm-pōz'īt, a. digymysg
Include, īn-klud', vt. cau i mewn, cynwys	Incomprehensibility, īn-kōm-pri-hēn-sī-bīl'ī-tī, n. anamgyffrediad
Inclusion, īn-klū'zhūn, n. cynwysiad	Incomprehensible, īn-kōm-pri-hēn'sī-bl, a. anamgyffredadwy, annealladwy, annirnadwy, anhydyb
Inclusive, īn-klū'siv, a. cynwysedig, cyfrifedig	Incomprehension, īn-kōm-pri-hēn'shūn, a. anamgyffred
Incoagulable, īn-ko-āg'u-lā-bl, a. an-gheduladwy	Incompressible, īn-kūm-prēs'ī-bl, a. annghydwagadwy, annghyfyngadwy
Incogitancy, īn-kōj'ī-tān-sī, n. anfeddyl-garwch [gar	Incomputable, īn-kūm-pu'tā-bl, a. annghyfrifadwy, aneirif
Incogitative, īn-kōj'ī-ta-tiv, a. anfeddyl-	Inconcealable, īn-kōn-sī'lā-bl, a. angheladwy
Incognito, īn-kōg'nī-to, Incog, īn-kōg', ad. yn anadnabyddus, yn ddirgel, dan gēl	Inconceivable, īn-kōn-sī'vā-bl, Incon-sēp'tī-bl, a. annirnadwy, annealladwy, anhydyb
Incoherence, īn-ko-hī'r'ēns, Incoher-ency, īn-ko-hī'r'ēn-sī, n. annghyd-lyniad, annghysoudeb, annghyfundeb	Inconceivability, īn-kōn-sīn'ī-tī, n. annhrefnusrwydd
Incoherent, īn-ko-hī'r'ēnt, a. annghyson, annghytunol, annghydweddol	Inconcludent, īn-kōn-klū'dēt, a. annghanlyniadol
Incolotomy, īn-ko-lū'mī-tī, n. diogelwch	Inconclusive, īn-kōn-klū'siv, a. annybenol, anorphenol
Incombustible, īn-kūm-būs'tī-bl, a. anhylog, anllosgadwy [cyllid	Inconcoct, īn-kōn-kōkt', a. annhreul-iedig, anaddfed [nbreuliant
Income, īng'kūm, n. derbyniadau, rhent,	Inconcoction, īn-kōn-kōk'shūn, n. an-
Incommensurable, īn-kū-mēn'shu-rā-bl, a. annghymesuradwy	Inconconcurrence, īn-kōn-kūr'ēns, n. annghytniad [nghydred
Incommensurate, īn-kū-mēn'shu-rat, a. annghyfeidrol, annghymesur	Inconcurring, īn-kōn-kūr'ing, a. an-
Incommiscible, īn-kū-mīs'ī-bl, a. annghymysgadwy, anfysgadwy	Inconconcussible, īn-kōn-kūs'ī-bl, a. an-ysgwydadwy
Incommode, īn-kū-mod', vt. rhwystro, peri annghyfleusdra, blino	Incondite, īn-kōn'dīt, a. aflathraidd, annghydwedd, annhrefnus, trwsgl
Incommodious, īn-kū-mo'dī-ūs, a. annghyflēus	Incongealable, īn-kōn-jī'lā-bl, a. an-gheduladwy, anhyrew
Incommunicable, īn-kū-mu'nī-kā-bl, a. annghyfranadwy ; annhraethadwy	
Incommunicative, īn-kū-mu'nī-ka-tiv, a. annghyfranol	
Incommutable, īn-kū-mu'tā-bl, a. annghyfnewidiadwy, annghyfnewidiol	
Incompact, īn-kūm-pākt', a. anghryno	

Incongruity, in-kôn-grw'î-tî, Incongruence, in-kông'grw-êns, n. anghysondeb, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd, annghytundeb	Inconversable, in-kôn-vür'sâ-bl, a. diymddyddan, anymadroddus, anhyfwyn
Incongruous, in-kông'grw-üs, a. anghyson, annghydwedd	Inconvertible, in-kôn-vür'tî-bl, a. anhydro, annhroadwy
Inconsciousness, in-kôn'shüs-nês, n. anymwybyddiaeth [nghanlynol	Inconvexity, in-kôn-vëk'sî-tî, n. annghrymder, annghrymedd
Inconsequent, in-kôn'sî-kwënt, a. an-	Inconvincible, in-kôn-vîn'sî-bl, a. anar-
Inconsiderable, in-kôn-sîd'ür-â-bl, a. annghyfrifol, bychan, dibwys	gyhoeddadwy [cyfuno, uno
Inconsiderableness, in-kôn-sîd'ür-â-bl-nês, n. annghyfrifodeb, bychander	Incorporate, in-kör'po-rat, v. corffori,
Inconsiderate, in-kôn-sîd'ür-at, a. anystyriol, byrbwyll, diofal	Incorporation, in-kör-po-ra'shün, n. n. cydgorfforiad, corfforiad
Inconsiderateness, in-kôn-sîd'ür-at-nês, Inconsideration, in-kôn-sîd-ü-ra'shün, n. anystyriaeth, diystyriaeth, byrbwyll-dra	Incorporeal, in-kör-pô'r'î-äl, Incorporal, in-kör'po-räl, Incorporate, in-kör'po-rat, a. annghorffol, digorff; ysbrydol
Inconsistency, in-kôn-sîs'tën-sî, n. annghydweddiad, annghytundeb, annghysondeb	Incorporeity, in-kör-po-rî'î-tî, a. annghorffoldeb
Inconsistent, in-kôn-sîs'tënt, a. annghydweddol, annghyson [nyddanadwy	Incorrect, in-kö-rëkt', a. annghywir, gwallus. Incorrect diction, cam-eiriad
Inconsolable, in-kôn-so'lâ-bl, a. an-	Incorrectness, in-kö-rëkt'nês, n. annghy-
Inconsonancy, in-kôn'so-nân-sî, n. annghynghanedd, annghysondeb	wirdeb [iadwy
Inconsonant, in-kôn'so-nânt, a. annghydlais, annghyflafar	Incorrigible, in-kör'î-jî-bl, a. anniwyg-
Inconspicuous, in-kôn-spîk'u-üs, a. anhywel, anamlwg	Incorrupt, in-kö-rüpt', a. anllygredig, dilwgr, pur, glân, purlan
Inconstancy, in-kôn'stân-sî, n. anwadalweh, anffyddlondeb [anwadal	Incorruptibility, in-kö-rüp-tî-bîl'î-tî, n. anllygradwyaeth, anllygredigaeth
Inconstant, in-kôn'stânt, a. ansefydlog, anwadal, anffyddlon [nifadwy	Incorruptible, in-kö-rüp'tî-bl, a. anllygradwy
Inconsumable, in-kôn-su'mâ-bl, a. an-	Incorruption, in-kö-rüp'shün, n. anllygredigaeth [llygredd
Inconsummate, in-kôn-süm'at, a. anmherffaith, annghyflawn	Incorruptness, in-kö-rüpt'nês, n. an-
Incontemplative, in-kôn-tëm'pla-tîv, a. anfyfyrgar	Incrassate, in-kräs'at, vi. tewâu, tewychu
Incontestable, in-kôn-tës'tâ-bl, a. annadleuadwy	Incrassation, in-krä-sa'shün, n. tewâd, tewychiad [iaeth i dewâu
Incontiguous, in-kôn-tîg'u-üs, a. annghyfhwrdd, annghydol, annghyfagos	Incrassative, in-kräs'a-tîv, n. meddyg-
Incontinence, in-kôn'tî-nëns, n. anniweirdeb, anymattal, diattaliad, anlladrwydd; godineb	Increase, ing'krîs, n. cynydd, mwyâd, prifant, cynyrch, chwanegiad, tyfiant, twf
Incontinent, in-kôn'tî-nënt, a. aniwair, anymattalus, trythyll, anllad, godinebus [adwy, anattaliadwy	Increase, in-krîs', v. cynyddu, tyfu, cynyrchu, prifio; chwanegu, mwyâu; estyn, arledu, eangu
Incontrollable, in-kôn-tro'lâ-bl, a. afreol-	Increate, ing'krî-at, a. digrëedig
Incontrovertible, in-kôn-tro-vür'tî-bl, a. annadleuadwy [nghyfleusdra	Incredibility, in-krëd-î-bîl'î-tî, n. anhygoledd [hygred
Inconvenience, in-kôn-vî'nî-êns, n. an-	Incredible, in-krëd'î-bl, a. anhygoel, an-
Inconvenient, in-kôn-vî'nî-ënt, a. annghyflëus, anaddas	Incredulity, in-krî-du'li-tî, n. annghrediniaeth, annghoelgarwch
	Incredulous, in-krëd'u-lüs, a. annghrediniol, annghoelgar
	Incredible, in-krî'mâ-bl, a. anhylosg
	Increment, ing'krî-mënt, n. cynydd, cynyrch; graddiaith [dwrddio, senu
	Increpate, ing'krî-pat, vt. ceryddu,
	Increpation, in-krî-pa'shün, n. seniad; ceryddiad, sen
	Increment, in-krës'ënt, a. cynyddol, mwyaol

IND pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Incriminate, īn-křīm'ī-nat, vt. cyhuddo, euogi [caenu	Indefatigable, īn-dī-fāt'ī-gā-bl, a. difin, dyfal, anhyflin, diludded, glew
Incrust, īn-křust', vt. crestenu, crawenu,	Indefatigability, īn-dī-fāt-ī-gā-bīl'ī-tī, n. difinder, diflinedd, glewder
Incrustation, īn-křus-ta'shūn, n. crestiad, craweniad	Indefeasible, īn-dī-fī'zī-bl, a. anni-ddymadwy
Incubate, īng'ku-bat, vi. deor, deorain ; eistedd ar wyau	Indefectible, īn-dī-fĕk'tī-bl, a. anhyball, anniffygiadwy, diball
Incubation, īn-ku-ba'shūn, n. deoriad	Indefectibility, īn-dī-fĕk-tī-bīl'ī-tī, n. anhyballedd, anniffygrwydd
Incubus, īng'ku-būs, n. hunllef	Indefensible, īn-dī-fĕn'sī-bl, a. anym-ddiffynadwy, anniffynadwy
Inculcate, īn-kūl'kat, vt. hyfforddu ; mynych-rybuddio, addysgu	Indefinable, īn-dī-fī'nā-bl, a. annarlun-iadwy
Inculcation, īn-kūl-ka'shūn, n. addysgiad, hyfforddiad	Indefinite, īn-dĕf'ī-nīt, a. amhenodol
Inculpable, īn-kūl'pā-bl, a. difeiws, difai	Indefiniteness, īn-dĕf'ī-nīt-nĕs, n. annherfyndigaeth
Incult, īn-kūlt', n. anniwylliedig, diddriniaeth, diwrtaeth	Indeliberate, īn-dī-līb'ūr-at, a. byrbwyll, diragfwiad, amhwyllog
Incumbency, īn-kūm'bĕn-sī, n. meddiant ofywliolaeth eglwysig ; rhwymedigaeth, dyledusydd	Indelible, īn-dĕl'ī-bl, a. annileadwy
Incumbent, īn-kūm'bĕnt, n. perchenog bywiolaeth eglwysig : a. perthynol i, yn gorphwys ar, dyladwy, dyledus	Indelicacy, īn-dĕl'ī-ka-sī, n. annestledd, annillynedd, anfoesgarwch
Incur, īn-kūr', vt. rhedeg i, tynu arno, dyfod dan, haeddu	Indelicate, īn-dĕl'ī-ka-t, a. annestlus, annyner ; anfoesgar
Incurable, īn-ku'r'ā-bl, a. anwelladwy, anfeddyginiaethol, anaele	Indemnification, īn-dĕm-nī-fī-ka'shūn, n. digollediad, diogeliad rhag colled
Incurious, īn-ku'r'ī-ūs, a. anfanwl, anymofyngar [ruthriad	Indemnify, īn-dĕm'nī-fi, vt. digolledu, sicrau, diogelu
Incursion, īn-kūr'shūn, n. ymgyrch,	Indemnity, īn-dĕm'nī-tī, n. digollediad ; diogeliad. Act of indemnity, gweithred ebgofiad
Incurvate, īn-kūr'vat, vt. plygu, camu, crymu [plygiad	Indemonstrable, īn-dī-mōn'strā-bl, a. amhrofadwy
Incurvation, īn-kūr-va'shūn, n. crymiad,	Indent, īn-dĕnt', v. min-fylchu, bylchu ; ammodi, ymrwymo : n. bwlech
Incurvity, īn-kūr'vī-tī, n. camder, cemi, gwyrni, crymiad	Indentation, īn-dĕn-ta'shūn, n. bylechiad
Indagate, īn-dā-gat, vt. chwilio, olrain	Indenture, īn-dĕn'tshūr, n. bylechiad, bylehdoriad ; cyfammod
Indagation, īn-dā-ga'shūn, n. chwiliad, olrheiniad [arholwr	Independence, īn-dī-pĕn'dĕns, n. anni-byniaeth
Indagator, īn-dā-ga-tūr, n. chwiliwr,	Independent, īn-dī-pĕn'dĕnt, a. annibynol : n. annibynwr. The Independents, Anymddibynwyr, Annibynwyr
Indart, īn-dārt', vt. picellu i, picio i	Indescribable, īn-dī-skri'bā-bl, a. annarluniadwy, annhraethadwy
Indebted, īn-dĕt'ĕd, a. mewn dyled, dyledus ; rhwymedig	Indesert, īn-dī-zūrt', n. annheilyngdod
Indecency, īn-dī-sĕn-sī, n. anweddeiddra [diaddwyn, anhardd	Indesinent, īn-dĕs'ī-nĕnt, a. dibaid
Indecent, īn-dī-sĕnt, a. anweddaidd,	Indestructible, īn-dī-strūk'tī-bl, a. anynfethadwy
Indeciduous, īn-dī-sīd'u-ūs, a. annhywalltiol [derfyniad	Indeterminable, īn-dī-tūr'mī-nā-bl, a. annherfyndadwy
Indecision, īn-dī-sīzh'ūn, n. amhen-decisive, īn-dī-sī'sīv, a. amhlenderfynol [nhreigliadwy	Indeterminate, īn-dī-tūr'mī-nat, a. ansefydlog, amhenodol, annherfyndig
Indeclinable, īn-dī-klī'nā-bl, a. an-	Indevotion, īn-dī-vo'shūn, n. annuw-olfryd
Indecorous, īn-dī-kō'r'ūs, a. anweddu, gwrthun, anaddwyn	Indevout, īn-dī-vūw't', a. anaddolgar
Indecorum, īn-dī-kō'r'ūm, n. anweddu-der, anharddwch, anweddeidd-dra	
Indeed, īn-dīd', ad. yn wir, yn ddiau, mewn gwirionedd, yn sicr	

- Index, ɪn'dɛks, n. dangoseg, mynegai, mynegfys : pl. (indices, ɪn'di-siz), mesur alsoddol
- Indexerity, ɪn-dɛks-tɛr'i-ti, n. anneheuder, anneheuedd, anneheurwydd
- Indicant, ɪn'di-kant, a. mynegol, amlygol
- Indicate, ɪn'di-kat, vt. dangos, mynegi, hysbysu, arnodi
- Indication, ɪn-di-ka'shün, n. dangosiad, arwydd, nôd
- Indicative, ɪn'di-ka-tiv, a. dangosiadol; arwyddol; mynegol
- Indicative, ɪn-dik'a-tiv, a. (y modd) mynegol
- Indict, ɪn-dit', vt. achwyn ar, cyhuddo
- Indictable, ɪn-di'ta-bl, a. cyhuddadwy
- Indiction, ɪn-dik'shün, n. cyhuddwys; cylch o amser yn cynwys 15 mlynedd
- Indictment, ɪn-dit'ment, n. cyhudd, cyhuddgwyn
- Indifference, ɪn-dif'ür-ens, n. diofalwch, annhueddgarwch, difaterwch, oerfelgarwch, anofaledd
- Indifferent, ɪn-dif'ür-ent, a. anofalus, diofal; annhueddgar; diawydd; o ychydig bwys; canolig
- Indigence, ɪn-di-jens, n. annghenoctyd, tloedi, eisiau, anghen
- Indigene, ɪn'di-jin, n. priodor
- Indigenous, ɪn-dij'i-nüs, a. genedigol, cynenid
- Indigent, ɪn'di-jent, a. annghenus, tlawd, rheidus
- Indigested, ɪn-di-jes'ted, a. didrefn; annhreuliedig
- Indigestible, ɪn-di-jes'ti-bl, a. anhydraul
- Indigestion, ɪn-di-jes'tshün, n. diffyg traul bywd; annhreuliad
- Indigitate, ɪn-dij'i-tat, vt. bys-nodi, eglur-brofi
- Indign, ɪn-din', a. annheilwng, anwiw
- Indignant, ɪn-dig'nant, a. digllawn, ffromddig
- Indignation, ɪn-dig-na'shün, n. dig, lliid, digofaint, soriant, digllonedd, bâr
- Indignity, ɪn-dig'ni-ti, n. anmharch, sarâd, anfri
- Indigo, ɪn'di-go, n. lliw glas, glas yr India : a. du-las
- Indiligent, ɪn-dil'i-jent, a. annyfal, diog, annirwyd, segurllyd
- Indirect, ɪn-di-rekt', a. annghyfeiriol, gwyrgyrchol; anuniawn, annheg, anuniongyrch
- Indirectness, ɪn-di-rekt'nës, n. annghyfeiriolrwydd; anunionrwydd
- Indiscernible, ɪn-di-zür'nī-bl, a. anhywel, anweledig, anamlwg
- Indiscernible, ɪn-di-sürp'ti-bl, a. anhydor, annrylliadwy
- Indiscreet, ɪn-dis-krüt', a. ansynwryol, anghall, annoeth, drygbwyll
- Indiscretion, ɪn-dis-krësh'ün, n. anghallineb, ffolineb
- Indiscriminate, ɪn-dis-krim'i-nat, a. diwahân, didrefn
- Indiscrimination, ɪn-dis-krim-i-na'shün, n. anwahaniaeth
- Indispensable, ɪn-dis-pen'sa-bl, a. anheborol, anheborol [wasgaradwy]
- Indispensible, ɪn-dis-pür'si-bl, a. an-
- Indispose, ɪn-dis-poz', vt. anaddasu; annhueddu, anhwylo
- Indisposed, ɪn-dis-pozd', a. anhwylyus, annhrefnus, afiachus, lledglaf; annhueddol
- Indisposition, ɪn-dis-po-zish'ün, n. anhwyly, annhuedd, afiechyd
- Indisputable, ɪn-dis'pu-ta-bl, a. diddadl, diammheuol, annaddeudwy
- Indissolubility, ɪn-dis-o-lu-bil'i-ti, n. annattodrwydd
- Indissoluble, ɪn-dis'o-lu-bl, Indissoluble, ɪn-di-zöl'vä-bl, a. anhydawdd, annhoddadwy, annattodadwy
- Indissolvent, ɪn-di-zöl'vent, a. annattodol
- Indistinct, ɪn-dis-tingkt', a. aneglur, anhyglyw, anamlwg
- Indistinction, ɪn-dis-tingkt'shün, Indistinctness, ɪn-dis-tingkt'nës, n. aneglurder, anamlygrwydd
- Indistinguishable, ɪn-dis-ting'gwish-ä-bl, a. diwahan, anwahanol [wch]
- Indisturbance, ɪn-dis-tür'bans, n. tawel-
- Indite, ɪn-dit', vt. cyfansoddi, ysgrifenu
- Individual, ɪn-di-vij'u-äl, a. diwahan; neillduol : n. un, un dyn, un neillduo
- Individuality, ɪn-di-vij-u-äl'i-ti, n. hanfodaeth neillduol
- Individually, ɪn-di-vij'u-äl-i, ad. bob yn un [hybarthedd]
- Indivisibility, ɪn-di-viz-i-bil'i-ti, a. an-
- Indivisible, ɪn-di-viz'i-bl, a. anhyran, anhybarth
- Indocible, ɪn-dös'i-bl, Indocile, ɪn-dös'il, a. anhyddysg, annysgadwy, anhydrin, anhywaith [rwydd]
- Indocility, ɪn-do-sil'i-ti, n. anhyddysg-
- Indoctrinate, ɪn-dök'tri-nat, vt. athrawiaethu, dysgu
- Indolence, ɪn'do-lens, n. seguryd, syrthni, diogi, segurddol

INE	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;
Indolent, in'do-lēnt, a. swrth, dioglyd, esgeulus	[adwy
Indomitable, in-dōm'ī-tā-bl, a. annof-	
Indorse, in-dōrs', vt. arysgrifenu, cefn-	ysgrifenu [grif
Indorsee, in-dōr-sī', n. derbyniwr arys-	
Indraught, in'drāft, n. ffrydle, mynedfa i mewn	[trwytho
Indrench, in-drēntsh', vt. mwyo; trochi,	
Indubious, in-du'bī-ūs, indubitable, in-	du'bī-tā-bl, a. anmhetrus, diammheu-
ol, diau, dilys	[denu; cymhell
Induce, in-dus', vt. tueddu, darbywyllo;	
Inducement, in-dus'mēnt, n. annogaeth	
Induct, in-dūkt', vt. arwain i mewn; gosod mewn meddiant o eglwys, rhoi goresgyn	
Induction, in-dūk'shūn, n. gosodiad mewn meddiant, dygiad i mewn, rhoddiad goresgyn	
Inductive, in-dūk'tiv, a. arweiniol	
Indue, in-du', vt. cynysgaethu, donio	
Indulge, in-dūlj', v. boddāu, mwythfoddio, llochi, maldio, cocru, anwesu; caniatāu	
Indulgence, in-dūlj'jēns, n. anwes, llochiad, cyd-ddygiad; tynerwch, hynawsedd; maddeuant-lythyr y Pab	
Indulgent, in-dūlj'jēnt, a. anwesgar, tyner	
Indult, in-dūlt', Indulto, in-dūl'to, n. braint, trwydded	
Indurate, in'du-rat, v. caledu, haiarnu	
Induration, in-du-ra'shūn, n. caledwch	
Indure, in-du'r', v. parāu; dyoddef, ymaros	
Industrious, in-dūs'trī-ūs, a. diwyd, llafurus, dyfal, gweithgar	
Industrial, in-dūs'trī-āl, a. diwydiol	
Industry, in'dūs-trī, n. diwyddrwydd, dyfalwch	
Inebriate, in-ī-brī-at, vt. meddwi, brwysgo	
Inebriation, in-ī-brī-a'shūn, Inebriety, in-ī-brī'ī-tī, n. meddwod	
Inedited, in-ēd'ī-tēd, a. annghyhoeddedig	
Ineffable, in-ēf'ā-bl, a. anhydraeth, annghyson, annhraethadwy	
Ineffective, in-ē-fēk'tiv, Ineffectual, in-ē-fēk'tshu-āl, a. aneffeithiol, dieffaieth; aflesol	
Inefficacious, in-ēf-ī-ka'shūs, a. egwan, dirym, dinerth, dirinwedd	
Inefficacy, in-ēf-ī-ka-sī, n. aneffeithioldeb, gwendid	[analluedd
Inefficiency, in-ē-fīsh'ēn-sī, n. anallu,	
Inefficient, in-ē-fīsh'ēnt, a. analluog, dieffaieth	
Inelastic, in-ī-lās'tik, a. anhydryth	
Inelegance, in-ēl'ī-gāns, n. annhlynsi, annillynder, anwychedr	
Inelegant, in-ēl'ī-gānt, a. annghymhen, annhlws, amhrydfferth	
Ineligible, in-ēl'ī-jī-bl, a. annewisio	
Ineloquent, in-ēl'ō-kwēnt, a. anffraeth, anhyawdl	
Inept, in-ēpt', a. anaddas, ffol, ofer, anffrydiol, diles, difudd	
Ineptitude, in-ēp'tī-tud, n. anaddasrwydd; ffoledd	[fartaledd
Inequality, in-ī-kwōl'ī-tī, n. annghy-	
Inequipollent, in-ī-kwīp'ōl-ēnt, a. annghyfrymus	[nghyfiawn
Inequitable, in-ēk'wī-tā-bl, a. an-	
Inequivalve, in-ēk'wī-vālv, a. â chragenau annghyfartal	[nawreiddiol
Ineradicable, in-ī-rād'ī-kā-bl, a. an-	
Inergetic, in-ūr-jēt'ik, a. hwyrdrwm, anfywiog, marwaidd	[adwy
Inerrable, in-ēr'ā-bl, a. annghyfeiliorn-	
Inert, in-ūr't', a. swrth, anfywiog, diegni	
Inertness, in-ūr't'nēs, n. anfywiogrwydd, syrthni,	[anmhrisiadwy
Inestimable, in-ēs'tī-mā-bl, a. anhywerth,	
Inevident, in-ēv'ī-dēnt, a. anamlwg, aneglur, anhywel	
Inevitable, in-ēv'ī-tā-bl, a. anocheladwy	
Inexcitable, in-ēk-sī'tā-bl, a. annghyffro	
Inexcusable, in-ēks-ku'zā-bl, a. diesgus, anesgusodol	
Inexhalable, in-ēg-za'lā-bl, a. dianweddadwy	[edig
Inexhausted, in-ēg-zōs'tēd, a. annspsydd-	
Inexhaustible, in-ēg-zōs'tī-bl, a. anns-	pyddadwy; diddarfod
Inexistence, in-ēg-zīs'tēns, n. anfodolaeth	
Inexistent, in-ēg-zīs'tēnt, a. dihanfod, anhanfod	
Inexorable, in-ēks'ō-rā-bl, a. annyhuddadwy, annghymodlawn, diysgog	
Inexpansible, in-ēks-pān'sī-bl, a. annhaenol	[asrwydd
Inexpedience, in-ēks-pī'dī-ēns, n. anadd-	
Inexpedient, in-ēks-pī'dī-ēnt, a. annghyfaddas; annghyffūs; anfuddiol, aflesol	[frysgar, oedog
Inexpeditious, in-ēks-pī-dīsh'ūs, a. an-	
Inexperience, in-ēks-pī'r'ī-ēns, n. anymarferiaeth, amhrofiad	
Inexpert, in-ēks-pūrt', a. annghyfarwydd, anfedrus	[adwy, annileadwy
Inexpiable, in-ēks-pī-ā-bl, a. aniawn-	
Inexplicable, in-ēks-plī-kā-bl, a. annattodol, anegluradwy	

Inexplicit, in-ëks-plis'it, a. aneglur, tywyll [nhraethadwy]
 Inexpressible, in-ëks-prës'i-bl, a. an-
 Inexpugnable, in-ëks-püg'nā-bl, a. an-
 oresgynadwy [tyniad
 Inextension, in-ëks-tën'shün, n. anys-
 Inextinguishable, in-ëks-tïng'gwish-ā-
 bl, a. anniffoddadwy
 Inextricable, in-ëks'tri-kā-bl, a. annat-
 todadwy, dyrys
 Ineye, in-i', vi. llygad-impio, impio
 Infallibility, in-fäl-i-bil'i-ti, n. anffael-
 edigrwydd, anhydwylledd, anfethiant,
 anghyfeiliornad
 Infallible, in-fäl'i-bl, a. anffaeledig
 Infame, in-fam', vt. enllibo, difrio, athrodi
 Infamous, in-fā-müs, a. gwaradwyddus,
 gwarthus, cywilyddus
 Infamy, in-fā-mi, n. anair, gwaradwydd,
 enllib, gwarth
 Infancy, in-fän-si, n. mabandod, mebyd,
 maboed. From his infancy, o'i faban-
 dod, er yn blentyn
 Infant, in-fänt, n. maban, baban, mebai;
 mebyn, dyn bach; yn ol cyfraith
 Lloegr, un dan un fwydd ar again oed
 Infanta, in-fän'tā, n. enwawd ar dywys-
 ogesau Portugal ac Yspañ
 Infanticide, in-fän'ti-sid, n. maban-
 laddiad
 Infantile, in-fän'til, Infantine, in-fän'tin,
 n. mabanaidd, plentynaidd
 Infantry, in-fän-tri, n. milwyr traed,
 peddyd, traedfilwyr
 Infatuate, in-fät'shu-at, vt. ynfydu, pen-
 wanu, gorphwyllo; llygad-tynu,
 rheibio: a. penwan, ynfyd
 Infatuation, in-fät-shu-a'shün, n. ynfyd-
 iad, amhwylliad; amhwyllineb,
 penwendid, ynfydrwydd [adwy
 Infeasible, in-fi'zi-bl, a. anwneuthur-
 Infect, in-fëkt', vt. llynu, adwytho, pläu,
 heintio, gwenwyno; llygru, halogi
 Infection, in-fëk'shün, n. llwgr, haint,
 haint glynol
 Infectious, in-fëk'shüs, a. heintus, ad-
 wythig, heintddwyn
 Infecund, in-fëk'ünd, a. anffrwythlawn,
 diffaeth
 Infecundity, in-fi-kün'di-ti, n. an-
 frwythlondeb
 Infelicity, in-fi-lis'i-ti, n. annedwyddwch
 Infer, in-für', vt. casglu, tynu casgliad
 Inference, in-für-ëns, n. casgliad
 Inferior, in-fi'r'i-ür, a. is, iselach, gwael-
 ach; llai: n. isafiad, israddwr

Inferiority, in-fi'r-i-ür'i-ti, n. israddiad,
 isgyflwr, gwaelder, iseled, isder
 Infernal, in-für'näl, a. uffernol, dieffig
 Inferrible, in-fër'i-bl, a. casgliadwy
 Infertile, in-für'til, a. anffrwythlawn,
 diffaeth [londeb
 Infertility, in-für-til'i-ti, n. anffrwyth-
 Infest, in-fëst', vt. aflonyddu, blino
 Infestive, in-fës'tiv, a. anllon, dilon, aflon
 Infidel, in-fi-dël, n. annghredadyn, an-
 ffyddiwr: a. anghrediniol, digred
 Infidelity, in-fi-dël'i-ti, n. anghredin-
 iaeth, anffyddiaeth; anffyddlondeb,
 bradwriaeth
 Infinite, in-fi-nit, a. anfeidrol, aneirif,
 annherfynol; afrifed, dirif, diderfyn
 Infinity, in-fi-nit-nës, Infinitude,
 in-fin'i-tud, Infinity, in-fin'i-ti, n.
 anfeidroldeb, afrifoldeb
 Infinitive, in-fin'i-tiv, a. annherfynol,
 annherfynadwy
 Infirm, in-fürm', a. egwan, gwan; claf,
 methianllyd, llesg, dinerth, dirym:
 vt. gwanâu, llesgâu; ysgwyd
 Infirmary, in-fürmür-i, n. yspytty,
 clafdy
 Infirmary, in-fürmür-i, n. gwendid,
 llesgedd; afiechyd
 Infirmitude, in-fürm'nës, n. eiddilwch,
 llesgedd, gwendid
 Infix, in-fiks', vt. gyru i mewn; sierâu
 Inflammation, in-fläm', v. enyn, fflamio;
 cyffroi, llidio
 Inflammability, in-fläm-ä-bil'i-ti, n.
 fflamlydrwydd, hylosgrwydd
 Inflammable, in-fläm-ä-bl, a. hylog,
 fflamychadwy
 Inflammation, in-flä-ma'shün, n. fflameg,
 brydaniaeth; enynfa, tandde, llogfa
 Inflammatory, in-fläm'a-tür-i, a. fflam-
 egol, cyffrös
 Inflation, in-flät', vt. chwyddo, balchio
 Inflation, in-flä'shün, n. chwyddiad;
 ymchwydd, gwyntchwydd; gwynt-
 ogrwydd
 Infect, in-fëkt', vt. plygu; treiglo, troi,
 newid, amrywio, amrywioli
 Inflection, in-fëk'shün, n. plygiad i
 mewn; croes-ogwyddiad; newidiad,
 cyweiriad; treigliad
 Inflexibility, in-fëk-si-bil'i-ti, n. an-
 ystumiad, anystwythder, anhyblygedd,
 diblygedd
 Inflexible, in-fëk'si-bl, a. anhyblyg, an-
 ystwyth; diysgog
 Inflict, in-flïkt', vt. rhoddi cosp, cospi

INH	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Infliction,	īn-flīk'shūn, n. cosp-rodidiad, cospedigiaeth	[iadol]
Inflictive,	īn-flīk'tīv, a. cospedigol, cosp-	
Influence,	īn'flu-ēns, n. effeithioldeb, dylanwad; rhinwedd: vt. dylanwadu;	
	cynhyrfu, annog	[dylifol]
Influent,	īn'flu-ēt, a. yn lliŵ i mewn,	
Influential,	īn-flu-ēn'shāl, a. dylanwadol, cynhyrfol, cymhellol, annogol	
Influenza,	īn-flu-ēn'zā, n. annwydhaint, annwydwst	
Influx,	īn'flūks, n. dylifiad, ynlanwad, rhediad i mewn, ymlifad	
Infold,	īn-fold', vt. dyblygu; amwisgo, amblygu	[dalenu]
Infoliate,	īn-fo'lī-at, vt. deiliannu, deilio,	
Enforce,	īn-fō'rs'.—Enforce	
Inform,	īn-fōrm', v. hysbysu, addysgu, cyfarwyddo, adrodd, mynegi. To inform upon, achwyn ar, cyhuddo	
Informal,	īn-fōr'māl, a. afreolaidd, afreolus	[cyhuddwr]
Informant,	īn-fōr'mānt, n. mynegwyr;	
Information,	īn-fōr-mā'shūn, n. hysbysrwydd; hanes; addysg; achwyniad, cyhuddiad	
Informant,	īn-fōr'mūr, n. hysbyswr; achwynwr, cyhuddwr	[swyd]
Informidable,	īn-fōr'mī-dā-bl, a. diar-	
Informity,	īn-fōr'mī-tī, n. afluneidd-dra; annhrefu	[dori]
Infract,	īn-frākt', vt. tori, dryllio; mân-	
Infraction,	īn-frākt'shūn, n. toriad, drylliad	
Infralapsarian,	īn-frā-lāp-sē'rī-ān, a. ar ol cwymp Adda: n. tan-gwympiedydd	
Inframundane,	īn-frā-mūn'dan, a. isfydol	
Infrangible,	īn-frān'jī-bl, a. annhoradwy, anhyfryw	[anfynychder]
Infrequency,	īn-frī'kwēn-sī, n. anamledd,	
Infrequent,	īn-frī'kwēnt, a. anaml, anfynych, anarferol	[rhewi]
Infrigidate,	īn-frījī-dat, vt. oeri, fferu,	
Infringe,	īn-frīnj', vt. tori, troseddu	
Infringement,	īn-frīnj'mēnt, n. toriad, trawsdoriad, troeseddiad	[lon]
Infructuose,	īn-frūk'tshu-os, a. anffrwyth-	
Infrugiferous,	īn-frūw'jīf'ūr-ūs, a. diffrwyth, heb ddwyn ffrwyth	
Infucate,	īn-fu'kat, vt. arliwio	
Infumate,	īn-fu'mat, vt. mŵg-sychu	
Infuriate,	īn-fu'rī-at, a. cynddeiriog-wyllt, gorwyllt, ffyrnig, lliidiog	
Infuscate,	īn-fūs'kat, vt. duo, pygdduo	
Infuse,	īn-fuz', vt. tywallt i mewn; mwydo, trwytho, sicio	
Infusible,	īn-fu'zī-bl, a. annhoddadwy	
Infusion,	īn-fu'zhūn, n. tywylltiad, mwydiad; mwydlyn, isgell	
Infusive,	īn-fu'siv, a. trwythol, mwydol	
Ingelable,	īn-jēl'ā-bl, a. anngheuladwy	
Ingeminate,	īn-jēm'ī-nat, vt. dyblu, ailadrodd, ail-ddywedyd	[iad]
Ingemination,	īn-jēm-ī-nā'shūn, n. dybl-	
Ingenerate,	īn-jēn'ūr-at, Ingenerated, īn-jēn'ūr-at-ēd, a. naturiol, noturiol, cynenid, greddfol	
Ingenious,	īn-jī'nī-ūs, a. athrylithus, cywrain, celfyddgar, dyfeisgar	
Ingenite,	īn-jēn'it, a. cynenid, naturiol	
Ingenuity,	īn-jī-nu'ī-tī, n. cywreinrwydd, cywreindeb, athrylith, celfyddgarweh	
Ingenuous,	īn-jēn'u-ūs, a. didwyll, teg, rhydd, rhwydd, annichellgar	
Ingenuousness,	īn-jēn'u-ūs-nēs, a. diffuantrwydd, tegweh	
Ingest,	īn-jēst', vt. taflu i'r cylla	
Inglorious,	īn-glō'rī-ūs, a. annghlodfawr, anenwog, dianrhydedd, gwarthus, dirmygus	
Ingot,	īng'gūt, n. clamp, neu dalp o aur neu arian	
Ingraff,	īn-grāft', vt. impio; dwfnsefydlu	
Ingrain,	īn-gran', vt. dwfn-osod	
Ingrate,	īng'grat, n. anniolchyn, dyn diddiolch: a. anniolchgar, diddiolch	
Ingratiate,	īn-grāshī-at, vt. ennill bodd da, ymlusgo i gymeriad	
Ingratitude,	īn-grātī-tud, n. anniolchgarweh	
Ingredient,	īn-grīdī-ēt, n. cyffyr, defnydd, cymysgran	
Ingress,	īng'grēs, n. dyfodiad i mewn	
Ingression,	īn-grēsh'ūn, n. mynediad i mewn; porth	
Inguinal,	īng'gwī-nāl, a. arffedol	
Ingulf,	īn-gūlf', vt. sugno i lynelyn; llyncu	
Inurgitate,	īn-gūr'jī-tat, v. rheib-lyncu	
Ingustable,	īn-gūs'tā-bl, a. anarchwaethadwy, diflas	
Inhabile,	īn-hāb'īl, a. anfedrus	
Inhabit,	īn-hāb'it, v. cartrefu, cyfanneddu, trigo, preswyllo	
Inhabitable,	īn-hāb'ī-tā-bl, a. trigiannol, cyfanneddol	
Inhabitant,	īn-hāb'ī-tānt, n. trigiannydd, cyfanneddwr, preswylwr, cartrefwr,	
	Inhabitants of the same place, cydrygolion	
Inhale,	īn-hal', vt. tynu i mewn gyda'r anadl, anadlu i mewn	

Inharmonious, in-hâr-mo'ni-üs, a. anghynganeddol	Injunction, in-jungk'shün, n. gorchymyn, arch, archiad; gwaharddiad
Inharse, in-hürs', vt. amgâu mewn beddadail [glynu ar	Injure, in'jür, vt. niweidio, colledu, drygu [sarâus, traws
Inhere, in-hi'r', vi. dwfn ymlynu,	Injurious, in-ju'r'i-üs, a. camweddus,
Inherence, in-hi'r'ëns, n. glyniad, ymlyniad [lynol	Injuriousness, in-ju'r'i-üs-nës, n. camweddusrwydd [colled
Inherent, in-hi'r'ënt, a. cynenid; dwfn-	Injury, in'jür-i, n. cam, sarâd, niwed,
Inherit, in-hër'it, vt. etifeddu; medd-iannu, perchenogi	Injustice, in-jüs'tis, n. anghyfiawnder, cam
Inheritable, in-hër'i-tâ-bl, a. treftadol	Ink, ingk, n. du, inc, du ysgrifenu
Inheritance, in-hër'i-täns, n. etifeddiaeth.	Inklhorn, ingk'örn, n. corn du, du-gorn
Paternal inheritance, treftadaeth	Inkle, ing'kl, n. llinynwe gul
Inheritor, in-hër'i-tür, n. etifedd	Inkling, ingk'ling, n. awgrym, amnaid, arwydd
Inheritress, in-hër'i-trës, Inheritrix, in-hër'i-triks, n. etifeddes	Inky, ing'kî, a. duog
Inhesion, in-hi'zhün, n. dwfnlyniad; greddfad, ymlyniad	Inland, in'länd, a. diarfor, canoldirog: n. canoldir [gyfraith
Inhibit, in-hib'it, vt. gwahardd, gwarafun, lluddias [iad, attaliad	Inlaw, in-lö', vt. dwyn dan nawdd y
Inhibition, in-hi-bi'sh'ün, n. gwahardd-	Inlay, in-la' (pt. & pp. inlaid, in-lad'), vt. brith-addurno, brithosod
Inhospitable, in-hös'pî-tâ-bl, a. anllettygar, anngbroesawgar	Inlet, in'lët, n. ffrydle, adwy, myneüfa i. Sea-inlet, môr-gilfach, angorfa
Inhospitableness, in-hös'pî-tâ-bl-nës, a. anllettygarwch	Inly, in'li, a. mewnlol, tufewnol
Inhuman, in-hu'män, a. annynol, creulawn, dideimlad	Inmate, in'mat, n. llettywr, gwestai, cyttywr
Inhumane, in-hu-man', a. anhynaws, annhyner, annhirion, annyn-gar	Inmost, in'most, a. nesaf i mewn, dyfnaf
Inhumanity, in-hu-män'i-tî, n. creulondeb, cieidd-dra	Inn, in, n. tafarn, tafarn dy, ostl, lletty, gwestfa, gwestle. Inns of court, ysgoldai cyfreihwyr
Inhume, in-hu'mat, Inhume, in-hum', vt. claddu, daearu [wynebus	Innate, in-nat', a. cynenid, naturiol, mewnlol [adwy
Inimical, in-im'i-käl, a. gelynlol, gwrth-	Innavigable, in-näv'i-gä-bl, a. anforwy-
Inimitable, in-im'i-tâ-bl, a. anefelychadwy, digyffelyb, rhagorol	Inner, in'ür, a. tufewnol, nes i mewn
Iniquitous, in-ik'wî-tüs, a. drygionus, anghyfiawn, traws	Innermost, in'ür-most, a. nesaf i mewn
Iniquity, in-ik'wî-tî, n. drygioni, anwiredd, camwedd, anghyfiawnder, trosedd. To commit iniquity, troseddu	Innerve, in-nürv', vt. cryfäu
Initial, in-ish'äl, a. dechreuol, egwyddorol. Initial letters, dechreuolion	Innings, in'ingz, n. pl. tiroedd a en-nillwyd o'r mor [tywr
Initiate, in-ish'i-at, vt. egwyddori; derbyn i mewn; dechreu	Innkeeper, in'kip-ür, n. tafarnwr, gwest-
Initiation, in-ish-i-a'shün, n. cychwyniad, egwyddoriad, gosodiad mewn swydd [iadol	Innocence, in'o-sëns, n. diniweidrydd
Initiatory, in-ish'yä-tür-i, a. egwyddor-	Innocent, in'o-sënt, a. diniwed, gwirion, dieuog, glân, diddrwg, difai, pur: un diniwed; gwirionyn. Innocents' Day, Gwyl y Gwirioniaid
Inject, in-jëkt', vt. chwistrellu i, taflu i mewn [mewn	Innocuous, in-nök'u-üs, a. diniwed, diddrwg, diberygl
Injection, in-jëk'shün, n. chwistrelliad i	Innominate, in-nöm'i-nat, a. dienw
Injudicable, in-ju'di-kä-bl, a. anfarnadwy	Innovate, in'o-vat, v. newyddu, newid defod
Injudicial, in-ju-dish'äl, a. anghyfreithiol [ansynwyrol, annoeth	Innovation, in-o-va'shün, n. dygiad defod newydd i mewn, defod-newidiad
Injudicious, in-ju-dish'üs, a. difarn,	Innovator, in'o-va-tür, n. newyddiwr, newidiwr
	Innoxious, in-nök'shüs, a. diddrwg, diniwed [awgrym
	Innuendo, in-u-ën'do, n. lled-arwydd,

INS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Innumerable, ǐ-nu'mūr-ā-bl, a. aneirif, afrifed, dirif, dirifedi	Insatisfaction, ǐn-sāt-ǐs-fāk'shūn, n. anfoddlonrwydd
Innutritious, ǐn-u-trīsh'ūs, a. anfaethlawn	Insaturable, ǐn-sāt'shu-rā-bl, a. anlanadwy [cyflwyno
Inobservable, ǐn-ōb-zūr'vā-bl, a. anodadwy	Inscribe, ǐn-skrīb', vt. arysgrifenu;
Inoculate, ǐn-ōk'u-lat, vt. impio; llygad-impio, bywyllu; gosod y frêch wen	Inscription, ǐn-skrīp shūn, n. arysgrifen, craifft, argraff; cyflwyniad, argyflwyniad [iadwy, anchwiliadwy
Inoculation, ǐn-ōk-u-la'shūn, n. llygad-impiai; ffordd o rodidi y frêch wen	Inscrutable, ǐn-skrw'tā-bl, a. anolreïn-
Inodorous, ǐn-o'do-rūs, a. diarogl, ansawrus	Insculp, ǐn-skūlp', vt. cerfio, crifio, crifellu [crifelliad
Inoffensive, ǐn-ō-fēn'sīv, a. diniwed, diddrwg, didramgwydd	Insculpture, ǐn-skūlp'tshūr, n. cerfiad,
Inofficial, ǐn-ō-fīsh'āl, a. answyddol	Inseam, ǐn-sīm', vt. gwrym-wnio
Inofficious, ǐn-ō-fīsh'ūs, a. anmyrgar	Insect, ǐn'sēkt, n. trychbryfyn, trychfilyn; pl. trychfilod
Inopinate, ǐn-ōp'ī-nat, a. annysgwyliedig	Insection, ǐn-sēk'shūn, n. toriad i, trweh
Inopportune, ǐn-ōp'ōr-tun, a. anmhrydlawn, anamserol [thrymol	Insectivorous, ǐn-sēk-tīv'o-rūs, a. yn bwyta trychfilod
Inoppressive, ǐn-ō-prēs'īv, a. anor-	Insectologer, ǐn-sēk-tōl'o-jūr, n. darlun-iwr trychfilod
Inordinate, ǐn-ōr'dī-nat, a. anghyenes, afreolus, anweddol, gormodus. Inordinate desire, trachwant	Insecure, ǐn-sī-ku'r', a. anniogel, ansicr
Inorganic, ǐn-ōr-gān'īk, a. anermigol, annheiriannol, anghyfluniol, anardumig	Insecurity, ǐn-sī-ku'r'ī-tī, n. anniogelwch, perygl
Inoscuate, ǐn-ōs'ku-lat, v. cyfuno, uno, cysylltu [cysylltiad	Insensate, ǐn-sēn'sat, a. dideimlad, hurt
Inoseculation, ǐn-ōs-ku-la'shūn, a. cusan,	Insensibility, ǐn-sēn-sī-bīl'ī-tī, n. annheimladrwydd
Inquest, ǐng'kwēst, n. chwiliad, rheith-holiad, holiad. Coroner's inquest, trengholiad	Insensible, ǐn-sēn'sī-bl, a. annheimladwy, anweladwy, anamgyffredadwy â'r synwyrâu allanol; dideimlad
Inquietude, ǐn-kwī'ī-tud, n. anesmwythder, aflonyddwch	Insentient, ǐn-sēn'shēnt, a. disynwyr, dideimlad
Inquinat, ǐng'kwī-nat, vt. halogi, llygru, diwyno [llygiad	Inseparability, ǐn-sēp-ūr-ā-bīl'ī-tī, n. aumeilltuoldeb, anesgaraeth
Inquisition, ǐn-kwī-na'shūn, n. halogiad,	Inseparable, ǐn-sēp-ūr-ā-bl, a. anwahanadwy, anesgarol [mewn
Inquire, ǐn-kwī'r', v. ymofyn, holi, gofyn	Insert, ǐn-sūrt', vt. gosod neu ddodi i
Inquiry, ǐn-kwī'r'ī, n. ymofyniad, holiad	Insertion, ǐn-sūr'shūn, n. gosodiad i mewn; yr hyn a osodir i mewn
Inquisition, ǐn-kwī-zīsh'ūn, n. chwyliad, chwīl-lŷs [holgar	Inservient, ǐn-sūr'vī-ēnt, a. defnyddiol, gwasanaethgar, atebol i ddyben
Inquisitive, ǐn-kwīz'ī-tīv, a. ymofyn-gar,	Inshell, ǐn-shēl', vt. cuddio mewn cragen
Inquisitor, ǐn-kwīz'ī-tūr, n. chwiliedydd	Inside, ǐn-sīd', n. y tu mewn: a. mewnl
Inquisitorial, ǐn-kwīz'ī-tō'r'ī-āl, a. chwiliedyddaidd, chwīl-lysaidd	Insidious, ǐn-sīd'u-ūs, a. dichellgar, twylgar, bradwrus
Inrail, ǐn-ra'l', vt. amgledru, amgarfanu	Insidiousness, ǐn-sīd'u-ūs-nēs, n. twyll, dichell, bradusrwydd
Inroad, ǐn'rod, n. ymgyrch, rhuthrgyrch	Insight, ǐn'sīt, n. dwfn olygiad, cyfarwyddyd, golwg i'r tu mewn
Insalubrious, ǐn-sā-lu'brī-ūs, a. afiachus, afiach [iaethol	Insignia, ǐn-sīg'nī-ā, n. arwyddion o swyddogaeth neu anrhydedd
Insanable, ǐn-sān'ā-bl, a. anfeddygin-	Insignificance, ǐn-sīg-nīf'ī-kāns, n. ansylwedd, dibwysedd; anarwyddocâd
Insane, ǐn-san', a. gwallgofus, ynfyd, amhwyllog, gorphwyllus	Insignificant, ǐn-sīg-nīf'ī-kānt, a. disylwedd, diūwys, diystyr
Insanity, ǐn-sān'ī-tī, n. ynfydrwydd, gorphwyll, gwallgofrwydd	Insincere, ǐn-sīn-sī'r', a. anghywir, rhagrithiol, twyllodrus, gau
Insatiable, ǐn-sa'shī-ā-bl, Insatiate, ǐn-sa'shī-at, a. anniwalladwy, gorwancus, annigonol, diwala	

Insincerity, ın-sın-sēr'ı-tı, n. ffuant-
rwydd, rhagrith
Insinuant, ın-sın'u-ant, a. gwenieithol
Insinuate, ın-sın'u-at, v. truth-ymlusgo,
gwenieithio; lled-arwyddo, amneidio
Insinuation, ın-sın-u-a'shün, n. truth-
ymlusgiad, cyfrwys-grybwylliad, lled-
grybwylliad [merf
Insipid, ın-sıp'ıd, a. diflas, anmlasus,
Insipidity, ın-sı-pıd'ı-tı, n. diflasrwydd,
adflas, merfdra
Insipience, ın-sıp'yens, n. ffoledd, pen-
wendid, hurtrwydd
Insist, ın-sıst', vi. sefyll ar; haeru, honi;
dirgymhell, dal haer [rwydd
Insitiency, ın-sısh'en-sı, n. disyched-
Insition, ın-sısh'un, n. impiad
Insobriety, ın-so-bri'ı-tı, n. meddwod;
rhysedd [gar
Insociable, ın-so'shı-ā-bl, a. anghyfeill-
Insolate, ın'so-lat, vt. haul-sychu
Insolation, ın-so-la'shün, n. haul-
sychiad, dynoethiad i belydrau'r haul;
gordarawiad yr haul, neu glefyd a
achosir gan ei belydrau
Insolence, ın'so-lens, n. trahauser,
gorhyfder [falch
Insolent, ın'so-lent, a. haerllug, traws-
Insoluble, ın-söl'u-bl, a. annhoddadwy,
anhydawdd
Insolvency, ın-söl'ven-sı, n. methdaliad,
palldaliad, toredgiath
Insolvent, ın-söl'vent, n. methdalwr,
paldalwr: a. analluog i dalu, wedi
tori [iog
Insomniac, ın-söm'nı-üs, a. breuddwyd-
Insomuch, ın-so-mütsh', ad. yn gymaint
ag, gan, hyd oni, fel, nes, fel ag
Inspect, ın-spëkt', vt. edrych i mewn i,
golygu [olygiad, arolygiad
Inspection, ın-spëk'shün, n. goruch-
Inspector, ın-spëk'tür, n. arolygwr,
ynwelwr, goruchwiliwr
Insersion, ın-spür'shün, n. ardaenelliad
Insphere, ın-sfir', vt. gosod mewn rhod
Inspirable, ın-spir'ā-bl, a. anadladwy
Inspiration, ın-spi-ra'shün, n. anadliad;
ysbrydoliad, ysbrydoliaeth
Inspire, ın-spir', v. tynu yr anadl i
mewn, anadlu i; ysbrydoli
Inspirit, ın-spir'ıt, vt. bywiocâu, rhoi
ysbryd mewn un, calonogi, cefnogi
Inspissate, ın-spis'at, vt. tewychu, tewâu
Inspissation, ın-spi-sa'shün, n. tewych-
iad [weh, cyfnewidioldeb
Instability, ın-stā-bil'ı-tı, n. anwadal-

Instable, ın-sta'bl, a. anwastad, anwadal,
gwammal
Install, ın-stöl', vt. urddo, graddio;
gorseddu, rhoddi mewn meddiant
Installation, ın-stö-la'shün, Installment,
ın-stöl'mënt, n. urddiad, gorseddiad
Instance, ın'stäns, n. anghraifft, cynllun;
dymuniad, deisyfiad, taergais: v. son
am, rhoi cynllun
Instant, ın'stänt, n. cythrym, mynydyn,
amrantiad: a. taer; diattreg, ebrwydd.
The fifth instant, y pummed dydd o'r
mis presenol, y pummed cyfisol
Instantaneous, ın-stän-ta'nı-üs, a. cyth-
rymol, disyfyd, disymwth
Instantly, ın'stänt-lı, ad. yn daer, yn
ddyfal; mewn mynydyn, ymwng, yn
ddioed, yn ddiaros, toc
Instate, ın-stat', vt. gosod mewn rhyw
urdd neu sefyllfa, urddasu
Instaurate, ın-stö'rat, vt. adferi, adgy-
weirio, adnewyddu
Instauration, ın-stö-ra'shün, n. adferiad
Instead, ın-stëd', ad. yn lle, tros; cystal â
Instep, ın'stëp, n. gwar troed, arsang
Instigate, ın'sti-gat, vt. cynhyrfu, annog,
cymhell, annos
Instigation, ın-stı-ga'shün, n. cynhyrfiad
Instigator, ın'sti-ga-tür, n. cynhyrfwr,
annogwr, cymhellwr
Instil, ın-stıl', vt. defnyddu i mewn;
egwyddori
Instillation, ın-stı-la'shün, n. cyfraniad
addysg, egwyddoriad
Instinct, ın'stingkt, n. greddf, anian-
duedd: a. bywiog; cymhelledig
Instinctive, ın'stingk'tiv, a. greddfol,
anianol
Institute, ın'sti-tut, n. egwyddor, cyn-
ddeddf, deddf, cywraith; gosodiad;
cymdeithas, celfyddfa: vt. gosod,
sefydlu; addysgu
Institution, ın-stı-tu'shün, n. gosodiad,
sefydliad; addysgiad; celfyddfa
Instruct, ın-strükt', vt. addysgu, cyfar-
wyddo, dysgu, hyfforddi
Instruction, ın-strük'shün, n. addysg,
hyfforddiad, cyfarwyddiad; dysg. Ju-
venile instruction, mabinogi
Instructive, ın-strük'tiv, a. athrawaidd,
addysgiadol, dysgedigol
Instructor, ın-strük'tür, n. dysgawdwr,
athraw, cyfarwyddwr, dysgedydd
Instructress, ın-strük'tres, n. athrawes
Instrument, ın'strw-mënt, n. offeryn,
peiriant, trecyn; ysgrifen, gweithred

INT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;
Instrumental, in-strw-mēn'tāl, a. offer- ynol, defnyddiol	Intelligencer, in-tēl'ī-jēn-sūr, n. new- yddiwr
Instrumentality, in-strw-mēn-tāl'ī-tī, n. offerynoldeb	Intelligent, in-tēl'ī-jēnt, a. deallgar, synwryol, deallus, gwybodus
Insuavity, in-swāv'ī-tī, n. ansirioldeb	Intelligible, in-tēl'ī-jī-bl, a. dealladwy, hawdd ei ddeall
Insubjection, in-sūb-jēk'shūn, n. annar- ostyngiad [ymostyngiad]	Intemperament, in-tēm'pūr-ā-mēnt, n. anhymmer, ansawdd drwg
Insubmission, in-sūb-mīsh'ūn, n. an-	Intemperance, in-tēm'pūr-āns, n. an- hymmer; annghymedroldeb, an- hymmerusedd; meddwdod
Insubordinate, in-sūb-ōr-dī-nat, a. af- reolus, terfysglyd	Intemperate, in-tēm'pūr-at, a. an- hymmerus; annghymedrol
Insubordination, in-sūb-ōr-dī-na'shūn, n. afreoledd, terfysg [efadwy]	Intemperature, in-tēm'pūr-a-tshūr, n. anhymmerusedd
Insufferable, in-sūf'ūr-ā-bl, a. anniodd-	Intenable, in-tēn'ā-bl, a. annaliadwy
Insufficiency, in-sū-fīsh'ēn-sī, n. an- nigonedd; anallu [anaddas]	Intend, in-tēnd', v. meddwl, bwriadu, amcaru, bod ar fedr
Insufficient, in-sū-fīsh'ēnt, a. annigonol,	Intendancy, in-tēn'dān-sī, n. golygiaeth, golygiad [uchwyliwr]
Insufflation, in-sū-fla'shūn, n. anadliad ar	Intendant, in-tēn'dānt, n. golygwr, gor-
Insular, in'su-lūr, a. ynysol; ynysog	Intendment, in-tēnd'mēnt, n. bwriad, gwirfeddwl, dyben
Insulate, in'su-lat, vt. ynysu, neillduo, dydoli	Intenerate, in-tēn'ūr-at, vt. meddalu, tyneru
Insult, in'sūlt, n. sarād, dirmyg, traha	Intense, in-tēns', a. angerddol, tanbaid, terwyn, tramawr, tradwys, dwys
Insult, in-sūlt', vt. dirmygu, anmharchu, anfrio [gwatwarus]	Intenseness, in-tēns'nēs, Intensity, in- tēn'sī-tī, n. tanbeidrwydd, yngder, angerddolder; dirfawredd
Insulting, in-sūl'tīng, a. diystyryllyd,	Intensive, in-tēn'siv, a. dwys-ddyfal, llawn gofal
Insuperable, in-su'pūr-ā-bl, a. anorch- fygol [anortodedd]	Intent, in-tēnt', a. â'i fryd, llwyrfrydig, tra-dyfal: n. bwriad, amcan, bryd, medr; meddwl; ystyr; dyben; golwg
Insuperableness, in-su'pūr-ā-bl-nēs, n.	Intention, in-tēn'shūn, n. amcan, bryd, bwriad, cyngyd [bwriadol]
Insupportable, in-sū-pō'r'tā-bl, a. an- oddefadwy [attaliol]	Intentional, in-tēn'shūn-āl, a. amcanol,
Insuppressible, in-sū-prēs'ī-bl, a. an-	Intentive, in-tēn'tiv, a. bwriadlawn, dyfal
Insurance, in-shw'r'āns, n. diogeliad, digollediad. Insurance-office, diogel- fa, digolledfa	Intentively, in-tēn'tiv-lī, Intently, in- tēnt'lī, ad. yn dra-dyfal, o lwyrfryd calon, yn wresog [dyfalwch]
Insure, in-shw'r', v. diogelu, digolledu	Intentness, in-tēnt'nēs, n. diwydrwydd,
Insurgent, in-sūr'jēnt, n. terfysgwr	Inter, in-tūr', vt. claddu, daearu
Insurmountable, in-sūr-mūw'n'tā-bl, a. anorchfygadwy	Inter-, px. rhwng; cy-, cyd-
Insurrection, in-sū-rēk'shūn, n. terfysg, gwrthgodiad	Intercalary, in-tūr-kā-lūr-ī, a. ymsang- awl. Intercalary days, dyddiau ym- sang, y gorymddwyn. Intercalary stanza, y gair cyrch, ymsang mewn cerdd
Intactable, in-tāk'tā-bl, a. annheimladwy	Intercalate, in-tūr-kā-lat, vt. doddi i mewn
Intaglio, in-tāl'yo, n. careg geu-gerfiedig	Intercalation, in-tūr-kā-la'shūn, n. go- sodiad y gorymddwyn
Intangible, in-tān'jī-bl, a. digyffyrddadwy	Intercede, in-tūr-sid', vi. myned rhwng; cyfryngu; eiriol [edigol]
Intastable, in-ta'stā-bl, a. anarchwaeth- adwy	Intercedent, in-tūr-sī'dēnt, a. cyfryng-
Integer, in'tī-jūr, n. cyfanrif, sym	
Integral, in'tī-grāl, a. cyfan, cyflawn	
Integrity, in-tēg'rī-tī, n. uniondeb, cy- wirdeb [croenyn, pilen]	
Integument, in-tēg'u-mēnt, n. croen.	
Intellect, in'tē-lēkt, n. deall, dealltwr- iaeth; synwyr	
Intellective, in-tē-lēk'tiv, Intellectual, in-tē-lēk'tshu-āl, a. deallawl, deallawl, dealledigol	
Intelligence, in-tēl'ī-jēns, n. dealltwr- iaeth, gwybodaeth; hysbysrwydd, hanes	

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, THIS; j = dzh. INT

- Intercept, ʔn-tŭr-sĕpt', vt. rhwystro, attal, rhagod, lluddias, rhagddal
Interception, ʔn-tŭr-sĕp'shŭn, n. rhagod, rhagddaliad [dod, eirioliaeth
Intercession, ʔn-tŭr-sĕsh'ŭn, n. cyfryng-
Intercessor, ʔn-tŭr-sĕs'ŭr, n. cyfryngwr, eiriolwr, eiriolydd
Interchain, ʔn-tŭr-tshan', vt. cydgadwyno
Interchange, ʔn-tŭr-tshanj', vt. cydnewid, cydgyfnewid [iad
Interchange, ʔn-tŭr-tshanj, n. cydnewid-
Interchangeable, ʔn-tŭr-tshan'jā-bl, a. cydgyfnewidiol
Interchangement, ʔn-tŭr-tshanj'mĕnt, n. cydgyfnewidiad [rhwng
Intercedent, ʔn-tŭr'sĭ-dĕnt, a. yn dyfod
Intercipient, ʔn-tŭr-sĭp'yĕnt, a. lluddiawl, rhagodawl: n. rhwystr
Interclude, ʔn-tŭr-klud', vt. cau allan, lluddias
Intercolumniation, ʔn-tŭr-ko-lŭm-nĭ-a'shŭn, n. cyfwng colofnau
Intercommon, ʔn-tŭr-kŏm'ŭn, v. cydfwyt; cydbori
Intercommunicate, ʔn-tŭr-kŭ-mu'nĭ-kat, vi. cydgyfranogi, cydgyfrinach
Intercommunity, ʔn-tŭr-kŭ-mu'nĭ-tĭ, n. cydfeddiant, cydgyfranogiad
Intercostal, ʔn-tŭr-kŏs'tāl, a. rhwng yr asenau
Intercourse, ʔn-tŭr-kŏ's, n. rhyddrediad; cydfasgnach; cyweithas; cydgyfeillach
Intercure, ʔn-tŭr-kŭr', vi. dyfod rhwng; dygwyddo
Intercurrence, ʔn-tŭr-kŭr'ĕns, n. dyfodfa rhwng, dygwyddiad rhwng
Interdict, ʔn-tŭr-dĭkt', vt. gwahardd, cyhoeddwhardd; dwys-warafun; esgymuno [grif
Interdict, ʔn-tŭr-dĭkt, n. gwahardd ys-
Interdiction, ʔn-tŭr-dĭk'shŭn, n. gwaharddiad
Interest, ʔn-tŭr-ĕst, n. budd, cyfles, lles, elw; rhan, hawl, braint; llog, ocræth: vt. bod mewn gofal; dwyn dan ofal, peri gofal, cynhyrfu. Compound interest, arlog, adlog. To take an interest in, gofalu am, ymdrafferthu yn nghylch
Interested, ʔn-tŭr-ĕs-tĕd, a. cyfranog
Interesting, ʔn-tŭr-ĕs'tĭng, a. pwysfawr, tadwys, dyddorol
Interfere, ʔn-tŭr-fĭr', vi. cyfryngu, ymyru, ymhel
Interference, ʔn-tŭr-fĭr'ĕns, n. cyfryngiad; ymyraeth
Interfluent, ʔn-tŭr'flu-ĕnt, Interfluous, ʔn-tŭr'flu-ŭs, a. yn llifo rhwng
Interfulgent, ʔn-tŭr-fŭl'jĕnt, a. yn tywynu rhwng [rhwng
Interfused, ʔn-tŭr-fuzd', a. tywalltedig
Interim, ʔn-tŭr-ĭm, n. cyfamser, cyfrwng
Interior, ʔn-tĭ'r'ĭ-ŭr, a. tufewnol, nesaf i mewn: n. perfedd wlad, canol gwlad
Interjacent, ʔn-tŭr-jā'sĕnt, a. yn gorwedd rhwng, rhyngorweddol, cyfryngol
Interject, ʔn-tŭr-jĕkt', v. tafodi; taflu rhwng
Interjection, ʔn-tŭr-jĕk'shŭn, n. tafodiad, cyfryngdaf; cyfryngair, cyfryngiad, ebychiad, ebychair
Interjive, ʔn-tŭr-jĕk'tĭv, a. taflodawl
Interjoin, ʔn-tŭr-jŏin', vt. cydgysylltu
Interknowledge, ʔn-tŭr-nŏl'ĕj, n. cydwybodaeth [cyfresu
Interlace, ʔn-tŭr-las', vt. cymhlethu;
Interlapse, ʔn-tŭr-lāps, n. cyfamser, yspaid rhwng dau bryd
Interlard, ʔn-tŭr-lārd', vt. brasfysgu, brasfritho
Interleave, ʔn-tŭr-lĭv', vt. gosod dail gwynion rhwng y rhai argraffedig, rhyng-ddalenu, rhyng-ddeilio
Interline, ʔn-tŭr-lĭn', vt. rhyng-linellu
Interlinear, ʔn-tŭr-lĭn'yŭr, a. rhynglinello
Interlineation, ʔn-tŭr-lĭn-ĭ-a'shŭn, n. rhynglinelliad
Interlink, ʔn-tŭr-lĭngk', vt. cydgadwyno
Interlocution, ʔn-tŭr-lo-ku'shŭn, n. cydsiarad [chwedleuwr
Interlocutor, ʔn-tŭr-lŏk'u-tŭr, n. cyd-
Interlocutory, ʔn-tŭr-lŏk'u-tŭr-ĭ, a. cydymatebol [mewn, rhyngymyru
Interlope, ʔn-tŭr-lop', vi. ynwthio i
Interloper, ʔn-tŭr-lo'pŭr, n. rhyngymyrwr, gormesfasgnachwr
Interlucent, ʔn-tŭr-lu'sĕnt, a. yn tywynu rhwng
Interlude, ʔn-tŭr-lud, n. coeg-chwarae
Interlunar, ʔn-tŭr-lu'nŭr, a. rhwng yr hen leuad a'r newydd
Intermarry, ʔn-tŭr-mār'ĭ, vi. cydbriodi, priodi yn mysg eu gilydd
Intermeddle, ʔn-tŭr-mĕd'l, v. ymyru, ymhel [rhodreswr
Intermeddler, ʔn-tŭr-mĕd'lŭr, n. ymyrwr,
Intermedial, ʔn-tŭr-mĭ'dĭ-āl, Intermediate, ʔn-tŭr-mĭ'dĭ-at, a. cyfryngol, cyfryngedig, cyfryngaid
Intermedium, ʔn-tŭr-mĭ'dĭ-ŭm, n. cyfrwng, cyfwng

INT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Interment, ĩn-tūr'mēnt, n.	claddigaeth, daeariad
Intermication, ĩn-tūr-mī-ka'shūn, n.	tywyniad rhwng
Intermigration, ĩn-tūr-mī-gra'shūn, n.	newydiad trigfan
Interminable, ĩn-tūr-mī-nā-bl, Interminate, ĩn-tūr'mī-nat, a.	diderfyn
Intermingle, ĩn-tūr-mīng'gl, v.	cydgy-mysgu, cymysgu
Intermission, ĩn-tūr-mīsh'ūn, n.	dyspaid, paid, hamdden, gorphwysiad, seibiant
Intermit, ĩn-tūr-mīt', v.	dyspeidio, peidio
Intermittent, ĩn-tūr-mīt'ēnt, a.	dyspeidiol
Intermix, ĩn-tūr-mīks', v.	cymysgu, cydgy-mysgu
Intermixture, ĩn-tūr-mīks'tshūr, n.	cymysgedd [fynyddoedd
Intermontane, ĩn-tūr-mōn'tan, a.	rhyng-
Intermural, ĩn-tūr-mu'r'āl, a.	rhwng dau fur [canolbarthol
Internal, ĩn-tūr'nāl, a.	mewnol, tufewnol,
International, ĩn-tūr-nāsh'ūn-āl, a.	rhwng wahanol wledydd
Interneicne, ĩn-tūr-nī'sin, a.	marwol, angeuol, dinystriol
Internecion, ĩn-tūr-nī'shūn, n.	cyflafan, galanas [rwng-genad
Internuncio, ĩn-tūr-nūn'shī-o, n.	cyf-
Interpellation, ĩn-tūr-pē-lā'shūn, n.	gwysiad, galwad [ddadlu
Interplead, ĩn-tūr-plīd', vi.	dadlu, rhyng-
Interpolate, ĩn-tūr-po-lat, vt.	ffugddodi, chwangu yn lladrateidd mewn llyfr neu ysgrifen, llygru
Interpolation, ĩn-tūr-po-lā'shūn, n.	gawchwanegiad, llygriad
Interpolator, ĩn-tūr-po-la-tūr, n.	ffug-gy-mysgwr, newidiwr ystyr, llygrwr llyfrau
Interposal, ĩn-tūr-po-zāl, Interposition, ĩn-tūr-po-zīsh'ūn, n.	cyfryngiad, cyfryngdod; cyfrwng
Interpose, ĩn-tūr-poz', v.	myned rhwng, cyfryngu [cyfieithu
Interpret, ĩn-tūr'prēt, vt.	dehongli;
Interpretation, ĩn-tūr-prī-tā'shūn, n.	dehongliad
Interpreter, ĩn-tūr'prēt-ūr, n.	dehonglwr; cyfieithydd
Interpunction, ĩn-tūr-pūngk'shūn, n.	rhyngnodiad, gwahannodiad
Interregnum, ĩn-tūr-rēg'nūm, Interreign, ĩn-tūr-ran, n.	y cyfrwng rhwng dau frenin [deyrn
Interrex, ĩn-tūr-rēks, n.	rhaglaw, rhyng-
Interrogate, ĩn-tēr'o-gat, v.	holi, gofyn
Interrogation, ĩn-tēr-o-gā'shūn, n.	holiad, holedigaeth, gofyniad. Note of interrogation, gofynnod (?)
Interrogative, ĩn-tūr-rōg'ā-tīv, a.	holiadol, holedigol: n. gofyniad, gair holiadol, megys pwy, pa, ai, a, onid
Interrogator, ĩn-tēr'o-ga-tūr, n.	holwr, ymofynydd, gofynwr
Interrogatory, ĩn-tūr-rōg'ā-tūr-ī, a.	holiadol: n. gofyniad, holiad
Interrupt, ĩn-tūr-rūpt', vt.	rhwystr, godori, attal, lluddio
Interruption, ĩn-tūr-rūp'shūn, n.	rhwystr, aflonyddiad [grifenu
Interscribe, ĩn-tūr-skrib', vt.	rhyngys-
Intersecant, ĩn-tūr-sī'kānt, a.	cynghroes
Intersect, ĩn-tūr-sēkt', v.	cynghroesi, croesi eu gilydd
Intersection, ĩn-tūr-sēk'shūn, n.	cyngghroesiad, croesdoriad, ymgroesiad
Interseminate, ĩn-tūr-sēm'ī-nat, vt.	hau yn mysg
Intersert, ĩn-tūr-sūrt', vt.	gosod neu ddodi rhwng, rhwngosod
Intersertion, ĩn-tūr-sūr'shūn, n.	rhwng-osodiad, rhyngddodiad
Intersperse, ĩn-tūr-spūrs', vt.	gwasgaru yma thraw, rhyngwasgaru
Interspersion, ĩn-tūr-spūr'shūn, n.	mysgwasgariad, rhyngwasgariad
Interstellar, ĩn-tūr-stēl'ūr, a.	rhwng y ser
Interstice, ĩn-tūr'stīs, n.	cyfrwng, cyfwng
Intertexture, ĩn-tūr-tēks'tshūr, n.	cy-mhlethiad, cydwead
Intertwine, ĩn-tūr-twin', v.	cymhlethu
Interval, ĩn-tūr-vāl, n.	cyfrwng, cyfwng, cyfwlch, bwlch, adwy; hamdden, seibiant [fod rhwng
Intervene, ĩn-tūr-vīn', vi.	cyfryngu, dy-
Intervention, ĩn-tūr-vēn'shūn, n.	cyfryngiad
Intervert, ĩn-tūr-vūrt', vt.	gwydröi, tro
Interview, ĩn-tūr-vu, n.	cyfrwch, ymgylfarfod, cydymweliad
Intervolve, ĩn-tūr-vōlv', vt.	cyd-ddyrusu
Interweave, ĩn-tūr-wīv', vt.	cymhlethu, cydweu
Intestacy, ĩn-tēs'tā-sī, n.	annghymynedd
Intestate, ĩn-tēs'tat, a.	heb ewyllys, diewyllys, digymyn [coluddol
Intestinal, ĩn-tēs'tī-nāl, a.	perfeddol;
Intestine, ĩn-tēs'tīn, a.	tufewnol, cartrefol. Intestines, ymysgaroedd, perfedd, coluddion
Inthral, ĩn-thrōl', vt.	caethiwo, caethu, gorthrymu

Inthralment, in-thrôl'mënt, n. caethiwed, caethfyd [seddu	Intro-, px. i mewn
Inthron, in-thron', vt. dyrchafu, gor-	Introduce, in-tro-dus', vt. arwain i mewn, rhagarwain; rhwngosod
Intimacy, in'ti-ma-si, n. cyfeillach, cydnabyddiaeth	Introduction, in-tro-dük'shün, n. arweiniad i mewn; rhwngosodiad; rhagymadrodd, rhagdraith, rhaglith
Intimate, in'ti-mat, a. cyfeillgar, anwyl, agos : vt. yngan, arwyddo : n. cyfaill cyfeillachwr [crybwylliad	Introductive, in-tro-dük'tiv, a. arweiniol; rhaglithol [iad i mewn
Intimation, in-ti-ma'shün, n. ynganiad	Introggression, in-tro-grësh'ün, n. dyfod-
Intimidate, in-tim'i-dat, vt. digaloni, peru ofn, brawychu [ychiad	Intromission, in-tro-mish'ün, n. anfouiad i mewn, gollyngiad i mewn
Intimidation, in-tim-i-da'shün, n. braw-	Intromit, in-tro-mit', vt. gollwng i mewn
Intitle, in-ti'tl, Intitule, in-ti'tul, vt. enwi, rhoddi hawl. Intituled, a elwir, a enwir	Introspect, in-tro-spëkt', vt. edrych i mewn
Into, in'tw, pr. i, i mewn i [adwy	Intrude, in-trw'd', v. ymwthio i mewn; trais-ruthro; gormesu ar; ymyru
Intolerable, in-töl'ür-ä-bl, a. anoddef-	Intruder, in-trw'dür, n. traws-ymwthiwr
Intolerance, in-töl'ür-äns, n. annghydddygiad, anoddefgarwch	Intrusion, in-trw'zhün, n. ymwthiad, traws-ymwthiad, gormesiad; trawsfeddianniad
Intolerant, in-töl'ür-änt, a. anoddefgar, annghyddoddef [seiniadaeth	Intrusive, in-trw'siv, a. traws-ymwthiol
Intonation, in-to-na'shün, n. seiniad;	Intrust, in-trüst', vt. ymddried, gosod dan ofal
Intort, in-tört', vt. dirdroi, plethu	Intuition, in-tu-ish'ün, n. canfodiad trwyadl, treiddiad meddwl
Intoxicate, in-tök'si-kat, vt. meddwi, brwysgo [meddwod	Intuitive, it-tu'i-tiv, a. yn gwybod ar unwaith, yn amgyffred heb resymu, meddy]graff [dymchwyydd
Intoxication, in-tök-si-ka'shün, n.	Intumescence, in-tu-mës'ëns, n. chwydd,
Intractable, in-träk'tä-bl, a. anhywaith, anhydrin, cyndyn, afreolus	Inturgescence, in-tür-jës'ëns, n. chwyddiad, dargodiad
Intractableness, in-träk'tä-bl-nës, n. cyndynrwydd [yddwch	Inumbate, in-üm'brat, vt. gorchuddio â chysgodion, cysgodi
Intranquillity, in-trän-kw'il'i-ti, n. aflon-	Inunction, in-üngk'shün, n. eneinniad
Intransitive, in-trän-si-tiv, a. didrosiad, ansymudol. Intransive verb, perwyddiad rhydd, perwyddiad canolig, berf ganolig	Inundate, in-ün'dat, vt. llifeirio â dwfr, gorlifo, rhyferthwyo
Intranslatable, in-trän-sla'tä-bl, a. annghyfieithadwy	Inundation, in-ün-da'shün, n. llifddwfr, llifeiriant, llif [igeiddrwydd
Intransmutable, in-träns-mu'tä-bl, a. annewidiadwy [tyru	Inurbanity, in-ür-bän'i-ti, a. anfonedd-
Intreasure, in-trëzh'ür, vt. trysori, pen-	Inure, in-u'r', vt. cynefino, arferu
Intrench, in-trëntsh', v. amgloddio, amgaeru; gormesu, cyfyngu	Inurement, in-u'r'mënt, n. cynefindra
Intrenchment, in-trëntsh'mënt, n. amglawdd, angaer [hy, hyf, dewr	Inurn, in-ürn', vt. claddu, daearu
Intrepid, in-trëp'id, a. gwrol, diofn, ëon,	Inustion, in-üs'tshün, n. nodiad â than, llosgnodiad
Intrepidity, in-tri-pid'i-ti, n. gwrolder, dewrder, dewredd, glewder, eofnder	Inutile, in-u'til, a. diddefnydd, aflesol, diles, annefnyddiol [afles
Intricity, in'tri-ka-si, n. dyrswch, astruci [astrus	Inutility, in-u-til'i-ti, n. anfuddioldeb,
Intricate, in'tri-kat, a. dyrys, rhwystrus,	Invade, in-vad', vt. rhuthro i, ymosod ar, cychruthro, trais-ruthro, rhuthro
Intrigue, in-trig', n. cudd-neges; dichellwaith; nwyf-gyfrinach, nwyf-neges : vt. cudd-negeseua	Invalescence, in-vä-lës'ëns, n. iechyd, cryfder, nerth
Intrinsic, in-trin'sik, Intrinsical, in-trin'si-käl, a. priodol, hanfodol, gwirberthynol	Invalid, in-väl'id, a. gwan, dirym, dinerth
	Invalid, in-vä-lid', n. methfilwr; un claf
	Invalidate, in-väl'i-dat, vt. gwanâu; dirymu [anallu
	Invalidity, in-vä-lid'i-ti, n. dirymedd;

IRE	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rine, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṡ=too, tṡk=took;
Invaluable, ĩn-vāl'u-ā-bl,	a. uwchlaw gwerth, tragwerthfawr, anhywerth
Invariable, ĩn-vēr'ī-ā-bl,	a. digyfnewid, annghyfnewidiol [ymosodiad
Invasion, ĩn-vā'zhūn,	n. rhuthrgyrch, rhuthrol
Invasive, ĩn-vā'siv,	a. trais-ruthrol, rhuthrol
Invective, ĩn-vĕk'tiv,	n. duchan, gogan-air, enllibiaeth: a. goganus, enllibus, sen-gar [goganu
Inveigh, ĩn-vā',	vi. difriō, cablu, senu, Inveigle, ĩn-vī'gl,
vt. twyllo, lithio, hudo, denu	
Inveiglement, ĩn-vī'gl-mĕnt,	n. hudoliaeth, twylliad, deniad
Invendible, ĩn-vĕn'dī-bl,	a. anwerthadwy
Invent, ĩn-vĕnt',	vt. dyfeisio, dychymygu
Invention, ĩn-vĕn'shūn,	n. dyfais, darfelyddiad; dychymyg
Inventive, ĩn-vĕn'tiv,	a. dyfeisgar; ystrywgar
Inventor, ĩn-vĕn'tūr	n. dyfeisiwr, darfelyddwr, awdwr; lluniwr, dychymygwr
Inventory, ĩn'vĕn-tūr-ī,	n. llechres o enwau da a dodrefn; dodrefnres
Inverse, ĩn-vūr's,	a. gwrthdroedig, gwrthgyfatebol
Inversion, ĩn-vūr'shūn,	n. gwrthdroad
Invert, ĩn-vūr't,	vt. gwrthdroi; traws-ddodi
Invest, ĩn-vĕst',	vt. gwisgo, urddo; gosod mewn meddiant; amgāu, gwar-chae [adwy
Investigate, ĩn-vĕs'tī-gā-bl,	a. olreini-
Investigate, ĩn-vĕs'tī-gat,	vt. olrain, chwilio allan [reiniad
Investigation, ĩn-vĕs-tī-gā'shūn,	n. ol-
Investiture, ĩn-vĕs'tī-tshu'r,	n. rhoddiad meddiant; urddosodiad, urddwisiad, urddasiad
Investive, ĩn-vĕs'tiv,	a. cylchynol, amgylchol; gwisgiadol
Investment, ĩn-vĕst'mĕnt,	n. gwisgad; urddiad; rhoddiad meddiant; gwar-chaead
Inveteracy, ĩn-vĕt'ūr-a-sī,	n. canlid, cyndynrwydd, hir barād
Inveterate, ĩn-vĕt'ūr-at,	a. hĕn, sefydlog, gwrthnysig [gyndynrwydd
Inveterateness, ĩn-vĕt'ūr-at-nĕs,	n. hĕn
Inveteration, ĩn-vĕt'ūr-ra'shūn,	n. canlidiad [atgas
Invidious, ĩn-vid'yūs,	a. cenfigenus;
Invidiousness, ĩn-vid'yūs-nĕs,	n. cenfigen
Invigorate, ĩn-vig'o-rat,	vt. cryfāu, bywioli, arialu, nerthi
Invincible, ĩn-vīn'sī-bl,	a. anorchfygol, anorchfygadwy, anorfodadwy, anorfod
Inviolable, ĩn-vī'o-lā-bl,	a. annhoradwy; anhalogadwy
Inviolate, ĩn-vī'o-lat,	a. dihalog; an-nhoredig [ddwbio
Inviscate, ĩn-vīs'kat,	vt. dwbio; ym-
Invisibility, ĩn-vīz-ī-bl'ī-tī,	n. anweled-igrwydd
Invisible, ĩn-vīz'ī-bl,	n. anweledig, anweladwy, anhywel. Invisible green, du-wyrdd
Invitation, ĩn-vī-tā'shūn,	n. gwahoddiad, galwad; deniad
Invite, ĩn-vit',	v. gwahodd, galw; denu
Invoke, ĩn'vo-kat,	vt. galw ar, gweddio ar, ymbil [deisyfiad
Invocation, ĩn-vo-kā'shūn,	n. galwad ar,
Invoice, ĩn'vōis,	n. llwyth-restr, llwythlechres, cofrestr o lwyth llong
Invoke, ĩn-vok',	vt. galw ar, ymoralw, ymbil
Involuntarily, ĩn-vōl'ūn-tūr-ī-lī,	ad. o anfodd [anewyllysgar
Involuntary, ĩn-vōl'ūn-tūr-ī,	a. anfoddus,
Involution, ĩn-vo-lū'shūn,	n. cymhlygiad, dyblygiad, cymhlethiad
Involve, ĩn-vōlv',	vt. dyrysu, cymysgu, cymhlethu; maglu; cynwys. Involved, mewn dyled
Invulnerable, ĩn-vūl'nūr-ā-bl,	a. anhyglwyf, anarcholladwy, anhywan
Inward, ĩn'wūrd,	Inwardly, ĩn'wūrd-lī,
Inwards, ĩn'wūrdz,	ad. o'r tu mewn, o fewn, oddifewn; yn y galon
Inward, ĩn'wūrd,	a. mewinol, tufewnol
Inwards, ĩn'wūrdz,	n.pl.coluddion, perffedd
Inweave, ĩn-wīv',	vt. cymysg-wau, cyfrododdu, gwau i mewn
Inwood, ĩn-wūd',	vt. cuddio mewn coed-wig
Inwreath, ĩn-rīth',	vt. amdorchi
Inwrought, ĩn-rōt',	a. addurnedig ā gwaith
Ionic, i-ōn'ik,	a. dull mewn adeiladaeth, Ioniaidd
Iota, i-o'tā,	n. iot, mymryn, tipyn
Iotacismus, i-o-tā-sīs'mūs,	n. gwall yn y peiriannau ymadrodd
Ipecacuanha, ip-ī-kāk-u-ān'ā,	n. gwreiddyn cyfobgair
Ir, px.—In	
Irascible, i-rās'ī-bl,	a. hyddig, digiadwy, cyffrōadwy, annghymodol, gwaedwylt
Ire, i'r,	n. dig, digder, digllonedd, bār, llid, lliidiogrwydd, gwyth

Ireful, i'r'fwl, a. digllawn, llidiog, ffyrnig, gwythig, gwythol, gwythog	Irregulate, ĩ-rĕg'u-lat, vt. annhrefnu
Ireland, i'r'länd, n. Ywerddon, Iwerddon	Irrelative, ĩ-rĕl'a-tĭv, a. diberthynas
Irenical, i-rĕn'ĩ-käl, a. heddychol, tangnefeddus [enfys	Irrelevant, ĩ-rĕl'ĩ-vănt, a. annherthynol
Iridescent, ĩr-ĩ-dĕs'ĕnt, a. lliwiog fel yr	Irreligion, ĩr-ĩ-lĭj'ün, n. annghrefydd,
Iris, i'r'is, n. yr enfys, bwa y gwlaw; elestr. Stinking iris, llyisiau yr hychgryg	annuwiaeth, annuwioldeb
Irish, i'r'ish, a. Gwyddelig: n. pl. y Gwyddelod. Irish language, Gwyddeleg	Irreligious, ĩr-ĩ-lĭj'üs, a. annghrefyddol
Irishman, i'r'ish-män, n. Gwyddyl, Gwyddel	Irremeable, ĩ-rĭ-mĭ-ä-bl, a. annychweladwy, diadlam
Irk, ũrk, vt. dygn-flino, blino, gofidio	Irremediable, ĩr-ĩ-mĭ'dĭ-ä-bl, a. anfeddigimiaethol, anfeddygol, diymwared, anwelladwy [adwy
Irksome, ũrk'süm, a. blinderus, gofidus	Irremissible, ĩr-ĩ-mĭs'ĩ-bl, a. anfaddeu-
Iron, i'ürn, n. haiarn: a. haiarnaidd: vt. haiarnu; llyfnâu. Iron-clad, arfog, llurygog. Iron-mould, ystaen melyn mewn lliain. Iron-sick, haiarn-glaf, pan fo llong yn gollwng dwfr am fod yr hoelion a'r haiarn wedi rhydu a darfod. Iron-work, gwaith haiarn	Irremovable, ĩr-ĩ-mw'vā-bl, a. ansymudadwy [obrwadwy
Ironical, i-rön'ĩ-käl, a. gwawdieithiol, gwatwarus	Irremunerable, ĩr-ĩ-mu'nür-ä-bl, a. an-
Ironmonger, i'ürn-müng-gür, n. haiarnwerthwr, haiarnwr, heiernydd	Irreparable, ĩ-rĕp'ür-ä-bl, a. anadgyweiriadwy, anwelladwy
Ironmongery, i-ürn-müng'gür-ĩ, n. nwyddau haiarn [iaith	Irrepealable, ĩr-ĩ-pĭ'lā-bl, a. anniddymadwy [adwy
Irony, i'r'ün-ĩ, n. gogan-wawd, gwawd-	Irrepleviable, ĩr-ĩ-plĕv'yā-bl, a. anadfer-
Irony, i'ürn-ĩ, a. haiarnllyd; caled	Irprehensible, ĩ-rĕp-rĭ-hĕn'si-bl, a. difeius, diargyhoedd, difai
Irradiance, ĩ-ra'dĭ-ăns, n. pelydredd, llewyrch, dyscleirdeb, claeuder	Irrepressible, ĩr-ĩ-prĕs'ĩ-bl, a. anattaliol, anattaladwy [diwarth
Irradiate, ĩ-ra'dĭ-at, vt. pelydru, goleuo, dysgleirio	Irreproachable, ĩr-ĩ-pro'tshā-bl, a. difeif,
Irradiation, ĩ-ra-dĭ-a'shün, n. dyscleiriad, goleuad, pelydiad	Irreprovable, ĩr-ĩ-prw'vā-bl, a. difai, anhyfai [wrthwynebedd
Irrational, ĩ-răsh'ün-ăl, a. direswm, amhwylllog, afresymol	Irresistibility, ĩr-ĩ-zĭs-tĭ-bĭl'ĩ-tĭ, n. an-
Irrationality, ĩ-răsh-ün-ăl'ĩ-tĭ, n. afresymoldeb, gwallbwyll	Irresistible, ĩr-ĩ-zĭs'tĭ-bl, a. anwrthwynebol
Irreclaimable, ĩr-ĩ-klā'mā-bl, a. anniwygiadwy	Irresoluble, ĩ-rĕz'o-lu-bl, a. anhydawdd
Irreconcilable, ĩr-ĩ-kön-sĭ'lā-bl, a. anghymodadwy, anghymodlawn	Irresolute, ĩ-rĕz'o-lut, a. diymroad, anwadal, gwan-galon
Irrecoverable, ĩr-ĩ-küv'ür-ä-bl, a. anadferadwy, cyfrgolledig, anwelladwy, diadfer [tyngadwy	Irresolution, ĩ-rĕz-o-lu'shün, n. gwan-galondid, anwadalwch, annewredd
Irreducible, ĩr-ĩ-du'si-bl, a. annaros-	Irretrievable, ĩr-ĩ-trĭ'vā-bl, a. anadferadwy [anfri
Irrefragable, ĩ-rĕf'rā-gā-bl, a. annhoradwy, anwrthwynebadwy, diymwad	Irreverence, ĩ-rĕv'ür-ĕns, n. anmharch,
Irrefutable, ĩr-ĩ-fu'tā-bl, a. anwrthbrofadwy [afreolus	Irreverent, ĩ-rĕv'ür-ĕnt, a. anmharchus, anedmygol, dibarch
Irregular, ĩ-rĕg'u-lür, a. annhrefnus,	Irreversible, ĩr-ĩ-vür'si-bl, a. diwrthdroawl, anniddymadwy
Irregularity, ĩ-rĕg-u-lär'ĩ-tĭ, n. annhrefnedd, afreoledd, annhrefn	Irrevocable, ĩ-rĕv'o-kā-bl, a. anwrthwalwadwy, diadlam
	Irrigate, ĩr'ĩ-gat, vt. dyfrâu; dyfru, amddyfru, gwlychu; mwydo
	Irrigation, ĩr-ĩ-ga'shün, n. dyfrâd
	Irrigulous, ĩ-rĭg'u-üs, a. amddyfrol, dyfrol
	Irrision, ĩ-rĭzh'ün, n. gwawdiad, gwatwariad [anfoddus
	Irritable, ĩr'ĩ-tā-bl, a. hyddig, digus,
	Irritate, ĩr'ĩ-tat, vt. ystuno, cynhyrfu, herio, gwytho
	Irritation, ĩr-ĩ-tā'shün, n. anfoddogiad, cyffroad, ystuniad [gwlychiad
	Irroration, ĩr-o-ra'shün, n. gwliithiad,

JAL	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Irruption, i-rūp'shūn, n. rhuthrlif; rhuthrgyrch	Issueless, ish'u-lēs, a. dieppil, diblant
Is, iz, vi. mae, sydd, yw, ydyw, oes; amser presenol Be. Is there? a oes? There is, oes. Is there not? onid oes? There is not, nac oes. Is he [she, or it]? a ydyw? He [she, or it] is, ydyw. She is not here, nid ydyw hi yma. He is wise, y mae efe yn ddoeth. It is he is wise, efe sydd ddoeth [blaenorol]	Isthmus, ist'mūs, n. cyfyngdir, lleindir
Isagogical, i-sā-gōj'ī-kāl, a. arweiniol, Isatis, i-sa'tīs, n. glaslys, llysiau y lliw	It, it, pron. efe, fe, e, ef; hi; efo, fo, o. It is I, myfi yw. It is I that speak, myfi sydd yn llefaru. It is so, felly y mae. Is it not so? onid felly y mae? It is cold, y mae hi yn oer. It dawns, y mae hi yn gwawrio
Ischury, is'ku'r-ī, n. attaliad y dwfr	Italy, it'ā-lī, n. Eidal, Ital
Isinglass, i'zīng-glās, n. pysglyd	Italic, ī-tāl'ik, a. Italaidd [aidd]
Island, i'lānd, Isle, il, n. ynys. A little island, ynysig, ynysan	Italics, ī-tāl'iks, n. pl. llythyrenau Ital-
Islander, i'lān-dūr, n. ynyswr, ynysydd	Itch, itsh, vi. ysu; cosi: n. y crafu, yr ymgrafu, y eosi [ysfan]
Islet, i'lēt, n. ynysan, ynysig. Islet-hole, olpai, olp	Itching, itsh'īng, n. cōs, cosfa, ysfa,
Isochronal, i-sōk'ro-nāl, a. cyd-baraol	Item, i'tēm, ad. hefyd: n. amnaid, awgrym; pen, peth, pwnc
Isolate, i'so-lat, vt. neillduo, gwahanddodi, unigo [eđig]	Iterant, it'ūr-ānt, a. ad-ddywedol
Isolated, i'so-la-tēd, a. unigol, neilldu-	Iterate, it'ūr-at, vt. ailddywedyd, adwneuthur [adwneuthuriaeth]
Isosceles, i-sōs'ī-līz, a. deugyfochrog	Iteration, it-ū-ra'shūn, n. ailfynegiad;
Israelite, iz'rēl-it, n. Israeliad; Iudew	Itinerant, i-tīn'ūr-ānt, a. teithiol, amdeithiol, cylchdeithiol: n. teithiwr, ymdeithiwr, cylchdeithiwr
Issue, ish'u, n. mynediad allan; diwedd, canlyniad; tarddiad, tarddell, ffynonell; llynor, llifweli, dyferlif; hiliogaeth, hil, eppil, had: v. tori, codi, tarddi, deillio, neu ffrydio allan; cyhoeddi, danfon allan	Itinerary, i-tīn'ūr-ūr-ī, n. teithlyfr: a. erwydrol, ymdeithiol [deithio]
	Itinerate, i-tīn'ūr-at, vi. teithio, cylch-
	Itself, it-sēlf', pron. ei hun, ei hunan
	Ivory, i'vo-rī, n. dant y cawrfil, ifori.
	Ivory-black, ifori llosgedig, mil-ddulosg, golosg-esgyrn
	Ivy, i'vī, n. eiddiorwg, eiddew. Ground ivy, llysiau'r esgyrn, y ganwraidd las

J

JABBER, jāb'ūr, vi. gwagsaried, baldorrd: n. baldorrd, clebar	Jacobin, jāk'o-bīn, n. plaid chwildrōus yn, Ffrainc
Jabberer, jāb'ūr-ūr, n. bryddonwr, llolyn	Jacobite, jāk'o-bit, n. pleidiwr Iago II.
Jacent, jā sēt, a. yn ei orwedd, gorweddol [fawr]	Jaculation, jāk-u-la'shūn, n. tafliad, ergydiad
Jacinth, jā'sīnth, n. math o faen gwerth-	Jade, jad, n. dyhiren, budrogen; salfarch, diogfarch: v. blino, ystrancio, llwfrāu
Jack, jāk, n. bēr-drōydd; marchbren liffo; y penhwyad; ceiliog hebog.	Jadish, jā'dīsh, a. dioglyd; castiog; anllad
Jack-a-dandy, coegyn. Jack-a-lantern, ellyldān, malldān. Jack-ketch, dienyddiwr cyffredin, croggydd. Jack-pudding, digrifwas, ysgenty. Boot-jack, botasyn, botas-was	Jag, jāg, n. rhint, rhwgn, bwlech: vt. sitrachu, rhygnfylechu
Jackal, jāk'ōl, n. gwas y llew	Jaggy, jāg'ī, a. sitrachog, rhintach, llarp-iog, rhygnfycho
Jackalent, jāk'ā-lēt, n. dynyn yswil	Jaguar, jāg-u-ār', n. teigr Americanaidd
Jackanapes, jāk'ān-aps, n. epa, gwrab; coegyn	Jah, jā, n. Arglwydd, Duw, Iōr, Jehofah
Jackdaw, jāk'dō, n. cogfran, coegfran, corfran, cawci, palores	Jail, jāl, n. carchar, carchardy. Jail-bird, carcharor, carcharores
Jacket, jāk'ēt, n. hughan, hugyn, toryn, siaced	Jailer, jā'lūr, n. ceidwad carchar, carchar-geidwad
	Jakes, jāks, n. ysgothfa, geudy
	Jalap, jāl'āp, n. gwreiddyn carthiadol, carthwreiddyn

Jam, jān, n. aeron-gyffaið: vt. tynwasgu, tyn-gynio, llethu, briwio
 Jamb, jāmb, n. ystlysbost, gorsin
 Jangle, jāng'gl, n. ymgecraeth, baldordd; sw'n diderfyn: vi. ymdaeru, ymryson
 Janitor, jān'ī-tūr, n. ceidwad drws, porthor, drysor
 Janizary, jān'ī-zūr-ī, n. milwr yn Nhwc'i
 January, jān'ū-ūr-ī, n. Ionawr
 Japan, jā-pān', n. gwlad yn y dwyrain; barnais: vt. arliwio, barneisio, claerliwio
 Jar, jā, n. costrel, costrelan; annghyd-sain; annghydfod: v. ysgortio, gwrth-eirio; gwrthdaro; costrelu. A-jar, yn gilagored
 Jarful, jā'fwl, n. costrelaid
 Jargon, jā'gūn, n. ffreg, ffregod, fflorege, brithiaith, briwiaith
 Jargonelle, jā-go-nēl', n. math o ellygen
 Jasey, jā'zi, n. gwalltgapan
 Jasmine, jāz'min, n.—Jessamine
 Jasper, jāspūr, n. maen gwerthfawr
 Jaundice, jāndīs, n. y melyni, y cryd melyn. To look at a thing with a jaundiced eye, bod gan un ragfarn yn erbyn peth
 Jaunt, jānt, n. darymred, hytynt: vi. gwibrodio, darymred
 Jauntiness, jānti-nēs, n. ysgafnder, hawnt
 Jaunty, jāntī, a. trwsiadus, hoenus
 Javelin, jāv'līn, n. picell, gwaew, gwaewffon
 Jaw, jā, n. Jawbone, jā-bon', n. yr ên, cern, bochgern, mant, aelgerth, elgeth. Locked jaw, ymgauad yr ên, clefyd y gïau a effeithia er analluogi asgwrn yr ên. Lower jaw, isfant. Upper jaw, gorfant [caseg y dryghin
 Jay, jā, n. piogen y coed, ysgrech y coed,
 Jazel, jāzēl, n. math o faen glas gwerthfawr
 Jealous, jēl'ūs, a. eiddigus, drwgdybus
 Jealousy, jēl'ūs-ī, n. eiddigedd; drwgdyb
 Jean, jān, n. math o gotynwe
 Jeer, jā'r, n. gwawd, gwatwariaith: v. gwawdio, gwatwar [llyd
 Jeering, jā'r'ing, a. gwawdus, gwatwar-
 Jehovah, jā-ho'vā, n. Duw, Jehofah, Arglwydd, lôr
 Jejun, jēj'un, a. sychlyd; difudd, diflas
 Jejuneness, jēj'un-ēs, n. diflasrwydd
 Jelly, jēl'ī, n. ceulfwyd, ceuled
 Jennet, jēn'ēt, n. march Ysbaenaidd bychan
 Jenetting, jēn'ēt-ing, n. math o afal cynar, afal minswyn

Jeopard, jēp'ūrd, Jeopardize, jēp'ūr-diz, vt. peryglu, enbydu
 Jeopardous, jēp'ūr-dūs, a. peryglus, enbydus
 Jeopardy, jēp'ūr-dī, n. perygl, enbydrwydd, pŷd
 Jerboa, jūr-bo'ā, n. math o bathew
 Jerk, jūr, n. y sbonc, llam, naid; tafiad: v. ysboncio; taflu dan fraich
 Jerkin, jūr'kīn, n. hugan; math o hebog
 Jersey, jūr'zī, n. math o frethyn
 Jessamine, jēs'ā-mīn, n. blodeuyn per-aroglus
 Jest, jēst, n. gwatwar, cellwair, digrifair: vi. cellwair, cellweirio
 Jester, jēs'tūr, n. cellweiriwr, digrifwas
 Jesuit, jēz'u-īt, n. pleidiwr Pabydd
 Jesuitical, jēz-u-īt'ī-kāl, a. mwyseiriog, dichellgar, cyfrwys
 Jesus, jī'zūs, n. Iesu, Gwarddwr, Iachawdwr
 Jet, jēt, n. muchudd, maen muchudd; ffrydiad, pistylliad: vi. corbelu, taflu allan, ysgwyddo, tarddu [iad
 Jetsam, jēt'sām, n. daoedd o longddryll-
 Jetty, jēt'ī, a. du, muchuddol
 Jew, ju, n. Iuddew, Iddew. Jew's-harp, ysturmant [emig
 Jewel, ju'ēl, n. gem, em, glain, tlws;
 Jeweller, ju'ēl-ūr, n. gemydd, ceiniauydd
 Jewellery, ju'ēl-ūr-ī, n. gemyddiaeth
 Jewess, ju'ēs, n. Iuddewes, Iddewes
 Jewish, ju'ish, a. Iuddewaidd, Iuddewig
 Jib, jīb, n. y gynhwyl mewn llong
 Jiboya, jī-boī'ā, n. sarff Americanaidd
 Jiffy, jif'ī, n. mynydyn
 Jig, jīg, n. llamddawns: v. crychlamu, llamddawno
 Jilt, jīlt, n. cariadferch dwyllodrus, twyllodres, dyhiren: v. twyllo, siomi
 Jingle, jīng'gl, v. toncio, tincio, tincian
 Job, jōb, n. tasg, gorchwyl: v. gorchwyllo; tasgu
 Jobber, jōb'ūr, n. prynwr a gwerthwr, masgnachydd, porthmon, tasgiedydd, tasgwr. Stock-jobber, arian-fasgnachwr
 Jockey, jōk'ī, n. marchogwr; porthmon ceffylau; torwr ceffylau, marchdorwr: vt. siomi, twyllo
 Jocose, jo-kos', Jocular, jōk'u-lūr, a. llawen, digrif; cellweirus
 Jocularity, jōk-u-lār'ī-tī, n. cellweirgarwech, digrifwech
 Jocund, jōk'ūnd, a. llonwych, difyrllon, digrif, llon, chwariūs, hoew

JUM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Jog, jōg, Joggle, jōg'1, n. lled-ygydwad, honc: v. lled-wthio, penelino; ysgwyd, ysgytio; goduthio; honcian. A jog trot, goduth	Joyless, jōi'lēs, a. annyddan, aflawen, prudd, dilawenydd
Join, jōin, v. cydio, cysylltu, uno, asio, cydrwymo [asiad]	Joyous, jōi'ūs, a. llawen, dyddanus, hoenus, gorfoleddus
Joinder, jōin'dūr, n. cysylltiad, cydiad,	Jubilant, ju'bī-lānt, a. gorfoleddol
Joiner, jōin'ūr, n. cysylltwr, asiedydd; saer coed	Jubilee, ju'bī-lī, n. gŵyl gyhoedd; blwyddyn gollyngdod
Joinery, jōi'nūr-ī, n. saerniaeth	Judaic, ju-da'īk, Judaical, ju-da'ī-kāl, a. Iuddewaidd
Joint, jōint, n. cyswllt, cymal, cwgn; dryll: v. rhanu, gwahanu; cyfuno: a. cyd-. Joint-heir, cydetifedd. Joint suriety, cydfechniwr	Judaism, ju'da-īzm, n. Iuddewiaeth
Jointer, jōin'tūr, n. llyfniedydd, saer coed	Judaize, ju'da-iz, v. Iuddewieiddio
Jointres, jōin'trēs, n. gwraig waddolog	Judge, jūj, n. barnwr, brawdwr, ynad; beirniad: v. barnu; dirnad; cyfrif, iawnddeall
Jointure, jōin'tshūr, n. cynysgaeth, ag-weddi	Judgement, jūj'mēnt, n. barn, brawd, barnedigaeth; dedfryd; iawnfarn; tyb, meddwl. Judgement-day, dydd y farn. Judgement-seat, gorsedd barn
Joist, jōist, n. dist, trawst, ceibr	Judicatory, ju'dī-ka-tūr-ī, n. brawdle, brawdlys, brawdriaeth: a. barnol, cyfreithiol
Joke, jok, n. cellwair, gwawdair: v. cell-wair, cellweirio	Judicature, ju'dī-ka-tshūr, n. yngneidiaeth; brawdriaeth; awdurdod i' farnu; brawdlys
Jole, jol, n. pen pysgodyn	Judicial, ju-dīsh'āl, a. barnol, brawdwr-aidd, barnedigol; cyfreithiol
Jollity, jōi'l-tī, n. hoewder, hoenusrwydd, llawenydd, gorllonder; cyfeddach, rhysedd	Judiciary, ju-dīsh'yūr-ī, n. brawdlys, brawdle; brawdriaeth: a. barnol, cyfreithiol
Jolly, jōl'ī, a. llonwych, hoew-wych, llawen; boliog. Jolly-boat, iolfad	Judicious, ju-dīsh'ūs, a. call, deallus, synwryol, doeth; medrus, cyfarwydd
Jolt, jolt, n. ysgytiad, ysgydwad, hypynt: v. ysgytio, honcian. Jolt-head, pen-bwl, delff, clwpa	Jug, jūg, n. ysten, piser, diodlestr
Jordan, jōr'dān, n. yr Iorrdonen	Jugal, ju'gāl, a. tebyg i iau. Jugal bone, asgwrn y rudd
Jorden, jōr'dn, n. pot, llestr, troeth-lestr	Juggle, jūg'1, n. hud, siom, twyll: v. hudo, hocedu, chwido, twyllo
Jostle, jōs'l, vt. herwythio, ysgytio: n. ysgwyddiad, hergwd	Juggler, jūg'lūr, n. chwidw, hudolwr; twyllwr
Jot, jōt, n. mymryn, tipyn, iot: nt. cofnodi	Juggling, jūg'ling, n. chwidogaeth; hoced
Jotting, jōt'ing, n. cofnod, cofnodiad	Jugular, ju'gu-lūr, a. perthynol i'r gwddf.
Journal, jūr'nāl, n. dyddlyfr; teithlyfr	Jugular-vein, gwythien y gwddf, gwddf-wythien
Journalist, jūr'nāl-īst, n. ysgrifenydd dyddlyfr, newyddiadurwr	Jugulate, ju'gu-lat, vt. tori gwythien y gwddf, lladd trwy tori'r gwddf
Journey, jūr'nī, n. taith, ymdaith, helynt: vi. teithio, ymdeithio, hyntio	Juice, jus, n. sug, sugn, sudd, nodd
Journeyman, jūr'nī-mān, n. dyddweithiwr, hurweithiwr	Juiceless, jus'lēs, a. sych, disudd, dinodd
Journeywork, jūr'nī-wūrk, n. dyddwaith	Juiciness, ju'sī-nēs, n. irder, ireiddra, iredd
Joust, jūst, n. math o rith-ymladdfa ar feirch [llon, llawen]	Juicy, ju'sī, a. noddlyd, iraidd, suddlawen
Jovial, jō'vī-āl, a. digriflon, llonwych,	Jujube, ju'jub, n. math o gyfaith, sudd cyffeithiedig
Jovialness, jō'vī-āl-nēs, n. digrifwch, llonder, llawenwch	Julep, ju'lēp, n. meddyglyn melys
Jowl, jol, n. pen, cern. Cheek by jowl, ochr yn ochr	July, ju-li', n. Gorphenaf
Joy, jōi, n. llawenydd, gorfoledd: v. lloni, llawenychu, siriol, gorfoleddu	Jumble, jūm'bl, n. cymysgfa, mwchwl: vt. cymysgu, didrefnu
Joyful, jōi'fwl, a. llawen, gorfoleddus, llon, hoenus [llawenydd]	
Joyfulness, jōi'fwl-nēs, n. lloniant,	

Jump, jûmp, n. naid, llam: vi. neidio, llamu, crychneidio, llamsach	Jury, ju'r'î, n. rheithwyr. Coroner's jury, trengreithwyr. Grand jury, uwchreithwyr. Petty jury, isreithwyr. Special jury, rheithwyr neillduol. Jury-mast, hwyllbren amserol
Jumper, jûm'pûr, n. neidiwr, llam-sachwr; plaïd o grefyddwyr penboeth	Just, jûst, a. iawn, cyfiawn, uniawn, gwir, cywir, cyfartal, teg, rhinweddol, didwyll: ad. yn uniawn, yn gywir, yn gymhwys; yn agos; prin, braidd. Just published, newydd ei gyhoeddi. Just so, ië, felly. To just mention, gosonio
Jumps, jûmps, n. math o wasgrwym	Justice, jûs'tîs, n. cyfiawnder, barn; rhesymoldeb; ynad. Justice of the peace, ynad yr heddwh. Chief-justice, prifynad. Lord chief-justice, arglwydd brifynad
Juncate, jûng'kat, n. pêr-deisen, ammeuthyn	Justiceship, jûs'tîs-shîp, n. ynadaeth, yngneidiaeth [nad, barnwr
Juncous, jûng'kûs, a. llafrwynog	Justiciary, jûs-tîsh'yûr-î, n. ynad, yng-
Junction, jûngk'shûn, n. cydiad, cyfuniad; unde. Junction of rivers, aber	Justifiable, jûs'tî-fi-â-bl, a. cyfiawnadwy, amddiffynadwy [iawnnâd
Juncture, jûngk'tshûr, n. cydiad; cyswllt, cyfwlch, cyfwng, cyfrwng; agwedd	Justification, jûs-tî-fi-ka'shûn, n. cyf-
June, jun, n. Mehefin, Myhefin	Justificator, jûs'tî-fi-ka-tûr, Justifier, jûs'tî-fi-ûr, n. cyfiawnâwr
Jungle, jûng'gl, n. coedwal, coedwig, coedwigfa	Justify, jûs'tî-fi, vt. cyfiawnâw, dieuogi, amddiffyn
Junior, ju'nî-ûr, a. iau, ieuangach; ieuf	Justle, jûs'l, v. gwthio, hyrddio, hergydio
Juniper, ju'nî-pûr, n. meryw, merywen	Justness, jûst'nês, n. cyfiawnder, uniondeb; rhesymoldeb
Junk, jûngk, n. llong fechan Chinëaidd; hen raffau	Jut, jût, vi. corbedu, taflu allan
Junket, jûng'kêt, n. ammeuthyn: vi. dirgelwledda	Jutty, jût'tî, n. ysgwyddiad; crogiad drosodd: v. corbedu
Junto, jûn'to, n. cydgyfrinachwyr; ymblaid, cydfwriadwyr	Juvenile, ju'vî-nîl, a. mabin, mabinog, ieuanc. Juvenile game, mabolgamp
Juppon, jû-pôn', n. math o hugan fer	Juvenility, ju-vî-nîl'tî-tî, n. mabinog-rwydd
Jupiter, ju'pî-tûr, Jove, jov, n. Iau, Io	Juxtaposition, jûks-tâ-po-zîsh'ûn, n. cyferbyniad, cyfosodiad
Jurat, ju'r'ât, n. hedd-ynad	
Juridical, ju-rîd'î-kâl, a. cyfreithiol, brawdfaol	
Jurisconsult, ju'r'îs-kôn-sûlt, n. deddf-gynghorwr	
Jurisdiction, ju'r-îs-dîk'shûn, n. awdurdodaeth, rhaglafiaeth, brawdriaeth	
Jurisprudence, ju'r-îs-prw'dêns, n. gwybodaeth yn y gyfraith, deddf-wybdodaeth	
Jurist, ju'r'îst, n. cyfreithiwr gwladol	
Juror, ju'r'ûr, Juryman, ju'r'î-mân, n. rheithiwr	

K

K ALENDAR, kâl'en-dûr, n. amseroni	Keelson, kël'sûn, n. y pren nesaf at drumbren llong
Kail, Kale, kal, n. math o fresych	Keen, kîn, a. craff, llym, awchlym, awchus, miniog; cyfrwysgall, synwryllym. Keen-eyed, llygadlym
Kali, ka'li, n. gwŷg, gwymon	Keeness, kîn'ês, n. craffder, llymder, awchlymedd; gorawydd
Kam, kâm, a. cam, gwyrgam, plygedig	Keep kîp (pt. & pp. kept), v. cadw, dal, cynal; magu: n. diogelfa, cadarnfa, castell, daearell; cadwraeth. To keep silence, tewi
Kaw, kô, vi. creu, cogor fel brân	Keeper, kî'pûr, n. ceidwad, gwarcheidwad
Kayle, kal, n. ceilys, chware ceilys	Keeping, kî'ping, n. cadwraeth
Keck, kêk, vi. hachio, ymchwydu	Keepsake, kîp'sak, n. rhodd er cadw coffadwriaeth y rhoddwr, cofdrod
Keckle, kêk'l, vt. amgortio rhaff; hachio	
Kecks, kêks, Kecksy, kêk'si, n. cegid	
Kedger, kěj'ûr, n. angor bychan, llusg angor	
Keel, kîl, n. trumbren, gwaelod llong	
Keelfat, kîl'fât, n. cerwyn, llestr oeri	
Keelhale, kîl'hal, Keelhaul, kîl'hôl, vt. llusgo dan y trumbren	

KNA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Keg, kĕg, n. barilan

Kelp, kĕlp, n. lludw gwymon, gwrthsur

Ken, kĕn, n. golwg, trem, tremyn: vt. canfod, gweled; dirnad, gwybod

Kent, kĕnt, n. Caint

Kennel, kĕn'ĕl, n. tŷ cŵn, cŷndy, cynllwst; cnud o gŵn hela; geuffos

Kept, kĕpt, pt. & pp.—Keep

Kerbstone, kŭrb'ston, n. maen yn ymylu llwybr [neisiad

Kerchief, kŭr'tshĭf, n. cadach, moled,

Kern, kŭrn, n. milwr Gwyddelig; breuan: vi. graenu, gronynu

Kernel, kŭr'nĕl, n. cnewullyn, bywyn

Kesry, kŭr'zĭ, n. math o frethyn caerog

Kestrel, kĕs'trĕl, n. cudyll, cudyll coch

Ketch, kĕtsh, n. llong fawr drom. Jack-ketch, crogydd

Kettle, kĕt'l, n. callawr, crochenyn.

Kettle-drum, tabwrdd pres

Kex, kĕks, n. cegid

Key, kĭ, n. agoriad, allwedd; cywair.

Key-note, cyweirnod, cyweirsain.

Master-key, allwedd i agor amryw gloau, prif-allwedd. Flat key, lleddf

gywair. Sharp key, llon gywair

Keyage, kĭ'aj, n. porthladd-doll

Keyhole, kĭ'hol, n. twll y clo

Keystone, kĭ'ston, n. careg clo

Kibe, kib, n. malaith, cibwst, llosgeira

Kick, kĭk, n. troediad, cic: v. troedio; gwingo, cicio

Kickshaw, kĭk'shō, n. dysglaid o ddant-ethion [iwr

Kickshoe, kĭk'shō, n. digrifddyn, dawns-

Kid, kĭd, n. myn gafr; cidysen o eithin

Kidder, kĭd'ŭr, n. edwicwr ŷd

Kidnap, kĭd'nāp, vt. lladrata plant neu ddynion [plantleidr

Kidnapper, kĭd'nāp-ŭr, n. lleidr dynion,

Kidney, kĭd'nĭ, n. aren, elwlen: math, rhyw. Kidney-beans, ffa Ffrengig

Kilderkin, kĭl'dŭr-kĭn, n. mesur gwlyb o 18 galwyn, haner baril

Kill, kĭl, vt. lladd, dieneidio, llofruddio

Killer, kĭl'ŭr, n. lladdwr, lleiddiad, llofrudd

Killow, kĭl'o, n. prudd dulās

Kiln, kĭl, n. olyn, cyl, cylyn. To kilndry, crasu ar olyn [pais

Kilt, kĭlt, n. math o wisg Albanaidd,

Kimbo, kĭm'bo, a. cam, plygiedig, crwm. With his arms a-kimbo, â'i ddwyllaw yn mhen ei glun

Kin, kĭn, n. cār, perthynas, cydryw, carennydd. Next of kin, cyfnesafiad

Kind, kind, n. rhyw, rhywogaeth, math, ystlen, natur: a. cymwynasgar, caru-aidd, hynaws, mwyn, mwynasgar, cu, caredig. Be kind enough, da chwi. Of the same kind, cydryw. If you will be so kind, os gwelwch yn dda

Kindle, kĭn'dl, v. enyn, enynu, cyneu

Kindly, kĭn'li, ad. yn gymwynasgar, yn hynaws: a. rhywiog; addfwyn, teg

Kindness, kĭn'nĕs, n. mwynas, rhadionedd, cymwynasgarwch, caredigrwydd

Kindred, kĭn'drĕd, n. cystlynedd, perthynas, cyfathrach, carennydd, trās, cydgenedl, ceraint: a. cydrywiol, perthynol

Kine, kin, n. pl. buch, buchod, gwartheg. Milch kine, da blithion.—Cow

King, kĭng, n. brenin, teyrn, unben, rhi. King-at-arms, pen-arwyddfardd.

King's evil, clwy'r brenin. King's stone, math o forbysg

Kingcraft, kĭng'krāft, n. teyrn-ystryw ingdom, kĭng'dŭm, n. teyrnas, breninieth. Animal kingdom, y grēedig-aeth anifeilaidd. Vegetable kingdom, y grēedigaeth lysieuol. Mineral kingdom, y grēedigaeth ddifywyd

Kingfisher, kĭng'fĭsh-ŭr, n. glās y dorlan

Kingly, kĭng'li, a. breninol, ardderchog

Kingship, kĭng'shĭp, n. brenindod, teyrnedd, breninfraint

Kingsfolk, kĭnz'fok, n. ceraint, perthynas-au, cydgenedl

Kinsman, kĭnz'mān, n. cār, cyfnesaf; cyfathrachwr. Kinsmen by the father's side, tadwys. Kinsmen by the mother's side, mamwys

Kinswoman, kĭnz'wŵm-ān, n. cares

Kipskin, kĭps'kĭn, n. croen anner

Kirk, kŭrk, n. addoldy; eglwys

Kirtle, kŭr'tl, n. arwisg, hugan, gwn

Kiss, kĭs, n. cusan: vt. cusanu. Kiss-sing-crust, y crawen lle y cyfhyrdda dwy dorth a'u gilydd. To kiss one another, ymgysanu [cath fechan;

Kit, kĭt, n. crwth bychan; ystwc llydan,

Kitchen, kĭt'shĕn, n. cegin. Kitchen-maid, ceginferch. Kitchen-stuff, brasder y crochan

Kite, kĭt, n. barcut, barcutan, bod, beri beiri. Frog-kite, bod y gwerni

Kitten, kĭt'n, n. mabcath, cath fechan: vi. bwrw cathod

Klick, klĭk, vi. clecian, tincian

Knab, nāb, vt. tryst-gnoi, tryst-frathu

Knack, nāk, n. ystranc, ystryw; medr

Knacker, năk'ūr, n. prynwr hen geffylau
 Knag, năg, n. cwlwm, cwgn
 Knaggy, năg'ī, a. clymog, cygnog
 Knap, năp, n. cnap, telpyn, twmpath,
 crug: vt. brathu, cipngoi, gwringain
 Knappy, năp'ī, a. cnapiog
 Knapsack, năp'săk, n. ysgrepan milwr
 Knapweed, năp'wid, n. y bengaled
 Knar, năr, Knarl, nărł, n. clwm, cwlwm
 Knarled, nărłd, a. clymog, cylymog
 Knavē, nav, n. dyhiryn, crogyn, twyllwr
 Knavery, na'vūr-ī, n. dihyrwch, anfad-
 rwydd, twyll
 Knavish, na'vīsh, a. anfad, anonest
 Knead, nīd, vt. tyfino. Kneading-
 trough, cafn tyfino
 Knee, nī, n. glin, pen y lin, pen y glin.
 Knee-deep, hyd y gliniau. Knee-pan,
 padell pen y glin
 Kneed, nīd, a. gliniog. Knock-kneed,
 glin-gul, glin-gam
 Kneel, nīl (pt. & pp. knelt, nēlt), vi.
 penlinio, myned ar liniau
 Knell, nēl, n. cnul, cnull, clul
 Knew, nu, pt.—Know
 Knife, nif (pl. knives), n. cylllell, twca.
 Bowie-knife, brath-gylllell. Pruning-
 knife, cylllell ysgythru
 Knick-knack, nīk'năk, n. tegan
 Knight, nīt, n. marchog. Knight-
 errant, crwydrfarchog. Knight-service,
 cadweini
 Knighthood, nīt'hwđ, n. marchogiaeth
 Knightly, nīt'li, a. marchogaidd
 Knit, nīt (pt. & pp. knit), v. gwau;
 clymu; cysylltu. To knit the brows,
 gygu, cuchio, talgrychu
 Knitter, nīt'ūr, n. gwēwr, wēyddg,
 gweuydd

Knittle, nīt'ł, n. llinyn rhedeg
 Knives, nīvz, n. pl.—Knife
 Knob, nōb, n. cnap, cwgn, cnwc, oddfyn
 Knobby, nōb'ī, a. cnapiog, cynciog
 Knock, nōk, n. cnoc, ffat, dyrnod, llab:
 v. cnocio, taro, curo, dulio
 Knocker, nōk'ūr, n. tarawydd; ystwffwl
 Knoll, nol, v. canu cnull, cnullio
 Knot, nōt, n. clwm, cwlwm; cymal, cwgn:
 v. clymu; uno; dyrysu. Bow-knot,
 cwlwm dolen. Gordian knot, cwlwm
 annattodadwy; cwlwm priodas
 Knotted, nōt'ēd, Knotty, nōt'ī, a. clym-
 og, cygnog, dyrys [Rhwsia
 Knout, nūwt, n. fflangell a ddefnyddir yn
 Know, no (knew, known), v. gwybod,
 deall, dirnad, adnabod, nabyddu, ad-
 waen. To know beforehand, rhag-
 wybod. To let one know, hysbysu
 peth i un. To make known, hysbysu
 Knowing, nō'ing, a. gwybodus, deallus;
 medrus, cyfarwydd [yn fedrus
 Knowingly, nō'ing-lī, ad. trwy wybod;
 Knowledge, nōl'ēj, n. gwybodaeth; deall-
 twriaeth; adnabyddiaeth; cyfarwyddyd.
 Not to my knowledge, [na ddo] er
 dim a wn i. Without my knowledge,
 heb wybod i mi. To the best of my
 knowledge, hyd eithaf fy nghwybod-
 aeth
 Known, non, pp.—Know
 Knuckle, nūk'ł, n. cymal, migwrn, cwgn:
 vi. migyrnu, rhoi migwrn ar lawr
 Knuff, nūf, n. delff, drel, lleban
 Kokob, kō'kōb, n. sarff wenwynig
 Koran, kō'r'ăn, n. Bibl y Mahometan-
 iaidd [dychymyngol
 Kraken, kra'kēn, n. mor-anghenfil
 Krout, krūwt, n. cawl bresych

L

LA, lō, int. wele! nyha! och fi!
 Labdanum, lăb'dă-nūm, n. ystawr
 Creta [adfeiliad, dirywiad
 Labefaction, lăb-ī-făk'shūn, n. gwanād,
 Label, la'bēl, n. llabed, llabedyn
 Labent, la'bēnt, a. llyfn, llithrig
 Labial, la'bī-ăl, a. gwefusol, gweflol.
 Labial consonants, gwefusolion
 Laborant, lăb'o-rănt, n. fferyll, fferyllydd
 Laboratory, lăb'o-ra-tūr-ī, n. gweithfa:
 fferyllfa, gweithdy fferyllydd
 Laborious, la-bō'r'ī-ūs, a. llafurus;
 poenfawr, poenus, gweithgar
 Labour, la'būr, n. llafur, gwaith, trafod,

trafael, poen, lludded, gorchwyl;
 gwewyr esgor: v. llafurio, gweithio,
 ymboeni, trafferthu; ymgnio, ymor-
 chestu. Labouring man, gweithwr,
 dydd weithiwr. Light labour or ex-
 ercise, golafur [furwr
 Labourer, la'būr-ūr, n. gweithiwr, la-
 Laburnam, lă-būr'nūm, n. y ddrewoed
 Labyrinth, lăb'ī-rīnth, n. dyrysfaf, dyryslle
 Lac, lăk, n. math o ystawr meddygol
 Lace, las, n. ysnodyn, ymylwe, addurnwe,
 sider; plethlinyn, carai: vt. ysnodenu;
 cau â charai
 Laceman, las'măn, n. ysnodenwr, siderwr

LAN	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;
Lacerable,	lās'ūr-ā-bl, a. rhwygadwy, hwrwyg [darnio, llarpio
Lacerate,	lās'ūr-at, vt. rhwygo, dryllio,
Laceration,	lās-ū-rā'shūn, n. rhwygiad, llarpiad [deigrynog
Lachrymal,	lāk'rī-māl, a. deigrīol,
Lachrymation,	lāk-rī-mā'shūn, n. deigrīad, dagreud [lestr
Lachrymatory,	lāk'rī-ma-tūr-ī, n. deigrī-
Lacinated,	lā-sīn'ī-a-tēd, a. siderog
Lack,	lāk, n. eisiau, diffyg, gwall : v. bod mewn angen, bod āg eisiau ar.
Lack-brain,	ynfyd, un disynwyr
Lackaday,	lāk'ā-da, int. och ! och fi !
Lacker,	lāk'ūr, n. eurliw, melynliw, barnais : vt. eurliwio, melynliwio
Lackey,	lāk'ī, n. gwastrodyn, troedwas, gwas troed [talfyrog
Laconic,	lā-kōn'īk, a. byreiriog, byr,
Laconism,	lāk'o-nīzm, n. byreiriad, beriaith [llaethog
Lactant,	lāk'tānt, a. yn rhoi llaeth,
Lactary,	lāk'tūr-ī, a. llaethol : n. llaethdy
Lactation,	lāk-tā'shūn, n. llaethiad
Lacteal,	lāk'tī-āl, Lacteous, lāk'tī-ūs, a. llaethog, llaethlyd ; llaethliw
Lactescent,	lāk-tēs'ēnt, Lactific, lāk-tīf'īk, a. blithog [llanc
Lad,	lād, n. bachgen, hogyn, llencyn,
Ladder,	lād'ūr, n. ysgol, llettring
Lade,	lad (laden), vt. llwytho, pynorio
Laden,	la'dn, pp.—Lade & Load
Lading,	la'dīng, n. llwyth ; baich, pwn
Ladle,	la'dl, n. lledwad ; llwy
Ladleful,	la'dl-fŵl, n. lledwedaidd ; llwyaid
Lady,	la'dī, n. arglwyddes, pendefiges, boneddes, rhies, rhian. Lady-bird, Lady-cow, math o drychflyn. Lady-day, Gŵyl Fair y cyhydedd, y 25ain o Fawrth
Ladylike,	la'dī-lik, a. rhianaidd, tyner
Lag,	lāg, vi. dyfod yn olaf, llercian : a. olaf, diweddaf, diocaf : n. yr olaf
Laggard,	lāg'ūrđ, a. araf, hwyrol, diog : n. diogyn
Lagger,	lāg'ūr, n. llercyn ; diogyn
Lagoon,	lā-gŵn', Lagune, lā-gun', n. morlyn
Laic,	la'īk, n. gŵr llëyg, llëygr
Laic,	la'īk, Laical, la'ī-kāl, a. llëygiol
Laid,	lad, pt. & pp.—Lay
Lain,	lan, pp.—Lie
Lair,	lē'r, n. gorweddle gwylltfl
Laird,	lē'rd, n. arglwydd maenor
Laity,	la'tī, n. llëygion, gwyr llëyg
Lake,	lak, n. llyn, llwch ; llw coch
Lamb,	lām, n. oen : vi. bwrw oen ; dwys-guro. Little ewe lamb, oenig. Little lamb, oenyn. In lamb, cyfoen
Lambative,	lām'bā-tīv, a. i'w leibio, hylaib
Lambent,	lām'bēnt, a. lleibiol, llyfol
Lambkin,	lām'kīn, n. oen bach, oenan, oenyn [hynaws
Lamblike,	lām'lik, a. addfwyn, oenaidd,
Lame,	lam, a. cloff, efrydd, anafus ; gwan, amherffaith : vt. cloffi, anafu, efryddu
Lamellar,	lām'ēl-ūr, a. dalenog
Lameness,	lām'nēs, n. cloffi, cloffi
Lament,	lā-mēnt', v. galaru, cwyntfan ; alaethu, wylofain [gresynol
Lamentable,	lām'ēn-tā-bl, a. galarus,
Lamentation,	lām-ēn-tā'shūn, n. galar, galarnad, cwyntfan, alaeth, wylofain, doloch, cwyn, galargwyn
Lamina,	lām'ī-nā (pl. laminæ, lām'ī-nī), n. haen ; dalen
Laminated,	lām'ī-na-tēd, a. dalenog, gorchuddedig ā llafnau-teneu
Lammas,	lām'ās, n. y dydd cyntaf o Awst, dydd Awst
Lamp,	lāmp, n. llusern, llugorn, erllen
Lampass,	lām'pās, n. y findag, mindag
Lampblack,	lāmp'blāk, n. huddygl, par-ddu
Lampeter,	lām'pī-tūr, n. Llanbedr
Lampoon,	lām'pŵn', n. gogan-gerdd, duchan : vt. duchanu, goganu
Lampooner,	lām'pŵn'ūr, n. duchanwr, goganwr [bendoll
Lamprey,	lām'pra, n. lleiproeg, llyswen
Lanarious,	lā-nēr'ī-ūs, a. gwlanog
Lanary,	la'nūr-ī, n. gwlandy
Lancaster,	lāng'kās-tūr, n. Caerwerydd
Lance,	lāns, n. gwaew, gwaewffon, pâr, rheinen : vt. ffleimio, agor dolur, rheinio
Lancet,	lān'sēt, n. ffliam
Lancinate,	lān'sī-nat, vt. rhwygo, llarpio, dryllio, darnio
Land,	lānd, n. daear, tir ; gwlad : v. tiriog, glanio ; dadlwytho. Land-forces, milwyr. Land-tax, y dreth fawr, treth y frenines. Arable-land, llafurdir. Dry-land, sychdir. High-land, ucheldir. Low-land, iseldir
Landau,	lān-dō', n. math o gerbyd
Landed,	lān'dēd, a. tiriog ; wedi tiriog. Landed-property, tiriogaeth
Landgrave,	lānd'grav, n. enwad yn yr Almaen [tir-ddaliwr
Landholder,	lānd'hol-dūr, n. deiliad tir

Landing, län'ding, n. porthä. Land-
ing-place, pen grisiau
Landlady, länd'la-dī, n. meistres tir;
tafarnwraig, meistres tafarn
Landless, länd'lēs, a. didir
Landlord, länd'lörd, n. meistr tir;
tafarnwr [terfyn
Landmark, länd'märk, n. ffin, cyffin,
Landscape, länd'skap, n. arbeiaeth, golwg
ar diroedd. Landscape painting, dar-
luniadaeth arbeiawl
Landsurveyor, länd'sūr-va-ūr, n. daear-
fesurydd
Landwaiter, länd'wa-tūr, n. toll-wyliwr
Landward, länd'wörd, ad. tua'r tir
Lane, lan, n. heolan, heol gyfyng, wtre
Language, läng'gwaj, n. iaith; tafod-
iaith, ymadrodd. A strange language,
annghyfiaith. Barbarous language,
brithiaith, briwiaith. One's native
language, iaith ei fam. Welsh lan-
guage, Cymraeg [null tafod
Langwet, läng'gwēt, n. unryw beth yn
Languid, läng'gwīd, a. llesg, methedig,
egwan, digalon, dihoen
Languish, läng'gwīsh, vi. nychu, methu,
dihoeni, llesgäu, gwanäu
Languishment, läng'gwīsh-mēnt, n.
nychdod, dihoeniad, nych
Languor, läng'gwūr, n. gwendid, llesg-
edd, llyfrdra, nychdod
Laniary, län'yūr-ī, n. cigyddfa, cigyddle.
Laniaries, ysgythr-ddant
Laniate, län'ī-at, vt. darnio, cigyddio
Laniferous, lā-nīf'ūr-ūs, Lanigerous,
lā-nīj'ūr-ūs, a. gwlanog
Lanifce, län'ī-fīs, n. gweithfa gwlan
Lank, lāngk, a. cul, teneu; llibyn, llipa.
A lank person, llabwst, llabi
Lankness, lāngk'nēs, n. teneuder
Lanner, län'ūr, n. math o hebog
Lanneret, län'ūr-ēt, n. hebogyn
Lansquenet, lāns'kēn-ēt, n. milwr traed;
math o chware cardiau
Lantern, län'tūr, n. llusern. Lantern-
jaws, gwyneb teneu
Lantwit-major, länt-wīt-ma'jūr, n. Llan-
Illtudfawr
Lap, läp, n. arffed; afflau, arffedog: v.
llepian; amblygu
Lapdog, läg'dög, n. arffedgi
Lapful, läp'fwl, n. arffedaid; arffedogaid
Lapicide, läp'ī-sid, n. saer ceryg
Lapful, läp'fwl, n. arffedaid; arffedogaid
Lapidary, läp'ī-dūr-ī, Lapidist, läp'ī-äist,
n. maenydd, maen-gabolwr, gemydd

Lapidate, läp'ī-dat, vt. llabyddio, lladd
â cheryg
Lapidation, läp-ī-da'shün, n. llabyddiad
Lapideous, lā-pīd'yūs, a. caregaidd,
caregog, maenol
Lappet, läp'ēt, n. llipddarn
Lapse, läps, n. llithrad, syrthiad; gwall:
vi. llithro, cwmpo; dygwydd. Lapse
of time, enyd
Lapsed, läpst, a. syrthiedig; wedi myned
heibio
Lapstone, läp'ston, n. arffedfaen crydd
Lapwing, läp'wīng, n. cornicell, corn-
chwigl [long
Larboard, lār'bō'rd, n. yr ochr aswy i
Larceny, lār'sī-nī, n. lladrad. Petty
larceny, chwiwladrad
Larch, lärtsh, n. llarswydden
Lard, lārd, n. bloneg: v. blonegu; pesgi
Larder, lār'dūr, n. cig-gell, cigdy; bwyd-
gell
Large, lārj, a. helaeth, eang, mawr, maeth,
gorfawr. As large, cymaint. At large,
yn rhydd; yn gyflawn. To set at
large, rhyddäu [der
Largeness, lārj'nēs, n. mawredd, helaeth-
Largess, lār'jēs, n. anrheg, rhodd
Lark, lār, n. uchedydd, ehedydd, hed-
ydd, meilierydd. Wood-lark, eniden
Larkspur, lār'spūr, n. llyisiau'r uchedydd
Larum, lār'üm, n. rhybudd
Larva, lār'vā (pl. larvæ, lār'vī), n. macai
Larynx, lār'īngks, n. beudag
Lascivious, lä-sīv'yūs, a. anllad, nwyfus,
trythyll, anniwair [rwydd
Lasciviousness, lä-sīv'yūs-nēs, n. anllad-
Lash, läsh, n. llach, gwialenod; carai,
fflangell: v. llachio, fflangellu, ffrew-
yllu; rhwymo
Lask, läsk, n. y dolur rhydd
Lass, läs, n. merch, herlodes, llances,
geneth. Lass-lorn, wedi colli ei gariad
Lassitude, läs'ī-tud, n. lludded, blinder
Last, läst, a. olaf, diweddaf: ad. yn olaf:
sd.—Late: vt. paräu, para, aros, ym-
aros: n. pren troed; rhif neu bwysau
o amryw fath. At last, o'r diwedd, yn
y diwedd. To breathe one's last,
trengu, marw [safadwy
Lasting, läs'tīng, a. paräu, paraol,
Latch, läts, n. clicied: v. cliciedu
Latchet, läts'hēt, n. carai neu linyngid
Late, lat (latter, last), a. hwyr, diweddar:
ad. yn hwyr. Of late, yn ddiweddar.
To grow late, hwyrau, myned yn hwyr
Latency, lä'tēn-sī, n. tywyllni, aneglurder

LAY pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	Laurel, lōr'ēl, n. llawrwydd, pren y gerwin : vt. coroni â llawrwydd
Lateness, lat'nēs, n. diweddarwch, hwyredd [ig, anamlwg	Lauriferous, lō-rif'ūr-ūs, a. yn dwyn llawrwydd
Latent, lat'tēt, a. dirgel, cudd, cuddied-Lateral, lāt'ūr-āl, a. ystlysol, ochrol	Lava, la'vā, n. sylwedd gwydrol a ffrydia allan o losgfynddoedd, llosgwy
Lateran, lāt'ūr-ān, n. eglwys yn Rhufain	Lavation, lā-vā'shūn, n. golchiad; glanād
Lath, lāth (pl. laths, lāTHZ), n. aseth, eisen, dellten : vt. eisio, delltu	Lavatory, lāv'ā-tūr-i, n. golchfa; baddon, ymdrochle, trochfa, trochle
Lathe, latH, n. troell, troädur, turn	Lave, lav, v. golchi; trochi; dyfräu
Lather, lāTH'ūr, n. sebondrwyth : v. seboni, sebondrwytho	Lavender, lāv'ēn-dūr, n. llafant
Latin, lāt'in, n. Lladin, Lladinaeg : a. Lladinaidd	Laver, la'vūr, n. noe, golchnoe, osged
Latinism, lāt'in-izm, n. Lladindull; Lladiniaeth [wr	Lavish, lāv'ish, vt. afradu, gwastraffu, ofera, treulio : a. rhy-hael, treulgar, afradlon, gwastraffus [lonedd
Latinist, lāt'in-ist, n. Lladinydd, Lladin-Latinity, lā-tīn'i-tī, n. Lladiniaeth, Lladin croew	Lavishness, lāv'ish-nēs, n. corawd, afrad-Law, lō, n. cyfraith, deddf; rheol. Canon or ecclesiastical law, cyfraith eglwys. Ceremonial law, cyfraith ddefodol, cyfraith Iuddewig, cyfraith Moses. Civil law, cyfraith y byd, cyfraith wladol. Common law, cyfraith anysgrifenedig, cyfraith y wlad. Martial law, cyfraith rhyfel. Moral law, y ddeddf foesol. Organic law, deddf arduiol. Physical law, deddf naturiol. Poor law, cyfraith tlodion. Statute law, cyfraith ysgrifenedig, cyfraith seneddol
Latinize, lāt'in-iz, v. Lladinio	Lawful, lō'fwl, a. cyfreithlawn
Latish, la'tish, a. hwyredd, lled hwyr	Lawfulness, lō'fwl-nēs, n. cyfreithlonedd
Latitancy, lāt'i-tān-sī, n. celedigaeth	Lawgiver, lō'gīv-ūr, n. deddfwr, deddf-rodwr
Latitant, lāt'i-tānt, a. cuddiedig, celedig	Lawless, lō'lēs, a. digyfraith, diddeddf
Latitude, lāt'i-tud, n. lledred; llydander, eangder; pellder oddiwth y cyhydedd	Lawn, lōn, n. llanerch, gwastadfaes; sindal [raith
Latitudinarian, lāt-i-tu-dī-nēr'i-ān, n. rhydd-dybiwr, penrhyddiad	Lawsuit, lō'sut, n. cynghaws, cwyn cyf-Lawyer, lō'yūr, n. cyfreithiwr
Latrant, la'trānt, a. cyfarthol	Lax, lāks, a. rhydd; llac, yslac; an-nghryno, annghywraint, didrefn : n. y dolur rhydd; math o bysgodyn
Latten, lāt'ēn, n. llatwm, alcan, efydd	Laxation, lāk-sa'shūn, n. rhyddād; llacād
Latter, lāt'ūr, a. olach, hwyrach, diweddarach; iaf, hwyraf, diweddaraf o'r ddav. sd.—Late [welt	Laxitive, lāk'sī-tīv, a. rhyddaol, rhydd-bair : n. carthai, cyffyr rhyddaol
Lattermath, lāt'ūr-māth, n. adladd, aeth-Lattice, lāt'īs, n. dellt; delltwaith, cledrwy : vt. delltu, eisio, cledrwyo	Laxity, lāk'sī-tī, Laxness, lāks'nēs, n. rhyddni, darymred, y dolur rhydd
Laud, lōd, n. mawl, moliant, clodforedd, canmoliaeth : vt. canmol, clodfori, moli	Lay, la, n. cân, cerdd; pruddgerdd; haen : a. llëygol : vt. (pt. & pp. laid), gosod, dodî, llëu; gostegu; dal, cyngwystlo; dodwy : pp.—Lie. Lay-land, gwyndwn, tondir. To lay about one, llachio, ffonodio. To lay aside, rhoi heibio. To lay out money, treulio arian. To lay up, ystorio. I lay it down, yr wyf yn ei osod i lawr. I lay down, gorweddais
Laudable, lō'dā-bl, a. canmoladwy, gwiwglod, hyglood [y pabi	
Laudanum, lōd'ā-nūm, n. sylweddnewws	
Laudatory, lō'dā-tūr-i, a. moliannol, clodforol, canmolaethol	
Laugh, lāf, v. chwerthin, chwarddu. Laughing-stock, gwatwarnōd. Horse-laugh, crechwen. To burst out a laughing, codi chrychwen. To laugh at one, chwerthyn am ben un; gwatwaru	
Laughable, lāf'ā-bl, a. chwerthinus, digrif [chwerthiniad	
Laughter, lāf'tūr, n. chwerthin, chwardd	
Launch, lāntsh, v. gwthio neu ddisgyn i'r môr; ergydio, tafu, bwrw	
Launder, lān'dūr, n. dyfrgafn	
Laundress, lān'drēs, n. golchyddes	
Laundry, lān'drī, n. golchdy, golchfa	
Laureate, lō'rī-at, n. cadeirfardd, pen-fardd, llawrwyddfardd : a. coronedig â llawrwydd	

- Layer, la'ūr, n. haen, gwanaf; gwely; plan-frigyn, plan-gyff; iar ddodwyog
 Layman, la'mān, n. gwr lleyg, lleygwr
 Laystall, la'stōl, n. tomen, tomle
 Lazar, la'zūr, n. dyn heintus. Lazar-house, clafdy [yspytty
 Lazaretto, lāz-ā-rēt', n. clafdry, clafdy;
 Laziness, la'zī-nēs, n. diogi, syrthni; seguryd, segurddod [dioglyd
 Lazy, la'zī, a. diog, musgrell, swrth,
 Lea, lī, n. tir cauedig, llawnt, doldir
 Lead, lēd, n. plwm; plymen
 Lead, lid (pt. & pp. led), v. arwain, tywys; blaenori
 Leaden, lēd'n, a. o blwm
 Leader, lī'dūr, n. arweinydd, tywysog, blaenor. Leader of a faction, corn y gynhen
 Leaf, lif (pl. leaves), n. deilen, dalen
 Leafless, lif'lēs, a. diddail, heb ddalen
 League, lig, n. cyfammod, cyfundeb; tair milltir: vi. cynghreirio, cyfuno
 Leak, lik, n. agen, hollt, dyferfa, dyferhollt: v. gollwng dwfr, dyfer-ollwng. To spring a leak, ymagenu
 Leakage, lī'kaj, n. iawn am golled a geir trwy ddyferholltau
 Leaky, lī'ki, a. agenog, holltlog
 Lean, līn, a. teneu, car: v. (pt. & pp. leant, lēnt), pwyso ar; gogwyddo at
 Leanness, līn'ēs, n. teneuder, culni, culi
 Leap, līp, n. naid, llam, crychlam: v. (pt. & pp. leapt, lēpt), neidio, llamu, crychneidio. Leap-frog, math o chware plant. Leap-year, blwyddyn naid
 Learn, lūr, v. dysgu, cymeryd dysg; deall. Apt to learn, hyddysg
 Learner, lūr'nūr, n. dysgwr, ysgolaig
 Learning, lūr'ning, n. dysg, ysgoleigddod, llen, dysgeidiaeth
 Lease, līs, n. gfael-rwym, ammodrwym, ammodweithred: vt. gosod dros amser pennodol; lloffa
 Leaser, lī'sūr, n. lloffwr, casglwr
 Leash, lish, n. llinyn neu garai dywyso, cynllyfan; tri [deb
 Leasing, lī'zīng, n. twyll, celwydd, geuleast, list, a. lleiaf, bychanaf: ad. yn y radd leiaf: sd.—Little. At least, o leiaf
 Leasy, lī'zī, a. teneu, ysgafn, disylwedd
 Leat, līt, n. ffos, dyfrlle, dyfrgronfa
 Leather, lēth'ūr, n. lledr, croen. Leather-coat, math o afal. Leather-dresser, cyweiriwr lledr. Leather-seller, lledrwr
 Leathern, lēth'ūr, n. a. lledrin, o ledr
 Leathery, lēth'ūr-ī, a. lledraidd, fel lledr
 Leave, liv, n. cenad, rhyddid, trwydded, caniatād: v. (pt. & pp. left), gadael; gadu; ymgadw ā. To leave by will, cymynu. To leave off, peidio ā. Leavings, gweddillion, olion
 Leaved, livd, a. deiliog. Many-leaved, amldeiliog
 Leaven, lēv'ēn, n. surdoes, eples: vt. surdoesu, eplesu, lefeinio
 Leaves, livz, n. pl.—Leaf. Park-leaves, dail twrch
 Lech, lētsh, vt. llyfu
 Lecher, lēt'shūr, n. anlladwas, gordderchwr: vi. puteinio, trythyllu
 Lecherous, lēt'shūr-ūs, a. trythyll, anllad, serth [tesach
 Lechery, lēt'shūr-ī, n. anlladrwydd, dyre
 Lection, lēk'shūn, n. darllen, darlleniad
 Lectionary, lēk'shūn-ūr-ī, n. llyfr gwasanaeth Pabaidd
 Lecture, lēk'tshūr, n. llith, darlith, llenlith; pregeth, gwrs; sen, cerydd: v. darllain, pregethu, darlithio
 Lecturer, lēk'tshūr-ūr, n. darlithiwr, pregethwr [yddiaeth
 Lectureship, lēk'tshūr-shīp, n. darllened
 Led, lēd, pt. & pp.—Lead
 Ledge, lēj, n. rhes, haen; cefnen; ymylfa
 Ledger, lēj'ūr, n. cyfrifylfr, gorsafylfr. Ledger-lines, llinellau chwanegol
 Lee, lī, n. yr ochr gyferbyn a'r gwynt
 Lees, gwaddod, gwaelodion
 Leech, lītsh, n. gele, geloden, meddyg anifeiliaid. Cow-leech, gelen bendoll. Horse-leech, gele y meirch. Leechcraft, y gelfyddyd o iachâu anifeiliaid
 Leek, lik, n. ceninen: pl. cenin. House-leek, llysiau pen tai, llysiau y gwaew. Leek-porridge, cawl cenin
 Leer, līr, n. cilolwg, cilwēn: v. cilolygu
 Leet, lit, n. llŷs, llŷsddydd, maenorlŷs
 Leeward, lī'wurd, ad. oddiwrth y gwynt, gyferbyn a'r gwynt
 Left, lēft, a. aswy, chwith, asw, cledd: pt. & pp.—Leave. Left-handed, llawchwith, chwithig
 Leg, lēg, n. coes, esgair, llorp, ber. Long-legged, hirgoes, tal. Three-legged stool, ystol deitroed
 Legacy, lēg'ā-sī, n. cymynrodd, cymyn, rhodd ewylls
 Legal, lī'gāl, a. deddfol, cyfreithlawn, cyfreithiol [reithlondeb
 Legality, lī-gāl'ī-tī, n. deddfoldeb, cyf.

LET pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tū = too, tūk = took ;	
Legalize, līgāl-iz, vt. cyfreithloni ; awdurdodi	Lengthen, lēng'th, vt. estyn, hwyāu, hirio, hirāu
Legate, lēg'at, n. cenadwr y Pab	Lengthwise, lēngth'wiz, ad. gyda'r hyd
Legatee, lēg-ā-tī, n. derbyniwr cymyn- rodd	Lenient, lī'ū-ēnt, a. tyner, esmwyth
Legation, lī-ga'shūn, n. cenadwriaeth	Lenify, lēn'ī-fi, vt. tyneru, llinaru, esmwytho, tirioni [esmwythoal
Legator, lī-ga-tōr', n. cymynwr	Lenitive, lēn'ī-tīv, n. llinarydd : a.
Legend, lēj'ēnd, n. llithlyfr ; coeg- chwedl, hanesyn : craifft ar ddarn aur neu arian [ffugiol	Lenity, lēn'ī-tī, n. tynerwch, tiriondeb
Legendary, lēj'ēn-dūr-ī, a. dychymybol,	Lens, lēnz, n. gwydr cynghrwn, cryn- wydryn
Legerdemain, lēj-ūr-dī-man', n. castiau llaw ysgafn, hud-gastiau, chwidogaeth	Lent, lēnt, n. y grawys : pt. & pp.—Lend
Legerity, lī-jēr-ī-tī, n. ysgafnder, sionc- rwydd	Lent, lēnt, Lenten, lēn'tēn, a. grawysol
Legging, lēg'ing, n. coesarn	Lenticular, lēn-tīk'u-lūr, a. deu-grymol
Legible, lēj'ī-bl, a. darllenadwy	Lentils, lēn'tīlz, n. mânbys, gwygbys, pys y llygod, pys y wig
Legion, lījūn, n. lleng, llu [osog	Lentigo, lēn'tī-go, n. brychni
Legionary, lījūn-ūr-ī, a. llengawl ; llu-	Lentus, lēn'tūs, a. gwydn, glydiog
Legislate, lēj'is-lat, vi. gwneyd deddfau	Lentur, lēn'tūr, n. gwydnedd ; arafwch
Legislation, lēj-īs-la'shūn, n. gosodiad deddfau, arlywiad, llywodraethiad	Leod, lī'ōd, n. cenedl, pobl, gwlad
Legislative, lēj'īs-la-tīv, a. deddf-wneuth- urol, llywodraethol	Leominster, lēm'stūr, n. Llanllieni
Legislator, lēj'īs-la-tūr, n. gwneuthurwr cyfraith, deddfwr, rheolwr	Leonine, lī'o-nin, a. llewaidd
Legislature, lēj'īs-la-tshūr, n. llywod- raeth, deddfwr	Leontiasis, lī-ōn-tī-ā-sīs, n. math o wahan-glwyf
Legist, lījīst, n. cyfreithiwr, un dysg- edig yn y gyfraith	Leopard, lēp'ūrđ, n. llewpart
Legitimacy, lī-jīt'ī-ma-sī, n. cyfreith- lonedd, iawnedd ; genedigaeth cyfreith- lawn [vt. cyfreithloni, breinnio	Leper, lēp'ūr, n. un gwahan-glaf
Legitimate, lī-jīt'ī-mat, a. cyfreithlawn :	Leporine, lēp'o-rin, a. ysgyfarnogaidd
Legume, lēg'un, Legumen, lī-gu'mēn, n. pŷs, ffā, ŷd-rawn [fel ffā	Leprosy, lēp'ro-sī, n. gwahan-glwyf, clefri, brech yr Iuddewon
Leguminous, lī-gu'mī-nūs, a. yd-rawwol,	Leprous, lēp'rūs, Leperous, lēp'ūr-ūs, a. gwahan-glwyfus, gwahan-glaf
Leicester, lēs'tūr, n. Caer Lyn	Leptology, lēp-tōl'o-jī, n. eglurād manwl o bethau dibwys
Leisurable, lēzh'ūr-ā-bl, a. hamddenol	Less, lēs, a. llai : ad. yn llai : cd.—Little. Much less, llawer llai, llai o lawer, chwaethach. Causeless, di-achos. End-less, di-ddiwedd
Leisure, lēzh'ūr, n. odfa, seibiant, arfod, hamdden, amser [bwyll	Lessee, lē-sī, n. ammod-ddeiliad
Leisurely, lēzh'ūr-lī, ad. yn araf, gan	Lessen, lēs'n, vt. bychanu, lleiāu ; tolio ; treio
Leman, lēm'ān, n. cywelŷwr ; gordderch	Lesser, lēs'ūr, a. llai : c.d.—Little
Lemma, lēm'ā, n. rhag-osodiad	Lesson, lēs'n, n. gwers, llith, darlith : vt. gwersu, rhoi gwers, dysgu
Lemon, lēm'un, n. math o eur-afal, afal melynhir	Lessor, lēs'ōr, n. rhoddwr ammod ysg rif, ammod-osodwr
Lemonade, lēm-ūn-ad', n. diod eur-afalau	Lest, lēst, con. rhag, fel na, fel nas
Lemur, līmūr, n. math o epa	Let, lēt, n. attalfa, rhwystr, lludd : vt. (pt. & pp. let), gadael ; goddef ; attal, lluddio ; hurio ; llogi ; gosod. Let him alone, gād ef yn llonydd ; gād iddo. Let me hear, moes imi glywed. Let him go, aed, eled. To let blood, gollwng gwaed, gwaedu. To let off, saethu, ergydio
Lend, lēnd (pt. & pp. lent), vt. rhoi echwyn, rhoi benthyg. To lend an ear, rhoi clust, gwrando	Lethal, lī'thāl, a. marwol, angeuol
Lender, lēn'dūr, n. rhoddwr echwyn	Lethargic, lēth'ār-jīk, a. hun-glwyfus ; cysglyd
Length, lēngth, n. hyd, hirder, meithder ; pellder. At length, o'r diwedd, bellach, weithian. At his length, ar ei hyd. Of equal length, cyhyd	

- Lethargy, lĩ'thār-jī, n. yr hun-glwyf; gorchwsg
- Lethe, li'thī, n. ebarhof, afon annghof
- Lethean, li-thī'ān, a. annghofus
- Lethiferous, li-thif'ūr-ūs, a. angeuol, dinystriol
- Letter, lēt'ūr, n. llythyren; llythyr: vt. llythyrenu; llythyru. Letter-bag. llythyrgod. Letter-case, llythyrglawr, Letter-founder, llythyrenydd. Letters-patent, breint-lythyr, breint-ystrif. Letter-press, argraff-wasg. A man of letters, dyn dysgedig, dyn llythyrenog. Black letter, llythyren ddu. Capital letters, PRIF LYTH-YRENAU. Small capital letters, PRIF LYTHYRENAU MAN
- Lettuce, lēt'īs, n. gwylaeth. Lamb's lettuce, llysiâu'r oen
- Levant, lēv'ānt, a. dwyreiniol
- Levant, li-vānt', n. arfordiroedd dwyreiniol Mor y Canoldir
- Levee, lēv'ī, n. bwrdd ymdrwsio; bore-ymweliad neu gyfarchiad; cynwre
- Level, lēv'ēl, n. gwastadedd, gwastad; gwastodyn; cydraddiad; annelfa, cyfeirfa; cyfeirffos; cyferdwll: a. gwastad; cywir; cyfartal: vt. gwastadāu, llyfelu; annelu, cyfeirio. Level with the ground, yn un a'r llawr [wr
- Leveller, lēv'ēl-ūr, n. gwastadāwr, llyfel-
- Levelness, lēv'ēl-nēs, n. gwastadrwydd
- Lever, li'vūr, n. trosol, gwif
- Leveret, lēv'ūr-ēt, n. ysgyfarnog ieuanc, glasdorch
- Leverock, lēv'ūr-ōk, n. hedydd, ehedydd
- Leviable, lēv'yā-b'l, a. trethadwy, codadwy
- Leviathan, li-vī'ā-thān, n. y morfil, neu efallai yr afanc [llyfnāu
- Levigate, lēv'ī-gat, v. rhwbio; malu;
- Levite, li'vit, n. Lefiad
- Levitical, li-vīt'ī-kāl, a. Lefiaidd
- Levity, lēv'ī-tī, n. ysgafnder, maswedd
- Levy, lēv'ī, vt. trethu, codi dirwy, codi teyrn-ged; codi gwyr. To levy war, dechreu rhyfel [anllad, diffaith
- Lewd, lud, a. anfad, brwnt, serth, trythyll, Lewdness, lud'nēs, n. anlladrwydd
- Lexicographer, lēk-sī-kōg'rā-fūr, n. geirlyfrwr [iadwraeth
- Lexicography, lēk-sī-kōg'rā-fī, n. geir-Lexicology, lēk-sī-kōl'o-jī, n. geirstyriaeth
- Lexicon, lēk'sī-kūn, n. geirlyfr, geiriadur
- Liable, li'ā-bl, a. darostyngedig, rhwym-edig, agored
- Liar, li'ūr, n. celwyddwr, geuwr
- Libation, li-ba'shūn, n. diod-offrwm
- Libel, li'bēl, n. cabledd, athrodiaeth, duchan, enllib: v. enllibo, athrodi, goganu [enllibwr
- Libeller, li'bēl-ūr, n. cabldraethydd
- Libellous, li'bēl-ūs, a. athrodus, enllibus
- Liberal, li'b'ūr-āl, a. hael, syber, cedawl; rhydd, diragfarn; boneddigaidd. Liberal arts, celfyddydau rhyddedog, celfyddydau breinniol. Liberal translation, cyfieithiad annghaeth neu rydd
- Liberality, li'b-ūr-āl'ī-tī, n. haelioni, syberwyd [hael
- Liberalize, li'b'ūr-āl-iz, vt. gwneyd yn
- Liberate, li'b'ūr-at, vt. rhyddāu, gollwng, digaethu [gollyngdod
- Liberation, li'b-ūr-ra'shūn, n. rhyddād,
- Libertine, li'b'ūr-tīn, n. un penrydd, oferddyn; anlladwr: a. penrydd, anngnrefyddol [ryddid
- Libertinism, li'b'ūr-tī-nīzm, n. pen-
- Liberty, li'b'ūr-tī, n. rhyddid, trwydded, braint; cenad; hyfder; cyffin, ffyn, terfyn. To set at liberty, rhyddāu, gollwng. To take the liberty to, cymeryd cenad, bod yn hyf
- Libidinous, li-bīd'ī-nūs, a. anniwair, anllad, gordderchol
- Libidivist, li-bīd'ī-nīst, n. anlladwr
- Libra, li'brā, n. arwydd y fantol
- Librarian, li-brē'r'ī-ān, n. llyfrgellwr, llyfrwr
- Library, li'brūr-ī, n. llyfrgell; llyfrgrawn
- Librate, li'brat, vt. mantoli, pwyso
- Libration, li-bra'shūn, n. mantoliaeth
- Lice, lis, n. pl.—Louse
- License, li'sēns, n. trwydded, rhyddid, cenad, caniatād: vt. cenadu, trwyddedu
- Licentiate, li-sēn'shī-at, n. trwyddedawg
- Licentious, li-sēn'shūs, a. penrydd, afreolus [ryddid
- Licentiousness, li-sēn'shūs-nēs, n. pen-
- Lichen, li'tsh'ēn, n. goferllys, llysiâu'r afu
- Licit, li's'īt, a. cyfreithlawn
- Lick, li'k, n. llyfiad, llai: vt. llyfu, lleibio, llepio [felus
- Lickerish, li'k'ūr-īsh, a. mwythus, dant-
- Licorice, li'k'ūr-īs, n. math o wraidd, pērwridd, y gwyls
- Lictor, li'k'tūr, n. rhingyll Rhufeinig
- Lid, li'd, n. caead, clawr, hulier
- Lie, li, n. celwydd, anwired: vi. dywedyd celwydd. Lying, yn ddywedyd celwydd. You tell a great lie, ti a ddywedi gelwydd yn dy ddannedd

LIN pāth, fāt, ěre, mět, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Lie, li (pt. lay, pp. lain), vi. gorwedd, ymorwedd. Lying, yn gorwedd. To lie in wait, cynllwyno. To lie in, esgor
Lief, lif, ad. yn ewyllysgar, yn gystal
Liege, lij, a. ffyddlawn, cywir, ufudd; gwarogaethol: n. arglwydd, penadur
Lieger, lī'jūr, n. cenadwr trigiannol
Lieu, lu, n. lle. In lieu of, yn lle
Lieutenant, līv-těn'ān-sī, Lieutenant-ship, līv-těn'ānt-shīp, n. rhaglafiaeth; dirprwyaeth
Lieutenant, līv-těn'ānt, n. rhaglaw, îsgadben. Lord lieutenant, arglwydd raglaw
Life, lif (pl. lives), n. bywyd, einioes, oes, hoedl; buchedd; bywiogrwydd. A long life, hirhoedl. Single life, gweddwdod [marwaidd
Lifeless, lī'lēs, a. difywyd, marw;
Lifetime, lī'tim, n. oes, einioes; hoedl
Lift, līft, n. codiad; dyrchafiad; hwp, hybiad: vt. codi, dyrchafu, cwnu
Ligament, līg'ā-měnt, n. rhwymyn; gŕieun, gewyn
Ligation, lī-ga'shūn, n. rhwymiad
Ligature, līg'ā-tshu'r, n. rhwymyn, cyfrwym; argraff-lythyren ddyblyg, megys fl, ffi
Light, lit (*lit*), n. gole, goleu, goleuni, gwawl, llewyrch; canwyll; ffenestr: a. goleu, dysclaer; ysgafn; disylwedd: v. goleuo; cyneu; disgyn. Light-footed, Light-heeled, gwisgi, ysgafndroed. Light-horse, marchog-lu yn dwyn arfau ysgafn. By day-light, wrth liw dydd, liw dydd
Lighten, lī'tn, v. llewyrchu, goleuo; melltenu, cyneu dreigiau, taflu mellt; ysgafnāu, sirioli
Lighter, lī'tūr, n. ysgafn-fād. Lighterman, cychwr, badwr [dwr
Lighthouse, lit'hūws, n. goleudy, goleu-
Lightness, lit'nēs, n. ysgafnder; sioncedd; goleuder
Lightning, lit'nīng, n. mellt, lluched
Lights, lits, n. pl. ysgyfaint; goleuadau
Lightsome, lit'sūm, a. goleulawn; siriol, hoenus, bywiog
Ligneous, līg'nī-ūs, a. prenaidd, o bren
Figure, lī'gu'r, n. maen gwerthfawr
Like, lik, a. tebyg, cyffelyb, cyfryw, cynhebyg, unfath, unwedd: v. caru, hoffi; dewis, dymuno, mynu: ad. yn debygol, fel, megys; -aidd. Like a child, plentynaid. Like a dog, cïaidd. To his liking, i'w fodd

Likelihood, lik'lī-hwd, n. tebygoliaeth
Likely, lik'lī, a. tebygol: ad. yn debygol
Liken, lī'kn, vt. tebygu, cyffelybu; cydmharu [delw, arlun
Likeness, lik'nēs, n. tebygrwydd; llun,
Likewise, lik'wiz, ad. felly, yn yr un modd: con. hefyd
Lilac, lī'lāk, n. math o bren
Lily, lī'lī, n. lili, elestr. May lily, Lily of the vale, lili y dyffrynoedd. White water lily, alaw y dwfr, y fagwyr wen. Yellow water lily, y bwltys
Limation, li-ma'shūn, n. caboliad
Limb, līm, n. aelod; cety, darn: vt. diaelodi, darnio, dryllio
Limbec, līm'bēk, n. dysdyll-lestr
Limber, līm'būr, a. llipa, hyblyg, ystwyth
Limberness, līm'būr-nēs, n. ystwythder
Limbo, līm'bo, n. uffern, purdan; carchar
Lime, lim, n. calch; glyd: vt. calchu; gwyn-galchu; glydio. Lime-stone, calchfaen. Lime-tree, palalwyf, eurenwern, gwaglwylf. Lime-twigs, glydwydd. Slaked lime, calch tawdd. Quick lime, calch brwd, calch poeth
Limehound, līm'hūwnd, n. gwaelgi
Limit, līm'īt, n. terfyn, ffin, cyffin, goror: vt. gosod terfyn, penu, cyffinio
Limitary, līm'ī-tūr-ī, a. cyffiniol, terfynol
Limitation, līm-ī-ta'shūn, n. terfyniad
Limn, līm, vt. eilunio, tynu llun, delweddu
Limmer, līm'nūr, n. eiluniwr, delwedduwr, lluniedydd, paentiwr
Limous, līm'ūs, a. lleidiog, glydog
Limp, līmp, a. llipa, masw, ystwyth, hyblyg: vi. clunhecian, cloffi
Limpet, līm'pēt, n. brenigen, llygad myharen
Limpid, līm'pid, a. gloew, tryloew, tēr
Limpidness, līm'pid-nēs, n. gloewder, claerder [blygedd, maswedd
Limpness, līm'pēs, n. ystwythder, hylimy, līm'ī, a. calchaid; glydiog, gwydn [bin
Linchpin, līntsh'pīn, n. gwarbin, echel
Lincoln, līng'kūn, n. Caerlwydcoed
Line, lin, n. llinyn; llin; llinell; ffunen; rhes; amglawdd: vt. llinellu, llinynu; amresu, rhesu. Line of battle, cadres
Lineage, līn'ī-aj, n. ach, llinach, llin; hil, tylwyth, hiliogaeth
Linial, līn'yāl, a. unionlin, llin-lin; llinellol, olynol
Lineament, līn'yā-měnt, n. gwynebwydd, gwynebdull, pryd, gwedd

Linear, lîn'yûr, a. llinellog, llinellaidd
 Lineation, lîn-î-a'shûn, n. llinelliad, ar-
 liniad [Linen-drapeer, lleinwiwr
 Linen, lîn'ên, n. llian, lliain, lleinwe.
 Ling, lîng, n. breninbysg; grug, myncog
 Linger, lîng'gûr, v. gohirio, oedi, aros;
 sefyllian
 Linget, lîng'gêt, n. tafodyn
 Lingo, lîng'go, n. ffregod, iaith
 Linguacious, lîng-gwa'shûs, a. baldorodd-
 us, tafodrydd
 Linguist, lîng'gwîst, n. ieithydd
 Liniment, lîn-î-mënt, n. enaint, iraid, eli
 Lining, lî'ning, n. gwrthlain
 Link, lîngk, n. dolen, cadwyndorch,
 modrwy; canwyll bÿg, ffaglen: v. dol-
 gydio, cydfachu, cydgadwyno, cyd-
 rwymo, cysylltu, cydio. Link-boy,
 cariwr canwyllau pÿg, ffaglenwas
 Linnet, lîn'êt, n. llinos, llinosen, aderyn
 y llin. Red-headed linnet, llinos
 ben-goch. Mountain linnet, llinos y
 mynydd
 Linseed, lîn'sîd, n. had llin, llinhad
 Linseywoolsey, lîn-zî-w'w'zî, n. tenlli,
 cymysgwe o lin a gwlan
 Linstock, lîn'stök, n. ffon-danio, tânffon
 Lint, lînt, n. lleinrwd, naddion llian
 Lintel, lîn'tël, n. gwarddrws, capan drws
 Lion, lî'ûn, n. llew. Lion-hearted, dewr
 Lioness, lî'ûn-ës, n. llewes
 Lionlike, lî'ûn-lik, a. llew-eilun; dewr
 galon; Llewelyn
 Lip, lîp, n. gwefus, min; gwefl. Large-
 lipped, Blubber-lipped, gwefusfawr,
 gweflfawr. Lip-devotion, rhithaddol-
 iad. The lip of an animal, gwefl
 Lipothymous, lî-pöth'î-mûs, a. llesmeir-
 iol [mair
 Lipothymy, lî-pöth'î-mî, n. llewyg, lles-
 Lippitude, lîp'î-tud, n. cibddellni
 Liquation, li-kwa'shûn, n. toddiad, todd-
 iant [edigaeth
 Liquefaction, lîk-wî-fäk'shûn, n. todd-
 Liquefiable, lîk-wî-fî'â-bl, a. hydawdd,
 toddadwy [ymloewi, ymddoddi
 Liquefy, lîk'wî-fi, v. toddi, dadmer;
 Liquescent, lî-kwës'ënt, a. toddiadol
 Liqueur, lî-kûr', n. gwirodlyn
 Liquid, lîk'wîd, n. gwlyb, llyn, gwlybwr;
 toddlythyren: a. gwlyb, llynol, hylif
 Liquidate, lîk'wî-dat, vt. toddi, llyneidd-
 io; talu [gwirod
 Liquor, lîk'ûr, n. llyn, glybwr, diod,
 Lisp, lîsp, v. bloesgi, bloesg-siared
 Lispering, lîs'pîng, n. bloesgedd, bloesgni

List, lîst, n. rhestr, cofrestr, llechres,
 eirionyn brethyn; ymdrechfa; camp-
 gychwynfa: v. chwenychu; gwrando;
 rhestru
 Listen, lîs'n, vi. gwrando, clustfeinio
 Listless, lîst'lës, a. dihawnt, diawch,
 diofal [ansylw, syrthni
 Listlessness, lîst'lës-nës, n. diofalwch,
 Lit, lît, pt. & pp.—Light
 Litany, lît'an-î, n. gweddi gyffredin
 Literal, lît'ûr-âl, a. llythyrenol; cywir
 Literary, lît'ûr-ûr-î, a. llythyrog, llythyr-
 iannol, llênnyddol
 Literate, lît'ûr-at, a. dysgedig, hyddysg
 Literati, lît'ûr-a-ti, n. dysgedigion, llen-
 orion, gwyr llên
 Literature, lît'ûr-a-tshûr, n. llythyriant,
 llenoriaeth, llên, dysg
 Litharge, lîth'arj, n. gorferw plwm
 Lithé, lîth, Lithér, lî'thûr, Lithesome,
 lîth'sûm, a. ystwyth, hyblyg; anwadl
 Lithographer, lî-thög'râ-fûr, n. maen-
 argraffydd [graffiad
 Lithography, lî-thög'râ-fî, n. maenar-
 Lithomancy, lîth'o-mân-sî, n. maengoel
 Lithontripic, lîth-ön-trîp'îk, a. maen-
 doddaw [drychwr
 Lithotomist, lî-thöt'o-mîst, n. maen-
 Lithotomy, lî-thöt'o-mî, n. maendrychiad
 Lithoxile, lî-thök'sîl, n. pren caregedig
 Litigant, lît'î-gânt, n. ymgyfreithiwr
 Litigate, lît'î-gat, v. cyfreithio; ymgeuru
 Litigation, lît'î-ga'shûn, n. ymgyfreith-
 iad, cynghaws [nhenllyd, ceurus
 Litigious, lî-tîj'ûs, a. cyfreithgar; cy-
 Litigiousness, lî-tîj'ûs-nës, n. ymgy-
 freithgarwch; ceuri, cacraeth
 Litre, lî'tûr, n. mesur Ffrengig 61.028
 o fodfeddi cyfan-gorff
 Litter, lî'tûr, n. elor feirch, cludai;
 llaesod, gwasarn: torllwyth, gwaling;
 annhrefn: v. gwasarnu; bwrw tor-
 llwyth, porchellu
 Little, lî'tl, (less, least), a. bach, bychan;
 mân, ychydig: n. ychydig, ychydigyn,
 tipyn, tielyn, bychoddedd, bachigyn.
 A little fountain, ffynnonell. A little
 child, plentyn. A little tipsy, gofeddw,
 lledfeddw. As little, cyn leied. Ever
 so little, y tipyn lleiaf. Give me
 a little, rhoddwch i mi ychydig.
 Give me little, rhoddwch i mi ond
 ychydig. Little children, plantos,
 plantach. Little ones, plant, rhai
 bychain. Stay a little, aros ronyn. To
 make little, bychanu, lleiâu

LOG	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Littleness, lit'l-nēs, n.	bychander
Littoral, lit'ō-rāl, a.	glanol, morlanol
Liturgy, lit'ūr-jī, n.	gwasanaeth cyffredin, ffurf o weddïau cyhoeddus
Live, liv, a.	byw, bywiol, bywiog. A live coal, marworyn: pl. marwor
Live, liv. vi. byw; bucheddu; oesi, hoedli.	Long-lived, hirhoedlog, hir ei oes. Short-lived, byrhoedlog, byr ei oes; dibara. To live on, ymborthi ar. While I live, yn fy mywyd, tra byddwyf
Livelihood, liv'lī-hŵd, n.	bywioliaeth, cynaliaeth
Liveliness, liv'lī-nēs, n.	bywiogrwydd
Livelong, liv'lōng, a.	maith, hirfaith
Lively, liv'lī, a.	bywiog, bywiol; hoenus, hoew, llon, llawen, heinif
Liver, liv'ūr, n.	yr au, yr afu; bucheddwr. Liver-clung, claf o'r llechau. Pigeon-livered, ofnus, llwfr. White-livered, cenfigenus. Affection of the liver, auad [Lle'rpwl]
Liverpool, liv'ūr-pŵl, n.	Llynlleifiad,
Liverwort, liv'ūr-würt, n.	llysiau'r afu. Wild liverwort, llysiau'r dryw
Livery, liv'ūr-ī, n.	rhoddiad neu gadwad meddiant; gosgorddwisg, swyddwisg. Livery-man, gwr breinniol, dinesydd. Livery-stable, marchdy cyffredin
Lives, livz, n.	pl.—Life
Livid, liv'id, a.	dulas, cleisiog
Living, liv'ing, n.	bywioliaeth; personiaeth: a. byw, bywiol, yn fyw
Livre, liv'vūr, n.	swllt Ffrengig, gwerth 9½c.
Lixivium, liks-iv'yūm, n.	lleisw, trwyth
Lizard, liz'urd, n.	budrehwilen, madfall, geneugoeg, gwedresi
Lo, lo, int.	wela, wele, nycha
Load, lod, n.	llwyth, pwys, baich, pwn: v. (pp. laden), llwytho, beichio, pynorio
Loadstone, lod'ston, n.	ehedfaen, maentynu, tywysfaen
Loaf, lof (pl. loaves), n.	torth
Loam, lom, n.	tywodglai, marl, priddglai
Loamy, lo'mī, a.	priddgleiog, marlaidd
Loan, lon, n.	benthyg, echwyn
Loath, loth, a.	anewyllysgar, anfoddlawn, anfoddog [llaru, diflasu]
Loathe, loth, vt.	ffieiddio, casâu, alaru
Loathsome, loth'sūm, a.	ffiaidd, atgas, brwnt [rwydd, atgasrwydd]
Loathsomeness, loth'sūm-nēs, n.	ffieidd-
Loaves, lovz, n.	pl.—Loaf
Lob, löb, n.	drel, hurtyd, clwpa, penbwl
Lobby, löb'ī, n.	cyntedd, cynteddfa
Lobe, lob, n.	dernyn, rhanïad; dalen
Lobster, löb'stūr, n.	ceimwch, llegend
Local, lo'käl, a.	lleol; cyfleol; syfydlog
Locality, lo-käl'ī-tī, n.	lleoldeb, lleolhanfod; sefyllfa [gosod]
Locate, lo-kat', vt.	lleâu, llëu, sefydlu
Location, lo-ka'shūn, n.	lead, llead; gosodiad, sefydliad
Loch, lök, n.	llyn, llwch; cyflaith
Lock, lök, n.	clo, cloig; cudyn; dylofyn o wlân; argae, argaeddrys: v. cloi; cau. Fire-lock, dryll. Pick-lock, gau-allwedd. A lock of hair, cudyn o wallt. Locked jaw, ymgauad yr ên.—Jaw [dlws]
Locket, lök'ët, n.	addurnglo, mynygl-
Lockram, lök'räm, n.	brasliain
Locomotion, lo-ko-mo'shūn, n.	ym-symudiad o le i le, hunan-symudiad
Locomotive, lo-ko-mo'tiv, a.	symudlëig, ymsymudol: n. anwedd-beiriant
Locust, lo'küst, n.	lindys
Locution, lo-ku'shūn, n.	llafar-ddull, llafariaeth
Lodge, löj, n.	lletty, lluest, hafotty, maesdy: v. llettya, trigo; aros; gorwedd. To lodge one's self, ymlettŷa
Lodgement, löj'mënt, n.	lluest, gwersyll; sefydliad; sefyllfa, gorsaf; cymeriad meddiant o weithiau y gelyn
Lodger, löj'ūr, n.	llettywr; gwestai
Lodging, löj'ing, n.	lletty, gwestfa
Loft, löft, n.	taflod, llwyf, hurtr; lloft
Loftiness, löf'tī-nēs, n.	uchder; balchder
Lofty, löf'tī, a.	uchel, aruchel, goruchel, dyrchafedig; uchelwych, trahausfalch. Lofty words, geiriau chwyddedig
Log, lög, n.	cyff, boncyff, cipyll. Log-book, llyfr y cyfrifbill. Log-line, llinyn y cyfrifbill
Logarithm, lög'ü-rithm, n.	dirprwyn. Science of logarithms, dirprwyniaeth
Loggerhead, lög'ūr-hëd, n.	delff, clwpa, penbwl; math o du-gorn. At loggerheads, benben [hurt, delffaidd]
Loggerheaded, lög'ūr-hëd-ëd, a.	pendew
Logic, löj'ik, n.	rhesymeg, arbwylleg
Logical, löj'ī-käl, a.	rhesymegol, dadleuyddol, arbwyllegol
Logician, lo-jish'an, n.	rhesymegwr, dadleuydd, rhesymwr
Logistic, lo-jis'tik, a.	alsoddawl
Logodædalist, lo-go-dëd'äl-ist, n.	geirddyfeisiwr
Logomachy, lo-göm'ā-kī, n.	amryson yn nghylch geiriau, geirddadl

Logwood, lög'wŵd, n. coed lliwyddion
 Loin, lōin, n. llwyn, llyfen; aren
 Loiter, lōi'tūr, vi. gohirio, ystelcian,
 llercio, oedi, sefyllian
 Loiterer, lōi'tūr-ūr, n. llercyn, ystelciwr
 Loll, lōl, vi. ymdrolio, ymddiogi, tordain
 Lollards, lōl'urdz, n. pl. plaid o Brotest-
 aniaid, canlynwyr Wickliffe
 London, lūn'dūn, n. Llundain, Caerludd.
 London-tuft, balchder Llundain
 Lone, lon, Lonely, lon'li, Lonesome,
 lon'sūm, a. unig, wrtho ei hun; di-
 dramwy, disathr; diymgeledd
 Loneliness, lon'li-nēs, n. unigder
 Long, lōng, a. hir, maith; parâus, hir-
 laes: vi. hiraethu, chwantu, blysiu,
 chwenychu. Long-boat, hir-gwch,
 bad mawr. Long-headed, synwryol,
 call. Long-suffering, hir-ymaros;
 goddefgar. All day long, trwy'r
 dydd. As long as, cyhyd âg; tra.
 Longer and longer, hwy-hwy. Long
 hours, oriau meithion. Not long
 after, cyn nemawr. Of long continu-
 ance, parâus. Somewhat long, gohir.
 To grow long, ymestyn, hirâu
 Longanimity, lōng-gā-nīm'ī-ti, n. amyn-
 edd, hir-ymaros
 Longe, lūnj, n. hergwd, hergawd
 Longer, lōng'ūr, n. hiraethwr
 Longer, lōng'gūr, a. hwy.—Long
 Longest, lōng'gēst, a. hwyaf.—Long
 Longevity, lōn-jēv'ī-ti, n. hir-oes, hir-
 hoedd; hir-oesiad, hir-hoedledd
 Longevous, lōn-jī'vūs, a. hir-hoedlog
 Longimanous, lōn-jīm'ā-nūs, a. llaw-hir
 Longimetry, lōn-jīm'ī-tri, n. mesuriad
 pelder [hydred
 Longitude, lōn'ji-tud, n. hirder, hyd;
 Longitudinal, lōn-jī-tu'di-nāl, a. ar ei
 hyd; hydredol, hydol
 Longsome, lōng'sūm, a. hir-faith, rhyhir
 Longspun, lōng'spūn, a. dygnmaith, an-
 nyben, hir, hir chwedlog
 Longways, lōng'waz, Longwise, lōng'-
 wiz, ad. gyda'r hyd, hydredol, ar hyd,
 yn ei hyd
 Loo, lō, n. math o chwareu ar gardiau.
 Loo-table, bwrdd crwn
 Loobily, lō'bi-li, ad. yn drellaidd, yn hurt
 Looby, lō'bī, n. lleban, drelyn, hurtyr
 Loof, lōf, vt. dwyn llong at y gwynt
 Look, lōk, n. gwynebpryd, golwg, trem,
 edrych; edrychiad; ymddangosiad,
 gwedd: v. edrych, syllu; dysgwyl;
 chwilio: int. wela, wele, nycha. Look-

ing-glass, drych, gwydrddrych. To
 look around, amdremu. To look for,
 dysgwyl. To look intently, arsyllu.
 To look out, edrych am
 Looker, lōk'ūr, n. edrychwyr, syllwr,
 tremiwr [yn aneglwr
 Loom, lōm, n. gŵydd: vi. ymddangos
 Loon, lōn, n. gwirionyn, delff, dyhiryn
 Loop, lōp, n. arwestr, dolen; tytmwy:
 v. arwestr, dol-fachu. Loop-hole,
 dolen-dwl; esgus, bwlech
 Loose, lōs, a. rhydd; yslac, llac; pen-
 rydd; anllad, anniwair: vt. gollwng,
 rhyddâu
 Loosen, lō'sn, v. gollwng, dattod, rhydd-
 âu, llacâu, llaesu, yslacio, dadrwymo
 Looseness, lō's'nēs, n. llaesder, darymred;
 dirywiaeth, anniweirdeb; y bib, y dolur
 rhydd
 Lop, lōp, vt. ysgythru, brigladd,ocio.
 Loppings, ysgythrion
 Loquacious, lo-kwā'shūs, a. siaradus,
 tafodrydd, chwedlog, ffraeth
 Loquacity, lo-kwās'ī-ti, n. dywedgarwch,
 ffraethder, llo, siaradgarwch
 Lord, lōrd, n. arglwydd, meist; nēr,
 muner, rhi, peryf, nâf, iôr, iôn, gwan-
 ar, udd; gwledig; baron, brēyr: v.
 arglwyddiaethu, rhwysgo. Lord of
 the manor, maenorydd, arlwydd
 Lordling, lōrd'ling, n. arglwyddyn
 Lordliness, lōrd'li-nēs, n. arglwyddeidd-
 rwydd, bonedd; gorfalchder
 Lordly, lōrd'li, a. arglwyddiaidd; balch
 Lordship, lōrd'ship, n. arglwyddiaeth
 Lore, lō'r, n. athrawiaeth; dysg
 Loricæte, lōr'ī-kat, vt. dalen-wisgo,
 dalenu [n. genfaydd
 Lorimer, lōr'ī-mūr, Loriner, lōr'ī-nūr,
 Lorn, lōrn, a. gwrthodedig, diymgeledd,
 amddifad. Love-lorn, cariad-goll
 Lose, lōz (pt. & pp. lost, lōst), v. colli;
 cael colled
 Loser, lōz'ūr, n. colledwr, collwr
 Loss, lōs, n. coll, colled; sarâd; afies
 Lot, lōt, n. coelbren, cwtws; dygwyddiad,
 syrth; cyngel; rhan, cyfran, dogn
 Lotion, lō'shūn, n. golchdrwyth
 Lottery, lōt'ūr-ī, n. chware damwain,
 damweiniaeth, coelbreniaeth
 Lotus, lō'tūs, n. alaw y dwfr
 Loud, lōwd, a. croch, uchel, ban
 Loudness, lōwd'nēs, n. uchder, crochder
 Lough, lōk, n. llyn, llwch
 Lounge, lōwnj, vi. llechu, ystelcian,
 -segura, diogi, mewydu

LUM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, orb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;	
Louse, lūws (pl. lice), n. lleuen : v. lleua, hela llau. Hog-louse, horen. Sheep-lice, heuslau. Wood-louse, gwrach y coed	Lubrik, lu'brīk, a. lithrig, llyfn ; anllad Lubricate, lu'brī-kat, vt. lithrigo, llyfnāu Lubricity, lu-brīs'ī-tī, n. lithrigrwydd ; anwadaled ; anlladedd
Lousewort, lūws'würt, n. melsugn. Pas-ture lousewort, llyisiau y cwn	Luce, lus, n. penhwyad wedi llawn dyfu Lucent, lu'sént, a. claer, dysclaer, goleu, gloew, llachar
Lousy, lūw'zī, a. lleuog ; bawaidd, salw	Lucid, lu'sīd, a. llachar, dysclaer ; eglur Lucidity, lu-sīd'ī-tī, n. dyscleirdeb, gloewder, llachar
Lout, lūw't, n. delff, lleban, llabwst, drel	Lucifer, lu'sī-fūr, n. seren y bore, y seren ddydd ; diafol
Loutish, lūw'tīsh, a. delffaidd, drellaidd	Luciferous, lu-sīf'ūr-ūs, a. goleuddwyn, gwawlddwyn [llwydd
Louder, lūw'ūr, n. twll y mwg, mygdwll	Luck, lūk, n. damwain, hap, ffawd ; Luckiness, lūk'ī-nēs, n. hapusrwydd, ffyniant [afwyddiannus
Love, lūv, n. cariad, serch, hoffder, cyfymserch, cudeb, cuedd, anwylwch : vt. caru, hoffi, gorhoffi, serchu. Love-letter, llythyr-gyfymserch. Love-sick, claf o gariad. Love-song, cerdd-gyfymserch. Love-suit, carwriaeth. Love-toy, anrheg oddiwrth garwr	Luckless, lūk'lēs, a. anffodus, anhapus, Lucky, lūk'ī, a. llwyddiannus, ffyniannus Lucrative, lu'krā-tīv, a. ennillfawr
Loveless, lūv'lēs, a. digariad, diserch	Lucre, lu'kūr, n. elw, ennil, mael, budd
Loveliness, lūv'li-nēs, n. hawddgarwch	Lucubrate, lu'ku-brat, vi. efrynu wrth oleuni canwyll
Lovely, lūv'lī, a. hawddgar, cariadusol, hoffain, hygar	Lucubration, lu-ku-brā'shūn, n. nos-fyfyriad, nos-efrydiad
Lover, lūv'ūr, n. cariad, carwr, cariad-ddyn. A lover of his country, gwladgarwr. A lover of mankind, dyn-garwr	Lucubratory, lu'ku-brā-tūr-ī, a. a wnaed wrth oleuni canwyll [lurder
Loving, lūv'īng a. cariadus, caredig	Luculence, lu'ku-lēns, n. claerder, eg-
Lovingkindness, lūv'īng-kind-nēs, n. serch, dynerwch ; trugaredd	Luculent, lu'ku-lēnt, a. claer, gloew-wych
Low, lo, a. isel ; prudd ; gostyngedig ; gwael ; gwan, truan : vi. brefu, rho, buguned. Low-bred, difoes, hurthol ; gwael. Low in the world, tlawd. Lowest of the people, gwehilion y bobl. A low country, iseldir, doldir, gwastadedd. The low parts of the earth, iselderau'r ddaear	Ludicrous, lu'dī-krūs, a. digrifol, ysmala, chwerthinus
Lower, lo'ūr, n. prudd-der, trymder golwg ; cymyliad : v. gollwng ; iselu, darostwng ; tywyllu, cymylu : a. cd. is. Lower-case type, y llythyrenau mân, a, b, c, &c.	Ludicrousness, lu'dī-krūs-nēs, n. arab-edd, chwerthinedd [wariad
Lowermost, lo'ūr-most, a. isaf, iselaf	Ludification, lu-dī-fī-ka'shūn, n. gwat-
Lowland, lo'lānd, n. iseldir ; morfa	Ludlow, lūd'lo, n. Llwydlo
Lowliness, lo'li-nēs, n. gostyngeddrwydd	Luff, lūf, vi. cadw llong at y gwynt
Lowly, lo'lī, a. isel, gostyngedig	Lug, lūg, v. llusgo, tynu : n. clust ; mesur-lath ; math o bysg
Lown, lūwn, n. dyhiryn [gwaelder	Luggage, lūg'aj, n. cludlwyth
Lowness, lo'nēs, n. iselder, iseledd,	Lugubrious, lu-gu'brī-ūs, a. galarus, alaethus, athrist
Loyal, loī'āl, a. ffyddlawn i'r brenin, cywir	Lukewarm, luk'wōrm, a. clauar, llugoer
Loyalist, loī'āl-īst, n. cywirddyn	Lukewarmness, luk'wōrm-nēs, n. clauar-der, llugdwym, clauaredd
Loyalty, loī'āl-tī, n. ffyddlondeb, cywir-edd, teyrn-garwch	Lull, lūl, vt. sio, canu i gysgu, suo
Lozenge, lōz'ēnj, n. dull pedwar-ochr âg onglau annglyfartal ; chwiogen fedd-ygol	Lullaby, lūl'ā-bī, n. hun-gân
Lubber, lūb'ūr, n. diogyn, llabi	Lumbago, lūm-bā'go, n. llwynwst
Lubberly, lūb'ūr-lī, a. lledchwith, diog	Lumber, lūm'būr, n. hên ddodrefn di-ddefnydd [wawll
	Luminary, lu'mī-nūr-ī, n. goleuad, ar-
	Luminous, lu'mī-nūs, a. goleu, goleu-lawn
	Lump, lūmp, n. clamp, clap, mwl, talp, telpyn, swp ; crynswdd, cyfan : v. cy-meryd neu gyfrif wrth y talp. A little lump, telpyn

Lumpish, lüm'pîsh, a. clobynaidd, dilun, trwm, dwl
 Lumpy, lüm'pî, a. talpiog, clampiog
 Lunacy, lu'nâ-sî, n. lloerigrwydd, gorphwyll, gwallgofrwydd
 Lunar, lu'nûr, Lunary, lu'nûr-î, a. lloerol, lleuadol
 Lunatic, lu'nâ-tîk, n. lloerigyn: a. lloerig, ynyfyd, gorphwylllog. Lunatic asylum, lloerigdy
 Lunation, lu-nâ-shün, n. lloerriad
 Lunch, lüntsh, Luncheon, lün'tshün, n. cnwff, rhagbryd o fwyd
 Lunette, lu-nêt', n. lloeren
 Lungs, lüngz, n.pl. ysgyfaint. Lung-wort, callod y derw. Disease of the lungs, ysgyfeinnwst. Lobes of the lungs, dalenau'r ysgyfaint
 Lunt, lünt, n. magdan i danio cyflegrau
 Lupine, lu'pîn, n. math o flodeuyn
 Lurch, lürtsh, n. dalfa, magl; dyryswch: v. cynllwyn, maglu, twyllo; llercio
 Lurcher, lür'tshür, n. llerciwr, cynllwynwr; glwth, bolrythwr; cynllwyn-gi
 Lure, lu'r, n. hud, arhud, llithiad: v. hudo, denu [erchyllddu
 Lurid, lu'rîd, a. cethin, erch, tywyll
 Lurk, lürk, vi. cynllwyn, llercian, ystelcian, llechu
 Lurker, lür'kür, n. ystelciwr, gwilliad.
 Lurking-place, cynllwynfa
 Luscious, lüsh'üs, a. tra-melus, chweg
 Lusciousness, lüsh'üs-nës, n. gorfelusder
 Lusk, lüsk, a. diog, segurlyd, diddefnydd
 Luskiness, lüs'ki-nës, n. marweidd-dra, syrthni [digrif, cellweirus
 Luscious, lu-sô'rî-üs, a. chwareol
 Lust, lüst, n. chwant, trachwant, anlladedd: vi. trachwantu, chwenychu
 Lustful, lüst'fwl, a. cnawdwyllt, anllad, anniwair [rwydd, anniweirdra
 Lustfulness, lüst'fwl-nës, n. chwantach-

Lustiness, lüs'tî-nës, n. pybyrwech, cryfder
 Lustrate, lüs'trat, vt. glanâu, puro
 Lustration, lüs-tra'shün, n. puredigaeth
 Lustre, lüs'tür, n. gloewder, dysclaerder; yspaid o bum mlynedd. Lacklustre, annysclaer
 Lustring, lüs'tring, n. math o sidanwe
 Lustrous, lüs'trüs, a. goleulawn, eirian
 Lusty, lüs'tî, a. gwrol, heinif, cryf, pybyr, grymus, nerthol, cyhyrog [llaidd
 Lutarious, lu-tê'rî-üs, a. yn byw mewn
 Lute, lut, n. offeryn cerdd tantawg; llaid: vt. cleio geneuau llestri
 Lutheran, lu'thür-än, a. Lutheraidd: n. n. Lutheriad [iaeth
 Lutheranism, lu'thür-än-izm, n. Luther-
 Lutulent, lu'tu-lënt, a. lleidiog, cleiog; aflan [digymalu
 Lux, lüks, Luxate, lük'sat, vt. dadgymalu,
 Luxation, lük-sa'shün, n. dadgymaliad
 Luxuriance, lüg-zu'rî-äns, Luxuriance, lüg-zu'rî-än-sî, n. gormodedd, arddigonedd; bras-dyfiant, ffaethder
 Luxuriant, lüg-zu'rî-änt, a. bras-dyfol, gormodol [glythu
 Luxuriate, lüg-zu'rî-at, vi. gorthyfu;
 Luxurious, lüg-zu'rî-üs, a. rhyseddgar, wttresgar, gwleddgar; rhydyfol
 Luxury, lük'su'r-î, n. arddigonedd, gloddest, rhysedd, wttres; gorhaeidd
 Lyeanthropy, li-kän'thro-pî, n. cyn-ddaredd a wna i ddyn udo fel blaidd
 Lye, li, n. lleisw, trwyth, llytrod
 Lymph, lîmf, n. dyfrnaws
 Lymphatic, lîm-fät'îk, a. dyfrnawsol; gwallgofus. Lymphatics, dyfrlynolion
 Lynx, lîngks, n. bywstfil brith llygad-graff. Lynx-eyed, llygadgraff
 Lyre, li'r, n. telyn, offer tannau
 Lyric, lir'îk, a. telynaidd: n. telynfardd
 Lyrist, li'rîst, n. telynwr, tantawr; telynfardd

M

MAB, mäh, n. ellylles
 Mac, mäk, n. mab, ap, ab [yn
 Macaroni, mäk-ä-ro'nî, n. brithyn, coeg
 Macaronic, mäk-ä-rön'îk, n. brithiaith: a. brithieithig; coegynaidd
 Macaroon, mäk-ä-rwn', n. math o ber-eiddfwyd; coegyn
 Macaw, mäh-kô', n. math o barot
 Mace, mas, n. brysgyll, berlysg; pêrlsyeuyn. Mace-bearer, brysgyllwr
 Macerate, mäs'ür-at, vt. teneuâu, mwydo

Maceration, mäs-ü-ra'shün, n. teneuad; mwydiad [rwyddrwyg
 Machiavelian, mäk-î-ä-vî'li-än, a. cyf-
 Machinal, mäh-shî'näl, a. peiriannol
 Machinate, mäk'î-nat, vt. cynllunio, dychymygu, dyfeisio
 Machination, mäk-î-nä'shün, n. dyfais, dichell, dichellwaith, ystryw
 Machine, mäh-shîn', n. peiriant, offeryn, ermig [waith
 Machinery, mäh-shî'nür-î, n. peiriann-

MAJ pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;

Machinist, mā-shī'nīst, n. peiriannydd
Macilent, mās'ī-lēnt, a. teneu, truan, cul
Mackerel, māk'ūr-ēl, n. macrell
Macrocosm, ma'kro-kōzm, n. y byd,
bydsawd [iad
Mactation, māk-tā'shūn, n. aberth-ladd
Macula, māk'u-lā (pl. maculæ, māk'u-
lī), n. man, brych, ysmot
Maculate, māk'u-lat, vt. manu, ysbrychu,
diwyno: a. brecheulyd, ysmotiog
Maculation, māk-u-lā'shūn, n. brych-
eud, brychiad, ysmotiad
Mad, mād, a. ynfyd, gwallgofus, cyn-
dderiog. A mad dog, ci cynddeiriog
Madden, mād'n, v. gorphwyllo, ynfydu
Madam, mād'ām, n. meistres, arglyddes
Madcap, mād'kăp, n. chwidryn, un pen-
boeth [briwydd wen; lliw coch
Madder, mād'ūr, n. y wreidrudd, y
Made, mad, pt. & pp.—Make
Madification, mād-ī-fī-kā'shūn, n.
gwlychiad, mwyydiad
Madefy, mād'ī-fi, vt. gwlychu, mwyo
Madhouse, mād'hūws, n. gorphwyllyd,
ynfytty [gwallgofus
Madman, mād'măn, n. ynfydyn, dyn
Madness, mād'nēs, n. gorphwyl, cyn-
ddaredd [n. darlun Mair y Forwyn
Madona, mā-dō'nā, Madonna, mā-dōn'ā,
Madrigal, mād'rī-găl, n. bugeil-gân
Magazine, mäg-ā-zīn', n. arfdy, gorsaf;
ystordy, cronfa; cylchgrawn, greal
Maggot, mäg'ūt, n. cynronyn, macai
Maggotty, mäg'ūt-ī, a. cynronllyd;
anwadal, penchwiban
Magi, ma'ji, n. doethion dwyreiniol
Magian, ma'jī-ăn, n. athronydd dwy-
reiniol: a. perthynol i'r Magi
Magic, mäj'īk, n. dewiniaeth, swyn-
gyfaredd
Magic, mäj'īk, Magical, mäj'ī-kăl, a.
swynol, cyfareddus, denol, hudolaidd
Magician, mā-jīsh'ăn, n. swynwr, dewin,
gorcheiniad, swyn-gyfareddwr
Magisterial, mäj'īs-tī'r'ī-ăl, a. awdur-
dodaidd, meistrrolgar; uchelfalch,
trahaus, chwyddedig
Magistracy, mäj'īs-tra-sī, n. llywydd-
iaeth, penswyddogaeth
Magistrate, mäj'īs-trat, n. swyddog,
hedd-ynad; penswyddog
Magna-Charta, mäg-nā-kār'tā, n. prif
freintlen rhyddid y Prydeiniaid
Magnality, mäg-nāl'ī-tī, n. mawredd
Magnanimity, mäg-nā-nīm'ī-tī, n. mawr-
wri, mawrfryd, mawrfrydigrwydd

Magnanimous, mäg-năn'ī-mūs, n. mawr-
frydig [suraidd
Magnesia, mäg-nī'shā, n. sylwedd gwrth-
Magnēt, mäg'nēt, n. ehedfaen, tynfaen
Magnetic, mäg-nēt'īk, Magnetical, mäg-
nēt'ī-kăl, a. tryawchol, durdynol
Magnetism, mäg'nēt-izm, n. tryawch,
tryawchedd, dur-dyniad
Magnetize, mäg'nēt-iz, vt. tryawchu
Magnific, mäg-nīf'īk, Magnificent, mäg-
nīf'ī-kăl, a. mawrwyh, ardderchog
Magnificence, mäg-nīf'ī-sēns, n. mawr-
edd, ardderchogrwydd, godidogrwydd
Magnificent, mäg-nīf'ī-sēt, a. mawr-
wyh, mawreddawg, mawreddus,
ardderchog, mawrygol, godidog
Magnifico, mäg-nīf'ī-ko, n. pendefig yn
Venice
Magnify, mäg'nī-fi, vt. mawrygu, mawr-
eddu, moli, mwyâu, mawrau. Mag-
nifying-glass, mwyad-ddrych, chwydd-
wydr [uchel-iaith
Magniloquence, mäg-nīl'ō-kwēns, n.
Magnitude, mäg'nī-tud, n. maint,
maintioli [piogen
Magpie, mäg'pi, n. pi, pia, pioden,
Mahogany, mā-hög'ā-nī, n. math o
goed gwerthfawr
Mahometanism, mā-hōm'ī-tăn-izm, n.
mahometaniaeth
Maid, mad, n. geneth, gwryf, eigr,
morwyn
Maiden, ma'dn, n. gwryf; offeryn i
ddienyddio: a. morwynol, gwryfol.
Maidenhair, briger Gwener
Maidenly, ma'dn-lī, a. morwynaidd
Maidhood, mad'hwd, Maidenhood, ma'-
dn-hwd, n. morwyndod, gwryfddod
Maidservant, mad'sērv-ânt, n. gwasan-
aethferch, gwasanaethyddes
Mail, mal, n. llythyrgod, codaid o
lythyrau; man ar blu aderyn; lluryg.
Mail-coach, llythyr-gerbyd
Maim, mam, vt. anafu, briwo, efryddu:
n. nam, anaf, anafod; niweid
Main, man, a. penaf, prif, mwyaf: n.
cwbl, y cyfan; crynswdd; y cefnfor.
Main-land, cyfandir. Main-mast, yr
hwyllbren mawr. Main-sail, yr hwyl
fawr. Main-sea, y môr mawr, cefnfor.
Main-top, pen yr hwyllbren mawr.
Main-yard, yr hwyl-lath fawr. The
main body, y corff cyfan
Maize, maz, n. gwenith India
Majestic, mā-jēs'tīk, a. breninaidd,
tywysogaidd, mawrydig, ardderchog

Majesty, măj'ës-tî, n. ardderchawgrwydd, mawrydi, mawredd, teyrnoldeb	Malevolent, mā-lëv'o-lënt, a. drwg ei ewylllys, maleisus, gwenwynig
Major, ma'jür, a. mwy, mwyaf, penaf, prif: n. swyddwr milwraidd, uchgadben	Malice, măl'ıs, n. malais, cenfigen, dygen, cynghorfyfyn, llid; gwenwyn
Majority, mā-jör'i-tî, n. mwyafiaeth, y rhan fwyaf; llawn oedran	Malicious, mā-lış'üs, a. maleisus, cenfigenus, dygasog [aniaeth
Mainly, man'lî, ad. yn benaf, yn alluog	Maliciousness, mā-lış'üs-nës, n. dryg-
Mainpernable, man'pür-nā-bl, a. meichniadwy [mâch	Malign, mā-lin', a. maleisus, niweidiol, gwenwynig, dinystriol, drygiog, atgas: v. câs-erlyn, câs-ddrygu, niweidio, drygu; enllibio, traws-dduo
Mainpernor, man'pür-nür, n. meichai,	Malignancy, mā-lig'nän-sî, Malignity, mā-lig'nî-tî, n. dryganian, drygedd, dryganiaeth, adwythedd, dygasedd
Mainprize, man'priz, n. mach gorfodog, mechni	Malignant, mā-lig'nânt, a. athryfar, dryganiannus, anianddrwg; adwythig
Maintain, man-tan', vt. dal, cynal, cadw, myntumio, diffyn, amddiffyn, porthi	Malkin, mō'kin, n. ysgubell ffwrn, mop, mopa; bwgan adar; budrogen
Maintainable, man-ta'nā-bl, a. cynaladdwy, amddiffynadwy	Mall, mōl, n. gordd; chware pêl-ordd; talwrn pêl-ordd: vt. curo â gordd, pwyo, taro, baeddu
Maintenance, man'tën-äns, n. cynaliaeth	Mallard, măl'ürd, n. ceiliog hwyad gwyllt
Make, mak, (made), v. gwneuthur, gwneyd; creu; peru, achosi: n. gwneuthuriad, cyfansoddiad; dull, ffurf, gwedd. To make a bed, taenu gwely. To make amends, gwneuthur iawn, talu am y niwed. To make a noise, cadw ystwr. To make away with, lladd, llofruddio. To make friends, heddychu, gwneuthur cymod rhwng. To make haste, dyfrysio, brysio. To make off, cilio, ffoi. To make ready, parotöi. To make sure, sicrâu. To make use of, defnyddio. To make war, rhyfela. To make way, cilio yn ol, troi o'r ffordd. To make words, amlâu geiriau [awdwr	Malleability, măl-yā-bil'i-tî, n. mwrthwyledd
Maker, ma'kür, n. gwneuthurwr; Cre-	Malleable, măl'yā-bl, a. mwrthwyliadwy
Maladministration, măl-äd-min-is-tra'shün, n. cam-lywodraeth, cam-driniaeth, drwg-lywodraeth	Malleate, măl'i-at, vt. mwrthwylio
Malady, măl'ä-dî, n. clefyd, dolor, afiechyd	Mallet, măl'ët, n. gordd bren, gordd
Malapert, măl'ä-pürt, a. caseiriog, haerllug, tafodgas	Mallow, măl'o, n. hocys, y feddalai. Garden mallows, hocys bendigaid. Marsh mallows, hocys y morfa
Malar, ma'lür, a. bochaidd	Malmsey, mām'zî, n. math o felyswin
Malaxate, mā-läk'sat, vt. meddalâu, lleithio, tyneru	Malpractice, măl-präk'tis, n. dryg-waith
Male, mal, n. gwrryw: a. gwrryw	Malt, mölt, n. brâg, heidd-frâg: vt. bragu, gwneyd brâg. Malt-house, brag-dy. Malt-kiln, olyn frâg. Malt-worm, diotwr. A grain of malt, bregyn [drin
Malecontent, măl'kön-tënt, a. anfoddog: n. gwrthryfelwr, gwrthbleidiwr	Maltreat, măl'trît, vt. cam-drin, drwg-
Maledicted, măl-i-dik'tëd, a. melldigedig	Maltreatment, măl-trît'mënt, n. cam, drwg-driniaeth
Malediction, măl-i-dik'shün, n. rheg, melldith [camwedd	Maltster, möl'stür, n. bragwr
Malefaction, măl-i-fäk'shün, n. trosedd,	Malversation, măl-vür-sä'shün, n. ystryw, dichelldro
Malefactor, măl-i-fäk-tür, n. drwgweithredwr [weidiol	Mamma, mä-mä', n. mam
Malefic, mā-lëf'ik, a. drygionus, ni-	Mammal, mäm'äl, n. anifail sydd yn rhoi sugn. Mammalia yw enw y dosparth, mammaethion
Malevolence, mā-lëv'o-lëns, n. drwgewylllys, dryg-anian, dygasedd	Mammet, mäm'ët, n. delwan, llamddelw
	Mammillary, mäm'il-ür-i, a. bronawl, bronaidd, tethol
	Mammoc, mäm'ük, vt. darnio, dryllio, rhwygo: n. dryllyn
	Mammon, mäm'un, n. duw y bydolddyn; eilun-dduw cyfoeth; cyfoeth, golud
	Mammonist, mäm'un-ist, n. bydolddyn, crinwas, cybydd

MAN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄vk = took ;

Mammoth, mām'ūth, n. cawrfil y cynfyd, cawrfil cloddiannol, mammwth

Man, mǎn (pl. men), n. dyn, gwr ; gwrryw : vt. diwallu â gwyr. Manceater, dyn-fwytāwr. A little man, dynyn. Little men, dynos. Isle of Man, Manaw. Man-of-war, llong-ryfel, câd-long. Man of war, milwr, rhyfelwr

Manacle, mǎn'ā-kl, n. llawhual, gefyn i'r dwylaw, breichrwym : vt. rhwymo dwylaw, llawhualu

Manage, mǎn'aj, v. rheoli, trefnu, trin ; llywodraethu, llywiadu : n. trefniad ; marchwriaeth

Manageable, mǎn'a-jā-bl, a. rheoladwy, hydrin, hywedd, hydyn, hymar

Management, mǎn'aj-mēnt, n. trefniad, llywiadaeth, triniaeth

Manager, mǎn'a-jūr, n. trefnwr, rheolwr

Manation, mā-nā-shūn, n. deilliad, tarddiad [can

Manchet, mǎn'tshēt, n. bara coesed, bara

Manchester, mǎn'tshēs-tūr, n. Manceinion [trosi meddiant

Mancipate, mǎn'sī-pat, vt. caethiwo ;

Manciple, mǎn'sī-pl, n. darparwr llun-iaeth, arlwywr mewn athrofa

Mandamus, mǎn-dā-mūs, n. llŷs-orchymyn, arch-wŷs [China

Mandarin, mǎn-dā-rīn', n. pendefig yn

Mandate, mǎn'dat, n. gorchymyn, arch

Mandatory, mǎn'dā-tūr-ī, a. gorchymynol, eirchiol [asgwrn yr ên

Mandible, mǎn'dī-bl, n. gēn, genogl,

Mandrake, mǎn'drak, n. mandragor

Mandrill, mǎn'drīl, n. math o epa

Manducate, mǎn'du-kat, vt. cnoi, bwyta, deintgnoi [dygnoad

Manducation, mǎn-du-ka'shūn, n. cnoad,

Mane, man, n. mwng ; myngen

Manes, ma'nīz, n. pl. ysbrydion y meirw, gwyllon

Manful, mǎn'fwl, a. gwrol, dewr, eofn

Manfulness, mǎn'fwl-nēs, n. gwroldeb, dewredd [llwydwyn

Manganese, mǎng'gā-nīz, n. adwyn

Mange, manj, n. clafr, clefri, frech y cŵn

Manger, man'jūr, n. preseb, cafn ebran

Mangle, mǎng'gl, vt. cigyddio ; anafu ; difynio ; llyfnâu

Mango, mǎng'go, n. ffrwyth o'r India

Mongoose, mǎng'gwz, Mangouste, mǎng'gwst, n. llygoden Pharaoh

Mangy, man'jī, a. clafryd, clafrilyd, clafrog

Manhood, mǎn'hwd, n. oedran gwr, dyn-deb, dyndod, gwrolaeth, gwroldeb

Mania, ma'nī-ā, n. gwallgofrwydd, cyn-ddaredd [fydyn : a. gwallgofus

Maniac, ma'nī-āk, n. gwallgofyn, yn-

Manifest, mǎn'ī-fēst, a. eglur, goleu, amlwg : vt. amlygu, diargelu, dangos : n. llong-ysgrif

Manifestation, mǎn-ī-fēs-ta'shūn, n. amlygiad, eglurâd [rwydd

Manifestness, mǎn'ī-fēst-nēs, n. amlyg-

Manifesto, mǎn-ī-fēs'to, n. cyhoeddiad, cylech-lythyr [aml, amrywiol

Manifold, mǎn'ī-fold, a. amryw, lluosog,

Manikin, mǎn'ī-kīn, n. dynyn, coryn

Manilio, mā-nī'yo, n. breichled

Maniple, mǎn'ī-pl, n. tyrnaid ; byddin fechan o filwyr ; breichled offeiriad Pabaidd

Mankind, mǎn-kind', n. dynolryw

Manks, mǎngks, n. Manawaeg

Manlike, mǎn'lik, a. gwraidd, dynol

Manliness, mǎn'li-nēs, n. gwroldeb, gwreidd-dra, dyndeb, dewredd

Manly, mǎn'li, a. gwrol, dewr, dynol

Manna, mǎn'ā, n. manna ; awyr-fêl, mêl-wlith

Manner, mǎn'ūr, n. modd, dull, gwedd, agwedd, sut, moes ; ffordd ; arfer ; defod. Good manners, moesau da

Mannerism, mǎn'ūr-īzm, n. priod-ddull

Mannerliness, mǎn'ūr-lī-nēs, n. moesgarwch, moesolrwydd

Mannerly, mǎn'ūr-lī, a. moesog, moesgar

Mannish, mǎn'īsh, a. dynol, gwraidd

Manœuvre, mā-nw'vūr, n. dyfais, dyfeisdro, cyfrwyswaith, calldro, ystryw : vi. callddyfeisio

Manor, mǎn'ūr, n. arglwyddiaeth, maenor. Manor-house, maenordy

Manse, mǎns, n. persondy, fferm

Mansion, mǎn'shūn, n. trigfa, trigle, cartref, maenordy, preswylfod

Manslaughter, mǎn'slō-tūr, n. dyn-laddiad, llofruddiaeth diragfyfyr

Manslayer, mǎn'sla-ūr, n. dyn-leiddiad, llofrudd [tiriondeb

Mansuetude, mǎn'swī-tud, n. tynerwch,

Manteger, mǎn'tī-gūr, n. math o epa

Mantelet, mǎn'tl-ēt, Mantlet, mǎn'tlêt, n. mantellan [mawr

Mantle, mǎn'tl, n. mantell, cochl, ffalling : v. mantellu ; lledu esgyll

Mantlepiece, mǎn'tl-pīs, n. cladde

Mantology, mǎn-tōl'o-jī, n. dawn prophydol

Mantua, mǎn'tu, n. gŵn benyw, ysgin	Marchpane, mǎrtsh'pan, n. math a fara
Mantuamaker, mǎn'tu-ma-kūr, n. gŵn-	melys, pêrdeisen
yddes; ysginyddes	Marcid, mǎr'sid, a. cul, teneu, gwywedig
Manual, mǎn'u-āl, a. perthynol i'r llaw :	Mare, mǎ'r, n. caseg, gwilog; yr hunllef.
n. llawlyfr, llyfryn, llyfran. Manual	Grey mare, caseg las
labour, gwaith llaw [wr	Margarite, mǎr'gā-rit, n. maen myrierid
Manualist, mǎn'u-āl-ist, n. llaw-gelfydd-	Margin, mǎr'jin, n. ymyl, cwr, goror
Manubial, mā-nu'bī-āl, a. a ysglyfiwyd	Marginal, mǎr'ji-nāl, a. ymylawl, ar yr
mewn rhyfel	ymyl. Marginal note, ymylnod
Manuduction, mǎn-u-dūk'shūn, n. llaw-	Margrave, mǎr'grav, n. ardalydd
arweiniad [gweithfa	Margraviate, mǎr-gra'vī-at, n. ardalydd-
Manufactory, mǎn-u-fāk'tūr-ī, n. gwaith,	iaeth, ardalaeth
Manufacture, mǎn-u-fāk'tshūr, n. llaw-	Margravine, mǎr'grā-vīn, n. ardalyddes
waith, gwaith; gwneuthuriad: v.	Marigold, mǎr'ī-gold, n. rhyddos, gold,
llaw-weithio, gweithio, gwneuthur	goldwyr. Corn marigold, graban
Manufacturer, mǎn-u-fāk'tūr-ūr, n.	Marinate, mǎr'ī-nat, vt. cyffeithio pysg
llaw-weithiwr, gallofydd; meist'r llaw-	mewn olew
weithiwr	Marine, mā-rīn', a. morol, arforol,
Manumission, mǎn-u-mīsh'ūn, n.	llyngesol: n. mor-filwr; morfyddin,
rhyddâd, gollyngdod	morlu [mordwywr
Manumit, mǎn'u-mīt, vt. rhyddâd	Mariner, mǎr'ī-nūr, n. morwr, llongwr,
digaethiwo, rhyddfrennio	Marish, mǎr'ish, a. corslyd, siglenog,
Manurable, mā-nu'r'ā-bl, a. gwrteith-	rhoslyd: n.—Marsh
adwy [amaethiad	Marital, mā-rī'tāl, a. perthynol i wr priod
Manurage, mā-nu'r'aj, n. gwrteithiad,	Maritime, mǎr'ī-tīm, a. morol, arforol,
Manure, mā-nu'r', n. tail, gwrtaith,	arfor. Maritime town, arfordref.
achles: vt. gwrteithio, teilo, brasâu	Maritime country, arfordwy, arfordir
Manuscript, mǎn'u-skript, n. ysgrifen,	Marjoram, mǎr'jo-rām, n. eidran, pen-
llaw-ysgrifen; ysgriflyfr, ysgrifwaith	rydd. Wild marjoram, mintys y
Manx, mǎngks, n. Manawaeg	creigiau
Many, mǎn'ī, (more, most), a. llawer,	Mark, mǎrk, n. nod, arnod, marc,
aml, lluosog, tra-aml. As many,	arwydd; amlygyn; man; ôl; arlwybr;
cynifer. Many-coloured, amlwiog.	more (sef l3s. 4c.): vt. nodi, marcio;
Many a time, Many times, yn fynych,	edrych; ystyried; craffu ar; gwaban-
llawer gwaith, amlwaith, yn aml.	nodi. Land-mark, ffin, cyffin. The
How many times? pa sawl gwaith	mark of his feet, ol ei draed
Map, mǎp, n. darlun, daearlun: vt. dar-	Market, mǎr'kēt, n. marchnad, maelor,
lunio, darlunellu	maelfa: vi. marchnata; maelera. Mar-
Maple, ma'pl, n. gwiniolen, peisgwyn;	ket-house, marchnatty. Market-place,
math o fasarn	marchnadfa. Market-price, pris y
Mar, mār, vt. niweidio, anafu, llygru,	farchnad. Market-town, maeldref
gwrthuno, gwaethygu	Marketable, mǎr'kēt-ā-bl, a. gwerthadwy,
Maranatha, mǎr-ā-nā'thā, n. melldithiad	bywerth, marchnadol
Iuddewaidd	Marksman, mǎrks'mān, n. annelydd
Marauder, mā-rō'dūr, n. yspail-filwr,	Marl, mǎrl, n. marl, cleibridd, bras-
anrheithiwr, ysglyfeithwr	bridd: v. marlio, cleibriddo
Marble, mǎr'bl, n. mynor, marmor,	Marline, mǎr'līn, n. llinyn pygedig,
maen clais: a. marmoraidd, mynor-	pyglinyn. Marline-spike, twca morwr
aidd: vt. mynori, mynor-liwio	Marly, mǎr'lī, a. marlaidd, llawn marl
Marcasite, mǎr'kā-sit, n. maen tân	Marmalade, mǎr'mā-lad, n. cyffaith
Marcrescent, mǎr-sēs'ént, a. gwywol	aeron
Marcrescible, mǎr-sēs'ī-bl, a. diflanadwy,	Marmorean, mǎr-mō'rī-ān, a. mynor-
gwywadwy	aidd; marmoraidd [bychan
March, mǎrtsh, n. Mawrth; ymdaith, hynt,	Marmoset, mǎr'mo-zēt, n. math o epa
rhyfelgyrch; cyffin, terfyn: vi. cyrchu	Marque, mǎrk, n. braint i attreisio
Marchioness, mǎr'shūn-ēs, n. ardalyddes	Marquee, mǎr-kī, n. maes-babell

MAT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṽ=too, tṽk=took;
Marquis	mār'kwīs, n. ardalydd, ardalawr
Marquisate	mār'kwīz-at, n. ardalaeth
Marriage	mār'aj, n. priodas; neithior
Marriageable	mār'a-jā-bl, a. priodadwy, mewn oed i briodi [ruddyn
Marrow	mār'o, n. mer, madrudd, mad-
Marrowfat	mār'o-fāt, n. math o bys
Marry	mār'ī, v. priodi, ymbriodi, dy-
weddio	; gweddogi; gwreica. Married,
prïod	, gweddog
Marsh	mārsh, n. morfa; corsdir
Marshal	mār'shāl, Mareschal, mār'-
ēsh-āl	, n. cadlywydd, penciwodod; pen-
gwastrawd	; byddinwr; trefnydd. Field
marshal	, maeslywydd
Marshal	mār'shāl, vt. iawndrefnu,
rhestru	
Marshalship	mār'shāl-shīp, n. swydd
byddinwr	[morfaog
Marshy	mār'shī, a. corsog, siglenog,
Mart	mārt, n. maelfa, maelawr; march-
nadfa	[o wenci
Marten	mār'tēn, n. bele, carlwin, math
Martial	mār'shāl, a. milwraidd, rhyfel-
gar	. Court-martial, cad-lys
Martialist	mār'shāl-īst, n. rhyfelwr, ym-
laddwr	
Martin	mār'tīn, Martlet, mār'tlēt, n.
math o wennol	. House martin, gwen-
nol y tai	. Sand martin, gwennol y môr
Martingale	mār'tīng-gal, n. cengl-ffrwynt
Martinmas	mār'tīn-mās, n. gwyl Far-
thin	, Tachwedd 11fed
Martyr	mār'tūr, n. merthyr, tyst: vt.
merthyru	
Martyrdom	mār'tūr-düm, n. merthyrdod
Martyrology	mār-tūr-rol'o-jī, n. mer-
thyaeth	, hanes y merthyron
Marvel	mār'vēl, n. rhyfeddod, syndod,
eresi	, erysi: vi. rhyfeddu, synu, aruthro,
eresu	
Marvellous	mār'vēl-ūs, a. rhyfeddol,
aruthrol	, eres [gwrolī
Masculate	mās'ku-lat, vt. gŵreiddio,
Masculine	mās'ku-līn, a. gwryw, gwr-
rywaidd	; gwrol, dynol, dewr
Mash	māsh, n. cymysg, eisin-gymysg:
vt. cymysgu	; swtrysu, dryllio. Mash-
ing-stick	, rhodol, ffon gerwyn
Mask	māsk, n. mwgwd: v. mwgydu,
cuddio	, gwyneb-guddio
Maslin	māz'līn, n. amydd, brith-ŷd, ŷd
cymysgedig	
Mason	ma'sn, n. saer maen, saer cerig.
Free Masons	, cymdeithas a elwir felly,
Seiri Rhyddion	
Masonic	, ma-sōn'īk, a. perthynol i'r
Seiri Rhyddion	
Masonry	ma'sn-rī, n. maen-saerniaeth,
saerniaeth	maen; gwaith maen
Masquerade	mās-kū-rad', n. mygyd-
ddawns	
Mass	mās, n. clamp, clap, mwl, talp,
crug	, twr; corff y bobl; yr offeren:
vi. offerenu	, offerena. A round mass,
crynsydd	
Massacre	mās'ā-kūr, n. galanasdra, cyf-
lafan	: vt. cigyddio, lladd, cyflafanu
Massiness	mās'ī-nēs, Massiveness,
mās'īv-nēs	, n. trymder, dwys-braffder;
gorfaint	, mawr-swŵm
Massive	mās'īv, Massy, mās'ī, a. trwm,
pwysig	, pwysfawr; mawr; cadarnbraff,
corffog	, braisg
Mast	māst, n. hwylybren; ffrwyth ffrwydd
a derw	. Fore-mast, rhag-hwylybren.
Main-mast	, y prif hwylybren. Mizzen-
mast	, ol hwylybren
Master	mās'tūr, n. meist, llywydd;
athraw	: vt. meistrolī, gorfod, llywio,
trechu	; llwyr-ddysgu. Master-hand,
pen-gampwr	. Master of arts, athraw
yn y celfyddydau	
Masterdom	mās'tūr-düm, n. meistrolaeth
Masterless	mās'tūr-lēs, a. direolaeth,
cildyn	, difeistr
Masterly	mās'tūr-lī, n. trachywrain,
penigamp	, campus; meistrawl, meis-
trolgar	
Masterpiece	mās'tūr-pīs, n. campwri,
prifwaith	, prif-orchwyl
Mastership	mās'tūr-shīp, n. meistrol-
aeth	, penogaeth, uwchafiaeth; medr,
cywreindeb	[ddannod
Masterwort	mās'tūr-würt, n. llysiau'r
Mastery	mās'tūr-ī, n. goruchafiaeth;
cywreindeb	. To get the mastery over,
gorchfygu	, meistrolaethu
Mastic	mās'tīk, n. math o wyddlyd, glyd
Masticate	mās'tī-kat, vt. dygnoi, cnoi
Mastication	mās-tī-ka'shūn, n. dygnoad,
cnoad	
Masticatory	mās'tī-ka-tūr-ī, n. meddyg-
iaeth i'w gnoi	: a. dygnoawl
Mastiff	mās'tīf, n. gafaelgi, cystaweci
Mat	māt, n. mat, bannas, rhestog,
ystrail	
Match	mātsh, n. pabwyrn, cymhar;
priodas	; ymdrechfa: vt. cymharu;
cysdadlu	; cyfartalu; cydweddu; cyd-
ieuo	; cyfaddasu. Match-maker,
lluniwr	prïodasau

- Matchable, măt'shā-bl, a. cymharadwy, cyfaddasol, cymhwys; gogystal, cydraddol, ieuadwy
- Matchless, mătsh'lës, a. digymhar, digyfelyb
- Mate, mat, n. cydymaith; islywydd, islyw: vt. cymharu, cydraddu, cydieuo
- Mateless, mat'lës, a. digyfaill, amddifad
- Material, mā-tī'r'ī-äl, a. defnyddiol, sylweddol, corfforol; pwysfawr; hanfodol: n. defnydd, sylwedd, nwydd. Materials, defnyddiau, moddion
- Materialism, mā-tī'r'ī-äl-izm, n. defnyddiodraeth, sylweddoliaeth
- Materialist, mā-tī'r'ī-äl-ïst, n. defnydd-iawdr, defnyddiolwr
- Materiality, mā-tī'r'ī-äl'ī-tī, n. defnyddioldeb, corfforoldeb [iadu]
- Materialize, mā-tī'r'ī-äl-iz, vt. defnydd-
- Materially, mā-tī'r'ī-äl-ī, ad. o lawer, o gryn bwys, yn fawr; o ddefnyddiau; yn hanfodol
- Materiate, mā-tī'r'ī-at, a. sylweddol
- Materiation, mā-tī'r'ī-a'shün, n. defnyddiad, defnyddiant
- Maternal, mā-tūr'näl, a. mamol, mamaid; tyner, caruaidd
- Maternity, mā-tūr'nī-tī, n. mamwys, mamogaeth
- Math, mät, n. glaswellt, gweir-ladd. Latter-math, adladd
- Mathematical, mät-h-ī-mät'ī-käl, a. mesuronol, gwyddonol; arddangosyddol, diammheuol. Mathematical demonstration, eglur-brawf diywvad
- Mathematician, mät-h-ī-mä-tish'än, n. gwyddonydd, meidronydd
- Mathematics, mät-h-ī-mät'ïks, n.pl. meidroniaeth, mesuroniaeth, gwyddoniaeth, celfyddyd rhif a mesur
- Mathesis, mā-thī'sis, n. athrawiaeth gwyddoniaeth
- Matin, mät'in, a. boreol, boreuol, plygeiniol: n. plygain
- Matins, mät'ïns, n. pl. addoliad boreuol
- Matrass, mät'räs, n.math o ddysdyll-lestr
- Matrice, ma'tris, Matrix, ma'triks, n. croth, bru; mold, llythyr-fold
- Matricide, mät'rī-sid, n. mam-laddiad, mam-lofruddiaeth; mam-leiddiad, mam-lofrudd
- Matriculate, mā-trik'u-lat, v. derbyn neu fyned yn aelod o brif-ysgol
- Matrimonial, mät-rī-mo'nī-äl, a. priod-asol [cydieuad]
- Matrimony, mät'rī-mün-ī, n. priodas;
- Matron, ma'trün, n. hynafwraig, gwreig-dda; meistres
- Matronly, ma'trün-lī, n. gwreigaidd
- Matross, mā-trös', n. magnel-filwr
- Matter, mät'ür, n. defnydd, sylwedd; mater, peth, achos; gôr, crown: vi. gori, crawni; dawr. A matter of fact, statement, adroddiad diaddurn. It is no matter of mine, ni pherthyn i mi. It matters not, ni ddawr, ni waeth, nid gwaeth. What is the matter with you? Pa beth sydd arnoch?
- Mattery, mät'ür-ī, a. crawllyd, gorllyd, gorlyd [ceibio]
- Mattock, mät'ük, n. caib, matog: v.
- Mattress, mät'rës, n. matras, gwely gwellt
- Maturate, mät'shu-rat, v. addfedu; gori, crawni [addfediad]
- Maturation, mät-shu-ra'shün, n. goriad
- Mature, mā-tu'r', a. addfed; mewn oed; pwyllus, ystyriol; cyflawn, perffaith: vt. addfedu; perffeithio
- Maturity, mā-tu'r'ī-tī, n. addfedrwydd, addfedded; llawn-dyfiad, llawn oed, perffeithiad
- Maudlin, möd'līn, a. lled-feddw
- Maugre, mö'gūr, ad. er gwaethaf, heb ddiolch
- Maul, möl, vt. maeddu, baeddu, pwyo, curo: n. gordd bren, gordd
- Maund, mänd, n. basged gestog: vi. cardota
- Maunder, män'dür, vi. grwgnach, grymial; cardota: n. cardotyn
- Maundy, mön'dī, n. cardawd, cyfarwys.
- Maundy Thursday, dydd Iau cablyd
- Mausoleum, mö-so-lī'üm, n. gwyddfa, beddgor, beddadail
- Maw, mö, n. crombil, crofa, caul, cylla
- Mawkish, mö'k'ish, a. diflas, merf
- Mawmish, mö'm'ish, a. ynfyd; gwrthwynebydd
- Maxillary, mäk-sil'ür-ī, a. perthynol i asgwrn yr ên, bochgernol
- Maxim, mäk'sim, n. arwiredd, diareb, gosodedigaeth, gwireb
- May, ma, n. Mai; blodeufis: vi. def. (pt. might), gallaf, gelli, &c.; dichon, imi, iti, &c. May-bloom, blodau'r drain gwynion, yspyddad. May-day, dydd calanmai. May-pole, bedwen Fai. May be, fe allai. Be what may, bydded a fyddo
- Mayor, mē'r, n. maer, penswyddog
- Mayoralty, mē'r'äl-tī, n. maeronaeth
- Mayoress, mē'r'ës, n. maeres, maerones

MED	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, eūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;
Mazard, mǎz'urd, n.	asgwrn yr ên, cern, bochgern, gên
Mazarine, mǎz'ūr-in, n.	lliw glâs tywyll
Maze, maz, n.	dyrysfa, bachdrofa; syn-dod, astrusi, petrusi
Mazy, ma'zī, a.	dyrus, troiedig
Me, mī, pro.	myfi, mi, fi, i. Me also, minau. From me, oddiwrthyf
Mead, mīd, n.	medd, meddyglyn
Mead, mīd, Meadow, mēd'o, n.	dōl, gweirglawdd, dōl-waun; rhôs. Meadow-sweet, llysiâu'r forwyn
Meager, mī'gūr, a.	cul, teneu, truan, gwanclyd [culni
Meagerness, mī'gūr-nēs, n.	truander,
Meak, mīk, n.	bach hir-droed
Meal, mīl, n.	blawd; pryd o fwyd: vt. blodio, blota. Meal-beggar, blotai. Meal-house, blotty. Meal-man, blod-iwr, blawd-werthwr, bloteiwr. To beg meal, blota. To sprinkle with meal, blodio
Mealy, mī'li, a.	blodiog, blodwy. Mealy-mouthed, safn-feddal; gwenieithus
Mean, mīn, n.	cyfrwng; modd; canolffordd: a. canolig; gwael, isel, salw: v. (<i>meant</i>), meddwl, tybio, bwriadu, amcanu, arwyddocâu, arwyddo. In the mean time, yn y cyfamser
Meander, mī-ān'dūr, n.	dōlystumiad, amlwybr, amdrōad; dyryswech: v. amlwybro, dōlystumio, dolenu
Meaning, mī'ning, n.	ystyr, meddwl, arwyddocâd, amcan, bwriad, deall. Words of double meaning, mwysseiriau
Meanness, mī'nēs, n.	salwedd, gwaelder, dielwedd; crintachrwydd, anhaelder, cybydd-dod, cybyddiaeth
Means, mīnz, n.	moddion, offerynau; cyfryngau; meddiant, cyfoeth. By fair means or foul, trwy deg neu trwy hagr. By no means, er dim. By what means? Pa fodd?
Meant, mēnt, pt. & pp.	—Mean
Meantime, mīn'tim, Meanwhile, mīn'-whil, ad.	yn y cyfamser
Mease, mīz, n.	mwys o benweig, sef pum cant; plâs
Measles, mī'zls, n. pl.	y frech goch
Measurable, mēzh'ūr-ā-bl, a.	mesuradwy
Measure, mēzh'ūr, vt.	mesur, mesuro: n. mesur; meidr, mydr; llestraid; ffordd, trefn; cyfran, dogn. Cubic measure, mesur cyfan-gorff, trifesur. Square measure, mesur ysgwâr. To devise or adopt measures, llunio ffyrdd
Measureless, mēzh'ūr-lēs, a.	difesur, anfesuro, anfeidrol
Measurement, mēzh'ūr-mēnt, n.	mesur-yddiaeth, meidraeth
Meat, mīt, n.	ymborth, bwyd; cigfwyd. Meat-offering, bwyd-offrwm. Meat-safe, bwyd-gell. Fat meat, cig bras. Lean meat, cyhyrgig
Mechanic, mī-kān'ik, n.	llaw-gelfyddwr, crefftwr, gallofydd, llaw-weithiwr, celfyddwr. Mechanics' institution, gwyddonfa crefftwr
Mechanic, mī-kān'ik, Mechanical, mī-kān'ī-kāl, a.	gallofyddol, llaw-weithiol. Mechanic, arts, llaw-gelfyddydau
Mechanician, mēk-ā-nīsh'ān, Mechanist, mēk-ā-nīst, n.	peiriannydd, gallofydd, gallofyddiaethwr
Mechanics, mī-kān'iks, n. pl.	gallofiaeth, gallofyddiaeth, llaw-gelfyddydau; gallofyddion, y llaw-gelfyddydau
Mechanism, mēk-ā-nīzm, n.	llaw-gelfyddwaith, peiriannywaith
Meconium, mī-ko'nī-ūm, n.	sudd y pabi
Medal, mēd'āl, n.	bathodyn
Medallic, mī-dāl'ik, a.	batheiniol
Medallion, mī-dāl'yūn, n.	bathodyn mawr
Medallist, mēd'āl-īst, n.	batheinydd
Meddle, mēd'l, vi.	ymyru, ymyraeth, ymhel
Meddler, mēd'lūr, n.	ymyrydd, ymyrwr
Meddlesome, mēd'l-sūm, a.	ymyrus
Mediate, mī'dī-at, a.	cyfryngol; canol-aidd: vi. cyfryngu, eiriol, eirioli
Mediation, mī-dī-a-shūn, n.	cyfryngod
Mediator, mī'dī-a-tūr, n.	cyfryngwr, eiriolwr, canolwr [ryngol
Mediatorial, mī-dī-ā-tō'r'ī-āl, a.	cyf-
Mediatorship, mī'dī-a-tūr-shīp, n.	cyf-ryngyddiaeth, eirioliaeth
Mediatix, mī'dī-a-trīks, n.	cyfrynges
Medicable, mēd'ī-kā-bl, a.	meddygadwy, iachadwy, gwelladwy
Medical, mēd'ī-kāl, Medicinal, mī-dīs'ī-nāl, a.	meddygol, meddyginiaethol, meddygin, iachaol
Medicament, mēd'ī-kā-mēnt, n.	meddyginiaeth, meddygiaeth, eii
Medicate, mēd'ī-kat, vt.	meddygu
Medicine, mēd'ī-sīn, n.	meddygiaeth, meddyginiaeth, cyffer, moddion meddygol [haner
Mediety, mī-dī'ī-tī, n.	canoligrwydd;
Mediocre, mī'dī-o-kūr, a.	canolig
Mediocrity, mī-dī-ōk'rī-tī, n.	canoledd, canoligrwydd, cymedrolder

Meditate, mēd'ī-tat, v. myfyrio, meddylio, ystyried, darbwylo; bwriadu; dyfeisio	Mellow, mēl'ō, a. addfed; ineddal; gofeddw: v. addfedu; meddalâu
Meditation, mēd-ī-ta'shūn, n. myfyrdod, ystyriaeth, darbwyll, efryd	Mellowness, mēl'ō-nēs, n. addfedrwydd
Meditative, mēd'ī-ta-tiv, a. myfyrgar, meddylgar, myfyriol, ystyriol	Melodious, mī-lo'dī-ūs, a. peroriaethol, perseiniol, hyfrydlais
Mediterranean, mēd-ī-tē-ra'nī-ān, a. canoldir. Mediterranean Sea, Môr y Canoldir	Melody, mēl'ō-dī, n. peroriaeth, melusgerdd, eilw, maws, erddygan
Medium, mī'dī-ūm, n. cyfrwng; y canol	Melon, mēl'ūn, n. melwn, pompiwn
Medlar, mēd'lūr, n. merys-bren, cerien, afal tindoll	Melt, mēlt, v. toddi, dadleithio, dadmer, yndoddi
Medley, mēd'lī, n. cymysgedd, cymysg. Chance medley, dynladdiad damweiniol	Member, mēm'būr, n. aelawd, aelod. Member of parliament, seneddwr, aelod y senedd [croenyn
Medullar, mī-dūl'ūr, Medullary, mī-dūl'ūr-ī, a. mēraidd, mērol	Membrane, mēm'bran, n. pilen, pilionen, Membraneous, mēm-bra nī-ūs, a. pilenaidd, croenaidd [cofarwydd
Meed, mīd, n. gwobrwy, gwobr, tâl, rhodd	Memento, mī-mēn'to, n. arwydd coffaol
Meek, mīk, a. addfwyn, llariaidd	Memoir, mēm'wōr, n. cofiant, dargofiant, brud [cofus; hynod
Meeken, mī'kn, vt. llareiddio	Memorable, mēm'ō-rā-bl, a. cofiadwy, Memorandum, mēm-o-rān'dūm (pl. memoranda, mēm-o-rān'dā), n. cofnod, cofnodiad. Memorandum-book, coflyfr
Meekness, mīk'nēs, n. addfwynder, llareidd-dra, tiriondeb	Memorial, mī-mō'r'ī-āl, n. cofeb, cofiaeth, dargoffa, coffa, coffadwriaeth, cofarwydd, cofwyl, deiseb
Meer, mī'r, n. llyn	Memorialist, mī-mō'r'ī-āl-ist, n. dargofiwyr, cofenwr; deisebydd, gofyniedydd
Meet, mīt (pt. & pp. met), v. cyfarfod, cyfwrdd, taro wrth; mesuro: a. addas, gweddus, cymhwys, priodol	Memorialize, mī-mō'r'ī-āl-iz, vt. erchi, deisyf
Meeting, mī'ting, n. cyfarfod, cyfwrdd.	Memorize, mēm'ō-riz, vt. dargoffa
Meeting-house, tŷ cwrdd, addoldy	Memory, mēm'ō-rī, n. cōf; coffadwriaeth
Meetness, mīt'nēs, n. addasrwydd, cymhwysder, gweddusdra	Memphian, mēm'fi-ān, a. Aiphtaidd
Megrim, mī'grīm, n. y bendro	Men, mēn, n. pl. dynion, gwyr.—Man
Megalopolis, mēg-ā-lōp'ō-līs, n. prifddinas	Menace, mēn'as, n. bwgwl, bwgwth, mynas: vt. bwgwth, bygylu, mynasu
Megalonyx, mēg-ā-lo'nīks, Megalosaurus, mēg-āl-o-sō'rūs, Megatherium, mēg-ā-thī'r'ī-ūm, n. annghenfilod y cynoesoedd	Menage, mēn-āzh', n. milgasgliad: vt. tori ceffyl mewn
Meiosis, mī-o'sīs, n. lleiâd	Menagerie, mēn-āzh'ūr-ī, n. milfa
Melancholic, mēl-ān-kōl'ik, Melancholy, mēl'ān-kōl-ī, a. prudd, athrist, trymllyd; pruddglwyfus	Mend, mēnd, v. gwellâu, cyweirio, trwsio
Melancholy, mēl'ān-kōl-ī, n. y pruddglwyf, y dilyn, y dduwg, y dduwgwst; cyllaeth: a.—Melancholic	Mendable, mēn'dā-bl, a. diwygiadwy, gwelladwy [weh, celwydd
Melange, mē-lōngzh', n. cymysgedd	Mendacity, mēn-dās'ī-tī, n. celwyddgar
Meliorate, mī'lī-o-rat, vt. trwsio; gwellâu, diwygio	Mendicant, mēn'dī-kānt, a. cardotol, cardotlyd: n. cardotai, cardotyng
Melioration, mī-lī-o-ra'shūn, n. gwellâd, gwelliant, diwygiad	Mendicate, mēn'dī-kat, vt. cardota
Melliferous, mē-lif'ūr-ūs, a. mêlddwyn	Mendicity, mēn-dīs'ī-tī, n. cardotiaeth
Mellification, mēl-ī-fī-ka'shūn, n. gwneuthuriad mêl, melwneuthuriad	Menial, mī'nī-āl, a. teuluaidd, cartrefol: n. gwas, is-was, is-weinydd
Mellifluence, mē-lif'lu-ēns, n. melred, melffrydiad, melrediad	Menology, mēn-ōl'ō-jī, n. misrestrriad
Mellifluent, mē-lif'lu-ēnt, Mellifluous, mē-lif'lu-ūs, a. meldardd, melredol; parabl-bêr, mel-enau, melusbêr	Menses, mēn'sīz, n. pl. misglwyf, mislifant
	Menstrual, mēn'strw-āl, a. misglwyfol
	Menstruous, mēn'strw-ūs, a. misglwyfus
	Menstruum, mēn'strw-ūm, n. dadleithydd, toddydd [adwy
	Mensurable, mēn'shu-rā-bl, a. mesur-

MET pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Mensurate, mēn'shu-rat, vt. mesur, mesuro	Merit, mēr'it, vt. haeddu, rhyglyddu, teilyngu: n. haeddiant, teilyngdod, rhyglyddiant, arobryn, arobrid
Mensuration, mēn-su-ra'shūn, n. mesur-iaeth, mesureg	Meritorious, mēr-ī-tō'r'ī-ūs, a. teilwng, haeddiannus, clodwīw
Mental, mēn'tāl, a. meddyliol, synwryol	Merlin, mūr'līn, n. math o gudyll
Mention, mēn'shūn, n. crybwyll, cor- bwyll, gair: vt. crybwyll, coffau, sôn.	Mermaid, mūr'mad, n. mōrforwyn
Above-mentioned, rhagddywededig	Merrymaking, mēr'-i-ma-kīng, n. nos- waith lawen
Mentorial, mēn-tō'r'ī-āl, a. cyngoriadol	Merriment, mēr'ī-mēnt, n. llawenydd, digrifwch, hoenusrwydd
Mephitic, mī-fīt'ik, Mephitical, mī-fīt'- ī-kāl, a. drewchwaol, drewedig	Merry, mēr'ī, a. hylon, hoenus, llawen.
Mephitis, mēf'ī-tīs, n. drewchwa, drew- sawr	Merry-andrew, chwydawydd, croesan, fwl y ffair, digrifyn, ysgentyn. Merry thought, asgwrn y gwenydd
Meracious, mī-ra'shūs, a. pur, gloew, digymysg [masgnachol	Mersion, mūr'shūn, n. trochiad, suddiant
Mercantile, mūr'kān-tīl, a. marchnadol,	Mesenteric, mēz-ēn-tēr'ik, a. perthynol i'r cefndedyn
Mercenariness, mūr'sī-nūr-ī-nēs, n. cyflogeiddrwydd; hunanedd, hunan- serch; arian-garwch, gwobr-garwch	Mesentery, mēz'ēn-tēr-ī, n. cefndedyn, llen-gig, llein-gig, percini, perfedden
Mercenary, mūr'sī-nūr-ī, a. gwobr- chwantus, hunan-geisgar, hunanus, cyflogaidd: n. cyflogddyn	Mesh, mēsh, n. masg, mwsgl, twll rhwyd
Mercer, mūr'sūr, n. sidan-werthwr, sidanydd, sidanwr	Meshy, mēsh'ī, a. masglog, tyllog
Mercery, mūr'sūr-ī, n. nwyddau sidan	Meslin, mēz'līn, n. brith-ŷd, cymysg-ŷd
Merchandize, mūr'tshān-dīz, n. da neu nwyddau masgnach; maeleriaeth, masgnachaeth: vi. masgnachu	Mesne, mīn, a. canol
Merchant, mūr'tshān, n. masgnachydd, trafnydd, maelwr	Mess, mēs, n. arlwy, saig o fwyd: v. bwyta, cydfwyta
Merchantable, mūr'tshān-tā-bl, a. marchnadol, hywerth	Message, mēs'aj, n. cenadwri, neges, gair [ydd, negeswas
Merchantman, mūr'tshānt-mān, n. masgnach-long	Messenger, mēs'ēn-jūr, n. cenad, neges-Messiah, mē-sī'ā, n. Crist, Eneinniog
Merciful, mūr'sī-fwl, a. trugarog, tosturiol, trugar [ogrywydd	Messieurs, mēsh'ūr-z, n. pl. meistri, fy meistri [saig
Mercifulness, mūr'sī-fwl-nēs, n. trugar- Merciless, mūr'sī-lēs, a. didrugaredd, annhrugarog, dideimlad, annhosturiol	Messmate, mēs'mat, n. cydfwytāwr, cys-Messuage, mēs'waj, n. tyddyn, tŷ a gardd
Mercurial, mūr-ku'r'ī-āl, a. a wnaed o arian byw; hoew, bywiog, hoenus	Met, mēt, pt. & pp.—Meet
Mercury, mūr'ku-rī, n. y duw Mercher; y blaned Mercher; arian byw	Metabasis, mī-tāb'ā-sīs, n. trosfyndiad
Mercy, mūr'sī, n. trugaredd, tosturi; maddeuant. Mercy-seat, trugareddfa	Metachronism, mī-tāk'ro-nīzm, n. cam-amseriad
Mere, mī'r, a. unig, syml, gwir, pur; moel, noeth; hollol: n. llyn, llwch	Metage, mī'taj, n. mesuriad
Merely, mī'r-lī, ad. yn unig, yn hollol	Metal, mēt'āl, n. mettel, delid, adwyn
Meretricious, mēr-ī-trīsh'ūs, a. anllad, puteinllyd, budr, budrogaidd	Metalepsis, mēt-ā-lēp'sīs, n. traws-gymeriad [merol
Merganser, mūr-gān'sūr, n. hwyadwydd	Metaleptic, mēt-ā-lēp'tīk, a. traws-gy-
Merge, mūrj, v. soddi, suddo, trochi	Metallic, mī-tāl'ik, a. mettelaid, adwynol, delidaidd
Meridian, mī-rīd'yān, n. canolddydd, nawn; llinell canolddydd	Metalline, mēt'āl-īn, a. mettelog, delidog
Meridional, mī-rīd'yūn-āl, n. deheuol, nawnol	Metallist, mēt'āl-īst, Metallurgist, mēt-āl-ūr-jīst, n. delidwr, fferyllt
	Metallurgy, mēt'āl-ūr-jī, n. metteliaeth
	Metamorphose, mēt-ā-mōr'fos, vt. dull-newidid, gweddnewid
	Metamorphosis, mēt-ā-mōr'fo-sīs (pl. metamorphoses, mēt-ā-mōr'fo-sīz), n. gwedd-newidiad, dull-newidiad
	Metaphor, mēt'ā-fūr, n. traws-symudiad, traws-ymdwyn; cyffelybiaeth

Metaphorical, mēt-ā-fōr'ī-kāl, a. traws-symudol; cyffelybiaethol	Mezzo-, px. hanner
Metaphrase, mēt'-ā-fraz, n. caeth-gyfieithiad, cyfieithiad llythyrenol	Mezzorelievo, mēt-zo-rī-lī'vo, n. math o gerfiad yn sefyll allan ond ychydig.
Metaphrast, mēt'ā-frāst, n. cyfieithydd llythyrenol	Mezzotinto, mēt-zo-tīn'to, n. math o gerfiad ar elydr neu ddur, haner-baent
Metaphysical, mēt-ā-fīz'ī-kāl, a. arddan-soddawl, uchaniauol	Miasma, mi-āz'mā (pl. miasmata, mi-āz'mā-tā), n. nwy heintddwyn
Metaphysics, mēt-ā-fīz'īks, n. pl. athronau, arddansoddau, uchaniaeth, arddan-soddiad, arddansoddiath	Mice, mis, n. pl.—Mouse
Metastasis, mī-tās'tā-sīs, n. symudiad, trosglwyddiad [troed]	Michaelmas, mīk'l-mās, n. gwyl Fihangel, 29fed o Fedi [ian]
Metatarsus, mēt-ā-tār'sūs, n. gwar y	Miche, mīth, vi. llechu, godechu, llerc-
Metathesis, mī-tāth'ī-sīs, n. trawsodiad	Mickle, mīk'l, a. llawer: n. cryn lawer
Mete, mīt, vt. mesur, mesuro, meidro	Microcosm, mī'kro-kōzm, n. byd bychan; dyn [fesur-offeryn]
Metempsychosis, mī-tēmp-sī-kō'sīs, n. trawseneidiad [ionen]	Micrometer, mi-krōm'ī-tūr, n. math o
Meteor, mī'tī-ūr, n. awyrdân, goruch-	Microscope, mī'kro-skop, n. chwyddwydr
Meteoric, mī-tī-ōr'īk, a. goruchionllyd.	Mid, mīd, a. canol, cydbell
Meteoric stones, ceryg y lluched, ceryg y cythraul; awyrfeini	Midday, mīd'a, n. haner dydd, canol dydd, canolddydd, nawn
Meteorologist, mī-tī-ōr-ōl'o-jīst, n. goruchionydd [iondraeth]	Middle, mīd'l, n. canol, craidd: a. canol. Middle-aged, canoloediog
Meteorology, mī-tī-ōr-ōl'o-jī, n. goruch-	Midst, mīdst, n. canol, haner, craidd
Meter, mī tūr, n. mesurydd [medd]	Middlemost, mīd'l-most, Midmost, mīd'-most, a. nesaf i'r canol
Metheglin, mī-thēg'līn, n. meddyglyn,	Middling, mīd'līng, a. canolig; cymedrol
Methinks, mī-thīngks', (pt. methought), vi. def. yr wyf yn tybied, tebygwn, tebygaf	Midge, mīj, n. gwybedyn, ednogyn
Method, mēth'ūd, n. trefn, ffordd, modd, dull [rheolaidd]	Midland, mīd'lānd, a. canoldirol
Methodical, mī-thōd'ī-kāl, a. trefnus,	Midnight, mīd'nīt, n. canol nos, haner nos
Methodism, mēth'ūd-īzm, n. trefnyddiaeth [Trefnydd]	Midriff, mīd'rīf, n. llein-gig, llen-gig
Methodist, mēth'ūd-īst, n. Trefniedydd,	Midshipman, mīd'shīp-mān, n. is-swyddog ar long
Methodize, mēth'ūd-īz, vt. iawndrefnu, trefnu	Midstream, mīd'strīm, n. canolffrwd
Methought, mī-thōt', vi. tybiâis; tybiwn	Midsummer, mīd'sūm-ūr, n. canol haf, alban hefn. Midsummer day, gwyl Ioan, 21fed o Fehefn
Metonymy, mēt'o-nīm-ī, n. trawsenwad	Midway, mīd'wa, n. haner y ffordd
Metre, mī'tūr, n. mydr, mesur, meidr; mesur hyd Ffrengig, 39.37079 o fodfeddi [cyghaneddol]	Midwife, mīd'wīf (pl. midwives, mīd'-wīvz), n. bydwrraig, colwynes, esgorwraig, Man-midwife, colwynydd
Metrical, mēt'rī-kāl, a. mydrol, mesurol;	Midwifery, mīd'wīf-rī, n. bydweigiaeth
Metropolis, mī-trōp'ō-līs, n. mamddinas, prif-ddinas	Midwinter, mīd'wīn-tūr, n. canol gauaf, byr-ddydd gauaf, dyfnder gauaf, alban arthan
Metropolitan, mī-tro-pōl'ī-tān, n. arche-gob: a. prif-ddinasol	Mien, mīn, n. golwg, pryd, gwedd, agwedd, edrychiad, trem
Mettle, mēt'l, n. hawnt, bywiogrwydd, yni, calon, awch, ysbyrd, bywyd	Might, mīt, n. nerth, grym, cadernid: pt.—May
Mettled, mēt'ld, a. bywiog, calonog, ynig, hoenus. High-mettled, ffoen-uchel	Mightiness, mī'tī-nēs, n. galluogrwydd
Mew, mu, n. hebogdy, mud, muding; gŵylan: v. mewian; cau i mewn; bwrw plu; bwrw cyrn; bwrw henflew	Mighty, mī'tī, a. cadarn, galluog, cryf, grymus, nerthol. Mighty in arms, dewr-arfog
Mewl, mul, vi. bloeddian fel baban	Migrate, mī'grat, vi. symud trigias, mudo
	Migration, mi-grā'shūn, n. symudiad, nudiad, trawsfudiad
	Milch, mīltsh, a. blith, blithog, llaethog

MIN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

Mild, mild, a. tyner, tirion, mwynaid, hynaws, llariaidd, gwâr, tawel

Mildew, mīl'du, n. mēlgawod, mēlwlith; brychni, llwydni

Mildness, mild'nēs, n. tynerwch, tiriondeb, mwneidd-dra, hynawsedd, addfwynder

Mile, mil, n. milltir, milldir, 1760 llath

Milestone, mil'ston, n. careg filltir

Milford, mīl'fō'rd, n. Aberddaugleddyf

Miliary, mīl'yūr-i, a. bychan, gronyol

Militant, mīl'i-tānt, a. milwrus, rhyfelus

Military, mīl'i-tūr-i, a. milwraidd, milwriaethol; rhyfelgar

Militate, mīl'i-tat, vi. ymegnio, milwrio

Militia, mīl-lish'ā, n. milwyr cartrefol

Milk, mīlk, n. laeth, blith: vt. godro; armelio. Milk-maid, laethwraig, maerones. Milk-pail, ystwe godro, celwrn, cunnog. Milk-pan, padell laeth. Milk-sop, mursenddyn. Milk-tray, ceulawr; mail. Milk and water, glasdwr. Destitute of milk, dilaeth. First-milk, cynllaeth, blaenllaeth. Second-milk, armael. Sweet-milk, llefrith

Milken, mīl'kn, a. o laeth, laethaidd

Milkiness, mīl'kī-nēs, n. laetheidrrwydd

Milky, mīl'kī, a. laethawl, laethlyd. Milky-way, y llwybr laethog, galaeth, caergwydion, Caer Gwydion, eiriauod

Mill, mīl, n. melin; breuan: vt. malu, melino; ymyl-rigoli. Mill-dam, pwnt, argae melin. Mill-stone, maen melin

Millenarian, mīl-ēn-ē'r'i-ān, n. milflynyddwr

Millennial, mī-lēn'yāl, a. milfwydd

Millennium, mī-lēn'yūm, n. milfwyddiant, y mil o flynyddau

Millepede, mīl'i-pīd, n. milcerdd, miltroed, milred, gwrâch y lludw

Miller, mīl'ūr, n. melinydd, malwr. Miller's-thumb, y pysgodyn penbwl, penbwla [milfed

Millesimal, mī-lēs'i-māl, a. milfedol, Millet, mīl'ēt, n. milet [yddes

Milliner, mīl'i-nūr, n. ysgines, penwisg

Millinery, mīl'i-nūr-i, n. penwisgoedd

Million, mīl'yūn, n. miliwn, milfil, mil o floedd, buna, deg rhiallu, 1,000,000

Millionaire, mīl'yūn-ēr, n. un a biau filiwn o bunau, dyn cyfoethog

Millionth, mīl'yūnth, a. millynfed

Milt, mīlt, n. grawn pysgod, lleithon, lleithban [sef y gwrryw

Milster, mīl'tūr, n. pysgodyn, lleithon,

Mime, mim, n. dynwaredydd, digrifwas

Mimic, mīn'ik, n. dynwaredydd, gwatwarydd: vt. dynwaredu, mocio, gwatwar: a. dynwaredol [iaeth

Mimicry, mīm'ik-rī, n. dynwaredydd

Mimographer, mī-mōg'rā-fūr, n. ysgrifenydd coeg-chwareuon

Minaceous, mī-na'shūs, Minatory, mīn'ā-tūr-i, a. bygythiol, bygylus

Minaret, mīn'ūr-ēt, n. pigwn uchel

Mince, mīns, vt. mân-friwo; goddywedyd, lledguddio; rhygyngu, mursenu

Mind, mind, n. meddwl, bryd, gofeg, bwriad; tyb, barn; cof; pwyll: v. meddylid, ystyried; gofalu; cofio. Double-minded, ansefydlog. Narrow-minded, anhael. Out of his mind, gorplwyllog, maes o'i bwyll. Of sound mind, yn ei iawn bwyll, yn ei synwrau. Presence of mind, parodrydd meddwl, pwyll. Sober-minded, ystyriol, pwyll. To have a mind to, bod am, bod a chwant arno, bod â'i fryd ar. Time out of mind, cyn cof. To bear in mind, cofio. Worldly-minded, bydolfryd, bydolerchus

Mindful, mīnd'fwl, a. gofalus, cofus, meddylgar [cofgarwech

Mindfulness, mīnd'fwl-nēs, n. gofal; Mindless, mīnd'lēs, a. diofal, anghofus

Mine, min, pro. fy, mau, eiddof: v. mwn-gloddio: n. mwn-glawdd, cuddglawdd, cloddfa. A silver mine, mwn arian, arian-glawdd, arian-gloddfa. To spring a mine, chwythu cuddglawdd. A friend of mine, cyfaill i mi. This is mine, mi biau hwn

Miner, mī'nūr, n. mwnwr, mwngloddwr

Mineral, mīn'ūr-āl, n. mwn: a. mwnol, mettelaidd

Mineralist, mīn'ūr-āl-īst, n. mwnydd

Mineralogist, mīn-ūr-āl'o-jīst, n. mwnyddiaethydd [iaeth

Mineralogy, mīn-ūr-āl'o-jī, n. mwnydd

Mingle, mīng'gl, v. cymysgu; britho

Miniature, mīn'yā-tshu'r, n. mân-ddarlun. Miniature painting, mân-ddarluniad

Minikin, mīn'i-kīn, n. bychanyn: a. bychanig

Minim, mīn'īm, n. mymryn, adfanig, penwyn; coryn

Minimum, mīn'i-mūm, n. y gradd lleiaf

Minion, mīn'yūn, n. anwylddyn; gwenieithiwr; math o argraff-lythyren

Minish, mīn'īsh, v. lleiâu, cwtâu, toli

Minister, mĭn'is-tŭr, v. gweini, gweindogaethu: n. gweinidog, gweinydd.
 Prime minister, prif weinydd, cynwas
 Ministerial, mĭn-is-tĭ'rĭ-ĭ-ĭl, a. gweindogaethol [swydd
 Ministry, mĭn'is-tŭr-ĭ, n. gwasanaeth,
 Ministrant, mĭn'is-trĕnt, a. gweinidogol,
 gweiniol [iad, gweinyddiad
 Ministration, mĭn-is-tra'shŭn, n. gwein-
 Ministry, mĭn'is-trĭ, n. gweinidogaeth,
 gweinyddiaeth, gwasanaeth; gwledych-
 iad
 Minnow, mĭn'o, Menow, mĕn'o, n. y
 pilcodyn, math o bysgodyn bychan
 Minor, mĭ'nŭr, a. bychan; llai: n. un
 dan oed [toli
 Minorate, mĭn'o-rat, vt. lleiâu, bychanu,
 Minoration, mĭn-o-ra'shŭn, n. lleiâd,
 toliad, bychaniad
 Minority, mĭ-nŏr'ĭ-tĭ, n. maboed, mebyd;
 yr isrif, y nifer lleiaf
 Minotaur, mĭn'o-tŏr, n. anghenfil dy-
 chymybol rhwng dyn a tharw
 Minster, mĭn'stŭr, n. mynachlog; eg-
 lwys gadeiriol
 Minstrel, mĭn'strĕl, n. clerwr, cerddor,
 teleiddwr, ffilor
 Minstrelsy, mĭn'strĕl-sĭ, n. clerwriaeth
 Mint, mĭnt, n. bathdŷ; mintys: v. bathu.
 Fish mint, mintys y dw'r. Spear mint,
 mintys Mair. Wild mint, mintys
 llyydion [fathu
 Mintage, mĭn'taj, n. bathiad; treth am
 Mintman, mĭnt'mĕn, n. bathwr, bathydd
 Minuet, mĭn'u-ĕt, n. math o daplas
 Minute, mĭ-nut', a. bach, bychan, mân;
 manwl
 Minute, mĭn'ŭt, n. mynyd, meityn; cof-
 nod: vt. cofnodi, byrnodi. Minute-
 gun, dryll a danir bob mynyd
 Minuteness, mĭ-nut'nĕs, n. manylrwydd
 Minutiæ, mĭ-nu'shĭ-ĭ, n. manion, mân
 bynciau, manylion
 Minx, mĭngks, n. coegen, mursen
 Miracle, mĭr'ĕ-kl, n. gwyrth, rhyfeddod
 Miraculous, mĭ-rĕk'u-lŭs, a. gwyrthiol,
 aruthrol, rhyfeddol, goruwchaniol
 Miraculousness, mĭ-rĕk'u-lŭs-nĕs, n.
 gwyrthioldeb
 Mirador, mĭr-ĕ-dŏr', n. oriel, rhodfa
 Mirage, mĭ-rĕzh', n. twyll-olwg
 Mire, mĭ'r, n. llaid, llaca, tom, baw
 Mirksome, mĭrk'sŭm, Mirky, mŭr'kĭ, a.
 tywyll, gwyll, anoleu
 Mirror, mĭr'ŭr, n. drych
 Mirth, mŭrth, n. llawenydd, digrifwch

Mirthful, mŭrth'fŭl, a. llawen, hylon,
 gorfoleddus
 Miry, mĭr'ĭ, a. lleidiog, tomlyd, bawlyd
 Mis-, px. yn arwyddo anmhrïdoldeb,
 neu fai; cam- [camgymeriad
 Misacceptation, mĭs-ĕk-sĕp-ta'shŭn, n.
 Misadventure, mĭs-ĕd-vĕn'tshŭr, n. dryg-
 ddamwain, anffawd, aflwydd
 Misadvice, mĭs-ĕd-vis', n. gau-gynghor
 Misadvise, mĭs-ĕd-viz', vt. cam-gynghori
 Misaim, mĭs-am', v. camgyfeirio
 Misanthrope, mĭs'ĕn-throp, n. dyn-gas-
 âwr [nyngar
 Misanthropic, mĭs-ĕn-thrŏp'ĭk, a. an-
 Misanthropy, mĭs-ĕn'thrŏp-ĭ, n. dyn-
 gasedd, annyngarwch
 Misapplication, mĭs-ĕp-lĭ-ka'shŭn, n.
 camgyhwysiad, camddefnyddiad
 Misapply, mĭs-ĕ-plĭ', vt. cambriodoli,
 camarfer, camddefnyddio
 Misapprehend, mĭs-ĕp-rĭ-hĕnd', vt. cam-
 ddeall [camsyniad
 Misapprehension, mĭs-ĕp-rĭ-hĕn'shŭn, n.
 Misarrange, mĭs-ĕ-ranj', vt. camdrefnu
 Misascibe, mĭs-ĕs-krib', vt. cam-briodoli
 Misbecome, mĭs-bĭ-kŭm', n. drwgweddu
 Misbehave, mĭs-bĭ-hav', v. camymddwyn
 Misbehaviour, mĭs-bĭ-ha'vĭ-ŭr, n. cam-
 ymddygiad, drygfoes
 Misbelief, mĭs-bĭ-lĭf', n. camgoel, geu-
 gred [annghoelio
 Misbelieve, mĭs-bĭ-lĭv', vi. camgredu;
 Miscal, mĭs-kŏl', vt. camenwi, difenwi
 Miscalculate, mĭs-kĕl'ku-lat, v. cam-
 gyfrif, camfwrw
 Miscarriage, mĭs-kĕr'ĭj, n. erthyliad;
 aflwyddiant [anffynu
 Miscarry, mĭs-kĕr'ĭ, vi. erthylu; methu,
 Miscellaneous, mĭs-ĕ-la'nĭ-ŭs, n. am-
 rywiog, amryw, amrywiol, amryfath
 Miscellany, mĭs'ĕl-ĕ-nĭ, n. amrygasgliad,
 amrywdeb, brithnodach
 Mischance, mĭs-tshĕns', n. dryglam,
 aflwydd, drygdamwain
 Mischief, mĭs'tshĭf', n. drwg, drygioni,
 asbri, camwedd, ysgelerder; niwed,
 dryglam, aflwydd: vt. drygu, niweidio.
 Mischief-maker, terfysgwr, pwt y
 gynhen
 Mischievous, mĭs'tshĭ-vŭs, a. drygionus,
 niweidiol, diraid, asbriol, barus
 Mischievousness, mĭs'tshĭ-vŭs-nĕs, n.
 direidi, drygedd, anfadrydd
 Miscible, mĭs'ĭ-bl, a. cynmysgadwy
 Miscitation, mĭs-ĭ-ta'shŭn, n. geu-
 ddyfyniad, camddyfyniad

MIS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Miscite, mī-sit', vt. cam-ddyfynu
Miscclaim, mīs-klam', n. camhawł, cam-
arddelw : v. cam-ofyn, cam-arddelu
Misconceive, mīs-kōn-siv', v. camddeall,
camdybied [camdyb
Misconception, mīs-kōn-sēp'shūn, n.
Misconduct, mīs-kōn'dūkt, n. camym-
ddygiad [ddwyn
Misconduct, mīs-kōn-dūkt', vt. camym-
Misconjecture, mīs-kōn-jēk'tshūr, n.
camamcanciaeth : v. camddychymygu
Misconstruction, mīs-kōn-strūk'shūn, n.
camddehongliad, camgymeriad
Misconstrue, mīs-kōn'strw, vt. cam-
ddehongli, comesbonio
Miscount, mīs-kūwnt', v. camgyfrif,
camrifo [geugred
Miscreance, mīs'krī-āns, n. camgred,
Miscreant, mīs'krī-ānt, n. anfadyn, adyn,
ysgelerddyn : anghredadyn
Miscreate, mīs'krī-at, vt. camffurfio
Misdate, mīs-dat', vt. camddyddio
Misdeed, mīs-dīd', n. drwg-weithred,
drygwaith, trosedd [synied
Misdeem, mīs-dīm', vt. camfarnu ; cam-
Misdemean, mīs-dī-mīn', vt. camym-
ddwyn [ymddygiad
Misdemeanour, mīs-dī-mī'nūr, n. cam-
Misdevotion, mīs-dī-vo'shūn, n. gau-
addoliad [wyddo
Misdirect, mīs-dī-rēkt', vt. cam-gyfar-
Misdo, mīs-dw' (pt. misdid, mīs-dīd',
pp. misdone, mīs-dūn'), v. camwneuthur,
camwneyd. Misdoings, camweddau,
troseddau
Misdoubt, mīs-dūwt', vt. drwgdybio ; ofni
Misemploy, mīs-ēm-plōi', vt. camdreulio,
camddefnyddio, camarferu ; camosod
ar waith
Miser, mī-zūr, n. cybydd, cerlyn, crinwas,
crintachwr, bydolddyn, mab y crinwas
Miserable, mīz'ūr-ā-bl, a. gresynol ;
crintach ; annedwydd, truan. A
miserable person, truenyn
Misery, mīz'ūr-ī, n. gofid ; trueni, adfyd,
drygyd, gresyni ; annedwyddwch ;
cybydd-dod, crintachrwydd
Misfashion, mīs-fāsh'ūn, vt. camffurfio,
aflunio [ffurfio
Misform, mīs-fōrm', vt. dryglunio, cam-
Misfortune, mīs-fōr'tshūn, n. anffawd,
anhap, drygddamwain, aflwydd
Misgive, mīs-giv', (pt. misgave, mīs-
gav', pp. misgiven, mīs-giv'n), vt.
gwan-gredu ; ofni drwg. Misgiving,
ammheuaeth, drygdyb

Misgovern, mīs-gūv'ūr'n, vt. camlyw-
odraethu
Misgovernment, mīs-gūv'ūr'n-mēnt, n.
aflywodraeth [hyfforddiad
Misguidance, mīs-gī'dāns, n. cam-
Misguide, mīs-gid', vt. camarwain, cam-
dywys [aflywydd
Mishap, mīs-hāp', n. anhap, dryglam,
Mishear, mīs-hī'r' (pt. & pp. misheard,
mīs-hūr'), vt. camglywed
Misinfer, mīs-īn-fūr', vt. camgasglu
Misinform, mīs-īn-fōrm', vt. camhys-
bysu, camadrodd
Misinformation, mīs-īn-fōr-mā'shūn, n.
camhysbysrwydd ; geuddysg
Misinterpret, mīs-īn-tūr'prēt, vt. cam-
ddehongli
Misjoin, mīs-jōin', vt. camgysylltu,
camasio [farnu
Misjudge, mīs-jūj', vi. camfarnu, traws-
Miskin, mīs'kīn, n.—Mixer
Mislay, mīs-la', vt. camosod, camgyflēu
Misle, mīz'l, vi. mânwlawio
Mislead, mīs-līd' (pt. & pp. misled, mīs-
lēd'), vt. camarwain, camdywys
Mislike, mīs-lik', v. angharu, casâu :
n. casineb
Misly, mīz'li, a. mânddefnydol
Mismanage, mīs-mān'aj, vt. camddrin,
camdrefnu [camdrefniad
Mismanagement, mīs-mān'aj-mēnt, n.
Mismatch, mīs-mātsh', vt. camgymharu
Misname, mīs-nam', vt. camenwi
Misnomer, mīs-no'mūr, n. camenwad
Misobserve, mīs-ōb-zūr', vt. camsylwi,
camweled [priodas
Misogamist, mī-sōg'ā-mīst, n. casâwr
Misogyny, mī-sōj'ī-nī, n. casineb at
ferched
Mispersuasion, mīs-pūr-swa'zhūn, a.
camdyb, geugred [gyflēu
Misplace, mīs-plas', vt. camosod, cam-
Misprint, mīs-prīnt', vt. camargraffu :
n. camargraffiad, gwall
Misprise, mīs-priz', vt. camgymeryd ;
ysgornio
Misprision, mīs-prīzh'ūn, n. esgeulusdra,
dirmyg, diystyrwch ; bradgeliad
Mispronounce, mīs-pro-nūwns', vt. cam-
gynanu [camgymesuro
Misproportion, mīs-pro-pō'r'shūn, vt.
Misquote, mīs-kwot', vt. camddyfyuu
Misrecite, mīs-rī-sit', vt. camadrodd
Misreckon, mīs-rēk'n, vt. camgyfrif
Misrelate, mīs-rī-lat', vt. camadrodd
Misreport, mīs-rī-pō'rt', vt. camfynegi

Misrepresent, mîs-rêp-rî-zênt', vt. cam-ddangos, dywedyd anwiredd
 Misrule, mîs-rwîl', n. annrhefn, aflyw-draeth, afreolaeth
 Miss, mîs, n. meistresan; cywelyes; meth, pall: v. ffaelu, methu, colli
 Missal, mîs'âl, n. llyfr yr offeren
 Misshape, mîs-shap', vt. aflunio, camlunio
 Missile, mîs'îl, a. ergydiol, tafladwy, bydaf: n. arf taf
 Mission, mîsh'ün, n. anfoniad; cenad, cenadaeth, cenadwri, cenadwriaeth
 Missionary, mîsh'ün-ür-î, n. cenadwr, cenad: a. cenadol, anfonog, cenad-wriaethol
 Missive, mîs'iv, a. tafladwy; anfonadwy: n. cenadwr; llythyr; rhodd
 Misspeak, mî-spîk' (pt. misspoke, mî-spok', pp. misspoken, mî-spo'kn), v. camddywedyd [syllafu
 Misspel, mî-spêl', vt. cam-sillebu, cam-Misspend, mî-spênd', vt. gwastraffu
 Misstate, mî-stat', vt. camadrodd
 Mist, mîst, n. niwl, niwl; niwlen; tarth; caddug
 Mistake, mîs-tak', n. camgymeriad, cam-syniad, gwall, gwallawd, amryfusedd: v. (pt. mistook, mîs-tw'k', pp. mis-taken, mîs-ta'kn) camgymeryd, cam-synied
 Misteach, mîs-tîsh' (pt. & pp. mis-taught, mîs-tôt'), vt. camddyysgu, cam-addysgu [alw
 Mistern, mîs-türm', vt. camenwi, cam-Misthink, mîs-thîngk' (pt. & pp. mis-thought, mîs-thôt'), vt. camfeddwl, camdybio [amseru
 Mistime, mîs-tim', vt. camamseru, an-Mistiness, mîs'ti-nês, n. tywyllni, niwledd
 Mistitle, mîs-tîtl, vt. camenwi, camalw
 Mistletoe, mîz'l-to, n. uchelfal, uchelfar, uchelwydd
 Mistress, mîs'três, n. meistres; cariad-ferch; gorderchwraig, cywelyes
 Mistrust, mîs-trüst', n. drwgdyb; pryder: vt. drwgdybio, annghoelio
 Mistrustful, mîs-trüst'fwl, a. drwgdybus, pryderus [iedus
 Mistrustless, mîs-trüst'lês, a. ymdir-Misty, mîs'tî, a. cymylog, caddugol, niwlog
 Misunderstand, mîs-ün-dür-ständ' (pt. & pp. misunderstood, mîs-ün-dür-stw'd'), vt. camddeall, camsynied
 Misunderstanding, mîs-ün-dür-stän'-dîng, n. camddealliad; amrafael

Misusage, mîs-u'saj, n. camdriniaeth
 Misuse, mîs-us', n. camarfer, sarâd
 Misuse, mîs-uz', vt. camarfer, camdrin
 Mite, mit, n. hatling, mymryn, briwyn; gwyfyn, meisgyn, gwiddonyn. Full of mites, euddonog. To breed mites, euddoni, magu euddon
 Mithridate, mîth'rî-dat, n. meddygin-iaeth rhag gwenwyn; cyffaieth Damo-crates, meddyg Mithridates, brenin Pontus; mwstardd
 Mitigate, mît'î-gat, vt. esmwythâu, llin-aru, llonyddu, ysgafnâu, lleiâu, tyneru
 Mitigation, mît-î-ga'shün, n. llinariad
 Mitre, mî'tî, n. meitr, coron esgob
 Mitred, mî'türd, a. meitrog; coronog
 Mittens, mî'tênz, n. pl. dyrnfolau, men-yg heb fyssedd
 Mitten, mî'tent, a. anfonol, yn anfon
 Mittimus, mî'tî-müs, n. carchar-warant
 Mity, mî'tî, a. gwyddonog, euddonog
 Mix, mîks, v. myysgu, cymysgu
 Mixture, mîks'tshür, Mixtion, mîks'-tshün, n. cymysg, cymysgiad, cymysg-edd
 Mizmaze, mîz'maz, n. dyrysfa, dyrysweh
 Mizzen, mîz'n, n. hwyll ôl, hwyll y llyw
 Mizzle, mîz'l, vi. mân-wlawio
 Mizzy, mîz'î, n. mignen, siglen, cors
 Mnemonics, nî-môn'îks, n. pl. cofydd-iaeth
 Moan, mon, n. cwyn, cwynfan: v. cwyno, galaru, ymofidio, cwynfan, gruddfanu
 Moat, mot, n. amglawdd, ffos, cylchffos
 Mob, möb, n. gwerinos, gwerin, tyrfa, gwerindorf, y bileinllu; math o gap: vt. cyd-derfysgu; difriö
 Mobile, möb'îl, a. symudol; anwadal: n. y werin, gwerinos
 Mobility, mo-bîl'î-tî, n. bywiogrwydd, symudoldeb; anwadalweh; gwerinos, y werin
 Mock, mök, n. moc, gwawd; gwatwar-gerdd: a. dynwaredol, gau, rhithiol: v. mocio, gwawdio, gwatwar; min-gamu; dynwared, twyllo, cellwair
 Mockery, mök'ür-î, n. gwawd, gwatwar, dirmig; ffug, twyll
 Modal, mö'däl, a. darluniadol; damweiniol
 Mode, mod, n. arfer, dull, ffordd, trefu
 Model, möd'êl, n. cynllun, cynddelw: a. cynddelwig: vt. llunio, cynllunio, ar-lunio, cynddelwi
 Moderate, möd'ür-at, a. cymedrol, canol-ig; rhesymol: vt. cymedroli, gweddoli, arafu; tymmheru

MON pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;	Mollient, mōl'yēnt, a. esmwythaol, llin-arol
Moderation, mōd-ū-ra'shūn, n. cymedrol-der, cymedroldeb, gweddoldeb ; araf-wch [canolwr	Mollifiable, mōl'ī-fi-ā-bl, a. meddaladwy
Moderator, mōd'ūr-a-tūr, n. cymedrolwr,	Mollification, mōl-ī-fī-ka'shūn, n. tyner- iad, llinariad, meddalād
Modern, mōd'ūr'n, a. newydd, diweddar	Mollify, mōl'ī-fi, vt. meddalâu, tyneru, ystwytho, esmwytho, llinaru ; llonyddu
Modernize, mōd'ūr-niz, vt. newydd- dullio, newyddu	Mollusca, mō-lūs'kā, n. pl. creaduriaid
Moderns, mōd'ūr'nz, n. pl. dynion diweddar	meddalion, meddalogion
Modest, mōd'ēst, a. gwylaidd, gweddaidd, diwair [deb	Molluscous, mō-lūs'kūs, a. meddalog, meddal
Modesty, mōd'ēs-tī, n. gwylder ; diweir- Modicum, mōd'ī-kūm, n. ychydigyn, tameidyn, tipyn	Molten, mol'tn, pp.—Melt : a. tawdd, toddedig. A molten image, delw dawdd
Modification, mōd-ī-fī-ka'shūn, n. ag- wedddiad, dulliad [mesur	Molybdenum, mōl-īb-dī'nūm, n. math o adwyn
Modify, mōd'ī-fi, vt. dullio, agweddu ; cy- Modillion, mo-dīl'yūn, n. math o ys- gyddyddyn [wych	Mome, mom, n. delff, drel, clwpa
Modish, mo'dīsh, a. moddgar, manol- Modishness, mo'dīsh-nēs, n. moddus- rwydd, arfergarwch [cymhwyso	Moment, mo'mēnt, n. mynydyn, meidyn, meityn, amrantiad ; pwys, mawrbwys
Modulate, mōd'u-lat, vt. cyweirio llais,	Momenta, mo-mēn'tā, n. pl.—Momen- tum [diflanedig
Modulation, mōd-u-la'shūn, n. cyweiriad y llais neu seiniau, trawsgyweiriad	Momentary, mo'mēn-tūr-ī, a. cythrymol,
Modulator, mōd'u-la-tūr, n. cyweirydd cerdd, cynghaneddwr	Momentous, mo-mēn'tūs, a. pwysfawr, pwysig, dwys
Module, mōd'ul, n. darlun, gwaglun	Momentum, mo-mēn'tūm (pl. momenta), n. egni, egniad
Modus, mo'dūs, n. tâl yn lle degwm ; dogndâl [dostan	Mommery, mūm'ūr-ī, n. coegchwareu- aeth—Mummery
Mogul, mo-gūl', n. amherawdwr Hin- Mohair, mo-hēr', n. blew gafr Tyrciaidd	Momus, mo'mūs, n. dau y cellwair
Moidore, mōi'dōr, n. darn o aur gwerth £1 7s.	Monachal, mōn'ā-kāl, a. mynachaidd
Moiety, mō'ī-tī, n. haner, hanereg	Monachism, mōn'ā-kīzm, n. mynachaeth
Moil, mōil, v. ffwdanu, ystuno ; trybaeddu	Monad, mōn'ād, n. peth anhyran, unoldeb
Moist, mōist, n. llaith, iraidd, suddlyd, gwlyb [gwlychu	Monarch, mōn'ūr'k, n. brenin, teyrn un- ben [deyrnol, unbenol
Moisten, mōi'sn, v. lleithio, ireiddio,	Monarchical, mo-nār'kī-kāl, a. arch- Monarchy, mōn'ūr-kī, n. unbenaeth, teyrnedd, breniniaeth, unbenaduriaeth
Moistness, mōist'nēs, n. lleithder, ireidd- der, gwlybaniaeth	Monastery, mōn'ās-tūr-ī, n. mynachlog, mynachlys, monachdy
Moisture, mōis'tshūr, n. irdra, yf, lleith- dra, sudd, gwlybwr, gwlych	Monastic, mo-nās'tīk, Monastical, mo- nās'tī-kāl, a. mynachaidd
Molar, mo'lūr, a. maluriol. Molar teeth, dannedd malu [triagl	Monday, mūn'da, n. dydd Llun. Plough Monday, dydd Llun wedi'r Ystwyll
Molasses, mo-lās'īz, n. gwaddod siwgr,	Money, mūn'ī, n. arian, arian bathol, mwnai. Money-changer, arian-newid- iwr, sylltydd. Pin-money, arian llog- ell gwaig. Pocket-money, arian traul
Mold, mold, n. Wyddgrug	Moneyed, Monied, mūn'id, a. arianog ; goludog
Mole, mol, n. gwadd, trwrchdaear ; man geni ; mwnt, argae, pwnt. Mole- catcher, gwaddotwr, gwaddwr, twrchwr. Mole-hill, pridd y wâdd	Moneyless, mūn'ī-lēs, a. diarian, tlawd
Molecule, mōl'ī-kul, n. tameidyn, ychyd- igyn, mymryn	Moneywort, mūn'ī-würt, n. canelwyf
Molest, mo-lēst', vt. ystuno, aflonyddu, trallodi, blino, dygnu, molochi, drygu	Monger, mūng'gūr, n. masgnachwr, gwerthwr [lledryw
Molestation, mōl-ēs-ta'shūn, n. aflonydd- wch, blinder	Mongrel, mūng'grēl, a. cymysgryw : n.
	Monish, mōn'īsh, vt. cynghori, rhybuddio
	Monition, mo-nīsh'ūn, n. cynghor, rhy- budd ; addysgiad

- Monitor, mǒn'î-tûr, n. rhybuddiedydd, rhybuddiwr; is-ysgolfeistr
- Monitory, mǒn'î-tûr-î, a. rhybuddiol
- Monk, mǔngk, n. mynach, monach.
- Monk's-hood, llysiaur blaidd
- Monkery, mǔng'kûr-î, n. mynachaeth
- Monkey, mǔng'kî, n. ab, epa, simach
- Monkish, mǔng'kîsh, a. mynachaidd, mynachol
- Monmouth, mǔn'mûth, n. Mynwy.
- Monmouthshire, Sir Fynwy, Gwent.
- Monmouthshire dialect, Gwenhwyseg.
- Monmouthshire men, Gwenhwyson
- Mono-, px. un-
- Monochord, mǒn'o-kôrd, n. cyweirdant
- Monocular, mo-nôk'u-lûr, a. unllyeid-iog [gerdd
- Monody, mǒn'o-dî, n. galargân, galar-
- Monogamist, mo-nôg'â-mîst, n. un a fo yn erbyn ail briodas, unwreigydd
- Monogamy, mo-nôg'â-mî, n. unbriodas
- Monogram, mǒn'o-grâm, n. llythyrair, llythyrnod, llythyrenau plethedig
- Monologue, mǒn'o-lôg, n. hun-araeth
- Monomachy, mo-nôm'â-kî, n. ornest, ymladd ben-ben [gofrwydd
- Monomania, mǒn-o-ma'nî-â, n. unwall-
- Monomania, mǒn-o-ma'nî-âk, n. un ffol ar un pwnc
- Monopetalous, mǒn-o-pêt'â-lûs, a. unddalenog [edwicwr
- Monopolist, mo-nôp'o-list, n. gorfaelwr,
- Monopolize, mo-nôp'o-liz, vt. gorfaelu, edwica, rhagbrynu
- Monopoly, mo-nôp'o-lî, n. gorfaelaeth, marchnad unllaw, edwicaeth
- Monotheist, mǒn'o-thî-îst, n. credwr yn un Duw [cyflwr iddo
- Monoptote, mǒn'ôp-tot, n. enw ag un
- Monosyllable, mǒn-o-sil'â-bl, n. unsill-air, gair unsill
- Monotonous, mo-nôt'o-nûs, a. undôn, undônol, unsain
- Monotony, mo-nôt'o-nî, n. undonydd-iaeth, cyfacen, unseiniad
- Monsoon, mǒn-swn', n. gwynt sydd 'yn chwythu yr un ffordd ym chwech mis
- Monster, mǒn'stûr, n. cynfil, anghenfil
- Monstrosity, mǒn-strôs'î-tî, n. anferthedd, gwrthuni; dirfawredd
- Monstrous, mǒn'strûs, a. anghenfilaid, gwrthun; dirfawr
- Montero, mǒn-tî'r'o, n. cap marchfilwr
- Monteth, mǒn'têth, n. llestr i olechi gwydrau ynddo [wyn
- Montgomery, mǒnt-gûm'rî, n. Trefald-
- Month, mûnth, n. mis; misgwaith. A month old, misyriad, mis oed
- Monthly, mûnth'lî, a. misol, bob mis
- Monument, mǒn'u-mënt, n. côf-adail, côf-arwydd, gwyddfa; beddgor, bedd-adail [coffadwriaethol
- Monumental, mǒn-u-mên'tâl, a. coffaol,
- Mood, mûd, n. tymmher, tuedd; modd.
- Merry mood, anian lawen
- Moodiness, mû'dî-nês, n. anfoddogrwydd
- Moody, mû'dî, a. anfoddog, digus; meddylol; prudd, trist
- Moon, mûn, n. lleuad, lloer. Honey-moon, mis yr afaeth. Conjunction of the moon, cyfrwng dwy leuad. Crescent of the moon, cefn y lleuad. First quarter of the moon, blaen-lloer. Half moon, baner lleuad. Increase of the moon, cynydd y lleuad. Last quarter of the moon, cil y lleuad. Wane of the moon, adeg y lleuad
- Moonbeam, mûn'bîm, n. lloer-belydryn
- Mooncalf, mûn'kâf, n. anghenfil; delff
- Moonless, mûn'lês, a. di-leuad, dilewyrch
- Moonlight, mûn'lit, n. goleu-leuad, lloergan [lewyrch
- Moonshine, mûn'shin, n. lloergan, lloer-
- Moony, mû'nî, a. lloeraidd, lleuadol
- Moor, mû'r, n. dyn du; morfa, rhos, corsle: v. angori; deuangori
- Mooring, mû'r'îng, n. angorfa, angorle
- Moorish, mû'r'îsh, Moory, mû'r'î, a. corsog, rhoslyd
- Moorland, mû'r'lând, n. rhosdir, morfa
- Moose, mûs, n. math o garw
- Moot, mût, vt. dadleu
- Mop, mûp, n. mop, mopa, ysgubell eddi: vt. mopio [begegyr
- Mope, mop, vi. pendrymu: n. diogyn,
- Moping, mû'ping, a. trymlyd, marwaidd
- Moral, mûr'âl, n. moeswers: a. moesol; bucheddol; deddfol. The moral law, y deddf foesol, y deg gorchymyn.
- Morals, moesau; bucheddiad, ymarweddaiad, ymddygiad
- Moralist, mûr'âl-îst, Moralizer, mûr'âl-i-zûr, n. moesolwr, dysgawdwr moesau
- Morality, mo-râl'î-tî, n. moesoldeb, moesolder, moesddysg
- Moralize, mûr'âl-iz, vi. moesoli, moes-addysgu, moesresymu
- Morally, mûr'âl-î, ad. yn foesol; yn debygol, yn ol rheswm
- Morass, mo-râs', n. cors, siglenydd, mignen
- Morbid, mûr'bîd, a. afiach, clefydchlyd

MOT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	Mortgage, mōr'gaj, n. arwystl, tirwystl : vt. arwystlo, marw-wystlo
Morbidness,	mōr'hīd-nēs, n. heintus-rwydd [heintus	Mortgagee, mōr-ga-jī, n. arwystlwr, tir wystlwr, achretawr
Morbific,	mōr-bī'fīk, a. heintddwyn ;	Mortgager, mōr'ga-jūr, n. gwystl-roddwr, benthyciwr, echwynwr
Morceau,	mōr'so, n. tameidyn, tipyn	Mortiferous, mōr-tī'fī-ūr-ūs, a. marwol, dinystriol, angeuol
Mordacious,	mōr-dā'shūs, a. danneddog, llymeiriog, brathlyd	Mortification, mōr-tī-fī-ka'shūn, n. marw-lygriad, madreddi ; siomedig-aeth, darostyngiad, dwys-ofid
Mordant,	mōr'dānt, a. brathol, cnoawl : n. sylwedd a ddefnyddir gan liwyddion	Mortify, mōr'tī-ŵ, v. marw-lygru ; blino, siomi, gofidio
More,	mō'r, a. ychwaneg, mwy ; rhagor : ad. yn fwy : cd.—Much, Many. He is no more, mae efe wedi marw, mae wedi darfod, darfu am dano. More and more, fwyfwy. Once more, eto, eil-waith, drachefn	Mortise, mōr'tīz, n. mortais, rhwyll : vt. morteisio, rhwyll [aralladwy
Moreover,	mō'r-o'vūr, ad. yn mhellach, heblaw, gyda hyny, ac hefyd, hefyd	Mortmain, mōrt'man, n. meddiant an-Mortuary, mōr'tshu-ūr-ī, n. rhodd i eglwys
Morigerous,	mō-rīj-ūr-ūs, a. hynaws, ufudd ; moesol	Mosaic, mo-zā'īk, a. Mosesaidd, Mosenol ; brith
Morion,	mō'r-ī-ūn, n. penffestin, helm	Mosquito, mōs'kī-to, n. math o wybedyn colynog tramor
Morkin,	mōr'kīn, n. burgun, buria, abwy	Mosque, mōsk, n. teml Fahometanaidd
Morling,	mōr'līng, n. gwlan hifio, gwlan gīn	Moss, mōs, n. mwswg, mwswgl, mwswn, migwyn ; gweryd. Mosses, migneint
Mormonites,	mōr'mōn-its, n. pl. dilynwyr Joe Smith, penboethiad Americanaidd ; saint y dyddiau diweddfaf	Mossy, mōs'ī, a. mwsyglyd, mysoglyd
Morn,	mōrn, n. bore, boreu	Most, most, a. mwyaf, amlaf : ad. yn fwyaf, yn benaf, tra : sd.—Much, Many. Most of all, yn benaf. Most wicked, gwaethaf. At most, o fwyaf, o eithaf, o bellaf
Morning,	mōr'nīng, n. bore, boreu : a. boreol, boreuol. Morning-gown, bore-dwyg. This morning, boreu heddyw	Mostic, mōs'tīk, n. atteffon arliwiwr
Morocco,	mo-rōk'ō, n. gwlad yn Africa ; lledr Morocco [porphor	Mostly, most'lī, ad. gan mwyaf, yn fynychaf, yn fwyaf, yn amlaf
Morone,	mo-ron', a. coch dwfn, dugoch,	Motation, mo-tā'shūn, n. cynhyrriad, symudiad [yn
Morose,	mo-ros', a. anynad, anniddig, anfwyn, sarug	Mote, mot, n. brych, brycheuyn, lluwch-
Moroseness,	mo-ros'nēs, Morosity, mō-rōs'ī-tī, n. sarugrwydd	Moth, mōth, n. gwyfyn, meisgyn, prifyn dillad. Moth-eaten, ysedig gan wyfon
Morphew,	mōr'fū, n. y clefri gwyn, ysgen	Mother, mūth'ūr, n. mam. Mother-in-law, mam yn nghyfraith. Mother-spot, man geni. Mother-tongue, mamiaith, prifaith. Step-mother, llysfam [mamaeth
Morrisdance,	mōr'īs-dāns, n. dawns y Mwriaid	Motherhood, mūth'ūr-hŵd, n. mamedd,
Morrow,	mōr'ō, n. y fory. On the morrow, tranoeth. The day after to-morrow, trenydd. Three days hence, tradwy. To-morrow, y fory. To-morrow night, nos y fory	Motherless, mūth'ūr-lēs, a. difam, heb fam [awl
Morse,	mō'r's, n. mōrfarch.—Walrus	Motherly, mūth'ūr-lī, a. mamaidd, mam-
Morsel,	mōr'sēl, n. tamaid, safnaid, tam, tipyn, tameidyn	Motherwort, mūth'ūr-wūrt, n. llysiau'r fam [gwaddodlyd
Morsure,	mōr'shūr, n. enoad	Mothery, mūth'ūr-ī, a. blodeulyd,
Mort,	mōrt, n. cân helwriaethol ; cemyw	Motific, mo-tī'fīk, a. symudbar
Mortal,	mōr'tāl, a. marwol ; angeuol : n. un marwol, dyn. Mortals, marwolion, daearolion	Motion, mo'shūn, n. chwyf, chwim, chwiml, chwyfiad, symudiad, cyffroad, ysgogiad, annogiad ; cynygiad ; ymarllwysiad [symud
Mortality,	mōr-tāl'ī-tī, n. marwoldeb, angeuolrwydd, marw	Motionless, mo'shūn-lēs, a. digyffro, di-
Mortar,	mōr'tūr, n. cymrwd, priddgalch ; breuan, cymriwel ; math o gyffegr	

Motive, mo'tiv, n. cynhyrriad, cymhell- iad, cyffroad; egwyddor: n. symudbair	Moveable, mŵ'vā-bl, a. symudadwy, hydreigl, symudol
Motley, mōt'li, a. amlwiog, amryliw	Moveables, mŵ'vā-blz, n. pl. da symudol, da cyffro, cyfodedion
Motto, mōt'o, n. arwyddair, arwyddwers	Movement, mŵ'v'mënt, n. symudiad, ys- gogiad, cyffroad; troellwaith
Mould, mold, n. pridd, daear; mold, cynllun; llwydni: v. moldio, tylino, dylunio, llunio; llwydo	Moving, mŵ'v'ing, a. cyffrous, cynhyrfiol, cyffroawl, ymsymudol
Moulder, mol'dūr, v. troi yn llwch, malurio: n. moldiwr	Mow, mo (<i>mown</i>), n. mwdwl, das, beis- gawn: vt. lladd. To mow hay, lladd gwair [gwair
Mouldiness, mol'di-nēs, n. llwydedd, llwydni	Mower, mo'ūr, n. pladurwr, laddwr
Moulding, mol'ding, n. addurn-gerfiad	Mown, mon, pp.—Mow
Mouldwarp, mold'wōrp, n. gwadd, twrch- ddaear	Moyle, mōil, n. mul
Mouldy, mol'di, a. llwyd, brith-lwyd, mws	Much, mūtsh (more, most), a. llawer: ad. yn fawr. As much, cymaint. Too much, gormod. Much ado, mawr orchest
Moult, molt, vi. bwrw plu	Mucid, mu'sid, a. llwyd, mws, llyso
Mound, mūwnd, n. mwnt, gwarglawdd, clawdd: vt. amgâu, amgloddio	Mucidness, mu'sid-nēs, n. llwydni, llysni, mysni [llysnafedd
Mount, mūwt, n. mwnt, bryn, esgynfa: v. esgyn, dringo, dyrchafu	Mucilage, mu'si-laj, n. sudd; llysllyn,
Mountain, mūwn'tan, n. mynydd, moel, bryn. A little mountain, mynyddyn. A prominent mountain, ban	Mucilaginous, mu-si-lāj'i-nūs, a. llyslynaidd, llysnafeddog, llyslyd
Mountaineer, mūwn-ta-ni'r', n. mynydd- wr [ig	Muck, mūk, n. tail, gwrtaeth, tom, baw: vt. teilo, gwrteithio. Muck-heap, Muck-hill, tomen. Muck-worm, pryf y dom; cybydd [cadach
Mountainous, mūwn'ta-nūs, a. mynydd-	Muckender, mūk'ēn-dūr, n. llawlian,
Mountebank, mūwn'ti-bāngk, n. crwydr- feddyg, crach-feddyg, gwag-fostiwr; llamidydd, digrifwr	Muckiness, mūk'i-nēs, n. baweidd-dra.
Mourn, mōrn, v. galaru, cwyno, arwylo	Muckle, mūk'l, a. llawer: n. sypyn
Mourner, mōr'nūr, n. galarydd, cwyn- fanwr [trwm, alaethus	Mucky, mūk'i, a. bawlyd, brwnt
Mournful, mōrn'fŵl, a. galarus, trist,	Mucous, mu'kūs, Muculent, mu'ku-lēnt, a. llysnafeddog, llysnafol [pigog
Mourning, mōr'nīng, n. galar-wisg	Mucronated, mu'kro-na-tēd, a. blaenfain,
Mouse, mūws (pl. mice, mis), n. llygoden.	Mucus, mu'kūs, n. llysnafedd
Mouse-ear, y flewynog. Mouse-trap, llygodfagl, maglllygod. Field-mouse, twrlla, llyg. Rear-mouse, ystum.	Mud, mūd, n. llaid, llaca, baw: v. lleidio, budreddu [afloewder
Shrew mouse, llygoden goch, chwistlen	Muddiness, mūd'i-nēs, n. lleidiogrwydd,
Mouse, mūwz, v. llygota, dal llygod.	Muddle, mūd'l, vi. lledfeddwi, gofrwysgo
Mouser, mūwzūr, n. llygotwr, llygotai	Muddled, mūd'ld, a. lledfeddw, brwysg
Mouth, mūwth (pl. mouths, mūwthz), n. safn, genau, ceg	Muddy, mūd'i, a. lleidiog, lleidiyd, afloew: vt. lleidio [glai
Mouth, mūwth, v. cegu, safnau, gweflu; min-gamu. Foul-mouthed, dryg- ieithog, budreiriog, drwg ei dafod.	Mudwall, mūd'wōl, n. gwal bridd, gwal
Mealy-mouthed, safn-feddal, gwen- ieithus. Open-mouthed, ceg-agored, rheibus, chwedleugar, tafodrydd. Roof of the mouth, tafod y geneu. Wide- mouthed, safnrwth. Wry-mouthed, min-gam [cegaidd	Muff, mūf, n. dyrndorch, clydwain
Mouthful, mūwth'fŵl, n. safnaid, tamaid,	Muffin, mūf'in, n. math o deisen
Move, mōw, v. symud, cyfröi, cynhyrfu, cymhell, cynyg, chwyfio, chwinnio, ysgogi	Muffle, mūf'l, v. moledu, cuddio, mygydu
	Muffler, mūf'lūr, n. moled, wyneb- orchudd [anaidd
	Mufti, mūf'ti, n. archoffeiriad Mahomet-
	Mug, mūg, n. diodlestr, cwpan
	Muggish, mūg'ish, Muggy, mūg'i, a. llwydlyd; laith, tarthlyd, tawch-drwm
	Mugient, mu'jī-ēnt, a. brefol, bugunol
	Mugweed, mūg'wīd, n. llysiau y groes
	Mugwort, mūg'wūrt, n. llysiau llwyd

MUR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	
Mulatto, mu-lāt'o, n. un ganedig o rieni o wahanol liwiau, un melynddu	Multocular, mül-tōk'u-lūr, a. aml-lygeid-iog [falu]
Mulberry, mül'bēr-ī, n. ffrwyth merwydd.	Multure, mül'tshūr, n. tâl neu doll am
Mulberries, mwyar Mair, mwyar ffreinig. Mulberry-tree, merwydden	Mum, müm, int. ust! taw â son! taw! : n. math o gwrw o frag gwenith
Mulet, mülkt, n. dirwy, camlwrw: vt. Mule, mul, n. mul [dirwyo]	Mumble, müm'bl, v. mantachu, grymial
Muleteer, mu-lē-tī'r', n. gyrwr mulod	Mumbler, müm'blūr, n. mantachwr, myngialwr, grymialydd
Muliebrity, mu-lī-ēb'rī-tī, n. gwreicdra, gwreigeiddrwydd [anhydyn]	Mummer, müm'ūr, n. mud-chwarēydd
Mulish, mu'lish, a. mulaidd; cyndyn,	Mummery, müm'ūr-ī, n. mud-chware
Mull, mül, vt. brydio, berwi	Mummy, müm'ī, n. corff wedi ei berarogli
Muller, mül'ūr, n. malurfaen, llawfaen malurio	Mump, mümp, v. chwyl-gnoi, buan-gnoi; isel ddywedyd, cardota
Mullet, mül'ēt, n. barf bysg, penfras	Mumper, müm'pūr, n. chwyl-gnōwr, boilerwr; cardotyn
Mulligrubs, mül'ī-grūbz, n. pl. pryfigedd, ymgno'r coluddion; sarugrwydd	Mumpish, müm'pīsh, a. sarug
Mulloc, mül'ūk, n. baw, ysbwrial	Mumps, mümps, n. esogryn, y bynsach, y dawedwst, y dwymyn doben
Mulse, muls, n. melwin, bragodwin	Munch, müntsh, v. cnoi, dygnoi
Multangular, mül-tāng'gu-lūr, a. aml-onglog [gellog]	Mund, münd, n. tanc, hedd, esmwythder, llonyddwch, tawelwch
Multicapsular, mül-tī-kāp'su-lūr, a. aml-	Mundane, mün'dan, a. bydol
Multifarious, mül-tī-fē'rī-ūs, a. amlyrw, amryfath, amrywiol	Mundation, mün-dā'shün, n. glanâd, purol [purol]
Multifidous, mül-tī'fī-dūs, a. amryhollt	Mundatory, mün'dā-tūr-ī, a. glanaol,
Multiform, mül'tī-fōrm, a. amlddull, amryddull, lluosddull	Mundic, mün'dīk, n. maen tân
Multigenerous, mül-tī-jēn'ūr-ūs, a. amlfath [ochrog]	Mundify, mün'dī-fi, vt. glanâu, gwynu, puro [gwobrwyol]
Multilateral, mül-tī-lāt'ūr-äl, a. aml-	Munetary, mu'nūr-ūr-ī, a. anrhegol,
Multinomial, mül-tī-no'mī-äl, Multinomial, mül-tī-nōm'ī-näl, a. amlenwog	Mungrel, müng'grēl, n.—Mongrel
Multipartite, mül-tīp'ūr-tit, a. amlanog, lliosran	Municipal, mu-nīs'ī-päl, a. breinniol, dinasol, bwrdeisiol [deisiaeth]
Multipede, mül'tī-pīd, a. amldroediog	Municipality, mu-nīs-ī-päl'ī-tī, n. bwr-
Multiple, mül'tī-pl, a. ambligog, amlyrifol: n. lluosrif	Munificence, mu-nī'ī-sēns, n. haelder, haelioni [cedfawr]
Multiplicable, mül'tī-plī-ā-bl, a. lluosadwy, lliosadwy [ogai]	Munificent, mu-nī'ī-sēnt, a. hael, cedig,
Multiplicand, mül'tī-plī-känd, n. lluos-	Muniment, mu'nī-mēnt, n. amddiffyn; caerwaith; hawl
Multiplication, mül'tī-plī-kā'shün, n. lluosyddiaeth, lluosiaeth	Munite, mu-nit', vt. amgaeru, cadarnâu
Multiplicator, mül'tī-plī-ka-tūr, n. lluosogydd [lliosog]	Munition, mu-nīsh'ün, n. amddiffynfa, amgaer, diffynwaith, moddion rhyfel
Multiplicious, mül'tī-plīsh'ūs, a. lluosog,	Murr, mūr, n. annwyd
Multiplicity, mül'tī-plīs'ī-tī, n. llusedd, lluosogrwydd	Murage, mu'r'āj, n. mur-dreth
Multiplier, mül'tī-plī-ūr, n. lluosogwr, lluosogydd [amlâu]	Mural, mu'r'äl, a. muriol, caerol
Multiply, mül'tī-plī, v. lluosoi, lluosogi,	Murder, mūr'dūr, n. llofruddiaeth, llawruddiaeth, murn, murndwrn: vt. llofruddio, murnio. Self-murder, hunanladdiad
Multipotent, mül'tīp'o-tēnt, a. amrynerth, amryallu	Murderer, mūr'dūr-ūr, n. llofrudd, lleiddiad. Self-murderer, hunan-leiddiad
Multitude, mül'tī-tud, n. lluaws, lliaws, torf, tyrfa, mintai; y werin, y gwerinos	Murderous, mūr'dūr-ūs, a. llofruddiog, gwaedlyd [caeru]
Multitudinous, mül-tī-tu'di-nūs, a. lluosog, lliosog	Mure, mu'r, n. mur: vt. murio, gwaliol
	Muriatic, mu'r-ī-āt'īk, a. heliaidd, heliol
	Muricated, mu'r'ī-ka-tēd, a. llymbigog
	Murk, mürk, n. cibyn, plisgyn; tywyllni

ôre; fate, line, no, mute; she, zh=z azure; thin, THIS; j=dzh. MYR

- Murky, mūr'kī, a. tywyll, cymylog; gwrwm; cuchiog
- Murmur, mūr'mūr, vi. grwgnach, gythu; godyrddu: n. grwm, grwyth, grydwst; grwgnach, tuchan; goruad, dadwrdd. Murmuring of the sea, bwmbwr y môr
- Murmurer, mūr'mūr-ūr, n. grwgnachwr, grymialydd [feiliaid
- Murray, mūr'an, n. chwaren, pla ar ani-Murrey, mūr'ī, a. cochddu
- Murrion, mūr'ī-ūn, n. helm, penwisg
- Muscadel, mūs'kā-dēl, Muscat, mūs'kāt, math o winrawn pēr
- Muscadel, mūs'kā-dēl, Muscadine, mūs'kā-dīn, n. math o win; math o elleigen
- Muscle, mūs'l, n. cyhyr, llywethan, llyweth; pysg cragen las
- Muscosity, mūs-kōs'ī-tī, n. mysyglydedd
- Muscular, mūs'ku-lūr, a. llywethog, cyhyrog, cyhyrol, cryf
- Muse, muz, n. awen: v. myfyrio, ystyried, cyngydio. Muses, naw duwies dysg neu gerdd; anant [gar
- Museful, muz'fwl, a. myfyrdodol, myfyr-
- Museum, mu-zī'ūm, n. amgeueddfa; creirfa [cud, maethen
- Mushroom, mūsh'rwm, n. bwyd y bar-
- Music, muz'zīk, n. cerddoriaeth; alaw, eilyw, eilon, cynghanedd, peroriaeth. Doctor of music, bardd alaw. Music-master, dysgawdr cerddoriaeth. Vocal music, cerdd dafod
- Musical, muz'zī-kāl, a. cerddgar, cynghaneddol
- Musician, mu-zīsh'ān, n. cerddwr, tantawr, cynghaneddwr, perawr. Chief musician, pencerdd
- Musk, mūs'k, n. mwsg. Musk-melon, pompiwn peraroglus. Musk-rose, rhosyn tra pheraroglus
- Musket, mūs'kēt, n. gwn llaw, cad-ddryll
- Musketeer, mūs-kē-tī'r', n. saethydd
- Musketoon, mūs-kē-twn', n. gwn byr a llydan
- Musky, mūs'kī, a. mwsgaidd, fel mwsg
- Muslin, mūs'lin, n. mein-we cotwm
- Musrol, mūs'rol, n. trwyn-ffrwyn march
- Mussel, mūs'l, n. pysg cragen las. Mussels, cregin gleision
- Mussulman, mūs'ul-mān, n. crefyddwr Mahometanaidd
- Must, mūst, n. gwin neu ddiod newydd, diod yn yr il: v. llwydo
- Must, mūst, v. def. rhaid yw, dir yw. I must read, rhaid i mi ddarllen. I must not, ni raid i mi; rhaid i mi beidio
- Mustache, mūs-tāsh', Mustachio, mūs-tā'sho, n. trawswech
- Mustard, mūs'tūrd, n. ceddw, mwstardd. Wild mustard, berwr y fam, berwr y gauaf
- Muster, mūs'tūr, v. byddino; profi; rhifrestru: n. byddin-brawf; prawf-olygiad; byddin-rifiad. Muster-book, llyfr enwau milwyr. Muster-master, byddin-restrydd. Muster-roll, cofrestr llu
- Mustiness, mūs'tī-nēs, n. llwydni; mysni
- Musty, mūs'tī, a. llwyd; mws; drewllyd. To grow musty, llwydo
- Mutability, mu-tā-bīl'ī-tī, n. anwadalwch, cyfnewidioldeb [iol
- Mutable, mu'tā-bl, a. anwadal, cyfnewid-
- Mutation, mu-tā'shūn, n. newidiad, cyfnewidiad
- Mute, mut, n. mudan; mudsain, llythyren fud; adar-dom: a. mud, tawedog, dilafar: vi. tomi, teilo, ystlomi
- Mutilate, mu'tī-lat, vt. anafu, anharddu
- Mutilation, mu-tī-la'shūn, n. anafiad; anharddiad; toriad aelod
- Mutineer, mu-tī-nī'r', n. terfysgwyr, gwrthgodwr [terfysglyd
- Mutinous, mu'tī-nūs, a. gwrthryfelgar,
- Mutiny, mu'tī-nī, vi. terfysgu, gwrthgodi: n. terfysg, gwrthgodiad
- Mutter, mūt'ūr, v. tuchanu; grwgnach; mwngial, grymial
- Mutton, mūt'n, n. cig mollt, cig dafad, cig myharan; dafad, myharan
- Mutual, mu'tshu-āl, a. cy-, cyd-, cyf-, cys-, o'r ddwy ochr, y naill i'r llall. Mutual hatred, cydgasâd [newidiad
- Mutuality, mu-tshu-āl'ī-tī, n. cydgyf-
- Mutually, mu-tshu-āl'ī, ad. ar gylch, ar gyfnewid, o bob ochr
- Mutation, mu-tshu-a'shūn, n. echwyniad
- Muzzle, mūz'l, n. genau, safn, ceg; penffrwyn: v. penffrwyno, penrwydo
- Muzzy, mūz'ī, a. meddw
- My, mi, (heb bwyslais, mī,) pro. mau, fy. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fi fy hun [iaeth
- Myography, mi-ōg'rā-fī, n. cyhyrydd-
- Myology, mi-ōl'o-jī, n. cyhydraeth
- Myopy, mī'o-pī, n. byrdrā golwg
- Myope, mī'op, n. un byr ei olwg
- Myriad, mīr'ī-ād, n. myrdd, deng mil
- Myrmidon, mūr'mī-dūn, n. dyhiryn, anfad-ddyn
- Myrrh, mūr, n. myr: a. myrlllyd
- Myrtle, mūr'tl, n. myrtwydd, madwydd

NAT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	Mysticism, m̄s'tī-sīzm, n. dirgelyddiaeth
Myself, mī-sēlf',	pro. mi fy hun, myfi	Myth, m̄th, n. dammeg, chwedl
fy hunan	[dirgelion	Mythic, m̄th'ík, a. dammegol, chwedl-
Mystagogue, m̄s'tā-gōg,	n. dehonglydd	onog [aidd
Mysterious, m̄s-tī'rī-ūs,	a. dirgelaidd,	Mythological, m̄th-o-lōj'ī-kāl, a. chwedl-
dirgel, tywyll, aneglur, cyfrinol		Mythologist, mī-thōl'o-jist, n. dehonglwr
Mysterize, m̄s'tūr-iz,	vt. dirgel ddywedyd	chwedlau
Mystery, m̄s'tūr-ī,	n. dirgelwch, rhin,	Mythologize, mī-thōl'o-jiz, v. trin neu
cyfrin, cyfriniaeth ; mwysder		dehongli, yr hen chwedlau paganaidd
Mystic, m̄s'tík, n. dychymygr dirgelion		Mythology, mī-thōl'o-jī, n. chwedl ddysg,
Mystic, m̄s'tík, Mystical, m̄s'tī-kāl,	a. cyfrinol, cudd, dirgel	chwedloniaeth

N

NAB, nāb, vt. dal yn disymwth	Narrow, nār'ō, a. cul, cyfyng ; crintach ;
Nabob, na'bōb, n. penaeth yn yr	anhael : v. culāu, cyfyngu. Narrow
India [isbwynt, gwrthwyneb	cloth, brethyn unled. Long and
Nadir, na'dūr, n. y fan dan ein traed,	narrow, hir-gil
Nag, nāg, n. crynfarch, corfarch	Narrowly, nār'ō-lī, ad. yn gyfyng ; yn
Naiad, na'ād, n. duwies y dyfroedd,	gaeth ; yn graff ; yn fanwl ; yn brin ;
afon-dduwies	o'r braidd
Nail, nal, n. hoel, hoelen, cethr, cethren ;	Narrowness, nār'ō-nēs, n. culedd, culdra,
ewin ; ewinfedd, 2¼ o fodfeddi : vt.	culder, culni ; cyfyngder ; crintach-
hoelio, cethru	rwydd
Nailer, na'lūr, n. hoeliwr, gōf hoelion	Nasal, na'zāl, a. trwynol. Nasal-con-
Nailery, na'lūr-ī, n. gweithfa hoelion	sonants, trwynolion
Naked, na'kēd, a. noeth, llwm. Stark-	Nascent, nās'ēt, a. cynyddol, tarddol
naked, noeth-lymyn. The naked	Nastiness, nās'tī-nēs, n. budreddi, ffi-
truth, y gwir diorchudd [dra	eidd-dra [bawlyd
Nakedness, na'kēd-nēs, n. noethni, llym-	Nasty, nās'tī, a. brwnt, aflan, budr, swga,
Name, nam, n. enw, enwad : vt. enwi ;	Natal, na'tāl, a. genedigol, genol
galw. To call names, difenwi, difrio	Natalitious, na-tā-līsh'ūs, a. perthynol i
Nameless, nam'lēs, a. dienw, dienwad	ddydd genedigaeth
Named, nam'li, ad. wrth enw, yn en-	Natation, nā-tā'shūn, n. nofiad, nofiant
wedigol ; sef, hyny yw	Nataores, na-tā-tō'r'iz, n. pl. nofied-
Namesake, nam'sak, n. cyfenwydd	yddion
Nankeen, nān-kīn', n. math o gotwmwe	Nathless, nāth'lēs, ad. eto, er hyny
Nap, nāp, n. hun, hunell, amrant-hun ;	Nation, na'shūn, n. cenedl, ciwdod ; gwlad
ceden, casnach, pān, gra : v. huno,	National, nāsh'ūn-āl, a. gwladol, gwlad-
dargysgu ; cedenu. A short nap,	wriaethol ; cenedlaethol
hunyn. To take a nap, cysgu hun	Nationality, nāsh-ūn-āl'ī-tī, n. cenedlig-
Nape, nap, n. gwar ; gwegil	rwydd
Napery, nāp'ūr-ī, n. bwrdd-lieiniau	Native, na'tiv, n. brodor, priodor : a.
Naphtha, nāp'thā, n. math o wlybwr	genedigol, genol ; cynwynol, cynenid,
hylog [cewyn	greddfoll ; dechreuol
Napkin, nāp'kīn, n. cedafen, cadach,	Nativity, nā-tiv'ī-tī, n. genedigaeth
Napless, nāp'lēs, a. digeden, digasnach	Natural, nāt'shu-rāl, a. anianol, naturiol,
Nappy, nāp'ī, a. cedenog, casnachog	cynwynol ; hanfodol : n. ffol geni,
Narcotic, nār-kōt'ík, a. cwsgebaif	symlyn, ynyfydyn. A natural child,
Nard, nārd, n. prysgen beraroglus	anhap ei fam, basdardd, plentyn
Nare, nē'r, n. ffroen [traethadwy	gordderch
Narrable, nār'ā-bl, a. adroddadwy,	Naturalism, nāt'shu-rāl-izm, n. aniander
Narration, nā-ra'shūn, Narrative, nār'-	Naturalist, nāt'shu-rāl-ist, n. anianydd,
ā-tiv, n. adroddiad, traethiad ; hanes ;	naturiaethwr
chwedl [ydd	Naturalization, nāt-shu-rāl-ī-za'shūn,
Narrator, nā-ra'tūr, n. adroddwr, hanes-	n. rhydd-freinniad

Naturalize, năt'shu-răl-iz, vt. trwydded-ogi; cywladu; breinnioli, brodori	Neatness, nît'nês, n. destledd, tlyсни; digymysgedd, purder
Nature, na'tshûr, n. anian, nawd, natur, naturiaeth; y byd, y greadigaeth; rhyw, math, bath. Good-nature, mwynder. Ill-nature, gwrthyni. Of the same nature, unrhyw	Neb, nêb, n. trwyn, pig, gylfin; ceg, safn
Naught, nôt, n. dim: a. drwg, brwnt	Nebula, nêb'u-lâ (pl. nebulae, nêb'u-lî), n. niwlen, niwl-sêr; pilen ar y llygad
Naughtiness, nô'ti-nês, n. direidi, drygioni [ionus]	Nebulous, nêb'u-lûs, a. cymylog, niwlog
Naughty, nô'ti, a. diriaid, drwg, dryg	Necessarian, nês-ê-sê'rî-ân, Necessitarian, nî-sês-î-tê'rî-ân, n. gwadwr rhydd weithrediad, annghenrheidwr
Naumachy, nô'mâ-kî, n. rhith môr-ym-ladd [arloesygiad]	Necessary, nês'ê-sûr-î, a. rhaid, rheidiol, annghenrheidol, dir, anheggorol: n. peth annghenrheidol; geudy. Necessaries, rheidiau, annghenrheidiau, cyfreidiau, bywd ac ymborth. Not necessary, afreidiol
Nausea, nô'shî-â, n. gwrthwynebedd, Nauseate, nô'shî-at, vt. gwrthwynebu, ffeiddio, gwrthod	Necessitate, nî-sês'î-tat, vt. dirgymhell, annghenu, dirio, rheidio, annghenrheidio, gorfod, gorfodogi
Nauseous, nô'shûs, a. gwrthwyneblyd, ffaidd, diflas; atgas [rwydd]	Necessitous, nî-sês'î-tûs, a. annghenus, rheidus, tlawd
Nauseousness, nô'shûs-nês, n. ffeidd-	Necessitude, nî-sês'î-tud, n. annghen, annghendod, annghenoctyd, eisiau
Nautical, nô'ti-kâl, a. mordwyol, llong-wriaethol [bysg]	Necessity, nî-sês'î-tî, n. annghenrhaid, rhaid, rheidedd; dir, dirni. To make a virtue of necessity, cymeryd cynghor gan annghen
Nautilus, nô'ti-lûs, n. math o gragen-	Neck, nêk, n. gwddf, gwddw, mwnwgl.
Naval, na'vâl, a. llyngesol; morol	Neck-band, gwddf-dorch. Neck-bone, chwilgorŵn gwddf. Neck-cloth, cadach gwddf, gwddwgen. Stiff-necked, gwargaled. Wry-necked, gwddf-gam [gadwyn]
Nave, nav, n. corff eglwys; bogel troell; both olwyn	Neclace, nêk'las, n. mwndlws, gwddf-
Navel, na'vl, n. bogel; y canol	Necrology, nî-krôl'o-ji, n. cofrestr marw-olaethau
Navelwort, na'vl-wûrt, n. dail y gron. Wild navelwort, llysiau'r geiniog	Necromancer, nêk'ro-mân-sûr, n. gorcheiniwr, swynwr
Navigable, nâv'î-gâ-bl, a. mordwyadwy, moriadwy [iadu]	Necromancy, nêk'ro-mân-sî, n. gorcheiniaeth
Navigate, nâv'î-gat, vt. mordwyo, llong-Navigation, nâv-î-ga'shûn, n. mordwyaeth, moryddiaeth, llongiadaeth	Nectar, nêk'tûr, n. diod y duwiau
Navigator, nâv'î-ga-tûr, n. mordwywr; llywydd llong	Nectarious, nêk-tê'rî-ûs, a. melusber
Navy, na'vi, n. llynges; môr-fyddin. A little navy, llyngesan	Nectarine, nêk'tûr-în, n. math o ffrwyth eirinog: a. melus
Nay, na, ad. nagê; nid felly; na ddo; nid hyny yn unig	Need, nid, n. annghen, rhaid, eisiau, eisiwed, rheidedd, tlodi: v. rheidio, eisiau, annghenu [eisiau]
Neaf, Nief, nîf, n. dwrn	Neediness, nî'dî-nês, n. annghen, tlodi
Neal, nîl, v. tymmheru trwy wres	Needful, nîd'fûl, a. dir, rhaid, cyfreidiol, annghenrheidol
Neap, nîp, a. isel; treiawl. Neap tide, llanw isel	Needle, nî'dl, n. nodwydd, nydwydd; gwachell. Needle-maker, nodwyddwr. Knitting-needle, gwaell, gwachell
Near, nî'r (nearer, next), a. agos, cyf-agos, eiddwng, wng: ad. yn agos, gerllaw: v. agosâu. To draw near, nesâu, dynesu. Nearer, nes, agosach. Nearest, nesaf, agosaf	Needleful, nî'dl-fûl, n. nodwyddiad
Nearness, nî'r'nês, n. agosrwydd; crin-tachrwydd	Needlework, nî'dl-wûrk, n. gwaith nodwydd, gwniadwaith, nodwyddwaith
Neat, nît, a. dillyn, destlus, tlws, twt, hardd, gweddaidd; pur, digymysg, glân: n. ych, eidion. Neat-herd, bugail gwartheg, heusor. Neat cattle, da duon, gwartheg	Needless, nîd'lês, a. afreidiol, diachos
Neath, nîth, n. Castellnedd	

NEW pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Needs, nīdz, n. pl. rheidiau: ad. o raid.

He must needs, rhaid iddo

Needy, nī'dī, a. anghenog, rheidus, tlawd

Neese, nīz, vi. tisio, trewi

Nef, nēf, n.—Nave

Nefarious, nī-fē'rī-ūs, a. anfad, drygionus, ysgeler

Negation, nī-gā'shūn, n. nag, nacād, gwad, negyf, negyddiad

Negative, nēg'ā-tīv, n. nag, negyf, nage, negydd: a. nacaol, negyddol, gwadol: vt. nacâu, gommedd, gwadu

Neglect, nēg-lēkt', n. esgeulusdra, di-ofālwhc: vt. esgeuluso, gwalluso

Neglectful, nēg-lēkt'fwl, a. esgeulus, diofal [wisg]

Negligee, nēg-lī-zha', n. math o wn; am-

Negligence, nēg'lī-jēns, n. esgeulusdod, anofaledd

Negligent, nēg'lī-jēnt, a. esgeulus, diofal, gwallus

Negotiable, nī-go'shī-ā-bl, a. newidiadwy, marchnadol

Negotiate, nī-go'shī-at, vi. gorchwylio; negeseua, trafniديو; marchnata; cylafareddu, cynadlu

Negotiation, nī-go-shī-a'shūn, n. negeseuaeth; cylafaredd, trafniديو

Negotiator, nī-go'shī-a-tūr, n. negeseuwr; cynadlydd

Negro, nī'gro, n. dyn du [swgr]

Negus, nī'gūs, n. cymysg o win, dwfr, a

Neigh, na, vi. gweryru: n. gweryriad

Neighbour, na'būr, n. cymydog

Neighbourhood, na'būr-hwd, n. cymydogoath [caredig]

Neighbourly, na'būr-lī, a. cymydogol;

Neither, nī'thūr, con. na, nac, ychwaith: a. na y naill na y llall, nid yr un o'r ddau

Nemoral, nēm'o-rāl, Nemorous, nēm'o-rūs, a. llwynol [weddogg]

Neogamist, nī-ōg'ā-mīst, n. un newydd-

Neology, nī-ōl'o-jī, n. dyfeisiad geiriad newyddion [newydd]

Neomenia, nī-o-mī'nī-ā, n. gwyl y lloer

Neophite, nī'o-fit, n. dysgybl ieuanc

Neoteric, nī-o-tēr'ik, a. newydd, diweddar

Nepenthe, nī-pēn'thī, n. cyffyr rhag pob poen

Nephew, nēv'u, n. nai [gareg]

Nephritic, nī-frīt'ik, a. da rhag dolur y

Nephritis, nī-frīt'is, n. enynfa yr arenau

Nepotism, nēp'o-tīzm, n. neiaintgarwch

Nereid, nī'rī-īd, n. môr dduwies

Nerve, nūrv, n. gi, giēn, giēuyn, gewyn.

Affection of the nerves, gihaent. Auditory nerve, giēn clywed.

Cervical nerves, giāu y gwddf. Ganglionic nerves, giāu clymedig. Gustatory nerve, giēn archwaith.

Olfactory nerve, giēn aroglu. Optic nerve, giēn golwg, giēn gweled

Nerveless, nūrv'lēs, a. egwan, dirym

Nervous, nūr'vūs, a. giawg, gewynaidd; nerthol, cryf; pruddglwyfus; ofnus

Nervousness, nūr'vūs-nēs, n. grymusder; gwendid, ofnusrwydd

Nescience, nēsh'ēns, n. anwybodaeth

Ness, nēs, n. penrhyn, pentir; trwyn

Nest, nēst, n. nyth, nythyn: v. nythu.

A little nest, nythin

Nestle, nēs'l, v. nythu; cydgoleddu

Nestling, nēs'līng, n. nythgyw, cywyn

Net, nēt, n. rhwyd, balleg, rhwyden, ballegrwyd: a. glân, disothach. Netweight, glân-bwys. Wear-net, ballaweg

Nether, nēth'ūr, a. îs, isach, iselach; uffernol [dyfnaf]

Nethermost, nēth'ūr-most, a. isaf, iselaf;

Netmaker, nēt'ma-kūr, n. rhwydwēydd

Netting, nēt'īng, Network, nēt'wūrkn, n. rhydwraith

Nettle, nēt'l, n. danadl: vt. pigo; lliديو; cyfrōi, cynhyrfu. Blind nettle, Dead nettle, danadlen ddall, danadlen farw

Neurosis, nu-ro'sīs, n. clefyd y giāu

Neuter, nu'tūr, Neutral, nu'trāl, n. amhleidydd; canolydd: a. amhleidiol.

Verb neuter, perwyddiad rhydd. Neuter gender, y ganolryw [wch]

Neutrality, nu-trāl'ī-tī, n. amhleidgar-

Neutralize, nu'trāl-iz, vt. dieffeithio, gwrthweithredu

Never, nēv'ūr, ad. nid erioed, nid un amser, nid byth: px. di-, an-. Never-

ending, diderfyn, annherfynol. Never-failing, dibaid

Nevertheless, nēv-ūr-thī-lēs', ad. nid anllai, eto, er hyny, er hyn oll

New, nu, a. newydd; diweddar; cri; ffres. Bran-new, Span-new, newydd tanlli. New-year's-day, dydd calan.

New-year's-gift, calenig

Newcastle, nu-kās'l, n. Castellnewydd

Newborn, nu'börn, a. newydd-eni

Newel, nu'ēl, n. canolbost grisiau

Newfangled, nu-fāng'gld, a. newydd-ffurfiog

Newly, nu'lī, ad. o newydd, yn ddiweddar

Newness, nu'nēs, n. newydd-deb, newydd-der, newydd-rwydd	Nightmare, nit'mē'r, n. yr hunllef
Newport, nu'pô'rt, n. Trefdraeth	Nightshade, nit'shad, n. llysiâu y moch, codwarth. Woody night-shade, manyglog
News, nuz, n. newydd, newyddion	Nightward, nit'wûrd, ad. tu a'r nos
Newsman, nuz'mân, n. newyddiadurwr	Nightwatch, nit'wâtsh, n. gwyliadwriaeth nos; noswyliadwriaeth [yn duo
News monger, nuz'mûng-gûr, n. heliwr chwedlau, newyddiwr	Nigrescent, ni-grēs'ent, a. caddugol;
Newspaper, nuz'pa-pûr, n. papyr newydd, newyddiadur [chwilien	Nihilitey, ni-hîl'î-tî, n. dimedd, diddymder
Newt, nut, n. madfall, geneu goeg, budr-	Nil, nîl, v. anewyllysio; pallu, gwrthod: n. gwreichion elydr toddedig
Next, nêkst, a. nesaf: ad. yn nesaf: sd.—Near [vt. pwyntio; blaenu	Nimbiferous, nîm-bif'ûr-ûs, a. tymestl-ddwyn [sionc
Nib, nîb, n. blaen pin ysgrifenu; telpyn:	Nimble, nîm'bl, a. cyflym, buan, heinif
Nibble, nîb'l, v. deintio; dargnoi; cnithio	Nimious, nîm'yûs, a. gormodol, rhyfawr
Nice, nis, a. moethus; destlus; cain; manol, gofalus, cywraint, dichlyn, pert	Nincompoop, nîng'kôm-pw̄p, n. penbwl
Niceness, nis'nēs, n. manylrwydd	Nine, nin, a. naw [dyblyg
Nicety, ni'sî-tî, n. cywein-beth, manylwaith; manyl-bwnc; manylder. Niceties, ammheuthynion, danteithion	Ninefold, nin'fold, a. nawplyg, naw
Niche, nîsh, n. cloer, eilunfa	Ninepin, nin'pîn, n. ceilysen: pl. ceilys
Nick, nîk, n. bwlch, rhint: vt. bylchu, rhygn-dori; taro y nôd; iawn-amseru; twyllo, siomi. The nick of time, yr iawn bryd [enwi	Nineteen, nin-tî'n', a. pedwar ar bymtheg
Nickname, nîk'nam, n. llysenw: vt. llysenictate, nîk'tat, vi. amrantu, ysmicio	Nineteenth, nin-tînth', a. pedwaredd ar bymtheg [ugain
Nide, nid, n. nythiad, nythlwyth	Ninetieth, nin'tî-êth, a. degfed a phedwar
Nidification, nîd-î-fî-ka'shûn, n. nythiad	Ninety, nin'tî, a. pedwar ugain a deg
Nidorous, ni'dûr-ûs, a. yn arogl fel cig rhôst [iant	Ninny, nîn'î, Ninnyhammer, nîn'î-hâm-ûr, n. penpwl, hurtyr, clwpa
Nidulation, nîd-u-la'shûn, n. nythdrig-	Ninth, ninth, a. nawfed
Niece, nis, n. nith [cerlyn	Nip, nîp, n. eno, enôad; daif, deifiad: vt. enoi; gwasgu; deifio; gwywo
Niggard, nîg'ûrd, n. cybydd, crinwas,	Nippers, nîp'ûrz, n. pl. gefail, gefeilan
Niggardliness, nîg'ûrd-lî-nēs, n. crintachrwydd, cybydd-dod	Nipple, nîp'l, n. diden, teth, tithen, penig bron, bronig
Niggardly, nîg'ûrd-lî, a. cybyddlyd, crintach, llawgeuad: ad. yn gybyddlyd	Nisi, ni'sî, con. oddieithr. Nisi prius, gwys, gwarant. Court of nisi prius, llys yr achosion cyffredin. Justices of nisi prius, y barnwyr cyffredin
Niggle, nîg'l, vi. cydofera	Nit, nît, n. nedden, wy lleuen [deb
Nigh, ni, a. agos, cyfagos: ad. yn agos, gerllaw, yn ymyl: v. agosâu, nesâu	Nitency, ni'tên-sî, n. clauerder, dyscleir-
Nighness, ni'nēs, n. agosrwydd, agosedd	Nitid, nî'tîd, a. gloew, dysclaer, claer
Night, nit, n. nos; noson, noswaith.	Nitre, ni'tûr, n. halen y graig
Night-faring, nosdeithiol. By night, liw nos, ar hyd y nos. Dead of night, dyfnder nos. Last night, neithiwr.	Nitrogen, ni'tro-jên, n. blorai, un o ranau cyfansawdd yr awyr
Night before last, echnos, ymannos.	Nitrous, ni'trûs, a. blorog
To night, heno. To draw towards night, nosi	Nitty, nî'tî, a. neddog, llawn nedd
Nightcap, nit'kâp, n. cap nos	Nival, ni'vâl, a. eiryog, llawn nyf neu eira [purwyn
Nightfall, nit'fôl, n. cyfnos	Niveous, nîv'yûs, a. eiryaidd, fel eira;
Nightgown, nit'gûwn, n. gwn nôs	No, no, a. neb, neb rhyw, neb un, dim: ad. ni, nid, nis, na, nac, nag, nad, nas; nage, naddo. At no place, nid mewn un lle. At no time, byth. He is no better, nid yw efe dipyn gwell. No person, no one, nobody, neb. No work shall be done, ni wneir ddim gwaith. To no purpose, yn ofer, yn ddiles. Yes or no, iê neu nage.—Yes
Nightingale, ni'tîn-gal, n. eaws, eos	
Nightly, nit'lî, a. nosol, nosweithiol: ad. bob nos, o hyd nos	
Nightman, nit'mân, n. carthwr geudai	

NOR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Nobilitate, no-bīl'ī-tat, vt. boneddu

Nobility, no-bīl'ī-tī, n. bonedd, uchel-fonedd, dyledogaeth; dyledogion, pen-defigion

Noble, no'bl, a. dyledog, ardderchog, godidog, arwraidd, boneddig, urddasol; haelionus: n. bath aur o werth 6s. 8c.; dyledog, bonedd [defig

Nobleman, no'bl-mān, n. dyledog, pen-Nobleness, no'bl-nēs, n. dyledogrwydd, bonedd; mawredd, ardderchawgrwydd

Nobless, no'blēs, n. uchel-fonedd

Nobly, no'blī, ad. yn foneddol; yn ardderchog; yn haelionus

Nobody, no'bōd-ī, n. neb, neb un, neb-awd, undyn, neb rhyw un, nid neb, nid un [niweidiol

Nocent, no'sēnt, Nocive, no'siv, a. drygus,

Noctambulist, nōk-tām'bu-līst, n. nos-rodwr, nos-gerddwr

Noctidial, nōk-tīd'yāl, a. yn cynwys dydd a nos

Noctiferous, nōk-tif'ūr-ūs, a. nosddwyn

Noctiluca, nōk-tīl'u-kā, n. nos-oleuad

Noctuary, nōk'tu-ūr-ī, n. noslyfr

Nocturn, nōk'tūr'n, n. nos-wasanaeth, nos-weddi [nosawl

Nocturnal, nōk-tūr'nāl, n. deial nos: a.

Nod, nōd, v. amneidio; hepian, hepio, penogwyddo: n. penogwyddiad, hep; awgrym [siol

Nodde, nōd'l, n. penglog, clopa, clol,

Noddy, nōd'ī, n. hurthgen, drelyn; cerbyb deu-olwynog

Node, nod, n. cwlwm, clwm, oddf, cwgn; cynghroesiad

Nodous, no'dūs, a. clymog, cygnog

Noggin, nōg'in, n. cwpan; chwarter peint

Noise, nōiz, n. swm, twrf, godwrdd, sain, dadwrdd, twrdd, trwst, diaspad: v. dadwrdd; cyhoeddi. A blustering noise, dwndwr. A chattering noise, trydar. A rumbling noise, godwrdd. Noise of birds, sain adar

Noiseless, nōiz'lēs, a. diswn, dystaw, didwrdd, didwrst

Noisiness, nōi'zī-nēs, n. twrddusrwydd

Noisome, nōi'sūm, a. ffiaidd, drewllyd

Noisomeness, nōi'sūm-nēs, n. ffieiddrwydd, atgasrwydd

Noisy, nōi'zī, a. trystfawr, bloeddfawr

Nolition, no-līsh'ūn, n. anfyndiad, anfodd

Nombres, nūm'blz, n. pl. perfedd carw

Nomenclator, no'mēn-kla-tūr, n. enweddydd, galweddydd

Nomenclature, no'mēn-kla-tshūr, n. enwlyfr; enwau pethau [igol

Nominal, nōm'ī-nāl, a. enwol; galwed-

Nominally, nōm'ī-nāl-ī, ad. wrth ei enw, erbyn ei enw; o ran enw, mewndim ond enw [penodi

Nominate, nōm'ī-nat, vt. enwi, galw;

Nomination, nōm-ī-na'shūn, n. enwad, pennodiad, enwedigaeth

Nominative, nōm'ī-na-tiv, a. enwedigol

Nonage, nōn'aj, n. an-oed, maboed

Nonappearance, nōn-ā-pī'r'āns, n. pallymddangosiad, absenoldeb, amhresenoldeb

Nonce, nōns, n. amcan, dyben, bwriad

Nonconformist, nōn-kōn-fōr'mīst, n. anghydfurfiwr, ymneillduwr

Nonconformity, nōn-kōn-fōr'mī-tī, n. anghydfurfiad; ymneillduaeth

Nondescript, nōn'dī-skript, n. peth anarluniadwy

None, nūn, pro. neb, dim, dim un

Nonentity, nōn-ēn'tī-tī, n. dihanfoddedd, diddim, anfodoliaeth

Nonesuch, nūn'sūtsh, n. un digymhar

Nonexistence, nōn-ēg-zīs'tēns, n. anfodolaeth [annhyngol

Nonjuring, nōn-ju'r'īng, a. annhwng,

Nonjuror, nōn-ju'r'ūr, n. annhyngwr,

Nonpareil, nōn-pā-rēl', n. peth digymhar; math o afal; math o argrafflythyren [iad

Nonpayment, nōn-pā'mēnt, n. methdāl-

Nonplus, nōn'plūs, n. dyrnsnod, astrusi: vt. peri taw; gorddyrysi; attal

Nonponderous, nōn-pōn'dūr-ūs, a. di-bwys, amhwsyisg

Nonresident, nōn-rēz'ī-dēnt, n. annhriagiannydd: a. annhriagiannol

Nonresistance, nōn-rī-zīs'tāns, n. diwrthrynedd [ffreg

Nonsense, nōn'sēns, n. ffoledd, ffregod,

Nonsensical, nōn-sēn'sī-kāl, a. direswm, disynwyr [ddattodiad

Nonresolution, nōn-so-lu'shūn, n. meth-

Nonsuit, nōn'sut, n. anhawl, hawlgoll: vt. dihawlio [fach

Nook, nōk, n. congl, ongl, cornel; cil-

Noon, nōn, Noonday, nōn'da, Noontide,

nōn'tid, n. nawn, hanerdydd, canol-ddydd: a. nawnl

Noose, nōz, n. byddagl, magl; cwlwm rhedeg: vt. byddaglu, maglu

Nor, nōr, con. na, nac

Normal, nōr'māl, a. rheolaidd, unionsyth, syth. Normal school, ysgol athrawon

Norse, nōrs, n. Llychlynaeg	Notus, no'tūs, n. y deheuywnt
North, nōrth, n. gogledd : a. gogleddol	Nought, nōt, n. dim, diddim
Northerly, nōr'thūr-lī, Northern, nōr'- thūr, a. gogleddol. Northern lights, goleuni ogleddol, gogleddwawr	Noun, nūwn, n. enw; gair
Northop, nōr'thōp, n. Llaneanrain	Nourish, nūr'ish, vt. maethu, meithrin, magu, cynal
Northward, nōrth'wurd, ad. tua'r gogledd	Nourishable, nūr'ish-ā-bl, a. hyfaeth, meithrinadwy
Northwich, nōrth'wītsh, n. yr Heledd ddu	Nourishment, nūr'ish-mēnt, n. lluniaeth, porthiant; maeth, meithriniaeth; cy- naliaeth; ymborth [maglu
Norway, nōr'wa, n. Llychlyn	Nousle, nūz'l, vt. anwesu; caethiwo,
Norwich, nōr'ītsh, n. Caercynan	Novation, no-va'shūn, n. newyddiad, newydd-dra
Nose, noz, n. trwyn : v. trwyno; arogl	Novel, nōv'ēl, a. newydd : n. newydd- chwedl, ffug-chwedl, ffug-draethawd
Nosegay, noz'ga, n. blodeuglwm, twff, gwullglwm	Novelist, nōv'ēl-īst, n. ffug-chwedlwr
Noseless, noz'lēs, a. didrwyn, heb drwyn	Novelty, nōv'ēl-tī, n. newydd-der; new- ydd-beth
Nostril, nōs'trīl, n. ffroen	November, no-vēm'būr, n. Tachwedd
Nostrum, nōs'trūm, n. cyfaredd	Novercal, no-vūr'kāl, a. llysfamaidd
Not, nōt, ad. na, nac, nad, ni, nid; di-, an-, af-. Not many, nemawr. Not thankful [unthankful], anniolchgar, diddiolch. Not to know, bod heb wybod	Novice, nōv'īs, n. newyddian, dechreuwr
Notable, no'tā-bl, a. nodadwy, hynod, enwog; gofalus	Novitiate, no-vīsh'ī-at, n. newyddianaeth, amser prawf
Notableness, no'tā-bl-nēs, n. hynod- rwydd; dyfalwch	Now, nūw, ad. yn awr, y pryd hwn, yr awrhon : con. bellach, weithian. Just now, yn awr, gynnuau, yn awr fach.
Notary, no'tūr-ī, n. nodiadur, nodiedydd	Now-a-days, yn y dyddiau hyn, yr oes hon. Now and then, ambell waith, yn awr ac yn y man
Notation, no-tā'shūn, n. nodiant, nodiad	Nowes, nūz, n. y cwlwm priodasol
Notch, nōtsh, n. bwlch, rhwgn, rhint, gwlf: vt. bylehi, bylech-dori	Nowhere, no'whēr, ad. dim yn unlle
Note, not, n. arwydd, marc, nod; sylw- nod, eglurnod; nodiad; ton-nod, sain- nod; enwogrwydd, hynodrwydd: vt. nodi, sylwi, dal sylw; cofnodi. Mar- ginal note, ymyl-nod. Note of hand, prommissory note, ysgrifenrwym	Nowise, no'wiz, ad. dim mewn un modd
Noted, no'tēd, a. nodedig, hynod, enwog	Noxious, nōk'shūs, a. niweidiol, drygus, afiach megyn
Nothing, nūth'ing, n. dim, diddim. Nothing at all, dim yn y byd	Nozzle, nōz'l, n. trwyn, duryn; trwyn
Notice, no'tīs, n. sylw, rhybudd, hysbys- rwydd. To take notice, dal sylw	Nubble, nūb'l, vt. dyrnodio, pwyo
Notification, no-tī-fī-ka'shūn, n. rhy- buddiad, hyspysiad	Nubiferous, nu-bīf'ūr-ūs, a. yn dwyn cymylau [duo
Notify, no'tī-fi, vt. hysbysu, cyhoeddi, amlygu	Nubilate, nu'bīl-at, vt. cymylu; tywyllu,
Notion, no'shūn, n. tyb, meddwl, barn; rhith, syniad [ygol	Nubile, nu'bīl, a. dyweddiadwy
Notional, no'shūn-āl, a. tybiol, dychym-	Nubilous, nu'bī-lūs, a. cymylog, tywyll
Notoriety, no-to-ri'ī-tī, Notoriousness, no-tō'rī'ūs-nēs, n. hynodrwydd, am- lygrwydd, rhempusrwydd	Nuciferous, nu-sīf'ūr-ūs, a. cneuddwyn
Notorious, no-tō'rī'ūs, a. honaid, carn, hysbys, cyhoedd, hynod	Nucleus, nu'klī-ūs, n. cnewullyn, bywyn
Nott, nōt, vt. cneifio : pp. cneifedig	Nudity, nu'dī-tī, n. noethni, noethedd
Nottingham, nōt'ing-hām, n. Din-obant	Nugacity, nu-gās'ī-tī, n. coeg-chwedliad, gwagsiarad [oferwag
Notwithstanding, nōt-wīth-stān'ding, con. er hyny, eto, anllai : pre. er	Nugatory, nu'gā-tūr-ī, a. gorwag, ofer,
	Nuisance, nu'sāns, n. niweidbeth, blin- beth, casbeth
	Null, nūl, a. diddim, dirym, ofer
	Nullifidian, nūl-ī-fīd'yān, a. dihyder, digred
	Nullify, nūl'ī-fi, vt. diddymu, dirymu
	Nullity, nūl'ī-tī, n. diddymder
	Numb, nūm, a. merwinllyd, fferllyd : vt. fferu, merwino

OAT	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;	Nuptials, nŭp'shālz, n.pl.priodas, neithior
Number, nŭm'bŭr, vt. rhifo, cyfrif: n. nifer, rhif, rhifedi, eirif, rhifed ; rhifyn.		Nurse, nŭrs, n. mammaeth, mġg-wraig : vt. magu ; meithrin
Numbers, cynganedd, prydyddiaeth.		Nursery, nŭr'sŭr-ī, n. ystafell fagu ; maethdy ; meithrinfa ; planfa, planigfa
A great number, lliaws. Cardinal numbers (first, second, &c.), rhestr-olion (cyntaf, ail, &c.). Ordinal numbers (one, two, &c.), rhifolion (un, dau, &c.). One of their number, un o honynt [aneirif, dirif, dirifedi		Nursling, nŭrs'ling, n. maeth-blentyn, maethyn, maethen
Numberless, nŭm'bŭr-lēs, a. afrif, afrifed,		Nurture, nŭr'tshŭr, n. maeth, mġg, maethiad, meithryn, dygiad i fywy : vt. meithrin, addysgu [anwesu
Numbness, nŭm'nēs, n. merwin, merwindod, fferdod ; ewinrew		Nustle, nŭs'l, vt. maethu ; achlesu
Numerable, nu'mŭr-ā-bl, a. rhifadwy		Nut, nŭt, n. cneuen ; gwain hoel dro. Nut-cracker, gefail gnau. Nut-gall, afal y derw. Nut-tree, pren cnau, collen. Earth-nuts, bywi, cnau y ddaear, cylor, clor. Slip-shelled nuts, cnau gweisgi [blygiad
Numeral, nu'mŭr-āl, a. niferol, rhifol : n. rhifnod. Arabic numerals, rhifolion Arabaidd, 1, 2, 3, &c. Roman numerals, rhifolion Rhufeinaidd, I, II, III, &c.		Nutation, nu-ta'shŭn, n. ysgogiad ; gonuthatch, nŭt'hātsh, n. delor y cnau
Numerary, nu'mŭr-ŭr-ī, a. rhifiannol		Nutmeg, nŭt'mġg, n. per-gneuen India
Numerate, nu'mŭr-at, vi. rhifiannu, rhifnodi, rhifo		Nutrient, nu'trī-mġnt, n. maeth, lluniaeth, ymborth, porthiant ; magwriaeth
Numeration, nu-mŭ-ra'shŭn, n. rhifiant, rhifedigaeth, rhifnodiad, niferiant		Nutritional, nu-trī-mġn'tāl, Nutritious, nu-trīsh'ŭs, Nutritive, nu'trī-tīv, a. maethol, maethlawn [iad
Numerator, nu'mŭr-a-tŭr, n. rhifedydd, niferai [niferol		Nutrition, nu-trīsh'ŭn, n. maeth, maeth-Nutriture, nu'trī-tshu'r, n. maetholrwydd
Numerical, nu-mġr'ī-kāl, a. rhifnodol,		Nutshell, nŭt'shġl, n. plisgyn cneuen
Numerous, nu'mŭr-ŭs, a. rhiflog, niferog, lluosog, aml, tra-aml		Nuzzle, nŭz'l, v. trwyno y ddaear fel hweh ; trwyn-haiarnu
Numerousness, nu'mŭr-ŭs-nēs, n. niferedd, lluosogrwydd		Nymph, nġmf, n. duwies y coedydd, y gweunydd, a'r dyfroedd ; angyles ; benywies ; meinir. Sea-nymph, mŏr dduwies
Nummary, nŭm'ŭr-ī, a. arianol		Nymphean, nġm-fī'ān, Nymphical, nġm'fī-kāl, Nymphish, nġm'fīsh, Nymph-like, nġmf'lik, a. perthynol i dduwiesau y coedydd
Numskull, nŭm'skŭl, n. penbwl, clwpa,		Nymphomania, nġm-fo-mā'nī-ā, n. goranlladedd [amrantiad
Nun, nŭn, n. mynaches, lleian		Nystagmus, nġs-tġg'mŭs, n. gwinciad,
Nunchion, nŭn'tshŭn, n. rhyng-fwyd		
Nunciature, nŭn'shī-ā-tshu'r, n. cenadwriaeth		
Nuncio, nŭn'shī-o, n. cenadwr y Pab		
Nuncupative, nŭng'ku-pa-tīv, a. geiriol, cyhoedd-fynegol		
Nunnery, nŭn'ŭr-ī, n. lleiandy, gwryfydd		
Nuptial, nŭp'shāl, a. priodasol, neithiorol		

O

O, o, px. gwrth- : int. O! oio! O! ha!	Oaken, o'kn, a. deri, derw, derwin
Oaf, of, n. delff, hurtyn, penbwl, drel	Oakum, o'kŭm, n. rhaffau dattodedig
Oafish, o'fīsh, a. delffaidd, penbylaidd	Oar, ō'r, n. rhwyf, rhodl
Oafishness, o'fīsh-nēs, n. hurttrwydd	Oasis, o'ā-sīs (pl. oases, o'ā-sīz), n. ynysdir, ffrwythlonfa
Oak, ok, n. derwen, mesbren ; dār. Oak-apple, afal y derw, darafal. Oak-grove, llwyn derw, darlwyn. Heart of oak, derlin. Jerusalem oak, derwen Gaersalem. A scarlet oak, prinwydden. A stately oak, caterwen. A stunted oak, cor-dderwen. A young oak, glas-dderwen	Oast, ost, n. odyn i sychu hopys
	Oat, ot, n. ceirchen. Oats, ceirch. Oat-cake, teisen geirch. Wild oats, ffetur
	Oaten, o'tn, a. o geirch, ceirchol
	Oath, oth (pl. oaths, othz), n. llw, twng, rhaith ; achred. Oath-breaking, llwdoriad, anudon, A vain oath, lledlw

- Oatmeal, o'tmīl, n. blawd ceirch. Oatmeal-bread, bara ceirch
- Oaty, o'tī, a. o geirch, ceirchaid
- Ob-, oc-, of-, op-, px. yn arwyddo "yn y ffordd," gwrth-
- Obambulate, ôb-âm'bu-lat, n. amrodio
- Obduction, ôb-dûk'shûn, n. gorchuddiad
- Obduracy, ôb'du-ra-sī, n. caledwch; cyndynrwydd; gwargaledrwydd; calon-galedrwydd; ystfignigrwydd
- Obdurate, ôb'du-rat, a. calon-galed, cyndyn, anhyblyg [iad
- Obduration, ôb-du-ra'shûn, n. ymgaled
- Obedience, o-bī'dī-êns, n. ufudd-dod; gwarogaeth
- Obidental, o-bī-dī-ên'shāl, a. ufudd, ymostyngol [ymgrymiad
- Obeisance, o-ba'sāns, n. moeshlygiad
- Obelisk, ôb'ī-līsk, n. colofn; bêrnod (†)
- Oberration, ôb-ê-ra'shûn, n. crwydrad
- Obese, o-bīs', a. tew, bras; pendew
- Obeseness, o-bīs'nēs, Obesity, o-bēs'ī-tī, n. tewder, gordewedd
- Obey, o-ba', vt. ufuddâu, ymostwng
- Obfuscate, ôb-fūs'kat, Offuscate, ô-fūs'kat, vt. cymylu, tywyllu
- Obit, o'bīt, n. arwyl, marwddedof
- Obituary, o-bīt'shu-ūr-ī, n. marw-restr
- Object, ôb'jêkt, n. gwrthddrych, nod; bwriad [gwrthddadleu, achwyn
- Object, ôb-jêkt', vt. eithro, gwrthwynebu
- Objection, ôb-jêk'shûn, n. gwrthddadl, gwrthreswm, gwrtheb, gwrthair, bai
- Objectable, ôb-jêk'shûn-ā-bl, a. eithradwy, beiadwy, gwrthwynebadwy
- Objective, ôb-jêk'tiv, a. gwrthddrychol
- Objector, ôb-jêk'tūr, n. gwrthebydd, gwrthddadleuydd, gwrthddadlwr
- Objection, ôb-ju-ra'shûn, n. tyngediad, tyngiad [argyhoeddi
- Objurgate, ôb-jūr'gat, vt. ceryddu, senu
- Objurgation, ôb-jūr-ga'shûn, n. cerydd, argyhoeddiad
- Oblate, ôb-lat', a. gwastad-ben, lledgrwn
- Oblation, ôb-la'shûn, n. offrwm, rhodd
- Oblectation, ôb-lêk-ta'shûn, n. boddâd; difyrwch, diddanwch
- Obligate, ôb'lī-gat, vt. cymhell, rhwymo
- Obligation, ôb-lī-ga'shûn, n. dyled, rhwym, rhwymedigaeth
- Obligatory, ôb'lī-ga-tūr-ī, a. dyledus; rhwymedigol, rhwymedigaethol
- Oblige, o-blij', vt. rhwymo, dwyn tan rhwymedigaeth; boddio, dirgynhell, dirio. He is obliged to go, mae rhaid iddo fyned
- Obligee, ôb-lī-jī', n. y gofynwr, rhwymwr
- Obligor, ôb-lī-gōr', n. y dyledwr, ymrwymwr
- Oblique, ôb-līk', a. lleddf, gŵyr, lledbai, lletraws, gŵyrdraws; ystlysol
- Obliqueness, ôb-līk'nēs, Obliquity, ôb-līk'wī-tī, n. gŵyredd, gŵyrni, gosgo, gogwydd, lledbeiad
- Obliterate, ôb-līt'ūr-at, vt. dadlythyru, dadolio, dilêu
- Obliteration, ôb-līt-ūr-ā'shûn, n. dilêad, dadlythyriad, dadoliad
- Oblivion, ôb-līv'yūn, n. anghof, ebar-gofiad [annghofus
- Oblivious, ôb-līv'yūs, a. ebarhofus
- Oblong, ôb'lōng, n. hirgul
- Obloquy, ôb'lo-kwī, n. anair, gwarth, gwaradwydd; gogan, enllib
- Obmutescence, ôb-mu-tēs'êns, n. llafargolliad [edig; beius
- Obnoxious, ôb-nōk'shūs, a. darostyng
- Obnubilate, ôb-nu'bī-lat, vt. cymylu, tywyllu [myliad
- Obnubilation, ôb-nu-bī-la'shûn, n. cymylu
- Obreption, ôb-rêp'shûn, n. ymlusgiad, ymlithriad [litbro
- Obreptious, ôb-rêp'shūs, a. dirgel ym-
- Obscene, ôb-sīn', a. brwt, aflan, anllad, anniwair, serth, serthol
- Obscenity, ôb-sên'ī-tī, n. bryntni, budriaith, serthi, ffieidd-dra [iad
- Obscuration, ôb-sku-ra'shûn, n. tywyll-
- Obscure, ôb-sku'r', a. aneglur, tywyll, anghlaer; anenwog, anhynod, iselradd; vt. tywyllu, dyrysu
- Obscureness, ôb-sku'r'nēs, Obscurity, ôb-sku'r'ī-tī, n. aneglurder, tywyllni; anenwogrwydd, dinodedd
- Obscuration, ôb-sī-kra'shûn, n. deisyfiad, ymbiliad, erfyniaeth
- Obsequies, ôb'sī-kwīz, n. pl. arwylant, arwyl, defodau angladdol
- Obsequious, ôb-sī'kwī-ūs, a. ufuddgar, uffell, hyblyg [ufuddgarwch
- Obsequiousness, ôb-sī'kwī-ūs-nēs, n.
- Observable, ôb-zūr'vā-bl, a. nodadwy, hynod, gweladwy
- Observance, ôb-zūr'vāns, n. cadwad, parch, manylbarch; cyfarchwylid; cyflawniad; nodiad; trefniad, rheol, defod [gofalus
- Observant, ôb-zūr'vānt, a. gwiliadwrus,
- Observation, ôb-zūr'vā'shûn, n. sylw, sylwad, nodiad, ardremiad; cadwad
- Observer, ôb'zūr'vā-tūr, n. arsyllwr, nodiedydd

OCU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Observatory, ōb-zūr'vā-tūr-ī, n. arsyllfa, tremynfa

Observe, ōb-zūr'v, v. nodi, arnodi, dal sylw; syllu ar; cadw, parchu, ufuddâu

Obsession, ōb-sēs'h'ūn, n. rhagymosodiad, gwarchaead

Obsidional, ōb-sīd'yūn-āl, a. gwarchaeol

Obsolescent, ōb-so-lēs'ēnt, a. yn heneiddio [henaidd, diarfer

Obsolete, ōb'so-līt, a. anarferedig, hen, Obstacle, ōb'stā-kl, n. rhwystr, lludd, attalfa [wreigiol, esgoriadol

Obstetric, ōb-stēt'rīk, a. colwynol, byd-Obstetrics, ōb-stēt'rīks, n. pl. colwynyddiaeth

Obstinacy, ōb'stī-na-sī, n. cildynrwydd, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd

Obstinate, ōb'stī-nat, a. cildyn, cyndyn, ystyfnig, anhydyn, gwrthnysig

Obstipation, ōb-stī-pā'shūn, n. caudad agenu; bolrwymedd

Obstreperous, ōb-strēp'ūr-ūs, a. gwrthfloedgar, dadyrddus, bloeddfawr

Obstruct, ōb-strīk'shūn, n. rhwymedigaeth, rhwymad [lluddio

Obstruct, ōb-strīkt', vt. attal, rhwystrol, Obstruction, ōb-strīk'shūn, n. rhwystr, lludd, lluddiant, attalfa

Obstructive, ōb-strīk'tīv, a. rhwystrol, lluddiol, arluddiol, attaliedigol

Obstruent, ōb'strw-ēnt, n. rhwystr, attalfa: a. rhwystrol, lluddiol

Obtain, ōb-tan', vi. cael, caffael, cyrhaedd, cyrhaeddyd, ennill, ynnill

Obtainable, ōb-tā'nā-bl, a. cyrhaeddadwy, ennilladwy [cyrhaeddiad

Obtainment, ōb-tan'mēnt, n. caffaeliad, Obtenebration, ōb-tēn-ī-brā'shūn, n. tywyllwch; tywylliad

Obtest, ōb-tēs't', v. taer-ddeisyf, erfyn Obtestation, ōb-tēs-tā'shūn, n. erfyniaeth, ymbwedd [gymbhell

Obtrude, ōb-trw'd', vt. ymwithio, traws-Obtruncate, ōb-trūng'kat, vt. diaelodi

Obtrusion, ōb-trw'zhūn, n. traws-gymhelliad, ymwithiad

Obtrusive, ōb-trw'sīv, a. ymwithgar

Obtund, ōb-tūnd', vi. pylu; marwâu

Obtuse, ōb-tus', a. pŵl, difin, anfiniog

Obtuseness, ōb-tus'nēs, Obtusion, ōb-tū'shūn, n. pyliad; pylui, pyledd

Obumbrate, ōb-ūm'brat, vt. cysgodi, tywyllu, cymylu

Obvert, ōb-vūrt', vt. troi tuag at

Obviate, ōb'vī-at, vt. rhagflaenu; rhagod, troi heibio, llesteirio

Obvious, ōb'vī-ūs, a. eglur, amlwg; hywel

Obviousness, ōb'vī-ūs-nēs, n. eglurder, amlygrwydd

Occasion, ō-ka'zhūn, n. achlysur; achos, ethryb, oedfa; cyfle, adeg: vt. peri, achosi, achlysuro

Occasional, ō-ka'zhūn-āl, a. achlysurol; dygwyddiadol

Occcation, ōk-sī-ka'shūn, n. dalliad; dellni, delli

Occident, ōk-sī-dēnt, n. gorllewin

Occidental, ōk-sī-dēn'tāl, a. gorllewinol

Occiput, ōk'sī-pūt, n. gwegil

Oclude, ō-klud', vt. cau i fyny

Occlude, ō-klus', a. cauedig

Occult, ō-kūlt', a. cuddiedig, dirgel, cel

Occultation, ōk-ūl-tā'shūn, n. cuddiad, celedigaeth; machludiad

Occupation, ōk-u-pā'shūn, Occupancy, ōk'ū-pān-sī, n. meddianniad, daliad; meddiant; galwad, crefft

Occupier, ōk'ū-pī-ūr, Occupant, ōk'ū-pānt, n. meddiannydd, daliwr, deiliad; goresgynydd [dal

Occupy, ōk'ū-pī, vi. meddu, meddiannu; Occur, ō-kūr', vi. dygwydd, cymeryd lle; dyfod i gôf [damwain

Occurrence, ō-kūr'ēns, n. dygwyddiad, Occursion, ō-kūr'shūn, n. ymgyfarfod

Ocean, o'shān, n. cefnfor, dyfnfor, yr eigion. Atlantic Ocean, Môr Werydd. German Ocean, Môr Tawch. Indian Ocean, Môr Indiaidd. Pacific Ocean, Môr Tawelog

Oceanic, o-shī-ān'īk, a. eigionol

Ocellated, o-sēl'ā-tēd, a. llygeidiog, fel llygaid

Ocelot, o'sī-lōt, n. math o lewpart

Ochre, o'kūr, n. math o liw pridd

Octagon, ōk'tā-gūn, n. wythongl, dull wythochrog

Octagonal, ōk-tāg'ūn-āl, Octangular, ōk-tāng'gu-lūr, a. wyth-onglog

Octahedral, ōk-tā-hī'drāl, a. wyth-ochrog

Octant, ōk'tānt, n. trem yn cynwys 45 gradd

Octave, ōk'tav, n. wythfed ddydd o wyl; wrthradd tōn [wythplyg

Octavo, ōk-tā'vo, a. wythblyg: n. llyfr

Octennial, ōk-tēn'yāl, a. wyth-mlwyddol

October, ōk-to'būr, n. Hydref

Octonocular, ōk-to-nōk'ū-lūr, a. wythlygeidiog

Octuple, ōk'tu-pl, a. wythplyg

Ocular, ōk'ū-lūr, a. golygol, llygadol

Oculist, ōk'ū-līst, n. meddyg llygaid

- Odd, ôd, a. anghynifer, anghydrif; anarferol, digymhar, anghyffredin, hynod, rhyfedd; tros ben, ychwaneg
- Oddity, ôd'î-tî, Oddness, ôd'nës, n. anghyffredinrwydd; hynodrwydd. An oddity, anwastadyn, gwammalddyn
- Odds, ôdz, n. rhagoriaeth; ymrafael, aunghydfod; mantais
- Ode, od, n. awdl, tantgerdd
- Odious, o'dî-ûs, a. atgas, cas; ffaidd
- Odiousness, o'dî-ûs-nës, n. atgasrwydd
- Odium, o'dî-ûm, n. cas, casedd; gwarth
- Odoriferous, o-do-rîf'ûr-ûs, Odorous, o'dûr-ûs, a. peraroglus, aroglber
- Odour, o'dûr, n. arogl, arogledd, sawr, sawyr [ffredinol
- Œcumenical, êk-u-mên'î-käl, a. cy-
- Edema, î-dî-mä, n. chwydd gwyn
- Æiliad, î-lî-äd, n. amrantiad, gwing
- Œsophagus, î-sôf'ä-gûs, n. ceg, sefnig
- Of, ôf, pre. o; gan; am; ynghylch.
- Of me [thee, him, &c.], o honof [honot, hono, &c.]. The fleetness of the greyhound, cyflymdra y milgi. The mind of man, meddwl dyn. The strength of a horse, nerth ceffyl
- Off, ôf, ad. ymaith, oddiyma, î ffwrd, draw: pre. oddi, oddiwrth: int. ymaith! ffwrd! hwnt! Off hand, allan o law. To get off, discyn; dianc. To set off, cychwyn; saethu, ergydio
- Offal, ôf'öl, n. syrth; gweddillion; coluddion, perfedd
- Offence, ô-fëns', n. trosedd, camwedd; sarâd, tramgwydd, rhwystr, argawdd
- Offenceless, ô-fëns'lës, n. diniwed, didramgwydd, diddrwg, difai
- Offend, ô-fënd', v. troseddu, pechu; rhwystro, tramgwyddo; sarâu; an-foddio, digio [weithredwr
- Offender, ô-fën'dûr, n. troseddwr, drwg-
- Offensive, ô-fën'siv, a. atgas, ffaidd; rhwystrol; gormesol; ymosodol, rhuthrol, gormesol
- Offer, ôf'ûr, n. cynyg, cais, cynygiad: v. cynyg; offrymu; cyflwyno; beiddio
- Offering, ôf'ûr-ing, n. aberth, offrwm; offrymiad. Burnt offering, poeth offrwm, aberth llog. Heave offering, offrwm dyrchafael
- Offertory, ôf'ûr-tûr-î, n. offrymiad; offrymfa; offrwm-wasanaeth
- Office, ôf'is, n. swydd, swyddogaeth; gorchwylfa; gwasanaeth; dyledswydd; swyddfa. Pay-office, tâldy. A kind office, cymwynas
- Officer, ôf'î-sûr, n. swyddwr, swyddog. Brother officer, cydswyddog
- Official, ô-fîsh'äl, a. swyddol, swyddfaol: n. îs-swyddog; rhaglaw [aeth
- Officialty, ô-fîsh'äl-tî, n. îs-swyddog-
- Officiate, ô-fîsh'î-at, v. gweinidogaethu, gweinyddu, darllen gwasanaeth yr eglwys
- Official, ôf-î-si'näl, a. masgnachol
- Officious, ô-fîsh'ûs, a. swyddgar, negesgar; ymyrgar, ymyrus
- Officiousness, ô-fîsh'ûs-nës, n. swyddgarwch, ymyraeth [arfor
- Offing, ôf'ing, n. môr yn ngholwg tir,
- Offscouring, ôf'skûw'r-ing, n. ysgarth, sorod, ysbwrial
- Offset, ôf'sët, n. ysgewyllyn; blaguryn
- Offspring, ôf'sprîng, n. hiliogaeth, eppil, hil, plant
- Oft, ôft, Often, ôf'n, Oftentimes, ôf'n-timz, Ofttimes, ôf'timz, ad. yn fynych, lawer gwaith, yn aml, amlwaith
- Ogee, o-jî', Ogive, o-jiv', n. math o foldaddurn
- Ogle, o'gl, vt. llygadu, cilwenu, cip-olygu: n. llygadiad, cilwên, nwyfolwg
- Ogre, o'gûr, Ogress, o'grës, n. anghenfil dychymyngol yn y dwyrain
- Oh, o, int. o! och! oho!
- Oil, ôil, n. olew, ôl: vt. iro, rhoi olew ar, ireidio. Oil colour, olew-liw, lliw olew. Salad oil, olew'r olewwydd. Train oil, olew y morfil
- Oiliness, ôil'î-nës, n. oleweiddrwydd
- Oilman, ôil'män, n. olew-werthwr
- Oily, ôil'î, a. olewaidd
- Oint, ôint, vt. eneinnio, iro, elio
- Ointment, ôint'mënt, n. enaint, eli
- Old, old (*elder, eldest*), a. hên, oedranus, oediog. Old-fashioned, anarferedig, henddullaidd. Old age, henaint. Old English, llwythyrn neu. Of old, gynt, er ys talm; erioed. Two years old, dwy flydd oed
- Olden, ôld'n, a. hen. Olden times, yr amser gynt [hên
- Oldish, ol'dîsh, a. henaidd, go-hên, lled-
- Oldness, old'nës, n. hender, heneidd-dra
- Oleaginous, o-lî-äj'î-nûs, Oleose, o'lî-os, Oleous, o'lî-ûs, a. olewaidd
- Oleander, o-lî-än'dûr, n. rhoswydden,
- Oleaster, o-lî-äs'tûr, n. olewwydden wyllt
- Olfactory, ôl-fäk'tûr-î, a. arogladol, ymsawrus [peraroglus
- Olibanum, ôl-î-ba'nûm, n. gwyddlyd
- Olid, ôl'id, Olidous, ôl'î-dûs, a. drewlyd

OPE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	One, wūn, a. naill, un: n. un, rhyw un.
Oligarchal, ōl-ī-gār-kāl, Oligarchical, ōl-ī-gār-kī-kāl, a. ambellenigol	Great ones, mawrion, rhai mawrion, gwŷr mawr. Little ones, plant, rhai bach, rhai bychain. One another, un y llall. One by one, bob yn un. Some one, rhyw un. To love one another, ymgaru, caru eu gilydd
Oligarchy, ōl-ī-gār-kī, n. ambellenigaeth, llywodraeth gan ychydig lyw-iawdwyr	Onerocritic, o-ni'r-o-krit'ik, n. dehonglwr breuddwydion [rwydd
Olio, o'li-o, n. cymysgedd [ardd	Onerous, ōn'ūr-ūs, a. llwythfawr, trwm, pwysig; llafurus
Olitory, ōl-ī-tūr-ī, a. perthynol i gegin-	Onion, ōn'yūn, n. wynwynyn
Olivaster, ōl-ī-vās-tūr, a. olewwyddliw	Only, on'li, a. unig: ad. un unig; ond
Olive, ōl'iv, n. pren olew, olewwyddden.	Onomancy, ōn'o-mān-sī, n. enw-ddewiniaeth
Olive-berries, Olives, grawn yr olewwyddden. Olive colour, olewwyddliw	Onset, ōn'sēt, Onslaught, ōn'slōt, n. ymosod, rhuthr, argyrech, ymgyrch
Olympiad, o-limp'yād, n. yspaid pedair blynedd gan y Groegiaid gynt	Ontology, ōn-tōl'o-jī, n. bodeg, arddansoddiaeth
Olympic, o-līm'pik, a. perthynol i fynydd Olympus. Olympic games, campau mynydd Olympus, a gynelid bob pedair blynedd	Onward, ōn'wūrd, ad. yn mlaen, rhagof
Omega, o-mēg'ā, n. y llythyren olaf yn yr egwyddor Roeg; yr olaf, y diweddaf	Onyx, o'nīks, n. math o faen gwerthfawr
Omelet, ōm'lēt, n. cremog wyau, ffroes	Oolite, o'o-lit, n. grawnfaen
Omen, o'mēn, n. argoel, arwydd, rhagarwydd, coel, armes, darogan, rhamant	Ooze, w̄z, vi. nawsiog, dynoddol, godarddu, tarddellu: n. llaid; nawsiad; rhisgflawd, blawd rhisg derw
Omer, o'mūr, n. omer, mesur Iuddewaidd	Oozy, w̄zī, a. gwlyb, dynoddol, lleidiog
Ominate, ōm'ī-nat, vt. darogan, argoeli	Onomatope, ōn'o-mā-top, Onomatopy, ōn'o-mā-to-pī, n. gair â'i sain yn arwydd o'i ystyr; megys, murmur, buzz, shriek; bwmbwr, suo, ysgrech
Ominous, ōm'ī-nūs, a. argoelus, daroganus, rhagddangosol, rhagarwyddol	Opacate, o-pa'kat, vt. tywyllu, cymylu
Omission, o-mīsh'ūn, n. gadawiad allan, esgeulusiad, arwall, gwall, hebgoriad	Opacity, o-pās'ī-tī, n. afloewder, tywyllni, aneglurder
Omit, o-mīt', vt. gadael heibio neu allan, esgeuluso, peidio â gwneuthur, hebgor	Opacous, o-pa'kūs, Opaque, o-pak', a. annhryloew, tywyll, anoleu, cymylog
Omnifarious, ōm-nī-fe'r'ī-ūs, a. hollfath, hollryw, hollrywiol	Opal, o'pāl, n. math o faen gwerthfawr
Omniferous, ōm-nīf'ūr-ūs, a. hollddwyn	Ope, op, v. agor; ymagor
Omnific, ōm-nīf'ik, a. hollwneuthurol	Open, o'pn, v. agor, agori, egori; ymagor: a. agored, anghaued, annglo; amlwg, cyhoedd; rhwydd, rhydd; didwyll
Omniform, ōm-nī-fōrm, a. hollwedd, hollddull	Opening, o'pn-īng, n. agoriad, egoredigaeth, bwlech; ymagoriad
Omnigenous, ōm-nīj'ī-nūs, a. hollryw, hollrywiog	Openly, o'pn-li, ad. ar gyhoedd, yn amlwg, ger bron y byd
Omnipercipiency, ōm-nī-pūr-sīp'yēn-sī, n. hollsylwad	Openness, o'pn-ēs, n. anghaeadrwydd; amlygrwydd; ddihocedrwydd
Omnipotence, ōm-nīp'o-tēns, Omnipotency, ōm-nīp'o-tēn-sī, n. hollalluogrwydd, hollalluogaeth	Opera, ōp'ūr-ā, n. cân-chwareu. Operahouse, cân-chwareudy. Opera-glass, trembeiriant
Omnipotent, ōm-nīp'o-tēt, a. hollalluog	Operant, ōp'ūr-ānt, a. gweithredol
Omnipresence, ōm-nī-prēz'ēns, n. hollwyddoldeb, hollbresenoldeb	Operate, ōp'ūr-at, v. gweithredu, goberu; effeithio
Omnipresent, ōm-nī-prēz'ēt, a. hollwyddol, hollbresenol	
Omniscience, ōm-nīsh'ēns, n. hollwybod-aeth	
Omniscient, ōm-nīsh'ēt, a. hollwybodol	
On, ōn, pre. ar, warthaf: ad. yn mlaen	
Onager, ōn'ā-jūr, n. asyn gwyllt	
Onanism, o'nān-izm, n. hunan-halogiaid	
Once, wūns, ad. unwaith; gynt. At once, ar unwaith	

- Operation, ôp-û-ra'shûn, n. gweithrediad; gweithred; effeithiad; meddygwaith
- Operative, ôp'ûr-a-tîv, a. gweithredol, gweithiol; effeithiol: n. gweithiwr, crefftwr, llawgelfyddwr
- Operator, ôp'ûr-a-tûr, n. gweithredai, gweithredydd, goberydd; llawfeddyg
- Operose, ôp'ûr-os, a. poenfawr, llafurus
- Opertaneous, ôp-ûr-ta'nî-ûs, a. celedig, dirgel
- Ophiasis, o-fi'â-sîs, n. moelni
- Ophiophagous, ôf-i-ôf'â-gûs, a. yn byw ar seirff
- Ophites, o-fi'tiz, n. sarff-gareg
- Ophthalmic, ôp-thâl'mîk, a. perthynol i'r llygaid [llygaid]
- Ophthalmic, ôp'thâl-mî, n. ennynfa y
- Oplate, ôpî-at, n. cwsg-feddiginiaeth, sudd y pabi: a. cwsgbar, yn peri cwsg
- Opificer, o-pîf'î-sûr, n. crefftwr, celfyddwr
- Opinator, ôp'î-na-tûr, Opiniator, o-pîn-î-a-tûr, Opinionist, o-pîn'yûn-îst, n. mympwywr, cryf-dybiwr, ymgildynwr
- Opine, o-pin', vi. tybio, mympwyo, rhoddi tyb
- Opiniated, o-pîn'î-a-têd, Opiniative, o-pîn'yâ-tîv, Opinionate, o-pîn'yûn-at, Opinionated, o-pîn'yûn-a-têd, Opinionative, o-pîn'yûn-a-tîv, a. cryfydus, mympwyol, tybgar,; hunandybiol, pen-gam, ysdyfnig, cyndyn
- Opiniativeness, o-pîn'yâ-tîv-nês, Opiniatry, o-pîn'yâ-trî, Opinionativeness, o-pîn'yûn-a-tîv-nês, n. ysdyfnigrwydd
- Opinion, o-pîn'yûn, n. tyb, meddwl, barn; cred, coel; tybygiad, daliad; mympwy
- Opiparous, o-pîp'â-rûs, a. mawrwyh, gorwyh [cymhorth]
- Opitulation, o-pît-shu-la'shûn, n. porth
- Opium, ôpî-ûm, n. cysglyn, sudd y pabi
- Opletree, ôpl-trî, n. pren cyrafol
- Opodeldoc, ôp-o-dêl'dôk, n. math o feddyginiaeth sebonaid
- Oppidan, ôp'î-dân, n. trefwr, dinesydd
- Oppigenerate, ô-pîg'nûr-at, vt. gwystlo
- Oppilation, ôp-î-la'shûn, n. bolrwywiad
- Opponency, ô-po'nên-sî, n. gwrthwynebiad, gwrthwynebrwydd, gelyniaeth
- Opponent, ô-po'nên, n. gwrthwynebwyr, gwrthebydd, gwrthblaid; gelyn: a. gwrthwynebus, croes [addas]
- Opportune, ôp-ûr-tun', a. prydlawn, cyf-
- Oppportunity, ôp-ûr-tu'nî-tî, n. amser cyfaddas, cyfle, cyfamser, cyfleusdra, achlysur, odfa, hamdden, madws, adeg
- Opposable, ô-po'zâ-bl, a. gwrthwynebadwy
- Oppose, ô-poz', vt. gwrthwynebu, gwrthio, gwrthsefyll; gwrthddadleu; cyferbynu, wynebu, rhwystro
- Opposite, ôp'o-zît, a. gwrthwyneb, croes; cyfarwyneb, cyferbyn; gogyfer
- Opposition, ôp-o-zîsh'ûn, n. gwrthwynebiad, gwrthsafiad; cyferbyniad, gwrthosodiad, cyfarwynebiad
- Oppress, ô-prês', vt. gorthrymu, gorthrechu, gormesu [gormes]
- Oppression, ô-prêsh'ûn, n. gorthrymder
- Oppressive, ô-prês'îv, a. gorthrymus, gormesol, treisliol, gorthrechol
- Oppressor, ô-prês'ûr, n. gorthrymwr, gorthrechwr, gormeiliwr, gormeswr
- Opprobrious, ô-pro'brî-ûs, a. gwarthus, enllibus [gwarthusrwydd]
- Opprobriousness, ô-pro'brî-ûs-nês, n.
- Opprobrium, ô-pro'brî-ûm, n. gwaradwydd, gwarth [wynebu]
- Oppugn, ô-pun', vt. gwrthsefyll, gwrth-
- Oppugnancy, ô-pûg'nân-sî, n. gwrthwynebiad, gwrthryn, gwrthymdrech
- Opsimathy, ôp-sîm'â-thî, n. addysg diweddar, hwyrddysg
- Optative, ôp'tâ-tîv, a. dymunedigol, dymuniannol, eiddunedigol
- Optic, ôp'tîk, Optical, ôp'tî-kâl, a. golygol, tremol. Optical instrument, trembeiriant
- Optic, ôp'tîk, n. llygad, golwg-beiriant. Optics, tremyddiaeth
- Optician, ôp-tîsh'ân, n. trembeiriannwr, tremiadur. Optician's trade, trembeiriannaeth, tremyddiaeth
- Optimacy, ôp'tî-ma-sî, n. goreugwyr, goreuon, boneddigaeth
- Optimate, ôp'tî-mat, n. goreugwr, boneddwr, pendefig
- Optimism, ôp-tîm-îzm, Optimity, ôp-tîm'î-tî, n. goreuaeth
- Option, ôp'shûn, n. dewisiad, dewis
- Opulence, ôp'u-lên-s, Opulency, ôp'u-lên-sî, n. cyfoeth, golud, cyfoethogrwydd
- Opulent, ôp'u-lên-t, a. cyfoethog, goludog
- Or, ôr, con. neu, ai, ynte, naill ai: n. eurliw, aur [gwr doeth]
- Oracle, ôr'â-kl, n. dewinfa; ateb-dduw;
- Oracular, o-râk'u-lûr, a. dwyfol, dewiniol
- Oraison, ôr'a-zn, n. gweddi.—Orison
- Oral, ôr'âl, a. geneuol, geiriol, o enau i enau, anysgrifenedig
- Orange, ôr'anj, n. eurafal, afal euraid: a. melyngoch

ORN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	Ore, ô'r, n. m̄wn, delid, mettel anghoethedig
Orangery, ôr'an-jūr-ī, n. eurafallach, eurberllan	Orfgild, ôrf'gild, n. iawn a wna cantref am yspeiliad liw dydd [waddod
Oration, o-ra'shūn, n. araeth, arawd	Orgal, ôr'gāl, n. gwaddod gwin, sych-
Orator, ôr'ā-tūr, n. areithiwr	Organ, ôr'gān, n. organ; offeryn, peiriant, ermig. Organ-builder, saer organ.
Oratorical, ôr-ā-tūr-ī-kāl, a. areithyddol	Organs of nutrition, peiriannau maeth. Organs of reproduction, peiriannau adeppiliad. Organs of speech, peiriannau llafar. Chylifactive organs, ceuliadon. Digestive organs, peiriannau treuliannol
Oratorio, ôr-ā-tô'r-ī-o, n. cyfansoddiad cynghaneddol	Organic, ôr-gān'ik, a. offerynol, ermigol, peiriannol; cyfluniedig, cyfluniol, ardumiol
Oratory, ôr'ā-tūr-ī, n. areithyddiaeth, ffraethed; cafall weddi	Organism, ôr'gā-nīzm, n. gosodiad peiriannol, gyd-drefniad rhanau
Orb, ôrb, n. pel, pellen, bwl, cronen, cronell; y llygad. Orb of the moon, lloergant [dad	Organist, ôr'gā-nīst, n. organwr
Orbate, ôr'bat, a. amddifad; diblant; di-	Organization, ôr-gān-ī-za'shūn, n. ffurfriad, gosodiad, cyfluniad, cymheiriant
Orbation, ôr-ba'shūn, n. amddifadiad	Organize, ôr'gā-nīz, vt. trefnu, arduccio
Orbed, ôr'bēd, a. cylchol, cylchog	Organy, ôr'gā-nī, n. llyisiau'r coludd. Wild organy, mintys y creigiau
Orbicular, ôr-bīk'u-lūr, a. crwn, cyfrgrwn	Orgasm, ôr'gāzm, n. ysponc, hwp; cais
Orbit, ôr'bīt, n. cylchlwybr, rhod, cylchdro, cylchdaith; pwll y llygad	Orgy, ôr'jī, n. gloddest-wyl, nos-wyl y meddwyn
Orchard, ôr'tshūrd, n. perllan, afallach. Cherry-orchard, ceirioslan	Orgillous, ôr'gīl-ūs, a. baleh, uchelfaleh
Orchestra, ôr'kēs-trā, n. cerddfa	Orient, ô'r-ī-ēnt, n. dwyrain, dwyr: a. dwyrain; dwyrēol; dysclae
Orchis, ôr'kīs, n. y galdrist	Oriental, ô'r-ī-ēn'tāl, a. dwyreiniol: n. dwyreiniwr
Ordain, ôr-dan', vt. gosod, trefnu, sefydlu; urddo	Orientalist, ô'r-ī-ēn'tāl-īst, n. un hyddysg yn yr ieithoedd dwyreiniol
Ordeal, ôr'dī-āl, n. tân-brawf; dwfr-brawf	Orifice, ôr-ī-fīs, n. agorfa; safn briw
Order, ôr'dūr, n. trefn, rheol; rhestr, trefniant, dull; gorchymyn; gosodiad; urdd: v. trefnu, trin; erchi; urddo. In order, trefnus. In order to, er mwyn. Orders, gorchymynion, archebion; urddau	Origan, ôr-ī-gān, n. mintys y creigiau
Orderless, ôr'dūr-lēs, a. didrefn, didrefnus	Origin, ôr-ī-jīn, n. dechreu, dechreuad; ffynnon; gwreiddyn; cynwraidd; bonedd; cyff
Orderliness, ôr'dūr-lī-nēs, n. trefnoldeb, trefnusurwydd, rheoleiddrwydd	Original, o-rīj-ī-nāl, n. cynllun, cynysgrif: a. dechreuol, gwreiddiol; cysefin, cynenid; hēn
Orderly, ôr'dūr-lī, a. rheolaidd, trefnus, gweddadaidd: ad. mewn trefn, yn drefnus	Originary, o-rīj-ī-nūr-ī, a. cyntefig, dechreuol [codiad
Ordinal, ôr'dī-nāl, a. rhestrol, trefniadol: n. urdd-lyfr esgob; rheol-lyfr crefydd-dy. Ordinal numbers, rhestr-olion	Originate, o-rīj-ī-nat, v. dechreu; tarddu
Ordinance, ôr'dī-nāns, n. deddf, cyfraith, rheol sefydledig, gorchymyn; gosod-edigaeth, trefnedigaeth, gosodiad, pennodiad; defod	Origination, o-rīj-ī-na'shūn, n. dechread, deilliad [oedd Erch
Ordinary, ôr'dī-nūr-ī, a. cyffredin, arferedig; canolig, lledwael, lledhagr, gwrthun: n. gweinidog sefydledig, rhaglaw esgob; ciniaw cyffredin	Orkney Islands, ôrk'nī i'lāndz, n. Ynys-
Ordinate, ôr'dī-nat, a. trefnus, rheolaidd: vt. trefnu, gosod, pennodi	Orison, ôr-ī-zn, n. gweddi
Ordination, ôr-dī-na'shūn, n. gosodiad; urddiad [nelau	Orlop, ôr'lōp, n. llongloft
Ordinance, ôrd'nāns, n. cyflegrau, mag-	Ornament, ôr'nā-mēnt, n. addurn, dillyn; harddwch; tlws: vt. addurno, trwsio, harddu, prydfferthu. Ornaments, ceinion, addurnau
Ordonnance, ôr-dōn'āns, n. iawn-drefniad rhanau adeilad	Ornamental, ôr-nā-mēn'tāl, a. addurnol, addurniadol
Ordure, ôr'jūr, n. tom, baw, tail	

Ornate, ôr-nat', a. addurnedig
 Ornate, ôr'nā-tshu'r, n. addurniaeth, trwsiaadaeth [draeth, ednogaeth
 Ornithology, ôr-nī-thōl'o-jī, n. adar-
 Orography, o-rōg'rā-fī, n. mynydd-
 ddarluniaeth
 Orology, o-rōl'o-jī, n. mynyddyddiaeth
 Orphan, ôr'fān, n. plentyn amddifad: a. amddifad, heb rieni, diriant
 Orphanage, ôr'fān-aj, n. amddifedi
 Orpiment, ôr'pī-mēnt, n. eurlliw, eur-bibau
 Orpine, ôr'pīn, n. llysiau Taliesin
 Orrery, ôr'ūr-ī, n. serddarluneg, cysodell
 Orris, ôr'īs, n. y gleddyflys
 Orthodox, ôr'tho-dōks, a. union-gred, iawn-ffyddiog, uniondyb
 Orthodoxy, ôr'tho-dōks-ī, n. iawn-ffyddiaeth, iawn-grededd, iawn-gred
 Orthoepy, ôr'tho-ī-pī, n. llefareg, iawn-gynaniaeth
 Orthoepist, ôr'tho-ī-pīst, n. iawn-gynanydd [onglog
 Orthogon, ôr'tho-gūn, n. dull uniawn-
 Orthogonal, ôr-thōg'o-nāl, a. uniawn-onglog [graffydd
 Orthographer, ôr-thōg'rā-fūr, n. arddy-
 Orthographical, ôr-tho-grāf'ī-kāl, a. arddygraffol
 Orthography, ôr-thōg'rā-fī, n. arddygraff, llythyreniad, orgraff, silliaadaeth
 Ortive, ôr'tiv, a. cyfodol, dwyrëol
 Ortolan, ôr'to-lān, n. math o aderyn bychan
 Orts, ôrts, n. pl. gweddillion, gwehilion
 Oscillate, ôs'īl-at, vi. ymsiglo, sigl-dafly yn ol ac yn mlaen fel dringlyn
 Oscillation, ôs-ī-la'shūn, n. sigl-daffiad, dringlyniad
 Oscillatory, ôs'ī-la-tūr-ī, a. dringlynaidd
 Oscitancy, ôs'ī-tān-sī, Oscitation, ôs-ī-tā'shūn, n. dylyfiad gēn; cysgad-rwydd, syrthni; diofawch
 Oscitant, ôs'ī-tānt, a. cysglyd
 Oscitate, ôs'ī-tat, vi. dylyfu gēn
 Osculate, ôs'ku-lat, vt. cusanu
 Osculation, ôs-ku-la'shūn, n. cusaniad
 Osier, o'zhūr, n. mēr-helygen. Ozierholt, mēr-helygfa
 Ospray, ôs'pra, n. môr-eryr, pysg-eryr, gwalch y weilgi
 Osselet, ôs'ī-lēt, n. gargragen march
 Osseous, ôsh'ī-ūs, a. esgyrnog, esgyrnol
 Ossicle, ôs'ī-kl, n. esgyrny
 Ossification, ôs-ī-fī-ka'shūn, n. asgyrniad, esgyrniad

Ossifrage, ôs'ī-fraj, n. gwýddwalch, môr-eryr mawr; esgyrn-dorwr
 Ossify, ôs'ī-fi, v. esgyrnu, esgyrneiddio
 Ossivorous, ô-siv'o-rūs, a. yn difa esgyrn
 Ossuary, ôs'u-ūr-ī, n. esgyrnfa, esgyrny
 Ost, ost, n. odyr i grasu hopys
 Ostealgia, ôs-tī-āl'jī-ā, n. poen yn yr esgyrn, esgyrnwst
 Ostensible, ôs-tēn'si-bl, a. dangosadwy, ymddangosol [ddangosol
 Ostensive, ôs-tēn'siv, a. dangosol, ym-
 Ostent, ôs-tēt', n. ymddangosiad, dull
 Ostentation, ôs-tēn-tā'shūn, n. rhodres, gwag-ymddangosiad, balchder
 Ostentatious, ôs-tēn-tā'shūs, a. rhodresgar, dangosiadus, gwag-ogoneddgar
 Osteology, ôs-tī-ōl'o-jī, n. esgyrndaeth
 Ostiary, ôs'tshī-ūr-ī, n. ceg afon, aber
 Ostler, ôs'lūr, n. ostler; marchwas
 Ostracism, ôs'trā-sīzm, n. alltudiaeth
 Ostrich, ôs'trītsh, n. estrys
 Oswestry, ôz'wēz-trī, n. Croesoswallt
 Otacousticon, o-tā-kūw'stī-kōn, Otacoustic, o-tā-kūw'stīk, n. offeryn i cynorthwyo y clyw, clywgorn
 Other, ūtH'ūr, pro. all, arall, llall. From one end to the other, o ben bwy-gilydd. One another, eu (eich, ein) gilydd. Somehow or other, trwy ryw fodd neu gilydd. The other side of, y tu hwnt i
 Otherwise, ūtH'ūr-wiz, ad. amgen, os amgen, amgenach, onid, oni bai hyny, mewn modd arall, yn wrthwyneb
 Otter, ôt'ūr, n. dyfrgi, dwrgi
 Ottoman, ôt'o-mān, a. Tyrciaidd: n. ystol fechan
 Ought, ôt, n. un peth, un rhyw beth, dim: v. def. I [thou, he, &c.] ought, dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. I ought to have been, dylaswn fod
 Ounce, ūwns, n. wns; math o wylltfl
 Ouphe, ūf, n. ellyll, gwag-ysbryd
 Our, ūw'r, pro. ein
 Uranography, ūw'r-ān-ōg'rā-fī, n. serddarluniad
 Ours, ūw'rz, pro. einom, eiddom. A friend of ours, cyfaill i ni
 Ourselves, ūw'r-sēlvz', pro. ni, nynt, ein hunain
 Ousel, ū'zl, n. math o aderyn du, merwys, mwyalchen. Water ousel, rhegen y dwfr
 Oust, ūwst, vt. gwagâu; cymeryd ymaith; bwrw allan, troi allan, difeddu
 Out, ūwt, n. allan, i maes: px. rhag-, tra-, gor-

OUT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took ;	
Outact, ūwt-ākt', vt. gweithredu tu hwnt i	Outmost, ūwt'most, a. nesaf allan; eithaf
Outbid, ūwt-bīd', vt. cynyg dros ben, uwch-gynyg	Outnumber, ūwt-nūm'būr, vt. rhagori mewn nifer, bod yn blaenosach
Outbound, ūwt-būwnd', a. all-fordwyol	Outpace, ūwt-pas', vt. blaenu ar
Outbrave, ūwt-brav', vt. dirmygu, trechfeiddio [llugrwydd	Outparish, ūwt'pār-ish, n. allanblwyf
Outbrazen, ūwt-bra'zn, vt. trechu â haer-	Outpost, ūwt'post, n. rhagorsaf
Outbreak, ūwt'brak, n. toriad allan	Outpour, ūwt-pō'r', vt. tywallt allan
Outcast, ūwt'kāst, n. crwydryn, crwydr- iad, gwibiad, gwibddyn, deolyn, un gwrthodedig [arwaedd	Outprize, ūwt-priz', vt. gorbarchu ; gor- brisio
Outcry, ūwt'kri, n. gwaedd, bloedd, dolef,	Outrage, ūwt'raj, n. dirdra, trais, dir- drais ; terfysgwaiht, terfysg ; ysgeler- der : v. dirdreisio, sarāu
Outdare, ūwt-dē'r', vt. anturio tu hwnt i ; trechfeiddio	Outrageous, ūwt-ra'jūs, a. drygwyllt, ffyrnig ; cynddeiriog, gorddrygus, an- fad, ysgeler [gelderder
Outdo, ūwt-dw' (pt. outdid, ūwt-dīd', pp. outdone, ūwt-dūn'), vt. rhagori, blaenu	Outrageousness, ūwt-ra'jūs-nēs, n. ys-
Outer, ūwt'tūr, a. allanol, nēs allan [ar	Outreach, ūwt-rītsh', vt. cyrhaedd yn mhellach
Outermost, ūwt'tūr-most, a. nesaf allan ; eithaf, pellaf	Outrider, ūwt'ri-dūr, n. rhagfarchogydd,
Outface, ūwt-fas', vt. taeru allan ; gwy- nebu, gwynebfeddio	Outright, ūwt'rit, ad. yn gwbl, yn llwyr ; yn ddiatreg, yn ddioid
Outfall, ūwt'fōl, n. pistyll ; gofer ; ym- ryson, cynhen	Outroot, ūwt-rwt', vt. diwreiddio, dad- wreiddio
Outfit, ūwt'fīt, n. darpariad i fordaith	Outrun, ūwt-rūn' (pt. outran, ūwt-rān', pp. outrun), vt. rhedeg yn gynt, gadael ar ol
Outform, ūwt'fōrm, n. ymddangosiad allanol [allanfa	Outsail, ūwt-sal', vt. hwylio yn gynt
Outgate, ūwt'gat, n. mynedfa allan,	Outset, ūwt'sēt, n. dechreu, dechreuad
Outgenerate, ūwt-jēn'ūr-at, vt. rhagori mewn cyfrwysdra	Outshine, ūwt-shin' (pt. & pp. outshone, ūwt-shōn'), vi. dyscleirio mwy, gor- ddyscleirio
Outgoings, ūwt'go-īngz, n. pl. myned- iadau allan ; costau, rhwym-daliadau ; cyrau eithaf	Outside, ūwt-sid', n. y tu allan, arwyneb- edd ; clawr : a. nesaf allan, allanol
Outgrow, ūwt-gro' (pt. outgrew, ūwt- grw', pp. outgrown, ūwt-gron'), vt. trech-dyfu, tyfu mwy	Outsit, ūwt-sīt' (pt. & pp. outsat, ūwt- sāt'), vt. eistedd yn hwy
Outguard, ūwt'gārd, n. blaen-warchawd- wyr [ysgelderdra	Outspread, ūwt-sprēd' (pt. & pp. out- spread), vt. lledtaenu
Outherod, ūwt-hēr'ōd, vt. rhagori mewn	Outstanding, ūwt-stān'dīng, a. dyledus
Outhouse, ūwt'hūws, n. allandy	Outstretch, ūwt-strētsh', vt. estyn
Outlandish, ūwt-lān'dīsh, a. dyeithr, es- tronol, allwladol, allaidd	Outstrip, ūwt-strīp', vt. blaenu, rhedeg yn gynt
Outlast, ūwt-lāst', vt. parāu yn hwy	Outswear, ūwt-swē'r' (pt. outswore, ūwt- swō'r', pp. outsworn, ūwt-swō'rn'), vt. trechu trwy dyngu
Outlaw, ūwt'lō, n. yspeiliwr ; un allan o nodded y gyfraith, dyn nawdd-goll ; herwr	Outtalk, ūw-tōk', Outtongue, ūw-tūng', vt. trechu â'r tafod [pris
Outlaw, ūwt-lō', vt. dinoddi [noddiad	Outvalue, ūwt-vāl'u, vt. rhagori mewn
Outlawry, ūwt'lō-rī, n. herw-farn, di-	Outvie, ūwt-vī', vt. rhagori, trechu
Outlay, ūwt'la, n. traul, cost [dysg	Outvote, ūwt-vot', vt. trechu trwy bleid- leisiau [blaenu
Outlearn, ūwt-lūrn', vt. rhagori mewn	Outwalk, ūwt-wōk', vt. cerdded yn gynt,
Outlet, ūwt'lēt, n. gollyngle, allanfa	Outwall, ūwt'wōl, n. allan-fur
Outline, ūwt'lin, n. amlinell, cylchlinell, cynlinell, brasluniad [fucheddu	Outward, ūwt'wūrd, a. allanol, nesaf allan : ad. i barthau tramor, tu ag allan
Outlive, ūwt-līv', vt. byw yn hwy, gor-	Outwardly, ūwt'wūrd-lī, ad. yn allanol, oddiallan, o'r tu allan, yn arwynebol
Outlook, ūwt-lŵk', vt. gwynebfeddio	
Outmeasure, ūwt-mēzh'ūr, vt. rhagori mewn mesur	

- Outwards, ūwt'wûrdz, ad. tu ag allan
 Outweigh, ūwt-wa', vt. gorbwyso
 Outwit, ūwt-wit', vt. bod yn rhy gall i, trechu trwy gyfrwydra, hud-dwylllo
 Outwork, ūwt-wûrk, n. rhag-ddiffyn-waith
 Oval, o'vâl, a. hirgrwn, ar ddull ŵy, hir-gylchol: n. hirgylch
 Ovarious, o-vê'r-î-ûs, a. yn magu ŵyau; ŵyaidd
 Ovary, o'vûr-î, n. hâd-lestr
 Ovation, o'va-shûn, n. îs-orfoledd
 Oven, ūv'n, n. ffwrn. Oven full, ffyrniad
 Over, o'vûr, pr. uch, uchben, tros: ad. rhy, tra: px. gor-, tra-, rhy-. Over-anxious, tra ofalus. Over-kind, rhy dirion. Over and above, heblaw, dros ben. Spotted all over, tryfrith. To be over, bod wedi myned heibio. Before the service was over, cyn gorphen y gwasanaeth
 Overact, o-vûr-âkt', v. gorwneuthur
 Overarch, o-vûr-ârtsh', vt. mydu, bwâuo
 Overawe, o-vûr-ô', vt. cadw dan ofn, arswydo [fantoli, gorbwyso
 Overbalance, o-vûr-bâl'âns, vt. gor-
 Overbearing, o-vûr-bê'r'îng, a. meistrol-gar [i'r môr
 Overboard, o-vûr-bô'r'd', ad. tros y bwrdd,
 Overburden, o-vûr-bûr'dn, vt. gorlwytho
 Overbuy, o-vûr-bi' (pt. & pp. over-bought, o-vûr-bôt'), vt. prynu yn rhy ddrud [bell
 Overcarry, o-vûr-kâr'î, vt. cario yn rhy
 Overcast, o-vûr-kâst' (pt. & pp. over-cast), vt. taflu yn rhy bell; cymylu, tywyllu
 Overcharge, o-vûr-tshâr'j', vt. gorlwytho, gorlenwi; gorofyn, gofyn gormod: n. gorbris [cymylu
 Overcloud, o-vûr-klûw'd', vt. caddugo,
 Overcome, o-vûr-kûm' (pt. overcame, o-vûr-kam', pp. overcome), vt. gorchfygu, darostwng
 Overdo, o-vûr-dw' (pt. overdid, o-vûr-dû, pp. overdone, o-vûr-dûn'), v. gweithio gormod, gorweithio
 Overdress, o-vûr-drês', vt. gordrwsio
 Overexalt, o-vûr-êg-zôlt', v. gorddyrchafu, tradyrchafu
 Overfeed, o-vûr-fîd' (pt. & pp. overfed, o-vûr-fêd') vt. gorbesgi, bolrythu
 Overfill, o-vûr-fîl', vt. gorlenwi
 Overflow, o-vûr-flo', v. gorlifo, llifo drosodd [drosodd
 Overflow, o'vûr-flo, n. arlanw, llifad
 Overgrow, o-vûr-gro' (pt. overgrew, o-vûr-grw', pp. overgrown, o-vûr-gron'), v. gordyfu; gorthyfu, gorchuddio
 Overhang, o-vûr-hâng' (pt. & pp. over-hung, o-vûr-hûng'), v. gorddibynu, crogi drosodd
 Overhead, o-vûr-hêd', ad. uchben
 Overhear, o-vûr-hî'r' (pt. & pp. overheard, o-vûr-hûrd'), vt. celglywed, goglywed [dwymo
 Overheat, o-vûr-hît', vt. gorfrydio, gor-
 Overjoy, o-vûr-jôî', vt. gorllawenu, gorlawenâu
 Overlade, o-vûr-lad' (pp. overladen, o-vûr-la'dn), vt. gorlwytho
 Overlay, o-vûr-la' (pt. & pp. overlaid, o-vûr-lad'), vt. arlethu, llethu; gor-chuddio
 Overleap, o-vûr-lîp', vt. neidio dros
 Overlie, o-vûr-lî' (pt. overlay, o-vûr-la', pp. overlain, o-vûr-lan'), vi. gorwedd ar
 Overlive, o-vûr-lîv', v. byw ar ol, byw yn hwy
 Overload, o-vûr-lod' (overladen, o-vûr-la'dn), vt. trallwytho, gorlwytho
 Overlook, o-vûr-lûk', vt. arolygu, gor-uchwylio; edrych dros; esgeuluso
 Overmaster, o-vûr-mâs'tûr, vt. gorchfygu, gorthrechu [drech, trechu
 Overmatch, o-vûr-mâtsh', vt. bod yn
 Overmatch, o'vûr-mâtsh, n. un trech, un rhy gryf
 Overmeasure, o-vûr-mêzh'ûr, vt. mesur tros ben; camfarnu [blaenaf
 Overmost, o'vûr-most, a. uchaf; penaf,
 Overpass, o-vûr-pâs', vt. myned dros; myned heibio; esgeuluso
 Overpay, o-vûr-pa' (pt. & pp. overpaid, o-vûr-pad'), vt. gordalu, gorbwytho
 Overplus, o'vûr-plûs, n. sarid, gweddill, gwarged, rhelyw
 Overpoise, o'vûr-pôiz, n. traphwys
 Overpoise, o-vûr-pôiz', vt. traphwyso
 Overpower, o-vûr-pûw'ûr, vt. gorthrechu, gorchfygu, trechu
 Overpress, o-vûr-prês', vt. gorwasgu, darwasgu
 Overprize, o-vûr-priz', vt. gorbarchu; gorhoffi; gorbriso
 Overrate, o-vû-rat', vt. gorbriso; gor-drethu
 Overreach, o-vû-rîtsh', v. gorhaeddu, gorymestyn, myned dros; twyllo
 OVERRULE, o-vû-rwî', vt. gordwyo, goruch-reoli; meistrolî; gwrthod dadl, llysu dadl

OZÆ pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took;

Overrun, o-vũ-rũn' (pt. overran, o-vũ-rān', pp. overrun), v. rhedeg dros, ymdaenu dros; gorchuddio; anrheithio; trawsredeg llinellau argraffwaith

Oversee, o-vũr-sī' (pt. oversaw, o-vũr-sō', overseen, o-vũr-sīn'), vt. edrych ar ol, arolygu

Overseer, o-vũr-sī'r', n. arolygwr, golygwr, goruchwyliwr, gorwyliwr

Overset, o-vũr-sēt' (pt. & pp. overset), v. dymchwel, dadymchwel, dymchwelyd

Overshadow, o-vũr-shād'ō, Overshade, o-vũr-shad', vt. argysgodi, cysgodi; cadguddio

Overshoot, o-vũr-shwīt' (pt. & pp. overshoot, o-vũr-shōt'), vt. saethu dros y nôd, gorergydio; goranturio

Oversight, o'vũr-sit, n. amryfusedd, gwallolygiaeth; arolygiaeth

Oversleep, o-vũr-slīp' (pt. & pp. overslept, o-vũr-slēpt'), vt. cysgu dros yr anser, cysgu gormod, gorluno

Overspend, o-vũr-spēnd' (pt. & pp. overspent, o-vũr-spēnt'), v. afradu

Overspread, o-vũr-sprēd' (pt. & pp. overspread), vt. gordaenu; gorchuddio

Overstep, o-vũr-stēp', v. pasio, myned dros

Overstock, o-vũr-stōk', vt. gorystorio, gorlenwi, prynu gormod

Overstrain, o-vũr-stran', v. gorthynu, gorestyn

Overstride, o-vũr-strid', v. gorchamu

Overstay, o-vũr-swa', vt. goruchreoli, meistroli

Overt, o'vũrt, a. amlwg, eglur; cyhoedd

Overtake, o-vũr-tak' (pt. overtook, o-vũr-tāk', pp. overtaken, o-vũr-tākn), vt. gorddiwed, gorddiwes, dal

Overtask, o-vũr-tāsk', vt. gorthasgu, gordasgu

Overtax, o-vũr-tāks', vt. gordrethu

Overthrow, o-vũr-thro' (pt. overthrew, o-vũr-thrō', pt. overthrown, o-vũr-thron'), vt. dinystrio, dymchwel, dadymchwel, dadymchwelyd

Overthrow, o'vũr-thro, n. dadymchweliad, dinystr [gyhoedd

Overtly, o'vũrt-lī, ad. yn amlwg, yn

Overtop, o-vũr-tōp', vt. tyfu yn uwch; rhagori ar

Overture, o'vũr-tshu'r, n. cynyg, cynygiad; cyfansoddiad cerddorol

Overturn, o-vũr-tũrn', vt. dymchwel, dymchwelyd

Overvalue, o-vũr-vāl'u, v. gorbrasio

Overveil, o-vũr-val', vt. gorhuddo, gorchuddio

Overwatch, o-vũr-wātsh', vt. gorwylio, arwylio

Overweening, o-vũr-wī'ning, a. rhy hunan-gar, ucheldybus, gorfalch

Overweigh, o-vũr-wa', vt. darbwysu, traphwysu

Overwhelm, o-vũr-whēlm', vt. gorchwyo, gorwasgu, gorchuddio, gorlwytho, gorchfygu

Oviform, o'vī-fōrm, a. ar lun ŵy, hirgrwn

Ovine, o'vīn, a. perthynol i ddefaid

Oviparous, o-vīp'ūr-ūs, a. yn dwyn ŵyau, dodŵyol, dodŵyog; a fagir o ŵy

Ovipositor, o-vī-pōz'ī-tūr, n. ŵy-osodydd

Ovoid, o'vōīd, a. hirgrwn, ar ddull ŵy

Owe, o, vt. dylu, bod mewn, dyled, bod dan rwymau

Owl, ūwī, n. dylluan, cuan. Screech-owl, aderyn y corff. Young owl, coeg ddylluan

Owler, ūw'īlūr, n. nos-rednwyfwr

Owlet, ūw'īlēt, n. coeg-ddylluan

Own, on, pro. eiddo; a. priod, priodol: vt. meddu, perchenogi; arddelu; addef, cyfaddef, cydnabod; piau. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fy hun. His own, ei eiddo ei hunan

Owner, o'nūr, n. perchenog, meddiannydd

Ownership, o'nūr-shīp, n. perchenogaeth

Ox, ōks (pl. oxen, ōk'sn), n. ych, eidion.

Ox-eyed, llygadfawr. Ox-driver, cethreawr, cethreinydd. Ox-stall, cōr ychen. Oxen, ychen. A wild ox, bual. A young ox, bustach

Oxford, ōks'fō'rđ, n. Rhydychain, Caer Wysog

Oxlip, ōks'līp, n. llysiau'r parlys

Oxonian, ōks-o'nī-ān, n. aelod neu raddolwr prifysgol Rhydychain

Oxter, ōks'tūr, n. cesail

Oxycerate, ōk'sī-krat, n. cymysg o winegr a dwfr

Oxygen, ōk'sī-jēn, n. ufelai

Oxymel, ōk'sī-mēl, n. cymysg o winegr a mēl

Oxyphony, ōks-īf'o-nī, n. crochder llais

Oyer, o'yūr, n. gwrandawriad. Oyer and terminer, llys clyw a dosparth, prawfllys

Oyes, o-yēs', int. clywch; gosteg

Oyster, ōīs'tūr, n. llymarch, llymarchen. Oyster-wench, Oyster-wife, Oyster-woman, llymeirch-wraig; budrogen

Ozæna, o-zī'nā, n. llynor yn y ffroenau

P

- PABULAR**, pãb'u-lür, Pabulous, pãb'-u-lüs, a. ymborthol
- Pabulation**, pãb-u-la'shün, n. ymborthiad, porthiant, maeth
- Pabulum**, pãb'u-lüm, n. ymborth, bwyd
- Pacated**, pã-ka'tëd, a. heddychedig
- Paciation**, pã-ka'shün, n. heddychiad
- Pace**, pas, n. cam, camre; mesur cam, 2½ droedfedd: v. camu, mesur â chamrau; rhygyngu, araf-gerdded. Geometrical pace, 5 troedfedd
- Pacer**, pa'sür, n. rhygyngfarch, rhygyngydd
- Pacha**, pã-shõ', n. îslywydd yn Nhwrci
- Pachydermata**, pãk-i-dür'mã-tã, n. pl. milod tew-groen
- Pacific**, pã-sif'ik, a. heddychol, heddychlawn, dyhuddgar; tawel, llonydd.
- Pacific Ocean**, Môr Tawelog, Môr Tawel
- Pacification**, pã-sif-i-ka'shün, n. heddychiad, dyhuddiad, tangnefeddiad
- Pacificator**, pã-sif'i-ka-tür, Pacifier, pã'si-fi-ür, n. tangnefeddwr
- Pacify**, pã'si-fi, vt. dyhuddo, diddigio, heddychu, tawelu
- Pack**, pãk, n. swp, sypyn, trwl, beichyn, pwn, baich, byrnaid, bwrnel; cnud: v. sypynio, llwytho, pynorio, pynio.
- Pack-cloth**, sach liain. **Pack-horse**, pynfarch. **Pack-saddle**, ystrodur, **Pack-thread**, edau rwymo
- Package**, pãk'aj, n. pynordal
- Packet**, pãk'ët, n. sypyn; llythyrgõd.
- Packet-ship**, llong fechan
- Pact**, pãkt, **Paction**, pãk'shün, n. ammod, cyfammod, cytundeb
- Pad**, pãd, n. clustogan; corfarch, ceffyllyn; lleidr traed: v. troedio; yspeilio; sachellu
- Padar**, pãd'ür, n. rhynion, brasflawd
- Paddle**, pãd'l, n. rhodl; rhwyf: v. rhodli, rhwyfo; yslotian
- Paddock**, pãd'ük, n. llyffant mawr; llanerch, cae. **Paddock-stool**, bwyd y bareud
- Padlock**, pãd'lök, n. clo egwyd
- Pæan**, pi'an, n. cân o orfoledd, mawlgân, orioan
- Pædobaptism**, Pedobaptism, pi-do-bãp'tizm, n. bedydd babanod
- Pagan**, pa'gãn, n. cenedlddyn, un digred, eilun addolwr
- Paganism**, pa'gãn-izm, n. paganiaeth, annghristiaeth, eilunaddoliaeth
- Page**, paj, n. tudalen; gwesyn, gwas, gwastrodyn: vt. nodi tudalenu; gweini
- Pageant**, paj'ânt, n. coeglun: a. coegwych, gwagfalch, rhodresol
- Pageantry**, paj'ãn-tri, n. coegwychder, rhodres, rhwysgfwredd, gwagymddangosiad
- Paginal**, pa'ji-nãl, a. tudalenol
- Pagoda**, pã-go'dã, Pagod, pa'göd, n. eilun-deml Indiaidd
- Paid**, pad, pt. & pp.—Pay
- Pail**, pal, n. ystwe, crwc, celwrn, paeol
- Pailful**, pal'fwl, n. ystycaid, celyrnaid
- Pain**, pan, n. poen; gwaew, gwst, dolur; gofid; poenedigaeth; llafur; cosp: vt. poeni, dolurio, blino. Pains-taking, llafurus, diwyd. Pain of the bowels, coluddwt. Extreme pain, dirboen. To take pains, ymboeni, ystigo, ymdrafferthu [llafurus]
- Painful**, pan'fwl, a. poenus, dolurus;
- Painfulness**, pan'fwl-nës, n. poenusrwydd
- Painim**, pa'nim, n. annghredadyn
- Painless**, pan'lës, a. diboen; esmwyth, hawdd
- Paint**, pant, n. paent, lliw, darlunliw: v. paentio, lliwio, arliwio; darlunio
- Painter**, pan'tür, n. paentiwr; arliwydd, darliwydd, arluniwr [darlun]
- Painting**, pan'ting, n. paentiad; llun,
- Pair**, pe'r, n. pâr, dau, cwpl: v. paru, cymharu; cydio. Pairs, cymhariaid
- Palace**, pãl'as, n. llys, plas, neuadd
- Palæology**, pa-li-õl'o-ji, n. henafiondraeth
- Palæontology**, pa-li-õn-tõl'o-ji, n. cloddianndraeth, heinionddsoddiaeth
- Palanquin**, pãl-ãn-kin', n. math o gludai a ddygir ar ysgwyddau dynion
- Palatable**, pãl'a-tã-bl, a. chwaethus, blasus
- Palatal**, pãl'a-tãl, a. gorchfannol. Palatal consonants, gorchfannolion
- Palate**, pãl'at, n. taflof y genau, gorchfan, gorchfannedd; archwaeth, blas
- Palatial**, pã-la'shãl, a. llysaidd, llysol, ardderchog; gorchfanneddol
- Palatic**, pãl'a-tik, a. gorchfanneddol
- Palatinate**, pã-lãt'i-nat, n. breinniarllath, breinnfa [breinniog]
- Palatine**, pãl'a-tin, a. breinniarllaidd,

PAN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	Palpitate, pāl'pī-tat, vi. dychlamu; curo, dyheuo, tysmwyo
Palaver, pā-lā'vūr, n. gormod-siarad, baldordd: vi. bragaldian, gwagsiared	Palpitation, pāl-pī-ta'shūn, n. dychlam-iad y galon, calon-guriad
Pale, pal, a. gwelw, gwelwlas, gwynwelw, glaswyn, llwydaidd; glas: n. pawl, cledr, cledr-bawl; palis; clawdd; awdurdodaeth, rhaglawiaeth; argae, caerau, amgaerau: v. cledru, cledr-gau; palisio. Pale-eyed, llygadwbl.	Palsgrave, pōlz'grav, n. teyrn-iarll
Pale-faced, wyneblwyd	Palsical, pōl'zī-kāl, Palsied, pōl'zīd, a. parlysaidd [gwywhaint
Palendar, pāl'ēn-dūr, n. math o long fechan [wyni	Palsy, pōl'zī, n. parlys, haint y gïau,
Paleness, pal'nēs, n. gwelwedd; glas-	Palter, pōl'tūr, v. gwastraffu, ofera; ceeru [gwaeledd
Paleous, pa'lī-ūs, a. eisnog, uslyd, cibog	Paltriness, pōl'trī-nēs, n. distadled.
Palette, pāl'ēt, n. lliwfrwd paentiwr	Paltry, pōl'trī, a. distadl, gwael, gorwael
Palfrey, pāl'frī, n. crynfarch, palfre; gwilwst	Paludal, pā-lu'dāl, a. corsog, corsenog
Palinode, pāl'ī-nod, n. gwrthgan	Pampas, pām'páz, n. pl. gwastadleoedd Deheudir America
Paling, pa'ling, n. cledriad, paliswaith	Pamper, pām'pūr, vt. pesgi, mwythborthi, mwythlenwi, gorbesgi
Palisade, pāl-i-sad', Palisado, pāl-ī-sa'do, n. palis, gwalc, cledrwaith	Pamphlet, pām'f'lēt, n. lyfran, llyfryn
Palisade, pāl-ī-sad', vt. cledrgau, palisio	Pamphleteer, pām'f-lē-tī'r', n. llyfrenydd
Palish, pa'līsh, a. gowelw; llwydaidd	Pan, pān, n. pan, padell, padellan. Warming-pan, twymynai
Pall, pōl, n. elorlen: v. diflasu; llyfrâu; brawychu; cuddio ág elorlen	Panacea, pān-ā-sī'ā, n. meddyginiaeth holliachol [uŵd bara can
Palladium, pā-la'dī-ūm, n. math o fettel; diogelwch	Panada, pā-na'dā, Panado, pā-na'do, n.
Pallet, pāl'ēt, n. gwely bychan, glwth	Pancake, pāng'kak, n. cramog, cramogen, cramwyth, cramwythen [us
Palliament, pāl'yā-mēnt, n. gwisg, dilledyn, achre	Pancratic, pān-krāt'ík, a. meistrol-gamp-
Palliard, pāl'yūrd, n. godinebydd	Pancreas, pāng'krī-ās, n. cefndedyn
Palliate, pāl'ī-at, vt. esgusodi; ysgafnâu	Pandect, pān'dēkt, n. cyflawn-draethawd
Palliation, pāl-ī-a'shūn, n. esgusodiad	Pandemic, pān-dēm'ík, a. perthynol i'r bobl neu y wlad oll, cyffredinol
Palliative, pāl'ī-a-tīv, a. esgusol; es-mwythaol: n. esgusodai; llinarydd	Pandemonium, pān-dī-mō'nī-ūm, n. cythreulfa, cythreul-lys
Pallid, pāl'īd, a. gwelw, glaswyn, llwyd	Pander, pān'dūr, n. llatay, ceisydd putan: vi. gweini, nwyfweini
Pallmall, pāl-mēl', n. math o chware â phel a gordd; gordd	Panderism, pān'dūr-īzm, n. llateaeth
Palm, pām, n. palf, llawf, cledr llaw; lled llaw; balalwyf, palmwydden; buddugoliaeth: vt. palfu; cudd-dwylo; tadu ar. Palm-Sunday, Sul y blodau.	Pandiculation, pān-dīk-u-la'shūn, n. ymystwyriad, estyniad
Palm-tree, palmwydden, palmidwydden	Pandour, pān'dūr', n. traedfilwr yn Awstria [crwth
Palmer, pāmūr, n. pererin. Palmer-worm, pryf cadachog [wydden	Pandurated, pān'dūr-a-tēd, a. ar ddull
Palmetto, pāl-mēt'o, n. math o balm-	Pane, pan, n. pedroryn, cwar, cwarel
Palmiferous, pāl-mī'ūr-ūs, a. a ddygo balmwydd [palfdroediog	Panegyric, pān-ī-jēr'ík, n. canmoliaeth, arwyrain [einiol, moliannol
Palmiped, pāl'mī-pēd, a. cyfandroed,	Panegyric, pān-ī-jēr'ī-kāl, a. arwyr-
Palmister, pāl'mīs-tūr, n. llawddewin, palfswynwr	Panegyrist, pān-ī-jēr'īst, n. moliannwr
Palmistry, pāl'mīs-trī, n. palfddewiniaeth	Panel, pān'ēl, n. pennill, pronglyn o esdyllwaith; rheithrestr [gwaew
Palmy, pāmī, a. palmwyddog	Pang, pāng, n. gloes, pang, gwasgfa,
Palpability, pāl-pā-bīl'ī-tī, n. hydeiml-edd; eglurder, amlygrwydd	Panic, pān'ík, n. dychryn, arswyd, braw, echrys, echrynod, dychryn diachos: a. disymwyth, heb achos. Panic-struck, dychrynedig
Palpable, pāl'pā-bl, a. hydeiml, teimladwy; hynodol, eglur, amlwg	Panivorous, pā-nīv'o-rūs, a. yn bwyta bara, barafwyta
	Pannade, pā-nad', n. carlam; carlamiad

Pannage, păn'aj, n. mės a chyffelyb ffrwythau'r goedwig; mėsfraint, hawl i fesa
 Pannel, păn'ěl, n. panel, ystrodur, ystarn; sadell, pynoreg; cromil hebog
 Pannier, păn'yūr, n. cefn-gawell, ysporthell, pynoreg
 Panoply, păn'o-plī, n. llwyr-arfogaeth
 Pansofical, păn-sōf'ī-kāl, a. holl-ddoeth
 Pansy, păn'zī, n. y feidiog drilliw, y blodeu ofer-garu
 Pant, pânt, vi. dyheu, dychlamu; hiraethu
 Pantaloon, păn-tā-lwn', n. digrifwas, ysgentyn. Pantaloons, llodrau
 Pantheon, păn-thī'ūn, n. teml yr holl dduwiau
 Panther, păn'thūr, n. math o fwystfil rheibus
 Pantile, păn'til, n. cafn-beithynen
 Pantler, pânt'lūr, n. ceidwad y bara
 Pantofle, păn-tw'fl, n. esgid, nosesgid
 Pantology, păn-tōl'o-jī, n. hollwyddoreg
 Pantometer, păn-tōm'ī-tūr, n. ollfesurydd, hollfesurydd
 Pantomime, păn'to-mim, n. mudchware; ymystumiwr, mud-ddynwaredydd
 Pantry, păn'trī, n. bwydgell, bwytt
 Panurgy, pā-nūr'jī, n. hollfedrusedd
 Pap, pāp, n. uwd; diden, teth, bron
 Papa, pā-pā', n. tad, tada
 Papacy, pa'pā-sī, n. pabaeth
 Papal, pa'pāl, a. pabol, pabaidd
 Papaverous, pā-pāv'ūr-ūs, a. pabiol, pabioidd
 Paper, pa'pūr, n. papyr: vt. papyro; rhoi ar bapyr. Paper-maker, papyrydd, papyrwr. Paper-mill, melin bapyr. Paper-stainer, papyrliwydd. Blotting-paper, sugnbapyr. Brown paper, papyr llwyd
 Papery, pa'pūr-ī, a. papyraidd, fel papyr
 Papescent, pā-pēs'ēt, a. bywynog; meddal
 Papier-mache, pāp-ī-a-mā'sha, n. defnydd cyfansoddedig o bapyr mwydedig
 Papilio, pā-pīl'yo, n. eilier, glöyn byw
 Papilla, pā-pīl'ā (pl. papillæ, pā-pīl'ī), n. diden, y ddiđen
 Papillary, pāp'ī-lūr-ī, Papillous, pāp'ī-lūs, a. didenol, tethol, tethog
 Papist, pa'pīst, n. Pabydd [Pabaidd
 Papistical, pā-pīs'tī-kāl, a. Pabyddol
 Papistry, pa'pīs-trī, n. Pabyddiaeth
 Pappous, pāp'ūs, a. goslewog, panog
 Pappy, pāp'ī, a. suddlyd, meddal
 Papyrus, pā-pī'r'ūs (pl. papyri, pā-pī'r'ī), n. math o gawn

Par, pār, n. cyfartaledd; cydbwys, cyfwerth. At a par, yn gyfartal
 Para-, px. yn agos at, wrth ochr
 Parable, pār'ā-bl, n. dammeg, cyffelybiaeth [conawl
 Parabola, pā-rāb'o-lā, n. dosparthran
 Parabolic, pār-ā-bōl'ik, Parabolical, pār-ā-bōl'ī-kāl, a. dammegol
 Parachronism, pā-rāk'rūn-izm, n. camamseriad [en
 Parachute, pār-ā-shw't, n. dysgyn-awyr
 Paraclete, pār'ā-klīt, n. eiriolwr, dyddanydd; yr Yspryd Glān
 Parade, pā-rad', n. camas, rhodfa, rhodle, ymddangosfa, rhestrfa; ymddangosiad; rhodres; rhwysg [ieuad
 Paradigm, pār'ā-dīm, n. cynllun; cyd-Paradise, pār'ā-dis, n. paradwys, gwynfa, nef. Bird of paradise, iar wynt
 Paradisiacal, pār-ā-dī-sī'ā-kāl, a. paradwysaidd [nghyfdyb
 Paradox, pār'ā-dōks, n. amrydyb, an-Paradoxical, pār-ā-dōk'sī-kāl, a. anngyfydybus, anngyison
 Paradrome, pār'ā-drom, n. oriel agored
 Paragoge, pār'ā-go-jī, n. argymeriad
 Paragon, pār'ā-gūn, n. peth rhagor-gampus; un digymhar; math o ar-graff-lythyren
 Paragraph, pār'ā-grāf, n. dosparthran, gwahanran; dosparthnod, gwahanai (¶)
 Paraleipsis, pār-ā-lip'sis, n. crybwyllb
 Parallax, pār'āl-āks, n. amgenedigaeth
 Parallel, pār'āl-ěl, a. cyfochrol, cyfochrog; gogyfartal: n. cyfochriad, cydgyfochriad; cyfatebiad; cyfrediad; tebygiad.
 Parallels, dyblin (||)
 Parallelism, pār'āl-ěl-izm, n. cyfochredd
 Paralogism, pā-rāl'o-jizm, Paralogy, pā-rāl'o-jī, n. gauresymiad, twyllreswm, geuddadled, gwrthreswm
 Paralogize, pā-rāl'o-jiz, vi. geuddadlu, twyllresymu [gāu
 Paralysis, pā-rāl'ī-sīs, n. parlys, haint y
 Paralyze, pār'ā-liz, vt. clefychu â'r parlys
 Paralytic, pār-ā-lit'ik, a. claf o'r parlys
 Paramount, pār'ā-mūwnt, a. goruchel, uchaf, penaf
 Paramour, pār'ā-mw'r, n. cariadfab, gorddechwr; cariadferch, gorderchwraig
 Paronymph, pār'ā-nīmφ, n. gwas priodas
 Parapet, pār'ā-pēt, n. canllawfur, rhagfur [meddiant gwraig
 Paraphernalia, pār-ā-fūr-na'lī-ā, n.

PAR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
 Paraphrase, pār-ā-fraz, n. arallair, all-eiriad: v. aralleirio, amgeneirio, all-eirio [alleiriwr
 Paraphrast, pār-ā-fräst, n. alleiriwr, ar-Paraphrastical, pār-ā-fräs'tī-kāl, a. ar-alleiriol [iwr
 Parasite, pār-ā-sit, n. gwenieithiwr, truth-Parasitic, pār-ā-sit'ik, Parasitical, pār-ā-sit'ī-kāl, a. gwenieithgar, truthiol
 Parasol, pār-ā-sol', n. heulrod
 Parasynexis, pār-ā-sī-nēk'sis, n. cwrddbach; cynulleidfa ddirgel
 Parathesis, pā-rāth'ī-sis, n. atddodiad
 Parboil, pār'bōil, vt. goferwi, lledferwi
 Parcel, pār'sēl, n. swp, syryn; cyfran; twysgen: vt. rhanu, dyranu, amranu
 Parcener, pār'sī-nūr, n. cydetifedd, cydetifeddes
 Parcenery, pār'sī-nūr-ī, n. cydfeddianniad
 Parch, pārtsh, v. crasu, deifio, golosgi, crasboethi
 Parched, pārtsh, a. cras, crasboeth, crasedig, golosgedig, wedi ei losgi
 Parchment, pārtsh'mēt, n. crasgroen, ysgrifgroen, memrwn
 Pard, pārd, n. llewpart
 Pardon, pār'dn, n. maddeuant: vt. maddeu. I beg your pardon, maddeuwch i mi, esgusodwch fi
 Pardonable, pār'dn-ā-bl, a. maddeuadwy
 Pare, pēr, vt. didoni, pilio, digroeni
 Paregoric, pār-ī-gōr'ik, a. llinarol, llonyddol: n. meddyginaeth esmwythaol
 Parenchymous, pār-ēn'kī-mūs, a. yspyngaidd, meddal
 Parent, pēr'ēt, n. tad neu fam, rhiant.
 Parents, rhieni
 Parentage, pēr'ēn-taj, n. rhieniaeth, tadogaeth; gwelygordd, gwehelyth; bonedd, âch, cyfathrach
 Parental, pā-rēn'tāl, a. rhieniol; tyner
 Parenthesis, pā-rēn'thī-sis (pl. parentheses, pā-rēn'thī-siz), n. cromfach, ymsang, gwahansang (); ymadrodd rhwng cromfachau
 Parenticide, pā-rēn'tī-sid, n. rhiannladdiad; rhiannleiddiad, tadleiddiad, mamleiddiad
 Parer, pēr'ūr, n. offeryn digroeni, piliedydd
 Parergy, pār'ūr-jī, n. peth disylwedd
 Parget, pār'jēt, n. cymrwd, plastr
 Parhelion, pār-hī'lī-ūn, n. rhrith-haul, ffug-haul
 Parietal, pā-ri-ī'tāl, a. ystlys furïol
 Parility, pā-ril'ī-tī, n. tebygolrwydd
 Paring, pēr'ing, n. piliad, piliant; crawen. Parings, pilion, naddion, creifion
 Parish, pār'ish, n. plwy, plwyf: a. plwyfol, plwyfogy
 Parishioner, pā-rish'yün-ūr, n. plwyfwr, un plwyfogy
 Parisian, pā-rizh'yän, n. Parisiad
 Parisyllabic, pār-ī-sī-läb'ik, a. cydsyllafol
 Paritor, pār'ī-tūr, n. rhingyll, gwysiwyr
 Parity, pār'ī-tī, n. cymeintiolaeth, cyfartalrwydd, cydraddolrwydd, cystadledd
 Park, pārk, n. parc, cae, hyddgae, ceufaes
 Parley, pār'li, n. cyffafaredd: vi. cynadlu
 Parliament, pār'li-mēt, n. senedd, seneddwr. Parliament-house, senedd-dy. Act of parliament, gweithred seneddol. Member of Parliament, seneddwr
 Parliamentary, pār-li-mēn'tür-ī, a. seneddol
 Parnassian, pā-nāsh'än, a. awenyddol
 Parlour, pār'lūr, n. parlawr, gwestgell
 Parlous, pār'lūs, a. llymgraft, cyffrws
 Parochial, pā-ro'kī-äl, a. plwyfol
 Parochiality, pā-ro-kī-äl'ī-tī, n. plwyfoliaeth [trawswawdiad
 Parody, pār'o-dī, n. trosglwydd-wers;
 Parole, pār-rol', n. gair; addewid: a. geiriol [gyfenw
 Paronomasia, pār-o-no-mā'zhī-ä, n. ar-Paronymous, pā-rōn'ī-mūs, a. tebyg i enw neu air arall [bychan
 Paroquet, pār-o-kēt', n. math o barot
 Parotid, pār-rōt'id, a. poerol, glyfoerol
 Parotis, pā-ro'tis, n. glyfoer-chwaren
 Paroxysm, pār'ōks-izm, n. cyrch, poethgrych [iadol, tadladdol
 Parricidal, pār'ī-si-däl, a. rhiannladd-Parricide, pār'ī-sid, n. rhiannladdiad, tadladdiad, mamladdiad; rhiannleiddiad, tadleiddiad, mamleiddiad
 Parrot, pār'üt, n. yr aderyn parot
 Parry, pār'ī, v. gochelyd, troi heibio
 Parse, pārs, vt. dosparth-dreiglo geiriau
 Parsimonious, pār-sī-mō'nī-ūs, a. anhael, arbedus, llawgaead, cybyddol
 Parsimony, pār'sī-mün-ī, n. crintachrwydd, cybydd-dod
 Parsley, pār'slī, n. perlllys, persli. Hedge-parsley, troed y cyw
 Parsnep, pār'snēp, Parsnip, pār'snīp, n. panas, llysiâu Gwyddelig. Cow-parsnip, efwr
 Parson, pār'sn, n. offeiriad, periglor
 Parsonage, pār'sün-aj, n. perigloriaeth; periglordy, periglorfa

Part, pâr't, n. rhan, cyfran, darn, dryll; peth; parth, parthed; tu, plaid, ochr: v. rhanu, parthu; gwahanu; ymranu; ymwahanu; ymadael. A man of parts, dyn doniog. Parts of speech, rhanau ymadrodd. Parts, doniau. To part with, ymadael â	Parturient, pâr-tu'r'î-ënt, a. ar esgor, yn esgor
Partage, pâr'taj, n. rhaniad, ymadawiad	Party, pâr'tî, n. un, rhyw un, person; plaid. Party-coloured, amlwiog, brithliw [fannau
Partake, pâr-tak', v. cyfranu; cyfranogi	Parulis, pâ-rw'lis, n. llynoryn yn y gorch
Partaker, pâr-ta'kûr, n. rhanwr, cyfranwr	Parvenu, pâr'vî-nu, n. newyddian
Parterre, pâr-têr', n. blodeufa gardd, blodeu ardd	Parvitude, pâr'vî-tud, Parvity, pâr'vî-tî, n. bychander, bychanedd
Partial, pâr'shâl, a. rhanol, hanerog; pleidiol, untuog, tueddol	Pas, pâ, n. cam; blaenoriaeth
Partiality, pâr-shî-âl'î-tî, n. tueddgarwch, pleidgarwch, tueddolrwydd	Paschal, päs'käl, a. perthynol i'r Pasc
Partialize, pâr'shâl-iz, vt. ochri, pleidio, tueddoli, gwyro barn [ran	Pasquin, päs'kwîn, Pasquinade, päs-kwî-nad', n. duchan, gogan-gerdd
Partially, pâr'shâl-î, ad. yn dueddgar; o	Pass, päs, n. cyflwr, sefyllfa; culffordd, bwlech; taith drwydded, mudwarant; brath: v. myned heibio, hwntu, pasio; cerdded; gwario, treulio; hwylio yn mlaen; brathu. To bring to pass, dwyn i ben. To pass for, myned yn lle. To pass over, gadael allan, esgeuluso. To pass sentence, rhoddi barn. To pass away time, dyfyr'u'r amser. To pass through, trwyddedi.
Partible, pâr'tî-bl, Partable, pâr'tâ-bl, a. rhanadwy [n. cyfranogwr	Passing-bell, cnul, cnull, marwglôch
Participant, pâr-tîs'î-pânt, a. cyfranog:	Passable, päs'â-bl, a. hylwybr; derbynol
Participate, pâr-tîs'î-pat, vt. cyfranogi, cael rhan [ranogiad	Passado, pâ-sá'do, n. gŵth, ysgwthiad
Participation, pâr-tîs-î-pa'shün, n. cyfr-	Passage, päs'aj, n. tramwyfa, mynedfa, ffordd; trosglwydd-daith, taith; trosglwydd; mynediad; ymadrodd, gwers, rhan o gyfansoddiad [wywr
Participator, pâr-tîs'î-pa-tür, n. cyfran-	Passenger, päs'ên-jür, n. teithydd, tram-
Participial, pâr-tî-sîp'yäl, a. rhan-gymer-	Passeres, päs'ür-îz, n. pl. golfanod, adar yn cyffelyb i adar y tô [deb
Participle, pâr'tî-sîp-l, n. rhan-gymeriad, cyfranaï	Passibility, päs-î-bîl'î-tî, n. dyoddefol-
Particle, pâr'tî-kl, n. dryllyn, rhenyn, dernyn, mymryn, dôs, tipyn, til, ith; banyn, arsill. Broken particles, malurion	Passible, päs'î-bl, a. dyoddefadwy
Particular, pâr-tîk'u-lür, a. neillduol, pennodol, hysbysol, enwedigol, priodol: n. pwnc, pen, dosben, peth neillduol. Particulars, manylion	Passion, päs'hün, n. dyoddefaint, goddefiant; gŵyn, nwyd; drygnwyd, poethwÿn, gwylltineb; tra-serch, criad.
Particularity, pâr-tîk-u-lär'î-tî, n. neillduoldeb, rhaledd, pennodoldeb	Passion-week, yr wythnos cyn y Pasc. Iliac passion, enofa y coluddion mân
Particularize, pâr-tîk'u-lür-iz, vt. penodi, dosbenu [iad	Passionate, päs'hün-at, a. hyddig, hwnnyd-wyllt, tanllyd; tra-serchus, chwannog
Parting, pâr'tîng, n. gwahaniad; ymadael	Passive, päs'iv, a. goddefol, goddefgar
Partisan, pâr'tî-zän, n. pleidiwr, pleiddyn, cefnogwr; cad-bleidydd; gwaewffon, ffonbig, rhethren	Passiveness, päs'iv-nës, n. goddefgarwch
Partition, pâr-tîsh'ün, n. rhaniad; pared, canolfur: vt. gwahanranu, dosbarthu	Passover, päs'o-vür, n. y Pasc
Partlet, pâr'tlèt, n. gwddfodorch; iar	Passport, päs'pört, n. taithdrwydded
Partly, pâr'tlî, ad. mewn rhan, o ran	Past, päst, a. wedi myned heibio: pre. wedi. Half-past two o'clock, haner awr wedi dau ar y gloch
Partner, pâr'tür, n. cyfaill, cydymaith; cydwr, cyfranogwr, cyd-drinwr	Paste, past, n. toes; glyd; syth: v. glydio
Partnership, pâr'tür-shîp, n. cyfranogaeth, cyd-driniaeth, cyndeithas	Pasteboard, past'bô'rd, n. papyr-fwrdd, glydlen
Partridge, pâr'trij, n. coriar, petrusen, clugiar	Pastern, päs'türn, n. egwyd march, deilw
	Pastil, päs'tîl, n. glyd-baent
	Pastille, päs-tîl', n. glyd perarogl' bed-
	Pastime, päs'tim, n. chware. d'

PAW pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Pastor, pās'tūr, n. bugail; gweinidog

Pastoral, pās'tūr-āl, a. bugeilaidd, bugeil-iol: n. bugeilgerdd

Pastry, pas'trī, n. cyffeithfwyd, pasteiydd-iaeth. Pastry-cook, cyffeithydd, pas-teiwr [porfadwy]

Pasturable, pās'tshu-rā-bl, a. hybawr,

Pasturage, pās'tshu-raj, n. porfād

Pasture, pās'tshūr, n. porfa, porfel: v. porfāu, porfelu, poriannu, pori. Pasture-ground, tir porfa

Pasty, pas'tī, n. pastai

Pat, pāt, vt. godaro, enithio, palfio: n. palfod, cis, ysgafu-gīs, enith: ad. yn dra addas: a. llwyr berthynol

Pataca, pāt'ā-kā, Patacoon, pāt-ā-kw'n', n. bath Yspaenaidd, 4s. 3c.

Patch, pātsh, n. clwt, clytyn; ysmot: vt. clytio, cyweirio; ysmotio

Pate, pat, n. siol, pen, copa, iād

Patefaction, pāt-ī-fāk'shūn, n. dynoeth-iaid, amrygiad, cŷlŷeddiad

Patella, pā-tēl'ā, n. padell pen y glin

Paten, pāt'ēn, n. cymunddysgl

Patent, pāt'ēnt, n. breintlythyr: a. breintlythyrog; agored, cyhoedd; priodol

Patentee, pāt-ēn-tī', n. meddiannydd breintlythyr

Paterero, pāt-ī-rē'rō, n. cyflegr bychan

Paternal, pā-tūr'nāl, a. tadol, tadaidd, tadwy [aeth]

Paternity, pā-tūr'nī-tī, n. tadogaeth, tad-

Paternoster, pāt-ūr-nōs'tūr, n. gweddi yr Arglwydd

Path, pāth (pl. path, pāthz), n. llwybr, ffordd, rhodle. A beaten path, llwybr sathredig

Pathetic, pā-thēt'īk, Pathetical, pā-thēt'ī-kāl, a. pēr-wresog; traserchus, serchgynhyrfiol, cynhyrfiol, deffrōus

Pathless, pāth'lēs, a. dilwybr, diffordd, disathr, ansathredig

Pathology, pā-thōl'ō-jī, n. clefyd-ddysg

Pathos, pā'thōs, n. poethder, teimlad, gwres, angerddoldeb

Pathway, pāth'wa, n. troedffordd, arlwybr

Patible, pāt'ī-bl, a. dygadwy, goddefadwy

Patience, pā'shēns, n. amynedd

Patient, pā'shēnt, a. amyneddgar, goddef-gar: n. dyn claf, claf, goddefydd

Patin, pāt'in, n. cymunddysgl

Patois, pāt'wō, n. priodiaith y werin, gweriniaith [dad, patriarch

Patriarch, pā'trī-ār'k, n. prif-dad, uchel-

Parility, pā-va-trī-ār'kāl, a. patriarchaidd

Patriarchate, pā-trī-ār'kat, Patriarchy, pā-trī-ār'kī, n. patriarchaeth, uchel-dadaeth, prifdadaeth

Patrician, pā-trīsh'ān, n. boneddwr: a. dyledog, boneddig, boneddigaidd

Patrimonial, pāt-rī-mō'nī-āl, a. treftadol

Patrimony, pāt'rī-mūn-ī, n. etifeddiaeth, treftad, treftadaeth

Patriot, pā'trī-ūt, n. gwladgarwr

Patriotic, pā-trī-ōt'īk, a. gwladgar, gwladgarol

Patriotism, pā'trī-ōt-īzm, n. gwladgarwch

Patrol, pā-trol', n. cŷlchwylwyr, nos-wylwyr: vi. cŷlchwyllo, cŷlholygu

Patron, pā'trūn, n. noddwr, cyneilydd

Patronage, pā'trūn-aj, n. tadogaeth; nawdd, ymgeledd

Patronal, pā'trūn-āl, a. tadogol, noddol

Patroness, pā'trūn-ēs, n. noddwraig

Patronize, pā'trūn-iz, vt. noddi, amgeleddu, amddiffyn

Patronymic, pāt-ro-nīm'īk, n. tadenw

Pattelliform, pā-tēl'ī-fōrm, a. ar dull padell

Patten, pāt'ēn, n. gwadn colofn; ffollach. Patten-maker, ffollachwr

Patter, pāt'ūr, vi. pwyo, trwstguro

Pattern, pāt'ūr, n. llun, cynllyn, cynnelw

Paucity, pō'sī-tī, n. anamllder, anamledd

Paunch, pāntsh, n. poten; ceudod, bol, perfedd: vt. cestio; diberfeddu

Pauper, pō'pūr, n. tlotyn, rheidusyn, un tlawd [tloti]

Pauperism, pō'pūr-īzm, n. rheidusedd,

Pause, pōz, n. seibiant; ymsafiad, safiad, peidiad, paid, gorphwysiad, saib: vi. gorphwys; ystyried

Pavan, pā'vān, n. math o daplas

Pave, pav, vt. palmantu, llorio, llasarnu, llechlorio

Pavement, pav'mēnt, n. palmant, llech-lawr, llawr ceryg

Pavier, pā'vī-ūr, n. llasarnwr, lloriwr

Pavid, pāv'īd, a. ofnus

Pavilion, pā-vīl'yūn, n. pabell, teyrn-babell

Pavo, pā'vo, Pavone, pā-von', n. paen, pawan [aidd]

Pavonine, pā-vō'nin, a. paenaidd, peun-

Paw, pō, n. palf, pawen; crafanc: v. palfu, pawenu, palf-chwarae

Pawn, pōn, n. gwystl, arwystl; un o werin y wyddbwyll: vt. gwystlo, arwystlo; pridio [fasgnachwr]

Pawnbroker, pōn'bro-kūr, n. gwystl-

Pawnee, pō-nī', n. gwystlwr

Pay, pa (pt. & pp. paid), vt. talu; gwobrwyo : n. tâl, cyflog
 Payable, pa'â-bl, a. dyledus, taladwy
 Paymaster, pa'mäs-tür, n. taliedydd; pentalwr [aeth
 Payment, pa'mënt, n. tâl, taliad, taledig
 Pea, pî, n. pysen. Peas-cod, Peas-shell, coden pÿs. Peas-haulm, callod. Peas-porridge, cawl pÿs. Chick-peas, pÿs y llygod. Heath-peas, pÿs y coed
 Peace, pîs, n. hedd, heddwch, tanc, tangnef, tangnefedd, taw: int. ust! gosteg! Peace-maker, tangnefeddwr.
 Peace-offering, heddoffrwm, heddaberth. Peace-officer, heddswyddog. Clerk of the peace, ysgrifenydd yr heddwch. Hold your peace, taw â son. Justice of the peace, heddynad
 Peaceable, pî'sâ-bl, a. heddychlawn; dystaw; tangnefeddus
 Peaceableness, pî-sâ'bl-nës, n. heddychlonedd [lawn
 Peaceful, pîs'fwl, a. heddychol, heddych
 Peach, pîsh, n. eiryren wlanog, afal gwlanog. Peach-coloured, gwynrudd
 Peachick, pî'tshîk, n. cyw pawan
 Peacock, pî'kök, n. ceiliog pawan, paen
 Peahen, pî'hën, n. iar bawen, paenes
 Peak, pîk, n. pig; crib, blaenwedd, copa, ban: vi. nychu, salweddu; llechian
 Peal, pîl, n. cydol-sain clych, darystain: v. cydseinio; darysteinio
 Pean, pî'an, n. mawlgan
 Pear, pë'r, n. gelleigen, peran, rhwynen. Pear-tree, pren rhwyn, gelleigwydden
 Pearl, pûrl, n. myrieriden, perl, gem: math o argraff-lythyren. Mother of pearl, cragen llymarch. Seed-pearls, perlau mân
 Pearly, pûr'lî, a. myrieridaidd; perlaidd
 Pearmain, pë'r-man', n. math o afal pë
 Peasant, pëz'ânt, n. gwladeiddiwr, taiogant, taioges
 Peasantry, pëz'ânt-rî, n. y gwladeiddwÿr, y gwledigion, pobl y wlad, y gwreng, y taiogiaid
 Peat, pît, n. mawn, cleiad
 Pebble, pëb'l, Pebblestone, pëb'l-ston, n. gröyn, caregan
 Pebbly, pëb'lî, a. llawn caregos
 Peccability, pëk-â-bîl'î-tî, n. hybechedd
 Peccable, pëk'â-bl, a. a allo bechu, hybech [bychan
 Peccadillo, pëk-â-dîl'ô, n. beijn, pechod
 Peccancy, pëk'an-sî, n. pechaduruswydd, drygnawsedd, drygioni

Peccant, pëk'ânt, a. beius, pechadurus
 Peccavi, pë-ka'vî, vi. pechais: n. dull o ofyn maddeuant
 Peck, pëk, n. pec, pecaid wyth chwart; cnoc: vt. pigo; cnocellu. To peck at, beio ar, ymhel â, blino
 Pecker, pëk'ür, n. pigwr, cnocell
 Pectinated, pëk'tî-na-tëd, a. crib-ddull
 Pectoral, pëk'tür-äl, a. dwyfronol: n. addurn y ddwyfron, dwyfroneg
 Peculate, pëk'u-lat, v. twyllo y wlad
 Peculation, pëk-u-la'shün, n. celciad, lladrad, yspeiliad y trysor cyffredin
 Peculator, pëk'u-la-tür, n. yspeiliwr arian y wlad
 Peculiar, pî-ku'li-ür, a. priod, priodol; neillduol, unig; arbenig: n. peth neillduol; plwy gwahan-freinniol
 Peculiarity, pî-ku-li-är'î-tî, n. neillduolrwydd; peth neillduol
 Peculiarly, pî-ku'li-ür-lî, ad. yn arbenig, yn neillduol
 Pecuniary, pî-ku'nî-ür-î, a. perthynol i arian, arianol
 Ped, pëd, n. panelyn, basgedan; pyniorg
 Pedagogue, pëd'â-gög, n. athraw plant, ysgolfeistr [organ
 Pedal, pëd'äl, a. troedol: n. troedbib
 Pedant, pëd'ânt, n. crâch-athraw, crâch-ysgolâig, coeg-athraw
 Pedantic, pî-dän'tik, a. coeg-ddysgedig
 Pedantry, pëd'än-trî, n. coeg-ddysgeidiaeth [werthu
 Peddle, pëd'l, v. ofera, simera; man-
 Pederast, pëd'ür-äst, n. gwrryw-gydiwr
 Pederasty, pëd'ür-äs-tî, n. gwrryw-gydiad
 Pederero, pëd-î-rî'r'ô, n. cyflegwr bychan
 Pedestal, pëd'ës-täl, n. bonsang
 Pedestrial, pî-dës'tri-äl, a. troedol
 Pedestrious, pî-dës'tri-üs, a. pedestraidd
 Pedestrian, pî-dës'tri-än, n. pedestrydd, gwr traed: a. troedol [deilen
 Pedicle, pëd'î-kl, n. coes neu paledryn;
 Pedicular, pî-dîk'u-lür, Pediculous, pî-dîk'u-lüs, a. lleuog
 Pedigree, pëd'î-grî, n. âch, achwedd, gwelygordd, bonedd [coronig
 Pediment, pëd'î-mënt, n. talog, talfa,
 Pedler, pëd'lür, n. gwicawr, gwicawr, taithfasgnachydd [crachfasgnach
 Pedlery, pëd'lür-î, n. crâch-nwyddau;
 Pedling, pëd'ling, n. crâch-fasgnach-aeth; fflloreng, oferedd: a crâch-fasgnachol, gwicol; gwael
 Pedobaptism, pî-do-bäp'tîzim, n. bedydd babanod

PEN	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took ;
Pedobaptist	pī-do-bāp'tist, n. bedyddiwr plant
Pedometer	pī-dōm'ī-tūr, n. camfesurydd
Peel	pīl, n. pīl, croen, rhisgl ; ffwrn-bren, rhawlech : v. pilio, digroeni, dirisglo
Peep	pīp, n. cipolwg, cipedrychiad : vi. cipedrych ; yspeio. Peep of day, toriad y wawr
Peer	pīr, n. pendefig, dyledog, arglwydd ; cyfurddor, cydradd : v. cil-ymiddangos
Peerage	pī'r'aj, Peerdom, pī'r'dūm, n. cyfurddoriaeth, dyledogaeth, pendifigaeth
Peeress	pī'r'ēs, n. pendefiges
Peerless	pī'r'lēs, a. digymhar, digyffelyb
Peevish	pī'vīsh, a. gwenwynllyd, croes, anfoddog, anniddig
Peevishness	pī'vīsh-nēs, n. drygnaws, anniddigrwydd
Peg	pēg, n. hoel bren, pin pren ; ebillen, ebill : vt. pinio, ebillio
Pegasus	pēg'ā-sūs, n. march adeiniog, ehedfarch yr Awen
Pelf	pēlf, n. mwnws, mwnai ; cyfoeth
Pelican	pēl'ī-kān, n. math o aderyn, y pelican
Pelisse	pī-līs', n. ysgin, pilys
Pell	pēl, n. croen, croen bwystfil. Clerk of the pells, swyddwr yn y trysorlys
Pellage	pēl'aj, n. treth ar grwyn
Pellet	pēl'ēt, n. pelen, pellen
Pellicle	pēl'ī-kl, n. pilen, teneugroen
Pellitory	pēl'ī-tūr-ī, n. pelydr. Pellitory of the wall, llysiau'r pared
Pellmell	pēl-mēl', ad. yn llwyr ddidrefn, blith draphlith, ben draphen ; yn derfysglyd [clauer
Pellucid	pē-lu'sīd, a. tryloew, gloew,
Pelt	pēlt, n. gīn, croen bwystfil, īr-groen ; tarawiad : vt. lluchio, taflu ; baeddu
Peltmonger	pēlt'mūng-gūr, n. gīn-werthwr
Peltry	pēl'trī, n. īr-grwyn, crwyn, gīnion
Pelvis	pēl'vīs, n. gwaelod y bol
Pembroke	pēm'brok, n. Penfro. Pembroke-shire, Sīr Benfro, Dyfed
Pen	pēn, n. pin, ysgrifell ; lloc, ffald, clwyd : vt. ysgrifenu : vt. (pt. & pp. <i>pent</i>) , llocio, corlanu, ffaldio, cau i mewn, argau
Penal	pī'nāl, a. cospol, penydiol
Penalty	pēn'āl-tī, n. poen, cosp ; cospedigaeth ; dirwy, fforfed, camgwyl ; penyd
Penance	pēn'āns, n. penyd ; cyfarchwel
Pence	pēns, n. pl.—Penny. Eighteen pence, deunaw. Seventeen pence, deunaw ond ceiniog, dwy geiniog ar bumtheg. Sixteen pence, pedair grot, un geiniog ar bumtheg
Pencil	pēn'sīl, n. pwyntel : v. darlunio
Pendant	pēn'dānt, n. dibynnydd ; clustdlws ; banerig [iad
Pendence	pēn'dēns, n. dibyniad ; tuedd-
Pendency	pēn'dēn-sī, n. dibynrwydd ; annberfyiniad, oediad, gohiriad
Pendent	pēn'dēnt, a. dibynol, yn ngrhōg
Pending	pēn'dīng, a. yn dibynu ; yn ddiderfynedig, heb ei derfynu ; dan ystyriaeth [ngrhōg
Pendulous	pēn'du-lūs, a. dibynaid, yn
Pendulum	pēn'du-lūm, n. dibynai, pendyl, dringlyn
Penetrability	pēn-ī-trā-bīl'ī-tī, n. hydreddwydd
Penetrable	pēn-ī-trā-bl, a. treiddiadwy, hydraid, ddirnadwy
Penetrancy	pēn-ī-trān-sī, n. treiddrwydd
Penetrant	pēn-ī-trānt, a. treiddiol, synwyrgraff, craff
Penetrate	pēn'ī-trat, v. treiddio, trywanu ; amgyffred, dirnad
Penetration	pēn-ī-trā'shūn, n. treiddiad, athreiddiad ; craffder, amgyffred, dirnadaeth
Penetrative	pēn'ī-tra-tīv, a. treiddiol ; craff, synwyrgraff
Penguin	pēn'gīwin, n. aderyn tebyg i ŵydd ; math o ffrwyth
Peninsula	pī-nūn'su-lā, n. meis-ynys, gorynys
Penitence	pēn'ī-tēns, n. edfeirwch, edifeirād
Penitent	pēn'ī-tēnt, a. edifar, edifarws, edifeiriol : n. edifeiriolwr, edifarāwr. Penitents, edifeiriolion, edifeiryddion, edifeirywr
Penitential	pēn-ī-tēn'shāl, a. edifeiriol
Penitentiary	pēn-ī-tēn'shūr-ī, n. penydiwr ; penydfa, edifeirdy
Penknife	pēn'īf, n. pin-gyllell, cyllellan
Penman	pēn'mān, n. ysgrifenydd
Penmanship	pēn'mān-shīp, n. ysgrifenddawn ; ysgrifenwaith
Pennant	pēn'ānt, n. penwn, banerig
Pennate	pēn'at, a. adeiniog, asgellog
Penner	pēn'ūr, n. ysgrifenydd, cyfansoddwr
Penniless	pēn'ī-lēs, a. digeiniog, diarian
Pennon	pēn'ūn, n. banerig, penwn

- Penny, pĕn'î (pl. *pence*), n. ceiniog.
 Two-pence, dwy geiniog. Two pennies, dau ddarn ceiniog. A two-penny loaf, torth ddwy geiniog
 Pennyroyal, pĕn-î-rôl'âl, n. llysiâu'r coludd, llysiâu'r gwaed
 Pennyweight, pĕn'î-wat, n. 24 o ronynau
 Pennywise, pĕn'î-wiz, a. call am geiniog
 Pennyworth, pĕn'î-würth, n. ceiniog-werth, gwerth ceiniog
 Pensile, pĕn'sil, a. dibynol; llethrog
 Pension, pĕn'shün, n. tâl-wobr, segurđâl
 Pensionary, pĕn'shün-ür-î, n. un yn derbyn tâl-wobr; swyddog dinasaidd: a. yn derbyn tâl-wobr
 Pensioner, pĕn'shün-ür, n. gwobrwas; cyflogddyn
 Pensive, pĕn'siv, a. athrist, prudd, trist, galarus; meddylgar, myfyrgar
 Pensive, pĕn'siv-nĕs, n. prudd-der, tristwch; myfyrgarwch
 Pent, pĕnt, pt. & pp.—Pen. Pent-house, penty; rhagdo
 Pentacapsular, pĕn-tâ-kăp'su-lür, pum-cellog [offeryn pumtant
 Pentachord, pĕn'tâ-körd, n. pumtant
 Pentagon, pĕn'tâ-gün, n. pumochr
 Pentagonal, pĕn-tăg'o-năl, a. pumochrog
 Pentahedrous, pĕn-tâ-hî'drüs, a. pum-ochrol [pumbanog
 Pentameter, pĕn-tăm'î-tür, n. mesur
 Pentangular, pĕn-tăng'gu-lür, a. pum-onglog [pum llyfr Moses
 Pentateuch, pĕn'tâ-tuk, n. y pumlyfr
 Pentecost, pĕn'ti-köst, n. y pentecost; y Sulgwyn [ond un
 Penultima, pĕ-nŭl'ti-mă, n. y sill olaf
 Penumbra, pĕ-nŭm'bră, n. gogysgod
 Penurious, pĕ-nu'r'î-üs, a. cybyddyld, llawgaead, anhael, crintach
 Penuriousness, pĕ-nu'r'î-üs-nĕs, n. crin-tachrwydd
 Penury, pĕn'u'r-î, n. tlodi, anghen, eisiau
 Peony, pĕ'o-nĕ, n. blodau'r brenin
 People, pĕ'pl, n. pobl, pobloedd, măon; cenedl. Common people, gwerinos
 Pepastic, pĕ-păst'ik, n. meddyginiaeth i gynorthwyo treuliad bwyd
 Pepper, pĕp'ür, n. poethlys, poethrawn, pubyr
 Peppercorn, pĕp'ür-körn, n. pupren, poethronyn [poethion
 Peppermint, pĕp'ür-mint, n. mintys
 Peppery, pĕp'ür-î, a. poeth, nawswyllt
 Peptic, pĕp'tik, a. treulbair
 Per-, Pel-, px. yn hollol, trwodd
 Peracute, pür-ă-kut', a. tra llyn
 Peradventure, pür-ăd-vĕn'tshür, ad. ysgatfydd, efallai
 Peragate, pür-a'grat, vt. trawswibio
 Peragation, pür-ă-gra'shün, n. trawswigrwydriad, trawswibio
 Perambulate, pür-ăm'bu-lat, vt. amdramwy, amdeithio, cylchrodio, cerdded drwy
 Perambulation, pür-ăm-bu-la'shün, n. amdramwyad, cylchrodriad
 Perceivable, pür-siv-ă-bl, Perceptible, pür-sĕp'ti-bl, a. dirnadwy, canfodadwy, gweladwy, amgyffredadwy, dealladwy
 Perceive, pür-siv', vt. dirnad, canfod, gweled, amgyffred, deall
 Percentage, pür-sĕn'taj, n. canttoll
 Perceptibility, pür-sĕp-ti-bil'î-ti, n. canfodrwydd, dirnadwyaeth, hyweledd; hydeimledd
 Perception, pür-sĕp'shün, n. dirnadaeth, syniad, gwelediad, amgyffredriad
 Perceptive, pür-sĕp'tiv', a. dirnadol, gwelediannol, syniol
 Perch, pürtsh, n. gwialen, erwydden, dilerbren, tudlath; ystengaid; trawslath, clwyd, trawswigrwyn; trosten, gweilging; math o bysgodyn: v. disgyn neu eistedd ar drawsbren
 Perchance, pür-tshăns', ad. ysgatfydd, efallai [craff, canfyddol
 Percipient, pür-sip'yĕnt, a. gweliadol
 Percolate, pür'ko-lat, v. hidlo, llwyr-hidlo
 Percolation, pür-ko-la'shün, n. hidlad, llwyr-hidliad
 Percuss, pür-küs', vt. taro, gwrthdaro
 Percussion, pür-küş'ün, n. tarawiad, gwrthdarawiad, ergydiad, targ
 Perdition, pür-dĕsh'ün, n. colledigaeth
 Perdue, pür'du, a. yn geledig, dan gĕl
 Perdulous, pür'du-lüs, a. colledig, gwrthodedig
 Perdurable, pür'du-ră-bl, a. hirbarâs
 Perdurant, pür-du-ra'shün, n. hirbarâd, bythbarâd [crwydro
 Peregrinate, pĕr'î-grĕ-nat, vt. pererinio
 Peregrination, pĕr-î-grĕ-na'shün, n. pereriniad, crwydriad
 Peregrine, pĕr'î-grĕn, a. pellenig; dyeithr
 Perempt, pĕ-rĕmt', vt. lladd, dyfetha; gwasgu [diddymiad
 Peremption, pĕ-rĕm'shün, n. dyfethiad
 Peremptorily, pĕr'ĕm-tür-î-lĕ, ad. yn bendant, yn ddiôs, yn ddiag
 Peremptory, pĕr'ĕm-tür-î, a. pendant; meistrolaidd

PER	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;
Perennial	pē-rēn'yāl, a. tryflyyddol, blwydd-baraol; bythol, gwastadol
Perennity	pē-rēn'ī-tī, n. bytholwrydd
Perfect	pūr'fēkt, a. perffaith, cyfan, cyfan-gwbl; pur, difai; gorphenedig: vt. perffeithio; gorphen, cwblāu; gwneuthur yn hyfedr, perffeith-addysgu
Perfection	pūr-fēk'shūn, n. perffeith-rwydd, cyflawnder [ffeithioli]
Perfectionate	pūr-fēk'shūn-at, vt. per-
Perfective	pūr-fēk'tiv, a. perffeithiadol
Perfectness	pūr'fēkt-nēs, n. perffeithder; hyfedredd, medredd [us]
Perfidious	pūr-fīd'yūs, a. twyllgar, brad-
Perfidiousness	pūr-fīd'yūs-nēs, Perfidy, pūr'fī-dī, n. bradoldeb, bradwruswydd, bradwch, brād, twyll
Perflate	pūr-flat', vt. chwythu drwy, trychwythu
Perforate	pūr'fo-rat, vt. tyllu; trydyllu; trywanu [treiddiad]
Perforation	pūr-fo-ra'shūn, n. trydylliad,
Perforator	pūr'fo-ra-tūr, n. trydylydd
Perforce	pūr-fō'r's', ad. trwy drais
Perform	pūr-fōrm', v. cyflawni, gorphen, cwblāu; gwneyd, gwneuthur; chwareu. To perform one's promise, cyflawni ei air, talu ei adduned
Performance	pūr-fōr'māns, n. cyflawniad, cwblād; gorchwyl, gwaith, gweithred, gweithrediad
Performer	pūr-fōr'mūr, n. cyflawnwr, gweithredydd; chwarydd
Perfume	pūr-fum', n. perarogl: vt. perarogli
Perfumer	pūr-fu'mūr, n. peraroglydd
Perfunctoriness	pūr'fūngk-tō'r-ī-nēs, n. diofalwch [esgeulus]
Perfunctory	pūr'fūngk-tō'r-ī, a. diofal,
Perfuse	pūr-fuz', vt. taenu; ystaenio
Perfusion	pūr-fu'zhūn, n. taenelliad
Perhaps	pūr-hāps', ad. ysgatfydd, efallai
Peri-	px. amgylch ogyrch
Pericardium	pēr-ī-kār'dī-ūm, n. pilen y galon [siol]
Pericranium	pēr-ī-kra'nī-ūm, n. pilen y
Periculous	pē-rīk'u-lūs, a. peryglus, enbyd
Perigee	pēr'ī-jī, n. daearniesiant
Perihelion	pēr-ī-hī'lī-ūn, n. haulnesiant
Peril	pēr'īl, n. perygl, enbydrwydd, pyd: v. enbydu, peryglu
Perilous	pēr'īl-ūs, a. peryglus, enbydus, pydus [cylch, cwmpas]
Perimeter	pē-rīm'ī-tūr, n. cylchedd,
Period	pī'r'ī-ūd, n. cyfanwers; diwedd-nod (.); pennod; yspaid, cyfnod, chwyl; cylehnodiad
Periodical	pī'r-ī-ōd'ī-kāl, a. cylchol, cylchynol: n. cyhoeddiad cyfnodol.
Periodical disorder	cylch-glefyd, clefyd cyrch
Peripatetic	pēr-ī-pā-tēt'ik, a. amgrwydr-ol. Peripatetics, dylynwyr addysg
Aristotle	dargrwydriaid
Periphery	pēr-rīf'ūr-ī, n. amgylchedd, rhygylch, cylch, cwmpas, cant
Periphase	pēr-ī-fraz, vt. cylchymadroddi
Peripraxis	pēr-rīf'rā-sīs, n. gogyldiaith, cylchddyweddiad, cylchymadrodd
Periphrastical	pēr-ī-frās'tī-kāl, a. cylchymadroddol
Peripneumony	pēr-īp-nū'mūn-ī, n. enynfa yn yr ysgyfaint, ysgyfeinwst
Perish	pēr'ish, vi. marw, trengi, methu, diflanu, darfod; braenu, llygru, mallu
Perishable	pēr'ish-ā-bl, a. darfodadwy, brau; malladwy
Perishableness	pēr'ish-ā-bl-nēs, n. darfodoldeb, breuolder
Perispheric	pēr-ī-sfēr'ik, a. crwn
Peristaltic	pēr-īs-tāl'tik, a. tröedig, nýdd-dröedig
Peristyle	pēr'ī-stil, n. cylchres o golofnau
Peritoneum	pēr-ī-to-nī'ūm, n. llein-gig y bol [guwch]
Periwig	pēr'ī-wīg, n. ffugwallt, pen-
Periwinkle	pēr-ī-wīng'kl, n. gwichiad; ysgarllys bychan
Perjure	pūr'jūr, vt. tyngu anudon, camdyngu, anudoni. To perjure oneself, To commit perjury, tyngu anudon
Perjury	pūr'jūr-ī, n. anudon, geu-lw, camdyngiad
Perk	pūr'k, v. hoew-ymsythu, coegymffrwyno
Perkin	pūr'kīn, n. math o osai
Permanence	pūr'mā-nēs, Permansion, pūr-mān'shūn, n. parād, safedd
Permanent	pūr'mā-nēnt, a. paräus, sefydlog, safadwy [hydraidd]
Permeable	pūr'mī-ā-bl, a. treiddiadwy,
Permeant	pūr'mī-ānt, a. treiddiol
Permeate	pūr'mī-at, vt. trwyo, treiddio
Permiscible	pūr-mīs'ī-bl, a. cymysgadwy
Permissible	pūr-mīs'ī-bl, a. goddefadwy, caniatol
Permission	pūr-mīsh'ūn, n. caniatâd, trwydded, cenad, rhyddid
Permissive	pūr-mīs'iv, a. caniatâol

Permition, pūr-mīs'tshūn, Permixtion, pūr-mīks'tshūn, n. cymysgiad
 Permit, pūr-mīt', vt. caniatâu, goddef, gadael, cenadu, gadaw
 Permit, pūr'mīt, n. trwydded-lythyr
 Permittance, pūr-mīt'âns, n. caniatâd, goddefiad, rhyddid
 Permutation, pūr-mu-ta'shūn, n. cyfnewidiaeth, trynewidiaeth
 Pernicious, pūr-nīsh'ūs, a. niweidiol, dinystriol, drwg [eidiolrwydd
 Perniciousness, pūr-nīsh'ūs-nēs, n. niw-
 Pernicity, pūr-nīs'ī-tī, n. cyflymder, cyflymdra, buandra
 Pernio, pūr-nī-o, n. llosgeira, cibwst
 Pernociation, pūr-nōk-ta'shūn, n. arosiad dros nôs [diweddglo araeth
 Peroration, pēr-o-ra'shūn, n. cynghlo,
 Perpend, pūr-pënd', vt. dwys-ystyried
 Perpendicular, pūr-pēn-dīk'u-lūr, a. union-
 Perpendicual, pūr-pēt'shu-âl, a. paraol, dibaid, gwastadol, tragwyddol, bythol
 Perpetuate, pūr-pēt'shu-at, vt. bytholi, tragwyddoli
 Perpetuity, pūr-pī-tu'ī-tī, n. bytholrwydd
 Perplex, pūr-plēks', vt. dyrysu, petruso; cythryblu, dwysffino, trallodi, methlu
 Perplexity, pūr-plēk'sī-tī, n. dyryswch, astrusi, petrusder; cyfyng-gynghor, cythrudd [feddwod
 Perpotation, pūr-po-ta'shūn, n. gor-
 Perquisite, pūr-kwī-zīt, n. adfael, swyddfael
 Perry, pēr'ī, n. gelleigwin, gelleiglyn
 Persecute, pūr-sī-kut, vt. erlid, erlyn, ymlid, gorthrymu [aeth
 Persecution, pūr-sī-ku'shūn, n. erledig-
 Persecutor, pūr-sī-ku-tūr, n. erlidiwr, erlynydd, gorthrymwr
 Perseverance, pūr-sī-vīr'âns, n. parâd, hir-barâd, dyfal-bara
 Persevere, pūr-sī-vī'r', vi. parâu, para, dyfal-barâu, hir-barâu [dom
 Persicaria, pūr-sī-kēr'ī-â, n. llysiau'r
 Persist, pūr-sist', vi. sefyll at, dal at; aros; dwys-haeru, taeru. To persist in an assertion, dala haer
 Persistence, pūr-sīs'tēns, Persistency, pūr-sīs'tēn-sī, n. parâd; haeriad; cyndynrwydd

Person, pūr'sn, n. dyn, gwr neu wraig, un, person; ansawd, dynsawd; corffol-aeth [golygus
 Personable, pūr'sūn-â-bl, a. prydweddol,
 Personage, pūr'sūn-aj, n. dynsawd enwog; agwedd person
 Personal, pūr'sūn-âl, a. dynsodol, ansodol, personol, dynweddiadol; priod
 Personality, pūr'sūn-âl'ī-tī, n. ansodoldeb, ansodwedd; difriad
 Personate, pūr'sūn-at, v. ymrithio fel un arall, dynward
 Personification, pūr-sōn-ī-fī-ka'shūn, n. ansodiad, dynsodiad
 Personify, pūr-sōn'ī-fi, vt. ansodi, dynsodi
 Perspective, pūr-spēk'tiv, a. golygol, golygiadol: n. arllwg, golygiant, deddfau arbaith; yspeinddrych
 Perspicacious, pūr-spī-ka'shūs, a. craff, llygadgraff, synwyrlym
 Perspicacity, pūr-spī-kās'ī-tī, n. craffder
 Perspicuity, pūr-spī-ku'ī-tī, n. eglurdeb, amlygrwydd, eglurder
 Perspicuous, pūr-spīk'u-ūs, a. amlwg, eglur, hywel
 Perspicuousness, pūr-spīk'u-ūs-nēs, n. eglurder, amlygder, eglurdeb
 Perspirable, pūr-spī'r'â-bl, a. chwysadwy
 Perspiration, pūr-spī-ra'shūn, n. chwys; chwysiad; anadliad trwodd
 Perspire, pūr-spī'r', v. chwysu; anadlu trwodd
 Persuadable, pūr-swa'dâ-bl, Persuasive, pūr-swa'sī-bl, a. darbwylladwy
 Persuade, pūr-swad', vt. dybwylllo, darbwylllo; cynggori, annog, peri coelio
 Persuasion, pūr-swa'zhūn, n. darbwylliad; cred, coledd, barn, tyb
 Persuasive, pūr-swa'siv, a. darbwyllol; annogaethol, denol [ffrydiad
 Persultation, pūr-sūl-ta'shūn, n. gwaed-
 Pert, pūr't, a. ffraeth, pert, cliw, cymhen, tafodrydd; bywiog, sionc
 Pertain, pūr-tan', vi. perthyn, perthynu
 Perturbation, pūr-tī'r-ī-bra'shūn, n. trydylliad [cyndyn, cildynus
 Pertinacious, pūr-tī-na'shūs, a. ystyfnig,
 Pertinacity, pūr-tī-nās'ī-tī, n. cyndynrwydd, ystifnigrwydd
 Pertinence, pūr-tī-nēns, Pertinency, pūr-tī-nēn-sī, n. cyfaddasrwydd, cymhwysder [cymhwys, cyfaddas
 Pertinent, pūr-tī-nēnt, a. perthynol,
 Pertingent, pūr-tīn'jēnt, a. cyhyrddol, cyfhyrddol; agos
 Pertness, pūr't nēs, n. pertedd, ffraethder

PHA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;	
Petrusion, pūr-trw'zhūn, n. treiddiad	Petrify, pēt'ri-fi, v. caregu ; ymgaregu
Perturbate, pūr-tūr'bat, vt. terfysgu, cynhyrfu, cyffrōi	Petroleum, pī-tro'li-ūm, n. craigolew
Perturbation, pūr-tūr-ba'shūn, n. aflonyddwech meddwl, cymhelri	Petronel, pēt'ro-nēl, n. llawddryll bychan
Peruke, pēr'uk, n. gwallt-gapan, flugwallt, gwalltwe	Petticoat, pēt'i-kot, n. pais, ambais
Perusal, pē-rw'zāl, n. darlleniad	Pettifogger, pēt'i-fōg-ūr, n. crach-cyfreithiwr, cecryn y llys
Peruse, pē-rw'z, vt. darllen, tryddarllen	Pettifogging, pēt'i-fōg-īng, a. gwael, isel
Pervade, pūr-va'd', vt. tryddedu, treiddio, heinio ; myned trwy, trydaenu	Pettiness, pēt'i-nēs, n. bychander, gwaeledd
Pervasion, pūr-va'zhūn, n. treiddiad	Pettish, pēt'ish, a. anfoddog, anynad, croes, anfwyn
Pervasive, pūr-va'siv, a. tryddedol, heiniol	Pettishness, pēt'ish-nēs, n. adfoddog-rwydd
Perverse, pūr-vūr's', a. gwrthgas, gwrthnysig, trofāus, gwyrgam, pen-gam, cyndyn, cildyn ; croes [rwydd	Pettitoes, pēt'i-toz, n. pl. traed perchyll
Perverseness, pūr-vūr's'nēs, n. cildyn	Petto, pēt'o, n. y fron. In petto, yn ddirgel
Perversion, pūr-vūr'shūn, n. gwyrdro, camwri ; llygriad	Petty, pēt'i, a. bach, bychan ; gwael, isel. Petty felony, chwiwladrad. Petty treason, lledfrad
Pervert, pūr-vūr't', vt. camdrōi, gwyrdrōi, trawswyro ; llygru	Petulance, pēt'u-lāns, n. drygnaws ; sarugrwydd, anniddigrwydd ; coegni, crasder
Perverter, pūr-vūr'tūr, n. gwyrdrōwr, camdrōwr [wy, hydro	Petulant, pēt'u-lānt, a. anniddig, anfoddog, craseiriog ; anllad, nwyfus
Pervertible, pūr-vūr'ti-bl, a. gwyrdroad-	Pew, pu, n. eisteddle ; cwīr. Pew-fellow, cydymaith
Pervicacious, pūr-vi-kā'shūs, a. ysdryfnig, cyndyn [adwy	Pewit, pī'wīt, n. cornicell y dwfr
Pervious, pūr-vi-ūs, a. hydraid, treidd-	Pewter, pu'tūr, n. ystaen
Pesade, pēz-ad', n. ysgogiad march	Phaeton, fa'i-tūn, n. cerbydan
Pest, pēst, n. pla, haint, mallhaint	Phagedena, fāg-i-dī'nā, n. llynoryn ysol
Pester, pēs'tūr, vt. blino, aflonyddu	Phagedenic, fāg-i-dēn'ik, a. ysol
Pestiferous, pēs-tif'ūr-ūs, a. heintddygol	Phalanges, fā-lān'jiz, n. pl. bys-esgyrn
Pestilence, pēs'ti-lēns, n. heintnod, yr haint llŷn, y cornwyd, y pla, pla y nodau, cowyn, mallhaint	Phalanx, fāl'āngks, n. llu anhydor o wŷr, cunell
Pestilent, pēs'ti-lēnt, Pestilential, pēs-ti-lēn'shāl, a. heintnodol, cornwydol, heintus, heintiol, heintddwyn	Phantasm, fān'tāzm, n. lledrith, geurith, dychymyg, gwag-ysbryd, drychiolaeth
Pestle, pēs'l, n. pwyodr, pestl	Phantastical, fān-tās'ti-kāl, a. ffolddychymygus
Pet, pēt, n. anwylyn, maldodyn. Pet-lamb, oen llawfaeth	Phantom, fān tūm, n. tremyniad, drychiolaeth, gwag-ysbryd, ellyll
Petal, pēt'āl, n. gwullddeilen	Pharisaical, fār-i-sā'i-kāl, a. phariseaidd, defodgar ; rhagrithiol
Petard, pī-tārd', n. peiriant at chwythu pyrth yn agored	Pharisee, fār'i-sī, n. pharisead, lledrithiwr, defodwr ; rhagrithiwr
Petechial, pī-tēk'yāl, a. heintfanol	Pharmacologist, fār-mā-kōl'o-jist, n. cyfferiaethwr
Petit, pū-tit' a. bychan, bach.—Petty	Pharmacology, fār-mā-kōl'o-jī, n. cyfferiaeth, meddygiaeth, cyffyrddysg
Petition, pī-tīsh'ūn, n. erfyniad, archiad, deisyfiad, deiseb, deisyf, arch, deisyfiaeth : vt. erfyn, deisyf, gofyn, erchi	Pharmacopalist, fār-mā-kōp'ā-lyst, n. cyfferiwr, gwerthwr moddion meddygol
Petitioner, pī-tīsh'ūn-ūr, n. erfyniwr, eirchiad	Pharmacopeia, fār-mā-ko-pī'yā, n. cyffer-lyfr
Petitionary, pī-tīsh'ūn-ūr-i, a. erfyniol	Pharmacy, fār'mā-sī, n. y gelfyddyd o ddarparu cyfferi ; cyfferiaeth
Petrescent, pī-trēs'ēnt, a. ymgreigiol, ymgaregol ; maeneiddiol	Pharos, fēr'ōs, n. goleudy, gwylfa
Petrification, pēt-ri-fāk'shūn, n. caregiad	Phase, faz, n. ymddangosiad
Petrifactive, pēt-ri-fāk'tiv, a. caregol	

Phasels, fá'zêlz, n. pl. ffa Ffrengig, pŷs hirion [ddangosiad
 Phasis, fá'sis (pl. phases, fá'siz), n. ym-Phasm, fázm, n. gau ymddangosiad
 Pheasant, fêz'ánt, n. ceiliog coed, iâr goed
 Pheese, fîz, vt. cribo; ysgrafellu; lleiâu
 Phenomenon, phî-nôm'ên-ün (pl. phenomena, phî-nôm'ên-â), n. ymddangosiad rhyfeddol [costrelu
 Phial, fî'äl, n. costrelan, costreliog: vt.
 Philanthropic, fîl-än-thröp'ik, a. dyn-garol, dyn-gar [garwr
 Philanthropist, fî-län'thro-pîst, n. dyn-Philanthropy, fî-län'thro-pî, n. dyn-gar-weh [araeth
 Phillipic, fî-lîp'ik, n. duchan, gogan-Philologer, fî-löl'o-jür, Philologist, fî-löl'o-jîst, n. ieithydd, dwnedwr, llythyr-egwr, grammadegydd
 Philological, fîl-o-löj'i-käl, a. ieithyddol
 Philology, fî-löl'o-jî, n. ieithyddiaeth, llythyregaeth
 Philomath, fîl'o-mäth, n. dysg-garydd
 Philomel, fîl'o-mêl, n. yr eaws, yr eos
 Philosphaster, fî-lös-o-fäs'tür, n. coeg-athronydd
 Philosopher, fî-lös'o-für, n. athronydd, ofydd, gwyddon. Philosopher's stone, eurfaen [ol, athronyddol
 Philosophical, fîl-o-söf'i-käl, a. gwyddon-Philosophize, fî-lös'o-fiz, vt. gwyddoni, athroniaethu
 Philosophy, fî-lös'o-fî, n. athroniaeth, gwyddoniaeth, athronddysg. Mechanical philosophy, ofyddiaeth. Moral philosophy, moesddysg, moesathrawiaeth. Natural philosophy, anianyddiaeth
 Philter, fîl'tür, n. swyn serch
 Phiz, fîz, n. gwyneb, wyneb, wynebpryd
 Phlebotomize, fî-böt'o-miz, vt. gollwng gwaed, gwaedu [ollyngiad
 Phlebotomy, fî-böt'o-mî, n. gwaed-Phlegm, flêm, n. cornboer, llysnafedd
 Phlegmatic, flêg-mät'ik, a. llysnafeddog; oerllyd, diegni [chwyddiad
 Phlegmon, flêg'mün, n. penddigid, Phlegmonous, flêg'mün-üs, a. fflamegol
 Phleme, flîm, n. flaim, cylllell waedu
 Phlogistic, flo-jîs'tik, a. llosgol, poeth
 Phlogiston, flo-jîs'tün, n. y rhan hyllog o gyrff
 Phœnix, fî'nîks, n. aderyn dychymydog
 Phonetic, fo-nêt'ik, a. seindebol, seindebygol

Phonetics, fo-nêt'iks, n. pl. seinyddiaeth, seinebiaeth
 Phonic, fo'nîk, a. lleisiol
 Phonics, fo'nîks, n. pl. seinddysg, swniadaeth
 Phonographic, fo-no-gräf'ik, a. seinsys-grifenol [grifaeth
 Phonography, fo-nög'râ-fî, n. seinsys-Phosphorus, fös'für-üs, n. y seren ddydd; tânfwn, defnydd fferyllaidd fflamlyd
 Photometer, fo-töm'i-tür, n. gwawl-fesurydd
 Phrase, fraz, n. geiriad, ymadrodd, dywediad, gofrawd: v. geiriadu, geirio, ieithiogi
 Phraseology, fra-zî-öl'o-jî, n. ieithiad, geirioliaeth, geirweddiad; priodiaith
 Phrenetic, frî-nêt'ik, a. gorwyllt, gor-phwylllog [ydd
 Phrenitis, frî-nî'tis, n. ennyfya yr ymen-Phrenology, frî-nöl'o-jî, n. ymenddysg, meddyldraeth, menyddog, pen-glog-ddysg [gof
 Phrensy, frên'zî, n. cynddaredd, gwall-Phthisis, tî'sis, Phthisic, tîz'ik, n. darfodedigaeath ysgyfeiniol [nychol
 Phthistical, tîz'i-käl, a. darfodedigol,
 Phylactery, fî-läk'tür-i, n. darn o fem-rwn â geiriau o'r ddeddf arno
 Physic, fiz'ik, n. meddygiaeth, meddyginiaeth. Physics, anianyddiaeth, dandosdiaeth, natureg, anianddysg, anian-draw
 Physical, fiz'i-käl, a. meddygol; aniany-ddol. Physical force, nerth braich ac ysgwydd [ygydd
 Physician, fî-zîsh'än, n. meddyg, medd-Physico-theology, fiz-i-ko-thî-öl'o-jî, n. aniandduwiaeth
 Physiognomist, fiz-i-ög'no-mîst, n. wynebddewin
 Physiognomy, fiz-i-ög'no-mî, n. wyneb-goel, wynebddysg [yddol
 Physiological, fiz-i-o-löj'i-käl, a. anian-Physiologist, fiz-i-öl'o-jîst, n. anian-draethydd [anianddysg
 Physiology, fiz-i-öl'o-jî, n. aniandraeth,
 Phytivorous, fi-tîv'o-rüs, a. yn bwyta llysiau
 Phytology, fi-töl'o-jî, n. llysieuaeth
 Piacle, pi'ä-kl, n. mawrddrwg
 Piacular, pi-äk'u-lür, a. ysgeler, tra drygionus; dyhuddol
 Pia-mater, pi-ä-mä'tür, n. îs-grefadur
 Pianet, pi'ä-nêt, n. piöden; cnocell y coed

PIM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Piano, pī-ān'ō, a. isel, esmwyth, tyner. Piano-forte, math o offeryn cerdd

Piaster, pī-ās'tūr, n. darn o arian Ital-aid, o werth 4s. 4c.

Piazza, pī-āz'ā, n. rhodfa golofnog

Pibroch, pī'brōk, n. math o alaw milwr-aid yn yr Alban

Pica, pī'kā, n. pioden; math o argraff-lythren

Picaroon, pīk-ā-rw'n, n. mōrleidr, yspeil-ydd

Picage, pīk'aj, n. bwthdold

Pick, pīk, n. pig-drecyn, pig: v. pigo, dewis, dethol. To pick a quarrel, pigo cynhen

Pickaxe, pīk'aks, n. cyfegydd, caib-fwyell

Pickback, pīk'bāk, a. ar y cefn

Picked, pīk'ēd, a. pigog, llymbigog

Pickeer, pī-kī'r, vi. yspeilio, lladrata

Picker, pīk'ūr, n. pigwr; cyfegydd

Picket, pīk'ēt, n. pig-bawl; gwyliwr: vt. gosod gwylwyr

Pickle, pīk'l, n. cyffaith: v. cyffeithio

Picklock, pīk'lōk, n. dadgloadur

Pickpocket, pīk'pōk-ēt, n. codleidr

Pickthank, pīk'thāngk, n. gwenieithydd

Picktooth, pīk'tw'th, n. dant-bigwr

Picnic, pīk'nīk, n. cywestach

Pictorial, pīk-tō'rī-āl, a. darluniadol

Piets, pīkts, n. Brithwyr, Ffichtiaid

Picture, pīk'tshūr, n. llun, darlun, arlun: vt. darlunio; paentio [ol

Picturesque, pīk-tshu-rēs'k, a. darluniad-
Pie, pī, n. pastai; pi, piog, pioden.
Mince-pie, pastai fân-friw

Piebald, Pyebald, pī'bōld, a. brith, am-
liwiog, amryliw

Piece, pīs, n. dryll, darn, rhan; clwt, llain: v. darnio, clytio, lleinio; uno. All to pieces, yn chwilfriw, yn ddarnau, yn gandryll. A small piece, dernyn. Field-piece, maesgyfleg. Fowling-piece, adar-ddryll. Shilling a piece, swllt yr un. To tear in pieces, dryllio

Piecemeal, pīs'mīl, a. gwahan, gwahanol: ad. yn ddarnau

Pied, pid, a. brith, brithedig, amryliw

Pieled, pīld, a. gwalltffyr, moel

Pier, pī'r, n. piler, canbost. Pier-glass, drych mawr

Pierce, pī'rs, vt. gwanu, brathu, tyllu, trywanu, treiddio, trwyo, trwyddo, ebillio

Piercing, pī'r'sīng, a. llym, tostlym, treiddiol

Piety, pī'ī-tī, n. duwiolfryd, duwioldeb

Pig, pīg, n. mochyn, hob, porch: vi. porchellu, bwrw perchyll. Pig-nut, cneuen y ddaear. A young pig, porchell, porchellyn, porchellan. To buy a pig in a poke, prynu cath mew'n cwd

Pigeon, pīj'ūn, n. colomen. Pigeon-hearted, ofnus, annewr. Pigeon-hole, rhaniad mew'n ysgrifen-gist. Pigeon-house, colomendy. Wood pigeon, ysguthan

Piggin, pīg'īn, n. picyn, cunnogyn

Pigment, pīg'mēnt, n. paent, dwbliw

Pigmy, pīg'mī, n. cor, coryn: a. coraid

Pignoration, pīg-no-rā'shūn, n. arwystlad

Pike, pīk, n. gwaewffon; penhwyad

Pikestaff, pīk'stāf, n. coes gwaewffon

Pilaster, pī-lās'tūr, n. pileryn, colofnig

Pilch, pīltsh, Pilcher, pīl'tshūr, n. gwisg fan flewog

Pilchard, pīl'tshūrd, Pilcher, pīl'tshūr, n. math o benwag, penwag Mair

Pile, pīl, n. crug, pentwr, cruglwyth, das; pawl, cledr; blew, pan: vt. crugio, pentyru, cruglwytho. Piles, clwyf y marchogion

Pilfer, pīl'fūr, v. chwiwladrata

Pilferer, pīl'fūr-ūr, n. chwiwgi, chwiw-leidr

Pilfery, pīl'fūr-ī, n. chwiwladrad

Pilgarlic, pīl-gār'līk, n. moelyn

Pilgrim, pīl'grīm, n. pererin, teithiwr crefyddol; crwydryn: vi. pererinio; crwydro

Pilgrimage, pīl'grīm-aj, n. pererindod

Pill, pīl, n. pel, pelen, pelenig: v. pilio, dirisglio; gwisgio, blingo, digroeni

Pillage, pīl'aj, n. yspail, anrhaith, ysglyfaeth: vt. preiddio, anrheithio

Pillar, pīl'ūr, n. coloffn, piler, pileryn

Pillion, pīl'yūn, n. ysgil-gyfrwy, pilyn

Pillory, pīl'ūr-ī, n. rhigod, gwddf-gyffion

Pillow, pīl'ō, n. gobenydd, clustog: vt. clustogu, gobenyddu. Pillow-bear, Pillow-case, tudedd clustog, clustog-orchudd [blewedd

Pilosity, pī-lōs'ī-tī, n. blewogrwydd

Pilot, pī'lūt, n. llong-lywydd, llong-lywiedydd

Pilotage, pī'lūt-aj, n. llong-lywiaeth

Pimenta, pī-mēn'tā, Pimento, pī-mēn'to, n. math o bubyr [carnweinyddu

Pimp, pīmp, n. llatai, nwyf-weinydd: vi.

Pimpernel, pīm'pūr-nēl, n. llysiaw'r cryman. Bastard pimpernel, llysiaw'r archoll, brīl-lys

Pimple, pîm'pl, n. pyloryn, cyfoden, pîsgwrn [gorynog, crugynog
 Pimpled, pîm'pld, a. llynorog, llyfrith
 Pin, pîn, n. pin: vt. pinio. Pin-dust, pin-lwch, llifion pinau. Pin-money, arian llogell gwraig. Push-pin, math o chwareu plant
 Pincers, pîn'sürz, n. pl. gefail
 Pinch, pîntsh, v. tynwasgu; gefeilio; crimpio; ewin-wasgu; cynilio; crib-ddeilio: n. ewin-wasg, bysedd-wasg; gwasgfa, cyfyngder
 Pinchbeck, pîntsh'bëk, n. math o efydd
 Pinchers, pîn'tshürz, n. pl. gefail
 Pinchfist, pîntsh'fîst, Pinchpenny, pîntsh'pën-î, n. bawai, bawddyn, cerlyn
 Pincushion, pîn'kwsh-ün, Pincase, pîn'kas, n. pin-glustog, clustog binau
 Pindarie, pîn-där'îk, a. fel Pindar, pryd-ydd Groegaidd
 Pine, pin, n. pinwydden, ffeinidwydden: v. diboeni; nychu, curio. Pine-apple, afal pinwydd. Pine-end, piniwn, talcen tÿ
 Pinery, pî'nür-î, n. pinwyddlan
 Pinfold, pîn'fold, n. buarthfa, ffald [brâs
 Pinguid, pîng'gwîd, a. tew, blonegog;
 Pinion, pîn'yün, n. asgell; adain, aden; hual: vt. rhwymo yr elinoedd, adain-rwymo, hualu, breichrwymo
 Pinioned, pîn'yünd, a. adeiniog, asgellog; rhwymedig
 Pink, pîngk, n. math o flodeuyn; math o long; pilcodyn: a. gwyn-goch: v. gwanu, trydyllu; ysmicio
 Pinmaker, pîn'ma-kür, n. pineuwr, pin-weithiwr
 Pinnacle, pîn'as, n. ysgafnlong, bâdlong
 Pinnacle, pîn'â-kl, n. pinagl, uchelfaen adail [weithiwr, pineuwr
 Pinner, pîn'ür, n. math o benwisg; pin-Pinnock, pîn'ük, n. gwas y gôg; môr-frithyll
 Pint, pint, n. peint, haner chwart
 Pioneer, pi-o-nî'r', n. byddin-gloddiwr
 Pious, pi'üs, a. duwiol, crefyddol
 Piousness, pi'üs-nës, n. crefyddolrwydd, duwioldeb
 Pip, pîp, n. ysmotyng; y big, afiechyd ar dafod aderyn: vi. trydar, grillio
 Pipe, pip, n. pib, pibell; piben: v. canu pibell, pibellu, chwibanu
 Piper, pi'pür, n. pipydd; y cornbig
 Piping, pi'pîng, a. gwan, afiach; cwyn-gar. Piping hot, poethfrwd

Pipkin, pîp'kîn, n. crochenyn
 Pippin, pîp'în, n. afal esplydden
 Piquancy, pi'kän-sî, n. llymder, llymedd
 Piquant, pi'känt, a. pigog, llym, tost
 Pique, pik, n. soriant; gwg, cilwg; dygasedd: v. peri soriant; ymfawrygu
 Piquet, pi-kët', n. math o chware cardiau
 Piracy, pi'r'â-sî, n. môrladrad, môryspail, môrherwriaeth; llênladrad
 Pirate, pi'r'at, n. môrleidr; llênleidr: v. môrladrata; llênladrata
 Piratical, pi-rät'î-käl, a. môrladronaidd
 Pirouette, pîr-w-ët', n. chwildro
 Piscary, pi's'kür-î, n. pysgodfa, pysgle
 Piscation, pi's-ka'shün, n. pysgotiad
 Piscatory, pi's'kâ-tür-î, a. pysgol
 Piscivorous, pi-siv'o-rüs, a. pysg-fwyta
 Pish, pîsh, int. pw! wft! och!
 Pismire, pi'z'mî'r, n. morgrugyn, morior-en [Syria
 Pistachio, pi's-ta'tsho, n. math o gneuen o
 Pistil, pi's'tîl, n. paledryn
 Pistillation, pi's-tî-la'shün, n. pwyad, maluriad [llawddryll
 Pistol, pi's'tül, n. llawddryll: vt. lladd â
 Pistole, pi's-tol', n. darn o aur
 Piston, pi's'tün, n. pillffon, sugnllath
 Pit, pît, n. twll, pwll, pydew, ffos; pant: vt. pyllu, pantio. Pit-saw, llif hir.
 Pit-coal, glo'rpwll. Pit-fall, brâd-bwll
 Pitapat, pi't'â-pät, n. dychlam, dychlamiad
 Pitch, pîtsh, n. pÿg; gradd, mesur, maint; trumiad, cyflethr: v. taflu, uniawndaflu; disgyn ar; gosod, penodi. Pitch-dark, erchyllddu. Pitch pipe, gradd-bib, gradd-biben. To pitch a camp, gwerysllu
 Pitcher, pi't'shür, n. piser, cunnog, ystên
 Pitchfork, pîtsh'förk, n. pig, pigfforch
 Pitchiness, pi't'shî-nës, n. pyglydrwydd
 Pitchy, pi't'shî, a. piglyd; du, tywyll
 Piteous, pi't'yüs, a. truenus, tosturus; gwael, distadl
 Pith, pi'th, n. mwydyn, mwydion, mwydionyn, bywyn; mer; grym; sylwedd
 Pithless, pi'th'lës, a. difywyn; disylwedd; sych; diystyr
 Pithy, pi'th'î, a. mwydionog; bywynog; bywiog, dwyswresog, sylweddawn
 Pitiabie, pi't'yâ-bl, a. truan, truanaid
 Pitiful, pi't'î-fwl, a. tosturus, gresyn-gar; gresynol, truenus; gwael, distadl
 Pitifulness, pi't'î-fwl-nës, n. gresynolrwydd; distadledd, gorwaelder; trugarogrwydd [galed
 Pitiless, pi't'î-lës, a. annosturiol, calon-

PLA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took;

Pitman, pīt mǎn, n. pyllwr

Pittance, pīt'āns, n. dogn, cyfran

Pituitous, pī-tu'ī-tūs, a. llysnafeddol

Pity, pīt'ī, n. tosturi, trugaredd, gresyn,
tyerwch : v. trugarāu, tosturio, tyner-
deimlo [pegor, pegwn

Pivot, pīv'ūt, n. corddyn, goddyn, colyn,

Pix, pīks, n. offerenflwch

Placability, pla-kā-bīl'ī-tī, n. cymodlon-
edd, hynawsedd

Placable, pla'kā-bl, a. dyhuddadwy, hy-
fodd, hynaws, cymodlon

Placard, plā-kārd', n. hysbysiad argraff-
edig neu ysgrifenedig, hysbyslen

Placate, pla'kat, vt. cymodi, heddychu,
lloynddu

Place, plas, n. lle, man, mangre; plās;
sefyllfa; swydd: vt. llēu, cyflēu, gosod,
sefydlu. A high place, uchelfa. A
retired place, dirgelfa. A shady place,
cysgodfa, cysgodle

Placenta, plā-sēn'tā, n. brych, olysgar

Placid, plās'īd, a. araf, tawel, lloyndd,
hynaws [yddwch

Placidness, plās'īd-nēs, n. arafwch, llon-

Plagiarism, pla'jūr-izm, n. llēn-ledrad

Plagiary, pla'jūr-ī, n. llēn-leidr, llēn-
yspeiliwr

Plague, plag, n. pla, haint y nodau,
mallhaint; dygn-flinder: vt. taro ā
phla; dirboeni, gofidio, aflonyddu [ig

Plaguy, pla'gī, a. blin, dygn-flin; adwyth-

Plaise, plas, n. lleden, lleden y mōr

Plaid, plād, n. brith-we, breith-we

Plain, plan, a. gwastad, llyfn; eglur,
amlwg, noeth; syml, dihoced, di-
addurn: n. gwastad, gwastadedd,
gastadle. Plain-dealing, gonest, di-
dywll. Plain dealing, gonestrwydd.

Plain work, gwniadwaith diaddurn

Plainness, plan'ēs, n. gwastadrwydd;
eglrurder; amlygrwydd; gonestrwydd;
symledd [fan

Plaint, plant, n. cōwyn, achwyniad; cwyn-

Plaintiff, plan'tīf, n. cwynwr, achwynwr,
hawl-blaid

Plaintive, plan'tīv, a. cwynol, cwynfanus

Plait, plat, n. dill, plyg, pleth: vt. dillio,
plygu, plethu, crychu, cymhlethu

Plan, plān, n. rhagfwiad, cynllun: vt.
rhagfwiadau, cynllunio, dyfeisio

Planch, plāntsh, vt. byrddio

Plane, plan, n. canwyr, llyfniedydd;
arwynebedd, gwastadlain: a. arwyn-
ebol, gwastad, as: vt. canwyr, llyfn-
āu. Plane-tree, planwydden

Planet, plān'ēt, n. gwib-seren, goruchiad,
planed. Planet-struck, deifedig,
dychrynedig

Planetary, plān'ēt-ūr-ī, a. planedol [au

Plangent, plān'jēnt, a. yn curo fel y ton-

Planifolious, plān-ī-fo'ī-ūs, a. gwastad-
ddeiliog [fesuriaeth

Planimetry, plā-nīm'ī-trī, n. wyneb-

Planish, plān'ish, vt. llyfnāu, gwastatāu,
caboli [gylch

Planisphere, plān'īs-fī'r, n. arwyneb-

Plank, plāngk, n. asdell, estyllen, plane

Planoconical, pla-no-kōn'ī-kāl, n. gwas-
tadgonol [todgeuol

Planoconcave, pla-no-kōng'kav, a. gwas-

Planoconvex, pla-no-kōn'vēks, a. gwas-
tadgrwn [planu

Plant, plānt, n. planigyn, pren plan: v.

Plantain, plān'tan, n. dail llydain y
ffordd. Buck's-horn plantain, llyisiau

Efa. Ribwort plantain, llyisiau'r ais.

Sea plantain, llyisiau'r defaid. Small
plantain, dail llwyn y neidr. Water

plantain, dyfrlys

Plantal, plān'tāl, a. planigol [planfa

Plantation, plān-ta'shūn, n. planigfa,

Planter, plān'tūr, n. planiedydd, planwr

Plash, plāsh, n. corbwl, corlyn; ysgeint-
iad: vt. bidio, ysgythru

Plashy, plāsh'ī, a. corbyllog

Plasm, plāzm, n. mold, cynllun

Plaster, plās'tūr, n. cymrwd, dwb; paeled,
eli, plaster, suglian: vt. cymrydu,
dwbio

Plastic, plās'tīk, a. delwadol, lluniedyddol

Plat, plāt, n. tyno, darn o dir: v. plethu,
plethwēu, cymhlethu

Plate, plat, n. dysgl, dysglan; llestri aur
neu arian; darlun; llafn: vt. arwisgo
ā mettel, dalenu

Plateau, plā-to', n. uchel-wastadle

Platen, plāt'ēn, n. gwasgfrdd argraff-
wasg [lawr, banlawr

Platform, plāt'fōrm, n. llwyfan; esgyn-

Platina, plāt'ī-nā, Platinum, plāt'ī-nūm,
n. math o fettel gwyn trwm

Platonic, pla-tōn'īk, a. yn ol dull Plato,
pur [o filwyr

Platoon, plā-tṵwn', n. minteian bedrongl

Platter, plāt'ūr, n. dysgl, noe

Plaudit, plō'dīt, n. clod, canmoliaeth,
clodfloodd

Plauditory, plō'dī-tūr-ī, a. darfoliannol,
clodforus

Plausibility, plō-zī-bīl'ī-tī, n. golygus-
rwydd, tebygolrwydd, wyneb-degwech

Plausible, plō'zī-bl, a. ymddangosiadus, golygus, wyneb-deg [us	Plenteous, plēn'tshūs, a. llawn, helaeth
Plausive, plō'siv, a. canmoliadol, molach-	Plenteousness, plēn'tshūs-nēs, n. hel-
Play, pla, n. chware, chwaryddiaeth: v. chwareu, chwareua, chware. Play-	aethrwydd [llawn
house, chwareudy. To play on an	Plentiful, plēn'tī-fwl, a. helaeth, cyflawn,
instrument, canu. To play the fool,	Plenty, plēn'tī, n. helaethrwydd, amlder,
ynfydu. To play truant, bod yn ab-	amledd, llawnder, llawndid; digonedd
senol heb genad	Plenum, plī'nūm, n. halant, gorm
Playday, pla'da, n. chwareuddydd	Pleonasm, plī'o-nāzm, n. geirlenwad,
Player, pla'ūr, n. chwareuwr, chwarydd	amleiriad, gair llanw
Playfellow, pla'fēl-o, n. cyd-chwarydd	Plethora, plēth'o-rā, Plethory, plēth'o-rī,
Playful, pla'fwl, a. chwareugar, chwreūs	n. gorllawnedd gwaed, gorllawnder,
Plaything, pla'thng, n. tegan, ffril	gormeslyn, llynorllawnedd
Plea, plī, n. arddadl, dadl; hawl; esgus,	Plethoretic, plēth'o-rēt'ik, Plethoric,
esgusawd [amddiffynu	plī-thōr'ik, a. gorllawnol
Plead, plīd, v. dadleu, ymddadleu; haeru;	Pleura, plu'r'ā, n. pilionen y ddwyfron
Pleadable, plī'dā-bl, a. dadleuadwy	Pleurisy, plu'r'ī-sī, n. eisglwyf
Pleader, plī'dūr, n. dadleuwr, arddadlwr,	Pleuritic, plu-rīt'ik, a. eisglwyfus
cynghaws	Plevin, plēv'in, n. rhyddād, atafael
Pleasant, plēz'ant, a. hyfryd, teg; llon,	Pliable, plī'ā-bl, a. ystwyth, hyblyg
dyddan, boddaol, tirion, difyrllon,	Pliableness, plī'ā-bl-nēs, Pliantness,
maws, difyr, peraidd, siriol; digrif	plī'ant-nēs, Pliancy, plī'an-sī, n.
Pleasantness, plēz'ant-nēs, n. hyfryd-	hyblygedd, ystwythder
wch; tiriondeb [wair	Pliant, plī'ant, a. hyblyg, ystwyth
Pleasantry, plēz'an-trī, n. digrifwch, cell-	Plicature, plīk'ā-tshu'r, n. plygiad
Please, plīz, v. boddâu, boddloni, rhyngu	Pliers, plī'ūrz, n. pl. gefail fechan
bodd; bod yn wiw gan. If you please,	Plight, plit, n. cyflwr, agwedd, gwedd;
os mynwch; os gwelwch yn dda	gwystl: vt. addaw, gwystlo
Please, plī'zing, a. boddaol, hygar,	Plinth, plīnth, n. gwaen pedrongl colofn
hyfryd, tirion [boddaol	Plod, plōd, vi. ymdrafferthu, llafurio,
Pleasurable, plēzh'ū-rā-bl, a. hyfrydlawn,	dyfaldidilyn, ffwdanu; dwys-fyfyrio
Pleasure, plēzh'ūr, n. hyfrydwch, dywen-	Plot, plōt, n. cydftrad, cydfwriad; amcan,
ydd; maws; difyrwch; digrifwch;	cynllun, darlun; dernyn o dir, tyno,
oferedd, meluschwant; cymwynas. At	llain: v. cydfwriadu; cynllunio, llunio
one's pleasure, wrth ei ewyllys	Plough, plūw, n. aradr, ylltyd: v. aradu,
Plebeian, plī-bī'an, n. gwerinwr, gwreng,	aredig, aru. Plough-beam, arnodd.
adlaw: a. gwerinol, gwerinaidd,	Plough-handle, haeddel. Plough-
gwrengaidd, gwaerol	monday, dydd Llun wedi yr ystwyll.
Pledge, plēj, n. adneu, gwystl, ern, ernes,	Plough-wright, saer eryd
sierwydd; mach: vt. gwystlo, arwystlo	Ploughman, plūw'mān, n. aradwr, arddwr
Pledget, plēj'ēt, n. llein-rwd	Ploughshare, plūw'shēr, n. swch; cwll-
Pleiades, plī'yā-dīz, Pleiads, plī'yādz, n.	tyr, cwlltwr
pl. y twr sēr, y saith seren siriol, y	Ploughtail, plūw'tal, n. haeddel fawr
twr tewdws [perffaith	Plover, plūv'ūr, n. cwtiad, rhostog.
Plenary, plī'nūr-ī, a. llawn, cyflawn,	Golden plover, chwilgorn y mynydd.
Plenilunar, plēn-ī-lu'nūr, a. llawn-lloerol	Grey plover, cornicell
Plenipotence, plī-nīp'o-tēns, n. llawn-	Pluck, plūk, n. tyn, tyniad, chwap-
allu [og	dyniad, chwip-dyniad; ymysgar, syrth:
Plenipotent, plī-nīp'o-tēnt, a. llawnallu-	vt. tynu, dwys-dynu; plufio
Plenipotentiary, plēn-ī-po-tēn'shūr-ī, n.	Plug, plūg, n. top, topyn, tywysel, pill-
llawnallueddwr, cenad llawnalluog	gun: vt. topio, ystopio, pillgunio
Plenist, plī'nīst, n. athronydd a ddeil fod	Plum, plūm, n. eiryren; £100,000.
yr holl eangder yn llawn defnydd,	Plum-pudding, poten eiryen
gwadwr gwagder [llawnder	Plumage, plu'maj, n. plu, pluf, pluawr
Plenitude, plēn'ī-tud, n. cyflawnedd,	Plumb, plūm, n. plymen, llinyn-blwm:
	vt. plymio, profi â phlymen: a. union-
	syth

POL	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	Pockiness, pōk'ī-nēs, n. brechlydrwydd
Plumbago,	plūm-ba'go, n. plwm du, sylwedd cynwysedig o haiarn a golosg	Pocky, pōk'ī, a. brechog, brechlyd
Plumber,	plūm'ūr, n. plwmweithiwr, plymydd	Poculent, pōk'u-lēnt, a. yfadwy
Plumbery,	plūm'ūr-ī, n. plymwriaeth	Pod, pōd, n. coden, plisgyn, masgl, cibyn
Plume,	plum, n. pluen, plufen; plufgobyn: vt. pluenu, plufio; plufdrwsio; ymfalchio	Podagra, pōd'ā-grā, n. troedwst, cymalwst
Plumigerous,	plu-mīj'ūr-ūs, a. pluog	Podagrical, po-dāg'rī-kāl, a. troedwstol
Plummet,	plūm'ēt, n. plymen	Podge, pōj, n. lleidbwl; cymysgedd
Plumous,	plūmūs, Plumose, plu-mos', a. plufol, pluog	Poem, po'ēm, n. pryddest, cerdd, awengerdd, cywydd, caniad, cân
Plump,	plūmp, a. tew, cnodig; digudd, didwyll: v. chwyrn-syrthio, tafllu; tewâu	Poesy, po'ī-sī, n. prydyddiaeth, barddonog, awenyddiaeth
Plumpness,	plūmp'nēs, n. tewedd, cnodigrwydd; gonestrwydd	Poet, po'ēt, n. prydydd, bardd, awenydd
Plumy,	plūmī, a. plufol, pluol	Poetaster, po'ēt-ās-tūr, n. crachfardd, coegbrydydd, coegfardd, bôn y glēr
Plunder,	plūn'dūr, n. yspail, anrhaith, ysglyfaeth: vt. anrheithio, difrodi, ysglyfeithu, anrheithu	Poetess, po'ēt-ēs, n. prydyddes, awenyddes
Plunderer,	plūn'dūr-ūr, n. anrheithiwr, yspeiliwr	Poetic, po-ēt'ik, Poetical, po-ēt'ī-kāl, a. prydyddol, barddol, barddonol, awenol, awenyddol
Plunge,	plūnj, n. trochiad; grawth, plwng; tin-dafiad march: v. trochi; ymdrochi; neidio i	Poetize, po'ēt-iz, vi. prydyddu, barddoni, cywyddu
Plunket,	plūng'kēt, n. math o lasliw	Poetry, po'ēt-rī, n. prydyddiaeth, barddoniaeth, awenyddiaeth, cywyddiaeth
Pluperfect,	plū'pūr-fēkt, a. tragorphenol	Poignancy, pōi'nān-sī, n. llymedd, llymder, tostlymedd, aethlymedd
Plural,	plū'r'āl, a. lluosog	Poignant, pōi'nānt, a. llym, llymdost, pigog, aethlawn, aethol, aethus
Pluralist,	plū'r'āl-īst, n. amleglwysydd	Point, pōint, n. pwnc, pen, pwynt; pig; blaen; nôd: v. blaenllymu; pwyntio; cyfeirio. Point blank, ym union-gyrch. At the point of death, ar fin angeu. Point of a rock, clogwyn. Blunt-pointed, pwl. Cardinal points of the compass, prif bwyntiau'r compawd; gogledd, de, dwyrain, a gorllewin. On the point of going, ar fedr fyned. Sharp-pointed, pigfain, blaen-llym, pigoglym, llym. To bring to a point, blaenllymu, pigfeinio. To point out, dangos, hysbysu, mynegi
Plurality,	plū-rāl'ī-tī, n. lluosogedd, lluosedd [fedaidd cotymog	Pointel, pōin'tēl, n. pwyntl; peth ar flaen
Plush,	plūsh, n. math o ddefnydd mel-	Pointer, pōin'tūr, n. pwyntiwr; cyfeirgi
Pluvial,	plū'vī-āl, Pluvius, plū'vī-ūs, a. gwlawog, gwbybyrog, gwlawiol, gwlyb	Pointless, pōint'lēs, a. diflaen, pwl; diystyr [wyno
Ply,	pli, v. glynu wrth, ymroddi, dyfallymarfer; plygu: n. plyg, tro; tuedd, gogwydd. The steamer plies, mae'r agerddlong yn mordwyo	Poison, pōi'zn, n. gwenwyn: vt. gwenwynol
Pneumatic,	nu-māt'ik, a. chwythol; awyrog, awyriadol	Poisonous, pōi'zn-ūs, a. gwenwynig, gwenwynlyd, gwenwynol
Pneumatics,	nu-māt'iks, n. pl. awyryddiaeth, awyrolaeth, awyrogaeth	Poitrel, pōi'trēl, n. bron-gengl
Pneumatology,	nu-mā-tōl'o-jī, n. ysbrydyddiaeth	Poize, pōiz, n. pwys, cydbwys: vt. pwyso, cydbwyso, tafoli, mantoli
Poach,	potsh, v. herwela; lled-ferwi	Poke, pok, n. coden, cōd, cwd: vt. ymbalfalu, dallgeibio, pwtio
Poacher,	po'tshūr, n. herwheliwr, lladradheliwr	Poker, po'kūr, n. prociedydd, tânffon
Poachy,	po'tshī, a. llaith, corslyd	Poland, po'lānd, n. Pwyl, y Pwyl
Pock,	pōk, n. crugdardd y frēch. Pock-hole, craith neu ôl brech	Polar, po'lūr, a. pegynol, tu a'r pegwn
Pocket,	pōk'ēt, n. llogell, llawgell, llawgod, coden: vt. llogellu, rhoi yn nghadw. Pocket-book, codlyfr. Pocket-glass, llogell-ddrych. Pocket-money, arian traul. Out of pocket, ar gollod	Polarity, po-lār'ī-tī, n. tuedd at y pegwn

Pole, pol, n. pegwn; pawl; pastwn; trosten; ystang; Pwyliaid. Pole-axe, ffon-fwyell. Pole-star, Polar star, seren y gogledd. North pole, pegwn y gogledd. South pole, pegwn y de
 Polecat, pol'kät, n. cath goed, ffwlbart
 Poledavy, pol'da-vi, n. math o liain garw
 Polemic, po-lëm'ik, a. dadlwriaethol: n. dadlwr, dadleuwr. Polemics, dadldreithiau, dadleuaeth
 Police, po-lis', n. hedd-lywodraeth
 Policeman, po-lis'män, n. heddwäs
 Policy, pöl'i-si, n. llywodraethyddiaeth; callineb, cyfrwysdra; ysgrifen digoll-ediad
 Polish, pöl'ish, n. caboledd, llathredd; cabol: v. caboli, llyfnâu, llathreiddio
 Polish, po'lish, a. Pwylaidd
 Polished, pöl'isht, a. moesog, hardd-foesog; cabol, caboledig, llathraidd, llathr [moesog, moeswych
 Polite, po-lit', a. boneddigaidd, moesgar,
 Politeness, po-lit'nës, n. moesgarwch
 Politic, pöl'i-tik, a. cyfrwysgall; gwladol, gwladwriaethol
 Political, po-lit'i-käl, a. gwladwriaethol, gwladol [iaethwr
 Politician, pöl-i-tish'an, n. gwladwr
 Politics, pöl'i-tiks, n. pl. llywod-ddysg, gwladyddiaeth [aeth
 Polity, pöl'i-ti, n. llywiaeth, trefn llywodr-
 Poll, pol, n. pen; cofres pleidleiswyr: vt. cneifio; talgrynu; pleidleisio. Poll-tax, treth y penau
 Pollard, pöl'ürd, n. toc-bren, pawlbren; y pysg penci; rhuddion, goflawd
 Pollen, pöl'en, n. llwch-flawd blodau
 Pollute, pöl-lut', vt. halogi, diwyno, llygru; diforwyno
 Pollution, pöl-lu'shün, n. halogiad, aflanâd
 Polonaise, po-lo-naz', n. math o wisg Pwylaidd
 Polonese, po-lo-niz', n. Pwylaeg
 Poltroon, pöl-trw'n, n. cilgi, caebgi
 Polyacoustic, pöl-i-ä-küws'tik, a. aml-seiniol
 Polygamist, pöl-lig'ä-mist, n. amlbrïod, amlwreicwr, amlweddog
 Polygamy, pöl-lig'ä-mi, n. amlbrïodas
 Polyglot, pöl'i-glöt, n. amliaith, aml-ieithog [amlochr
 Polygon, pöl'i-gün, n. dull amlonglog,
 Polygonal, pöl-lig'o-näl, a. amryonglog
 Polygram, pöl'i-gräm, n. dull aml-linellog

Polygyny, pöl-lig'i-ni, n. lluosogedd o wragedd
 Polyhedron, pöl-i-hi'drün, n. amlochr
 Polyhedrous, pöl-i-hi'drüs, a. amlochrog
 Polylogy, pöl-lil'o-ji, n. siaradgarwch
 Polymathy, pöl-lim'ä-thi, n. amryddysg
 Polyphonic, pöl-i-fön'ik, n. amlseiniol
 Polypous, pöl'i-püs, a. amldroediog
 Polypus, pöl'i-püs (pl. polypi, pöl'i-pi), n. amldroed, llof, morgudyn
 Polysyllable, pöl'i-sil-ä-bl, n. amlsill
 Polysyllabic, pöl-i-si-läb'ik, a. amlsillog
 Polytechnic, pöl-i-tëk'nik, n. amlgelf
 Polytheism, pöl'i-thi-izm, n. amllduw-iaeth
 Polytheist, pöl'i-thi-ist, a. amllduwydd
 Pomace, po-mas', n. gweisgion afalau
 Pomaceous, po-ma'shüs, a. afaleuog, afalog
 Pomade, po-mad', n. enaint
 Pomander, po-män'dür, n. pêr-belen
 Pomatum, po-ma'tüm, n. gwalltenaint
 Pome, pom, vi. crwn-dyfu
 Pomecitron, pom-sit'rün, n. eurafal
 Pomegranate, pom-grän'at, n. grawnafal, afal gronynog
 Pomeroy, pom röi, n. math o afal mawr
 Pomiferous, po-mif'ür-üs, a. afalddwyn, afalog
 Pommel, püm'ël, n. gwarglwm, ysgwydd-glwm; cnap; pen-glwm cleddyf: vt. dyrnodio, pwyo, curo, baeddu
 Pomp, pömp, n. rhwysg; gorwychedr
 Pompét, püm'pët, n. inc-belen argraffydd
 Pompion, püm'pi-ün, Pumpkin, pümp'-kün, n. pwmpa, pompiwn
 Composity, pöm-pös'i-ti, n. rhwysgfawredd, rhodres, ffraethfalchedd
 Pompous, pöm'püs, a. rhwysgfawr, ceinwych, gorwych, ffraethfalch
 Pond, pönd, n. llyn
 Ponder, pön'dür, v. ystyried, myfyrio, pwyso, darbwyllo
 Ponderable, pön'dür-ä-bl, a. pwysadwy
 Ponderal, pön'dür-äl, a. a gyfrifwr wrth bwysau [rwydd
 Ponderosity, pön-dür-rös'i-ti, n. pwysig-
 Ponderous, pön'dür-üs, a. pwysig, trwm
 Ponent, po'nënt, a. tua'r gorllewin
 Poniard, pön'yürd, n. bidog, byrgledd
 Pontac, pön'täk, n. math o win
 Pontage, pön'taj, n. treth pont, pontdoll
 Pontiff, pön'tif, n. archeffëiriad; y Pab
 Pontifical, pön-tif'i-käl, a. archeffëiriadol, Pabol: n. llyfr defodau'r Pab

POS	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
Pontificate,	pōn-tīf'ī-kat, n. teyrnasiad
Pab;	llywodraeth y Pab; Pabaeth
Pontoon,	pōn-tŵn', n. pont fadaw
Pony,	po'nī, n. corfarch, ceffyllyn, merlyn
Pool,	pŵl, n. pŵll, llyn
Poop,	pŵp, n. ol-ganllaw, llywle llong
Poor,	pŵ'r, a. tlawd, annghenus, rheidus, bychodog, truan, gwael, sâl, distadl.
Poor-house,	tlotty. Poor little thing!
druan bach!	A poor eater, un sydd yn bwyta ond ychydig. The poor, y tlodion
Poorly,	pŵ'r'lī, ad. yn ddiawydd, yn salw: a. ledglaf, afiach, gwael
Pop,	pōp, n. ffrwt-sain: v. ffrwt-seinio, ffrwydro, ffrwt-saethu, ffrwt-neidio
Pope,	pop, n. Pab; math o bysgodyn.
Pope's-eye,	cneuen y forddwyd
Popedom,	pop'dūm, n. pabaeth
Popery,	po'pūr-ī, Papistry, pa'pīs-trī, n. pabyddiaeth
Popgun,	pōp'gūn, n. gwn pren
Popinjay,	pōp'īn-ja, n. y gaseg wanwyn, cnocell y coed; ysgoegyn
Popish,	po'pīsh, a. pabaidd, pabyddol
Poplar,	pōp'lūr, n. poplysen. Black poplar, pŵmpleren. White poplar, aethwydden [gwan
Poplin,	pōp'līn, n. cymysgwe o sidan a
Poppy,	pōp'ī, n. pabi, llyisiau cwsg, mabgoll. Corn poppy, pabi coch yr ŷd
Populace,	pōp'u-las, n. y cyffredin, y werin, y lluaus, y cyhoedd
Popular,	pōp'u-lūr, a. poblogaidd; gwerinaidd [rwydd
Popularity,	pōp-u-lār'ī-tī, n. poblog-
Populate,	pōp'u-lat, v. pobli, poblogi
Population,	pōp-u-la'shūn, n. poblogiad, poblogaeth [pobl
Populous,	pōp'u-lūs, a. poblog, llawn
Populousness,	pōp'u-lūs-nēs, n. poblogrwydd [fath oreu
Porcelain,	pōrs'lan, n. llestri pridd o'r
Porch,	pōrtsh, n. porth, cyntor, cyntedd
Porcupine,	pōr'ku-pin, n. ballasg, y ddraenog fawr
Pore,	pō'r, n. chwŷs-dwll, twll chwŷs, mân-dwll: vi. syllu, tremio, edrych yn graff
Pork,	pō'rk, n. cig mochyn
Porker,	pō'r'kūr, Porkling, pō'rk'līng, n. porchellyn
Porosity,	po-rōs'ī-tī, Porousness, pō'r'ūs-nēs, n. tyllogrwydd, amrydylledd
Porous,	pō'r'ūs, Pory, pō'r'ī, a. chwŷs-dyllog, mân-dyllog, tyllog, amrydyllog
Porphyry,	pōr'fūr-ī, n. molafon
Porpoise,	pōr'pūs, Porpus, pōr'pūs, n. llamidydd, pysgodyn du
Porraceous,	pō-ra'shūs, a. gwyrddaidd, ceninwyrdd
Porrets,	pōr'ēts, n. math o genin
Porridge,	pōr'īj, n. cawl, potes. Milk-porridge, cawl llaeth
Porringer,	pōr'īn-jūr, n. cawl-gwpan, ffïol-gawl, posned
Port,	pō'rt, n. porthladd, porthle, porth; twll gwn; agwedd, edrychiad, ymddygiad. Port-hole, cyflegrdwll, gwndwll. Port-wine, gwin Oporto, gwin goch
Portable,	pō'r'tā-bl, a. dygadwy, hyddwyn, cludawy
Portability,	pō'r-tā-bīl'ī-tī, n. hygludedd
Portage,	pō'r'taj, n. arian clud, porth-dâl
Portal,	pō'r'tāl, n. porth, cyntedd, rhagborth
Porteullis,	pō'rt-kūl'īs, n. porthgwlas
Porte,	pō'rt, n. llys amherawdr y Tyrciaid [rhagarwyddo
Portend,	pōr-tēnd', vt. argoelio, darogan,
Portension,	pōr-tēn'shūn, n. rhagargoeliad, rhagarwyddiad, darogan
Portent,	pōr-tēnt', n. rhagargoel
Portentous,	pōr-tēn'tūs, a. daroganus
Porter,	pō'r'tūr, n. porthor, drysor; cludydd; math o gwrw
Porterage,	pō'r'tūr-aj, n. cyflog cludydd
Portfolio,	pō'rt-fo'lī-o, n. papyrgôd, papyrgwâd [iedydd
Portglave,	pō'rt'glav, n. cledd-ddyg
Portico,	pō'r'tī-ko, n. porthfa; pendist
Portion,	pō'r'shūn, n. rhan, cyfran, rhandwy; agweddi; gwaddol, cynysgaeth: vt. cyfranu; cynysgaethu
Portliness,	pō'rt'lī-nēs, n. gweddusrwydd
Portly,	pō'r'tlī, a. cryfweddog
Portmanteau,	pō'rt-mān'to, n. bolgan, ysgilgist
Portrait,	pō'r'trat, n. arlun, llun, arfel, ardeb, darlun [arluniad
Portraiture,	pō'r'tra-tshu'r, n. delwad,
Portray,	pō'r-tra', vt. arlunio, delweddu, tynu llun
Portreeve,	pō'rt'rīv, n. porthlywydd, porthfaer
Portress,	pō'r'trēs, n. drysores, porthores
Pose,	poz, vt. dyrys-holi, dyrysu; posio
Position,	po-zīsh'ūn, n. cyflēad; sefyllfa, sefydliad; ystum; trefniad; rhagosodiad, gosodedigaeth
Positional,	po-zīsh'ūn-āl, a. gosodiadol

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, THIS; j = dzh. POT

Positive, pöz'î-tîv, a. gwïrol, gwïriedigol; gosodedigol; pendant, sicr, sicraol, pennodol; awdurdodol. Positive degree, y radd gysefin

Positiveness, pöz'î-tîv-nës, n. dieurwydd

Posnet, pöz'nët, n. padellan, posned

Posse, pös'î, n. mawrlu, torf, arfoglu.

Posse comitatus, holl allu sîr

Possess, pö-zës', vt. meddu, meddiannu, mwynâu, perchenogi. To possess one's self of, cymeryd meddiant o

Possession, pö-zësh'ün, n. meddiant; perchenogaeth; etiffeddiaeth; mwyniant, mwynâd; goresgyn

Possessive, pö-zës'iv, Possessory, pö-zës'ür-î, a. perchenol, meddol, meddiannol, meddiannedigol

Possessor, pö-zës'ür, n. meddiannydd, perchen, perchenog, perchenwr

Posset, pös'ët, n. posel, meiddlyn

Possibility, pös-î-bl'î-tî, n. galledigaeth

Possible, pös'î-bl, a. hyall, galluadwy, dichonadwy, posibl; tebygol

Possibly, pös'î-blî, ad. efallai, fe allai; ysgatfydd

Post, post, n. post; llythyrfa; swydd: v. cyflym-deithio; sefydlu, cyflêu; trefnu cyfrifon; postio: px. gwedi, ar ol. Post-boy, llythyrwas. Post-chaise, brysglud; hungerbyd. Post-haste, ar fawrfrys, ar frys, nerth traed.

Post-horse, brysfarch. Post-man, llythyrwas, llythyrwr. Post-master, penllythyrwr, ceidwad llythyrdy.

Post-office, llythyrdy, llythyrfa. Post-office order, archeb llythyrfa. Post-town, llythyr-dre

Postage, pos'taj, n. llythyrdoll, llythyrdal. Postage-stamp, llythyrynôd

Postdate, post-dat', vt. ol-amseru, ol-ddyddio: n. ol-ddyddiad

Postdiluvian, post-dî-lu'vî-än, a. gwedi y diluw: n. ol-ddylifiad

Poster, pos'tür, n. brys-deithiwr, rhedegwr; hysbyslen fawr

Posterior, pös-tî'r'î-ür, a. hwyrach, diweddarach, olach, ar ol

Posteriority, pös-tî'r-î-ür'î-tî, n. olafedd; israddiad [pen ol

Posteriors, pös-tî'r'î-ürz, n. pl. rhefr, tin

Posterity, pös-tër'î-tî, n. cenedlaethau dyfodol; oliaid, olafiaid, adian; hiliogaeth [borth

Postern, pos'türn, n. drws bychan, cil-

Postexistence, post-ëg-zîs'tëns, n. ol-

fodoliaeth

Posthumous, pös'tu-müs, a. a gyhoeddwyd neu a aned ar ol claddu'r awdwr, neu'r tad; olargraffedig; olanedig

Postil, pös'tîl, n. mymlnod

Postillion, pös-tîl'yün, n. rhag-farchogwr

Postmeridian, post-mî-rîd'yän, a. prydawnol, olawnol, wedi'r canolddydd

Postmortem, post'mör-tëm, a. ar ol marwolaeth [gohirio

Postpone, post-pon', vt. troi heibio; oedi

Postscript, post'skript, n. ol-ysgrifen, ol-ymadrodd

Postulate, pös'tshu-lat, n. gosodiad erfynedig: vt. adrodd heb brawf, cymeryd yn ganiataol [heb brawf

Postulation, pös-tshu-la'shün, a. honiad

Postulatum, pös-tshu-la'tüm (pl. postulata, pös-tshu-la'tâ), n. gosodiad erfyniedig

Posture, pös'tshür, n. munud, ystum, sefyllwedd, safiad, sefyllfa; agwedd.

Posture-master, ystumydd

Posy, po'zî, n. blodeuglwm; arwyddair modrwy

Pot, pöt, n. pot, potyn; crochan: vt. potio. Pot-bellied, cestog, cestfawr.

Pot-companion, cydyfwr, cyfeddachwr.

Pot-herbs, llysiâu berwadwy. Pot-hooks, bachau crochan. Pot-house, diotty. Pot-metal, math o wydr lliwiog. Pot-valiant, diod-ddewr

Potable, po'tâ-bl, a. yfadwy

Potagra, po-täg'râ, n. math o gyffaieth o'r India [draeth

Potamology, pöt-â-möl'o-jî, n. afon-

Potash, pöt'äsh, n. golch-ludw, trwythludw, llyshalen [lynciad

Potation, po-ta'shün, n. yfediad; traf-

Potato, po-ta'to, a. cloronen, taten

Potch, pötsh, vt. gorferwi, lledferwi

Potency, po'tën-sî, n. galluedd, nerthedd

Potent, po'tënt, a. cadarn, galluog, grymus, nerthol, nerthog, cryf

Potentate, po'tën-tat, n. penadur, archdeyrn [galluadwy

Potential, po-tën'shâl, a. galluogol,

Potentiality, po-tën-shî-äl'î-tî, n. galluogrwydd

Pother, pöth'ür, n. twrf, dadwrdd, ystwr: v. ffwdanu, ymdrafferthu yn ofer; blino

Potion, po'shün, n. llymaid, trancell, llwnc [llestr

Potsherd, pöt'shürd, n. dernyn o bridd-

Pottage, pöt'aj, n. cawl, potes, isgell

Potter, pöt'ür, n. priddlestrydd, crochenydd, cregenydd, priddawr

PRE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Pottery, pōt'ūr-ī, n. crochenyddiaeth; llestri-pridd; priddweithfa
Pottle, pōt'l, n. mesur o haner galwyn
Potulent, pō'tu-lēnt, a. yfadwy; meddw
Pouch, pūwtsh, n. cōd, coden, cōwd; bola: vt. llogellu; llynceu
Poult, polt, n. cyw, cywen, cywyn
Poulterer, pol'tūr-ūr, n. adarwerthwr, ednwerthwr
Poultice, pol'tīs, n. sugaethan, meddalai
Poultry, pol'trī, n. dōf-adar, dōf-ednod, dōf-ieir, creaduriaid pflug
Pounce, pūwns, n. panlweh; crafanc, ewin: v. panlychu; discyn, syrthio.
Pounce-box, trydyllfwhc
Pound, pūwnd, n. pwys; punt; ffald, gwarchae: vt. ffaldio, gwarchau; pwyo, pwnio
Poundage, pūwn'daj, n. puntal
Pounder, pūwn'dūr, n. pwyedydd; cyfleg. A six pounder, cyfleg chwe phwys ei belen
Pour, pō'r, v. tywallt, gwallaw, gwehynu
Pourparty, pō'r-pār'tī, Purparty, pūr-pār'tī, n. rhan, cyfran
Pout, pūwt, n. llaes-wefl, golwg-sarug: vi. llaesweflu, cilwgu
Poverty, pōv'ūr-tī, n. tlodi, anghen, anghenocty, llymder
Powder, pūw'dūr, n. llwch, pylor: v. llychu, meiloni. Powder-chest, pylorgist. Powder-horn, pylorgorn. Powder-mill, pylor felin. Gun-powder, ffamlwch, meilon
Powdery, pūw'dūr-ī, a. llychog, pylorog
Power, pūw'ūr, n. gallu, nerth, grym; cryfder; awdurdod, llywodraeth, rheolaeth [cryf
Powerful, pūw'ūr-fwl, a. galluog, nerthol,
Powerless, pūw'ūr-lēs, a. dirym, dinerth, diallu, gwan, egwan
Pox, pōks, n. brech. Chicken-pox, brech yr ieir. Great-pox, poethglwyf, y frech losg. Small-pox, y frech wen
Poy, pōi, n. pawl, pawl rhaffddawnsiwr
Praam, prām, n. math o fād
Practicable, prāk'tī-kā-bl, a. gwneuthuradwy, hyall
Practical, prāk'tī-kāl, a. ymarferol, gwneuthurol, bucheddol, defnyddiol
Practice, prāk'tīs, n. arfer, arferiad, ymarferiad [dilyn
Practise, prāk'tīs, v. arferu, ymarfer;
Practiser, prāk'tī-sūr, n. arferwr
Practitioner, prāk'tīsh'ūn-ūr, n. arferiedydd, ymarferiedydd

Præcipe, prēs'ī-pī, n. ysgrifen, gorchymyn
Præmunire, prī-mu-nī'r'ī, n. cosp-ysgrif; carcharad dirwy; trallod, cyfyngder
Pragmatic, præg-māt'ik, Pragmatical, præg-māt'ī-kāl, a. ymarferol, gorchestol; mymygar; rhodresus
Prairie, prē'r'ī, n. gwastad-dir
Praise, praz, n. mawl, moliant, canmoliaeth, clod, darfawl, molawd; gwawd: vt. moli, clodfori, moliannu
Praiseful, praz'fwl, a. moliannus, clodwiv [adwy
Praiseworthy, praz'wūr-thī, a. canmol-
Prance, prāns, vi. carlamu, crychneidio
Prank, prāngk, n. cast, ystranc, pranc: vi. ymbincio, prancio
Prate, prat, Prattle, prāt'l, vi. bragaldio, bragaldian, llolio, baldorrd, dwnδρο, clebran, brygawthan
Prattler, prāt'lūr, n. bragaldiwr, llolyn
Pravity, prāv'ī-tī, n. halogrwydd, drygedd
Prawn, prōn, n. cor-geinwch
Pray, pray, v. gweddio, iolu, attolygu. I pray you, attolwg
Prayer, prē'r, n. gweddi, deisyfiad, adolwch. Prayer-book, llyfr gweddi
Prayer, pra'ūr, n. gweddiwr, ymbiliwr
Prayerless, prē'r'lēs, a. diweddi
Pre-, px. cyn-, rhag-, blaen-
Preach, prīth, v. pregethu
Preacher, prī'tshūr, n. pregethwr
Preachment, prīth'sh'mēnt, n. brygawthiad
Preadamite, prī-ād'ām-it, a. cyn Adda, cynaddafol [rhaglith
Preamble, prī'ām-bl, n. rhagymadrodd,
Prebend, prēb'ēnd, n. cōr-gyfran, cōrddogn [ydd, cōr-beriglwr
Prebendary, prēb'ēn-dūr-ī, n. cōr-wein-
Precarious, prī-kē'r'ī-ūs, a. ansicr, ansafadwy [sicrwydd
Precariousness, prī-kē'r'ī-ūs-nēs, n. an-
Precative, prēk'ā-tīv, Precatory, prēk'ā-tūr-ī, a. erfyn-gar, ymbilgar
Precaution, prī-kō'shūn, n. rhagofal, rhagocheliad: vt. rhagrybyddio
Precautions, prī-kō'shūs, a. darbodus
Precedaneous, prēs'ī-dā'nī-ūs, a. blaenorol, blaenllaw [rhagflaenu
Precede, prī-sīd', vt. blaenori, blaenu,
Precedence, prī-sī'dēns, n. blaenoriaeth, blanafiaeth, y blaen
Precedent, prī-sī'dēnt, a. blaenorol
Precedent, prēs'ī-dēnt, n. cynrēol, blaenddrych, cynllun, engraffft
Precentor, prī-sēn'tūr, n. blaen-geiniad, prifgantwr

Precept, prî'sĕpt, n. gorchymyn, arch, cynraith [eirchiol	Precursory, prî-kûr'sûr-î, a. blaenorol, blaenol, rhagredol
Preceptive, prî-sĕp'tîv, a. gorchymynol,	Predaceous, prî-da'shûs, a. ysglyfaethus, rheibus, ysglyfiannus
Preceptor, prî-sĕp'tûr, n. athraw, dysgawdwr [rhagfynediad	Predal, prî'dâl, a. yspeilus, ysglyfaethol
Precession, prî-sĕsh'ûn, n. rhagflaeniad,	Predation, prî-da'shûn, n. anrheithiad, ysglyfiant [ysglyfaethus
Precinct, prî'singkt, n. cylchran, terfyn, cyffin [drud	Predatory, prî-dâ-tûr-î, a. anrheithgar,
Precious, prĕsh'ûs, a. gwerthfawr, prid,	Predecessor, prĕd-î-sĕs'ûr, n. rhagredwr, cyneifiad, rhagflaenor, hynafiad
Preciousness, prĕsh'ûs-nĕs, n. gwerthfawredd, gwerthfawrogrwydd	Predestinarian, prî-dĕs-tî-nĕr'î-ân, n. rhagarfaethydd
Precipice, prĕs'î-pîs, n. dibyn, diffwys, affwys, clogwyn, serthan	Predestinate, prî-dĕs'tî-nat, vt. rhaglunio
Precipitation, prî-sîp'î-tâns, n. ffrwst, byrbwylldra, gorfrys [byrbwyll	Predestination, prî-dĕs-tî-na'shûn, n. rhagdrefniad, rhagarfaeth
Precipitant, prî-sîp'î-tânt, a. dibwyll,	Predestine, prî-dĕs'tîn, vt. rhagarfaethu
Precipitate, prî-sîp'î-tat, n. gwaelodion: v. chwyrndaflu, bwrw bendramwnwgl, gwysgio; gwaelodi; brysio: a. gwysg, ffrystiog, byrbwyll	Predetermination, prî-dî-tûr-mî-na'shûn, n. rhagderfyniad [nodi
Precipitation, prî-sîp-î-ta'shûn, n. chwyrndafliaid; gwysgiaid; byrbwylldra	Predial, prî-dî-âl, a. tyddynol
Precise, prî-sis', a. pennodol, manwl; taclusfer, cywir, gorfanwl; destlus, ffurfiol	Predicable, prĕd'î-kâ-bl, a. adroddadwy, honiadwy: n. peth adroddadwy. Predicables, adroddolion
Preciseness, prî-sis'nĕs, n. manylrwydd	Predicament, prî-dîk'â-mĕnt, n. cyflwr, helynt, sefyllfa; dosparth, ansawdd
Precisian, prî-sîzh'ân, n. un gorfanol, defodwr [cywiredd	Predicant, prĕd'î-kânt, n. rhagadroddwr
Precision, prî-sîzh'ûn, n. manylrwydd,	Predicating, prĕd'î-kat, n. yr adroddol, darddelw: vt. darddodi, rhagadrodd, honi, haeru [wad, honiad
Preclude, prî-klud', vt. rhagrwystro, rhagattal	Predication, prĕd-î-ka'shûn, n. darddel
Precocious, prî-ko'shûs, a. rhagaddfed	Predict, prî-dîkt', vt. daroganu, rhagfynegi, rhagddywedyd [iad
Precocity, prî-kôs'î-tî, n. rhagaddfedrwydd [rhagystyrio	Prediction, prî-dîk'shûn, n. rhagddywed-
Precogitate, prî-kôj'î-tat, vt. rhagfeddwl,	Predictor, prî-dîk'tûr, n. daroganydd
Precogitation, prî-kôj-î-ta'shûn, n. rhagfeddyliad, rhagystyriaeth	Predilection, prî-dî-lĕk'shûn, n. cynhoffder, rhaghoffder
Precognition, prî-kôg-nîsh'ûn, n. rhagwybodaeth, cynwybodaeth	Predispose, prî-dîs-poz', vt. cynddarparu
Precompose, prî-kûm-poz', vt. rhaggyfansoddi [dyb	Predisposition, prî-dîs-po-zîsh'ûn, n. rhagddarpariad; rhagduediad
Preconceit, prî-kôn-sît', n. cyndyb, rhag-	Predominance, prî-dôm'î-nâns, n. goruchafiaeth
Preconceive, prî-kôn-sîv', vt. rhagddirnad	Predominant, prî-dôm'î-nânt, a. penaf, trechaf, arliwiadol
Preconception, prî-kôn-sĕp'shûn, n. rhagdyb, rhagddychymyg, cynrith, cynddealliad, cynddarbodaeth	Predominate, prî-dôm'î-nat, vi. goruchafu, gorfodi, tycio, llwyddo, ffynu
Preconcert, prî-kôn-sûrt', vt. rhagdrefnu	Pre-elect, prî-î-lĕkt', vt. rhagddewis, rhagethol, cynethol [iaeth
Precontract, prî-kôn-trăkt, n. rhaggytundeb, rhagammod [bryniant	Pre-eminence, prî-ĕm'î-nĕns, n. rhagor-
Precontract, prî-kôn-trăkt', v. rhaggytuno	Pre-eminent, prî-ĕm'î-nĕnt, a. rhagorol, ardderchog, godidog
Precurrent, prî-kûr'ĕnt, a. blaenredol	Pre-emption, prî-ĕm'shûn, n. rhag-
Precurse, prî-kûrs', n. rhagrediad, rhagflaeniad [rhagflaenydd	Preen, prîn, n. gwâell: vt. trwsio, pincio, pluftaclu
Precursor, prî-kûr'sûr, n. blaenrhed,	Pre-engage, prî-ĕn-gaj', vt. rhagrwymo
	Pre-engagement, prî-ĕn-gaj'mĕnt, n. rhagrwymiad, rhagymrwymiad

PRE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Pre-establish, p̄rī-ī-stāb'lish, vt. rhagsefydlu

Pre-establishment, p̄rī-ī-stāb'lish-mēnt, n. rhagsefydliad [cynfod

Pre-exist, p̄rī-ēg-zis't, vi. cynhanfodi

Pre-existence, p̄rī-ēg-zis'tēns, n. rhaghanfod, cynfod [hanfodol

Pre-existent, p̄rī-ēg-zis'tēnt, a. rhag-

Preface, p̄rēf'as, n. rhaglith, rhagymadrodd, cynarawd : v. rhaglithio

Prefatory, p̄rēf'ā-tūr-ī, a. rhagymadroddol

Prefect, p̄rī'fēkt, n. rhaglaw, rhaglywydd

Prefecture, p̄rī'fēk-tshu'r, n. rhaglawiaeth

Prefer, p̄rī-fūr', vt. dewis, rhagor-ddewis, blaenberchi, dyrchafu; cyflwyno. He prefers, gwell ganddo [ach

Preferable, p̄rēf'ūr-ā-bl, a. gwell, rhagor-

Preference, p̄rēf'ūr-ēns, n. rhagoriaeth, blaenoriaeth, y blaen, dewis

Preferment, p̄rī-fūr'mēnt, n. dyrchafiad, codiad [ddarluniad

Prefiguration, p̄rī-fīg-u-ra'shūn, n. rhag-

Prefigure, p̄rī-fīg'ūr, Prefigure, p̄rī-fīg'u-rat, vt. rhagddangos, rhagddarlunio, rhag-gysgodi, rhagamlygu; cynddullio, arluniaethu

Prefine, p̄rī-fin', vt. rhagderfynu

Prefix, p̄rī-fiks', vt. darddodi, rhagddodi, blaenddodi, arddodi

Prefix, p̄rī'fiks, n. blaenddod, blaenddodiad, rhagddod, arddod

Preform, p̄rī-fōrm', vt. rhagffurfio, rhaglunio, cynffurfio

Pregnancy, p̄rēg'nān-sī, n. beichiogrywydd; amdrymder

Pregnant, p̄rēg'nānt, a. beichiog, trom, amdrom, braisg; llawn

Pregustation, p̄rī-gūs-ta'shūn, n. rhagarchwaethiad, cynarchwaethiad

Prejudge, p̄rī-jūj', vt. rhagfarnu, cynfarnu [blaenfarnu

Prejudicate, p̄rī-ju'dī-kat, v. rhagfarnu,

Prejudication, p̄rī-ju-dī-ka'shūn, n. rhagfrawd, rhagfarniad, blaenfarniad

Prejudice, p̄rēj'u-dīs, n. rhagfarn; niwed: vt. rhagdueddoli; niweidio, colledu

Prejudicial, p̄rēj-u-dīsh'āl, a. niweidiol; colledus [esgob

Prelacy, p̄rēl'ā-sī, n. esgobaeth; swydd

Prelate, p̄rēl'at, n. esgob

Prelatical, p̄rī-lāt'ī-kāl, a. esgobol

Prelation, p̄rī-lā'shūn, n. blaenoriaeth

Prelection, p̄rī-lēk'shūn, n. rhaglith, darlith

Prelibation, p̄rī-lī-bā'shūn, n. blaenbrawf, rhagbrawf, rhagarchwaethiad

Preliminary, p̄rī-līm'ī-nūr-ī, n. rhagammad, rhagsail: a. rhagammadol, rhagflaenorol, rhagarweiniol, darpariadol

Prelude, p̄rēl'ud, n. rhagchware; cynarawd: vt. rhagchwareu

Prelusive, p̄rī-lu'siv, a. rhaglithiol

Premature, p̄rī-mā-tu'r', a. rhagaddfed, rhygynar, amhrydlawn

Prematureness, p̄rī-mā-tu'r'nēs, Prematurity, p̄rī-mā-tu'r'ī-tī, n. amhrydlonedd [fyrio, cynarfaethu

Premeditate, p̄rī-mēd'ī-tat, v. rhagfy-

Premeditation, p̄rī-mēd-ī-ta'shūn, n. rhagfyfyrdod, cynarfaeth

Premier, p̄rī-mē'rīt, vt. rhaghaeddu

Premises, p̄rēm'ī-siz, n. pl. blaenffrwythau y ddaear

Premier, p̄rī-mī-ūr, n. cynwas, prif weinidog: a. blaenaf, penaf, prif

Premise, p̄rī-miz', v. rhagosod, cynseilio

Premise, Premiss, p̄rēm'is, n. cynsail. Major premise, y fraich gyntaf mewn cyfreswm. Minor premise, yr ail fraich mewn cyfreswm. Premises, tai, tiroedd [tal-ddogn

Premium, p̄rī-mī-ūm, n. gwobr, gobrwy;

Premonish, p̄rī-mōn'ish, vt. rhagrybuddio

Premonition, p̄rī-mo-nīsh'ūn, n. rhagrybudd [rybuddiol

Premonitory, p̄rī-mōn'ī-tūr-ī, a. rhag-

Premonstrate, p̄rī-mōn'strat, vt. rhagddangos, cynddangos

Prenominate, p̄rī-nōm'ī-nat, vt. rhagenwi, cynenwi

Prenomination, p̄rī-nōm-ī-na'shūn, n. cynenwad [rhagdyb

Prenotion, p̄rī-nō'shūn, n. rhagamcan,

Prenunciation, p̄rī-nūn-sī-a'shūn, n. rhagddyweddiad, rhagfynegiad

Preoccupancy, p̄rī-ōk'u-pān-sī, Preoccupation, p̄rī-ōk'u-pa'shūn, n. rhagfeddiant, cynfeddiant

Preoccupy, p̄rī-ōk'u-pi, vt. rhagddal, rhagfeddiannu

Preominate, p̄rī-ōm'ī-nat, vt. rhagar-goeli, rhagddangos, rhagarwyddo

Preopinion, p̄rī-o-pīn'yūn, n. rhagdyb

Preordain, p̄rī-ōr-dan', vt. rhagdrefnu, rhagosod, rhagbennodi

Preordination, p̄rī-ōr-dī-nāns, n. rhagosodiad, cynddeddf, cynarfaethiad

Preparation, p̄rēp-ū-ra'shūn, n. darpariad, parotoad, arlwyant, darbodaeth

Preparatory, p̄rī-pār'ā-tūr-ī, a. darpariadol, parotoawl, rhagbarotoad

p 265 follows p 296

264
see under r

- Ratio, ra'sho, n. dogn, dognedd, cyfran, mesur, cymesuriaeth, cyfartaliaeth
- Ratiocinate, rāsh-ī-ōs'ī-nat, vi. cymhwyllo, rhesymu, ymresymu
- Ratiocination, rāsh-ī-ōs-ī-na'shūn, n. rhesymiad, ymresymiad, cymhwyllyant
- Ratiocinative, rāsh-ī-ōs'ī-na-t'z, a. rhesymiadol, ymresymiadol, cymhwyllyus, cymhwyllog
- Ration, ra'shūn, n. cyfran o fwyd, saig
- Rational, rāsh'ūn-āl, a. rhesymol, arbwylllog, synwryol, doeth
- Rationale, ra-sho-na'li, n. eglurād
- Rationalism, rāsh'ūn-āl-izm, n. rhesymoliaeth; rhydd-dybiaeth
- Rationality, rāsh-ūn-āl'ī-tī, n. rhesymolrwydd, rhesymoldeb, cymhwylledd
- Rationally, rāsh'ūn-āl-ī, ad. yn rhesymol
- Ratsbane, rāts'ban, n. gwenwyn llygod
- Rattle, rāt'l, n. rhugl, rhuglan, rhugldegan: v. rhugldrystio, crochddwrddio; clerenu, rhwncian, chwyrnogli. Rattle-headed, trystfawr, penchwiban.
- Rattle-pate, chwalwr chwedlau. Rattles, cleren, rhwnc, chwyrnogl
- Rattlesnake, rāt'l-snak, n. neidr gyffondrwst, rhuglneidr [iant
- Raucity, rō'sī-tī, n. crygi, crygni, crygraucous, rō'kūs, a. cryg, garw, afrywiog
- Raught, rōt, a. rhywgiedig, toredig
- Ravage, rāv'aj, n. anrhaith, difrod, hafog: vt. anrheithio, hafogi, difrodi
- Rave, rav, vi. ymleferydd; gwallgofi, ynfydu; penwanu, penysgafnu
- Ravel, rāv'l, v. dadwēu, dattod, daddirwyn, edafeddu; dyrsu
- Ravelin, rāv'ī-līn, n. mur haner-lleuaddull
- Raven, ra'vn, n. cigfran, brean. Night-raven, math o ddylluan
- Raven, rāv'n, v. gorwancio, gwancio; ysglyfio, gwanclyneu, cigyddio
- Ravenous, rāv'ēn-ūs, a. rheibus, gorwancus
- Ravenousness, rāv'ēn-ūs-nēs, n. gwancusrwydd, rheibiaeth
- Raver, ra'vūr, n. ynfydwyr, gwallgofwr
- Ravin, rāv'īn, n. yspail, ysglyf, ysglyfiad
- Ravine, ra-vin', n. crigyll, cornant, ceunant, ole
- Raving, ra'vīng, n. penwendid: a. penwan, ffyrnig, gorwyllt
- Ravish, rāv'ish, vt. treisio, llathruddo, treisddwyn, dwyn; gwychfoddio, gorloni [iwr
- Ravisher, rāv'ish-ūr, n. ysglyfydd, treis-
- Ravishing, rāv'ish-īng, n. treisiad: a. llesmeirbêr, melysbêr, hyfrydbêr, perseiniol; tra hyfryd, gorlonol
- Ravishment, rāv'ish-mēnt, n. treisiant, treisiad, trais; gorlonedd
- Raw, rō, a. îr, anmrwd; crai, cri, digroen, llymrig, anaddfed; anhyddysg. Raw-boned, esgyrniog, teneu. Raw flesh, cig byw. Raw silk, sidan crai. Raw weather, tywydd oerllyd
- Rawness, rō'nēs, n. irdeb, amrwydedd; digroenedd; anhyfedredd, anfedrusrwydd
- Ray, ra, n. paladr, pelydryn, goleuyn, golewyrch; morgath, rhaian: vt. pelydru, rheiddio
- Rayless, ra'lēs, a. dibelydr; tywyll
- Raze, raz, n. math o wreiddyn.—Rase
- Razor, ra'zūr, n. ellyn, cylllell eillio.
- Razor-bill, llurs, gwalch y penwig, morgyllell
- Razure, ra'zhūr, n. dinystriad, crafiad
- Re-, px. blaendod o'r un ystyr âg ail-, ad-; megys: Reaffirm, adwirio, ailhaeru. Re-elect, ailethol
- Reaccess, rī-āk-sēs', n. ailddyfodfa
- Reach, rītsh, v. cyrhaeddu, estyn; ymgyrhaedd, ymestyn; amgyffred; dirnad; hercu; cyfogi, bwrw i fynu, chwydu: n. cyrhaedd, cyrhaeddiad; amgyrhaedd; gallu
- Reachless, rītsh'lēs, a. digais, esgeulus, diymroad [weithredu
- React, rī-ākt', v. ailweithredu, gwrth-
- Reaction, rī-āk'shūn, n. gwrthweithiad, gwrthweithrediad, gwrthergydd
- Read, rīd (pt. & pp. read, rēd), v. darllen.
- Reading-room, darllenfa. Reading-desk, darllenfa [llen-gar
- Reading, rī'dīng, n. darlleniad: a. dār-
- Reading, rēd'īng, n. tref yn Lloegr
- Reademption, rī-ā-dēp'shūn, n. adgaffaeliad
- Reader, rī'dūr, n. darllynydd, darllēydd
- Readership, rī'dūr-shīp, n. darlleniaeth
- Readily, rēd'ī-lī, ad. yn barod, yn ewyllysgar
- Readiness, rēd'ī-nēs, n. parodrwydd, ewyllysgarwch, hwylusdod, rhywddineb
- Readjust, rī-ā-jūst', vt. aildefnu
- Readmission, rī-ād-mīsh'ūn, n. ad-dderbyniad [dderbyn
- Readmit, rī-ād-mīt', vt. aildderbyn, ad-
- Ready, rēd'ī, a. parod, parotoedig, rhwydd; ewyllysgar; medrus, hyfedr, hwylus, hylaw, deheuig

REC	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;
Reaffirmance, rī-ā-fūr'māns, n.	adwiriad
Real, rī'āl, a.	gwir, gwirioneddol ; sylweddol, diffuant, diledrith ; treftadol, anngyffro, ansymudedig. Real property, meddiannau anngyffro
Reality, rī-āl'ī-tī, n.	gwiredd, gwirionedd, diffuantrwydd, diledrithedd ; sylweddoldeb, hanfodoledd, hanfodoldeb
Realize, rī'āl-iz, vt.	gwirio, gwireddu ; peri bod, hanfodoli, sylweddoli ; gwirbrofi ; cyflawni, gwir-gyflawni
Really, rī'āl-ī, ad.	yn wir, yn ddiau
Realty, rī'āl-tī, n.	teyrn-garwch
Realm, rēlm, n.	teyrnas [lenau
Ream, rīm, n.	ugain drefa, 480 o bapyr
Reanimate, rī-ān'ī-mat, vt.	adfywâu, ailfywio [glymu
Reannex, rī-ā-nēks', vt.	adgysylltu, adreap, rīp, v. medi, cyneuafu
Reaper, rī'pūr, n.	medwr, medelwr, cynauafwr, crymanydd
Reappear, rī-ā-pī'r', vi.	ailymddangos
Rear, rī'r, n.	bôn, cynffon, pen ôl, ôl : vt. codi, dyrchafu ; ymgodi, magu. Rear-admiral, ol-lyngeswr. Rear-mouse, ystlumyn. A lamb reared by hand, oen llawfaeth, oen swci
Rearward, rī'r-würd, a.	ôl : n. bôn, cynffon, pen ôl [ddringo
Reascend, rī-ā-sēnd', vt.	adesgyn, ail
Reason, rī'zn, n.	rheswm, arbwyll, cymhwyl ; synwyr, deall : v. rhesymu, arbwyllio ; ymresymu
Reasonable, rī'zn-ā-bl, a.	rhesymol, cymhwyllog ; teg, cymhwys ; synwrol, deallus [ymoldeb
Reasonableness, rī'zn-ā-bl-nēs, n.	rhes
Reasonless, rī'zn-lēs, a.	direswm ; di-synwyr
Reassemble, rī-ā-sēm'bl, vt.	adgynull, adgasglu, ad-dyru, ailgynull ; ailymgynull ; adwysio
Reassert, rī-ā-sürt', vt.	ailhaeru
Reassign, rī-ā-sin', vt.	ailbennodi
Reassume, rī-ā-sum', vt.	adgymeryd
Reassure, rī-ā-shw'r', vt.	ailaddo, adwiri
Reaugment, rī-ōg-mēnt', v.	adchwanegu
Reave, rīv (pt. & pp. <i>reft</i>), vt.	difeddu, difeddiannu
Rebaptize, rī-bāp-tiz', vt.	ailfedyddio
Rebate, rī-bat', vt.	pylu, toli, erthynu, taldolio : n. lleiâd, erthyniad
Rebeck, rī'bēk, n.	erwth trithant
Rebel, rēb'ēl, n.	gwrthryfelwr
Rebel, rī-bēl', vi.	gwrthryfela
Rebellion, rī-bēl'yūn, n.	gwrthryfel
Rebellious, rī-bēl'yūs, a.	gwrthryfelgar ; cyndyn [ryfelgarwch
Rebelliousness, rī-bēl'yūs-nēs, n.	gwrthreboation, rī-bo-a'shūn, n. adruad, adfuguanad
Rebound, rī-būwnd', n.	adlam, gwrthnaid : v. adlamu, gwrthneidio, dadneidio
Rebuff, rī-būf', n.	nag, nacâd, gomedd-iad, ateb sarug, gwrthgais : vt. yspwyo, curo yn ol, gwrthguro, nacâu
Rebuild, rī-bīld', vt.	adadeiladu
Rebukable, rī-bū'kā-bl, a.	ceryddadwy
Rebuke, rī-buk', n.	cerydd, ceryddair, sen : vt. ceryddu, senu [gar
Rebukeful, rī-buk'fŵl, a.	ceryddgar, sen
Rebus, rī'būs, n.	dammeg, dychymyg
Rebut, rī-būt', vt.	gwrthio, gwrthddywedyd
Recall, rī-kōl', vt.	gwrthhalw, galw yn ol, adalw, ailalw, olalw
Recant, rī-kānt', v.	dadgyffesu, dadbroffesu, dad-ddywedyd ; gwrthganu
Recantation, rī-kān-ta'shūn, n.	dadgyffesiad, dadgyffes
Recapacitate, rī-kā-pās'ī-tat, vt.	ailalluogi [rodd
Recapitulate, rī-kā-pīt'shu-lat, vt.	ailadrecapture, rī-kāp'tshūr, vt. ailgymeryd : n. ailgymeriad
Recarnify, rī-kār'nī-fi, vt.	aildewychu
Recede, rī-sīd', vi.	encilio, cilio yn ol, gwrthgilio
Receipt, rī-sīt', n.	derbyniad ; derbyneb, taleb ; cyfarwyddyd
Receivable, rī-sī'vā-bl, a.	derbyniadwy
Receive, rī-sīv', vt.	derbyn, cymeryd, caffael, cael [byniedydd
Receiver, rī-sī'vūr, n.	derbyniwr, der
Recent, rī'sēnt, a.	newydd, diweddar
Recentness, rī'sēnt-nēs, Recency, rī'sēn-sī, n.	diweddarwch, newyddrwydd
Receptacle, rī-sēp'tā-kl, n.	derbynfâ, derbynle, cronfa [iedig
Receptary, rī-sēp'tūr-ī, n.	peth derbyn
Receptibility, rī-sēp-tū-bīl'ī-tī, n.	hyddalrwydd
Receptible, rī-sēp'tī-bl, a.	hyddal
Reception, rī-sēp'shūn, n.	derbyniad, croesaw
Receptive, rī-sēp'tīv, a.	derbyniedigol
Rectify, rī-sūr'tī-fi, v.	adwiri
Recess, rī-sēs', n.	cil, encil ; madawiad, ciliad ; cilfach, dirgelfa, ymguddfa
Recession, rī-sēsh'ūn, n.	enciliad, ciliad
Recharge, rī-tshār'j', vt.	adlwytho ; ailorchymyn ; adgyhuddo, ailymosod ar

Recheat, rî-tshî't', vi. adalw, galw yn ol
 Recidivate, rî-sîd'î-vat, vi. gwrthgydio
 Recipe, rês'î-pî, n. cyfarwyddyd meddygol
 Recipient, rî-sîp'yënt, n. derbyniedydd, derbyniwr
 Reciprocal, rî-sîp'ro-käl, a. adgyrchiol, cylchgyfnewidiol, o'r ddwy ochr, perthynol i'r ddwy ochr, cy-, cyf-, cyd-
 Reciprocal benefit, cyflesiant.
 Reciprocal forbearance, cydymaros
 Reciprocate, rî-sîp'ro-kat, v. cydgyfnewid
 Reciprocation, rî-sîp-ro-ka'shün, n. cydgyfnewiad [newidioldeb]
 Reciprocity, rês-î-prôs'î-tî, n. cydgyf-
 Recision, rî-sîzh'ün, n. toriad ymaith
 Recital, rî-sî'täl, Recitation, rês-î-ta'shün, n. adroddiad, datganiad, traethiad
 Recitative, rês-î-tä-tiv', n. adroddgan, cynghanadroddiad, treithgar
 Recitative, rês'î-ta-tiv', a. adroddol, datganol, treithiadol; cynghandraethol
 Recite, rî-sit', v. adrodd, datgan, traethu
 Reck, rëk, v. gofalu, gwilio; gofalu am
 Reckless, rëk'lës, a. diofal, difeddwl
 Recklessness, rëk'lës-nës, n. anofalwch
 Reckon, rëk'n, v. cyfrif, rhifo, dyrifo; gwneyd cyfrif; barnu, bwrw; prisio
 Reckoner, rëk'n-ür, n. cyfrifwr, rhifwr.
 Ready-reckoner, cyfrifydd parod
 Reckoning, rëk'n-üng, n. cyfrifiant, cyfrif, cyfrifiad; tymg
 Reclaim, rî-klam', v. diwygio, gwellâu, diwyllio, adferu, dychwelyd; adgeisio
 Reclaimable, rî-klä'mä-bl, a. diwygiadwy, gwelladwy
 Reclamation, rî-klä-mä'shün, n. adferiad
 Recline, rî-klîn', v. lledogwyddo, lledorwedd, gorwedd
 Reclude, rî-klud', vt. agor, dadglöi
 Recluse, rî-klus', a. cauedig i fyny, neillduol, neillduedig, meudwyaidd, didryfol : n. meudwy, adfonach, lleian
 Reclusion, rî-klü'zhün, n. neillduedd
 Recognition, rëk-ög-nîsh'ün, n. ailadnabyddiaeth, cydnabyddiad, adnabyddiaeth; ailolygiad, adchwiliad
 Recognizance, rî-kög'nî-zäns, n. cydnabyddiaeth; ymrwymiad
 Recognize, rëk'ög-niz, vt. adwaen, adnabod, ailadnabod; ailbrofi, ailwrando
 Recognizee, rî-kög-nî-zî', n. rhwymedigathydd [iedydd]
 Recognizer, rî-kög-nî-zör', n. ymrwym-
 Recoil, rî-köil', v. adlamu, gwrthneidio, encilio : n. adlam, gwrthnaid

Recoin, rî-köin', vt. ailfathu
 Recoinage, rî-köi'naj, n. ailfathiad
 Recollect, rëk-ö-lëkt', vt. cofio, adgofio
 Recollect, rî-kö-lëkt', vt. ailgynull
 Recollection, rëk-ö-lëk'shün, n. adgofiant, adfeddwl, adfeddyliad, côf, eilgol
 Recollection, rî-kö-lëk'shün, n. ailgynulliad [reu]
 Recommend, rî-kü-mëns', vt. ailddech-
 Recommend, rëk-ü-mënd', vt. canmol, arganmol, cymeradwyo; cymynu
 Recommendation, rëk-üm-ën-da'shün, n. canmoliaeth, cymeradwyaeth
 Recommendative, rëk-ü-mën'dä-tiv',
 Recommendatory, rëk-ü-mën'dä-tür-î, a. canmoliaethol
 Recommit, rî-kü-mît', vt. ailwneuthur, ailraddodi, ailanfon i garchar
 Recompense, rëk'üm-pëns, vt. atdalu, gwobrwyo, talu : n. pwyth, tâl, taledigaeth, taliad, gwobr, gwobrwy
 Recompile, rî-küm-pil', vt. adgasglu
 Recompose, rî-küm-poz', vt. aildrefnu, ailgyfansoddi; adesmwytho
 Reconcilable, rëk-ön-sî'lä-bl, a. cymodadwy, cymodlon
 Reconcilableness, rëk-ön-sî'lä-bl-nës, n. cymodlonrwydd
 Reconcile, rëk'ün-sil, vt. cymodi, adgymodi, cymodloni, dyhuddo, tangnefeddu
 Reconciliation, rëk'ün-sil-mënt, Recon-
 ciliation, rëk-ön-sil-î-a'shün, n. heddychiad, cymod, cymodiad
 Reconciliatory, rëk-ön-sil'yä-tür-î, a. cymodol, heddychol, adgymodol
 Recondense, rî-kön-dëns', vt. ad-dewychu
 Recondite, rî-kön'dit, a. dwfn, cudd, cêl; tywyll [trysorle]
 Reconditory, rî-kön'di-tür-î, n. trysorfa,
 Reconduct, rî-kön-dükt', vt. ailarwain, aildywys
 Reconjoin, rî-kön-jöin', vt. adgysylltu
 Reconnoitre, rëk-ö-nöi'tür, vt. llygad-
 olrain, cyfarchwyllo, adolygu
 Reconquer, rî-köng'kwür, vt. ailorchfygu
 Reconsecrate, rî-kön'si-krat, vt. adgysegru [ailymgynull]
 Reconvene, rî-kön-vîn', v. ailgynull;
 Record, rëk'örd, n. cofaith, cofiant, coflyfr, cofysgrif; tystiolaeth; coffadwr-
 iaeth. Court of record, coflys
 Record, rî-körd', v. coffâu, cofnodi, coflyfru, cofrestru, brudio
 Recorder, rî-kör'dür, n. cofiadur, cofrestrydd; math o offeryn cerdd

RED pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Recount, rī-kūwnt', vt. ailgyfrif, adrifo; r̄hifo, cyfrif; adrodd, traethu
Recourse, rī-kō's', n. adred, adgyrch, cyrch, rhedfa, cyrchfa. To have recourse to, ymgyrchu at, defnyddio
Recover, rī-kūv'ūr, v. ailgaffael, adennill; gwella, dadebru, iachâu, adferu
Recoverable, rī-kūv'ūr-ā-bl, a. adennill-adwy; gwellaadwy, adferadwy
Recovery, rī-kūv'ūr-ī, n. adgaffaeliad; gwellaad, adferiad
Recreant, rēk'rī-ānt, a. gorwael, digalon
Recreate, rēk'rī-at, v. ailgrēu; adfywio, adloni, difyru
Recreation, rēk-rī-a'shūn, n. ailgrēuad; adloniad, difyrwch
Recreative, rēk'rī-a-tīv, a. adfywiol, difyr
Recrement, rēk'rī-mēnt, n. sorod, ysgarth, sothach [lyd, aflan
Recremental, rēk-rī-mēn'tāl, a. sothach
Recriminant, rī-krīm'ī-nat, v. gwrthgyhuddo, adfeio, gwrthachwyn, cydgyhuddo, gwrthfeio, adgeryddu
Recrimination, rī-krīm'ī-na'shūn, n. gwrthgyhuddiad, gwrthsen
Recriminatory, rī-krīm'ī-nā-tūr-ī, a. gwrthgyhuddol, adfeiol
Recrudescence, rī-krw-dēs'ēns, n. addoluriad
Recruit, rī-krwt', n. adlenwad, adlanw; adfilwr: v. adlenwi, adgyflenwi, adgyfanu, adwrygio; codi gwyr. To recruit one's strength, adgryfâu
Rectangle, rēkt'āng-gl, n. cyfongl; dull pedeir-cyfonglog
Rectangular, rēkt-āng'gu-lūr, a. uniononglog, cyfonglog
Rectifiable, rēk'tī-fi-ā-bl, a. diwygiadwy
Rectification, rēk-tī-fi-ka'shūn, n. unioniad, cyweiriad, diwygiad, iawniad
Rectifier, rēk'tī-fi-ūr, n. uniawnydd, cywirydd; dysdylliwr
Rectify, rēk'tī-fi, vt. unioni, diwygio; iawni, cywiro; dysdyllio
Rectilinear, rēk-tī-līn'yūr, a. unionlinellog
Rectitude, rēk'tī-tud, n. uniondeb, uniawnedd, unionder, cyfiawnder
Rector, rēk'tūr, n. periglor; rheolwr
Rectorial, rēk-tō'r'ī-āl, a. personiaethol
Rectorship, rēk'tūr-shīp, n. perigloriaeth
Rectory, rēk'tūr-ī, n. periglory, personiaeth, persondy
Recubation, rēk-u-ba'shūn, Recumbency, rī-kūm'bēn-sī, n. gorweddiad, ymorthwysiad, gorphwysdra

Recumbent, rī-kūm'bēnt, a. gorweddol, gogwyddol, lledorweddol
Recur, rī-kūr', vi. adreddeg, attrōi, ailgyrchu, adymgyrchu, adchwelyd
Recurrence, rī-kūr'ēns, Recursion, rī-kūr-shūn, n. dychweliad, adchwel, dadred, attychweliad, attroad
Recurrent, rī-kūr'ēnt, a. dychweliadol, dadredol, adgyrchiol, dadred
Recurve, rī-kūr'v', vt. gwrthblygu, adgamu, gwrthgamu, adblygu
Recurvous, rī-kūr'vūs, a. gwrthgam, adwyradd, gwrthblygol
Recusant, rēk'u-zānt, n. ymwrthodwr, anghydfurfiwr, ymneillduwr
Recusation, rēk-u-za'shūn, n. ymwrthodiad, anghydfurfiad
Recuse, rī-kuz', vt. gwrthod, gwrthwynebu, ymwrthod â
Recussion, rī-kūsh'ūn, n. gwrthdarawiad
Red, rēd, a. coch, rhudd, ffion. Bright red, gloewgoch. Brownish red, gwineugoch. Dark red, dugoch. Deep red, rhuddgoch. Light red, gwyn-goch. Red hot, gwynias, purboeth; ffyrnig. Red lead, plwm coch, cochblwm. Red man, Indiad Americanaidd. Red-shank, coesgoch, bodda. To become red, cochi, rhuddo. To make red, cochi, cochnodi, rhuddo. Yellowish red, melyn-goch
Redargue, rī-dār'gu, vt. gwrthbrofi, dadbrofi
Redbreast, rēd'brēst, n. bronrhuddyn, bron-goch, cochgam, robin goch
Redden, rēd'n, v. cochi, rhuddo; gwrido
Reddish, rēd'ish, a. lledgoch, cochlyd
Reddishness, rēd'ish-nēs, n. cochder
Reddition, rēd-dīsh'ūn, n. dadroddiad, adferiad, rhoddiad yn ol
Redditive, rēd'ī-tīv, a. adferedigol; atebedigol
Reddle, rēd'l, n. mw'n coch, cochfwn
Rede, rīd, n. cynghor: v. cynghori
Redeem, rī-dīm', vt. adbrynu, gwared, rhyddâu, achub. To redeem time, prynu yr amser
Redeemable, rī-dī-mā-bl, a. adbrynadwy
Redeemer, rī-dī-mūr, n. prynwr, gwaredwr
Redeliver, rī-dī-līv'ūr, vt. adwaredu, adollwng [adofyn
Redemand, rī-dī-mānd', vt. adgeisio
Redemption, rī-dēm'shūn, n. adbryniad, pryniad, prynedigaeath
Redemptory, rī-dēm'tūr-ī, a. prynedigol
Redient, rī-dī-ēnt, a. dychwelydigol

Redintegrate, rî-dîn'tî-grat, vt. adferyd, adnewyddu [adnewyddiad	Reedy, rî'dî, a. cawnog, corsog
Redintegration, rî-dîn-tî-gra'shün, n.	Reef, rîf, n. hwylyblyg, plygiad hwylyselgraig: vt. hwyly-gwtogi, tynu hwylyiau i mewn
Redness, rëd'nës, n. cochder, rhudd-der	Reek, rîk, n. ager, angerdd, anwedd, tarth: vi. mygu, tarthu, mygdarthu
Redolence, rëd'o-lëns, Redolency, rëd'o-lën-sî, n. perarogledd, pereidd-dra, perarogl [eiddsawr	Reeky, rî'kî, a. myglyd, melynddu
Redolent, rëd'o-lënt, a. peraroglus, per-	Reel, rîl, n. cengiadiur, ceingliadur, estyllod dyrwyn, ceingyll; taplas: v. cenglu; honcian, hwntian
Redouble, rî-düb'l, v. ad-ddyblygu, ail-ddyblu; adnewyddu, ailchwanegu, adchwanegu	Re-elect, rî-î-lëkt', vt. adethol, ailddewis
Redoubt, rî-düw't, n. rhag-gaer	Re-embark, rî-ëm-bärk', vi. ad-longi
Redoubtable, rî-düw'tä-bl, a. ofnadwy, erchgyrf, cadarnwedd; gwyeh	Re-enact, rî-î-näkt', vt. ailddeddfu, ailordeinio, ad-ddeddfu
Redoubted, rî-düw'tëd, a. ofnadwy, arswydus, erchyll	Re-enforce, rî-ën-fô'rs', vt. ailgyfnerthu, adnerthu [ailrwympio
Redound, rî-düw'nd', vi. ymhelaethu, gorllenwi, dylenwi, dylifo, tueddu at	Re-engage, rî-ën-gaj', vt. ailymrwymo; Re-enjoy, rî-ën-jöi', vt. adfwynâu
Redpole, rëd'pol, n. math o linos	Re-enter, rî-ën'tür, vt. adfynded i mewn
Redress, rî-drës', vt. iawni, diwygio, attrefnu, dadlwytho, ysgafnâu, iachâu: n. esmwythâd; iawniad, taliad	Re-enthroned, rî-ën-thron', vt. adorseddu, ailorseddu
Redressive, rî-drës'iv, a. esmwythaol	Re-entry, rî-ën'trî, n. ailoresgyn; ailgofnodiad [ydlu, adsefydlu
Redstart, rëd'stärt, n. coch-y-berllan, llostruddyn, y rhonellgoch, y rhawn-goch, tinboeth, tin-goch	Re-establish, rî-î-stäb'lish, vt. ailsef-
Redstreak, rëd'strîk, n. math o afal; osai	Reeve, rîv, n. maer, penswyddog
Reduce, rî-dus', vt. ennull, adennill, adferu, dwyn yn ol, edfryd; iselu, goresgyn, darostwng, dymchwelyd; cwtogi, lleiâu, byrâu. To reduce to ashes, troi yn lludw	Re-examine, rî-ëg-zäm'in, vt. ailholi, adchwilio
Reducible, rî-du'sî-bl, a. darostyngadwy	Refection, rî-fëk'shün, n. adlonbryd, bwyd; meddyginaeth adgryfaol
Reduction, rî-dük'shün, n. adferiad; gostyngiad; lleiâd	Refectory, rî-fëk'tiv, a. adfywiol, cryfaol
Redundance, rî-dün'däns, Redundancy, rî-dün'dän-sî, n. gormodedd, gorllawnder, arddigonedd, gorddigon	Refectory, rî-fëk'tür-î, n. bwydfa, ymborthfa
Redundant, rî-dün'dänt, a. gormodol, arddigonol [ailddyblygu	Refel, rî-fël', vt. gwrthbrofi, dadbrofi
Reduplicate, rî-du'plî-kat, vt. adblygu,	Refer, rî-für', v. cyfeirio at, gosod ar, bwrw at, golygu; gadael ar; perthyn i
Reduplication, rî-du'plî-ka'shün, n. adddyblygiad, eilblygiad	Referee, rëf-ü-rî, n. dyddiwr, cylafareddwr, canolwr, heddw'r
Reduplicative, rî-du'plî-ka-tiv, a. ailblygol, atblyg	Reference, rëf'ür-ëns, n. cyfeiriad; golygiad; cyfeirnod; perthyniad, perthynas. Marks of reference, cyfeirnodau [ailfragodi
Redwing, rëd'wing, n. aderyn yr eira	Referment, rî-für-mënt', v. adweithio,
Ree, rî, vt. rhidyllio, gogrynu: n. deryn o arian bath	Referment, rî-für'mënt, n. cyfeiriad
Re-echo, rî-ëk'o, n. adsain, ail-adsain, ail-adlais: v. ailddadseinio, dadseinio, adseinio	Referrible, rî-fër'î-bl, a. cyfeiriadwy
Reed, rîd, n. cawnen, corsen, cecysen, calaf, peithyn; pibell. Reed-grass, cawnwellt [adeiladu	Refine, rî-fin', v. puro, coethi, teru, diwygio, diwyllio; manwldraethu
Re-edify, rî-ëd'î-fi, vt. ailadeiladu, ad-	Refinement, rî-fin'mënt, n. purad, coethiad; manyliant
	Refiner, rî-fî'nür, n. purwr, coethydd
	Refit, rî-fît', vt. adgyweirio, aildaclu, ailgymhwyso, ailaddasu
	Reflect, rî-flëkt', v. adlewyrchu, gwrthattywynu, dywynu; gwrthlunio, adlunio; adfeddylid, adfyfyrion, ystyried; beio, goganu, gwarthruddo; gwrthdröi, gwrthdaffu

REG pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Reflection, rī-flēk'shūn, n. gwrthdroad, gwrthluniad, adfyfyriad, ystyriaeth; gwrthnodiad. To pass reflections on, beio, goganu, gwarthruddo

Reflective, rī-flēk'tīv, a. adlewyrchol, gwrthlewyrchol; adfyfyriol; beiol, goganus, achwynol, goganol

Reflector, rī-flēk'tūr, n. adlewyrchydd

Reflex, rī-flēks, n. adlewyrchiad, gwrthdafiad: a. yn tafu yn ol, adlewyrchol

Reflex, rī-flēks', vt. gwrthdafu

Reflexibility, rī-flēk-sī-bīl'ī-tī, n. gwrthblygedd

Reflexible, rī-flēk'sī-bl, a. gwrthdroadwy, gwrthdafiadwy, attroadwy

Refloat, rī-flot', n. adlifiant, gwrthlif, adlif: v. ailnofio [eudad

Reflorescence, rī-flo-rēs'ēns, n. adflod

Reflorescent, rī-flo-rēs'ēt, a. adflodeuol

Reflourish, rī-flūr'ish, vt. attyfu, adflodeuo, ailffynu [liferio

Reflow, rī-flo', vi. adlifo, gwrthlifo, ad-

Refluent, rēf'lu-ēt, a. adliferiol, gwrthlifol [lifiant

Reflux, rī-flūks, n. gwrthlif, adlif, gwrth-

Reform, rī-fōrm', n. diwygiad, adffurfiad: v. diwygio, adffurfio, attrefnu, adlunio,

gwellâu, gwella [iad, gwellâd

Reformation, rēf-ōr-mā'shūn, n. diwyg-

Reformer, rī-fōr'mūr, n. diwygiwr

Refract, rī-frākt', vt. gwrthdori, dad-

lewyrchu [gwrthdoriad

Refraction, rī-frāk'shūn, n. dadlewyrch,

Refractive, rī-frāk'tīv, a. gwrthdoredigol

Refractoriness, rī-frāk'tūr-ī-nēs, n. cyn-

dynrwydd [cyndyn, afrywiog

Refractory, rī-frāk'tūr-ī, a. anhydyn,

Refragable, rēf'rā-gā-bl, a. hawdd ei

ddryllio, hydor [arbed

Refrain, rī-fran', v. attal, ffrwyno; ym-

Refrangibility, rī-frān-jī-bīl'ī-tī, n.

gwrthdoradrwydd [adwy

Refrangible, rī-frān'jī-bl, a. gwrthdor-

Refrenation, rēf-rī-nā'shūn, n. attaliad;

gwrthdueddiad

Refresh, rī-frēsh', vt. adfywio, adfyw-

iocâu, adfywiogi, dadebru, adloni, di-

luddedu, dadflino; adnewyddu

Refreshment, rī-frēsh'mēt, n. adfywiad,

adloniad, cynaliaeth, lluniaeth, adfaeth

Refret, rī-frēt', n. atgof cân

Refrigerant, rī-frīj'ūr-ānt, a. oerol,

addoerol: n. meddyginiaeth oerol

Refrigerate, rī-frīj'ūr-at, vt. oeri, addoeri

Refrigeration, rī-frīj-ūr-ra'shūn, n. addoeriad, oeriad

Refrigerative, rī-frīj'ūr-a-tīv, a. addoer-

edigol

Refrigeratory, rī-frīj'ūr-a-tūr-ī, a. oerol:

n. oeriedydd [holtt

Rest, rēst, pt. & pp.—Reave: n. agen,

Refuge, rēf'uj, n. nawdd, noddod, noddfa,

diogelfa, ymguddfa, lloches, celefrad

Refugee, rēf-u-jī', n. ymnoddwr, ym-

noddiedydd

Refulgence, rī-fūl'jēns, n. adlewyrchiad,

adlewyrchiad, dyscleirdeb, attywyn,

eirianedd, claeuder

Refulgent, rī-fūl'jēt, a. adlewyrchiol,

dysclaer, goleulawn, ysplynedd, eirian

Refund, rī-fūnd', vt. atdal, talu yn ol

Refusal, rī-fu'zāl, n. pall, nag, nacâd,

gomeddiad, gwrthodiad, llysiad

Refuse, rēf'us, n. ysgubion, ysgarthion,

ysbwrial; olion, gwehilion, dyhidlion

Refuse, rī-fuz', v. nacâu, gomodd, pallu,

llysu, gwrthod

Refusal, rī-fu'tāl, Refutation, rēf-u-tā'

shūn, n. gwrthbrawf, dadbrofiad

Refute, rī-fut', vt. gwrthbrofi, dadbrofi

Regain, rī-gan', vt. adgaffael, adennill;

adoresgyn

Regal, rī-gāl, a. breninol, teyrnaidd

Regale, rī-gal', v. gwledda: n. gwledd,

breninwledd [gwledd

Regalement, rī-gal'mēt, n. gwleddiad,

Regalia, rī-gā'lī-ā, n. pl. teyrn-addurnau,

teyrndrec, rhwysgaddurnau

Regality, rī-gāl'ī-tī, n. breninoldeb,

teyrn-urddas, breninfraint

Regard, rī-gārd', n. golygiad; ystyriaeth;

sylw; gofal; parch, bri, perthynas:

vt. golygu; dal sylw, sylwi, syllu ar,

ystyried; parchu, perchu, hoffi

Regardable, rī-gārdā-bl, a. nodadwy,

hybarch, gwiwbarch, gwiwnod

Regardful, rī-gārd'fūl, a. ystyriol, gofalus

Regardless, rī-gārd'lēs, a. anystyriol,

diofal, esgeulus, disylw, anofalus

Regardlessness, rī-gārd'lēs-nēs, n. di-

ofalwch

Regatta, rī-gāt'ā, n. rhedegfeydd cychod

Regency, rī-jēn-sī, n. rhaglafiaeth, rhag-

lywiaeth

Regenerate, rī-jēn'ūr-at, vt. adgenedlu,

aileni, adeni: a. adgenedledig

Regeneration, rī-jēn-ūr-ra'shūn, n. ad-

genedliad, adenedigaeth

Regenerateness, rī-jēn'ūr-at-nēs, n. ad-

genedledigaeth [edlog

Regenerative, rī-jēn'ūr-a-tīv, a. adgen-

- Regent, rĭ'jĕnt, n. llywydd, rhaglyw, rhaglaw, huail : a. llywiol, llywyddol
- Regentship, rĭ'jĕnt-shĭp, n. rhaglywyddiaeth, rhaglawaiaeth
- Regeminate, rĭ-jŭr-mĭ-nat, vi. adegino, adfywyllu, adflaguro, aildarddu, attyfu
- Regermination, rĭ-jŭr-mĭ-na'shŭn, n. adeginiad, adfywylliad
- Regible, rĕj'ĭ-bl, a. llywodraethadwy
- Regicide, rĕj'ĭ-sid, n. teyrnleiddiad, lleiddiad brenin; teyrnladdiad, lladdiad brenin [rheol; trefniad ymborth
- Regimen, rĕj'ĭ-mĕn, n. rheoldrefn; Regiment, rĕj'ĭ-mĕnt, n. catrawd, byddin, lluyddrawd [byddinol
- Regimental, rĕj'ĭ-mĕn'täl, a. catrodol, Regimentals, rĕj'ĭ-mĕn'tälz, n. pl. byddinwisg [parth, gwlad
- Region, rĭ'jŭn, n. goror, talaeth; ardal, Register, rĕj'ĭs-tŭr, n. coflyfr, cofrestr; mesurydd: vt. cofrestru, cofnodi, coflyfru [coflyfrwr
- Registrar, rĕj'ĭs-trŭr, n. cofrestrydd, Registry, rĕj'ĭs-trĭ, n. coflyfrfa; cofrestriad, coflyfriad; cofrestryddiaeth
- Reglet, rĕg'lĕt, n. cyfrynglain argraffydd
- Regnancy, rĕg'nän-sĭ, n. teyrnasiad; goruchafiaeth [gorfodol
- Regnant, rĕg'nänt, a. yn teyrnasu; Regorge, rĭ-görj', vt. adlyncu, adymlenwi; chwydu
- Regraft, rĭ-gräft', vt. adimpio, ailimpio
- Regrade, rĭ-grad', vt. ymneillduo, encilio, cilio yn ol [edwica
- Regrate, rĭ-grat', vt. adofidio, ailfino; Regreet, rĭ-grĭt', vt. adgyfarch
- Regress, rĭ-grĕs, n. mynediad yn ol, attrwydd, ailfyndiad, dychweliad. Egress and Regress, rhydd-did i fynd a dyfod [ol, dattramwyo
- Regress, rĭ-grĕs', vi. dychwel, myned yn
- Regression, rĭ-grĕsh'ŭn, n. mynediad yn ol; enciliad
- Regret, rĭ-grĕt', n. gofid, blinder, trystwech : vt. gofidio, edifaru, ymofidio. I regret, drwg genyf
- Regular, rĕg'u-lŭr, a. rheolaidd, trefnus, trefn-gar, cyson. Regular figures, dulliau cyfonglog-gyfochrog
- Regularity, rĕg-u-lär'ĭ-tĭ, n. rheoleiddra, rheolusrwydd; cymedrolder
- Regulate, rĕg'u-lat, vt. trefnu, iawndrefnu, rheoleiddio, gweddeiddio
- Regulation, rĕg-u-la'shŭn, n. trefniad, rheol, cyswy, trefniadaeth, iawndrefniad, rheoleiddiad
- Regulator, rĕg'u-la-tŭr, n. trefnwr, cymedrolydd, rheoleiddiwr
- Regulize, rĕg'u-liz, vt. coethi, puro
- Regulus, rĕg'u-lŭs, n. iarll; rhan buraf delidau [ad-dafllu
- Regurgigate, rĭ-gŭr'jĭ-tat, v. adlyncu,
- Rehabilitate, rĭ-hä-bĭl'ĭ-tat, vt. adferyd, edfryd, ailsefydlu
- Rehearsal, rĭ-hŭr'säl, n. adroddiad, datganiad; prawf-draethiad
- Rehearse, rĭ-hŭrs', vt. datgan; prawf-draethu; ailadrodd
- Reign, ran, n. teyrnasiad, llywodraeth, gwledychiad : vi. teyrnasu, llywodraethu, gwledychu; blaenori
- Reimbark, rĭ-ĭm-bärk', v.—Re-embark
- Reimbody, rĭ-ĭm-böd'ĭ, vi. adgorffori, ailgorffori
- Reimburse, rĭ-ĭm-bŭrs', vt. talu yn ol, atdalau [atdaliad
- Reimbursement, rĭ-ĭm-bŭrs'mĕnt, n.
- Reimpregnate, rĭ-ĭm-prĕg'nat, vt. adlenwi, adfeichiogi
- Reimpress, rĭ-ĭm-prĕs', vt. adagraffu
- Rein, ran, n. carai, awyn ffrwyn; aren, elwlen : vt. ffrwyno, attal
- Reindeer, ran'dĭ'r, n. carw Llychlyn
- Reinforce, rĭ-ĭn-fô'rs', v. adgryfâu, adgyfnerthu, ailgryfâu [gyfnerthiad
- Reinforcement, rĭ-ĭn-fô'rs'mĕnt, n. ad-
- Reinsert, rĭ-ĭn-sŭrt', vt. adosod i mewn
- Reinspire, rĭ-ĭn-spi'r', vt. adgalonogi, adysprydoli
- Reinstal, rĭ-ĭn-stöl', vt. ailorseddu
- Reinstat, rĭ-ĭn-stat', vt. ailsefydlu
- Reinvest, rĭ-ĭn-vest', vt. ailsefydlu, ailswyddogi, adurddo
- Reinvigorate, rĭ-ĭn-vĭg'o-rat, vt. adfywiocâu, adnerthi
- Reit, rĭt, n. gwython
- Reiterate, rĭ-ĭt'ŭr-at, vt. ailadrodd, ad-draethu; adwneuthur, mynychu, ailwneuthur [roddiad
- Reiteration, rĭ-ĭt-ŭ-ra'shŭn, n. ailadrodd
- Reject, rĭ-jĕkt', vt. gwrthod, llysu, bwrw ymaith; anghymeradwyo
- Rejectable, rĭ-jĕk'tä-bl, a. gwrthodadwy, anghymeradwy [llysiant
- Rejection, rĭ-jĕk'shŭn, n. gwrthodiad,
- Rejoice, rĭ-jöis', v. llawenu, llawenâu, llawenychu, gorfoleddu; ymlawenâu
- Rejoicing, rĭ-jöi'sing, n. gorfoleddiad; llawenydd, gorfoledd
- Rejoin, rĭ-jöin', v. adgysylltu, ailgydio; gwrthateb, ateb [atebiad
- Rejoinder, rĭ-jöin'dŭr, n. gwrthatebiad,

REM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Rejudge, rī-jūj', vt. aifarnu, adfarnu	Relinquishment, rī-līng'kwīsh-mēnt, n. gadawiad
Rejuvenescence, rī-ju-vī-nēs'ēns, n. ailieuangeiddiad	Reliquary, rēl'ī-kwūr-ī, n. creirfa, creir-
Rekindle, rī-kīn'dl, vt. adenyn, ailenyn	Relish, rēl'īsh, n. blas, chwaeth, archwaeth, chwaeg, sawr, sawyr: v. blasu, chwaethu, archwaethu
Relapse, rī-lāps', vi. adlithro, adgwypmo; adglefychu, ailwanychu: n. adlithriad, eilgwyp, adgwyp; adglefychiad, ailglefyd	Relishable, rēl'īsh-ā-bl, a. blasus
Relate, rī-lat', v. adrodd, traethu, mynegi; perthynu	Relucant, rī-lūk'tāns, n. anewllysgarwch, anfodd, annhueddiad, gwrthymdrech, gwrthdyniad, anfoddlondeb
Relation, rī-la'shūn, n. adroddiad, traethiad, mynegiad; carennydd, perthynas, cār [edd	Reluctant, rī-lūk'tānt, a. anewllysgar, anfoddog, gwrthymdynol
Relationship, rī-la'shūn-shīp, n. cystlyn-	Relume, rī-lum', Relumine, rī-lu'mīn, vt. adoleuo, aildwynu
Relative, rēl'ā-tīv, a. perthynol, perthynasol, perthynedigol, cystlynedigol: n. cār, perthynas, carennydd	Rely, rī-lī', vi. hyderu, ymddired, pwyso, dibynu, ymddibynu
Relax, rī-lāks', v. llacâu, llacio, llaesu, ysgafnâu, llwfrâu, diofalâu, ymollwng	Remain, rī-man', vi. aros; preswyllo, trigo; parâu, bod yn weddill, bod dros ben: n. crair. Remains, gweddillion; corff y marw. Remains of a city, adfeilion dinas
Relaxation, rēl-āk-sa'shūn, n. llacâd; seibiant, rhyddiant, llaesder	Remainder, rī-man'dūr, n. gweddill, gwarged, rhelyw, y rhan ar ol
Relaxative, rī-lāk'sā-tīv, a. ymollyngol, llaesol	Remand, rī-mānd', vt. gwrthalu, adanfon, galw yn ol, gwrthanfon, ailanfon
Relay, rī-la', n. newidfeirch; cynllwyn-gwn: vt. ailosod	Remanent, rēm'ā-nēnt, n. gweddill, cile, cilcyn: a. arosol
Release, rī-līs', vt. rhyddâu, gollwng, gwaredu: n. rhyddâd, gollyngdod	Remark, rī-mār'k', n. nôd, nodiad, sylw, sylwad: v. nodi, sylwi, darsylwi
Relegate, rēl'ī-gat, vt. alltudio, allwladu, deol [deoliad	Remarkable, rī-mār'kā-bl, a. nodadwy, hynod, od [hynodrwydd
Relegation, rēl-ī-ga'shūn, n. alltudaeth	Remarkableness, rī-mār'kā-bl-nēs, n.
Relent, rī-lēnt', v. edifarâu, tostorio; tyneru, nawseiddio, meddalâu	Remediable, rī-mī'dī-ā-bl, a. gwellaadwy, meddyginiaethol; diwygiadwy
Relentless, rī-lēnt'lēs, a. annhosturiol, didosturi; didynerwch, caledgalon	Remediless, rēm'ī-dī-lēs, a. anwellaadwy, anfeddyginiaethol
Relevance, rēl'ī-vāns, n. perthynas	Remedy, rēm'ī-dī, n. meddyginiaeth; gwellaad, gwellaant, iachâd, adgyweiriad: vt. meddyginiaethu, gwellau
Relevant, rēl'ī-vānt, a. cyfodol, cymhorthol; perthynasol, perthynol	Remember, rī-mēm'būr, vt. cofio, meddwl am, cadw mewn côf, adgofio, galw i gôf; adgoffa, coffâu
Reliance, rī-lī'āns, n. ymddiried, hyder, ymddibyniad, gogludd; coel, cred	Remembrance, rī-mēm'brāns, n. côf, adgof; ymadgof, adgofiad, coffa, adgoffa; coffadwriaeth; cofiaeth
Relic, rēl'īk, n. gweddill, rhelyw; crair	Remembrancer, rī-mēm'brān-sūr, n. cofweinydd, cofiedydd, cofiadur
Relict, rēl'īkt, n. gweddwl, gwraig weddw	Remigrate, rēm'ī-grat, vi. adsymud, adfudo [symudiad, adfudiad
Relief, rī-līf', n. cymhorth, cynorthwy, porth, gwared, adnerth; cynur; esmwythâd, ysgafnâd; cyrchfa. Bass-relief, goysgythriad, iselsaf. Bold-relief, uchel-sâf	Remigration, rēm-ī-gra'shūn, n. ad-
Relieve, rī-līv', vt. cymhorth, cynorthwyo, diwallu, cynal; symud; llinaru; cyfnwid. Relieving-officer, gweinydd y cardodau [deb; cred	Remind, rī-mīnd', vt. adgofio, ailgoffa, adgoffâu
Religion, rī-līj'ūn, n. crefydd; duwiol-	Reminiscence, rēm-ī-nīs'ēns, n. adgofiad, ymadgofiad [cofyddydd
Religionist, rī-līj'ūn-īst, n. crefyddwr	Reminiscent, rēm-ī-nīs'ēt, n. adgofiwyr,
Religious, rī-līj'ūs, a. crefyddol; duwiol, duwiol-frydus	
Relinquish, rī-līng'kwīsh, vt. gadaw, gadael, rhoi i fyny, diafaelu, gollwng	

Remiss, rī-mīś', a. esgeulus, diofal, llac, anniyd, annyfal [dileadwy	Rencounter, rēn-kūw'n'tūr, n. gwrth-gyfarch, gwrthgyrch, ysgarnes, ymladd: v. gwrthgyfarch, dychyfaeru, gwrthladd, ymosod ar
Remissible, rī-mīś'ī-bl, a. maddeuadwy	Rend, rēnd (pt. & pp. rent), v. rhwygo, dryllio, darnio, llarpio
Remission, rī-mīsh'ūn, n. maddeuant, dilead; gollyngdod; ysgafnâd, lleiâd, gollyngiad, toliad	Rend, rēn'dūr, vt. talu, atdal, dychwel; rhoi i fynu; troi, cyfieithu; cymrydu: n. rhwygwr, drylliwr
Remissness, rī-mīś'nēs, n. esgeulusdra, esgeulusdod, diofalch, anniwydrwydd	Rendevous, rēn'dī-vw̄, n. ymgyrchfa, cyrchfa, ymgasglfa, ymgynullfa
Remit, rī-mīt', v. dychwelyd, gwrthanfon, trosglwyddo; maddeu, cyreifio, dilēu; llacâu, ysgafnâu, lleiâu	Rendition, rēn-dīsh'ūn, n. ymroddiad, atdaliad; cyfieithiad
Remittable, rī-mīt'ā-bl, a. dychweladwy; maddeuadwy	Renegade, rēn'ī-gad, Renegado, rēn-ī-ga'do, n. gwrthgiliwr
Remittance, rī-mīt'āns, n. arian trosglwydd, trosglwyddswm; gwrthanfoniad; maddeuant	Reneg, rī-nīj', v. gwadu, gwrthod
Remnant, rēm'nānt, n. gweddill, cilcyn, cilc, rhelyw	Renew, rī-nu', vt. adnewyddu, adgyweirio
Remodel, rī-mōd'ēl, vt. adlunio	Renewable, rī-nu'ā-bl, a. adnewyddadwy
Remonstrance, rī-mōn'strāns, n. gwrthachwyniad, gwrthresymiad, adgwyn, gwrthdystiad [dystiwr	Renewal, rī-nu'āl, n. adnewyddiad
Remonstrant, rī-mōn'strānt, n. gwrthachwyn, gwrthgwyno, gwrthresymu, gwrthddangos	Reniform, rī-nī-fōrm, a. arenddull
Remonstrate, rī-mōn'strat, vi. gwrthachwyn, gwrthgwyno, gwrthresymu, gwrthddangos	Renitence, rī-nī'tēns, Renitency, rī-nī'tēn-sī, n. gwrthymegniad
Remora, rēm'o-rā, n. rhwystr; attalfa; sugnbysg	Renitent, rī-nī'tēt, a. gwrthymegniol
Remorse, rī-mō'rs', n. gorbicrwydd, adgno'r meddwl, colyn cydwybod, dwysbigiad [tyner	Rennet, rēn'ēt, n. math o afal; ceuled, caul [wadu, gwadu
Remorseful, rī-mō'rs'fwl, a. tostriol	Renounce, rī-nūw'ns', vt. ymwrthod, ym-
Remorseless, rī-mō'rs'lēs, a. diymatgno; anedifar, anedifarus, anedifeiriol; didosturi, dideimlad	Renovate, rēn'o-vat, vt. adnewyddu; adferu [iad
Remote, rī-mot', a. pell, pellenig, anghyfagos, anghysbell	Renovation, rēn-o-va'shūn, n. adnewydd-
Remoteness, rī-mot'nēs, n. pellder, pelledd	Renown, rī-nūw'n, n. bri, clod; enw, anrhydedd, enwogrydd: vt. enwogi.
Remount, rī-mūw'nt', v. adesgyn	Renowned, clodfawr, enwog
Removable, rī-mw'vā-bl, a. symudadwy, mudadwy [iad	Rent, rēnt, n. ardreth, rhent; rhwyg, rhwygiad: vt. ardrethu, rhentu, cymeryd neu osod dan ardreth: pt. & pp.—Rend. Rent-charge, ardrethdal, rhentdal. Rent-roll, rhent-lyfr. Rack-rent, tynrent, eithaf rent
Removal, rī-mw'vāl, n. symudiad, mud	Rentable, rēn'tā-bl, a. ardrethadwy
Remove, rī-mw'v', v. symud, symudo, mudo, newid lle: n. symudiad, symudfa. To remove from office, diswyddo [adwy, gwobrwiw	Rental, rēn'tāl, n. ardrethlyfr, rhentlyfr
Remunerable, rī-mu'nūr-ā-bl, a. gwobr-	Renter, rēn'tūr, vt. wynebw'nio: n. ardrethwr [wrthodiad, gwrthodiad
Remunerate, rī-mu'nūr-at, vt. gwobrwyo, atdal, talu yn ol	Renunciation, rī-nūn-sī-a'shūn, n. ym-
Remunerative, rī-mu'nūr-a-tīv, a. taliadol, gwobrwyedigol	Renverse, rēn-vūrs', vt. gwrthdroi
Renal, rī'nāl, a. arenol	Reordain, rī-ōr-dan', vt. ailurddo, adosod
Renascence, rī-nās'ēns, n. aildarddiad	Reordination, rī-ōr-dī-na'shūn, n. adurddiad, ailurddiad
Renascent, rī-nās'ēt, a. attarddol, adflagurol, aildarddol, attyfol	Repaid, rī-pad', pt. & pp.—Repay
	Repair, rī-pē'r', v. cyweirio, adgyweirio, adweirio, taclu, trwsio; cyrchu, myned: n. cyweiriad, adgyfeiriad, tacliad; cyrchiad
	Reparable, rī-pē'r'ā-bl, a.—Reparable
	Repandous, rī-pān'dūs, a. plygiedig tu âg i fynu [gwelladwy
	Reparable, rēp'ūr-ā-bl, a. cyweiriadwy,

REP pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Reparation, rēp-ŭ-ra'shūn, n. adgyweiriad, cyweiriad; rhoddiad iawn, iawnād	Replication, rēp-lī-ka'shūn, n. gwrthatebiad, ailatebiad
Reparative, rī-pār'ā-tīv, a. adgyweiriol	Reply, rī-plī', n. ateb, gwrtheb, gwrthateb: vi. ateb; gwrthebu, gwrthateb
Repartee, rēp-ār-tī', n. ffraethair, ffraethateb, cymhenair, ateb parodlym	Repolish, rī-pōl'ish, vt. adgaboli
Repass, rī-pās', v. ailgroesi; dychwelyd,	Report, rī-pō'rt', n. chwedl, sōn, sŵn, adchwedl; gair, enw; sŵn ergyd, ysgort, diaspad; adroddiad, mynegiad, hysbysiad, hanes: vt. adrodd, mynegi, hysbysu, dywedyd, cyhoeddi, taenu chwedl, rhoi ar led
Repast, rī-pāst', n. pryd o fwyd, adfaeth, adgyweirbryd; ymborthiad	Reporter, rī-pō'r'tūr, n. mynegwr, hysbyswr; ysgrifenwr tros newyddiadur
Repay, rī-pā' (pt. & pp. repaid), vt. atdal, talu yn ol	Reposal, rī-pō'zāl, n. gorphwysiad
Repayment, rī-pā'mēnt, n. atdāl, atdaliad	Repose, rī-pōz', n. esmwythdra, gorphwysdra, llonyddwch; cwsgr, hun; goglod, ymddiried: v. gorphwyso, ymlonyddu; cysgu, huno; ymddiried, hyderu, rhoi hyder
Repeal, rī-pīl', n. diddymiad, adfarniad, dadreithiad: vt. diddymu, dirymu, adfarnu, galw yn ol, gwrthaw	Reposedness, rī-pō'zēd-nēs, n. gorphwysedigaeth, tawelwch
Repealable, rī-pīlā-bl, a. diddymadwy	Reposit, rī-pōz'īt, vt. rhoi yn nghadw
Repeat, rī-pīt', vt. ailadrodd, ailtraethu; mynychu; adnewidur: n. mynychnod	Reposition, rī-pō-zīsh'ūn, n. adlēad, adsefydliad, adosodiad
Repeater, rī-pī'tūr, n. adroddwr, ailadroddwr; oriadur a darawo'r oriau	Repository, rī-pōz'ī-tūr-ī, n. ystorfa, cadwfa, cronfa, trysorfa
Repel, rī-pēl', v. curo yn ol, gyru yn ol, gwrthguro, gwrthdaro, gwrthhyrddio	Repossess, rī-pōz'zēs', vt. adfeddiannu, ailfeddiannu, ailberchenogi
Repellent, rī-pēl'ēt, a. gwrthguro: n. meddyginiaeth wrthweithiol	Reprehend, rēp-rī-hēnd', vt. argyhoeddi, ceryddu, sardio, senu
Repent, rī-pēnt', v. edifarâu, edifaru	Reprehensible, rēp-rī-hēn'sī-bl, a. beius, ceryddadwy
Repent, rī'pēnt, a. ymlusgol	Reprehension, rēp-rī-hēn'shūn, n. beiad, cerydd, sen
Repentance, rī-pēn'tāns, n. edifeirwch, edifeiriant [edifarus	Reprehensive, rēp-rī-hēn'siv, a. beiol, adgeryddol
Repentant, rī-pēn'tānt, a. edifeiriol,	Represent, rēp-rī-zēnt', vt. arddangos, dangos, gosod allan, darlunio, cyn-ddrychioli, adbresenoli
Repeople, rī-pī'pl, vt. ailbobli, adbobli	Representation, rēp-rī-zēn-tā'shūn,
Repercuss, rī-pūr-kūs', vt. gwrthguro, gwrthdaro, adguro, adlamu, gwrthneidio [guriad	Representment, rēp-rī-zēnt'mēnt, n. arddangosiad, gosodiad allan; darluniad; darlun, delw, cynrychioliad
Repercussion, rī-pūr-kūsh'ūn, n. gwrth-	Representative, rēp-rī-zēn'tā-tīv, a. cyn-ddrychedigol, dangosedigol: n. cynrychiolwr
Repercussive, rī-pūr-kūs'iv, a. gwrthguro [lyfr; trysorfa	Repression, rī-prēsh'ūn, n. attaliad
Repertory, rēp'ūr-tūr-ī, n. rhestrlyfr, cof-	Repress, rī-prēs', vt. attal, ffwrwyno
Repetition, rēp-ī-tīsh'ūn, n. ailwneuthur-	Repressive, rī-prēs'iv, a. attaledigol
iad, mynychiad, adroddiad, ailadroddiad. Repetition of words, adeiriad	Reprieve, rī-prīv', n. gwarant dienoed, oedwarant: vt. dienoedi
Repetitional, rēp-ī-tīsh'ūn-āl, Repetition-	Reprimand, rēp'rī-mānd, n. argyhoeddiad, cerydd, sen: vt. ceryddu, beio, senu [argraffu
onary, rēp-ī-tīsh'ūn-ūr-ī, a. ailadroddol, adeiriol	Reprint, rī-prīnt', vt. adargraffu, ail-
Repine, rī-pin', vi. ymofidio, anfoddogi, ymddigio, grwnnach, cenfigenu	Reprint, rī'prīnt, n. ailargraffiad
Replace, rī-plas', vt. adlēu, ansefydlu, adosod, cymeryd lle arall	
Replait, rī-plat', vt. ad-ddillio, adblygu	
Replant, rī-plānt', vt. adblanu, ailblanu	
Replenish, rī-plēn'ish, vt. diwallu, digoni, arddigoni, llenwi, cyflenwi, adllenwi	
Replete, rī-plīt', a. llawn, cyflawn, gorlawn [gorllawnedd	
Repletion, rī-plī'shūn, n. gorllawniad;	
Replevin, rī-plēv'īn, Replevy, rī-plēv'ī, n. rhyddâd atafael, gollyngdod, atafael-goll: v. rhyddâu atafael, diatafael	

- Reprisal, rī-prī'zāl, n. adgpiad, attrais, attrisiad, gwrthysgafael
- Reprise, rī-priz', n. adgip, attrais
- Reproach, rī-protsh', n. sarâd, gwarth, gwarthrudd, anair, cywilydd, gwaradwydd, edliw, lliwiant: vt. gwarthruddio, gwaradwyddo, edliw, senu
- Reproachable, rī-pro'tshā-bl, a. gwaradwyddadwy [wyddus
- Reproachful, rī-protsh'fwl, a. gwaradwyddadwy
- Reprobate, rēp'ro-bat, a. gwrthodedig, annghymeradwy, diras, adfad: n. drygddyn, dirieid-ddyn, dyhiryn: vt. gwrthod, llwyrwrthod; gwrthwynebu;
- Reprobation, rēp-ro-ba'shūn, n. gwrthodedigaeth, llwyrwrthodiad
- Reproduce, rī-pro-dus', vt. adgynyrrchu
- Reproduction, rī-pro-dūk'shūn, n. adgynyrrchiad
- Reproductive, rī-pro-dūk'tiv, a. adgynyrrchol. Reproductive organs, peiriannau eppilaidd
- Reproof, rī-prw'f', n. cerydd, argyhoeddiad, sen, ceryddair, dwrdiad
- Reprovable, rī-prw'vā-bl, a. ceryddadwy, beiadwy [hoeddi, senu
- Reprove, rī-prw'v', vt. ceryddu, argyrru
- Reptation, rēp-ta'shūn, n. ymlusgad
- Reptile, rēp'til, n. ymlusgiad, sarddan: a. ymlusgol, sarddol
- Republic, rī-pūb'lik, n. gweriniaeth, gwerinlywodraeth, gwerinwladwriaeth
- Republican, rī-pūb'li-kān, a. gweriniaethol: n. gweriniaethwr
- Republicanism, rī-pūb'li-kān-izm, n. gweriniaeth, gwerinlywodraeth
- Republish, rī-pūb'lish, vt. ailgyhoeddi
- Repudiable, rī-pū'dī-ā-bl, a. gwrthodadwy
- Repudiate, rī-pū'dī-at, vt. rhoddi ymaeth, ysgar, gwrthod
- Repudiation, rī-pū'dī-a'shūn, n. ysgariad; gwrthodiad
- Repugnance, rī-pūg'nāns, Repugnancy, rī-pūg'nān-sī, n. gwrthwynebiad
- Repugnant, rī-pūg'nānt, a. gwrthwyneb, croes [adflaguro
- Repullulate, rī-pūl'u-lat, vi. ailflaguro
- Repulse, rī-pūls', n. cilgwth, gwthiad yn ol, gwrthergydd, gwrthgur; nacâd, pall: vt. gwrthdrafu, curo yn ol
- Repulsion, rī-pūl'shūn, n. gwrthguriad
- Repulsive, rī-pūl'siv, Repulsory, rī-pūl'sūr-ī, a. cilwthiol, gwrthryiol
- Repurchase, rī-pūr'tshas, vt. adbrynu, ailbrynu, prynu yn ol
- Reputable, rēp'u-tā-bl, a. cymeradwy, parchus, cyfrifol, clodwiw
- Reputation, rēp-u-ta'shūn, n. bri, cymeriad, cyfrifiad
- Repute, rī-put', n. parch, bri, gwiwdeb: vt. cyfrif, golygu, ystyried, tybied. Of no repute, anenwog [gymeriad
- Reputeless, rī-put'lēs, a. dibarch, di-Request, rī-kwēst', n. arch, deisyfiad, erfyniad, dymuniad: vt. deisyfu, erfyn, erchi, dymuno
- Requicken, rī-kwīk'n, vt. adfywâu
- Requiem, rī'kwī-ēm, n. gorphwysdra; gorphwysgan, marwgan
- Requirable, rī-kwī'r'ā-bl, a. gofynadwy
- Require, rī-kwī'r', vt. gofyn, ceisio
- Requisite, rēk'wī-zit, a. anngenrheidiol, anhebgorol, gofynedig, rheidiol
- Requisites, rēk'wī-zits, n. pl. anngenrheidiau, anhebgorion
- Requisition, rēk-wī-zīsh'ūn, n. galwad, gofyniad [atdal
- Requital, rī-kwī'tāl, n. gwobr, iawn
- Requite, rī-kwit', vt. talu, gwobrwyo, atdal [iad
- Resale, rī-sal', n. adwerthiant, ailwerth-
- Resalute, rī-sā-lut', vt. adanerchu, ailgyfarch [dirymu
- Rescind, rī-sīnd', vt. tori, diddymu
- Rescision, rī-sīzh'ūn, n. diddymiad
- Rescribe, rī-skrib', vt. adysgrifenu, ailysgrifo [ysgrif
- Rescript, rī'skrīpt, n. adysgrif, gwrth-
- Rescue, rēs'ku, n. gwarediad, traisachubiaeth, rhyddâd: vt. gwaredu, achub, rhagachub, traisryddâu
- Research, rī-sūrsh', n. adchwiliad, adgais: vt. adgeisio, adchwilio. To search and research, dyfalchwilio
- Reseize, rī-sīz', vt. adafaelu
- Resemblance, rī-zēm'blāns, n. cyffelybrwydd, tebygolrwydd, tebygrwydd; llun, eilun, delw, delwedd, dull
- Resemble, rī-zēm'bl, vt. tebygu, cyffelybu, efelychu, cyfalâu
- Resend, rī-sēnd' (pt. & pp. resent, rī-sēnt'), vt. ailanfon [atdal, atteimlo
- Resent, rī-zēnt', vt. cymeryd yn ddrwg
- Resentful, rī-zēnt'fwl, Resentive, rī-zēnt'iv, a. anfoddog, digofus, hyddig
- Resentment, rī-zēnt'mēnt, n. dig, digder, anfoddlonrwydd; atdaliad
- Reservation, rēz-ūr-va'shūn, n. darn-geliad, adgadwad, cadwad yn ol; ammodiad. Mental reservation, tawedogrwydd meddyliol

RES pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	Resolution, rēz-o-lu'shūn, n. bwriad, llawnfryd, penderfyniad; dyhewyd, calondid, gwroldeb; dattodiad
Reservatory, rī-zūr'vā-tūr-ī, n. ystordy, trysorgell	Resolute, rēz'o-lu-tīv, a. dattodol
Reserve, rī-zūr'v, n. olfyddin; tawedog-rwydd; pwylledd: vt. cadw, rhoi i gadw. In reserve, yn ol, o'r neilldu	Resolvable, rī-zōl'vā-bl, a. dosranadwy, dattodadwy
Reservedness, rī-zūr'vēd-nēs, n. tawedog-rwydd [fa, dyfrgist	Resolve, rī-zōlv', n. bwriad, ymroddiad, llwyrfwriad, penderfyniad: v. bwriadu, penderfynu, llwyrfwriadu; dattod, dosparthu, dosranu; toddi, attoddi; agor, dehongli [frydded
Reservoir, rēz'ūr-v-wōr, n. cronfa, cadw-	Resolvedness, rī-zōl'vēd-nēs, n. llwyr-
Resiance, rēz'ī-āns, n.—Residence	Resolvent, rī-zōl'vēnt, a. dattodol
Resiant, rēz'ī-ānt, n.—Resident	Resonance, rēz'o-nāns, n. adseiniad, gwrthseiniad [seiniol
Reside, rī-zid', vi. cartrefu, preswyllo, cyfanneddu, trigo, trigiannu, aros	Resonant, rēz'o-nānt, a. adseiniol, dad-
Residence, rēz'ī-dēns, n. cartref, trigfa, preswylfod, trigle, trigias; trigiad	Resorb, rī-sōrb', vt. llyncu
Resident, rēz'ī-dēnt, n. trigiannydd, cyfarosydd: a. trigiannol, cyfanneddol	Resort, rī-zōrt', vi. cyniawir, cyrchu, ymgyrchu: n. cynulliad, cadymgasgliad; cyrchfa, cynullfan, cyniweirfa, cyrchfan, cyrchle
Residiary, rēz-ī-dēn'shūr-ī, a. trigiannol, cyfarosol: n. gweinidog cyfarosol	Resound, rī-zōwnd', v. dadseinio, adleisio
Residual, rī-zīd'u-āl, Residuary, rī-zīd'u-ūr-ī, a. gweddilledigol	Resource, rī-sō'rs', n. adnawdd, adgyfnerth; noddfa; dyfais; edryf
Residue, rēz'ī-du, Residuum, rī-zīd'u-ūm, n. gweddill, gwaddod, gwarged, rhelyw [roddi	Resp, rēsp, n. clefyd ar ddefaid
Resign, rī-zin', vt. rhoddi i fyny, ym-	Respect, rī-spēkt', n. cymeriad, bri, parch, edmyg; cyfrif; ystyriaeth, ystyr; golygiad; perthynas: vt. parchi, ystyried, edmygu; perthyn, perthynu. In this respect, yn yr ystyr hyn. To respect persons, derbyn wyneb
Resign, rī-sin', vt. ailnodi [i fyny	Respectable, rī-spēk'tā-bl, a. parchus, gwiwbarch, cyfrifol
Resignation, rēz-īg-na'shūn, n. rhoddiad	Respectful, rī-spēkt'fŵl, a. parchlawn, parchus, edmygus
Resignee, rēz-i-nī', n. adgymerydd, derbynydd	Respective, rī-spēk'tīv, a. neillduol, priodol, priod, gwahanredol, gwahanol, perthynol
Resigner, rī-zī'nūr, n. rhoddiedydd, rhoddwr i fyny	Resperse, rī-spūrs', vt. taenellu
Resiliah, rēs'ī-lā, n. math o hen arian bath	Respiration, rēs-pī-ra'shūn, n. anadliad
Resilience, rī-sīl'yēns, Resiliency, rī-sīl'yēn-sī, n. gwrthneidiad, attwythiad, gwrthneidrwydd	Respire, rī-spi'r', v. anadlu, cyrchu anadl, alanu, analu
Resilient, rī-sīl'yēnt, a. gwrthneidiol, attwythol, adlamol	Respite, rēs'pīt, n. oed, oediad, dyspaid, attreg, seibiant, hamdden; dienoedi: vt. addoedi, gohirio; dienoedi, oedi
Resin, rēz'īn, Rosin, rōz'īn, n. ystor, ystawr	Resplendence, rī-splēn'dēns, Resplendency, rī-splēn'dēn-sī, n. cyflewyrchiad, dysclaerdeb, eirianedd
Resin, rēz'ī-nūs, a. ystoraidd	Resplendent, rī-splēn'dēnt, a. llewyrchol, ysplenydd, eirian
Resipiscence, rēs-ī-pīs'ēns, n. adsynwryiad; edifeirwch	Respond, rī-spōnd', vi. ateb, gwrthebu
Resist, rī-zīst', v. gwrthsefyll, gwrthwynebu, gwrthymladd, gwrthio	Respondent, rī-spōn'dēnt, n. atebwr
Resistance, rī-zīs'tāns, n. gwrthwynebiad	Response, rī-spōns', n. ateb, gwrtheb
Resistible, rī-zīs'tī-bl, a. gwrthwynebadwy [rwydd	Responsible, rī-spōn'sī-bl, n. atebadwy, atebol, rhwym i ateb [atebol
Resistibility, rī-zīs-tī-bīl'ī-tī, n. caled-	Responsive, rī-spōn'sīv, a. atebol, ym-
Resistive, rī-zīs'tīv, a. gwrthwynebol	
Resistless, rī-zīst'lēs, a. anwrthwynebol	
Resoluble, rēz'o-lu-bl, a. attoddadwy	
Resolute, rēz'o-lut, a. llawnfrydig, penderfynol, bwriadlawn, diysgog, calonog, gwrol, dewrwyh	
Resoluteness, rēz'o-lut-nēs, n. llwyrfwriad, diysgogrwydd	

Rest, rĕst, n. gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, gorphwysfa; rhelyw, gweddill, y rhai ereill; gorphwysnod: v. gorphwyso; ymorphwys. Resting-place, gorphwysfa. At rest, yn gorphwys, yn sefyll, disymud. The rest, y lleill, y rhelyw

Restagnant, rĭ-stăg'nănt, n.—Stagnant

Restagnate, rĭ-stăg'nat, vi.—Stagnate

Restauration, rĭ-stô-ra'shŭn, n. adferiad, edfryd [tawel

Restful, rĕs'fŭl, a. llonydd, esmwyth, Restiff, rĕs'tĭf, a. rhusog, rhuslyd, ystranclyd, ystyfnig, anhywaith, anhydryn

Restitution, rĕs-tĭ-tu'shŭn, n. adferiad, edfrydiad, rhoddiad yn ol

Restive, rĕs'tĭv, a. ystyfnig, anhywaith, anhydryn, rhuslyd

Restiveness, rĕs'tĭv-nĕs, n. ystyfnigrwydd

Restless, rĕs'lĕs, a. aflonydd, diorphwys, anesmwyth; dihun [der

Restlessness, rĕs'lĕs-nĕs, n. anesmwyth

Restorable, rĭ-stô'r-ă-bl, a. adferadwy, edfrydadwy [iad

Restoral, rĭ-stô'r-ăl, n. adferiad, edfryd

Restoration, rĕs-to-ra'shŭn, n. adferiad, adferedigaeth

Restorative, rĭ-stô'r-ă-tĭv, a. adferol, adferedigol: n. meddyginiaeth adferiadol

Restore, rĭ-stô'r', vt. attröi, adferyd, atdal, adferu. To restore to health, iachâu

Restrain, rĭ-stran', vt. attal, ffrwyno, twyo, rhwystro; cyfyngu, lluddio, caethu [attaladwy

Restrainable, rĭ-stră-nă-bl, a. ffrwynadwy,

Restraint, rĭ-strant', n. attaliad, rhwyst, caethiad, lludd [terfynu; caethu

Restrict, rĭ-strĭkt', vt. attal, cyfyngu,

Restriction, rĭ-strĭk'shŭn, n. attaliad, cyfyngiad, terfyiniad, rhwymiad

Restrictive, rĭ-strĭk'tĭv, a. attaliadol, terfynedigol, rhagrwymol, rhwymedigol

Restricting, rĭ-strĭn'jĕnt, a. rhwymol, adrwymol; gwaedattaliadol: n. rhwymydd; meddyginiaeth attaliadol

Resty, rĕs'tĭ, a.—Restive

Result, rĭ-zŭlt', n. canlyniad, ffrwyth, effaith: vi. tarddu, deillio, codi

Resumable, rĭ-zu'mă-bl, a. adgymeradwy

Resume, rĭ-zum', vt. adgymeryd, ailymaflyd yn, aildechreu

Resummon, rĭ-sŭm'ŭn, vt. ailwysio

Resumption, rĭ-zŭmp'shŭn, n. adgymeriad, ailgymeriad; adeiriad

Resumptive, rĭ-zŭmp'tĭv, a. adgymerol

Resupinate, rĭ-su'pĭ-nat, Resupine, rĭ-su'pĭn, a. a'r gwyneb isaf i fyny, gwrthdröedig

Resurrection, rĕz-ŭ-rĕk'shŭn, n. adgyfodiad [corff-leidr

Resurrectionist, rĕz-ŭ-rĕk'shŭn-ĭst, n.

Resuscitate, rĭ-sŭs'ĭ-tat, v. adfywio, adfywâu, adfywiocâu, dadebru

Resuscitation, rĭ-sŭs-ĭ-tă'shŭn, n. adfywiad, adfywiocâd, adfywâd

Retail, rĭ-tal', vt. mânwerthu, adwerthu

Retail, rĭ'tal, n. mânwerth, adwerthiant

Retailer, rĭ-tă'lŭr, n. mânwerthydd, ailwerthwr, adwerthwr

Retain, rĭ-tan', v. cadw, dal, dal gafael; cofio; llogi, cyflogi, hurio dadleuwr

Retainable, rĭ-tă-nă-bl, a. cadwadwy

Retainer, rĭ-tă-nŭr, n. llogwr, cyflogwr; canlynydd, dibynydd, heilyn

Retake, rĭ-tak', vt. adgymeryd, adennill

Retaliate, rĭ-tăl'ĭ-at, v. gwrthbwytho, atdal, talu y pwyth, dialu

Retaliation, rĭ-tăl'ĭ-ă'shŭn, n. atdaliad, dialiad

Retard, rĭ-tărd', v. rhwystro, afrwyddo, goluddio, arluddio, lluddias, attal, dal, oedi, hwyrau

Retardation, rĭ-tăr-da'shŭn, n. attaliad, afrwyddiad, oediad, hwyrad

Retch, rĭtsh, vi. cyfogi, chwydu

Retention, rĭ-tĕn'shŭn, n. attaliad; cofddaliad [nwysol; gafaelgar

Retentive, rĭ-tĕn'tĭv, a. attaliedigol, cy-

Retecious, rĭ-tĭ'shŭs, a. rhwydol

Reticent, rĕt'ĭ-sĕnt, a. dystaw, gostegol

Reticle, rĕt'ĭ-kl, n. rhwyden

Reticule, rĕt'ĭ-kul, n. coden

Reticular, rĭ-tĭk'u-lŭr, Reticulated, rĭ-tĭk'u-la-tĕd, a. rhwydog

Retina, rĕt'ĭ-nă, n. rhwyden y llygad

Retinue, rĕt'ĭ-nu, n. gosgordd, gosgorddllu [cilio, ymado

Retire, rĭ-tĭ'r', v. ymneillduo, encilio,

Retiredness, rĭ-tĭ'rd'nĕs, n. neillduolrwydd, dirgelrwydd, unigrwydd

Retirement, rĭ-tĭ'r'mĕnt, n. neillduedd, unigedd, encil

Retort, rĭ-tört', n. gwrthgis, gwrthsen, gwrthgno; ateb ffraethlym; gwrthdro; math o fferyll-wydrin: v. gwrthsenu, gwrthgnöi, gwrthateb; ednyddu

Retortion, rĭ-tör'shŭn, n. ednyddiad

Retouch, rĭ-tŭtsh', vt. ailgyffwrdd

Retrace, rĭ-tras', vt. adolrhain. To retrace one's steps, dychwelyd

REV	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;
Retract, rī-trākt', v. galw geiriau yn ol, dad-ddywedyd ; tynu yn ol	Revel, rī-vēl', vt. tynu yn ol
Retraction, rī-trāk-ta'shūn, n. dad-ddywediad	Revelation, rēv-ī-la'shūn, n. dadguddiad
Retractile, rī-trāk'tīl, a. gwrthdynol	Revelry, rēv'ēl-rī, n. gloddestwaith, wttresiad
Retraction, rī-trāk'shūn, n. tyniad yn ol	Revenge, rī-vēnj', n. dial, dialiad, dial-edd : vt. dial, dialeddu. To revenge one's self, To be revenged, ymddial
Retreat, rī-trīt', n. cil, encil, enciliad, gwrthdaith ; celfan, lloches, llechfa, diogelfa, dirgelfa : vi. cilio, encilio, gwrthdeithio, ffoi	Revengeful, rī-vēnj'fwl, a. dialgar, ymddialgar [garwch
Retrench, rī-trēntsh', v. lleiâu, cynilo ; amgloddio, amdiffyn, adgloddio	Revengefulness, rī-vēnj'fwl-nēs, n. dial
Retrenchment, rī-trēntsh'mēnt, n. cyniliad, cynildeb ; adglawdd, amgaer	Revenger, rī-vēnj'ūr, n. dialydd, dialeddwr
Retribute, rī-trīb'ut, vt. atdal, talu yn ol	Revenue, rēv'ēn-u, n. ardreth, cyllid
Retribution, rēt-rī-bu'shūn, n. atdaliad	Reverberant, rī-vūr'būr-ānt, a. adseiniol
Retributive, rī-trīb'u-tīv, Retributory, rī-trīb'u-tūr-ī, a. atdaledigol, atdalol	Reverberate, rī-vūr'būr-at, v. gwrthseinio, dadseinio, adseinio, gwrthguro, adguro, gwrthdaro, adleisio
Retrievable, rī-trīvā-bl, a. adferadwy	Reverberation, rī-vūr-būr-ra'shūn, n. amseiniad, gwrthseiniad
Retrieval, rī-trīvāl, n. adferiad, edfryd	Reverberatory, rī-vūr'būr-a-tūr-ī, a. dadseiniol, gwrthgurol, gwrthseiniol
Retrieve, rī-trīv', vt. adferu, ailennill	Revere, rī-vī'r, vt. parchu, anrhydeddu
Retriever, rī-trīv'ūr, n. math o adargi	Reverence, rēv'ūr-ēns, n. parch, erbarch, edmyg, ardduniant, anrhydedd, bri ; ofn : vt. parchu, perchi, anrhydeddu
Retro-, px. yn ol, yn wrthol, gwrth-	Reverend, rēv'ūr-ēnd, a. parchedig, hybarch. The right reverend the Lord Bishop of—, y gwir barchedig Arglwydd Esgob—
Retroaction, rī-tro-āk'shūn, n. gwrthwaith, gwrthweithred	Reverent, rēv'ūr-ēnt, Reverential, rēv'ūr-rēn'shāl, a. parchus ; gostyngedig
Retrocession, rī-tro-sēsh'ūn, n. gwrthrodiaid, enciliad [arweiniad	Reverie, rēv'ūr-rī, Revery, rēv'ūr-ī, n. hep-hynt, mympwy, gofreuddwyd, breuddwyd effro
Retroduction, rī-tro-dūk'shūn, n. gwrth-	Reversal, rī-vūr'sāl, n. dymchweliad, diddymiad, gwrthiad
Retroflex, rī-tro-flēks, a. gwrthblygol	Reverse, rī-vūr's, n. tro, troad, cyfnewidiad ; gwrthwyneb ; anffawd, aflwydd : v. gwrthwynebu, gwrthdröi, galw yn ol, dirymu [gwrthdroadwy
Retrograde, rī-tro-grad, a. gwrthgrwydr-ol : vi. myned yn ol	Reversion, rī-vūr'shūn, n. gwrthdroad ; ymchweliad, attychweliad ; olfeddiant
Retrogression, rī-tro-grēsh'ūn, n. olgiliaid, attymchweliad, dadchweliad	Reversionary, rī-vūr'shūn-ūr-ī, a. ymchweledigol, olfeddiannol
Retropect, rī-tro-spēkt, n. gwrthedrych, gwrtholwg, ailolwg	Revert, rī-vūr't, v. troi yn ol, dychwelyd
Retrospection, rī-tro-spēk'shūn, n. ol-edrychiad [olygol	Revertible, rī-vūr'ti-bl, a. ymchweladwy
Retrospective, rī-tro-spēk'tīv, a. ol-	Revest, rī-vēst', vt. adwisgo ; ailosod mewn meddiant [dilladfa
Retrovert, rī-tro-vūr't, vt. gwrthdröi	Revestiary, rī-vēs'tshūr-ī, n. gwisgfa
Retrude, rī-trūd', vt. gwrthio yn ol	Review, rī-vu', vt. ailystyried, adolygu, edlygu
Retund, rī-tünd', vt. pylu ; diawchu	Reville, rī-vil', vt. difenwi, cablu, gwaradwyddo, difrö, senu
Return, rī-tūr'n, n. dychwel, atchwel, dychweliad, adferiad, attaiith : v. atdal, dychwel. Returns, atebion, cyfrifebau. Return of the year, pen y fwyddyn. To return an answer, ateb. To return thanks, diolch	Revisal, rī-vī'zāl, Revision, rī-vīzh'ūn, n. adchwiliad, adolygiad, adholiad ; addarlleniad
Returnable, rī-tūr'nā-bl, a. dychweladwy	
Retuse, rī-tus', a. pwl [cyfarfod	
Reunion, rī-u'nī-ūn, n. adgysylltiad ;	
Reunite, rī-u-nit', v. aduno, adgydio, adgysylltu [amlygu	
Reveal, rī-vil', vt. dadguddio, egluro,	
Revel, rēv'ēl, n. gloddest, wttres, cyfeddach : vi. gloddesta, wttresa, gorwledda.	
Revel-rout, gloddestdorf, terfysglu	

- Revise, rî-vîz', vt. adchwilio, adbrofi, adolygu: n. ailbroffen, eilbrawf
- Revisit, rî-vîz'ît, vt. ailymwled, adofwyo
- Revisitation, rî-vîz'-î-ta'shûn, n. ailymweliad, adymweliad
- Revival, rî-vî'vâl, n. adfywiad, dadebriad
- Revive, rî-viv', v. adfywio, adfywâu, bywâu, bywiogi, dadebru, dadlewygu
- Revivicate, rî-vîv'î-kat, Revivify, rî-vîv'î-fi, vt. adfywio, adfywiocâu [iad
- Reviviscence, ræv-î-vîs'êns, n. ymadfyw-
- Revocable, ræv'o-kâ-bl, a. gwrthalwadwy
- Revocation, ræv-o-kâ'shûn, Revoke-ment, rî-vok'mênt, n. gwrthalwad, galwad yn ol [diddymu
- Revoke, rî-vok', v. gwrthalw, datdröi,
- Revolt, rî-volt', n. gwrthgiliad, gwrthryfel, gwrthgynhwrf: v. gwrthgilio, gwrthymgyfodi, gwrthryfela
- Revolution, ræv-o-lu'shûn, n. chwyldroad, cylchdro, adchwyl, adchwylfa, adgylchiad, amdreigliad
- Revolutionary, ræv-o-lu'shûn-ür-î, a. chwylyfaol, gwrthryfelgar
- Revolve, rî-völv', v. amdröi, cylchdröi, amdreiglo; dwysystyried, myfyrio ar
- Revulsion, rî-vül'shûn, n. gwrthdroad, gwrthdro
- Reward, rî-wörd', n. gwobr, tâl, taledigaeth: vt. gwobrwyo, gwobru; talu
- Rewardable, rî-wör'dâ-bl, a. gwobrwyadwy
- Reward, rî-würd', vt. adeirio, aileiru
- Reynard, rên'ürd, n. cadno, llwynog, gwyddgi
- Reys, raz, n. cadpen llong Aiphtaidd
- Rhabdomancy, räb'do-män-sî, n. gwi-alen-ddewiniaeth
- Rhama, rä'mâ, n. geudduw Indiaidd
- Rhapsodist, räp'so-dîst, n. ffregodydd
- Rhapsody, räp'so-dî, n. cymysgdraith, gwylltdraith, ffregodaeth; gwylltar-aeth
- Rheda, rî'dâ, n. math o gerbyd
- Rhetoric, rêt'o-rîk, n. ffraetheb, areithyddeg, areithyddiaeth
- Rhetorical, rî-tör'î-kâl, a. areithyddol, ffraethebol, areithiol
- Rhetorician, rêt-o-rîsh'ân, Rhetor, rî-tür, n. areithiwr, arodawr
- Rheum, rwm, n. diferwst, lliflyn y pen, gormwyth
- Rheum, rî'üm, n. arianllys
- Rheumatic, rw-mät'îk, a. cymalwstog
- Rheumatism, rwmâ-tîzm, n. cymalwst, cryd cymalau, gewynwst
- Rheumy, rwm'î, a. gormwythig
- Rhexis, ræk'sîs, n. toriad gwythien
- Rhinalgia, rî-näl'jî-â, n. trwynwst
- Rhino, rî'no, n. arian
- Rhinoceros, rî-nös'ür-üs, n. trwyn-gornfil
- Rhinsburgers, rîns-bür'gürz, n. plaid o grefyddwyr heb offeiriaid
- Rhodium, ro'dî-üm, n. math o adwyn
- Rhomboïd, röm'böid, n. lleddfbetryal
- Rhombus, röm'büs, Rhomb, römb, n. lleddfbetryal, dull pedwarochr
- Rhubarb, rwb'bürb, n. arianllys [dröol
- Rhumb, rümb, n. math o linell nydd-
- Rhyme, rim, n. odl, cynghanedd, rhimpyn: v. odli, cynghaneddu, cydodli
- Rhythm, rîthm, n. mydr a chynghanedd
- Rhythmical, rîth'mî-kâl, a. odlog, cynghaneddol, mydraidd
- Rial, ri'äl, n. darn o aur, gwerth 10s. a 16s.
- Riant, ri'öng, a. chwerthinol
- Rib, rîb, n. asen, eisen, corfasen; eisdrawwst. Rib-roast, lachio, pwyo, curo. Spare-rib, eisglwyd mochyn
- Ribald, rîb'äld, n. croesan, croesaniad
- Ribaldish, rîb'äl-dîsh, a. serth, anllad, croesanaidd, budreiriog [iad
- Ribaldry, rîb'äld-rî, n. serthedd, budreir-
- Ribbed, rîbd, a. eisog, eisedig
- Ribbon, rîb'ün, n. ysnoden
- Rice, ris, n. math o ydrawn, reis
- Rich, rîth, a. cyfoethog, goludog; gwerthfawr, gwyth, godidog, ffrwythlawn; costus, danteithiol, helaeth, bras. To become rich, ymgyfoethogi. To make rich, cyfoethogi
- Riches, rîth'sîz, n. pl. cyfoeth, golud, da, berthedd, alaf, anlloedd, meddiannau [brasder
- Richness, rîth'nês, n. cyfoethogrwydd;
- Rick, rîk, n. das, daswl, daswrn, bera, helm: vt. dasu, dasyrnu, deisio
- Rickets, rîk'êts, n. pl. y llechau
- Rickety, rîk'êt-î, a. gwan yn y cymalau
- Rid, rîd (pt. & pp. rid), vt. troi heibio, rhyddâu, gwaredu, gyru ymaith. To get rid of, cael gwared o
- Riddance, rîd'äns, n. gwarediad, rhyddâd
- Ridden, rîd'n, pp.—Ride
- Riddle, rîd'l, n. adammeg, dammeg, dyfal, cuddholiad; rhidyll, hesgyn: v. rhidyllio
- Ride, rid (pt. rode, pp. ridden), v. marchogaeth, marchocâu; nofio wrth angor. To ride behind, ysgilio
- Rider, ri'dür, n. marchogwr, marchog; marchoges; attodiad

RIS	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;
Ridge, rīj, n.	grwn, trum, crimp, cefn, crib, esgair, rhych: vt. grynio, trumio, rhychu [anifail un-gaill]
Ridgel, rīj'ēl, Ridgeling, rīj'ling, n.	
Ridgetile, rīj'til, n.	crib-beithynen
Ridgy, rīj'ī, a.	cribog, trumiog, gryniog
Ridicule, rīd'ī-kul, n.	gwawd, gwatwar, chwerthinwawd, chwarddwawd: vt. gwawdio, gwatwar, chwerthin am ben
Ridiculous, rī-dīk'u-lūs, a.	dirmygus; ysmala
Riding, rī'ding, n.	parthran o Sir Efracw; trydeddbarth; marchād, marchogiad. Riding-coat, morchogwisg. Riding-habit, gwisg marchoges. Riding-hood, penwisg marchoges
Rife, rif, a.	aml; cyffredin; rhugl, fflwch
Rifeness, rif'nēs, n.	amllder, cyffredinol-rwydd [rhychddryll]
Rifle, rī'fl, vt.	anrheithio, yspeilio: n.
Rifraff, rīf'rāf, n.	gwehilion y bobl
Rift, rīft, n.	agen, hollt, rhwyg: v. hollti, rhwygo; ymagenu
Rig, rīg, n.	gwawd; anlades; anifail un-gaill: v. taclu, gwisgo. To run the rig upon, cellweirio ā
Rigadon, rīg-ā-dŵn', n.	math o daplas
Riggish, rīg'ish, a.	anllad, puteinllyd
Riggle, rīg'l, vi.—	Wriggle
Right, rit, a.	iawn, uniawn, cyfiawn; cywir; addas, cymhwys; teg, syth: ad. yn iawn, yn gywir: v. iawni, unioni; cymoni: n. iawn, iawnder, def, uniondeb; braint; hawl: int. o'r goreu! da!
Rights, iawnderau, defion.	Right angle, unionogl, cyfongl. Right hand, llaw ddeheu, deheu-law. To set to rights, trefnu, iawndrefnu
Righteous, rī'tshūs, a.	cyfiawn, uniawn
Righteousness, rī'tshūs-nūs, n.	cyfiawnder, uniondeb [gwir]
Rightful, rit'fŵl, a.	cyfreithlawn, iawn;
Rightness, rit'nēs, n.	iawnder, uniondeb, unionder, tegwech, cywiredd
Rigid, rīj'īd, a.	anhyblyg, tyn, ystyfnig, syth, anystwyth; manwl
Rigidness, rīj'īd-nēs, n.	diblygedd, anystwythder, sythder; manylwch
Rigmarole, rīg'mā-rol, n.	ffregod
Rigol, rīg'gŵl, n.	cylch; coronig
Rigorous, rīg'ūr-ūs, a.	garw, gerwin, caled, llym, tost, tostlym, llymdost, oerlym [toster]
Rigour, rīg'ūr, n.	gerwindeb, llymder,
Rill, ril, n.	cornant, goffrwd, gofer, aberig, afonig, rhean: vi. goferu, aberu
Rillet, ril'ēt, n.	cornant, nentig
Rim, rīm, n.	ymyl, cylch, cant, cantell, min: vt. ymylu
Rime, rim, n.	barug, arien, llwydrew; agen, hollt [og, holltog]
Rimose, rī-mos', Rimous, rī'mūs, a.	agen-
Rimple, rīm'pl, vt.	crychu, plygu: n. crych, plyg
Rimy, rī'mī, a.	barugog, llwydrewog
Rind, rind, n.	pil, pilionyn, crawen, croen, rhisgl
Rindle, rin'dl, n.	cwteran, ffosig
Ring, rīng, n.	rhwy, modrwy; cylch, cant, sid, sidyll; clochswn: v. (pt. rang, pp. rung), canu cloch; seinio. Ring-bone, ewinor march. Ring-dove, ysguthan gadwynog. Ring-worm, gwreiny, taroden, marchwreiny, dwfrwreiny. A little ring, modrwyig.
Ear-ring, greiny	[geiniad]
Ringer, rīng'ūr, n.	clychganwr, clych-
Ringleader, rīng'lī-dūr, n.	blaenor, pen-aeth, cornor, corn y gynhen
Ringlet, rīng'lēt, n.	cydyn modrwyog
Ringtail, rīng'tal, n.	y iar dinwen
Rinse, rins, vt.	golchi, dystreulio, adolchi
Riot, rī'ūt, n.	terfysg, afreolaeth, rhysedd; brythaint, brythod, wttres, gloddest: vi. terfysgu; gloddesta, wttresa
Rioter, rī'ūt-ūr, n.	terfysgwr; gloddestwr, brythai, wttreswr
Riotous, rī'ūt-ūs, a.	terfysgus; wttresgar. Riotous living, glythineb
Rip, rīp, v.	rhwygo, dattod, dadwnio: n. rhwyg
Ripe, rip, a.	addfed, ffaeth: v. addfedu
Ripen, rī'pn, v.	addfeddu, ffaethu
Ripeness, rīp'nēs, n.	addfedrwydd
Ripier, rīp'yūr, n.	adwerthwr pysgod
Ripple, rīp'l, n.	crychiad dwfr, crych: v. crychu; heislanu llin
Rise, riz (pt. rose, pp. risen), vi.	codi, cyfodi, dwyreain, dwyre, cwnu, tarddu
Rise, ris, n.	codiad, cyfodiad, dyrchafiad, esgyniad, dwyre; dechreuad, tarddiad, cychwyniad
Risen, rīz'n, pp.—	Rise
Risibility, rīz-ī-bil'ī-tī, n.	chwerthinedd
Risible, rīz'ī-bl, a.	chwarddus, chwerthinus, hychwardd; digrif, digrifol
Rising, rīz'ing, n.	codiad, dwyread; cwnad, esgynfa. Rising ground, uchelfa, twyn
Risk, rīsk, n.	perygl, antur, enbydrwydd; hap, damwain: vt. peryglu, anturio

Prepare, pri-pēr', v. parotōi, darparu, darbod, darmerthu, arlwyo, cyfarpar
 Prepense, pri-pēns', a. rhagfwiadol
 Prepollent, pri-pōl'ent, a. trechol, ffyniannol
 Preponderate, pri-pōn'dūr-at, v. rhagorbwyso, gorbwyso, darbwysio
 Preponderance, pri-pōn'dūr-āns, n. rhagorbwys, darbwys
 Prepose, pri-poz', vt. cynosod, rhagddodi
 Preposition, prēp-o-zīsh'ūn, n. rhagair, arddodiad, cynddodiad
 Prepossess, pri-pō-zēs', vt. rhagfeddiannu, cynfeddiannu
 Prepossession, pri-pō-zēsh'ūn, n. cynfeddiant; rhagfarn, rhagdyb
 Preposterous, pri-pōs'tūr-ūs, a. chwith, anhrefnus, chwithig; annaturiol, afresymol
 Prepuce, prī'pus, n. blaen-groen
 Prerequire, pri-rī-kwi'r', vt. cynerchi, rhag-geisio [rhagofyniad, cynarch
 Prerequisite, pri-rēk'wi-zit, n. cynraid
 Prerogative, pri-rōg'ā-tīv, n. cynfrait, uchfrait, uchelfrait, rhagorfrait, gorfrait
 Presage, prēs'aj, Presagement, pri-saj'mēnt, n. rhagarwydd, arwydd, coel, argoel, rhargargoel [argoei
 Presage, pri-saj', vt. darogan, daroganu
 Presbyter, prēz'bi-tūr, n. penaduriad, hynefydd, offeiriad [ol
 Presbyterian, prēz-bī-tī'rī-āl, a. henadur
 Presbyterian, prēz-bī-tī'rī-ān, a. henadur: n. henadur. Presbyterians, Henaduriaid, plaid o ymneillduwyr
 Presbyterianism, prēz-bī-tī'rī-ān-izm, n. henaduriaeth [henaduriaethol
 Presbyter, prēz'bi-tūr-ī, n. cymanf
 Prescience, prī'shī-ēns, n. rhagwybodaeth
 Prescient, prī'shī-ent, Prescious, prī'shī-ūs, a. rhagwybodus, prophwydol
 Prescind, pri-sind', vt. tori ymaith
 Prescribe, pri-skrīb', v. rhagysgrifenu, rhagysgrifio, rhagnodi, cyfarwyddo
 Prescript, prī'skrīpt, n. cyfarwyddyd; rhagysgrif: a. cyfarwyddiedig
 Prescription, pri-skrīp'shūn, n. rhagysgrifen, rhagbennodiad; cyfarwyddiad; hen-feddiant
 Presence, prēs'ēns, n. gwydd, cynwedd, presen, cynddrychioldeb. Presence-chamber, cyfarchfa. In thy presence, ger dy fron, yn dy wydd, yn dy olwg, o'th flaen. Presence of mind, meddylbwyll, pwyll, parodrwydd

Present, prēz'ent, a. presenol, cynddrychiol, gwyddfodol: n. anrheg, cyflwyn, rhodd, cyfarwys
 Present, pri-zēnt', vt. cyfarwyso, anrhegu, rhoddi; cyflwyno; dangos
 Presentable, pri-zēn'tā-bl, a. cyflwynadwy [iad; rhoddiad
 Presentation, prēz-ēn-tā'shūn, n. cyflwyn
 Presentee, prēz-ēn-tī', n. derbyniwr cyflwyn [rhegydd
 Presenter, pri-zēn'tūr, n. cyflwynydd, an
 Presentiate, pri-zēn'shī-at, vt. cynddrychioli
 Presentiment, pri-sēn'tī-mēnt, n. cynfeddwl, rhagdybiaeth, rhagfeddwl
 Presently, prēz'ent-lī, ad. yn bresenol, yn ddioed, yn ebrwydd, yn fuan; yn y man, toc [iad
 Presentment, pri-zēnt'mēnt, n. cyflwyn
 Preservation, prēz-ūr-vā'shūn, n. cadwraeth, cadwad, gwaredigaeth
 Preservative, pri-zūr'vā-tīv, a. ceidwadol: n. cadwedydd, diogelydd; rhagfeddyginiaeth
 Preserve, pri-sūr'v', vt. cadw, diogelu, noddi, gwared; cyffeithio: n. cyffeithfwyd [diogelwr
 Preserver, pri-zūr'vūr, n. cynaliwr;
 Preside, pri-zid', vi. rhageistedd, gorieistedd, rheoli, llywyddu
 Presidency, prēz'ī-dēn-sī, Presidentship, prēz'ī-dēnt-shīp, n. arlywyddiaeth, rheolaeth, rhaglafiaeth
 President, prēz'ī-dēnt, n. cadeirydd, llywydd
 Presidial, pri-sīd'yāl, a. perthynol i warchawdlu, gwarchluyddol
 Press, prēs, n. gwasg, gwryf: v. gwasgu, dwys-wasgu, gwryfio; dirgymhell, dirdreisio. Press-bed, cistwely. Press-gang, dirdorf. Press-man, argraffwesgydd. Press-warrant, dirwarant. Clothes-press, dilladgloer. Liberty of the press, rhyddid y wasg
 Pression, prēsh'ūn, n. gwasgiad, dirwasgiad [fawr
 Pressitant, prēs'ī-tānt, a. gwasgol, pwys
 Pressure, prēsh'ūr, n. gwasgiad, gwasgfa, pwys [benthyg
 Prest, prēst, a. parod: n. arian parod;
 Prestige, prēs'tīj, n. hoced, hud, twyll
 Prestigious, pri-stīj'ī-ūs, a. hudoliaethus
 Presto, prēs'to, ad. yn ebrwydd, yn fuan
 Presumable, pri-zū'mā-bl, a. tybiadwy
 Presume, pri-zūm', v. tybio, tybygu, barnu; anturio, beiddio; rhyfygu

PRI	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
Presumption,	pri-zūm'shūn, n. rhyfyg, gorhyfder, beiddiad; tybygiad
Presumptive,	pri-zūm'tiv, a. tebygol; golygiedigol; trahaus
Presumptuous,	pri-zūm'tshu-ūs, a. rhyfygus, gorhyf, beiddgar, trahaus
Presupposal,	pri-sū-pō'zāl, Presupposition,
	pri-sūp-o-zīsh'ūn, n. blaendyb, rhagdybiad [rhagdybio
Presuppose,	pri-sū-poz', vt. rhagfeddwl,
Presurmise,	pri-sūr-miz', n. cyndyb, cynddirnad: vt. rhagdybio, rhagfwrw
Pretence,	pri-tēns', n. cyfrith, rhith, esgus, ffug; rhith-hawl; ymhoiad
Pretend,	pri-tēnd', v. lledrithio, ffugio, ffuantu; cymeryd arno
Pretender,	pri-tēn'dūr, n. twyllhonwr, ffugiwr [ffug, esgus
Pretention,	pri-tēn'shūn, n. twyllhoiad,
Preter-,	px. tu hwnt i, yn mhellach na
Preterimperfect,	pri-tūr-īm-pūr'fēkt, a. anghynnerfynol, anghwblberffāith, anorphenedig, annorphenol
Preterite,	prēt'ūr-īt, Preterperfect, pri-tūr-pūr'fēkt, a. cynnherfynol, gorphenol
Preterition,	prēt-ū-rīsh'ūn, Pretermis-sion,
	pri-tūr-mīsh'ūn, n. gadawiad heibio, mynediad heibio
Preterlapsed,	pri-tūr-lāpst', a. wedi myned heibio [reithlawn
Preterlegal,	pri-tūr-lī'gāl, a. anghyf-
Pretermit,	pri-tūr-mīt', vt. gadael heibio, esgeuluso
Preternatural,	pri-tūr-nāt'shu-rāl, a. gwrthanianol, goruchanianol
Preterpluperfect,	pri-tūr-plu-pūr'fēkt, a. gorgynnherfynol, perffāith orphenol
Pretex,	pri-tēks', vt. cuddio, gorchuddio
Pretext,	pri-tēkst', n. rhith-esgus, esgus, cyfrith, fug [gynt
Pretor,	pri'tōr, n. ynad, maer yn Rhufain
Pretorian,	pri-tō'rī-ān, a. ynadol, maerol
Prettiness,	prēt'ī-nēs, a. dillynedd, tlynsni, pertedd
Pretty,	prēt'ī, a. pert, pefr, dillyn, tlws, cain: ad. cryn, go, lled. Pretty large, yn weddol o faint. Pretty well, yn weddol, yn weddol o dda
Pretypify,	pri-tīp'ī-fī, vt. rhag-gysgodi, rhagarwyddo [gorfod, gorchfygu
Prevail,	pri-val', vi. tycio, ffynu, llwyddo,
Prevalence,	prēv'ā-lēns, n. ffyniant, goruchafiaeth, cyffredinolrwydd
Prevalent,	prēv'ā-lēnt, a. gorchfygol; cyffredin, ymdaenol
Prevaricate,	pri-vār'ī-kat, vi. mwys-ddadleu, ymgroes-ddadleu; cecruso, hocedu, mwysdröi, geindröi
Prevarication,	pri-vār'ī-ka'shūn, n. hoced, mwyseindra, trawsddadleuad
Prevenient,	pri-vī-nī-ēnt, a. rhagflaenol
Prevent,	pri-vēnt', vt. rhagodi, rhagflaenu; attal, lluddias, rhwystro
Prevention,	pri-vēn'shūn, n. rhagflaen-iad; lluddiad, attaliad, llesteiriad
Preventive,	pri-vēn'tiv, a. rhagflaenol; rhwystrol: n. rhagflaenydd; diogelydd
Previous,	pri'vī-ūs, a. blaenorol, rhag-, blaen-, cyn-
Prey,	pra, n. ysglyf, ysglyfaeth, yspledd-ach, yspail, anrhaith; praidd: vi. ysglyfio, ysglysaethu, anrheithio
Priapism,	pri'ā-pīzm, n. llestrudd
Priapus,	pri'ā-pūs, n. llost-ddolur, llost-fawr; dau y gerddi, dau ffrwythlonder
Price,	pris, n. gwerth, pridwerth, pris: vt. gosod pris ar, prisio
Prick,	prik, n. pig, pigyn, swmbwl; pigiad, brathiad; pig-dwll; gwyneq: v. pigo, symbylu; pig-nodi, ol-nodi
Pricket,	prik'ēt, n. hydd dwyffwydd
Prickle,	prik'l, n. draen, eithen, pigyn
Prickleback,	prik'l-bāk, n. crothell
Prickly,	prik'li, a. pigog
Pride,	prid, n. balchder, balchedd: vt. balchio, ymfalchio [ydd
Prier,	pri'ūr, n. craff-chwiliwr, rhygeis-
Priest,	prīst, n. offeiriad; offerenwr, periglor. Priest's office, offeiriadaeth
Priestcraft,	prīst'krāft, n. dichell offeiriadol
Priestess,	prīst'ēs, n. offeiriades
Priesthood,	prīst'hwd, n. offeiriadaeth
Priestliness,	prīst'li-nēs, n. offeiriad-rwysg
Priestly,	prīst'li, a. offeiriadol, offerenol
Priestridden,	prīst'rid-n, a. twylledig gan offeiriad; yn asyn i'r offeiriad
Prig,	prīg, n. coegyn, pertyn; chwiw-leidr: vt. lladrata
Priggism,	prīg'īzm, n. coegni, coegedd
Prill,	pril, n. arlledbysg
Prim,	prīm, a. cymhenwych, gorfanol
Primacy,	prī'ma-sī, n. blaenafiaeth; uchafiaeth
Primage,	prī'maj, n. arian llwythad, llwythdal
Primary,	prī'mūr-ī, a. prif, penaf, cyntaf, cyntefig, cysefin, gwreiddiol, dechreuol
Primate,	prī'mat, n. prif-esgob, arch-esgob

- Prime, prim, a. cynt, penaf, prif, cyntaf; rhagoraf, goreu, n. y goreu; y prif; perffeiðrwydd: vt. cynlychu; cynlliwio. Prime cost, pris cyntaf. Prime of life, blodau bywyd, boreu oes
- Primeness, prim'nës, n. rhagoroldeb; blaenoriaeth, cynraddiaeth
- Primer, prim'ür, a. cyntaf
- Primer, prim'ür, n. cynlyfr; llyfr gweddi Pabaid. Great primer, Long primer, enwau argraff-lythyrenau
- Primeval, pri-mi'vä, n. cynoesol, cynfydol, cysefin, cyntefig
- Primitive, prim'i-tiv, a. cyntefig, cysefin; prif. Primitive ages, prif-oesoedd
- Primitiveness, prim'i-tiv-nës, n. cysefiniaeth [cymhendod]
- Primness, prim'nës, n. gorddillynedd;
- Primogenial, pri-mo-j'i-ni-äl, a. cyntaf-enedid, cyntenid
- Primogeniture, pri-mo-jën'i-tshu'r, n. cyntafanedigaeth
- Primordial, pri-mör'di-äl, a. dechreuol
- Primrose, prim'roz, n. briallu
- Prince, prins, n. tywysog. Prince's metal, math o efydd
- Princedom, prins'düm, n. tywysogaeth
- Princelike, prins'lik, Princely, prins-li, a. tywysogol, tywysogaidd
- Princess, prin'sës, n. tywysoges
- Principal, prin'si-päl, a. prif, penaf, arbenig: n. pen, blaenor, penrhaith, penadur, arbenor; prif swm
- Principality, prin-si-päl'i-ti, n. tywysogaeth. The Principality, y Tywysogaeth, Cymru
- Principle, prin'si-pl, n. egwyddor, dan-sawdd; gosodedigaeth: v. egwyddori; dysgu; cyn-neddf
- Princock, prin'kök, Princox, prin'köks, n. ysgoegyn, ysgentyn
- Print, print, n. argraff, llun, ol, print: v. argraffu, printio. In print, argraffedig
- Printer, prin'tür, n. argraffydd, argraffwr
- Printing, prin'ting, n. argraffyddiaeth. Printing-office, argraffdy. Printing-press, argraffwasg. Printer's devil, egwyddorwas ieuangaf argraffydd
- Printless, print'lës, a. diargraff, diol
- Prior, pri'ür, a. cyntaf, cynt, blaenorol: n. pen mynachlog, penfynach
- Prioress, pri'ür-ës, n. penfynaches
- Priority, pri-ör'i-ti, n. blaenoriaeth
- Priory, pri'ür-i, n. mynachdy
- Prisage, pri'saj, n. toll ar win
- Prisin, prizm, n. y gwydryn triongl; rheiddell
- Prismoid, priz'möid, n. corff sylwedol tebyg i reiddell
- Prison, priz'n, n. carchar, carchardy. Prison-base, Prison-bars, math o chware gwledig [wr
- Prisoner, priz'nür, n. carcharor, carchar-Prisonment, priz'n-mënt, n. carchariad
- Pristis, pris'tis, n. y pysg môrlif
- Pristine, pris'tin, a. cyntaf, cyntefig; hen, henaidd
- Prithee, pri'thi, int. attolwg, adolwyn
- Privacy, pri'vä-si, n. dirgelwch, dirgel-edd; cyfrinach; cyfrinfa, dirgelfa, celfa
- Private, pri'vat, a. cyfrin, dirgel, cudd, cyfrinachol; unig; cuddiedig; neill-duol: n. milwr o'r radd iselaf. In private, yn ddirgel
- Privateer, pri-vä-ti'r, n. herwlong, cad-long briodol [dirgeledd
- Privateness, pri'vat-nës, n. dirgelwch,
- Privation, pri-vä'shün, n. diddymiad, difeddiad, difuddiad; toliant; coll; eisiau [iedigol, nacaol
- Privative, pri'vä-tiv, a. toliannol, difudd-
- Privet, pri'ët, n. cwyros
- Privilege, pri'vi-lëj, n. baint, gorfraint: vt. breinnio, breinniogi, breinnioli
- Privity, pri'vi-ti, n. dirgeledd; cyfrinach; gwybodaeth
- Privy, pri'vi, a. dirgel, cudd; cyfrin: n. ysgothfa, geudy, ty bach
- Prize, priz, n. campdlws, campwobr; yspail: vt. prisia; gwerthfawrogi. Prize-essay, traethawd arobryn, traethawd buddugol. Prize-fighter, campnyladdwr
- Pro-, pour-, por-, pur-, px. am, rhag-, cyn- [rwydd
- Probability, pröb-ä-bil'i-ti, n. tebygol-
- Probable, pröb'ä-bl, a. tebygol, tebyg
- Probable, pröb'ä-bl, a. chwiliadwy
- Probate, prö'bat, n. cymynbrawf
- Probation, pro-bä'shün, n. prawf, profiad, profiant; profedigaeth, holedigaeth
- Probationary, pro-bä'shün-ür-i, a. profedigol, profiannol
- Probationer, pro-bä'shün-ür, n. prawf-ddyn, newyddian, creiddyn
- Probe, prob, n. profedydd, chwiliedydd: vt. chwilio archoll, chwilio; holi
- Probity, pröb'i-ti, n. rhinwedd, gonest-rwydd, cywirdeb
- Problem, pröb'lëm, n. profen, gofyniad, dwfn-destyn, pwne

PRO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Problematical, prōb-lēm-āt'ī-kāl, a. dychymygol, gorchestol, gorddwnf, ammhēus, dadleuol

Proboscis, pro-bōs'īs, n. duryn

Procacity, pro-kās'ī-tī, n. haerllugrwydd, sarugrwydd

Procatactic, pro-kāt-ār'k'tik, a. blaen-rol, cynfyndol

Procataxis, pro-kāt-ār'k'sīs, n. rhagachos

Procedure, pro-sī'jūr, n. mynediad yn mlaen, hwyl, hynt; erlyniad

Proceed, pro-sid', vi. myned yn mlaen; erlyn, dilyn; deillio, tarddu, hanu

Proceeding, pro-sī'dīng, n. gweithrediad, gorchwyl

Proceeds, prōs'idz, n. pl. cynyrchiant, cynyrch, elwant, ennil; deilliad

Procerity, pro-sēr'ī-tī, n. taldra, uwchder

Process, prōs'ēs, n. mynediad yn mlaen; cyfraith, cynghawssedd

Procession, pro-sēsh'ūn, n. gorymdaith, cydgordaith, torf-drefnus

Prochronism, pro'krōn-īzm, n. rhag-ddyddiad [red

Procinct, pro-sīngkt', n. parotoad i weith

Proclaim, pro-klam', vt. cyhoeddi

Proclamation, prōk-lā-mā'shūn, n. cyhoeddiad [tueddiad

Proclivity, pro-klīv'ī-tī, n. gogwyddiad

Proclivous, pro-klī'vūs, a. tueddol; parod

Proconsul, pro-kōn'sul, n. is-raglaw

Proconsulship, pro-kōn'sul-shīp, n. is-raglawiaeth [gohirio

Procrastinate, pro-krās'tī-nat, vi. oedi,

Procrastination, pro-krās-tī-na'shūn, n. oediad, gohiriad, addoediad

Procreant, pro'krī-ānt, a. cenedliadol, eppilaidd, ffrwythlawn [cenedlu

Procreate, pro'krī-at, vt. eppilio, hilio,

Procreation, pro-krī-a'shūn, n. hiliad, eppiliad, cenedliad

Procreative, pro'krī-a-tīv, a. cenedledigol

Procreator, pro'krī-a-tūr, n. cenedlydd, eppiliwr

Proctor, prōk'tūr, n. dirprwywr, dadleuwr

Procumbent, pro-kūm'bēnt, a. yn ei orwedd [adwy, caffaeladwy

Procurable, pro-ku'r'ā-bl, a. cyrhaedd-

Procuration, prōk-u-ra'shūn, n. caffaeliad, cyrhaeddiad [iwr, dirprwy

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procure, pro-ku'r'ūr, v. ceisio, cael, caffael; ennil; cyrhaedd; prynu; mynu; carnweinyddu

Procurement, prōk'u-ra-mēnt, n. gorchwyl

Procureur, prōk'u-r'ūr, n. ceisydd, caffaelydd; llatai; carnweinydd

Procurement, prōk'u-ra-mēnt, n. gorchwyl

Procurer, pro-ku'r'ūr, n. ceisydd, caffaelydd; llatai; carnweinydd

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Procurator, prōk'u-ra-tūr, n. gorchwyl-

Profit, prôf'it, v. buddio, llesâu; elwa, ennill; cedu; manteisio; gwellâu: n. budd, ced, elw, ennill, lles, elwant, buddiant; cynrych, ffrwyth
 Profitable, prôf'î-tâ-bl, a. buddiol, llesol, llesiannol [ioldeb
 Profitableness, prôf'î-tâ-bl-nës, n. budd-
 Profitless, prôf'it-lës, a. difudd, diles, diennill; ofer [drygfuchedd
 Profligacy, prôf'lî-ga-sî, n. anfadedd,
 Profligate, prôf'lî-gat, a. anfad, dyhir, dirinwedd, diras, penrhydd, anfuchedd-
 ol; ysgeler: n. dyhiryn, drygfab
 Profuence, prôf'lu-ëns, n. rhediad, lllifiad
 Profusion, prôf'lu-ënt, a. darlifol, deilliol
 Profound, pro-fûwnd', a. dwfn, gorddwfn; dirgel, cudd; trwyadl
 Profundity, pro-fûn'dî-tî, Profoundness, pro-fûwnd'nës, n. dyfnder, dyfnedd
 Profuse, pro-fus', a. trahael, trahelaeth, rhyhael, afradus, treulgar, gwastraffus, dyfethgar [afrad
 Profuseness, pro-fus'nës, n. gorhaeidd;
 Profusion, pro-fu'zhün, n. gorhaeidd, gormodedd, arddigonedd, gorddigonedd; afradlonedd
 Prog, prög, n. lluniaeth, arlwy: vi. hela lluniaeth [cenedliad
 Progeneration, pro-jën-ü-ra'shün, n.
 Progenitor, pro-jën'î-tür, n. hynafiad; cenedlawr; hendad, hendaidd
 Progeny, pröj'î-nî, n. hil, eppil, hiliog-aeth, esill
 Prognostic, prög-nös'tik, n. argoel, rhagarwydd, cyntair, darogan: a. rhagar-goelus, daroganus
 Prognosticate, prög-nös'tî-kat, vt. rhagddangos; rhagarwyddo; rhagddewinio
 Prognostication, prög-nös'tî-ka'shün, n. rhagddangosiad; daroganiad
 Prognosticator, prög-nös'tî-ka-tür, n. dewin, daroganwr, rhagfynegwr
 Programme, pro'gräm, n. rhaghysbysiad; hysbyslen
 Progress, prög'rës, n. mynediad yn mlaen, ymdaith, cylchdaith; hynt
 Progress, pro-grës', vi. myned yn mlaen
 Progression, pro-grësh'ün, n. mynediad yn mlaen, graddiant, cynyddiant
 Progressional, pro-grësh'ün-äl, Progressive, pro-grës'iv, a. gradd-ddringol, graddol, graddiannol; cynyddiol
 Progressiveness, pro-grës'iv-nës, n. graddfynedolrwydd, graddolrwydd
 Prohibit, pro-hïb'it, vt. attal, gwahardd, gwarafun

Prohibition, pro-hï-bïsh'ün, n. gwaharddiad
 Prohibitory, pro-hïb'î-tür-î, Prohibitive, pro-hïb'î-tiv, a. gwaharddol
 Proin, pröin, v. tocio, blaendori; ysgythru
 Project, pro-jëkt', v. dyfeisio, cynllunio, rhaglunio, cynlinellu; ysgwyddo, crogi allan; tafu allan
 Project, pröj'ëkt, n. dyfais, cynllun, rhag-fwriad
 Projectile, pro-jëk'til, a. hydafl, tafledigol, ergydiol: n. tafledigydd, tafibeth
 Projection, pro-jëk'shün, n. tafliad, ergydiad; dyfeisiad, cynlluniad; ysgwyddiad [lluniwr
 Projector, pro-jëk'tür, n. dyfeisiwr, cyn-
 Projecture, pro-jëk'tshür, n. tafliad, ysgwyddiad
 Prolapse, pro-läps', vi. gorestyn allan: n. gorestyniad [hirgrwn, fel wy
 Prolate, pro-lat', vt. datgan, adrodd: a.
 Prolation, pro-la'shün, n. datganiad
 Prolegomena, pröl-î-göm'en-ä, n. pl. rhagymadroddion, rhagnodion, rhag-araeth (sing. Prolegomenon)
 Prolepsis, pro-lëp'sis, n. rhag-ddirniad, rhag-gymeriad, rhag-atebiad
 Proleptic, pro-lëp'tik, a. rhagddirnadol
 Prolific, pro-lif'ik, a. hiliog, eppiliog, eppilgar; ffrwythlawn, toreithiog
 Prolix, pro-lik's', a. hirfaith, maith, hir
 Prolixity, pro-lik'si-tî, n. meithder; geirgarwch [llefwrwr
 Prolocutor, pröl'o-ku-tür, n. rhaglefarwr,
 Prologue, pröl'ög, n. rhagymadrodd, rhagaraeth [oedi, gohirio
 Prolong, pro-löng', vt. estyn, hwyâu;
 Prolongation, pro-löng-ga'shün, n. estyniad; addoediad [rhaglith
 Prolusion, pro-lu'shün, n. rhagechware,
 Promenade, pröm'en-äd', n. rhodfa
 Prominence, pröm'in-ëns, n. ysgwyddiad allan, crogiad drosodd, bargodle; ban
 Prominent, pröm'in-ënt, a. yn ysgwyddo allan, bargodol, darnodol; banog
 Promiscuous, pro-mïs'ku-üs, a. cymysgedig, plithdraplith
 Promise, pröm'iz, v. addaw, gaddaw
 Promise, pröm'is, n. addaw, addewid, gair. Breach of promise, tor-addewid
 Promising, pröm'î-zing, a. gobeithlawn, gobeithiol: n. addawiad
 Promissory, pröm'î-sür-î, a. addawedigol, addewidiol
 Promontory, pröm'ün-tür-î, n. pentir, penarth, penryn, penmaen, morben

PRO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;	
Promote, pro-mot', vt. dwyn yn mlaen ; hyrwyddo ; dyrchafu [rhwyddāwr	Propendence, pro-pēn'dēns, Propenden- cy, pro-pēn'dēn-sī, n. gogwydd, go- gwyddiad, tuedd, tueddiad [ol
Promoter, pro-mo'tūr, n. dyrchafydd,	Propense, pro-pēns', a. chwannog, tuedd-
Promotion, pro-mo'shūn, n. dyrchafiad, codiad, rhaciant [codi	Propension, pro-pēn'shūn, Propensity, pro-pēn'sī-tī, n. tueddiad, tueddfryd
Promove, pro-mōw', vt. symud yn mlaen,	Proper, prōp'ūr, a. priod, priodol ; iawn ; addas, cyfaddas, cymhwys, cymesur ; gweddaidd ; gosgeiddig, tlws
Prompt, prōmt, a. parod, dioed, hylaw, buan : vt. cofweini, clustlefaru, clust- weini ; annog, cynhyrfu, cymhell.	Properly, prōp'ūr-lī, ad. yn briodol, yn addas
Prompt payment, arian parod	Properness, prōp'ūr-nēs, n. addasrwydd ; gosgeiddrwydd
Prompter, prōm'tūr, n. cofweinydd, clustweinydd ; annogwr	Property, prōp'ūr-tī, n. priodoledd, priodoliaeth, cyneddf, cynddawn, cyn- duedd, anianuedd, anianawd ; per- chenogaeth, eiddo, meddiant. Real property, meddiannau annghyffro
Promptitude, prōm'tī-tud, Promptness, prōm't'nēs, n. parodrwydd	Prophecy, prōf'ī-sī, n. prophwydoliaeth, darogan, rhagfynegiad
Promptuary, prōm'tshu-ūr-ī, n. trysorfa ; bwydgell, ystordy [annogiad	Prophecy, prōf'ī-sī, v. prophwydo, rhag- fyngi, rhagddywedyd, daroganu
Prompture, prōm'tshūr, n. cymhelliad,	Prophet, prōf'ēt, n. prophwyd ; daroganwr
Promulgate, pro-mūl'gat, Promulge, pro-mūl'j', vt. cyhoeddi, hysbysu, lled- daenu, taenu	Prophetess, prōf'ēt-ēs, n. prophwydes, daroganes
Promulgation, prōm-ūl-ga'shūn, n. hys- bysiad, cyhoeddiad, taeniad ar led	Prophetic, pro-fēt'īk, Prophetical, pro- fēt'ī-kāl, a. prophwydol, prophwydol- iaethol ; daroganol
Promulgator, prōm-ūl-ga-tūr, n. ad- roddwr, cyhoeddwr, lled-daenwr	Prophetize, prōf'ēt-iz, v. prophwydo ; daroganu
Pron, pron, a. gogwyddol, llechweddol ; tueddol, chwannog, tueddgar	Prophylactic, prōf-ī-lāk'tīk, a. rhag- flaenol, cadwadol, rhwystrol
Proneness, prō'nēs, n. gogwyddiad ; llechwedd ; tuedd, tueddiad	Propine, pro-pin', vt. cynyg yn garuaidd
Prong, prōng, n. fforch, pig fforch	Propinquity, pro-pīng'kwī-tī, n. agosder ; cymydogedd ; perthynas
Pronominal, pro-nōm'ī-nāl, a. rhagenwol	Propitiable, pro-pīsh'yā-bl, a. cymodad- wy, dyhuddadwy
Pronoun, prō'nūwn, n. rhagenw	Propitiate, pro-pīsh'ī-at, vt. cymodi, heddychu, boddloni
Pronounce, pro-nūwns', v. cynanu, seinio ; traethu, llefaru. A pro- nouncing dictionary, geirlyfr cynan- iaethol, geiriadur cynaniadol	Propitiation, pro-pīsh-ī-a'shūn, n. di- huddiant, heddychiad, cymod, cymod- iad ; dadolweh, iawn ; boddād
Pronunciation, pro-nūn-sī-a'shūn, n. cynaniad, cynaniaeth ; traethiad	Propitiatory, pro-pīsh'yā-tūr-ī, n. tru- gareddfa : a. cymodol, dyhuddol
Proof, prōwf, n. praw, prawf, profiad ; tystiolaeth ; arddangosiad ; prawfen ; arwydd [brawf	Propitious, pro-pīsh'ūs, a. tosturiol, tirion, graslawn, trugarog, rhadlawn, hynaws, boddlawn
Proofless, prōwf'lēs, a. anmhrofedig, di- prop, prōp, n. ategu, annel, canbost, colofn, cynalbost : vt. ategu, cynal	Proplasm, pro'plāzm, n. mold, cynllun
Propagable, prōp'ā-gā-bl, a. taenadwy, lluosogadwy	Proponent, pro-po'nēt, n. cynygiwr
Propaganda, prōp'ā-gān'dā, n. cym- deithas genadol Rufeinaidd	Proportion, pro-pō'r'shūn, n. cyfartaledd, cyfartalweh, cyfran : vt. cymedroli, cyfartalu, cyweirio
Propagate, prōp'ā-gat, v. eppilio, cenedlu, lluosogi ; taenu, lled-daenu, cyhoeddi	Proportionable, pro-pō'r'shūn-ā-bl, Pro- portional, pro-pō'r'shūn-āl, Propor- tionate, pro-pō'r'shūn-at, a. cyfartal, cymesur, cymeinniol
Propagation, prōp'ā-ga'shūn, n. cenedl- iad ; cyhoeddiad, lled-daeniad	
Propagator, prōp'ā-ga-tūr, n. cenedlwr ; cyhoeddwr, hauwr, magwr	
Propel, pro-pēl', vt. gyru yn mlaen	
Propend, pro-pēnd' vt. pwyso yn mlaen, tueddu at, gogwyddo	

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, тnis; j = dzh. PRO

Proportionality, pro-pô'r-shûn-âl-î-tî,	Prospective, pro-spêk'tiv, a. ardremol, ar-beiol [bysiad, rhaglen]
Proportionateness, pro-pô'r'shûn-at-nês, n. cymedredd, cymeintiolaeth, cymhwysedd, cyfartalrwydd, cyfartalled [yn gymesurol]	Prospectus, pro-spêk'tûs, n. rhaghys-
Proportionally, pro-pô'r'shûn-âl-î, ad.	Prosper, prôs'pûr, v. llwyddo, tycio, ffynû
Proposal, pro-po'zâl, n. cynyg, cynygiad	Prosperity, prôs-pêr-î-tî, n. ffyniant, llwyddiant
Propose, pro-poz', v. cynyg; bwriadu	Prosperous, prôs'pûr-ûs, a. llwyddiannus
Proposition, pröp-o-zîsh'ûn, n. cynygiad; testun; gosodiad, gosodedigaeth	Prospheysis, prôs'fî-sîs, n. cyd-dyfiad aelodau [der, prudd-der]
Propositional, pröp-o-zîsh'ûn-âl, a. cynygiadol, testunol, gosodedigol	Prosternation, prôs-tûr-na'shûn, n. isel-
Propound, pro-pûwnd', vt. cynyg, gosod ger bron	Prosthetic, prôs-thêt'ik, a. rhagosodedig
Proprietary, pro-pri'î-tûr-î, n. perchen, perchenog, meddiannydd: a. perchenol	Prostitute, prôs'tî-tut, a. ymwerthedig; drygionus: n. gwobrferch, putain, huren, hoeden, dyhiren, gwraig llwyn a pherth: vt. ymwerthu; camddefnyddio
Proprietor, pro-pri'î-tûr, n. perchenog, perchen, meddiannydd	Prostitution, prôs-tî-tu'shûn, n. puteindra, puteinwait, ymwerthiad, ymlogiad
Propriety, pro-pri'î-tî, n. priodoldeb, cymhwysder, addasrwydd	Prostrate, prôs'trat, a. ar lawr, ar hyd, gyhyd: vt. bwrw i lawr, iselu, gostwng. To prostrate one's self, syrthio i lawr, ymiselu, ymostwng, ymgrymu
Propugn, pro-pun', vt. amddiffyn, diffynu	Prostration, prôs-tra'shûn, n. ymostyngiad, iseliad, crymiad, ymgrymiad
Propugnation, pro-pûg-na'shûn, n. amddiffyniad	Prosy, pro'zî, a. rhyddieithog; diflas
Propugner, pro-pu'nûr, n. amddiffynydd	Protect, pro-têkt', vt. amddiffyn, achlesu, noddi, diogelu
Propulsion, pro-pûl'shûn, n. ergydiad, ergyd, gwthiad, gyriad	Protection, pro-têk'shûn, n. amgeledd, nodded, nawdd [dollwr]
Prore, prô'r, n. ffliure llong	Protectionist, pro-têk'shûn-îst, n. diffyn-
Prorogation, pro-ro-ga'shûn, n. godoriad, oediad, gohiriad [gohirio]	Protective, pro-têk'tiv, a. amddiffynol, noddol
Prorogue, pro-ro-g', vt. godori, addoedi,	Protector, pro-têk'tûr, n. amddiffynydd
Proruation, pro-rûp'shûn, n. toriad allan	Protend, pro-tênd', vt. estyn allan, gohirio [rwydd, sarugrwydd]
Prosaic, pro-za'ik, a. difydr, rhyddieithol	Protervity, pro-tûr'vi-tî, n. afrywiog-
Proscenium, pro-sî-nî-ûm, n. chwareufa, chwareufwrdd [gwahardd]	Protest, pro-têst', v. gwrthdystio, ardstyio
Proscribe, pro-skrib', vt. dinoddi, difroi;	Protest, pro'têst, n. gwrthfarn, gwrthair
Proscript, prôs'kript, n. un nawddgoll	Protestant, prôt'ês-tânt, n. gwrthdyst, gwrthbabyddwr: a. ardstyiol, gwrthbabyddol [gwrthbabyddiaeth]
Proscription, pro-skrip'shûn, n. dinoddiad, nawddgoll	Protestantism, prôt'ês-tânt-îzm, n.
Prose, proz, n. rhyddiaith; rhydd-draith	Protestation, prôt'ês-ta'shûn, n. gwrthdystiad, ardstyiad [nodiadur]
Prosecute, prôs'î-kut, v. arganlyn, dilyn, erlyn [iad, erlyniad]	Prothonotary, pro-thôn'o-tûr-î, n. prif-
Prosecution, prôs-î-ku'shûn, n. canlyn-	Protocol, pro'to-kôl, n. cofrestr
Prosecutor, prôs'î-ku-tûr, n. canlynwr, erlynwr, cospwr	Protomartyr, pro'to-mâr-tûr, n. cynferthyr [llun]
Proselyte, prôs'î-lit, n. dysgybl, dychwelwr: vt. troi, ennill	Prototype, pro'to-tip, n. cynddelw, cyn-Protract, pro-trakt', vt. oedi, gohirio, estyn [oediad]
Prosodial, pro-so'dî-âl, a. mydraidd	Protraction, pro-trâk'shûn, n. gohiriad,
Prosodian, pro-so'dî-ân, Prosodist, prôs'-o-dîst, n. mydrydd	Protractive, pro-trâk'tiv, a. gohiriol, addoedol [fesurydd]
Prosody, prôs'o-dî, n. mydryddiaeth; acenyddiaeth, tonyddiaeth [wedd]	Protractor, pro-trâk'tûr, n. oedwr, congl-
Prosopœia, prôs-o-po-pî'yâ, n. dynsod-	Protrepical, pro-trêp'tî-kâl, a. cynghorol, annogaethol
Prospect, prôs'pêkt, n. ardrem, rhagdrem, rhagolwg, golwg, golygiad, drychiant	
Prospection, pro-spêk'shûn, n. rhagolygiad, rhagdremiad	

PSY	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;	Prowl, prūw̄l, v. erwydrhela, erwydro
Protrude, pro-trw̄d', v. gwthio allan		Prox, prōks, n. math o garw
Protrusion, pro-trw̄zhūn, a. gwthiad allan	[hwrwg; chwydd]	Proximate, prōk'sī-mat, Proxime, prōk'-sīm, a. nesaf, agosaf, digyfrwng
Protuberance, pro-tu'būr-āns, n. oddf.		Proximity, prōk-sīm'ī-tī, n. agosrwydd
Protuberant, pro-tu'būr-ānt, a. hwrygol, oddfog	[allan]	Proxy, prōk'sī, n. dirprwy
Protuberate, pro-tu'būr-at, vi. chwyddo		Prude, prūw̄d, n. mursen, coegen, pincen
Proud, prūw̄d, a. balch. Purse-proud, arianfalch		Prudence, prūw̄dēns, n. callineb, callder, synwyr, pwyll
Provable, prūw̄vā-bl, a. profadwy, hybrawf		Prudent, prūw̄dēt, a. synwyrol, deallus,
Prove, prūw̄ (pp. <i>proven</i> , prūw̄vn), v. profi; arddangos. It proved true, trodd allan ei fod yn wir	[porthiant]	Prudential, prūw̄dēn'shāl, a. cynghorus, call
Provender, prōv'ēn-dūr, n. ebran, gogawr,		Prudentials, prūw̄dēn'shālz, n. pl. rheolau
Proverb, prōv'ūrb, n. diareb		Prudery, prūw̄dūr-ī, n. mursendod, coegni
Proverbial, pro-vūr'bī-āl, a. diarebol		Prudish, prūw̄dīsh, a. mursenaidd, coeg
Proverbialist, pro-vūr'bī-āl-īst, n. diarebwr, diarebydd		Pruina, prūw̄ī-nā, n. glesni ar eiryn
Provide, pro-vid', vt. darpar, darparu, darbod, parotōi, arlwyo, darmerthu. Provided that, os		Prune, prūn, n. sych-eirynen : v. tocio, ysgythru, digeincio, brigladd; pincio, taclu
Providence, prōv'ī-dēns, n. rhagluniaeth, rhagwelediad; rhagddarbodaeth, rhaglyd	[cynghorus]	Prunello, prūw̄-nēl'ō, n. llensidan; eirynen
Provident, prōv'ī-dēt, a. darbodus;		Pruniferous, prūw̄-nīf'ūr-ūs, a. eiryn-ddwyn
Providential, prōv-ī-dēn'shāl, a. rhagluniaethol, rhagluniaethus		Prurience, prūr'rī-ēns, Pruriency, prūr'rī-ēn-sī, n. ysfā, gorflys
Provider, pro-vī'dūr, n. darparwr, arlwywr		Prurient, prūr'rī-ēt, a. llawn o ysfā,
Province, prōv'īns, n. talaeth, tiriogaeth, ardal; swydd; priodorchwyl, gorchwyliaeth		Pruriginous, prūr-rīj'ī-nūs, a. craflyd
Provincial, pro-vīn'shāl, a. taleithiol; gwladol : n. taleithben		Prurigo, prūr'rī-go, n. y crafu, y cosi
Provincialism, pro-vīn'shāl-īzm, n. llafar ardal		Pry, pri, vi. chwilota, craff-chwilio
Provision, pro-vīzh'ūn, n. darpariaeth, darbodaeth; arlwy, lluniaeth, ymborth; cynaliaeth; ammod		Psalm, sām, n. salm, cân ddwyfol
Provisional, pro-vīzh'ūn-āl, a. ammodol, darbodol, darparol		Psalmist, sām'īst, n. salmydd, caniedydd
Proviso, pro-vī'zo, n. ammod, rhagammod, eithriad, rhagddarbodiad; gocheliad	[merthydd]	Psalmody, sāl'mo-dī, n. salmyddiaeth, salmganiadaeth
Provisor, pro-vī'zūr, n. darparwr, darparol; ammodol		Psalmodography, sāl-mōg'rā-fī, n. salmgyfansoddiad, salmysgrifeniaeth
Provocation, prōv-o-kā'shūn, n. annogiant; cyffroad	[cynhyrfiol]	Psalter, sōl'tūr, n. llyfr salmau, sallwyr
Provocative, pro-vo'kā-tīv, a. cyffroawl,		Psaltery, sōl'tūr-ī, n. nabl, saltring
Provoke, pro-vok', vt. annog, cyffrōi, cynhyrfu, blino, llidio		Psellimus, sēl'ī-mūs, n. attal dywedyd
Provoking, pro-vo'kīng, a. cyffroawl, blin, cythruddus		Pseudo, su'do, px. gau
Provost, prōv'ūst, n. uchelfaer, arlywydd		Pseudoadelpus, su-do-ā-dēl'fūs, n. gau-frawd
Prow, pro, n. ffureg, pen blaen llong		Pseudoapostle, su-do-ā-pōs'l, n. gau-apostol, gau-genadydd
Prowess, prūw̄'ēs, n. dewrder, grymusder		Pseudodox, su'do-dōks, a. anwir, gau
		Pseudograph, su'do-grāf, Pseudography, su-dōg'rā-fī, n. twyllysgrifen
		Pseudology, su-dōl'ō-jī, n. celwydd
		Pseudomartyr, su'do-mār-tūr, n. gauferthyr
		Pseudomorphous, su-do-mōr'fūs, a
		Pseudonymous, su-dōn'ī-mūs, a. danffugenw
		Pshaw, shō, int. wfft! pw! och! ffei!
		Psora, sō'r'ā, n. ymgrafu, y crafu, y cosi
		Psoriasis, so-rī'ā-sīs, n. crachen y clafr
		Psychology, si-kōl'ō-jī, n. traethawd ar yr enaid

- Psychomachy, si-kôm'â-kî, n. ymdrech rhwng corph ac enaid
- Psychomancy, si'ko-mân-sî, n. ellylgoel
- Ptarmigan, târ'mî-gân, n. aderyn yn debyg i'r petrus, yn cartrefu yn y gogledd [heidd-ddwr]
- Ptisan, tîz'ân, n. math o ddiod feddygol;
- Puberty, pu'bûr-tî, n. addfedrwydd oedran, plwyn, addfedoed
- Pubescence, pu-bês'êns, n. addfediad, plwyniad [oed]
- Pubescent, pu-bês'ênt, a. mewn addfed-
- Public, pûb'lik, a. cyhoeddus; cyffredin: n. cyffredin, gwladwriaeth. Public-house, tafarndy, tŷ tafarn. Public opinion, llais y wlad. In public, ar gyhoedd, yn cyhoeddus
- Publican, pûb'li-kân, n. trethgasglwr; tafarnwr [iad]
- Publication, pûb-lî-ka'shûn, n. cyhoedd-
- Publicity, pûb-lîs'î-tî, n. cyhoeddusrwydd
- Publish, pûb'lish, vt. cyhoeddi, gosod allan [adroddwr]
- Publisher, pûb'lish-ûr, n. cyhoeddwr;
- Puce, pus, a. gwineugoch
- Pucelage, pu'sêl-aj, n. morwyndod
- Puck, pûk, n. ellyll. Puck-ball, coden fŵg, coden hyred [crychu]
- Pucker, pûk'ûr, n. crych, crychni: vt.
- Pudder, pûd'ûr, n. ffwdan; dadwrdd, dwn-dwr, dwn-driad: v. ffwdanu; dwn-dro, dadyrddu
- Pudding, pûd'îng, n. poten. Pudding-bag, cwd poten, poten-gwd. Pudding-pan, padell poten. Pudding-time, llawn pryd, yr iawn adeg
- Puddle, pûd'l, n. corbwill, lleidbwill, llaca
- Puddly, pûd'li, a. lleidiog, bawlyd
- Pudency, pu'dên-sî, Pudicity, pu-dis'î-tî, n. diweirdeb [genaidd]
- Puerile, pu'ûr-îl, a. plentynaidd, bach-
- Puerility, pu-û-rîl'î-tî, n. plentynrwydd, mabinedd [yn esgor]
- Puerperous, pu-ûr'pûr-ûs, a. esgorol,
- Puff, pûf, n. pwff, chwa, chwyth, awel, awelan; coden flodio: v. chwythu, pyffio, erthychain, breman, ymchwyddo; gwagfoli, gwagfostio. Puff-ball, cŵd y mŵg
- Puffin, pûf'în, n. pâl, pâledn
- Puffy, pûf'î, a. awelog, cwthynog, awelog
- Pug, pûg, n. ab, epa, gwrâb; math o gi bychan
- Pugging, pûg'îng, n. cymrwd garw
- Pugh, pû, int. pw! tw! [dyrnaid]
- Pugil, pu'jîl, n. dyrneidyn; dyrnodiwr;
- Pugilism, pu'jîl-îzm, n. dyrnymladd, ymladdiad [ymladdiwr]
- Pugilist, pu'jîl-îst, n. dyrnodiwr, paffiwr,
- Pugnacious, pûg-na'shûs, a. ymladdgar
- Pugnacity, pûg-nâs'î-tî, n. ymladdgar-wch, cecrusrwydd
- Puisse, pu'nî, a. iau; îs [nerth]
- Puissance, pu'îs-âns, n. gallu, grym,
- Puissant, pu'îs-ânt, a. galluog, grymus, nerthol, cadarn, cryf
- Puke, puk, vi. cyfogi, taflu i fyny, gloesi: n. gloes; cyfog
- Puker, pu'kûr, n. cyfog, gloes; cyfogyln
- Pulehritude, pûl'krî-tud, n. harddwch, tegid, tegwch, glendid, teledrwydd
- Pule, pul, vi. cwynleisio, cwynfan
- Pulicose, pu'li-kos, a. chweiniog
- Pulkha, pûl'kâ, n. llusg-gerbyd y Laplandiaid
- Pull, pûl, n. tyn, tynfa, tyniad: vt. tynu. To pull hard, dirdynu
- Pullet, pûl'êt, n. cywen, iaren, cywes
- Pulley, pûl'î, n. chwerfan, tröell
- Pullulate, pûl'u-lat, vi. blaendarddu, blaguro, egino, bywyllu
- Pulmonary, pûl'mûn-ûr-î, Pulmonic, pûl-môn'îk, a. ysgyfeinniol. Pulmonary consumption, y darfodedigaeth, ysgyfeinnwst
- Pulp, pûlp, n. bywyn, mwydionyn
- Pulpit, pûl'pît, n. areithle, pregethfa
- Pulpy, pûl'pî, a. bywynaidd, mwydionaid, meddal, tynr [guriad]
- Pulsation, pûl-sa'shûn, n. curiad, gwaed-
- Pulse, pûls, n. cur y galon, curiad y gwaed, gwaedgur; ydbys, pys, ffa
- Pulsion, pûl'shûn, n. gyriad yn mlaen
- Pulverable, pûl'vûr-â-bl, a. llychadwy, pyloradwy
- Pulverization, pûl-vûr-î-za'shûn, n. llychiad, manbwyad, pyloriad
- Pulverize, pûl'vûr-iz, vt. llychu, malu, pylori, manbwyo
- Pulverulent, pûl-vûr'u-lênt, a. llychlyd
- Puma, pu'mâ, n. llew America
- Pumice, pu'mîs, n. llosgfaen
- Pump, pûmp, n. sygnedydd, sugnai, sugnbib; esgid ddiweltas: v. sugndynu, sugn-godi
- Pun, pûn, n. geidro, mwysair: vi. geirdroî, geir-chwareu, mwyseirio
- Punch, pûntsh, n. tylliedydd, trydyll-ydd; cymysglyn; pwt o ddynd; ys-gentyn: vt. trydyllu; tyllu; gwthio
- Puncheon, pûnt'shûn, n. tylliedydd, try-dyllydd; gwlyb-fesur o 120 galwyn

PUR	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;
Punchinello, pūnt-shī-nēl'o, n. ysgentyn	Purgatory, pūr-gā-tūr-ī, n. purdan
Punctilio, pūngk-tīl'yo, n. pyncyn, manyl-bwnc [rhyfanol	Purge, pūrj, n. carthiedydd, carthai: v. carthu, arllwyso, glanâu, gogarthu; puro, coethi; rhyddâu. Purgings, carthiad; rhyddni, y bib
Punctilious, pūngk-tīl'yūs, a. manylaidd,	Purification, pu'r-ī-fī-ka'shūn, n. purad, puredigaeth [eiddiol
Punctual, pūngk'tshu-āl, a. cywir i'r pwnc, geirwir, manol, gofalus, manylaidd [ylrwydd	Purificatory, pu-rif'ī-ka-tūr-ī, a. pur-
Punctuality, pūngk-tshu-āl'ī-tī, n. man-	Purifier, pu'r'ī-fi-ūr, n. purwr, coethwr, purydd [teru
Punctuate, pūngk'tshu-at, vt. gwahan-nodi [gwahannodiad	Purify, pu'r'ī-fi, v. coethi, puro, pureiddio
Punctuation, pūngk-tshu-a'shūn, n.	Puritan, pu'r'ī-tān, n. coethyn, purddyn
Punctulate, pūngk'tshu-lat, vt. pigfanu	Puritanic, pu'r'ī-tān'īk, a. coeg-grefyddol, coethynol [yndod
Puncture, pūngk'tshūr, n. pigiad, pig-dwll, pigfan: vt. pigfanu	Puritanism, pu'r'ī-tān-izm, n. coeth-
Pundle, pūn'dl, n. trolen o fenyw, trolen	Purity, pu'r'ī-tī, n. purdeb, purdra, puredd; glendid; coethder
Pungency, pūn'jēn-sī, n. llymder	Purl, pūr, n. chwerve-lyslyn; eirion-we: v. ffreulo, crychleisio
Pungent, pūn'jēnt, a. llym, irad, tost	Purlieu, pūr'lu, n. cyffin, ffin
Punic, pu'nīk, a. twyllodrus, anffyddlon	Purlin, pūr'līn, n. trawslath, croeslath
Puniness, pu'nī-nēs, n. eiddilledd, bychander, bychanedd	Purloin, pūr-lōin', vt. darn-guddio, twyll-guddio; chwilena; lladrata, dwyn
Punish, pūn'ish, vt. cospi, ceryddu; poeni	Purple, pūr'pl, a. porphor, rhuddgoch, cochlas, glascoch; gwaedliw
Punishable, pūn'ish-ā-bl, a. cospadwy	Purples, pūr'plz, n. pl. heintnodau
Punishment, pūn'ish-mēnt, n. cosp, cospedigaeth. Capital punishment, dienyddiaeth, cosp eithaf y gyfraith, prif gosp [iad	Purplish, pūr'plish, a. porphoraidd
Punition, pu-nīsh'ūn, n. cospiad, cerydd-	Purport, pūr'pūrt, a. ystyr; sylwedd, swm, cynwysiad; tueddiad, rhediad: vt. arwyddo; cynwys
Punitive, pu'nī-tīv, a. cospol, ceryddol	Purpose, pūr'pūs, n. bwriad, meddwl, amcan, dyben, perwyl, arfaeth: v. amcanu, bwriadu. For this purpose, er mwyn hyn. To no purpose, yn ofer, yn ddiles
Punk, pūngk, n. putain, hoeden, huren	Purr, pūr, vi. chwyrnu: n. môr-hedydd
Punster, pūn'stūr, n. geirdroedydd	Purse, pūr, n. alwar, amner; cōd: vt. amneru, cadw. Purse-proud, arian-falch
Punt, pūnt, n. cwch bychan	Purser, pūr'sūr, n. alwerydd, amnerydd
Puny, pu'nī, a. egwan, eiddil, bychan	Pursiness, pūr'sī-nēs, n. byranadlled gan dewdra, tordynrwydd, cestogrwydd
Pup, pūp, n. ci bach, cīyn, colwyn, cenaw ei: vi. dyfod a chŵn, bwrw cŵn	Purslain, pūr'slan, n. llysieuyn o'r enw
Pupil, pu'pīl, n. ysgolâig, ysgolawr; dysgybl, dysgadur; cynwyll llygad	Pursuable, pūr-su'ā-bl, a. canlynadwy, erlynadwy [erlyniad
Pupilage, pu'pīl-aj, n. dysgoed, dysgaeth, dysgyblaeth; maboed, mebyd	Pursuance, pūr-su'āns, n. canlyniad
Pupillary, pu'pīl-ūr-ī, a. dysgedyddol	Pursuant, pūr-su'ānt, a. canlynol
Puppet, pūp'ēt, n. delwan, llamddelw.	Pursue, pūr-su', v. canlyn, dilyn, erlyn, erlid, ymlid; olrain
Puppet-show, delw-lamsach, chwarae llamddelwau [cian; coegyn	Pursuit, pūr-sut', n. canlyniad, erlyn, erlyniad, erlid, ymlid, ymlydiad; ymlidfa, erlidfa; olreiniad
Puppy, pūp'ī, n. ci bach, cynyn, cīyn	Pursuivant, pūr'swī-vānt, n. rhingyll arwyddfardd; cenad gwlad
Pur, pūr, vi. chwyrnu fel cath: n. gryngiad	Pursy, pūr'sī, a. byranadlog gan dewdra; tordyn, cestog
Purana, pu-ra'nā, n. llyfrau santaidd yr India [ddall, byrwel	
Purblind, pūr'blind, a. cibddall, coeg-	
Purblindness, pūr'blind-nēs, n. cibddellni	
Purchase, pūr'tshas, vt. prynu: n. pryniad	
Pure, pu'r, a. pur, glân, purlan; gwir	
Pureness, pu'r'nēs, n. purdeb, puredd, purder [iad	
Purgation, pūr-gā'shūn, n. glanâd, carth-	
Purgative, pūr-gā-tīv, n. carthai, carthiedydd: a. carthedigol; glanaol	

ôre; fate, line, no, mute; she, zh=z azure; thin, thîs; j=dzh. QUA

Purtenance, pūr'tī-nāns, n. syrth anifail	Putrefy, pu'trī-fi, v. braenu, pydru,
Purulence, pu'r'u-lēns, Purulency, pu'r'-u-lēn-sī, n. crawniad, madriad	mallu, hadlu, madeddi
Purulent, pu'r'u-lēnt, a. crawnllyd, gorllyd, madreddol	Putrescence, pu-trēs'ēns, n. malldod, pydredd, hadledd
Purvey, pūr-va', v. darparu lluniaeth, darmerthu, porthmona; prynu bwyd	Putrescent, pu-trēs'ēnt, a. yn pydru, yn braenu, yn llygru
Purveyance, pūr-va'āns, n. porthmonaeth	Putrid, pu'trīd, a. braenllyd, pwrdr, mall, llygredig, hadlog, drewllyd
Purveyor, pūr-va'ūr, n. porthmon, darmerthydd [bodiad	Putridness, pu'trīd-nēs, Putridity, pu-trīd'ī-tī, n. braenedd, pydredd, hadledd
Purview, pūr'vu, n. ammod; rhagddar-	Puttock, pūt'ūk, n. cyryll, cudyll
Pus, pūs, n. crawn, gôr, madredd	Putty, pūt'ī, n. sythdoes, toeslud
Push, pŵsh, n. gwth, hergwd, ysgwd, ysgwth, hwp, hwrdd; ymdrech: v. gwthio, hyrddio; ymwthio, ymdrechu	Puzzle, pŷz'l, n. dyrswch, cyfyng-gynghor, petrusdod: v. dyrysu, penffwdanu, petruso
Pusillanimity, pu-sīl-ān-īm'ī-tī, n. gwan-galondid, llyfrdra, annwredd	Pygarg, pi'gārg, n. gwŷddafr; yr hebog glās, yr eryr tinwyn [aidd
Pusillanimous, pu-sī-lān'ī-mūs, a. gwan-galon, digalon, annewr, anwrol, llwfr	Pygmean, pi'g-mī'ān, a. corddynol, cor-Pygmy, pi'g-mī, n. corddyn, dynyn, coryn
Puss, pŵs, n. cath, titw; ysgyfarnog	Pyramid, pi'r'ā-mīd, n. bera, pigwrn, pigadail
Pustule, pūs'tshul, n. pendduyn, llynoryn, crugdardd [gorynaidd	Pyramidal, pi'r-ā-mīd'ī-kāl, Pyramidal, pi-rām'īd-āl, a. ar ddull bera, berāol
Pustulous, pūs'tshu-lūs, a. crugdarddlyd,	Pyre, pi'r, n. tanllwyth angladdol, coelcerth
Put, pŵt (pt. & pp. put), v. gosod, dodi, rhoddi; cyfeirio. To put an end to, diweddu. To put aside, neillduo. To put asunder, gwahanu. To put in order, trefnu, cyweirio. To put in prison, carcharu, rhoi yn ngharchar. To put off, oedi, gohirio. To put on [to wear], gwisgo, rhoi am. To put out, diffodd. To put out the eyes, dilygeidio, tynu y llygaid. To put to death, lladd, rhoi i farwolaeth. To put together, uno, cysylltu	Pyretics, pi-rēt'īks, n. gwrthgryd, meddyginiaeth rhag twymynod
Put, pūt, n. drel, lleban; math o chware cardiau	Pyretology, pi'r-ī-tōl'o-jī, n. poethgrydyddiaeth
Putage, pu'taj, n. anniweirdeb benyw	Pyrite, pi'r'it (pl. pyrites, pi-ri'tīz), n. tânfaen, careg dân
Putanism, pu'tā-nīzm, n. puteindra, puteinwaith [igol	Pyrogenous, pi-rōj'ī-nūs, a. tanol
Putative, pu'tā-tīv, a. tybiedig, cyfrifed-	Pyrolatry, pi-rōl'ā-trī, n. tânaddoliad
Putid, pu'tīd, a. ffaidd, gwael	Pyromancy, pi'r'o-mān-sī, n. tânddewiniaeth, tân-goel
Putrefaction, pu-trī-fāk'shūn, n. braeniad, mallor, llygriad, pydredd	Pyrometer, pi-rōm'ī-tūr, n. gwresfesurydd
Putrefactive, pu-trī-fāk'tīv, a. llygrol, braenedigol, hadlaidd	Pyrosis, pi-ro'sīs, n. dyfrlif, dyfr-red
	Pyrotechnic, pi'r-o-tēk'nīk, a. tân-gelfyddol [yddyd, ufelyddiaeth
	Pyrotechny, pi'r'o-tēk-nī, n. tân-gelfyddol
	Pyrotic, pi-rōt'īk, a. llosgol
	Pyrrhonism, pi'r'o-nīzm, n. anngoel-garedd [agoraidd
	Pythagorean, pi-thāg-o-rī'ān, n. Pyth-
	Pythones, pi'th'o-nēs, n. chwilioges
	Pyx, piks, n. cymynfwch pabaidd

Q

QUAB, kwöb, n. y gwyniad pendew	Quadragesimal, kwöd-rā-jēs'ī-māl, a. grawysol, perthynol i'r grawys
Quack, kwäk, n. crachfeddyg; cyfareddwr: a. coegfyddygol: vi. chwareur coegfeddyg; lleisio fel hwyad	Quadrangle, kwöd-räng-gl, n. pedrongl, pedrogl, ysgwâr, petryal [pedronglog
Quackery, kwäk'ūr-ī, n. crachfeddygiaeth, twyllfeddygiaeth	Quadrangular, kwöd-räng-gu-lūr, a. Quadrant, kwöd'rānt, n. pedwaredd ran cylch; pedryran; ysgwâr cyflegrydd

QUA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṡ=too, tṡk=took;

Quadrantal, kwōd-rān'tāl, a. pedwar-ranol
Quadrate, kwōd'rat, a. pedwarochrog,
ysgwār: n. pedryor, pedroglyn, pedryd:
vi. pedrydu, pedryoli, pedrorli, pedru,
pedrongli [pedryorol
Quadratic, kwōd-rāt'ik, a. pedrydaidd,
Quadrature, kwōd'rā-tshu'r, n. pedror-
iad, pedrogliad [blwyddol
Quadrenial, kwōd-rēn'yāl, a. pedair-
Quadriple, kwōd'rī-bl, a. pedrydadwy
Quadrifid, kwōd'rī-fīd, a. pedwarholltog
Quadriform, kwōd'rī-fōrm, n. pedwar-
ddull
Quadrilateral, kwōd-rī-lāt'ūr-āl, a. ped-
warochrol, pedwarochrog
Quadrille, kā-drīl', n. math o daplas;
math o chwareu pedeirllaw ar y cardiau
Quadrinomial, kwōd-rī-nō'mī-āl, a. ped-
warenwol
Quadripartite, kwōd-rīp'ār-tit, a. pedeir-
ranol [ddalenog
Quadriphyllous, kwōd-rī-fīl'ūs, a. pedr-
Quadrissyllable, kwōd-rī-sīl'ā-bl, n. gair
pedwarsyll
Quadrivial, kwōd-rīv'yāl, a. pedeirffordd
Quadrumana, kwōd'rṡ-ma-nā, n. milod
pedeirllaw [pedeirllaw
Quadrumanous, kwōd'rṡ-ma-nūs, a.
Quadruped, kwōd'rṡ-pēd, n. pedwar-
troed, pedwarcarn. Quadrupeds, ped-
warcarnolion
Quadruple, kwōd'rṡ-pl, a. pedwarplyg
Quadruplicate, kwōd-rṡ-plī-kat, a. ped-
warddyblyg: vt. pedwarddyblygu
Quadruplication, kwōd-rṡ-plī-kā'shūn,
n. pedwarddyblygiad
Quaff, kwāf, n. llawnlwc, traflwnc: v.
drachtio, cofftio, gorlyncu
Quagga, kwāg'ā, n. math o asyn gwyllt
Quaggy, kwāg'ī, a. siglenog, mignog,
corslyd [mignen
Quagmire, kwāg'mi'r, n. siglen, cors,
Quail, kwal, n. soffiar, rhinc, rhegen yr
yđ. Quail-pipe, rhincbib, rhegenhud
Quaint, kwant, a. cymhen, cymhenllyd;
coeglyd [coegedd
Quaintness, kwant'nēs, n. cymhendod,
Quake, kwak, v. crynu, crydio: n.
crynfa
Quaker, kwa'kūr, n. crynwr
Quakerism, kwa'kūr-izm, n. crynyddiaeth
Qualification, kwōl-i-fī-kā'shūn, n. cy-
mhwyser, cymhwysiad, cynysgaeth-
iad, dawn, arddawn
Qualify, kwōl'i-fi, vt. addasu, cymhwyso,
tymheru, cyfaddasu

Quality, kwōl'i-tī, n. rhinwedd, rhin,
camp; cyneddf; bonedd, urdd; rhyw,
rhywogaith, ansawdd; teithi, naws,
natur, anian [gwasgfa
Qualm, kwām, n. gloes, llesmair, llewyg,
Qualmish, kwām'ish, a. gloesog, lles-
meiriol, gloesaidd
Quandary, kwōn-dē'r'ī (Qu'en dirai je?
Pa beth a ddywedaf am dano?), n.
cyfyng-gynghor, petrusod, dyrswch,
penbleth, astrusi, ammheuaeth
Quantity, kwōn'tī-tī, n. dognedd, cyfran,
rhan; swm, mesur, maint, meintioli-
aeth; cynwysiad. A great quantity,
llawer. A small quantity, ychydig
Quantum, kwōn'tūm, n. dognedd, swm,
cyfran; cymaint ā
Quarantine, kwōr'ān-tīn, a. diheinbrawf,
deugainnydd prawf
Quarrel, kwōr'ēl, n. amrafael, cynhen,
ymryson, amryson, ceintach: v. ym-
ryson, amrafaelio, cymhenu, ceintachu,
cwerylu, ymgiprys, ymgynhenu
Quarrelsome, kwōr'ēl-sūm, a. amryson-
gar, cwerylus, cecrus, amrafaelgar
Quarrelsomeness, kwōr'ēl-sūm-nēs, n.
amryson-garwch, cecrusrwydd
Quarry, kwōr'ī, n. cleddiwg, cloddfa,
maen-gloddfa, maen-glawdd; ysglyf-
aeth: v. cloddio, maen-gloddio; ys-
glyfio, ysglyfaethu. Quarry-man,
cloddiwr, maen-gloddiwr [galwyn
Quart, kwōrt, n. chwart, pedwaredd ran
Quartan, kwōr'tān, a. pedwarydd. Quar-
tan ague, cryd bob pedwerydd dydd
Quartation, kwōr-tā'shūn, n. math o
orchwyl fferyllaidd
Quarter, kwōr'tūr, n. pedwaredd-ran,
pedryran, pedryfan, pedwar-ran; lle,
parth, man, cwr; nawdd, arbediad,
trugaredd, bywyd; crynog, pēg, pēg-
aid; wyth pwysel; lletty, gwestle,
gorsaf, gwersyllfa: v. pedwaru, ped-
eir-ranu, pedryfanu; llettya, lluestu,
dofri, dofnithio. Quarter-deck, pedry-
fwrdd. Quarter-master, lluesteiwr.
Quarter-sessions, brawdlys trimisol.
Quarter-staff, ffon-bedror, ffon ddwy-
big. To give quarter, arbed einios.
Winter-quarter, gauafle, gorsaf gauaf
Quarterage, kwōr'tūr-aj, n. cyflog neu
dāl trimisol
Quarterly, kwōr'tūr-lī, ad. yn drimisol
Quartern, kwōr'tūr-n, n. pedwaran
Quarto, kwōr'to, a. pedwarplyg: n. llyfr
pedwarplyg

Quartz, kwôrts, n. creig-grisial
 Quash, kwôsh, v. diddymu, llysu, bwrw
 allan; darostwng; distawi; gostegu:
 n. pompiwn, melon
 Quassia, kwôzh'â, n. chwerwbren
 Quaternary, kwô-tûr'nûr-î, a. pedweir-
 iog: n. pedwariad
 Quaternion, kwô-tûr'nî-ûn, Quaternity,
 kwô-tûr'nî-tî, n. pedwariant, pedwariad
 Quatrain, kwôt'ran, n. pedair llinell yn
 odli bob yn ail
 Quaver, kwâ'vûr, n. crychyn, crychnod;
 crychiad llais: vi. crychleisio
 Quay, kî, n. llongborth, llwythfa, porthfa
 Quean, kwîn, n. putain, dyhiryn
 Queasiness, kwî'zî-nês, n. gwasgfa cylla,
 gloesygiad
 Queasy, kwî'zî, a. gwrthwynebyld, ffaidd
 Queen, kwîn, n. brenines, teyrnes, banon.
 Queen-bee, cornor y gwenyn
 Queenly, kwîn'li, a. breninesaidd
 Queer, kwî'r, a. od, hynod, digrif, ysmala
 Queerness, kwî'r'nês, n. hynodrydd,
 digrifedd [wyllt
 Queest, kwîst, n. ysguthan, colomen
 Quell, kwël, v. darostwng, gorthrechu,
 llonyddu [ffiril
 Quelquechose, këlk'shoz, n. rhywbeth,
 Quench, kwëntsh, v. diffodd, diffoddi,
 dofi; dyhuddo. To quench thirst,
 tori syched
 Quenchable, kwën'tshâ-bl, a. diffoddadwy
 Quenchless, kwëntsh'lës, a. anniffodd-
 adwy [lÿs, cwyn
 Querele, kwî'r'îl, n. achwyniad wrth
 Querent, kwî'r'ënt, n. achwynwr
 Querimonious, kwër-î-mo'nî-ûs, a. cwyn-
 gar, achwyn-gar, ceintachlyd
 Querist, kwî'r'îst, n. gofynwr, holiydd,
 holydd [breuan
 Quern, kwûrn, n. melin law, llawfelin,
 Querpo, kwûr'po, n. gwasgbais, tynwisg
 Querulous, kwër'u-lûs, a. achwyn-gar,
 cwyn-gar, ceintachlyd
 Querulousness, kwër'u-lûs-nês, n. cwyn-
 garweh, tuchanrwydd
 Query, kwî'r'î, n. holiad, gofyniad, ym-
 ofyniad: v. gofyn, holi; amheu
 Quest, kwëst, n. ymofyniad; rheithwyr
 Questant, kwës'tânt, n. ceisydd, ymofyn-
 ydd, ceisiwr, ymofynwr
 Question, kwës'tshûn, n. gofyniad, holi-
 iad, holedigaeth; arhawl; dadl, os,
 amheuaeth: v. holi, gofyn, posio;
 ymholi, ymofyn, amhau. To put
 the question to him, gofyn iddo

Questionable, kwës'tshûn-â-bl, a. am-
 mheudadwy, dadleudadwy, dadleuol
 Questionless, kwës'tshûn-lës, a. diam-
 mheuol, diddadl, dilys, dibetrus
 Questman, kwëst'mân, n. ymofynwr
 Questor, kwës'tûr, n. trethdrysoydd
 Questuary, kwës'tshu-ûr-î, a. cybyddol,
 cybyddlyd, rheibus, gwancus
 Quib, kwîb, n. chwip, geirfrath, ceclair
 Quibble, kwîb'l, n. geirdro, mwysair,
 mwysdro: vi. geirdroi, cyfrwyseirio
 Quibbling, kwîb'lîng, a. mwyseiriol: n.
 mwyseiriad; amwyseidd, anwysiad
 Quick, kwîk, a. byw, bywiog; ebrwydd,
 cyflym, sionc, heinif, gwisgi, buan,
 pres, prysur, chwib, chwipyn; disym-
 wyth, sydyn, dioed, ffrystiol; craff: n.
 y byw [brysiol, prysuro
 Quicken, kwîk'n, v. bywâu, bywiogi
 Quickness, kwîk'nês, n. cyflymder, buan-
 der: craffder [sugndraeth
 Quicksand, kwîk'sând, n. traeth byw,
 Quickset, kwîk'sët, n. planigyn byw;
 planddraenen: vt. planu â glasgoed,
 planu â drain: a. planedig â glas-
 goed. A quickset hedge, bid, gwyrch,
 planwrych, coedwrych
 Quicksilver, kwîk'sîl-vûr, n. arian byw
 Quiddany, kwîd'â-nî, n. math o gyfaith
 Quiddity, kwîd'î-tî, n. hanfod, sylwedd
 Quiescence, kwi-ës'ëns, Quiescency,
 kwi-ës'ën-sî, n. anghyffroad, llonydd-
 iad, llonyddweh, gorphwysiad
 Quiescent, kwi-ës'ënt, a. dystaw, llonydd,
 anghyffro
 Quiet, kwî'ët, a. llonydd, gorphwysol,
 dystaw, digynhwrff, digyffro, tawel,
 esmwyth: n. llonyddweh, tawelweh:
 vt. llonyddu, tawelu, ffrewynu. Be
 quiet, peidiweh, byddweh llonydd,
 gadweh eich gwaith [iaeth
 Quietism, kwî'ët-îzm, n. gorphwysydd-
 Quïetist, kwî'ët-îst, n. gorphwysydd
 Quietness, kwî'ët-nês, Quietude, kwî'î-
 tud, n. llonyddweh, eswmythdra, tawel-
 weh, dystawrwydd, gorphwysdra
 Quietus, kwi-î'tûs, n. rhyddâd, gollyng-
 dod; ymadawiad; angeu
 Quill, kwîl, n. bôn asgell, pluenfon,
 dirwynbin [dichell
 Quillet, kwîl'ët, n. ystryw, cywreimbwne,
 Quilt, kwilt, n. teisban: vt. arwnio
 Quinary, kwî'nûr-î, a. pumol, pumpol
 Quince, kwîns, n. math o bren a'i ffrwyth
 Quincunx, kwîng'kûngks, n. math o lun
 ar y planedau

RAD pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	
Quinquagesima, kwīn-kwā-jēs'ī-mā, n. dydd Sul Ynyd [pumonglog	Quite, kwit, ad. yn gwbl, yn llwyr, yn hollol
Quinquangular, kwīn-kwäng'gu-lūr, a.	Quittance, kwāt'āns, n. rhyddâd, rhyddeb
Quinquarticular, kwīn-kwōr-tīk'u-lūr, a. pumerthyglog	Quiver, kwīv'ūr, n. cawell saethau, saeth-gawell: vi. crynu, crydio, crydain; crychbyncio
Quinquedentate, kwīn-kwī-dēn'tat, a. pumddeintio	Quiz, kwīz, vt. gwatwar, cellweirdrys: n. cellweirdyn
Quinquennial, kwīn-kwēn'yāl, a. pummlwyddol [pumranol	Quob, kwōb, vi. dychlamu, tysmwyo
Quinquartite, kwīn-kwī-pār'tit, a.	Quodlibet, kwōd'li-bēt, n. manylbwnc, dyrysbwnc, cywreinbwnc
Quinquina, kwīn-kwī'nā, n. math o risgl	Quodlibetarian, kwōd-li-bē-tēr'ī-ān, n. manylbynciwr, oll-ddadleuwr
Quinsy, kwīn'zī, n. yspinog, fflameg yn y gwddf, y fynyglog	Quodlibetical, kwōd-li-bēt'ī-kāl, a. olldestunol
Quint, kwīnt, n. cydrif o bump	Quoin, kōin, n. conglfaen; gaing, cŷn
Quintain, kwīn'tan, Quintin, kwīn'tīn, n. math o chware	Quoit, kōit, n. tafll-lechen, llechen dafl, coeten, coetan
Quintal, kwīn'tāl, n. canpwys	Quondam, kwōn'dām, a. gynt, a fu, hēn
Quintessence, kwīnt-ēs'ēs, n. sylwedd; rhinwedd, anian	Quorum, kwō'r'ūm, n. nifer cyfaddas i gynwys pwyllgor [nifer
Quintuple, kwīn'tu-pl, a. pumpyg	Quota, kwō'tā, n. rhan, cyfran, dogn,
Quip, kwīp, n. digrifair, cellweirgno	Quotation, kwo-tā'shūn, a. dyddiol.
Quire, kwī'r, n. drefa, 24 llen o bapyr; cōr: vi. corganu, cydgyngnanu	Quotation marks, dyfyn-nodau, rhagwandro (" ")
Quirister, kwī'r'īs-tūr, n. cōrgeiniad	Quote, kwot, vt. dyfynu, cofnodi
Quirk, kwūr, n. dichelldro, cyfrwysdro, geirdro, dichell, ystryw	Quoth, kwūth, vt. def. medd, meddai, eb, ebe [peunyddiol
Quit, kwīt (pt. & pp. <i>quit</i>), vt. gadaw, gadael, ymadael ā, symud; rhuddâu; talu, llwyrdalu: a. rhydd, wedi cwbl-dalu. Quits, yn unionlaw, yn rhydd, wedi talu. Quit-rent, rhydd-dreth	Quotidian, kwo-tīd'yān, a. dyddiol.
	Quotient, kwō'shēnt, n. cyniferydd, cyfniferif

R

RABATE , rā-bat', vi. dwyn hebog yn ol i'r llaw	Raciness, ra'sī-nēs, n. addfedflas gwin
Rabato, rā-ba'to, n. math o wddf-dorch	Rack, rāk, n. arteithglwyd, dirdyn-glwyd; clwyd, sychglwyd, rhesel; artaith, dirboen; arteithiad, dirboeniad: vt. arteithio, dirdynu, dirboeni; diwaelodi, diwaddodi. Rack-rent, tyrent, eithafrent [drwst, clep
Rabbet, rāb'ēt, n. cynghwys, rhychgyswllt: vt. cynghwyso, rhychgysylltu	Racket, rāk'ēt, n. humog, pelgip; mawr-
Rabbi, rāb'ī, Rabbin, rāb'īn, n. athraw, dysgawdwr Iuddewig, rabbin	Racoon, rā-kw'n', n. milyn o America
Rabbinical, rā-bīn'ī-kāl, a. athrawaidd, rabbinaidd	Racy, ra'sī, a. o flas peraddfed, addfed-flas; blasus
Rabbinist, rāb'īn-īst, n. un hyddysg yn nysgeidiaeth y rabiniaid	Radiance, ra'dī-āns, Radiancy, ra'dī-ān-sī, n. llewyrchog, oleuder, claerder, dyscleirdeb
Rabbit, rāb'īt, n. cwning, fflogen.	Radiant, ra'dī-ānt, a. dysglaer, pelydrog
Rabbit-waren, cwning-gaer	Radiate, ra'dī-at, v. pelydru, peilio
Rabble, rāb'l, n. gwerinos, adlawiaid, dynionach, dynos, gwerindorf	Radiation, ra-dī-a'shūn, n. pelydriad
Rabid, rāb'īd, a. cynddeiriog, ffyrnig	Radical, rād'ī-kāl, a. gwreiddiol, cyn, cysefin: n. ymbleidiwr tros gyfynewid-iadau gwreiddiol yn ffurf y llywodraeth; greidd-ddiwygiwr [ioldeb
Rabies, ra'bī-īz, n. y gynddaredd	Radicalness, rād'ī-kāl-nēs, n. gwreidd-
Race, ras, n. gyrfa, hynt, rhedfa, rhedegfa; ach, cenedl, rhyw, teulu	
Raceme, rās'īm, n. swp, pwng	
Racer, ra'sūr, n. gyrfeydd, rhedegydd; rhedegfarch	

- Radicate, rād'ī-kat, vt. gwreiddio, bonedd-ogï
- Radiation, rād-ī-ka'shün, n. gwreiddiad
- Radish, rād'ish, n. rhuddygl. Horse-radish, rhuddygl y meirch. Wild-radish, bysedd yr iar
- Radius, ra'dī-üs (pl. radii, ra'dī-i), n. haner tryfesur cylch [saileb
- Radix, ra'dīks, n. gwreiddyn; dechreuad, Radnor, rād'nūr, n. Maesyfed
- Raff, rāf, vt. ysgubo: n. cymysgedd. Riff-raff, gwehilion y bobl
- Raffle, rāf'l, n. ffristialiad, chware ffristiau: vi. ffristialu, taflu ffristiau
- Raft, rāft, n. elwydfad, cludeirfad, cluder
- Rafter, rāf'tūr, n. ceb, r ceibren, tylath
- Rag, rāg, n. brat, bril, carp, llarp, bretyn, llerpyn, cerpyn, cadechyn. Rag-man, carpiwr, cadachwr. Rag-stone, hogfaen brās
- Ragamuffin, rāg'ā-mūf-yn, n. brelyn, bretyn, dystadlyn
- Rage, raj, n. cynddeiriogrwydd, llid, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gwylltineb: vi. gwylltio, creuloni, terfysgu, gorddigo, ffyrnigo
- Ragged, rāg'ēd, a. carpiog, bratiog, sitrachog, llarpiog
- Raggedness, rāg'ēd-nēs, n. carpiogrwydd
- Ragout, rā-gw', n. cigfwyd uchel flas
- Ragwort, rāg'würt, n. llysiâu y gin-groen
- Rail, rail, n. canllaw; cledren, carfan; soffiâr: v. cledru, amgledru, carfanu; difrïo, difenwi, gwawdio, sarâu
- Raillery, rāl'ūr-ī, n. difenwad, gogan, cabliath, gwawdfeiad, chwerthinawwd
- Railing, ra'ling, n. cledrgae, canllawiad; cabledd, difenwad, sarâd, difrïad
- Railroad, ra'rod, Railway, ra'wa, n. rheilffordd, ffordd haiarn, cledrffordd. Railway-train, cludres
- Raiment, ra'mēnt, n. dillad, gwisg, trws, amdawd
- Rain, ran, n. gwlaw: v. gwlawio, bwrw gwlaw. Heavy-rain, curglaw. To secure from rain, diddosi
- Rainbow, ran'bo, n. enfys, enfysg, bwa y gwlaw, bwa'r arch, bwa y cwmwl
- Raininess, ra'nī-nēs, n. gwlawogrwydd
- Rainy, ra'nī, a. gwlawog, gwlawiog, gwlawlyd, gwlyb, gwlybyrog. Rainy weather, dihedd
- Raise, raz, vt. codi, cyfodi, dyrchu, dyrchafu, cwnu
- Raisin, ra'zn, n. rhesinen. Raisins, gwinrawn sychion, rhesin
- Raising, ra'zing, n. codiad, dyrchafiad
- Rajah, ra'jā, n. tywysog Indiaidd
- Rake, rak, n. cribyn, rhacan, rhacaj, crafiedydd; afradyn, oferddyn, wttreswr, meddwyn: v. cribynio, crafu, rhacanu, rhysodi; ofera, wttresu
- Rakish, ra'kīsh, a. penrhydd, afradlon, diffaith, wttresgar, gwastraffus, ofer
- Rally, rāl'ī, v. difyrwawdio, gwawdsenu, gwawdio; adfyddino, adgynull
- Rallying, rāl'ī-ing, n. difyrwawdiad, adfyddiniad. Rallying-point, cynullfan
- Ram, rām, n. hwrdd, maharen: vt. hyrddu, gorddio, tynbwyo. Battering-ram, offeryn rhyfel, blifai
- Ramage, rām'aj, vt. gwibchwilio, gwibena: n. ceinciad, ymestyniad
- Ramble, rām'bl, n. gwib, gwibfa, gwibdaith: vi. gwibio, gwibiena, gwibdeithio, crwydro, rhodiëna; gwibsiared
- Rambler, rām'blūr, n. gwibiwr, gwibgerddwr [eniad
- Ramification, rām-ī-fī-ka'shün, n. cang-
- Ramify, rām'ī-fī, v. cangenu, dosparthu
- Rammer, rām'ūr, n. hyrddiedydd, pwyedydd; gordd, gorddwyn, pwyodr, palmant-hwrdd
- Rammish, rām'ish, a. drewllyd
- Ramous, ra'mūs, a. cangenog, ceinciog
- Ramp, rāmp, n. naid, naia. vi. clywre'u'r hobi, llamu, neidio
- Rampancy, rām'pān-sī, n. gorhyfder; gor-thyfiant
- Rampant, rām'pānt, a. cyrneidiol, ar y rhuthrnaid; afreolus, anlywodraethus, gorwyllt, nwyfus, rhontus
- Rampart, rām'pārt, Rampire, rām'pi'r, n. gwrthglawdd, rhagfur, amgaer, amglawdd, ysgor: vt. amgaeru, caeru
- Ramrod, rām'rōd, n. gwnwialen
- Ran, rān, pt.—Run
- Ranch, rāntsh, vt. ysigo
- Rancid, rān'sīd, a. mws, drewllyd, drygsawrus, drewedig
- Rancidness, rān'sīd-nēs, n. mysni, drewiant, drygsawrusrwydd
- Rancorous, rāng'kūr-üs, a. dygasog, gwreiddgas, maleisus, cenfigenus
- Rancour, rāng'kūr, n. hen lid, dygasedd, malais, cenfigen [wrym
- Rand, rānd, n. gwaldas; gwrym, ymyl
- Random, rān'düm, n. antur, amcan, afreol, damwain: a. damweiniol, diannel, didrefn, digyfeiriad
- Rang, rāng, pt.—Ring

RAT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;	
Range, ranj, n. rhestr, rhes, haen; rhenc, ystre; amgyraedd, eangder; gogr, rhuwch; paladr cerbyd; crwydrad, darymred: v. trefnu, rhestru, cyfrestru, rhesu; rhodiena, crwydrwibio, amred-eg, gwibio, amrodio	Rapturous, rāp'tshu-rūs, a. perlewygol, melysber, gorlawen, gorhoenus
Ranger, ran'jūr, n. trefnwr, rhestrwr, trefniedydd, gwibiwr, fforestwr	Rare, rē'r, a. annglyffredin, anfynych, anaml, prin; godidog; teneu
Rank, rāngk, n. rhes, rhenc, rheng, rhill, rhestr, trefn; gradd, urdd, urddas, bri: v. rhestru, rhesu; cyfraddu: a. m̄ws, drewlyd; gorthyfol, braisg, rhyfras; hysbys, hynod. Rank poison, gwenwyn parod, gwir wenwyn	Rarefaction, rē'r-ī-fāk'shūn, n. teneuad
Rankish, rāng'kīsh, a. drygsawraidd	Rarefiable, rē'r-ī-fi-ā-bl, a. teneuadwy
Rankle, rāng'kl, vi. crawni, gori, madru, llygru; ymlidio, maethu neu fagu lliid	Rarefy, rē'r-ī-fi, v. teneuo, teneuau
Rankness, rāng'k'nēs, n. brasdyfiant, drygsawr, drewiant, mysni	Rareness, rē'r'nēs, n. annglyffredin-rwydd, anfynychder, prinder; godidogrwydd; teneuder
Ransack, rān'sāk, vt. gorchwilio, chwilota, ysglyfio, anrheithio, yspeilio	Rarity, rē'r-ī-tī, n. annglyffredinedd; anamllder, anfynychder; teneuder; prinedd. A rarity, ammeuthyn
Ransom, rān'sūm, n. pridwerth, pris gollyngdod; prynwerth; iawn: vt. prynu, gwaredu, achub	Rascal, rās'kāl, Rascalion, rās-kāl'yūn, n. dyhiryn, adyn, diffeithiwr, bawyn
Ransomer, rām'sūm-ūr, n. prynwr, pryniawdwr, gwaredydd, pryniawdydd	Rascality, rās-kāl-ī-tī, n. diffeithder; gwehillion y bobl, adlawiaid
Ransomless, rān'sūm-lēs, a. dibridwerth	Rascally, rās'kāl-ī, a. brwnt, bawaid, gwael, dyhir: ad. yn fawaid
Rant, rānt, n. coegaraeth, ffregod, baldordd: vi. coegfrolio, crochddadwrdd	Rase, raz, vt. crafu, dinystrio, dilēu, llwyrddinystrio, llwyrddymchwelyd
Ranter, rān'tūr, n. ffirgodwr, baldorddwr, penbectliad, penchwibanddyn	Rash, rāsh, a. chwidr, ehud, byrbwyll, ffyrstgar, disynwr, brysgar, brysiol, rhull: n. crugdarddiad, llyfrithiad
Rantipole, rān'tī-pol, a. gwibwyllt	Rasher, rāsh'ūr, n. teneuddarn, golwyth
Rap, rāp, n. cnoc, dul, cnip, ergyd, crasergyd: vt. (pp. <i>rapt</i>), cnocio, crasdro	Rashly, rāsh'ī, ad. yn fyrbwyll, yn chwidr [chwidredd
Rapacious, rā-pā'shūs, a. rheibus, rheibiog, ysglyfaethol, gwancus, treisgar	Rashness, rāsh'nēs, n. byrbwylldra
Rapaciousness, rā-pā'shūs-nēs, Rapacity, rā-pās'ī-tī, n. rheibusrwydd, cipgarweh, gwancusrwydd	Rasores, ra-zō'r'īz, n. pl. ysgrafiedyddion
Rape, rap, n. trais, anfodd, llathrydd; erfin gwylltion. To commit rape, treisio, llathruddo	Rasp, rāsp, n. rhasgl, rhathell: vt. rhasglio, rhathellu [feddyg
Rapid, rāp'īd, a. cyflym, buan; chwyrn; gwyllt; disymwth: n. ffwd, gwylltred	Raspatory, rās'pā-tūr-ī, n. rhathell llaw-
Rapidity, rā-pīd'ī-tī, Rapidness, rāp'īd-nēs, n. chwyrnder, buandra, cyflymedd	Raspberry, rās'pēr-ī, n. afaen, mafonen
Rapier, rā'pī-ūr, n. cleddyf hir culfain. Rapier-fish, cleddbysg	Raspberry bush, afanwydd, mafonlwyn
Rapine, rāp'īn, n. trais, traisladrad, ysglyfaethiad	Rasure, ra'zhūr, n. dilead, dystrywiad, rhathiad [a rat, drwgdybio
Rapper, rāp'ūr, n. drwsforthwyl	Rat, rāt, n. llygoden ffreinig. To smell
Rapt, rāpt, a. perlewygol, gorlawen	Ratable, ra'tā-bl, a. prisiadwy, trethadwy
Raptor, rāp'tūr, n. treisiwr; yspeiliwr	Ratafia, rāt-ā-fī'ā, n. math o wirod
Raptores, rāp-tō'r'īz, n. pl. adar ysglyfaethus [mair, gorllonder, gorhoen	Ratan, rā-tān', n. math o gorsen Indiaidd
Rapture, rāp'tshūr, n. perlewyg, perles-	Rate, rat, n. pris, gwerth; dogn, dognedd, cyfran, rhandwy, maint, dull, modd; treth: v. prisio, trethu, dogni; dwrddio. At a high rate, yn wtresgar. At this rate, fel hyn

Rite, rit, n. defod, arddefod
 Ritornello, rî-tôr-nêl'ô, n. ailadroddiad, adlais, atgof cân
 Ritual, rît'shu-âl, n. defodlyfr, llyfr defodau: a. defodol, arddefodol
 Ritualist, rît'shu-âl-îst, n. arddefodwr
 Rival, rî'vâl, n. cydgarwr, cydymgeisiwr, cyderlyniwr: v. cydymgeisio, cydymdynu, gwrthwynebu
 Rivalry, rî'vâl-rî, Rivalship, rî'vâl-shîp, n. cydymgais, cydgarwriaeth
 Rive, riv (pt, *rove*, pp. riven, rîv'n), v. hollti, dellti
 Rivel, rîv'l, n. crychni: vi. crychu
 River, rîv'ûr, n. afon, dyfrffrwd. Riverhorse.—Hippopotamus. A little riven, afonig
 Rivet, rîv'êt, n. gwrth-hoel, hoelwrthben, gwrthben: vt. gwrth-hoelio, gwrthbenu, gwrthbwyo; sicrâu
 Rivulet, rîv'u-lêt, n. corafon, afonig, nant, corant, gofer, goferyn, frwd, rhidys, clais [nheniad
 Rixation, rîk-sa'shûn, n. cecraeth, cy-Rixdollar, rîks-dôl'ûr, n. darn o arian tramor
 Roach, rotsh, n. y torgoch, rhuffell
 Road, rod, n. ffordd; angorfa. Railroad, ffordd haiarn, cledrffordd, rheilffordd. High road, prif ffordd, ffordd fawr
 Roadstead, rod'stêd, n. anghorfa
 Roadster, rod'stûr, n. teithfarch
 Roam, rom, v. crwydro, gwibio
 Roan, ron, a. brych, gwineulwyd
 Roar, rô'r, vi. rhuo, crochfloeddio, gorddyaru, oernadu, crochnadu: n. rhu, rhuad, gorddyar
 Roary, rô'r'î, a.—Roral
 Roast, rost, a. rhost: v. rhostio; gwawdio. To roast coffee, crasu coffi. To roast potatoes, pobi cloron
 Rob, rôb, vt. yspeilio, lladrata, anrheithio
 Robber, rôb'ûr, n. lleidr, yspeiliwr
 Robbery, rôb'ûr-î, n. lladrad, yspeiliad
 Robe, rob, n. ysgin, ffaling, cwnsallt, mantell, gwn, gwisg: vt. gwisgo, arwisgo, ymwisgo, amwisgo
 Robin, rôb'în, Robin-redbreast, rôb-în-rêd'brêst, n. rhuddog, bronrhuddyn
 Roborant, rô'bo-rânt, a. cryfaol
 Roborous, ro-bô'r'î-ûs, a. derwin, o dderwen; cryf
 Robust, ro-bûst', a. cadarn, cryf, grymus
 Robustness, ro-bûst'nês, n. pybyrweh, grymusder, cadernid

Rocambole, rôk'am-bol, n. garlleg Yspaen
 Rochet, rôts'h'êt, n. y torgoch
 Rochet, rôk'êt, n. offeryn-grys, gwisg esgob
 Rock, rôk, n. craig, clegr: v. siglo.
 Rock-alum, allog y graig, coch-allog. Rock-crystal, creig-grysiâl.
 Rock-oil, creigolew. Rock-ruby, rhuddem. Rock-salt, halen y graig.
 Rocking-stone, maen chwyfan
 Rocket, rôk'êt, n. tânbelen, pelen o dân; math o flodeuyn
 Rockiness, rôk'î-nês, n. creigiogrwydd
 Rockless, rôk'lês, a. digraig
 Rocky, rôk'î, a. creigiog, clogwynog. Rocky-place, creigle
 Rod, rôd, n. gwialen; llath. Curtain-rod, llenlath. Fishing-rod, genwair, gwialen bysgota
 Rode, rod, pt.—Ride [n. pl. cnowyrr
 Rodentia, ro-dên'shâ, Rodents, rô'dênts,
 Rodomont, rôd'ô-mônt, n. gwagymffrostiwr, ymffrostiwr: a. ymffrostio
 Rodomontade, rôd'ô-mûn-tad', n. coegfost, gwagfost: vi. bocsbachu, ffrostio
 Roe, ro, n. iyrches, ewig; grawn pysgod, gronell
 Roebuck, rô'bûk, n. iwrch, carw, eilon
 Rogation, ro-ga'shûn, n. gofyniad, erfyniad, gweddi. Rogation-week, wythnos y gweddiâu
 Rogue, rog, n. hocedwr, twyllwr, dyhiryn, rhempyn, anfadyn; crwydrai
 Roguery, rô'gûr-î, n. hocedwaith, twyll
 Roguish, rô'gîsh, Roguy, rô'gî, a. hocedus, twyllodrus, twyllgar, anonest; castiog, cellweigar
 Roguishness, rô'gîsh-nês, n. dyhirweh, twyllusrwydd [gwagffostio
 Roist, rôist, Roister, rôis'tûr, vi. trystio,
 Roll, rol, n. rhol, plyglyfr, rhestrfa, coflyfr; rholyn: v. rholio, treiglo, troi, trwlio. Rolling-pin, rholbren. Rolling eyes, llygaid gwibiog
 Roller, rô'lûr, n. rholbren, rholfæen
 Ramage, rûm'aj, n. terfysg, cynhwrf
 Roman, rô'mân, n. Rhufeiniwr: n. Rhufeinaidd, Rhufeinig. Roman-catholic, pabydd; pabaidd. Roman balance, pwyslath. Roman cement, math o gymrwd
 Romance, ro-mâns', n. ffugchwedl, ffughanes: vi. ffugdreithio, celwyddu
 Romancer, ro-mân'sûr, n. ffugdreithydd, ffugiedydd, celwyddwr, celwyddgi

<p>ROT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;</p> <p>Romanist, ro'mān-īst, n. pabydd</p> <p>Romanize, ro'mān-iz, v. pabyddu ; Rhufeinyddio ; Lladineiddio</p> <p>Romantic, ro-mān'tīk, a. aruthrol, mawrwyllt ; anhygoel, dychymyngol, ffugiol ; ffoldybus</p> <p>Romish, ro'mīsh, a. Rhufeinaidd, pabaidd</p> <p>Romist, ro'mīst, n. pabydd</p> <p>Romp, rōmp, n. hoeden, hobi, rhonten : vi. hoedena, gwilhersu, hobia, rhontio</p> <p>Rondeau, Rondo, rōn'do, n. math o hen brydyddiaeth</p> <p>Rondle, rōn'dl, n. t̄wr crwn</p> <p>Ronion, rōn'yūn, n. dynes fras</p> <p>Ront, rōnt, n. corfflyn—Runt</p> <p>Rood, rōd, n. pedwaran erw ; y grōg, y groes. Rood-loft, lloft y grōg</p> <p>Roof, rōf, n. nen, cron-glywd, crom-glywd, pentŷ : vt. toi, gosod nen.</p> <p>Roof of a house, clwyd tŷ. Roof of the mouth, taflod genau, gorcharfannedd, ystefaig</p> <p>Rook, rōk, n. ydfran, brān bigwen ; hocedydd, twyllwr ; un o werin y wyddbwyll : v. hocedo, twyllo, yspeilio</p> <p>Rookery, rōk'ūr-ī, n. nythfa ydfrain, llwyn y brain</p> <p>Room, rōm, n. lle ; cyfwng, rhandy, cell, ystafell, llogawd</p> <p>Roominess, rōm-ī-nēs, n. helaethrwydd, lle, eangder, lleogrwydd</p> <p>Roomy, rōm-ī, a. eang ; helaeth, lleog</p> <p>Roost, rōst, n. clwyd ieir, ieirglywd : vi. clwydo, myned i'r glywd ; llettya</p> <p>Root, rōt, n. gwreiddyn, bōn, dechreuad, gwaelod ; gwreiddair : v. gwreiddio, bwrw gwraidd. Garden roots, gwreiddlysiau. Greek roots, gwreiddolion</p> <p>Groeg. To root up, diwreiddio, dadwreiddio. To take root, bwrw gwraidd</p> <p>Rootlet, rōt'lēt, n. gwreiddyn</p> <p>Ropalic, ro-pāl'īk, a. clwppdulliog ; chwyddog</p> <p>Rope, rop, n. rhaff, cort ; rheffyn, cortyn : vi. gludiogi, llinynogi, rhwymo. Rope-dancer, rhaffddawnsiwr. Rope-trick, ysgeleredd, ysgelerdro. Rope-walk, Rope-yard.—Ropery</p> <p>Roper, ro'pūr, Ropemaker, rop'ma-kūr, n. rhaffwr, rheffynwr</p> <p>Ropery, ro'pūr-ī, n. rhaffle, rhaffrodfa, rhafflan, rhaffweithfa</p> <p>Ropiness, ro'pī-nēs, n. tew-wydnedd, glydiogrwydd [wydn</p> <p>Ropy, ro'pī, a. llinynog, glydiog, tew-</p> <p>Roquelaure, rōk-ī-lōr', n. hugan gwr</p>	<p>Roral, rō'r'āl, Rorid, rō'r'īd, Rory, rō'r'ī, a. gwllithog [gwllithogiad</p> <p>Roration, ro-ra'shūn, n. gwllithiad</p> <p>Rosary, ro'zūr-ī, n. rhosfa, gwely rhos ; rhosbleth ; paderau, padergadwyn y Pabyddion</p> <p>Roscid, rōs'īd, a. gwllithog, llawn gwllith</p> <p>Rose, roz, pt.—Rise : n. rhosyn, breila, breilw. Rose-bud, rhos-flaguryn. Rose-bush, rhosberth, rhoslwyn. Rose-coloured, rhosliw, coch, gwridog. Rose-noble, darn o aur o werth 6s. 8c. Rose-tree, rhoswydden. Rose-water, rhosddwfr. Rose-wood, rhoswydd, rhosgoed. Corn-rose, pabi coch yr ŷd, bulwg. Guelder-rose, corswigen. Rock-rose, creigros,orros. Water-rose, bwltws. Under the rose, dan gudd, dan gēl</p> <p>Roseate, ro'zhī-at, a. rhosog, gwridog</p> <p>Rosemary, roz'mūr-ī, n. rhos Mair. Wild rosemary, gwallt y forwyn</p> <p>Rosenfelders, ro-zēn-fēl'dūr, n. pl. plaid o benboethiaid Allmanaidd</p> <p>Roset, ro'zēt, n. rhosliw, lliw coch</p> <p>Rosette, ro-zēt', n. cwlwm ysnodenau</p> <p>Rosicrucians, rōz-ī-krw'shānz, n. pl. plaid o benboethiaid gynt</p> <p>Rosiness, ro'zī-nēs, n. gwridgochni, cochni, gwridgochedd</p> <p>Rosland, rōs'lānd, n. rhosdir, corsdir</p> <p>Rostral, rōs'trāl, a. gylfinaidd, durynog</p> <p>Rostrated, rōs'tra-tēd, a. gylfinog</p> <p>Rostrum, rōs'trūm, n. gylf, gylfant, gylfin, pig ; duryn llong ; pregethfa, areithle [rhosliw, gwridgoch</p> <p>Ross, ro'zī, a. rhosynaidd, rhosynog</p> <p>Rot, rōt, n. mallod, melni, y pwd : v. braenu, mallu, pydru, madru. Dry rot, sychbydredd</p> <p>Rotary, ro'tūr-ī, Rotatory, ro'tā-tūr-ī, a. cylchol, yn troi, cylchdroawl</p> <p>Rotate, ro'tat, vi. cylchdroi</p> <p>Rotation, ro-ta'shūn, n. cylchyniad, chwyliad, chweliad, cylchdroad, tro, chwyldro</p> <p>Rotator, ro-ta'tūr, n. cyhyryn o'r enw</p> <p>Rote, rot, n. cylchred, tafod-leferydd ; offeryn cerdd : v. dysgu ar dafod-leferydd, mynych-adrodd. By rote, ar rediad tafod, ar dafod-leferydd</p> <p>Rotten, rōt'n, a. braenllyd, braenedig, pwdr, mall, mallain, hadl, pydredig. A rotten egg, wy clwe</p> <p>Rottenness, rōt'n-ēs, n. mallod, pydredd</p> <p>Rotula, rōt'u-lā, n. padell pen y glin</p>
--	--

Rotund, ro-tünd', a. crwn, cylchgrwn, cyfrgrwn [awd, praffder	Royalize, rōi'äl-iz, vt. breninoli
Rotundity, ro-tün'di-ti, n. crynder, bol-	Royalty, rōi'äl-ti, n. brenindod, brenin-
Rotundo, ro-tün'do, n. cronadail	oliaeth, breninfraint, teyrnfraint, teyrn-
Rouge, rŵzh, n. cochliw; gruddliw	olaeth
Rough, rŭf, a. garw, gerwin; anllyfn, anwastad; bras; gwyntog, tonog; sarug, anfwyn. Rough-cast, braslun, brasgynllun; garwgymrwd. Rough-draw, braslunio, brasdynu. Rough-hew, bras-naddu. Rough-rider, torwr ceffylau. To grow rough, gerwino. To make rough, garwâu	Rub, rŭb, v. rhwtio, rhwbio, rhathu, rhuglo, crafu: n. rhwtiad, rhwb, rhwbiad; rhwystr. To rub down a horse, glanâu ceffyl. To rub out, dilëu
Roughen, rŭfn, v. garwâu, gerwino	Rubbish, rŭb'ish, n. malurion; ysgarthion, ysbwrial, gweddillion, sorod; murddun
Roughness, rŭf'nës, n. garwder, gerwinded, gerwinder	Rubble, rŭb'l, n. mân-gerig, cerigos
Rounceval, rŭwn'si-väl, n. math o bÿs	Rubicund, rŭ'bî-künd, Rubiform, rŭ'bî-förm, a. cochlyd, lledgoch, cochaidd
Round, rŭwnd, a. crwn, cylchgrwn, cyfrgrwn: n. cylch, tro, cylchdro: v. crynâu, amgrynu, talgrynu. Rounds, cylchoedd, gwylylchoedd. Round-robin, deiseb. Long and round, hirgrwn. Round about, amgylch, amgylchogyloch; amleiriog; oddiamgylch	Rubious, rŭ'bî-üs, a. rhudd, cochlyd
Roundelay, rŭwn'di-la, n. cylchgan	Rubific, rŭ-bif'ik, a. cochliwiol, cochol
Roundheads, rŭwnd'hëdz, n. pl. Pengryniaid, pleidwyr yn amser Siarl I.	Rubify, rŭ'bî-fi, Rubricate, rŭ'bri-kat, vt. cochliwio, cochnodi
Roundhouse, rŭwnd'hüws, n. nosgarchar	Rubric, rŭ'brik, a. coch, rhuddgoch: n. rhuddel, rhuddell; cyfeireb
Roundish, rŭwn'dish, a. crynaidd, lledgrwn	Rubrical, rŭ'bri-käl, a. coch
Roundlet, rŭwnd'lët, n. cylchen	Ruby, rŭ'bî, n. rhuddem; crugdardd; math o argraff-lythyren: a. rhuddgoch, coch, cochrudd. Rock-ruby, gwenithfaen
Roundly, rŭwnd'li, ad. yn grwn; yn dalgrwn, yn amlwg, yn rhugl	Ructation, rŭk-ta'shün, n. brytheiriad
Roundness, rŭwnd'nës, n. crynder; llyfnlawnedd [annog	Rud, rŭd, n. pysgodyn o'r enw
Rouse, rŭwz, v. dyhuno, deffröi; cyffröi,	Rudder, rŭd'ür, n. llyw, llyw llong
Rout, rŭwt, n. mawrdwrdd, terfysghaid; terfysg, annhrefn; ffoedigaeth: v. terfysgu; gorchfygu, gyru ar ffo, gorthrechu, ymlid [hynt	Ruddiness, rŭd'i-nës, n. rhuddni, gwriddgochn, cochder
Route, rŭt, n. ffordd, llwybr; taith;	Ruddle, rŭd'l, n. nôd coch, rhuddbridd
Routine, rŭ-tin', n. arfer, arferiad, trefn	Ruddock, rŭd'ük, n. bronrhuddyn, cochgam
Rove, rov, v. erwydro, gwibio: pt.—Rive	Ruddy, rŭd'i, a. rhudd, coch, rhuddgoch, rholiw, gwridliw, gwridgoch; lledgoch
Rover, ro'ür, n. erwydrad, gwibiad, morleidr, herwr	Rude, rŭd, a. difoes, anghelfydd; diddysg, gwladaidd; garw
Row, ro, n. rhes, rhestr, haen, gwanaf: v. rhwyfo, rhodli. To put in a row, rhesio	Rudeness, rŭd'nës, n. difoesedd, anfoes, anfoesgarwch; gwladeiddrwydd; delfeiddrwydd
Row, rŭw, n. terfysg	Rudesby, rŭdz'bî, n. anfoesddyn
Rowel, rŭw'ël, n. troell yspardun; rholbren i ddal lliain i ymsychu, llifweli, llynor: vt. tori llifweli, cein-goraethu	Rudiment, rŭd'i-mënt, n. egwyddor, cynbrawf, cynreol, cysnail
Rower, ro'ür, n. rhwyfwr, rhwyfydd	Rudimental, rŭ-dî-mën'täl, Rudimentary, rŭ-dî-mën'tür-i, a. egwyddorol
Royal, rōi'äl, a. breninol, teyrnaidd. The royal family, y teulu breninol	Rue, rŭ, v. galaru, gofidio: n. llyisiau'r echryshaint
Royalist, rōi'äl-ist, n. breninwr, breninoliad	Rueful, rŭf'wl, a. galarus, trist, irad, gofidus, athrist [galarusrwydd
	Ruefulness, rŭf'wl-nës, n. tristwch,
	Ruelle, rŭw'ël, n. cymanfa mewn tÿ annedd; cylch [bysgodyn
	Ruff, rŭf, n. crychdoroch gwddf; math o Ruffian, rŭf'yän, n. cyflafanwr, hurlofrudd, adyn, anfad-ddyn, grafel: a. murniol, ffyrnig, creulawn, ciaidd

RUT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	
Ruffle, rūf'1, v. crychu, dillio, addurn-grychu, annhrefnu, anfoddogi, cryff'oi : n. addurn-gyrch, cythruddo ; tabyrddu, crychddill	Runlet, rŭn'1ēt, n. cornant, afonig ; barilan, mesur 18½ galwyn
Rug, rūg, n. torsed, cwrlid, huling	Rung, rūng, pp.—Ring
Rugged, rūg'ēd, a. garw, gerwin ; an-wastad, anllyfn ; afrywiog	Runic, rŭ'nik, a. Gothaidd, henddullio
Ruggedness, rūg'ēd-nēs, n. garwedd ; afrwiogrwydd	Runnel, rŭn'ēl, n. rhean, nant, cornant, aber, afonig [cwyrdeb
Rugin, rŭ'jīn, n. rathell llawfeddyg	Runnet, rŭn'ēt, n. caul, ceuled, cywer,
Rugose, rŭ-gos', a. rychog, crychog	Running, rŭn'īng, n. rhediad ; ffrydiad, llifiad, rhead : a. rhedegog, rhedol.
Ruin, rŭ'īn, n. dystryw, dinystr ; adfail, adfeiliad : v. dystrywio, dinystrio, dyfetha, andwyo, diadeilo ; anafu ; tlodi	Running-match, rhed-ymdrech
Ruininate, rŭ'ī-nat, vt. andwyo, dyfetha	Runt, rŭnt, n. corflŷn ; penfuwch
Ruination, rŭ-ī-na'shŭn, n. andwyad, dyfethiad	Rupee, rŭ-pī', n. darn o arian Indiaidd gwerth 1s. 10¼c.
Ruinous, rŭ'ī-nŭs, a. adfeiliog, adfeiliedig, dinystriol, dystrywiol, andwyol	Ruption, rŭp'shŭn, n. breg, toriad
Rule, rŭl, n. rheol, llywodraeth, rheol-aeth ; deddf : v. llinellu, llywodraethu, rheoli. Rule of three, cymhariaeth	Rupture, rŭp'tshŭr, n. rhwygdoriad ; bolwst, bolystyn, toriad llen-gig, torgest [gwladaidd, maesol
Ruler, rŭ'lŭr, n. rheolwr, muner, llyw, llywydd, llywodraethwr, teyrn ; llinellai, llinellyr	Rural, rŭ'r'āl, a. gwledig, gwladol
Rum, rŭm, n. gwirod o'r enw	Rurality, rŭ-rāl'ī-tī, Ruralness, rŭ'r'āl-nēs, n. gwladolrwydd, gwladeiddrwydd
Rumble, rŭm'bl, vi. treigl drystio, grwytho, godyrddio, godwrdd. Rumbling-noise, treigl drwst	Ruricolist, rŭ-rīk'o-līst, n. gwladwr, gwladolwr, taiogyn
Ruminant, rŭ'mī-nānt, a. yn cnoi ei gil, adgnawl : n. anifail adgnawl	Ruse, rŭz, n. dichell, ystryw
Ruminate, rŭ'mī-nat, v. cnoi cil, adgnōi, eilgnōi, cilgnōi ; ystyried, adystyried, dwysfyfrio ar	Russia, rŭsh'ā, n. Rhwsia
Ruminantia, rŭ-mī-nān'shā, n. pl. anifeiliaid adgnawl	Rush, rŭsh, n. brwynen, pabwyren ; rhuthr, rhuthriad : v. rhuthro, ymrutho. Rush-candle, canwyll frwynen. Full of rushes, pabwyrog. To gather rushes, pabwyrā, brwyna
Rumination, rŭ-mī-na'shŭn, n. adgnoad, cilgnodd ; adfyfyriad [chwiliach	Rushlight, rŭsh'lit, n. canwyll frwynen
Rummage, rŭm'aj, v. manol-chwilio,	Rushy, rŭsh'ī, a. brwynog, pabwyrog
Rummer, rŭm'ūr, n. diodwydryn	Rusk, rŭsk, n. math o fara caled, bara cras
Rumour, rŭ'mŭr, n. chwedl, gair, sŏn, sŭn, lledgynt : vt. taenu chwedl, cyhoeddi [conell	Russet, rŭs'ēt, a. rhuddgoch, rhuddlwyd, rhytgoch, blawrgoch, llwydgoch : n. gwisg wledig ; math o afal
Rump, rŭmp, n. gwar y gynffon ; cloren,	Rust, rŭst, n. rhwd, rhydni : v. rhydu
Rumple, rŭm'pl, vt. crychiadu, didrefni : n. tolc, crychiad, crychni	Rustic, rŭs'tīk, Rustical, rŭs'tī-kāl, a. gwladaidd, gwerinol, drellaidd, taiog, anfoesog, diaddurn
Run, rŭn (pt. ran, pp. run), v. rhedeg, rhedu ; dŷwadnu ; llifo : n. rhe, rhed, rhedeg, rhedfa. In the long run, yn y diwedd, pendraw. To run to seed, hadu. To run away, ffoi, dianc	Rustic, rŭs'tīk, n. gwladwr, dyn gwledig ; taiogyn ; lleban, drelyn, cabrotai
Runagate, rŭn'ā-gat, Runaway, rŭn'ā-wa, n. ffoadur, cilgi	Rusticate, rŭs'tī-kat, v. gwledigo, gwladogī, gwladeiddio
Rundle, rŭn'dl, n. troellen, sidell ; ffon ysgol ; cawell melin	Rusticity, rŭs-tīs'ī-tī, n. gwladeiddrwydd, gwledigrwydd, cabrawd ; taiogrwydd
Rundlet, rŭnd'1ēt, n. barilan, llestryn	Rustiness, rŭs'tī-nēs, n. rhydni
	Rustle, rŭs'l, vi. chwithrwd, ysgwrlwgach, rhugldrystio
	Rusty, rŭs'tī, a. rhydlyd
	Rut, rŭt, v. rhidio, cydio : n. ol olwyn ; clais ffordd ; rhidiad neu ymrēad hyddod
	Rutabaga, rŭ-tā-ba'gā, n. erfin Swedaidd
	Ruth, rŭth, n. tosturi, trugaredd, cyddeimlad

Ruthful, rŵth'fŵl, a. tosturiol, trugarog, tyner [tosturi	Rutilate, rŵ'tī-lat, vi. dysgleirio
Ruthfulness, rŵth'fŵl-nēs, n. tosturiaeth, Ruttish, rŵt'īsh, a. anllad, clwantau, Ruthless, rŵth'lēs, a. annhosturiol, enawdwyllt, nwyfus	Rutilant, rŵ'tī-lānt, a. dyselaer
Creulon, didosturi [iaeth	Rye, ri, n. rhyg. Rye-bread, bara rhyg, Ruthlessness, rŵth'lēs-nēs, n. annhostur-
	rhygfara. Rye-grass, rhygwellt

S

SAADS, sa'adz, n. pl. plaid o grefydd-wyr yn yr India [lluoeedd	Sacrifice, sāk'ri-fiz, vt. aberthu, offrymu
Sabaoth, sā-ba'ōth, n. pl. byddinoedd, Sabbatarian, sǎb-ā-tē'r'ī-ān, n. Sabboth-ydd, un a gadwo'r sabboth Iuddewig	Sacrificial, sāk-rī-fīsh'āl, a. aberthol, offrymedigol
Sabbath, sǎb'āth, n. gorphwysfa, seibiant, Sabbath, Sabboth. Sabbath-breaker, torwr Sabbath [diseibiant	Sacrilege, sāk'rī-lěj, n. cysegrladrad, cysegrdrais, eglwysyspeiliad
Sabbathless, sǎb'āth-lēs, a. disabboth, Sabbatical, sǎ-bǎt'ī-kāl, a. sabbathaid, sabbathol, gorphwysol	Sacrilegious, sāk-rī-lī'jūs, a. cysegrladradol [yspeiliwr
Sabbatism, sǎb'ā-tīzm, n. sabbathydd-iaeth, manwl gadwraeth y Sabbath; gorphwysdra, seibiant	Sacrilegist, sāk'rī-lěj-īst, n. eglwys-Sacring, sa'krīng, a. cysegrol: n. dyrchafiad yr offeren. Sacring-bell, cloch yr offeren
Sabellian, sā-bēl'yān, n. Sabeliad	Sacrist, sa'krīst, Sacristan, sa'krīs-tān, n. ceidwad pethau cysegredig
Sable, sa'bl, n. y bele; croen a blew'r bele: a. o liw'r bele; du, tywyll	Sacristy, sa'krīs-tī, n. gwisgle eglwys
Sabre, sa'būr, n. cleddyf llydan: vt. taro a chleddyf	Sad, sād, a. trist, athrist, prudd, anhylon, galarus; gresynol, trwm, blin, tost
Sabulosity, sǎb-u-lōs'ī-tī, n. graeander, graeanedd [lyd	Sadden, sǎd'n, v. pruddāu, tristāu, trymāu
Sabulous, sǎb'u-lūs, a. graeanog, tywod-Sacade, sǎb-kad', n. ffwyndyniad	Sadiron, sǎd'ī-ūr, n. haiarn golchydde
Sacchariferous, sāk-ū-rīf'ūr-ūs, a. yn dwyn swgr	Saddle, sǎd'l, n. cyfrwy, ystarn, gobell, dibr: vt. cyfrwyo, gobellu. Saddle-bag, marchgod. Side-saddle, cyfrwy untu. Saddle-tree, pren cyfrwy. Pack-saddle, pynoreg, ystrodyr, ystarn, panel
Saccharine, sāk'ū-rīn, a. sugraidd; melys	Saddler, sǎd'lūr, n. cyfrwywr, dibrwr
Sacerdotal, sās'ūr-do-tāl, a. offeiriadol	Saducee, sǎd'u-sī, n. Saducead
Sachem, sa'tshēm, n. penaeth Indiaidd	Sadly, sǎd'li, ad. yn drwm, yn erwin, yn brudd [prudd-der, trymder
Sack, sāk, n. sach, ffetan; anrheithiad; math o felyswin: vt. sachu; difrodi, anrheithio, yspeilio. Sack-cloth, sachlen, sachliain. Sack-posset, poset gwin a llaeth	Sadness, sǎd'nēs, n. tristwch, tristyd,
Sackbut, sāk'būt, n. math o offeryn cerdd	Safe, saf, a. diogel, diangol, diasgen, iach: n. cell, cloer
Sackful, sāk'fŵl, n. sachaid, llonaid sach	Safeguard, saf'gārd, n. amddiffynfa, amddiffyniad, canymdo; ambais, arbais: vt. canymdöi, amddiffyn
Sacrament, sāk'rā-mēnt, n. ymrwymiad ar lŵ; sacrament, y cymundeb	Safeness, saf'nēs, n. diogelrwydd
Sacramental, sāk-rā-mēn'tāl, a. sacramentol, cymunol	Safety, saf'tī, n. diogelwch. A place of safety, diogelfa
Sacred, sa'krēd, a. santaidd, dihalog, glân, cysegredig, cysegrlân	Saffron, sǎf'rūn, n. saffrwm, saffr, saffrwn: a. melyn [ymostwng
Sacredness, sa'krēd-nēs, n. cysegredd, santeiddrwydd [adwy	Sag, sǎg, v. crogi o'r nail ochr; llwytho;
Sacrificable, sā-krīf'ī-kā-bl, a. aberth-Sacrificator, sā-krīf'ī-ka-tūr, Sacrificer, sāk'rī-fī-zūr, n. aberthwr, offrymwr	Sagacious, sā-ga'shūs, a. call, craff, craffus, synwyrol, synwyrgall, doethlym
Sacrifice, sāk'rī-fis, n. aberth, offrwm	Sagaciousness, sā-ga'shūs-nēs, Sagacity, sā-gās'ī-tī, n. craffder synwyr, cyflymder deall, doethbwyll, synwyrloed, doethder, callder
	Sagamore, sǎg'ā-mô'r, n. teyrn, brenin

SAL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Sage, saj, a. doeth, synwyrol, call: n. doethwr, doethyn, gwr doeth, athronydd, gwyddon; saeds, y geidwad.

Wood-sage, llwyd yr eithin

Sageness, saj'nēs, n. callder, synwyroldeb

Sagitta, sāj'it-ā, n. maen clo

Sagittarius, sāj-ī-tēr'ī-ūs, Sagittary, sāj'ī-tūr-ī, n. y saethydd, arwydd y saethydd [meithrinol, sago

Sago, sa'go, n. math o gyffaith tra Sagoain, sa'gōin, n. math o epa

Saic, sa'ik, n. math o long yn Nhwrcei

Said, sēd, pt. & pp.—Say

Sail, sal, n. hwyl: v. hwylio, morio, mordwyo. Sail-cloth, lliain hwyliu, hwyl-liain. Sail-maker, hwylnweuthurwr. Fore sail, hwyl flaen. Jib sail, cynhwyl. Main sail, hwyl fawr. Mizzen sail, dant-hwyl. Top sail, brig hwyl [llongwr

Sailor, sa'lūr, n. môrwr, môrdwywr,

Saim, sam, n. iraid, bloneg, saim

Sainfoin, san'fōin, n. gogawr feillion

Saint, sant, n. sant: vt. santio, seintio.

Sainted, duwiol. Patron saint, mabsant

Saintly, sant'lī, Saintlike, sant'lik, a. santiaidd

Sainthood, sant'shīp, n. santoliaeth

Sake, sak, n. achos, ethryb; mwyn. For my sake, er fy mwyn, erddof fi

Saker, sa'kūr, n. hebog; math o gyflegr

Salable, sa'lā-bl, a. gwerthadwy, hywerth

Salableness, sa'lā-bl-nēs, n. hywerthedd

Salacious, sā-la'shūs, a. nwyfus, anllad, trythyll, anniwair [serthedd

Salacity, sā-lās'ī-tī, n. anlladrwydd,

Salad, sāl'ād, n. bwyd-ddail, bwydlysiau, addail. Salad-oil, olew yr olewyydden

Salamander, sāl-ā-mān'dūr, n. pry'r tân, tanbryf; math o geneugoeg

Salamandrine, sāl-ā-mān'drīn, a. tebyg i bry'r tân

Salanx, sāl'āngks, n. penhwyad

Salary, sāl'ūr-ī, n. cyflog, hur, tâl

Sale, sal, n. gwerth, arwerth; gwerthiant, arwerthiad, arwerthiant. Sale-work, gwaith gwerth. For sale, ar werth, i'w werthu

Salebrous, sāl'ī-brūs, a. garw, anwastad

Salesman, salz'mān, n. gwerthwr

Salient, sa'lī-ēnt, a. neidiol, ar neidio

Salify, sāl'ī-fi, v. halenu, halltu, hallu

Saligot, sāl'ī-gōt, n. ysgall y dwfr

Saline, sā-līn', Salinous, sā-lī'nūs, a. heliaidd, heliog, halenog, hallt, hall; gohallt

Salique, sāl'ik, a. yn cau benywod oddiwrth y goron [Caersallog

Salisbury, sōlz'būr-ī, n. Caergaradog,

Saliva, sā-lī'vā, n. aliw, haliw, poer

Salival, sā-lī'vāl, Salivary, sāl'ī-vūr-ī, a. haliwog, poerllyd, poerol

Salivate, sāl'ī-vat, vt. haliwio, dwyn poerlif, glyfoerio [haliwiad

Salivation, sāl-ī-va'shūn, n. poerlifiant,

Salivous, sā-lī'vūs, a. haliwog, poerllyd

Sallow, sāl'o, n. mer-helygen: a. lliw mer-helyg, melynlas, melyn; clafaid, salw

Sallowness, sāl'o-nēs, n. melynrydd

Sally, sāl'ī, n. cyrch, rhuthr, rhuthgyrch: vi. cyrchu, rhuthrgyrcu, rhuthro. Sally-port, rhuthrborth

Salmagundi, sāl-mā-gūn'dī, n. math o gymysgfyd

Salmon, sām'ūn, n. eog, gleisiad, gleisiedyn. Salmon-peel, A young salmon, gaflaw, glasfaran, eogyn, ffithell. Salmon-trout, eogfrithyll, gwyniedyn, brithyll y môr. A salmon net, gleisiadeg, gaflaweg. A Spawning salmon, maran. Female salmon, hwyddell, hwyffell, chwiwell. Male salmon, cemyw

Saloon, sā-lw'n', n. uchelneuadd

Salt, sōlt, n. halen: a. hallt, hall; cyn-âig: vt. halltu, hallu, halenu. Basket-salt, halen o'r fath decaf. Salt-box, crwth halen. Salt-cellar, halenai. Salt-pan, Salt-pit, heledd, pwll heli. To go a salting, cŵna, cynëica. To turn to salt, halenu

Saltant, sāl'tānt, Saltatory, sāl'tā-tūr-ī,

Saltorious, sāl-tō'r'ī-ūs, a. neidiol

Saltation, sāl-ta'shūn, n. neidiad, llamiad

Salter, sōl'tūr, n. halltwr, halenwr

Saltern, sōlt'ūr, n. gwaith halen, heledd

Saltier, sāl'tī-ūr, n. nod ar lun croes St. Andrew

Saltinbanco, sāl-tīn-bāng'ko, n. ysgentyn

Saltish, sōl'tīsh, a. halltaidd, gohallt

Saltless, sōlt'lēs, a. dihallt, croew, crai

Saltiness, sōlt'nēs, n. halltrwydd, halltnei, halltedd, halltineb

Saltpetre, sōlt'pī-tūr, n. halen y graig

Salutary, sāl'u-tūr-ī, a. iachus, iechydol,

Salutation, sāl-u-tā'shūn, n. anerchiad, anerch, cyfarchiad

Salute, sā-lut', vt. cyfarch, anerch, dy-anerch; cusanu: n. cyfarch, anerch; cusan [iach, iechyd-ddwyn

Salutiferous, sāl-u-tīf'ūr-ūs, a. iachus,

Salvable, sāl'vā-bl, a. achubadwy, gwared-
adwy
Salvage, sāl'vaj, n. achubdal
Salvation, sāl'va'shūn, n. iachawdwriaeth,
iechydwrriaeth, iechineb, gwaredigaeth,
achubiaeth, ymward
Salvatory, sāl'vā-tūr-ī, n. cadwfa: a.
achubedigol
Salve, sāv, n. eli, enaint: vt. elio, iachâu,
meddyginiaethu; cyfarch. Eye-salve,
eli llygad
Salver, sāl'vūr, n. achubydd; heilddysgl
Salvo, sāl'vo, n. esgus, cysgod, lloches
Same, sam, a. yr un, nid arall, hwnw ei
hunan; hwn; hon
Sameness, sam'nēs, n. hunaniaeth, un-
rywiaeth, uniaeth [ffithell
Samlet, sām'lēt, n. eogyn, glasfaran,
Sampane, sām'pan, n. llong Chinaidd
Samphire, sām'fūr, n. ffenigl y môr, y
godog, corn y carw môr
Sample, sām'pl, n. golygyn, cynbrawf,
cynllun [len
Sampler, sām'plūr, n. cynllun; egwyddor
Sanable, sãn'ā-bl, a. gwelladwy, iachadwy
Sanative, sãn'ā-tiv, a. iachaol, gwelledigol,
iachusol
Sanitary, sãn'ī-tūr-ī, a. perthynol i
iechyd, iechydol
Sanctification, sãngk-tī-fī-ka'shūn, n.
santeiddiad, santeiddâd; santeidrwydd,
purdeb [glanâu
Sanctify, sãngk'tī-fi, vt. santeiddio, puro,
Sanctimonious, sãngk-tī-mo'nī-ūs, a.
santweddus, ar wedd sant, santweddog
Sanctimony, sãngk'tī-mūn-ī, n. santwedd
Sanction, sãngk'shūn, n. cadarnâd, aw-
durdod; nawdd, arnoddiad, diffyniad:
vt. cadarnâu, amddiffyn, noddi
Sanctitude, sãngk'tī-tud, Sanctity,
sãngk'tī-tī, n. santeidrwydd, duwiol-
deb, purdeb [amddiffyn
Sanctuarize, sãngk'tshu-ūr-iz, vt. noddi,
Sanctuary, sãngk'tshu-ūr-ī, n. cysegr,
cysegrfa, noddfa, nawddle
Sand, sãnd, n. tywod, traeth: v. taenellu
tywod. Sand-bank, traethell, tywrn,
tywodfanc. Sand-blind, cibddall,
coegddall. Sand-eel, llymrien. Sand-
piper, pibydd y traeth. Quick-sand,
sugn-draeth. A grain of sand, tywod-
yn. To form sand, tywodi. To gather
sand, tywota
Sandal, sãn'dāl, n. math o esgid, carnial-
ach. Sandal-wood, pren o'r India
Sandarac, sãn'dā-rāk, n. math o ystawr

Sanderling, sãn'dūr-līng, n. hutan lwyd,
putan y tywod, aderyn o'r enw
Sandeveer, Sandiver, sãn'dī-vūr, n. gor-
ferw gwydr
Sandish, sãn'dīsh, a. tywodaidd, fel tywod
Sandix, sãn'dīks, n. plwm coch
Sandstone, sãnd'ston, n. tywodfaen, math
o graig
Sandy, sãn'dī, a. tywodlyd, melyn-goch
Sane, san, a. iach; diwallgof, yn ei iawn
bwyll
Sang, sãng, pt.—Sing [Nhwrci
Sangiatic, sãn'ji-āk, n. taleithlyw yn
Sanguiferous, sãn-gwif'ūr-ūs, a. gwaed-
ddygol
Sanguification, sãn-gwī-fī-ka'shūn, n.
gwaedogaeth, troad yn waed, gwaed-
ogiad
Sanguifier, sãng'gwī-fī-ūr, n. gwaedogydd
Sanguifluous, sãn-gwif'lu-ūs, a. gwaed-
lifol
Sanguinarity, sãng'gwī-nūr-ī-nēs, n.
gwaedlydrwydd [creulawn
Sanguinary, sãng'gwī-nūr-ī, a. gwaedlyd,
Sanguine, sãng'gwīn, a. gwaedog, gwaed-
lyd, llawn gwaed; gwaedwyllt; gwres-
og, hyderus
Sanguineness, sãng'gwīn-ēs, Sanguinity,
sãn-gwīn'ī-tī, n. gwresogrydd
Sanguineous, sãn-gwīn'yūs, a. gwaedol,
gwaedlyd
Sanguisuge, sãng'wī-suj, n. gele, gelen
Sanhedrim, sãn'hī-drīm, n. prif gynghor
yr Iuddewon, yn cynwys 70 o henuriaid
Sanicle, sãn'ī-kl, n. clust yr arth
Sanies, sa'nī-iz, n. gôr, crawn, madredd
Sanious, sa'nī-ūs, a. cawnllyd, gorllyd
Sanity, sãn'ī-tī, n. iechyd; iawnbwyllledd
Sank, sãngk, pt.—Sink
Sans, sãng, pre. heb
Sap, sãp, n. nodd, sudd, sug, gwyning;
tan-gloddiad, cloddiad tan fur: v. tan-
gloddio, diseilio
Sapid, sãp'īd, a. blasus, chwaethus
Sapidity, sã-pīd'ī-tī Sapidness, sãp'īd-
nēs, n. blasusrwydd
Sapience, sa'pī-ēns, n. doethineb, syn-
wyr, callineb
Sapient, sa'pī-ēnt, a. doeth, synwryol,
call [lyd
Sapless, sãp'lēs, a. dinodd, disudd, sych-
Sapling, sãp'līng, n. glaswydden, glas-
bren, marchwialen
Saponaceous, sãp-o-na'shūs, Saponary,
sãp'o-nūr-ī, a. sebonol, sebonaidd,
sebonllyd, sebonog

SAU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Saponify, s̄ā-pōn'ī-fi, vt. troi yn sebon
Sapor, sa'pōr, n. blas, chwaeth, archwaeth
Saporific, s̄āp-o-rīf'īk, Saporous, s̄āp'-
o-rūs, a. blasroddol, blasusol, blasus
Sapphire, s̄āf'ūr, n. gem o'r enw
Sappiness, s̄āp'ī-nēs, n. ireidd-der, irdra,
ireiddrwydd; hurtrwydd
Sappy, s̄āp'ī, a. iraidd, suddlawn, nodd-
lyd; penfeddal, delffaidd, penwan
Sapskull, s̄āp'skūl, n. clopa, hurtyn
Saraband, s̄ār'ā-bānd, n. dawns Yspaen-
aidd
Saracen, s̄ār'ā-sēn, n. Saraceniad
Sarcasm, s̄ār'kāzm, n. brathair, cellweir-
gno, gwatwarg, gwarthair, gwawd
Sarcastic, s̄ār-kās'tīk, Sarcastical, s̄ār-
kās'tī-kāl, a. gwawdus, gwatwarus,
brathgar, pigog
Sarcel, s̄ār'sēl, n. aden cudyll
Sarcenet, s̄ārs'nēt, n. math o sidan
tenuewe
Sarcle, s̄ār'kl, vt. chwynu ŷd
Sarcoline, s̄ār'ko-lin, a. cigliw
Sarcology, s̄ār-kōl'o-jī, n. cigdraeth
Sarcophagous, s̄ār-kōf'ā-gūs, a. cnawd
fwytaol, a yso gnawd neu gig, cnawd-
ysol
Sarcophagus, s̄ār-kōf'ā-gūs (pl. sarco-
phagi, s̄ār-kōf'ā-ji), n. beddrod careg,
maenfedd
Sarcophagy, s̄ār-kōf'ā-ji, n. cnawdfwytd
Sarcotic, s̄ār-kōt'īk, a. a fago gnawd
Sardan, s̄ār'dān, Sardin, s̄ār'dīn, n. math
o ysgadenyn bychan
Sardine, s̄ār'dīn, Sard, s̄ārd, Sardi-
us, s̄ār'dī-ūs, Sardonyx, s̄ār'do-nīks, n.
math o faen gwerthfawr
Sark, s̄ār, n. crys
Sarment, s̄ār'mēnt, n. brigyn
Sarplier, s̄ār'plī-ūr, n. brasliain, sachliain
Sarsaparilla, s̄ār-sā-pā-rīl'ā, n. planigyn
meddygol [ystram ffenestr
Sash, s̄āsh, n. gwregys, gwasgrwm;
Sashoon, s̄āsh'w'n, n. arfeilyn, meilyn-
dorch [tramor
Sassafras, s̄ās'ā-frās, n. pren meddygol
Sassorol, s̄ās'o-rōl, n. colomen y creigiau
Sat, s̄āt, pt.—Sit
Satan, sa'tān, n. satan, diafol, y cythraul
Satanic, s̄ā-tān'īk, Satanical, s̄ā-tān'ī-
kāl, a. satanaidd, dieflyg, diawlig,
cythreulig
Satchel, Sachel, s̄ātsh'ēl, n. llyfrgod,
trythgod, sachell, cwdyn
Sate, sat, vt. digoni, llenwi, diwallu, ar-
ddigoni

Sateless, sa'tlēs, a. annigonol; diwala
Satellite, s̄āt'ēl-it, n. lleuaden, seren os-
gordd. Satellites, gosgorddlu
Satiated, sa'shī-at, vt. digoni, diwallu,
llenwi, arddigoni: a. diwall, llawn,
digonol
Satiety, s̄ā-tī'ī-tī, n. digonedd, gwala,
digon, digonoldeb, diwallrwydd, ar-
ddigonedd, llawnder
Satin, s̄āt'īn, n. math o sidan, pali
Satire, s̄āt'ūr, n. gwatwargerdd, gwawd-
iaith, gogan-gerdd
Satiric, s̄ā-tīr'īk, Satirical, s̄ā-tīr'ī-kāl,
a. goganus, duchanus, gwawdiol
Satirist, s̄āt'ūr-īst, n. duchanwr, gogan-
wr, gwatwarwr
Satirize, s̄āt'ūr-iz, vt. trawsganu, sen-
wawdio, duchanu
Satisfaction, s̄āt-īs-fāk'shūn, n. bodd-
lonrwydd, boddineb, boddlondeb,
boddâd, bodd; iawn, atdaliad
Satisfactory, s̄āt-īs-fāk'tūr-ī, a. boddaol,
boddlon-gar, boddlonol
Satisfiable, s̄āt'īs-fi-ā-bl, a. boddlonadwy
Satisfy, s̄āt'īs-fi, v. boddio, boddloni,
boddâu; diwallu, digoni
Sative, sa'tiv, a. haedig mewn gerddi
Satrap, sa'trāp, n. taleithlywydd
Saturable, s̄āt'shu-rā-bl, a. diwalladwy,
llanwadwy [digonol
Saturant, s̄āt'shu-rānt, a. diwalliadol,
Saturate, s̄āt'shu-rat, vt. llenwi, digoni
Saturation, s̄āt'shu-ra'shūn, n. llanwad,
llawnlenwad
Saturday, s̄āt'ūr-da, n. dydd Sadwrn
Saturity, s̄ā-tu'r'ī-tī, n. llawnder
Saturn, s̄āt'ūr'n, n. Sadwrn, un o'r geu
dduwiau; un o'r planedau
Saturnalian, s̄āt-ūr-na'lī-ān, a. anfad,
trythyll
Saturnian, s̄ā-tūr'nī-ān, a. dedwydd
Saturnine, s̄āt'ūr-nīn, a. trymaidd, trist,
prudd
Satyr, s̄āt'ūr, n. ellyll; gwyddan
Satyriasis, s̄āt-ū-rī'ā-sīs, n. llostgyfod
Sauce, s̄ōs, n. blesyn, cyffraith, sibr: vt.
blasuso, blaseiddio, sibraw. Sauce-
box, coegyn, haerllugyn
Saucepan, s̄ōs'pān, n. llawgallawr
Saucer, s̄ōs'ūr, n. dysgfan [rwydd
Sauciness, s̄ōs'ī-nēs, n. coegni, haerllug-
Saucy, s̄ōs'ī, a. coeg, craseiriog; cras-
lyd, gor-hewg; coeglyd, haerllug, del.
To be saucy, rhoi ei dafod
Saunter, s̄ān'tūr, vi. rhodiana, rhodiana,
esmwythrodio, segura

Saurian, sô'ri-ân, a. madfallaidd: n. madfall	Scabrous, skâ'brûs, a. garw, gerwin, afrywioğ [gerwinder
Sausage, sô'saj, n. selsig, pwdingen	Scabrousness, skâ'brûs-nês, n. garwedd,
Savage, sâv'aj, a. gwyllt, anifeilaidd, ffyrnig, creulawn, anwar; anfoes: n. dyn gwyllt, anwariad: vt. anwareiddio, creuloni	Scaffold, skâf'old, n. esgynlawr, esgyn-glwyd, adeilglwyd [esgynlawr
Savageness, sâv'aj-nês, n. gwylltodyfiant; creulonedd [creulonedd	Scaffolding, skâf'old-ïng, n. defnyddiau
Savagery, sâv'aj-Ûr-ï, n. gwylltgedd,	Scalade, skâ-lad', Scalado, skâ-la'do, n. murdringediad, dringediad
Savanna, sâ-vân'â, n. gwaundir, rhosdir America	Scald, sköld, n. gwlyblosg, berwlosg; goferwad: vt. gwlyblosgi, llaithlosgi; poethi, goferwi. Scald-head, pen-grach, crach drwg
Save, sav, v. achub, arbed; cadw, gwared; noddï; cynilo, casglu: pre. oddieithr, heblaw. Save-all, cyfrachub. To save one's bacon, dianc â chroen cyfan	Scale, skal, n. cen; corlian, tafol, mantol; graddfesurfa, graddeg; dringraddau: v. cenu; digenu, pilio; dringo mur.
Savin, sâv'ïn, n. eithynfyw	Sliding-scale, llethr raddol
Saving, sa'ving, n. achubiad, cadwedigaeth: a. arbedus, cynil: pre. heblaw. Savings-bank, cedfa cynilion	Scalene, skâ-lin', Scalenous, skâ-lin'us, a. annghyfochrog
Saviour, sa'vï-Ûr, n. achubwr, gwaredwr, achubydd, iachawdwr, ceidwad	Scaliness, skâ-lin-nês, n. cenogrywydd
Savory, sa'vÛr-ï, n. math o berlysieuyn	Scall, sköl, n. crach drwg [sibolyn
Savour, sa'vÛr, n. sawr, sawyr; arogl, arogledd, gwynt; blas, chwaeth, archwaeth: v. sawrio; arogl; archwaethu [chwaethus	Scallion, skäl'yün, n. math o winwyn,
Savoury, sa'vÛr-ï, a. sawrus; blasus; Savoy, sâ-vöi', n. math o fresych gauaf	Scallop, sköl'Ûp, n. minfylechiad; math o gragen-bysgodyn: vt. bylchu, minfylechu
Saw, sô, pt.—See: n. llif: v. (pp. sawn, sôn), llifio. Saw-dust, blawd llif. Saw-pit, pwll llif. Cross-saw, trawslif. Hand-saw, llif unllaw, llawlif. Pit-saw, Whip-saw, llif hir, llif bwl, hesglif	Scalp, skälp, n. croen y pen, clolgroen, pen-groen: vt. iadffingo, cloffingo, penffingo
Sawyer, sô'yÛr, n. llifwr, llifedydd	Scalpel, skäl'pël, n. cyllell llawfeddyg
Saxifrage, säk'si-fraj, n. tormaeu	Scaly, skä'li, a. cenog, llawn cen
Saxifragous, säk-sif'râ-gÛs, a. careg-doddol [n. Sais	Scamble, skäm'bl, v. brasredeg; ymhyfâu; crafangu
Saxon, säk'sÛn, a. Saesonig, Saesonaidd: Say, sa, n. tenllif sidan: vt. (pt. & pp. said), gwedyd, dywedyd, llefaru, llafaru, adrodd, ymadroddi. That is to say, hyny yw, sef	Scammony, skäm'Ûn-ï, n. math o ystawr, math o blinigyn
Saying, sa'ing, n. dywediad, ymadrodd, gair, diareb, adroddiad	Scamper, skäm'pÛr, vi. ffoi ar frys, brysredeg, braganu
Scab, skäb, n. crachen, cramen; clafr	Scan, skän, vt. holi, profi, chwilio, arbrofi, manwlchwilio; mesur pennill
Scabbard, skäb'Ûrd, n. gwain cleddyf, gwain	Scandal, skän'däl, n. tramgwydd; athrod, gwarth, gwaradwydd: vt. athrodi, gwaradwyddo
Scabbedness, skäb'ëd-nês, Scabbiness, skäb'i-nês, n. crachogrwydd, crachlydrwydd	Scandalize, skän'dä-liz, vt. gwaradwyddo, goganu, gwarthu, enllibio
Scabby, skäb'i, a. crachog, crachlyd, cramenog, clafrllyd	Scandalous, skän'dä-lÛs, a. gwaradwyddus, gwarthus, cywilyddus, sarâus, enllibus [lusgol
Scabious, skä'bï-Ûs, n. y glafrllys; y benlas wen: a. clafrllyd	Scandent, skän'dënt, a. dringol, ym-Scandinavia, skän-dï-nä'vï-â, n. Du-lychlyn
	Scansion, skän'shÛn, n. pennillfesuriad
	Scansores, skän-sô'r'iz, n. pl. dringiedyddion
	Scant, skänt, a. prin, cwta, cyfyng, bychan; cul; anaml; cynil; annigonol: v. prinâu, cwtogi, cyfyngu
	Scantiness, skän'ti-nês, n. prinder, bychander, annigonedd

SCH	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	Scenic, sī'nīk, Scenical, sēn'ī-kāl, a. golygfaol, chwareyddol
Scantle, skān'tl, v. pallu, bod yn eisieu		Scenography, sī-nōg'rā-fī, n. darlun- iadaeth, golygiadaeth
Scantlet, skānt'lēt, n. dernyn, cetyn		Scent, sēnt, n. arogl, arogledd, gwynt, chwa, sawr; arwynt, adrywedd, edrywedd: vt. arogl, sawrio, gwyntio. Sweet-scented, peraroglaidd
Scantling, skānt'ling, n. mesur, maint, maintioli; engraffit; dernyn, tameidyn		Sceptic, skēp'tik, n. ammheuwyr, rhydd- dybiwr, anghredadyn
Scantness, skānt'nēs, Scantiness, skān'- tī-nēs, n. prinder, culni, annigonedd		Sceptic, skēp'tik, Sceptical, skēp'tī-kāl, a. ammheugar, ammhēus
Scanty, skān'tī, a. prin, cwta, bychan, cul, annigonol. To grow scanty, prināu		Sceptism, skēp'tī-sīzm, n. ammheu- garwch; anghredyniaeth
Scape, skap, v. dianc, cilio, ffoi: n. diangfa, ymward. Scape-goat, bwch diangol. Scape-grace, dyhiryn, adyn		Sceptre, sēp'tūr, n. teyrnwialen
Scapula, skāp'u-lā, n. crafell yr ysgwydd, palfes, gwaell yr ysgwydd		Sceptred, sēp'tūrd, a. teyrnwialenog, teyrnol, teyrnaidd
Scapulary, skāp'u-lūr-ī, a. ysgwyddol, palfesol [cleisio		Schedule, shēd'ul, n. atlen, cofrestr
Scar, skār, n. craith, clais: vt. creithio,		Scheme, skīm, n. cynllun, darluniad, amcan, dyfais, arfel, dychymyg: v. dyfeisio, llunio
Scaramouch, skār'ā-mūwtsh, n. ysgentyn, digrifwas		Schemer, skīmūr, Schemist, skīmīst, n. dyfeisiwr, lluniedydd
Scarce, skē'rs, a. prin, anaml, ambell, annghyffredin, anfynych: ad.—Scarcely		Schesis, skī'sis, n. greddf, ansawdd, tuedd
Scarcely, skē'rs'lī, ad. braidd, yn brin, odid, yn anfynych, yn anaml		Schism, sīzm, n. rhwyg eglwysig, ym- raniad [a. ymraniadol
Scarceless, skē'rs'nēs, Scarcity, skē'r'sī- tī, n. prinder, anaml, drudaniaeth		Schismatic, sīz-māt'ik, n. eglwysrwygwr:
Scare, skē'r, vt. brawychu, dychrynu, tarfu, bwbachu		Schismatical, sīz-māt'ī-kāl, a. ymbleid- gar [rwygo, ymranu
Scarecrow, skē'r'kro, n. bwgan brain, tarfhutan, bwbach		Schismatize, sīz'mā-tiz, vi. eglwys-
Scarf, skārf, n. ysgablar, ysgwyddrwy		Scholar, skōl'ūr, n. ysgolāig, ysgolawr; dysgadur, efrwydd
Scarification, skār-ī-fī-ka'shūn, n. craff- iniad		Scholarship, skōl'ūr-shīp, n. ysgoleigddod, ysgolfraint; llenyddiaeth, llēnorïaeth
Scarifier, skār-ī-fī-ūr, n. craffiniwr		Scholastic, sko-lās'tik, a. athrofāus, ysgoleigiol, llēnyddol, llēnog
Scarify, skār-ī-fī, vt. craffinio, tori y croen		Scholiast, skō'lī-āst, n. arnodwr, de- honglwr, eglurwr
Scarlet, skār'lēt, n. ysgarlad, ysgarlla: a. ysgarladliw, purgoch. Scarlet- fever, airosgryd. Scarlet-runner, ffāen goch. Scarlet-oak, prinwydden		Scholium, skō'lī-ūm, n. eglurnod
Scarp, skārp, n. llethr amddiffyn-glawdd		School, skōl, n. ysgol, ysgoldy: vt. addysgu, ysgolori; dwrddio. Charity- school, ysgol rād. Day-school, ysgol ddyddiol. Free-school, ysgol rydd. Infant-school, mebai-ysgol. Normal- school, ysgol athrawon. Sunday- school, ysgol Sul
Scate, skat, n. llithresgid; rhaien, rhwchws, morgath: vt. llithr-reddeg ar iā		Schoolboy, skōl'bōi, n. plentyn ysgol, ysgolfab
Scath, skāth, vt. dinystrio, difrodi, difa		Schoolday, skōl'da, n. ysgolddydd
Scathful, skāth'fwl, a. niweidiol, di- nystriol		Schoolfellow, skōl'fēl-o, n. cydysgolāig
Scathless, skāth'lēs, a. diniwed, difriw		Schooling, skōl'ing, n. ysgoleigiad, ysgolddysg
Scatter, skāt'ūr, v. gwasgaru, chwalu, lled-daenu		Schoolman, skōl'mān, n. ysgolddyn
Scavenger, skāv'ēn-jūr, n. ysgubwr heolydd, heolgarthwr, heolgarthydd		Schoolmaster, skōl'mās-tūr, n. ysgol- feistr, athraw ysgol, dysgawdwr, addysgwr
Scelerat, sēl'ūr-āt, n. drygddyn, dy- hiryn, ysgelerddyn, molaïn		
Scene, sīn, n. golwg, golygfa, golygiant; darlunlen, drychlen		
Scenery, sī'nūr-ī, n. golygfa; darlunfa; darlunleni, darluniad		

Schoolmistress, skw̄l' m̄is-trēs, n. ysgol-feistres, dysgodres	Scorch, skōrtsh, v. deifio, crasu, poethi, rhostio, gologsi, crasboethi
Sciagraphy, si-āg' rā-fī, n. darluniadaeth	Score, [skō'r, s] n. ugain; dyled; cyfrif; cyfrifbren, cyfrifres; hac, rhygn: vt. rhygnu, gorthori, nodi, bwlchdori; cyfrifo. To run up a score, rhedeg i ddyled. Six-score, chwe ugain
Sciatheric, si-ā-thēr'ik, a. perthynol i haulddeial	Scoria, skō'rī-ā (pl. scorīæ, skō'rī-ī), n. sothach, sorod, sindw, sinidr
Sciatic, si-āt'ik, a. clunwstaidd	Scorious, skō'rī-ūs, a. sinidrog, sothachlyd, sorodlyd
Sciatica, si-āt'ī-kā, n. clunwst	Scorn, skōrn, n. dirmyg, diystyrwch, ysgorn: v. dirmygu, ysgornio, gwatwar
Science, si'ēns, n. gwyddor, gwyddoriaeth, gwyddoniaeth; -iaeth, -aeth. Science of music, peroriaeth, cerddoriaeth. Natural science, anianyddiaeth. A man of science, A scientific person, gwyddon [yddydol	Scorner, skō'r'nūr, n. dirmygwr, gwatwarwr [tyrilyd
Sciential, si-ēn'shāl, a. gwyddorol, celf-Scientific, si-ēn-tif'ik, a. gwybodus, celfyddgar [byr crymaidd	Scornful, skōrn'fwl, n. ysgornllyd, diys-Scornfulness, skōrn'fwl-nēs, n. dirmygiant
Scimitar, Scymitar, sīm'ī-tūr, n. cleddyf	Scorpion, skō'r'pī-ūn, n. math o ymlusgiad gwenwynig; un o'r deuddeg arwydd [newid
Scintillate, sīn'til-at, vi. gwreichioni	Scorse, skō'rs, n. cyfnewidiad: v. cyf-
Scintillation, sīn-tī-la'shūn, n. gwreichioniad	Scot, skōt, n. gwr o'r Alban, Ysgotiad; rhan o dāl neu o gyfrif, tāl, taliad. Scot-free, rhydd, didal. Scot and lot, tāl a threth. Scots, Isgoedion
Sciolist, si'ō-līst, n. un bas-wybodus	Scotch, skōtsh, vt. hacio; mândrychu: n. hac, attal olwyn. Scotch-collops, golwythion (o gig llo)
Sciolous, si'ō-lūs, a. arwynebdoeth	Scotch, skōtsh, Scottish, skōt'ish, a. Ysgotaidd, Albanaidd. Scotch language, Albaneg
Sciomachy, si-ōm'ā-kī, n. ymladdfa â chysgod [dewiniaeth	Scotchman, skōtsh'mān, n. Ysgotiad, gŵr o'r Alban
Sciomancy, si'ō-mān-sī, n. cysgod-Scion, si'ūn, n. impyn, bywullyn, brigyn, plan	Scotland, skōt'lānd, n. Alban, Isgoed Celyddon, Ysgwydir, Brynach
Scirrosity, skī-rōs'ī-tī, n. chwarieniad	Scotomy, skōt'ō-mī, n. pendro, pensitynod
Scirrous, skīr'ūs, a. caledchwyddog, dafadenog	Scotticism, skōt'ī-sīzm, n. Ysgotyddiaeth
Scirrus, skīr'ūs (pl. scirri, skīr'ī), n. caledchwydd, chwaren [adwy	Scoundrel, skūw'n'drēl, n. diffaethiwr, dyhiryn, anfadyn, adyn
Scissible, sis'ī-bl, Scissile, sis'l, a. tor-Scission, sīzh'ūn, n. toriad; holltiad	Scour, skūw'r, v. glanâu, carthu, arloesi; ysgwrio, glanrwbio, dirydu; ysgubo
Scissors, siz'ūr, n. siswrn, gwelleifyn, myswrn	Scourge, skūrj, n. ffreywll, fflangell: vt. ffreywllio, fflangellu
Scissure, sīzh'ūr, n. toriad; hollt	Scout, skūwt, n. fforiwr, peithiwr, yspiwr: v. peithio, blaenchwilio, olrhain; wftio, gwrthod. Scout-boat, peithfad, peithas
Sclerotic, sklī-rōt'ik, a. caled; garw: n. pilen y llygad	Scovel, skūv'l, n. ysgubell ffwrn; mop
Scot, skot, vt. attal, attal olwyn	Scowl, skūwl, n. cuwch, cuch, gwg: v. cuwchio, cuchio, gwgu [cripio
Scoff, skōf, n. gwawd: v. gwatwar, gwawdio	Scraffle, skrāf'l, vi. ymgripio, ymbalfalu,
Scoffer, skōf'ūr, n. gwatwarwr, gwawdiwr	Scrag, skrāg, n. culddarn, ysgerbw
Scold, skold, n. cecren, clewtan, tafodes: v. clewtian, tafodi	Scragged, skrāg'ēd, Scraggy, skrāg'ī, a. garw, ysgythrog, esgyrnlym, teneu, cul, truan
Scollop, skōl'ūp, n.—Scallop	
Sconce, skōns, n. cainc-ganwyllyr; am-ddiffynfa, diffynfa; dirwy, fforffed; y pen: vt. dirwyo	
Scoop, skōp, n. ceueg, ceuraw, cefnraw, craflwy, ysgau, rhawbal: vt. ceuegu; codi neu grafu allan	
Scope, skop, n. tuedd, cyfeiriad, bwriad, amcan; rhydd-did, rhwysg	
Scorbutic, skōr-bu'tik, a. poethglefrog, clafrllyd, crachlyd	

SCU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	
Scragginess, skrāg'ī-nēs, n. teneuder, salwedd	Scrivener, skriv'n-ūr, n. ysgrifenydd, ysgrifenwr
Scramble, skrām'bl, vi. cipio, cipgeisio, grabino: n. ciprys, ymgiprys, cipgais	Scrofula, skrof'u-lā, n. manwyn, mandwyn, clwy'r brenin, clefyd y brenin
Scranch, skrāntsh, vt. grillgnōi, crasgnōi, grillian	Scrofulous, skrof'u-lūs, a. manwynog
Scrannel, skrān'ēl, a. crychleisiol; diwerth	Scroll, skrol, n. rhol-lyfr, plyglyfr, ysgrifrol
Scrap, skrāp, n. tameidyn, dernyn, darn, dryllyn, dryll, ychydigyn	Scrotum, skro'tüm, n. ceillgwd
Scrape, skrap, n. crafiad; dyryswech, cyfyngder: v. crafu, crafellu, ysgrafu	Scrub, skrüb, n. gelach, gwaelddyn, bawyn: v. dwysrwbio, dyrathu, glanâu. Scrubbing-brush, rhwbiedydd
Scraper, skra'pūr, n. crafiedydd, crafell; crythwr [creifion	Scrubby, skrüb'ī, a. gorwael, diwerth, dirmygus
Scrapings, skra'pīngz, n. pl. crafion,	Scruf, skrūf, n.—Scurf
Scratch, skrātsh, n. crip, cripiad, crafiad, cosiad: vt. crafu, crafellu, ysgrafu	Scruple, skrw'pl, n. petrusedd; auon, pwys 20 gronyn: v. petruso, rhuso, ammheu
Scratches, skrāt'shīz, n. pl. y llyncoes, clefyd ar draed ceffyl [mardon	Scrupulous, skrw'pu-lūs, a. ammheul, petrusgar, gorfawnl
Scraw, skrō, n. arwyneb; marwdon,	Scrupulousness, skrw'pu-lūs-nēs, Scrupulosity, skrw-pu-lūs'ī-tī, n. ammheugarwech, petrusedd, petrusder
Scrawl, skrōl, n. ysgrifen hagr, ysgrafen: v. dwbduo, hagrysgrifenu	Scrutable, skrw'tā-bl, a. chwiliadwy, olrheiniadwy [ymholiad, olrheiniad
Seray, skra, n. môrwennol	Scrutation, skrw-tā'shūn, n. chwiliad,
Screable, skrī'ā-bl, a. poeradwy	Scrutator, skrw-tā'tūr, Scrutineer, skrw-tī-nī'r, n. chwiliwr, adchwiliwr
Scream, skrīm, n. crochwaedd, ysgrech, crochlais: vi. crochwaeddu, ysgarmain, ysgrechu, ballaw, crochleisio	Scrutinize, skrw'tī-nīz, vt. adchwilio, olrhineio [ymholgar
Screech, skrētsh, n. oergri, ysgrech, crochlais: vi. ysgrechain, hwtian, crochleisio. Screech-owl, dylluanrudd, crech-ddylluan, aderyn y corff	Scrutinous, skrw'tī-nūs, a. chwiliadol,
Screen, skrīn, n. cysgodlen, ffedon, gwasgodfa, achre, achwre; marchridyll: vt. gwasgodi, cysgodi; marchridyllio	Scrutiny, skrw'tī-nī, n. olrheawd, manwlchwiliad, olrheiniad
Screw, skrw, n. tröell, cogwrn tro, tröellhoel, hoeldro: vt. nydd-dröi, tröellwasgu, tyndröi, tynwasgu, tröellhoelio, tröellwasgu	Scrutoire, skrw-twār', n. ysgrifen-gist
Scribble, skrīb'l, n. coegysgrifen, braslaw: vi. brasysgrifenu	Scud, skūd, n. cawod, gwyntgawod, ysguth: vi. brysio ymaith, ysgudo, ysgutho
Scribbler, skrīb'lūr, n. coegysgrifenydd, coegawdwr	Scuffle, skūf'l, n. ceintach, ymgiprys: vi. ceintachu, ymdynu, ymryson
Scribe, skrib, n. ysgrifenydd, ysgrifydd	Sulk, skūlk, vi. llechu, golechu, techu, godechu: n. lëch, tēch, godech; enud o gadnoaid. Sulking-place, godechfa, techfa, llechfa
Scrim, skrīmūr, n. cleddyfwr	Scull, skūl, n. pen-glog, iad, clol; llywrwyf; cwch unrwyf, rhodlfad: vt. rhodoli, rhodli. Scull-cap, nosgapan, clolgap
Serine, skrin, n. cist, llyfgloer	Sculler, skūl'ūr, n. badwr unrwyf, rhodlydd, rhodolydd; bad unrwyf
Scrip, skrīp, n. ysgrepyn; llerpyn; ysgrifyn	Scullery, skūl'ūr-ī, n. golchdy, golchfa
Script, skript, n. llawysgrif [ysgrifol	Scullion, skūl'yūn, n. ceginferch, ceginwas, golchwr neu olchyddes y llestri
Scriptory, skrip'tūr-ī, a. ysgrifenol,	Sculp, skūlp, vt.—Sculpture
Scriptural, skrip'tshu-rāl, a. ysgrythyrol	Sculptile, skūlp'tīl, a. cerfiol, cerfiadol
Scripture, skrip'tshūr, n. ysgrythyr. Holy Scripture. Ysgrythyr Lân	Sculptor, skūlp'tūr, n. cerfiedydd, cerfiwr
Scripturist, skrip'tshu-rīst, n. ysgrythryydd	Sculpture, skūlp'tshūr, n. cerfiadaeth, cerfiad: vt. cerfio

<p>Scum, sküm, n. ewyn, gorferw, isgal, crest, ysgwyf, sinid; gwehilion, sorod: vt. diewynu</p> <p>Scummer, sküm'ür, n. diewynwr, lledwad</p> <p>Scupper, sküp'ür, n. ystlysdwll llong</p> <p>Scurf, skürf, n. cen, crest, mardon, marwdon, ysgen, claf; crafion</p> <p>Scurfiness, skür'fī-nēs, n. crestogrwydd</p> <p>Scurfy, skür'fī, a. crestog, ysgenog</p> <p>Scurrile, skür'īl, Scurrilous, skür'ī-lūs, a. croesanaidd, bustlaidd, tafod-ddrwg, trahaus, caseiriog</p> <p>Scurrillity, skü-ril'ī-tī, Scurrilousness, skür'ī-lūs-nēs, n. drwgdafod, brwntiaith</p> <p>Scurviness, skür'vī-nēs, n. crachogrwydd, baweidrwydd, bryntni</p> <p>Scurvy, skür'vī, n. y clefri poeth, y llwg: a. crachlyd; bawlyd, gorwael. Scurvy-grass, llysiau'r llwg</p> <p>Scut, sküt, n. cwt, cynffon, conell, ysgwt, cloren, llogwrn, ffwtog</p> <p>Scutage, sku'taj, n. arian gwasanaeth</p> <p>Scutate, sku'tat, a. cenog</p> <p>Scutcheon, sküt'shün, n.—Escutcheon</p> <p>Scuttle, sküt'l, n. cawell; cafn glo; gwaddeg melin; awyrdwll yn ochr llong; mynediad cyflym, prysuriad: v. tyllu ochr llong; prysur hwylio ymaith</p> <p>Scythe, siTH, n. pladur</p> <p>Sea, sī, n. môr, llŷr, gweilgi, cefnfor; moryn. Sea-bear, arth gwyn. Sea-boat, morlong, morgwch. Sea-born, moranedig. Sea-boy, morlanc, morherlod. Sea-breeze, morawel. Sea-built, a adeiladwyd i'r môr. Sea-calf (Seal), moelron. Sea-cob, gwylan. Sea-coal, glo cyffredin. Sea-coast, arfordir. Sea-cow, morfuwch. Sea-devil, morgath fawr. Sea-dog, morlo, moelron; y morgi bychan. Sea-egg, morddraenog. Sea-eagle (Osprey), moreŷr. Sea-farer, morwr, mordwywr. Sea-faring, mordwy; mordwyol. Sea-fight, morgad, morfrwydr. Sea-fish, morbysg. Sea-fowl, moraderyn. Sea-girt, amgylchedig gan y môr. Sea-gull, Sea-mew, gwylan. Sea-fox, math o forgi. Sea-hen, dybryan, dybrych. Sea-hog (Porpoise), pysgodyn du, llamidydd. Sea-horse (Walrus), morfarch. Sea-star, pumbys, seren bysg. Sea-needle, y cornbig. Sea-porcupine, ballasgbysg. Sea-port, porthladd. Sea-risk, morberygl, morantur. Sea-room, môr anghaeth, morle. Sea-rover, morleidr, mor-</p>	<p>herwr. Sea-serpent, morneidr. Sea-service, morwasanaeth. Sea-shore, morwerydd, glan y môr, traeth. Sea-shell, morgragen. Sea-sick, morglaf. Sea-sickness, morglefyd. Sea-side, arfor, morfin. Sea-spray, morluwch. Sea-surgeon, llongfeddyg. Sea-term, morair. Sea-urchin, morddraenog. Sea-water, dwfr y môr, morddwfr. Sea-weed, Sea-wrack, gwymon. Half-seas over, gofeddw. Beyond the sea, tramor. The briny sea, y mor heli</p> <p>Seal, sīl, n. moelron, morlo; sel, insel, argraff, bath: v. selio. Sealing-wax, cwywr selio</p> <p>Seam, sīm, n. gwriad, gwrym, gwni; craith: vt. gwrymio, cydwnio; creithio</p> <p>Seaman, sī'män, n. morwr, llongwr, mordwywr</p> <p>Seamanship, sī'män-shīp, n. morwriaeth</p> <p>Seamless, sīm'lēs, a. diwniad, diwryn</p> <p>Seamster, sīm'stūr, n. gwniydd, gwniydd [gwniyddes</p> <p>Seamstress, sīm'strēs, n. gwniadwraig</p> <p>Seamy, sī'mī, a. gwrymiog</p> <p>Sear, sī'r, vt. serio, craithlogsi: a. sych, crin, sychgrin, dinodd. Sear-cloth, pygliain, cwyrlïain</p> <p>Searce, sīrs, n. gogr, mânogr, gwagr: vt. gogryn, peillio, rhuchio, gwegru</p> <p>Search, sūr'tsh, n. cais, chwiliad, ymofyniad: v. chwilio, ceisio, chwilena</p> <p>Searchable, sūr'tshā-bl, a. chwiliadwy</p> <p>Season, sī'zn, n. tymmor, amser, pryd, adeg: v. tymmheru, cyweirio, peiddio, blasuso, cyffeithio; halltu. In due season, mewn iawn bryd. Out of season, amhrydlon</p> <p>Seasonable, sī'zn-ā-bl, a. tymmoraid, tymmorol, amserol, prydlawn, amseredig</p> <p>Seasonableness, sī'zn-ā-bl-nēs, n. tymmoreiddwch, amseroldeb, prydlonedd, prydlonedd</p> <p>Seasonably, sī'zn-ā-blī, ad. mewn iawn bryd, mewn amser, yn brydlawn, yn amserol [blasion</p> <p>Seasoning, sī'zn-īng, n. tymmheriad; Seat, sit, n. sedd, eisteddfa, cadair, cader, mainc; anneddfa, trigfa, neuadd; swydd: v. gorseddu, gosod mewn eisteddle</p> <p>Seaward, sī'wüdr, ad. tu a'r môr</p> <p>Sebundee, sēb-ün-dī, Sebundy, sēb-ün-dī, n. milwr yn yr India</p>
--	---

SEE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Secant, sī'kānt, n. trwchlinell : a. trych-iedol [ymwahanu]	Secularize, sēk'u-lūr-iz, vt. digysegru, troi at wasanaeth cyffredin
Secede, sī-sīd', vi. ymneillduo, hanredu,	Secundine, sēk'ün-din, n. hemysgar ; y brych
Seceder, sī-sīdūr, n. ymneillduwr, ymwahanwr	Secure, sī-ku'r', a. diangol, diogel ; sier, hyderus, diberygl ; difraw, diofal : vt. diogelu, sicrau, carcharu
Secern, sī-sūr'n', vt. gwahanu, neillduo	Security, sī-ku'r'ī-tī, n. diogelwch, diofalwch ; sicrwydd ; gwystl ; mach, meichiai, meichiau, ymwystlwr
Secession, sī-sēsh'ün, n. ymneillduad, ymwabaniad	Sedan, sī-dān', n. cludgadair
Secle, sī'kl, n. canrif, canmlynedd	Sedate, sī-dat', a. tawel, llonydd, digynhwr, esmwyth [wch]
Seclude, sī-klud', vt. cau allan, bwrw allan, neillduo, gwrthod	Sedateness, sī-dat'nēs, n. tawelwch, araf-
Seclusion, sī-kluzhūn, n. caud allan, darguddiad, ysgariad	Sedative, sēd'ā-tīv, a. esmwythedigol, llonyddol
Second, sēk'ünd, a. ail : n. ail, ailydd, cynorthwywr, pleidiwr, cefn, cefnogwr ; eiliad : vt. eilio, cynorthwo, cefnogi.	Sedentary, sēd'ēn-tūr-ī, a. eisteddog, esteddol
Second-hand, eil-law, eilwerth	Sedge, sēj, n. hesg, merydd, elest. Sedge-bed, hesglwyn, llwynmerydd
Second-rate, eilfaint, eilradd. Second-sight, rhagwelediad, eilolwg. Second-time, eilwaith, eilchwyl	Sedgy, sēj'ī, a. hesgog, hesglawn
Secondary, sēk'ün-dūr-ī, a. ail, o'r ail radd : n. rhaglaw, ailraddwr, adlawiadol,	Sediment, sēd'ī-mēnt, n. gwaelodion, gwaelod, gwaddod
Secrecy, sī'krī-sī, n. dirgeledd, dirgelwch, dirgelrwydd, cystrin, celedigaeth	Sedition, sī-dīsh'ün, n. terfysg, ymblaid, bradfwriad [bradfwrus]
Secret, sī'krēt, n. cyfrinach, dirgelwch, rhin : a. dirgel, cyfrinachol, cyfrin, cuddiedig, cudd, rhiniol. A secret retold, adrin. Secrets, dirgelion	Seditious, sī-dīsh'ūs, a. ymbleidgar,
Secretariship, sēk'rī-tūr-ī-shīp, n. cofiaduraeth	Seditiousness, sī-dīsh'ūs-nēs, n. gwrthryfelgarwch
Secretary, sēk'rī-tūr-ī, n. ysgrifenydd, ysgrifraglaw, cofiadur	Seduce, sī-du's, vt. lithio, trawsddenu, hudo, trawshudo, twyllarwain, denu
Secrete, sī-krīt', vt. cuddio, dirgelu ; didoli, neillduo [haniad]	Seducer, sī-du'sūr, n. twyllwr, denwr, llithiedydd [iadwy]
Secretion, sī-krī'shūn, n. didoliad, gwa-	Seducible, sī-du'sī-bl, a. hudadwy, llith-
Secretist, sī'krēt-īst, n. cyfrinwr, dirgelwr	Seduction, sī-dūk'shūn, n. hudoliaeth, hudiad, llithiad, trawsddeniad
Secretitious, sī-krī-tīsh'ūs, a. didoliadol, gwahanedig [cyfrinedd]	Seductive, sī-dūk'tīv, a. denol, llithiol, hudol [dyfalwch]
Secretness, sī'krēt-nēs, n. dirgelrwydd,	Sedulity, sī-du'li-tī, n. diwydrwydd,
Secretary, sī-krī-tūr-ī, a. didolaidd, gwahanranol	Sedulous, sēd'u-lūs, a. diwyd, dyfal, llafurus, gofalus, diesgeulus, diffin, ystig, astud [rwydd]
Sect, sēkt, n. plaid, arblaid, pleidgrefydd	Sedulosity, sēd'u-lūs-nēs, n. diwyd-
Sectarian, sēk-tē'r'ī-ān, a. pleidgrefyddol : n. pleidgrefyddwr	See, sī, n. esgobaeth, esgobawd : vt. (saw, seen), gweled, canfod, edrych, dirnad ; ymweled āg
Sectarianism, sēk-tē'r'ī-ān-izm, n. pleidgrefyddiaeth	Seed, sīd, n. hād ; hil, eppil : v. hadu, hedeg, hodi. Seed-cake, had-deisen, teisen felys. Seed-corn, had'yd. Seed-lip, hadlestr. Seed-time, pryd hau.
Sectary, sēk'tūr-ī, Sectator, sēk-tā'tūr, n. pleidgrefyddwr	Seed-vessel, cib, hadgib. A seed, a single seed, hedyn. To run to seed, hadu, hedeg, hodi
Section, sēk'shūn, n. toriad, gwahandoriad ; rhan, adran, dosparth ; dosparthnôd, adrannôd (§)	Seedling, sīd'ling, n. hadblanigyn
Sector, sēk'tūr, n. offeryn mesuryddol	Seedsman, sīdz'mān, n. hadwr, gwerthwr
Secular, sēk'u-lūr, a. bydol ; oesol, anghysegrol, lleygol	hadau
Secularity, sēk-u-lār'ī-tī, n. bydoldeb, lleygiaeth	Seedy, sī'dī, a. hadog, llawn hād

Seeing, sī'ng n. gwelediad, y golwg : a. llygeidiog : ad. yn gymaint, gan fod, gan [argeisio, chwilio
 Seek, sīk (pt. & pp. sought), vt. ceisio,
 Seel, sīl, v. troi ar led ogwydd, troi, rholio; amrantwnio, mwgydu
 Seem, sīm, v. ymddangos, bod yn debyg. It seems, mae yn debyg
 Seemingly, sī'ming-li, ad. i'r golwg, mewn ymddangosiad, mewn rhith
 Seemingness, sī'ming-nēs, n. ymddangosiad [dra, harddwch
 Seemliness, sīm'li-nēs, n. gweddeidd-
 Seemly, sīm'li, a. gweddaidd, gweddus, hardd, cymhwys, prydferth, addas
 Seen, sīn, pp.—See
 Seer, sī'r, n. gweledydd, gwelwr; prophwyd
 Seesaw, sī'sō, n. sigldyhoedan, sigldyhongian : vi. chwarae sigldyhoedan
 Seethe, sīth (pt. sod, pp. sodden), v. araf-ferwi, poethiasu, berwi
 Segment, sēg'mēnt, n. dernyn, darn, rhan; rhan cylch
 Segregate, sēg'rī-gat, vt. didoli, pigo allan, neillduo, gwahanu
 Segregation, sēg-rī-ga'shūn, n. didoliad, neillduad
 Seigneurial, sī-nu'r'ī-āl, Seigniorial, sī-nī-ō'r'ī-āl, a. awdurdodol, arglwydddaidd
 Seignior, sīn-yūr', n. arglwydd, meist. Grand seignior, amherawdwr Twrci
 Seigniorly, sī'nī-ūr-ī, n. arglwyddiaeth
 Seigniorize, sī'nī-ūr-iz, vt. arglwyddiaethu
 Seine, sīn, n. rhwyd hir
 Seizable, sī'zā-bl, a. attafaeladwy, gafaeadwy
 Seize, sīz, v. attafaelu, gafaelu, cymeryd, dal, cipio, goresgyu. To be seized of, meddiannu
 Seizin, sī'zīn, n. attafaeliad, goresgyniad
 Seizor, sī'zōr, n. goresgynydd
 Seizure, sī'zhūr, n. daliad, attafaeliad; attafael, gafaeliad
 Seldom, sēl'dūm, ad. yn anfynych, nid mynych, yn anaml, ambell waith
 Seldomness, sēl'dūm-nēs, n. anfynychder
 Select, sī-lēkt', a. dewisol, detholedig, pigiedig : vt. dewis, dethol, ethol, etholi, deffol, pigo allan, gorddethol
 Selection, sī-lēk'shūn, n. detholiad, dewisiad; detholrif [yddiaeth
 Selenography, sēl-ī-nōg'rā-fī, n. lloer-Self, sēlf (pl. selves), n. hun, hunan, hunanaeth : pro. hun, hunan : px. ym-
 Self-approbation, hunan-gymeradwy-aeth. Self-conceited, hunandybus.

Self-condemnation, hunanfarniad.
 Self-confidence, hunanhyder. Self-deception, hunandwyll. Self-delusion, hunanhud. Self-denial, hunanymwad.
 Self-esteem, balchder. Self-evident, hunandystiol, diymwad. Self-examination, hunanholiad. Self-existent, hunanfodol. Self-interest, hunanles, hunanfudd. Self-love, hunan-serch, hunan-gariad. Self-murder (Suicide), hunanladdiad. Self-praise, hunan-glod, ymfrost. Self-respect, hunanbarch. Self-righteous, hunan-gyfiawn. Self-same, yr un, nid arall. Self-seeking, hunan-geisiol. Self-sufficient, hunanaddigonol. Self-willed, hunanfoddog, cyndyn. To please one's self, ymfoddloni
 Selfish, sēlf'ish, a. hunanol, hunanus
 Selfishness, sēlf'ish-nēs, n. hunanedd, hunanoldeb
 Selion, sī'lī-ūn, n. cefn o dir
 Sell, sēl (pt. & pp. sold), v. gwerthu, arwerthu. Sold here, ar werth yma
 Sellander, sēl'ān-dūr, n. egwyd-grachen
 Seller, sēl'ūr, n. gwerthwr, arwerthwr
 Selvage, sēl'vaj, n. ymylwe, amwe
 Selves, sēlvz, pro. pl.—Self
 Semblable, sēm'blā-bl, a. tebyg, cyffelyb, hafal
 Semblance, sēm'blāns, n. cyffelybrwydd, tebygrwydd, efelwch, ymrith, darymrith, rhith, eiliw, eilun
 Semblative, sēm'blā-tīv, a. tebyg
 Semi, sēm'ī, px. haner
 Semiannular, sēm-ī-ān'u-lūr, a. haner-grwn [moel
 Semibreve, sēm'ī-brīv, n. gofanig, pen-Semicircle, sēm'ī-sūr-kl, n. hanergyloch
 Semicolon, sēm'ī-ko-lūn, n. rhagwahan-nôd (;) [haner tryfesur
 Semidiameter, sēm-ī-dī-ām'ī-tūr, n. Semidiaphaneity, sēm-ī-dī-ā-fā-nī'ī-tī, n. haner tryloewder [haner tryloew
 Semidiaphanous, sēm-ī-dī-āf'ā-nūs, a.
 Semifluid, sēm'ī-flu-īd, a. lledlifol
 Semilunar, sēm-ī-lu'nūr, a. hanerlloeraidd, hanergrwn
 Seminal, sēm'ī-nāl, a. hadog, hadol
 Seminary, sēm'ī-nūr-ī, n. hadfa, magfa, cymblanfa, meithrinfa; athrofa, ysgol
 Semination, sēm-ī-na'shūn, n. hauad
 Seminitic, sēm-nīf'īk, a. hadbarol
 Semiopacous, sēm-ī-o-pā'kūs, a. goddywyll, anoleu [loew
 Semipellucid, sēm-ī-pē-lu'sīd, a. lled-

SEP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;
Semiperspicuous,	sēm-ī-pūr-spīk' u-ūs, Sent, sēnt, pt. & pp.—Send
a. lledglur	Sentence, sēn'tēns, n. barn, dedfryd,
Semiquaver,	sēm'ī-kwa-vūr, n. cor- brawd; ymadrodd, brawd, brawddeg,
grychyn, gogrychyn	diareb: vt. barnu, dedfrydu, dyfarnu.
Semitone, sēm'ī-ton, n. haner tōn	Sentence of death, barn marwolaeth,
Semivowel, sēm'ī-vūw-ēl, n. haner llafar- iad, golafariad	collfarn
Sempiternity, sēm-pī-tūr'nī-tī, n. byth- olrwydd, bythbarād [chwechol	Sentential, sēn-tēn'shāl, a. brawddegol
Senary, sī'nūr-ī, n. yn cynwys chwech,	Sententious, sēn-tēn'shūs, a. byreiriog,
Senate, sēn'at, n. senedd, prifgynghor.	doetheiriog [eiiriogrwydd
Senate-house, senedd-dŷ	Sententiousness, sēn-tēn'shūs-nēs, n. byr-
Senator, sēn'ā-tūr, n. seneddwr, henadur, henefydd	Sentient, sēn'shēnt, a. canfodol, dirnadol, byw: n. canfyddwr
Senatorial, sēn-ā-tō'r'ī-āl, a. seneddol	Sentiment, sēn'tī-mēnt, n. tyb, barn, meddwl, mympwy; ymadrodd byr,
Senatorship, sēn'ā-tūr-shīp, n. senedd- wriaeth	doethair, synwyrair
Send, sēnd (pt. & pp. sent), v. anfon, danfon, gyru, hebrwng. To send word, anfon at	Sentimental, sēn-tī-mēn'tāl, a. synwryol, doethdybiol, dwysgall, meddylgar, ys- tyriol, myfyrgar
Senescence, sī-nēs'ēns, n. heneiddiad	Sentinel, sēn'tī-nēl, Sentry, sēn'trī, n. gwylieddydd, gwyliwr
Seneschal, sēn'ēsh-āl, n. senyllt, prif- olygydd, penoruwchwiliwr	Separable, sēp'ūr-ā-bl, a. dydoladwy, ysgaradwy, gwahanadwy
Senile, sī'nīl, a. heneiddiadol	Separate, sēp'ūr-at, a. gwahan, gwahanol, neillduol, de: v. gwahanu, dydoli, neillduo, dēoli, ysgar, esgaru; ym- wahanu [olrwydd
Senility, sī-nīl'ī-tī, n. henaint, hender	Separateness, sēp'ūr-at-nēs, n. gwahan-
Senior, sī'nī-ūr, a. hŷn, henach: n. hynaf, hynefydd [hynaint	Separation, sēp-ū-ra'shūn, n. gwahaniad, dydoliad, ysgariad; gwahaniaeth, ys- gariaeth, neillduaeth; ymneillduaeth
Seniority, sī-nī-ōr'ī-tī, n. hynafedd,	Separatist, sēp'ūr-a-tīst, n. ymwahanwr, ymneillduwr [math o liw gwineu
Senna, sēn'ā, n. dail meddygol tramor	Sepia, sī'pī-ā, n. ysdifflog, morgylllell;
Sennight, sēn'īt (seven-night), n. wyth- nos [iol	Sepiment, sēp'ī-mēnt, n. clawdd
Senocular, sī-nōk' u-lūr, a. chwechlygeid-	Sept, sēpt, n. llwyth, tylwyth, eppil
Sensation, sēn-sa'shūn, n. syniad, ym- snyriad, teimlad	Septangle, sēp'tāng-gl, n. seithongl
Sense, sēns, n. synwyr, deall, rheswm; ystyr, barn, meddwl, arwyddocād. In one's senses, yn ei bwyll. To lose one's senses, gwallgofi	Septangular, sēp-tāng'gu-lūr, a. seith- onglog [Medi
Senseless, sēns'lēs, a. ynyfyd, ffol, di- synwyr, diddēall; dideimlad	September, sēp-tēm'būr, n. Medi, mis
Senselessness, sēns'lēs-nēs, n. ynyfyd- rwydd, disynwyredd, ffolineb; dideim- ladrwydd [rwydd, tynerwech	Septemberary, sēp'tēm-ūr-ī, a. seithiol: n. saith
Sensibility, sēn-sī-bīl'ī-tī, n. teimlad-	Septennial, sēp-tēn'yāl, a. seithflwyddol
Sensible, sēn'sī-bl, a. teimladwy, tyner; deallus, call, doethgall, synwryol, gwybodus	Septentrion, sēp-tēn'trī-ūn, Septentrion- al, sēp-tēn'trī-ūn-āl, a. gogleddol
Sensitive, sēn'sī-tīv, a. teimladol; byw	Septentrionate, sēp-tēn'trī-ūn-at, vi. tueddu tua'r gogledd
Sensorium, sēn-sō'r'ī-ūm, n. synwyrfa, ymdeimlfa; yr ymenydd	Septfoil, sēpt'fōil, n. melyn yr eithyn
Sensual, sēn'shu-āl, a. anianol, cnawdol	Septic, sēp'tīk, a. malliadol, braenol
Sensualist, sēn'shu-āl-īst, n. cnawdol- ddyn, anianddyn	Septilateral, sēp-tī-lāt'ūr-āl, a. seith- ochrog, seithochrol
Sensuality, sēn-shu-āl'ī-tī, n. cnawdol- rwydd [anianoli	Septuagenary, sēp-tu-āj'ī-nūr-ī, Sep- tuagesimal, sēp-tu-ā-jēs'ī-māl, a. yn cynwys deg a thriugain
Sensualize, sēn'shu-āl-iz, vt. cnawdoli,	Septuagesima, sēp-tu-ā-jēs'ī-mā, n. y trydydd Sul cyn y Grawys (tua 70 dydd cyn y Pasg)

Septuagint, sĕp'tu-â-jĭnt, n. cyfieithiad yr Hen Destament i'r Groeg, gan y deg a thriugain
 Septuary, sĕp'tu-ŭr-î, n. wythnos, unrhyw beth cyfansoddedig o saith
 Septuple, sĕp'tu-pl, a. seithblyg
 Sepulchral, sĭ-pŭl'krâl, a. beddrodol
 Sepulchre, sĕp'ŭl-kŭr, n. bedd, beddrod
 Sepuchre, sĭ-pŭl'kŭr, vt. claddi, beddroddi [aeth, claddiad, angladd
 Sepulture, sĕp'ŭl-tshu'r, n. claddeddig-
 Sequacious, sĭ-kwa'shŭs, a. canlynol, dylynol; ystwyth, hyblyg
 Sequacity, sĭ-kwâs'î-tĭ, n. ystwythder
 Sequel, sĭ'kwĕl, n. canlyniad [rhes
 Sequence, sĭ'kwĕns, n. trefn-ganlyniad,
 Sequent, sĭ'kwĕnt, a. canlyniadol
 Sequester, sĭ-kwĕs'tŭr, Sequesterate, sĭ-kwĕs'trat, vt. gorfodogi, rhoi mewn llaw arall, diarddelu, neillduo, diberberhenogi [neillduad
 Sequestration, sĕk-wĕs-tra'shŭn, n.
 Sequestrator, sĕk'wĕs-tra-tŭr, n. gorfodogwr [anlladfa, puteindy
 Seraglio, sĭ-râl'yo, n. tŷ y gwragedd,
 Seraph, sĕr'âf (pl. *Seraphim*, sĕr'â-fĭm), n. seraph, angel, archangel [aidd
 Seraphic, sĭ-râf'ĭk, a. seraphaidd, angel-
 Seraskier, Serasquier, sĭ-râs'ki-ŭr, n. cadfaenor yn mysg y Tyrciaid
 Sere, sĭ'r, a. gwyw, gwywedig, sychlyd
 Serenade, sĕr-î-nad', n. nosgan, nosgerdd, nosgaine : v. canu nosgaine
 Serene, sĭ-rĭn', a. tawel, hionaidd, digwmwl, teg, goleudeg, clauerdeg : vt. tawelu, lloni
 Sereneness, sĭ-rĭ'nĕs, Serenity, sĭ-rĕn'î-tĭ, n. clauerdegwch, tawelwch, areuledd, hinonrwydd, sirioldeb
 Serf, sŭrf, n. caethwas amaethyddol
 Serge, sŭrj, n. math o wlanen teneu
 Sergeant, sâr'jânt, n. is-swyddog, rhingyll. Sergeant at arms, rhingyll y brenin. Sergeant at law, cyfreithiwr uchraddol
 Serial, sĭ'r'î-âl, a. rhestrol; mewn rhanau
 Series, sĭ'r'î-îz, n. rhes, cyfres, rhifres
 Serious, sĭ'r'î-ŭs, a. prysur, difrif, dwys
 Seriousness, sĭ'r'î-ŭs-nĕs, n. difrifoldeb, difrifwch, prudd-der [areithiwr
 Sermocinator, sŭr-môs'î-na-tŭr, n. coeg-
 Sermon, sŭr'mŭn, n. pregeth; traethawd
 Sermonize, sŭr'mŭn-iz, vi. pregethu, darlithio [gwaed
 Serosity, sĭ-rôs'î-tĭ, n. dyfrllydrwydd y
 Serous, sĭ'r'ŭs, a. meiddlyd, dyfrillyd

Serpent, sŭr'pĕnt, n. sarff, sardd, neidr, gwiber [dolenog
 Serpentine, sŭr'pĕn-tin, a. sarffaidd;
 Serpet, sŭr'pĕt, n. cawell [ymdaenol
 Serpiginous, sŭr-pĭj'î-nŭs, a. ymlusgol,
 Serpigo, sŭr-pĭ'go, n. gwreiny, taroden, marchwreiny, dwfrwreiny
 Serrate, sĕr'at, Serrated, sĕr'â-tĕd, a. llifddanneddog, danneddog, bylchog
 Serration, sĕ-ra'shŭn, Serrature, sĕr'â-tshu'r, n. danneddiad, ar ddull llif
 Serrous, sĕr'ŭs, a. danneddog
 Serum, sĭ'r'ŭm, n. meiddwaed
 Servant, sŭr'vânt, n. gwas, gwasanaethwr, gweinydd, gweinidog; gwasanaethyddes, gweinyddes
 Serve, sŭrv, v. gwasanaethu, gweini, gweinyddu, gwasio. Serving-man, heilyn, gweinydd. Time-server, dyn anwadal. To serve one right, gwneyd yn iawn âg un
 Service, sŭr'vĭs, n. gwasanaeth; hail. Eye-service, llygad-wasanaeth. Service-berries, rhafol, cyrafol. Service-tree, rhafolen, cyrafolen
 Serviceable, sŭr'vĭs-â-bl, a. gwasanaethgar, buddiol [defnyddioldeb
 Serviceableness, sŭr'vĭs-â-bl-nĕs, n.
 Servile, sŭr'vĭl, a. gwasaid, caethwasaid, gorwael
 Servility, sŭr-vĭl'î-tĭ, Servileness, sŭr-vĭl-nĕs, n. gwaseidd-dra; gorwaeledd
 Servitor, sŭr'vĭ-tŭr, n. heilyn, gwesyn, gweinydd
 Servitude, sŭr'vĭ-tud, n. gwasanaeth; caethwasanaeth, caethiwed
 Sesquialteral, sĕs-kwĭ-âl'tŭr-âl, a. haner yn fwy, megys 6 a 4
 Session, sĕsh'ŭn, n. eisteddfa, eisteddfod, Quarter sessions, brawdlys trimisol
 Sesterce, sĕs'tŭrs, n. darn o arian bath
 Set, sĕt (pt. & pp. set), v. gosod, doddi, rhoi; planu; sefydlu, sicrau, llêu; machludo, gostwng : n. llawnrif, cydrif, cyfanrif; impyn, planigyn. To set apart or aside, doddi o'r neilldu. To set about, dechreu. To set forth, cyhoeddi, mynegi, hysbysu; cychwyn. To set in order, trefnu. To set a bone, doddi asgrwn yn ei le. To set on edge, peri deincod. To set out, cychwyn, cyrchu allan, myned. To set to music, rhoi cân i gerdd. To set right, uniawni. To set up, dyrchafu; dechreu crefft, codi masgnach. To set up a cry, gwaeddu

SHA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Setacious, sī-tā'shūs, a. gwrychiog, blew-
Seton, sī'tūn, n. goraeth, llifweli [og
Setose, sī-tos', Setous, sī'tūs, a. blewog
Settee, sē-tī', n. cadeirfainc; math o long
Setter, sēt'ūr, n. planwr, gosodwr; math
o adargi; gwas ceispwl

Settle, sēt'l, n. ysgiw, perging: v. sefydlu,
cadarnāu, sicrāu; penderfynu, ter-
fynu; gwastadāu; cytuno; llonyddu,
tawelu; cartrefu, trigo, preswyllo,
trigiannu; disgyn ar

Settledness, sēt'ld-nēs, n. sefydlogrwydd
Settlement, sēt'l-mēnt, n. sefydliad;
cartrefle, preswylfod; rhwymiad,
agweddi; gwaddod

Seven, sēv'n, a. saith
Sevenfold, sēv'n-fold, a. seithblyg: ad.
ar y seithfed, seithwaith

Seventeen, sēv'n-tīn', n. dau ar bymtheg,
deg a saith [bymtheg

Seventeenth, sēv'n-tīnth', a. daufed ar
Seventh, sēv'nth, a. seithfed

Seventhly, sēv'nth-lī, ad. yn seithfed
Seventieth, sēv'n-tī-ēth, a. degfed a thri-
ugain

Seventy, sēv'n-tī, n. deg a thriugain
Sever, sēv'ūr, v. gwahanu, dydoli, dos-
parthu, dadgysylltu, daduno, neillduo,
tori ymaith

Several, sēv'ūr-āl, a. amryw, amrafael,
amrai; gwahanol, gwahanredol, neill-
duol; llawer, aml

Severality, sēv'ūr-āl-ī-tī, Severance,
sēv'ūr-āns, n. dydoliad, gwahaniad

Severally, sēv'ūr-āl-ī, ad. ar wahan, pob
un ar ei ben, yn neillduol, yn wahanol

Severe, sī-vī'r', a. caled, chwerw, tost,
llym, llyndost, ffyrnig, creulawn, ger-
win, gerwinol. A severe winter,
gauaf caled

Severer, sēv'ūr-ūr, n. rhanwr, gwahanwr

Severer, sī-vī'r'ūr, a. calettach; llymach
Severity, sī-vēr'ī-tī, n. toster, llymder,
tostedd, gerwindeb, creulondeb

Severn, sēv'ūr'n, n. Hafren

Sew, so, v. gwnio; pwytho

Sewage, sēw'aj, n. carthiad, ysgarthiad

Sewer, so'ūr, n. gwniwr, gwniydd,
gwniyddes [ffosell

Sewer, sēw'ūr, n. geuffos, gwehynffos,

Sewer, su'ūr, n. swyddog gynt yn heilio
gwledd [ysglen

Sex, sēks, n. rhyw, rhywogaeth, ystlen,
Sexagenarian, sēks-āj-ī-nēr'ī-ān, n. un
triugain oed

Sexagenary, sēks-āj'ī-nūr-ī, a. triugain

Sexagesima, sēks-ā-jēs'ī-mā, n. yr ail
Sul cyn y Grawys, (yn nghylch 60
diwrnod o flaen y Pasg)

Sexagesimal, sēks-ā-jēs'ī-māl, a. tri-
ugeiniol

Sexangular, sēks-āng'gu-lūr, a. chwech-
ochrog.—Hexagonal

Sexennial, sēks-ēn'yāl, a. chweblwyddol

Sextain, sēks'tan, n. chweban, pennill
chwebraich

Sextant, sēks'tānt, n. chweched-ran
cylch; offeryn at fesuro

Sexton, sēks'tūn, n. clochydd, bedd-
dorwr [dyblyg

Sextuple, sēks'tu-pl, a. chwephlyg, chwe-
Sexual, sēk'shu-āl, a. rhywiol, ysglenol

Shab, shāb, vi. gwaelystrywio

Shabbiness, shāb'ī-nēs, n. baweidd-dra,
gwaeledd

Shabby, shāb'ī, a. bawaidd, bawlyd, gwael,
gorwael, salw, budr

Shackle, shāk'l, n. hual, gefyn, llyffethar:
vt. hualu, llyffetheirio, troedogi,
gefynu; caethu, rhwystro

Shad, shād, n. gwangen

Shade, shad, n. cysgod; cysgodfa; gwyll;
gwagysbryd: vt. cysgodi, gwasgodi;
godywyllu [cysgodrwydd

Shadiness, shād'ī-nēs, n. cysgodolrwydd,
Shadow, shād'o, n. cysgod: vt. cysgodi,
gwasgodi; tywyllu

Shadowy, shād'o-ī, a. cysgodol, rhith-
iol, disylwedd

Shady, shād'ī, a. cysgodol, cysgodog,
gwasgodol. A shady place, cysgodfa

Shaft, shāft, n. paladr; saeth, picell;
m̄wndwll [brethyn cedenog

Shag, shāg, n. ceden, hirflew; cedenwe,
Shaggy, shāg'ī, a. cedenog, hirflewog

Shagginess, shāg'ī-nēs, n. cedenogrwydd

Shagreen, shā-grīn', n. croen rhyw bysg-
odyn

Shake, shak (pt. shook, shōk, pp. shaken,
shāk'n), n. sigl, sigliad, ysgydwad,
ysgwydfa; cryn, siglnod: v. siglo,
ysgwyd, ysgytio; crynu

Shale, shal, n. cibyn, plisgyn; teneufaen

Shall, shāl (pt. should), v. def. caf, cai,
caiff, &c.—Will [tenlli

Shalloon, shā-lw'n', n. gwlanwe teneu,

Shallop, shāl'ūp, n. math o fad â dau
hwylybren

Shallow, shāl'o, n. basle, beisle, beisfan,
rhydle: a. bas, beisiog; penbylaidd,
hurt [der; penbylni

Shallowness, shāl'o-nēs, n. basedd, bas-

Shalot, shā-lōt', n. math o arlleg
 Sham, shām, a. ffugiol, gau, rhithiol: n. twyll, ffug, ffuant, hud: v. twyllo, ffugio, ffuantu, rhithio [cigyddle
 Shambles, shām'blz, n. pl. cigfa, cigle,
 Shame, sham, n. cywilydd, gwaradwydd, gwarth, achlod: v. cywilyddio, gwarthruddio [gwarthus
 Shameful, sham'fwl, a. gwaradwyddus,
 Shameless, sham'lēs, a. digywilydd
 Shamelessness, sham'lēs-nēs, n. digywilydd-dra, haerllugrwydd
 Shammy, shām'ī, Shamois, shā-mōi', n. math o afr wyllt.—Chamois [dalen
 Shamrock, shām'rūk, n. meillionen deir-Shank, shängk, n. coes, gomach, ber, garan, gar, esgar, coesgyn; paladr. Long-shanked, coeshir. Slender-shanked, berfain. Thick-shanked, bondew
 Shanked, shängkt, a. coesog, beriog
 Shanty, shän'ti, n. bwthyn
 Shape, shap, n. llun, dull, ffurf, gosgedd, gwedd, agwedd: vt. (*shapen*), llunio, ffurfio, dullio
 Shapeless, shap'lēs, a. afuniaidd, dilun
 Shapeliness, shap'li-nēs, n. gosgeiddrwydd, gweddeiddrwydd, harddlun
 Shapely, shap'li, a. lluniaidd, gwedd-eiddwiv
 Shape, sha'pn, pp. lluniedig.—Shape
 Shard, shārd, n. dernyn o bridlestr, priddell, cragen; masgl wy
 Share, shēr, n. rhan, cyfran, dogn; swch aradr: v. rhanu, cyfranu; cyfranogi. Share-bone, gwerddyr. To go shares, cyfranogi
 Shark, shārk, n. morgi, dera'r môr; rheibiwr, ysglyfiwr, trawsgipiwr: v. rheibio, gwancio
 Sharp, shārp, a. llym, miniog, awchus, pigog; craft; glew; tost; cur, chwigl, chwigws; llon, cras: v. hudladrata, cyfrwysdwylo. Sharp-edged, awchlym. Sharp and flat sounds, seiniau cras a lleddf [hogi, minio
 Sharpen, shār'pn, v. awchu, awchlymu,
 Sharper, shār'pūr, n. un cyfrwyslym; hudleidr [chwibledd
 Sharpness, shārp'nēs, n. llymder; surni,
 Sharpset, shārp'sēt, a. gwancus
 Shaster, shās'tūr, Shastras, shās'trās, n. ysgrythyrau Hindw
 Shatter, shāt'ūr, v. dryllio, chwilfriwio, darnio, ysigo. Shatter-pated, Shatter-brained, penhone, penwan

Shatters, shāt'ūr, n. pl. yfflon, briwion
 Shave, shav (pt. & pp. *shaven*, sha'vn), v. eillio, difarfu; rhasglio, pilio, gonaddu, gorasglio. Shavings, gonaddion, gorasglod [barfwr
 Shaver, sha'vūr, n. eilliwyr, eilliedydd,
 Shaving, sha'ving, n. eilliad; rhasgliad
 Shaw, shō, n. prysg, prysgoed, coedwig
 Shawl, shōl, n. gwddflen, gwddffgochl
 Shawm, shōm, n. chwythgorn
 She, shī, pro. hi. She also, hithau
 Shea, shī, n. ymenyn-wydden
 Sheaf, shif, n. ysgub: vt.—Sheave
 Shear, shī'r (pt. *shore*, pp. shorn), vt. cneifio, gwelleifio. Shear-man, cneifiwr brethyn. Shear-steel, dur at wneuthur offerynau awch. Shearwater, gŵylan lwyd [lestr
 Sheard, shī'rd, n. dernyn toredig o bridd
 Shearer, shī'r'ūr, n. cneifiwr, gwelleifydd
 Shearing, shī'r'ing, n. cnaif, cneifiad, gwelleifiad
 Shears, shī'rz, n. pl. gwellaif, gwelleifiau
 Sheatfish, shīt'fish, n. math o lysŵen
 Sheath, shīth, n. gwain
 Sheathe, shīth, vt. gweinio, rhoi mewn gwain; goseilio llong [llong
 Sheathing, shī'thīng, n. amblanciad
 Sheathy, shī'thī, a. fel gwain, gweiniog
 Sheave, shīv, vt. rhwymo yn ysgubau, ysgubo
 Shed, shēd, n. lluest, penty: v. (pt. & pp. shed), tywallt; gollwng; colli; gwehynu, dyhidlo, bwrw
 Sheen, shīn, n. llewyrch, eirianedd, ysplan, gloewder: a. claer, dysclaer, ysplenydd, canaid
 Sheep, shīp (pl. sheep), n. dafad, llwdn dafad. Sheep-cot, buarth defaid, defeitty. Sheep-fold, cail, corlan, caeor. Sheep-hook, bugeilffon. Sheep-lice, heuslau. Sheep-shank, math o gwlm. Sheep-shearing, amser cneifio. Sheep-skin, croen dafad. Sheep-walk, defeidiog, pordir defaid [gwyllaidd, hurt
 Sheepish, shī'pish, a. yswil, dafadaidd,
 Sheepishness, shī'pish-nēs, n. gwlladeiddrwydd, yswilder
 Sheer, shī'r, a. pur, gloew, glan; hollol, gwir: v. dianc, neu ffyrstio ymaith.
 Sheer-grass, hesg
 Sheet, shīt, n. llen, llen gwely; cynfas; hwyl-raff. Sheet-anchor, y prif angor.
 Sheet of paper, papyrlen. Winding-sheet, amdo, amwisg

SHO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Sheeting, shī'ng, n. lliain cynfasau, llenlian

Sheik, shīk, n. offeiriad Mahometanaidd
Shekel, shēk'1, n. darn o arian Iuddewig, gwerth tua hanner coron

Shelf, shēlf, n. talfainc, astell ddal; mur-astell, trestlfrdd

Shell, shēl, n. cragen; mesglyn, plisgyn, cibyn : v. masglu, diblisgio, gweisgio. Shell-fish, cragenbysg. The shell of a building, magwyrn

Shellelagh, shē-la'1ā, n. pastwn Gwyddel; draenen wen

Shelly, shēl'ī, a. cragenog, cibog, masglog
Shelter, shēl'tūr, n. gwasgod, gwasgodfa, cysgod, achwre, diddos, diddosfa, diddosrwydd, celt, nawdd; noddfa, cwdd, cwddyn : v. cysgodi, noddi, gwasgodi

Shelterless, shēl'tūr-lēs, a. dinodded
Sheltie, Shelty, shēl'tī, n. merlyn Ysgotaidd

Shelve, shēlv, vi. llechweddu, llethru
Shelvy, shēl'vī, a. beislēog, beisiog, creigiog

Shend, shēnd, vt. dyfetha, yspeilio; gorchfygu

Shepherd, shēp'urd, n. bugail, bugeilydd, areiliwr. Shepherd's-crook, bugeilffon. Shepherd's-dog, bugeilgi. Shepherd's-purse, llysiaur bugail

Shepherdess, shēp'ūr-dēs, n. bugeiles, areiles

Shepherdish, shēp'ūr-dīsh, a. bugeilaidd; gwladaidd [iaeth

Shepherdism, shēp'ūr-dīzm, n. bugeil-Sherbet, shūr'bēt, n. surfedd

Sheriff, shēr'if, n. sirydd. Under-sheriff, rhaglaw sirydd

Sheriffalty, shēr'if-āl-tī, Sherifffdom, shēr'if-dūm, n. siryddiaeth

Sherry, shēr'ī, n. math o win o Yspañ, gwin gwyn

Shew, sho, Shewn, shon.—Show, Shown
Shibboleth, shīb'o-lēth, n. arwyddair plaid

Shield, shīld, n. tarian, aesawr, rhodawr, cadell, ysgwyd, asafar: vt. tarianu; gorthōi, amddiffyn

Shift, shīft, n. dychymyg, dyfais, ystryw, ymdro, esgus; crys merch, hefys : v. newid, cynnewid; ymdaro, glewa, ymdarbod, darparu, gochelyd; dyfeisio ffordd, trefnu [wadalwr

Shifter, shīftūr, n. glewai, hocoedwr, an-shiftless, shīft'lēs, a. diddarbod, difedr, diffordd

Shilling, shīl'ing, n. swllt. One shilling and eleven pence, dau ond ceiniog. Two [shillings] and nine pence, tri ond tair, tri swllt ond tair ceiniog, dau a naw. Two [shillings] and two pence, dau a dwy. Ten shillings, chweugain.—Penny

Shillishalli, shīl'ī-shāl-ī, a. ansefydlog, anwadal

Shily, shī'lī, ad. yn wylaidd, yn yswil
Shin, shīn, n. crimog, gomach

Shine, shin (pt. & pp. shone), v. dyscleirio, llewyrchu, tywynu, goleuo : n. gloewder, claeuder, dysclaeurdeb

Shiness, shī'nēs, n. gochelgarwch, yswildod, tawedogrwydd, cywilyddgarwch, gwyledd, gwylder

Shingle, shīng'gl, n. peithynen; cledren, asdell, estyllen, asdelldo, asdell hollt, ysgyren, aserw [dardd; eryri

Shingles, shīng'glz, n. pl. math o grug
Shining, shī'ning, Shiny, shī'nī, a. claeur, dysclaeur, gloew, tywynol

Ship, shīp, n. llong: vt. doddi mewn llong, llongi. Ship's husband, penttalwr llong, trefnwr taliadau llong

Shipboard, shīp'bō'rd, ad. ar frdd llong
Shipbuilder, shīp'bīl-dūr, n. llongsaer

Shipmaster, shīp'mās-tūr, n. llonglywydd, cadben llong

Shipmoney, shīp'mūn-ī, n. llongdrecht
Shipping, shīp'ing, n. llongau, morlestri

Shipwreck, shīp'rēk, n. llongddrylliad, llongdoriad : vt. llongddryllio; llwyrdidystryio [llongau

Shipwright, shīp'rit, n. llongsaer, saer

Shire, shī'r, n. sir, swydd

Shirk, shūrk, vi. gochel, dianc oddiwrth

Shirt, shūrnt, n. crys : vt. gwisgo crys

Shirtless, shūrnt'lēs, a. digrys, heb grys

Shittah, shīt'ā, Shittim, shīt'im, n. math a goed gwerthfawr

Shive, shiv, n. ysgyren, fflochen

Shiver, shīv'ūr, n. asgri, chwerfan dro, delltddarn, ysgyryonyn, yfflyn : v. crynu, achrethu, fflochenu, delltio, ysgyryoni, tori yn yfflon

Shivering, shīv'ūr-ing, n. dellteniad; cryndod, achreth

Shivery, shīv'ūr-ī, a. breulyd, hydor, delltenol, annghryno

Shoal, shol, n. haig, mor-haig, haflog, lluaws; basle, beisle, beisfa, beisan, rhydle : a. bas, beisol : vi. basâu, beisio; heigio [basedd

Shoaliness, sho'li-nēs, n. beisfaogrydd;

Shoaly, shô'li, a. beisleog, basaidd
 Shock, shök, n. siglergyd, siglad, ergyd, cyfergyd, ysgytiad; cogwrn, ystwc: v. taro â braw, brawychu; ysgwyd; cywilyddio
 Shocking, shök'ing, a. echryslawn, arswydus, erchyll
 Shoe, shw, n. esgid, archen, pedol: vt. (pt. & pp. shod, shöd), archenu, pedoli. Shoe-boy, Shoe-black, glan-âwr esgidiau. Shoe-horn, Shoing-horn, corn esgidiau. Shoe-last, gweddyg, troedbren. Shoe-string, Shoe-tie, llinyn esgid. To shoe a horse, pedoli ceffyl
 Shoemaker, shw'ma-kür, n. crydd, esgid-iwr, archenwr [iaeth
 Shoemaking, shw'ma-king, n. cryddan-
 Shog, shög, n. cyd-darawial, ysgydwad: v. siglo: myned ymaith
 Shone, shön, pt. & pp.—Shine
 Shook, shwk, pt.—Shake
 Shoot, shw't, n. blaguryn, imp, impyn, ysbrigyn, eginyr: v. (pt. & pp. shot), blaguro, blaendarddu, tori allan, tarddu allan, eginio; saethu, ergydio, cyfleguru. To shoot up, tyfu, codi y fynu
 Shooter, shw'tür, n. saethydd, ergydiwr; bollt clo [fa
 Shop, shöp, n. masgnachdy, sylldy, mael-
 Shopboard, shöp'bô'rd, n. bwrdd gweithio
 Shopkeeper, shöp'kî-pür, n. masgnach-wr, maelwr, maelâwr
 Shoplifter, shöp'lif-tür, n. yspeilydd masgnachdai [maelyn
 Shopman, shöp'män, n. masgnachwas,
 Shore, shô'r, n. glan y môr, traeth, tywyn; atteg: vt. attegu, gosod attegiön: pt. —Shear [tra äng
 Shoreless, shô'r'lës, a. didraeth, dilan,
 Shorling, shör'lîng, n. croen dafad gnaif, cneifgroen
 Shorn, shô'rn, pp.—Shear
 Short, shört, a. byr, ber, cwta, bychan; hydor. Short-hand, llaw fer, byr-ysgrif. Short-sighted, byr ei olwg; annoeth. Short-winded, byranadlog. Short-witted, annghraff, disynwyr. In short, yn fyr, mewn byr eiriau. To be short of, mewn eisiau. To fall short of, methu â. To stop short, aros yn ddisymwth
 Shortly, shört'li, ad. yn fyr, ar fyr, toc, yn ddoied
 Shortness, shört'nës, n. byrder, byrdra.
 Shortness of breath, diffyg anadl

Shot, shöt, n. ergyd; gwnbelen; gwn-rawn; ergydiad; cyfrif, cyfrifiad: a. symudliw: pt. & pp.—Shoot. Shot-free, heb dalu, yn ddigost. Shot-silk, sidan symudliw
 Shotten, shöt'n, a. wedi bwrw ei rawn, dirawn; dadgymaledig
 Shough, shök, n. math o gi hir-flewog
 Should, shwd, v. def. pt.—Shall. I should, thou shouldst, he should, &c., dylwn, dylit, dylai, dilem, dylech, dylent. If I should go, should I go, pe elwn. If I should go (if I should be permitted to go), pe cawn fyned. Lest he should say, rhag iddo ddywed-yd, rhag dywedyd o hono. I had [should have] fainted, if I had not believed, diffygiaswn pe na chredaswn. —Would
 Shoulder, shol'dür, n. ysgwydd, palfes, ysgwyddog, yspawd: vt. ysgwyddo, gorysgwyddo; attegu; dal neu wthio â'r ysgwydd; hergydio, ysgystio.
 Shoulder-belt, ysgwyddwregys. Shoulder-blade, palfais, gwaell ysgwydd, crafell yr ysgwydd. Shoulder-clapper, ceispwl. Shoulder-knot, ysgwydd-addurn. Shoulder-slip, dadgymaliad yr ysgwydd
 Shout, shw't, n. bleedd, gwaedd, llefain, banllef, dolef, crochlef: v. bloeddio, gwaeddi, dolefain
 Shove, shüv, v. gwthio, hergydio: n. gwth, ysgwd, hergwd, hyrddod
 Shovel, shüv'l, n. rhaw: vt. rhawio, rhofo [hwyaden
 Shoveler, shüv'l-ür, n. rhawiwr; math o
 Shovelful, shüv'l-fwl, n. rhawaid
 Show, sho (pp. shown), v. dangos, ar-ddangos; datgan, mynegi, profi: n. golwg, golygiad; dangosiad, ar-ddangosiad; dull, rhith, lliw. Show-bread, bara gosod, bara dangos. To show off, rhodresu
 Shower, shüw'ür, n. cawod, cawad: v. cawodi, bwrw cawod
 Shower, sho'ür, n. dangoswr
 Showery, shüw'ür-i, a. cawodog, gwlaw-
 Shown, shon, pp.—Show [iog
 Showy, sho'i, a. ddangosiadus
 Shrag, shräg, vt. brigdori, ysgythru: n. ysgythriad
 Shrank, shrängk, pt.—Shrink
 Shred, shröd, n. llarp, llerpyn, carp, cinyn, difyn, dernyn, ciniechyn: vt. (pt. & pp.), cinynio, manddarnio

SID	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;
Shrew, shrw̄,	n. ceeren, cecres ; math o lygoden, llygoden goch, llŷg
Shrewd, shrwd,	a. cyfrwys, ffel, hen-gall, dwfn [calldra
Shrewdness, shrwd'nēs,	n. cyfrwysdra,
Shrewish, shrw'ish,	a. ceecrus, croes, anynad [ddigrwydd, croesineb
Shrewishness, shrw'ish-nēs,	a. anni-
Shrewsbury, shrwz'bēr-ī,	n. Amwythig, Pen-gwern Bowys
Shriek, shriek,	n. ysgrech, crochlais, crochwaedd, ysgri, crech, cryglais : vi. crechian, crochleisio, ysgrechain
Shrieval, shrī'vāl,	a. siryddol
Shrift, shrift,	n. clustgyffes
Shrike, shriek,	n. aderyn o'r enw
Shrill, shrīl,	a. llym, main, uchelseiniol
Shrillness, shrīl'nēs,	n. uchelseinedd, meinllymedd
Shrimp, shrīmp,	n. bardysen, berdaz
Shrine, shrin,	n. creirfa, creirgell
Shrink, shrīngk	(pt. shrunk & shrank, pp. shrunk & shrunken), v. crebachu, swbachu, ymgrynoi, tynu yn ol, cilio, leiâu, telu, tyrfu, treio
Shrite, shrit,	n. tresglen, bronfraith
Shrive, shriv	(pt. shrove), v. gwrando cyffes ; cyffesu
Shrivel, shrī'v'l,	v. crychu, crebachu
Shriver, shrī'vūr,	n. gwrandawr cyffes ; cyffeswr
Shropshire, shrōp'shī'r,	n. sīr Amwythig
Shroud, shrūwd,	n. amdo, amwisg ; gorchudd ; hwyllraff ; ategion hwyll-bren llong : v. amdoi, amwisgo, gwasgodi
Shrove, shrov,	pt.—Shrive. Shrove-Tuesday, Shrove-tide, n. gwyl y gyffes, Mawrth Ynyd
Shrub, shrūb,	n. prysgen, prysgoeden, gwydden, manwydden, prysgwydden
Shrubbery, shrūb'ūr-ī,	n. prysglwyn, prysle, gwyddfa
Shrubby, shrūb'ī,	a. prysglog, manwyddog
Shrug, shrūg,	v. codi, crebachu, codi'r ysgwyddau : n. codiad ysgwyddau
Shrunk, shrūngk,	pt. & pp.—Shrink
Shrunken, shrūng'kn,	pp.—Shrink
Shudder, shūd'ūr,	vi. crynu, dychrynu, echrydu : n. crynfa, echrydiad
Shuffle, shūf'l,	v. cyfrwysdroi, ceecruso, anghywiro ; rhithdrwsio ; chware ffon ddwybig : n. rhith-esgus, cyfrwysgast. Shuffle-cap, math o chware
Shuffler, shūf'lūr,	n. hocedwr, esguswr, twyllwr
Shuffling, shūf'ling,	n. hocedwaith, ffugwaith
Shun, shūn,	v. gochel, gochelyd
Shunless, shūn'lēs,	a. anocheladwy
Shut, shūt	(pt. & pp. shut), v. cau : a. caead, cau, caued, cauedig. To shut in, cau i mewn, argau
Shutter, shūt'ūr,	n. caudad, gwerchyr
Shuttle, shūt'l,	n. gwennol gwēydd
Shuttlecock, shūt'l-kōk,	n. ehedgore
Shy, shi,	a. gwagelog, anghyfeillgar, gochelgar ; gwylaidd, gwyledog, gwyl, cywilyddgar, yswil, ymgelgar ; osgoi-lyd : vi. osgoi [wch
Shyness, shī'nēs,	n. gwyledd, gochelgar-
Sib, sīb,	a. yn geraint o waed
Sibilant, sīb'ī-lānt,	a. chwithrwdol, sīol : n. cydsain sīol [iad, siad
Sibilation, sīb-ī-la'shūn,	n. chwythleis-
Sibyl, sīb'īl,	n. dewynes
Siccate, sīk'at,	vt. sychu, sychiadu
Siccation, sī-ka'shūn,	n. sychiad, sychiant
Siccative, sīk'ā-tīv,	a. sychol
Sicchasia, sī-ka'shā,	n. alar, alariad
Siccidity, sīk'sī-tī,	n. sychder
Sice, siz,	n. y rhif chwech ar ffristiau
Sick, sīk,	a. claf, sal, llesg. Sick-brained, amhwylllog. Moon-sick, loerig. Thought-sick, myfrglaf
Sicken, sīk'n,	v. clefychu, clafu
Sickish, sīk'ish,	a. clafaidd, lledglaf
Sickle, sīk'l,	n. cryman
Sickliness, sīk'lī-nēs,	n. anhwydeb, clefyd, clwyfiant, dolur
Sickly, sīk'lī,	a. clafus, clwyfus, clafaidd, afiach, lledglaf, clefyca, anhwylyd, salaidd
Sickness, sīk'nēs,	n. afiechyd, clefyd, haint. Sickness of the stomach, cyllawst
Side, sid,	n. ochr, ystlys ; tu, plaid ; ymyl : v. ochri, pleidio, bod o du.
Side-face, ystlyswyneb.	Side-saddle, cyfrwy untuog, cyfrwy benyw. On one side, o'r neilldu. Side of a bed, erchwyn gwely. Side of a leaf, tu dalen. The other side of the river, ochr draw i'r anfon. The river side, glan yr afon
Sideboard, sid'bō'rd,	n. ystlyswrdd
Sideling, sid'ling,	n. ystlysgam
Sideral, sīd'ūr-āl,	Sidereal, sī-dī'r'ī-āl,
Sideran, sīd'ūr-ān,	a. serol, yn ol y sér
Siderated, sīd'ūr-a-tēd,	a. deifiedig, malleddig
Sideration, sīd-ūr-ā'shūn,	n. tân iddwf

Siderite, sid'ür-it, n. ehedfaen
 Siderography, sid-ÿ-rög'rā-fī, n. cerfiad ar ddur [warcheidwad
 Sidesman, sidz'män, n. ystlyswr, is-
 Sideways, sid'waz, Sidewise, sid'wiz, ad. yn gyfarystlys, gerfydd ei ochr neu ystlys [wynt
 Sidewind, sid'wïnd, n. ystlyswynt, asgell-
 Sidle, si'dl, vi. cerdded yn wysg ei ochr
 Siege, sīj, n. gwarchae, gwarchaëedig-
 aeth
 Siesta, si-ës'tā, n. prydawn-gwsg
 Sieve, sīv, n. gogr, gwagr; hesgyn, rhidyll [chwilio
 Sift, sift, vt. gogrynu; nithio; dwys-
 Sifter, sif'tūr, n. marchridyll; gogrynwr
 Sigh, si, n. ochenaid, uchenaid, ebwch: v. ochneidio, uchneidio, ochain
 Sight, sit, n. golwg, gweled, trem; gwel-
 ediad, edrychiad; sylw, drych. Quick-
 sighted, Sharp-sighted, llygadgraff.
 Second-sight, lledrith-olwg. Short-
 sighted, byr ei olwg; anghraff
 Sightless, sit'lēs, a. diolwg, dall, tywyll
 Sightliness, sit'lī-nēs, n. golygusrwydd, harddwech [hardd
 Sightly, sit'lī, a. golygus, gweddus, tēg,
 Sigil, sij'il, n. sēl, insel
 Sign, sin, n. nod, arwydd, arwyddnod, arnod, argoel, amnaid, awgrym: v. arwyddnodi, nodi, llawnodi, Sign-
 post, arwydd-bost
 Signal, sig'näl, n. arwydd, awgrym, ar-
 wyddnod: a. hynod, nodol, rhyfedd
 Signalize, sig'näl-iz, vt. hynodi, enwogi
 Signation, sig-na'shün, n. arwyddnodiad
 Signatory, sig-nā-tür-i, a. nodol, perth-
 ynyol i sēl
 Signature, sig'nā-tshu'r, n. arwyddnod, enw, marc, llaw wrth ysgrifen, llawnod, rhestnod; arwyddnod argraffydd ar odre tu dalen
 Signet, sig'nēt, n. sēl, insel, selfodrwy
 Significance, sig-nif'ī-käns, Significancy, sig-nif'ī-kän-sī, n. ystyr, arwyddocäd; pwys, pwysigrwydd
 Significant, sig-nif'ī-känt, a. arwydd-
 ocaol, arddangosol; pwysfawr, pwysig; sylweddlaun, cynwysfawr
 Signification, sig-nif'ī-ka'shün, n. ar-
 wyddocäd, arwyddiad, ystyr, meddwl
 Significative, sig-nif'ī-ka-tiv, Significa-
 tory, sig-nif'ī-ka-tür-i, a. mynegol, arwyddedigol
 Signify, sig'nī-fi, v. arwyddo, arwyddocäu; hysbysu, mynegi, dangos; llesâu

Silence, si'lēns, n. taw, gosteg, dystaw-
 rwydd; tawedogrwydd, tawelwch: vt. gostegu, dystewi, tawelu: int. gosteg! dystawrwydd! To proclaim silence, gostegu. To put one to silence, rhoi taw ar un [mud, disiaraad; mud
 Silent, si'lēnt, a. dystaw, tawedog, ter-
 Silex, si'lēks, n. callestr, cellt, careg dân
 Silicious, si-līsh'ūs, a. callestraidd
 Silicify, si-līs'ī-fi, v. caregu, troi yn gallestr
 Siliquose, sil-i-kwos', Siliquous, sil'i-kwüs, a. plisgog, cibog
 Silk, silk, n. sidan. Silk-mercier, sidan-
 ydd. Silk-mercery, sidanau. Silk-
 weaver, sidanwēydd. Silk-worm, pry'r sidan, sidanbryf. Raw silk, eurlin
 Silken, sil'kn, a. sidanog, o sidan
 Silky, sil'kī, a. sidanaidd. To make silky, sidanu
 Sill, sil, n. trothwy, corbel, caregffenestr
 Sillabub, sil'ā-büb, n. ewyn-gaws, ewyn-
 gaul, surgaul, surfwg
 Silliness, sil'ī-nēs, n. ffoledd, ynfyd-
 rwydd, gwiriondeb, ffoleineb
 Silly, sil'ī, a. ffol, gwirion, ansynwryol, penwan, anghall, ynfyd. A silly female, ffoleg, gwirionen. A silly fel-
 low, ynfyd-ddyn, gwirionyn
 Silures, si-lu'rz', n. pl. pobl Gwent a Morganawg a'r ardaloedd cyfnesol, yr Esyllwyr
 Siluria, si-lu'r'ī-ā, n. Esyllwg
 Silvan, sil'vän, a. coedog, gwyddelig
 Silver, sil'vūr, n. arian: vt. arianu. Silver-coloured, arianlliw. Silver-
 mine, arian-glawdd. Silver-smith, arian-gof, gôf arian
 Silvery, sil'vūr-ī, a. arianaidd, arianaid
 Simar, si-mār', n. ysgin, gwisg rydd
 Simia, sim'yā, n. math o epa
 Similar, sim'ī-lūr, a. tebyg, cyfelyb, cynhebyg, mal, hafal, cyhafal, unfath, cyfath, unwedd
 Similarity, sim-ī-lär'ī-tī, n. cyffelyb-
 rwydd, tebygolrwydd
 Simile, sim'ī-lī, n. cyffelybiaeth, cym-
 hariaeth
 Similitude, si-mil'ī-tud, n. cyffelybiaeth, cyffelybiad, dammeg, ceffelybrwydd
 Simmer, sim'ūr, vi. lledferwi, sician, goferwi, brydiannu
 Simnel, sim'nēl, n. chwïogen
 Simoniac, si-mo'nī-äk, Simonist, sim'un-
 ist, n. cysegrfasgnachwr, cysegrbryn-
 ydd, cysygrwerthwr, Simoniad

SIR	pāth. fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;
Simoniacal, sīm-o-nī-ā-kāl, a. cysegr-fasgnachol	[Simoniaeth Singer, sīng'ūr, n. canwr, cantor, caniedydd, cethlydd, cerddor
Simony, sīm'ūn-ī, n. cysegrfasgnach,	Singer, sīn'jūr, n. deifwr
Simoom, sī-mw̄m', Simoon, sī-mw̄n', n. n. gwynt poeth y Dwyrain	Single, sīng'gl, a. syml, senl, unig, unigol, gweddw; neillduol: vt. dewis, pigo. Single-hearted, Single-minded, didwyll. Single-stick, ffon, llachbren. A single hair, gweltydd, blewyn. A single person, un gweddw, un amhrïod. To single out, neillduo o fysg ereill
Simous, sīm'ūs, a. gwastad-drwyn	Singleness, sīng'gl-nēs, n. symledd, symlrwydd, sengledd
Simper, sīm'pūr, n. cilwēn, glaswēn, glaschwerthīn: vi. cilwēn, llonwēn	Singular, sīng'gu-lūr, a. unigol, unig; hynod, od, neillduol, digymhar
Simple, sīm'pl, a. syml; diaddurn; digymysg, unigol; gwirion, annichellgar, anghall, ynfyd: n. llysieuynt meddyginiaethol: vi. casglu llyisiau	Singularity, sīng-gu-lār'ī-tī, n. neillduolrwydd, unigolder, hynodrwydd, odrwydd; mympwy
Simpleness, sīm'pl-nēs, n. symledd; digymysgedd	Singult, sīng'gult, n. ochenaid, ebwch
Simpler, sīm'plūr, Simplist, sīm'plīst, n. llysieuydd	[hurtynt Sinister, sīn'īs-tūr, n. aswy, chwith, chwithig: a. gau, annheg, gwrthgas
Simpleton, sīm'pl-tūn, n. symlyn, drel,	Sinistrous, sī-nīs'trūs, a. cyndyn, gwrthnysig, cildyn
Simplicity, sīm-plīs'ī-tī, n. symledd, symlder, symlrwydd; diniweidrwydd; gwiriondeb, anghallineb	Sink, sīngk (pt. sank, pp. sunk), v. soddi, suddo; treio, lleiâu; ymollwng: n. ceuffos, ysgarthffos, sugndwll. Sink-hole, ysgarthdwl, ysgarthfa
Simplify, sīm'plī-fi, vt. symlio, symlu	Sinless, sīn'lēs, a. dibechod
Simply, sīm'plī, ad. yn syml; yn unig	Sinlessness, sīn'lēs-nēs, n. dibechod-rwydd, dibechiant
Simular, sīm'u-lūr, n. ffuantwr, ffugiwr, ymhonwr	[gwaghoni Sinner, sīn'ūr, n. pechadur, troseddwr
Simulate, sīm'u-lat, vt. ffugio, ffuantu,	Sinoper, sīn'o-pūr, Sinople, sīn'o-pl, n. math o faen gwerthfawr
Simulation, sīm-u-la'shūn, n. ffugiad, ffuantiad, edrith, rhagrith	Sinuate, sīn'u-at, vt. dolenu, dolystumio
Simultaneous, sīm-ūl-ta'nī-ūs, a. cydweithredol, cydarunwaith	Situation, sīn-u-a'shūn, n. doleniad, ystumiad, dolystumiad
Sin, sīn, n. pech, pechod, bai, trosedd, camwedd, gwŷd, deddforiad: vi. pechu, troseddu, camweddu. Sin-offering, pechaberth, pechoffrwm. Original sin, pechod Adda, cynbechod	Sinuous, sīn'u-ūs, a. dolenog, ystumog
Since, sīns, pre. gan, yn gymaint âg; er, er pan: ad. gwedi hyny. Not long since, yn ddiweddar	Sinus, sīn'ūs, n. agoriad; ceudwll
Sincere, sīn-sī'r', a. gwir, cywir, diffuant, gonest, clau, diragrith, didwyll, pur; dilwgr, digymysg	Sip, sīp, vt. llymeidio, llymeitian: n. llymaid, llymeityn [losg
Sincerity, sīn-sēr'ī-tī, n. cywirdeb, diragrithrwydd	[pen Siphilis, sīf'ī-līs, n. y frech fawr, y frech Siphon, sīf'ūn, n. pibell ddyspyddu, arloesbib, dwel
Sinciput, sīn'sī-pūt, n. rhan flaenaf y	Sipper, sīp'ūr, n. llymeitiwr, llymeitai
Sindon, sīn'dūn, n. amdwyg o liain main	Sippet, sīp'ēt, n. tameidyn, sopyn
Sine, sīn, n. math o linell fesuro	Sir, sūr, n. syr, meist
Sine-, Sin-, px. heb, di- [segurswydd	Sire, sī'r, n. tad, tadwys, rhiant
Sinecure, sī'nī-ku'r, n. swydd segur,	Siren, sīr'ēn, n. morforwyn, hudoles: a. hudol, denol
Sinew, sīn'u, n. gaw, gewyn	Siriasis, sī-rī-ā-sīs, n. enynfa yr ymenydd
Sinewy, sīn'u-ī, a. cryf, gewynog	Sirius, sīr'ī-ūs, n. seren y ci
Sinful, sīn'fwl, a. pechadurus	[rwydd Sirloin, sūr'lōin, n. llwyn eidion
Sinfulness, sīn'fwl-nēs, n. pechadurus-	Sirname, sūr'nam, n. cyfenw
Sing, sīng (pt. & pp. sang, sung) v. canu, perleisio. Singing, sīng'ing, yn canu; caniad	Sirocco, sī-rōk'o, n. y deddwyreinwynt
Singe, sīnj, vt. deifio, golosgi. Singeing, sīnj'ing, yn deifio; deifiad	Skinner, skīn'ūr, n. crwynwr; blingwr
	Skinny, skīn'ī, a. croenllyd; teneu

Sirrah, sūr'ā, n. syr
 Sirup, sūr'ūp, n. sudd melys
 Sister, sis'tūr, n. chwaer, chwïawr
 Sisterhood, sis'tūr-hŵd, n. chwaeroliaeth
 Sisterly, sis'tūr-lī, a. chwaerol
 Sit, sit (pt. & pp. sat), v. eistedd, seddu.
 To sit up, eistedd i fyny; gwilied
 Site, sit, n. sefyllfa, safiad, safie
 Sith, sith, con. gan, er, er pan, gan hyny
 Sitiology, si-tī-ōl'o-jī, n. traethawd ar
 fwydydd
 Sitting, sit'ing, n. eisteddiad, eisteddfod
 Situate, sit'shu-at, Situated, sit'shu-a-
 tēd, a. yn sefyll; yn gorwedd; yn
 aros [cyflwr
 Situation, sit-shu-a'shūn, n. sefyllfa,
 Six, siks, a. chwech. At sixes and sevens,
 yn blith draphlith, yn hollol ddidrefn
 Sixfold, siks'fōld, a. chwethro, chweplyg
 Sixpence, siks'pēns, n. chwecheiniog
 Sixteen, siks-tīn', a. un ar bymtheg
 Sixteenth, siks-tīnth', a. unfed ar bymtheg
 Sixtieth, siks'tī-ēth, a. trydydd a thriugain
 Sixth, sīksth, a. chweched, chwechfed
 Sixty, siks'tī, a. triugain
 Sizable, si'zā-bl, a. gweddol o faint
 Size, siz, n. maint, maintioli; glyd
 Sizer, si'zūr, n. is-efrydydd yn mhrifysgol
 Caergrawnt [gwydn
 Size, si'zī, a. glydiog, lledsythaidd;
 Skate, skat, vt. llithrwandnu, llithr-redeg;
 n. llithrwadn; morgath, rhaien
 Skean, skīn, n. cleddyf byr, bidog; cylllell
 Skegger, skēg'ūr, n. eogyn
 Skein, skān, n. cenglyn, deisyn
 Skeleton, skēl'ī-tūn, n. ysgerbwd, ysgrud
 Skellum, skēl'ūm, n. dyhiryn, adyn
 Skep, skēp, n. cawell, ydlestr
 Sketch, skētsh, n. cynllun, braslun, bras-
 linelliad: vt. cynddelwi, brasddarlunio
 Skew, sku, ad. ar draws: vt. trawsdremio
 Skewer, sku'ūr, n. gwäell, pwyniad: vt.
 gwäellu, gweillio, pwnio
 Skiff, skif, n. ceubal, cwch, badlong
 Skilful, skil'fŵl, a. medrus, cyfarwydd,
 hyfedr, cywraint, celfyddgar, deallus
 Skilfulness, skil'fŵl-nēs, n. medrus-
 rwydd, hyfedredd, cywreindrwydd
 Skill, skil, n. medr, cymedr, cywreindeb
 Skilled, skīld, a. cyfarwydd, medrus
 Skillet, skil'ēt, n. calloryn, peiryn
 Skim, skīm, v. dihufenu; diewynu;
 pigo y goreu; ysgafn redeg dros.
 Skim-milk, laeth dihufen. Skim-
 ming-dish, llestr i ddihufenu. To
 skim milk, dihufenu laeth

Skimmer, skīm'ūr, n. hufenai; morwennol
 Skin, skīn, n. croen; ton, tonen: v.
 digroeni, blingo; croeni. Skin-flint,
 cybydd. Scarf-skin, y croen uchaf.
 Thick-skinned, garw, tewgroen
 Skink, skīngk, n. diod, potes: vi. diodi
 Skinker, skīng'kūr, n. trulliad, heilyn,
 diodwr
 Skinner, skīn'ūr, n. erwynwr; blingwr
 Skinny, skīn'ī, a. croenllyd; teneu
 Skip, skīp, vi. llamsach, llemain, neidio,
 rhipio: n. llam, naid, crychnaid, llam-
 sach; llamwesyn, gwastrodyn. Skip-
 jack, conach. Skip-kennel, gwas
 troed, rhedegwas
 Skipper, skīp'ūr, n. llamidydd; morwr,
 meist'r math o long; y cornbig lleiaf,
 y môr-nodwydd
 Skirmish, skūr'mīsh, n. ysgarmes, ym-
 laddiad: vi. ymgiprys, ymgarmesu,
 göymlladd
 Skirr, skūr, v. ffyrstio, brysio
 Skirret, skīr'ēt, n. panas y dwfr [ylu
 Skirt, skūr, n. godre, cwr, ymyl: vt. ym-
 Skit, skīt, n. anllades; cyfrwysgast;
 gogan
 Skittish, skīt'ish, a. nwyfus, anllad; ofn-
 us; chwareugar, castiog
 Skittles, skīt'lz, n. chware naw nodwydd,
 ceilys [at rwymo llyfrau
 Skiver, skī'vūr, n. math o groen dafad
 Skreen, skrīn, n. cysgodlen; march-
 ridyll: vt. rhidyllio; amddifyn
 Skull, skül, n. pen-glog, siol, iad, clol.
 Skull-cap, iadgap, paeled. Thick-
 skulled, pendew, hurt
 Skunk, skūngk, n. math o wenci
 Sky, ski, n. wybren, wybr, awyr; banwel.
 Sky-coloured, o liw yr awyr, asur,
 goleulas. Sky-dyed, awyr-liwiog.
 Sky-lark, uchedydd, ehedydd, meilier-
 ydd. Sky-light, ffenestr mewn tō, nen-
 wawl, nenffenestr. Sky-high, tra
 uchel. Sky-rocket, tanbelen. Blue
 sky, awyr las, asur
 Skyey, skī'ī, Skyish, skī'ish, n. awyrol,
 wybrenol; goleulas
 Slab, slāb, n. llech, cynastell [boeri
 Slabber, slāb'ūr, v. soegi; glafoerio, ym-
 Slabby, slāb'ī, a. gwlybfudr, gwlyblithrig,
 lithrig; tomlyd, swga, soeglyd
 Slack, slāk, a. laes, yslac, rhydd; es-
 geulus: n. glo mân: v.—Slacken
 Slacken, slāk'n, v. yslacio, llacio, laesu,
 toli, fflagio, diofalâu [geulusdra
 Slackness, slāk'nēs, n. yslacrwydd, es-

SLI	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took ;
Slag, slāg, n.	llosgsorod, sinidr, sindw
Slain, slan, pp.—Slay	
Slake, slak, v.	yslecio, toddi, tawddwlychu
Slander, slān'dūr, n.	athrod, absen, enllib, hort, drwg absen : vt. athrodi, absenu, enllibio, cablu, hortio, gwaradwyddo, gogani, difrio [libiwr
Slanderer, slān'dūr-ūr, n.	athrodwr, en-
Slandering, slān'dūr-īng, n.	athrodiad, enllibiad [athrodus
Slanderous, slān'dūr-ūs, a.	enllibus,
Slang, slāng, n.	darn o dir, llain ; iaith isel a gwael
Slant, slānt, Slanting, slān'tīng, a.	ar osgo, osgoawl ; llethrog
Slant, slānt, v.	gwyro, agwyro ; osgöi, llechweddu, llethru [palfodi
Slap, slāp, n.	yslap, palfod : vt. yslapio,
Slapdash, slāp-dāsh', vt.	brithliwio, arliwio : ad. ar ergyd, yn ddisymwth
Slash, slāsh, n.	hac, archoll, ffosawd, fflangelliad ; carai : vt. dyfnhacio, ffrewyllio, fflangellu
Slate, slat, n.	llech, elech, tôlech ; ysgrif-lech : v. toi â llechau, llechdöi
Slater, slā'tūr, n.	töwr, llechdöwr
Slattern, slāt'ūr, n.	yslebren, hafnai, budrogen, hafr, soegen
Slaughter, slō'tūr, n.	lladdfa, aer, aerfa, cyflafan, lladdiad : vt. lladd, cyflafanu, cigyddio. Slaughter-house, cigydd-dy, lladd-dy. Slaughter-man, lladdwr, cigydd [creulawn, aerog
Slaughterous, slō'tūr-ūs, a.	gwaedlyd,
Slave, slav, n.	caethwas, caethfab, caeth, gweurydd ; caethferch, caethes : v. gweithio yn galed, poeni, caledweithio. Slave-trade, caethfasgnach
Slaver, slā'vūr, v.	glafoeri, poeri, ymboeri : n. poer, glafoer, glafoerion ; caethfasgnachlong [wasanaeth
Slavery, slā'vūr-ī, n.	caethiwed, caeth-
Slavish, slā'vīsh, a.	caethiw, gwasaidd, caethwasaidd
Slavishness, slā'vīsh-nēs, n.	gwaseidd-dra
Slay, sla, n.	peithyn gwēydd : vt. (slew, slain), lladd, llofruddio
Slayer, slā'ūr, n.	lladdwr, llofrudd
Slave, sliv, n.	sidan didro : vt. diddyrysu
Sleazy, Slezzy, slī'zī, a.	teneu, masw, disylwedd
Sled, slēd, Sledge, slēj, n.	car llusg.
Sledge-hammer, mwrthwl gōf	
Sleek, slīk, Sleeky, slī'kī, a.	llyfn, claerlyfn. Sleek-bodied, archlyfn. Sleek-stone, cabolfaen
Sleek, slīk, vt.	llyfnâu, claerlyfnâu, llathru
Sleekness, slīk'nēs, n.	llyfnedd, llyfnadra
Sleep, slīp, n.	cwsig, hun : vi. (slept), cysgu, huno. A sleeping partner, cydfasgnachwr anweithiol. A wink of sleep, amrant-hun
Sleeper, slī'pūr, n.	cysgwr, cysgadur, cysgiadur ; atteg [cysgrwydd
Sleepiness, slī'pī-nēs, n.	cysgiadrwydd,
Sleepless, slīp'lēs, a.	digwsg, dihun, anhunog, deffrōus
Sleeplessness, slīp'lēs-nēs, n.	anhunedd
Sleepy, slī'pī, a.	cysglyd, swrth
Sleet, slīt, n.	eirwlaw, odwlaw
Sleety, slī'tī, a.	eirwlawog, odwlawog
Sleeve, sliv, n.	llawes, breichell
Sleeved, slivd, a.	llawesog
Sleeveless, sliv'lēs, a.	dilawes, dilewys ; gorwag, afresymol
Sleight, slīt, n.	deheudro, cyfrwysdro.
Sleight-of-hand, chware llaw ysgafn	
Slender, slēn'dūr, a.	main, meindlws, addfain, eiddil ; egwan, gwanaidd ; prin, cul [eiddilwch
Slenderness, slēn'dūr-nēs, n.	meinder,
Slept, slēpt, pt. & pp.—Sleep	
Slew, slu, pt.—Slay	
Slice, slis, n.	tafell, crafell, ysglem ; rhawlech : vt. tafellu, crafellu, ysgleifio
Slide, slid (pt. & pp. slid, slid, pp. slid-den, slid'n), v.	llithro, ymlithro, ysglentio : n. llithrfa, llithrigfa, llithred, ysglent. Sliding-rule, lithrlath
Slight, slit, a.	ysgafn, teneu, disylwedd, eiddil, gwael, gwan, diwerth : n. dirmyg, diystyrwch : vt. dirmygu, diystyru [der
Slightness, slīt'nēs, n.	eiddilwch ; ysgafn-
Slim, slīm, a.	main, hirfain, eiddil. A slim fellow, hirian, llabwst, llabi
Slime, slīm, n.	llaid, llaca ; dyglist ; llŷs
Slimy, slī'mī, a.	lleidiog, lleidlyd ; llysyd
Sling, slīng, n.	ffon daf, tafffon ; arwestr, dolenrwym, dyrwynraff : vt. (slung), tafu, ergydio ; arwestru, dolrwyimo, dolddyrwen, crogddyrywn
Slinger, slīng'ūr, n.	taflydd, tafiedydd, arwestrwr
Slink, slīngk, n.	erthyl ; llo erthyl, marwlo : v. (slunk), erthylu ; ymlusgo
Slip, slīp, n.	lithr, lithred, lithrad ; camsyniad ; llain, culddernyn, cynyn ; ysbrigyn : v. llithro, ymlithro ; syrthio ; dianc. Slip-not, cwlwm rhedeg. Slipshod, â'i esgid dan ei draed. Slip-slop, saig soegen ; diod ddiflas

Slipper, slîp'ûr, n. llopan, yslopan
 Slipperiness, slîp'ûr-î-nês, n. llithrig-
 rwydd [anhyddal
 Slippery, slîp'ûr-î, a. llithrig, hylithr;
 Slit, slît (pt. & pp. *slit*), n. holtt, rhwyg,
 agen: vt. hollti, agenu, rhwygo, trychu
 Slive, sliv, Sliver, slî'vûr, n. tafell,
 ysglem, ysglaif: v. tafellu, holtti
 Sloat, slot, n. cysylltbren
 Slobber, slôb'ûr, v. glafoeri, ymboeri
 Sloe, slo, n. eirynden ddu fach. Sloe-
 tree, draenen ddu. Sloes, eirynd perthi
 Sloop, slôp, n. llong un hwyllbren
 Slop, slôp, n. gwlybwr, gwael-wlybwr:
 vt. budrwlychu. Slops, golchion
 Slope, slop, n. osgo, gosgo, lledbeiad,
 llethr, llechwedd: v. osgoi, lledbeio
 Slopewise, slop'wiz, Slopingly, slo'ping-
 lî, ad. ar osgo, ar ledbai, yn lledtraws
 Slopiness, slop'nês, n. lledbeirwydd
 Sloping, slo'ping, n. lledbeiad, llech-
 weddiad: a. ledbai
 Sloppy, slôp'î, a. lleidiog, tomlyd, budr
 Slops, slôps, n. llofrau morwyr
 Slopseller, slôp'sel-ûr, n. gwerthwr
 llofrau [llachio: n. ôl carw
 Slot, slôt, vt. trwm-daro, chwyndaro,
 Sloth, slôth, n. diogi, seguryd, syrthni,
 musgrelli, musgrellni [swrth
 Slothful, slôth'fwl, a. diog, musgrell,
 Slothfulness, slôth'fwl-nês, n. diogi,
 musgrellni, seguryd
 Slouch, slûwtsh, n. llipryn, llipyn: v.
 llipâu, llipanu. Slouched ear, clust
 lipa. Slouched hat, het lipa
 Slough, slûw, n. cors, yslwch, siglen
 Slough, slûf, n. croen neidr wedi ei
 frwr; crawn, llynor: vi. crawni,
 llynori [ffoslyd
 Sloughy, slûw'î, a. corslyd, yslwchaidd,
 Sloughy, slûf'î, a. crawnlyd, llynorog
 Sloven, slûv'ên, n. bawai, swlyn, swgai,
 budrogyn, musgrellyn [rwydd
 Slovenliness, slûv'ên-lî-nês, n. annhaclus-
 Slovenly, slûv'ên-lî, a. swga, swla, annhaclus,
 annghryno: ad. yn annghryno
 Slowly, slo, a. araf, afrys, difrys, hwyr-
 frydig, hwyr, hwyrdwm. Slow-worm,
 dall-neidr. Slow of foot, troedtrwm
 Slowly, slo'lî, ad. yn araf, yn ddfrys.
 To go more slowly, arafu. To travel
 slowly, godeithio
 Slowness, slo'nês, n. arafwch, arafedd,
 hwyrfrydigrwydd [ddwbio
 Slubber, slûb'ûr, v. budrddwbio, bras-
 Sludge, slûj, n. llaid, llaca, baw, plwca

Slug, slûg, n. malwoden, malwen, gwllith-
 en, gwllithfalwen; pelen hirgron; llong
 hwyrdrom; diogyn [yn
 Slugabed, slûg'â-bêd, n. cysgadur, diog-
 Sluggard, slûg'ûrd, n. segurddyn, diogyn
 Sluggish, slûg'îsh, a. diog, dioglyd,
 musgrell, swrth, cysglyd, hwyr, llusg-
 enol [musgrellni
 Sluggishness, slûg'îsh-nês, n. diogi,
 Sluice, slus, n. dyfr-ddôr, dyfr-argae, ar-
 gae: vt. agor argae, gollwng
 Slumber, slûm'bûr, n. hun, hunell, hep-
 hun, dargwsg: v. huno, hep-huno,
 hepian, dargysgu
 Slumberous, slûm'bûr-ûs, a. cysglyd,
 hepianllyd, hunol [soddi
 Slump, slûmp, vi. cwympto i mewn, ym-
 Slung, slûng, pt. & pp.—Sling
 Slunk, slûngk, pt. & pp.—Slink
 Slur, slûr, n. gwarthnod, anaf, anair,
 mef; budrad, budreiddiad; llithren:
 vt. diwyno, dwbio
 Slush, slûsh, n. llaca, llaid, plwca, baw
 Slut, slût, n. budrogen, bronten, huren
 Sluttish, slût'îsh, a. swga, annhaclus,
 budr, budrog
 Sluttishness, slût'îsh-nês, n. budreddi
 Sly, sli, a. cyfrwys, cadnoaid, cêlgar,
 cyfrwysgall. Sly-boots, cyfrwysddyn,
 ffelddyn [dichell
 Slyness, slî'nês, n. cyfrwysdra, calldra,
 Smack, smäk, n. chwaeth, blas, adfas;
 clec; llong fechan; cusan: v. clecian,
 gwefus-glecian; cusanu
 Small, smôl, a. bach, bychan, mân, main:
 px. -an, -yn, -en, -ig. Small-arms,
 mân-arfau. Small-beer, diod fain.
 Small-coal, glo mân. Small-craft,
 mân longau. A small jar, costreilig,
 costrelian. As small, cyn lleied
 Smaller, smô'lûr, a. llai
 Smallest, smô'lêst, a. lleiaf
 Smallish, smô'lîsh, a. bachig, bychanig,
 gofychan [eiddilwch
 Smallness, smôl'nês, n. bychanedd;
 Smalt, smôlt, n. glaslwch
 Smaragd, smär'ägd, Smaragdus, smä-
 räg'dûs, n. gwyrddfaen, gwyrddem
 Smaragdine, smä-räg'dîn, a. gwyrdd-
 emaid
 Smart, smärt, a. llym, hylm, bywiog,
 heinif, tlws, pine, twtnais, dillyn, hoew,
 ffel, pert, ffraeth: vi. gwynio, llym-
 deimlo: n. arian rhyddâd. Smart
 pain, dolur llym. Smart-girl, perten.
 A smart shower, cawod drom

SNE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Smartness, smār'nēs, n. dillynedd, pertrwydd, pincerwydd, pertedd, cyflymder, llymder, ffraethder [friwio]	Smoulder, smol'dūr, vi. cuddlosgi, mudlosgi
Smash, smāsh, vt. tori yn yfflon, chwil-	Smug, smüg, a. pert, hoew, pinc, twtnais
Smatch, smātsh, n. blas, adfas	Smuggle, smüg'l, vt. trosglwyddo pethau annholledig, nwyddredeg. Smuggled goods, rhednwyddau
Smatter, smāt'ūr, n. blesyn, bychanbrawf, basddysg, lled-ddysgiad, coegwybodaeth, goddysg: vi. siared yn anfedrus	Smuggler, smüg'lūr, n. nwyddredwr
Smatterer, smāt'ūr-ūr, n. crach-ysgolâig, basdriniwr, un baswybodus	Smuggling, smüg'ling, n. celcfasgnach
Smear, smī'r, vt. diwyno, llychwinio, dwbio [glymol, bawlyd]	Smugness, smüg'nēs, n. tlysni, pincerwydd, dillynedd
Smeary, smī'r'ī, a. dwbiol, glydiog,	Smut, smūt, n. parddu, huddygl; duedd, rhwd, flog; serthedd: v. duo, llogsi
Smeath, smīth, n. moraderyn o'r enw	Smutch, smūtsh, vt. pardduo, dwbio
Smectite, smēk'tit, n. pridd y panwr	Smuttiness, smūt'ī-nēs, n. pardduedd; serthedd, budr-eiriad
Smegmatic, smēg-māt'ik, a. sebonaidd	Smutty, smūt'ī, a. huddyglyd; serth, brwnt, du
Smell, smēl, n. arogl, gwynt, arwynt, sawr; edryw: v. arogl, sawrio, gwyntio; drewi. A foul smell, drygsawr	Snack, snāk, n. rhan, cyfran
Smellfeast, smēl'fīst, n. hoffwr ei fol, glwth; gwenieithwr [iad]	Snacket, snāk'ēt, n. clicied, cloigyn ffenestr [ffrwyno]
Smelling, smēl'ing, n. arogliaid, arwynt-	Snaffle, snāf'l, n. genfa, ffoenfa: vt.
Smelt, smēlt, n. brwyniad, môr-frithyll: vt. toddi m̄wn, m̄wndoddi	Snag, snāg, n. ysgythr-ddant
Smelter, smēl'tūr, n. toddwr, m̄wndoddwr	Snail, snal, n. malwoden, malwen
Smicker, smīk'ūr, vi. cilwenu, glaschwerthin	Snake, snak, n. neidr, sarff
Smicket, smīk'ēt, n. crys merch, crysan	Snakeroot, snāk'rwt, n. math o wraidd meddygol
Smile, smil, n. gwên, glaswen, cilwen: vi. gwenu, glaschwerthin [wenu]	Snaky, sna'kī, a. neidraidd, nadreddog
Smirk, smūr, vi. cilwenu, gwenu, glas-	Snap, snāp, n. byrdoriaid, tameidyn; clec: v. cnipgnōi, cipddala; byrdori: gwringain, cecru
Smit, smīt, pp.—Smite	Snapdragon, snāp'drāg-ūn, n. trwyn y llo; math o chware
Smite, smit (pt. smote, pp. smitten & smit), v. taro, curo; archolli; lladd	Snapper, snāp'ūr, n. brathwr, cecrai
Smith, smīth, n. gōf, gofant	Snappish, snāp'ish, a. brathlyd, pigog, sarug, cecrus
Smithery, smīth'ūr-ī, Smithy, smīth'ī, n. gefail, gofail	Snappiness, snāp'ish-nēs, n. cipgarwech, sen-garwech, cecri
Smitten, smīt'n, pp.—Smite	Snapsack, snāp'sāk, n.—Knapsack
Smock, smōk, n. crys benyw, hefyd	Snare, snēr, n. magl, croglath, telm, byddag: vt. maglu, bachellu, rhwydo
Smoke, smok, n. mwg: v. mygu, ysmegu, ysmwocio; chwiffio; mwg-sychu; tryfygu. To smoke-dry, mwgsychu	Snarl, snār, v. ysgyrnygu, chwyrru, swrnachu: n. ysgyrwg, chwyrrniad, swrnach [aidd]
Smoker, smōkūr, n. ysmygwr, chwiffiwr	Snarling, snār'ling, a. chwyrrnog, corgi-
Smoky, smō'kī, a. myglyd	Snary, snēr'ī, a. twyllodrus, ystrywgar
Smooth, smw̄th, a. llyfn, gwastad, llathr: vt. llyfnâu, caboli; gwenieithio	Snast, snāst, n. llogben canwyll
Smoothly, smw̄th'lī, ad. yn esmwyth, yn rhwydd, gan bwyll	Snatch, snātsh, v. cipio, ysgipio, (cywio), cipgeisio: n. cip, crap; cipdānā d.
Smoothness, smw̄th'nēs, n. llyfnder; esmwythder	Snatch-block, math o chwerfan
Smote, smot, pt.—Smite	Sneak, snīk, v. cuddylusgo, llechian: n. llechianwr, llechgi, celgi, congllwr; bawddyn, bawai, crinwas
Smother, smūt'ūr, v. mygu, llethu; tagu, celdagu: n. tawch, mygdarth	Sneaking, snī'king, a. llechaidd, bawaid, gorwael, llechgiaidd
	Sneap, snīp, vt. ceryddu, argyhoeddi, dwrddio, senu: n. cerydd, sen

Sneek, snĕk, n. clicied drws
 Sneer, snĕr, n. gwatwarwen, gwatwar-
 drem: v. ffroenwawdio, gwawdwenu,
 dirmygwenu
 Sneeze, snĕz, vi. trewi, ystrewi, tisian,
 tasio: n. trew, entrew, tisiad, tis
 Snicker, snĕk'ūr, vi. coegchwerthin,
 chwerthin dan law [gwyntio
 Sniff, snĕf, Sniffle, snĕf'1, v. ffroeni,
 Sniggle, snĕg'1, v. llyswena, dal llyswod
 Snip, snĕp, n. gwellaifdrwch, bwlech, tor-
 iad; cinyn, dernyn, ciniechyn: vt.
 tori, hollti; cinynio, trychu, gwelleifio
 Snipe, snĕp, n. giach, ysnid, myniar;
 ysmiten; penbwl, hurtyn
 Snippers, snĕp'ūr, n. pl. gwellaif
 Snippet, snĕp'ēt, n. rhan fechan, cyfran
 Snite, snĕt, n. giach: vt. chwythu'r trwyn
 Snivel, snĕv'1, n. llysnafedd y trwyn,
 ffroenllif: vi. llefain yn blentynaidd,
 crewtian, crewtio; ffroenllifo, llyfio
 Snore, snō'r, vi. chwyrrnu: n. chwyrrniad
 Snort, snōrt, vi. ffroeni, chwythu yn y ffroen
 Snot, snōt, n. llysnafedd y trwyn
 Snotty, snōt'ī, a. llysnafeddog, trwyn-
 lifog, ffroenlifog [turs
 Snout, snūwt, n. trwyn anifail, duryn,
 Snow, sno, n. eira, nŷf, ôd, eiry: v.
 bwrw eira, ôdi, nyfio. Snow-ball,
 pelen eira, caseg eira
 Snowdon, sno'dn, n. Eryri
 Snowdrop, sno'drōp, n. blodeuyn gwyn
 cynar, cloch maban
 Snowy, sno'ī, a. eiryaidd, eiryog; purwyn
 Snub, snūb, n. cwgyn, cwlwm mewn
 coed, cnwnc; cerydd, sen, dwrdiad: vt.
 ceryddu, dwrddio, cystwyo. Snubbed
 nose, trwyn pwt
 Snuff, snūf, n. trelwch, trwynlwch,
 tislwch; llosgben canwyll: v. ffroeni,
 ymddigio, trwynsori; cymeryd trel-
 wch; tori pen canwyll; ffroensugno.
 Snuff-box, blwch trelwch
 Snuffers, snūf'ūr, n. pl. salltrin, glein-
 iadur, toriadur pen canwyll
 Snuffle, snūf'1, vi. siared trwy'r trwyn
 Snuffler, snūf'lūr, n. dyn trwyn-gauad
 Snug, snūg, a. cryno; cynhes, clyd;
 diogel; dirgel
 Snuggle, snūg'1, vi. ymgynhesu
 So, so, ad. felly, fel hyny, yr un modd:
 con. fel, felly, felly hefyd, mal, megis,
 mor, cyn. So and so said so and so,
 hwn a hwn a ddywedodd hyn a hyn.
 So forth, felly yn mlaen. Very so-so,
 yn ddistadl iawn

Soak, sok, v. mwydo, gwlybnawsio, llyncu
 Soap, sop, n. sebon: vt. seboni. Soap-
 boiler, sebonydd, gweithydd sebon.
 Soap-house, sebondy, sebonweithfa.
 Soap-suds, sicion sebon, sebondrwyth.
 Soap-wort, sebonllys
 Soaplike, sop'lik, a. sebonaidd, fel sebon
 Soar, sō'r, vi. uch-hedeg, ymgodi,
 gwalchu, esgyn
 Sob, sōb, n. ig, ebwch, uchenaidd: vi.
 igian, crych-ucheneidid
 Sober, so'būr, a. sobr, anfeddw, cym-
 hedrol; pwyllus
 Soberness, so'būr-nēs, Sobriety, so-brī'-
 ī-tī, n. sobrwydd, cymhedroldeb;
 pwyll; difrifwch
 Sobriquet, sōb'rī-ka, n. llysenw
 Soccage, sōk'aj, n. hawl swch a chwlltwr
 Sociability, so-shā-bīl'ī-tī, Sociable-
 ness, so'shā-bl-nēs, n. cymdeithasgar-
 wch, cydymaithgarwch, carueiddwch
 Sociable, so'shā-bl, a. cyfeillgar, cym-
 deithasol, caruaidd, cymdeithasgar
 Social, so'shāl, a. cymdeithgar, cyfeillgar
 Socialists, so'shāl-īsts, n. pl. canlynwyr
 Robert Owen; cyfeillachwyr
 Sociēty, so-sī'ī-tī, n. cymdeithas; cyfeill-
 ach. Society for the Promotion of
 Christian Knowledge, Gymdeithas er
 Taenu Gwybodaeth Gristionogol.
 Society for the Propagation of the
 Gospel in Foreign Parts, Gymdeithas
 er Lledaeniad yr Efengyl mewn
 Gwledydd Tramor. British and
 Foreign Bible Society, y Bibl Gym-
 deithas Frytanaidd a Thramor.
 Church Missionary Society, Cym-
 deithas Genhadol yr Eglwys. Rel-
 igious Tract Society, Cymdeithas y
 Traethodau Crefyddol
 Socinian, so-sīn'yān, n. Sosiniad, un yn
 dal athrawiaeth Faustus Socinus, un-
 doddiad: a. Sosiniaidd [iaeth
 Socinianism, so-sīn'yān-īzm, n. Sosin-
 Sock, sōk, n. socas, socysen
 Socket, sōk'ēt, n. twll, mortais; crai
 Socratic, so-krāt'īk, a. yn ol dull So-
 crates, holiadol [Seethe
 Sod, sōd, n. tywarchen, mawnen: pt.—
 Soda, so'dā, n. math o wrthsur
 Sodality, so-dāl'ī-tī, n. cyfeillach, brawd-
 Sodden, sōd'n, pp.—Seethe [oliaeth
 Soddy, sōd'ī, a. tywarchog
 Sodomitē, sōd'ō-mit, n. gwrrywygydiwr
 Sodomitical, sōd-ō-mīt'ī-kāl, a. gwrrywy-
 gydiol

SOM	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;
Sodomy, sōd'o-mī, n.	gwrrywydiad
Soever, so-ēv'ūr, ad.	pynag
Sofa, so'fā, n.	esmwythfaine, seibfaine
Soffit, sōf'īt, n.	nenfwd
Soft, sōft, a.	meddal, tyner; masw; araf
Soft language, iaith dirion	[arafu
Soften, sōf'n, v.	meddalāu, meddalu;
Softness, sōft'nēs, n.	meddalwch, tynerwch
Soggy, sōg'ī, a.	llaith
Soho, so-ho', int.	haihow! clyw! holo!
Soil, sōil, n.	pridd, tir; tom, tail: vt. diwyno, budreddu; teilio. Night-soil, ysgarthion, ysgothfoedd
Sojourn, so'jūr, vi.	ymdaith, ymdeithio, trigo, aros [ymdeithydd
Sojourner, so'jūr-nūr, n.	alltud, pererin,
Solace, sōl'as, n.	cysur, dyddanwch: vt. cysuro, dyddanu, lloni, loddid
Solar, so'lūr, a.	perthynol i'r haul, heulog, haulog. Solar-system, y gyfundrefn heulog, cysawd heulog
Sold, sold, pt. & pp.—Sell	
Soldān, sōl'dān, n.—Sultan	
Solder, sō'dūr, n.	metel asio, iâsfetel, sawdur: vt. asio, iâsgydio, sawdro, sawdurio
Soldier, sol'jūr, n.	milwr, sawdiwr, cādwr. Soldier-like, milwraidd. Fellow-soldier, cydfilwr
Soldiery, sol'jūr-ī, n.	y lluilwyr, milwyr
Sole, sol, a.	unig, unigol, un: n. gwadn, gosail; math o bÿsg, lleden, tafod yr hydd: vt. gwadnu, goseilio
Solecism, sōl'ī-sīzm, n.	ymgroesiaith, annghysoniaith, amhridolder
Solemn, sōl'ēm, a.	difrifol, edmyg, dwys, parchus [difrifedd
Solemnity, so-lēm'nī-tī, n.	edmygedd,
Solemnization, so-lēm-nī-za'shūn, n.	difrifgadwad, gweinyddiad
Solemnize, sōl'ēm-niz, vt.	difrifgadw, difrifweinyddu
Solicit, so-līs'īt, vt.	erfyn, crefu, deisyfu
Solicitation, so-līs-ī-tā'shūn, n.	deisyfiad, erfyniad
Solicitor, so-līs'ī-tūr, n.	erfyniwr; dirprwywr, cyfreithiwr [falus
Sollicitous, so-līs'ī-tūs, a.	pryderus, go-
Solicitress, so-līs'ī-trēs, n.	erfynwraig, deisyfes [cur
Solicitude, so-līs'ī-tud, n.	gofal, pryder,
Solid, sōl'īd, n.	cyfan-gorff; sylweddol: a. caled, sylweddol, ffyrf; cryf
Solidity, so-līd'ī-tī, Solidness, sōl'īd-nēs, n.	cyfander, sadrwydd, ffyrfder, sylwedd, dwysder, caledrwydd
Solidungulates, sol-īd-ūng'gu-lats, n. pl.	cyfan-garnolion
Solidungulous, sōl-īd-ūng'gu-lūs, a.	cyfangarn [ffyrfeiddio
Solidify, so-līd'ī-fi, v.	ffyrfau, caledu,
Solidifian, so-lī-fīd'ī-yān, n.	unigffyddiad
Soliloquy, so-līl'o-kwī, n.	hunanymddiddan, ymson
Soliped, sōl'ī-pēd, n.	milyn cyfandroed
Solitaire, sōl-ī-tē'r, n.	meudwy; gwddf-dlws [unigedd, unigrwydd
Solitariness, sōl'ī-tūr-ī-nēs, n.	unigder,
Solitary, sōl'ī-tūr-ī, a.	unig; annghyfanredd. A solitary way, ffordd disathr
Solitude, sōl'ī-tud, n.	unigedd, ymneillduedd; ansathrle
Solo, so'lo, n.	cân unllais [y gwr doeth
Solomon, sōl'o-mūn, n.	Selyf, Solomon,
Solstice, sōl'stīs, n.	heulorsaf. Summer solstice, alban hefin, canol hâf, hirdydd hâf. Winter solstice, alban arthan, canol gauaf, byrddydd gauaf
Solstitial, sōl-stīsh'āl, a.	heulorsafol
Solubility, sōl-u-bīl'ī-tī, n.	hydoddedd
Soluble, sōl'u-bl, a.	toddadwy, hydawdd
Solute, so-lut', a.	dattodedig, hylifiol
Solution, so-lu'shūn, n.	dattodiad, egluriad; toddiant
Solutive, sōl'u-tīv, a.	rhyddäol, egorol
Solvable, sōl'vā-bl, a.	toddadwy; dad-dyrysadwy [dattod
Solve, sōlv, vt.	agor, egawr, dehongli;
Solvency, sōl'ven-sī, n.	gallu i dalu dyled
Solvent, sōl'vent, a.	galluog i dalu: n. trwyth, todd-drwyth
Somatic, so-māt'ik, a.	corffol
Somalist, sōmā-tīst, n.	defnyddiolwr
Somatology, so-mā-tōl'o-jī, n.	corffyddiaeth, sylweddoliaeth.—Materialism
Sombre, som'būr, Sombrous, som'brūs, a.	tywyll, caddugol; prudd
Some, sūm, a.	rhai, rhyw, peth, ychydig: n. rhywrai, rhywfaint: ad. o ddeutu, yn nghylech
Somebody, sūm'bōd-ī, n.	rhywun
Somehow, sūm'hūw, ad.	yn rhyw fodd, rhyw sut
Somersault, sūm'ūr-sōlt, Somerset, sūm'ūr-sēt, n.	math o lamsach
Something, sūm'thīng, n.	rhywbeth
Sometimes, sūm'timz, ad.	weithiau, am-bell waith
Somewhat, sūm'whōt, n.	rhywbeth: ad. i ryw raddau. Somewhat awkward, gochwith, lledchwith. Somewhat cold, go oer, lled oer, oeraidd

Somewhere, süm'wh'er, ad. yn rhywle	Sophistry, sôf'is-trî, n. twyllresymiad
Somnambulist, sôm-nâm'bu-list, n. cwsg-grwydrwr	Sophomore, sôf'o-mô'r, n. ysgolâig dwyflydd
Somniferous, sôm-nif'ür-üs, Somnific, sôm-nif'ik, a. hunddwyn, cwsgbar	Soporate, sôp'o-rat, vt. peri cysgu
Somnifugous, sôm-nif'u-güs, a. cwsg-rwystrol [lefarwr	Soporiferous, sôp-o-rif'ür-üs, Soporific, sôp-o-rif'ik, a. hunbar, cysgiadol, cwsgbar
Somniloquist, sôm-nil'o-kwist, n. cwsg-Somnites, sôm'nits, n. pl. plaid o Fohammetaniaid [rwydd	Soporiferousness, sôp-o-rif'ür-üs-nës, n. cysgiadrwydd [lais
Somnolence, sôm'no-lëns, n. cysgad-Somnolent, sôm'no-lënt, a. cysglyd	Sopranist, so-prā'nist, n. cantwr mein-Sorcerer, sôr'sür-ür, n. swynwr
Son, sün, n. mab, ab, ap. Son-in-law, mab yn nghyfraith, daw. Foster-son, mabmaeth [oriaethol	Sorceress, sôr'sür-ës, n. hudoles, swyn-wraig
Sonata, so-nā'tā, n. cyfansoddiad per-Song, söng, n. cân, caniad, cathl, cerdd. Sing-song, undônol, unseiniol. A nuptial song, priodasgerdd	Sorcery, sôr'sür-i, n. swyngyfaredd
Songster, söng'stūr, n. cantwr, cantor, cerddor, caneuwr, cethlyd	Sord, sôrd, n.—Sward
Songstress, söng'strës, n. caniadyydes, cantores, cerddores	Sordes, sôr'diz, n. gwaddod; budredd
Sonnet, sön'ët, n. canuan, cenig	Sordid, sôr'did, a. bawlyd, brwnt, baw-aid, salw, gwael; crintach
Sonneteer, sön-ë-ti'r', n. crachbrydydd	Sordidness, sôr'did-nës, n. baweidd-dra, cybyddiaeth, crintachrwydd
Sonometer, so-nöm'i-tür, n. swfnesurydd	Sore, sô'r, n. anafod, archoll, briw, dolur, elwyf; carw teirblwydd: a. tost, blin, dolurus, poenus: ad. yn dost
Sonorific, so-no-rif'ik, Soniferous, sôn-nif'ür-üs, a. seiniannol [iarus	Sorel, sôr'ël, n. carw dwyflydd
Sonorous, so-nô'r'üs, a. seinfawr, son-Sonship, sün'ship, n. mabyddiaeth	Soreness, sô'r'nës, n. toster, poenus-rwydd
Soon, sw̄n, ad. yn fuan, yn ebrwydd, yn glau. As soon, cyn gynted. Sooner, cynt. Soonest, cyntaf	Sorex, sô'r'ëks, n. math o lygoden
Soot, sw̄t, n. huddygl, parddu, swta	Soricide, so-rör'i-sid, n. chwaerladdiad; chwaerleiddiad
Sooth, sw̄th, n. gwir, gwiredd	Sorrel, sôr'ël, n. suran y gôg: a. gwineu-goch, melyn-goch
Soothe, sw̄th, vt. boddio, llinaru; llonyddu; gwenieithio	Sorrow, sôr'o, a. tristwch, trystyd, gofid, blinder, aeth, alaeth, trymder: vi. trist-âu, gofidio. Sorrow-stricken, blinedig, gofidus
Soothsay, sw̄th'sa, vi. dewinio	Sorrowful, sôr'o-fwl, a. trist, galarus, cwynfanus. To make sorrowful, gofidio, tristâu
Soothsayer, sw̄th'sa-ür, n. dewin, dewinwr, dyn hysbys	Sorry, sôr'i, n. trist: salw; gwael. I am sorry, drwg genyf. To be sorry, edifaru
Soothsaying, sw̄th'sa-ïng, n. dewiniad	Sort, sôrt, n. modd; bath, math, rhyw; gradd: v. trefnu, cymathu; dosparthu. Of many sorts, amryw. Of one sort, unryw. Of the same sort, cydryw
Sooty, sw̄t'i, a. huddyglyd, pardduog	Sortable, sôr'tā-bl, a. cymathadwy
Sop, sôp, n. gwlychdamaid: vt. mwydo neu wlychu	Sortie, sôr'ti, n. rhuthrgrych
Soph, sôf, n. ysgolâig dwyflydd	Sortilege, sôr'ti-lëj, n. bwriad coelbren
Sophi, so'fî, n. amherawdwr Persia	Sortment, sôr'tmënt, n. cymathiad, pig-ion addas o nwyddau amryfath
Sophism, sôf'izm, n. twyllddadl, geureswm, ffugreswm, cyfrwys reswm	Soss, sôs, vi. swrthddisgyn
Sophist, sôf'ist, n. twyllddadleuwr, geuresymwr [ddadleuol, geuresymol	Sot, sôt, n. diotai, brwysgyn, ymfrwysgwr, diottwr: v. ymfrwysgo
Sophistical, so-fis'ti-käl, a. cyfrwys-Sophisticate, so-fis'ti-kat, vt. ffugresymu, twyllddadleu; llygru: a. twyllddadleuol; anmhur, llwgr	Sothis, so'this, n. seren y ci
Sophistication, so-fis-ti-ka'shün, n. llygriad, anurddiad; twyllgymysgiad	Sottish, sôt'ish, a. meddw; diodgar
	Sottishness, sôt'ish-nës, n. diodgarwch

SOM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Sou, sŵ, n. bath Ffrengeidd bychan
Souchong, sŵ-shōng', n. math o dē du
Sough, sōf, n. ffos gudd; godwrdd, dad-
Sought, sōt, pt. & pp.—Seek [wrdd
Soul, sol, n. enaid, yspryd
Soulless, sol'ēs, a. dienaid, difywyd
Sound, sūwnd, n. sain, swn, trwst, llais;
basfor: v. seinio; plymio; chwilio:
a. iach; dianaf; cyfan. A confused
noise, dwndwr. An articulate sound,
sīar. Sound sleep, trymgwsg
Sounding, sūwn'dīng, a. seinfawr, son-
iarus: n. seiniaid; dyfnder, dyfneidd.
Sounding-board, seinfwrdd. Sound-
ing-line, llinyn plymio
Soundly, sūwnd'lī, ad. yn ddwys, yn dda
Soundness, sūwnd'nēs, n. iachusrwydd;
cadernid; cyfander
Soup, sŵp, n. isgell, potes
Sour, sūw'r, a. sur, chwibl, egr; sarug:
v. suro, chwiblo; sarugo
Source, sō'r's, n. ffynnonell, tarddiad;
gwreiddyn, dechre
Sourish, sūw'r'ish, a. surllyd, egraidd
Sourness, sūw'r'nēs, n. surni; sarugrwydd
Souse, sūws, n. surgyffaith; cyffeithgig:
v. cyffeithio; rhoi chwyrndrochfa,
chwyrndrochu, chwyrnddisgyn ar
Souter, sŵ'tūr, n. crydd
South, sūwth, n. dēau, deheu. South
Wales, Deheudir Cymru
Southerly, sūth'ūr-lī, a. deheuol: ad
tua'r deheu
Southern, sūth'ūr'n, a. deheuol, dēuol.
The southern dialect, y ddeheubartheg
Southing, sūw'thīng, n. tyriad tua'r dēau
Southward, sūwth'wūrd, ad. tua'r dēau
Sovereign, sōv'ūr-yn, n. penllywydd,
teyrn, brenin; penadur; punt, 20s.:
a. goruchaf, goruchel; effeithiol
Sovereignty, sōv'ūr-īn-tī, n. arglwydd-
iaeth, teyrnedd, breniniaeth, goruch-
afiaeth; effeithioldeb
Sow, sūw, n. hwch, cunar. A barrow-sow,
banwes. A young sow, hespin-hwch
Sow, so (pp. *sown*), v. hau, heu
Sowbread, so'brēd, n. llysiau y ddidol
Sower, so'ūr, n. hauwr, heuwr
Sowing, so'ing, n. heuad, hauad
Sowans, so'ānz, Sowins, so'inz, n. llymru
Sowish, sūw'ish, a. hychaidd, fel hwch
Sown, son, pp.—Sow [non feddygol
Spa, spō, n. dŵfr meddyginiaethol, ffyn-
Space, spas, n. encyd, cyfwng, yspaid,
ystod; yr eangder; gwers. Empty
space, gwagle

Spacious, spa'shūs, a. eang, helaeth
Spaciousness, spa'shūs-nēs, n. eangder,
helaethrwydd [blwydd
Spade, spad, n. pâl, rhaw; hydd teir-
Spadiceous, spā-dish'ūs, a. goleugoch
Spagyric, spā-jir'ik, Spagyric, spā-
jir'ī-kāl, a. fferyllol
Spagyrist, spāj'ir-ist, n. fferylllydd
Spain, span, n. Yspaen, Hispaen
Spake, spak, pt.—Speak [glodyn
Spall, spōl, n. ysgwydd; asglodyn, ys-
Span, spān, n. rychwant, naw modfedd:
vt. rychwantu: pt.—Spin
Spangle, spāng'gl, n. claerfoglyn: vt.
claerfoglynu; serenu
Spaniel, spān'yēl, n. adargi
Spanish, spān'ish, a. Yspaenaidd: n.
Yspaeneg. Spanish-flies, cylion Par-
adwys, poethchwilod
Spank, spāngk, vt. taro â chledr llaw
Spanker, spāng'kūr, n. bath bychan;
un llydan-gryf
Spar, spār, n. bollt; ceibren; gwydrfaen:
v. bolltio; ymladd o hyd breichiau
Sparables, spār'ā-blz, n. pl. hoelion di-
glopa
Spare, spē'r, a. cynil; tenuu; hebgorol:
vt. cynilo; arbed; hebgor. Spare-rib,
eisglwyd mochyn, asen y fran, culasen
Spareness, spē'r'nēs, n. teneuder, mein-
der [crintach
Sparing, spē'r'ing, n. prin, cul, cynil,
Sparingness, spē'r'ing-nēs, n. cynildeb
Spark, spārk, n. gwreichionen; coegyn,
cariadfab [gweisgi; nwyfus
Sparkish, spār'kish, a. dillyn, gwyth,
Sparkle, spār'kl, v. gwreichioni
Sparkling, spār'kling, a. gwreichionllyd:
n. gwreichioniad
Sparling, spār'ling, n. y pysg brwyniad
Sparrow, spār'ō, n. aderyn y tô, golfan.
Hedge-sparrow, brych y cae
Sparse, spārs, a. ar wasgar: vt. gwasgaru
Spasm, spāzm, n. cwlwm gwythi, yr
wrwst, gwaew
Spasmodic, spāz-mōd'ik, a. gwynegol,
gwyrstaidd [Spit
Spat, spāt, n. cragenbysg ieuainc: pt.—
Spathic, spāth'ik, a. dalenog
Spatiate, spāsh'at, vi. crwydro, gwibio
Spatter, spāt'ūr, v. taenwlychu; diblo
Spatteredashes, spāt'ūr-dāsh-iz, n. pl.
socasau, socysau, broccensau [podol
Spatula, spāt'ū-lā, Spatle, spāt'l, n. ys-
Spavin, spāv'in, n. llyncoes
Spawl, spōl, n. poer: vi. glafoeri

Spawn, spôn, n. grawn, groned, gronell pysgod; griffit llyffaint: v. silio, bwrw grawn; hilio [gronellbysg	Speech, spîsh, n. llafar; lleferydd, ym- adrodd, araeth. Organs of speech, peiriannau ymadrodd, peiriannau llafar. Parts of speech, rhanau ymadrodd
Spawner, spō'nūr, n. pysgodyn benyw,	Speechify, spī'tshī-fi, vi. coegareithio
Spay, spa, vt. dyspaddu creadur benyw	Speechless, spîsh'lës, a. mud, aflafar
Speak, spîk (pt. spoke & spake, pp. spoken), v. llafaru, llefaru, siared.	Speed, spîd (pt. & pp. sped), n. brys, brysiad; cyflymder, buander: v. bryσιο, prysuro; llwyddo, ffynu
Evil-speaking, enllib, drwg absen	Speediness, spī'dī-nës, n. cyflymdra, buandra, cyflymedd, cyflymder
Speakable, spī'kā-bl, a. llefarol	Speedwell, spīd'wël, Speedwort, spīd'- würt, n. llyisiau Llewelyn
Speaker, spī'kūr, n. llafarwr, ymadrodd- wr, areithydd, areithiwr	Speedy, spī'dī, a. buan, cyflym, ebrwydd
Spear, spī'r, n. bêr, ysbêr, gwaewffon; tryfer: vt. trywanu	Spell, spël, n. cyfaredd, swyn-gyfaredd; sias o waith: v. swyno; sillafu
Spearmint, spī'r'mînt, n. mintys Mair	Spelling, spël'îng, n. silliad, sillafiad. Spelling-book, silliadur
Spearwort, spī'r'würt, n. llyisiau'r gwaew	Spelt, spël, n. math o rawn gwael
Special, spësh'äl, a. neillduol; arbenig, penigol: n. pennodolrwydd	Spelter, spël'tür, n. math o fetel.—Zinc
Specie, spī'shī, n. arian bathol	Spend, spënd (pt. & pp. spent), v. treulio, gwario; afradloni, gwastraffu. To spend time, treulio amser
Species, spī'shîz (pl. species), n. adryw, rhyw, math, rhywogaeth	Spendthrift, spënd'thrîft, n. gwastraffwr, oferddyn, afradlyn
Specific, spī-sîf'îk, n. priod fedddygin- iaeth: a. priodol, pennodol, neillduol; rhywogaethol; parthol	Spent, spënt, pt. & pp.—Spend
Specifically, spī-sîf'î-käl-î, ad. wrth y rhywiau, yn bennodol	Sperable, spī'r'ä-bl, a. gobeithiadwy
Specification, spës-î-fî-kä'shün, n. pen- nodiad, gwahannodiad	Sperm, spürm, n. hâd, rhith, anian
Specify, spës'î-fi, vt. pennodi, gwahan- nodi, dangos yn bennodol	Spermaceti, spür-mä-sî'tî, n. defnydd cwyrol o'r morfil
Specimen, spës'î-mën, n. rhagbrawf, cynllun	Spermatic, spür-mät'îk, a. hadol, hadog
Specious, spī'shüs, a. golygus, rhithiol	Spermologist, spür-möl'o-jîst, n. un yn treithu ar hadau, llysieuwr
Speck, spëk, n. magl, man, brycheuyn, ysmotyn: vt. manu, brychu	Spew, spu, v. cyfogi, gloesi, ymgyfogi, chwydu
Speckle, spëk'l, n. man, menyn: vt. britho, mânfritho, brychu, manu	Sphacelate, sfäs'î-lat, v. marwâu, mallu
Spectacle, spëk'tä-kl, n. drych, golwg	Sphenoid, sfî'nöid, a. ar ddull cyn, cyn- ddull
Spectacles, spëk'tä-klz, n. pl. llygeid- wydrau, syllwydrau, golwgwydrau	Sphere, sfî'r, n. crwn-gylech, clobyn
Spectator, spëk-tä'tür, n. edrychwyr, syll- ydd, canfyddwr	Spheric, sfër'îk, Spherical, sfër'î-käl, a. cyfrgrwn [edd
Spectatorial, spëk-tä-tör'î-äl, a. arolygol	Sphericity, sfî-rîs'î-tî, n. crynedd, cylch-
Spectatress, spëk-tä'trës, Spectatrix, spëk-tä'trîks, n. golygyddes	Spheroid, sfî-röid', n. corff hirgrwn, fel wy
Spectre, spëk'tür, n. drychiolaeth, elyll, lledrith, gwagysbryd	Spheroidal, sfî-röid'däl, a. hirgrwn
Speculate, spëk'u-lat, v. brydolygu, golygiannu, rhagfasgnachu	Spherule, sfër'ul, n. pelen, clobyn
Speculation, spëk-u-lä'shün, n. brydsyll- iad, meddyliad, golygiedigaeth	Sphinx, sfîngks (pl. sphînges, sfîn'jîz), n. anghenfil chwedlaidd yr Aifft; math o wyfyn
Speculative, spëk'u-la-tîv, a. golygiadol, golygiedigol, golygiannol	Sphygmîc, sfîg'mîk, a. gwaedgurol
Speculator, spëk'u-la-tür, n. golygiannwr	Spial, spî'äl, n. yspiwr, gwyliwr
Speculum, spëk'u-lüm (pl. specula, spëk'u-lä), n. drych	Spice, spis, n. pêrlysieuyn: vt. llysieuo, pêrlysieuo
Sped, spëd, pt. & pp.—Speed	Spiced, spîst, Spicy, spî'sî, a. llysieuog
	Spicery, spî'sür-î, n. pêrlysiau; ystordy pêrlysiau

SPO	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	Spirituality, spīr-īt-shu-āl-ī-tī, n. ys-brydolrwydd [brydoli
Spicosity, spi-kōs-ī-tī, n. pigfeinned		Spiritualize, spīr-īt-shu-āl-iz, vt. ys-
Spider, spī'dūr, n. cor, coryn, copyn, pryf-gopyn, cyffiniden. Gossamer-spider, coryn y gwawn. Water-spider, carw y dwfr, gafr y dwfr. Spider's web, gwe'r cor, copwe		Spirituous, spīr-īt-shu-ūs, a. poethgryf, gwirodol
Spigot, spīg'ūt, n. yspigod		Spirit, spūrt, n. ysponc: v. ysponcio; pistyllio; chwistrellu; ffrydio, tarddu
Spike, spik, n. pig, yspig, pwyniad, hoelen hir, cethr, cethren: vt. hoelio, cethru; blaenllymu, pigfeinio		Spiry, spīr'ī, a. blaenllym, pigfain
Spikenard, spik'nūrd, n. yspicnard, nard		Spissated, spīs'a-tēd, a. tewychedig
Spiky, spī'kī, a. blaenllym, pigfain		Spissitude, spīs-ī-tud, n. tewychedd, tewedd, tewychiant
Spill, spīl, n. yspil, deryn, dryllyn: v. (pt. & pp. <i>spilt</i> , spīlt), colli, tywallt		Spit, spīt, n. pēr, bēr: vt. gosod ar fēr: v. (pt. spat & spit, pp. spitten & spit), poeri. To spit about, dyboeri
Spin, spīn (pt. span & spun, pp. spun), v. nyddu; mainlifo. To spin out time, oedi. Spinning-wheel, tröell nyddu		Spital, spīt'äl, n.—Hospital
Spinage, spīn'aj, n. pigoglys, pigoga		Spite, spit, n. cenfigen, malais, mic, dygasedd: vt. migio, miguso. In spite of one, er ei weithaf [dygas
Spinal, spī'näl, a. perthynol i asgwrn y cefn. Spinal cord, Spinal marrow, madruddyn y cefn		Spiteful, spīt'fŵl, a. migus, maleisus, Spitefulness, spīt'fŵl-nēs, n. migusedd, dygasedd, malais, cenfigen
Spindle, spīn'dl, n. gwerthyd; echel; canolbost grisiau; yspigod, gwäell. Spindle-shanked, coesfain. Spindletree, pīsgwydden		Spitten, spīt'n, pp.—Spit
Spine, spin, n. asgwrn y cefn, yspin		Spittle, spīt'l, n. poer, poeryn, haliw
Spinet, spī-nēt', n. organ dannau		Splanchnology, splāngk-nōl'o-jī, n. coluddiaeth
Spiniferous, spi-nif'ūr-ūs, a. dreiniog		Splash, splāsh, v. arwlychu; lleidio
Spinosity, spi-nōs-ī-tī, n. dreiniogrwydd, dyrysni; sarugrwydd		Splashy, splāsh'ī, a. pylllog, lleidlyd
Spinous, spī'nūs, Spyn, spī'nī, a. dreiniog, dreiniol, dreinllyd		Splay, splā, vt. goleddfu, cribweithio gwal; laesu palfais march
Spinozism, spī'no-zīzm, n. athrawiaeth		Spleen, splīn, n. y dduwg, pruddglwyf; drwgewyllys; dyfn-gas
Spinoza, holldduwiaeth		Spleenful, splīn'fŵl, Spleeny, splī'nī, a. digllawn, digus
Spinster, spīn'stūr, n. nyddwraig; merch weddw		Spleenwort, splīn'würt, n. rhedyn y fagwyr. Scaby-spleenwort, llyisiau y Splendent, splēn'dēnt, Splendid, splēn-ddueg [dīd, a. clær, ysplenydd
Spiral, spīr'äl, a. fel cogwrn tro, nydddroellog, troellog		Splendor, splēn'dūr, n. gwychedr, ceinedd
Spire, spī'r, n. dyrwyndro; twysen; clochdy blaenfain, pigwrn, bera; v. twysenu; blaenfeinio		Splenetic, splēn-ī-tīk, a. claf o'r dduwg; croes, digus, anfwyn, anynad
Spirit, spīr'īt, n. ysbryd, enaid; gwrolfryd; gwirod. Lowness of spirits, iselder ysbryd, dybyrdod. Party spirit, pleidwŷn. Public spirit, gwladgarwch		Splenic, splēn'īk, a. perthynol i'r dduwg
Spirited, spīr-ī-tēd, a. ysbrydlawn, gwrol. High-spirited, hy, calonog. Low-spirited, Weak-spirited, digalon, prudd, laes, llwfr. Mean-spirited, isel, gwael, gwael-frydig		Splenitive, splēn-ī-tīv, a. poethlyd, anynad
Spiritredness, spīr-īt-ēd-nēs, Spiritfulness, spīr-īt-fŵl-nēs, n. bywiogrwydd, gwroldeb [poethgryf; hoew		Splent, splēnt, Splint, splīnt, n. dyfloen, dellten, fflochen; ysgyren. Splint-bone, asgwrn bychan y goes
Spiritous, spīr-ī-tūs, n. pur; gwirodol		Splinter, splīn'tūr, v. delltu, fflochen; ysgyrioni: n. dellten
Spiritual, spīr-īt-shu-äl, a. ysbrydol		Splice, splis, vt. cymhlethu penau rhaff; cydgysylltu: n. cymhlethiad
		Split, splīt (pt. & pp. split), v. holli; delltu, delltenu; rhanu
		Splutter, splūt'ūr, n. godwrdd, ffwdan
		Spoil, spōl, n. anrhaith, yspail, ysglyfaeth: v. anrheithio, yspeilio; difrodi; andwyo; ysglyfaethu
		Spoiler, spōl'ūr, n. difrodwr, anrheithiwr

Spoilful, spōil'fwl, a. difrodgar, yspeilgar	Sprain, spran, n. twrf, tyrfiad: vt. tyrfu, ysigo
Spoiling, spōil'ing, n. anrheithiad	Sprang, spräng, pt.—Spring
Spoke, spok, n. adain olwyn, carfan gwëydd: pt.—Speak	Sprat, sprät, n. morgrothell, corbenwegyn
Spoken, spo'kn, pp.—Speak	Sprawl, spröl, vi. ymystyn ar lawr, ymgreinio, ymrwyfo
Spokesman, spok'smän, n. llefwr	Spray, spra, n. prigyn, ysbrigyn; ewyn, tawch, morysgai
Spoilate, spo'li-at, vt. anrheithio, yspeilio; difrodi; andwyo; ysglyfaethu	Spread, spröd (pt. & pp. spread), v. lledu, taenu; peilio; ymdaenu: n. taenfa, taeniad, ymdaeniad
Spoilation, spo-li-a'shün, n. anrheithiad	Spree, sprī, n. cellweirgamp
Spondee, spōn'dī, n. dau sillaf hir	Sprent, sprënt, a. taenelledig, taenedig: pp.—Sprinkle [gewyllyn]
Sponge, spünj, n. yspwng, morfadarch; bolerwr, glwth: v. ysbyngu, sychu äg ysbwng; bolera, bolrythu, glythu, gloddestu ar gost arall. Sponging-house, gëöldy, blingdy, y flingfa, tÿ ceisbwl	Sprig, sprig, n. brigyn, ysbrigyn, ys-
Sponginess, spün'ji-nës, n. ysbyngeidd-rwydd [meddal]	Spriggy, sprig'gi, a. brigog, brigynog
Spongy, spün'ji, a. ysbyngaidd, masw,	Spright, sprit, n. drychiolaeth, ellyll
Sponsal, spōn'säl, a. priodasol, dyweddiol	Sprightliness, sprit'li-nës, n. hoenus-rwydd, bywiogrwydd, heinifdra, gorhoen, sioncrwydd
Sponson, spōn'shün, n. ymrwymiad i ateb	Sprightly, sprit'li, Sprightly, sprit'fwl, a. bywiog, eidiog, gorhoenus, sionc
Sponsor, spōn'sür, n. mâch, mechnïydd, tâd bedydd, mam fedydd; alltraw	Spring, spring, n. ffynnon, ffynnonell; tarddiad; llam, crychnaid; gwanwyn: v. (pt. sprung & sprang, pp. sprung), tarddu, egino, blaguro; ffynnoni; dychlamu. Day-spring, codiad y wawr. Spring-halt, clunheciant.
Sponsorial, spōn-sör'i-äl, a. meichiol	Spring-head, llygad ffynnon. Spring-tide, gorllif, penllif, uchelfor. Spring-water, dwfr ffynnon. To spring a leak, ymagenu, golwng dwfr i mewn
Spontaneity, spōn-tä-ni'i-ti, n. gwirfoddolrwydd	Springal, spring'äl, n. llencyn, glaslane
Spontaneous, spōn-tä-ni-üs, a. gwirfoddol, o hono ei hun	Springe, sprinj, Springle, spring'gl, n. croglath, tag-fagl
Spool, spwl, n. gwerthyd. Spooling-wheel, rhöd nyddu, troell	Springiness, spring'i-nës, n. gwrthneidiolrwydd, adwythder, twythiant
Spoom, spwm, vi. cyfym fyned	Springy, spring'i, a. gwrthneidiol, ar-dwythol, twythig; llawn ffynnonau
Spoon, spwn, n. llwy. Spoon-meat, llwyfwyd	Sprinkle, spring'kl, v. taenellu, ysgeinio
Spoonbill, spwn'bül, n. y llwybig [llwy]	Sprit, sprit, n. blaguryn; polyn. Sprit-sail, yr hwyf flaen
Spoonful, spwn'fwl, n. llwyaidd, llonaidd	Sprite, sprit, n. ellyll, bwgan, mwci
Sport, spört, n. chwarae; digrifwch, cellwair: v. ymddigrif; cellwair; chwarae	Sprout, sprüwt, vi. blaendarddu, blaguro, egino. Sprouts, ysgewyll; adfresych
Sportful, spört'fwl, Sportive, spört'iv, a. chwaraugar, cellweirus, difyr, digrif, hoenus [wr]	Spruce, sprws, a. tlws, dilyn; hoew, pine, cryno, sionc, twtnais: n. math o ffeinidwydden [ni, hoewder
Sportsman, spört'smän, n. heliwr; adar-	Spruceness, sprws'nës, n. dillynedd, tlyss-
Sportule, spörtul, n. elusen, rhodd	Sprucify, sprw'si-fi, v. tacluso, twtneisio, hoewi, pincio, ymbincio
Spot, spöt, n. man, lle, brycheuyn, ysmot: vt. manu, brychu, ysmotio.	Sprung, sprung, pt. & pp.—Spring
On the spot, yn y man, yn ddisymwth	Spud, spüd, n. darn cyllell; gwtyn
Spotless, spöt'lës, a. difrycheulyd, pur, glân [brycheulyd, manog	Spume, spum, n. ewyn, gorferw: vi. ewynu, malu ewyn, gorferwi
Spotted, spöt'öd, Spotty, spöt'i, a. brith,	Spumous, spu'müs, a. ewynog; gwag
Spousal, spüw'zäl, n. priodas; dyweddiad: a. dyweddiol, priodasol	
Spouse, spüwz, n. dyweddi, priod	
Spout, spüwt, n. pistyll; ffrwd: v. pistyllio, ffrydio, dylifo. Water-spout, morbistyll	

STA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Spun, spūn, pt. & pp.—Spin	Squareness, skwē'r'nēs, n. pedrongledd, petryaledd
Spunge, spūnj, n.—Sponge	Squarrose, skwō-ros', Squarrous, skwōr'-ūs, a. cenog, crestog
Spunk, spūngk, n. pren gwyn, pren pwr sych; arial, bywyd	Squash, skwōsh, vt. gwasgu yn deisen
Spur, spūr, n. yspardun, barog; swm-bwl; cymhellai; annogaeth: v. ysparduno, symbylu; dirgymbell, dirannog. Spur-gall, ol yr yspardun	Squat, skwōt, n. cwrcwd, crwcd; un byr a llydan, cnwff: vi. yswatio, crycydu, eistedd ary garau
Spurge, spūrj, n. fflamgoed, llysiâu'r llaeth, llaeth yr ysgyfarnog. Seasurge, llaeth y fammaeth	Squeak, skwīk, vi. gwichio, gwichian, gwichleisio, flechu: n. fflich, gwich, gwichlef. A weak squeeking voice, llais main [gwichian
Spurious, spu'r'ī-ūs, a. ffugiol, basdarddaid, geurywiol [bastarddiaeth	Squeal, skwīl, vi. gwilrin, gwichio, Squeamish, skwī'mīsh, a. alarllyd, gwrthneugar, gwrthwynebus
Spuriousness, spu'r'ī-ūs-nēs, n. ffugedd	Squeamishness, skwī'mīsh-nēs, n. gwrthwynebrwydd, gwrthwyneb
Spurling, spūr'ling, n. math o fôrbysgodyn [gwrthwingo: n. gwrthodiad	Squeeze, skwīz, n. gwasg: v. gwasgu
Spurn, spūrn, v. gwrthod gyda dirmyg	Squelch, skwēltsh, vt. llethu: n. swrth-godwm
Spurrier, spūr'ī-ūr, n. gwneuthurwr yspardunau [pistyllio	Squib, skwīb, n. ffug-fellten, fflamig; duchar
Spurt, spūrt, n. hwp, hepynt: v. tarddu	Squill, skwīl, n. winwyn y môr. Vernal squill, serenyn
Sputation, spu-ta'shūn, n. poeriad	Squinancy, skwīn'ān-sī, n. y fynyglog, fflameg yn y gwddf
Sputter, spūt'ūr, v. poeri wrth siared: n. ffwdan, godwrdd	Squint, skwīnt, n. trawsolwg: a. gŵyr, traws: v. llygadwyro, trawsdremio. Squint-eyed, llygadgroes, llygadŵyr. Squinting outwardly, llygad-gall
Spy, spi, n. yspīwr, yspienwr; gwyllydd, chwilyddydd: v. yspeio, yspeiena, chwilio, canfod. Spy-glass, yspeien-ddrych, syllwydr, syllddrych	Squirrel, skwūr'ēl, n. gwiwer
Squab, skwōb, n. sachglustog; gorwedd-fainc; dyn byrdew; trolen, ffwtog: vi. syrthio yn syth	Squirt, skwūrt, n. chwistrell: v. pistyllio, chwistrellu
Squabbish, skwōb'īsh, Squabby, skwōb'ī, a. ysmwt, bedew, ffolenog, tewlydan	Stab, stāb, vt. brathu, gwanu, trywanu: n. brath, gwān, erwan, trywan
Squabble, skwōb'ī, n. ffrwgwd, ymgiprys: vi. ffrygydu, syrthio allan, cynhenu	Stabiliment, stā-bīl'ī-mēnt, n. atteg, cadarnād [cadarnid
Squadron, skwōd'rūn, n. llynges; byddin, mintai, llu, catrawd. Squadron of horse, marchoglu. Squadron of ships, mintai o longau, llynges [swgfuadr	Stability, stā-bīl'ī-tī, n. sefydlogrwydd
Squalid, skōl'īd, a. brwnt, bawlyd, budr	Stable, sta'bl, a. diysgog, sefydlog, cadarn-gryf: n. marchdŷ, aman, ystabl
Squalidity, skwō-līd'ī-tī, Squalidness, skwōl'īd-nēs, n. bawlydrwydd, budredd, afendid, gorfudredd	Stableness, sta'bl-nēs, n. diysgogrwydd, sefydlogrwydd
Squall, skwōl, vi. ysgrechain, crechleisio: n. ysgrech; awel ddisyfyd, chwa [gwyntog	Stabbling, sta'blīng, n. cadwad, porthiant meirch
Squally, skwō'li, a. chwawiog, awelog	Stablish, stāb'līsh, vt. sefydlu, cadarnāu
Squalor, skwā'lūr, n. budredd, budreddi	Stack, stāk, n. dās, mwdwl, twr; crug: vt. dasu, mydlu. A stack of chimneys, twr o simneiau
Squamose, skwā-mos', Squamous, skwā-mūs, a. cenog, crestog	Staddle, stād'l, n. ystol, mwdwl, ffon-fagl, atteg, bagl; marchwŷdd
Squander, skwōn'dūr, vt. gwasgaru, gwastraffu, afradloni	Stadium, stād'yūm (pl. stadia, stād'yā), n. mesur Rhufeinaidd, yn cynwys 606 $\frac{3}{4}$ o droedfeddi
Square, skwē'r, a. ysgwar, cwar, pedwarochrog, pedronglog: n. pedrongl, ysgwâr, petryfal, petryal: v. ysgwario, petryalu, pedrori, pedrongli; trefnu, llunio	Stadholder, stād'hol-dūr, n. penllywydd ar yr Isellmyn gynt

ôre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, this; j = dzh. STA

- Staff, stâf (pl. staves), n. ffon, llachbren, berllysg, pastwn; pawl; yr holl bendadpeniaid mewn llu. Staff-bearer, brysgyllddygydd, dygiedydd y ferllysg. Hand-staff, troed ffust
- Stag, stâg, n. carw, cerwyd, cellaig
- Stage, staj, n. chwareufa, esgynlawr, tafod; gradd, teithradd. Stage-coach, teithgerbyd. Stage-player, dynwaredydd [iedydd]
- Stager, stâ'jûr, n. dynwaredydd; arfer-
- Staggard, stâg'ûrd, n. carw pedeirblwydd
- Stagger, stâg'ûr, v. honcian; petruso
- Staggers, stâg'ûrz, n. pl. dera, penddar-edd, pendro, gysp
- Stagnant, stâg'nânt, a. llonydd, marw, disymud. Stagnant-water, merddwfr, llynwyn, marwddwfr [sefyll]
- Stagnate, stâg'nât, vi. croni, llynio,
- Stagnancy, stâg'nâu-sî, Stagnation, stâg-na'shûn, n. cronriad, llyniad
- Staid, stad, pt. & pp.—Stay: a. difrif, arafaidd, dwys, sobr, rheolaidd
- Staidness, stad'nês, n. difrifwch, sobrwydd
- Stain, stan, n. ystaen, brycheuyn, gwarthnod, diwyniad: v. ystaenio, diwyno, anurddo, brycheuo; gwaradwyddo; gwarthruddo
- Staircase, stê'r'kas, n. dringfa
- Stairs, stê'rz, n. pl. grisiau
- Stake, stak, n. pawl, buddel; cyngwystl: vt. polioni; cyngwystlo, dal, anturio, peryglu
- Stalactite, stâ-lâk'tit, n. cydgorffiad calchaid yn dibynu mewn ogofëydd
- Stalagmite, stâ-lâg'mit, n. defnydd calchaid yn ymgasglu ar waelod ogofëydd
- Stale, stal, a. hen, henaidd; diflas, egr, egraidd: n. trwnc, lleisw: v. troi yn ddiflas; troethi, gollwng trwnc
- Staleness, stal'nês, n. hendra, egredd, egri, diflasrwydd
- Stalk, stôk, vi. paladru, corsenu; rhodio yn benuchel: n. paladr, bonyn, corsen, gwelltyn; rhodiad sythfalch.
- Stalking-horse, ceffyl adara; ceffyl brethyn; ffugorchudd
- Stalky, stô'kî, a. paladrog, corsenog
- Stall, stôl, n. côr preseb; marchnadfaine, gweithgell; bawdle, bysle
- Stallage, stô'laj, n. ffeirdoll, bwthdöll
- Stalled, stôld, a. pasgedig, tewbasg
- Stallion, stâl'yûn, n. march, amws
- Stalworth, stôl'wûrth, a. cadarn, dewr, cryf
- Stamen, stâ'mên (pl. stamina, stâm'î-nâ), n. briger blodeuyn
- Stamineous, stâ-mîn'yûs, a. llynynog
- Stammel, stâm'ël, n. math o liw coch
- Stammer, stâm'ûr, v. bloesgi, bloesg siared, siared âg attal arno: n. attal-ddywedyd
- Stammering, stâm'ûr-îng, n. bloesgedd, attalddyweddiad, bloesgni
- Stamp, stâmp, n. argraff, argraffnôd, ol; bath, nodbeiriant: v. pwyo, briwo; enocio â throed; nodi, argraffu, bathu, arfathu
- Stanch, stântsh, a. diddos, cyfan, diysgog, cadarn: v. attal; sychu
- Stanchion, stân'tshûn, n. atteg, attegost
- Stanchless, stântsh'lês, a. anattaladwy
- Stanchness, stântsh'nês, n. diddosrwydd, diysgogrwydd
- Stand, stând (pt. & pp. stood), v. sefyll, bod, aros: n. safiad; safle, gorsaf; petrusdod, dyrswch. Stand still, sefwch, aroswech, sefwch yn llonydd. To stand aghast, synu, brawychu. To stand by a person, amddiffyn un. To stand in awe, ofni. To stand in need, bod âg eisiau arno
- Standard, stân'dûrd, n. lluman, baner, safon; prawfreol: a. gosodedig; yn ol prawfreol. Standard-bearer, llumanwr, banerwr
- Standel, stân'dêl, n. pren a hirsafodd
- Stander, stân'dûr, n. hengoeden. Standerby, edrychwyr, un yn sefyll gerllaw
- Standing, stân'dîng, n. safiad; safle; oed; parâd: a. sefydlog, safadwy. Standing army, llu sefydlog. Standing corn, llafur heb ei fedu
- Standish, stân'dîsh, n. corn dû, inc-lestr
- Stang, stäng, n. ystang, ystengaid
- Stank, stängk, pt.—Stink
- Stannary, stân'ûr-î, n. ystaen-glawdd, cloddfa plwm gwyn
- Stanza, stân'zâ, n. pennill
- Staple, stâ'pl, n. marchnadfa, marchnad sefydlog; ystwffwl: a. sefydledig; pennodol
- Star, stâr, n. seren. Star-fish, sêr-bysg, pymbys. Star-gazer, sêrdremiedydd. A shooting star, A falling star, seren hedegog. Evening star, Gweno, seren y nos. Morning star, Gwener, seren y bore. North star, seren y gogledd, seren y pegwn. The seven stars, y saith seren siriol, y twr sêr.—Pleiades
- Starboard, stâr'bô'rd, n. tu dehau llong

STE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Starch, stārtsh, n. s̄yth, lledlud: vt. s̄ythu. Starched, ffurfgar, gorfanol	Stationery, stā'shūn-ūr-ī, n. papyr, inc, a nwyddau o gyffelyb natur
Stare, stēr, v. llygadrythu, sylldremio: n. llygadrythiad, sylldrem; aderyn yr eira, drudwy	Statist, stā'tist, n. gwladwriaethwr Statistical, stā-tis'ti-kāl, a. ystadegol Statistics, stā-tis'tiks, n. pl. ystadiaeth, ansoddas
Stark, stārk, a. syth, afriwiog, anystwyth. Stark-blind, holloddall. Stark-naked, noethlymyn	Statuary, stāt'u-ūr-ī, n. cerfiwr delwau, delwedydd; delwedyddiaeth, delwgerfiad
Starless, stār'lēs, a. disêr, heb oleu sêr	Statue, stāt'u, n. delw, cerfyll, cerflun
Starlight, stār'lit, n. sêr-oleu	Stature, stāt'shūr, n. uchder, taldra
Starling, stār'ling, n. aderyn yr eira, drudwy; atteg, canbost	Statutable, stāt'u-tā-bl, a. cytun â chyfraith
Starred, stārd, a. sêrfrithedig, sêrig. Ill-starred, anfodus	Statute, stāt'ut, n. deddf, cyfraith. Stat- ute-book, deddflyfr
Starry, stār'ī, a. serenog, serog	Staunch, stāntsh.—Stanch
Start, stārt, n. llam, naid, torf; osgoad; rhuthr: v. swrthneidio, tasgu; tafu; cychwyn gyrfa; dwyn ger bron; codi. To get the start, cael y blaen. To start aside, osgōi. To start a hare, codi ysgyfarnog	Stave, stav (pt. & pp. <i>stove</i>), vt. dryllio, dryllio yn erwydd: n. erwydden; pumllin
Starter, stār'tūr, n. codwr; tarfgi	Staves, stavz, n. pl.—Staff
Startish, stār'tish, a. anwadal; hydarf	Stavesacre, stav'za-kūr, n. llyisiau'r llau
Startle, stār'tl, v. brawychu, peri dy- chryn, neidio gan ddychryn	Stay, sta (pt. & pp. <i>staid</i>), v. aros, trigo; attegu, dal, attal: n. arosiad, preswyl- iad; atteg. Stay-lace, carai gwasg- rwym
Starve, stārv, v. newynu, fferu, rhynu, sythu. To starve with cold, sythu, fferu. To starve with hunger, newynu	Stays, staz, n. pl. gwasgrwym merch
Starveling, stārv'ling, n. un bolwag: a. newynog	Stead, stēd, n. lle. To stand in one's stead, llenwi le un
Starwort, stār'würt, n. llyisiau'r tenewyn	Steadfast, stēd'fāst, a. sicr, dianwadal, diysgog, disigl, gorddifwng, diymod, cywir [alweh
Statory, stā'tūr-ī, a. diysgog, sefydlog, safadwy; penderfynol	Steadfastness, stēd'fāst-nēs, n. dianwad- Steadiness, stēd'ī-nēs, n. diwamalrwydd, diysgogrwydd [diysgog
State, stat, n. cyflwr, ansawdd, helynt, sefyllfa, rhwysg, teyrnwycheder; llyw- odraeth, gwladwriaeth: vt. adrodd, gosod ger bron, mynegu, datgan; sefydlu. State-bed, teyrnwely. To lie in state, gorwedd dan deyrn-grwys.	Steady, stēd'ī, a. diwamal, dianwadal,
United States, Unol Daleithiau	Steak, stak, n. golwyth, dernyn o gig
Stateliness, stāt'lī-nēs, n. gorwychedd, rhwysgfawredd, mawreddogrwydd	Steal, stīl (pt. stole, pp. stolen), v. dwyn, lladrata, cipio, ysgipio. To steal away, myned ymaith yn ddirgel
Stately, stāt'lī, a. uchelwych, balch	Stealth, stēlth, n. lladrad. By stealth, yn ladradaidd; yn ddirgelaidd
Statesman, stāts'mān, n. gwladwriaethwr, ystadegwr	Stealthy, stēl'thī, a. lladradaidd; dirgel
Static, stāt'ik, Statical, stāt'ī-kāl, a. pwysyddiaethol, pwysol	Steam, stīm, n. ager, agerdd, anwedd; tarth: v. anwedu, agerddu; tarthio.
Statics, stāt'iks, n. pl. pwysyddiaeth	Steam-boat, Steam-ship, agerddfād, agerddlong
Station, stā'shūn, n. sefyllfa, gorsaf; galwad, safiad: vt. sefydlu, gosod mewn lle, gorsafu	Steamer, stī'mūr, n. agerddlong
Stationariness, stā'shūn-ūr-ī-nēs, n. gor- safoldeb, safolrwydd	Steed, stīd, n. march, ceffyl; carnwyd
Stationary, stā'shūn-ūr-ī, a. sefydlog, gorsafol, sefydledig [wr	Steel, stīl, n. dur, malaen: vt. durio, caledu. Steel-clad, dur-arfog
Stationer, stā'shūn-ūr, n. papur-werth-	Steely, stī'li, a. durol, duriol, caled
	Steelyard, stīl'yūrd, n. pwyslath, durlath
	Steep, stīp, n. dibyn, llethr, tyle: a. serth, llethrol: vt. mwydo, soegi, sicio
	Steeple, stī'pl, n. clochdy. Steeple- chase, meirch-redegfa dros berthi a chloddiau

Steepness, stîp'nēs, n. serthedd, llethredd	Sterilize, stēr'īl-iz, vt. diffrwytho
Steepy, stî'pī, a. dibynaid, serth, llethrog [llywio; cyfeirio]	Sterling, stūr'līng, n. arian bath y deyrnas: a. gwirfath; cyfreithlawn; pur
Steer, stî'r, n. bustach, enderig: v.	Stern, stūr'n, a. sarug, surlym, cuchiog: n. llyw llong; y pen ol
Steerage, stî'r'aj, n. llywiad; llywle	Sternal, stūr'nāl, a. perthynol i asgwrn y ddwyfron
Steersman, stî'rz'mān, n. llonglywydd	Sternmost, stūr'n'most, a. olaf
Steganography, stĕg-ā-nōg'rā-fī, n. celysgrifiaeth	Sternness, stūr'nēs, n. sarugrwydd
Stegnosis, stĕg-no'sis, n. bolrwymiad	Sternum, stūr'nūm, n. asgwrn y ddwyfron
Stegnotic, stĕg-nōt'ik, a. bolrwymol	Sternutation, stūr-nu-ta'shūn, n. trewiad, tisiad
Stele, stīl, n. bôn, carn	Sternutative, stūr-nu'tā-tīv, Sternutatory, stūr-nu'tā-tūr-ī, a. yn peri tisian
Stelene, stĕl'in, a. colofnaidd, colofnog	Stertorious, stūr-tō'r-ī-ūs, Stertorous, stūr-to-rūs, a. chwyrnog
Stellar, stĕl'ūr, Stellary, stĕl'ūr-ī, a. serol, serenol, serig	Stew, stu, n. isgell, ystyw; twymdy; puteindy: v. araf-ferwi [dystain
Stellate, stĕl'at, a. serenaidd, pelydraidd	Steward, stu'urd, n. goruchwylwr; Stewardship, stu'urd-shīp, n. goruchwyliaeth; dysteiniaeth
Stellation, stĕ-la'shūn, n. ymlewyrchiad, pelydriad	Stick, stīk, n. pren, ffon, pastwn, llawffon: v. (pt. & pp. stuck), glynu; glydo; rhuso, petruso; gwanu
Stelliferous, stĕ-līf'ūr-ūs, a. serog	Stickiness, stīk'ī-nēs, n. glydiogrwydd
Stelliform, stĕl'ī-fōrm, a. pelydrol, sêrdull	Stickle, stīk'l, v. ymdrafferthu; myr-aeth; ymbleidio [dom, crothell
Stellionate, stĕl'yo-nat, n. gwerthiant eiddo arall, gauwerthiant	Stickleback, stīk'l-bāk, n. brithyll y
Stem, stēm, n. paladr, corsen, cŷff, pill, bôn; ach; tylwyth; pen blaen, duryn llong: vt. nofio yn erbyn; gwrthsefyll; attal; darostwng	Stickler, stīk'lūr, n. myrwr, glynwr
Stench, stĕntsh, n. drewdod, drygsawr, archwa: vt. drewi	Sticky, stīk'ī, a. glydiog
Stencil, stĕn'sīl, vt. arliwio	Stiff, stīf, a. sŷth, anystwyth, anhyblyg, gwrthnysig, ystyfnig. A stiff gale, awel gryf. Stiff with cold, syth, wedi sythu
Stenography, stī-nōg'rā-fī, n. byrysgrif, llawfer	Stiffen, stīf'n, v. sythgeledu; sythu
Stenorian, stĕn-tō'r-ī-ān, a. uchelgroch	Stiffness, stīf'nēs, n. anhyblygedd, sythdra, sythni; anhawsedd
Stentorophonic, stĕn-tūr-o-fōn'ik, n. crochleisiol. Stenterophonic-tube, llafargorn, gwaeddgorn	Stifle, stī'fl, vt. mygu, diffoddi; celu
Step, stĕp, n. cam, camre, cerddediad; ffon ysgol: vi. camu; cerdded. To step aside, troi naill ochr. To step back, myned cam yn ol, rhoi adlam, cilio i nol	Stigma, stĕg'mā, n. nôd haiarn; gwarthnod, anair [gwaradwyddo
Stepdaughter, stĕp'dō-tūr, n. llyserch, merch wen [gwyn	Stigmatize, stĕg'mā-tiz, vt. gwarthnodi,
Stepfather, stĕp'fā-THūr, n. llysdad, tad	Stile, stīl, n. camfa, llamfa
Stepmother, stĕp'mūTH-ūr, n. llysfam, mam wen	Stiletto, stī-lĕt'o, n. bidog, cylllelgledd
Steppe, stĕp'ī, n. gwastadtir diffaeth	Still, stīl, a. llonydd, tawel, dystaw, digyffro: vt. tewi, llonyddu; dystewi: ad. eto, er hyn, er hyny, yn wastadol: n. dysdyllai. Still-born, marw-anedig, erthylaid. Still life, bywyd llysieuol.
Stepson, stĕp'sūn, n. llysfab, mab gwyn	Stock-still, digyffro
Stercoration, stūr-ko-ra'shūn, n. teiliad	Stillatitious, stīl-ā-tīsh'ūs, a. dystyllaid, dyferiol
Stere, stî'r, n. mesur Ffrengig 35.316581 o droedfeddi cyfan-gorff	Stillatory, stīl'ā-tūr-ī, n. dysdyllđ
Stereometry, stî'r-ī-ōm'ī-trī, n. cyfanfesuriaeth	Stillness, stīl'nēs, n. tawelwch, dystawrwydd, llonyddwch [hirgoes
Stereotype, stî'r'ī-o-tip, n. ystrydeb	Stilt, stīlt, n. tudfach, ystudfach; aderyn
Sterile, stēr'īl, a. diffrwyth, anfuddiol; hysp [diffrwythder	
Sterility, stĕ-rīl'ī-tī, n. anffrwythlondeb,	

STO	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;
Stimulate, stīm'u-lat, vt. symbylu ; an-nog, cymhell, cyffrōi	[iad
Stimulation, stīm-u-la'shūn, n. symbyl-	Stoic, stō'ik, n. Stoiciad, un o ddysgybl-
Stimulus, stīm'u-lūs (pl. stimuli, stīm'-u-li), n. cymhellai	ion Zeno, athronydd yn Athen gynt
Sting, stīng (pt. & pp. stung), n. colyn, conyn : vt. pigo, brathu a cholyn	Stoke, stok, v. edrych ar ol tân
Stinginess, stīn'jī-nēs, n. crintachrwydd	Stoker, stō'kūr, n. tânborthwr
Stingless, stīng'lēs, a. digolyn ; diniwed	Stole, stol, n. math o wisg urddasol : pt. —Steal [amser hebgor
Stingo, stīng'go, n. hen gwrw-cryf	Stolen, stō'ln, pp.—Steal. Stolen hours,
Stingy, stīn'jī, a. crintach, anhael, calon-gaed. A stingy one, cledryn ; cledren	Stolid, stōl'īd, a. ffol, ynfyd, hurt
Stink, stīngk, n. drewi, drewsawr, dryg-sawr : vi. (pt. stunk & stank, pp. stunk), drewi	Stolidity, sto-līd'ī-tī, n. ffoledd
Stinkard, stīng'kūr, n. drewgi	Stomach, stūm'āk, n. cylla ; chwant
Stinking, stīng'kīng, a. drewlyd, dryg-sawrus, mws	bwyd : vt. digio, ymddigio, ffromi ; cuddoddef. Pit of the stomach, genau'r cylla
Stint, stīnt, vt. terfynu ; dogni, prinâu, cyfyngu : n. terfyn, cyffin	Stomacher, stūm'ā-tshūr, n. bronfoll, dwyfroneg ; broneg [cromilaid
Stipend, sti'pēnd, n. tal, cyflog ; hur	Stomachful, stūm'āk-fwl, a. sarug : n.
Stipendiary, sti-pēn'dī-ūr-ī, n. cyflogddyn	Stomachfulness, stūm'āk-fwl-nēs, n. sarugrwydd
Stippling, stīp'ling, n. math o gerfiad	Stomachic, sto-māk'ik, n. meddyginiaeth i'r cylla : a. llesol i'r cylla
Stipulate, stīp'u-lat, vi. ammodi ; cytuno	Stond, stōnd, n. sefyllfa, safle
Stipulation, stīp-u-la'shūn, n. ammod ; ammodiad, cytundeb	Stone, ston, n. careg, maen ; 14 pwys ; 8 pwys o gig ; clefyd y maen, y gareg : vt. labyddio, baeddu â cheryg : a. meinyn ; o geryg. Stone-bells, clych y ceryg. Stone-crop, llyisiau'r fagwyr.
Stir, stūr, n. ystŵr, cynhwrf, cyffro, twrdd : v. cyffrōi, annog, cymhell ; symud, ymsymud, rhodio. Stir-about, llymry, uwd, sucan. To stir up, cyffrōi, bywâu. To stir up a tumult, codi terfysg	Stone-chat, math o aderyn. Stone-mason, saermaen. Blue-stone, copras glas. Boundary-stone, maen ffin. Grind-stone, maen llif, maen llifo. Precious stone, maen gwerthfawr. Rocking-stone, maen ysgwyd. Stone in the bladder, maen tostedd. To cut for the stone, maendrychu. Whet-stone, maen hogi, llymedras
Stirless, stūr'lēs, a. digyffro	Stonehenge, ston'hēnj, n. Cor Gawr
Stirp, stūr, n. ach, teulu, cenedlaeth	Stonewort, ston'wurt, n. rhawn yr ebol
Stirrup, stūr'ūr, n. gwarthaf, gwrthaf. Stirrups, dwyar, gwarthafon	Stony, stō'nī, a. caregog, cerigog, maen-ol ; caled. A stony place, creigle
Stitch, stītsh, n. pwyth ; gwaew, gwyneg : vt. pwytho ; gwnïo	Stood, stōd, pt. & pp.—Stand
Stithy, stīthī, n. eingingion ; gofail	Stool, stōl, n. mainc ; ystol ; ymgarth
Stive, stiv, vt. maldwymno ; tynlenwi	Stoop, stōp, v. plygu, ymgyrmu, crymu
Stoat, stot, n. carlwm [frathiad	Stop, stōp, v. attal, rhwystro ; cau ; gorphwys : n. arosiad, attaliad ; gorphwysnod [arosiad
Stocado, stō-ka'do, n. brath, cledd	Stoppage, stōp'aj, n. rhwystr, attaliad ; Stopper, stōp'ūr, Stopple, stōp'l, n. cauedydd, top, topy
Stock, stōk, n. bôn, cyff, boncyff, coetrych ; tylwyth ; da, anifeiliaid ; nwyddau ; golud ; gwddfdorch, gwddffian : vt. cyffio, bonio ; ystorio ; cyflenwi. Stock-dove, ysguthan. Stock-jobber, prynwr neu werthwr dyled y deyrnas. Stock-lock, clo cyff gwn. Gazing-stock, gwawd-ddrych. Laughing-stock, gwatwarnod. Stock and bit, trōwr, tyll-iadyr. Stocks, cyffion ; arianfeydd y deyrnas ; seilgyffiau llong	Store, stō'r, n. ystôr, trysor ; amledd ; ystorfa : vt. ystorio ; diwallu ; trysori
Stocking, stōk'īng, n. hosan. Blue-stocking, benyw ddysgedig	Storehouse, stō'r'hūws, n. ystordy
Stoical, stō'ī-kāl, a. fel Stoiciad, dideimlad	Stork, stōrk, n. ciconia, chwibon
	Storm, stōrm, n. ystorm, tymhestl, gwynt ; rhuthgyrch : v. tymhestlu, ystormio ; tyrddu ; rhuthro ar. To take by storm, cymeryd lle trwy nerth arfau

Stormy, stôr'mî, a. tymhestlog, ystormus	Strapado, strâ-pa'do, n. cospiad milwr-iaethol
Story, stô'rî, n. hanes; chwedl; llofft: vt. rhoi hanes, adrodd. Story-teller, chwedleuwr; celwyddwr	Strapper, strâp'ûr, n. llabies
Stound, stûw'nd, vt. gofidio: n. gofid	Strata, stra'tâ, n. pl.—Stratum
Stout, stûw't, a. mawr, cadarn; talgryf; dewr, gwrol [der	Stratagem, strât'â-jêm, n. ystranc, ystryw, cyfrwysdro, dichell, dichelldro
Stoutness, stûw't'nës, n. pybyrwh, cryf-	Stratification, strât-î-fî-ka'shûn, n. gwelyaeth
Stove, stov, n. twymdy; tân-gell: pt. & pp.—Stave	Stratify, strât'î-fî, vt. haenu, gwanafu
Stow, sto, vt. cyflëu, gosod mewn trefn	Stratocracy, strâ-tôk'râ-sî, n. câd-lywodraeth
Stowage, stô'aj, n. ystôrle, ystordy; cyflead; ystordal [llygadwyrni	Stratum, stra'tûm (pl. strata), n. haen; gwanaf; gwely
Strabism, strâ'bîzm, n. trawsedrychiad,	Stratus, stra'tûs, n. niwlgwmwl
Straddle, strâd'l, vi. bon-gam, sefyll, cerdded neu farchogaeth â'r traed ar led	Straw, strô, n. gwellt; gwelltyn. Straw-colour, melynwyn
Straggle, strâg'l, vi. gwahan-grwydro	Strawberry, strô'bér-î, n. syfïen, mefusen
Straggler, strâg'lûr, n. crwydryn	Strawy, strô'î, a. gwelltaidd, gwelltog
Straight, strat, a. uniawn, cymhwys: ad. rhag blaen, ar gyfer wyneb, rhagddo.	Stray, stra, vi. crwydro, cyfeiliorni: n. crwydryn, anifail crwydr: a. crwydrol, colledig
Straight-edge, llinellai, llinellyr.	Streak, strîk, n. llinell, rhes, llinellnod; ôl, hawc: vt. rhesu, llinodi, llinellu. Ring-streaked, cylchfrith
Straight-forward, didwyll, annichellgar, uniawn; cymhwys	Streaky, strî'kî, a. rhesog, llinellog
Straighten, stra'tn, vt. unioni, uniawni	Stream, strîm, n. ffrwd, ffrydlif, nant: v. ffrydio, llofo
Straightness, strat'nës, n. unionedd	Streamer, strî'mûr, n. baner, llumman, baniar [ffrydan, cornant
Straightway, strat'wa, ad. yn uniongyrchol, yn ddiattreg	Streamlet, strîm'lêt, n. corffrwd, goffrwd
Strain, stran, n. ysigiad, dirdroad, twrf; tynder; ymdrech; iaith, tôn, dull: v. tyrfu, dirdroi, ysigo; ymegnio; tynâu; atafaelu; hidlo. A lofty strain, ucheldôn	Streamy, strî'mî, a. ffrydiol, ffrydiog
Strainer, stra'nûr, n. hidl, llian hidlo	Street, strît, n. heol, ystryd. Street-walker, puten gyhoedd
Strait, strat, ad. cyfyng, cul, tyn, caeth: n. cyfyngder; cyfyngfor, culfor. Strait-waistcoat, caethwasgod	Strength, strêngth, n. cryfder, nerth, grym, gallu, cadernid, galluedd
Straiten, stra'tn, vt. cyfyngu; tynâu	Strengthen, strêng'thn, v. cryfâu, nerthu, grymuso, cadarnâu [cadarnâwr
Straitness, strat'nës, n. cyfyngedd; tynder	Strengthened, strêng'thn-ûr, n. cryfâwr
Strand, strând, n. traeth, glan dwfr: v. llorio, gyru neu redeg ar draeth	Strengthless, strêngth'lës, a. dinerth, dirym, gwan, egwan
Strange, stranj, a. dyeithr, estronol, rhyfedd, anarferol; newydd	Strenuous, strên'u-ûs, a. bywiog, pybyr, ymdrechgar, ymegniol, gwresog, glew
Strangeness, stranj'nës, n. dyeithrwh	Strepent, strêp'ênt, Streperous, strêp'ûr-ûs, a. trystfawr, bloeddgar
Stranger, stran'jûr, n. dyeithryn, alltud, estron	Stress, strês, n. pwys, mawrbwys
Strangle, strâng'gl, vt. tagu, ystagu, lindagu. Strangle-weed, gorfanaidl, tagwyg	Stretch, strêtsh, v. estyn, dirdynu, tynu, tynâu, tynledu; ymestyn, ymystwyo: n. estyn, tyn, estyniad; ymestyniad
Strangles, strâng'glz, n. pl. clwy'r ysgyfaint, ysgyfeinnwst	Stretcher, strêt'shûr, n. ymestynwr; trestl
Strangulation, strâng-gu-la'shûn, n. tagiad, ystagiad, lindagiad	Strew, strêw (strawn), vt. gwasgaru, lled-daenu, taenellu, taenu, wynebdaenu, sarnu; chwalu
Strangury, strâng'gu'r-î, n. y tostedd, y dyferddwfr, y gobiso	Striae, strî'î, n. pl. rhychau mewn cregin neu golofnau [rhychog
Strap, strâp, n. charai; ffreyll: vt. ffreyllio, llabio â charai	Striate, strî'at, Striated, strî'â-têd, a.

STU pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Stricken, strīk'n, pp.—Strike. Stricken in years, hēn, oedranus
 Strickle, strīk'l, Strike, strik, n. cyforbren, gwastadbren, cyforydd
 Strict, strīkt, a. cyfyng, caeth, caethiwas, manwl, tyn, llym, tost, tostlym
 Strictness, strīkt'nēs, n. manylrwydd, manyledd, caethder
 Stricture, strīk'tshūr, n. rhwymiad, byrsylwad, cyfhyrddiad, sylw deilliol
 Stride, strīd (pt. strode, pp. stridden, strīd'n), v. rhoi hirgam, brasgamu: n. cam, hirgam [trwst
 Stridor, strī'dōr, n. mawrdrwst, twrf
 Strife, strīf, n. cynhen, ymryson, terfysg, amrafael, ceeraeth [ion
 Strigment, strīg'mēnt, n. crafiad; creif
 Strike, strik (pt. struck, pp. stricken, strīk'n), v. taro, curo; gwastadâu, cyforio; gostwng, iselu: n. cyfor; mesur gwastad
 Striker, strī'kūr, n. tarawydd; cyforbren
 Striking, strī'king, a. hynod, nodedig, od: n. tarawiad; cyforiad
 String, strīng, n. llynyn; tant: vt. (pt. & pp. strung), llynynu; tantio, tenynu
 Stringent, strīn'jēnt, a. rhwymol, caeth, tyn; bolrwymol
 Stringhalt, strīng'hōlt, n. math o gloffni ar anifeiliad
 Stringy, strīng'ī, a. llynynog; glydiog
 Strip, strīp, n. llain, llafn, llefnyn: vt. diosg, dadwisgo, dynoethi, yspeilio
 Stripe, strīp, n. gwialenod, fflangelliad, ffonod; llinellres: vt. brithresu, llinellresu, rhesu
 Stripling, strīp'līng, n. glaslan, llanc, llencyn
 Strive, strīv (pt. strove, pp. striven, strīv'n), vi. ymegnio, ymdrechu, ymorchestu, ymgeisio; ymryson
 Strix, strīks, n. dylluan, cuan
 Strove, strōd, pt.—Stride
 Stroke, strok, n. dyrnod, ergyd, tarawiad; llinell: vt. llochi, dylofi, gorllyfnu
 Stroll, strol, vi. crwydro, ymwibio, gwibgrwydro, rhodienna
 Stroller, stro'lūr, n. gwibiad, gwibddyn, gwill, crwydryn; gwibferch, crwydres
 Strong, strōng, a. cryf, galluog, grymus, cadarn, gwrdd, erddrym, nerthol, pybyr. Stronger, strōng'gūr, c.d. trech, cryfach. Strongest, strōng'gēst, s.d. trechaf, cryfaf
 Stronghold, strōng'hold, n. cadarnfa, amddiffynfa

Strop, strōp, n. carai hogi, min-garai; rhaff dorchedig: vt. minio
 Strophe, strōf'ī, n. pennill
 Strophos, strōf'ōs, n. bolwst
 Strout, strūwt, v. balch-chwyddo, ym
 Strove, strov, pt.—Strive [chwyddo
 Strown, strown, pp.—Strew
 Struck, strūk, pt. & pp.—Strike
 Structure, strūk'tshūr, n. adail, adeilad, adeiladaeth; ffurf, gosodiad, trefniad; cyfansoddiad
 Struggle, strūg'l, n. ymdrech, ymorchest: vi. ymdrechu, ymryson, ymwithio
 Struma, strū'mā (pl. strumæ, strū'mī), n. manwyn, mandwyn, clwy'r brenin, clefyd y brenin [dwynog
 Strumous, strū'mūs, a. manwynog, man-
 Strumpet, strūm'pēt, n. puten, cyffoden
 Strung, strūng, pt. & pp.—String
 Strut, strūt, vi. balchrodio
 Stub, stüb, n. cyff, cipyll, bonyn, boncyff: vt. codi bonion, dadwreiddio.
 Stub-nail, darn hoelen
 Stubble, stüb'l, n. sofr, celefeurydd
 Stubborn, stüb'ūr, n. gwrthnysig, ystyfnig, cyndyn, gwargaled, cildyn
 Stubbornness, stüb'ūr-nēs, n. cyndynrwydd, ystyfnigrwydd, gwrthnysigrwydd
 Stubby, stüb'ī, a. llawn bonau; byrdew
 Stucco, stūk'o, n. math o gymrwd
 Stuck, stūk, pt. & pp.—Stick
 Stud, stüd, n. haid o feirch a chesyg magu, gre, grewys; boglynyn: vt. boglynu
 Student, stu'dēnt, n. myfyriwr, ysgolâig, astudiwr, efrdydd, efrydwr
 Studious, stū'di-ūs, a. llen-gar, myfyrgar, llyfrgar, meddylgar, efrydus
 Study, stūd'ī, n. myfyriad, myfyrdod, efryd, astudiaeth, myfyriaeth; llyfrgell, efrydgell: v. myfyrio, efrydu, astudio, rhagfyfyrio
 Stuff, stūf, n. defnydd; dodrefn; cymysgwe, tenlli; peth, gwaelbeth, ffladredd: v. sachu, sengi; tynlenwi, gorlenwi; glythu, bolrythu
 Stultify, stūl'tī-fi, vt. ffolbrofi
 Stultiloquence, stūl-tīl'o-kwēns, n. ffol-siarad, baldordd, gwagsiarad
 Stum, stūm, n. gwin ar waith: vt. adnewyddu gwin drwy ymweithiad newydd
 Stumble, stūm'bl, v. tramgwyddo, ymrwystro: n. tramgwydd, cam gwag.
 Stumbling-block, maen tramgwydd
 Stump, stūmp, n. bonyn, cyff, bonecyff

Stumpy, stüm'pī, a. bonog, boncyffiog	Subclavian, süb-klä'vī-än, a. ceseiliol
Stun, stün, vt. syfrdanu, byddaru, hurtio	Subcommittee, süb-kü-mit'ī, n. is-bwyllgor [groenol
Stung, stüng, pt. & pp.—Sting	Subcutaneous, süb-ku-ta'üñ-üs, a. is-
Stunk, stüngk, pt. & pp.—Stink	Subdean, süb-dīn', n. is-ddëon
Stunt, stünt, vt. rhwystro twf, cori	Subdecuple, süb-dëk'u-pl, a. yn cynwys un ran o ddeg
Stupe, stup, n. meddyginiaeth gynhesol; hurtyn, drel, penbwl, delff	Subdivide, süb-dī-vid', v. adranu, dyranu
Stupefaction, stu-pī-fäk'shün, n. syfrdaniad, hurtiad [syfrdanol	Subdivision, süb-dī-vīzh'un, n. adran, adraniad [cyfrwys
Stupefactive, stu-pī-fäk'tiv, a. syfrdanus,	Subdolous, süb'do-lüs, a. dichellgar,
Stupendous, stu-pën'düs, a. aruthrol, rhyfeddol, mawrwyh, enfawr	Subdominant, süb-döm'ī-nänt, a. is-lywsain
Stupid, stu'pid, a. hurt, syfrdan, pendew	Subduce, süb-dus', Subduct, süb-dükt', vt. tynu ymaith [ymaith
Stupidity, stu-pid'ī-tī, n. hurtrwydd, syfrdanedd, penffoledd	Subduction, süb-dük'shün, n. dygiad
Stupify, stu'pī-fi, vt. syfrdanu, hurtio	Subdue, süb-du', vt. goresgyn, darostwng
Stupor, stu'pör, n. hurtrwydd, madron-dod, malldod, syndod, irdang	Subglobular, süb-glöb'u-lür, a. gogrwn, crynaidd, lledgrwn [disyfed
Stuprate, stu'prat, vt. treisio, halogi, dwyn trais, llathruddo	Subitaneous, süb-ī-ta'nī-üs, a. disymwth,
Stupration, stu-pra'shün, n. llathruddiad	Subjacent, süb-jä'sënt, a. dan, islaw, isorweddol
Sturdiness, stür'dī-nës, n. cyndynrwydd, ystyfnigrwydd; cryfder	Subject, süb'jëkt, n. deiliad; pwnc, tetytn: a. darostyngedig; caeth; rhwym, rhwymedig, agored [dan
Sturdy, stür'dī, a. ystyfnig, cyndyn, talgryf, talgaled, haerllug; cryf, tewgryf, pybyrgryf; caledsyth	Subject, süb-jëkt', vt. darostwng, dwyn
Sturgeon, stür'jün, n. môr-bysg o'r enw	Subjection, süb-jëk'shün, n. gostyngiad, ymostyngiad [pwnc
Sturk, stürk, n. bustach; anner, treisiad; dyniawed	Subjective, süb-jëk'tiv, a. perthynol i'r
Stutter, stüt'ür, vi. siared âg attal arno	Subjoin, süb-jöin', vt. adchwanegu, cysylltu [ostwng
Stuttering, stüt'ür-ing, n. attalddyweddiad	Subjugate, süb'ju-gat, vt. gwarogi, dar-
Sty, sti, n. cwt, twlc moch, cut; lle brwnt; llefrithen, llefelyn	Subjugation, süb-ju-ga'shün, n. dygiad dan iau, gwarogaeth [iedigol
Stygian, stj'ī-än, a. uffernol	Subjunctive, süb-jüngk'tiv, a. cysyllt-
Style, stil, n. dull, modd; dull ymaddod, ieithwedd; awyrfynag, nodwydd deial; enwad; coesig blodeuyn: vt. enwi, cyfenwi, galw	Sublapsarian, süb-läp-së'r'ī-än, n. is-gwypiedydd, un yn dal etholedigaeth wedi'r cwmp: a. isgwypiedyddol
Styptic, stīp'tik, a. gwaed-attaliol	Sublation, süb-lä'shün, n. cymeriad ymaith, dygiad ymaith
Styptics, stīp'tiks, n. pl. gwaed-ddiddosolion [nogadwy	Sublimate, süb'lī-mat, n. unrhyw beth fferyllgoethedig: vt. fferyllgoethi; uchelu, dyrchafu
Suasive, swä'siv, a. ennillol, argyhoeddol, denol [der, mwynder	Sublime, süb-lim', a. goruchel, arddunol
Suavity, swäv'ī-tī, n. melusder, pereidd-	Sublimity, süb-lim'ī-tī, Sublimeness, süb-lim'nës, n. ucheledd, ardduniant
Sub-, px. tan-, is-, go-	Sublingual, süb-līng'gwäl, a. dan y tafod
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Sublunar, süb-lu'nür, Sublunary, süb-lu'nür-ī, a. isleuadol, isloerol, daearol
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Submarine, süb-mä-rīn', a. tanforol
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Submerge, süb-mür', v. soddi; trochi
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Submersion, süb-mür'shün, n. soddiad; trochiad [iad
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Submission, süb-mīsh'un, n. ymostyng-
Subacid, süb-äs'id, a. gosur, lled sur, suraidd: n. gosur	Submissive, süb-mīs'iv, a. ymostyngol, gostyngedig, isel, ufudd, ufuddgar

SUB	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;
Submit, sūb-mīť, v. ymostwng, ymroddi, ymddarostwng, ufuddâu	Substantial, sūb-stān'shāl, a. sylweddol, corfforol, defnyddiol ; cryf; cyfoethog
Subnascent, sūb-nās'ēt, a. is-dyfol	Substantiality, sūb-stān-shī-āl'ī-tī, Substantialness, sūb-stān'shāl-nēs, n. sylweddolrwydd
Subordinacy, sūb-ōr'dī-na-sī, Subordinancy, sūb-ōr'dī-nān-sī, n. isymblygiad, israddoliaeth	Substantiate, sūb-stān'shī-at, vt. sylweddu, sylweddoli, profi
Subordinate, sūb-ōr'dī-nat, a. israddol	Substantive, sūb'stān-tīv, a. sylweddol, tansafedigol : n. enw cadarn, sylweddair
Subordination, sūb-ōr-dī-na'shūn, n. israddoliaeth, is-osodedigaeth, israddiad, ymostyngiad	Substitute, sūb'stī-tut, n. dirprwywr, tannorth ; rhagflwr : vt. rhoi yn lle
Suborn, sūb-ōrn', vt. llogi dynion i dyngu anudon neu gyflawni trosedd	Substitution, sūb-stī-tu'shūn, n. dirprwy-osodiad, gosodiad yn lle
Subornation, sūb-ōr-na'shūn, n. tystgyflogiad, cyflogiad gau dystion neu droseddwy	Substratum, sūb-strā'tūm, n. is-haen
Subpœna, sū-pī'nā, n. gwyslythyr, tystwys : vt. tystwysio [aid	Substruction, sūb-strūk'shūn, n. tanadeilad
Subreptitious, sūb-rēp-tīsh'ūs, a. lladrad	Subsultive, sūb-sūl'tīv, Subsultory, sūb-sūl'tūr-ī, a. llamol, dychlamol, ar neidiau [dan
Subrogate, sūb-ro-gat, vt. gosod yn lle arall	Subtend, sūb-tēnd', vt. tanledu, ymestyn
Subscribe, sūb-skrīb', v. tanysgrifio, llawnodi ; cydsynio	Subterfluent, sūb-tūr'flu-ēt, a. isreddegol
Subscriber, sūb-skrī'būr, n. tanysgrifwr, rhagdalwr ; cydsyniedydd	Subterfuge, sūb'tūr-fuj, n. cyfrwys-ocheliad, esgus, diangdwl, gochelgast
Subscription, sūb-skrīp'shūn, n. tanysgrifiad, dodiad llaw wrth beth ; rhagdaliad	Subterranean, sūb'tēr-a-nī, n. tanddaearfa
Subsecutive, sūb-sēk'u-tīv, a. dilynol	Subterraneous, sūb-tē-ra'nī-ūs, Subterranean, sūb-tē-ra'nī-ān, a. tanddaearol
Subsequent, sūb'sī-kwēt, a. canlynol, gwedi, dilynol, ar ol	Subtile, sūb'tīl, a. manw, manwy ; cyfrwys, synwrylwm, ffel, craff, dichellgar, ystrywgar ; treiddiol, teneu
Subserve, sūb-sūrv', vt. gwasanaethu, iswasanaethu	Subtleness, sūb'tīl-nēs, Subtility, sūb'tīl'ī-tī, n. manwyedd ; treiddiolrwydd, teneuder ; cyfrwysder, craffder, ffelder
Subservience, sūb-sūr'vī-ēns, Subserviency, sūb-sūr'vī-ēn-sī, n. iswasanaethiad, gwasanaetholrwydd	Subtilization, sūb-tīl'ī-za'shūn, n. teneuad [cyfrwys-ddadleu ; ffuantu
Subservient, sūb-sūr'vī-ēt, a. gwasanaethgar, isdefnyddiol, cynorthwyol, offerynol [lonyddu, darford	Subtilize, sūb'tīl-iz, v. teneuo, teneuau ;
Subside, sūb-sid', vi. gwaelodi, ym-	Subtle, sūt'l, a. cyfrwys, ystrywgar, ffel, dichellgar, ffelgraff
Subsidence, sūb-sī'dēns, n. gwaelodiad	Subtleness, sūt'l-nēs, Subtlety, sūt'l-tī, n. cyfrwysder, dichell
Subsidiary, sūb-sīd'yūr-ī, a. cynorthwyol, cymhorthol	Subtract, sūb-trākt', vt. tynu ymaith, erthynu [allan, erthyniaeth
Subsidize, sūb'sī-diz, vt. talu am gymhorth ; rhoi cymhorth	Subtraction, sūb-trāk'shūn, n. tyniad
Subsidy, sūb'sī-dī, n. arian cymhorth, porth-dâl	Subtrahend, sūb'trā-hēnd, n. y rhif a erthynir [dref
Subsign, sūb-sin', vt. tanysgrifenu	Suburb, sūb'urb, n. rhagddinas, maes-
Subsist, sūb-sīst', v. gorsefyll, parâu ; byw, bod ; ymborhi	Suburban, sū-būr'bān, a. rhagddinasol, maesdrefol [gwyntog ; gwag
Subsistence, sūb-sīs'tēns, n. cynaliaeth ; bywoliaeth, hanfodiad, bodoliaeth ; para ; arosiad	Subventaneous, sūb-vēn-tā'nī-ūs, a. Subvention, sūb-vēn'shūn, n. cymhorth, porth, help [dinystriad
Subsistent, sūb-sīs'tēnt, a. hanfodol	Subversion, sūb-vūr'shūn, n. dymcheliad,
Substance, sūb'stāns, n. sylwedd, defnydd ; swm ; golud, cyfoeth, da, meddiant	Subversive, sūb-vūr'sīv, a. dymchwelol, dinystriol, dymchweliadol
	Subvert, sūb-vūr't', vt. dadymchwel ; gwyrdröi, dinystrio

Subworker, sŭb'wŭr-kŭr, n. isweithiwr
 Succeededaneous, sŭk-sĭ-da'nĭ-ŭs, a. cyf-
 lŷyddol
 Succedaneum, sŭk-sĭ-da'uĭ-ŭm, n. cyf-
 lŷydd, peth yn lle un arall
 Succeed, sŭk-sĭd', v. olynw, canlyn,
 dilyn; llwyddo, ffynw, tycio. To suc-
 ceed to property, etifeddu meddiannau
 Success, sŭk-sĕs', n. llwyddiant, llwydd,
 ffyniant, ffawd; tyciant, rhwydd-deb
 Successful, sŭk-sĕs'fŵl, a. llwyddiannus,
 ffyniannus [llwyddiant, ffyniant
 Successfulness, sŭk-sĕs'fŵl-nĕs, n.
 Succession, sŭk-sĕsh'ŭn, n. olyniad,
 oliant, dylyniad, canlyniad
 Successive, sŭk-sĕs'ŷv, a. olynol, ol-
 iannol, dylynol, canlynol
 Successfulness, sŭk-sĕs'ŵl-nĕs, n.
 Successor, sŭk-sĕs'ŭr, n. olynnydd, di-
 lynnydd; etifedd [gwympo
 Succiduous, sŭk-sĭd'u-ŭs, a. parod i
 Succinct, sŭk-sĭngkt', a. amwregysedig;
 taclus, cryno, talfyr [bydrda
 Succinctness, sŭk-sĭngkt'nĕs, n. crynodeb,
 Succour, sŭk'ŭr, n. porth, cymhorth,
 cynorthwy, ymgeledd, amgeledd; ym-
 wared: vt. cynorthwyo, cymhorth;
 ymgeleddu, amgeleddu
 Succourless, sŭk-ŭr-lĕs, a. digymhorth,
 digynorthwy, diachles, diamgeledd
 Succulence, sŭk'u-lĕns, Succulency,
 sŭk'u-lĕn-sĭ, n. ireidd-dra, irder
 Succulent, sŭk'u-lĕnt, a. ireiddlyd, ir,
 iraidd, suddlawn
 Succumb, sŭ-kŭm', vi. ymostwng,
 rhoddi i fyny, ymsuddo
 Succussation, sŭk-ŭ-sa'shŭn, n. ysgyd-
 wad; tuthiad, trotiad [ysgytiad
 Succussion, sŭ-kŭsh'ŭn, n. ysgydwad,
 Such, sŭtsh, a. cyfryw, y fath, cyffelyb.
 Such a man as he, gwŕ o'i fath ef.
 Such and such a place, y fan a'r fan.
 Such a one, y cyfryw un. Such as
 these, fel y rhai hyn. To such as do
 so, i'r sawl [i'r rhai] a wnant felly
 Suck, sŭk, v. sugno, dyfnu; sygniad:
 n. sugn, bron, llaeth bron
 Sucker, sŭk'ŭr, n. sugnwr, sugnai,
 sugnedydd; ysgewyllyn, impyn
 Sucket, sŭk'ĕt, n. pergymysg, ancwyn
 Suckle, sŭk'l, vt. rhoi bron, sugno
 Suckling, sŭk'lĭng, n. plentyn sugno,
 maethblentyn; creadur sugno; llaeth-
 oen, oen sugno; math o feillion gwyn
 Suction, sŭk'shŭn, n. sugn, sugndyniad

Sudation, su-da'shŭn, n. chwysiad; chwys
 Sudatory, su-dā-tŭr-ĭ, n. chwysdy,
 chwysfa: a. chwysiol, chwysbair
 Sudden, sŭd'ĕn, a. disyfyd, dirybudd,
 disymwth, sydyn
 Suddenness, sŭd'ĕn-ĕs, n. disymythdra
 Sudorific, su-dŭ-rĭf'ĭk, a. chwysbair: n.
 meddyginiaeth chwysbair
 Suds, sŭdz, n. pl. sebonrwyth
 Sue, su, v. rhoi cwŷn, rhoi cyfraith,
 cwyno ar; ymbil, ymhwedd, deisyf,
 erfyn, crefu
 Suet, su'ĕt, n. gwŕ, swyf, swyfedd
 Suety, su'ĕt-ĭ, a. gwerog, swyfog
 Suffer, sŭf'ŭr, v. goddef, dyoddef; can-
 iatāu, gadael
 Sufferable, sŭf'ŭr-ā-bl, a. goddefadwy
 Sufferance, sŭf'ŭr-āns, n. goddefiad;
 amynedd [goddefwr
 Sufferer, sŭf'ŭr-ŭr, n. dyoddefwr,
 Suffering, sŭf'ŭr-ĭng, n. goddefiad;
 dyoddefaint
 Suffice, sŭ-fĭz', v. bod yn ddigon, digoni,
 digonoli, diwallu, boddloni
 Sufficiency, sŭ-fĭsh'ĕn-sĭ, n. digonedd,
 digonoldeb, digonolrwydd
 Sufficient, sŭ-fĭsh'ĕnt, a. digon, digonol
 Suffix, sŭ-fĭks', vt. olddodi, ychwanegu
 Suffix, sŭf'ĭks, n. olddodiad, terfyniad
 Sufflate, sŭ-flat', vt. chwythu i fyny
 Sufflation, sŭ-fla'shŭn, n. chwythiad i
 fyny
 Suffocate, sŭf'o-kat, vt. mygu, tagu
 Suffocation, sŭf-o-ka'shŭn, n. mygiad,
 tagiad [tagiadol
 Suffocative, sŭf'o-ka-tĭv, a. mygol,
 Suffragan, sŭf'rā-gān, n. esgob cynorth-
 wyol [cydsyniol
 Suffragant, sŭf'rā-gānt, a. cynorthwyol,
 Suffragate, sŭf'rā-gat, vt. pleidleisio
 gyda, pleidio
 Suffrage, sŭf'raj, n. cymhorth; ethol-
 fraint, pleidlais; gweddi cynulleidfa
 Suffumigate, sŭ-fu-mĭ-gat, vt. tânfygu,
 twymfygu [tânfygiad
 Suffumigation, sŭ-fu-mĭ-ga'shŭn, n.
 Suffumige, sŭf'u-mĭg, n. mygdarth
 Suffuse, sŭ-fuz', vt. tywallt, lled-daenu,
 taenellu dros [dros
 Suffusion, sŭ-fu'zhŭn, n. lled-daeniad
 Sug, sŭg, n. chwawanen y mor
 Sugar, shŷg'ŭr, n. sugr: vt. sugro
 Sugary, shŷg'ŭr-ĭ, a. sugraidd, melus
 Sugescant, su-jĕs'ĕnt, a. sugnol
 Suggest, sŭ-jĕst', vt. araf-grybwyll,
 sibrwyd, dirgel-goffāu, crybwylllo

SUP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ = too, tṵk = took;
Suggestion, sū-jēs'tshūn, n. crybwylliad, cyrbwylliad, amnaid, awgrym	Summon, sūm'ūn, Summons, sūm'ūnz, vt. gwysio, difynu; galw
Suggilate, sūj'ī-lat, n. maeddu yn ddu ac yn las	Summons, sūm'ūnz, n. gwys, dyfyn. A general summons, llwyrwys
Suggil, sūj'īl, vt. difrio	Sumpter, sūm'tūr, a. pynfarch
Suicide, su'ī-sid, n. hunanladdiad; hunanleiddiad	Sumptuary, sūm'tshu-ūr-ī, a. perthynol i gost; traulgymedryddol
Suicidal, su'ī-si-dāl, a. hunanddinystriol	Sumptuous, sūm'tshu-ūs, a. costfawr, gwerthfawr; mawrwyeh, ardderchog
Suillage, su'īl-aj, n. budrffos; budreddi	Sumptuousness, sūm'tshu-ūs-nēs, n. gwerthfawrogrwydd; mawrwychedd, gwychedd
Suit, sut, n. cwyn, cynghaws, hawl; deisyfiad, cais; trwsiad, cyflawnwisg, pâr: v. cyfatebu, gweddu, cyfweddu, cyfaddasu, cymaethu; trwsiadu	Sun, sūn, n. haul, huan; y ganaid: vt. heulo; ynheulo. Sun-dial, deial haul, haul-oriawr. Sun-flower, haul-flodeuyn, blodeuyn yr haul. Sun-stroke, Stroke of the sun, gordarawiad yr haul.—Insolation [edyn
Suitable, su'tā-bl, a. cyfaddas, cydweddol, addas, cymhwys	Sunbeam, sūn'bīm, n. pelydryn, mych
Suitableness, su'tā-bl-nēs, n. cyfaddasrwydd, cymhwysder, addasrwydd	Sunburnt, sūn'būrnt, a. heulfelyn, melynog
Suite, swīt, n. cyfres; gogordd, cymdeithion, cydganlynwyr	Sunday, sūn'da, n. dydd Sul, dydd yr Arglwydd [doli
Suitor, su'tūr, n. erfyniwr, deisyfwr, ymgeisydd; carwr, cariadfab	Sunder, sūn'dūr, vt. ysgar, gwahanu, disundries, sūn'drīz, n. pl. amryw bethau, amrywolion
Suitress, su'trēs, n. ymgeisyddes; cariadferch [ymddigio	Sundry, sūn'drī, a. amryw, amrywiol
Sulk, sūlk, vi. sarugo, cuchio, sori, cudd-Sulkiness, sūl'kī-nēs, n. sarugrwydd, surni [sur	Sung, sūng, pp.—Sing
Sulky, sūl'kī, a. anfoddog, afrywiog,	Sunk, sūngk, pp.—Sink
Sullen, sūl'ēn, a. sarug, anhylon, cuchiog	Suniness, sūn'ī-nēs, n. heuledd
Sullenness, sūl'ēn-ēs, n. afrywiogrwydd, surni, anfoddogrwydd	Sunny, sūn'ī, a. heulog, tesog
Sully, sūl'ī, vt. diwyno, llychwino	Sunrise, sūn'rīz, n. codiad haul
Sulphur, sūl'fūr, n. brwmstan, llosgfaen	Sunset, sūn'sēt, n. machludiad haul, llewenydd
Sulphuration, sūl-fūr-shūn, n. mygfaeniaeth, caniad [aidd	Sunshine, sūn'shin, n. heuledd, tywyniad haul. Summer-sunshine, hafgan
Sulphureous, sūl-fūr'ī-ūs, a. brwmstan-	Sup, sūp, n. llymaid; llymeidyn: v. llymeitian; cwynosa, swpera, swperu
Sulphury, sūl'fūr-ī, a. brwmstanol	Super-, px. uwch, goruwch; gor-, tra-, ar-
Sultan, sūl'tān, n. amherawdwr Twrci	Superable, su'pūr-ā-bl, a. gorchfygadwy
Sultana, sūl-tā'nā, Sultanness, sūl'tān-ēs, n. amherodres Twrci	Superabound, su'pūr-ā-būwnd', vi. gormodi, arddigoni
Sultanry, sūl'tān-rī, n. amherodraeth ddwyreiniol [des, mwlldra	Superabundance, su'pūr-ā-būn'dāns, n. arddigonedd, gormodedd
Sultriness, sūl'trī-nēs, n. mwrndra, trym-	Superabundant, su'pūr-ā-būn'dānt, a. gormodol, arddigonol
Sultry, sūl'trī, n. mwrn, mwll, trwm-desog, tesog	Superadd, su'pūr-ād', vt. arddodi, gorchwanegu, rhoi dros ben
Sum, sūm, n. sum, swm, cyfanrif; sylwedd: vt. cydgrynōi, cydgasglu, sumio	Superannuate, su'pūr-ān'u-at, v. anaddasu gan oedran; oedfreinnio, rhydd-âu oddiwrth lafur ar segurdal
Sumach, shū'māk, n. corn yr hydd	Superannuation, su'pūr-ān-u-ā'shūn, n. oedfreinniad [eddog, godidog
Sumless, sūm'lēs, a. aneirif, dirif, afrifed	Superb, su'pūr'b', a. mawrwyeh, mawr-
Summary, sūm'ūr-ī, a. byr, cryno; taclus: n. crynodeb, crynod	Supercargo, su'pūr-kār'go, n. goruchwyliwr neu olygwr llwyth llong
Summer, sūm'ūr, n. haf: a. hafol, hefin, hafaidd: v. hafota, treulio yr haf. Summer-house, hafdy, hafod. Summer-time, hafin	
Summit, sūm'īt, n. pen, copa, crib, top, blaen, bar, ban	

Supercelestial, su-pūr-sī-lēs'tshäl, a. goruchwybrol	Superlatively, su-pūr'lā-tiv-lī, ad. yn y radd uchaf. Superlatively good, da dros ben
Supercilious, su-pūr-sil'yūs, a. balch, gorfalch, uchelfach, ysgornllyd, ffoenuchel, [gorfalchedd	Superlativeness, su-pūr'lā-tiv-nēs, n. uchafwrwydd
Superciliousness, su-pūr-sil'yūs-nēs, n.	Superlunar, su-pūr-lu'nūr, a. uchloerol, uchleuadol [fudol
Superconception, su-pūr-kön-sēp'shün, n. ailfeichgiad	Supermundane, su-pūr-mün'dan, a. uch-
Supereminence, su-pūr-ēm'i-nēns, n. goruchragoriaeth [uchragorol	Supernal, su-pūr'näl, a. goruchel; nefol
Supereminent, su-pūr-ēm'i-nēnt, a. gor-	Supernatant, su-pūr-ná'tánt, a. yn nofio ar y wyneb
Supererogate, su-pūr-ēr'o-gat, vi. gornweuthur, gorgyflawni	Supernatation, su-pūr-na-tá'shün, n. nofiad ar y wyneb
Supererogation, su-pūr-ēr-o-gá'shün, n. afraid; gorhaeddiant, gorober	Supernatural, su-pūr-nát'shu-räl, a. goruchnaturiol, goruchanianol, goranianol, uchanianol
Superexcellence, su-pūr-ék'sēl-ēns, n. trarhagoriaeth, trarhagoroledd, gor-ragoriaeth [rhagorol, gorodidog	Supernumerary, su-pūr-nu'mür-ür-ī, n. un dros ben y rhif: a. goruchrifol
Superexcellent, su-pūr-ék'sēl-ēnt, a. tra-	Superscribe, su'pür-skrib, vt. arysgrifenu, arlythyru
Superfeteate, su-pür-fī'tat, vi. ail-feich-iogi [feichgiad	Superscription, su-pür-skrip'shün, n. arysgrifen, arysgrifeniad, arysgrif
Superfetation, su-pür-fī-tá'shün, n. ail-	Supersede, su-pür-sid', vt. diswyddo, difreinnio; cymeryd ei le
Superfice, su'pür-fīs, n. wyneb, arwyneb	Superstition, su-pür-stīsh'ün, n. coel-grefydd, ofergoel, geugoel
Superficial, su-pür-fīsh'äl, a. arwynebol, bas; ansylweddol	Superstitious, su-pür-stīsh'ūs, a. coel-grefyddol, ofergoelus
Superficialness, su-pür-fīsh'äl-nēs, n. basder, arwynebolrwydd; ansylwedd	Superstructure, su-pür-strük'tshür, n. aradail, goruchadeilad
Superficies, su-pür-fīsh'ī-iz, n. arwynebydd, gwyneb-fesur	Supervene, su-pür-vin', a. a'r wyneb i fynu; dioglyd, segurlyd, diwaith, digychwyn, anofalus [berfol
Superfine, su-pür-fin', a. meinwych, dinesig, tecaf, goreu	Supine, su'pin, n. math o enw cadarn
Superfluity, su-pür-flu'i-tī, n. arddigonedd, gormodedd, rhyseidd	Supineness, su-pin'ēs, n. diofalwch, syrthni, anofalwch
Superfluous, su-pür'flu-ūs, a. gormodd, gormod, afraid, arddigon	Suppeditate, sü-pēd'i-tat, vt. diwallu
Superfluousness, su-pür'flu-ūs-nēs, n. gormodedd	Supper, süp'ür, n. cwynos, swper, hwyrbryd
Superinduce, su-pür-in-dus', vt. dwyn i mewn yn ychwaneg, ychwanegu; llawn-dueddu	Supperless, süp'ür-lēs, a. digwynos
Superintend, su-pür-in-tēnd', vt. arolygu, goruchwylied, golygiadu, edrych ar ol	Supplant, sü-plánt', vt. disodli, twyll-drechu, gweithio danodd
Superintendence, su-pür-in-tēn'dēns, n. arolygiad, golygiad, goruchwyliad; goruchwyliath, golygiadaeth	Supplanter, sü-plän'tür, n. disodlwr
Superintendent, su-pür-in-tēn'dēnt, n. arolygwr, goruchwyliwr, golygiedydd	Supple, süp'l, a. ystwyth, hyblyg, llipa, twythig: v. ystwytho, lippâu
Superior, su-pi'r'i-ür, a. uwch, uwchlaw, goruwch; trech; gwell, rhagorach: n. blaenor, uchafiad	Supplement, süp'lī-mēnt, n. adchwanegiad, attodiad
Superiority, su-pi'r-i-ör'i-tī, n. uchafiaeth, blaenoriaeth, rhagoriaeth	
Superlation, su-pür-la'shün, n. gor-ddyrchafiad, gormodedd; mwyäd	
Superlative, su-pür'lā-tiv, a. uchaf, chelaf; eithafol; goreu	

SUR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

- Supplemental, sūp-lī-mēn'tāl, Supplementary, sūp-lī-mēn'tūr-ī, Suppletory, sūp'lī-tūr-ī, a. cyflawniadol, cyflawnedigol, adchwanegol, attodiadol
Suppleness, sūp'l-nēs, n. ystwythder
Supplial, sū-plī'āl, n. adgyflenwad
Suppliant, sūp'lī-ānt, Supplicant, sūp'lī-kānt, n. ymbiliwr, gweddiwr: a. erfyn-gar, deisyfol, ymostyngol
Supplicate, sūp'lī-kat, v. erfyn, gweddio, ymbilio, deisyfol, crefu, erchi
Supplication, sūp-lī-ka'shūn, n. deisyfiad, erfyniad, ymbiliad; archiad
Supply, sū-plī', n. porth, cymhorth, cynorthwy; adgyflenwad: vt. cyflenwi; dirprwyo; cynorthwyo, cynal; gweini
Support, sū-pō'rt', n. atteg, gwrthgefn, cynaliaeth, cefnogaeth: vt. attegu, gwrthgefnu, dal i fynu, cynal, dyborthi, myntumio, cefnogi
Supportable, sū-pō'r'tā-bl, a. cynaladwy; goddefadwy [tybiadwy
Supposable, sū-po'zā-bl, a. tybygadwy
Supposal, sū-po'zāl, n. tyb, tybygiad
Suppose, sū-poz', vt. tybio, tybied, tybygu, myddylied; cymeryd yn ganiataol [meddyliad
Supposition, sūp-o-zīsh'ūn, n. tyb
Suppositional, sūp-o-zīsh'ūn-āl, a. dychymygot [feddygiaeth
Suppository, sū-pōz'ī-tūr-ī, n. rhefr
Supposititious, sū-pōz-ī-tīsh'ūs, a. gau, twyllddirprwyol, ffugiol, ffugiedig
Suppress, sū-prēs', vt. cyfarsangu, llethu, celu, dirgelu; dystewi, gostegu
Suppression, sū-prēsh'ūn, n. diddymiad, llethiad; celiad [llethiadol
Suppressive, sū-prēs'iv, a. celiadol
Suppurate, sūp'u-rat, v. crawni, gori, llynori, madru
Suppuration, sūp-u-ra'shūn, n. goriad, crawn-rediad, madredd
Suppurative, sūp'u-ra-tiv, a. crawnllyd
Supputation, sūp-u-tā'shūn, n. cyfrifiad
Suppate, sū-put', vt. cyfrif, bwrw cyfrif
Supralapsarian, su-prā-lāp-sē'r'ī-ān, n. uwchgwympieddyd; un yn dal ethol-edigaeth cyn cwmp Adda: a. uwchgwympieddyddol
Supramundane, su-prā-mūn'dan, a. uwch-ddaearyl, nefol
Supravulgar, su-prā-vūl'gūr, a. uwchwerinocal [goruchafiaeth
Supremacy, su-prēm'ā-sī, n. uwchafiaeth
Supreme, su-prīm', a. uchaf, goruchaf, prif, penaf
Sural, su'r'āl, a. perthynol i groth y goes
Surance, shw'r'āns, n. sicrwydd
Surbase, sūr'bas, n. eilsail, eilwadn
Surbate, sūr-bat', vt. cleisio'r traed
Surcease, sūr-sīs', n. peidiad: v. peidio; darfod, dybenu
Surcharge, sūr-tshārj', vt. adfeichio, gorlwytho, arlwytho; ad-drethu
Surcharge, sūr'tshārj, n. adofyniad, eilfaich, arlwyth; ad-dreth
Surcingle, sūr-sīng'gl, n. argengl, uch-gengl, cengl [mab-gaine
Surcle, sūr'kl, n. ysgewyllyn, brigyn
Surcoat, sūr'kot, n. cōb, arbais, arhugan
Surculate, sūr'ku-lat, vt. brigdori
Surd, sūr'd, a. byddar; direswin, ynyfyd
Surdity, sūr'dī-tī, n. byddardod
Sure, shw'r, a. sicr, gwir, diogel, dilys; diameu, diau; hyderus; ffyddlawn.
To make sure, sicrāu
Sureness, shw'r'nēs, n. sicrwydd, dīeu-rwydd, dilysdod [mechni
Suretiship, shw'r'tī-shīp, n. mechniaeth
Surety, shw'r'tī, n. mach, mechniyydd
Surf, sūr'f, n. traethfor, gwarthfor, gorun
Surface, sūr'fas, n. gwyneb, wyneb, arwyneb, y tu allan
Surfeit, sūr'fīt, n. alar, gorlwyth: v. alaru, llaru, gorlythu, bol-lwytho
Surge, sūrj, n. ton, tonen, garw, gorun, mōrgaseg: vi. dygyfor, codi'n donau
Surgeon, sūr'jūn, n. llawfeddyg
Surgery, sūr'jūr-ī, n. llawfeddygaeth; llawfeddygfa, difyn-gell
Surgical, sūr'jī-kāl, a. llawfeddygol
Surgy, sūr'jī, a. gwanegog, tonog, garw
Surliness, sūr'lī-nēs, n. sarugrwydd, afrywiogrwydd, cieidd-dra
Surly, sūr'lī, a. sarug, surlyd, anhynaws, ciaidd. A surly fellow, afrywiogyn
Surmise, sūr-mīz', n. tyb, llettyb, godyb: vt. lled-dybio, godybio
Surmount, sūr-mūwnt', vt. codi dros, myned dros, gorchfygu, trechu, gorfod, goresgyn [fygadwy
Surmountable, sūr-mūwntā-bl, a. gorch-Surmullet, sūr-mūl'ēt, n. y barf-bysg
Surmulot, sūr'mu-lōt, n. llygoden fawr
Surname, sūr'nam, n. cyfenw, arenw, gorenw: vt. cyfenwi, arenwi, gorenwi
Surpass, sūr-pās', vt. rhagori ar, blaenori ar, hwntu; trechu
Surplisce, sūr'plīs, n. gwenwisg, offerengrys, gwisg wen offeriad
Surplus, sūr'plūs, n. gwarged, gweddill, rhelyw, gweilw

Surplusage, sūr'plūs-aj, n. gormodedd
 Surprise, sūr-priz', n. syndod, brawychiad: vt. peri syndod, dyfod yn ddi-rybudd, aruthro, dyrysu [aruthrol
 Surprising, sūr-pri'zīng, a. rhyfeddol,
 Surquedry, sūr'kwēd-rī, n. balchder
 Surrebutter, sūr-ī-būt'ūr, n. gwrthateb
 Surrender, sū-rēn'dūr, n. rhoddiad i fynu: v. rhoddi i fynu; traddodi; ymroddi [byrbwyll
 Surreption, sū-rēp'shūn, n. ymosodiad
 Surreptitious, sūr-ēp-tīsh'ūs, a. lladrad-aidd, hocedus [tan law, trwy dwyll
 Surreptitiously, sūr-ēp-tīsh'ūs-lī, ad.
 Surrogate, sūr'o-gat, n. rhaglaw esgob: vt. gosod yn lle un arall
 Surround, sū-rūw'd', vt. cylchynu, cwmpasu, amgylchu, amgylchynu
 Surtout, sūr-twt', n. arwisg, hug, cōb
 Surveillance, sūr-val'yāns, n. arolygiaeth
 Survene, sūr-vīn', vt. dyfod yn ychwanegol [wylio; mesur
 Survey, sūr-va', vt. arolygu, cyfarch-
 Survey, sūr'va, n. arolwg, golwg, ar-dremyn, cyfarchwyl; mesur, mesuriad
 Surveyor, sūr-va'ūr, n. mesurydd; ar-olygydd [iaeth
 Surveyorship, sūr-va'ūr-shīp, n. arolyg-
 Survival, sūr-vī'vāl, n. gorfucheddiad
 Survive, sūr-viv', v. oesi yn hwy, oloesi, gorfucheddu [fucheddwr
 Survivor, Survivor, sūr-vī'vūr, n. gor-Survivorship, sūr-vī'vūr-shīp, n. gor-fucheddwriaeth
 Susceptibility, sū-sēp-tī-bīl'ī-tī, n. der-byngarwch, teimladrwydd
 Susceptible, sū-sēp'tī-bl, Susceptive, sū-sēp'tiv, a. derbyn-gar, teimladol
 Susception, sū-sēp'shūn, Susciency, sū-sīp'yēn-sī, n. derbyniad, cymeriad
 Suscipient, sū-sīp'yēnt, n. derbynydd, cymerwr: a. derbyniadol [annog
 Suscite, sūs'ī-tat, vt. cynhyrfu, cyffroi,
 Suscitation, sūs-i-ta'shūn, n. cynhyrfiad
 Suspect, sūs-pēkt', v. drwgdybio, tybied, meddwl, ammheu: n. drwgdyb, ammheud [ammheugar
 Suspectful, sūs-pēkt'fwl, a. drwgdybus,
 Suspend, sūs-pēnd', vt. dibynu, crogi; gohirio, oedi; diswyddo, difuddio dros amser [oediad
 Suspense, sūs-pēns', n. ammheuaeth,
 Suspension, sūs-pēn'shūn, n. crogiad; dodiad heibio, diswyddiad dros amser.
 Suspension-bridge, crogbont. Sus-pension of arms, attaliad rhyfel

Suspensive, sūs-pēn'siv, Suspensory, sūs-pēn'sūr-ī, a. crogol, gohiriol
 Suspicion, sūs-pīsh'ūn, n. drwgdyb, ammheud [ammheul
 Suspicious, sūs-pīsh'ūs, a. drwgdybus,
 Suspiciousness, sūs-pīsh'ūs-nēs, n. drwg-dybiaeth [nonell
 Suspiral, sūs-pī'r'āl, n. awyrdwl; ffyn-
 Suspiration, sūs-pī-ra'shūn, n. ochneidiad
 Suspire, sūs-pī'r', vi. ochneidio, dwfnadlu
 Sustain, sūs-tan', vt. cynial, ategu; porthi, darborthi; sefyll dan, dwyn, goddef. To sustain a loss, cael colled
 Sustainance, sūs'tī-nāns, n. cynaliaeth, bwyd, ymborth, porthiant
 Sustainment, sūs-tēn-ta'shūn, n. cynal-
 iad, ategiad; cynaliaeth
 Susuration, su-sū-ra'shūn, n. sibrd, si
 Suttee, sū-tī', n. geudduwies Indiaidd; offrymiad gwaraig ar fygedorth ei gwr
 Sutler, sūt'lūr, n. gwerthwr ymborth mewn gwerysll
 Suttle, sūt'l, a. iawnbwysol [cydiad
 Suture, su'tshūr, n. gwniad, cyswllt,
 Swab, swōb, n. mop, mopa: vt. mopio, glanâu â mop [ffunenu, rhwymynu
 Swaddle, swōd'l, n. ffunen, rhwymyn: vt.
 Swaddling, swōd'ling, a. rhwymynol. Swaddling-bands, cawiau. Swaddling-clothes, cadachau
 Swag, swāg, vi. soddi wrth ei bwys, honcio, trwmsuddo
 Swagger, swāg'ūr, v. bolchwyddo, boc-sachu, gwagfrolio, rhodresu
 Swaggy, swāg'ī, a. honclyd, trwm
 Swain, swan, n. iangwr, dyn ieuanc; dyn gwledig, gwas amaethyddol
 Swale, swal, Swéal, swīl, vi. oferlosgi, difa
 Swallow, swōl'o, n. gwennol, gwenfol; llwnc, golf; sefnig: vt. llyncu
 Swam, swām, pt.—Swim
 Swamp, swōmp, n. cors, siglen, mignen: vt. suddo, soddi; gorchfygu
 Swampy, swōm'pī, a. corslyd, siglenog
 Swan, swōn, n. alarch. Swan-down, manblu alarch; math o frethyn tēg. Swan-skin, gwlanen esmwythfain
 Swanlike, swōn'lik, a. alarchaidd
 Swansea, swōn'zī, n. Abertawe, Abertawy
 Swap, swōp, v. newidio: n. cyfnewid; tarawiad: ad. yn ebrwydd, yn fuan
 Sward, swōrd, n. gladonen, tonen, gweryd, tudwedd: vt. tywarchu
 Sware, swē'r, pt.—Swear
 Swarin, swōrm, n. haid, hain; torf, tyrfa: v. heidio, heinio

SYL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, p̄n, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

- Swart, swōrt, Swarth, swōrth, Swarty, swōr'tī, a.—Swarthy
Swarthiness, swōr'thī-nēs, n. melyndduedd
Swarthy, swōr'thī, a. melynddu, cethin, brychddu, cibddu, gwineuddu
Swash, swōsh, vi. clecian, dadyrddu, tyrddu : n. dyfdrwrdd
Swath, swōth, n. ysdod o wair; tyniad
Swathe, swath, vt. ffunenu, rhwymynu : n. rhwymyn, ffunen
Sway, swa, n. awdurddod, llywodraeth, rheolaeth, gallu, rhwysg : v. rheoli, llywodraethu, rhwysgo, llywio
Swear, swē'r (pt. sware, pp. sworn), v. tyngu, rheithio, cymeryd neu roddi llw. To swear falsely, tyngu anudon. To swear the peace, tyngu ofn
Sweat, swēt, n. chwys; llafur : v. (pt. & pp. sweat), chwysu; llafurio, poeni.
Sweating-sickness, chwys-haint
Sweaty, swēt'ī, a. chwysol, chwyslyd
Sweep, swīp (pt. & pp. swept), v. ysgubo, ysgubellu : n. ysgubiad, ysgubelliad; ysgubydd, ysgubwr.
Sweep-net, ysgubrwyd
Sweepstakes, swī'pingz, n. pl. ysgubion
Sweepstakes, swīp'staks, n. cyfanennilliad
Sweet, swīt, a. melys, melus, chweg, pēr, peraidd. Sweet-briar, mieren, dyrysien bēr
Sweetbread, swīt'brēd, n. cefndedyn
Sweeten, swīt'n, v. melysu, pereiddio
Sweetheart, swīt'hārt, n. cariad, anwylyn
Sweetish, swīt'tish, a. lledfelys, gofelys
Sweetmeat, swīt'mīt, n. ancwyn, ammeuthyn, pereiddfwyd
Sweetness, swīt'nēs, n. meluser
Swell, swēll (swollen), v. chwyddo, codi, ymchwyddo : n. chwydd, ymchwydd
Swelter, swēl'tūr, v. crasu; lluddedu
Swept, swēpt, pt. & pp.—Sweep
Swerve, swūr, vi. gŵyry, troi ymaith, crwydro; cyfeiliorni
Swift, swīft, a. cyflym, buan, ysgafndroed
Swiftiness, swīft'nēs, n. buandra, cyflymdra
Swig, swīg, v. traflyncu
Swill, swīl, v. bolera, ymddyfoli; golchi : n. golchion; ymddyfoliad
Swim, swīm (pt. swam, pp. swum), v. nofio, nofied : n. awyrgwd pysgodyn
Swindler, swīnd'lūr, n. hudleidr, lleidr pen ffair, twyllwr, hocedwr
Swine, swin (pl. swine), n. mochyn.
Swine-herd, meichiad, mychiad.
Swine-pipe, math o fronfraith. Swine-wort, canclwm, gwaedlys
Swing, swīng, n. siglraff; sigl, rhyddrwyng : v. (pt. & pp. swung), siglhongian, siglgrogi. To swing about, chwyldrōi. Swinging, swīng'ing, yn siglhongian
Swinge, swīnj, vt. ffreyyllu, fflangellu.
Swinging, Swinging, swīnj'ing, yn fflangellu; mawr, aruthr
Swinger, swīng'ūr, n. siglgrogwr
Swinger, swīnj'ūr, n. flangellwr
Swingle, swīng'gl, v. ymgrogi; curo llin [aidd, aflan, brwnt
Swinish, swī'nish, a. mochynaid, moch-
Swiple, swīp'l, n. gwial ffust
Switch, swītsh, n. gwialen : v. gwialen-odio; llam-gerdded [gyfgegr
Swivel, swīv'l, n. bolltidd; math o
Swollen, swō'ln, pp.—Swell
Swoon, swōn, n. llewyg, llesmair : vi. llewygu, llesmeirio
Swoop, swōp, n. discyniad hebog ar ei ysglyfaeth : vt. disgyn fel hebog, ymsaethu
Swop, swōp, vt. newid, cyfnewid, newidio
Sword, sō'rd, n. cledd, cleddyf, cleddau.
Sword-exercise, cleddyfyddiaeth. A stroke with a sword, cleddyfal. Armed with a sword, cleddog. To put to the sword, lladd ā'r cleddyf
Swordsman, sō'rdz'mān, n. cleddyfwr,
Swore, swō'r, pt.—Swear [cleddwr
Sworn, swō'rn, pp.—Swear
Swum, swūm, pt. & pp.—Swim
Swung, swūng, pt. & pp.—Swing
Sycamore, sīk'ā-mō'r, n. masarn. Sycamore-tree, sycamorwydden, masarn-en [gwaseidd-dra
Sycophancy, sīk'o-fān-sī, n. gweniaith,
Sycophant, sīk'o-fānt, n. gwenieithwr, truthiwr, hustingwr
Syllabic, sī-lāb'īk, a. stillebol, syllafol
Syllabication, sīl-āb-ī-kā'shūn, n. silliad; silliadaeth
Syllable, sīl'ā-bl, n. sill, sillaf, stilleb. Words of one [two] syllables, geiriau unsill [dwysill]
Syllabus, sīl'ā-būs, n. crynodeb
Syllogism, sīl'o-jīzm, n. cynull-ddadl, cyfreswm
Syllogistic, sīl-o-jīs'tīk, Syllogistical, sīl-o-jīs'tī-kāl, a. cyfresymol
Syllogize, sīl'o-jīz, vi. cyfresymu
Sylph, sīlf, n. un o'r tylwyth teg
Sylvan, sīl'vān, a. coedaidd, coedog, gwyddelig : n. gwyddan, coed-dduw; taioagn

Symbol, sîm'bûl, n. arwydd; nod, cydnod, cysgodlun	Synæresis, sî-nî-rî-sîs, n. uniad dwy sillaf
Symbolical, sîm-bôl'i-kâl, a. cysgodol, arwyddol [yn debyg i	Synod, sîn'ûd, n. cymanfa eglwysig
Symbolize, sîm'bûl-iz, v. arwyddo; bod	Synodal, sîn'o-dâl, Synodical, sîn-ôd'i-kâl, a. cymanfaol, seneddol
Symmetrical, sî-mêt'rî-kâl, a. cydfesurol, cydluniaidd [cyfatebiad	Synonyme, sîn'o-nîm (pl. synonymes, sîn'o-nîmz), n. gair cyfystyr
Symmetry, sîm'i-trî, n. cymesuredd;	Synonymize, sîn-ôn'i-miz, vt. cyfystyrio
Sympathetic, sîm-pâ-thêt'ik, a. cydoddefol, cydoddefus; cydymdeimladol	Synonymous, sîn-ôn'i-mûs, a. cyfystyr
Sympathize, sîm'pâ-thiz, vi. cyd-ddyoddef; cydymdeimlo	Synopsis, sîn-ôp'sîs (pl. synopses, sîn-ôp'sîz), n. cyfolwg, cyfolygiad; cydgrynoad, crynodeb
Sympathy, sîm'pâ-thî, n. cydoddef; cydymdeimlad	Synoptical, sîn-ôp'tî-kâl, a. cydolygol
Symphonious, sîm-fo'nî-ûs, a. cynghaneddol, cydseiniol [cyfundôn	Syntactic, sîn-tâk'tik, a. cystrawenol
Symphony, sîm'fo-nî, n. cynghanedd,	Syntax, sîn'tâks, n. cystrawen, cystrawiaeth [wybod
Symphoresis, sîm-fo-rî'sîs, n. cyfagwedd	Synteresis, sîn-tî-rî'sîs, n. adgno cyd-
Symposium, sîm-po'zhî-ûm, n. cydwleddiad	Synthesis, sîn'thî-sîs (pl. syntheses, sîn'thî-sîz), n. cydosodiad, cyfosodiad
Symptom, sîm'tûm, n. argoel, arwydd, arddangosiad, arfyng, myng	Synthetic, sîn-thêt'ik, Synthetical, sîn-thêt'i-kâl, a. cyfosodol
Symptomatic, sîm-to-mât'ik, Symptomatical, sîm-to-mât'i-kâl, a. cydddygwyddol, arwyddol, arddangosol	Syntexis, sîn-têk'sîs, n. darfodedigaeth
Symptosis, sîm-to'sîs, n. cyduniad llafarseiniau, fel yn y gair "gwaewawr"	Syphon, sî'fûn, n. arlloesbib, dwsel, pibell ddyhysbyddu
Syn-, Sy-, Syl-, Sym-, px. yn nghyda	Syphilis, sî'fî-lîs, n.—Siphilis
Synagogue, sîn'â-gôg, n. synagog, cynullfa	Syringe, sîr'înj, n. chwistrell, sugn-bib: vt. chwistrellu, saethu-dwfr
Synarchy, sîn'âr-kî, n. cydlywodraeth	Syrinx, sîr'îngks, n. pibglwyf, piblynoryn
Synaxis, sîn-âk'sîs, n. cynulleidfâ; swper yr Arglwydd	Syrup, sîr'ûp, n. cyffaith
Synchronal, sîng'kro-nâl, a. cydamserol, cydoesol [amseredd	Syrtis, sîr'tîs, n. mignen, siglen, cors
Synchronism, sîng'kro-nîzm, n. cyd-	System, sîs'têm, n. cynllun, cyfundrefn, cyfundraeth, dese; trefniant. Solar system, y gyfundrefn heulog. Starry system, seroliaeth, seron
Syncope, sîng'ko-pî, n. byrâd gair, canoldrwech; llesmair, marw-lewyg	Systematic, sîs-têm-ât'ik, Systematical, sîs-têm-ât'i-kâl, a. cysodol, rheolaidd
Syndic, sîn'dîk, n. rhaglaw, barnwr	Systematize, sîs'têm-â-tiz, Systemize, sîs'têm-iz, vt. trefniannu, trefnoli
Syndicate, sîn'dî-kat, vt. barnu, beio: n. cynghorfa [cyd-ddyfodiad	Systole, sîs'to-lî, n. ymgyrnod y galon wrth anadlu; byrâd sill hir
Syndrome, sîn'dro-mî, n. cydrediad,	Systyle, sîs'tîl, n. adail dew golofnog
Synecdoche, sî-nêk'do-kî, n. cyforddwyn	Syzigy, sîz'i-jî, n. cysylltiad dau o'r cyrff wybrenol

T

TABARD, tâb'ûrd, n. tabar, llaeswisg	Tabes, ta'bîz, n. darfodedigaeth, nychiant
Tabby, tâb'î, n. tonogwe, sidanwe troellog: a. troellog, troellweol, tonog; llwyd-droellog	Tabid, tâb'id, a. nychlyd, darfodedigol
Tabefaction, tâb-î-fâk'shûn, n. nychiad, darfodiad, darfodedigaeth	Tablature, tâb'lâ-tshu'r, n. darlun ar fur
Tabefy, tâb'î-fi, vi. nychu; ysgyfnâu, teneuâu; difa	Table, ta'bl, n. bwrdd; llech, llechfaen; taflen, mynegai, dangoseb, llechres: v. byrddio, byrddu; tafenu. Table-beer, ailddiod, diod fain. Table-book, nodlyfr. Table-cloth, bwrddliain, lliain bwrdd
Tabernacle, tâb'ûr-nâk-l, n. pabell; trigfan: vi. pabellu, cyfanneddu	Tablet, tâb'lêt, n. llechen, llech; taflen

TAN pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	Tale, tal, n. ystori, chwedl, ffughanes, ffughchwedl; cyfrif, rhif. Tale-bearer, clepgi, clepiwr, chwedlwr, hustingwr
Tabour, ta'būr, n. tabwrdd: vi. tabyrddu, euro tabwrdd	Talent, tāl'ēt, n. darn o aur, talent; dawn, rhodd, galluedd
Tabular, tāb'u-lūr, a. taflenol, llechresol	Tales, ta'liz, n. pl. rheithwyr llanw
Tabulate, tāb'u-lat, vt. taflenu, llechresu	Talisman, tāl'is-mān, n. swyneilun, swyn
Tabulation, tāb-u-la'shūn, n. tafleniad, llechresiad [llaw fer]	Talismanic, tāl-is-mān'ik, a. swynol, cyfareddus
Tachygraphy, tā-kīg'rā-fī, n. berysgrif	Talk, tōk, vi. siared, son, chwedleua, ymddyddan: n. siarad, ymddyddan, ymadrodd. Table-talk, Small-talk, siaradach. Idle talk, gwag-siariad. He is much talked of, y mae mawr sōn am dano
Tacit, tās'it, a. dystaw, dison, tawedog	Talkative, tō'kā-tiv, a. siaradus, chwedleuog, tafodrydd [garwech]
Taciturnity, tās-i-tūr'nī-tī, n. dystawrwydd, termudrwydd, tawedogrwydd	Talkativeness, tō'kā-tiv-nēs, n. siarad-
Tack, tāk, n. corhoelen; pwyth, brasbwyth; troad llong, hwyldroad: v. corhoelio; brasbwytho; hwyldröi; newid yr hynt. Tack-wind, asgellwynt	Tall, tōl, a. tal, hir; uchel
Tacket, tāk'ēt, n. hoelen fechan	Tallage, tāl'aj, n.—Taillage
Tackle, tāk'l, n. taclu, offer, trec	Tallness, tōl'nēs, n. taldra, talder
Tact, tākt, n. teimlad; callder	Tallow, tāl'o, n. gwer. Tallow-chandler, canwyllwr. Tallow-faced, gwyneblas. A cake of tallow, gweren
Tactic, tāk'tik, a. byddinol, iawn-drefnol	Tallowy, tāl'o-i, Tallowish, tāl'o-ish, a. gwerol, gweraidd, gwerllyd
Tactician, tāk-tish'an, n. byddindrefnwr	Tally, tāl'i, n. cyfrifbren, rhygnbren: v. rhygn-gyfrif; cyfateb, cytuno
Tactics, tāk'tiks, n. pl. byddindrefniad, cadyddiaeth	Tallyman, tāl'i-mān, n. coelwerthwr
Tactile, tāk'til, a. hydeiml, teimladwy	Talmud, tāl'müd, n. llyfr traddodiadau yr Iuddewon
Taction, tāk'shūn, n. cyfhyrddiad, teimlad	Talmudist, tāl'müd-ist, n. traddodiedydd, dysgawdwr Iuddewig
Tadpole, tād'pol, n. penbwl	Talon, tāl'un, n. ewin, crafanc
Taffeta, tāf'i-tā, Taffety, tāf'i-tī, n. math o sidanwe	Taloned, tāl'ünd, a. crafangog, ewinog
Tag, tąg, n. pwyntl: vt. pwyntlo; cydio, brasgydio. Tag-sore, clefyd ar ddefaid. Tag-rag and bob-tail, gwehilion y bobl, mileinlu	Talwood, tāl'wüd, n. coed tân
Tag, tąg, n. pwyntl: vt. pwyntlo; cydio, brasgydio. Tag-sore, clefyd ar ddefaid. Tag-rag and bob-tail, gwehilion y bobl, mileinlu	Tamarind, tām'ü-ründ, n. math o aeron pereiidsur
Tail, tal, n. cynffon, llosgwrn, conell, conyn, rhonell, cloren; cwt, godre	Tamarisk, tām'ü-risk, n. grugbren
Taillage, ta'laj, n. treth, ardreth, toll	Tambourine, tām-bü-rin', Tambour, tām'būr, n. math o dabwrdd, tabyrdden; gogr-dabwrdd
Tailor, ta'lūr, n. dilledydd, ysginydd, teilwr	Tame, tam, a. dof, gwâr, hywydd; diysbryd: vt. dof, gwarâu, hyweddu, gwareiddio [dofaith]
Taint, tant, v. budreddu, llygru, nawseiddio: n. llwgr, llygriad; naws; anurddiad	Tameness, tam'nēs, n. gwaredd, dofdra
Tainless, tant'lēs, a. dihalog, dilwgr	Taminy, tām'i-nī, Tammy, tām'i, n. math o wlandenlli
Take, tak (pt. & pp. took, taken, ta'kn), v. cymeryd, derbyn. To take care, gofalu. Take care! gan bwyll! Take flight, ffoi, ehedeg. Take notice! dal sylw! To take a turn, rhoi tro. To take a city, ennill dinas. To take delight in, ymfyfydu yn. To take heed, gochelyd. To take in, twyllo, hocedu. To take oath, tyngu. To take pity or compassion on, trugarâu wrth, tosturio wrth. To take one's word, credu un, cymeryd ei air. To take refuge, ymnoddi. To take to the heels, dywadnu, ffoi. To take up arms, ymarfogi. To take upon trust, ehudgoelio	Tamper, tām'pūr, vi. ymhel â, ymyru â, rhoi cais ar, ymarfer â
Talbot, tōl'büt, n. math o helgi	Tan, tän, n. cyffaieth rhisgl derw; melynedd: vt. crwyn-gyffeithio; llosgi yn yr haul. Tan-pit, cyffeithbwill, crwynbwill. Tan-yard, crwynfa, crwyn-drwythfa
	Tang, täng, n. adffas, sawr; swn

Tangent, tǎn'jěnt, n. cyfhwrdlinell	Target, tār'gět, n. tarian, bwced, asafar, targed, aes
Tangibility, tǎn-jī-bīl'ī-tī, n. hydeimledd	Targum, tār'güm, n. aralleiriad yn y Galdäeg ar lyfrau Moses
Tangible, tǎn'jī-bl, a. cyfhwrdadwy, teimladwy	Tariff, tār'if, n. tolldaflen, tollrestr
Tangle, tǎng'gl, v. dyrysu, cymhlethu, rhwystro: n. dyrysglwm, dyrysi; math o wymon	Tarn, tār'n, n. cors, mignen; llyn
Tank, tǎngk, n. dyfrgist	Tarnish, tār'nish, v. diwyno, anurddo
Tankard, tǎng'kürd, n. diodlestryn, paeol	Tarpaulin, tār-pō'līn, n. pyglen
Tanner, tǎn'ür, n. crwyndrwythwr, barcur, rhisglgyffeithydd, lledrydd, lledrwr [fa	Tarrace, tār'as, Tarrass, tār'äs, Terras, tēr'äs, n. dwfrgymrwd
Tannery, tǎn'ür-ī, n. crwynweithfa, crwyn-	Tarragon, tār'ā-gün, n. amgwyn
Tansy, tǎn'zī, n. ystrewlys. Wild tansy, gwyn y merched, torllwyd	Tarrance, tār'ī-äns, n. arosiad; oediad; trigriad, trigras
Tant, tǎnt, n. coryn coch	Tarry, tār'ī, v. aros, trigo, preswylio: a. pyglyd [troed
Tantalism, tǎn'tā-līzm, n. siomyddiaeth	Tarsal, tār'säl, a. perthynol i wadn y
Tantalize, tǎn'tā-liz, vt. blino â gau obeithion, twyll addaw, siomi	Tarsus, tār'süs, n. gwadn y troed
Tantamount, tǎn'tā-müwnt, a. cyfwerth, cydwerth, cyfartal, cyfrdal, cystadl	Tart, tǎrt, n. pastaï aeron, pasteian: a. sur, surllyd, egr, llym
Tantivy, tǎn-tiv'ī, ad. ar frys, ar ffrwst, ar garlam, gwyllt, nerth carn ceffyl	Tartan, tār'tän, n. brithwe, breithwe
Tap, tǎp, n. dwsel, twsel; cnith, ergyd ysgafn, ffat: v. dwselu, twselu, agor, goilwng; cnithio, ysgafn-daro, ffatio. Tap-house, diotty, tÿ cwrw. Tap-root, gwreiddyn, brigfain-bonbraff	Tartar, tār'tür, n. Tartariad; gwaddodden, chwigl; deintgen; chwerwyn. To catch a tartar, taro wrth ei drech, dal chwerwyn
Tape, tap, n. llinynwe, ymylwe, ysnoden	Tartarean, tār-tēr'ī-än, a. uffernol
Taper, ta'pür, n. canwyll gŵyr, cŵyrén: v. meinâu, brigfeiniol	Tartarious, tār-tēr'ī-üs, Tartarous, tār-tür-üs, Tartaric, tār-tār'ik, a. chwigl-aidd
Tapering, ta'pür-īng, a. brigfain, brigfeiniol, brigfain-bonbraff	Tartarize, tār'tür-iz, vt. surgenu, cenu
Tapestry, tǎp'ës-trī, n. teisban; croglenni: vt. addurno â theisbanau. Tapestry-maker, teisbanwëydd	Tartarus, tār'tür-üs, n. uffern
Tapeti, tǎp'ī-tī, n. math o ysgyfarnog	Tartish, tār'tish, a. chwiblaidd, go-sur
Tapir, ta'pür, n. anifail o'r enw	Tartness, tār'tnës, n. suredd, surni, egri, egredd, llymnawsedd
Tapis, tǎp'ī, n. llawrlen; bwrddorchudd. On the tapis, tan sylw	Task, tǎsk, n. gwaithddogn, gorchwyl, tasg: vt. tasgu. Task-master, meistr gwaith, tasgfeistr. To take to task, cymeryd mewn llaw [hebog
Tapster, tǎp'stür, n. gollyngwr diod	Tassel, tās'ël, n. siob, sioba, tusw, tasel; Tasselled, tās'ëld, a. siobog
Tar, tār, n. ulbyg, pyg teneuwlyb; pyglencyn, pyglanc, llongwr, morwr: vt. pygu; blino, aflonyddu	Tasses, tās'iz, n. pl. morddwyd-arfogaeth
Tarabe, tā-rab', n. parot pen-goch	Taste, tast, n. archwaeth, chwaeth, blas, sawr; chwaethiad; prawf, profiad: v. archwaethu, chwaethu, blasu; profi
Tarantula, tā-rǎn'tu-lā, n. math o goryn mawr	Tasteful, tast'föwl, a. blasus; dillyn
Tardigradous, tār'dī-gra-düs, Tardigrade, tār'dī-grad, a. araf-gerddol, araf-sy-mudol	Tasteless, tast'lës, a. diflas
Tardiness, tār'dī-nës, Tardity, tār'dī-tī, n. hwyrdy, hwyrdrymedd	Tasty, tas'tī, a. dillyn
Tardy, tār'dī, a. diweddar, hwyr, hwyrdwrn, musgrell	Tatter, tǎt'ür, n. carp, cerpyn, brat, bretyn
Tare, tēr, n. cynwysgoll. Tares, efrau. Tare and tret, cynwysgoll a thraulgoll	Tatterdemalion, tǎt-ür-dī-mäl'yün, n. bretyn bratiog, brenin y bratiau
	Tattle, tǎt'l, n. baldorrd, gwagsiarad, clebr: vi. coegsiared, bragaldian, baldorrdi, llolian; chwedleua. Tittle-tattle, clec, clebar
	Tattler, tǎt'lür, n. clebryn, baldorrdyn, llolyn; chwedleuwr

TEM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Tattoo, tā-tŵ', n. seindōn ar dabwrdd i alw milwyr i'w lletty, tabyrddŵys : vt. croenliwio, wynebliwio	Teat, tīt, n. teth, tiden ; bron
Taught, tōt, pt. & pp.—Teach	Technical, tēk'nī-kāl, a. celfyddydol, celfyddus [draeth
Taunt, tānt, n. gwawdair, cellweirgno, ymliw : vt. gwawdio, dirmygu	Technology, tēk-nōl'o-jī, n. celfyddyd-
Taunt, tōnt, a. tra uchel ; tra hir	Techy, tēt'shī, a.—Touchy
Tautological, tō-to-lōj'ī-kāl, a. adeiriog, adeiriadol [iad, adeiriad	Tectonic, tēk-tōn'īk, a. adeilaidd
Tautology, tō-tōl'o-jī, n. mynychadrodd-	Ted, tēd, vt. gwasgaru gwair
Tautophony, tō-tōf'o-nī, n. mynychadroddiad yr un swn	Tedder, tēd'ūr, n.—Tether
Tavern, tāv'ūr, n. tafarn, tafarndy, diotty. Tavern-keeper, tafarnwr	Te Deum, tī dī'ūm, n. Ti Dduw ; enw emyn sy'n dechreu, "Ti Dduw a folwn"
Taw, tō, n. mynorbel : vt. gwyn-gyweirio lledr [gwaelwychder	Tedious, tī'dī-ūs, a. hirfaith, dygn ; blin, blinderus, poenus
Tawdriness, tō'drī-nēs, n. coegwychedd,	Tediousness, tī'dī-ūs-nēs, n. meithder, annybendod
Tawdry, tō'drī, a. coegdlws, gwaelwych	Tedium, tī'dī-ūm, n. blinder [heigio
Tawer, tō'ūr, n. cyweiriwr lledr gwyn	Teem, tīm, v. esgor, hilio ; beichiogi ;
Tawny, tō'nī, a. melynndu	Teemful, tīm'fŵl, Teeming, tī'mīng, a. ffrwythlawn ; eppiliog ; llawn, beich-iog, cyforog
Tax, tāks, n. treth, ardreth : vt. trethu, codi treth ; cyhuddo. Indirect tax, treth ar nwyddau. Land-tax, y dreth fawr. Property-tax, meddian-doll	Teemless, tīm'lēs, a. diffrwyth, anffrwyth-lawn ; aflesol, diles
Taxable, tāk'sā-bl, a. trethadwy	Teen, tīn, v. cynhyrfu : n gofid, trallod
Taxation, tāks-a'shūn, n. trethiad	Teens, tīnz, n. pl. ardegau, o 12 i 20 oed
Taxer, tāk'sūr, n. trethydd, trethwr, codwr treth. Tax-gatherer, treth-gasglydd, trethwr	Teeth, tīth, n. pl.—Tooth
Taxidermy, tāk'sī-dūr-mī, n. y gelfyddyd o ragddarpar cynlluniau o anifeiliaid tryw sychu a llenwi eu croen ; croen-drefniad, croenluniad	Teethe, tīth, vi. magu dannedd, danneddu
Taxonomy, tāks-ōn'o-mī, n. dosparthiad	Teetotaller, tī-to'tāl-ūr, n. llwrymattal-iwr rhag diodydd meddwol
Tea, tī, n. dail prysgwydden o China, te	Tegular, tēg'u-lūr, a. priddlechaidd
Teach, tītsh (pt. & pp. taught), v. dysgu, addysgu, athrawiaethu	Tegument, tēg'u-mēnt, n. gorchudd, tudded, arwisg, pilyn, croen
Teachable, tītshā-bl, a. addysgadwy, hyddysg ; gwareiddiol	Tehee, tī-hī', vi. chwethin : int. ha-ha ! he-he !
Teachableness, tītshā-bl-nēs, n. hyddysgedd ; gwareiddiolrwydd	Teil, tīl, n. pisgwydden, gwaglwyfen
Teacher, tītshūr, n. athraw, dysgawdwr	Telary, tī'lūr-ī, a. gwēol, gweuol
Teague, tīg, n. Gwyddel, Gwyddelyn	Telegraph, tēl'ī-gráf, n. hysbysai, tele-graff : vt. hysbysu, gwefrhysbysu.
Teak, tīk, n. math o bren tramor	Electric telegraph, hysbysai gwefrol
Teal, tīl, n. corhwyad, chwīws	Telescope, tēl'ī-skop, n. pellddrych, pellweladyr, yspinddrych
Team, tīm, n. gwedd, atgor	Telesia, tī-lī'zhā, n. maen gwerthfawr o'r enw.—Sapphire
Tear, tī'r, n. deigrin, dagr, daigr, deigr ; rhywg. To shed tears, bwrw dagrau	Telesm, tēl'ēzm, n. math o swyn-gyfaredd
Tear, tē'r (pt. tore, pp. torn), v. rhywgo, dryllio, darnio, llarpio	Tell, tēl (pt. & pp. told), v. dywedyd, dweyd, gwedyd ; traethu, adrodd, mynegi ; cyfrif, rhifo [rhifwr
Tearful, tī'r'fŵl, a. deigrol	Teller, tēl'ūr, n. traethydd, mynegwr ;
Tearless, tī'r'lēs, a. diddagrau	Tellural, tēl'ūr-āl, a. daearyl
Tease, tīz, vt. chwalu gwlân, cribio gwlân ; blino, aflonyddu, poeni	Telltale, tēl'tal, n. clepgi, chwedlwr, chwedlai, chwedleuwr
Teasel, tī'z, n. llysiaw y cribau ; cribau y panwr	Temerarious, tēm-ū-rēr'ī-ūs, a. ehud, byrbwyll ; rhyfygus [bwylldra
	Temerity, tī-mēr'ī-tī, n. rhyfyg ; byr-
	Temper, tēm'pūr, n. tymmher, naws, ardymmher : vt. tymmheru ; cyf-nawsu, cymedroli. Good temper, natur dda. Ill temper, natur ddrwg

Temperament, tēm'pūr-ā-mēnt, n. tymmheredd, tymmher, cyfansawdd; cyfnaws	Tench, tēntsh, n. gwrachen
Temperance, tēm'pūr-āns, n. dirwest, cymedroldeb, sobrwydd. Temperance society, cymdeithas ddirwestol	Tend, tēnd, v. gweini, heilio, gweinyddio; tueddu, gogwyddo; arwain; tywys
Temperate, tēm'pūr-at, a. cymedrol; sobr; gweddol	Tendence, tēn'dēns, Tendency, tēn'dēn-sī, n. gweinyddiad; tuedd, gogwydd
Temperateness, tēm'pūr-at-nēs, n. nawse-dd; cymedrolder; tymmherusrwydd	Tender, tēn'dūr, a. tyner, tirion, tosturiol, mwyn; mwyth, esmwyth; meddal; ieuanc: n. cynyg, cynygiad; v. cynyg. Tender-hearted, calon-dyner
Temperature, tēm'pūr-a-tshūr, n. ar-dymmher, naw. Degree of temperature, gradd yr hinsawdd	Tenderling, tēn'dūr-līng, n. anwesyn, anwylyn, hoffyn; tyner-gorn hydd
Tempest, tēm'pēst, n. tymmhestl, gwywynt, rhyferthwy, enawel	Tenderness, tēn'dūr-nēs, n. tiriondeb, tynerwch, mwynder; meddalwch
Tempestuous, tēm-pēs'tshu-ūs, a. ystormus, tymmhestlog	Tendinous, tēn'dī-nūs, a. gwynog
Templar, tēm'plūr, n. temlydd, un o efrydwy'r y Deml yn Llundain	Tendon, tēn'dūn, n. gïeuyn, gwyn
Temple, tēm'pl, n. teml; arlais, neid-rwydd, eneidrwydd	Tendril, tēn'drīl, n. amglymydd, ysgewyllyn
Temporal, tēm'po-rāl, a. tymmorol, amserol; bydol, lleygol, anghys-egrol; arleisiol	Tenebrious, tī-nī'brī-ūs, Tenebrous, tēn'-ī-brūs, a. tywyll, gwyll, dioleu
Temporality, tēm-po-rāl'ī-tī, n. gwŷr lleyg, lleygion. Temporalities, meddiannau tymmorol, tymmorolion	Tenebrosity, tēn-ī-brōs'ī-tī, n. caddug, tywyllni, tywyllwch, gwylledd
Temporary, tēm'po-rūr-ī, a. dros amser, amserol	Tenement, tēn'ī-mēnt, n. tyddyn, daliad tŷ a thir, eisyddyn
Temporize, tēm'po-riz, vi. oedi; dilyn yr amser, troi gyda'r amser; amseroli; nofio gyda'r ffrwd	Tenemental, tēn-ī-mēn'tāl, Tenementary, tēn-ī-mēn'tūr-ī, a. tyddynol
Tempt, tēmt, vt. denu, hudo, llithio, temptio; profi [profedigaeth]	Tenesmus, tī-nēz'mūs, n. diffyg ymarllwys [egwyddor]
Temptation, tēm-tā'shūn, n. hudiad;	Tenet, tēn'ēt, n. tyb, daliad, barn
Tempter, tēm'tūr, n. hudwr, llithiwr, denwr [brwysgedd]	Tennis, tēn'īs, n. math o chwarae. Tennis-ball, human, parled
Temulence, tēm'u-lēns, a. meddwdod,	Tenon, tēn'ūn, n. mortais-dafod, tyno
Temse, tēms, n. gwagr	Tenor, tēn'ūr, n. tueddiad, rhediad, gogwyddiad; hwyldrefn; ystyniad; amcan, ystyr; cyfalaw, canol-lais. Counter-tenor, uchawal, uchlais
Ten, tēn, a. deg, deng. Ten times, dengwaith [wy]	Tense, tēns, n. amser, pryd: a. tyn, estynedig, syth [estynadwy]
Tenable, tēn'ā-bl, a. daladwy; diffynad-	Tensible, tēn'sī-bl, Tensile, tēn'sīl, a.
Tenacious, tī-nā'shūs, a. glydiog; gwydn, glynol, gafaelgar	Tension, tēn'shūn, Tensure, tēn'shūr, n. estyniad, ymestyniad; tyndra
Tenacity, tī-nās'ī-tī, n. gafaelgarwch, ymlyniad, tyn-ymlyniad, cyndyn-rwydd; cybydd-dod	Tensive, tēn'sīv, a. anystwyth
Tenaculum, tī-nāk'u-lūm, n. bachyn llawfeddyg	Tent, tēnt, n. pabell, lluestdy, bwth; goraeth: v. pabellu
Tenancy, tēn'ān-sī, n. deiliadaeth	Tentaculum, tēn-tāk'u-lūm (pl. tentacula, tēn-tāk'u-lā), n. syniad-offeryn
Tenant, tēn'ānt, n. deiliad	Tentation, tēn-tā'shūn, n. profedigaeth
Tenantable, tēn'ānt-ā-bl, a. addas i ddeiliad	Tentative, tēn'tā-tīv, n. prawf, profiad; cais: a. profol, profiadol; ceisiol
Tenantless, tēn'ānt-lēs, a. diddeiliad	Tenter, tēn'tūr, n. deintur, ystyniedydd
Tenantry, tēn'ānt-rī, n. deiliaid, deiliadon	Tenth, tēnth, a. degfed
Tenby, tēn'bī, n. Dinbych y pysgod	Tenuate, tēn'u-at, vt. teneuâu
	Tenuifolious, tēn-u-ī-fo'lī-ūs, a. cul-ddeilenog
	Tenuirostral, tēn-u-ī-rōs'trāl, a. culylfog
	Tenuity, tī-nu'ī-tī, n. teneuder, teneuedd, meinder, eiddilwch, bychandra

TES	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, orb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;
Tenuous, tēn'ū-ūs, a. teneu, eiddil, main	Terrible, tēr'ī-bl, a. dychrynlyd, arswydus, ofnadwy, brawychol, erchyll, erch, echrydus [brawychdod
Tenure, tēn'u'r, n. daliad, gafael; yr ammod ar ba un y delir tir, tir-ammod	Terribleness, tēr'ī-bl-nēs, n. erchylldod,
Tepid, tēp'īd, a. clauar, mwygl	Terrier, tēr'ī-ūr, n. daeargi; tir-ysgrif
Tepidness, tēp'īd-nēs, n. clauarder	Terrific, tē-rīf'īk, a. dychrynlyd, arswydus, erchyll, brawychol, echrydus
Tepify, tēp'ī-fi, vt. clauaru, twymo	Terrify, tēr'ī-fi, vt. brawychu, dychrynu, arswydo, peri braw, peri ofn
Teratology, tēr-ā-tōl'o-jī, n. chwyddiaith	Terrigenous, tē-rīj'ī-nūs, a. o'r ddaear, daearol
Teratobryte, tēr'ī-brat, vt. trydyllu, tyllu, trywanu [iad	Territorial, tēr-ī-tō'r'ī-āl, a. tiriogaethol
Terebration, tēr-ī-bra'shūn, n. trydyll	Territory, tēr'ī-tūr-ī, n. tiriogaeth, ardal
Tergeminal, tūr-jēm'ī-nāl, Tergeminate, tūr-jēm'ī-nat, a. tridyblyg, triphlyg	Terror, tēr'ūr, n. dychryn, braw, arswyd, echryd. Terror-stricken, dychrynedig. Reign of terror, amser terfysgol yn Ffrainc, o Hydref, 1793, hyd Orphenaf, 1794
Tergiversate, tūr-jī-vūr'sat, vi. troi yn y tresi, troi cefn, cilio, ymgilio; yngroesddadleu	Terse, tūrs, a. cryno; llyfn; glân, hardd, dillynaidd [dydd
Tergiversation, tūr-jī-vūr-sa'shūn, n. troad cefn, gwrthdroad, geirdroad	Tertian, tūr'shān, a. trianol, bob trydydd
Tergiversator, tūr-jī-vūr'sā-tūr, n. ymgiliwr, ystrancwr, croesddadleuwr	Tertiare, tūr'shī-at, vt. trianu, trioli
Term, tūrm, n. gair, ymadrodd, enw; ammod; tymmor, pryd, adeg, amser pennodol: vt. galw, enwi. On good terms with one, mew'n heddwach âg un. To come to terms, cytuno. Terms, telerau	Tertiary, tūr'shūr-ī, a. trydyddol
Termagancy, tūr'mā-gān-sī, n. crochgecraeth, tafod drwg	Tessellate, tēs'ēl-at, vt. brithweithio, brithosod
Termagant, tūr'mā-gānt, n. crochgecren, arthwraig, cecres, cecren: a. crochgecрус, tafod-ddrwg, bloeddgar	Tesselar, tēs'ēl-ūr, Tesseraic, tēs-ū-ra'īk, a. brithaddurniedig
Terminable, tūr'mī-nā-bl, a. ffinadwy, terfynadwy [phen	Test, tēst, n. prawf, profiad, holiad; moddion prawf; prawf-lestr
Terminate, tūr'mī-nat, v. terfynu, gor-	Testaceous, tēs-ta'shūs, a. cregynog, cragenog, cregynaidd
Termination, tūr'mī-nā'shūn, n. diwedd, diweddiad, dybeniad, gorpheniad	Testament, tēs'tā-mēnt, n. llythyr cymyn, cymyniaeth, cymynedigaeth, ewyllys. The Old Testament, yr Hen Destament. The New Testament, y Testament Newydd
Terminer, tūr'mī-nūr, n. penderfyniad; prawflys.—Oyer	Testamentary, tēs-tā-mēn'tūr-ī, a. cymyniaethol
Terminus, tūr'mī-nūs, n. terfynfan	Testate, tēs'tat, a. cymyn-lythyrog
Termite, tūr'mit, n. morgrugyn gwyn	Testation, tēs-ta'shūn, n. tyst, tystiolaeth, prawf, ardystiad [wr
Termless, tūrm'lēs, a. diderfyn, an-nerfynol	Testator, tēs-tā'tūr, n. cymynai, cymyn-
Tern, tūrn, n. morwennol	Testatrix, tēs-tā'trīks, n. cymynwraig, cymynes [chwe cheiniog
Ternary, tūr'nūr-ī, a. triawl: n. tri	Tester, tēs'tūr, n. cysgodlen, pen gwely;
Ternate, tūr'nat, a. triphlyg	Testern, tēs'tūrn, n. chwe cheiniog
Terrace, tēr'as, n. uchelsarn, uchelrawd	Testicle, tēs'tī-kl, n. caill, careg
Terraqueous, tē-rāk'wī-ūs, a. yn cynwys tir a dwfr, dwfrddaearyl, daearddyfrol	Testification, tēs-tī-fī-ka'shūn, n. tystiolaethiad [ardystydd, tyst
Terrene, tē-rīn', Terrestrial, tē-rēs'trī-āl, a. daearol. Terrestrial-world, daearfyd	Testifier, tēs'tī-fī-ūr, n. tystiolaethwr,
Terreous, tēr'ī-ūs, a. priddlyd, daearllyd	Testify, tēs'tī-fi, v. tystiolaethu, tystio
Terrestrious, tē-rēs'trī-ūs, a. daearol; daearllyd, priddlyd	Testimonial, tēs-tī-mo'nī-āl, n. tysteb, tystlythyr: a. tystiolaethol; ardystiol
Terrestrialness, tē-rēs'trī-āl-nēs, n. daearoldeb [daearogi	Testimony, tēs'tī-mūn-ī, n. tystiolaeth; tystiad [sarugrwydd
Terrestrify, tē-rēs'trī-fi, vt. daearoli,	Testiness, tēs'tī-nēs, n. afrywiogrwydd,

Testy, tēs'tī, a. anynad, anfoddog, sarug, anhynaws, croes, afrywiog
 Tetanus, tēt'ā-nūs, n. ymgauad yr ên, gën-gload, clefyd y gïau a effeithia er analluogi asgwrn yr ên [ffromder
 Tetchiness, tēt'shī-nēs, n. anynadrwydd,
 Tetchy, tēt'shī, a.—Touchy
 Tete, tat, n. pen; gwallt gosod, ffug wallt.
 Tete-a-tete, cuddymddiddan, cyfrinach wyneb yn wyneb
 Tether, tēt'ūr, n. tidraff, tidmwy: vt. tidmwo, tidraffu, tido
 Tetrad, tēt'rād, n. y rhif pedwar
 Tetragon, tēt'rā-gūn, n. pedryled, pedror
 Tetragonal, tēt-rāg'o-nāl, a. pedronglog
 Tetrahedral, tēt-rā-hī'drāl, a. pedwarochrog, pedwarochrol [wullddeiliog
 Tetrapetalous, tēt-rā-pēt'ā-lūs, a. pedr-
 Tetrapod, tēt'rā-pōd, n. milyn pedwarcarn.—Quadruped
 Tetrarch, tēt'rārċ, n. llywodraethwr pedwaredd ran, tetrarċ
 Tetrarchate, tēt'rār-kat, Tetrarchy, tēt'rār-kī, n. pedrylwiaeth [ban
 Tetrastich, tī-trās'tik, n. pennill pedwar
 Tetric, tēt'rik, Tetrical, tēt'rī-kāl, Tetricious, tēt'rī-kūs, a. sur, sarug; cyndyn, anbydyn [cyndynrwydd
 Tetricity, tī-trīs'ī-tī, n. sarugrwydd;
 Tetter, tēt'ūr, n. gwreiny, tarddwreiny.
 Tetter-berry, paderau'r gath, y wynwydden wen
 Teutonic, tu-tōn'ik, a. Teutonaeg
 Tew, tu, v. llusgo, tynu, tido, llafurio: n. tid, cadwyn
 Tewel, tu'el, n. math o bibell haiarn
 Text, tēkst, n. testun, adnod, adran, brawd. Text hand, llaw fras, braslaw
 Textile, tēks'til, a. gweol, gweuol, gwehyddol
 Textorial, tēks-tō'r'ī-āl, a. gweol
 Textman, tēkst'mān, n. un cyfarwydd mewn testynau, testynwr
 Textrine, tēks'trīn, a. gweol, gweuol
 Textuary, tēks'tshu-ūr-ī, n. un cyfarwydd yn yr ysgrythyr, ysgrythyrwr: a. testunol; awdurol
 Texture, tēks'tshūr, n. pleth, plethiad, gwead, cymhlethiad, cyfansoddiad
 Thames, tēmz, n. y Tawys, y Tafwys
 Than, thān, con. nā, nāg [brëyr
 Thane, than, n. hen enwad o anrhydedd,
 Thank, thāngk, vt. diolch, talu diolch.
 Thank-offering, aberth ddiolch, aberth moliant, mawlaberth. Thank you, diolch i chwi

Thankful, thāngk'f'wīl, a. diolchgar, diolchus
 Thankfulness, thāngk'f'wīl-nēs, n. diolchgarwch [diddiolch
 Thankless, thāngk'lēs, a. anniolchgar,
 Thanklessness, thāngk'lēs-nēs, n. anniolchgarwch
 Thanks, thāngks, n. pl. diolch, diolwch
 Thanksgiving, thāngks-gīv'ing, n. diolchiad
 That, thāt, pro. yr hwn, yr hon, yr hyn: a. hwnw, hono, hyny, hwnyna, hynacw, hwna: con. mai, taw; mal, fal, fel. He that, y sawl, y neb. O that she were here! O na bai hi yma! That is, That is to say, hyny yw. Who is that? pwy yw hwna (mas.)? pwy yw hona (fem.)? It is said that they did not agree, dywedir nad oeddynt yn cytuno. It appears that there was another chief in the island, ymddengys fod pendefig arall yn yr ynys. It is also said that a congress of bards was held in the 7th century, dywedir hefyd i eisteddfod gael ei chynnal yn y 7fed ganrif. It is said that Lles ap Coel was the first Christian king in Britain, dywedir mai Lles ap Coel oedd y brenin Cristionogol cyntaf yn Mhrydain. That that I say is this: that that, that that gentleman has advanced, is not that that he should have proved, y peth a ddywedaf yw hyn: nad ydyw yr hyn a haerodd y boneddwr acw y peth ag y dylasai ei brofi
 Thatch, thātsh, n. tō, tō gwellt: vt. tōi, gwelltdōi. Thatched roof, tō gwellt
 Thatcher, thāt'shūr, n. towr, gwelltdōwr
 Thatching, thāt'shing, n. tōad, gwelltdoad; tō [uriad peth rhyfedd
 Thaumaturgy, thō'mā-tūr-jī, n. gwneuth-
 Thaw, thō, n. dadmer, dadlaith: v. dadleithio, dadmeru, meirioli, dadrewi, toddi. Thawing, meiriol
 The, thī (amhwsyleisiol o flaen cydsain, thī), a. y, yr. The heat of the sun, gwres yr haul. The Proverbs of Solomon, Diarebion Solomon. Heaven, y nef. Jesus, yr Iesu. [ddyn
 Theanthropos, thī-ān'thro-pōs, n. Duw-
 Thearchy, thī'ār-kī, n. duwlywiaeth
 Theatre, thī'ā-tūr, n. chwareudy, chwareufa; campfa, cenmaes
 Theatric, thī-āt'rik, Theatrical, thī-āt'rī-kāl, a. chwareyddol
 Theave, thīv, n. hespin flywydd

THI pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took ;
Thee, тнī, pro. ti, tydi ; di, dydi. **Thee** also, tithau
Theft, thēft, n. lladrad, lladradaeth
Their, тнē'r, pro. eu
Theirs, тнē'rz, pro. eiddynt, yr eiddynt, eiddynt hwy [natur
Theism, thī'izm, n. duwiaeth, crefydd
Theist, thī'ist, n. duwogredydd
Them, тнēm, pro. hwy, hwynt, eu. **Them** also, hwyntau. **Them** both, ill dau [air ; traethawd
Theme, thīm, n. testun, pwnc ; gwreidd-
Themselves, тнēm-sēlvz', pro. eu hunain
Then, тнēn, ad. y pryd hyny, gwedi hyny : con. am hyny, yna [hyny
Thence, тнēns, ad. oddiyno, o hyny, am
Thenceforth, тнēns-fō'rth, **Thenceforward**, тнēns-fō'rwūrd, ad. o'r amser hwnw, o hyny allan, yn mlaen o'r amser [duwiolaeth
Theocracy, thī-ōk'rā-sī, n. duwlywiaeth,
Theocratical, thī-o-krāt'ī-kāl, a. dwyfol, duwiolaethol
Theodolite, thī-ōd'o-lit, n. onglfesurydd
Theogony, thī-ōg'o-nī, n. cenedliad y duwiau [dduwinydd
Theologaster, thī-ōl'o-gās-tūr, n. coeg-
Theologian, thī-o-lō'jī-ān, n. duwinydd, dewinydd [yddol, duwinaethol
Theological, thī-o-lō'jī-kāl, a. duwin-
Theologist, thī-ōl'o-jīst, **Theologue**, thī-o-lōg, n. duwinydd
Theology, thī-ōl'o-jī, n. duwinyddiaeth, duwineb, dwyfyddiaeth
Theomachy, thī-ōm'ā-kī, n. duwfrwydrad
Theomancy, thī'o-mān-sī, n. math o ddewiniaeth [cerdd
Theorbo, thī-ōr'bo, n. math o offeryn
Theorem, thī'o-rēm, n. rheol brofadwy, gwriedigaeth
Theoretic, thī-o-rēt'īk, **Theoretical**, thī-o-rēt'ī-kāl, a. golygiadol, golygiannol, damcanol [canwr
Theorist, thī'o-rīst, n. golygiannwr, dam-
Theorize, thī'o-riz, vi. amcanu, dyfeisio
Theory, thī'o-rī, n. damcaniad, tyb, lled-dybiaeth, dyfais ; golygddysg ; golygiad
Theosophical, thī-o-sōf'ī-kāl, a. dwyfol-ddoeth [Dduw ; duwioldeb
Theosophy, thī-ōs'o-fī, n. gwybodaeth o
Therapeutic, thēr-ā-pu'tīk, a. iachaol, meddygol
There, тнē'r, ad. yno, yna, acw, draw ; dyna, llyna, dacw. **There he is**, dyna fe, dacw fe. **There is**, **There are**, y mae, mae
Thereabout, тнē'r'ā-būwt, **Thereabouts**, тнē'r'ā-būwts, ad. oddeutu yno, yn nghylch hyny, yn agos
Thereafter, тнē'r-āf'tūr, ad. gwedi hyny, ar ol hyny [hyny, am hyny
Thereat, тнē'r-āt', ad. yno, wrtho, wrth
Thereby, тнē'r-bī', ad. trwyddo, wrtho, trwy hyny
Therefore, тнē'r'fō'r, con. gan hyny, am hyny, oblegyd hyny, oherwydd hyny
Therefrom, тнē'r-frōm', ad. oddiyno, oddiwrth hyny, o hyny
Therein, тнē'r-īn', ad. yn hyny, yn hyn, ynddo, ynddynt
Thereinto, тнē'r-īn-tw', ad. i mewn i hyny, i mewn iddo neu iddi
Thereof, тнē'r-ōf', ad. o hono, ei, eu
Thereon, тнē'r-ōn', **Thereupon**, тнē'r-ū-pōn', ad. arno, ar hyny
Thereout, тнē'r-ūwt', ad. allan o hyny, oddiyno, oddiyna
Thereto, тнē'r-tw', **Thereunto**, тнē'r-ūn-tw', ad. ato, ati, at hyny, i hyny, i hyn, hyd hyny
Thereunder, тнē'r-ūn'dūr, ad. dan hyny
Therewith, тнē'r-wīth', **Therewithal**, тнē'r-wīth-ōl', ad. gyda hyny, gyda hwnw, gyda hyn ; yn ddioed
Theriacal, thī-rī'ā-kāl, a. triaglaidd, meddygol, gwrthwenwynol [milod
Theriotomy, thī'r-ī-ōt'o-mī, n. difyniaeth
Thermogen, thūr'mo-jēn, n. sylwedd gwres
Thermometer, thūr-mōm'ī-tūr, **Thermoscope**, thūr'mo-skop, n. gwres-fesurydd
Thermometrical, thūr-mo-mēt'rī-kāl, a. gwresfesurool
These, тнīz, a. pl. y rhai hyn, y rhai yma. **These and those**, y rhai'n a'r rhei'ny
Thesis, thī'sīs (pl. theses, thī'sīz), n. gosodedigaeth, testun, pwnc, sail
Theurgy, thī'ūr-jī, n. dewiniaeth ; dwyfoliaeth [cyhir, gewyn
Thew, thu, n. moes, arfer, ymddygiad ;
They, тна, pro. hwy, hwynt, hwynt-hwy. **They** also, hwythau
Thick, thīk, a. tew, praff, braisg, trwchus ; lluosog, aml : ad. yn dew, yn aml, yn fynych. **Thick-skulled**, pendew, hurt. **Thick-set**, wedi eu planu yn dew ; ffolachog [lluosogi
Thicken, thīk'n, v. tewâu, tewychu ;
Thicket, thīk'ēt, n. tewlwyn, caeadlwyn, prysglwyn, gwyddwal
Thickish, thīk'īsh, a. lled dew, tewaidd

Thickness, thîk'nēs, n. tewder, trwch, praffder [iwr lladron
 Thief, thîf, n. lleidr. Thief-catcher, dal-
 Thieve, thîv, vi. lladrata, lledrata, dwyn
 Thievery, thî'vür-î, n. lladraeth, lladrad
 Thievish, thî'vîsh, a. lladraidd, lladrad-
 aidd [weh
 Thievishness, thî'vîsh-nēs, n. lladradgar-
 Thigh, thî, n. morddwyd, bonclun
 Thill, thîl, n. siaft cart. Thill-horse,
 ceffyl bôn
 Thimble, thîm'bl, n. gwniadyr
 Thin, thîn, a. teneu, main, cul; anaml,
 prin: vt. teneuo, teneuâu; prinâu
 Thinly, thîn'li, ad. yn deneu, yn anaml
 Thine, thîn, pro. eiddot, eiddot ti; tau, dy
 Thing, thîng, n. peth, dim
 Think, thîngk (pt. & pp. thought), v.
 meddwl, meddylïed, meddylïo, synïed,
 tybio, tybïed; ystyried
 Thinness, thîn'ēs, n. teneuder; meïnedd;
 anamledd
 Third, thûrd, a. trydydd, trydedd
 Thirdly, thûrd'li, ad. yn drydydd, yn
 drydedd
 Thirl, thûrl, vt. tyllu, trydyllu; treiddio
 Thirst, thûrst, n. syched: v. sychedu
 Thirsty, thûr'stî, a. sychedig. To be
 thirsty, bod a syched arno, sychedu
 Thirteen, thûr-tîn', a. tri ar ddeg; tair
 ar ddeg
 Thirteenth, thûr-tînth', a. trydydd ar ddeg
 Thirtieth, thûr'tî-ēth, a. degfed ar ugain
 Thirty, thûr'tî, a. deg ar ugain
 This, thîs (pl. these), a. hwn, hon, hyn.
 On this subject, yn hyn o bwnc.
 This day, heddyw. This night, heno.
 This year, eleni
 Thistle, thîs'l, n. ysgallen. Bur-thistle,
 marchysgallen. Carline-thistle, ysgal-
 len wen. Silver-thistle, ysgallen
 wen. Sow-thistle, Milk-thistle, ysgal-
 len y moch
 Thistly, thîs'li, a. ysgallof
 Thither, thîth'ûr, ad. yno, tuag yno.
 Hither and thither, yn ol ac yn mlaen
 Thitherto, thîth'ûr-tw, ad. hyd yno
 Thitherward, thîth'ûr-wûrd, ad. tuag
 yno [rhwyfbin; nenfwd teml
 Thole, thol, v. dysgwyl, dyoddef: n.
 Thong, thông, n. carai
 Thoracic, tho-räs'îk, a. bronol, dwyfronol
 Thoral, thôr'äl, a. gwelyol
 Thorax, thôr'äks, n. y ddwyfron, cledr y
 ddwyfron, clwyd y ddwyfron, bron-
 gledr

Thorn, thörn, n. draen, draenen. Black-
 thorn, draenen ddu. Haw-thorn,
 draenen wen. Haw-thorn berries,
 crawel y moch
 Thornback, thörn'bäk, Thornbut, thörn'-
 büt, n. cornbig, môr-nodwydd
 Thornless, thörn'lēs, a. heb ddrain
 Thorny, thörn'i, a. dreiniog, dreïnlyd
 Thorough, thûr'o, a. cyflawn, hollol,
 trwyadl, cyfan-gwbl, perffaith, digoll,
 difreg: px. try-
 Thoroughbred, thûr'o-brēd, a. tryryw
 Thoroughfare, thûr'o-fē'r, n. trwyddedfa
 Thoroughpaced, thûr'o-past, a. digoll,
 hollol, trwyadl
 Thorp, thörp, n. pentref [y sawl
 Those, thoz, a. y rhai hyny, y rhai yna;
 Thou, thûw, pro. ti, tydi. Thou also,
 tithau
 Though, tho, con. er, pe, cyd. As though,
 megys. Though it is so, er ei fod felly
 Thought, thôt, n. meddwl; bwriad,
 meddylfryd, meddylïad: pt. & pp.—
 Think [iol, meddylgar
 Thoughtful, thôt'fwl, a. myfyrgar, ystyr-
 Thoughtfulness, thôt'fwl-nēs, n. meddyl-
 garwch, ystyriaeth, gofaledd
 Thoughtless, thôt'lēs, a. anystyriol, di-
 feddwl, diofal, anofalus
 Thoughtlessness, thôt'lēs-nēs, n. diofal-
 wch, esgeulusdra, anofaledd
 Thousand, thûw'zänd, a. mil, deg cant
 Thousandth, thûw'zändth, a. milfed
 Thowl, thol, n. rhwyfbin
 Thraldom, thröl'düm, n. caethwasanaeth,
 caethiwed
 Thrall, thröl, n. caethwas, caethfab,
 caethferch, caethes: vt. caethiwo
 Thrapple, thräp'l, n. breuant anifail
 Thrash, thräsh, v. dyrnu; ffustio, curo
 Thrasonical, thra-sön'î-käl, a. ymfrost-
 gar, bocsachus
 Thrave, thrav, n. drefa, 24 o ysgubau
 Thread, thrēd, n. edau, edaf, edefyn: vt.
 edafu, dodî edau mewn nodwydd, dodî
 ar edefyn. Pack-thread, edau rhwymo.
 Point-thread, edau y crydd. A single
 thread, edefyn
 Threadbare, thrēd'bē'r, a. digotwm, llwm,
 llof, wedî treulïo
 Threaden, thrēd'n, a. edafol, fel edau
 Threap, thrîp, vi. ymresymu, ymdaeru
 Threat, thrēt, n. bwgwth, bygythïad,
 bygyliad, dwrđ, dondiad
 Threaten, thrēt'n, vt. bwgwth, bygythïo,
 bygylu, dondio, dwrđio

TIC	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Three, thrī, a. tri, tair. Three-cornered, trionglog. Three-leaved, teirddalenog. Three-legged stool, ystol deirtroed. Three-pile, math o felfed cryf. Three-piled, pentyredig; cryf. Three-score, triugain. Three days, tridiau. Three hundred, trichant	Thrower, thro'ūr, Throwster, thro'stūr, n. tafllwr; dyrwynwr sidan
Threefold, thrīfold, a. tridyblyg, triphlyg	Thrown, thron, pp.—Throw
Threepence, thrīp'ens, n. tair ceiniog	Thrum, thrūm, v. dwrnu offeryn cerdd: n. eddi, edafedd
Threepenny, thrīp'ēn-i, a. tair ceiniog.	Thrush, thrūsh, n. bronfraith, tresglen; dolur ar blant, yr ān
Threepenny-book, llyfr tair ceiniog	Thrust, thrūst, n. gwth, bergwd: v. (pt. & pp. thrust), gwthio, hyrddu, hergydio; gwanu, brathu
Threne, thrīn, n. galarnad	Thrustle, thrūs'l, n. bronfraith [bodio
Threnetic, thrī-nēt'ik, a. galarus	Thumb, thūm, n. bawd, bawdfys: vt.
Threnody, thrēn'o-dī, n. galargan, galarnad [ing-floor, llawr dyrnu	Thump, thūmp, v. dyrnodio, dwrnbwyo, yspancio, paffio: n. dyrnod, cnoc, panc
Thresh, thrēsh, vt. dyrnu, ffustio. Thresh-	Thumper, thūm'pūr, n. paffiwr, dyrnod-iwr; clamp, peth mawr
Thresher, thrēsh'ūr, n. dyrnwr, ffustiwr	Thumping, thūm'ping, a. paffiol; mawr: n. dyrnodiad
Threshold, thēsh'old, n. trothwy, hiniog	Thunder, thūn'dūr, n. taran, wybrendwrf: v. taranu. Thunder-bolt, mellten, taranfoltt. Thunder-clap, A clap of thunder, trwst. Thunder-shower, taran-gawod. Thunder-stone, taranfaen. Thunder-struck, dychrynedig, gorsynedig [anydd
Threw, thrw, pt.—Throw	Thunderer, thūn'dūr-ūr, n. taranwr, tar-
Thrice, thris, ad. teirgwaith	Thundering, thūn'dūr-ing, a. taranllyd; bygythiol
Thrifallow, thrīfāl-o, vt. aru deirgwaith drosodd, triaru: n. trydydd ār	Thunderous, thūn'dūr-ūs, a. taranddwyn
Thrift, thrift, Thriftiness, thrīf'tī-nēs, n. cynildeb, cynilwch; diwydrwydd, dyfalwch, gofal [lon, gwastraffus	Thuriferous, thu-rīf'ūr-ūs, a. yn dwyn thus [ogldarthiad
Thriftless, thrīf'lēs, a. anghynil, afrad-	Thurification, thu'r-i-fī-ka'shūn, n. ar-
Thrifty, thrīf'tī, a. cynil, diwastraff, gweithgar [awyrddwll	Thursday, thūrzd'a, n. dydd Iau. Ascension-Thursday, dydd Iau Dyrchafael. Maunday-Thursday, dydd Iau Cablyd
Thrill, thrīl, v. tyllu, treiddio; tincio: n.	Thus, thūs, ad. fel hyn, yn llyn
Thrive, thriv (pt. <i>throve</i> , pp. <i>thriven</i> , thrīv'n), vi. llwyddo, ffynu, cynyddu, prifio	Thus, thūs, n. thus.—Frankincense
Throat, throt, n. gwddf, cêg	Thwack, thwāk, vt. taro, paffio, curo, llachio: n. paff, ergyd trwm, dyrnod
Throb, thrōb, vi. dychlamu, curo, ymguro, dyheu; tysmwyo	Thwart, thwōrt, v. croesi; gwrthwynebu, rhwystro, attal: a. croes; gwrthwynebus
Throe, thro, n. dolur, poen, gloes: vi. poeni, dolurio; curo	Thwittle, thwīt'l, n. math o gyllell
Throne, thron, n. gorseddfainc, gorsedd, teyrnfainc, breninfainc: v. gorseddu	Thy, тнi, pro. dy, tau
Throng, thrōng, n. tyrfa, torf, lluaws: v. tynlenwi, tynwasgu, cyd-dyru, lluadau	Thyme, tim, n. teim
Thrustle, thrūs'l, n. bronfraith	Thymy, tí'mī, a. llawn teim, peraroglaidd
Throttle, thrōt'l, n. corn y gwynt, corn y gêg, breuant: vt. lllindagu, tagu	Thyroid, thīr'ōid, a. tarianaid
Through, thrw, pre. trwy: ad. trwyddo, trwyddi, trwodd, trwyo. To go through, treiddio. To pierce through, trydyllu. To shine through, trylewychu, trylewyrchu	Thyself, тнi-sēlf, pro. dy hun, dy hunan
Throughout, thrw-ūwt', pre. trwy: ad. o ben bwygilydd, trwyddo, yn gwbl, yn hollol	Tiara, tí-ē'r'ā, n. talaith, coron, penwisg
Throve, thro, pt.—Thrive	Tibial, tīb'yāl, a. perthynol i asgwrn y goes
Throw, thro (pt. <i>threw</i> , pp. <i>thrown</i>), v. tafu, ergydio, bwrw, lluchio: n. tafi, tafliad, ergyd, lluch	Tice, tis, vt. hudo.—Entice
	Tick, tīk, n. twygliain; torogen, heusleuen; coel, echwyn; dyled; cur oriawr: v. prynu ar goel, rhedeg i ddyled, coelio; curo fel oriawr; rhygn-nodi, arnodi

- Ticken, tîk'n, Ticking, tîk'ing, n. twyg-lïain gwely
 Ticket, tîk'ët, n. tocyn, cwtysyn, arwyddyn: vt. tocynu
 Tickle, tîk'l, vi. gogleisio, dasmalu: n. goglais
 Tickling, tîk'lîng, n. goglais, gogleisiad
 Ticklish, tîk'lîsh, a. gogleisiog, llawn goglais; ansefydlog, anwadal, peryglus
 Ticklishness, tîk'lîsh-nës, n. gogleisiog-rwydd; anwadalwch, enbydrwydd
 Tid, tid, a. meddal, tyner; mwythus
 Tidal, tî'däl, a. perthynol i'r llanw
 Tiddle, tîd'l, vt. maldodi, hofflochi, llochi
 Tide, tid, n. llanw; amser, pryd, g'wyl: v. llofo allan, ffrydlifo. Tide-guage, llanwfesurai. Tide-waiter, porthwyl-iwr. Neap-tide, llanw isel, isel-fôr. Spring-tide, gorllanw, uchel-fôr
 Tidiness, tî'dî-nës, n. taclusrwydd
 Tidings, tî'dîngz, n. pl. newyddion; newydd
 Tidy, tî'dî, a. taclus, twt, twtnais, cryno, glanwaith, trwsiadus
 Tie, ti, n. cwlwm, rhwym, rhwymyn: vt. clymu, rhwymo. Tying, yn clymu
 Tier, tî'r, n. rhes, rhenc [wyn
 Tierce, tî'rs, n. llestr yn cynwys 42 gal
 Tiff, tif, n. diod, gwlybwr; ymgiprys: v. ymgecru, cynhenu; trwsio
 Tiffany, tîf'ä-nî, n. math o sidanwe ysgafn, niwlwe
 Tig, tîg, n. math o chware plant
 Tiger, tî'gür, n. tiger, dywalgi. Tiger-cat, math o gath wyllt
 Tight, tit, a. tyn, dwysdyn, cryno, twt, dan sang; cyfyng; diddos
 Tighten, tî'tn, vt. tynâu; diddosi
 Tighter, tî'tür, n. rhwymyn: a. tynach
 Tightish, tî'tîsh, a. go dyn, lled dyn
 Tightness, tî'tnës, n. tynder; crynoder
 Tigriss, tî'grës, n. dywalast
 Tike, tik, n. ci, corgi; taiogyn
 Tilbury, tîl'bër-i, n. math o gerbyd
 Tile, til, n. peithynen, priddlech: vt. toi â pheithyn, peithynu, llechdöi. Pantile, cafnbeithyn
 Tiler, tî'lür, n. peithynwr, llechdöwr
 Tiling, tî'ling, n. tô priddlechau, tô ceryg, priddlechiad, peithyndoed
 Till, tîl, n. cloergell, arian-gell: con. hyd, hyd oni, hyd pan: pre. hyd, hyd at: vt. llafurio, diwyllio, trin, ffacthu.
 Till now, hyd hyn. Till then, hyd hyny
 Tillable, tîl'ä-bl, a. amaethadwy, diwylliadwy, aradwy
- Tillage, tîl'aj, n. amaethyddiaeth, llafuriaeth, diwylliaeth, triniaeth tir. Summer-tillage, hafâr
 Tiller, tîl'ür, n. amaethydd, diwylludd, llafurwr, trinwr; llywgoes llong; arian-gell, cloergell; pren ieuanc
 Tilt, tîlt, lluestlen, cysgodlen; gwrthgamp: v. cware gwth-gamp; llen-gysgodi, gorthöi; dymchwelyd. Tilt-hammer, mwrthwyl mawr
 Tilth, tîlth, n. amaethyddiaeth, llafuriaeth, triniaeth tir
 Timbal, tîm'bäl, n. math o dabwrdd
 Timber, tîm'bür, n. coed, pren. Timber-merchant, coedfasgnachwr, coedwerthwr. Timber-trees, coed seiri; y dderwen, yr onen, a'r llwyfanen. Timber-yard, cadlas coed, coedfa. Unseasoned timber, irgoed
 Timbrel, tîm'brël, n. tympan, tabwrdd
 Time, tim, n. amser, pryd, tymmhor; gwaith, tro; adeg, odfa; tymp: vt. amseru, rheoleiddio. Time-keeper, amserydd; oriawr. At all times, bob amser, yn wastad. At no time, erioed, byth. At that time, pryd hyny. At this time, yn awr. At times, weithiau. Any time, rhyw bryd. Every time, pob tro. In due time, mewn iawn bryd. In time, mewn pryd. Many times, llawer gwaith, llawer tro. Much time, llawer o amser. Some time, ychydig amser. Sometimes, weithiau, ambell waith. Ten times, dengwaith
 Timely, tim'li, a. amserol, prydlawn; cynar: ad. yn amserol, mewn pryd
 Timeous, tî'mî-üs, a. amserol, prydlawn
 Timepiece, tim'pîs, n. oriawr, orlais, oriadur
 Timid, tîm'îd, a. ofnus, ofnog, aneon, annewr, gwan-galon, digalon
 Timidity, tî-mîd'î-tî, n. ofnusrwydd, aneondra [annewr
 Timorous, tîm'o-rüs, a. ofnus, aneon
 Timorousness, tîm'o-rüs-nës, n. ofnusrwydd, llyfrdra, aneondra [cynar
 Timous, tî'müs, a. amserol, prydlawn
 Tin, tîn, n. ystaen, alcan. Tin-mine, gwaith alcan. Tin-work, alcan-glawdd
 Tincal, tîng'käl, n. math o halen
 Tinct, tîngkt, vt. lliwio, ystaenio, arliwio; blasu: n. lliw, gwawr, ystaeniad
 Tincture, tîngk'tshür, n. lliw, arliw, adliw, eiliw, gorliw; adfla, adchwaeth; trwyth, isgell, sylweddnaus: vt. lliwio, goliwio; blasu; nawsio

TOG pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Tinder, tīn'dūr, n. golosged, golosg, llosgliain, magdan. Tinder-box, t̄an-flwch

Tine, tin, n. dant oged, ewin fforch : v. enyn, enynu ; argau ; llenwi

Tineman, tīn'mān, n. nos-wyliwr mewn forest

Tinge, tīnj, vt. lliwio, arliwio, ystaenio : n. lliw, lledliw, eiliw, gwawr

Tingent, tīn'jēnt, a. arliwiol

Tingle, tīng'gl, vi. tincian ; merwino

Tink, tīngk, vi. tincian, tincio, darstain

Tinker, tīng'kūr, n. tinciwr, tincerdd

Tinkle, tīng'kl, v. tincial, tincian, tincio, darsteinio [iad

Tinkling, tīngk'ling, n. tinciad, darstein-

Tinman, tīn'mān, n. ystaeniwr, alcanydd

Tinner, tīn'ūr, n. gweithiwr mewn alcan-glawdd ; ystaeniwr

Tinsel, tīn'sēl, n. ffug-eurwe ; gwael-beth : a. coegddysclaer : vt. coegwychu

Tint, tīnt, n. lliw, arliw, goliw, gwawr : vt. lliwio, arliwio [clychseiniol

Tintinabulary, tīn-tī-nāb'u-lūr-ī, a.

Tiny, tīnī, a. bychanig, bychan, main

Tip, tīp, n. top, blaen, pen : v. blaenu, ymylu. Tip-toe, blaen y troed. Tip-top, gradd uchaf, pen uchaf

Tippet, tīp'ēt, n. torynig, ysgwydd-dorch

Tipple, tīp'l, v. diota, llymeitian

Tippler, tīp'lūr, n. diotai, meddwyn

Tipstaff, tīp'stāf, n. ffon-ringyll, ceisbwl

Tipsy, tīp'sī, a. gofeddw, lledfeddw, gofrwysg

Tirade, tī-rad', n. bloedd-araeth

Tire, tī'r, n. rhes, rhenc ; penwisg ; dodrefn : v. blino, lluddedu ; penwisgo. Tiring-room, gwisgle chwareyddion [llyferthol

Tiresome, tī'r'sūm, a. blinderus, blin,

Tiresomeness, tī'r'sūm-nēs, n. blinder, blinderuswydd, llyferthedd

Tirret, tīr'ēt, n. llyfethar

Tissue, tīsh'u, n. cymhlethwe ; rhes : vt. cymblethu, eurblethu, arianblethu. Tissue-paper, papyr sidan

Tit, tīt, n. corfarch ; llancesig.—Titmouse. Tit for tat, cast am gast

Titan, tī'tān, n. cawr dychymygod, mab nef a daear

Titbit, tīt'bīt, n. tamaid dewisol

Tithable, tī'thā-bl, a. degymadwy

Tithe, tīth, n. degwm : v. degymu

Tither, tī'thūr, n. degymwr. Tithing-

man, degymwr

Tithing, tī'thīng, n. degymiad

Titillate, tīt'īl-at, vt. gogleisio

Titillation, tīt-ī-lā'shūn, n. gogleisiad

Titlark, tīt'lārck, n. cor-hedydd

Title, tīt'l, n. enw, enwad, cyfenwad ; hawl, hawlfraint : vt. enwi, rhoi enwad ; rhoi hawl. Title-deed, hawl-ysgrif

Titlepage, tīt'l-paj, n. wyneb ddalen

Titmouse, tīt'mūws, n. penloyn, sywidw ; yswigw, yswidw, cap y lleian

Titter, tīt'ūr, vi. chwerthin dan ddannedd, cilchwerthin : n. cilchwardd

Title, tīt'l, n. pyneyn, tipyn, mymryn ; tip, til [cam gwag

Titubate, tīt'u-bat, vi. tramgwyddo, rhoi

Titubation, tīt-u-bā'shūn, n. tramgwydd-iad ; ffwdan, anesmwythdra

Titular, tīt'u-lūr, Titulary, tīt'u-lūr-ī, a. enwol, mewn enw

Tiver, tī'vūr, n. math o liw-bridd

Tivy, tī'vī, ad. ar bedwar carn, ar fawrfrys

Tivy, tī'vī, n. yr afon Teifi

To, t̄w, pre. i, at, hyd, hyd at, er mwyn, wrth, yn. To-day, heddyw. Tomorrow, yfory, efori. To-night, heno. To and fro, yma a thraw. To be, bod. To go, myned

Toad, tod, n. llyffant du, llyffant, llyffan, llyffant dafadenog. Toad-eater, gwenieithwr. Toad-flax, y gin-groen fechan, llin y llyffant. Toad-stool, bwyd y llyffant, bwyd ellyllon, madalch, madarch, bwyd y barcud

Toast, tost, n. crasfara, crasdeisen ; cibli, llwnedstyn : v. crasu ; rhoi cibli.

Toast-master, cibliwr, llwnedstynwr

Tobacco, to-bāk'o, n. myglys, ffwgws

Tobacconist, to-bāk'o-nīst, n. myglys-ydd, ffwgyswr [bydwreigiaeth

Tocology, to-kō'lō-jī, n. colwynyddiaeth,

Tocsin, tōk'sīn, n. alarmgloch

Tod, tōd, n. perth ; 28 pwys o wlan ; llwynog

Toddle, tōd'l, vi. llesg-gerdded

Toddy, tōd'ī, n. cymysglyn o wirod, dwfr, a sugr

Toe, to, n. bys troed. Great toe, bawd troed. A horse's toe, blaen carn ceffyl

Toft, tōft, n. llwyn, gallt o goed ; man lle bu tŷ

Toga, to'gā, n. twyg, llaeswisg

Together, t̄w-gēth'ūr, ad. yn nghyd, ar unwaith, gyda'u gilydd : px. cyd-, cy-. To join together, cysylltu. To put together, cysylltu. To tie together, cydglymu

ôre; fate, line, no, mute; she, zh=z azure; thin, THIS; j=dzh. TOP

Toil, tōil, n. llafur, trafferth; rhwyd, magl: v. llafurio, poeni, ymboeni, ymdrafferthu

Toilet, tōil'let, n. trwsfwrdd

Toilsome, tōil'sūm, a. llafurus, trafferthus, blinderus [rwydd

Toilsomeness, tōil'sūm-nēs, n. llafurus-Toise, tōiz, n. gŵr-hyd, hyd gŵr, oddeutu chwech troedfedd

Tokay, to-ka', n. math o win

Token, to'kn, n. arwydd, argoel, nôd: vt. arwyddo, argoeli, arddangos

Told, told, pt. & pp.—Tell

Tole, tol, vt. denu, hudo

Tolerable, tōl'ūr-ā-bl, a. goddefadwy, gweddol, canolig, go dda

Tolerance, tōl'ūr-āns, n. goddefgarwch, goddefiad, goddefiant

Tolerant, tōl'ūr-ānt, a. goddefus, goddefgar [gadu

Tolerate, tōl'ūr-at, vt. goddef, caniatâu, Toleration, tōl-ū-ra'shūn, n. goddefiant

Toll, tol, n. toll, maelged, treth: v. tolli, codi toll; canu cloch, cnulio.

Toll-booth, tolldy, tollfa; carchar. Toll-gate, tollborth. Toll-house, tolldy

Tolsey, tōl'zī, n. maelfa, marchnadfa

Tolutation, tōl-u-ta'shūn, n. rhygyngiad

Tomahawk, tōm'ā-hōk, n. aerfwyell Indiaidd

Tomb, tōm, n. bedd, gwyddfa, beddrod: vt. claddu, gosod mewn beddrod.

Tomb-stone, beddfaen, careg bedd

Tombless, tōm'lēs, a. difeddrod

Tomboy, tōm'bōi, n. hoeden, rhonten

Tome, tom, n. cyfrol [flewog

Tomentose, to-mēn-tos', a. blewog, man-Tomtit, tōm-tit', n.—Titmouse

Ton, tūn, n. tunell, ugain canpwys

Tonation, to-na'shūn, n. tōnyddiaeth

Tone, ton, n. tōn, goslef, acan, acen; ardwyth, iechyd, nerth

Toneless, ton'lēs, a. didōn, anngherddgar

Tongs, tōngz, n. pl. gefail

Tongue, tūng, n. tafod; tafodiaeth, iaith; balog. Tongue-tied, tafodrwym, bloesg. Double-tongued, dau-eiriog, twyllodrus. Smooth-tongued, tafodllyfn. Vulgar-tongue, iaith y werin.

Hold your tongue, tewch â son. To use the tongue, To scold, tafodi

Tongueless, tūng'lēs, a. didafod, di-siarad, mud

Tonic, tōn'ik, a. tonol; cryfaol: n. meddyginiaeth gryfaol

Tonnage, tūn'aj, n. tâl ar y dunell, tunelldoll

Tonsil, tōn'sil, n. chwaren y gwddf

Tonsor, tōn'sūr, n. gwalltdorwr, eilliw

Tonsure, tōn'shūr, n. coryneilliad, gwalltdoriad [goroedâl

Tontine, tōn-tin', n. dogn dâl i oroeswyr,

Too, tō, ad. dros ben, rhy yn ormodol: conj. hefyd

Took, tōk, pt.—Take [peiriant

Tool, tōl, n. arf, offeryn, celflyn, trecyn;

Tooth, tōth (pl. teeth), n. dant. Toothache, deintwst, dannodd. Toothdrawing, tyniad dannedd. Tooth-pick, dannedd-big. Cheek-tooth, bochddant. Eye-tooth, ysgythrddant.

Fore-tooth, rhagddant. Jaw-tooth, bochddant, dant malu. To tooth, cynysgaethu â dannedd; bylchdori.

Chattering of the teeth, deintgryd. A little tooth, deintws

Toothed, tōtht, a. danneddog, deintiog

Toothless, tōth'lēs, a. danneddgoll, diddannedd. A toothless jaw, mantach

Toothsome, tōth'sūm, a. danteithiol, blasus

Top, tōp, n. pen, brig, crib, blaen, top, cop, copa: v. tocio, ysgythru, difrigo, gorchuddio, blaendori. Tob-heavy, pendrwm, meddw. Top-sawyer, gŵr gwar y pwll

Toparch, tōp'ark, n. pen ardal

Toparchy, tōp'ar-kī, n. ardal

Topaz, to'pāz, n. maen eurlliw gwerthfawr [forgi

Tope, top, vi. diota, meddwi: n. math o

Toper, to'pūr, n. diotai, diotwr, meddwyn

Topgallant, tōp-gāl'ānt, a. uch nâr uch-hwylbren

Toph, tōf, Tophin, tōf'in, Tophus, to'fūs, n. tywodfaen

Tophaceous, to-fa'shūs, a. tywodlyd, graeanllyd

Tophet, to'fēt, n. uffern

Topic, tōp'ik, n. testun, pwnc, pen

Topical, tōp'ī-kāl, a. lleol, perthynol i le

Topknot, tōp'nōt, n. pen-glwm

Topless, tōp'lēs, a. diben, difrig

Topmast, tōp'mäst, n. uch-hwylbren

Topmost, tōp'most, a. uchaf, penaf, prif

Topographer, to-pōg'rā-fūr, n. lle-ddarluniwr, llëyddwr [luniaeth

Topography, to-pōg'rā-fī, n. lle-ddarToppingly, tōp'ing-lī, ad. yn odidog, yn wych, yn hyf [lawr

Topple, tōp'l, v. syrthio, cwmpo i

TOW pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Topsyturvy, t̄ōp-sī-tūr'vī, ad. yn bendramwnwgl, ā'r gwaelod i fynu a'r wyneb i lawr, bendraphen

Tor, t̄ōr, n. t̄w'r; uchelfan

Torch, t̄ōrtsh, n. fflagl, fflaglen, canwyll ḡwyr fawr. Torch-bearer, fflaglen-gludydd

Tore, t̄ō'r, pt.—Tear

Torment, t̄ōr'mēnt, n. poen, poenidigaeth, artaith, gofid

Torment, t̄ōr-mēnt', vt. poeni, penydio, arteithio, blino

Tormentor, t̄ōr-mēn'tūr, n. poenwr, penydiwr, arteithiwr

Torn, t̄ō'rn, pt.—Tear

Tornado, t̄ōr-na'do, n. gyrwynt, corwynt

Torpedo, t̄ōr-pī'do, n. yswythbysg, y morgath luchiasol

Torpent, t̄ōr'pēnt, a. marwaidd, difywyd, cyffiedig, swrth [dra, merwindod

Torpescence, t̄ōr-pēs'ēns, n. marweidd-Torpescent, t̄ōr-pēs'ēnt, a. marweiddiol

Torpid, t̄ōr'pīd, n. marwaidd, cyffiedig, trymaidd, cysglyd, swrth

Torpidity, t̄ōr-pīd'ī-tī, Torpidness, t̄ōr-pīd-nēs, Torpitude, t̄ōr'pī-tud, Torpor, t̄ōr'pōr, n. marweidd-dra, merwindod, cysgadrwydd, trymedd, syrthni

Torpify, t̄ōr'pī-fi, vt. marweiddio

Torporific, t̄ōr-po-rīf'ik, a. marweiddiol

Torque, t̄ōrk, n. gwddfiorch, torch

Torrefaction, t̄ōr-ī-fāk'shūn, n. crasiad, sychiad, deifiad [crasu

Torrefy, t̄ōr'ī-fi, vt. deifio, poethi, sychu,

Torrent, t̄ōr'ēt, n. cennlif, ffrwd, ffrydliif, llif, rhyferthwy: a. ffrwdlifol, chwyrn-lifol

Torrid, t̄ōr'īd, a. poeth, cras, sychboeth. Torrid zone, poethgylech

Torridity, t̄ō-rīd'ī-tī, n. crasboethedd

Torse, t̄ōrs, n. torch, plethdorch

Torsel, t̄ōr'sēl, n. peth nydd-droedig

Torsion, t̄ōr'shūn, n. nydd-droad

Tort, t̄ōrt, n. cam, sarād, niwed

Tortile, t̄ōr'tīl, Tortive, t̄ōr'tīv, a. troedig, nydd-droedig, torchog

Tortious, t̄ōr'shūs, a. niweidiol

Tortoise, t̄ōr'tīz, n. crwbān, llyry

Tortuosity, t̄ōr-tshu-os'ī-tī, n. ḡwrygemi, dolenogrwydd

Tortuous, t̄ōr'tshu-ūs, a. torchog, gwyr-gam, dolenog, nydd-droedig

Torture, t̄ōr'tshūr, n. poen, penyd, dirboen, artaith: vt. poeni, arteithio, dirboeni [rwydd

Torvity, t̄ōr'vī-tī, n. gerwindeb, sarug-

Torvovs, t̄ōr'vūs, a. gerwin, sarug

Tory, t̄ō'r'ī, n. tori, uchelbleidydd, ymbleidydd tros yr eglwys a'r llywodraeth

Tose, toz, v. tori neu gribo gwlan

Toss, t̄ōs, v. taflu, lluchio, bwrw: n. tafl, tafliad, lluch. Toss-pot, diotai, meddwyn. To toss about, gwasgaru

Total, to'tāl, a. cwbl, cyfan, cyfan-gwbl, llwyr, oll: n. y cwbl, y cyfan, y cyfanswm, crynswdd

Totality, to-tāl'ī-tī, n. cwbledd, crynswdd, cyfanedd, llwyredd

Totally, to'tāl-ī, ad. yn gwbl, yn hollol, yn llwyr [telgynu

Totter, t̄ōt'ūr, vi. honcian, siglo, gwegio,

Tottery, t̄ōt'ūr-ī, Tottering, t̄ōt'ūr-ing, a. serfyll, adfeiliedig, gwegio, ar y sigl

Touch, tūtsh, v. teimlo, cyfhwrd, cydgyfhwrd: n. teiml, teimlad, cyfhwrd, cyfhyrddiad, cnith, prawf. Touch-

hole, tândwll drill. Touch-stone, maen prawf. Touch-wood, pren pwdr, pwdrbren. To touch up, adgyweirio.

To touch upon, trin yn ysgafn, gosonio am. Touching, mewnerthynas i; cyffrōs

Touchiness, tūt'shī-nēs, n. anfoddog-rwydd, croesni, hyddigrwydd

Touchy, tūt'shī, a. anfoddog, hyddig, anynad, afrywiog

Tough, tūf, a. gwydn; ystyfnig, cryf, anhydryn [caledu

Toughen, tūf'n, v. gwydnu; gwydnau;

Toughness, tūf'nēs, n. gwydnedd, cryfder

Toupee, t̄w-pī', Toupet, t̄w-pa', n. blaengudyn

Tour, t̄w'r, n. cylechdaith, taith, tro

Tourist, t̄w'r'īst, n. cylechdeithiwr

Tournament, t̄w'r'nā-mēnt, n. ffugymgyrch, camp filwraidd

Tourniquet, tūr'nī-kēt, n. rhwymyn at attal gwaed

Touse, tūwz, Tousle, tūw'zl, v. tynu, llusgo, dylusgo, rhwygo

Tow, to, n. carth, breisgion: vt. llusgo, rhafflusgo, llonglusgo. Tow-rope, llusgraff

Towage, to'aj, n. llusgiad; llusgdâl

Toward, to'ūrd, a. hydrin, hydryn, nawsaidd, llesol, buddiol, tueddol, da ar

les: pre. tua, tuag at

Towardliness, to'ūrd-lī-nēs, Towardness, to'ūrd'nēs, n. hydrinedd, hynawsedd

Towardly, to'ūrd-lī, a. hydrin, hydryn, hynaws; ufudd

Towards, to'ūrdz, pre. tua, tuag at

Towel, tūw'ēl, n. llawliain, lliain ym-sychu, cedaflen
 Tower, tūw'ūr, n. tŵr: vi. esgyn, uch-hedeg, ymgodi [hedegol
 Towering, tūw'ūr-ing, a. uch-hedol, uch-Towery, tūw'ūr-ī, a. twrog
 Town, tūw'n, n. tref, tre. Town-hall, llys y dref, llydsy y dref. Town-talk, chwedl tref, chwedl cyffredin
 Townclerk, tūw'n'klārċ, n. ysgrifenydd y dref
 Township, tūw'n'shġp, n. trefgordd
 Townsman, tūw'nz'mān, n. trefwr. Fellow-townsman, cyttrefwr [wynllyd
 Toxical, tōk'sī-kāl, a. gwenwynig, gwen-Toxicology, tōk-sī-kōl'o-jī, n. gwenwyndraeth
 Toxophilite, tōk-sōf'o-lit, n. bwāwr
 Toy, tōi, n. tegan, gwaelbeth, oferdlws: vt. chwareu, maldodi, ysbleddach, ofera, masweddu. Toy-man, gwerthwr teg-anau, teganwr. Toy-shop, tegandy
 Toyish, tōi'ish, a. teganaidd; maldodus
 Toze, toz, vt. llusgo, tynu
 Trace, tras, n. ôl, adrywedd, brisg; tres; syg: vi. olrhain, olrheinio, olddylyn, adryweddu, sawr-ddylyn
 Traceless, tras'lēs, a. diol, anolrhain
 Trachea, tra'kī-ā, n. breuant, gwyntgorn
 Trachitis, trā-kī'tīs, n. ennyntfa y freuant
 Track, trāk, n. ol olwyn; arlwybr, brisg, hawc: vt. olrhain, arlwybro.
 Track-boat, Track-scout, llong neu fâd a lusgir [ansathredig
 Trackless, trāk'lēs, a. diol, dilwybr,
 Tract, trākt, n. ardal, rhandir; traeth-awd, treithodyn [ewyllysgar
 Tractable, trāk'tā-bl, a. hydrin, trinadwy,
 Tractableness, trāk'tā-bl-nēs, n. hydynrwydd
 Tractarian, trāk-tēr'ī-ān, n. treithodwr
 Tractate, trāk'tat, n. llyfryn, traethodyn, traethawd
 Tractile, trāk'tīl, a. estynadwy, ystwyth
 Traction, trāk'shūn, n. hydyniad, tyniad, llusgiad
 Tractive, trāk'tiv, a. tyniadol
 Trade, trad, n. masgnach, trafniadaeth, maeleriaeth; crefft, celfyddyd, galwedigaeth: v. masgnachu, marchnata, trafniadio, maelera [wyr, maelwyr
 Tradesfolk, tradz'fok, n. pl. masgnach-
 Tradesman, tradz'mān, n. masgnachwr, maelwr; celfyddwr, crefftwr
 Tradition, trā-dīsh'ūn, n. traddodiad, hen-gōf, cōf clyw

Traditional, trā-dīsh'ūn-āl, Traditionaly, trā-dīsh'ūn-ūr-ī, Traditive, trād'ī-tiv, a. traddodiadol, o ben i ben, geneuol
 Traduce, trad'us', vt. gwaradwyddo, enllibio, goganu [anair, enllib
 Traducement, trā-dus'mēnt, n. difenwad,
 Traducement, trā-du'sēnt, a. goganol, enllibus, athrodol
 Traduction, trā-dū'k'shūn, n. enllibiad; trosglwyddiad, deilliad, traddodiad
 Traffic, trāf'ik, n. trafniadaeth, trafniad, marchnadaeth, masgnach, maeleriaeth: v. trafniadio, masgnachu
 Tragacanth, trāg'ā-kānth, n. math o ystawr [euydd
 Tragedian, trā-jī'dī-ān, n. prudd-chwar-
 Tragedy, trāj'ī-dī, n. pruddchwarau; echryswaith, galanas, prudd-damwain
 Tragic, trāj'ik, Tragical, trāj'ī-kāl, a. pruddchwareol, galarus, echryslawn
 Tragicalness, trāj'ī-kāl-nēs, n. echryslonrwydd
 Trail, tral, n. llusg; godre gwisg, ol, odrywedd: v. llusgo, tynu, ymlusgo
 Train, tran, n. gorymdaith, gosgordd, canlynwyr; godre, llyw gŵn; cludres; cerbydres; rhes, cyfres; agerdd-glud; dyluniad, canlyniad: vt. hyfforddi, addysgu, meithrin, dwyn i fyny; ffurfio, llunio, ystumio. Train-bands, milwyr cartrefol. Train-oil, olew'r morfil. In train, mewn trefn
 Trainable, tra'nā-bl, a. hydrin, trinadwy
 Traipse, traps, vi. cerdded â'r dillad yn annhaclus
 Trait, tra, n. nodiad, arnod
 Traitor, tra'tūr, n. bradwr, bradychwr, teyrnfradwr
 Traitorly, tra'tūr-lī, Traitorous, tra'tūr-ūs, a. bradwrus, bradychus
 Traitress, tra'trēs, n. bradwraig, bradyches [fa
 Traject, trāj'ēkt, n. ceubalfa, trosglwydd-
 Traject, trā-jēkt', vt. trosglwyddo, taflu trwy
 Tralaititious, tra-lā-tīsh'ūs, a. anlythyr-enol, tywyll, cyffelybiaethol
 Tralineate, trā-līn'ī-at, vi. gŵyro
 Tram, trām, n. cart glo. Tram-road, math o reilffordd
 Trammel, trām'ēl, n. rhwystr, lludd; cloffrwym, hual; rhwyd hir; bach baiarn: vt. rhwystro, dal, lluddias; cloffrwymo, hualu
 Tramontane, trām'ūn-tan, a. tu hwnt i'r mynyddoedd; dieithr

TRA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, orb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;	
Tramp, trāmp, n. crwydryn: v. crwydro; sathru	Transgress, trāns-grēs', v. troseddu, camweddu, pechu, cyfeiliorni
Trample, trām'pl, v. sathru, sangu, mysangu, damsangu, mathru, darfathru, dysathru [nofiad dros	Transgression, trāns-grēsh'ūn, n. troseddiad, camwedd, pechod, bai
Tranation, trā-nā'shūn, n. trosnofiad,	Transgressor, trāns-grēs'ūr, n. troseddwr, camweddwyr
Trance, trāns, n. llewyg, llesmair	Transient, trān'shēt, a. diflanol, dibara
Tranced, trānst, a. mewn llesmair	Transientness, trān'shēt-nēs, n. ffoedigrwydd, darfodrwydd [iad
Trangram, trāng'grām, n. dyrysbeth, astrusbeth [llonydd, diderfysg	Transilience, trān-sil'yēs, n. trawsneid-
Tranquil, trāng'kwīl, a. tawel, esmwyth,	Transire, trān'si'r, n. trwydded, ysgrifoddef [trosiad
Tranquility, trāng-kwīl'ī-tī, n. tawelwch, llonyddwch [llonyddu, tawelu	Transit, trān'sīt, n. trawsfud, trawd,
Tranquilize, trāng'kwīl-iz, vt. esmwytho,	Transition, trān-sīzh'ūn, n. traws-symudiad, troddiad, trosiad
Trans-, Tran-, Tra-, px. tros-, tra-, try-, traws-	Transitional, trān-sīzh'ūn-āl, a. trosiadol
[lawni, gwneuthur	Transitive, trān'sī-tīv, a. trofus, trawsfynedigol. Transitive verb, berf weithredol, parwyddiad gweithredol
Transact, trāns-ākt', vt. trin, trefnu, cyf-	Transitory, trān'sī-tūr-ī, a. ebrwydd-fynedol, dibara
Transaction, trāns-āk'shūn, n. gorchwyl, neges; gwneuthuriad, cyflawniad	Transitoriness, trān'sī-tūr-ī-nēs, n. diflanedigrwydd [adwy
Transactor, trāns-āk'tūr, n. goruchwylydd, trefnwr, gwneuthurwr	Translatable, trāns-la'tā-bl, a. cyfieith-
Transanimate, trāns-ān'ī-mat, vt. trawseneidio [blaenori	Translate, trāns-lat', vt. cyfieithu; egluro; trosglwyddo, symud
Transcend, trān'sēnd', vt. trarhagori,	Translation, trāns-la'shūn, n. cyfieithiad; symudiad
Transcendence, trān-sēnd'ēns, Transcendency, trān-sēnd'ēn-sī, n. rhagoriaeth, blaenoriaeth	Translator, trāns-la'tūr, n. cyfieithiwr
Transcendent, trān-sēnd'ēnt, a. godidog, trarhagorol, ardderchog	Translatory, trāns-la'tūr-ī, a. symudedigol
Transcolate, trāns'ko-lat, vt. hidlo	Translucent, trāns-lu'sēt, Translucid, trāns-lu'sīd, a. tryloew
Transcribe, trān'skrib', vt. adysgrifo, adysgrifenu, ailysgrifenu	Transmarine, trāns-mā-rīn', a. tramor, allmyr [fudol: n. mudwr
Transcript, trāns'kript, n. adysgrif, adysgrifen, adysgrifeniad	Transmigrant, trāns'mī-grānt, a. trawstransmigrate, trāns'mī-grat, vi. newid trigfan, trawsfudo
Transcur, trāns-kūr', vi. trawsredeg	Transmigration, trāns-mī-gra'shūn, n. trawsfudiad, erchwyniad. Transmigration of souls, trawseneidiad
Transcursion, trāns-kūr'shūn, n. trawsrediad, gwibiad [glwyddiad	Transmission, trāns-mīsh'ūn, n. trosglwyddiad [fonol
Transduction, trāns-dūk'shūn, n. tros-	Transmissive, trāns-mīs'iv, a. trawsan-
Transelementation, trāns-ēl-ī-mēn-tā'shūn, n. trawsselfeniad, traws-sylweddiad [trosiad, aralliad	Transmit, trāns-mīt', vt. anfon at, tafu drosodd, trosglwyddo [iad
Transfer, trāns'fūr, n. trosglwyddiad,	Transmittal, trāns-mīt'āl, n. trosglwydd-
Transfer, trāns'fūr', vt. trosglwyddo, arallu [glwyddadwy, aralladwy	Transmutable, trāns-mu'tā-bl, a. trawsnewidiadwy
Transferable, trāns'fūr'ā-bl, a. tros-	Transmutation, trāns-mu-tā'shūn, n. llwyrnewidiad, traws-sylweddiad
Transfiguration, trāns-fig-ū-ra'shūn, n. gweddnewidiad [newid	Transmute, trāns-mut', vt. trawsnewid
Transfigure, trāns-fig'ūr, vt. gweddn-	Transom, trān'sūm, n. croeslath, croesdrawst [loewder
Transfix, trāns-fīks', vt. trywanu, gwanu	Transparency, trāns-pēr'ēn-sī, n. try-
Transform, trāns-fōrm', v. dull-newidio, cyfnewidio	Transparent, trāns-pēr'ēt, a. tryloew
Transformation, trāns-fōr-mā'shūn, n. ffurf-newidiad, dullnewidiad	
Transfuse, trāns-fuz', vt. tywallt i arall	
Transfusion, trāns-fu'zhūn, n. trawswallt	

Transpierce, trāns-pī'rs', vt. trywanu	Tray, tra, n. noe; ceulor, ciler, mail.
Transpire, trāns-pī'r', v. rhoddi, llithro, neu ddiane ar led; dyfod i glyw	Tray-trip, math o chware
Transplace, trāns-plas', vt. trawsosod	Treacherus, trēt'shūr-ūs, a. bradus, bradwrus, bradychus
Transplant, trāns-plānt', vt. trawsblanu	Treachery, trēt'shūr-ī, n. brād, bradwriaeth, bradwch, bradwaith
Transport, trāns-pō'rt', vt. trosglwyddo, alltudo; peri llawen-lewyg, tafu i wyniasedd	Treacle, trī'kl, n. triagl
Transport, trāns-pō'rt, n. trosglwyd-long; deolddyn; pêr-lewyg, gwynias, gwylltias, gorawen	Tread, trēd (pt. trod, pp. trod & trodden), v. sengu, sathru, arsangu, troedio, mathru; cocwyo: n. sang, sathr; troediad; llwybr; rhith ceiliog
Transportable, trāns-pō'r'tā-bl, a. yn agored i alltudaeth	Treadle, trēd'l, n. troedlath gweuydd; rhith ceiliog, gorllyd ceiliog
Transportation, trāns-pō'r-ta'shūn, n. deoliad, alltudaeth [trawsosodiad	Treason, trī'zn, n. brad, bradwch, bradwriaeth. High treason, teyrnfrad, uchelfrad. Petit treason, iselfrad, lledfrad [ol, bradol
Transposal, trāns-po'zāl, n. trawsgyflead,	Treasonable, trī'zn-ā-bl, a. bradwriaeth-
Transpose, trāns-poz', vt. trawsddodi, trawsosod, trawsgyflēu	Treasure, trēzh'ūr, n. trysor: vt. trysori. Treasure-trove, arian cloddiedig o'r ddaear. A golden treasure, eurgrawn. To treasure up, trysori
Transposition, trāns-po-zīsh'ūn, n. trawsddodiad	Treasurer, trēzh'u-rūr, n. trysorydd, trysorwr
Transubstantiate, trān-sūb-stān'shī-at, vt. traws-sylweddu, newid sylwedd	Treasury, trēzh'u-rī, n. trysorfa, trysordy, syltty. The public treasury, trysorlys, cylydfa [yddiaeth
Transubstantiation, trān-sūb-stān'shī-a'shūn, n. traws-sylweddiad, traws-elfeniad	Treasurership, trēzh'ūr-shīp, n. trysor-
Transude, trān-sud', vi. chwysu drwodd	Treat, trīt, n. arfoll, rhadwledd: v. rhyddwledda, gwestu, arfolli, croesawu; ym-drin â, traethu a r, cylafareddu; cyf-ammodi, cytuno
Transumption, trān-sūm'shūn, n. traws-gymeriad	Treatable, trī'tā-bl, a. hydrin, trinadwy
Transverse, trāns-vūr's', a. croes, traws	Treatise, trī'tīz, n. traethawd
Tranter, trān'tūr, n. pysg-werthwr	Treatment, trī'mēnt, n. triniaeth, triniad
Trap, trāp, n. carfagl, yslepan, magl, dalfagl, telm; math o graig: vt. dal, maglu; addurno. Trap-door, brad-ddrws, drws codi	Treaty, trī'tī, n. cynadledd, cytundeb, cyfammod [v. triphlygu
Trapes, traps, n. diogen, swgan	Treble, trēb'l, n. meinlais: a. triphlyg:
Trapezium, trā-pī-zī-ūm, n. dull pedwaronglog anghyfochrog	Tree, trī, n. pren, coeden, gwydden. A young tree, glasbren
Trappings, trāp'ingz, n. pl. seirch, addurnâu meirch [sorod	Treen, trīn, n. pl. prenau: a. o goed
Trash, trāsh, n. sothach, ffwlbrī; ffril	Treenail, trī'nal, n. coedhoel, gwyddbin
Trashy, trāsh'ī, a. ffwlbrīaidd, gorwael, diwerth [archollion; iachaol	Trefoil, trī'fōil, n. meillion gwynion
Traumatic, trō-māt'ik, a. perthynol i	Treillage, trēl'aj, n. coedattegion
Travail, trāv'al, vi. bod mewn gwewyr esgor, trafaclu, ymboenu: n. llafur, trafael; gwewyr esgor	Trellis, trēl'īs, n. delltwaith coed, cledr-waith
Travel, trāv'ēl, v. teithio, ymdeithio: n. taith, ymdaith, hynt. To travel on foot, pedestru [deithydd	Tremble, trēm'bl, vi. crynu, dychrynu, echrynu, echrydu, arswydo
Traveller, trāv'ēl-ūr, n. teithiwr, ym-	Tremendous, trī-mēn'dūs, a. dychryn-lyd, ofnadwy, anaele
Travel, trāv'ūs, a. trawsledtraws, croesymgroes, croes: v. trawsdeithio, trawsfynd; croesi; croeschwalu: n. rhagiad cwyn; gwrthdro	Tremor, trēm'ūr, n. crydiant; crynfa; dychryn, crynod, dychrynod
Travesty, trāv'ēs-tī, a. gwatwaredig: n. gwawdaralleiriad: vt. gwawdaralleirio	Tremulous, trēm'u-lūs, a. hygryn, cryniedig, crynol; ofnus [dod
	Tremulousness, trēm'u-lūs-nēs, n. cryn-
	Tren, trēn, n. tryfer, bër

TRI	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;
Trench, trēntsh, n. ffos, gŵyth, clawdd : v. ffosi, cloddio	Trickster, trīk'stūr, n. twyllwr, hocedwr
Trenchant, trēn'tshānt, a. llym, miniog	Tricksy, trīk'sī, a. bywiog, cyflym, sionc
Trencher, trēn'tshūr, n. prenddysgl, prenddysglan. Trencher-fly, truth-folerwr. Trencher-friend, cydfwatāwr; gwenieithwr. Trencher-man, bolrythwr [glanâu gwlan	Trident, tri'dēnt, n. teyrnwialen Neifion; tryfer
Trend, trēnd, vi. tueddu, gogwyddo;	Triennial, tri-ēn'yāl, a. tairblyneddol
Trepan, trī-pān', n. taredryn, cylchlif llawfeddyg; magl: vt. taredrynu; maglu [sioldyllu	Trifle, trī'fl, n. ychydigyn, gwaelbeth, coegbeth, oferdlws, anober, tegan, ffril: v. ofera, oferdreilio, simera, segura [ofer, gwag
Trepine, trī-fīn', n. sioldylliedydd: vt.	Trifling, trī'flīng, a. diwerth, dibwys,
Trepid, trēp'id, a. crydus, ofnus	Trifoliolate, tri-fo'li-at, a. teirddalenog
Trepidation, trēp-i-da'shūn, n. cryndod	Triform, trī'fōrm, a. teirffurf, tridull
Trespass, trēs'pās, n. trosedd, camwedd, trais, gormes: vi. troseddu, camweddu, perī colled i arall	Trifurcated, tri-fūr'ka-tēd, a. teirfforchog
Tress, trēs, n. cudyn gwallt	Trig, trīg, vt. cloi, cloigynu, dalgloi
Trestle, Tressel, trēs'l, n. trestl, atteg	Trigamy, trīg'ā-mī, n. teirwreigwriaeth
Tret, trēt, n. pwysgoll, traul, traulgoll	Trigger, trīg'ūr, n. ystordyn; clicied; cloig
Trevet, trēv'ēt, n.—Trivet	Trigon, trīg'un, n. triongl, tryfal
Trey, tra, n. y rhif tri	Trigonal, trīg'o-nāl, a. trionglog, tryfalog
Triable, trī'ā-bl, a. holiadwy, chwiliadwy	Trigonometry, trīg-o-nōm'i-trī, n. tryfal-feidraeth, trionglfeuriaeth, trionglaeth
Triad, trī'ād, n. tri. Triads, trioedd	Trigraph, trī'grāf, n. trigraff, tri llythyren āg iddynt ond un sain
Trial, trī'āl, n. prawf, profiad, profedig-aeth; hawl, holiad, arholiad, holedig-aeth, cynghaws	Trilateral, tri-lāt'ūr-āl, a. trioehrog
Triangle, trī'āng-gl, n. triongl, tryfal. Equilateral triangle, tryfal cyfochrog. Isoceles triangle, tryfal deugyfochrog. Oblique-angled triangle, tryfal lleddf. Right-angled triangle, tryfal union-onglog. Scalene triangle, tryfal anngyfochrog [tryfalog	Trilithon, trī'līth-ūn, n. cromlech
Triangular, tri-āng'gu-lūr, a. trionglog,	Trill, trīl, n. crychnod, crychlais: v. chwibio, crychleisio; dyferu
Tribe, trib, n. llwyth, tylwyth, cenedl, gwehelyth [offeryn gôf aur	Trillion, trī'līyūn, a. miliwn o filiynau o filiynau, 1,000,000,000,000,000
Triblet, trīb'lēt, Tribolet, trīb'o-lēt, n.	Trim, trīm, n. gwisg, trwsiad, diwyg, trefn, addurn: a. trwsiadus, taclus, dillyn, destlus: vt. taclu, destlu, trwsio, addurno; tocio; cymhwyso
Tribulation, trīb-u-la'shūn, n. trallod, ing, cystudd, helbul, cyfyngder, blinfyd	Trimmer, trīm'ūr, n. trwsiwyr, addurnwr, tociwr; cymhwyswr; un dau-wynebog
Tribunal, tri-bu'nāl, n. brawdle, gorsedd barn [areithfa	Trininess, trīm'nēs, n. destledd, taclus-
Tribune, trīb'un, n. swyddog Rhufeinig;	Trinal, trī'nāl, a. triphlyg [rwydd
Tributary, trīb'u-tūr-i, a. dan dreth, dan deyrn-ged, teyrn-gedol, trethedig, trethol	Trine, trin, a. triawl
Tribute, trīb'ut, n. teyrn-ged, treth	Tringa, trīng'gā, n. pibydd y traeth
Trice, tris, n. mynydyn, cythrym	Trinitarian, trīn-i-tēr'rī-ān, n. trindodiad, trindodydd: a. trindodol
Trichiasis, trī-kī'ā-sīs, n. dolur y llygaid	Trinitarianism, trīn-i-tēr'rī-ān-izm, n. trindodaeth
Trick, trīk, n. pranc, ystranc, ystryw, dichello, twyll, cast: vt. twyllo	Trinity, trīn'i-tī, n. trindod [ffril
Trickery, trīk'ūr-i, n. dichellaith	Trinket, trīng'kēt, n. tegan, ofer-dlws,
Trickish, trīk'īsh, a. ystrywgar, hocedus, castiog [llifo, rhedeg	Triobolar, tri-ōb'o-lūr, a. gwael, diwerth
Trickle, trīk'l, vi. dyferu, treiglo, dafnu,	Trip, trīp, n. trip, lithrad; berdaith: v. tripio, lithro, syrthio, codi sodlau, disodli; ysgafn-gerdded

Triplicate, trîp'li-kat, a. tribanol, tri-
phlyg, tridyblyg [iad, triphlygiad
TriPLICATION, trîp-li-ká'shün, n. triban-
TriPLICITY, tri-plîs'î-tî, n. tribaniaeth
Tripod, trî'pöd, n. tribedd, trybedd, ystöl
deitroed [o gareg
Tripoli, trîp'o-li, n. gwlad yn Africa; math
Triptote, trîp'tot, n. sylweddair âg iddo
ond tri chyflwr
Trisection, tri-sëk'shün, n. teir-rhaniaid
Tristful, trîst'fwl, a. trist, prudd
Trisyllabic, trîs-ÿ-läb'ÿk, a. trisilllog
Trisyllable, trî-sîl'ä-bl, n. gair trisill
Trite, trit, a. cyffredin, henaidd, arferol
Triteness, trî'nës, n. cyffredinrwydd,
hendra, hender
Tritheism, trî'thî-izm, n. tridduwiaeth
Tritheist, trî'thî-ÿst, n. tridduwydd
Triturable, trî'tu-rä-bl, a. maluriadwy,
pyloradwy
Triturate, trî'tu-rat, vt. mânlychu,
malurio, pyloru, pwyo
Trituration, tri-tu-ra'shün, n. maluriad
Triumph, trî'ümf, n. gorfoledd, cyhoedd-
orfoledd; buddugoliaeth: vi. gor-
foleddu; buddugoliaethu
Triumphal, tri-üm'fäl, a. gorfoleddol;
buddygol [buddugoliaethus
Triumphant, tri-üm'fänt, a. gorfoleddus;
Triumvir, tri-üm'vür (pl. triumviri, tri-
üm'vi-ri), n. triwryydd
Triumvirate, tri-üm'vi-rat, n. triwriaeth
Triune, trî'un, a. triun, triunol
Trivet, trîv'ët, n. tribedd, trybedd, ystöl
deitroed
Trivial, trîv'yäl, a. gwael, salw, distadl,
dibwys; bychan; digyfrif, diwerth
Triviality, trîv-i-äl'î-tî, Trivialness, trîv'-
yäl-nës, n. gwaeledd
Troat, trot, vi. breflu fel hydd
Trocar, tro'kür, n. offeryn llawfeddygol
Troche, tro'ki, n. pelen feddygol
Trochee, tro'ki, n. corfan o sill hir a byr
Trochilic, tro-kîl'ÿk, a. cylchdroawl,
chwyldroawl, troawl
Trochilics, tro-kîl'ÿks, n. pl. cylchdröeg
Trod, tröd, pt. & pp.—Tread
Trodden, tröd'n, pp.—Tread
Troglodyte, trög'lo-dit, n. ogof breswyl-
iwr; ab, epa, gwrab; math o ddryw
Troll, trol, v. rhoio, trolio, trolian;
psgota. Trolling-net, llusgrwyd
Trollop, tröl'üp, n. hafnen, budrogen
Trollopee, tröl-ü-pî', n. rhyddwisg, llac-
wisg
Trombone, tröm-bon', n. eddgorn

Tronage, tro'naj, n. toll a delir am bwysö
gwlan
Tronator, tro-na'tür, n. gwlan bwyswr
Troop, trwöp, n. byddin, catrawd; llu,
tyrfa, torf, mintai: vi. ymgasglu, ym-
gynnull; cyrchu
Trooper, trwöpür, n. marchflwr [ybiad
Trope, trop, n. troell, troellair, cyffel-
Trophy, trö'fi, n. arwydd buddugoliaeth
Tropic, tröp'ÿk, n. trofan, trofa, tro-
gylch. Tropic of Cancer, trofa y
Cranc, trofan Alban Hefin. Tropic
of Capricorn, trofa yr Afr, trofan
Alban Arthan [iaethol
Tropical, tröp'î-käl, a. trofanol; cyffelyb-
Tropology, tro-pöl'o-jî, n. troelliaith
Trot, tröt, n. tuth, trot: vi. tuthio,
trolian [ffyddlondeb
Troth, tröth, n. cyfnaith; gwir, gwiredd,
Trothless, tröth'lës, a. digred, anffyddlon
Trotter, tröt'ür, n. troterth; troed dafad
Troubadour, trw-bä-dwör', n. cerddor
gynt
Trouble, trüb'l, n. blinder, gofid, trallod,
afonyddwch, cythrydd, helbul; llafur,
trafferth: vt. blino, poeni, afonyddu;
trafferthu; cythruddo. To trouble
one's self, ymdrafferthu, ymboeni
Troublesome, trüb'l-süm, a. blin, blin-
derus, terfysgus, terfysglyd, afonydd
Troublous, trüb'lüs, a. blinedig, helbul-
us, afonyddol, terfysglyd
Trough, tröf, n. cafn
Trounce, trüwns, vt. ffonodio; trechu
Trout, trüwt, n. brithyll, brychyll.
Salmon-trout, gwyniedyn, ëog-frithyll
Trover, tro'vür, n. cynghaws am fedd-
iannau attaliedig
Trow, tro, vi. tybied, meddylied, credu
Trowel, trüw'ël, n. llwyarn, llwyar
Trowsers, trüw'zürz, n. pl. llodrau
Troy, tröi, n. Troia, Caerdroia
Truant, trw'ánt, n. godechwr, dydechwr,
llechwr: a. godechlyd, llechlyd. To
play the truant, godechial
Truce, trws, n. rhyfelbaid, attaliad arfau;
byrgyngghrair
Trucidation, trw-sî-da'shün, n. lladdiad
Truck, trük, n. newidwriaeth, newidiad,
trwc; berfa olwynion, troglud: v.
cyfnewid, newid, newidio
Truckle, trük'l, n. troellan, chwerfan,
trwawl: vi. plygu, ymostwng. Truckle-
bed, trwl, trowely
Truculence, trw'ku-lëns, Truculency,
trw'ku-lën-sî, n. ffyrnigwedd

TUM pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took ;	Trutination, trṵ-tī-na'shūn, n. dwysystyriad
Truculent, trṵ'ku-lēnt, a. gwynebgethin, ffyrnig, garwguchio	Try, tri, v. profi, holi; cynyg, ceisio
Trudge, trūj, vi. trwmgerdded	Tub, tūb, a. twba, twb, trwpa, twrnel. Powdering-tub, llestr halltu
True, trṵ, a. gwir, cywir, didwyll, diau, ffyddlon [wiredd]	Tube, tub, n. pib, pibell, chwibol, cafn
Trueness, trṵ'nēs, n. gwirionedd, cy-	Tuber, tu'būr, n. gwraidd oddfog
Truffle, trūf'l, n. cneuen y ddaear	Tubercle, tu'būr-kl, n. chwydd bychan, oddfyn
Trug, trūg, n. hawg, cafn	Tubercular, tu-būr'ku-lūr, a. oddfynog, crugynog, gorynog, llynrog
Truism, trṵ'izm, n. gwirineb, gwir amlwg	Tuberous, tu'būr-ūs, a. oddfynog, oddfog
Trull, trūl, n. cyffoden, budrogen, puten	Tubipore, tu'bī-pō'r, n. math o wylar
Truly, trṵ'lī, ad. yn wir, yn ddiau, yn wirioneddol, yn gywir	Tubular, tu'bu-lūr, Tubulated, tu'bu-latēd, Tubulous, tu'bu-lūs, Tubuliform, tu-bu'lī-fōrm, a. pibgeuog, pibellog, cafnol, hirgau, chwibolog
Trump, trūmp, n. udgorn; y cerdyn buddugol: v. udganu; twyllo	Tubule, tu'bul, n. pibellan, piban
Trumpy, trūm'pūr-ī, n. gwaelgelfi, gwaelbethau, ffwlbrī, gwagsiarad	Tuck, tūk, n. cledd-dwca, bidogan; plyg, crychiad; rhwyden; chwerfan, troell: vt. cwtāu; crynōi; plygu
Trumpet, trūm'pēt, n. udgorn: vt. udganu, cyhoeddi. Ear-trumpet, Hearing-trumpet, clywgorn. Speaking-trumpet, llafargorn, gwaeddgorn. War-trumpet, llugorn [udgenydd]	Tucker, tūk'ūr, n. bronliain
Trumpeter, trūm'pī-tūr, n. udganwr	Tuesday, tuz'da, n. dydd Mawrth. Shrove Tuesday, gwyl y gyffes, Mawrth Ynyd
Truncate, trūng'kat, vt. byrdori, anafu	Tuff, tūf, n. sindw, sinidr
Truncation, trūng-ka'shūn, n. cwtogiad, byrdoriad	Tuft, tūft, n. siobyn, cobyn, tusw, twys, twff: vt. siobynu, siobaddurno
Truncheon, trūn'tshūn, n. berllysg, brysgyll, llachbren: vt. ffonodio, llachio [llysgydd]	Tuft, tūf'tī, a. siobynol; gwasod
Truncheoneer, trūn-tshūn-ī'r', n. ber-	Tug, tūg, v. llusgo, tynu: n. tyn, tyniad, dwysdyniad; llusgfad
Trundle, trūnd'l, n. trolig, trol: v. trolio, treiglo, rholio	Tuition, tu-īsh'ūn, n. addysgaeth, gofal athrawaidd, addysg [tiwlip]
Trunk, trūngk, n. bon, bonyn, cyff, boncyff, paladr; cist, croen-gist, byle; corff. The elephant's trunk, duryn y cawrfil [cyfleg]	Tulip, tu'līp, n. blodeuyn tra adnabyddus,
Trunnion, trūn'yūn, n. ystlysfoglyn	Tumble, tūm'bl, v. cwympo; treiglo, ymdreiglo; llamidyddio, llamdreiglo: n. codwm, cwyp, ymdreiglad
Trusion, trṵ'zhūn, n. gwthiad	Tumbler, tūm'blūr, n. llamdreiglwr; diodwydryn [gadair]
Truss, trūs, n. trwsa, sopen, brwn, gwregys: vt. sypynu, byrnio, gwaëllu	Tumbrel, tūm'brēl, n. teilgart; troch-
Trussel, trūs'ēl, n. atteg, attegbyst	Tumbril, tūm'brīl, n. cawell, gwairgawell
Trust, trūst, n. ymddiried, goglyd, cred, coel: v. hyderu, ymddiried, goglud; coelio [gwarchodwr]	Tumefaction, tu-mī-fāk'shūn, n. chwyddiad, chwydd
Trustee, trūs-tī', n. ymddiriedolwr	Tumefy, tu'mī-fi, v. chwyddo
Trustiness, trūs'tī-nēs, n. ffyddlondeb	Tumid, tu'mīd, a. chwyddedig
Trustless, trūst'lēs, a. diymddiried; anffyddlon [gonest]	Tumor, tu'mūr, n. chwydd; crangen; chwyddiaith [gorwag]
Trustworthy, trūst'wūr-tḥī, a. ffyddlawn,	Tumorous, tu'mūr-ūs, a. chwyddedig;
Trusty, trūs'tī, a. ffyddlawn, cywir; cryf	Tump, tūmp, n. twyn, twmpath, twmp, crugyn: vt. twmpathu
Truth, trṵth, n. gwir, gwiredd, gwirionedd. Truth-speaking, geirwir. In truth, mewn gwirionedd, yn ddiau	Tumular, tu'mu-lūr, a. twmpathol
Truthful, trṵth'fṵl, a. gwir, gwirioneddol [gau]	Tumulus, tu'mu-lūs (pl. tumuli, tu'muli), n. crug, crugfedd, bedd, gwyddfa; twmp, twmpath
Truthless, trṵth'lēs, a. anwir, celwyddog;	Tumulose, tu'mu-los, Tumulous, tu'mu-lūs, a. twmpathog, crugynog

- Tumult, tu'mült, n. terfysg, cynhwrf: vi. codi terfysg, ymderfysgu
- Tumultuary, tu-mül'tshu-ür-ī, Tumultuous, tu-mül'tshu-üs, a. terfysglyd, terfysgus, afreolus; brochwyllt
- Tumultuousness, tu-mül'tshu-üs-nës, n. terfysgedd, afreoledd
- Tun, tün, n. tunell, 252 galwyn: vt. barilo, tunellu. Tun-bellied, bolfawr
- Tunable, tu'nā-bl, a. tōnadwy, tōnyddol, cynghaneddol
- Tundish, tün'dīsh, n. ffynel
- Tune, tun, n. tōn, erddygan, cywair, cainc, mesur: v. perseinio, ceincio; cyweirio. Out of tune, anngyhdsain, anngyhdgerdd [aneddol]
- Tuneful, tun'fwl, a. perseiniol, cyngh-
- Tuneless, tun'lës, a. digynghanedd, anghaneddol
- Tungsten, tūng'stën, n. adwyn o'r enw
- Tunic, tu'nīk, n. hukan, tynhug, honffest
- Tunicle, tu'nī-kl, n. pilen, croenen
- Tunnel, tün'ël, n. ffynel; tryffordd, ceuffordd: vt. trydyllu
- Tunny, tün'ī, n. morbysgodyn o'r enw
- Tup, tūp, n. hwrdd: v. hyrddu
- Turban, tür'bän, n. pendorch, penrwymyn, penwisg trigolion y dwyrain. Turban-shell, math o gragen. Turban-top, math o fadarch
- Turbary, tür'bür-ī, n. rhyddid i ladd mawn; mawna, mawndir
- Turbid, tür'bīd, a. afloew, cymysglyd, tew, lleidiog [lleidiogrwydd]
- Turbidness, tür'bīd-nës, n. afloewder,
- Turbinate, tür'bi-nat, Turbinated, tür'bī-na-tëd, a. cogyrnog, troellog
- Turbot, tür'büt, n. arlledbysg
- Turbulence, tür'bu-lëns, Turbulency, tür'bu-lën-sī, n. terfysg, afreolaeth, annhrefn, cyffro, terfysgedd
- Turbulent, tür'bu-lënt, a. terfysglyd, afreolus, direol, tonog
- Turcism, tür'sīzm, n. crefydd y Twrciaid, Twrciaeth
- Turf, türf, n. mawn, tywarch, ton: vt. toi a thyweirch. The turf, meirchrededga [tywarchlyd]
- Turfy, tür'fī, a. tywarchog, mawnog,
- Turgent, tür'jënt, a. chwyddol, oddfog
- Turgescence, tür-jës'ëns, n. chwyddiad; chwyddiaith
- Turgid, tür'jīd, a. chwyddedig
- Turgidity, tür-jīd'ī-tī, Turgidness, tür'jīd-nës, n. chwyddiad
- Turk, türk, n. Twrc, Tyrciad
- Turkey, tür'kī, n. Twrci; aderyn dôf o'r enw
- Turn, türm, n. torf, tyrfa, llu, mintai
- Turmeric, tür'mür-īk, n. gwreiddyn meddygol
- Turmoil, tür'möil, n. traferth, ffwdan, cythrwf: v. ymboeni, ffwdanu, ymdraferthu
- Turn, türn, n. tro, trofa; troell: v. troi, dymchwelyd, newid, cyfnewid, chwelyd, ymchwelyd; turnio. By turns, bob yn ail, y naill ar ol y llall. It is my turn to read, myfi sydd i ddarllen
- Turncoat, türn'kot, n. gwrthgiliwr
- Turner, tür'nür, n. turnwr, tröydd
- Turnip, tür'nīp, n. erfinen, meipen
- Turnkey, türn'kī, n. allweddwas
- Turnpike, türn'pīk, n. tollborth, tollglwyd. Turnpike road, ffordd dollfa, prif-ffordd
- Turnsick, türn'sīk, a. penysgafn, syfrdan
- Turnspit, türn'spīt, n. bêr-dröydd, math o gi
- Turnstile, türn'stil, n. camfa dro
- Turpentine, tür'pën-tin, n. twrpant
- Turpith, tür'pīth, n. math o lysieuyn
- Turpitude, tür'pī-tud, n. gwarthusrwydd
- Turquoise, tür-kīz', n. glasfaen gwerthfawr
- Turret, tür'ët, n. twred, twryn
- Turtle, tür'tl, n. crwban. Turtle-dove, turtur [tw! pw!]
- Tush, tūsh, Tut, tüt, int. ust! tewch!
- Tusk, tūsk, n. ysgythrddant, ysgythr
- Tusked, tūskt, Tusky, tūs'kī, a. ysgythrog
- Tussle, tūs'l, n. ymdrech, ymladd
- Tutelage, tu'tī-laj, n. gwarcheidwadaeth, ymgeledd
- Tutelar, tu'tī-lür, Tutelary, tu'tī-lür-ī, a. noddol, diffynol, ymgeleddol
- Tutor, tu'tür, n. ymgeleddwr; hyfforddwr, dysgawdwr, addysgwr, athraw: vt. addysgu, dysgu, hyfforddi
- Tutorage, tu'tür-aj, n. dysgiad, addysgaeth; awdurdod athraw
- Tutoress, tu'tür-ës, Tutress, tu'trës, Tutrix, tu'triks, n. athrawes, hyfforddwraig
- Tutsan, tüt'sän, n. dail y twrch
- Twaddle, twöd'l, n. gwagsiarad, baldordd: vi. gwagsiared, bragaldian
- Twain, twan, n. dau, dwy, ill dau, ill dwy
- Twang, twäng, n. clec, crydsain, adffas, seindon; llediaith, mallacen: v. clectian, crydseinio
- Twank, twängk, vi. peri i beth seinio

ULE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Twankay, twāng'kā, n. math o dē gwyrdd
Twattle, twōt'1, vi. baldorrd, gwagsiared
Tweak, twīk, vt. byswasgu, tro-wasgu
Tweak, twīg, n. astrusi, dyryswch, tro-wasgfa [gofysio
Tweedle, twīdl, vt. gorygnu tannau,
Tweezers, twī'zürz, n. pl. blewefail, gefeilan
Twelfth, twēlfth, a. deuddegfed. Twelfth-tide, Twelfth-day, dydd gwyl Ystwyll
Twelve, twēlv, a. deuddeg
Twelvemonth, twēlv'mūnth, n. deuddeg mis, blwyddyn
Twentieth, twēn'tī-ēth, a. ugeinfed
Twenty, twēn'tī, a. ugain
Twibil, twī'bil, n. caib; math o waewffon
Twice, twis, ad. dwywaith
Twiddle, twīd'1, vt. ysgafn-gyfhwrdd
Twig, twīg, n. brigyn, blaguryn, impyn, gwialen [brigau
Twiggy, twīg'ī, a. brigog, brigol, llawn
Twilight, twī'lit, n. cyflychwyr, llychwyr. Evening twilight, min nos, cyfnos, gwyll y nos. Morning twilight, plygain, gwyll y bore, gwawrddydd. Partial twilight, gogyfnos
Twin, twīn, n. gefell, llallogan
Twine, twin, n. edau gyfrodedd, llinyn: v. cyfrodeddu, amdorchi, nydd-dröi, amdroi; ymdroi, ymnyddu
Twinge, twīnj, v.anoi, peri cnofa, poeni, blino; tynwasgu, arwasgu
Twinkle, twīng'kl, n. amrantiad, cythrym: vi. gwreichioni, serenu; amrantu, ysmician. In the twinkling of an eye, mewn tarawiad amrant, ar darawiad llygad, ar amrantyn
Twinling, twīn'ling, n. gefell-oen
Twire, twī'r, vi. trydar
Twirl, twīrl, v. chwyrndroi, chwyldroi, nydd-dröi: n. chwyrndro, cylchdroad
Twist, twīst, v. nyddu, cymhlethu, nydd-droi, cyfrodeddu: n. tro, edau gyfrodeddog

Twit, twit, vt. dannod, edliw
Twitch, twīsh, vt. tymhigo, brathgnöi: n. tymhig, cipdyniad, brathgnoad, gloes [trydar
Twitter, twī'ūr, vi. trydar: n. ffrill
Two, t̄w, a. dau, dwy
Twopence, t̄p'ēns, n. dwy geiniog
Twopenny, t̄p'ēn-ī, a. dwy geiniog. Twopenny book, llyfr dwy geiniog
Tymbal, tīm'bäl, n. tabwrdd efydd
Tympan, tīm'pän, n. tabwrdd; membrwn argaffwasg
Tympanum, tīm'pā-nūm, n. tabwrdd; seinlen y glust
Tympany, tīm'pā-nī, n. bolchwydd, gwyntglwyf
Type, tip, n. cysgod, cysgodlun, rhagarwydd; argrafflythyren, argraffnod
Typhoon, tī-fw'n', n. ysthoron droawl, corwynt, gyrwynt, rhuthrwynt, poethwynt
Typhus, tī'fūs, n. twymyn echryslawn
Typical, tīp'ī-käl, a. cysgodol, arwyddol
Typify, tīp'ī-fi, vt. cysgodi, arwyddo
Typographer, tī-pög'rā-fūr, n. argraffydd
Typographical, tīp-o-gräf'ī-käl, a. argraffyddol [iaeth
Typography, tī-pög'rā-fī, n. argraffydd
Tyrannical, tī-rän'ī-käl, a. gorthrymus, tra-arglwyddiaethol
Tyrannicide, tī-rän'ī-sid, n. lladdiad gormesdeyrn; lleiddiad gormeswr
Tyrannize, tī'rän-iz, vi. gorthrymu, tra-arglwyddiaethu, gormesu
Tyrannous, tī'rän-ūs, a. tra-arglwyddiaethol, gorthrymus
Tyranny, tī'rän-ī, n. tra-arglwyddiaeth, gormeslywodraeth, gormes, gorthais
Tyrant, tī'r'änt, n. gormesdeyrn, gormeliwr, gorthrechwr
Tyro, tī'r'o, n. newyddian, egwyddorig, dechreuwr ieuanc
Tzar, zār, n.—Czar
Tzarina, zā-rī'nā, n.—Czarina

U

UBEROUS, u'būr-ūs, a. ffrwythlawn, helaeth, ffaeth [der
Uberty, u'būr-tī, n. ffrwythlonder, ffaeth
Ubiquitary, u-bīk'wī-tür-ī, Ubiquitous, u-bīk'wī-tūs, a. hollbresenol
Ubiquity, u-bīk'wī-tī, n. hollbresenoldeb
Udder, ūd'ūr, n. piw, cader
Ugliness, ūg'li-nēs, n. gwrthuni, anferthwch, hagredd, hagrwh

Ugly, ūg'li, a. hagr, gwrthun, anferth
Ukase, u'kas, n. cyhoeddiad amherodrol
Ulcer, ūl'sūr, n. gorfa, gorweli, llynoryn, crawnddolur, cornwyd [gori
Ulcerate, ūl'sūr-at, v. llynori, gweliö, Ulceration, ūl-sū-ra'shün, n. llynoriad, gweliad [crawnllyd
Ulcerous, ūl'sūr-ūs, a. llynorog, gorllyd, Ule, ul, n. dydd Nadolig.—Yule

Ulex, u'lêks, n. eithin
 Uliginous, u-lîj'î-nûs, a. lleidiog; llyso
 Ulna, ùl'nā, n. un o esgyrn yr iselin
 Ulterior, ùl-tî'r'î-ûr, a. pellach, tu draw i
 Ultimate, ùl'tî-mat, a. diweddaf, eithaf,
 olaf [penderfyniad olaf, eithafnod
 Ultimatum, ùl-tî-mat'ûm, n. ateb olaf,
 Ultra-, px. tu hwnt i
 Ultraist, ùl'trā-îst, n. eithafwr
 Ultramarine, ùl-trā-mā-rīn', n. glasliw
 goleu: a. tramor, tu hwnt i'r môr
 Ultramontane, ùl-trā-môn'tan, a. tu hwnt
 i'r mynyddoedd
 Ultramundane, ùl-trā-mûn'dan, a. tu
 draw i'r byd, trabyd [ewyllysgar
 Ultroneous, ùl-tro'nî-ûs, a. gwirfoddol,
 Ululate, ùl'u-lat, vi. ubain, udo
 Ululation, ùl-u-la'shûn, n. udiad, oer-
 nad; udfa [melynfôn
 Umber, ùm'bûr, n. math o felynliw,
 Umbilic, ùm-bîl'îk, n. bogel
 Umbilical, ùm-bîl'î-kāl, a. bogeiliol.
 Umbilical cord, llinyn y bogel
 Umbilicus, ùm-bîl'î-kûs, n. bogel
 Umbles, ùm'blz, n. pl. ymysgar hydd neu
 garw
 Umbrage, ùm'braj, n. drwgdyb; cysgod,
 gwasgod; tramgwydd, anfoddlonrwydd
 Umbrageous, ùm-bra'jûs, a. cysgodol,
 cysgoddaidd, gwasgodol [cudd
 Umbatic, ùm-brāt'îk, a. dan gysgod,
 Umbrella, ùm-brêl'ā, n. gwlawrod
 Umbrosity, ùm-brôs'î-tî, n. gwasgod-
 rwydd, cysgodrwydd
 Umpirage, ùm'pî-raj, n. cyflafareddiad
 Umpire, ùm'pî'r, n. dyddiwr, canolwr
 Un, px. an-, at-, di-, heb-
 Unabased, ùn-ā-bast', a. heb ei iselu
 Unabashed, ùn-ā-bāst', a. digwyllydd,
 hyf [didawl
 Unabated, ùn-ā-ba'têd, a. heb ei leiâu,
 Unabatted, ùn-ā-bêt'êd, a. digymhorth
 Unable, ùn-a'bl, a. analluog, diallu
 Unabridged, ùn-ā-brîjd', a. annhalfyr-
 edig [edig, anacenol
 Unaccented, ùn-āk-sên'têd, a. anacen-
 Unacceptable, ùn-āk-sêp'tā-bl, a. an-
 nghymeradwy
 Unaccommodating, ùn-āk-kôm'o-da-tîng,
 a. anfwyn, gwrthnysig
 Unaccomplished, ùn-āk-kôm'plîst, a.
 anorphenedig
 Unaccountable, ùn-āk-kûw'n'tā-bl, a. an-
 nirnadawdy, anegluradwy, dieithr,
 rhyfedd [nghoeliedig
 Unaccredited, ùn-āk-krêd'î-têd, a. an-

Unaccustomed, ùn-āk-kûs'tûmd, a. an-
 nghynnefin, anymarfer, anarferol, di-
 ymarfer [wneuthuradwy
 Unachievable, ùn-ā-tshî'vā-bl, a. an-
 Unacknowledged, ùn-āk-nôl'êjd, a. an-
 nghyfaddef
 Unacquainted, ùn-āk-kwan'têd, a. anad-
 nabyddus
 Unacquired, ùn-āk-kwi'rd', a. heb ei gael;
 cyngreddfol, naturiol
 Unadapted, ùn-ā-dāp'têd, a. anaddas,
 anghymhwys
 Unaddicted, ùn-āk-dîk'têd, a. anymroddgar
 Unadmired, ùn-ād-mî'rd', a. anhoff
 Unadmonished, ùn-ād-môn'îst, a. di-
 rybudd [dibarch
 Unadored, ùn-ā-dô'rd', a. anaddoledig,
 Unadorned, ùn-ā-dôrnd', a. diaddurn,
 annhrwsiedig
 Unadulterated, ùn-ā-dûl'tûr-a-têd, a.
 digymysg, dilwgr, pur
 Unadvisable, ùn-ād-vî'zā-bl, a. an-
 nghyngoradwy, annoeth [naws
 Unaffable, ùn-āf'ā-bl, a. anfwyn, anhy-
 Unaffected, ùn-āk-fêk'têd, a. dideimlad,
 digyffro; anfersenaidd, syml
 Unaffectionate, ùn-āk-fêk'shûn-at, a. an-
 nghariadus, diserch
 Unafflicted, ùn-āk-fîk'têd, a. diadfyd, di-
 gystudd
 Unagitated, ùn-āj'î-ta-têd, a. digynhwrf
 Unaided, ùn-a-dêd, a. diborth, digy-
 mhorth [diglwyf, diboen
 Unailing, ùn-a'lîng, a. diddolur, iach,
 Unalimentary, ùn-āl-î-mên'tûr-î, a. an-
 faethol [adwy
 Unalienable, ùn-a'lî-ên-ā-bl, a. anarall-
 Unalleviated, ùn-āl-lî'vî-a-têd, a. heb
 ei esmwythâu
 Unallied, ùn-āl-lîd', a. diberthynas
 Unalloyed, ùn-āl-lôid', a. digymysg, pur
 Unalterable, ùn-ôl'tûr-ā-bl, a. digyfnw-
 id, dianwadal, anghyfnewidiol
 Unambiguous, ùn-ām-bîg'u-ûs, a. an-
 nhywyll, eglur [geisiol
 Unambitious, ùn-ām-bîsh'ûs, a. anym-
 Unamiable, ùn-a'mî-ā-bl, a. anhawddgar,
 anghariadus
 Unameliorated, ùn-ā-mî'lî-o-ra-têd, a.
 heb ei wellâu [iedig
 Unamended, ùn-ā-mên'dêd, a. anniwyg-
 Unamusing, ùn-ā-mû'zîng, a. annifyrol
 Unanimated, ùn-ân'î-ma-têd, a. anfyw-
 iol, marwdaidd, difywyd
 Unanimity, u-nā-nîm'î-tî, n. unfrydedd,
 cydsyniad

UNB pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;	
Unanimous, u-nān'ī-mūs, a. unfryd, cydysniol [heb ei dymmheru	Unawed, ūn-ōd', a. diofn, dibryder, di-ddychryn
Unannealed, ūn-ā-nīld', a. didymmher,	Unbaked, ūn-bakt', a. heb ei bobī
Unanswerable, ūn-ān'sūr-ā-bl, a. anat-ebadwy, anatebol	Unbaptized, ūn-bāp-tīzd', a. difedydd
Unanswered, ūn-ān'sūrd, a. diateb, an-atebedig	Unbar, ūn-bār', vt. dadfolltio, dadfario
Unanxious, ūn-āngk'shūs, a. amhry-derus, diofal [diarswyd	Unbashful, ūn-bāsh'fŵl, a. digywilydd
Unappalled, ūn-ā-pōld', a. diddychryn,	Unbay, ūn-ba', vt. rhyddāu, gollwng
Unapparelled, ūn-ā-pār'ēld, a. anwisg-edig [anamlwg	Unbearable, ūn-bē'r'ā-bl, a. anhyddwyn, anoddefadwy [sathr
Unapparent, ūn-ā-pē'r'ēnt, a. anweledig,	Unbeaten, ūn-bī'tn, a. ansathredig, di-
Unappeasable, ūn-ā-pī'zā-bl, a. annghy-modlawn, anheddychol	Unbeauteous, ūn-bu'tshūs, a. amhryd-ferth, anhardd, hagr
Unappeased, ūn-ā-pīzd', a. anngghymodol, anniddig	Unbecoming, ūn-bī-kūm'īng, a. anwedd-aidd, anweddus, anaddas
Unapprehensive, ūn-āp-rī-hēn'sīv, a. diddirnad, diamgyffred ; anofnus	Unbefitting, ūn-bī-fit'īng, a. anngghyf-addas, anweddaiidd [edledig
Unapproached, ūn-ā-protsht', a. anngghychedig [meradwy	Unbegotten, ūn-bī-gōt'n, a. anngghen-
Unapproved, ūn-ā-prōvd', a. anngghy-	Unbeguile, ūn-bī-gīl', vt. didwyllo
Unapt, ūn-āpt', a. anaddas, anngghymwys, anweddus ; diawch, annharod	Unbegun, ūn-bī-gūn', a. heb ei ddechreu
Unargued, ūn-ār'gud, a. heb ei ddadleu	Unbelief, ūn-bī-līf', n. anngghrediniaeth
Unarm, ūn-ārm', v. dadarfogi	Unbeliever, ūn-bī-lī'vūr, n. anngghred-adynd, anngghredwr, anffyddiwr
Unarrayed, ūn-ā-rad', a. annhrwsiadus	Unbelieving, ūn-bī-lī'vīng, a. digred, anngghrediniol, diffydd
Unartful, ūn-ārt'fŵl, a. anngghelfydd ; annichellgar	Unbeloved, ūn-bī-lūvd', a. annggharedig
Unasked, ūn-āskt', a. diofyn, heb ei ofyn	Unbend, ūn-bēnd', v. dadblygu
Unaspiring, ūn-ās-pī'r'īng, a. anymgeisiol [anymosodadwy	Unbending, ūn-bēn'dīng, a. anystwyth, ystyfnig, diblygol, syth
Unassailable, ūn-ā-sā'lā-bl, a. diogel,	Unbeneficed, ūn-bēn'ī-fīst, a. heb fyw-oliaeth eglwysig [diles
Unassiduous, ūn-ā-sīd'u-ūs, a. annyfal, annhrafferthus	Unbeneficial, ūn-bēn-ī-fīsh'āl, a. dielw,
Unassisted, ūn-ā-sīs'tēd, a. digymhorth, digynnorthwy [edig, isel	Unbenevolent, ūn-bī-nēv'o-lēnt, a. annggharedig, anfwyn [goleu
Unassuming, ūn-ā-su'mīng, a. gostyng-	Unbenighted, ūn-bī-nī'tēd, a. annhywyll,
Unassured, ūn-ā-shw'rd', a. anhyderus	Unbenign, ūn-bī-nīn', a. annhirion
Unattainable, ūn-ā-tā'nā-bl, a. anngghy-raeddadwy	Unbent, ūn-bēnt', a. amhlygedig
Unattempted, ūn-ā-tēm'tēd, a. heb ei anturio, amhrofedig, heb ei gynyg	Unbeseeming, ūn-bī-sī'mīng, a. anwedd-aidd, anweddus, anaddas
Unattended, ūn-ā-tēn'dēd, a. digydym-iath ; anngghysylltiedig [dodol	Unbesought, ūn-bī-sōt', a. heb ei ofyn
Unauthorized, ūn-ō'tho-rīzd, a. anawdur-	Unbestowed, ūn-bī-stod', a. anrhoddedig
Unavailable, ūn-ā-va'lā-bl, Unavailing, ūn-ā-va'līng, a. anfuddiol, diles, ofer	Unbewailed, ūn-bī-wald', a. dialar, dial-aeth, heb gwyn am dano
Unavoidable, ūn-ā-vōī'dā-bl, a. dilys, anocheladwy, diochel	Unbid, ūn-bīd', Unbidden, ūn-bīd'n, a. anwahoddedig, diwahodd, diorchymyn
Unavowed, ūn-ā-vūw'd', a. anaddefedig	Unbigoted, ūn-bīg'ūt-ēd, a. annallbleid- iol, diragfarn
Unawake, ūn-ā-wak', a. annēffro	Unbind, ūn-bīnd', vt. dadrwyddo, dad-glymu, dattod, rhyddāu [difai
Unaware, ūn-ā-wē'r', Unawares, ūn-ā-wē'rz', ad. yn ddisymwth, yn ddiarwybod, yn ddirybudd, yn ddisyfyd.	Unblamable, ūn-blā'mā-bl, a. difeius,
Unawares to one, heb wybod iddo	Unbleached, ūn-blītsht', a. cri, crai
	Unblemished, ūn-blēm'īst, a. dinam, dianaf, difest, difai
	Unblenched, ūn-blēntsht', a. diwarthrudd
	Unblest, ūn-blēst', a. difendith, difenwyd, an fendigaid, melltigedig ; annedwydd, truenus

Unblown, ün-blon', a. heb egori, heb flodeuo [iog, llym
 Unblunted, ün-blün'téd, a. dibwl, min-
 Unboiled, ün-böild', a. anmrwd, anmerw
 Unbolt, ün-bolt', vt. dadfolltio
 Unborn, ün-börn', a. heb ei eni, dianedig
 Unborrowed, ün-bör'od, a. diechwyn, difenthyg; naturiol
 Unbosom, ün-bwz'üm, vt. agor y fynwes, dadguddio [disail
 Unbottomed, ün-böt'ümd, a. diwaelod;
 Unbought, ün-böt', a. heb ei brynu
 Unbound, ün-büwnd', a. afrwym, rhydd
 Unbounded, ün-büwn'déd, a. annherfyn-edig, diderfyn, difesur; eang
 Unbowed, ün-büw'd', a. amhlygedig
 Unbowel, ün-büw'ël, vt. diberfeddu
 Unbrace, ün-bras', vt. dadrwymo, dattod
 Unbred, ün-bréd', a. diddysg; difofo
 Unbrided, ün-brib'd', a. diwobr
 Unbridled, ün-bri'dld, a. heb ei ffrwyno, diffwrwn, penrydd
 Unbroken, ün-bro'kn, a. cyfan, heb ei dori; heb ei ddofi [foglynu
 Unbuckle, ün-bük'l, vt. dadwaegu, dad-
 Unbuilt, ün-bilt', a. heb ei adeiladu
 Unburden, ün-bür'dn, vt. dadlwytho, difeichio, ysgafnâu
 Unburied, ün-bër'id, a. anghladeddig
 Unbutton, ün-büt'n, vt. dadfotymu
 Uncalcined, ün-käl-sind', a. hebei galch-
 losgi [alw
 Uncalled, ün-köld', a. analwedig, heb ei
 Uncalm, ün-käm', vt. aflonyddu
 Uncanonical, ün-kä-nön'i-käl, a. an-
 nghanonaidd; afreolaidd
 Uncase, ün-kas', vt. dadweinio; dynoethi
 Uncaught, ün-köt', a. annaliedig, heb ei ddal [feius
 Uncensurable, ün-sën'shu-rä-bl, a. di-
 Uncensured, ün-sën'shürd, a. digerydd
 Uncertain, ün-sür'tan, a. ansicr, annilys
 Uncertainty, ün-sür'tan-ti, n. ansicrwydd
 Unchain, ün-tshan', vt. dadgadwyno
 Unchangeable, ün-tshan'jä-bl, a. an-
 nghyfnewidiol, digyfnewid, sefydlog
 Unchangeableness, ün-tshan'jä-bl-nës, n. anghyfnewidioldeb, dianwadalweh
 Uncharge, ün-tshärj', vt. dadgyhuddo
 Uncharitable, ün-tshär'i-tä-bl, a. an-
 nghariadus, annhirion; anelusen-gar
 Uncharitableness, ün-tshär'i-tä-bl-nës, n. anghariadoldeb [godinebus
 Unchaste, ün-tshast', a. anniwair, anllad,
 Unchastity, ün-tshäs'ti-ti, Unchasteness, ün-tshast'nës, n. anniweirdeb

Unchecked, ün-tshëkt', a. diattal
 Uncheerful, ün-tshī'r'fwl, a. prudd
 Unchristened, ün-kris'nd, a. difedydd
 Unchristian, ün-kris'tshän, Unchristian-
 like, ün-kris'tshän-lik, a. annghrist-
 ionogol, annghristionaidd
 Unchristianize, ün-kris'tshän-iz, vt. annghristionogi
 Uncircumcised, ün-sür'küm-sizd, a. di-
 enwaededig, heb ei enwaedu
 Uncircumcision, ün-sür'küm-sizh'ün, n. dienwaediad
 Uncircumscribed, ün-sür'küm-skribd, a. annherfynol, diderfyn, anattaliedig
 Uncircumspect, ün-sür'küm-spëkt, a. anwyliadwrus, amhwylllog
 Uncivil, ün-siv'ül, a. anfoesgar, anfwyn
 Uncivilized, ün-siv'ül-izd, a. heb ei war-
 eiddio, anwareiddiedig
 Unclad, ün-kläd', a. heb ddillad, noeth
 Unclasp, ün-kläsp', vt. dadfogylymu
 Uncle, üng'kl, n. ewythr
 Unclean, ün-klän', a. aflan, budr, brwnt
 Uncleanness, ün-klän'ës, n. aflendid
 Uncleft, ün-kläft', a. anhollt, anholltog
 Unclench, ün-kläntsh', vt. agor
 Unclog, ün-kläög', vt. dadrwystro
 Unclose, ün-kloz', vt. egori, egoryd, agor
 Unclothe, ün-kloth', vt. dadwisgo, diosg, dynoethi [goleu
 Unclosed, ün-kläw'déd, a. digwmwl
 Uncloyed, ün-kläöid', a. heb gael gormod
 Uncoagulable, ün-ko-äg'u-lä-bl, a. an-
 ngheuladwy [dorechi
 Uncoil, ün-köil', vt. dad-ddyrwyn, di-
 Uncoined, ün-köind', a. anfathedig
 Uncollected, ün-kö-lëk'téd, a. an-
 nghasgledig, ar wasgar
 Uncombed, ün-kombd', a. heb ei gribo
 Uncomeliness, ün-küm'li-nës, n. an-
 harddwch, amhrydferthwch
 Uncomely, ün-küm'li, a. anhardd, an-
 weddus, amhrydferth
 Uncomfortable, ün-küm'für-tä-bl, a. anghysurus, annyddan
 Uncommon, ün-köm'ün, a. anghyffred-
 in, anarferol; dieithr
 Uncommonness, ün-köm'ün-ës, n. an-
 nghyffredinolrwydd
 Uncommunicative, ün-kü-mu'nī-ka-tiv, a. tawedog
 Uncompact, ün-küm-päkt', a. annghryno, annhaclus [nglymellol
 Uncompellable, ün-küm-pël'ä-bl, a. an-
 UncomPLAINing, ün-küm-pla'ning, a. diachwyn, amyneddgar, dirwgnach

UND pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took;

Uncomplicated, ūn-kōm'plī-ka-tēd, a. anghymhleth, annyrys

Uncomplying, ūn-kūm-plī'ng, a. anghydsyniol; anhyblyg, gwrthneuo

Uncompounded, ūn-kūm-pūwn'dēd, a. digymysg [a. diamgyffred

Uncomprehensive, ūn-kōm-pri-hēn'siv, Uncompressed, ūn-kūm-prēst', a. anghydwag [diystyriaeth

Unconcern, ūn-kōn-sūr'n', a. diofalwch, Unconcerned, ūn-kōn-sūrnd', a. diofal

Unconciliatory, ūn-kōn-sil'yā-tūr-i, a. anghymodol [nyfarnedig

Uncondemned, ūn-kōn-dēmd', a. unconditional, ūn-kōn-dīsh'ūn-āl, a. diammod, heb delerau

Unconfined, ūn-kōn-fīnd', a. anghaeth Unconfirmed, ūn-kōn-fūrmd', a. ansefydledig

Unconformable, ūn-kōn-fōr'mā-bl, a. anghyddfurfīol [edig

Uncongealed, ūn-kōn-jīld', a. anngheul- Uncongenial, ūn-kōn-jī'nī-āl, a. anghyenenid, gwrthnawsol, gwrthnaws

Unconjugal, ūn-kōn'ju-gāl, a. annyweddog [anorchfygol

Unconquerable, ūn-kōng'kwūr-ā-bl, a. Unconscionable, ūn-kōn'shūn-ā-bl, a. anghyfiawn, afresymol, anghydwobodol [diarwybod

Unconscious, ūn-kōn'shūs, a. anwybodol, Unconsecrated, ūn-kōn'sī-kra-tēd, a. anghysegredig, heb ei gysegru

Unconsenting, ūn-kōn-sēn'tīng, a. an-foddlon, annghtunol, anghaniataol

Unconstrained, ūn-kōn-strand', a. anghymelledig, o'i wirfodd [edig

Unconsumed, ūn-kōn-sumd', a. anys- Uncontaminated, ūn-kōn-tām'ī-na-tēd, a. dihalog, dilwgr, heb ei ddiwyno

Uncontested, ūn-kōn-tēs'tēd, a. diamryson, diddadl

Uncontrollable, ūn-kōn-tro'lā-bl, a. anfeistroladwy

Uncord, ūn-kōrd', vt. dadgortio, dattod, dadrwymo, rhyddāu

Uncorrected, ūn-kō-rēk'tēd, a. angheryddedig; anniwygiedig; anghywir

Uncorrupt, ūn-kō-rūpt', a. anllygredig, dihalog, pur, glān, gonest

Uncountable, ūn-kūwn'tā-bl, a. dirif, anghfrifadwy, aneirif, afrifed

Uncontested, ūn-kūwn'tūr-fīt, a. gwir, diragrith, diffuant

Uncouple, ūn-kūp'l, vt. gwahanu

Uncourteous, ūn-kō'r'tshūs, a. anfwyn

Uncourtly, ūn-kō'r'tlī, a. anfoesog, anfoneddigaidd [garw

Uncouth, ūn-kw'th', a. trwsgl, lledchwith, Uncover, ūn-kūv'ūr, vt. dattōi, dynoethi, dadorchuddio [diorchudd

Uncovered, ūn-kūv'ūrd, a. anngheledig, Uncreate, ūn-kri-at', Uncreated, ūn-kri-a'tēd, a. annghreēdig

Uncreditable, ūn-kred'ī-tā-bl, a. anurddasol, gwarthus

Uncredited, ūn-kred'ī-tēd, a. annghoeliedig [goroni

Uncrown, ūn-krūwn', vt. digoroni, dad- Unction, ūngk'shūn, n. eneinniad; enaint

Unctuous, ūngk'tshu-ūs, a. seimlyd, brās, ireidlyd [difai

Unculpable, ūn-kūl'pā-bl, a. difeius, Uncultivated, ūn-kūl'tī-va-tēd, a. anniwylledig, anwrteithiedig; diddysg

Uncumbered, ūn-kūm'būrd, a. dirwystr, diludd [penrydd

Uncurbed, ūn-kūrbd', a. diffrwyn, diattal, Uncured, ūn-ku'rd', a. anwelledig, heb ei iachāu; anghyffeithiedig

Uncurl, ūn-kūrl', v. dadfodrwyo

Uncustomary, ūn-kūs'tūm-ūr-ī, a. anarferol, anghyffredin

Uncut, ūn-kūt', a. heb ei dori

Undamaged, ūn-dām'ajd, a. heb ei waethygu [eofn, hyf

Undaunted, ūn-dān'tēd, a. diofn, difraw, Undazzled, ūn-dāz'ld, a. diddall

Undebauched, ūn-dī-bōtsht', a. anllathruddedig, dihalog

Undecagon, ūn-dēk'ā-gūn, n. dull āg un ochr ar ddeg

Undecayed, ūn-dī-kad', a. anfetthedig

Undeceive, ūn-dī-siv', vt. didwylo

Undecided, ūn-dī-sī'dēd, a. anmhennodol; gwammal; heb ei benderfynu

Undecimaly, ūn-dēs'ī-mūr-ī, a. yn cymeryd lle bob un flwyddyn ar ddeg

Undeck, ūn-dēk', vt. diosg, didrwsio

Undeclared, ūn-dī-klē'rd', a. anghyhoeddiedig, annadganedig

Undeclinable, ūn-dī-klī'nā-bl, a. anhydreigl; anwrthodadwy

Undecorated, ūn-dēk'o-ra-tēd, a. diaddurn, anaddurnedig

Undedicated, ūn-dēd'ī-ka-tēd, a. anghyflwynedig; anghysegredig

Undefaced, ūn-dī-fast', a. heb ei anharddu

Undefended, ūn-dī-fēn'dēd, a. diamddiffyn, dinawdd

Undefiled, ūn-dī-fīld', a. anllathruddedig, dihalog; dilwgr, glān

- Undefinable, ün-dī-fī'nā-bl, a. annarluniadwy [annhennodol]
 Undefined, ün-dī-find', a. annarluniedig,
 Undefrayed, ün-dī-frad', a. heb ei dalu
 Undeliberated, ün-dī-lib'ūr-a-tēd, a. heb ei iawn ystyried [ddystrywio]
 Undemolished, ün-dī-mōl'īsht, a. heb ei
 Undemonstrable, ün-dī-mōn'strā-bl, a. anhybrawf
 Undeniable, ün-dī-nī'ā-bl, a. anwadadwy
 Undeplored, ün-dī-plō'rd', a. heb gwyn am dano [osodedig]
 Undeposited, ün-dī-pōz'ī-tēd, a. an-
 Under, ün'dūr, pre. dan, tan, oddi tan, o dan, is, islaw, goris: ad. tanodd, oddi tanodd: px. is-, tan-
 Underact, ün-dūr-ākt', v. isweithredu
 Underbid, ün-dūr-bīd' (pt. underbid, pp. underbidden, ün-dūr--bīd'n), vt. cynyg dan [rhy fach
 Undercharge, ün-dūr-tshā'j', v. gofyn
 Undergird, ün-dūr-gūrd', vt. tanwregysu
 Undergo, ün-dūr-go' (pt. underwent, ün-dūr-wēnt', pp. undergone, ün-dūr-gōn'), vt. myned tan, dyoddef, goddef, dwyn
 Underhand, ün'dūr-hānd, a. dirgel, llad-radaidd: ad. dan law, dan gel
 Underived, ün-dī-rīvd', a. anneilliedig
 Underlay, ün-dūr-la', vt. attegu, goseilio
 Underline, ün-dūr-līn', vt. tanlinellu
 Underling, ün'dūr-līng, n. iswas, isafiad
 Undermine, ün-dūr-min', vt. tan-gloddio; disodli
 Undermost, ün'dūr-most, a. isaf, iselaf
 Underneath, ün-dūr-nīth', ad. dan, oddi tanodd, i lawr: pre. dan
 Underogatory, ün-dūr-rōg'ā-tūr-ī, a. an-nifriol, anwarthus
 Underpin, ün-dūr-pīn', vt. attegu
 Underrate, ün-dūr-rat', vt. tanbrísio
 Undersell, ün-dūr-sēl', vt. iswerthu
 Underset, ün-dūr-sēt', vt. gosod dan, attegu, cynal: n. isffrwd
 Understand, ün-dūr-stānd' (pt. & pp. understood, ün-dūr-stōd'), vt. deall, dirnad, amgyffred
 Understanding, ün-dūr-stān'dīng, n. deall, dealltwriaeth, synwyr, dirnad-aeth, gwybodaeth: a. deallus, gwybodus
 Understrapper, ün'dūr-strāp-ūr, n. is-oruchwylwr
 Undertake, ün-dūr-tak' (pt. undertook, ün-dūr-tōk', pp. undertaken, ün-dūr-tākn), v. ymgymeryd, cymeryd mewn llaw, cymeryd ar
 Undertaker, ün-dūr-ta'kūr, n. un a gymero peth arno; arwyliannydd
 Undertaking, ün-dūr-ta'king, n. ym-gymeriad, gorchwyl, antur; ymrwym-
 iad, ysgrifenydd
 Undervalue, ün-dūr-vāl'u, vt. dibrisio, difrío; tanbrísio, isbrísio
 Underwood, ün'dūr-wōd, n. glasgoed, man-goed, prysg, prysgl, isgoed
 Underwork, ün'dūr-wūrkw, n. tanwaith
 Underwork, ün-dūr-wūrkw', vt. gweithio am lai, disodli, isweithio, tanweithio
 Underwrite, ün-dūr-rit', vt. tanysgrifo
 Underwriter, ün'dūr-ri-tūr, n. ymrwym-
 wr; digolliannwr, digolledwr
 Undescribed, ün-dī-skribd', a. annar-
 luniedig [fod
 Undescried, ün-dī-skrid', a. heb ei gan-
 Undeserved, ün-dī-zūr'vd', a. heb ei haeddu, anhaeddol, anhaeddedig
 Undeserving, ün-dī-zūr'vīng, a. an-
 haeddiannol, annheilwng, dihaeddiant
 Undesigned, ün-dī-sīnd', a. anfwriadol
 Undesigning, ün-dī-sī'ning, a. didwyll, diddrygwriad, gonest, dihoced
 Undesirable, ün-dī-zī'r'ā-bl, a. an-
 nymunol, annewisol [beithiol
 Undespairing, ün-dī-spēr'īng, a. go-
 Undestroyed, ün-dī-strōīd', a. annystryw-
 iedig [iedig
 Undetected, ün-dī-tēk'tēd, a. annadgudd-
 Undetermined, ün-dī-tūr'mīnd, a. an-
 mhenderfyndig [yehu
 Undeterred, ün-dī-tūr'd', a. heb ei fraw-
 Undeveloped, ün-dī-vēl'ūpt, a. aneglur, anamlwg, heb ei ddadorchuddio
 Undeviating, ün-dī-vī-a-tīng, a. anwyrrol
 Undevious, ün-dī-vī-ūs, a. anwyrrol, union-gyrch [annuwiol
 Undevout, ün-dī-vūwt', a. digrefydd,
 Undexterous, ün-dēks'tūr-ūs, a. chwith, anfedrus, annghelydd, anneheug
 Undiaphanous, ün-dī-āf'ā-nūs, a. afloew
 Undigenous, ün-dī-jī'ī-nūs, a. eppiliedig gan ddwfr [iedig
 Undigested, ün-dī-jēs'tēd, a. annhreul-
 Undignified, ün-dīg'nī-fīd, a. anurddasol, anurddasedig, difri, gwael, isel
 Undiminished, ün-dī-mīn'īsht, a. cyfan, heb ei leīau
 Undipped, ün-dīpt', a. annhrochedig
 Undirected, ün-dī-rēk'tēd, a. annghyf-eiriedig [fodedig
 Undiscerned, ün-dī-zūrnd', a. annghan-
 Undiscernible, ün-dī-zūr'nī-bl, a. an-
 amlwg

UNE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Undiscerning, ūn-dī-zūr'ning, a. an-
nghraff, annghall, annirnadol
Undisciplined, ūn-dīs-ī-plīnd, a. di-
addysg, didrefn
Undiscoverable, ūn-dīs-kūv'ūr-ā-bl, a.
anolrheinadwy, annirnadwy
Undiscovered, ūn-dīs-kūv'ūrd, a. an-
amlygedig, cuddiedig, dirgel
Undisguised, ūn-dīs-gizd', a. diledrith,
didwyll, diffuant, agored
Undismayed, ūn-dīs-mad', a. heb ei
ddyehrynu [edig
Undispersed, ūn-dīs-pūrst', a. anwasgar-
Undisputed, ūn-dīs-pu'tēd, a. diddadi,
annadleuedig, cyfaddefedig
Undissembled, ūn-dī-sēm'bl'd, a. diffuant
Undissembling, ūn-dī-sēm'bling, a. an-
ffugiol, diledrith, diffuant
Undissolvable, ūn-dī-zōl'vā-bl, a. an-
nhoddadwy
Undistinguishable, ūn-dīs-tīng'gwīsh-ā-
bl, a. anwahanadwy; aneglur, anamlwg
Undisturbed, ūn-dīs-tūrb'd, a. tawel,
llonydd, anngyffroedig
Undiversified, ūn-dī-vūr'sī-fid, a. un-
wedd, unddull [annifyr
Undiverted, ūn-dī-vūr'tēd, a. annifyredig,
Undivided, ūn-dī-vī'dēd, a. anranedig,
anwahanedig, cyfan, heb ei ranu
Undivorced, ūn-dī-vō'rst', a. anysgaredig
Undivulged, ūn-dī-vūlj'd', a. annadgudd-
iedig, anngyhoeddedig
Undo, ūn-dw' (pt. undid, ūn-dīd', pp.
undone, ūn-dūn'), vt. dadwneyd, dad-
wneuthur; dattod; dyfetha, anafu
Undoubted, ūn-dūw'tēd, a. diammheuol,
dios, dilyls [anamhēus
Undoubting, ūn-dūw'tīng, a. ymddiriedus,
Undrained, ūn-drānd', a. heb ei ddyhys-
byddu, gwlyb
Undrawn, ūn-drōn', a. heb ei dynu
Undreaded, ūn-drēd'ēd, a. heb ei ofni
Undress, ūn-drēs', vt. dadwisgo, diosg
Undress, ūn'drēs, n. lledwisg, rhyddwisg
Undressed, ūn-drēst', a. anwisgedig
Undried, ūn-drid', a. ansychedig, ir
Undriven, ūn-drīv'n, a. heb ei yru
Undue, ūn-du', a. annyledus; annheg
Undulate, ūn'du-lat, v. tonogi, codi yn
donau: a. â gwaith tonog arno
Undulation, ūn-du-la'shūn, n. tonogiad
Undulatory, ūn'du-la-tūr-ī, a. tonogol
Undutiful, ūn-du-tī-fwl, Unduteous, ūn-
du'tshūs, a. anuffddgar [didranc
Undying, ūn-dī'ng, a. anfarwol, paraol,
Unearned, ūn-ūrnd', a. anennilledig

Unearth, ūn-ūrth', vt. dad-ddaearu
Unearthly, ūn-ūrth'li, a. annaeorol
Uneasiness, ūn-ī-zī-nēs, a. anesmwyth-
der, aflonyddwch; anhawsder
Uneasy, ūn-ī-zī, a. anesmwyth, aflonydd
Uneatable, ūn-ī-tā-bl, a. anfwytadwy
Unedified, ūn-ēd'ī-fid, a. heb ei adeiladu
Unedifying, ūn-ēd'ī-fi'ing, a. anadeiliad-
ol, anaddysgiadol; anfuiddiol
Uneducated, ūn-ēj'u-ka-tēd, a. diaddysg,
anwybodus, annysgedig
Uneffaced, ūn-ē-fast', a. annileedig
Unelated, ūn-ī-la'tēd, a. annerchafedig,
iselfryd [anetholedig
Unelectd, ūn-ī-lēk'tēd, a. annewisedig,
Unemancipated, ūn-ī-mān'sī-pa-tēd, a.
heb ei ryddfrenio, caeth
Unembarrassed, ūn-ēm-bār'āst, a. dias-
trusi; ffraeth, parod
Unembittered, ūn-ēm-bit'ūrd, a. heb ei
chwerwi [oredig
Unembodied, ūn-ēm-bōd'īd, a. annghorff-
Unemphatic, ūn-ēm-fāt'īk, a. anmhwys-
leisiol, dibwyslais [segur
Unemployed, ūn-ēm-plōid', a. diwaith,
Unempowered, ūn-ēm-pūw'ūrd, a. anaw-
durōdedig
Unemptied, ūn-ēm'tīd, a. anarloes
Unencumbered, ūn-ēn-kūm'būrd, a. di-
rwystr, diludd
Unending, ūn-ēn'dīng, a. diderfyn, an-
nherfynol, parāus, paraol
Unendowed, ūn-ēn-dūw'd', a. anwaddol,
digynysgaeth, diddawn [wanāu
Unenervated, ūn-ī-nūr'va-tēd, a. heb ei
Unenlightened, ūn-ēn-lī'tnd, a. anoleu-
edig, tywyll [rhydd
Unenslaved, ūn-ēn-slav'd', a. digaeth,
Unentangled, ūn-ēn-tāng'gld, a. an-
nyrysedig [diantur
Unenterprising, ūn-ēn'tūr-pri-zīng, a.
Unentertaining, ūn-ēn-tūr-tā'ning, a.
annyddan, annifyrus
Unenthralled, ūn-ēn-thrōld', a. an-
nghaeth, rhydd
Unentombed, ūn-ēn-twmd', a. an-
nghladdedig, heb ei gladdu
Unenumerated, ūn-ī-nu'mūr-a-tēd, a.
anngyfrifedig, heb eu rhifo
Unenvied, ūn-ēn'vīd, a. heb ei genfigenu
Unenvious, ūn-ēn'vī-ūs, a. digenfigen
Unepiscopal, ūn-ī-pīs'ko-pāl, a. anes-
gobaid [graff
Unepitaphed, ūn-ēp'ī-tāft, a. difeddar-
Unequatable, ūn-ēk'wā-bl, a. anngyfartal,
anngydwastad

Unequal, ün-ī'kwül, a. annghyfartal, anwastad. Of unequal age, annghyfoed. Of unequal degree, annghyfradd. Of unequal number, annghyfnifer. Of unequal weight, annghydbwys. Unequal in height, annghyfuwch	Unextinguishable, ün-ëks-tǝng'gwish-ā-bl, a. anniffoddadwy, diddiffodd
Unequaled, ün-ī'kwüld, a. annghystadledig, digymhar	Unextinguished, ün-ëks-tǝng'gwisht, a. anniffoddedig, diddiffoddol
Unequalness, ün-ī'kwül-nës, n. anwastadrwydd, annghyfaralledd	Unextirpated, ün-ëks-tür'pa-tëd, a. heb ei ddadwreiddio, heb ei lwyrdidfa
Unequitable, ün-ëk'wī-tā-bl, a. annghyfiawn [nghystal	Unfaded, ün-fa'dëd, a. annifanedig
Unequivalent, ün-ī-kwiv'ā-lënt, a. an- Unequivocal, ün-ī-kwiv'o-käl, a. diamwys, eglur [digyfeiliorn	Unfading, ün-fa'ding, a. anniflanol
Unerring, ün-ër'ing, a. annghyfeiliornus,	Unfailing, ün-fa'ling, a. diball, difeth
Unessayed, ün-ë-sad', a. heb ei brofi	Unfair, ün-fë'r', a. annheg, anonest
Unessential, ün-ë-sën'shäl, a. anhanfodol; hebgorol [sefyledig	Unfairness, ün-fë'r'nës, n. annhegwch
Unestablished, ün-ī-stäb'lisht, a. an- Uneven, ün-ī'vn, a. annghyfartal, anwastad [rwydd	Unfaithful, ün-fath'fwl, a. anffyddlawn, annghywir, bradus, twyllodrus
Unevenness, ün-ī'vn-ës, n. anwastad-	Unfaithfulness, ün-fath'fwl-nës, n. anffyddlondeb [edig
Uneventful, ün-ī-vënt'fwl, a. heb ddwys ganlyniadau, anmhwysig	Unfalcated, ün-fäl'ka-tëd, a. annhalfyr-
Unexecuted, ün-ëg-zäk'tëd, a. heb ei ddirgeisio	Unfallen, ün-fō'ln, a. safol, heb gwympon sefyll, ansyrthiedig
Unexaggerated, ün-ëg-zäj'ür-a-tëd, a. heb ei fwyâu, heb ei helaethu	Unfallowed, ün-fäl'od, a. heb ei fraenaru
Unexamined, ün-ëg-zäm'ind, a. anchwiliedig, anholedig [gyffelyb	Unfamiliar, ün-fā mīl'yūr, a. annghyfeillgar; annghyffredin, anadnabyddus
Unexampled, ün-ëg-zäm'pld, a. di-	Unfasten, ün-fäs'n, vt. dadafaelu, dattod, dadfolltio [ddifad
Unexceptionable, ün-ëk-sëp'shün-ā-bl, a. aneithradwy, anwrthodadwy; dinam	Unfathered, ün-fā'thūr'd, a. didād, am-
Unexecuted, ün-ëks'ī-ku-tëd, a. anwneuthuredig; heb ei ddiennyddio	Unfathomable, ün-fā'th'üm-ā-bl, a. diwaelod; annirnadwy diflin
Unexempt, ün-ëg-zëmt', a. anesgusodol, rhwym [pyddedig	Unfatigued, ün-fā-tig'd', a. anluddedig,
Unexhausted, ün-ëg-zōs'tëd, a. annhys-	Unfaulty, ün-fōl'tī, a. difai; diniwed
Unexistent, ün-ëg-zis'tënt, a. anfodol, anhanfodol [ledu	Unfavourable, ün-fa'vür-ā-bl, a. anbynaws, annhirion; amhrydlawn; anffodus
Unexpanded, ün-ëks-pän'dëd, a. heb ei	Unfavoured, ün-fa'vürd, a. anhoffedig
Unexpected, ün-ëks-pëk'tëd, a. annysgwyliedig [nhreuliedig	Unfeared, ün-fī'r'd', a. heb ei ofni, anofnedig [diarswyd
Unexpended, ün-ëks-pën'dëd, a. an-	Unfearing, ün-fī'r'ing, a. eofn, hyf,
Unexpired, ün-ëks-pī'r'd', a. anorphenedig, annherfyunedig, heb ddyfod i ben, heb ddarfod, heb derfynu [edig	Unfeasible, ün-fī'zī-bl, a. annichonadwy
Unexplained, ün-ëks-pland', a. aneglur-	Unfeathered, ün-fë'th'ürd, a. diblu
Unexplored, ün-ëks-plō'r'd', a. anchwiliedig, anlrheiniedig	Unfed, ün-fëd', a. amhorthedig
Unexposed, ün-ëks-pozd', a. heb ei ddynoethi, diogel, amnawdd	Unfeed, ün-fīd', a. diwobr, didāl
Unexpunged, ün-ëks-pünjd', a. heb ei ddilëu [tynedig	Unfeeling, ün-fī'ling, a. annheimladol, dideimlad, annhosturiol, caled
Unextended, ün-ëks-tën'dëd, a. anes-	Unfeelingness, ün-fī'ling-nës, a. annheimladrwydd [ioneddol
	Unfeigned, ün-fand', a. diffuant, gwir-
	Unfelt, ün-fëlt', a. annheimledig
	Unfenced, ün-fënst', a. annghauedig, digae, gorest [weithiedig
	Unfermented, ün-für-mën'tëd, a. an-
	Unfertile, ün-für'til, a. anffrwythlawn, diffwrwyth, diffaeth, didoreithiog
	Unfervid, ün-für'vīd, a. anwresog
	Unfetter, ün-fët'ür, vt. dadlyfletheirio, dadhualu [gar
	Unfilial, ün-fīl'yäl, a. anufudd, anufudd-
	Unfilled, ün-fīld', a. heb ei lenwi; gwag
	Unfinished, ün-fīn'isht, a. anorphenedig

UNG pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;

Unfirm, ūn-fūr'm', a. siglog

Unfit, ūn-fīt', a. anngghymhwys, anweddu, anaddas, anngghyfaddeas: vt. anngghymhwyso, anaddasu

Unfitness, ūn-fīt'nēs, n. anaddasrwydd

Unfix, ūn-fīks', vt. dadsefydlu, dattod

Unfixed, ūn-fīkst', a. ansefydlog, ansicr; anwadal, anwastad, petrusol

Unflattering, ūn-flāt'ūr-ing, a. anwenieithiol, diweniaith

Unfledged, ūn-flēj'd', a. diblu, noeth

Unfinching, ūn-fīn'tshing, a. diysgog; diymollwng; gwrol, dewr

Unfoiled, ūn-fōild', a. anorchfygedig

Unfold, ūn-fold', v. dadblygu; agor, egori; dehongli, egluro

Unforbearing, ūn-fōr-bēr'ing, a. anoddefol, anymarosol, anoddefgar

Unforbidden, ūn-fōr-bīd'n, a. anwaharreddig, diwahardd

Unforced, ūn-fōrst', a. digymhell, annir

Unfordable, ūn-fō'r-dā-bl, a. anhyryd, anfas, dwfn [bod

Unforeknown, ūn-fō'r-non', a. diragwy

Unforeseen, ūn-fō'r-sīn', a. heb ei ragweled, anrhagweledig

Unforeskinned, ūn-fō'r'skind, a. enwaededig [fynegu

Unforetold, ūn-fō'r-told', a. heb ei rag-

Unforewarned, ūn-fō'r-wōrnd', a. anragrybuddiedig, diwahardd

Unforgiven, ūn-fōr-gīv'n, a. anfaddeuedig, heb ei faddeu

Unforgiving, ūn-fōr-gīv'ing, a. anfaddeuol, annhrugarog, anfaddeugar

Unforgotten, ūn-fōr-gōt'ūn, a. heb fynyed yn annghof, cofiedig

Unformed, ūn-fōrmd', a. anffurfiedig, dilun, afluniedig, anelwig [adael

Unforsaken, ūn-fōr-sa'kn, a. heb ei

Unfortified, ūn-fōr'tī-fid, a. anngghaerog

Unfortunate, ūn-fōr'tshu-nat, a. anffodiog, anhapus, aflwyddiannus

Unfortunateness, ūn-fōr'tshu-nat-nēs, n. annedwyddwch, anffawd

Unfound, ūn-fūwnd', a. heb ei gael, heb ei ganfod [sylfaen

Unfounded, ūn-fūwn'dēd, a. disail, di-

Unframed, ūn-framd', a. anffurfiedig

Unfrequency, ūn-frī'kwēn-sī, n. anfynychder

Unfrequent, ūn-frī'kwēnt, a. anfynych, anaml, anngghyfredinol

Unfrequent, ūn-frī'kwēnt', vt. gadael

Unfrequented, ūn-frī'kwēnt'ēd, a. anhygyrch, didramwy

Unfriable, ūn-frī'ā-bl, a. anhyfriw

Unfriendliness, ūn-frēnd'lī-nēs, n. anngghyfeillgarwch

Unfriendly, ūn-frēnd'lī, a. anngghyfeillgar, angharedig

Unfrozen, ūn-fro'zn, a. anrhewedig

Unfruitful, ūn-frw'tfwl, a. anffrwythlawn, diffrywth, diffaeth, amhmlantadwy

Unfruitfulness, ūn-frw'tfwl-nēs, n. anffrwythlondeb, anffrwythlonrwydd

Unfulfilled, ūn-fwl'fīld', a. heb ei gwblāu

Unfurl, ūn-fūr'l', vt. dadblygu, lledu

Unfurnished, ūn-fūr'nīst, a. diddodrefn

Unfused, ūn-fuzd', a. anhhoddedig

Ungainful, ūn-gan'fwl, a. dielw, diles

Ungainly, ūn-gan'lī, a. chwithig, lledchwith, trwsgl

Ungallant, ūn-gā-lānt', a. anngghareugar

Ungallant, ūn-gāl'ānt, a. annewr

Ungarnished, ūn-gār'nīst, a. diaddurn, anhrwsiedig [edig

Ungathered, ūn-gāth'ūr, a. anngghasgl-

Ungear, ūn-gēr', vt. diseirchu

Ungenerate, ūn-jēn'ūr-at, Ungenerated, ūn-jēn'ūr-a-tēd, a. anngghenedledig

Ungenerative, ūn-jēn'ūr-a-tīv, a. anhiliol

Ungenerous, ūn-jēn'ūr-ūs, a. anhael, crintach, bawaid, anhaelionus

Ungential, ūn-jī'nī-āl, a. anhyffrwyth, annhirion, anhynaws, afrywiog

Ungenteel, ūn-jēn-tīl', a. anfoneddigaidd, anfoesog, anfoneddig

Ungentle, ūn-jēn'tl, a. anfwyn, anwar, annhirion, anllariaidd

Ungentlemanlike, ūn-jēn'tl-mān-lik,

Ungentlemanly, ūn-jēn'tl-mān-lī, a. anfoneddigaidd

Ungentleness, ūn-jēn'tl-nēs, n. anfwyn-der, anwaredd, anhynawsedd

Ungifted, ūn-gīft'ēd, a. diddawn

Ungird, ūn-gīrd', vt. dadwregysu, dadgenglu, diwregysu

Ungirt, ūn-gīrt', a. anwregysedig

Unglorified, ūn-glōr'ī-fid, a. heb ei ogoneddu [noeth

Ungloved, ūn-glūvd', a. heb fenyg, llaw-

Unglue, ūn-glu', vt. dadlydio [deb

Ungodliness, ūn-gōd'lī-nēs, n. annuwiol

Ungodly, ūn-gōd'lī, a. annuwiol

Ungovernable, ūn-gūv'ūr-nā-bl, a. anlywiadwy, anhylyw, afreolus

Ungoverned, ūn-gūv'ūrnd, a. anlywiedig, direol, brochwyllt

Ungown, ūn-gūwn', v. dadwisgo

Ungraceful, ūn-gras'fwl, a. annheleidiw, anhardd, amhrydferth

Ungracefulness, ün-gras'fwl-nës, n. anharddweh [anrasol]	Unhelped, ün-hëlp't', a. digymhorth, digynorthwy [betrus, parod]
Ungracious, ün-gra'shüs, a. anrhadlawn,	Unhesitating, ün-hëz'î-ta-tîng, a. di-
Ungrammatical, ün-grä-mät'î-käl, a. angrammadegol [iatâu]	Unhewn, ün-hun', a. heb ei naddu
Ungranted, ün-grän'tëd, a. heb ei gan-	Unhidden, ün-hïd'n, a. annghudd, digël, amlwg, hywel
Ungrateful, ün-grat'fwl, a. anniolchgar, diddiolch; anflasu, diflas	Unhinge, ün-hïnj', vt. codi oddiar fachau; annhrefnu [rwydd]
Ungratefulness, ün-grat'fwl-nës, n. anniolchgarwch; diflasdod	Unholiness, ün-ho'li-nës, n. ansanteidd-
Ungreeted, ün-grï'tëd, a. dianerch	Unholy, ün-ho'li, a. ansantaidd, annuw- iol, anfadus [dibarch]
Ungrounded, ün-grüwn'dëd, a. disail, disylfaen, anseiliedig	Unhonoured, ün-ön'ürd, a. dianrhydedd,
Ungrudging, ün-grüj'ing, a. dirwgnach	Unhook, ün-hw'k', vt. dadfachu, difachu
Unguarded, ün-gär'dëd, a. anwiliadwrus, byrbwyll, amhwyllog	Unhoop, ün-hw'p', vt. dadgylchu, digylchu [diobaith]
Unguent, üng'gwënt, n. enaint, eli	Unhopeful, ün-hop'fwl, a. anobeithiol,
Unguiculate, üng'gwi-ku-lat, Unguiculated, üng'gwi-ku-la-tëd, a. ewinog, crafangog	Unhorse, ün-hörs', vt. tynu oddiar farch
UngUILTY, ün-gil'ti, a. dieuog	Unhostile, ün-hös'til, a. anelynol
Ungulate, üng'gu-lat, a. ar ddull carn anifail [anarferedig]	Unhouse, ün-hüw'z', vt. didÿo, troi o dÿ
Unhabituated, ün-hä-bït'shu-a-tëd, a.	Unhoused, ün-hüw'zd', a. didÿ, digartref, dibreswyl [cymun]
Unhale, ün-hal', a. anghyfan; afiach	Unhouselled, ün-hüw'zëld, a. heb y
Unhallowed, ün-häl'od, a. ansantaidd	Unhumbled, ün-üm'bld, a. heb ei iselu, heb ei ostwng, gorfalch
Unhand, ün-händ', vt. rhyddâu o'r ddwy-law [edd, anneheuder]	Unhung, ün-hung', Unhanged, ün-hängd', a. heb ei grogi
Unhandiness, ün-hän'di-nës, n. anfedrus-	Unhurt, ün-hürt', a. difriw, diddolor
Unhandsome, ün-händ'süm, a. amhrydferth, anhardd; gorwael, bawaidd	Unhurtful, ün-hürt'fwl, a. diniwed
Unhandy, ün-hän'di, a. anhylaw, anfedrus, chwithig [wyddweh]	Unhusbanded, ün-hüz'bän-dëd, a. gwas-traffedig; heb ei iawn drefnu
Unhappiness, ün-häp'î-nës, n. anned-	Unicorn, u'nî-körn, n. uncorn, uncornfil
Unhappy, ün-häp'î, a. annedwydd	Uniflorous, u-nî-flô'r'üs, a. unflodeuog
Unhardy, ün-här'di, a. tyner	Unifoliolate, u-nî-fo'li-at, a. unddalenog
Unharméd, ün-härm'd', a. heb niwed, difriw [diddrwg]	Uniform, u'nî-förm, a. unffurf, unwedd, unddull: n. unweddswig
Unharmful, ün-härm'fwl, a. diniwed,	Uniformity, u-nî-för'mî-ti, n. unffurfiad
Unharmonious, ün-här-mo'nî-üs, a. digynghanedd, anghynghaneddol, anghydseiniol	Unigeniture, u-nî-jën'î-tshu'r, n. unigenedigaeth
Unharness, ün-här'nës, vt. dadseirchio	Unigenous, u-nij'î-nüs, a. unrywiol, unryw, unrywiog [adwy]
Unhatched, ün-hätst', a. anneoredig	Unignitable, ün-ig-ni'ti-bl, a. annhân-
Unhealthy, ün-hël'thi, a. afiach, claf, afachus, clefyca, clefychlyd	Unilateral, u-nî-lät'ür-äl, a. unochrog
Unheard, ün-hürd', a. heb ei wrando.	Unilateral, u-nî-lät'ür-äl, a. cynwysedig o un llythren
Unheard-of, newydd, digynllun	Unilluminated, ün-ï-lu'mi-na-tëd, a. tywyll, anoleu [nychymygadwy]
Unheart, ün-härt', vt. digaloni, gwan-galoni	Unimaginable, ün-ï-mäj'î-nä-bl, a. an-
Unheated, ün-hi'tëd, a. anmrwd, anhwym, oer	Unimitable, ün-ïm'î-tä-bl, a. anefelychadwy, annilynadwy [efelychu]
Unheeded, ün-hi'dëd, a. heb sylw arno	Unimitated, ün-ïm'î-ta-tëd, a. heb ei
Unheeding, ün-hi'ding, Unheedy, ün-hi'di, a. anofalus, byrbwyll, diofal, diddawr, anochelgar	Unimmortal, ün-ï-mör'täl, a. marwol
	Unimpaired, ün-ïm-pë'rd', a. anwaethedig, heb ei waethygu
	Unimpassioned, ün-ïm-päsh'ünd, a. dôf, tawel, araf [annghyluddadwy]
	Unimpeachable, ün-ïm-pï'tshä-bl, a.

UNK pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Unimpeded, ūn-īm-pī'dēd, a. diattal, heb ei rwystro, dirwystr, diludd
Unimportant, ūn-īm-pōr'tānt, a. dibwys
Unimportunate, ūn-īm-pōr'tshu-nat, a. annhaer [digais
Unimportuned, ūn-īm-pōr-tund', a.
Unimprovable, ūn-īm-prw'vā-bl, a. anwelladwy, anniwygiadwy
Uninclined, ūn-īm-klind', a. anogwydd; annhueddol [nyledus
Unincumbent, ūn-īm-kūm'bēnt, a. an-
Unindustrious, ūn-īm-dūs'trī-ūs, a. anweithgar, diog, anniwyd
Uninflammable, ūn-īm-flām'ā-bl, a. an-
enynadwy, anllosgadwy, anhylosg
Uninfluenced, ūn-īm-flu-ēnst, a. diannog
Uninformed, ūn-īm-fōrmd', a. digyfarwydd, annghyfarwydd, anwybodus
Uninhabitable, ūn-īm-hāb'ī-tā-bl, a. anhydrig, annghyfanneddol
Uninhabited, ūn-īm-hāb'ī-tēd, a. ambreswyl, annghyfannedd, annhrefedig, anial, dibobl
Uninjured, ūn-īm-jūrd, a. difriw, diniwed
Uninquisitive, ūn-īm-kwīz'ī-tīv, a. anymofyn-gar
Uninscribed, ūn-īm-skribd', a. diarysgrif, heb ei gyflwyno [ysbrydoli
Uninspired, ūn-īm-spi'rd', a. heb ei
Uninstructed, ūn-īm-strūk'tēd, a. anhyfforddedig, annysgedig, diddysg
Uninstructive, ūn-īm-strūk'tīv, a. anaddysgiadol
Unintelligent, ūn-īm-tēl'ī-jēnt, a. an-
synwryol, anneallus, anwybodus
Unintelligible, ūn-īm-tēl'ī-jī-bl, a. anealladwy
Unintentional, ūn-īm-tēn'shūn-āl, a. anfwriadol, difwriad [nyddorol
Uninteresting, ūn-īm-tū-rēs'tīng, a. an-
Unintermitting, ūn-īm-tūr-mīt'ing, a. paraol, dibaid, parāus
Unintermixed, ūn-īm-tūr-mīkst', a. anghymysgedig
Uninterpolated, ūn-īm-tūr'po-la-tēd, a. heb ei ffug-ychwanegu
Uninterpreted, ūn-īm-tūr'prēt-ēd, a. anghyfieithiedig
Uninterrred, ūn-īm-tūr'd', a. anghladdedig
Uninterrupted, ūn-īm-tū-rūp'tēd, a. didor, annhrwystredig, dirwystr
Unintrenched, ūn-īm-trēntsht', a. diamglawdd, diamgaer
Unintricate, ūn-īm'trī-kat, a. annyrys
Uninvestigable, ūn-īm-vēs'tī-gā-bl, a. anolrheinadwy

Uninvited, ūn-īm-vī'tēd, a. anwahoddedig, diwahodd [dod, under
Union, u'nī-ūn, n. undeb, uniant; un-
Unique, u-nīk', a. unig, unigol, digymhar
Unirritating, ūn-īr'ī-ta-tīng, a. anghynhyrfiol
Unison, u'nī-zūn, n. unsain, unseinedd: a. unseiniol, cynganeddol
Unisonance, u-nīs'o-nāns, n. cynganedd
Unisonant, u-nīs'o-nānt, Unisonous, u-nīs'o-nūs, a. cynganeddol
Unit, u'nīt, n. un, rhif un; undod
Unitarian, u-nī-tēr'ī-ān, n. undodiad: a. undodaidd [undodiaeth
Unitarianism, u-nī-tēr'ī-ān-īzm, n.
Unite, u-nīt', v. uno, cyfuno, cyduno, cydio, cysylltu
Unition, u-nīsh'ūn, n. uniad, cyduniad
Unitive, u-nī'tīv, a. cyfunol
Unity, u'nī-tī, n. cyfundeb, cyfundod, undeb, undod, unoliaeth, cydundeb
Univalve, u'nī-vālv, a. un-gloriog, ungragenog: n. cragen un-gafell
Universal, u-nī-vūr'sāl, a. cyffredinol, cyffredin, hollol
Universality, u-nī-vūr-sāl'ī-tī, n. cyffredinol, cyffredinrwydd
Universalizm, u-nī-vūr'sāl-īzm, n. cadwedigaeth pawb
Universe, u'nī-vūrs, n. byd, bydyssod
University, u-nī-vūr'sī-tī, n. prifysgol, prifathrofa, mamysgol
Univocal, u-nīv'o-kāl, a. unllais, ungeiriol, un ystyr
Unjointed, ūn-jōin'tēd, a. annghysylltiedig, wedi ei ddadgymalu
Unjoyful, ūn-jōī'fwl, a. dihoen, aflawen, annyddan, anhylon [anfarnedig
Unjudged, ūn-jūjd', a. heb ei farnu
Unjust, ūn-jūst', a. annghyfiawn, annheg
Unjustifiable, ūn-jūs-tī-fā-bl, a. anghyfiawnadwy
Unkennel, ūn-kēn'ēl, vt. dilochesu
Unkept, ūn-kēpt', a. annghadwedig
Unkernelled, ūn-kūr'nēld, a. dignewull
Unkind, ūn-kind', a. anngharedig, an-
nhirion, anhynaws, anfwyn, afrywiog
Unkindness, ūn-kind'nēs, a. anfwynder, afrywiogrwydd [orseddu
Unking, ūn-kīng', vt. dideyrnio, di-
Unkingly, ūn-kīng'li, a. anfrainaidd
Unkissed, ūn-kīst', a. heb ei gusanu
Unknit, ū-nīt', vt. dadwēu
Unknot, ū-nōt', vt. dadgylimu, dadddyrysu, dattod
Unknowing, ū-no'ing, a. anwybodus

Unknowingly, ū-no'ing-lī, ad. yn diarwybod, heb wybod	Unlock, ūn-lōk', vt. dadglōi, agor clo
Unknown, ū-non', a. anadnabyddus, dyeithr, anhybsys [rhwydd	Unlocked, ūn-lōkt', a. annglōedig
Unlaboured, ūn-la'bŭrd, a. diymdrech, unlace, ūn-las', vt. llaesu, dattod	Unloose, ūn-lōws', v. gollwng, rhyddâu, dattod; ymddattod
Unlade, ūn-lad' (unladen), vt. dadlwytho	Unlovely, ūn-lŭv'li, a. angharuaid, anhygar, anhawddgar, gwrthun
Unladen, ūn-la'dn, pp.—Unlade & Unload [ddodi	Unloving, ūn-lŭv'ing, a. anserchog, diserch, anghariadus
Unlaid, ūn-lad', a. anosodedig, heb ei unlamented, ūn-lā-mēn'tēd, a. heb alar ar ei ol [gliciedu	Unlucky, ūn-lŭk'ī, a. anhapus, anffodus
Unlatch, ūn-lātsh', vt. agor clicied, di-unlaurelled, ūn-lōr'ēld, a. dianrhydedd	Unlute, ūn-lut', vt. dadgleio
Unlavish, ūn-lāv'ish, a. diafradlon, cynil	Unmainly, ūn-mā'dn-lī, a. anforwynaid [diefrydd
Unlawful, ūn-lō'fwl, a. annglyfreithlawn	Unmaimed, ūn-mam'd', a. dianaf, dinam
Unlearn, ūn-lŭrn', vt. dad-ddysgu	Unmake, ūn-mak' (pt. & pp. unmade, ūn-mad'), vt. dadwneuthur, dadwneyd
Unlearned, ūn-lŭr'nēd, a. annysgedig, diddysg, anwybodus	Unmalleable, ūn-māl'yā-bl, a. anforthwyladwy, anwrthwyladwy
Unleavened, ūn-lēv'nd, a. disurdoes, dilefeinllyd, diēples, croew, crai, cri	Unman, ūn-mān', vt. diŵrio, anghaloni
Unless, ūn-lēs', conj. oni, onid, onis, oni byddai, oddieithr, oddigerth, pe na, on na	Unmanageable, ūn-mān'a-jā-bl, a. an-nhriniadwy, afreolus
Unlessened, ūn-lēs'nd, a. heb ei leiâu	Unmanliness, ūn-mān'li-nēs, n. anwrol-der; llyfrdra [aidd; llwfr
Unlessoned, ūn-lēs'nd, a. annysgedig, diddysg	Unmanly, ūn-mān'li, a. anwrol, anwr-Unmanned, ūn-mānd', a. heb ŵyr, heb forwyr; wedi ei ddigaloni
Unlettered, ūn-lēt'ŭrd, a. anllythyrenog, diddysg, anwybodus	Unmannered, ūn-mān'ŭrd, a. anfoesog, anfoesgar, difoes
Unlevel, ūn-lēv'ēl, a. anwastad	Unmannerliness, ūn-mān'ŭr-li-nēs, n. anfoesgarwch, anfoesogrwydd
Unlibidinous, ūn-lī-bīd'ī-nŭs, a. diwair, pur, dianllad	Unmanly, ūn-mān'ŭr-lī, a. anfoesog, anfoesgar, difoes
Unlicensed, ūn-lī'sēnst, a. didrwydded	Unmanured, ūn-mā-nu'rd', a. diwrtaith, diachles [nodi
Unlightsome, ūn-lit'sŭm, a. tywyll, an-oleu, gwyll	Unmarked, ūn-mārk't', a. dinôd, heb ei unmarred, ūn-mārd', a. dianaf, dinam
Unlike, ūn-lik', a. annglyffelyb, annhebyg	Unmarriageable, ūn-mār'a-jā-bl, a. an-mhriodadwy
Unlikelihood, ūn-lik'li-hŭd, n. annhebygolrwydd	Unmarried, ūn-mār'īd, a. anweddog, gweddw, dibriod, anmhriod
Unlikely, ūn-lik'li, a. annhebygol	Unmarry, ūn-mār'ī, vt. dadbriodi, ysgar, gwahanu [dyspaddu
Unlikeness, ūn-lik'nēs, n. annglyffelybrwydd	Unmasculate, ūn-mās'ku-lat, vt. anŵrio
Unlimber, ūn-līm'bŭr, a. anystwyth, anhyblyg [fynadwy	Unmask, ūn-māsk', vt. dadfgydu, diorchuddio, dynoethi, dadguddio
Unlimitable, ūn-līm'ī-tā-bl, a. annher-unlimited, ūn-līm'ī-tēd, a. diderfyn, annherfynol, anmhennodol	Unmasterable, ūn-mās'tŭr-ā-bl, a. anfeistroladwy, anorchfygađwy
Unlineal, ūn-līn'yāl, a. anolynol, anunionlin	Unmatched, ūn-mātsht', a. annglymhar-edig, digymhar, dial; dibriod, anweddog [diystyr
Unlink, ūn-līngk', vt. dadrwyo, dadfachu	Unmeaning, ūn-mī'nŭng, a. disynwyr
Unliquidated, ūn-līk'wī-da-tēd, a. an-nhaledig [edig	Unmeasured, ūn-mēzh'ŭrd, a. anfesur-edig, difesur [allofyddol
Unliquified, ūn-līk'wī-fi, a. annhodd-unlively, ūn-liv'li, a. anhawntus, anheiniif, anfywiog, marwaidd	Unmechanical, ūn-mī-kān'ī-kāl, a. an-unmeddling, ūn-mēd'ling, a. anymyrgar, anymyrus [anfyfyriedig
Unload, ūn-lod' (pp. unladen), vt. dadlwytho, dilwytho	Unmeditated, ūn-mēd'ī-ta-tēd, a. difyfy,

UNO pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took ;
 Unmeet, ūn-mīt', a. anaddas, anweddus, Unmuzzle, ūn-mūz'l, vt. dadbenrywmo
 anmhriodol, anngwymys [rwydd Unnamed, ū-namd', a. dienw; heb ei
 Unmeetness, ūn-mīt'nēs, n. anaddas- enwi
 Unmellowed, ūn-mēl'od, a. anaddfed Unnatural, ū-nāt'shu-rāl, a. annaturioli,
 Unmelodious, ūn-mī-lo'dī-ūs, a. an- ananianol; diserch, dideimlad; chwith,
 mherseinoli chwithig, lledchwith
 Unmelted, ūn-mēl'tēd, a. annhoddedig, Unnaturalness, ū-nāt'shu-rāl-nēs, n. an-
 annadleithiedig [nghrybwylliedig naturioldeb [dwyol, anhynawf
 Unmentioned, ūn-mēn'shūnd, a. an- Unnavigable, ū-nāv'ī-gā-bl, a. anfor-
 Unmercantile, ūn-mūr'kän-tīl, a. an- Unnecessary, ū-nēs'ē-sūr-ī, Unneedful,
 fasgnachol ū-nīd'fwl, a. afreidioli, diraid, afraid
 Unmerchantable, ūn-mūr'tshän-tā-bl, a. Unneighbourly, ū-na'būr-lī, a. annghy-
 anhybryn, anhywerth mydogol, anngharuaid
 Unmerciful, ūn-mūr'sī-fwl, a. annhru- Unnervate, ū-nūr'vat, Unnerved, ū-
 garog, didrugaredd; creulon nūr'vd', a. dinerth, egan, gwan
 Unmercifulness, ūn-mūr'sī-fwl-nēs, n. Unnerve, ū-nūr'v, vt. gwanâu, dirymu,
 annhruarogrwydd; creulondeb dinerthu [edig
 Unmeritable, ūn-mēr'ī-tā-bl, a. anhaedd- Unnoticed, ū-no'tist, a. disylw, ansylw-
 adwy, anhaeddoli, annheilwng Unnumbered, ū-nūm'būrd, a. dirif, afrif,
 Unmerited, ūn-mēr'ī-tēd, a. anhaeddedig afrifed, heb eu rhifo, dirifedi
 Unmilitary, ūn-mīl'ī-tūr-ī, a. anfilwraidd Unobjectionable, ūn-ōb-jēk'shūn-ā-bl,
 Unmilked, ūn-mīlk't', a. heb ei godro a. difai, anwrthwynebadwy
 Unmindful, ūn-mīnd'fwl, a. anystyrioli, Unobliterated, ūn-ōb-līt'ūr-a-tēd, a. heb
 difeddwl, diofal, anofalus ei dilēu [ostynedig
 Unmingled, ūn-mīng'gld, a. digymysg, Unobnoxious, ūn-ōb-nōk'shūs, a. annar-
 anngwymysgedig [weinidogaetholi Unobscured, ūn-ōb-sku'rd', a. annghudd-
 Unministerial, ūn-mīn'īs-tī'r'ī-āl, a. an- iedig, eglur
 Unmissed, ūn-mīst', a. angholledig Unobsequious, ūn-ōb-sī'kwī-ūs, a. an-
 Unmistakable, ūn-mīs-ta'kā-bl, a. eglur, wasaidd [weladwy
 amlwg [leiâu, heb ei esmwythâu Unobservable, ūn-ōb-zūr'vā-bl, a. an-
 Unmitigated, ūn-mīt'ī-ga-tēd, a. heb ei Unobservance, ūn-ōb-zūr'vāns, n. es-
 Unmixed, ūn-mīkst', a. digymysg, an- geulusdra; anystyriaeth
 ngwymysgedig, pur Unobservant, ūn-ōb-zūr'vānt, a. ansyn-
 Unmoaned, ūn-mōnd', a. digwryn am dano ioli, anofalus, anystyrioli
 Unmodified, ūn-mōd'ī-fid, a. heb ei ad- Unobserved, ūn-ōb-zūr'vd', a. heb ei
 ddullio [wlychu weled [rwystr, diattalfa
 Unmoistened, ūn-mōi'snd, a. sych, heb ei Unobstructed, ūn-ōb-strūk'tēd, a. di-
 Unmolested, ūn-mō'lēs-tēd, a. heb ei Unobstructive, ūn-ōb-strūk'tīv, a. an-
 aflonyddu [angor rhwystrol, annattaliadol
 Unmoor, ūn-mw'r', vt. diangori, codi Unobtainable, ūn-ōb-tā'nā-bl, a. an-
 Unmortgaged, ūn-mōr'gajd, a. heb ei ngghyraeddadwy, anngghaffaeladwy
 arwystlo [ddarostwng
 Unmortified, ūn-mōr'tī-fid, a. heb ei Unobtrusive, ūn-ōb-trw'sīv, a. anym-
 Unmotherly, ūn-mūth'ūr-lī, a. anfam- wthgar [hywel, tywyll
 aidd, anfamol [dano
 Unmourned, ūn-mō'rnd', a. heb alar am Unobvious, ūn-ōb'vī-ūs, a. anamlwg, an-
 Unmoved, ūn-mw'vd', a. anngghyffroedig; Unoccupied, ūn-ōk'u-pid, a. heb waith,
 digyffro, safedig diwaith; diddeiliad, heb ei osod, gwag
 Unmoving, ūn-mw'ving, a. digyffro, an- Unoffending, ūn-ō-fēn'ding, a. diniwed
 ngghyffrous, digynhwrif, disyfyd Unoffered, ūn-ōf'urd, a. heb ei gynyg
 Unmuffle, ūn-mūf'l, vt. difoleddu Unopened, ūn-ō'pnd, a. anagoredig, heb
 Unmurmuring, ūn-mūr'mūr-īng, a. di- ei agor
 rwnach; boddlon-gar, amyneddgar Unopposed, ūn-ō-pozd', a. diwrthwyneb
 Unmusical, ūn-mu'zī-kāl, a. annggherdd- Unoppressed, ūn-ō-prēst', a. anorthrym-
 gar [cyfan edig, diormail [luniedig
 Unmutilated, ūn-mu'tī-la-tēd, a. dianaf; Unorganized, ūn-ōr'gān-īzd, a. anngghyf-
 Unoriginated, ūn-ō-rīj'ī-na-tēd, a. an-
 ngghenedledig

Unornamented, ün-ör'nā-mēn-tēd, a. di-addurn	Unperturbed, ün-pūr-tūrbd', a. an-herfysgedig, tawēl
Unorthodox, ün-ör'tho-dōks, a. anun-iawn-gred, gauffyddiog	Unphilosophical, ün-fīl-o-sōf'ī-kāl, a. anathronol, anathronyddol
Unostentatious, ün-ōs-tēn-ta'shūs, a. dirodres, anrhodresol	Unpierced, ün-pī'rst', a. annhrywanedig
Unowed, ün-od', a. annyledus	Unpin, ün-pīn', vt. dibinio
Unowned, ün-ond', a. anaddefedig	Unpitied, ün-pīt'īd, a. digŵyn, dialaeth, heb alar am dano
Unpacific, ün-pā-sif'īk, a. anheddychol	Unpitying, ün-pīt'ī-īng, a. annhosturiol. didrugar, creulon [swydd]
Unpack, ün-pāk', vt. dadbynorio, dadlwytho; dadasypynu	Unplaced, ün-plast', a. anosodedig; di-
Unpaid, ün-pad', a. annhaledig	Unplagued, ün-plagd', a. heb ei boeni, heb ei flino
Unpainful, ün-pan'fvl, a. diboen	Unplaited, ün-plā'tēd, a. anmhlethedig
Unpalatable, ün-pāl'ā-tā-bl, a. anflasu, diflas	Unplanted, ün-plān'tēd, a. anmhlanedig, diblan [diweniaeth]
Unparagoned, ün-pār'ā-gūnd, a. digymhar, digystal	Unplausible, ün-plō'zī-bl, a. annhebyg;
Unparalleled, ün-pār'āl-ēld, a. digymhar, digyffelyb, diaiļ	Unpleasant, ün-plēz'ānt, a. anhyfryd
Unpardonable, ün-pār'dn-ā-bl, a. anfaddeuadwy, anfaddeuol, difaddeu	Unpleased, ün-plīzd', a. anfoddlawn
Unpardoning, ün-pār'dn-īng, a. anfaddeuol, annhrugarog	Unpleasing, ün-plī'zīng, a. anfoddus, anfoddol, anhyfryd
Unparliamentary, ün-pār-lī-mēn'tūr-ī, a. anseneddol	Unpledged, ün-plējd', a. anwystledig, heb ei wystlo
Unparticipated, ün-pār-tīs'ī-pa-tēd, a. annghyfranogedig	Unpliant, ün-plī'ānt, a. anystwyth, anhyblyg, syth, ystyfnig
Unpastoral, ün-pās'tūr-āl, a. anfygeilaidd	Unploughed, ün-plūwd', a. diaredig, diār
Unpathed, ün-pāthd', a. dilwybr, diffordd [nhyrfiol]	Unplume, ün-plum', vt. dibluo, dadblufo
Unpathetic, ün-pā-thēt'īk, a. annghy-	Unpoetic, ün-po-ēt'īk, Unpoetical, ün-po-ēt'ī-kāl, a. anfarddonol, diawen
Unpatriotic, ün-pa-trī-ōt'īk, a. anwladgar	Unpointed, ün-pōin'tēd, a. pwl, diflaen
Unpatronized, ün-pā'trūn-īzd, a. heb gefnogwr, dinawdd	Unpolished, ün-pōl'īsh, a. anlyfn, anllathr, annghaboledig
Unpaved, ün-pavd', a. heb ei balmantu	Unpolite, ün-po-lit', a. difoes, anfoesog, anfoesgar
Unpeaceable, ün-pī'sā-bl, Unpeaceful, ün-pīs'fvl, a. anheddychol, anheddog	Unpolluted, ün-pō-lu'tēd, a. dihalog
Unpeg, ün-pēg', vt. diebillio	Unpopular, ün-pōp'ū-lūr, a. anmhoblog-aidd, annerbyniol gan y werin
Unpenetrating, ün-pēn'ī-tra-tīng, a. annhreiddiol	Unportable, ün-pō'r'tā-bl, a. annygadwy, anhyddwyn
Unpensioned, ün-pēn'shūnd, a. didalwobr, anwobrwyedig	Unpossessed, ün-pō-zēst', a. heb berchen
Unpeopled, ün-pī'pld, a. anmhoblogedig; heb drigolion, dibobl	Unpotable, ün-po'tā-bl, a. anyfadwy
Unperceivable, ün-pūr-sī'vā-bl, a. anweladwy, annirnadwy	Unpracticable, ün-prāk'tī-kā-bl, a. anwneuthuradwy, anyvall
Unperceived, ün-pūr-sīvd', a. anweledig, annēlledig	Unpractised, ün-prāk'tīst, a. diarfer, anarferedig [moliaeth]
Unperformed, ün-pūr-fōrmd', a. anwneuthuredig, heb ei gyflawni	Unpraised, ün-prazd', a. diglōd, digan-
Unperjured, ün-pūr'jūrd, a. dianudon, dianudonol, geirwir	Unprecarious, ün-prī-kē'r'ī-ūs, a. dilys, diamheuol, sicr, safadwy
Unperplexed, ün-pūr-plēkst', a. diastrus, dibetrus [narbwylladwy]	Unprecented, ün-prēs'ī-dēn-tēd, a. diflaenddrych, digynllun, heb gynreol, heb rageol
Unpersuadable, ün-pūr-swa'dā-bl, a. an-	Unprecise, ün-prī-sis', a. anfanol, anngyhwir [ragfynegi]
	Unpredicted, ün-prī-dīk'tēd, a. heb ei
	Unpreferred, ün-prī-fūrd', a. annewis-edig, heb ei dderchafu

UNR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	
Unpregnant, ūn-prēg'nānt, a. difeichiog, diffirwyth [farn	Unprovided, ūn-pro-vi'dēd, a. annarbod-edig, annarpar [nhyrfiedig
Unprejudiced, ūn-prēj'u-dīst, a. dirag-	Unprovoked, ūn-pro-vok't, a. annghy-
Unpremeditated, ūn-prī-mēd'ī-ta-tēd, a. diragfyfyr	Unpruned, ūn-prw'nd', a. heb ei ysgythru, annhociedig [hoeddedig
Unprepared, ūn-prī-pē'r'd', a. anmharod, heb ei ragddarparu	Unpublished, ūn-pūb'lišht, a. annghy-
Unprepossessing, ūn-prī-pō-zēs'ing, a. gwrthwyneblyd, anhudol	Unpunished, ūn-pūn'īsh't, a. annghosp-edig, digosp [edig, dibryn
Unpressed, ūn-prēst', a. anwasgedig	Unpurchased, ūn-pūr'tsbast, a. anmhryn-
Unpresumptuous, ūn-prī-zūm'tshu-ūs, a. dīryfyg [aidd	Unpurged, ūn-pūrj'd', Unpurified, ūn-pu'r'ī-fid, a. anmhuredig, amhur
Unpretending, ūn-prī-tēn'ding, a. gwyl-	Unpursued, ūn-pūr-sud', a. dierlid
Unprevailing, ūn-prī-va'ling, a. an-nhyciannus	Unputrified, ūn-pu'trī-fid, a. anfraenedig
Unprevented, ūn-prī-vēn'tēd, a. dirwystr, diludd; heb ei ragflaenu	Unqualified, ūn-kwōl'ī-fid, a. annghy-mhwys, anaddas, anngghymhwysedig; perffaiht, hollol; difraint
Unpriestly, ūn-prīst'li, a. anofeiriadol	Unqualify, ūn-kwōl'ī-fi, vt. anngghymhwysu, anaddasu; difreinnio
Unprincely, ūn-prīns'li, a. anhywysog-aidd [diegwyddor	Unquelled, ūn-kwēld', a. annarostyngedig
Unprincipled, ūn-prīn'sī-pld, a. difoes,	Unquenchable, ūn-kwēn'tshā-bl, a. anniffoddadwy, diddiffodd [edig
Unprinted, ūn-prīn'tēd, a. anagraffedig	Unquenched, ūn-kwēntsh't', a. anniffodd-
Unprisoned, ūn-prīz'nd, a. digarchar	Unquestionable, ūn-kwēs'tshūn-ā-bl, a. diammeuol, dilys [fywyd
Unprizable, ūn-prīzā-bl, a. diwerth, dibris [fawrogi	Unquick, ūn-kwīk', a. araf, difrys; di-
Unprized, ūn-prīzd', a. heb ei werth-	Unquiet, ūn-kwī'ēt, a. aflonydd, anes-mwyth [mwythder
Unproclaimed, ūn-pro-klamd', a. anngghyhoeddedig	Unquietness, ūn-kwī'ēt-nēs, n. anes-
Unproductive, ūn-pro-dūk'tiv, a. anffrwythlon, diffaeht, annhoreithus	Unransomed, ūn-rān'sūmd, a. heb ei ryddbrynu
Unprofaned, ūn-pro-fand', a. dihalog, santaidd, glān	Unravel, ūn-rāv'l, v. dad-ddyrysu, dad-wēu; egluro, dehongli, dadguddio
Unprofitable, ūn-prōf'ī-tā-bl, a. difudd, dielw, anfuddiol [waharddedig	Unrazored, ūn-ra'zūrd, a. aneilliedig
Unprohibited, ūn-pro-hīb'ī-tēd, a. an-	Unreached, ūn-rītsht', a. anngghyraedd-edig
Unprolific, ūn-pro-lif'ik, a. anffrwyth-lawn [argoelus	Unread, ūn-rēd', a. annarllenedig, diddarllen, annysgedig [rwydd
Unpromising, ūn-prōm'ī-zing, a. drwg-	Unreadiness, ūn-rēd'ī-nēs, a. anmharod-
Unprompted, ūn-prōm'tēd, a. digymhell	Unready, ūn-rēd'ī, a. anmbarod; anewyllysgar anwir
Unpronounceable, ūn-pro-nūw'n'sā-bl, a. anghynaniadol	Unreal, ūn-rī'āl, a. ffuantus, ansylweddol,
Unpronounced, ūn-pro-nūw'nst', a. annadganedig, anghynanedig	Unreasonable, ūn-rī'zn-ā-bl, a. direswm, afresymol [afresymoldeb
Unprophetic, ūn-pro-fēt'ik, a. anmhrophwydol	Unreasonableness, ūn-rī'zn-ā-bl-nēs, n.
Unpropitious, ūn-pro-pīsh'ūs, a. drwg-argoelus; anhosturiol, annhirion	Unreave, ūn-rīv', vt. dād-ddyrysu
Unproportioned, ūn-pro-pō'r'shūnd, a. anngghyfartal, anghymesur	Unrebukable, ūn-rī-bu'kā-bl, a. annggheryddadwy
Unproposed, ūn-pro-pozd', a. anngghyngiedig, heb ei gynyg	Unreceived, ūn-rī-sīvd', a. annerbyniedig
Unprosperous, ūn-prōs-pūr-ūs, a. an-nhyciannol, aflwyddiannus, aflwyddol	Unreclaimed, ūn-rī-klamd', a. annywigiedig, anniwylliedig
Unprotected, ūn-pro-tēk'tēd, a. anniffynedig, diamddiffyn	Unrecognized, ūn-rēk'ōg-nīzd, a. anngghyfaddef, diadnabod
Unproved, ūn-prōvd', a. anmhrofedig	Unrecompensed, ūn-rēk'ūm-pēnst, a. anwobrwyedig, diwobr
	Unreconcilable, ūn-rēk-ōn-sīlā-bl a. anngghymodadwy

Unrecorded, ün-rī-kōr'dēd, a. heb ei gofrestru [adrodd	Unreplenished, ün-rī-plēn'isht, a. an-niwalledig, anllawn
Unrecounted, ün-rī-kūwn'tēd, a. heb ei Unrecouered, ün-rī-kūv'urd, a. heb ei adennill; heb ei adferu	Unreplying, ün-rī-pli'ing, a. anatebol
Unrecurrent, ün-rī-kūr'ēnt, a. anny-chweliadol	Unreprieved, ün-rī-prīvd', a. anfaddeu-edig, heb ei arbed
Unredeemed, ün-rī-dīmd', a. diadbryn	Unreproached, ün-rī-protst', a. di-warthrudd, anwarthus
Unreduced, ün-rī-dust', a. heb ei leiâu	Unreprovable, ün-rī-prw'vā-bl, a. an-ngheryddadwy, difai
Unrefined, ün-rī-find', a. annghoethedig	Unreproved, ün-rī-prwv'd', a. digerydd
Unreformable, ün-rī-fōr'mā-bl, a. an-niwygiadwy, diwerth	Unrepugnant, ün-rī-pūg'nānt, a. diwrth-ladd, diwrthwyneb
Unreformed, ün-rī-fōrmd', a. anniwyg-iedig, didrefn	Unrequested, ün-rī-kwēs'tēd, a. heb ei geisio, anneisyfedig [rhaid
Unrefracted, ün-rī-frāk'tēd, a. heb ei ddadlewyrchu	Unrequisite, ün-rēk'wī-zīt, a. diannghen-
Unrefreshed, ün-rī-frēst', a. lluddedig, heb ei adfywiogi [fywiol	Unrequited, ün-rī-kwī'tēd, a. diwobr, annhaledig, didâl, anobrwy
Unrefreshing, ün-rī-frēsh'ing, a. anad-	Unreserve, ün-rī-zūrv', n. rhydd-der, rhwyddedd calon
Unrefusing, ün-rī-fu'zing, a. anwrth-neugar, cydsyniol [brofi	Unreserved, ün-rī-zūrvd', a. agored, rhydd, digel [neidiol
Unrefuted, ün-rī-fu'tēd, a. heb ei wrth-	Unresilient, ün-rī-sil'yēnt, a. anwrth-
Unregarded, ün-rī-gār'dēd, a. dibarch, diystyredig	Unresisting, ün-rī-zīs'ting, a. anwrth-wynebol
Unregardful, ün-rī-gār'd'fwl, a. diystyrlyd	Unresolvable, ün-rī-zōl'vā-bl, a. anagor-adwy; anhoddadwy
Unregenerate, ün-rī-jēn'ūr-at, a. an-adgenedledig; annuwiol	Unresolved, ün-rī-zōlvd', a. anmhender-fynol; anwadal; anhoddedig
Unregistered, ün-rēj'is-tūrd, a. heb ei gofrestru [ffrwyn	Unresounding, ün-rī-zūwn'ding, a. an-seiniol, diadsain
Unreined, ün-rand', a. anffrwyndedig, di-	Unrespected, ün-rī-spēk'tēd, a. dibarch
Unrejected, ün-rī-jēk'tēd, a. anwrthod-edig [asol; anadroddedig	Unresting, ün-rēs'ting, a. diorphwys
Unrelated, ün-rī-la tēd, a. anmherthyn-	Unrestored, ün-rī-stō'rd', a. anadferedig, diedfryd [attaladwy
Unrelenting, ün-rī-lēn'ting, a. an-edifarus; annhosturiol, creulon	Unrestrainable, ün-rī-strā'nā-bl, a. an-
Unrelieved, ün-rī-līvd', a. digymhorth, diymwared [hynod	Unrestricted, ün-rī-strīk'tēd, a. diad-rwym, heb ei ragattal [alw yn ol
Unremarkable, ün-rī-mār'kā-bl, a. an-	Unretracted, ün-rī-trāk'tēd, a. heb ei
Unremediable, ün-rī-mī'dī-ā-bl, a. an-welladwy [hir-baraol	Unreturned, ün-rī-tūrnd', a. annyhwel-edig [iedig
Unremitting, ün-rī-mīt'ing, a. dyfal	Unrevealed, ün-rī-vīld', a. annadgudd-
Unremovable, ün-rī-mw'vā-bl, a. an-symudadwy, ansymudol	Unrevenged, ün-rī-vēnj'd', a. annialedig, diddial, digosp; heb ddial; heb ei ddial
Unremunerated, ün-rī-mu'nūr-a-tēd, a. annhaledig, anwobrwyedig	Unreversed, ün-rī-vūrst', a. annyddym-edig, heb ei ddirymu
Unrenounced, ün-rī-nūwnst', a. an-wrthodedig [dianrhdedd	Unrevertible, ün-rī-vūr'ti-bl, a. anny-mchweladwy [heb ei alw yn ol
Unrenowned, ün-rī-nūwnd', a. anenwog,	Unrevoked, ün-rī-vokt', a. diwrthwalw,
Unrepaid, ün-rī-pad', a. heb ei atdal	Unrewarded, ün-rī-wōr'dēd, a. anobrwy-edig, diwobr, didâl
Unrepaired, ün-rī-pē'rd', a. heb ei ad-gyweirio	Unriddle, ün-rīd'l, vt. dehongli, egluro
Unrepealed, ün-rī-pīld', a. anniddymedig	Unrig, ün-rīg', vt. didaclu, tynu taclau, didrwsio [iawn
Unrepenting, ün-rī-pēn'ting, Unrepent-ant, ün-rī-pēn'tānt, a. anedifeiriol	Unrighteous, ün-rī'tshūs, a. annghyf-
Unrepining, ün-rī-pī'ning, a. anym-ofdiol, dirwgnach; amynnedgar	Unrighteousness, ün-rī'tshūs-nēs, a. an-ghyfiawnder, anuniondeb

UNS pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tṵ=too, tṵk=took;	
Unrightful, ün-rī't'fṵl, a. anghyfreith-lawn, anghyfiawn [rwyo	Unscorched, ün-skōrtsht', a. aneifedig, dilosg [heb ei ridyllio
Unring, ün-rīng', vt. dadfodrwyo, difod-	Unscreened, ün-skrīnd', a. digysgod;
Unrip, ün-rīp', vt.—Rip	Unscrew, ün-skrw', vt. diatrōi
Unripe, ün-rīp', a. anaddfed, anffaeth	Unscriptural, ün-skrīp'tshu-rāl, a. anys-
Unripeness, ün-rīp'nēs, n. anaddfed-rwydd [gystal, digymhar	grythyrol [betrus
Unrivalled, ün-rī'vāld, a. digydgais, di-	Unscrupulous, ün-skrw'pu-lūs, a. di-
Unrivet, ün-rīv'ēt, vt. dadhoelio	Unseal, ün-sīl', vt. dadselio
Unrobe, ün-rob', vt. dadwisgo	Unseam, ün-sīm', vt. dadwrymio, dad-
Unrol, ün-rol', vt. dadrolio, dadblygu, dad-dorchol [noethi	wnio, rhwygo [chwiliadwy
Unroof, ün-rōf', vt. didōi, tynu tō, dy-	Unsearchable, ün-sūr'tshā-bl, a. an-
Unroosted, ün-rōs'tēd, a. diglwyd, heb glwyd [wreiddio	Unseasonable, ün-sī'zn-ā-bl, a. an-
Unroot, ün-rōt', v. dadwreiddio, di-	mhrydlawn, anamserol, annhymmor-
Unrough, ün-rōf', a. diarw, difarf [ffo	aidd, annhymmorol
Unrouted, ün-rōw'tēd, a. heb ei gyru ar	Unseasoned, ün-sī'znd, a. heb ei dym-
Unroyal, ün-rōi'āl, a. anfeninol	mheru, annhymheredig; anhaltt.
Unruffle, ün-rūf'l, vi. tawelu, llonyddu	Unseasoned timber, defnydd-goed īr
Unruffled, ün-rūf'ld, a. tawel, digyffro	Unseat, ün-sīt', vt. diorseddu, dadorseddu
Unruled, ün-rōld', a. dilywodraeth, an-rheoledig [raeth	Unsecluded, ün-sī-klū'dēd, a. diachudd, anngehedig
Unruliness, ün-rō'lī-nēs, n. anllywod-	Unseconded, ün-sēk'ün-dēd, a. heb ei gefnogi, heb ei eilio
Unruly, ün-rō'lī, a. afreolus, terfysglyd, penwyllt, dirēol, anllywodraethus	Unseduced, ün-sī-dust', a. anhudedig
Unsaddle, ün-sād'l, vt. dadgyfrwyo	Unseeing, ün-sī'ng, a. diweled, heb weled, dall
Unsafe, ün-saf', a. anniogel, peryglus	Unseeming, ün-sī'ming, a. anymddangosol, anweddaidd
Unsaid, ün-sēd', pt. & pp.—Unsay	Unseemliness, ün-sīm'lī-nēs, n. anwedd-eidd-dra, anharddwch
Unsalable, ün-sā'lā-bl, a. anwerthadwy	Unseemly, ün-sīm'lī, a. anmhrydus, anaddas, anweddaidd; anmhrydferth
Unsalted, ün-sōl'tēd, a. anhaltt, croew	Unseen, ün-sīn', a. anweledig
Unsanctified, ün-sāngk'tī-fīd, a. ansant-eiddiedig, ansantaidd, halogedig	Unsent, ün-sēnt', a. ananfonedig, heb ei anfon. Unsent-for, anwahoddedig
Unsatd, ün-sā'tēd, a. diwala	Unseparated, ün-sēp'ūr-a-tēd, a. anwahanedig, annidoleddig
Unsatiated, ün-sā'shī-a-tēd, a. heb ei ddigoni	Unsepulchred, ün-sēp'ūl-kūr'd, a. heb ei gladdu, difeddod
Unsatirical, ün-sā-tīr'ī-kāl, a. anoganus	Unserviceable, ün-sūr'vīs-ā-bl, a. diwasanaeth, anwasanaethol, annefn-yddiol, diddefnydd
Unsatisfactory, ün-sāt'īs-fāk'tūr-ī, a. anfoddlonol, anfoddaol	Unset, ün-sēt', a. anosodedig, heb ei osod
Unsatisfied, ün-sāt'īs-fīd, a. diwala, anfoddedig, heb ei ddigoni	Unsettle, ün-sēt'l, vt. ansefydlu, dymchwelyd
Unsatisfying, ün-sāt'īs-fī-ing, a. anfoddlonus, annigonol	Unsettled, ün-sēt'ld, a. ansefydledig, heb ei waelodi; anwadal; heb feddiannydd
Unsavoury, ün-sā'vūr-ī, a. ansawyrus, anfflas, diflas	Unsevere, ün-sī-vī'r', a. didost, anerwin
Unsay, ün-sā' (unsaid), vt. dad-ddywedyd	Unsevered, ün-sēv'ūrd, a. annydoledig, anwahanedig, heb ei ddadgyssylltu
Unscanned, ün-skānd', a. anfesuredig, heb ei gyfrif [llawn	Unsex, ün-sēks', vt. dadrywio
Unscarce, ün-skē'rs', a. diambell, dibrin,	Unshackle, ün-shāk'l, vt. dadhualu; gollwng, rhyddau
Unscared, ün-skē'rd', a. didarf	Unshaded, ün-shād'od, Unshaded, ün-shā'dēd, a. anghysgodog, digysgod
Unscarred, ün-skārd', a. digraith	Unshaken, ün-shā'kn, a. disigl, diysgod, diergryn, dianwadol
Unscathed, ün-skāth', a. difriw, diniwed; iach [eigol, anysgolaidd	
Unscholastic, ün-sko-lās'tīk, a. anysgol-	
Unschoolled, ün-skōld', a. annysgedig, diddysg	

Unshamed, ün-shamd', a. digywilydd	Unsolicitous, ün-so-lis'i-tüs, a. anofalus
Unshapen, ün-sha'pn, a. afluniedig, afluniadd, dilun	Unsolid, ün-söl'id, a. ansylweddol, anffyr; hylif [adwy
Unshared, ün-shē'rd', a. anrhanedig, heb ei ranu	Unsolvable, ün-söl'vā-bl, a. aneglur
Unsheathe, ün-shīth', vt. dadeinio	Unsonorous, ün-so-nō'r'üs, a. ansoniarus, anseiniol, anseinfawr
Unshed, ün-shēd', a. annhywalltedig, heb ei ollwng	Unsophisticated, ün-so-fis'ti-ka-tēd, a. anllygredig, pur
Unsheltered, ün-shēl'türd, a. digysgod, annghysgodedig, diwasgod	Unsorted, ün-sör'tēd, a. annosparthedig
Unship, ün-shīp', vt. dadlongi	Unsought, ün-sōt', a. anngheisiedig
Unshocked, ün-shōkt', a. difraw; heb ei gywilyddio	Unsound, ün-sūwnd', a. afiachus; anafus; pwdr, braenllyd, llygredig
Unshod, ün-shōd', a. diarchen, diesgidiau; dibedol, dibedolau; troednoeth	Unsounded, ün-sūwn'dēd, a. heb ei blymio
Unshorn, ün-shō'rn', a. annghneifedig	Unsoured, ün-sūwr'd', a. heb ei suro
Unshot, ün-shōt', a. heb ei saethu	Unsowed, ün-sod', a. anhauedig
Unshrinking, ün-shrīng'king, a. heb dynu yn ol, diysgog [adwy	Unspacing, ün-spēr'ring, a. diarbed, anarbedus; hael
Unshunnable, ün-shūn'ā-bl, a. anochel	Unspeak, ün-spīk', vt. dad-ddywedyd, gwrth-ddywedyd
Unshut, ün-shūt', a. annghauad, agored	Unspeakable, ün-spī'kā-bl, a. annhraethadwy, annhraethol
Unvisited, ün-sīf'tēd, a. anchwiliedig, amhrofedig; heb ei nithio	Unspecified, ün-spēs'i-fid, a. heb ei pennodi [olygiadol
Unsignificance, ün-sit'li-nēs, n. anolygusrwydd, hylldra, anferthwch	Unspeculative, ün-spēk'u-la-tiv, a. an-
Unsignificantly, ün-sit'li, a. hagr, anhardd, anferthol, anolygus, amhrydferth	Unspent, ün-spēnt', a. annhreuliedig
Unsinew, ün-sīn'u, vt. diewynu, gwanâu	Unspied, ün-spīd', a. anweledig, heb ei ganfod
Unsinged, ün-sīnj'd, a. anneifedig	Unspilt, ün-spīlt', a. annhywalltedig
Unsinister, ün-sīng'king, a. ansuddol	Unspirit, ün-spīr'it, vt. digalon
Unsinning, ün-sīn'ing, a. dibechod, anhroseddol, difai [fawr	Unspiritual, ün-spīr'it-shu-äl, a. anysbrydol, cnawdol
Unsizeable, ün-sī'zā-bl, a. rhy fach, rhy	Unspoiled, ün-spōild', a. annifrodedig; heb ysglyfaeth
Unskilful, ün-skīl'fwl, Unskilled, ün-skīld', a. anheueig, annghelydd, annghyfarwydd, anfedrus	Unspotted, ün-spōt'ēd, a. difrycheulyd
Unskilfulness, ün-skīl'fwl-nēs, n. annghelyfddydd, anfedrusedd	Unstable, ün-stā'bl, a. ansafadwy, ysgogadwy, anwadal, gwammal
Unslain, ün-slan', a. anlladdedig, heb ei ladd	Unstaid, ün-stad', a. gwammal, ansefydlog, anwadal [wch
Unslaked, ün-slakt', a. heb ei dawddwlychu. Unslaked lime, calch brwd	Unstaidness, ün-stad'nēs, a. anwadal-
Unsleeping, ün-slī'pīng, a. annghysgol, anhunol, dihun, deffro	Unstained, ün-stand', a. anniwynedig, heb ei ddiwyno; diwarth
Unsmirched, ün-smürtstht', a. heb ei ddiwyno	Unstanch'd, ün-stāntstht', a. heb ei attal
Unsmoked, ün-smokt', a. heb ei fygu, heb ei fwgysychu	Unstate, ün-stat', vt. anurddasu
Unsociable, ün-so'shā-bl, a. annhyfeillgar [glân	Unstationary, ün-stā'shūn-ūr-i, a. anorsafol, ausefydlog
Unsoiled, ün-sōild', a. heb ddiwyno,	Unstatutable, ün-stāt'u-tā-bl, a. annghyfreithlawn
Unsold, ün-sold', a. heb ei werthu	Unsteadfast, ün-stēd'fäst, a. gwammal, ysgogol, anwadal, ansefydlog
Unsoldierlike, ün-sol'jūr-lik, Unsoldierly, ün-sol'jūr-lī, a. anfilwraidd, anfilwrol [erfyn	Unsteadiness, ün-stēd'i-nēs, n. anwadalwch, gwammal, ansefydlogrwydd
Unsolicited, ün-so-lis'i-tēd, a. heb ei	Unsteady, ün-stēd'i, a. gwammal, anwadal, ansefydlog
	Unsteeped, ün-stīpt', a. heb ei fwydo, heb ei wlychu

UNT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

Unstigmatized, ūn-stīg'mā-tīzd, a. diwarth, heb ei waradwyddo

Unstinted, ūn-stīn'tēd, a. dibrin, helaeth

Unstirred, ūn-stūr'd, a. anngyffro'edig

Unstitch, ūn-stīts'h', vt. dadbwytho, dadwnio

Unstrained, ūn-strand', a. anhidledig; anestyndedig; rhwydd [haenu]

Unstratified, ūn-strāt'ī-fīd, a. heb ei

Unstrengthened, ūn-strēng'thnd, a. heb ei nerthu; digymbhorh

Unstring, ūn-string', vt. dilinynu, dattod tannau

Unstruck, ūn-strūk', a. didaro, digyffro

Unstudied, ūn-stūd'īd, a. difyfyf, naturiol

Unstudied, ūn-stūft', a. gwag, heb ei dynlenwi [fygedig]

Unsubdued, ūn-sūb-dud', a. anorch-

Unsubject, ūn-sūb-jēkt', a. annaros-tyngol [diwobr]

Unsuborned, ūn-sūb-ōrnd', a. dilog,

Unsubservient, ūn-sūb-sūr'vī-ēnt, a. anostyngol, anwasanaethgar

Unsubstantial, ūn-sūb-stān'shāl, a. ansylweddol, annefnyddiol

Unsuccessful, ūn-sūk-sēs'fŵl, a. aflwyddiannus, anffodus, dilwydd

Unsuccessfulness, ūn-sūk-sēs'fŵl-nēs, n. aflwyddiant, anffawd

Unsuccessful, ūn-sūk-sēs'īv, a. anolynol

Unsupportable, ūn-sūf'ūr-ā-bl, a. anoddefadwy, anoddefol [ā sugr]

Un sugared, ūn-shŵg'ūrd, a. heb ei felysu

Unsuitable, ūn-su'tā-bl, a. anaddas, anghymhwys, anghyfaddas

Unsuitableness, ūn-su'tā-bl-nēs, n. anaddasrwydd [pur]

Unstained, ūn-sūl'īd, a. heb ei ddiwyno,

Unstained, ūn-sūnd', a. anheuedig

Unsuperfluous, ūn-su-pūr'flu-ūs, a. anormodol

Unsupplied, ūn-sū-plīd', a. annirprwyedig

Unsupportable, ūn-sū-pō'r'tā-bl, a. anoddefadwy, anoddefol

Unsupported, ūn-sū-pō'r'tēd, a. anmhorthedig, diborth

Unsure, ūn-shŵ'r', a. annilys, ansicr

Unsurmountable, ūn-sūr-mūw'n'tā-bl, a. anorfodadwy, anorchfygol

Unsusceptible, ūn-sū-sēp'tī-bl, a. annerbynadwy; anhydeiml

Unsuspected, ūn-sūs-pēk'tēd, a. anamheuedig [ammheus]

Unsuspecting, ūn-sūs-pēk'tīng, a. an-

Unsuspecting, ūn-sūs-pīsh'ūs, a. diddwygdyb

Unsustainable, ūn-sūs-tā'nā-bl, a. anysborthadwy

Unswathe, ūn-swath', vt. dadrwymynu

Unswayed, ūn-swad', a. heb ei reoli, rhydd

Unswear, ūn-swē'r', v. dad-dyngu, didyngu [lŵ]

Unsworn, ūn-swō'r'n', a. heb gymeryd ei

Unsystematical, ūn-sīs-tēm-āt'ī-kāl, a. direol [glân]

Untainted, ūn-tan'tēd, a. dilwgr, dihalog,

Untaken, ūn-tā'kn, a. heb ei gymeryd, heb ei ddal

Untamable, ūn-tā'mā-bl, a. annofadwy

Untamed, ūn-tamd', a. heb ei ddofi, heb ei dori, annofedig

Untangle, ūn-tāng'gl, vt. dad-ddyrusu

Untarnished, ūn-tār'nīst, a. dilwgr, dysclae, gloew, heb ei ddiwyno

Untasted, ūn-tas'tēd, a. anmhrofedig, heb ei archwaethu [edig]

Untaught, ūn-tōt', a. diddysg, anaddysg-

Untaxable, ūn-tāk'sā-bl, a. annharethadwy

Unteachable, ūn-tī'tshā-bl, a. anaddysgadwy; anwar [dymmheru]

Untempered, ūn-tēm'pūrd, a. heb ei

Untenable, ūn-tēn'ā-bl, a. anniffynadwy, annhaliadwy

Untenantable, ūn-tēn'ānt-ā-bl, a. anngyffanneddol [iad]

Untenanted, ūn-tēn'ān-tēd, a. heb ddeil-

Untender, ūn-tēn'dūr, a. annhyner, caled, didosturi [iedig]

Untended, ūn-tēn'dūrd, a. annglynyg-

Unterrified, ūn-tēr'ī-fīd, a. difraw, diddychryn, diarswyd

Unthankful, ūn-thāngk'fŵl, a. anniolchgar, diddiolch

Unthankfulness, ūn-thāngk'fŵl-nēs, n. anniolchgarwch

Unthawed, ūn-thōd', a. annhoddedig

Unthinking, ūn-thīng'king, a. difeddwl, diofal, byrbwyl

Unthorny, ūn-thōr'nī, a. didrain

Unthoughtful, ūn-thōt'fŵl, a. anystyriol.

Unthought-of, difeddwl am dano

Unthread, ūn-thrēd', vt. dadedefynu

Unthreatened, ūn-thrēt'nd, a. heb ei fygythio [afrawdwr]

Unthrifty, ūn'thrīft', n. gwastraffwr,

Unthrifty, ūn-thrīf'tī, a. afradus, afradlawn, anngynil

Unthriving, ūn-thrī'ving, a. digynydd, aflwyddiannus, dilwydd

Untidy, ūn-tī'dī, a. annhaelus, anghryno

Untie, ūn-tī', vt. dadglymu, dattod

Until, ūn-tīl', ad. hyd at, hyd oni, nes, hyd

Untile, ün-til', vt. didöi [driniaeth	Unurged, ün-ürj'd, a. annglymhelledig, digymhell [nefin
Untilled, ün-tıld', a. anniwylledig, di-	Unused, ün-uzd', a. anarferol, anngly-
Untimely, ün-tim'li, a. anamserol, an-	Unusual, ün-u'zhu-äl, a. anarferol, an-
mhrydlawn, annhymmoraidd; an-	nglyffredin, dyeithr
addfed, glas. An untimely birth,	Unutterable, ün-üt'ür-ä-bl, a. anrhaeth-
erthyl [lwgr	adwy, anhydraeth, annhraethol
Untinged, ün-tinj'd, a. anlliwiedig; di-	Unvalued, ün-väl'ud, a. amhbrisiedig,
Untiring, ün-ti'r'ing, a. diflin	heb ei brisio, heb ei werthfawrogi
Untitled, ün-ti'tld, a. dihawlfraint, dienw	Unvanquishable, ün-väng'kwish-ä-bl, a.
Unto, ün'tw, pre. i, at, hyd, hyd at, wrth	anorchfygadwy
Untold, ün-told', a. anfynegedig; afrifed	Unvaried, ün-vē'r'id, a. annglyfnewidiol,
Untomb, ün-twm', vt. dadgladdu	digyfnewid [iol, annewidiol
Untoothsome, ün-twth'süm, a. diflas,	Unvarying, ün-vē'r'i-ing, a. anamryw-
anflasu, annanteithiol	Unveil, ün-val', vt. dadlenu, dador-
Untouched, ün-tütsht', a. heb ei gyfhwrrd,	chuddio [awyro
dideimiad	Unventilated, ün-vēn'ti-la-tēd, a. heb ei
Untoward, ün-to'ürd, a. chwithig; an-	Unveritable, ün-vēr'i-tä-bl, a. anwir,
hywaith, anffodus [adwy	anwirioneddol [anhyddysg
Untraceable, ün-tra'sä-bl, a. anolrhein-	Unversed, ün-vürst', a. annglyfarwydd,
Untraced, ün-trast', a. anolrheiniedig	Unvexed, ün-vēkst', a. annhrallodedig,
Untracked, ün-träkt', a. dilwybr, diöl	diofid
Untractable, ün-träkt'ä-bl, a. anhydyn,	Unviolated, ün-vi'o-la-tēd, a. dihalog,
anhydrin, ystyfnig, cyndyn	annhreisiedig; heb ei dori
Untrained, ün-trand', a. anaddysgedig,	Unvirtuous, ün-vür'tshu-üs, a. anrhin-
heb ei hyfforddi [diludd	weddol, dirinwedd
Untrammelled, ün-träm'ēld, a. dirwyst,	Unvisited, ün-viz'i-tēd, a. anofwyedig
Untranserable, ün-träns-für'ä-bl, a.	Unwakened, ün-wa'knd, a. aneffro, an-
annhrosglwyddadwy	neffroedig, yn cysgu
Untranslatable, ün-träns-la'tä-bl, a.	Unwalled, ün-wöld', a. anngaerog, di-
annglyfieithadwy	gaer [rhyfelgar
Untransparent, ün-träns-pēr'ēnt, a. an-	Unwarlike, ün-wör'lik, a. anfilwraidd, an-
nhryloew, afloew, tywyll	Unwarmed, ün-wörmd', a. annglyffroëd-
Untravelled, ün-träv'ēld, a. ansathr; heb	ig; anfywiol, marwaidd
deithio	Unwarned, ün-wörnd', a. heb ei rybudd-
Untread, ün-trēd', vt. dadsangu; dychwel	io, dirybudd
Untreasured, ün-trēzh'ürd, a. annhrysor-	Unwarped, ün-wörpt', a. diduedd
edig [mhrofedig	Unwarrantable, ün-wör'an-tä-bl, a. an-
Untried, ün-trid', a. heb ei gynyg, an-	warantadwy; anesgusodol
Untrimmed, ün-trim'd', a. annhrwsiedig	Unwarranted, ün-wör'an-tēd, a. annily,
Untrod, ün-tröd', Un-tröd'n, a. ansathr-	anwarantedig
edig, disathr	Unwary, ün-wēr'i, a. anwagelog, an-
Untroubled, ün-trüb'ld, a. diofid; llonydd	ochelgar, annhwyllog, diofal
Untrue, ün-trw', a. anwir, anwireddus,	Unwashed, ün-wäsh't', Unwashen, ün-
gau [londeb	wäsh'n, a. anolchedig, heb ei olchi
Untrustiness, ün-trüs'ti-nēs, n. anffydd-	Unwasted, ün-was'tēd, a. annifrod, heb ei
Untruth, ün-trwth', a. anwiredd, an-	wastraffu [wrus
wirionedd, celwydd	Unwatchful, ün-wötsh'fwl, a. anwyliad-
Untumultuous, ün-tu-mül'tshu-üs, a.	Unwavering, ün-wa'vür-ing, a. diysgog,
annherfysglyd, rheolaidd [iadwy	dianwadad [cadarn, cryf
Untunable, ün-tu'nä-bl, a. annglyweir-	Unweakened, ün-wi'knd, a. anegwan,
Untune, ün-tun', vt. annglyweirio	Unweaponed, ün-wēp'nd, a. diarf, an-
Untutored, ün-tu'türd, a. annysgedig,	arfog [diflin, diludded
diddysg, heb ei ddysgu	Unwearied, ün-wi'r'id, a. anlluddedig,
Untwine, ün-twin', Untwist, ün-twist',	Unweary, ün-wi'r'i, a. diludded, anlludd-
vt. dadnyddu, dadgyfrodeddu	edig; vt. adfywio, adfywiogi
Unupheld, ün-üp-hēld', a. heb ei gynal	

URE pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took ;

Unweave, ūn-wīv', vt. dadwēu
Unwed, ūn-wēd', Unwedded, ūn-wēd'ēd,
a. dibriod, anweddog, anmhrīod
Unweeded, ūn-wī'dēd, a. heb ei chwynu
Unweeting, ūn-wī'ting, a. anwybyddol
Unweighed, ūn-wad', a. anmhwysedig
Unwelcome, ūn-wēl'kūm, a. digroesaw,
anghroesawus
Unwell, ūn-wēl', a. anhwylus, afiach
Unwept, ūn-wēpt', a. digwyn, heb wylu
ar ei ôl
Unwholesome, ūn-hol'sūm, a. afiachus
Unwieldiness, ūn-wil'dī-nēs, n. gor-
faint, amrosgöedd [lwyth
Unwieldy, ūn-wil'dī, a. amrosgo, anhy-
Unwilling, ūn-wil'ing, a. anewyllysgar,
anfoddlawn [ewyllysgarwch
Unwillingness, ūn-wil'ing-nēs, n. an-
Unwind, ūn-wind' (unwound), v. dad-
ddyrrwyn [ffol
Unwise, ūn-wiz', a. annoeth, anghall,
Unwished, ūn-wisht', a. heb ei ddy-muno.
Unwished-for, annymunol
Unwithstood, ūn-wīth-stwd', a. diwrth-
wyneb, diwrthladd
Unwitnessed, ūn-wit'nēs, a. didyst, di-
dystiolaeth [wybod
Unwittingly, ūn-wit'ing-lī, ad. yn ddiar-
Unwitty, ūn-wit'ī, a. ansynwrylwm
Unwonted, ūn-wūn'tēd, a. anarferol, an-
ngyhffredin, anghynefin
Unwooded, ūn-wwd', a. anngheisiedig
Unworn, ūn-wō'rn', a. annhreuliedig
Unworshipped, ūn-wūr'shīpt, a. anadd-
oledig [nheilyngdod
Unworthiness, ūn-wūr'thī-nēs, n. an-
Unworthy, ūn-wūr'thī, a. annheilwng,
anhaeddiannol, anwiw [wind
Unwound, ūn-wūwnd', pt. & pp.—Un-
Unwounded, ūn-wūn'dēd, a. diarcholl,
diglwyf, anghlwyfedig [dorchi
Unwreath, ūn-rīth', vt. dadblethu, dad-
Unwritten, ūn-rīt'n, a. anysgrifenedig
Unwrought, ūn-rōt', a. anweithiedig
Unwrung, ūn-rūng', a. annirwasgedig
Unyielding, ūn-yīl'ding, a. diysgog ;
dewr, gwrol ; anhyblyg
Unyoke, ūn-yok', vt. dadieuo, di-ieuo ;
dadgysylltu [wregys
Unzoned, ūn-zond', a. anwregysedig, di-
Up, ūp, ad. i fyny: int. cyfod! To root
up, dadwreiddio. Up and down, i
fyny ac i waered
Upas, u'pās, n. math o bren gwenwynllyd
Upbraid, ūp-brad', vt. dannod, edliwio
Upheave, ūp-hīv', v. dadymasuddo

Uphill, ūp'hīll, a. esgynol, ar i fyny, an-
hawdd: n. gorifyny, gallt
Uphold, ūp-hold' (pt. upheld, ūp-hēld',
pp. upheld & upholden, ūp-hol'dn),
vt. dal i fyny, cynal, ategu
Upholsterer, ūp-hol'stūr-ūr, n. dodrefn-
wr, gwelywr
Upholstery, ūp-hol'stūr-ī, n. llieiniau tŷ
Upland, ūp'lānd, n. ucheldir, mynydd-
dir, gorthir ; blaenau: a. uchdirol
Uplandish, ūp'lān-dīsh, a. mynyddig,
bryniog, uchel
Uplay, ūp-la' (pt. & pp. uplaid, ūp-lad'),
vt. pentyru, cadw
Uplift, ūp-līft', vt. dyrchafu, codi i fyny
Upmost, ūp'most, a. uchaf, uchelaf
Upon, ūp-ōn', pre. ar warthaf, aruchaf
Upper, ūp'ūr, a. uch, uwch, uchaf
Uppermost, ūp'ūr-most, a. uchaf, penaf
Upraise, ūp-raz', vt. dyrchafu, codi i
fyny, cwnu [magu
Uprear, ūp-rī'r', vt. codi, cyfodi, dyrchu ;
Upright, ūp'rit, a. syth, uniawn, union-
syth ; cyflawn, cywir
Uprightness, ūp'rit-nēs, n. uniondeb,
gonestrwydd, cywirdeb
Uprise, ūp-rīz' (pt. uprose, ūp-roz', pp.
uprisen, ūp-rīzn'), vi. ymgodi, ym-
gyfodi
Uprise, ūp'rīz, n. ymgyfodiad
Uproar, ūp'rō'r, n. terfysg, cythrwfl,
cynhwrf [wreiddio
Uproot, ūp-rōt', vt. dadwreiddio, di-
Uproouse, ūp-rūwz', vt. deffrōi, cynhyrfu,
cyffrōi, ymggyffrōi
Upset, ūp-sēt' (pt. & pp. upset), v.
dymchwelyd [canlyniad
Upshot, ūp'shōt, n. dyben, diwedd,
Upside, ūp'sid, n. oehr uchaf. Upside
down, â'i wyneb i waered, â'i wyneb
yn isaf, ar ei wyneb. To turn upside
down, dadymchwel [eono
Upstart, ūp'stārt, n. conach, pendodiad,
Upstart, ūp-stārt', vi. swrthneidio i fyny
Upturn, ūp-tūr'n', vt. troi i fyny ; cwyo
Upward, ūp'wūrd, a. esgynol: ad.—
Upwards [i fyny
Upwards, ūp'wūrdz, ad. ar i fyny, tuag
Uranography, u'r-ān-ōg'rā-fī, n. ser-
ddarluniaeth
Uranology, u'r-ān-ōl'o-jī, n. seryddiaeth
Urbane, ūr-ban', a. mwyn, boneddigaidd
Urbanity, ūr-bān'ī-tī, n. moesgarwch,
mwynder
Urchin, ūr'tshīn, n. draenog, draened,
ballog, draen y coed ; crwtyn

Ureter, u'r'i-tür, n. troethbibell
 Urethra, u-r'i-thrâ, n. troethbibell
 Uretic, u-rët'ik, n. meddygiaeth dwf-barol : a. dwfbarol, troethbair
 Urge, ürij, v. cymhell, annog, dirwasgu
 Urgency, ür'jën-sî, n. anngenhraid, dirni, dir-annghen [annogol
 Urgent, ür'jënt, a. cymhelliadol, taer
 Urinal, u'r'i-näl, n. trwncelestr, troethlestr; troethfa
 Urinary, u'r'i-nür-i, a. perthynol i'r trwnce, troethol
 Urinative, u'r'i-na-tiv, a. troethbair
 Urinator, u'r'i-na-tür, n. ymsuddwr dan ddwfr, dyfneddwr [lleisw, dwfr
 Urine, u'r'în, n. piswael, troeth, trwnce
 Urinous, u'r'i-nüs, a. trwythog, troethog
 Urn, ürn, n. gwrn, llestr i gadw lludw y meirw [darlleniad dwfr
 Uroscopy, u-rös'ko-pî, n. trwncebrawf
 Ursine, ür'sin, a. arthaidd
 Urry, ür'i, n. math o glai du, glo-glai
 Urus, u'r'üs, n. ych gwyllt, bual
 Us, üs, pro. ni, nyini; yn, ein. Us also, ninau. To hear us, i'n clywed, er mwyn ein clywed
 Usage, u'zaj, n. arfer, defod; triniaeth
 Usance, u'zäns, n. arferiad; llôg
 Use, us, n. arfer, arferiad, ymarfer, defod, defnydd, gwasanaeth, cynefin-dra. The use of my arms, ffrwyth fy mraich
 Use, uz, v. arfer, arferu, defnyddio; trin, ymdrin â, ymddwyn at; ymarfer, ymgynefio
 Useful, us'fwl, a. gwasanaethgar, buddiol, defnyddiol
 Usefulness, us'fwl-nës, n. defnyddioldeb
 Useless, us'lës, a. diddefnydd, difudd, diober, annefnyddiol [ioldeb
 Uselessness, us'lës-nës, a. annefnydd-
 Usher, üsh'ür, n. îs-ddysgawdwr, îs-athraw; berlllysgydd, rhingyll : vt. arwain i mewn, dwyn yn mlaen
 Usk, üsk, n. Brynbyga
 Usquebaugh, üs-kwi-bō', n. dwfr y bywyd, pwtwn, math o wirod

Ustion, üs'tshün, Ustulation, üs-tshu-la'shün, n. llosgiad, duad
 Ustorious, üs-tô'r'i-üs, a. llosgol
 Ustulate, üs'tshu-lat, a. llosgedig, du
 Usual, u'zhu-äl, a. arferol, cyffredin, cynefin [amser
 Usufruct, u'zu-frükt, n. meddiant dros
 Usurer, u'zhu-rür, n. oerwr, arlogwr
 Usurious, u-zu'r'i-üs, a. oerus, arlogus, oerol [ocraeth
 Usuriousness, u-zu'r'i-üs-nës, n. ocredd
 Usurp, u-zürp', vt. traisfeddiannu, canoresgyn, traisroesgyn
 Usurpation, u-zür-pa'shün, n. traisfeddiant [gormeswr
 Usurper, u-zür'pür, n. traisfeddiannwr
 Usury, u'zhu-rî, n. ocr, ocri, ocraeth, arlog, arllôg [llestryn
 Utensil, u-tën'sil, n. dodrefnyn, dof
 Uterine, u'tür-în, a. perthynol i'r groth; unfam, un-groth
 Uterus, u'tür-üs, n. croth, bru
 Utilitarian, u-tîl-i-të'r'i-än, a. llesgeisiol, buddgeisiol : n. llesgeisiwr, dysgybl
 Jeremy Bentham [lles
 Utility, u-tîl'i-tî, n. defnyddioldeb, budd
 Utilization, u-tîl-i-za'shün, n. llesâd
 Utilize, u'tîl-iz, vt. llesâu, llesu
 Utmost, üt'most, a. eithaf, pellaf, eithafig
 Utopian, u-to'pî-än, a. dychymygol
 Utter, üt'ür, a. eithaf, eithafig, pellaf; nesaf allan; hollol, llwyr, cyflawn : vt. yngan, traethu, adrodd, dywedyd; lled-daenu, gwario
 Utterable, üt'ür-ä-bl, a. traethadwy, dywedadwy
 Utterance, üt'ür-äns, n. llafarawd, llafarwedd, llafariad, parablïad, ymadrodd; lleferydd, gallu i lefaru, goddeg; lled-daeniad [eithafig
 Uttermost, üt'ür-most, a. eithaf, pellaf
 Uvula, u'vu-lâ, n. cloch yr ymadrodd
 Uvular, u'vu-lür, a. perthynol i gloch yr ymadrodd
 Uxorious, üg-zô'r'i-üs, a. gwreig-gar, gwreigffol, maldodus

V

VACANCY, va'kän-sî, n. cyfwng, gwagle, gwagder, gwagfa
 Vacant, va'känt, a. gwag; didrafferth; disynwyr
 Vacate, vä-kat', vt. gwagâu, ymadael â; dirymu

Vacation, vä-ka'shün, n. dyspaid, gor-phwysiant, hamdden, seibiant, oed-ddyddiau; gwagâd
 Vaccary, väk'ür-i, n. beudy; llaethdy
 Vaccinate, väk'sî-nat, vt. gosod brech y fuweh

VAP	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;		
Vaccination,	vāk-sī-na'shūn, n. gosodiad frech y fuwch [i fuwch	Valetudinary,	vāl-ī-tu-dī-nūr-ī, a. afiach, clefyca, clefychlyd, anhwylyd, lledglaf
Vaccine,	vāk'sin, a. buwchol, perthynol	Valiance,	vāl'yāns, Valiancy, vāl'yān- sī, n. dewredd, gwrolder, arwredd
Vacillancy,	vās'īl-ān-sī, n. petrusedd, anwadalwch [ansefydlog	Valiant,	vāl'yānt, a. dewr, calonog, calonog, gwrol, hyf, arwrol
Vacillant,	vās'īl-ānt, a. anwadal, petrusol,	Valiantness,	vāl'yānt-nēs, n. dewredd, gwrolder, grymusder, glewder
Vacillate,	vās'īl-at, vi. petruso	Valid,	vāl'īd, a. cadarn, nerthol; safadwy
Vacillation,	vās-ī-la'shūn, n. petrusiad, anwadalwch [gwagâd	Validate,	vāl'ī-dat, vt. cadarnâu, sefydlu
Vacuation,	vāk-u-a'shūn, n. arloesiad,	Validity,	vā-līd-ī-tī, n. cadarnid, grym, nerth [ysgilgyst
Vacuity,	vāk'u-ūs, a. gwag, heb ei lenwi [gwagle	Valise,	vā-līz', n. bolgan, croen-gist,
Vacuum,	vāk'u-ūm, n. gwag, gwagder,	Vallancy,	vāl'ān-sī, n. gwalltgapan
Vade,	vad, vi. pasio heibio, diflanu	Valley,	vāl'ī, n. dyffryn, cwm, ystrad. Deep valleys, dyfn-neint
Vade-mecum,	va-dī-mī'kūm, n. codlyfr	Valorous,	vāl'ūr-ūs, a. dewr, calonog, gwrol, gwyh [arwredd
Vagabond,	vāg'ā-būnd, n. crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, gwill, gwilliad : a. crwydraidd, crwydrol	Valour,	vāl'ūr, n. dewrder, gwrolder,
Vagabondism,	vāg'ā-būn-dīzm, n. crwydr- ad, crwydri, crwydreiaeth	Valuable,	vāl'u-ā-bl, a. gwerthfawr
Vagary,	vā-gē'rī, n. gwibydyb, gwyllt- feddwl, mympwy [chuddiol	Valuation,	vāl-u-a'shūn, n. cyfrifiad gwerth, cywerthyddiad, prisiad
Vaginant,	vāj'ī-nānt, a. gweiniol, gor- Vagous, va'gūs, a. crwydraidd, gwibiol	Value,	vāl'u, n. gwerth : vt. gwerth- fawrogi; prisio. Of great value, gwerthfawr
Vagrancy,	vā'grān-sī, n. crwydreiaeth, gwibrodiaid, crwydri	Valueless,	vāl'u-lēs, a. diwerth
Vagrant,	vā'grānt, n. gwibiad, gwibddyn, crwydryn, gwilliad : a. crwydraidd	Valve,	vālv, n. caeadyn, cloryn, clawr, gwyntddor. Safety-valve, diogelglawr
Vague,	vag, a. ansefydlog, ansylweddol, diystyr, amhennodol	Vamp,	vāmp, n. uchafedd esgid : vt. cyweirio, cefndrwsio [mawr
Vail,	val, vt. ymostwng	Vampire,	vām'pi'r, n. math o ystumyn
Vails,	valz, n. pl. damweinafael, rhoddfael	Van,	vān, n. blaen byddin, blaen llynges; men, certwyn; gwyntyll : vt. gwyntio, gwyntyllio, nithio. Van-guard, blaen- fyddin, blaenres
Vain,	van, a. gwag, gorwag, coegfalch; ofer, anaffeithiol. Vain-glorious, gwag- ogoneddgar. Vain-glory, gwagogon- iant. In vain, yn ofer [ffoledd	Vane,	van, n. ceiliog gwynt, awelfynag
Vainness,	van'ēs, n. oferedd, gwagedd,	Vanish,	vān'īsh, vi. diflanu, darfod
Valance,	vāl'āns, n. cylchedlen gwely	Vanity,	vān'ī-tī, n. gwagedd, gorwagedd, gwagogoniant, oferedd, gwegi
Vale,	val, n. dyffryn, cwm, ystrad	Vanquish,	vāng'kwīsh, vt. gorchfygu, darostwng, goresgynu, gorfod, trechu
Valediction,	vāl-ī-dīk'shūn, n. iacheirch- iad, caniad yn iach, cyfarchiad ym- adawol [iol	Vanquishable,	vāng'kwīsh-ā-bl, a. gorch- fygadwy
Valedictory,	vāl-ī-dīk'tūr-ī, a. iacheirch-	Vantage,	vān'taj, n. elw, budd, ennil, mantais. Vantage-ground, goruch- afedd [egr
Valentine,	vāl'ēn-tin, n. cariad; llythyr cariad	Vapid,	vāp'īd, a. diflas, merf, marwaidd,
Valerian,	vā-lī'rī-ān, n. driaglog. Great wild valerian, llyisiau Cadwgan, cyn- ffon y ceiliog	Vapidness,	vāp'īd-nēs, n. diflasdod, marweidd-dra [weddu
Vales,	valz, n. pl. damweinafael, rhoddfael	Vaporate,	vāp'o-rat, vi. mygdarthu, an-
Valet,	vāl'ēt, n. gweinydd, gwas. Valet- de-chambre, vāl-ē-dū-shōmbr', ystaf- ellwas	Vapour,	vā'pūr, n. tawch, tarth, agerdd, mwg : v. tarthio, brolio, trystio [iwr
Valetudinarian,	vāl-ī-tu-dī-nēr'ī-ān, n. dyn afiachus, un lledglaf : a.—Vale- tudinary	Vapourer,	vā'pūr-ūr, n. boesachwr, brol-
		Vapourous,	vā'pūr-ūs, a. mygdarthog, tawchlyd [glwyfus
		Vapoury,	vā'pūr-ī, a. mygdarthog; prudd-

Vapulation, vâp-u-lá'shün, n. chwipiad, fflangelliad
 Variable, vë'r'î-â-bl, a. ansefydlog, anwadal, cyfnewidiol, newidiol
 Variableness, vë'r'î-â-bl-nës, n. anwad-alwch, cyfnewidioldeb, amryfaled, amrywioldeb, newidioldeb
 Variance, vë'r'î-âns, n. amrywiad; anngyhdfod, amrafael, amryson, cynhen, annghytundeb
 Variate, vë'r'î-at, vt. amrywio, newid
 Variation, vë'r-î-a'shün, n. amrafaeliad; gŵyrad
 Varicose, vë'r'î-kos, a. chwyddedig
 Variegate, vë'r'î-i-gat, vt. amryliwio, amrywio, amryfalu, amliwio, britho, amryweddu. Variegated-work, amrywaith [iad; amrywiad
 Variegation, vë'r-î-i-gá'shün, n. amryliw-Variety, vâ-rî'î-tî, n. amrywiaeth
 Variform, vë'r'î-fôrm, n. amryddull
 Variola, vë'r-î-o'lâ, n. y frech wen
 Various, vë'r'î-üs, a. amrywiol, amryfal; aml [gwythien
 Varix, vë'r'îks, n. llediad neu chwyddiad
 Varlet, vârl'ët, n. dyhiryn, drygddyn, adyn
 Varletry, vârl'ët-rî, n. gwerinos
 Varnish, vârn'îsh, n. adliw: vt. adliwio
 Vary, vë'r'î, v. amrywio; newid; annghytuno: n. newidiad; amrywiad
 Vascular, vâs'ku-lür, a. llestriog
 Vase, vaz, n. addurn-gawg
 Vassal, vâs'äl, n. caethddeiliad, aill; caethwas [wasanaeth
 Vassalage, vâs'äl-aj, n. gwarogaeth, caeth-Vast, vâst, a. dirfawr, tramawr, gorfawr, anferthol: n. gwagle [aruthredd
 Vastness, vâst'nës, n. mawredd, eangder,
 Vasty, vâs'tî, a. dirfawr, aruthrol
 Vat, vât, n. cerwyn, gwasg-gafn, twrnel
 Vatican, vât'î-kân, n. eglwys Sant Pedr a phlas y Pab yn Rhufain
 Vaticide, vât'î-sid, n. beirdd-lofrudd
 Vaticinate, vâ-tîs'î-nat, v. prophwydo, dewinio, daroganu
 Vaticination, vâ-tîs-î-ná'shün, n. dewin-iad, prophwydoliaeth
 Vault, völt, n. daearell, cell fwâog; cromgell, mwd, cromnen: v. bwâu, mydu, pontio; neidio, ymdafu
 Vaultage, völt'taj, n. cromgell
 Vaultor, völt'tür, n. llamidydd, neidiwr
 Vaunt, vönt, v. ymfrostio, bocsachu, bostio, uchelsiared: n. ymfrost, bost
 Vauntful, vönt'fü'l, a. ymfrostiol, bostgar

Vauntmure, vönt'mu'r, n. bron-glawdd, gwrthglawdd
 Vavasour, vâv'â-sür, n. isfrëyr, breyryn
 Veal, vil, n. cig llo
 Veation, vëk'shün, n. cludiad
 Veda, vî'dâ, n. llyfr santaidd yr Hind-dŵaid [hwylio
 Veer, vî'r, v. troi, cylchdroi; traws-Vegetable, vëj'î-tâ-bl, n. llysieuyn, planigyn: a. llysieuog, tyfol, hydwf
 Vegetate, vëj'î-tat, vi. hydyfu, tyfu
 Vegetation, vëj-î-tá'shün, n. hydyfiant, tyfiad llysiau, blaguriad
 Vegetative, vëj'î-ta-tîv, Vegetive, vëj'î-tîv, a. tyfedigol, llysdylfol, blaguro
 Vegete, vî-jî't, a. bywiog, tîrf
 Vehemence, vî'hî-mëns, Vehemency, vî-hî-nën-sî, n. angerdd, taerni, awch
 Vehement, vî'hî-mënt, a. angerddol, tanbaid, ffyrnig; taer
 Vehicle, vî'hî-kl, n. cludai, cludiedydd, clud, cerbyd [bydol
 Vehicular, vî-hîk'lür, a. cludol, cer-Veil, val, n. gorchudd, cuddlen: v. gorchuddio, cuddio
 Vein, van, n. gwythen, gwythien; tuedd; llinell, rheng. Poetic vein, awen
 Veined, vand, Veiny, vâ'nî, a. gwythenog
 Veliferous, vî-lîf'ür-üs, a. hwyliog
 Velleity, vë-lî'î-tî, n. lledfys, lledchwant
 Vellication, vël-î-ka'shün, n. cnöad; tymmhigiad, annogiad
 Vellum, vël'üm, n. memrwn, llyfn-groen
 Velocipede, vî-lös'î-pîd, n. traedgerbyd
 Velocity, vî-lös'î-tî, n. buander, buandra, cyflymdra, cyflymder
 Velvet, vël'vët, n. melfed, pali [we
 Velveteen, vël-vë-tîn', n. math o gotwm-Velvety, vël'vët-î, a. fel melfed, meddal
 Venal, vî'näl, a. cyflogadwy, prynadwy, gwobrchwantus; gwythenol
 Venality, vî-näl'î-tî, n. cyflogaidrwydd
 Venary, vî'nür-î, a. helwriaethol
 Venatic, vî-nät'îk, a. helwraidd
 Venation, vî-ná'shün, n. helyddiaeth, helwriaeth
 Vend, vënd, vt. gwerthu; arwerthu
 Vende, vën-dî', n. prynwr, pryniedydd
 Vender, vën'dür, Vendor, vën-dör', n. gwerthwr
 Vendibility, vën-dî-bîl'î-tî, n. hywerthedd
 Vendible, vën'dî-bl, a. gwerthadwy, hywerth
 Vendition, vën-dîsh'ün, n. gwerthiad, gwerthiant
 Vendue, vën'du, n. arwerthiad

VER pāth, fāt, ēre; mēt, mā-rine, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

Veneer, vī-nī'r', n. clawgoed, arddalen : vt. goruchwynebu, arddalenu
Veneficial, vēn-i-fīsh'āl, a. gwenwynol ; swynhudol [gwenwynllyd
Venenate, vī-nī'nat, vt. gwenwyno : a.
Venation, vēn-i-na'shūn, n. gwenwyniad
Venene, vī-nīn', Venenose, vī-nī'nos, a. gwenwynllyd
Venerable, vēn'ūr-ā-bl, a. hybarch, parchus ; parchadwy [barchedd
Venerableness, vēn'ūr-ā-bl-nēs, n. hy-Venerate, vēn'ūr-at, vt. parchu, perchi, anrhydeddu [parch
Veneration, vēn-ū-ra'shūn, n. anrhydedd,
Venerator, vēn'ūr-a-tūr, n. anrhydeddwr, dyfriwr
Veneal, vī-nī'r'i-āl, Venerean, vī-nī'r'-ī-ān, Venereous, vī-nī'r'i-ūs, Venerous, vēn'ūr-ūs, a. cydgnodiol ; chwantachol, anllad. Venereal disease, poethglwyf, llosgfrech, anlladwst
Venery, vēn'ūr-i, n. cydgnawd ; helwriaeth, helyddiaeth
Venesection, vī-nī-sēk'shūn, n. gwaed-ollyngiad, gwaediad
Venev, vēn'ī, n. gwth, hergwd ; tarawiad
Venge, vēnj, vt.—Avenge
Vengeance, vēn'jāns, n. dial, dialedd, cospedigaeth. With a vengeance, yn angerddol, yn y radd eithaf
Vengeful, vēnj'fŵl, a. dialeddgar, dialfawr
Vengement, vēnj'mēnt, n. dial, dialedd, dialeddiad
Venial, vī'nī-āl, a. maddeuadwy [danas
Venison, vēn'zn, n. hyddgig, helgig, cig
Venom, vēn'ūm, n. gwenwyn
Venomous, vēn'ūm-ūs, a. gwenwynig, gwenwynllyd [wyndra
Venomousness, vēn'ūm-ūs-nēs, n. gwen-Venous, vī'nūs, a. gwythenol
Vent, vēnt, n. agorfa, awyrdwll ; agerfa, gwynt, anadl ; mynedfa, diangfa ; gwerthiant : v. tyllu, rhoi gwynt i ; gollwng allan. To give vent to, agor, gollwng
Venter, vēn'tūr, n. croth, bru ; mam
Ventiduct, vēn'tī-dūkt, n. gwynt-fynedfa
Ventilate, vēn'tī-lat, vt. awyry, awyrolī, rhoi gwynt i
Ventilation, vēn-tī-la'shūn, n. awyriad, awyroliaeth, awyrdwyasiad
Ventilator, vēn'tī-la-tūr, n. gwyntddor, gwyntyllyedydd, awyrdwrws, awyrdwll
Ventosity, vēn-tōs'ī-tī, n. gwyntogrwydd
Ventral, vēn'trāl, a. perthynol i'r bol

Ventricle, vēn'trī-kl, n. cylla, crofa
Ventricose, vēn-trī-kōs', Ventricous, vēn'trī-kūs, a. chwyddog, boliog
Ventriloquism, vēn-trīl'o-kwīzm, n. bol-lafariaeth, cuddlafariaeth
Ventriloquist, vēn-trīl'o-kwīst, n. cudd-lafarwr, bol-lafarwr, twyll-lafarwr
Venture, vēn'tshūr, v. anturio, beiddio : n. antur, anturiaeth, baidd
Venturesome, vēn'tshūr-sūm, Venturous, vēn'tshūr-ūs, a. anturiol, beiddiol
Venus, vī'nūs, n. Gwener ; seren Gwener
Veracious, vī-ra'shūs, a. geirwir, gwir-eiriog [ionedd
Veracity, vī-rās'ī-tī, n. geirwiredd ; gwir-Veranda, vī-rān'dā, n. pendist
Verb, vūr, n. parwyddiad, perwyddiad, berf, gair, prifair
Verbal, vūr'bāl, a. parwyddol, perwydd-iadol, berfol ; geiriol
Verbalize, vūr'bāl-iz, vt. geirioli, geirio
Verbally, vūr'bāl-ī, ad. mewn geiriau
Verbatim, vūr-ba'tīm, ad. gair am air, yn yr un geiriau [baeddu
Verberate, vūr'būr-at, vt. curo, taro,
Verberation, vūr-būr-ra'shūn, n. curiad, baeddiad, maeddiad, tarawiad
Verbiage, vūr'bī-aj, n. geirgarwch, geir-iogrwydd, amleiriaeth
Verbose, vūr-bōs', a. geirgar, geiriol, geiriolus, amleiriol [amleiriaeth
Verbosity, vūr-bōs'ī-tī, n. geirgarwch,
Verdancy, vūr'dān-sī, n. gwyrddlesni, gwyrddni, gwyrddedd
Verdant, vūr'dānt, a. gwyrddlas, gwyrdd
Verderer, Verderor, vūr'dūr-ūr, n. golyg-ydd coedwig
Verdict, vūr'dīkt, n. dedfryd, rheithfarn
Verdigris, vūr'dī-grīs, n. gwyrddrwd efydd
Verditure, vūr'dī-tshūr, n. math o wyrddliw [lesni
Verdure, vūr'jūr, n. gwyrddedd, gwyrdd-Verdurous, vūr'ju-rūs, a. gwyrdd, gwyrdd-las
Verecund, vēr'ī-kūnd, Verecundious, vēr-ī-kūn'dī-ūs, a. gwylydd, cywilyddgar
Verecundity, vēr-ī-kūn'dī-tī, n. gwrid-iad ; gwyledd, yswildod
Verge, vūrj, n. gwialen, byrllysg, ber-llysg ; cyffin, ymyl, goror : vi. tueddu, gogwyddo, tywys
Verger, vūr'jūr, n. byrllysgydd
Verifiable, vēr'ī-fi-ā-bl, a. profadwy
Verification, vēr-ī-fī-ka'shūn, n. gwir-iad, gwiriant, gwiriedigaeth, profiad ; cadarnad

Verify, vēr'ī-fi, vt. gwirio, gorchwirio
 Verily, vēr'ī-lī, ad. yn wir, yn ddiau
 Verisimilar, vēr-ī-sīm'ī-lūr, a. tebyg, tebygol [tebygolrwydd]
 Verisimilitude, vēr-ī-sī-mīl'ī-tud, n.
 Veritable, vēr'ī-tā-bl, a. gwirioneddol
 Verity, vēr'ī-tī, n. gwir, gwiredd, gwirionedd
 Verjuice, vūr'jus, n. surlyn, aesel
 Vermeology, vūr-mī-ōl'o-jī, n. pryfdraeth
 Vermicelli, vūr-mī-tshē'lī, n. math o gyffaið
 Vermicular, vūr-mīk'u-lūr, Vermiculous, vūr-mīk'u-lūs, a. pryfol, pryfedol; torchedig [weithio]
 Vermiculate, vūr-mīk'u-lat, vt. brith-
 Vermifuge, vūr-mī-fūj, n. tarfbryf
 Vermillion, vūr-mīl'yūn, n. cochliw gloew
 Vermin, vūr'mīn, n. pryf, pryfyn, pryfed, cynron; trychfilod; milod bychain dinystriol [pryfed]
 Verminate, vūr'mī-nat, vi. pryfedu, magu
 Vermination, vūr-mī-na'shūn, n. pryfediad [pryfol]
 Verminous, vūr'mī-nūs, a. pryfedog,
 Vermiparous, vūr-mīp'ā-rūs, a. pryfedog, cynronllyd [fwytaol]
 Vermivorous, vūr-mīv'o-rūs, a. pryf-
 Vernacular, vūr-nāk'u-lūr, a. cynenid, cynwynol, brodorol, eiddo y wlad ei hun. Vernacular tongue, iaith y wlad
 Vernal, vūr'nāl, a. gwanwynol. Vernal equinox, alban eilir [las]
 Vernant, vūr'nānt, a. blodeuog, gwyrdd-
 Vernality, vūr-nīl'ī-tī, a. gwaeledd, gwas-eidd-dra, ufuddgarwech
 Verrucose, vēr-u-kos', a. dafadenog
 Versal, vūr'sāl, a. cyffredinol, hollol
 Versatile, vūr'sā-tīl, a. hydro; amryw-
 iog, cyfnewidiol, amryddawn
 Versatility, vūr-sā-tīl'ī-tī, n. hydröedd, amryfeiliant. Versatility of talents, amryddoniad
 Verse, vūrs, n. gwers, adnod; braich o bennill; prydyddiaeth, mydr. Blank verse, mesur diodl, can benrydd
 Versed, vūr'st, a. cyfarwydd, hyddysg
 Versicle, vūr'sī-kl, n. gwersig, gwersan
 Versification, vūr-sī-fi-ka'shūn, n. mydr-
 aeth, mydryddiaeth, cowyddiaeth
 Versifier, vūr'sī-fi-ūr, n. mydrwr; prydydd [prydu]
 Versify, vūr'sī-fi, v. mydru, cowyddu,
 Version, vūr'shūn, n. cyfieithiad; troad
 Versus, vūr'sūs, pre. yn erbyn

Vert, vūrt, n. gwyrddgoed: a. gwyrdd
 Vertebra, vūr'tī-brā (pl. vertebræ), n. glain y cefn, un o esgyrn y cefn
 Vertebræ, vūr'tī-brī, n. pl. esgyrn y cefn, asgwrn y cefn [y cefn]
 Vertebral, vūr'tī-brāl, a. perthynol i lain
 Vertebrate, vūr'tī-brat, a. glein-gefnol
 Vertex, vūr'tēks (pl. vertices, vūr'tī-siz), n. top, pen uchaf, copa, nen, crib, y pwynt uwchben
 Vertible, vūr'tī-bl, a. hydro, troadwy
 Vertical, vūr'tī-kāl, a. nenol, uchbenol. Vertical angle, nenongl
 Verticity, vūr'tīs'ī-tī, n. hydröedd, cylchdroad
 Vertiginous, vūr-tīj'ī-nūs, a. hydroawl, cylchdroawl; pendoëdig
 Vertigo, vūr'tī-go, n. y bendro, y gysb
 Vervain, vūr'van, n. llysiau'r hudol
 Vervel, vūr'vël, n. coes-rwyau gwalch
 Very, vēr'ī, a. gwir, yr un: ad. yn gwbl, dros ben, tra, yn dra. Very well, o'r goreu; yn dda iawn. The very best, y goreu oll, y goreu i gyd
 Vesicant, vēs'ī-kānt, a. pothellol
 Vesicate, vēs'ī-kat, vt. pothellu, chwydalu, chwysigenu
 Vesicatory, vī-sīk'ā-tūr-ī, a. pothellyn, chwydalen [en]
 Vesicle, vēs'ī-kl, n. chwysigen, chwysigl-
 Vesicular, vī-sīk'u-lūr, a. chwysiglog, pothellog [ucher, yr hwyr]
 Vesper, vēs'pūr, n. y seren nos, Gweno;
 Vespers, vēs'pūr, n. pl. ucherwyl, pryd-nawnol weddi [nawnol]
 Vespertine, vēs'pūr-tīn, a. ucherol, pryd-
 Vespiary, vēs'pī-ūr-ī, n. nith cacwn
 Vessel, vēs'ël, n. llestr; dodrefnyn: vt. dodī mewn llestr, llestru. Air-vessel, awyrgell, awyren, awyrell. Seed-ves-sel, cib, hadgib
 Vest, vēst, n. gwisg, dilledyn; bronwisg: vt. gwisgo; urddo, breinnio
 Vestal, vēs'tāl, n. lleian, gwyrdf sant-
 aidd: a. lleianol, gwyrdfol, pur, diwair
 Vestibule, vēs'tī-bul, n. porth, cyntedd
 Vestige, vēs'tīj, n. ol, ol troed, brig
 Vestment, vēst'mēnt, n. gwisg, amwisg, cylched, dilledyn
 Vestry, vēs'trī, n. gwisgfa, gwisgle offeir-
 iad mewn eglwys; cyfarfod plwyfol. Vestry-clerk, ysgrifenydd plwyf
 Vestuary, vēs'tshu-ūr-ī, n. dilladgell
 Vesture, vēs'tshūr, n. gwisg, arwisg, dillad
 Vetches, vēt'shīz, n. pl. ffabys, gwygbys
 Vetchy, vēt'shī, a. llawn ffabys

VIL	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;
Veteran, vē'ūr-ān, n. hen filwr, caled-filwr : a. hen, oedranus, profedig, henbrawf	Vicissitude, vī-sīs-ī-tud, n. newidiad ol-ynol, cyfnewidioldeb, cylchgyfnewidiad, cylchroad, cylchdreigliad
Veterinarian, vē-ūr-ī-nē-r'ī-ān, n. meddyg anifeiliaid, milfeddyg	Vicissitudinary, vī-sīs-ī-tu-dī-nūr-ī, Vicissitudinous, vī-sīs-ī-tu-dī-nūs, a. newidiol
Veterinary, vē'ūr-ī-nūr-ī, a. milfeddygol	Victim, vīk'tīm, n. aberth ; ysglyfaeth
Veto, vī'to, n. gwaharddiad, gwahardd	Victimize, vīk'tīm-iz, vt. anrheithio, yspeilio, ysglyfaethu
Vex, vēks, v. blino, poeni, trallodi, gofidio, curo ; ymboeni, ymofidio	Victor, vīk'tūr, n. gorchfygwr, gorfodai
Vexation, vēk-sa'shūn, n. gofid, blinder	Victoria, vīk-tō'r'ī-ā, n. duwies buddugoliaeth, Buddyg [gorchfygol
Vexatious, vēk-sa'shūs, a. gofidus, poenus, trallodus, helbulus	Victorious, vīk-tō'r'ī-ūs, a. buddugol,
Vexillary, vēk-sīl'ūr-ī, n. llummanwr : a. llummanog	Victory, vīk'tūr-ī, n. buddugoliaeth, gorchufafiaeth. The goddess of victory, Buddyg [gorchfyges
Viable, vī'ā-bl, a. bywadwy	Victress, vīk'trēs, n. buddugolaethes,
Viaduct, vī'ā-dūkt, n. pontffordd, fforddbont	Victual, vīt'l, vt. porthi, bwydo, diwallu
Vial, vī'āl, n. costrelan, costrelig : vt. costrelu, doddi mewn costrel	Victualler, vīt'lūr, n. bwydiedydd ; gwerthydd bwyd [bwytal, porth
Viand, vī'ānd, n. bwyd, ymborth, cyweirfwyd	Victuals, vīt'lz, n. pl. lluniaeth, bwyd,
Viatic, vī-āt'īk, a. teithiol	Videlicet, vī-dēl'ī-sēt, ad. sef, hyny yw
Viaticum, vī-āt'ī-kūm, n. bwyd i'r daith, teithfwyd, bwyllwrw, gosymaith	Vidual, vīd'u-āl, a. gweddw, unigol
Vibrate, vī'brat, v. crynu, siglo yn ol ac yn mlaen, dolysteiniol, ymchwareu, ymsiglo, ysgwyd [gydwad	Viduity, vī-du'ī-tī, n. gweddwdod
Vibration, vī-brā'shūn, n. ymsiglad, ys-Vibrative, vī-brā-tīv, Vibratory, vī-brā-tūr-ī, a. ymysgydwol, crydiol	Vie, vī, v. cystadlu ; eilfyddu, ceisio'r blaen
Vicar, vīk'ūr, n. ebrwyd, periglor, uchberiglor	View, vu, n. golygfa, golwg, golygiad, golygiant, trem ; bwriad, barn : vt. edrych, golygu, tremio
Vicarage, vīk'ūr-aj, n. perigloriaeth. Vicarage-house, perigloryd	Vigesimation, vī-jēs-ī-mā'shūn, n. lladdiad un yn mhob ugain
Vicarial, vī-kē'r'ī-āl, a. periglorol	Vigil, vīj'īl, n. noswyl, gwynnos, ucherwyl. Keeping of vigils, noswyliad
Vicarious, vī-kē'r'ī-ūs, a. dirprwyol	Vigilance, vīj'ī-lāns, n. gwyliadwriaeth, gofal, dyfalwch [falus
Vice, vis, n. drygioni, drygedd, bai, gwŷd ; cogwrn tro, gafaellan, gafaelai : vt. tynu : px. rhag-, is-. Vice-admiral, rhaglyngeswr. Vice-chancellor, rhag-ganghellydd. Vice-president, islywydd	Vigilant, vīj'ī-lānt, a. gwyliadwrus, go-
Vicegerent, vis-jī'r'ēnt, n. rhaglaw, huail	Vignette, vīn-yēt', n. addurdalaeth llyfr
Vicenary, vī'sī-nūr-ī, a. ugeiniol	Vigorous, vīg'ūr-ūs, a. grymus, bywiog ; egniol, eidiol [der
Viceroy, vis'rōi, n. rhagfrenin, rhagdeyrn	Vigorousness, vīg'ūr-ūs-nēs, n. grymus-Vigour, vīg'ūr, n. nwyfiant, grym, nerth ; egni, yni
Viceroyalty, vis-rōi'āl-tī, n. urddas rhagfrenin [frenin	Vile, vil, a. gwael, gorwael, bawaidd
Viceroyship, vis'rōi-shīp, n. swydd rhag-	Vileness, vil'nēs, n. gwaeledd, salwedd ; drygioni
Vicety, vī'sī-tī, n. manylwaith, manylrwydd	Vilifier, vīl'ī-fi-ūr, n. bychanwr, dirmygwr, difriwr, athrodwr, enllibiwr
Vicinage, vis'ī-naj, n. cymydogoeth	Vilify, vīl'ī-fi, vt. amharchu, athrodi, difrio, enllibio
Vicinal, vī-sī'nāl, Vicine, vī-sin', a. agos, cyfagos [agosrwydd	Villa, vil'ā, n. gwlaty [dref
Vicinity, vī-sīn'ī-tī, n. cymydogoeth ;	Village, vil'aj, n. pentref, maesdref, cor-
Vicious, vīsh'ūs, a. drygionus, gwydus, gwydiol, anfad [drygnawsedd	Villager, vil'a-jūr, n. pentrefwr
Viciousness, vīsh'ūs-nēs, n. drygioni,	Villagery, vil'a-jūr-ī, n. pentrefi
	Villain, vil'an, n. taiog, caeth-ddeiliad ; adyn, dyhiryn, esgelerdāyn, drygddy
	Villanize, vil'ā-niz, vt. difrio

Villanous, vîl'ā-nūs, a. ysgeler, atgas, drygus, anfadus
 Villany, vîl'ā-nî, n. dyhirwch, ysgelerder
 Villatic, vî-lăt'îk, a. pentrefig, pentrefol
 Villous, vî-loš', Villous, vîl'ūs, a. blewog, cedenog, garw [gwiail
 Viminal, vî-mî-năl, a. gwialenol, yn dwyn
 Vimineous, vi-min'yūs, a. gwialenol, gwialenog [goch
 Vinaceous, vi-na'shūs, a. gwinol, gwin-
 Vincible, vîn'sî-bl, a. gorchfygadwy
 Vincture, vîngk'tshūr, n. rhwymyn; rhwymiad
 Vindicate, vîn'dî-kat, vt. heuriannu, amddiffyn; cyfiawnâu [iawnaol
 Vindicative, vîn'dî-ka-tîv, a. cyf-
 Vindication, vîn-dî-ka'shün, n. diffyniad, amddiffyniad, heuriant
 Vindicator, vîn'dî-ka-tūr, n. amddiffynwr
 Vindictory, vîn'dî-ka-tūr-î, a. dialeddol, cospedigol, cospol; cyfiawnaol
 Vindictive, vîn-dîk'tîv, a. dialeddol, dialgar
 Vine, vin, n. gwinwydden. Vine-dresser, gwinllanydd [surlyn
 Vinegar, vîn'î-gūr, n. gwinegr, aesel,
 Vineyard, vîn'yürd, n. gwinllan
 Vinolency, vî'no-lên-sî, n. meddwod
 Vinous, vî'nūs, a. gwinaidd, gwinllyd
 Vintage, vîn'taj, n. casgliad gwinrawn, cynauaf gwin; cnwd y winllan
 Vintager, vîn'ta-jūr, n. casglwr gwinrawn
 Vintner, vînt'nūr, n. gwerthwr gwin, gwinwr, gwinydd
 Vintry, vîn'trî, n. gwinfa, gwindy
 Viol, vî'ül, n. crwth, crythyn
 Violable, vî'o-lā-bl, a. llygradwy, treisadwy, halogadwy [troseddu
 Violate, vî'o-lat, vt. halogi, treisio; tori,
 Violator, vî'o-la-tūr, n. halogwr, treisiwr; torwr, troseddwr
 Violation, vi-o-la'shün, n. toriad; treis-
 iad, halogiad, troseddiad
 Violence, vî'o-lêns, n. gormes, trais, cam, traha, gorthrech, grym, angerddoldeb
 Violent, vî'o-lênt, a. tanbaid, ffyrnig, tanllyd, angerddol. A violent oppressor, dirdreisiwr
 Violet, vî'o-lêt, n. crynlllys, meddygyn; llysiaur Drindod: a. du-las
 Violin, vi-o-lîn', n. crwth, crythyn
 Violinist, vi-o-lîn'îst, n. crythor, ffilor
 Violoncello, vî-o-lon-tshêl'ô, n. hirgrwth
 Viper, vî'pūr, n. gwiber, neidr, sarff
 Viperine, vî'pūr-in, Viperous, vî'pūr-ūs, a. gwiberog, gwiberaidd

Virago, vî-ra'go, n. gwrwraig, mabwraig, gwrforwyn, gwrolwraig, rhyfelwraig, garwen, ceccen, tafodes
 Virescent, vî-rês'ênt, a. gwyrddaid, gwyrddlas
 Virgin, vür'jîn, n. gwryf, morwyn, eigr: a. dihalog, morwynol, gwryfol. Vir-gin bees, cynhaid
 Virginal, vür'jî-năl, a. pur: n. offeryn cerdd o'r enw
 Virginity, vür-jîn'î-tî, n. morwyndod, gwryfod; ddiweirdeb [sidydd
 Virgo, vür'go, n. un o arwyddion y
 Virile, vür'îl, a. gŵraidd, gwrol
 Virility, vî-rîl'î-tî, n. gŵreiddrwydd, gŵreindod [redol, galluedigol
 Virtual, vür'tshu-äl, a. effeithiol; gweith-
 Virtually, vür'tshu-äl-î, ad. mewn effaith
 Virtue, vür'tshu, n. rhinwedd, effaith, gallu, nerth; diweirdeb. To make a virtue of necessity, troi rhaid yn rheswm
 Virtueless, vür'tshu-lês, n. dirinwedd
 Virtuoso, vür-tu-o'zo (pl. *virtuosi*, vür-tu-o'zî), n. hoffwr cywreimbethau a henafiaeth
 Virtuous, vür'tshu-ūs, a. rhinweddol, effeithiol; daionus [weddoldeb
 Virtuousness, vür'tshu-ūs-nês, n. rhin-
 Virulence, vür'u-lêns, Virulency, vür'u-lên-sî, n. gwenwyn, adwythigrwydd, ffyrnigrwydd
 Virulent, vür'u-lênt, a. gwenwynig, cenfigenus, adwythig [wyn
 Virus, vür'ūs, n. gôr, crown briw; gwen-
 Visage, vîz'aj, n. gwyneb, gwynebpryd, gwedd, golwg [ion
 Viscera, vîs'ür-ä, n. pl. perfedd, coludd-
 Visceral, vîs'ür-äl, a. perfeddol
 Viscerate, vîs'ür-at, vt. diberfeddu
 Viscid, vîs'id, a. gwydn, glydiog
 Viscidity, vî-sîd'î-tî, Viscosity, vîs-kös'-î-tî, n. gwydnedd, glydiogrwydd, glydrwydd
 Viscout, vî'küwnt, n. coriarll, isiarll
 Viscoutess, vî'küwn-tês, n. coriarlles, isiarlles [aeth
 Viscoutship, vî'küwnt-shîp, n. isiarll-
 Viscous, vîs'küs, a. glydiog, gwydn
 Visibility, vîz-î-bîl'î-tî, Visibleness, vîz'-î-bl-nês, n. hyweledd, amlygedd, amlygrwydd
 Visible, vîz'î-bl, a. hywel, gweladwy, amlwg, canfodadwy
 Vision, vîzh'ün, n. gweladigaeth; golwg, gwelad

VOL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;

- Visionariness, vīzh'ūn-ūr-ī-nēs, n. breuddwydiolrwydd
Visionary, vīzh'ūn-ūr-ī, a. dychymygod, breuddwydiol, gwagddychymygod : n. coegweledydd, breuddwydiwr
Visit, vīz'īt, v. ymweled āg, gofwyo, gwesta : n. ymweliad, gofwyad, gwest
Visitant, vīz'ī-tānt, n. gwestwr, ymwelwr, gwestai [gofwy
Visitation, vīz-ī-ta'shūn, n. ymweliad,
Visitor, vīz'ī-tūr, n. ymwelwr, gwestai, gofwywr
Visive, vī'siv, a. gwelediadol
Visor, vīz'ūr, n. ffug, miswrn, gwynebfwgwd [coed
Vista, vīs'tā, n. golygfa neu rodfa rhwng
Visual, vīzh'u-āl, a. golygol, tremiol
Vital, vī'tāl, a. bywiol, bywydol
Vitability, vī-tā-bīl'ī-tī, n. bywydoliaeth
Vitals, vī'tālz, n. pl. bywydion
Vitiate, vīsh'ī-at, vt. llygru, gwaethu, halogi
Vitation, vīsh-ī-a'shūn, n. llygriad, gwaethygiad, halogiad
Vitiosity, vīsh-ī-ōs'ī-tī, n. dwfn-lygriad, halogrydd [aidd
Vitreous, vīt'rī-ūs, a. gwydrol, gwydr-
Vitrification, vīt-rī-fī-ka'shūn, n. gwydroliad, gwydrogiad
Vitrify, vīt'rī-fi, v. gwydroli, gwydrogi, ymwydroli [o'r enw
Vitriol, vīt'rī-ūl, n. defnydd adnabyddus
Vituline, vīt'u-līn, a. perthynol i lo, perthynol i gig llo
Vituperate, vī-tu'pūr-at, vt. beio, cablu, ceryddu, gwarthruddio
Vituperation, vī-tu-pūr-a'shūn, n. ceryddiad, gwarthruddiad, cabliad
Vituperative, vī-tu'pūr-a-tīv, a. beiol, ceryddol
Vivacious, vī-va'shūs, a. bywiog, heinif, hawntus, hoew, hoenus [gor-hoen
Vivacity, vī-vās'ī-tī, n. bywiogrwydd,
Vives, vīvz, n. math o afiechyd ar feirch
Vivid, vīv'īd, a. bywiog, heinif, eidiol, hoenus [eidiogrwydd
Vividness, vīv'īd-nēs, n. bywiogrwydd,
Vivific, vī-vīf'īk, bywāus, bywocāus
Vivificate, vī-vīf'ī-kat, vt. bywiogi, bywocāu ; adnewyddu
Vivification, vī-ī-fī-ka'shūn, n. bywocād
Vivify, vīv'ī-fi, vt. bywio, bywiogi, bywāu
Viviparous, vī-vīp'ūr-ūs, a. bywhiliog
Vixen, vīk'sn, n. arthwraig, ceeren, llwynoges [hyny yw
Viz, vīz (talfyriad o Videlicet), ad. sef,

- Vizard, vīz'ūr, n. mwgwd, miswrn
Vizier, vīz'yūr, n. prif swyddog yn Nhwrci
Vocable, vo'kā-bl, n. gair ; enw
Vocabulary, vo-kāb'u-lūr-ī, n. geirlyfryn, geirlechres, broddiadur, geirlyfr, geiriadur
Vocal, vo'kāl, a. lleisiol, llafarseiniol, llefarol. Vocal music, ceiniedi, cerdd dafof. Vocal rock, craig lefair
Vocalist, vo'kāl-īst, n. cantor, cerddor
Vocality, vo-kāl'ī-tī, Vocalness, vo'kāl-nēs, n. llafarogrydd, lleisiolrwydd
Vocalize, vo'kāl-iz, vt. llafarseinio
Vocation, vo-kā'shūn, n. galwad, galwad-igaeth
Vocative, vōk'ā-tīv, a. galwedigol. Vocative case, galwai, cyflwr galwedigol
Vociferate, vo-sīf'ūr-at, v. bloeddio, gwaeddu, crochlefaen, ysgrechain, banllefaen, bloeddian, crochwaeddu
Vociferation, vo-sīf'ūr-a'shūn, n. crochfloedd, banllefaid, arwaedd
Vociferous, vo-sīf'ūr-ūs, a. bloeddffawr, crochleisiol, banllefol [cymeriad
Vogue, vog, n. defod, arfer, arferiad,
Voice, vōis, n. llais, lleferydd, llef, llafar ; gair. Imperfect voice, lledlef. Of a rough voice, gerwin-llais. To cry with a shrill voice, crochleisio
Void, vōid, a. gwag, ofer, dirym ; di-, an-, heb : vt. arlloesi, ymadael ā, cothi : n. gwag, gwagle, gwagfa. To make void, dirymu. Void of light, dioleu, anoleu, heb oleu [rymadwy
Voidable, vōidā-bl, a. arlloesadwy ; di-
Voidance, vōidāns, n. arlloesiad
Voider, vōidūr, n. cawell briwffwyd
Voidness, vōid'nēs, n. gwagder, gwagedd
Volant, vo'lānt, a. hedegog, hedegol, hedol, ehodog
Volatile, vōl'ā-tīl, a. hedegol, hoewan, hedin, hed- ; anwadol, gwammal
Volatility, vōl-ā-tīl'ī-tī, n. ehedogrydd, ffw ; gwammaldra [hediniad
Volatilization, vōl-ā-tīl-ī-za'shūn, n.
Volatilize, vōl'ā-tīl-iz, vt. hedino
Volcanic, vōl-kān'īk, a. llosgfynyddol
Volcano, vōl-ka'no, n. llosgfal, llosgfynydd
Volery, vōl'ūr-ī, n. haid o adar
Volitation, vōl-ī-ta'shūn, n. ehediad
Volition, vo-līsh'ūn, n. ewyllysiad, myniad
Volley, vōl'ī, n. crochruthr, cawod o ergydion : v. tafu allan, cydsaethu
Voltagraphy, vōl-tāg'rā-fī, n. trydan-debiaeth

Voltaic, vól-tá'ík, a. trydanol
 Voltaism, vól'tá-ízm, n. trydaniaeth
 fferyllaidd, galfaniaeth
 Voltameter, vól-tám'î-tûr, n. trydan-
 iadyr, galfaniaadyr
 Volubility, vól-u-bíl'î-tî, n. hydreigledd;
 ffraethder, ffraethineb, hyawdledd
 Voluble, vól'u-bl, a. hydreigl; ffraeth,
 hyawdl, rhugl, llithrig, parablus
 Volume, vól'um, n. cyfrol, cyflyfr; maint,
 corffolaeth
 Voluminous, vo-lu'mî-nûs, a. tewblyg,
 amlblyg, amlran, helaeth, llawn.
 A voluminous work, llyfr helaethlawn
 Voluntariness, vól'ün-tûr-î-nës, n. gwir-
 foddoldeb, ewyllysgarwch
 Voluntary, vól'ün-tûr-î, a. gwirfoddol,
 ewyllysgar. Voluntary system, gyfun-
 drefn wirfoddol
 Volunteer, vól-ün-tî'r', n. gwirfoddol,
 milwr gwirfodd: v. rhyddgynyg, rhoi
 ei hun yn wirfoddol
 Voluptuary, vo-lüp'tshu-ür-î, n. glwth,
 gloddestwr, moethyn, trythyllwr,
 ancwynai [glythig
 Voluptuous, vo-lüp'tshu-üs, a. glwth,
 Voluptuousness, vo-lüp'tshu-üs-nës, n.
 glythineb, glythni
 Volutation, vól-u-tá'shün, n. ymdreigladd
 Volution, vo-lu'shün, n. nydd-droad
 Vomit, vóm'it, n. cyfog, chwyd, gor-
 chwyd; cyfogleyn, cyfogydd: v. chwydu,
 cyfogi, bwrw i fyny
 Vomition, vo-mîsh'ün, n. cyfogiad
 Vomitive, vóm'î-tív, a. cyfogol
 Vomitory, vóm'î-tûr-î, a. chwydbair: n.
 cyfogleyn; diangddrws chwareudy
 Voracious, vo-ra'shüs, a. gwancus, rheibus
 Voraciousness, vo-ra'shüs-nës, Voracity,
 vo-räs'î-tî, n. gwanc, gwancusrwydd
 Vortex, vör'tëks (pl. vortices, vör'tî-sîz),
 n. sugnbwll, pwll tro; trowynt, corwynt
 Vortical, vör'tî-käl, a. troawl
 Votaress, vo'tûr-ës, n. addunwraig, eidd-
 unwraig; addoles

Votary, vo'tûr-î, n. addunwr, eiddunwr;
 addolwr: a. diofrydog, addunedol
 Vote, vot, n. pleidlais: v. pleidleisio;
 ethol, dewis
 Voter, vo'tûr, n. pleidleisiwr
 Votive, vo'tív, a. addunedol, diofrydol,
 cysegredig
 Vouch, vüwtsh, v. gwirio, gwarantu
 Voucher, vüw'tshûr, n. prawfysgrif; tyst
 Vouchsafe, vüwtsh-saf', v. gweled yn
 dda, teilyngu, bod yn wiw gan, can-
 iatâu, cenatâu [yngiad
 Vouchsafement, vüwtsh-saf'mënt, n. teil-
 Vow, vüw, n. adduned, eidduned, addewid,
 gofunad, diofryd: v. addunedu, eidd-
 uno, gofuno, diofrydu
 Vowel, vüw'ël, n. llafariad, llafarai;
 llafarsain; llafarlythyren
 Voyage, vöi'aj, n. mordaith, mordwyaeth:
 v. morio, mordeithio, mordwyo
 Voyager, vöi'a-jûr, n. mordeithiwr, mor-
 dwywr, moriwr, morwr
 Vulcanian, vül-ká'nî-än, a. tânol
 Vulcanize, vül'kän-iz, vt. llosgfeinio
 Vulgar, vül'gûr, a. cyffredin, gwerinol;
 anfoesgar, difoes; isel, gwael: n.
 gwerinos, gwerin [iaith
 Vulgarism, vül'gûr-ízm, n. serthair, isel-
 Vulgarity, vül-gär'î-tî, n. anfoesgarwch,
 difoesedd
 Vulgate, vül'gat, n. y cyfieithiad Lladin
 o'r Bibl a arferir yn eglwys Rhufain
 Vulnerable, vül'nür-ä-bl, a. archolladwy,
 hylgwyf
 Vulnerary, vül'nür-ür-î, a. clwyfiachaol:
 n. llysieuyn neu eli addas i glwyfau
 Vulnerate, vül'nür-at, vt. archolli
 Vulpine, vül'pîn, a. llwynogaidd, cad-
 noaidd; ystrywgar, cyfrwys
 Vulture, vül'tshûr, n. aderyn rheibus o'r
 enw, ffwlur, bury, aderyn y llwch gwyn
 Vulturine, vül'tshu-rin, a. perthynol i'r
 ffwlur; gwancus, rheibus
 Vulturous, vül'tshu-rüs, a. tebyg i'r
 ffwlur; rheibus, gowancus

W

WABBLE, wöb'l, vi. honcian, hwnt-
 ian, telgynu, telgyngu
 Wad, wöd, Wadding, wöd'ing, n. tusw,
 sypyn, sechdddefnydd, tenlli
 Waddle, wöd'l, vi. myned o glun i glun
 fel hwyaden, bon-gamu, clunhecian,
 honcian, siglgerdded [beisio
 Wade, wad, vi. cerdded trwy ddwfr, rhydio,

Wafer, wa'fûr, n. llethen; afrlladen,
 arlladen, arlladen
 Waft, wäft, v. chwyfanu, chwyfio, chwyf-
 drosi, trosglwyddo; hwylio drosodd:
 n. chwyfiad, chwyfaniad, cychwyfan
 Waftage, wäft'taj, n. nawfdrosiad, chwyf-
 gludiad [glwyddwr
 Wafter, wäft'tûr, n. trosglwyddfad; tros-

WAR pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took;

Wag, wāg, n. digrifwas, cellweiriwr; ysgentyn: v. ysgwyd, siglo, honcian

Wage, waj, vt. cyngwystlo. To wage war, rhyfela, gwneuthur rhyfel, lluyddu

Wager, wa'jūr, n. cyngwystl: v. cyngwystlo

Wages, wa'jīz, n. pl. cyflog, hur

Waggery, wāg'ūr-i, Waggishness, wāg'īsh-nēs, n. digrifedd, ysmaldod

Waggish, wāg'īsh, a. digrif, cellweirus

Waggle, wāg'l, v. gwegian, honcian, ymsiglo [certwyn

Waggon, wāg'ūn, n. men bedair-olwyn,

Waggoner, wāg'ūn-ūr, n. certwynwr

Wagtail, wāg'tal, n. tinsigl y gŵys, sigldin y gŵys, sigl ei gwt; chwidrferch, chwidrogen

Waif, waf, n. diffaeth, peth diarddel

Wail, wal, v. cwynfan, wylofain, galaru, gwylo, cwynofain: n. wylofain, cwynfan, ochain, oernad, oergri

Wailful, wal'fwl, a. galarus, cwynfanus

Wain, wan, n. certwyn, men. Charles's wain, y cydser llun y llong, y saith seren ogleddol, yr arth

Wainscot, wan'skūt, n. parwydwaith coed, paredfwrdd: vt. parwydfyrddio

Waist, wast, n. gwasg, mein-gorff, canol y gwregys. Slender-waisted, archfain [bais

Waistcoat, was'kot, n. gwasgod, gwasg-wait, wat, v. aros, dysgwyl. To wait on, heilio, gwasanaethu; ymweled âg. To lie in wait, cynllwyno. Waiting-maid, llawforynn [heilydd

Waiter, wa'tūr, n. dysgwylwr; heilyn,

Waits, wats, n. pl. cylchgler, nosglerwyr

Waive, wav, vt. rhoi i fyny; cymeryd yn esgusodol

Wake, wak, (*woke*), v. deffroi, deffro, di-huno; gwyllo: n. gwylmabsant, gwyl-nos; gwylriadwriaeth; ol neu hoewal llong ar ddwfr [iadwrus

Wakeful, wak'fwl, a. dihun, effro, gwyl-

Wakefulness, wak'fwl-nēs, n. deffrous-rydd, anhunedd

Wale, wal, n. crychni mewn brethyn; estyll allanol ystlysau llong

Wales, walz, n. Cymru. North Wales, Gwynedd. South Wales, Deheubarth

Walk, wōk, v. cerdded, rhodio, rhodiena, tramwy: n. cerddediad, rhodiad, rhodifa, llwybr. Walking-stick, ffon, llawffon. Walk-mill, pandy. Sheep-walk, pordir defaid. To walk in, dyfod i mewn

Wall, wōl, n. mur, gwal, caer, magwyr; pared, parwyd: vt. gwalio, murio, caeru, magwyro. Wall-eyed, llygad-frith. Wall-flower, blodau'r fagwyr, murflodeuyn. Wild wall-flower, llysiaiu y llaw. Wall-fruit, murffrwyth, ffrwyth ar fur. Party-wall, gwahanfur

Wallet, wōl'ēt, n. ysgrepan, cwd deuben

Wallop, wōl'ūp, vi. crychiasu, berwi

Wallow, wōl'o, v. ymdreiglo, ymdryboli, ymdrybola: n. ymdreigl

Walnut, wōl'nūt, n. cneuen Ffrengig. Walnut-tree, collen Ffrengig

Walrus, wōl'rūs, Waltron, wōl'trūn, n. morfarch

Waltz, wōlts, n. math o daplas

Wamble, wōm'bl, vi. chwydu

Wan, wōn, a. gwelw, gwelwlas, glaswyn, gwynwelw, llwyd

Wand, wōnd, n. gwialen, meinffon. Magician's wand, hudlath. Metewand, mesur, llath

Wander, wōn'dūr, v. crwydro, gwibio, anrodio; cyfeiliorni

Wanderer, wōn'dūr-ūr, n. crwydryn, crwydrai, gwibiad, gwibiwr

Wanderoo, wōn'dūr-w, n. math o epa

Wane, wan, n. traul, trai; adeg, cil: vi. treio, cilio, lleiâu, ymgilio

Wanghee, wāng'hī, n. math o gorsen

Wanness, wōn'ēs, n. gwelwedd, gwynlesni, gwanliw, glaswyni

Want, wōnt, n. anghen, eisiau, eisiw, eisiwed, eisiwyd, gwall; tlodi: v. bod mewn eisiau; bod heb feddu. Want of, di-, an-. Want of breath, diffyg anadl. Want of care, diofaledd, anofaledd. I want to see him, yr wyf am ei weled

Wanting, wōn'tūng, a. diffygiol, mewn eisiau o, yn fyr

Wanton, wōn'tūn, a. anllad, nwyfus, trythyll, cnawdwyllt: n. anllad-ddyn, anlladferch: vi. nwyfchwareu, anlladu; masweddu [nwyfiant

Wantonness, wōn'tūn-ēs, n. anlladrydd,

Wantwit, wōnt'wīt, n. nfydyn

Wanty, wōn'tī, n. tengl, uchgengl

Wapacut, wāp'ā-kūt, n. dylluan Americanaidd [cantref

Wapentake, wa'pn-tak, n. cwmwd,

Wapiti, wāp'i-tī, n. math o garw

War, wōr, n. rhyfel; milwriaeth; aer, cad: v. rhyfela, milwrio. Man-of-war, cadlong. Man of war, rhyfelwr. Weapons of war, cunnellt

- Warble, wôr'bl, v. crychleisio, mwyn-
byncio, canu, cathlu [cethlydd
Warbler, wôr'blür, n. tön-grychydd,
Warbling, wôr'bling, a. crychleisiad,
cethlyddiaeth. The warbling of birds,
cathliad arad
Ward, wörd, n. cadwraeth, ceidwadaeth,
gwarchodaeth; un dan geidwadaeth
neu nawdd; dalfa, carchar; parthran,
ardal; rhwyll clo neu alwedd: v.
gwarchadw, gwarchod, gwylid, am-
ddiffyn; troi heibio
Wardage, wör'daj, n. tâl yr wylfa
Warden, wör'dn, n. gwarcheidwad
Wardenship, wör'dn-shïp, n. gwarcheid-
wadaeth
Warder, wör'dür, n. gwarchodwr, gwyliwr
Wardmote, wörd'mot, n. cymharthlys
Wardrobe, wörd'rob, n. gwisgfa, dilladfa,
dilladgell [ceidwadaeth
Wardship, wörd'shïp, n. gwarchodaeth,
Ware, wēr, a. gochelgar: n. eiddo
gwerthadwy. Wares, nwyddau. Earth-
en-ware, llestri pridd. Hard ware,
nwyddau haiarn. Small wares, mân-
nwyddau
Warehouse, wēr'hūws, n. ystordy,
ystorfa, nwyddfa [rhyfel
Warfare, wör'fēr, n. milwri, milwriaeth,
Wariness, wēr'ī-nēs, n. gochelgarwch;
pryder, pwyll
Warlike, wör'lik, a. rhyfelgar, milwraidd
Warlock, wör'lük, n. brudiwr, swynwr,
dewin
Warm, wörm, a. twym, twymn, gwresog,
brwd, cynhes: v. twymo, cynhesu,
clauaru; gwresogi. Warming-pan,
padell dwymo. To warm one's self,
ymdwymno, ymdwymo
Warmness, wörm'nēs, Warmth, wörmth,
n. gwres, gwresogrwydd, cynhesrwydd
Warn, wörn, vt. rhybuddio, rhagrybuddio
Warning, wör'nïng, n. rhybudd, rhy-
buddiad; gwys
Warp, wörp, n. ystof, dylif: v. ystofi,
dylifo; gwyro, lleddfu; camdröi
Warrant, wör'ânt, n. gwarant, arwariant;
gwys, atafaelwys; awdurdod: vt.
gwarantu; dilysu, arwirio, arwaesu,
ardystio; awdurdodi
Warrantable, wör'ân-tâ-bl, a. gwarant-
adwy, cyfiawnadwy
Warrantee, wör-ân-tī', n. achretâwr
Warrantor, wör-ân-tör', n. gwarantydd
Warranty, wör'ân-tī, n. gwarantrwydd,
arwaesaf; awdurdod
Warren, wör'ën, n. cwning-gaer
Warrener, wör'ën-ür, n. cwningwr, ceid-
wad cwning-gaer
Warrior, wör'ī-ür, n. rhyfelwr, brythwr,
milwr, aerwr, cadwr, llyuddwr
Wart, wört, n. dafaden, yllyr
Warty, wör'tī, a. dafadenog
Warwick, wör'ïk, n. Caerwythelin
Wary, wēr'ī, a. gochelgar, gwagelog,
pwylllog [bu: pt.—Be
Was, wöz, vi. oeddwn; oedd; bum, buais;
Wash, wösh, v. golchi, glanâu: n. golch,
golchfa; mignen, corsle; golchion.
Wash-ball, golchbelen, pelen olchi.
Wash-beetle, golchbren, golchffon.
Wash-bowl, ymolchgawg. Wash-brew,
uwdsucan, mwdran, llymry. Wash-
house, golchdy, tŷ golchi. Wash-
pot, crochan golchi
Washerwoman, wösh'ür-wöm-än, n.
golchwraig, golchuries, golchyddes
Washing, wösh'ïng, n. golchiad, ym-
olchiad. Washing-place, golchfa,
ymolchfa [llyd
Washy, wösh'ī, a. dyfrllyd, llaith, golch-
Wasp, wösp, n. cacynen. Wasps, cacwn,
cacwn geifr
Waspish, wös'pïsh, a. cacynaidd, colynog,
cecurus, afrywiog [rwydd
Waspishness, wös'pïsh-nēs, n. anniddig-
Wassail, wös'ël, n. math o wirod
Wast, wöst, pt. ail berson unigol.—Be.
Thou wast, oedit
Waste, wast, v. gwastraffu, oferdreulio,
afradu, difa; difrodi, anrheithio;
methu, difanu, nychu, elwi: a.
ofer, difudd, diles; annglyfannedd,
diffaith, anial, gwyllt, gorest: n.
gwastraff, colled; difrod, gorest, an-
nglyfannedd, diffeithdir; nychdod,
darfodedigaeth. Waste-book, llyfr
gores. To lay waste, anrheithio,
diffeithio [us, afradlon
Wasteful, wast'föwl, a. gwastraffus, afrad-
Wastefulness, wast'föwl-nēs, n. gwastraff,
afradlonedd
Wastel, wös'tël, n. math o fara
Wastethrift, wast'thrift, n. gwastraffwr,
oferddyn, afradyn
Watch, wötsh, v. gwylio, gwylid; dys-
gwyl: n. gwyliadwriaeth; oriawr, orlais.
Watch-house, gwylla, gwyllan, gwyldy.
Watch-tower, gwylldwr, gwyllfa. Watch-
word,* arwyddair, cyfrinair, gwylair.
Watch and ward, nos a dydd wylid.
Night-watch, nos wylidwriaeth

WEA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w=too, t̄wk=took ;	
Watchet, wōt'shēt, a. goleulas, glaswyn	Wavering, wa'vūr-īng, a. anwadal, ansefydlog, anwastad, gwammal
Watchful, wōtsh'f̄wl, a. gwyliadwrus, anhunog, effro, gofalus	Wavy, wa'vī, a. tonog, tonol
Watchfulness, wōtsh'f̄wl-nēs, n. gofal, gwyliadwrusrwydd, dyfalwch	Wax, wāks (<i>waxen</i>), n. c̄wyr: v. c̄wyro; myned, tyfu, cynyddu. Wax-candle, canwyll ḡwyr. To wax bold, myned yn h̄yf, hyfāu. To wax cold, oeri. To wax faint, diffygio. To wax rich, ymgyfoethogi. To wax old, heneiddio. Cake of wax, c̄wyrēn
Watching, wōt'shīng, n. gwyliadwriaeth, gwyliad	Waxen, wāk'sn, a. o ḡwyr: pp.—Wax
Watchmaker, wōtsh'ma-kūr, n. oriorydd	Waxlight, wāks'lit, n. canwyll ḡwyr
Watchman, wōtsh'mān, n. gwylieddydd, gwylydd	Waxwork, wāks'wūr, n. c̄wyrwaith, delwau mewn c̄wyr
Water, wō'tūr, n. dwfr, dwr; aw, gwy: vt. dyfrāu, dyfrū. Water-bearer, dyfrgludydd. Water-beaten, ton-gurog. Water-circled, Water-girded, ynysol. Water-closet, ysgothgell. Water-colours, dyfrliwiau. Water-flag, hesg. Water-floods, llifeiriant dyfroedd. Water-fox, llynbysg. Water-fowl, Water-bird, aderyn y dwfr, dwfraderyn. Water-gruel, grual dwr. Water-hen, corsiar, dyfriar. Water-lily, y fagwyr wen, lili'r dwfr. Water-mark, terfyn gorllanw, llifnod. Water-mill, melin ddr. Water-mint, mintys gwylltion. Water-pot, dwfr-lestr. Water-proof, dyfrbrawf. Water-rat, llygoden y dwfr. Water-spider, carw'r dwfr. Water-spout, pistyll, dwfr-bistyll; toriad cwmwl. Water-wagtail, sigl ei gwt. Watering-place, dyfrfan, ymdrochle. High water-mark, ertrai. His teeth waters, His mouth waters, mae chwant arno, mae blys arno	Wayless, wa'lēs, a. diffordd, dilwybr
Watercourse, wō'tūr-kō'rs, n. dyfrlle, dyfrffos [hēn, berwy'r dwfr	Wayward, wa'wūr, a. cyndyn, ystyfnig, gwrthnysig [rwydd
Watercress, wō'tūr-krēs, n. barf y ḡwr	Waywardness, wa'wūr-nēs, n. cyndyn
Waterfall, wō'tūr-fōl, n. rhaiadr, dwfr-ddiscynfa	Wayworn, wa'wō'rn, a. blinedig, blin
Wateriness, wō'tūr-ī-nēs, Waterishness, wō'tūr-īsh-nēs, n. dyfrllydrwydd	We, wī, pro. ni, nynti. We also, ninau
Waterish, wō'tūr-īsh, a. dyfrllyd, dyfrol	Weak, wīk, a. gwan, egwan, dirym, llesg, dinerth. Weak-hearted, digalon, dyspryd, gwan-galon. Weak-minded, anghall, ffol, ansynwyrol. To grow weak, gwanāu [llesgāu
Waterless, wō'tūr-lēs, a. diddwfr	Weaken, wī'kn, v. gwanāu, gwanychu,
Waterman, wō'tūr-mān, n. porthwys, cychwr, badwr	Weakling, wīk'ling, n. un gwan, gwennyn, gwanwr
Waterwork, wō'tūr-wūr, n. dyfrwaith	Weakness, wīk'nēs, n. gwendid, llesgedd
Watery, wō'tūr-ī, a. dyfrllyd, dyfrol	Weal, wīl, n. llwydd, llwyddiant, lles, ffyniant, budd. The public weal, lles y wlad [andred, tir gwyllt
Wattle, wōt'l, vt. clwydo, plethu	Weald, wīld, n. coed, coedwig, anialdir,
Wattles, wōt'lz, n. pl. tagellau ceiliog; clwydi, pleidiau gwāil	Wealth, wēlth, n. cyfoeth, golud, da, meddiannau [rwydd
Waul, wōl, vi. mewian, cathderica	Wealthiness, wēl'thī-nēs, n. cyfoethog-
Wave, wav, v. chwyfio, codi yn donau, bwhwman, cychwyfan: n. toniar, ton, gwaneg. Wave-offering, offrwm cyhwfan	Wealthy, wēl'thī, a. cyfoethog, goludog
Waver, wa'vūr, vi. bwhwman, chwyfan, honcian, anwadal, petruso, gwammalu	Wean, wīn, vt. diddyfnu
	Weaned, wīnd, a. diddwynt
	Weanling, wīn'ling, n. diddyfnyn
	Weapon, wēp'n, n. arf, erfyn, offeryn
	Weaponless, wēp'n-lēs, a. diarf, anarfog
	Wear, wē'r (wore, worn), v. treulio, difa, difrodi; gwisgo: n. traul; gwisgad
	Wear, Weir, Wier, wī'r, n. gored, cored: vt. goredu. Wear-net, ballaweg, ball-egrwydd

Weariness, wî'rî-nēs, n. blinder, lludded, llyferth [ymaith
 Wearing, wē'r'ing, n. gwisgad; treuliad
 Wearing, wî'r'ing, n. gorediad
 Wearish, wî'r'ish, a. corsog, siglenog, dyfrllyd; diflas
 Wearisome, wî'rî-süm, a. blinderus, lluddedol, blin, llyferthus
 Weary, wî'rî, a. diffygiol, lluddedig, blin, blinedig, llesg: vt. blino, lluddedu, peri blinder. To grow weary of, blino ar
 Weasand, wî'zänd, n. breuant, corn y gwynt, gwyntgorn
 Weasel, wî'zl, n. gwenci, bronwen, lloflenan. White weasel, carlwm
 Weather, wēth'ūr, n. tywydd, hin: vt. dal yn wyneb tywydd, hwylio heibio i. Weather-beaten, hin-guredig, yn gaeth gan y tywydd. Weather-bound, hin-rwym, tywyddrwym. Weather-bow, yr ochr nesaf i'r tywydd, yr ochr nesaf i'r gwynt. Weather-cock, ceiliog gwynt; Siôn bob ochr. Weather-gage, hinfyneydd; mantais gwynt
 Weatherglass, wēth'ūr-gläs, n. hinddangosydd, hinwydr
 Weave, wîv (wove, woven), v. gwau, gwëu
 Weaver, wî'vūr, n. gwëydd, gwëuydd; pysgodyn o'r enw
 Web, wēb, n. gwe. Web-footed, troedweog. The end of a web, cynwe
 Webster, wēb'stūr, n. gwëydd, gwëuydd
 Wed, wēd, v. priodi, ymbriodi
 Wedding, wēd'ing, n. priodas; neithior
 Wedge, wěj, n. cŷn, colpes, gaing: vt. cynio, gwrthgynio, geingio
 Wedlock, wēd'lök, n. priodas
 Wednesday, wēnz'da, n. dydd Mercher. Ash-Wednesday, dydd Mercher lludw
 Wee, wî, a. bach, bychan
 Weed, wîd, n. chwynyn; galarwisg gwedw, gwisg gweddwdod: vt. chwynu, chwynogli. Weeding-hook, chwynogl
 Weedy, wî'dî, a. chwynog
 Week, wîk, n. wythnos. Week-day, dydd gwaith, diwrnod gwaith. Rogation week, wythnos y gweddiau. This day week, wythnos i heddyw
 Weekly, wîk'li, a. wythnosol: ad. yn wythnosol, bob wythnos
 Weel, wîl, n. llyn tro, trobwll; math o gawell bysgota [chymygu
 Ween, wîn, vi. tybied, meddylied, dy-
 Weep, wîp (wept), v. wylo, wylofain, llefain, arwylo

Weerish, wî'r'ish, a.—Wearish
 Weet, wît, vi. gwybod
 Weevil, wî'vl, n. gwyfyn yr ŷd, meisgyn
 West, wēst, n. anwe, arwe; eiddo di-berchen, peth diarddel
 Westage, wēf'taj, n. pleth, gwëad, arwe, cymhlethiad
 Weigh, wa, v. pwysu; ystyried; barnu. To weigh anchor, dadangori, codi angor. To weigh down, gorbwysu, gorthrymu
 Weigh, Wey, wa, n. 40 pwysel
 Weight, wat, n. pwys, pwysigrwydd
 Weightiness, wa'tî-nēs, n. pwysigrwydd
 Weightless, wa'tlēs, a. dibwys, ysgafn
 Weighty, wa'ti, a. pwysfawr, pwysig, trwm; sylweddawn
 Weir, wî'r, n. & vt.—Wear
 Weird, wî'rd, a. swynol; daroganol: n. swyn-gyfaredd; tynged, tyngedfen
 Welcome, wēl'küm, n. croesaw, hawdd-ammhawr, arfoll: a. arfollg, croesaw-edig: vt. croesawu, arfolli, hawdd-ammhori
 Weld, wēld, n. planigyn i liwio melyn: vt. asio, iasu. Ofwelding heat, gwynias
 Welfare, wēl'fēr, n. llwydd, llwyddiant, ffyniant, dedwyddwch, lles, llesiant; hawddfyd; iechyd
 Welkin, wēl'kîn, n. wybren, ffurfafen, wybr. Welkin eyes, llygaid gleision
 Well, wēl, n. ffynnon, ffynnonell, pydew: a. da, iach; llwyddiannus; dedwydd: ad. yn dda, yn iawn, yn addas: int. da! wel! Well-advised, call, synwyr-ol. Well-being, llwydd, lles, ffyniant. Well-bred, moesog; boneddigaidd, moeswych. Well-a-day, och! och fi! ow! Well-pleased, llwyrfodd-lawn. Well-pleasing to, cymeradwy gan, boddlon-gar. Well-spent, iawndreuliedig. Well done, da! da iawn!
 Well nigh, yn agos, o fewn ychydig, braidd, bron. A little well, ffynnonig. Very well, digon da; o'r goreu. As well as, cystal ág.—Better, Best
 Wellspring, wēl'sprîng, n. ffynnon, ffynnonell
 Wellwisher, wēl-wîsh'ūr, n. ewyllysiwr da
 Welsh, wēlsh, a. Cymreig; Cymraeg: n. Cymraeg, iaith Gymreig; y Cymry. Welsh tongue, Cymraeg, iaith y Cymry, iaith Cymru. Belonging to Wales, Cymroaidd. One skilled in Welsh, Cymreigiwr, Cymreigydd. To translate into Welsh, Cymreigio

WHE	pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;
Welshified, wēl'shī-fid, a. Cymreigaidd, Cymreigiol	Whatever, whōt-ēv'ūr, Whatsoever, whōt-so-ēv'ūr, pro. pa bynag, beth bynag.
Welshman, wēlsh'mān (pl. Welshmen, wēlsh'mēn), n. Cymro. Ancient Welshmen, hen Gymry, Brython	Whatever he may do, gwneled a wnelo, beth bynag a wnelo
Welshwoman, wēlsh'wōm-ān (Welsh-women, wēlsh'wīm-ēn), n. Cymrāes	Wheal, whīl, n. chwisigen, crugdardd
Welt, wēlt, n. gwald, gwaldas; eirionyn, amaerwy, aerwy, ymyl, ymylwe: vt. gwald, gwaldasu, gwaltysu; ymylu	Wheat, whīt, n. gwenith. Cow-wheat, gliniogai, biwlith. A grain of wheat, gwenithen, gronyn gwenith
Welter, wēl'tūr, vi. ymdrōi, ymdrybaeddu	Wheatear, whīt'ī'r, n. y cynffon wen
Wem, wēm, n. brycheuyn, man	Wheaten, whī'tn, a. o wenith. Wheaten bread, bara can [llithio
Wen, wēn, n. crangen, llyn-granc, oddfyn	Wheedle, whī'dl, vt. denu, hudo, twyllo,
Wench, wēntsh, n. llances, herlodes: vi. mercheta, puteinio	Wheel, whīl, n. olwyn, rhod; trōell; sidell: v. chwyldrōi, treiglo, cludo mewn berfa olwyn. Wheel-work, trōellwaith, rhodwaith. Spinning-wheel, rhod nyddu. A little wheel, olwynig, trōellan
Wencher, wēn'tshūr, n. merchetwr, puteiniwr, gwrageddwr	Wheelbarrow, whīl'bār-o, n. berfa olwynog, berfa drol
Wend, wēnd, vi. myned, cerdded	Wheeled, whīld, a. olwynog, trōellog, āg iddo olwynion neu droellan
Wenny, wēn'ī, a. crangenog	Wheeler, whī'lūr, Wheelwright, whīl'rit, n. saer olwynion, olwynwr, rhodwr
Went, wēnt (hen amser gorphenol Wend), pt.—Go	Wheeze, whīz, vi. cegwichio, gwich-anadlu, cegleisio
Wept, wēpt, pt. & pp.—Weep	Whelk, whēlk, n. crwnc; crugdardd
Were, wē'r, v.—Be. If he were, pe byddai. He was, bu, oedd	Whelm, whēlm, vt. gorchuddio, dymchwelyd, gorwasgu
Wert, wē'rt, ail berson modd ammodol Be	Whelp, whēlp, n. cenaw, cenau: vi. bwrw torllwyth o genawon
West, wēst, n. gorllewin, machlud haul: a. gorllewinol: ad. tua'r gorllewin. South-west, deheu-orllewin	When, whēn, ad. pan, pa bryd
Westerly, wēs'tūr-lī, Western, wēs'tūr, a. gorllewinol	Whence, whēns, ad. o ba le, o ba un
Westward, wēst'wūrd, Westwardly, wēst'wūrd-lī, ad. tua'r gorllewin, i'r gorllewin	Whenever, whēn-ēv'ūr, Whenssoever, whēn-so-ēv'ūr, ad. pa bryd bynag
Wet, wēt, n. gwlyb, gwlybwr, gwlybaniaeth: a. gwlyb, gwlybyrog, llaith: vt. gwlychu, gwlybu, gwlybāu. Wet nurse, mammaeth wlyb	Where, whē'r, ad. yn mha le, yn mha fan; yn y lle, yn y fan; pa le, pa fan. Any where, yn rhyw fan, yn rhyw le. No where, nid mewn un lle, nid mewn un man
Wether, wēt'ūr, n. mollt, llwdn dafad, myharan	Whereabouts, whē'r-ā-būwts', ad. yn nghylch pa le
Wetness, wēt'nēs, n. gwlybaniaeth, lleithder	Whereas, whē'r-āz', con. gan
Wetshod, wēt'shōd, a. troedwlyb	Whereat, whē'r-āt', ad. wrth yr hyn
Wettish, wēt'ish, a. gwlybaidd, gwlybyraidd [gwynt	Whereby, whē'r-bī', ad. trwy yr hyn; trwy ba beth
Wezand, wīzānd, n. breuant, corn y	Wherefore, whē'r-fō'r, ad. paham, am ba beth, i ba beth, o herwydd paham
Whale, whal, n. morfil, moran	Wherein, whē'r-in', ad. yn yr hyn, yn yr hwn [hwn
Whalebone, whal'bon, n. asgwrn morfil	Whereinto, whē'r-in-tŵ', ad. i'r hyn, i'r
Wharf, whōrf, n. porthfa, glanfa, llonglwythfa	Whereof, whē'r-ōf', ad. o'r hyn, am yr hyn; o ba beth
Wharfage, whōr'faj, n. tāl am lanfa	Whereon, whē'r-ōn', Whereupon, whē'r-ūp-ōn', ad. ar yr hyn, ar hyny; ar ba beth
Wharfinger, whōr'fīn-jūr, n. golygydd neu geidwad porthfa	
What, whōt, pro. yr hyn, pa beth, beth: a. pa: ad. o ran, rhwng. I will do what [that which] I can, gwnāf yr hyn a allwyf	

- Wheresoever, whē'r-so-ēv'ūr, Wherever, whē'r-ēv'ūr, ad. pa le bynag, yn mha le bynag [ūn-to', ad. i ba le
 Where to, whē'r-tw', Whereunto, whē'r-Wherewith, whē'r-wīth', Wherewithal, whē'r-wīth-ōl', ad. â'r hyn, â pha beth, trwy ba beth
 Wherret, whēr'ēt, n. bonclust, cernod: vt. bonclustio, cernodio [porthfad
 Wherry, whēr'ī, n. cychfad, ceubal, Whet, whēt, vt. hogi, minio, awchu, awchlymu: n. hōg, hogiad
 Whether, whēt'ūr, pro. pa un: con. ai, pa un ai, pa un bynag [hogi
 Whetstone, whēt'ston, n. hogfaen, maen
 Whey, whā, n. maidd, meiddlyn, chwig
 Wheyey, whā'ī, Wheyish, whā'ish, a. meiddlyd
 Which, whī'tsh, pro. pa un, pa rai; yr hyn, yr hwn, y rhai: a. pa. Which of them? p'un o honynt?
 Whichever, whī'tsh-ēv'ūr, Whichever, whī'tsh-so-ēv'ūr, pro. pa un bynag
 Whiff, whīf, n. chwiff, pwff, chwyth, chwa: vt. chwiffio, pyffio, chwythu allan
 Whiffle, whīf'l, n. chwibanogl: vt. chwiban; gwasgaru â chwythiad
 Whiffler, whīf'lūr, n. chwibanwr; anwad-alwr, anwadalynd [anwastad
 Whiffing, whīf'līng, n. anwadalwch: a.
 Whig, whīg, n. maidd glas, surfaidd, chwigyn; gwladwriaethwr â'i duedd-
 iad tua gweriniaeth, Chwig, Wig
 Whiggish, whīg'ish, a. tebyg i'r Wigiaid
 Whiggism, whīg'izm, n. egwyddorion y Wigiaid
 While, whil, n. enyd, encyd, talm, amser. A little while, enyd. A long while, amser hir, amser maith. It is worth while, e dâl am ei wneuthur
 While, whil, Whilst, whilst, ad. cyhyd, tra
 Whilom, whī'lūm, ad. gynt, cyn hyn, unwaith
 Whim, whīm, n. mympwy, rhosb, hynt, hep-hynt, chwidrdro; sugnberiant
 Whimsy, whīm'zī, n. mympwy, rhosb
 Whimbrel, whīm'brēl, n. coeg-gylfinhir
 Whimper, whīm'pūr, vi. gerain, golefain
 Whimsical, whīm'zī-kāl, a. ysmala, mympwyol, hyntiog, chwidr
 Whinwhan, whīm'whām, n. coegbeth, tegan, firil, peth gwael
 Whin, whīn, n. eithin, eithinen
 Whine, whīn, vi. cwynleisio, truanleisio, cwyno
 Whinny, whīn'ī, vi. gweryru, gwilrin: a. eithinog, llawn eithin
 Whinyard, whīn'yūrd, n. cleddyf
 Whip, whīp, n. chwip, ffrewyll, fflangell: v. chwipio, ffrewyllu; crwnwnio, crwnhemio, crwnblethu; cipio, brysio. Whip-cord, chwippgort. Whip-hand, llaw uchaf, mantais. Whip-lash, carai chwip, chwipai. Whip-staff, braich y llyw. Whipping-post, chwip-bost, chwipbawl
 Whipper, whīp'ūr, n. chwipiwr, fflangell-wr. Whipper-in, is-heliwr
 Whipster, whīp'stūr, n. hocedwr; hud-leidr [drōi, chwyndrystio
 Whir, whūr, Whirry, whūr'ī, v. chwyrn-Whirl, whūrl, n. chwif, chwarf, chwerfan, chwyrn, chwyldro, chwidro, chwiw, chwip: v. chwyrnellu, chwyndrōi, chwyldrōi
 Whirlbone, whūrl'bon, n. padell y glin
 Whirligig, whūr'lī-gīg, n. chwyrnell
 Whirlpool, whūrl'pwl, n. pwll tro, llyn tro, trolyn, llyncllyn, sugnbwll
 Whirlwind, whūrl'wīnd, n. trowynt, cor-wynt
 Whisk, whīsk, n. tusw, ysgubell; crych-naid: v. tusio, ysgubo; crychneidio
 Whisky, whīsk'ī, n. perwirod, pwtwn
 Whisper, whīs'pūr, n. sygan, husting, sibrd, sis: v. sisial, syganu, goson, sibrd
 Whist, whīst, n. math o chware cardiau: a. dystaw, tawel, llonydd: int. ust! taw! ystaw! dystaw!
 Whistle, whīs'l, n. chwib, chwiban; chwibanogl, chwythell: v. chwibanu. Apt to whistle, chwibanllyd
 Whit, whīt, n. tip, tipyn, gronyn, mymryn
 White, whit, a. gwyn, can, canaid; pur: vt. gwynu, canu. White wine, gwīn gwyn. Milk-white, Snow-white, llaethwyn, pur wyn. White thorn, draenen wen. White swelling, manwyn. White of an egg, gwyn wy
 Whitebait, whīt'bat, n. math o ysgadenyn
 Whiten, whī'tn, v. gwynu, canu
 Whiteness, whīt'nēs, n. gwynder, can, gwyndra, gwyni, gwyndeb, cancidd-rwydd
 Whitewash, whīt'wōsh, n. gwyn-galch, calchlyn: vt. gwyn-galchu, gwynolchi
 Whither, whī'th'ūr, ad. i ba le, i ba fan
 Whithersoever, whī'th-ūr-so-ēv'ūr, ad. i ba le bynag

WIL pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ = too, tŵk = took;	
Whiting, whi'ting, n. gwyniad, gwynied-yn, morwyniad; math o wynfŵn	Wickedness, wīk'ēd-nēs, n. drygioni, anfadrwydd, annuwioldeb
Whitish, whi'tish, a. gwynaidd, lled wyn	Wicker, wīk'ūr, n. mer-helygen; gwialen eilio. Wicker-work, gwialenwaith. A wicker basket, basged fer-helyg
Whitlow, whi't'lo, n. ewinor, bystwn	Wicket, wīk'ēt, n. gorddrws, gorddôr
Whitster, whi't'stūr, n. canwr, gwynwr	Wide, wid, a. llydan, eang, helaeth; rhwth. As wide, lleted
Whitsunday, whi't-sūn'da, n. Sulgwyn	Wide, wid, Widely, wid'li, ad. yn eang, yn mhell, ar led
Whitsuntide, whi't'sn-tid, n. gwyl y Sul-gwyn	Widen, wi'dn, v. lledu, eangu, helaethu
Whittle, whi't'l, n. mantell fagu; cyllellan: vt. rhoi mewn mantell, mantellu; tori â chylllell, cyllellu	Wideness, wid'nēs, n. lled, llydander, llydanedd; helaethrwydd, eangder
Whizz, whi'z, v. sio, chwyrnu, chwyrnellu, chwyrnogli	Widgeon, wīj'ūn, n. chwiwell
Whizz, whi'z, Whizzing, whi'z'ing, n. si, su, siad, chwiban, chwibaniad	Widow, wi'd'o, n. gweddw, gwraig weddw: a. gweddw, unig, dibriod
Who, hŵ, pro. yr hwn, yr hon, y neb, y sawl, y rhai; pwy?	Widower, wi'd'o-ūr, n. gŵr gweddw
Whoever, hŵ-ēv'ūr, pro. pwy bynag	Widowhood, wi'd'o-hŵd, n. gweddwdod
Whole, hol, a. cwbl, cyfan, cyfan-gwbl, hollol, holl, oll; iach, holl iach: n. swm, crynswdd, cyfan, cwbl. To make whole, iachâu, gwneuthur yn iach; cyfanu [rwydd	Width, wi'dn, n. lled, llydander; eangder. Of equal width, cyfled. To make of equal width, cyfledu
Wholeness, hol'nēs, n. cyfander; iachus-	Wield, wild, vt. llywio, rheoli; trin
Wholesale, hol'sal, n. cyfanwerth: a. cyfanwerthol, ar gyfanwerth. Whole-sale dealer, cyfanwerthwr	Wieldy, wil'di, a. llywiadwy; trinadwy
Wholesome, hol'sūm, a. iach, iachus, iachusol [rwydd	Wife, wif (pl. wives, wivz), n. gwraig, gwraig briod. To take a wife, gwreica, priodi
Wholesomeness, hol'sūm-nēs, n. iachus-	Wifeless, wif'lēs, a. diwraig
Wholly, ho'li, ad. yn hollol, yn gwbl, yn llwyr	Wifely, wif'li, a. gwreigaidd, gwreigiol
Whom, hŵm, pro. yr hwn, yr hon; pwy?	Wig, wīg, n. gwalltgapan
Whomsoever, hŵm-so-ēv'ūr, pro. pwy bynag	Wight, wit, n. person; dyn, dynyn: a. buan, cyflyn, heinif, sionc. Isle of Wight, Ynys Wyth
Whoop, hŵp, n. bloedd, gryd, gwaedd: v. bloeddi, banllefain, grydio	Wigwam, wīg'wām, n. bwthyn, bwthyn Indiaidd
Whore, hō'r, n. putain, puten: v. puteinio	Wild, wild, a. gwyllt, bwyst, anwar, annof; anialog, anial, diffaith, anniwyll: n. anial, anialfan, diffeithdir
Whoredom, hō'r'dūm, n. puteindra	Wild-beast, gwylltfil, bwystfil. Wild-fire, tân gwyllt, gwylltdân. Wild-fowl, aderyn gwyllt, gwylltedn. Wild-honey, mēl gwenyn gwylltion
Whoremaster, hō'r'mās-tūr, Whoremonger, hō'r'mūng-gūr, n. puteiniwr	Wilder, wil'dūr, vt. dryysu, annhrefnu
Whoreson, hō'r'sūn, n. bastardd, plentyn gordderch: a. bastarddol	Wilder, wil'dūr, a. gwylltach: cd.—Wild
Whorish, hō'r'ish, a. puteinig, puteiniol	Wilderness, wil'dūr-nēs, n. diffeithwch, anialwch [sur
Whortleberries, hō'r'tl-bēr-iz, Whorts, hōrts, Whurts, hūrts, n. pl. llusi duon bach	Wilding, wil'ding, n. math o wylltfafl
Whose, hŵz, pro. eiddo pwy? pwy biau? yr hwn, yr hon, y rhai	Wildly, wil'dli, ad. yn wyllt, yn afreolus. To look wildly, hylldremio
Whosoever, hŵ-so-ēv'ūr, pro. pwy bynag	Wildness, wild'nēs, n. gwylltineb; gor-phwyll [cast
Why, whi, ad. paham? am ba achos?	Wile, wil, n. dichell, ystranc, ystryw
Wick, wīk, n. pabwyrn canwyll neu lusern	Wilful, wil'fwl, a. gwirfoddol, bwriadol; anhydyn, ysdyfnig, cyndyn
Wicked, wīk'ēd, a. drwg, drygionus, diried, anfad, annuwiol, ysgeler	Wilfully, wil'fwl-i, ad. o wirfodd; yn ysdyfnig
	Wilfulness, wil'fwl-nēs, n. ysdyfnigrwydd

Wiliness, wi'li-nēs, n. arystryw, cyfrwys-dra, ffelder

Wilk, wilk, n. cragenbysg o'r enw

Will, wil, n. ewyllys, gwyllys; ysgrif neu lythyr cymyn: v. (pt. *would*), dewis, mynu; ewyllysio. Against one's will, o'i anffodd. Come what will, deued a ddêlo. I will go, mi a âf, mynaf fyned. I shall go, âf, câf fyned. Thou wilt go, ti ei, myni fyned. Thou shalt go, cei fyned, rhaid i ti fyned, mynaf i ti fyned. He will go, fe â, myn fyned. He shall go, caiff fyned, rhaid iddo fyned, mynaf iddo fyned. We will go, ni a awn, mynwn fyned. We shall go, awn, cawn fyned. You will go, ewch, mynwech fyned. You shall go, cewch fyned, rhaid i chwi fyned, mynaf i chwi fyned. They will go, ânt, mynant fyned. They shall go, cânt fyned, rhaid iddynt fyned, mynaf iddynt fyned. Will I go? a ewyllysiaf fyned? a ydych yn meddwl yr âf? Shall I go? a gâf fi fyned? a adewch i mi fyned? Wilt thou go? a ei di? a fyndi di fyned? Shalt thou go? a ei di? a fydd i ti fyned? a fwriedi di fyned? a gei di fyned? Will he go? a eiff e? a fydd iddo fyned? a ydych yn meddwl yr â efe? a ydyw ef yn foddlon i fyned? Shall he go? a gaiff efe fyned? a adewch chwi iddo fyned? Will we go? a ydych yn meddwl yr awn? Shall we go? a gawn ni fyned? a adewch chwi i ni fyned? Will you go? a ewch chwi? Shall you go? a ewch chwi? a fydd i chwi fyned? a fwriedwech chwi fyned? a gewch chwi fyned? Will they go? a ânt hwy? a fydd iddynt fyned? a ydych yn meddwl yr ânt? a ydynt yn yn foddlon i fyned? Shall they go? a gânt hwy fyned? a adewch chwi iddynt fyned?

Willing, wi'ling, a. ewyllysgar, gwyllysgar, ewyllysiol, boddlonol, boddllawn, parod: n. ewyllysiad, gwyllysiad. To be willing, ewyllysio, bod yn foddlon

Willow, wil'o, n. helygen, pren helyg.

Willow-grove, helyglwyn, llwyn helyg.

Sweet willow, helyg Mair, gwyrddling.

Water-willow, mer-helygen

Willow, wil'o-i, a. helygaid, llawn helyg

Wily, wi'li, a. cyfrwys, dichellgar, ystrywgar, dichellus, ffel

Wimble, wim'bl, n. ebillen, trwyddew, tylliadyr: a. chwim, sionc, heinif, buan

Wimbrel, wim'brël, n. aderyn o'r enw

Wimple, wim'pl, n. gwempl

Win, win (pt. & pp. won), v. ennill, ynnill; elwa, maelio. To win the day, ennill y dydd, cario y dydd, trechu

Wince, wins, vi. gwingo, tafu, tindaflu

Winch, wintsh, n. braich troi, dyrwynai

Winchester, win'tshës-tür, n. Caerwynt

Wind, wînd, n. gwynt, awel, awelan,

chwa, chwyth, anadl, anal. Trade-

wind, tymborwynt. Wind-egg, wy

gwag, wy clwc. Wind-fall, gwynt-

gwymp; hap dda. Wind-flower, lly-

iau y gwynt. Wind-gun, awyrddryll.

Long-winded, hir ei anadl. Short-

winded, byr ei anadl, anadlfyr. Cross

wind, croeswynt, asgellwynt. The

cardinal winds, y prif wyntoedd. To

take wind, myned ar led

Wind, wind (wound), vt. dyrwyn, troi,

amddyryn. To wind off, dad-ddyr-

wyn. To wind up, dwyn i ben

Windbound, wind'büwnd, a. caeth gan wynt

Winder, win'dür, n. dyrwynwr, dyrwynai

Windhover, wind'höv-ür, n. cudyll y

gwynt

Windiness, win'di-nēs, n. gwyntogrwydd

Windlass, wind'läs, n. dyrwynlath, dyr-

Windle, win'dl, n. cengliadur [wynai

Windless, wind'lës, a. tawel

Windmill, wind'mil, n. melin wynt

Window, win'do, n. ffenestr, alches

Windpipe, wind'pip, n. breuant, corn y

gwynt, corn y gëg, corn y gwddf

Windward, wind'wûrd, a. & ad. tua'r

gwynt [chwythig

Windy, win'di, a. gwyntog, chwythlyd,

Wine, win, n. gwin. Wine-bibber, gwin-

lyncwr, gwinyfwr. Wine-glass, gwin-

wydryn. Wine-merchant, gwinfasg-

nachwr. Wine-press, gwinsang, gwin-

wasg, gwinwryf. Wine-vat, gwin-gafn

Wing, wing, n. aden, adain, asgell, ffilog:

vt. adeinio, asgellu; ehedeg

Winged, wing'ëd, a. adeiniog, asgellog.

Winged animals, ednaint, ednod

Wingless, wing'lës, a. diaden, diasgell,

diedyn

Wingy, wing'i, a. asgellog; cyflym, buan

Wink, wingk, n. gwinc, ysmig, tarawiad

llygad, amrantiad, amnaid: vi. gwincio,

anneidio â llygad; esgeuluso, cyd-

ddwyn

WIZ pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;

Winner, wīn'ūr, n. ennillwr, ynnillwr
Winning, wīn'ing, n. ennill, ennilliad,
ynnilliad: a. ennillgar, denol, hudol-
aidd

Winnow, wīn'o, v. nithio; gwyntyllo
Winnowing, wīn'o-ing, n. nithiad,
gwyntylliad. Winnowing-machine,
peiriant nithio

Winsome, wīn'sūm, a. tawel; telaid
Winter, wīn'tūr, n. gauaf: v. gauafu
Winterly, wīn'tūr-lī, Wintry, wīn'trī, a.
gauafol, gauafaidd

Winy, wīnī, a. gwinaidd, fel gwin

Winze, wīnz, n. awyrddwl

Wipe, wip, n. sych, sychiad, sychrwbaid;
dyrnod, ffat, cnoc; edliwiant: vt.
sychu, dilychu; glanāu [cosfa

Wiping, wīp'ing, n. sychiad, sychrwbaid;

Wire, wī'r, n. gwyfr

Wiredraw, wī'r drō, vt. gwyfrdynu

Wiry, wī'rī, a. gwyfraidd, fel edef haiarn

Wis, wīs, vi. gwybod

Wisdom, wīz dūm, n. doethineb, callineb

Wise, wīz, a. doeth, call, synwyrol: n.
ffordd, modd, dull, gwedd, sut

Wiseacre, wīz'a-kūr, n. doethyn, coeg-
ddoethyn [ol

Wisely, wīz'lī, ad. yn ddoeth, yn synwyr-

Wish, wīsh, n. dymuniad, deisyfiad, dais:
v. dymuno, ewyllysio, deisyf; hiraethu,
bod am

Wisher, wīsh'ūr, n. deisyfwr, chwennych-
wī. Well-wisher, ewyllysiwr da

Wishful, wīsh'fūl, a. chwennychgar;
blysig, hiraethlawn

Wisket, wīs'kēt, n. cawell, basged

Wisp, wīsp, n. tusw, syryn, tasgell,
dylwf; torch, amdorch. Will-o'-the-
wisp, ellyldân, maldân

Wist, wīst, vi. I wist, gwybyddwn

Wistful, wīst'fūl, a. dwysystyriol, sylwgar

Wistit, wīs'tīt, n. math o epa

Wit, wīt, n. synwyr, deall, ffraethder,
arabedd, cymhendod; arebydd, cy-
mhenwr, un synwyr-gall. Half-witted,
haner call. Quick-witted, synwyrgraff.
To wit, sef, y sef, hyny yw

Witch, wītsh, n. rheibes, dewines, swyn-
wraig, gwiddanes, rheibwraig. Witch-
ridden, hun-glwyfus

Witchcraft, wītsh'krāft, Witchery, wīt-
shūr-ī, n. dewiniaeth, swyn-gyfaredd,
rheibiaeth

Witracker, wīt'krāk-ūr, n. cellweiriwr,
digrifwas [waith

Witract, wīt'krāft, n. dyfais, dyfeis-

With, wīth, pre. â, âg, gyda, gydag, efo.

With neither beginning nor end, with-
out either beginning or end, heb na
dechreu na diwedd

Withal, wīth-ōl', ad. hefyd, heblaw hyny,
efo hyny, â'r hwn, yn mhellach

Withdraw, wīth-drō' (pt. withdrew,
wīth-drōw', pp. withdrawn, wīth-
drōn'), v. cilio, encilio, neillduo, tynu
yn ol, cadw yn ol, galw yn ol, ymado

Withe, wīth, n. gwden, brigyn helyg

Wither, wīth'ūr, v. gwywo, crino, edwi,
edwino, dyhoeni [edwiniaeth

Witheredness, wīth'ūrd-nēs, n. gwywder,

Witherlock, wīth'ūr-lōck, n. cudyn-ys-
gwydd march

Withers, wīth'ūrz, n. pl. ysgwydd march

Withhold, wīth-hold', vt. attal, dal, dal
yn ol, cadw yn ol, rhwystro, lluddio,
lluddias

Within, wīth-in', pre. mewn, o fewn, tu
fewn, yn. From within, oddifewn

Without, wīth-ūw't', pre. heb, di-: con.
oddieithr, oddigerth: ad. yn allanol,
tu allan. From without, oddiallan.

Without compulsion, o wirfodd, yn
ddigymhell. Without doubt, diammheu

Withstand, wīth-stānd', vt. gwrthsefyll

Witless, wīt'lēs, a. disynwyr, ynfyd, ffol

Witling, wīt'ling, n. symlyn, hystyn

Witness, wīt'nēs, v. tystio, tystiolaethu,
ardystio, arwiro: n. tyst; tystiolaeth.
Ear-witness, clust-dyst, clywedydd.
Eye-witness, llygad-dyst, gwybyddiad.
False-witness, geu-dyst

Wits, wīts, n. pl. synwyr. Out of
one's wits, ynfyd. To be at one's
wits end, bod mewn cyfyng-gynghor

Witsnapper, wīt'snāp-ūr, n. geirfrathwr

Witticism, wīt'ī-sīzm, n. ffolbertrwydd,
gwagffraethder [arebol

Wittily, wīt'ī-lī, ad. yn synwyr, yn

Wittingly, wīt'ing-lī, ad. trwy wybod, yn
fwriadol

Wittol, wīt'ūl, n. cynricyll

Witty, wīt'ī, a. synwyr, synwrylm,
cymhenddoeth, ffraeth, arain, arebol

Witwal, wīt'wāl, n. cnocell y coed

Wive, wiv, v. gwreica, priodi gwraig

Wively, wiv'lī, a. gwrageddol, gwreigaidd

Wiver, wī'vūr, Wiverin, wī'vūr-in, Wi-
vern, wī'vūr, n. math o ddraig ddy-
chymybol

Wives, wīvz, n. pl.—Wife

Wizard, wīt'ūrd, n. cynghallen, brudiwr,
swynwr, dewin

- Woad, wod, n. llyisiau'r lliw, mel y cwn, glaslys
- Woe, wo, n. gwae, gofid, drygyd, trueni.
- Wo-begone, athrist, prudd [gofidus
- Woful, wo'fwl, a. alaethus, gresynol,
- Woke, wok, pt.—Wake
- Wold, wold, n. gwastad, ystrad
- Wolf, wwlf (wolves), n. blaidd, bela
- Wolfbane, wwl'ban, n. llyisiau'r blaidd
- Wolfdog, wwl'f'dög, n. bleiddgi, bugeilgi
- Wolfish, wwl'fish, a. bleiddaidd
- Wolverine, wwl-vü-rin', n. anifail bychan gwancus
- Wolves, wwlvz, n. pl.—Wolf
- Woman, wwm'an (women), n. gwraig, merch, bun, dynes, benyw. A handsome woman, meinir, A little woman, gwreigan. An old woman, hen wraig; gwrach. A young woman, merch ieuanc. A pretty young woman, meinir, meinwen, prydwen
- Womanhood, wwm'an-hwd, n. merchedd gwreigddod
- Womanish, wwm'an-ish, Womanly, wwm'an-li, a. benywaidd; gwreigaidd, merchaidd, gwreigiol
- Womanize, wwm'an-iz, vt. gwreigeiddio; masweddu [fenywaidd
- Womankind, wwm'an-kind, n. rhyw
- Womb, wwm, n. croth, bru [eang
- Womby, ww'mi, a. crothog, cynwysfawr,
- Women, wim'en, n. pl.—Woman
- Won, wun, pt. & pp.—Win
- Wonder, wun'dur, n. rhyfeddod, syndod; gwyrrh: vi. aruthro, rhyfeddu, synu.
- Wonder-struck, syniedig, dychrynedig. Wonder-working, gwyrrh-wneuthurol. I wonder if he will come, ni wn i a ddaw efe. I wonder what he thinks of it, beth mae ef yn feddwl am dano, ni wn i. Seven wonders of the world, saith rhyfeddod y byd:—1, Pigadeiliau'r Aipht; 2, Beddaail Artemesia; 3, Teml Diana yn Ephesus; 4, Muriau a gerddi crog Babilon; 5, Cawrddelw Rhodes; 6, Delw Jupiter Olympus; 7, Gwyldyrau Alecsandria
- Wonderful, wun'dur-fwl, a. rhyfeddol, aruthrol, uthrol [aruthredd
- Wonderfulness, wun'dur-fwl-nës, n.
- Wonderment, wun'dur-mënt, n. syndod, rhyfeddod [dyeithrol
- Wondrous, wun'drus, a. rhyfeddol, uthrol
- Wont, wunt, vi. arferu, ymarferu: n. defod, arfer, moes [won't, ni wnaif
- Won't, wont, (byrâd o *will not*). I
- Wonted, wun'ted, a. arferedig, arferol, cyffredin
- Woo, ww, v. caru; atolygu
- Wood, wwd, n. coed, gwydd; pren; coedwig, gwyddlan, gwyddwig, coedlwyn. Wood-cut, coedgerfiad. Woodchat, y cigydd, aderyn o'r enw.
- Wood-engraving, coedgerfiadaeth.
- Wood-nymph, gwyddanes. Wood-offering, coedoffrwm. Wood-pigeon, ysguthan [coedulw
- Woodashes, wwd'ash-iz, n. pl. coedludw,
- Woodbine, wwd'bin, n. gwyddfid
- Woodcock, wwd'kok, n. cyfflyog
- Wooded, wwd'ed, a. coediedig, coedog
- Wooden, wwd'n, a. coedol, o goed, o bren. Wooden chest, prenfol
- Woodfretter, wwd'fret-ur, n. pry'r coed
- Woodiness, wwd'i-nës, n. coedogrwydd
- Woodland, wwd'länd, n. coettir, tir coedog: a. coediog, coedog, coettirog.
- Woodland country, gwlad goediog
- Woodlark, wwd'lärk, n. esgudogyll, heddyd y coed, telawr y coed
- Woodless, wwd'lës, a. digoed, heb goed
- Woodlouse, wwd'lüws (pl. woodlice, wwd'lis), n. mochyn y coed
- Woodman, wwd'män, n. coedwr
- Woodmonger, wwd'müng-gür, n. gwerthwr tânwydd, tânwyddwr
- Woodpecker, wwd'pek-ür, n. delor, coblyn y coed, cnocell y coed
- Woodreeve, wwd'riv, n. coedolygwr, goruchwyliwr coed
- Woodroof, wwd'rwf, n. llyisiau'r eryr
- Woodsare, wwd'ser, n. coedewyn, coedhaliw
- Woody, wwd'i, a. coedog, llawn coed, fel coed. Woody on all sides, amgoed [ceisydd
- Woer, ww'ür, n. carwr, ymgeisydd,
- Woof, wwf, n. anwe, arwe; y bwrw
- Wool, wwl, n. gwlan. Wool-sack, sach o wlan; cadair y prifganhellwr yn Nhý yr Arglwyddi. Wool-stapler, gwlanfaelir. Wool-staple, gwlanfaelfa, marchnadfa gwlan. Flocks of wool, casnach, cneifion
- Woolcomber, wwl'ko-mür, n. gwlan-gribwr [gwlan-groen
- Woolfel, wwl'fel, n. croen a'r gwlan arno,
- Woollen, wwl'en, a. o wlan, gwlanaid, gwlanog. Woollen cloth, brethyn.
- Woollen-draper, brethynwr. Superfine woollen cloth, brethyn dinesig
- Woolliness, wwl'i-nës, n. gwlaneiddrwydd

WRA pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, tŵ=too, tŵk=took;	Worship, wūr'shīp, n. addoliad, iolaeth; urddas: v. addoli, ioli, anrhydeddu. Place of worship, addolfa, addoldy
Woolly, wŵl'ī, a. gwłānog, fel gwłān	Worshiper, wūr'shīp-ūr, n. addolwr, iolychwr, iolwr
Woolword, wŵl'wurd, ad. mewn gwłān	Worshipful, wūr'shīp-fŵl, a. parchedig, anrhydeddus, parchlawn
Worcester, wŵs'tūr, n. Caerwrangon	Worst, wūr'st (sd.—Bad), a. gwaethaf: v. gorchfygu, trechu. Worse and worse, gwaeth waeth
Word, wurd, n. gair: v. geiriadu, geirio. By word of mouth, trwy ymadrodd	Worsted, wūr'stēd, n. edafedd hirwłān
Worby, wūr'dī, a. geirgar, geiriog, aml-eiriog	Worsted, wūr'stēd, pt. & pp.—Worst
Wore, wō'r, pt.—Wear	Wort, wurt, n. breci; llysieuyn. Wort-vat, cafn breci
Work, wūr'k, n. gwaith; gweithred; gorchwyl: v. (wrought) gweithio; gweithredu. Needle-work, brodiad. Patch-work, clytwaith. Working-day, dydd gwaith	Worth, wūrth, n. gwerth, pris; gwiwdeb; teilyngdod. It is worth a shilling, e dāl swllt, y mae yn werth swllt
Worker, wūr'kūr, n. gweithiwr; gweithredwr. Fellow-worker, cydweithiwr	Worthiness, wūr'thī-nēs, n. teilyngdod, haeddiant, rhyglydd, rhyglyddiant
Workfellow, wūr'fēl-o, n. cydweithiwr, cydweithredwr	Worthy, wūr'thī, a. teilwng, gwiw; addas: n. dyn teilwng, gorwr
Workhouse, wūr'kūws (pl. workhouses, wūr'kūw-zīz), n. gweithdy, tloty	Worty, wūr'tī, a. breciaidd
Workman, wūr'mān, (pl. workmen, wūr'mēn), n. gweithiwr, gweithydd	Wot, wōt, pt.—Weet. I wot, gwyddwn, mi wyddais
Workmanlike, wūr'mān-lik, a. saerniaidd, celfydd, celfyddus	Would, wŵd, v. def. pt.—Will. I would go, if I should, mi elwn, pe cawn. I should go, if I would, cawn fyned, pe mynwn. I would have gone, if I should, mi aethwn, pe cawswn. I should have gone, if I would, cawswn fyned, pe mynaswn. He should not do so, ni ddylai wneuthur felly. He would talk for hours on the subject, efe a siariadai am oriau ar y pwnc. What would you that I should do for you? beth a fynech i mi ei wneuthur i chwi? I would not that ye should be ignorant that [of], ni fynwn i chwi fod heb wybod, ni ewyllysiwn eich bod heb wybod fod. Would to God it were morning! O na ddeuai y bore!
Workmanship, wūr'mān-shīp, n. crefft-wriaeth, gweithiant, gweithrediant, celfyddyd, gwneuthuriad	Wound, wŵnd, n. archoll, briw, clwyf, gweli: vt. archolli, briwo, clwyfo, gwelio
Workshop, wūr'shōp, n. gweithfa, gweithle	Wound, wŵnd, pt. & pp.—Wind
Workwoman, wūr'wŵm-ān (pl. work-women, wūr'wīm-ēn), n. gweithyddes	Wove, wov, pt.—Weave
World, wūrld, n. byd, daearfyd	Woven, wō'vn, pp.—Weave
Worldliness, wūrld'li-nēs, n. bydolrwydd, bydgarwch	Wrack, rāk, n. gwymon; dinystr, drylliad
Worldling, wūrld'līng, n. bydolddyn, bydgarwr, bydodyn	Wrackful, rāk'fŵl, a. dinystriol
Worldly, wūrld'li, a. bydol, bydgar, bydgarol. Wordly-minded, bydolfryd	Wraith, rath, n. drychiolaeth dyn ar farw
Worm, wūr'm, n. pryf, prifyn, abwydyn; llyngyren; troëllffon, tyndröell: v. dibryfedu; cyfrwysweithio. Worm-eaten, ysedig gan bryfed. Blind-worm, dall-neidr. Grave-worm, breuad. Maw-worm, llyngyren. Sheep-worms, euod. Tape-worm, cyllbryf. [droawl	Wrangle, rāng'gl, v. ceeru, ymgeuru, ymeirio: n. ymgeiraeth, cynhen, dadl
Wormlike, wūr'm'lik, a. pryfol; nydd-Wormwood, wūr'm'wŵd, n. chwerwlys	Wrangler, rāng'glūr, n. ceeryn, ymdaerwr, cynhenwr; uch-ysgolāig
Wormy, wūr'mī, a. pryfedog, pryfedol	Wranglesome, rāng'gl-sūm, a. ceerus
Worn, wō'rn, pp.—Wear	
Wornils, wō'r'nīlz, n. pl. gwyring, gwyrn	
Worrel, wōr'ēl, n. budrchwilen yr Aipht	
Worry, wūr'ī, vt. cnoi, anafu, blino, erlid, poeni, cystuddio	
Worse, wūr's, a. gwaeth: cd.—Bad. To grow worse, gwaethu, gwaethygu, myned yn waeth	

- Wrap, räp, vt. plygu, plygdröi, goblygu, amblygu, amwisgo, plygu yn nghyd, gorthöi, amdöi
- Wrapper, räp'ür, n. amärws, amdwyg, gorthöydd, amlen, amdo
- Wrappascal, räp'räs-käl, n. hugan, cöb uchaf
- Wrass, Wrasse, räs, n. gwrachen y môr
- Wrath, röth, n. llid, bâr, digder, digofaint, gwyth, lliidiogrwydd
- Wrathful, röth'fwl, a. lliidiog, digllawn, digofus, gwythlawn
- Wrathfulness, röth'fwl-nës, n. digllonedd, lliidiogrwydd, gwythlondeb
- Wrathless, röth'lës, a. dilid, diddig, an-nigofus, diddigder
- Wrawl, röl, vi. mewian
- Wreak, rik, vt. tywallt; dial, dialeddu
- Wreakful, rik'fwl, a. dialgar, dialeddus, dialus
- Wreakless, rik'lës, a. annialgar, egwan
- Wreath, rith, n. amdorch, plethdorch, plethwe, addurnbleth, talaith, coron-bleth, gwrydd [plethu, gwryddu]
- Wreathe, rith, v. amdorch, plethwëu
- Wreathy, rithi, a. torchaidd, modrwy-aidd, argrych
- Wreck, rëk, n. llongddrylliad, llongdor, llong-goll; llongddrylliau, ysgyrion llong, dylusg; dynstr, dystryw, llwyr-goll; gwymon: v. llongddryllio, colli llong
- Wrecker, rëk'ür, n. yspeilydd llong-ddrylliau, lleidr dylusg, lleidr glan môr
- Wren, rën, n. dryw, dryw bach, baran
- Wrench, rëntsh, n. dirdro, croesdro, nydd-dro: vt. dirdröi; croesdröi; tyrfu
- Wrest, rëst, vt. dirdröi, dirdynu, traws-gipio, gwyrdröi, gwyrgamu: n. gwyr-dro, dirdyn, trawsgip
- Wrestle, rës'l, vi. ymafaelyd, ymaflyd, ymafael, ymdrech
- Wrestler, rës'lür, n. ymafaelwr, ym-drechwr, codymwr
- Wrestling, rës'ling, n. ymafaeliad, ym-drechiad. Wrestling-match, codwm ymdrechfa [ddyn, truanen]
- Wretch, rëtsch, n. adyn, truenyn, gwael-
- Wretched, rëts'hëd, a. truan, truol, truenus, gresynol, gresynus; salw, gorwael
- Wretchedness, rëts'hëd-nës, n. trueni, gresynod; gorwaelni
- Wretchless, rëts'h'lës, a. diofal.—Reckless
- Wrexham, rëk'säm, n. Gwrecsam
- Wriggle, rig'l, v. gwingo, ymystumio, ymnyddu, ymddyrywn
- Wright, rit, n. saer, gweithiwr, celfyddwr, llaw-weithiwr
- Wring, ring, n. gwasg, dirwasg, nydd-wasg; v. (wrung), gwasgu; dirdröi, trowasgu, nydd-dröi, nydd-wasgu, dir-gamu
- Wrinkle, ring'kl, n. crych, crychni, rhych, tolc: v. crychu, rhychu, tolcio
- Wrist, rist, n. arddwrn
- Wristband, rist'bänd, n. arddyrnrwym
- Writ, rit, n. ysgrythyr; ysgrif, ysgrifen, ysgriflen; dyfynlythyr, gwslythyr: pp.—Write (anarferol). Holy writ, ysgrythrau santaidd
- Write, rit (wrote, written), v. ysgrifenu, ysgrifo, llythyru. To write your name, tori neu ysgrifenu eich enw
- Writer, ritür, n. ysgrifydd, ysgrifenydd
- Writhe, rith, v. nydd-dröi, dirdynu, dir-gamu, gwyrdynu
- Writhe, rith'l, v. crychu, rhychu
- Writing, rit'ing, n. ysgrifen; ysgrifen-iaid. Writing-desk, ysgrifenfrdd.
- Writing-master, ysgrif-ddysgawdwr.
- Writing-paper, papyr ysgrifenu
- Written, rit'n, pp.—Write [erin]
- Wizzled, riz'ld, a. crychlyd, gwiwedig
- Wrong, röng, a. cyfeiliornus, cam: n. cam, camwri, bai, cyfeiliorn: vt. gwneyd cam, niweidio, drygu. Wrong-doer, camweddwr, gwneuthurwr cam.
- Wrong-headed, pen-gam. Wrong-timed, anamserol. You are wrong, yr ydych yn camsynied. You are in the wrong, arnoch chwi mae'r bai
- Wronger, röng'ür, n. camweddwr, niw-eidiwr
- Wrongful, röng'fwl, a. annglyfiawn, cam; beius, camweddus
- Wrote, rot, pt.—Write
- Wroth, röth, a. dig, digllawn, digofus
- Wrought, röt, pt. & pp.—Work (arfer-edig yn fynych yn yr Alban). Wrought-iron, haiarn morthwylledig
- Wrung, rüng, pt. & pp.—Wring
- Wry, ri, a. cam, hyllgam, gwyrgam: v. camu, hyllgamu, gwyrgamu. Wry-necked, gwddfgam
- Wryly, ri'li, ad. yn wrygam, ar wry
- Wryneck, ri'nëk, n. aderyn o'r enw.
- Wryness, ri'nës, n. gwyrgamedd, gwyrgemi, gwyrni
- Wye, wi, n. yr afon Gwy
- Wyvern, wi'vürn, n. draig ddychymygol

X

<p>XANGTI, zāng'tī, n. geu dduw y Chineaid Xanthic, zān'thīk, a. melynaidd Xebec, zī'bēk, n. math o long fechan dri hwyblren Xenium, zī'nī-ūm (pl. xenia, zī'nī-ā), n. anrheg arferedig [eithriaid Xenodochy, zī-nōd'ō-kī, n. derbynfā dy- Xerasia, zī-ra'zhī-ā, n. sychder gwallt Xerodes, zī-ro'diz, n. cornwyd sych Xeromirum, zī'r-o-mī'r'ūm, n. eli sychol</p>	<p>Xerophagy, zī-rōf'ā-jī, n. ymborth sych Xerophthalmy, zī-rōp'thāl-mī, n. sych- gochni llygaid, sychgibddellni, sych- bilen Xerotes, zī-ro'tūz, n. sychder y corff Xiphias, zī'yās, n. cleddbysg ; cledd- seren [aeth Xylography, zi-lōg'rā-fī, n. coedgerfiad- Xylophagous, zi-lōf'ā-gūs, a. coedfwytaol Xyster, zīs'tūr, n. crafell llawfeddyg Xystus, zīs'tūs, n. rhodfa, rhodle, oriel</p>
--	--

Y

<p>YACHT, yöt, n. dyfrlong, tlysfād, ys- tafellfād, bād ystafellog Yager, ya'gūr, n. marchog, marchfilwr Yahoo, yā'hw, n. dyn gwyllt Yak, yāk, n. bual, ych gwyllt Yam, yām, n. gwreiddyn tramor Yankee, yāng'kī, n. Sais Americanaidd Yap, yāp, n. ci bach, cian Yard, yārd, n. llath, llathen, gwialen ; llathaid ; hwyl-lath ; buarth, cadlas. Corn-yard, ydlan. Cow-yard, buarth. Flail-yard, gwial ffust. Yard-arm, braich y drawslath. Yard-wand, Yard- stick, llathfesurai, llathwialen [us Yare, yē'r, a. hylaw, parod, hoew, awydd- Yarely, yē'r'li, ad. yn fedrus Yarn, yārn, n. edaf, edau, edafedd. Yarn-beam, carfan gwēydd. To spin a yarn, adrodd chwedl [gyrnu Yarr, yār, vi. chwyrnu, ysgyrnygu, das- Yarrish, yār'ish, a. sych-arwaid ei flas Yarrow, yār'ō, n. llysiâu'r gwaedling, milddail, gwilfrai Yate, yat, n. iet [glefri Yaw, yō, vi. ymysgwyddo : n. math o Yawl, yōl, n. bād mawr, mawrgwech : vi. gwaeddu, bloeddio, llefain Yawling, yō'ling, n. bloedd, bloeddiad, oerleisiad Yawn, yōn, vi. dylyfu gên, agor cêg : n. ystwyrad, dylyfiad gên [wisgo Yclad, ī-klād', a. gwisgedig, wedi ei Ycleped, ī-klēpt', a. enwedig, galwedig Ye, yī, pro. chwi, chwychwi. Ye also, chwithau [Yes Yea, ya, ad. ie, do, felly y mae, yn wir.— Yean, yīn, vi. bwrw oen, llydnu Yeanling, yīn'ling, n. oen newydd ei fwrw, oenyn</p>	<p>Year, yī'r, n. blwydd, blwyddyn, blynedd. Last year, llynedd. This year, eleni, yleni. Anomalistic year, blwyddyn afreolus, yn cynwys 365d. 6a. 14' 1". Intercalary year, blwyddyn ymsangol, yn cynwys 384 diwrnod. Julian year, blwyddyn Julius Cæsar, yn cynwys 365½ diwrnod. Leap year, blwyddyn naid. Lunar year, blwyddyn leuadol, yn cynwys 354 diwrnod. Sidereal year, blwyddyn seryddol, yn cynwys 365d. 6a. 9' 11". Solar year, blwyddyn heulog, yn cynwys 365d. 5a. 48' 48". In years, hên, oedranus Yearling, yī'r'ling, n. blwyddiad, llwdn blwydd Yearly, yī'r'li, a. blwyddol, blyneddol : ad. bob blwyddyn, yn flyneddol Yearn, yūr, v. tosturdeimlo, dwys-gyd- ymdeimlo, gofidio, teimlo yn anes- mwyth Yeast, yīst, n. swyf, swyfi, burym, ewyn Yeasty, yīs'tī, a. ewynol, swyfol, ewynog Yelk, yēlk, n.—Yolk Yell, yēl, n. oergri, oernad, oerlef, ud : v. oerleisio, oergriō, oernadu, ubain, udo Yellow, yēl'ō, a. melyn. Yellow-ham- mer, melyn yr eithin. Pale yellow, melynwyn. To make yellow, melynū Yellowish, yēl'ō-ish, a. melynaidd, lled felyn, gofelyn Yellowness, yēl'ō-nēs, n. melynī, melyn- der [anifeiliaid Yellows, yēl'oz, n. pl. y melynī, clefyd ar Yelp, yēlp, vi. cyfarth, gogyfarth Yeoman, yo'mān, n. gŵr eang, rhydd- ddeiliad ; gosgorddwr, milwr Yeomanry, yo'mān-rī, n. gwrengiaid, y gwŷr eang</p>
---	--

Yerk, yŭrk, v. tindaflu, gwingo: n. gwing	Yore, yô'r, n. yr hen amser: ad. gynt, cynt. In the days of yore, yn yr amser gynt
Yes, yës, ad. ie, do, felly mae, oes. Did you see him? Yes; no: A welsoch chwi ef? Do; naddo. Do you see him? Yes; no: A ydych chwi yn ei weled? Ydwyf; nac ydwyf. Shall you see him? Yes; no: A welwch chwi ef? Gwnâf; na wnâf. Is this the man? Yes; no: Ai hwn yw y dyn? Ie, ië hwn; nage	York, yôrk, n. Caerefrog. New York, Caerefrog Newydd
Yesterday, yës'tŭr-da, n. doe: ad. ddoe. The day before yesterday, echdoe	You, yw, pro. chwi. You also, chwithau
Yesternight, yës'tŭr-nit, n. neithiwyr: ad. neithiwyr	Young, yŭng, a. ieuanc; tyner. A young bird, cyw.
Yet, yët, con. & ad. er hyny, eto, hagen, er hyny oll	Younger, yŭng'gŭr, a. iau, ieuangach: cd.—Young
Yew, yw, n. yw, ywen, pren yw	Youngest, yŭng'gëst, a. ieuangaf, ieuaf: sd.—Young [ieuanc
Yewen, yw'ën, a. ywenol, fel yw	Youngish, yŭng'ish, a. ieuangaidd, lled
Yex, yëks, n. yr ig: vi. igio, igian, ucheneidio	Youngling, yŭng'ling, n. creadur ieuanc
Yield, yild, v. gildio, ymroddi, ymostwng, rhoddi i fyny, rhoddi, cynyrchu	Youngster, yŭng'stŭr, Younker, yŭng'kŭr, n. ieuengyn, ieuant, llencyn, llanc
Yielding, yil'ding, a. yn dwyn; yn caniatâu, ymroddgar	Your, yw'r, pro. eich
Yoke, yok, n. iau, gwarog, gwedd: v. ieuo, gwarogi. Yoke-fellow, cydwedd, cydymaith. Yoke of oxen, par o ychain, gwedd o ychain	Yours, yw'rz, pro. eiddoch, yr eiddoch, eiddo chwi
Yoked, yokt, a. ieuedig, gweddog	Yourself, yw'r-sëlf', pro. eich hun, eich hunan [ain, chwydchi
Yolk, yok, n. melyn wÿ	Yourselves, yw'r-sëlvz', pro. eich hun
Yon, yôn, Yonder, yôn'dŭr, a. draw, acw: ad. dacw, acw, draw, rhaco	Youth, ywth, n. ieuant, ieuanc, dyn ieuanc, llanc, gwerydd; ieuentid
	Youthful, ywth'fwl, a. ieuanc, llencyn-aid; nwyflawn
	Youthfulness, ywth'fwl-nës, n. ieuentid
	Youthhood, ywth'hwd, n. ieuentid
	Youthly, ywth'li, a. ieuanc, cynar
	Yttrium, it'ri-ŭm, n. mettel o'r enw
	Yule, ywl, n. amser Nadolig
	Yux, yŭks, n. ig, igiad: v. igio, igian

Z

ZACCHO, zăk'ô, n. gwaelod-wadn colofn	Zedoary, zëd'ô-ŭr-î, n. math o blani-gyn peraroglaidd
Zaffre, zăf'ŭr, n. ffugfwn, ffugfettel	Zeekoe, zî'ko, n. afonfarch
Zaim, zam, n. caedflaenor Tyrçiaidd	Zeine, zî'in, n. defnydd glydiog a geir o wenith yr India
Zany, ză'nî, n. ysgentyn, cellweiriwr, croesan, digrifyn, digrifwas	Zendavesta, zën-dă-vës'tă, n. llyfr sant-aidd tânaddolwyr Persia
Zarnich, zăr'nik, n. math o sylwedd caled	Zenith, zën'ith, n. y lle uwch ein pen, y pwnc uwchben
Zea, zî, n. gwenith Indiaidd	Zephyr, zëf'ŭr, n. gwynt y gorllewin, mwythawel, tirionchwa
Zeal, zil, n. aidd, eiddiged, hewyd, dyhewyd, awyddfryd, brwdfrydedd, gwresogfryd	Zero, zî'r'ô, n. dirgelnôd, goddim (0)
Zealot, zël'üt, n. brwdfrydwr, gwynfydwr, eiddigeddwr	Zest, zëst, n. croen eurafal; chwaeth, blas
Zealotry, zël'üt-rî, n. brwdfrydiaeth	Zeta, zî'tă, n. llythyren Roeg; ystafell
Zealous, zël'üs, a. aiddgar, eiddigeddus, awyddus, hevydus, gwresog, brwdfrydig	Zetetic, zî-tët'ik, a. ymofyniadol
Zealousness, zël'üs-nës, n. awyddfrydedd	Zeugma, zug'mă, n. ymgyswllt (dull ymadrodd)
Zebra, zî'bră, n. math o asyn gwyllt	Zigzag, zîg'zăg, a. troadol, igam-ogam
Zebu, zî'bu, n. ych gwyllt yr India	Zimb, zîm, n. math o gacynen wenwynllyd tramor
Zechin, zî'kin, n. bath aur gwerth 9s.	

ZYT pāth, fāt, ēre, mēt, mā-rīne, pīn, ōrb, ōn, cūrve, cūt, t̄w = too, t̄wk = took; ōre; fate, line, no, mute; she, zh = z azure; thin, th̄is; j = dzh.

Zimome, zī'mom, n. glyd gwenith

Zinc, zīngk, n. math o adwyn

Zingiber, zīn'jī-būr, n. poethwraidd.—
Ginger [enw

Zirconium, zūr-ko'nī-ūm, n. adwyn o'r

Zoanthropy, zo-ān'thro-pī, n. math o
wallgofrwydd [lun

Zocle, zōk'l, n. math o wadn i ddal cerf-

Zodiac, zo'dī-āk, n. sidydd, sidyll, caer
sidi, caer sidin, caer sidydd. Twelve
signs of the zodiac, deuddeg arwydd
y sidydd:—

Spring Signs, Arwyddion y Gwanwyn.

♈ Aries, the Ram, yr Hwrdd

♉ Taurus, the Bull, y Tarw

♊ Gemini, the Twins, y Gefelliad

Summer Signs, Arwyddion yr Hâf.

♋ Cancer, the Crab, y Cranc

♌ Leo, the Lion, y Llew

♍ Virgo, the Virgin, y Forwyn

Autumnal Signs, Arwyddion yr Hydref.

♎ Libra, the Balance, y Fantol

♏ Scorpio, the Scorpion, yr Ysgorpiion

♐ Sagittarius, the Archer, y Saethydd

Winter Signs, Arwyddion y Gauaf.

♑ Capricornus, the Goat, yr Afr

♒ Aquarius, the Water-bearer, y
Dyfrwr

♓ Pisces, the Fishes, y Pysg

Zodiacal, zo-dī'ā-kāl, a. perthynol i'r
sidyll, sidyllol

Zone, zon, n. gwregys, cylch, cylchan.

Frigid zone, y cylch rhewllyd. Tem-
perate zone, y cylch tymmberus.

Torrid zone, poethgylch, gwregys
crasboeth

Zoned, zond, a. gwregysedig, cylchedig

Zoographer, zo-ōg'rā-fūr, n. mildraeth-
ydd [draethol

Zoographical, zo-o-grāf'ī-kāl, a. mil-

Zoography, zo-ōg'rā-fī, n. mildraeth-
yddiaeth

Zoolatry, zo-ōl'ā-trī, n. miladdoliaeth

Zoological, zo-o-lōj'ī-kāl, a. mildraethol

Zoologist, zo-ōl'o-jīst, n. milhanesydd

Zoology, zo-ōl'o-jī, n. mildraeth, mil-
hanes, milodiaeth

Zoomorphism, zo-o-mōr'fīzm, n. newid-
iad dynion i anifeiliaid

Zoophorus, zo-ōf'ūr-ūs (pl. zoophori,
zo-ōf'ūr-i), n. milgolofn, ateg-golofn
i ddal llun anifail

Zoophyte, zo'o-fit, n. mil-lysieuyn, llys-
fil

Zootomist, zo-ōt'o-mīst, n. milddifynydd

Zootomy, zo-ōt'o-mī, n. milddifyniaeth

Zounds, zūw̄ndz, int, gair ofer, byrâd
o "God's wounds"

Zufolo, zūf'o-lo, n. cerddbibell

Zygoma, zi-go'mā, n. asgwrn y boch

Zythepsary, zi-thēp'sūr-ī, n. darllaw-dŷ

L L E C H R E S

o

W R E I D D I A U G E I R I A U S A E S O N A E G ,

Y N N G H Y D A G

ENGHREIFFTIAU O'U TARDOLION A'U CYDRYWIAID.

- Ac, S. derwen; Acorn, barnacle
Academia, G. llwyn gerllaw Athen; Academian, academic, academy
Acer, acris, L. llyn, irad; Acrid, acridity, acrimony, acritude, acetose, acetous
Achos, G. poen; Ache, toothache
Acidus, L. sur; Acid, acidulate
Acros, G. blaen; Acropolis, acrostic
Acouo, G. clywed; Acoustics, diacoustics
Acuo, L. llymâu; Acumen, acute
Ædes, L. adeilad; Edifice, edify
Æquus, L. cyfartal; Adequate, equal, equality, equanimity, equator, equidistant, equilibrium, equinox, equipollent, equity, equivalent, iniquity
Ær, S. cyn; Early, ere, erst, or
Æstus, L. llanw; Estuary
Ævum, L. oes; Age, coeval, ever, longevity, primeval
Aer, G. awyr; Aerolite, aeronaut, air
Ager, L. cae; Acre, agrarian, agrestic, agriculture, peregrination
Ago, actus, L. gwneuthur; Act, active, actual, actuary, agent, agitate, navigate
Ago, G. arwain, tywys, Agogos, G. blaenor; Demagogue, pedagogue, stratagem, synagogue
Agon, G. ymdrech; Antagonist
Al, ad, A. y, yr; Admiral, alcoran, alembic, algebra, alkali, almanack
Alius, L. arall; Alias, alibi, alien, alienate, unalienable
Aller, F. myned; Alley
Alp, C. mynydd uchel; Alpine, Alps
Alpha, G. llythyren gyntaf Roeg; Alphabet
Alter, L. arall; Alter, alterative, alteration, alternate, unadulterated
Altus, L. uchel; Altiloquence, altimetry, altitude, alto-relievo, exalt
Ambar, A. gwefr; Amber
Ambulo, L. rhodio; Amble, ambulate, circumambulate, somnambulist
Amo, L. caru, Amicus, L. cyfaill; Amability, amateur, amatory, amiable, amicable, amity, amorous, amour, enamour, enemy, enmity, inimical
Amplus, L. mawr; Ample, amplify
An, S. un; A, an, any, atone, atonement, one, only
Aner, andros, G. gwr; Alexander, Andrew, hexandria, pentandria
Angello, G. dwyn newydd; Angel, angelic, archangel, evangelist
Ango, L. cilâu; blino; Anger, angry, anguish, anxiety, anxious
Angulus, L. ongl; Angle, angular, quadrangle, rectangle, triangle
Anima, L. bywyd; Animal, animalcule, animate, inanimate, transanimate
Animus, L. meddwl; Animadvert, animosity, equanimity, magnanimous, pusillanimous, unanimous
Annulus, L. modrwy; Annular, annular
Annus, L. blwyddyn; Annals, anniversary, annual, biennial, millennial, perennial, septennial
Anthos, G. blodeuyn; Anthology, chrysanthemum, polyanthus, zoanthropy
Anthropos, G. dyn; Anthropophagi, misanthrope, philanthropic
Antiquus, L. hên; Ancestor, ancestry, ancient, antic, antiquarian, antiquated, antique, antiquity
Aperio, L. agor; Aperient, aperture, April, overt
Appello, L. galw; Appeal, appellant, appellate, appellation, appellative
Apprehendo, L. gafaclu, Apprendre, F. dysgu; Apprehend, apprentice

Aptus, L. cymhwys, iawn; Adapt, apt, aptitude, inept, unapt
 Aqua, L. dwfr; Aquafortis, aquatic, aqueduct, aqueous, terraqueous
 Arbitrator, L. canolwr; Arbitrator, arbitrary, arbitrate, arbitration
 Arbor, L. coeden; Arborescent, arbour
 Arche, G. dechreu, rheol, llywodraeth; Anarchy, archbishop, heptarchy, monarch, patriarch, tetrarch, tetrarchate
 Arctos, G. arth, y gogledd; Antarctic, arctic, Arcturus [arcuation
 Arcus, L. bwa; Arc, arcade, arch, archer, Ardeo, L. llosgi; Ardent, ardour, arson
 Arena, L. tywod; Arenaceous
 Aristos, G. ardderchocaf; Aristocracy
 Arithmos, G. rhif; Arithmetic, logarithm
 Arma, L. arfau; Armada, armament, armour, arms, army
 Aro, L. aredig; Arable, aration
 Ars, L. celfyddyd; Art, artifice, artificial, artist, artistic, inert
 Artus, L. cymal; Article, articulate, articulation, inarticulate
 Asper, L. garw; Asperity, exasperate
 Astron, G. seren; Asterisk, astrology, astronomy, astrotheology, disaster
 Athletes, G. ymafaelwr; Athlete, athletic
 Attono, L. taranu; Astonished (thunderstruck), astound
 Audio, L. clywed; Audible, audience, audit, auditor, auditory, inaudible
 Augeo, auctus, L. cynyddu; Auction, augment, author, authority
 Auris, L. clust; Auricular, aurist, ear
 Autos, G. hunan; Autobiography, autocrat, autograph, automaton, autopsy
 Auxilium, L. cymorth; Auxiliary
 Avant, F. o flaen; Advance, advantage, advantageous, van, vantage

B.

Bacchus, L. duw meddwod; Bacchanal, bacchanalian, debauch, debauchee
 Bærnan, S. llosgi; Brand, brimstone, brindled, burn
 Bætan, S. ffirwyno; Bit (genfa)
 Bagh, Ir. bywyd; Usquebagh
 Ballo, G. tafu; Emblem, embolus, hyperbole, problem, symbol
 Bana, S. angeu; Bane, baneful, henbane, ratsbane, wolfsbane
 Bando, I. cyhoeddiad; Contraband
 Barba, L. barf; Barb, barbed, barbel, barber
 Barbarus, L. tramor; Barbarian, barbaric, barbarity, barbarous
 Basa, Sw. taro; Baste
 Bast, T. rhisgl; Bass
 Bearn, S. plentyn; Barnacle
 Beatan, S. curo; Abate, bate, beat
 Beatus, L. gwynfydedig; Beatific, beatification, beatify, beatitude
 Beau, Belle, F. teg, hardd; Beau, beauty, belle, belles-lettres, embellish
 Becher, Ge. cwpan; Beaker, pitcher
 Beg, Ga. bychan; Fillibeg
 Belangen, D. perthynu; Belong
 Belegeren, D. gwarchae; Beleaguer
 Bellum, L. rhyfel; Belligerent, bellipotent, rebel, rebellion, rebellious
 Bene, L. yn dda; Benedict, benefactor, beneficent, benefit, benevolent
 Beon, S. bod; Be
 Beorgan, S. amddiffyn; Borough, burgh, burgher, burghmote, Edinburgh
 Beorht, S. dysclaer; Albert, Ethelbert
 Beta, G. ail lythyren Roeg; Alphabet
 Bibo, L. yfed; Bib, bibber, bibulous, imbibe [beckon
 Biennian, S. amneidio; Beacon, beck, Bidan, S. aros; Abide, bide
 Biddan, S. gorchymyn; Bid, forbid
 Bilaikan, Go. gwawdio; Bilk
 Bios, G. bywyd; Amphibious, biography
 Bis, L. dwywaith; Bicipital, bicornous, bigamy, binary, biped, biscuit, bisect, bissextile, bisulcous, bivalve, combine
 Blac, S. gwelwlas; Bleach
 Blaer, D. penddŷyn; Blear
 Blæsan, S. chwythu; Blast, blossom, blow, bluster
 Blætan, S. brefu; Blatant, bleat
 Blanc, F. gwyn; Blanche, blank, blanket
 Bois, F. coed; Buoy
 Bonus, L. da; Bounteous, bounty
 Bot, S. boddlondeb, iawn; Boot, bootless
 Bozza, I. chwyddad; Botch
 Brachium, L. braich; Brace, bracelet, bracket, branch, embrace
 Braza, P. marworyn; Brazil
 Brevis, L. byr; Abbreviate, abridge, breviary, brevier, brevity, brief
 Brucan, S. defnyddio; Broke, broker
 Buan, S. coleddu; Boor, neighbour
 Bube, Ge. bachgen; Booby
 Bugar, S. plygu; Bay, bight, bough, bow, elbow, embay
 Bunke, Go. crug; Bunch
 Bunna, Ir. teisen; Bun
 Burh, S. tŷ; Burglar

C.

- Cadas, Ga. cotwm ; Caddis
 Cado, L. cwmpo ; Accident, cadence, cascade, casual, coincide, decay, incident, occasion, occidant
 Cædo, cæsus, L. tori ; lladd ; Circumcise, concise, decide, deicide, excise, incision, incisor, parricide, suicide
 Calculus, L. gröyn ; Calculate
 Caleo, L. gwresogi ; Calefy, calenture, calid, caloric, scald [thenics
 Calos, G. hardd ; Caligraphy, calis-
 Calupto, G. gorchuddio ; Apocalypse
 Cam, C. cam ; Kimbo
 Campian, S. ymladd ; Champion
 Candeo, L. llosgi ; Candid, candidate, candle, chandelier, incendiary, incense
 Canto, L. canu ; Cant, canticle, chant, descant
 Capiro, captus, L. cymeryd ; Accept, anticipate, capacity, captive, conceit, deception, except, perceptible, receptacle, susceptible
 Caput, L. pen ; Cape, capital, capitulation, capitol, captain, chapter, decapitate, precipice, precipitate, recapitulate
 Carbo, L. glo ; Carbon, carbonaceous, carbonade, carbonic, carbuncle
 Caro, L. carnis, L. cnawd ; Carnage, carnal, carnelian, carnival, carnivorous, caruncle, charnel-house, incarnate
 Carus, L. anwyl ; Caress, cherish
 Castigo, L. ceryddu ; Castigate, chasten, chastise
 Castus, L. pur, diwair ; Chaste, chastity, incest, incestuous
 Cattivo, I. caethwas ; dyhiryn ; Caitiff
 Cavus, L. cefnog ; Cave, cavern, cavity, concave, excavate
 Ceaster, cester, S. caer, dinas gaerog ; Chester, Colchester, Doncaster, Dorchester, Gloucester, Lancaster, Leicester, Manchester
 Cedo, L. rhoddi i fyny ; Antecedent, cede, cession, concede, decease, excess, incessant, intercede, proceed, recede, secede, succeed, success, successive
 Ceipian, S. prynu ; Chaffer, chap, chapman, cheap, Chepstow, chop
 Censeo, L. barnu ; Censor, censorious, censurable, censure
 Centrum, L. canol ; Centre, centrifugal, centripetal, concentration, concentric, excentric, heliocentric
 Centum, L. cant ; Cent, centifolius, centuple, centurion, century
 Ceorl, S. gwladwr ; Carle, churl
 Ceowan, S. cnoi ; Chew, cud
 Cera, L. cwyr ; Cerate, cere, cerecloth, cerumen, sincere, sincerity
 Cerno, cretus, L. gwahaniaethu ; Concern, decree, discern, discreet, excrement, excrete, secret, secretary, secrete
 Certus, L. sicr ; Ascertain, certain, certainly, certificate, certify, incertitude
 Charis, G. gras, cariad ; Charitable, charity, eucharist
 Charta, L. papyr ; Cartoon, cartridge, chart, charter, Magna Charta
 Cheir, G. llaw ; Chirography, chirolgy, chiromancy, chirurgion, surgeon
 Chole, geri ; Cholera, cholera, cholic, melancholy
 Christos, G. eneinniedig ; Antichrist, chrism, Christ, christendom, christian
 Chronos, G. amser ; Anachronism, chronic, chronicle, chronology, chronometer, isochronal, synchronal
 Chufa, Sp. gwagfost ; Huff
 Circus, L. cylch ; Circle, circuit, circular, circulate, circus, semicircle
 Cito, L. galw ; Cite, citation, excite, excitement, incite, recite, resuscitate
 Civis, L. dinesydd ; Citizen, city, civic, civil, civilian, civility, civilize
 Claidhamh, Ga. cleddyf ; Claymore
 Clamo, L. gwaeddu ; Acclamation, claim, clamour, exclaim, proclaim, reclaim
 Clarus, L. eglur, dysclae ; Clarify, clarion, clarinet, claritude, clear, declaration, declare
 Claudio, L. cau ; Clause, clausure, cloister, close, closet, conclude, disclude, inclusive, occlude, preclude, reclude
 Clino, L. ymgrymu, plygu ; Clinicle, clension, decline, incline, recline
 Clivus, L. llethre ; Acclivity, cliff, declivity, proclivity
 Cnafa, S. bachgen ; Knave
 Cognosco, L. gwybod ; Cognizable, cognizant, recognizance, recognize
 Colo, L. llafurio ; Colony, cultivate, culture, horticulture, ruricolist
 Comes, L. cydymaith ; Concomitant, constable, count, county, viscount
 Commodus, L. cyffiës ; Commodious, commodity, incommode
 Communis, L. cyffredin ; Common, communicate, community, excommunicate, incommunicative

- Copia, L. llawnder; Copious, cornucopia
 Cor, L. calon; Accord, concord, cordial, courage, discord, encourage, record
 Cornu, L. corn; Corn (oddlyn), cornet, corneous, cornigerous, cornute, cornuto, unicorn
 Corpus, L. corff; Corps, corpse, corporal, corporeal, corpulent, incorporate
 Cosmos, G. byd; Cosmogony, cosmography, cosmopolite, microcosm
 Couvrir, F. gorchuddio; Cover, coverlet, covert, couverture, curfew
 Crass, L. y fory; Crastination, procrastination
 Cratos, G. llywodraeth; Aristocrat, autocrat, democrat, gynecocracy, theocracy
 Credo, L. credu; Accredit, credence, credentials, credible, credit, creditor, credulity, credulous, creed, discreditable, incredible
 Creo, L. crëu; Create, creation, creator, creature, procreate, recreate, recreation
 Cresco, L. cynyddu; Concrete, crescent, decrease, excrecence, increase
 Crimen, L. camwedd; Crime, criminal, criminate, criminatory, recriminate
 Crites, G. barnwr; Crisis, criterion, critic, hypercritic, hypocrite
 Crux, L. croes; Cross, crucible, crucifix, cruciform, crusade, excruciate
 Cubo, L. ymblygu, gorwedd; Accoucheur, concubine, couch, cubation, incubation, incubus, incumbent, recumbent, succumb
 Cuclos, G. cylch; Circle, cycle, cycloid, cyclopædia, encyclopædia
 Querpo, Sp. y corff; Querpo
 Culpable, L. bai; Culpable, exculpate, inculpate
 Cunnian, S. gwybod, Cunnian, S. chwylio
 Can, conner, cunning, ken
 Cura, L. gofal; Accurate, care, curator, cure, curious, proctor, procuration, procure, secure, sinecure
 Curro, L. rhedeg; Career, concur, courrant, course, courser, current, curriele, cursory, excursion, incur, occur, precursor, recur, succour, transeur
 Curvus, L. cam; curvature, curve, curvilinear, recurvous
 Cwellan, S. lladd; Kill, quail, quell
 Cwethan, S. llefaru; Quoth
 Cwysan, S. gwasgu; Quash, squeeze
 Cyn, S. hil; Kin, kind, kindred, mankind
 Cyth, S. perthynas; Kit, kith
 Dæg, S. dydd; Daisy (day's eye), dawn, day
 Daimon, G. ysbryd; Cacodemon, demon, demoniac, pandemonium
 Damnum, L. colled, niwed; Condemn, damage, damn, damnation, damnatory, indemnify, indemnity, uncondemned
 Daska, Sw. taro; Dash
 Daubjan, Go. taenellu; Dab [thaw
 Deawian, S. llaethu; Bedew, dew, dough, Debeo, debitum, L. bod mewn dyled; Debit, debt, debtor, indebted
 Deca, G. deg; Decagon, decalogue
 Decem, L. deg; December, decemvirate, decennial, decimal, decimate, duodecimal
 Decor, L. prydfferthwch; Decorate, decorum, dedecorous, indecorous
 Degen, Ge. cleddyf; Dudgeon
 Deman, S. barnu; Deem, deemster, doom
 Demos, G. pobl; Democrat, Demosthenes, endemic, epidemic, pandemic
 Dendron, G. pren; Dendrology, rhododendron
 Dens, L. dant, Odontes, G. dannedd; Dent, dental, dentated, dentist, edentated, indent, indenture, trident
 Densus, L. tew; Condensation, condense, dense, density
 Deor, S. anifail gwyllt; Deer
 Deus, L. duw; Deicide, deify, deism, deist, deity, deodand
 Dia, Sw. godro; Dairy
 Dico, L. dywedyd; Contradict, dictate, diction, dictionary, ditto, ditty, edict, indict, interdicit, jurisdiction, malediction, predict, valedictory, verdict
 Dies, L. diwrnod; Day, dial, diary, diurnal, meridian, noctidial
 Digitus, L. bys; Digit, digitalis, digitate
 Dignus, L. teilwng; Condeign, deign, dignify, dignity, disdain, indignation
 Dingler, Da. siglhongian; Dangle
 Dipfel, D. pig llym; Dibble
 Disc, S. dysgl; Desk, disc, dish
 Didasco, G. Disco, L. dysgu; Didactic, disciple, disciplinarian, discipline, undisciplined
 Divido, L. rhanu; Divide, dividend, division, individual, indivisible
 Divus, L. duw; Divine, divinity
 Do, datus, L. rhoddi; Addition, data, date, dative, edition
 Doceo, doctus, L. dysgu, hyfforddi; Docile, docility, doctor, doctrine, document, indoctrinate

Dogma, G. athrawiaeth; Dogma, dogmatic, dogmatist
 Dok, Go. lle dwfn; Dock
 Doleo, L. gofidio; Condole, dole, doleful, dolor, dolorous, indolent
 Dominus, L. arglwydd, Domina, L. arglwyddes; Dam, dame, dominant, domineer, don, madam, madonna, predominant, predominate
 Domus, L. tŷ; Dome, domestic, domesticate, domicile
 Don, S. gosod, gwneuthur; Deed, do, doff, don
 Dono, L. rhoddi; Donation, pardon
 Dormio, L. cysgu; Dormant, dormitive, dormitory, dormouse
 Dorsum, L. cefn; Dorsal, endorse
 Doser, Da. achosi cwsg; Doze
 Doxa, G. barn, clod; Doxology, heterodox, orthodox, paradox
 Draalen, D. llercian; Drawl
 Drabba, Sw. taro; Drub
 Dreogan, S. gweithio; Drudge
 Drigan, S. sychu; Drought, drug, dry
 Driusan, Go. cwympo; Drizzle
 Dromos, G. rhedegfa; Dromedary, hippodrome, syndrome
 Druilen, D. pendrymu; Droil
 Ducken, Ge. ymgrymu; Duck
 Duco, L. tywys, Dux, L. tywysydd; Adduce, aqueduct, conduce, duke, educate, induce, induct, produce, seduce, viaduct
 Dugan, S. talu; Doughty
 Dumm, Ge. dwl; Dump
 Dun, S. bryn; Downs, Huntingdon, Snowdon
 Dunamis, G. gallu; Dynamics, dynasty
 Duo, L. dau; Deuce, double, dual, dubious, ducat, duel, duet, dubious, duodecimal, duplicate, duplicity, duumvirate, indubitable
 Durus, L. caled; Durable, durance, dure, during, endure, indure, indurate, obdurate
 Diŷter, Ge. tywyll; Dusk
 Dvæler, Da. aros; Dwell
 Dwinan, S. gwywo; Dwindle
 Dyne, S. ystwr; Din, dun
 Dyppan, S. trochi; Deep, dip, dive

E.

Ea, eas, S. dwfr; Anglesey, eddy, island
 Ead, S. meddiant; Edward, Edwin
 Eage, S. llygad; Egbert, eye
 Eald, S. hen; Alderman, eld, elder, old

Ebrius, L. meddw; Ebriety, inebriate, sobriety
 Edo, L. bwyta; Eat, edible, esculent
 Ego, L. myfi; Egotism, egotist
 Eicon, G. delw; Iconoclasm, iconoclast, iconolator
 Eidos, G. llun, dull; Kaleidoscope, cycloid, spheroid
 Elne, S. Ulna, L. braich; Elbow, ell
 Emo, L. prynu; Exempt, peremptory, ransom, redeem, redemption
 Esse, L. bod, Ens, entis, L. peth mewn bod; Absent, entity, essence, essential, interest, potent, present, quintessence. Onta, G. beth mewn bod; Ontology
 Eo, itum, L. myned; Ambition, exit, initial, initiate, obit, obituary, perish, reiterate, transit
 Eorl, S. dewryn; Earl
 Eremos, G. anial; Eremite, hermit
 Ergon, G. gweithred; Chirurgeon, energy, georgic, liturgy, metallurgy, surgeon, theurgy
 Erian, S. aredig; Ear (twysen), earing, earth
 Erro, L. crwydro; Aberrance, aberration, err, errant, erratic, errata, error
 Escupir, Sp. taflu allan; Scupper
 Eu, G. da, yn dda; Eulogy, euphony, eurithmy, euthanasy
 Experior, L. profi; Experience, experiment, expert

F.

Fabula, L. ffug-chwedl; Confabulate, fable, fabulist, fabulous, fib
 Facies, L. gwyneb; Efface, face, facial, fashion, feature, superficial, surface
 Facilis, L. hawdd; Difficult, facile, facilitate, facility, faculty
 Facio, factum, L. gwneuthur; Affair, affect, benefactor, certify, crucify, deficient, edify, efficacy, fact, factious, factor, factotum, feat, feature, infect, malefactor, manufactory, perfect, sacrifice, satisfy, simplify, verify
 Fadan, S. trefnu; Fad, fiddle-faddle, fidget
 Falco, L. hebog; Falcated, falchion, falcon
 Fallo, L. llithro; Fallacious, fallible, false, infallible, refel
 Fama, L. gair, sôn; Defame, fame, famous, infamous, infamy

- Fanum, L. teml; Fanatic, fane, profane
 Faran, S. myned; Fare, farewell, ferry, fieldfare, ford, thoroughfare, wayfaring
 Fatuus, L. ffol; Fatuity, ignis fatuus, infatuate, infatuation
 Febris, L. twymyn; Febrile, fever
 Felix, L. dedwydd; Felicitate, felicity, infelicitous
 Fels, Ge. craig; Fell
 Femina, L. benyw; Effeminacy, effeminate, female, feminine
 Fendo, L. taro; Defend, fence, fender, inoffensive, offend
 Feoh, S. gwerth; Fee
 Feorm, S. ymborth; Farm
 Feorth, S. pedwerydd; Farthing, fourth
 Pero, L. cludo; Circumference, confer, defer, differ, fertile, infer, laniferous, offer, prefer, refer, somniferous, suffer, transfer
 Ferrum, L. haiarn; Farrier, ferreous, ferruginous
 Perveo, L. berwi; Effervescent, fervency, fervent, fervid, fervour
 Festus, L. llawen; Feast, festal, festive
 Fian, S. casâu; Feud, fie, fiend, foe
 Fibra, L. edefyn; Fibre, fibrous
 Fido, L. ymddiried; Affiance, confide, confidence, defy, diffident, faith, fealty, fidelity, infidel, nullifidian, perfidy, solidifidian, undefied
 Filius, L. mab; Affiliate, filial, filly
 Filleadh, Ga. plyg; Fillibeg
 Finis, L. diwedd; Confine, define, definite, definition, final, fine, finish, finite, infinite, infinitive, unfinished
 Fingo, fictus, L. llunio; Effigy, feign, feint, fiction, figment, figure
 Firmus, L. cadarn; Affirm, affirmative, confirm, confirmation, firm, infirm
 Fiscus, L. trysorfa; Confiscate, fiscal
 Fixus, L. sefydledig; Affix, crucifix, effigy, figure, fixture, prefix, transfix
 Flabbe, D. llipddarn; Flabby
 Flagan, Ic. rhanu; Flag
 Flagro, L. ffamio; Conflagration, deflagrate, deflagration, flagrant
 Flamma, L. gwenfflam; Flame, inflammation
 Flecto, flexus, L. plygu; Circumflex, deflect, flexible, flexure, genuflection, inflect, reflect, reflex
 Fliessen, Ge. dylifo; Flush
 Fligo, fictus, L. curo; Afflict, conflict, inflict, inflictive, profligate
 Fliotr, Ic. cyflym; Fleet, flit
 Flo, flatus, L. chwythu; Blow, flatulent, flute, inflate, inflation, perflate
 Flos, floris, L. blodeuyn; Deflour, efflorescence, floral, floret, floricultural, florid, florist, flour, flourish, flower
 Fluo, fluxum, L. llifo; Afflux, confluent, conflux, flow, fluctuate, fluent, fluency, fluid, flux, fluxion, influence, influx, reflux, superfluity, superfluous
 Fodio, fossum, L. cloddio; Fosse, fossil
 Folium, L. dalen; Exfoliate, foil, foliage, folio, portfolio, trefoil
 Fon, S. gafaclu; Fang, finger
 Foppen, Ge. gwawdio; Fob, fub
 Forma, L. llun; Conform, deform, form, formal, formula, inform, multiform, nonconformity, perform, reform, transform, uniform
 Forth, S. allan; Forth, further, furtherance, furthermore
 Fortis, L. cryf; Comfort, effort, enforce, force, fort, fortify, fortitude, fortress
 Fracht, Ge. llwyth; Fraught, freight
 Frango, fractus, L. tori; Fraction, fracture, fragile, fragment, frail, infringe, irrefragable, ossifrage, refract, refractory, refrangible, saxifrage
 Frater, L. Frere, F. Bruder, Ge. Broder, Sw. & Da. brawd, Bru, Ga. bru, croth; Brother, fraternal, fraternity, fratricide, friar
 Freon, S. caru; Friend
 Frician, S. neidio, Frisch, Ge. bywiog; Freak, frisk, frog
 Frigus, frigoris, L. oerfel; Frigid, frigidity, refrigerant, refrigerate
 Frons, frontis, L. talcen; Affront, confront, front, frontispiece, frontlet
 Fruor, fructum, L. mwynâu; Fructiferous, fructify, fruit, fruitfulness, fruition
 Fugio, L. ffoi; Centrifugal, fugacious, fugitive, functionary, perfunctory, refuge, refugee, subterfuge
 Fugol, S. aderyn; Fowl, fowler {some
 Fulian, S. halogi; Defile, filth, foul, fullian, S. gwynu; Fuller
 Fundo, fusus, L. tywallt; Confound, confuse, diffuse, effuse, fund, funnel, fuse, fusible, fusion, infuse, refund, refuse, suffuse, transfuse, transfusion
 Fundus, L. gwaelod; Founder, foundery, fundamental, profound, unfounded
 Fungor, L. cyflawni; Defunct, function, Fyr, S. tân; Fire
 Fysan, S. dyfrysio; Fuss

G.

Gabban, S. gwatwar; Gabble, gibberish, jabber, jibe
 Galan, S. canu; Nightingale
 Gamba, I. Jamb, F. coes; Gambado, gambol, gammon
 Gamos, G. priodas; Amalgamate, bigamy, monogamy, polygamy, trigamy
 Gan, gangan, S. myned; Forego, gang, gangway, go, gone, undergo
 Garantir, F. diogelu, mechnio, gwarantu; Guarantee, warrant
 Garder, F. cadw; Guard, guardian, ward, warden, wardrobe
 Gartur, Go. rhwymyn; Garter
 Gaster, G. cylla, bol; Epigastric, gastric, gastronomy
 Ge, G. daear; Apogee, geodæsia, geography, geology, geometry, geonics, georgic, perigee
 Geard, S. caeadle; Haggard (ydlan), garden, yard
 Geier, Ge. ffwlthur, cudyll. Ger falcon, gier eagle
 Gelu, L. rhew; Congeal, gelatine, gelatinous, gelid, jelly
 Genea, G. genedigaeth; Genealogy, generation, Genesis, hydrogen, nitrogen, oxygen [geneous
 Genos, G. rhyw; Heterogeneous, homo-
 Genus, generis, L. rhyw; Gens, gentis, L. cenedl; Degenerate, engender, gender, general, generalize, generate, generic, genial, genital, genteel, Gentile, gentle, genuine, genus, regenerate
 Geotan, S. tywallt; Gush, gutter
 Gerefa, S. llywydd; Portreeve, reeve, sheriff
 Germen, L. blaguryn; Cousin-german, germ, germinate
 Gero, gestus, L. dwyn; Belligerent, congestion, digestion, exaggerate, gesticulate, gesture, lanigerous, suggestion, undigested, vicegerent
 Ghod, Pe. duw, delw; Pagoda
 Giessen, Ge. arllwys; Gush
 Gigas, L. cawr; Giant, gigantic
 Gigno, genitus, L. cenedlu; Generation, genitive, genius, indigenous, ingenious, primogeniture, progenitor, regenerate
 Gil, Ic. hollt; Gill (tagell pysgodyn)
 Ginosko, G. Cnawan, S. gwybod; Gnostic, gnosticism, know, prognostic
 Gisper, Da. dylyfu gèn; Gasp

Giuncata, I. caws hufen; Junket
 Glanz, Ge. dyscleirdeb; Glance
 Globus, L. cronell; Conglobate, globe, globular, globule
 Glotta, glossa, G. tafod; Duoglot, epiglottis, gloss, glossary, polyglot
 Glupho, G. cerfio; Hieroglyphic, tri-
 glyph
 Gluten, L. glyd; Agglutinate, glue, glutinous
 God, S. da; God, godwit, good, gospel
 Gonia, G. congl; Decagon, diagonal, heptagon, hexagon, octagon, orthogon, pentagon, polygon, tetragon, trigonometry
 Gorge, F. gwddf; Disgorge, gorge
 Gorst, S. eithin; Gooseberry, gorse
 Gradior, gressus, L. rhoi cam; Gradus, L. camre; Aggress, congress, degrade, degree, egress, gradation, grade, gradual, graduate, ingress, progress, retrograde, transgress
 Graf, Ge. iarll; Landgrave
 Grafan, S. cloddio; Engrave, grave, groove
 Grandis, L. mawr; Aggrandise, grand, grandee, grandeur, grandfather, grandiloquent
 Granum, L. gronyn o yd; Grain, granary, grange, granite, granivorous, granular, granulate, pomegranate
 Grapho, G. ysgrifenu, Gramma, grammatos, G. ysgrif; Anagram, autograph, bibliography, biography, brachygraphy, caligraphy, chirography, cosmography, diagram, engrave, epigram, graphic, grammar, grammatical, lithography, monogram, orthography, paragraph, stenography, topography, typographer, xylography
 Gratia, L. gras; Congratulate, grace, gratuitous, ingratiate
 Gratus, L. diolchgar; Grateful, gratitude, ingratitude
 Gravis, L. pwysig; Grave, gravidity, gravitation, gravity, grief, grieve
 Grenian, S. tyfu; Grain (llin)
 Groat, S. llwch, Gratter, F. crafu; Grate, grit
 Grex, gregis, L. praidd; Aggregate, congregate, egregious, gregarious, segregate
 Gumnos, G. noeth; Gymnasiarch, gymnasium, gymnastic
 Gune, G. benyw; Androgynal, gynecocracy, misogyny

H.

Habe, Ge. nwyddau; Haberdasher
 Habeo, habitus, L. Avoir, F. meddiannu;
 Avoirdupois, cohabit, exhibit, habit,
 habitation, habitual, have, inhabit,
 inhibit, prohibit
 Haccan, S. Hacher, F. hacio; Hack,
 hash, hatch (cerfio), hatchet
 Had, S. sefyllfa; Godhead, knighthood,
 manhood
 Hæreo, hæsus, L. glynu; Adhere, adhe-
 sion, cohere, cohesive, hesitate, inherit
 Hæres, hæredis, L. etifedd; Heir, heredi-
 tary, heritage, inherit, inheritance
 Hafoc, S. hebog; Havoc, hawk
 Haima, G. gwaed; Emerods, hemor-
 rhage, hemorrhoid
 Halo, L. anadlu; Anhelation, anhelose,
 exhalation, exhale, inhale
 Hals, G. Sal, L. Sel, F. Sale, It. Salz,
 Ge. halen; Salify, saline, salt, saltern,
 saltpetre
 Hals, S. gwddf; Halter
 Ham, S. trigfa; Durham, Hampstead,
 hamlet, Wrexham
 Hangian, S. hongian; Hang, hinge,
 Stonehenge, unhinge
 Harke, Ge. rhacan; Harrow
 Hauch, Ge. anadl; Hawk (poeri)
 Haurio, haustus, L. tynu; Exhaust,
 exhaustion, inexhaustible
 Hedra, G. sedd; Cathedral, octahedron
 Helios, G. haul; Aphelion, heliacal,
 heliocentric, heliotrope, parhelion,
 perihelion
 Hemera, G. diwrnod; Ephemeral, ephemeris
 Hepta, G. saith; Heptagon, heptarchy
 Heteros, G. arall; Heteroclite, heterodox,
 heterogeneous
 Hex, G. chwech; Hexagon, hexameter,
 hexangular
 Hieros, G. santaidd; Hierarchy, hieroglyphic,
 hierography
 Hippos, G. march; Hippocentaur, hippo-
 podrome, hippogriff, hippopotamus
 Histeme, G. gosod; Aposteme, system
 Hlidan, S. cuddio; Eye-lid, lid
 Höcker, Ge. crwmach; Hunch
 Hodos, G. ffordd; Episode, Exodus,
 method, methodist, period, synod
 Hof, S. tý; Hovel
 Homalos, G. rheolaidd; Anomalistic,
 anomaly

Homo, L. dyn, Humanus, L. dynol; Ho-
 micide, human, humane, humanity
 Homos, G. yr un; Homœopathic, homo-
 geneous, homologous, homonymous,
 homophonous, homotonous
 Hora, L. awr; Horal, horary, hour
 Horos, G. terfyn, cyffin; Aphorism, ho-
 rizon, horizontal
 Horreo, L. dychrynu; Abhor, abhorrent,
 horrible, horrid, horror
 Hortor, L. annog; Dehort, exhort, hor-
 tative, hortatory
 Hortus, L. gardd; Horticulture, orchard
 Hospes, hospitis, L. gwestai; Hospita-
 ble, hospital, host (llettywr), hostry,
 hotel, ostler [hostility
 Hostis, L. gelyn; Host (llu), hostile,
 Hreopan, S. llefain; Croup
 Hucke, Ge. cefn; Hawk (gwica), huckster
 Hudor, G. dwfr; Dropsy, hydra, hy-
 draulics, hydrogen, hydromel, hydro-
 meter, hydrophobia, hydrostatics
 Humeo, L. bod yn wlyb; Humid,
 humidity, humour
 Humus, humilis, L. y llawr; Exhume,
 humble, humiliate, humility, inhume,
 posthumous
 Hund, S. ci; Hound, hunt
 Hunskur, Ic. brwt, gwael; Hunks
 Hurra, Go. gyru; Hurl, hurry
 Huschen, Ge. curo; Hunch
 Hweorfan, S. troi; Warp

I.

Icthus, G. pysgodyn; Ichthyology
 Idios, G. priodol; Idiom, idiosyncrasy,
 idiot, idioticon, idiotism
 Ignis, L. tân; Igneous, ignis fatuus, ig-
 nite, ignition, ignivomous
 Imago, L. delw; Image, imagery, ima-
 gine, imagination
 Impero, L. gorchymyn; Emperor, em-
 pire, imperative, imperial, imperious,
 umpire
 Incensus, L. cyneuedig; Censor, in-
 cense, incentive
 Indico, L. dangos; Index,
 indicate, indicative
 Inferus, L. isel; Inferior, inferiority,
 infernal [initiative
 Initium, L. dechreuad; Initial, initiate,
 Insula, L. ynys; Insular, insulate, island,
 isle, peninsula, peninsular
 Integer, L. cyfan; Integer, integral,
 integrity

Intus, intra, L. mewn; Interior, internal, intimate, intrinsic
 Ira, L. digofaint; Irascible, ire, irritate
 Isos, G. cyfartal; Isochronal, isosceles, isothermal [itinerary, itinerate
 Iter, L. taith, Itineracy, itinerant, Iterum, L. eto; Iterant, iterate, reiterate

J.

Jaceo, L. gorwedd; Adjacent, circum- adjacent, interjacent, jacent, subjacent
 Jacio, jectus, L. tafu; Abjct, adjective, conjecture, deject, ejaculation, eject, inject, interjection, jaculate, object, project, projectile, reject, subject
 Jaune, F. melyn; Jaundice, John Doree
 Jour, F. dydd; Adjourn, journal, journey, journeyman, sojourn
 Judex, L. barnwr, Judico, L. barnu; Ad- judge, judge, judicature, judicial, judicious, prejudge, prejudice
 Jugum, L. iau; Conjugal, conjugate, subjugate, yoke
 Jungo, junctus, L. cysylltu; Adjoin, adjunct, conjunction, disjunctive, join, joiner, joint, jointly, junction, juncture, subjoin, subjunctive
 Jurk, D. twyg; Jerkin
 Juro, L. tyngu, Jus, L. cyfraith, cyf- iawnder; Abjure, adjure, conjure, injury, jurat, juridical, jurisdiction, jurisprudence, jurist, juror, jury, jus- tice, justify, perjure, perjury
 Juvenis, L. ieuanc; Evan, junior, ju- venile, young

K.

Keras, G. corn; Monoceros, rhinoceros
 Kermes, A. math o bryf llywio; Crimson
 Kimia, A. dewiniaeth; Alchemy, chem- ist, chemistry
 Kind, D. plentyn; Chincough, kidnap
 Knappen, D. gwringain; Kidnap, knab, knapsack

L.

Labor, L. gwaith; Elaborate, laboratory, laborious, labour
 Labor, lapsus, L. llithro; Collapse, elapse, lapse, relapse, sublapsarian, supralapsarian
 Lac, lactis, L. llaeth; Lactary, lacteal, lactescent, lactiferous

Lacnian, S. iachâu; Leech (meddyg)
 Læccan, S. gafaelyd; Latch, leech (geloden) [loadstone
 Lædan, S. tywys; Lead, load, loadstar,
 Lambano, G. cymeryd; Astrolabe, syl- labication, syllable, syllabus
 Laos, G. pobl; Laic, laity, lay (llëygol), Nicolas
 Lapis, lapidis, L. careg; Dilapidate, lapidary, lapidist, lapideous
 Latris, G. gwasanaethwr; Demonolatry, iconolater, idolater, idolatry, pyrolatry
 Latus, L. cludedig; Ablative, collate, elate, relate, translate
 Latus, L. llydan; Latitude, latitudinarian
 Latus, lateris, L. ochr; Collateral, equilateral, lateral, quadrilateral
 Laube, Ge. gwasgodfa; Lobby
 Laus, laudis, L. clod, Laudo, L. canmol; Laud, laudable, laudanum, laudatory
 Lavo, L. golchi; Laundry, lave, lotion
 Laxo, L. llaesu; Lax, laxative, laxity, prolix, relax, relaxation
 Leas, S. gau; Leasing
 Lecgan, S. gosod; Acknowledge, allay, knowledge, lay, ledge, ledger
 Lego, L. anfon, cymynu; Allege, dele- gate, legacy, legate
 Lego, lectus, L. dewis, darllen; Col- league, college, collect, dialect, dili- gence, eclectic, elect, elegance, eligi- ble, intellect, intelligent, lecture, le- gible, lesson, neglect, predilection, recollect, sacrilege, select
 Lemper, Da. plygu; Limber
 Leng, S. hyd; Length, linger
 Lenis, L. meddal; Lenient, lenify, lenitive, lenity
 Lepsis, G. gafaeliad; Catalepsy, epilep- sy, prolepsis
 Leute, Ge. pobl; Lout
 Levo, L. codi, Levis, L. ysgafn; Elevate, leaven, lever, levity, levy, lift, relieve
 Lex, legis, L. Loi, F. deddf, Licitus, L. cyfreithlawn; Illicit, law, legal, legist, legitimate, license, licentiate, licit
 Lexis, G. geiriad; Lexicography, lexi- cology, lexicon
 Liber, L. rhydd; Deliberate, deliver, liberal, liberate, libertine, liberty, livery
 Liber, L. llyfr; Libel, libellous, libra- rian, library
 Lic, S. tebyg; Frolic, like
 Ligo, L. rhwymo; Allegiance, league, liable, liege, ligament, oblige, religion
 Lim, S. aelod; Limb, limp

Limes, limitis, L. terfyn; Illimitable, limit, limitary, limitation, unlimited
 Linea, L. llinyn; Curvilinear, delineate, interline, line, lineage, lineal, rectilinear
 Lingua, L. tafod; Language, lingo, linguacious, linguist, sublingual
 Linguo, lictus, L. ymadel â; Delinquent, dereliction, oblique, relic, relict, relinquish
 Linum, L. llin; Lawn, line, linen, linseed, lint
 Liqueo, L. toddi; Colliquate, liquefy, liqueur, liquid, liquidate, liquidity, liquor
 Lit, S. llong; Lighter, lighterman
 Litera, L. llythyren, ysgrifren; Alliteration, illiterate, letter, literal, literary, literature, obliterate
 Lithos, G. careg; Aerolite, chrysolite, litharge, lithography, lithomancy, lithotropic, lithotomy
 Locus, L. lle; Collocation, dislocate, local, locality, locate, locomotion
 Logos, G. gair, traethawd; Analogy, apologue, apology, catalogue, chronology, dialogue, etymology, eulogize, geology, logic, mineralogy, philology, syllogism, tautology, theology, zoology
 Longus, L. hir; Elongate, long, longevity, longitude, oblong, prolong
 Loopen, D. rhedeg; Gantlope, interlope
 Loquor, locutus, L. llefaru; Allocution, circumlocution, colloquial, elocution, eloquent, loquacity, obloquy, soliloquy, stultiloquence, ventriloquist
 Lucos, G. blaidd; Lycanthropy
 Luctor, L. ymdrechu; Reluctance, reluctant
 Ludo, lusus, L. chwareu; Allude, col-lusive, delude, delusive, elude, illusion, interlude, ludicrous, prelude
 Lumen, L. goleuni; Illume, illumine, luminary, luminous
 Luna, L. lleuad; Lunacy, lunar, lunatic, lunette, sublunary
 Luo, L. golchi; Abluent, ablution, alluvium, antediluvian, dilute, diluvial, pollute [paralysis
 Lysis, G. llaesiad; Analysis, palsy, Lustrum, L. glanâd; Illustrate, illustrious, lustrate, lustration, lustre
 Lux, lucis, L. goleuni; Elucidate, lucent, lucid, pellucid, translucent
 Lyft, S. awyr; Aloft, loft, lofty
 Lypis, S. echel men; Linch-pin

M.

Mænan, S. meddwl; Mean, mind
 Magan, S. medru; Main, may, might
 Magister, L. meistr; Magisterial, magistrate, master, mastery
 Magnus, L. mawr; Magnanimity, magnificent, magnifico, magnify, magniloquence, magnitude, main
 Major, L. mwy; Majesty, major, majority, mayor
 Malleus, L. mwrthwyl; Malleable, mallet, maul
 Malus, L. drwg; Malady, malapert, malcontent, malefactor, malevolent, malice, malignant, malpractice, maltreat, malversation
 Mamma, L. bron; Mamma, mammalia, mamiferous, mammillary
 Mando, L. gorhymyn; Command, commend, demand, mandamus, mandate, recommend, remand
 Maneo, L. aros; Immanent, manse, mansion, permanent, remain, remnant
 Mania, G. cynddaredd; Bibliomania, mania, maniac, monomania
 Manteia, G. prophwydoliaeth; Aeromancy, geomancy, gyromancy, lithomancy, necromancy, pyromancy
 Manus, L. Main, F. llaw; Emancipate, maintain, manacle, manage, manipulation, manual, manufacture, manumit, manure, manuscript, port-manteau
 Mare, L. môr; Marine, mariner, maritime, mermaid, submarine, transmarine, ultramarine
 Maritus, L. gwr priod; Marriage, marital, marry
 Martur, G. tyst; Martyr, martyrdom, martyrology, protomartyr
 Masculus, L. gwrryw; Emasculate, male, masculate, masculine
 Mase, S. trobwll; Amaze, maze
 Mater, L. mam; Maternal, matricide, matriculate, matrimonial, matrimony, matrix, matron
 Mathema, G. gwyddoriaeth; Mathematics, opsimathy, philomath
 Maturus, L. addfed; Immature, mature, maturity, premature
 Mechanao, G. dyfeisio; Mechanics, mechanism
 Medeor, L. iachâu; Irremediable, medical, medicine, remedial, remedy

- Medius, L. canol; Immediate, intermediate, mediator, mediocrity, Mediterranean, medium, mezzotinto
- Megas, G. mawr; Megalopolis, megalosaurus, megalonyx, megatherium
- Mel, mellis, L. mêl; Hydromel, mellifluent, mellifluous, oxymel
- Melan, G. du; Melancholy
- Melior, L. gwell; Amelioration, meliorate, melioration
- Melos, G. cerdd; Melo-drama, melody, Philomel
- Memor, L. cofus, gofalus; Commemorate, memento, memoir, memorable, memorandum, memorial, memory, remember
- Menarah, A. llusern; Minaret
- Mendax, L. gau; Mendacious, mendacity
- Mengan, S. cymysgu; Among, amongst, mingle, mongrel
- Mens, mentis, L. y meddwl; Dementate, mental, vehement
- Mensis, L. mis; Menstrual, menstruum
- Mensura, L. mesur; Commensurate, dimensions, immense, measure, mensuration, mete, meter
- Mereo, meritus, L. haeddu; Demerit, merit, meritorious
- Mergo, mersus, L. trochi; Demersion, emergency, immerse, immersion, merge, submerge, submersion
- Merx, mercis, L. nwyddau masgnach; Commerce, market, mart, mercantile, mercenary, mercer, mercery, merchandize, merchant
- Meter, G. mam; Metropolis, metropolitan
- Metron, G. mesur; Barometer, diameter, gasometer, geometry, hexameter, hydrometer, hygrometer, metre, metrical, pentameter, perimeter, symmetry, trigonometry
- Metsian, S. porthi; Meat, mess, messmate
- Micros, G. bychan; Microcosm, micro-meter, microscope
- Migro, L. newid trigfan, mudo; Emigrate, immigrate, migrate, migration, migratory, transmigration
- Miles, militis, L. milwr; Militant, military, militate, militia
- Mille, L. mil; Mile, millennium, milleped, millesimal, million
- Mimos, G. dynwaredydd; Mime, mimic, mimographer, pantomime
- Mineo, L. crogi; Eminent, imminent, prominence, prominent, supereminent
- Minister, L. gweinydd; Administer, administrator, minister, ministry
- Minuo, minutus, L. lleiâu; Diminish, diminution, diminutive, miniature, minion, minor, minority, minus, minute, minutiae
- Mirc, S. tywyllwch; Mirky
- Mirus, mirabilis, L. rhyfedd; Admirable, admire, marvellous, miracle, mirror
- Misceo, mixtus, L. mysgu, cymysgu; Admixture, mingle, miscellany, miscible, mix, mixture, permision, permixtion, promiscuous
- Miseo, G. casâu; Misanthrope, misogamy, misogyny
- Miser, L. truan; Commiserate, miser, miserable, misery
- Mitto, missus, L. anfon; Admissible, admit, commissary, commit, committee, dismiss, emissary, intermit, messenger, missile, mission, missionary, missive, mittimus, omit, permit, premise, promise, remit, submissive, submit, surmise, transmit
- Mneme, G. côf; Amnesty, mnemonics
- Modus, L. modd, mesur; Accommodate, commodious, commodity, immodest, incommode, modal, mode, model, moderate, modern, modest, modesty, modify, modish, modulate, module, modus, mood, remodel
- Mola, L. maen melin; Emolument, emmolate, molar
- Mollis, L. meddal; Emollescent, emollient, mollify, mollify
- Moneo, L. rhybuddio; Admonish, monitor, monument, premonitory, submonition, summon, summons
- Monos, G. unig; Monad, monandria, monarch, monastery, monastic, monk, monoceros, monochord, monocular, monody, monogram, monopoly, monoptyote, monosyllabic
- Mons, L. mynydd; Dismount, mound, mountain, mountebank, promontory, surmount, tramontane, ultramontane
- Monstro, monstratus, L. dangos; Demonstrate, remonstrate
- Montare, I. esgyn; Mountebank
- Morbus, L. clefyd; Cholera morbus, morbid, morbific
- Mordeo, morsus, L. enoi; Mordacious, morsel, remorse, remorseless
- More, Ga. mawr; Claymore

- Morphe, G. llun; Amorphous, metamorphose, metamorphosis
- Mors, mortis, L. angeu; Immortal, mortal, mortality, mortgage, mortiferous, mortify, mortmain, mortuary. Meurtre, F. llofruddiaeth; Murder
- Mos, moris, L. modd, arfer; Demoralize, moral, morality, moralizer
- Motto, I. Mot, F. gair; Motto
- Moveo, motus, L. symud; Commotion, emotion, locomotive, mob, mobile, motive, move, moveable, movement, remote, removal
- Mucus, L. llysnafedd; Mucid, mucilage, mucous, muculent, mucus
- Multus, L. llawr; Multiform, multiple, multiply, multitude
- Mundus, L. y byd; Antemundane, mundane, ultramundane
- Munio, munitus, L. cryfâu; Ammunition, muniment, munition
- Munus, muneris, L. rhodd, swydd; Communion, community, immunity, municipal, munificent, remunerate
- Murus, L. mur; Contramure, immure, intermural, murage, mural
- Musa, L. cân; Amuse, muse, muses, museum, music, musical
- Muthos, G. ffug-chwedl; Myth, mythic, mythology
- Muto, L. newid; Commute, immutable, mutable, mutation, transmute, permutation
- Mynet, S. arian; Mint, money
- N.
- Nascor, natus, L. cael ei eni; Agnation, cognate, innate, nascent, natal, nation, native, nativity, subnascent
- Natura, L. natur; Nature, natural, naturalist, naturalize, preternatural, supernatural
- Naus, G. Navis, L. llong, Nauta, L. morwr, Nato, L. nofio; Aeronaut, circumnavigate, natant, nausea, nauseate, nautical, nautilus, naval, navigable, navy
- Neah, S. agos; Neighbour, nigh
- Necros, G. marw; Necrology, necromancy, necropolis, necrosis
- Necto, nexus, L. clymu; Annex, annexation, connect, connection
- Nefas, L. drygioni; Nefarious
- Nego, negatus, L. gwadu; Abnegate, deny, negation, negative, renegade
- Neos, G. newydd; Naples, neology, neophyte, neoteric
- Nesos, G. ynys; Chersonese, Peloponese, Polynesia [ous, neurosis
- Neuron, G. llinyn; Eneve, nerve, nerve-Neuter, L. nid y naill na'r llall; Neuter, neutral, neutrality, neutralize
- Nicken, Ge. penogwyddo; Nick
- Niger, L. du; Denigrate, negro, Niger, nigrescent
- Noceo, L. Nuire, F. niweidio; Innocent, innocuous, noisome, noxious, nuisance, obnoxious
- Nomen, L. enw; Cognomen, denominate, ignominy, multinomial, name, nominal, nominate, noun, pronoun
- Nomos, G. cyfraith; Anomy, antinomian, astronomy, Deuteronomy, economy
- Non, L. ni, nid; Nonconformist, non-descript, nonentity, nonsense, not
- Nord, S. gogledd; North, northern, Norwich
- Norma, L. rheol, cyllun; Enormity, enormous, normal
- Nosco, notus, L. gwybod, Nota, L. nôd; Annotation, cognizance, connote, denote, ignoble, know, noble, notable, notary, notation, note, notice, notify, notion, notorious, recognize, reconnoitre—Cognosco
- Novem, L. naw; November
- Novus, L. Neow, S. Neuf, F. newydd; Innovate, new, novel, novelty, novice, novitate, renew, renovate
- Nox, noctis, L. nos; Equinoctial, equinox, night, noctambulist, noctidial, noctiferous, nocturnal
- Nubo, nuptum, L. priodi; Connubial, nubile, nuptials
- Nudus, L. noeth; Denude, nudity
- Nullus, L. dim; Annul, disannul, nullify, nullifidian, nullity
- Numerus, L. rhif; Enumerate, innumerable, number, numeral, numerical, supernumerary
- Nummus, L. arian bath; Nummary
- Nuntio, L. mynegu; Announce, denounce, enunciate, nuncio, nuncupative, pronounce, renounce
- Nutrio, nutritus, L. maethu; Nourish, nurse, nutrient, nutriment, nutrition, nutritive, nursery, nurture
- Nux, L. cneuen; Nuciferous, nucleus
- Nyther, S. i lawr; Beneath, nether, underneath

O.

Obedio (ob audio), L. clust ymwrando, Obeir, F. ufuddâu; Obedience, obeisance, obey
 Oblivio, oblivionis, L. anghôf; Oblivion, oblivious
 Octo, L. wyth; Octagon, octahedron, octangular, octave, octavo, October
 Oculus, L. llygad; Inoculate, ocellated, ocelot, ocular, oculist, ogle
 Ode, G. pryddest; Comedy, melody, monody, ode, parody, prosody, psalmody, rhapsody, tragedy
 Odor, L. arogl; Inodorous, odoriferous, odorous, odour
 Odos, G. ffordd; Exodus, method, period, synod
 Oicos, G. tŷ; Church, diocese, economy, kirk, œcumenical, parish, parochial
 Oidos, G. llun; Conoid, cycloid, ovoid, rhomboid, spheroid
 Olea, L. olew-wydden; Oil, olive
 Oligos, G. ychydig; Oligarchy
 Omalos, G. tebyg, rheolaidd; Anomalistic, anomalous, anomaly
 Omnis, L. oll; Omnibus, omnifarious, omnific, omnipotent, omnipresent, omniscience, omnivorous
 Onoma, G. enw; Anonymous, homonymous, metonymy, name, onomancy, onomatope, paronymous, patronymic, pseudonymous, synonymous
 Onus, L. llwyth; Exonerate, onerous
 Oog, D. llygad; Ogle
 Ophis, G. sarff; Ophiaphagous, ophites
 Ophthalmos, G. llygad; Ophthalmia, ophthalmic [opinion
 Opinar, L. tybied; Opine, opinative, Opto, L. dewis; Adopt, optative, option
 Optomai, G. gweled; Autopsy, catoptrics, dioptrics, myope, myopy, optics, synopsis
 Opus, operis, L. gweithred; Co-operate, opera, operate, operative, operose
 Orao, G. gweled; Cosmorama, diorama, panorama
 Orbis, L. cylch; Exorbitant, orb, orbicular, orbit
 Ordo, ordinis, L. trefn; Disorder, extraordinary, inordinate, ordain, order, ordinance, ordinary, ordnance, primordial, subordinate
 Organon, G. peiriant; Organ, organic, organize

Origo, L. dechreuad, Orior, ortus, L. codi; Aboriginal, aborigines, abortive, orient, oriental, origin, original, originate, ortive
 Ornis, ornithos, G. aderyn; Ornithology
 Orno, L. trwsio; Adorn, ornament, ornate, suborn
 Orthos, G. iawn; Orthodox, orthoepy, orthogon, orthography
 Os, oris, L. gên, Oro, L. llefaru; Adore, inexorable, oracle, oral, oration, orator, oratorio, orifice, orison, ostiary, peroration
 Os, L. asgwrn; Osselet, osseous, ossicle, ossification, ossifrage, ospray
 Osteon, G. asgwrn; Ostealgia, osteology
 Ouïr, F. clywed; Oyer, oyes
 Ouranos, G. nef; Uranography, uranology
 Ovum, L. wŷ; Oval, ovary, oviform, oviparous, ovoid
 Oxus, G. llym, sur; Oxalic, oxygen, oxyhydrogen, oxymel, oxyphony

P.

Pagos, G. Pagus, L. pentref, Pays, F. gwlad; Pagan, paganism, peasant
 Paideia, G. addysg; Cyclopædia
 Paille, F. gwellt; Paillasse, pallet
 Pais, paidos, G. bachgen; Pedagogue, pedobaptism
 Palatium, L. llys, plas; Palace, palatial, palatine
 Palatum, L. gorchfant; Palatal, palate, unpalatable
 Pallium, L. hugan; Pall, palliative
 Palpo, L. cyfhwrd; Palpable, palpitate
 Pambere, I. bara a diod; Pamper
 Pando, passus, L. taenu; Compass, expand, expanse, pace, paniculation, pass, passage, past, surpass, trespass
 Papas, G. tâd; Papa, papal, papist, pope, popish
 Papilla, L. tethen; Pap, papillary, pappy
 Par, L. cyfartal; Compare, comparison, compeer, disparage, disparity, nonpareil, parity, peer, peerless
 Pareo, L. ymddangos; Apparent, apparition, apparitor, appear, transparent
 Pario, L. cenedlu; Oviparous, parent, puerperal, viviparous
 Parler, F. llefaru; Parlance, parley, parliament, parlour, parole
 Paro, L. parotöi; Impair, preparation, prepare, repair

- Pars, partis, L. rhan; Apart, bipartite, compartment, coparcener, depart, department, impart, parse, part, partake, partial, participate, participle, particle, particular, partition, partizan, party, tripartite
- Pas, pan, pantos, G. oll; Panacea, panderect, pandemonium, panegyric, panoply, panorama, pantheon, pantology, pantometer
- Pasco, L. porthi, pesgi; Antepast, pastor, pasture, repast
- Pateo, G. cerdded; Path, patrol, peripatetic [patent
- Pateo, G. bod yn agored; Patefaction, Pater, G. Pater, L. tad; Expatriate, parricide, paternal, patriarch, patrician, patrimony, patriot, patronymic
- Pathos, G. teimlad; Antipathy, apathy, pathetic, pathology, pathos, sympathy
- Patiol, L. goddef; Compassion, impassible, impassioned, impatience, passible, passion, passive, patient
- Pauper, L. tlawd; Impoverish, pauper, pauperism, pauperize, poor, poverty
- Pax, pacis, L. heddwch; Appease, pacific, pacify, peace, peaceable
- Pecco, L. pechod; Impeccable, peccadillo, peccant, peccavi
- Pectus, pectoris, L. mynwes; Expectorate, parapet, pectoral
- Pecus, L. gwartheg, Pecunia, L. arian, Peculium, L. meddiannu; Peculate, peculiar, pecuniary
- Pellis, L. croen anifail; Felt, pelisse, pell, pelt, surplice
- Pello, pulsus, L. gyru; Compel, dispel, expel, expulsion, impel, propel, pulse, repeal, repel, repulse
- Pendeo, L. crogi; Append, appendage, appendix, depend, impend, independent, pendant, pending, pendulum, perpendicular, propensity, suspend
- Pendo, pensus, L. pwyso, talu; Compendium, compensate, dispensary, dispense, expend, expense, pension, pensive, prepense, recompense, suspense
- Pene, L. braidd; Antepenultimate, peninsula, penultimate, penumbra
- Penetro, penetratus, L. trydyllu; Impenetrable, penetrate, penetration
- Penna, L. plufen, aden; Bipennated, impennous, pen, pennate
- Pente, G. pump; Pentacapsular, pentachord, pentagon, pentahedrous, pentameter, pentateuch, pentecost
- Penuria, L. eisiau; Penurious, penuriousness, penury
- Peptos, G. berwedig, treuliedig; Dyspepsia, eupepsy, heptic
- Periculum, L. perygl; Peril, perilous, periculous
- Persona, L. person; Impersonal, person, personal, personify
- Pes, pedis, L. troed; Biped, expedite, impede, pedal, pedestal, pedestrian, pedicle, quadruped
- Pestis, L. pla; Fester, pest, pester, pestiferous, pestilence
- Petalon, G. gwullddeilen; Apetalous, bipetalous, monopetalous, petal, poly-petalous
- Peto, petitus, L. ceisio; Appetence, appetite, centripetal, compete, impetuous, impetus, petition, repeat
- Petra, G. craig; Peter, petrification, petrify, petroleum, saltpetre
- Pflug, Ge. aradr; Fluke
- Phago, G. bwyta; Anthrophophagi, oesophagus, phagedena, sarcophagus
- Phaino, G. dangos, Phantazo, G. peri i ymddangos; Diaphanous, epiphany, fancy, fantastic, phantasm, phantom, phenomenon, sychophant
- Pharash, H. gwahanu; Pharisaical, pharisee
- Pharmacon, G. meddygiaeth; Pharmacology, pharmacy
- Pheini, G. dywedyd; Emphasis, prophesy
- Phero, phoreo, G. dyfod, achosi; Diaphoretic, metaphor, periphery, phosphorus
- Philos, G. carwr; Philadelphia, philanthropist, philology, philomel, philosophy, philter, Theophilus
- Phleo, G. llifo, Phleps, G. gwythien; Fleam, phlebotomy, phleme
- Phobos, G. ofn; Hydrophobia
- Phone, G. llais; Antiphone, cacophony, euphony, phonetic, phonics, phonography, symphony
- Phos, photos, G. goleuni; Phosphorus, photometer
- Phrasis, G. geiriad; Antiphrasis, metaphor, paraphrase, periphrasis, phrase, phraseology
- Phren, phrenos, G. meddwl; Frantic, frenzy, phrenetic, phrenology, phrenzy
- Phthongos, G. swn; Apothegm, diphthong, triphthong
- Phusis, G. natur; Metaphysics, physics, physiognomy, physiology

- Phuton, G. llysieuyn; Phytivorous, phy-
tology, zoophyte
- Pingo, pictus, L. lliwio; Depict, pictori-
al, Picts, picture, picturesque, pigment
- Piobaireachd, Ga. pib-gerdd; Pibroch
- Pisces, L. pysgodyn; Piscary, piscatory,
piscivorous
- Pius, L. duwiol; Impiety, pious, pity
- Placeo, L. Plaire, F. boddloni; Com-
placence, complaisant, displeasure,
pleasant, please, pleasure
- Placo, L. dystewi; Placable, placid
- Planao, G. crwydro; Planet
- Planta, L. planigyn; Displant, implant,
plant, plantation, replant, supplant,
transplant [plausible
- Plaudo, L. canmol; Applaud, plaudit,
- Plebs, L. gwerin; Plebian
- Pleo, pletus, L. llenwi; Accomplish,
complement, complete, replete, supply,
- Plecto, plexus, L. nydd-dröi; Complex,
perplex, simple
- Plenus, L. llawn; Plenary, plenipoten-
tiary, plenitude, plenty, plenum, re-
plenish
- Plico, plicatus, L. plygu; Apply, com-
plicate, comply, duplicate, duplicity
explicit, implicate, pliable, reply
suppliant, surplice, treble, triple
- Plihtan, S. gwystlo; Plight, plot
- Ploro, L. achwyn; Deplore, explore,
implore
- Pluma, L. plufen; Deplume, plume
- Plumbum, L. plwm; Plumb, plumbago,
plumber, plummet
- Plus, pluris, L. mwy; Nonplus, over-
plus, pluperfect, plural, surplus
- Pneuma, G. awyr, anadl; Pneumatic,
pneumatology
- Poche, F. cwd; Poach, pock, pocket,
poke, pouch
- Pœna, L. poenedigaeth; Penal, penance,
penitent, repentant, subpœna
- Poieo, G. gwneuthur; Epopee, pharma-
copeia, poet, prosopopœia
- Polemos, G. rhyfel; Polemic
- Poleo, G. gwerthu; Biblioplist, mono-
poly, pharmacoplist
- Polio, politus, L. caboli; Polish, po-
lisher
- Polis, G. dinas, Polites, G. dinesydd;
Constantinople, cosmopolite, metro-
polis, metropolitan, Naples, police,
policy, polite, politics, polity
- Polus, G. llawer; Polygarchy, polygon,
polyhedron, polyypus, polysyllable
- Pondus, L. pwys; Ponder, ponderous,
pound, preponderate
- Pono, positus, L. gosod; Appose, ap-
posite, apposition, component, com-
pose, compost, compound, deponent,
depose, depôt, dispose, exposition,
impose, interpose, position, post, pre-
position, propose, repository, suppose
- Populus, L. pobl; People, populace,
popular, populous, public, publication,
publish
- Porphura, G. Purpureus, L. Pourpre, F.
porphor; Porphyry, purple
- Porto, L. dwyn, Porta, L. drws, porth;
Comport, deport, department, export,
import, important, port, portable,
portal, porter, portfolio, port-hole,
portico, report, support, transport
- Posse, L. Pouvoir, F. gallu, Potens, L.
galluog; Omnipotent, possible, po-
tent, potential, power, puissant
- Post, L. gwedi; Postdiluvian, posterior,
posterity, postillion, postpone, post-
script, preposterous
- Postulo, postulatus, L. gofyn; Expos-
tulate, postulate, postulation
- Potamus, G. afon; Hippopotamus, Me-
sopotamia, potamology
- Poto, L. yfed; Compotation, potable,
potion, potulent, symposium
- Pous, podos, G. troed; Antipodes, poda-
gra, polypus, tetrapod, tripod
- Præda, L. ysglyfaeth; Depredation, pre-
dal, predatory, prey
- Prangen, Ge. rhodresu, prancio; Prance,
prank, prink
- Prasso, pratto, G. gwneuthur; Practical,
practice, pragmatic
- Precor, L. gweddio; Deprecate, impre-
cate, pray, precarious
- Pregnans, L. beichiog; Impregn, im-
pregnate, pregnant
- Prehendo, L. gafaelyd; Apprehensive,
comprehend, reprehend
- Premo, pressum, L. gwasgu; Compress,
depress, express, impress, imprint,
press, pressure, print
- Presbus, G. hên, Presbuteros, G. hen-
adur; Presbyter, presbyterian
- Pretium, L. pris; Appraise, appreciate,
depreciate, price, prize
- Primus, princeps, L. cyntaf; Premier,
primary, primeval, primitive, prim-
ness, primordial, primrose, prince,
principal, principality, principle, prior,
pristine

Privo, L. cymeryd ymaith, Privus, L. priod; Deprivation, deprive, privacy, private, privateer, privilege, privy
 Probo, probatus, L. Profian, S. profi; Approbation, approve, disprove, improve, probable, probation, probe, probity, proof, prove, reprobation, reprove
 Probum, L. gwarthrudd; Exprobate, opprobrious
 Proles, L. eppil; Prolific
 Propago, L. eginyn; Propaganda, propagate
 Prope, L. agos, Proximus, L. nesaf; Approach, approximate, propinquity, proximity, reproach
 Proprius, L. addas, priod; Appropriate, inappropriate, proper, property, propriety
 Protos, G. cyntaf; Prothonotary, protocol, protomartyr, prototype
 Prudens, L. call; Jurisprudence, prudence, prudential
 Psallo, G. canu; Psalm, psalmody, psalter, psaltery
 Pseudos, G. celwydd; Pseudoapostle, pseudodox, pseudograph
 Psuche, G. enaid; Metempsychosis, psychology, psychomancy
 Pubes, L. manflew; Puberty, pubescent
 Pudeo, L. bod â chywilydd arno; Impudent, pudency, pudicity, repudiate
 Puer, L. bachgen; Puerile, puerperal
 Pugil, L. ymladdwr; Pugil, pugilist
 Pugna, L. ymladd; Expunge, impugn, oppugn, propugn, pugnacious, repugnance
 Pullus, L. cyw; Poult, poultry, pullet, pullulate
 Pulvis, L. pylor; Powder, pulverize
 Pungo, punctus, L. symbylu; Appoint, compunction, expunge, poignancy, point, punch (tyllu), punctual, punctuation, puncture, pungent
 Pupus, L. bachgenyn; Pup, pupil, puppet, puppy
 Pur, G. tân; Empyreal, empyrosis, pyramid, pyre, pyrite, pyrolatry, pyrometer, pyrosis, pyrotechny, pyrotic
 Purgo, purgatus, L. glanâu; Expurgate, purgatory, purge
 Purus, L. pur; Pure, purify, puritan
 Puto, putatus, L. meddylid; Account, amputate, compute, count, depute, deputy, discount, dispute, impute, recount, repute

Putris, L. pwdr; Putrefaction, putrefy, putrescent, putrid
 Pyndan, S. cau i mewn; Pen, pin, pound (ffald)

Q.

Quæro, quæsitus, L. gofyn, ceisio; Acquire, conquer, conquest, exquisite, inquest, inquire, inquisition, perquisite, query, quest, question, quiz, require
 Qualis, L. cyfryw âg; Disqualify, qualify, quality, unqualified
 Quantus, L. pa gymaint; Aliquant, quantity, quantum
 Quatio, quassus, L. siglo; Concussion, conquassate, discuss, percussion, quash
 Quatuor, L. pedwar; Quadrant, quadrangle, quadratic, quadrille, quadri-nomial, quadripartite, quadriphyllous, quadrivial, quadruped, quadruple, quart, quarter
 Quer, Ge. croes; Queer
 Queror, L. cwyno; Quarrel, quarrelsome, querulous
 Quiebro, Sp. crychiad tôn; Quaver
 Quies, quietis, L. gorphwysdra; Acquiesce, disquiet, quiescent, quiet, quietude, requiem, requite
 Quinque, L. pump; Quincunx, quinquagesima, quinquennial, quintuple
 Quot, L. pa nifer; Aliquot, quota, quotidian, quotient

R.

Rabies, L. cyndeiriogrwydd; Rabid, rabies
 Radius, L. paladr; Array, irradiate, radiance, radiate, radius, ray
 Radix, L. gwreiddyn; Eradicate, racy, radical, radicle, radish
 Rado, rasmus, L. crafu; Abrade, erase, rase, rasher, razor, razure
 Ræpan, S. rhwymo; Rope
 Ramus, L. cangen; Ramage, ramification, ramify, ramous
 Rapio, raptus, L. crapio; Rapacious, rapacity, rape, rapid, rapine, rapt, rapture, ravage, raven, ravenous, ravish
 Rarus, L. teneu; Rare, rarefaction, rarefy, rarity
 Rath, S. cynar; Rather
 Ratus, L. sefydledig, Ratio, L. rheswm; Irrational, rate, ratification, ratify, ratiocination, ration, rational, rationale, reason

- Raucus, L. cryg ; Crow, rook. "*Crow* and *Rook* are originally the same word, with a transposition of letters. For *oo* was doubtless pronounced as *o* in *poke* ; now if you pronounce *crow*, *crow*, *crow*, several times, it will be the same sound as *roke*, *roke*, *roke*."—*Richardson*.
- Rego, rectus, L. llywio, Rex, L. Roi, F. brenin ; Correct, corrigible, direct, erect, interregnum, pomeroy, realm, rectangular, rectify, rectilinear, rector, regal, regale, regency, regicide, regimen, regiment, regnant, regular, regulation, reign, right, royal, viceroy
- Reifeln, Ge. rhychu ; Rifle
- Rein, S. glân ; Rinse
- Reod, rude, S. coch ; Red, ruddy
- Repo, L. ymlusgo ; Obreption, repent (ymlusgol), reptile, subreptitious
- Res, L. peth ; Real, reality, realize
- Rete, L. rhywd ; Reticle, reticulate, reticule, retina
- Rheo, G. llofo ; Catarrh, diarrhœa, hemorrhage
- Rhetor, G. areithwr ; Rhetoric
- Rhin, G. trwyn ; Rhinalgia, rhinoceros
- Rhuthmos, G. disgynsain ; Rhyme, rhythm
- Ric, S. llywodraeth ; Bishopric
- Rideo, L. chwerthyn ; Deride, derision, derisive, ridicule, ridiculous, risible
- Rigeo, L. bod yn oer, sythu ; Rigid, rigidity, rigorous, rigour
- Rigo, L. dyfrâu ; Irrigate, irriguous
- Rivus, L. afon ; Corrivation, derive, rival, river, rivulet
- Robur, L. derwen ; Corroborate, corroborative, roborant, roboreous, robust
- Rodo, L. cnoi ; Arrode, corrode, corrosion, erode, rodent, rodentia
- Rogo, rogatus, L. gofyn ; Abrogate, derogatory, interrogate, prorogue, rogation, supererogation, surrogate
- Ros, roris, L. gwllith ; Roral, roration
- Rosa, L. rhosyn ; Rosary, rose, roseate, roset, rosette, rosy
- Rota, L. olwyn ; Roast, rotate, rotation, rote, rotund
- Rover, Da. yspeilio ; Rove, rover
- Ruber, L. coch ; Erubescence, robin, rubicund, rubify, rubious, rubric, ruby
- Rudis, L. anaddysgedig ; Erudite, rude, rudiment
- Ruga, L. crych ; Corrugate, rugose
- Rumen, L. cil ; Ruminare
- Rumpo, ruptus, L. tori ; Abrupt, bankrupt, corrupt, disrupt, eruption, interrupt, rupture
- Rus, ruris, L. gwlad ; Rural, rustic

S.

- Sacer, L. santaidd ; Consecrate, desecrate, execrate, sacerdotal, sacrament, sacred, sacrifice, sacrilege, sacristan, sexton
- Saeck, Sw. sach ; Hassock, sack
- Sagax, L. call ; Presage, sagacity, sage
- Salio, saltum, L. neidio ; Assail, assault, consul, consult, counsel, desultory, exult, insult, salient, sally, salmon, saltation, saltatory, saltinbanco, somersault, somerset
- Salus, salutis, L. diogelwch ; Salubrious, salutary, salute
- Salvus, L. diogel ; Safe, safety, safeguard, salvable, salvation, salve, salvo, saviour
- Sanctus, L. santaidd ; Saint, sanctify, sanctimonious, sanction, sanctity
- Sanguis, L. gwaed ; Consanguinity, sanguinary, sanguine, sanguineous, sanguisuge
- Sanus, L. iach ; Insane, insanity, sanable, sanative, sanatorium, sane, sanitary
- Sapio, L. archwaethu, bod yn ddoeth ; Insipid, sapid, sapience, sapient, sapor, saporific, savour, savoury
- Sapo, L. sebon ; Saponacious, soap
- Sarx, sarkos, G. enawd ; Anasarca, sarcasm, sarcoline, sarcology, sarcophagus, sarcotic
- Satis, L. digon ; Dissatisfy, insatiable, sate, satiate, satiety, satisfaction, satisfy, saturate
- Scafan, S. crafu ; Scavenger, shave
- Scando, L. dringo ; Ascend, ascension, condescend, descend, scan, transcend
- Scarpa, I. llethr ; Counterscarp
- Sceadan, S. rhanu ; Scatter, scot (tâl)
- Sceapan, S. llunio ; Land-skip, shape, ship, shop, worship
- Scelos, G. coes ; Isosceles
- Sceotan, S. saethu ; Overshot, scud, shoot, shout, shuttle, upshot
- Sceptomai, G. edrych ; Sceptic
- Scethan, S. niweidio ; Scathless
- Schema, G. cynllun ; Scheme
- Schizo, G. rhanu ; Schism, schismatic
- Schlich, Ge. hoced ; Sleight
- Schlicht, Ge. llyfn ; Sleek, slight

- Schlottern, Ge. hongian ; Slattern
 Schola, L. ysgol ; Scholar, scholastic, school
 Schruppf, Ge. crychedig ; Shrimp
 Schuin, D. lleddf ; Askance, squint
 Scindo, scissus, L. tori ; Abscission, rescind, scissible, scissors, scissure
 Scio, scitus, L. gwybod ; Conscience, conscious, nescience, omniscient, prescience, science, scientific, unconscionable
 Scir, S. sir ; Sheriff, shire
 Sciran, S. tori ; Plough-share, scar, score, share, shear, shears, sheer
 Scopeo, G. edrych ; Bishop, episcopal, helioscope, microscope, telescope
 Sereopan, S. crafu ; Scrap, scrape
 Scribo, scriptus, L. ysgrifenu ; Ascribe, circumscribe, conscript, describe, description, postscript, prescribe, re-script, scribble, scribe, scripture, scrivener, subscribe, superscribe, transcribe
 Scrutor, scrutatus, L. chwylio ; Inscrutable, scrutator, scrutinize, scrutiny
 Scufan, S. gwthio ; Scuff, scuffle, shove, shovel, shuffle
 Scutum, L. tarian ; Escutcheon, esquire, scutage, scutcheon, scutiform
 Seaxan, S. Sais ; Essex, Middlesex, Sussex, Wessex
 Secar, S. ceisio ; Beseech, forsake, seek
 Seco, sectus, L. tori ; Bisect, dissect, dissection, insect, intersect, secant, sect, section, sector, segment, trisect, venesection
 Sedeo, sessum, L. eistedd ; Assess, assiduity, assize, consider, insidious, preside, president, reseate, reside, seat, sedan, sedate, sedentary, sediment, see, session, subside, supersede
 Semen, L. had ; Consemminate, disseminate, seminal, seminary, seminific
 Senex, L. hen, Senior, L. henach ; Seignior, senate, senile, senior
 Sentio, sensus, L. teimlo, meddylied ; Assent, consent, dissent, insensate, nonsense, resent, scent, sensation, sense, sensitive, sensorium, sensual, sentence, sentient, sentiment, sentinel
 Seothan, S. berwi ; Seethe, sod, suds
 Sepo, G. llygru ; Antiseptic, septic
 Septem, L. saith ; Septangular, September, septennial, septuagint, seven
 Sepultus, L. claddedig ; Sepulchral, sepulchre, sepulture
 Sequor, secutus, L. dilyn ; Consecutive, consequence, execute, obsequies, persecute, prosecute, sequel, sequence, subsequent
 Sero, L. gosod ; Assert, desert, exert, insert, intersert, series, sermon
 Servio, L. ufuddâu ; Serf, servant, serve, service, servile, servitor
 Servo, servatus, L. cadw ; Conserve, observation, observe, preserve, reserve
 Sex, L. chwech ; Bisextile, sexagesima, sexennial, sextant, sextuple, six
 Sharaba, A. yfed ; Sirup
 Sharbat, Pe. surfedd ; Sherbet
 Shurbon, A. yfed ; Shrub
 Sicco, L. sychu ; Dessicate, siccate, siccative, siccity
 Sidus, L. seren ; Sideral, sidereal
 Signum, L. arwydd, Signo, L. nodi ; Assign, consign, design, ensign, insignia, resign, signal, signalize, significant, signify, subsign
 Silex, L. callestr ; Silex, silicify, silicious
 Similis, L. tebyg ; Assimilate, dissemble, facsimile, similar, simile, simulate
 Simul, L. ar yr un pryd ; Assemble, simultaneous
 Sine, L. heb ; Sincere, sinecure
 Singulus, L. unigol ; Single, singular
 Sinus, L. dwyfron, môrgilfach ; Insinuate, sinuosity, sinuous, sinus
 Sisto, L. aros ; Assist, consist, exist, insist, persist, resist, subsist
 Situs, L. sefyllfa ; Site, situate, situation
 Slacian, S. bod yn araf, Slak, Da. molwaden ; Slack, slug, sluggish
 Slefian, S. cuddio ; Sleeve, sleeveless
 Slegan, S. lladd ; Onslaught, slaughter, slay
 Slof, D. esgeulus ; Sloven
 Slordig, D. brwnt ; Slur
 Snican, S. ymlusgo ; Snake, sneak
 Socius, L. cydymaith ; Associate, consociate, social, society, unsociable
 Sol, L. haul ; Insolation, parasol, solar, solstice
 Solidus, L. diysgog ; Consolidate, solder, solid, solidify
 Solor, L. dyddanu ; Consolatory, console, disconsolate, solace
 Solum, L. llawr ; Soil
 Solus, L. unig ; Desolate, sole, solifidian, soliloquy, solitude, solo
 Solvo, solutus, L. rhyddâu ; Absolve, dissolve, insolvent, irresolute, resolution, resolve, solution, solve, solvent

Soma, G. corff; Somatic, somatology	Stichos, G. pennill; Acrostic, distich, hemistich, tetrastich
Somnus, L. cwsg; Somnambulist, somniferous	Stigan, S. esgyn; Stage, stairs, stile, stirrup, story (llofft)
Sonus, L. sŵn, sain; Altisonant, consonant, dissonant, resound, sonnet, sonorous, sound, unison	Stilla, L. dyferyn; Distil, instil, still
Sophos, G. call, Sophia, G. doethineb; Pansophical, philosopher, Sophia, sophist	Stirps, L. gwreiddyn; Extirpate
Sopor, L. cwsg; Soporose, soporific	Stimulus, L. yspardun; Stimulant, stimulate, stimulus
Sorbo, L. llyncu; Absorb, absorption, resorb	Stinguo, L. diffodd; Distinct, distinguish, extinct, extinguish, instinct
Sors, sortis, L. cyfran; Assort, assortment, consort, resort, sort	Sto, statum, L. sefyll; Armistice, arrest, circumstance, constant, constitute, distance, establish, estate, extant, instant, institute, interstice, obstacle, rest, restive, solstice, stable, stamen, stand, standard, state, stationer, statue, stature, statute, substance, substantiate, substantive, substitute, superstition, transubstantiation
Soth, S. gwir; Forsooth, sooth, soothsay	Stow, S. lle; Bestow, Chepstow, stow
Spao, G. tyn; Spagyrist, spasm, spasmodic	Stratos, G. byddin; Stratagem
Spargo, sparsus, L. gwasgaru; Asperse, disperse, intersperse	Streccan, S. estyn; Straight, stretch
Specio, spectus, L. gweled; Despise, inspect, perspective, prospect, prospective, retrospect, special, species, specimen, specious, spectacles, spectator, spectre, speculate, suspect	Stringo, strictus, L. dirdynu, rhwymo; Astringent, constrain, constrictor, distraint, district, restrain, restriction, strain, strait, strict, stricture, stringent
Spell, S. chwedl; Gospel, spell	Strophe, G. troad; Anastrophe, antistrophe, apostrophe, catastrophe, strophe, strophos
Sperma, G. hâd; Sperm, spermaceti	Stroo, structus, L. adeiladu; Construct, construe, destroy, destruction, instruct, obstruct, structure, superstructure
Spero, speratus, L. gobeithio; Despair, desperado, desperate	Stuideo, L. bod yn hurt; Stupe, stupefy, stupendous, stupid, stupor
Sphaera, G. pelen; Atmosphere, hemisphere, planisphere, sphere, spherule	Suadeo, suatum, L. cynghori; Dissuade, persuade, suasion, suasive
Spiro, L. anadlu; Aspire, conspiracy, conspire, dispirit, expire, inspire, perspire, respiration, respire, spirit, suspire, transpire	Sudo, L. chwysu; Desudation, exsude, exude, sudation, sudorific, transude
Splendeo, L. dyscleirio; Resplendent, splendid, splendour	Sugo, suctus, L. sugno; Sanguisuge, succulent, suck, suckle, suction, sugescent
Spondeo, sponsus, L. addaw; Correspond, respond, response, responsible, sponsor, spouse	Summus, L. uchaf; Consummate, sum, summary, summit
Sponte, L. o hono ei hun; Spontaneity, spontaneous	Sumo, L. cymeryd; Assume, consume, presume, resume, sumptuous
Spuma, L. ewyn; Despumate, spume	Suo, L. gwnio; Souter, suture
Stall, S. lle; Forestal, instal, pedestal, stall	Sur, S. sur; Sorrel, sour, surly
Stasis, G. sefydliad; Apostacy, ecstasy, hypostasis, metastasis	Surdus, L. byddar; Absurd, surd
Stede, S. sefyllfa; Roadstead, stead	Surgo, surrectum, L. ymgfyodi; Insurgent, resurrection, source, surge
Stello, G. anfon; Apostle, diastole, epistle, peristaltic, systole	Suth, S. dehau; South, southern
Stenos, G. cul, bychan; Stenography	Swart, S. du; Swart, swarthy
Steorfan, S. trengi; Starve	Swifan, S. chwyrnellu; Swivel
Stepan, S. codi; Steep, step	Syllan, S. rhoddi, gwerthu; Handsel, sale, sell
Stereos, G. cyfan; Stereometry, stereotypic	
Sterno, stratus, L. rhoi i lawr; Conster-nation, prostrate, stratum	

T.

- Tabula, L. astell, bwrdd; Contabulate, tablature, table, tablet
Taceo, L. tewi; Reticent, tacit, taciturn, taciturnity
Tailler, F. tori; Detail, entail, retail, tailor, tally
Talis, L. y cyfryw; Retaliate
Tango, tactus, L. cyfhwrd; Attach, attain, contact, contagion, contagious, contiguous, contingent, integrity, tactile, tangent, tangible
Tapeto, I. teisban; Carpet, tapis
Taphos, G. bedd; Cenotaph, epitaph
Taranto, I. tref yn Italy; Tarantula
Tardus, L. araf; Retard, tardigrade, tardy
Tasso, G. trefnu; Ataxy, eutaxy, syntax, tactics
Taurus, G. Taurus, L. Taureau, F. tarw; Centaur, centaury, minotaur
Tautos, G. yr un; Tautology, tautophony
Techne, G. celfyddyd; Pantechnicon, polytechnic, pyrotechny, technical, technology
Tego, tectus, L. cuddio; Detect, integument, protect, protectorate. Tuile, F. priddlech; Tile
Tele, G. pell; Telegraph, telescope
Temno, G. tori; Anatomy, atom, epitome, lithotomy, phlebotomy
Temno, L. dirmygu; Contemn, contempt, contemptible, contemptuous
Tempero, L. tymmheru; Attemper, dis-temper, intemperate, temper, temper-ament, temperate
Tempus, temporis, L. amser; Contem-porary, extempore, temporal, tempo-rary, temporize, tense
Tendo, tentus, L. dirdynu; Attend, at-tentive, distend, extend, extensive, in-tend, ostensible, ostentation, portend, subtend, superintend, tend, tendon, tense (tyn), tent
Teneo, tentum, L. dal; Abstain, contain, content, continent, continue, detain, entertain, lieutenant, obtain, pertain, pertinent, retain, retinue, sustain, ten-able, tenaceous, tenant, tendril, tene-ment, tenet, tenon, tenor
Tener, L. tyner; Intenerate, tender
Tento, L. cynyg, profi; Attempt, tempt
Tenuis, L. main; Attenuate, extenuate, tenuifolious, tenuity
Teogan, S. tynu; Team, tight, tough, tow, tug
Teotha, S. degfed; Tithe
Tepeo, L. bod yn dwym; Tepid, tepify
Terminus, L. diwedd; Conterminous, determine, exterminate, interminable, term, terminal, terminate, terminus
Tero, tritus, L. rhwbio; Attrition, con-trite, detriment, triturate
Terra, L. y ddaear; Country, disinter, inter, Mediterranean, subterranean, terrace, terraqueous, terrestrial, ter-rier, terrigenous, territory
Terreo, L. ofni; Deter, terrible, terrific, terrify, terror
Testis, L. tyst; Attest, contest, detest, instestate, protest, test, testament, tes-tate, testator, testify, testimony
Tetra, G. pedwar; Tessellate, tetragon, tetrahedral, tetrarch, tetrastic
Texo, textus, L. gwëu; Context, pre-text, text, textile, texture. Tissu, F. cymhlethwe; Tissue
Theaomai, G. edrych ar; Theatre
Thema, G. sefyllfa; Theme
Theoreo, G. edrych; Theorem, theoretic, theorist, theory
Theos, G. duw; Atheist, pantheon, poly-theism, theocracy, theogony, theology, theomachy, theomancy
Thermos, G. twym; Isothermal, ther-mogen, thermometer
Thincan, S. ymddangos; Methinks, think
Thing, S. peth, achos; Hustings, no-thing, thing
Thirlian, S. trydyllu; Drill, nostril, thirl, thrill [thrall
Thræl, S. caethwas; Disenthral, enthral, Thringan, S. gwasgu; Throng
Thweor, S. yn nghroes; Athwart, thwart
Timeo, L. ofni; Intimidate, timid, timid-ity, timorous
Tingo, L. trochi, lliwio; Attaint, stain, taint, tinge
Titheme, G. gosod, Thesis, G. gosodiad; Anathema, antithesis, epithet, hypo-thesis, parenthesis, synthesis, theme
Titillo, L. gogleisio; Tickle, titillate
Titulus, L. enw, enwad; Disentitle, en-tittle, title, titular
Toile, F. lliain; Toilet
Tolero, L. goddef; Intolerable, intoler-ance, tolerant, tolerate
Tollo, L. dyrchafu; Attollent, extol
Tonos, G. Tonus, L. tôn; Baritone, monotony, tone, tune

- Tooi, D. addurn; Toy
 Topos, G. lle; Topic, topography, utopian
 Torno, L. troi; Contour, tornado, tour, tourniquet
 Torpeo, L. merwyno; Torpedo, torpent, torpid, torpor, torporific
 Torqueo, tortus, L. nydd-dröi; Distort, extort, intort, retort, torment, tortoise, tortuous, torture [torridity
 Torreo, tostus, L. crasu; Toast, torrid
 Totus, L. Tout, F. y cyfan; Factotum, sirtout, total
 Toxicon, G. gwenwyn; Intoxicate, toxic, toxicology
 Trado, L. rhoddi i fyny, bradychu; Tradition, traditional, traitor, treason
 Traho, tractus, L. tynu, Tracto, L. tynu, traethu ar; Abstract, attract, contract, detract, distract, entreat, extract, maltreat, portrait, portray, protract, subtract, subtrahend, trace, tract, tractate, trade, trail, train, trait, treat. Dragan, S. tynu; Drag, draggle, draw
 Treis, G. Tres, L. Theo, thri, S. Trois, F. Tre, I. Sw. & Da. tri; Treble, trefoil, trey, triangle, trident, triennial, trifid, trifling, trigon, trigonometry, trinity, trio, triphthong, triplet, trisect, triune, trivial
 Trekker, Da. tynu; Trigger
 Tremo, L. siglo; Tremble, tremendous, tremor, tremulous
 Treowian, S. credu; Troth, trow, true, trust, truth
 Trepido, L. crynu; Intrepid, trepidation
 Trepo, G. troi; Heliotrope, trope, tropic
 Thriambos, G. Triumphus, L. Triomphe, F. gorfoledd; Triumph, trump, trumpet
 Tribulan, S. Troubler, F. blino; Trouble, troublesome, untroubled
 Tribuo, L. rhoddi; Attribute, contribute, distribute, retribution, retributive, tributary, tribute
 Tribus, L. tylwyth; Tribe, tribunal, tribune
 Tricæ, L. rhwystr; Extricate, inextricable, intricate, intrigue
 Trouver, F. cael; Contrive, irretrievable, retrieve, trover
 Trudo, trusus, L. gwthio; Abstruse, detrude, extrude, intrude, obtrude, protrude, retrude, trusion, unobtrusive
 Truncus, L. toredig, Tronçon, F. llachbren; Trounce, truncate, truncateon, trunk (cyff)
 Tuber, L. chwyddiad; Protuberant, tuber, tubercle, tubercular, tuberoses
 Tubus, L. pib; Tube, tubular, tubule, tubuliform, tubulous
 Tueor, tutus, L. amddiffyn, edrych, sylwi ar; Intuitive, tuition, tutelar, tutor
 Tumeo, L. chwyddo; Contumacy, contumely, tomb, tumefy, tumid, tumor, tump, tumult, tumulus
 Tundo, tusum, L. curo; Contusion, obtuse, retuse
 Tupos, G. Typus, L. cysgodlun; Anti-type, archetype, prototype, stereotype, type, typify, typography
 Turba, L. tyrfá; Disturb, imperturbable, perturbate, turbid, turbulent
 Turris, L. tŵr; Turret
 Twa, Twegen, S. dau; Between, betwixt, twain, twenty, twibill, twice, twilight, twill, twin, twine, twist, two
 Tynan, S. caeru; Knighton, town

U.

- Uber, L. ffrwythlawn; Exuberance, uberous
 Ubi, L. pa le; Ubiquitary, ubiquity
 Uisge, Ir. dwfr; Usquebagh, whisky
 Ultra, L. tu hwnt i, Ulterior, L. pellach, Ultimus, pellaf; Penultimate, ulterior, ultimate, ultimatum, ultra-liberal
 Umbra, L. cysgod; Adumbrate, inumbrate, obumbrate, penumbra, umbrage, umbrageous, umbrella
 Unda, L. ton; Abound, abundant, inundate, redound, redundant, undulation
 Unguo, unctus, L. eneinio; Anoint, ointment, unction, unctuous, unguent
 Unus, L. un; Triune, unanimous, unicorn, uniform, union, unique, unisonant, unity, universal, universe, university [bane, urbanity
 Urbs, L. dinas; Suburban, suburbs, ur-
 Urina, L. lleisw; Diuretic, ischury, strangury, ureter, urethra, urine, uroscopy
 Uro, ustus, L. llosgi; Adustion, combustible, combustion, exustion, incombustible, ustion
 Ut, S. i maes; Out, outer, utmost, utter, uttermost
 Utor, L. defnyddio, Usus, L. defnydd; Abuse, disuse, inutile, peruse, usage, use, usual, usufruct, usury, utensil, utility
 Uxor, L. gwraig briod; Uxorious

V.

- Vacca, L. buwch; Vaccary, vaccinate, vaccine
- Vaco, vacatum, L. bod yn wag; Evacuate, vacant, vacate, vacuity, vacuum
- Vado, L. myned; Evade, evasion, invade, pervade, vade-mecum, wade
- Vagor, L. crwydro; Evagation, extravagant, vagabond, vagary, vagrant, vague
- Valeo, L. bod yn iach; Avail, convalescent, countervail, equivalent, invalid, invalidate, prevail, prevalent, valedictory, valetudinarian, valiant, valid, valour, valuation, value
- Vallum, L. gwrthglawdd; Circumvallation, contravallation, interval, wall
- Vanus, L. gwag, ofer; Evanescent, evanid, evanish, vain, vanish, vanity
- Vapor, L. anwedd; Evaporate, vapour
- Vapulo, L. cael ei guro; Vapulation, wallop, whip
- Varico, L. bon-gamu; Divaricate, prevaricate, prevarication
- Varius, L. gwahanol; Invariable, variable, variegate, variety, vary
- Vas, L. llestr; Extravasated, vascular, vase, vessel
- Vasto, L. difrodi, Vastus, L. eang; Devastate, devastation, vast, waste
- Vates, L. prophwyd; Vatican, vaticide, vaticinate
- Veho, vectus, L. cludo; Convex, convey, inveigh, vection, vehicle, veterinary
- Vello, vulsus, L. tynu; Convulse, convulsion, revel, revulsion, vellicate
- Velo, L. gorchuddio; Develop, envelope, reveal, revelation, veil, veliferous
- Vena, L. gwythïen; Extravenate, vein, venal, venesecation, venous
- Vendo, L. gwerthu; Venal (cyflogadwy), vend, vender, vendible, vendor, vendue
- Venenum, L. gwenwyn; Envenom, veneficial, venenate, venom
- Veneror, L. addoli; Venerable, venerate
- Venia, L. maddeuant; Venial
- Venio, ventum, L. dyfod; Advene, advent, adventure, avenue, circumvent, convene, convenient, convent, covenant, event, intervene, invent, peradventure, prevent, revenue, venture
- Venor, L. hela; Venary, venatic, venation, venery (helwriaeth), venison
- Venter, L. bol; Eventerate, venter, ventral, ventricle, ventriloquist
- Ventus, L. gwynt; Eventilate, subventaneous, vent, ventiduct, ventilation, ventosity
- Venus, L. Gwener, duwies cariad; Antivenereal, venereal, venery (cydgnawd)
- Verber, L. taro; Reverberation, verberate
- Verbum, L. gair; Adverb, proverb, verb, verbal, verbatim, verbiage, verbosity
- Vereor, L. ofni, parchu; Irreverent, revere, reverend, verecund
- Vergo, L. tueddu tua; Converge, convergent, diverge, verge
- Vermis, L. pryfyn; Vermicelli, vermicular, vermiform, vermifuge, vermillion, vermin, vermivorous. Wyrn, S. pryfyn; Worm, wormwood
- Verto, versus, L. troi; Adverse, advert, advertise, animadvert, avert, controvert, converse, convert, divers, diverse, divert, divorce, evert, inadvertence, introvert, invert, irreversible, malversation, obverse, pervert, reverse, revert, subvert, transverse, traverse, universe, versatile, verse, versicle, versify, version, vertebra, vertex, vertigo, vortex
- Verus, L. Vrai, F. gwir; Aver, veracity, verdict, verify, verily, verisimilar, verity, very
- Vesica, L. chwysigen; Vesicant, vesicate, vesicle, vesicular
- Vestigium, L. ol; Investigate, vestige
- Vestis, L. gwisg; Divest, invest, investiture, travesty, vest, vestry, vesture
- Vetus, L. hen; Inveterate, veteran
- Via, L. Voie, F. Weg, S. ffordd; Convoy, deviate, obviate, obvious, pervious, previous, quadrivial, trifle, trivial, viaduct, viatic, viaticum, voyage, way, waylay, wayward
- Vicinus, L. cymydog; Vicinage, vicinity
- Vicis, L. cyfnewidid; Vicar, vicarious, vice-admiral, vice-chancellor, vicegerent, viceroy, vicissitude, viscount
- Video, visum, L. gweled; Devise, envy, evidence, evident, invidious, invisible, provide, providence, provision, prudence, purvey, revise, supervise, survey, vide, videlicet, visage, visible, vision, visionary, visit, visor, vista, visual.
- Vue, F. golygfa; Review, view
- Viduo, L. difeddu; Vidual, viduity
- Widew, S. gwraig weddw; Widow, widower
- Vigor, L. cryfder; Invigorate, vigorous
- Vilis, L. gwael; Revile, vile, vilify

- Villa, L. gwllatty, Ville, F. tref; Villa, village, villain, villany, villatic
 Villus, L. blew; Velvet, velveteen, villose, villous
 Vinco, victus, L. Vaincre, F. gorchfygu; Convict, convince, evince, invincible, province, vanquish, victim, victor
 Vindex, L. amddiffynwr; Avenge, revenge, vengeance, vengeful, vindicate, vindictive
 Vinum, L. gwin; Vine, vinegar, vineyard, vintage, vintner, wine
 Violo, L. niweidio; Inviolable, unviolated, violate, violent
 Vir, L. gwr; Decemvir, triumvirate, virago, viril, virility. Virtus, L. rhinwedd; Virtue
 Virus, L. gwenwyn; Virulence, virus
 Viscum, L. glyd; viscid, viscosity, viscosity, viscous
 Viscus, visceris, L. perfeddyn; Eviscerate, viscera
 Vita, L. bywyd; Aquavitæ, vital, vitality
 Vito, L. gochelyd; Evitate, inevitable
 Vitrum, L. gwydr; Vitreous, vitrify, vitriol [vellum
 Vitulus, L. llo, Veau, F. cig llo; Veal
 Vivo, victum, L. byw; Convivial, revive, survive, victuals, vivacity, vivacious, vivify, viviparus
 Voco, vocatus, L. galw, Vox, L. llais; Advocate, avouch, convoke, equivocal, equivocate, invoke, provoke, revoke, univocal, vocabulary, vocal, vocation, vocative, voice, vouch, vouchsafe, vowel
 Volo, L. dymuno; Benevolence, malevolent, volition, voluntary, volunteer
 Volo, L. ehedeg; Volant, volatile, volery, volitation, volley
 Voluptas, L. hyfrydwch; Voluptuary, voluptuous
 Volvo, volutus, L. treiglo; Convolv, convolvulus, devolve, evolve, involve, revolve, voluble, volume, volute
 Voro, L. difa; Devour, graminivorous, granivorous, herbivorous, piscivorous, vermivorous, voracious
 Voveo, votus, L. addunedu; Advowson, avow, devote, devout, disavow, votary, vote, votive, vow
- Vulcanus, L. duw tân; Volcanic, volcano, vulcanian, vulcanize
 Vulgus, L. gwerin; Divulge, vulgar, vulgate
 Vulnus, vulneris, L. clwyf; Invulnerable, vulnerable, vulnerary

W.

- Wæpen, S. arf; Wapentake, weapon
 Wanian, S. pallu; Wan, wane, want
 Wealdan, S. llywio; Wield
 Weallan, S. tarddu; Holywell, well, wellspring
 Weardean, S. gwylio; Award, guard, guardian, reward, ward, warden
 Welig, S. cyfoethog; Commonwealth, wealth
 Wenden, S. myned; Wander, wend, went
 Weorpan, S. taflu; Mouldwarp, warp
 Wesan, S. bod; Was, were
 Wiht, S. peth, creadur; Aught, godwit, naught, naughty, not, whit, wight
 Wild, S. & D. Vild, Sw. & D. gwyllt; Wild, wilder, wilderness
 Witan, S. gwybod; Weet, wis, wise, wit, witness, wot, unwittingly
 Wolcen, S. cwmwl; Welkin
 Wregan, S. cyhuddo; Arraign, bewray
 Wringan, S. nydd-dröi; Wrangle, wrench, wring, wrong, wrung
 Writhan, S. torchi; Awry, wreath, wreathe, writhe, wry
 Wyrth, S. llysieuyn; Liverwort, lousewort, spearwort, starwort, stonewort, wort

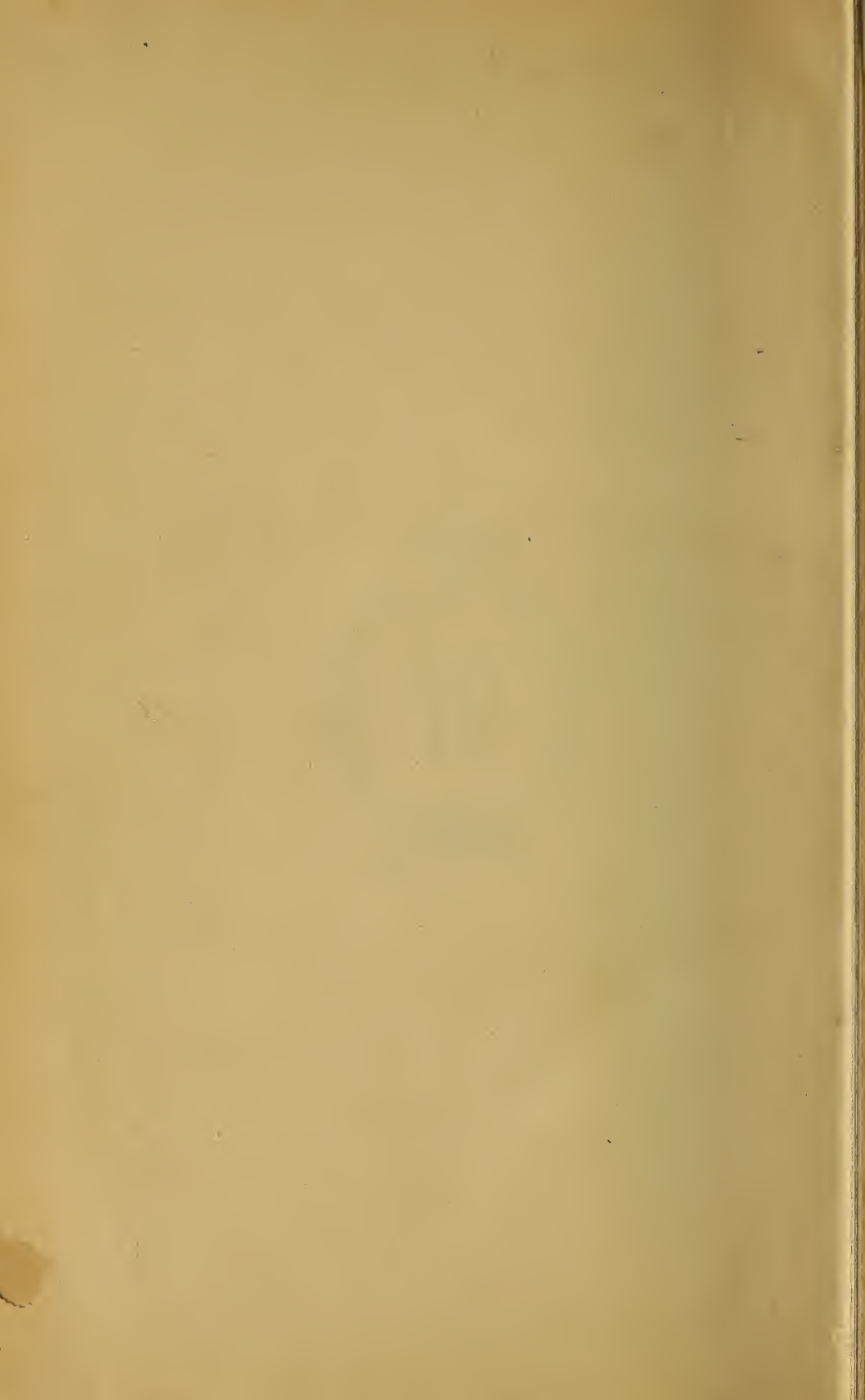
X.

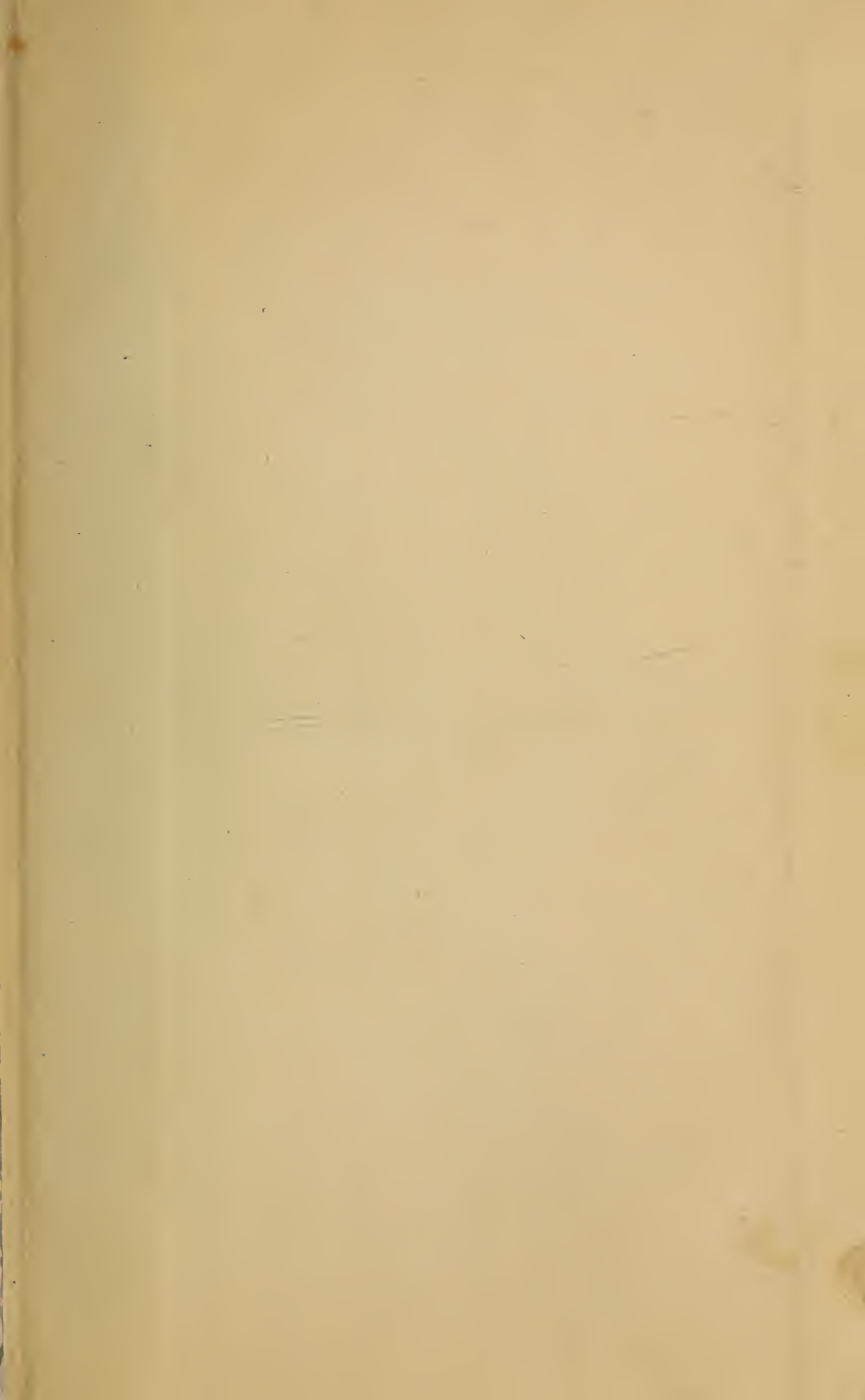
- Xalapa, Sp. gwlad yn Mexico; Jalap
 Xeros, G. sych; Xerasia, xerodes, xerophagy
 Xulon, G. coed; Xylography

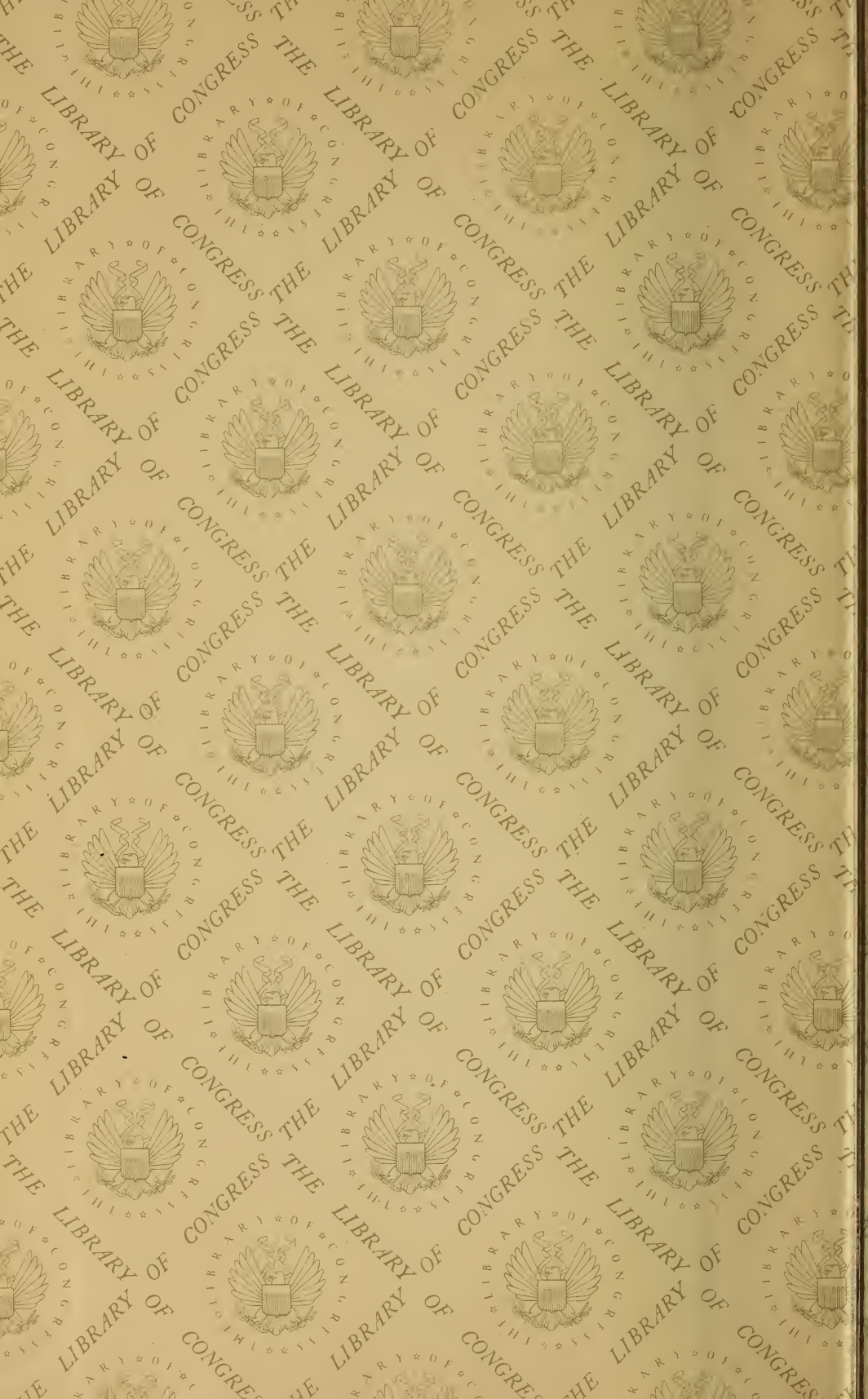
Z.

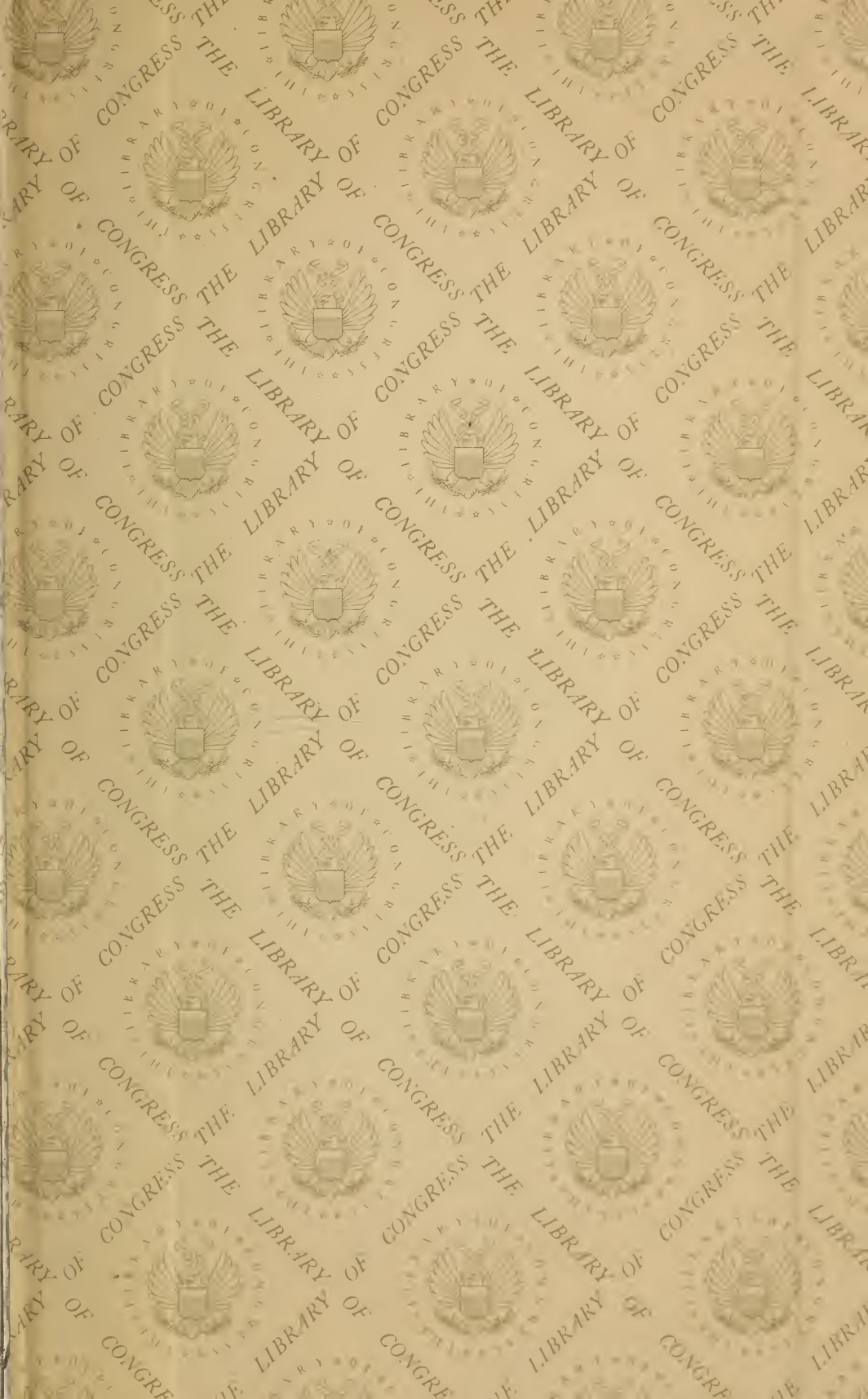
- Ziemen, Ge. gweddu; Seem, unseemly
 Zistan, Pe. digroeni; Zest
 Zoon, G. anifail; Zoology, zoology, zoomorphism, zoophyte, zootomy

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 125 798 0

